

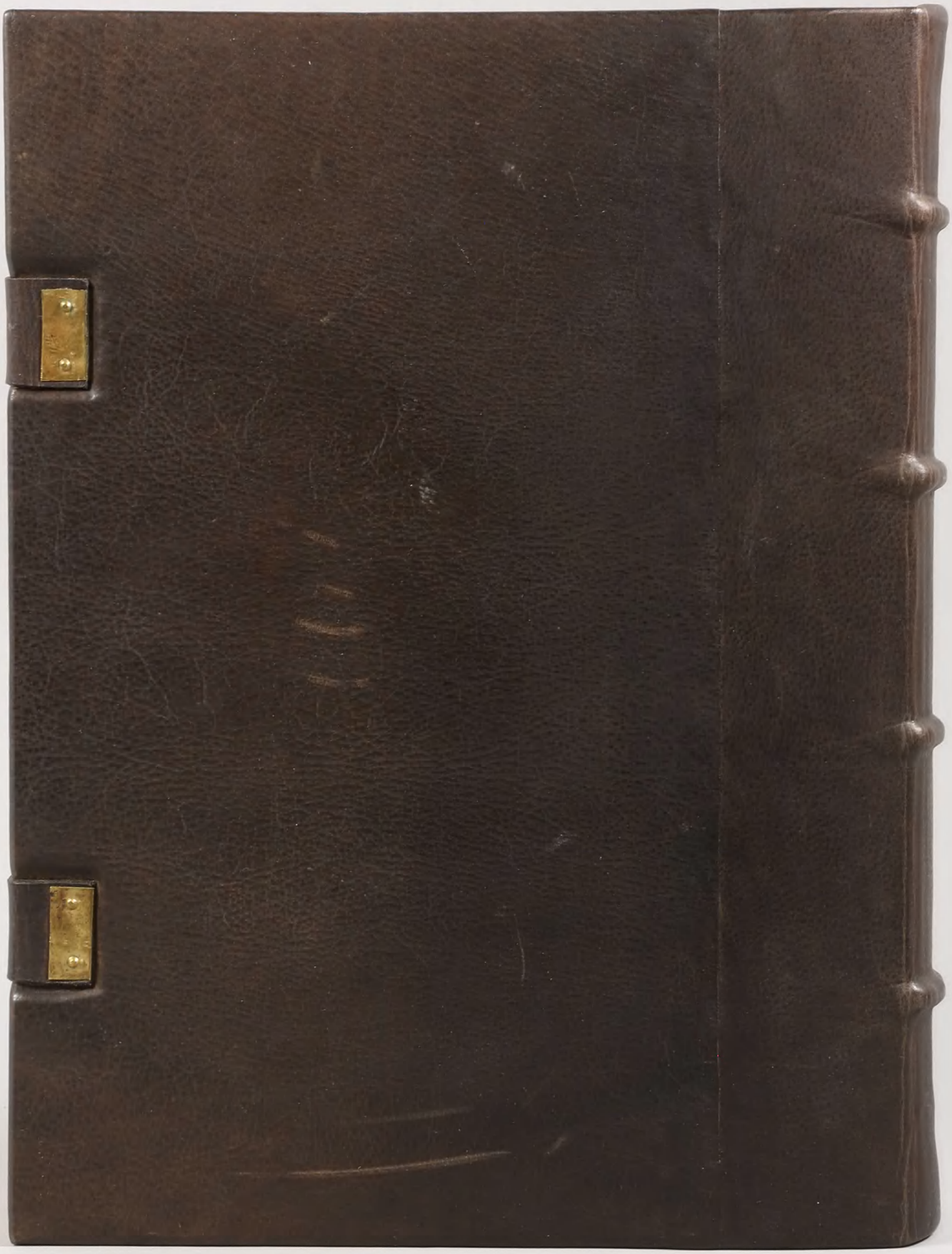



Mater qualiter filios ab infantia educare debent.cxv B

Matrimonia facere non est laudabile. cxix. E

Medicina ab angelo contra vomitū cxl. B

Medicina herbor indiget habitans i curiis principatorū.clxxv. B

Medicinalis hortus habenda est.xxvij. B

§. Audiens

Memorare preterita peccata cum fletu. clvij A

Menus perfecta tria debet habere.clxv. A

Mercatus sanctis periculosum est.xxx. C

Moriturī nemo debet blandicijs inductus lxvij. B

Michael multa mira opa facit.cxi. A

Milia in tribus linguis cantatur.clxxvij. A

§. Secundo

Missa pro defunctis celebrate eos liberant. clvi B.C.

Missarum vivis et mortuis prosunt.et a periculis liberant.clvij B

Misse inceptio tres varietates habuit.clxxvj. lk

Missas libenter audiens magnifice honoratur.cxxvj. F

Missas pro defunctis dicendas diabolus impedit.clvij. B

Misericordia vgnitatem pseruat.iiij B

Misericordia [illegible] multiplicat.iij. C

Misericordia quo apparuit bono iobam.. elemosinario.xxvij. A

Misericordia dei immutat hominem.xxviij A

§. Eius enim.

Misericordia in morte demonē fugat.xciij F

§. Bum tres

Misericordie operibus insudare debem⁹. clvij. B

Miracula que apparuerūt diuersis tpibus cxvj. lh.L.M.M

Mod⁹ deceptōis saracenor.clxxvj. B

Monacho volenti monasteriū exire male fit.cviij. B

Mons oliueti illuminatur monstrium luminū A

Mors pp[illegible] viris pudet.xlviij. L

Mors sctōr picranda est triplici de causa lv. E §. Ante pterans

Mors sanctorū plonis quandoq; revelat. xlviij. G lv F lxj. L §. In flo rentia. cviij. J §. Frater quidam

Mors sctōr quare dr natalie[illegible] A

Mors sanctor est pciosa.xvij. C

Mors sctōr ē multū fructuosa.lxj. E

Mors a sctis desiderat.lv. E.F lxxij. M

Mortis tpe recordat xp̄s amicor.ix. J

Mortē homo cui⁹ q̄z credat.cxlvij. G

§. Inuitatus

Mori potius eligitur q̄z inimicis dari.lxv ij. E

Moriendi desiderū debet esse in viris bonis.cxix. F §. Laudabat.

Morientes a demonibus visitant.cxv F

§. Infirmatus. clxj. E

Moriunt serui dei dulciter.clxiij. lk

Morientib⁹ cōpassionē nō detractōem impendere bonum est.xlvj. M

Mortu⁹ seru⁹ dei resurgē nō curat.cij. C

Mortū⁹ surgere vocat⁹ reddita rōne q̄euit. cx. C §. Cum quidam

Mortua vocata respōdit.cx. B §. Vir quidam.

Mortui vocati i xp̄o respōdent.cij. C

§. Quadam vice.

Mortui meritis sanctor ad eorū ecclesias portati iuscitant.cvij. C

Mortui aliquando apparent viuis.xlvj. §. Unde.

Mortui immediate ad iudicium rapiūtur xlvj. M

Mortui qualiter sciunt suffragia p eis fctā clvij. E In fine

Mortuor triplex gen⁹.clvij. E

Mortuor trib⁹ generib⁹ aperit regnū celorum.clvij. E

Mortuorum status q̄liz viuis reuelatur. xxiij. E

Mortuos oratio amicorū a penis liberat. clvij. C

Mortuis prosunt quattuor genera suffragiorum.clvij. C

Inc. 308


EX
LIBRIS
BIBLIO-
TEKI
UNIWER-
SYTEC-
KIEJ
W POZNA-
NIU

Ymc.308

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

1401589 (3 egz.)

Mdres qualiter filios ab infantia educare debent.cxv B
Matrimonia facere non est laudabile. cxix. E
M[illegible]cina ab angelo [illegible]contra vomitū cxl. B
Medicina herboꝝ indiget habitans in curiis [illegible]atoꝝ.clxxv. B
Medicorum hortus habenda est.xxvij. B
§. Audiens
Memorare preterita peccata cum fletu. clvij A
Mens pfecta tria debet habere.clxv. A
M[illegible] sanctis periculosum est.xxx. C
Mentiri nemo debet blandicijs inductus lxiij. B
Michael multa mira opa facit.cxi. A
Missa in tribus linguis cantatur.clxxvij. A
§. Secundo
Miss[illegible] pro defunctis celebrate eos liberant. clv[illegible] B.C.
[illegible]ne viuis et mortuis prosunt.et a periculis liberant.clvij B
Misse inceptio tres varietates habuit.clxxvj. K
Missas libenter audiens magnifice bonoratur.cxxvj. F
Missas pro defunctis dicendas diabolus impedit.clvij. B
Misericordia vginitatem pseruat.iij B
Misericordia pauperes multiplicat.iij. C
Misericordia quo apparuit bono iobam[illegible] elemosinario.xxvij. A
[illegible]cordia dei immutat hominem.xxviij A
§. Eius enim.
Misericordia in morte demonē fugat.xciij F
§. Cum tres
Misericordie operibus insudare debem⁹. clxij. B
Miracula que apparuerūt diuersis tpibus cxvj. K.L.M.N
Mod⁹ deceptōis saracenoꝝ.clxxvj. B
Monacho volenti monasteriuz exire male fit.cviij. B
Mons oliueti [illegible]citur monstrium luminū A
M[illegible]ppa a cria viris pueri.clviij. B
Mors sctōꝝ picanda est triplici de causa lv. E §. Ante pietans
Mors sanctoꝝ plonis quandoqz reuelat. xlviij. G lv F lxj. L §. In florentia. cviij. J §. Frater quidam
Mors sctōꝝ quare dr natalis [illegible] A
Mors sanctoꝝ est pciosa.xvij. C
Mors sctōꝝ ē multū fructuosa.lxj. E
Mors a ictis desiderat.lv. E.F lxxvij. A
Mortis tpe recordat xp̄s amicoꝝ.ix. J
Mori⁹ homo cui⁹ qz credat.cxliij. G
§. Inuitatus
Mori potius eligitur qz inimicis dari. lxiij. C
Moriendi desiderium debet esse in viris bonis.cxix. F §. Laudabat.
Morientes a demonibus visitant.cxv F
§. Infirmatus. clxj. E
Moriunt serui dei dulciter.clxiij. K
Morientib⁹ cōpassionē nō detractōem impendere bonum est.xlvj. A
Mortu⁹ seru⁹ dei resurgē nō curat.cij. C
Mortū⁹ surgere vocat⁹ reddita rōne qeuit. cx. C §. Cum quidam
Mortua vocata respōdit.cx. B §. Vir quidam.
Mortui vocati i xp̄o respōdent.cij. C §. Quadam vice.
Mortui meritis sanctoꝝ ad eoꝝ ecclesias portati suscitant.cvij. C
Mortui aliquando apparent viuis.xlvj. [illegible] §. Unde.
Mortui immediate ad iudicium rapiūtur xlvj. A
Mortui qualiter sciunt suffragia p eis fctā clviij. E In fine
Mortuoꝝ triplex gen⁹.clviij. E
Mortuoꝝ trib⁹ generib⁹ aperit regnū celorum.clviij. E
Mortuorum status qñqz viuis reuelatur. xxiij. E
Mortuos oratio amicoꝝ a penis liberat. clvij. C
Mortuis p[illegible]sunt quattuoꝝ genera suffragiorum.[illegible]viij. C

Ymc. 308

Mortuis orōes viuoꝝ grate sūt.clviij C
Mortuis quare dies septim⁹ ⁊ tricesimus et anniuersarius dant̄.clviij. E
Mortuis suffragia facta a bonis tantum prosunt.clviij. F
Mulier sapiens multa et gloriosa opatur cxxix. A
Mulier pl⁹ mali potest q̄z diabol⁹.lxxxvij. A clxxv. J
Mulieres cum ꝑsonis sanctis sanctificant̄ loquendo.cxv. F
Mulieres in habitu virili durā penitentiā fecerunt.lxxix. A lxxxvij. A
Mulieres aliquā penā infamie portauert̄. cxxix. B clxv A.B clvj. B
Mulieres plus alijs creaturis iuuenes seducunt.clxxv. J
Mulieres offendere nō ē bonū.clxxvj. C
Mulieres leuiter decipiunt̄.lxxxvij. A
Mulierū ꝯsortia sūt vitāda a bonis.clxxij. A clxix. J Post medium.
Mulieribus serui dei loqui nolunt. clxxiij. A cxv. F
Mundus habet q̄nq3 mala.xxj. A

Nardus habet duplicem virtutem.cxv. A
Natiuitas quandoq3 reuelat̄. vj. C cviij. A
Natiuitatē xp̄i vidēs sapiēs est effect⁹. cxv. B §.In sacratissima.
Natiuitates tres corꝑales significant tres spirituales.cxxvj. E §.Et nota.
Nauis obedit ſuo di.ciij. B. In ꝑncipio
Nobilis ꝯuersus durā penitentiā facit. cij. A Per totum.
Nobiles de quattuor sunt specialiter instruendi.lvj B
Nomen dn̄i nostri iesu christi inuocantes adiuuat de omībus angustijs.xlix. B
Nomen dn̄i nostri iesu xp̄i dulce est ad nominandū.lxxxv. B In fine.
Nomen dn̄i nostri iesu xp̄i inuocatum liberat ab omni infirmitate.xix. B
Nomen dn̄i nr̄i iesu xp̄i ab infideli ꝓlatū cecā illuminat.xcv. B In medio.
Nouicius de ordine recedere volens orōne reuocat̄.cviij. B
Nouicij in ꝑncipio quid facere debent.cxv. E In fine.
Nouicij debent resistere parentibus eos tēptantib⁹.clxxv. G
Nubes tres habet ꝓp̄etates.lxviij. B §.Scdo mōnstrat⁹

Obedientia debet fieri solo v̄bo p̄lati.cxxxiiij. A
Obedientie ꝑfectio magna clxiij. C §.Accedit. B.B.
Obedientie obediūt elementa.xlviij. C §.Placidus.
Obedientiā nō seruātes a demonib⁹ grauiter puniūt̄.xlviij. B §.Cleric⁹ quidam
Obediūt elementa sanctis viris.lxj C In medio. ix. H In fine.
Obediūt p̄dicatori aues.cxliij. G In fine
Obediūt sanctis viris serpentes.cxxxv A Circa medium.
Obediunt deo serpentes et non homines. clxj. C In fine.
Obedire nolētes sctis ī visione apparētibus puniūt̄.xlvj. L §.Post mortem.
Obedire ꝯ deū null⁹ debet.clxxv. G
Ociositas fugiēda ē ⁊ orō assumēda ⁊ labor xxj. F §.Antonius dum
Octauianus august⁹ antoniuz expugnat. cv. C In ꝑncipio
Odio vel amore vtrū dignus sit nescit. clxxiiij. In fine.
Offensionis v̄ba referre ꝑiculū ē.cxx. E
Officiū ecclesie a q̄ et qūo ordinatū fuit. cxlj. B In ꝑncipio
Officiū ābrosianū dimissū et gregorianū solenniter diuulgatū.clxxvj. K ⁊.xlvj M In ꝑncipio.
Officij gregoriani ꝯ ābrosiani disceptatio ⁊ sn̄ia lata cū miracl̄o.xlvj. M In ꝑncipio
Oleū q̄ reges frācie inungūt̄ miracl̄ose mititur.xvj. B §.Cum autem.
Opera hoīm q̄lia sūt.clxxij A In fine

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

Opera vtrum deo placeant nescitur. clxxiiij A In fine.
Opera hominis astant in iudicio ante deū cv. B §. Q, autem.
Orō ab īfirmitate liberat. ij. C §. Post
Oratio cum penitentia a luxuria seruat. ij. B In principio
Oratio debet p̄cedere opera hoīs. ix. H §. Refert helinandus.
Oratio precedens p̄dicationē expellit infirmitatē corpalem. lxj. I §. Frater.
Oratio dz eē discreta. vtilisqz aīe. ix. E
Orō de ptāte dyaboli eripit. xxvj. B
Oratio demones expellit. cviij. B §. Existente.
Oratio male loquentem mutum facit. lxj. L §. Cum quidam.
Orō clausas ianuas aperit ⁊ clausis ianuis intrare facit. cviij. B §. Cum ad.
Oratio vas fractum reintegrat. xlviij. A In principio.
Oratio hominē tristem ꝯsolat̄. cxvj B
Oratio in aduersitate facienda ē. cxix. G §. In diebus
Oratio exaudita est a penitente peccatrice. cxlvij. A
Oratio est maioris laboris ceteris virtutibus. clxxiiij. A
Oratione noua lingua loqui impetratur. xcv. C In medio.
Oratione in necessitate acquiritur pecunia cviij. F §. Quadam
Oratione panis multiplicatur. cviij. F §. In ecclesia
Orōe pluuia descēdit. xlviij G §. Quadā
Oratōe sanant̄ infirmitates. v. B
Oratōne sanctorum delentur peccata. xxvj. C cxxv. B
Orōe ⁊ cōpassiōe pestis cessauit. xlvj. B
Oratione et compassione fiunt miracula. xlviij. A. B. C.
Orationes sanctoꝝ sanant corpus et aīam peccatoris. xlvij. A
Orōes seruoꝝ suoꝝ d̄s exaudit. lvj. C
Orationes peregrinoꝝ a deo exaudiuntur. xciiij. G
Orandū tp̄e tribulationis est. xlvj. B
Orantes dyabolus temptat. xlviij. B
Orans mulier pro pulcritudine excecatur. xj. B In fine
Orat auis et exaudit̄. xj. E In medio
Orant sancti in patria ꝑ nobis. clvij. F
Orare null⁹ debet ꝑ damnato. xlvj. I §. Dum igitur.
Orare debemus pro inimicis. lxiij B
Oratur ad orientem triplici ratione. clxxvij. B §. Tertio consecratur
Ordinatur homo s̄m se quātū ad tria. lxxvj. B clj. B. B
Ordinat̄ hō q̄ntū ad ꝓximū in tribus. lxxvj C clj. C §. Scd̄o fuit.
Ordinationi dei non potest obuiari. clxxvj. M Post medium
Origenis libroꝝ damnatio. cxxxj. B
Originale peccatū lauant quinqz remedia ad hoc instituta. xxxvij. B
Oris custodia diligēt̄ ē s̄uanda. xxj. E. F
Oscitantes quare se signo crucis muniunt. lxvj. A

Patientia est magni meriti. xxv. C xxxvj. C lxxix. A
Patientie magne v̄bū optimū. ij. F
Patientie triplex genus ꝑ tria exempla probatur. cxv. E
Patientie exemplum. cviij. B
Patiētiā penitētes hēre debēt. lxxxix A
Panis sctōꝝ meritis multiplicat̄. iij. C §. Quodam cviij. F
Papa liberi⁹ arriane fidi ꝯsēsit. xcviij. A
Pape electio ⁊ ep̄oꝝ ꝯfirmatio conceditur karolo. clxxvj. I In medio
Pape nomē mutat̄ triplici de causa. clxxvj. L §. Huius tempore
Paradisi et inferni cogitatio libidinem expellit. clxxv. I Post medium
Paradisi terrestris proprietas. cxxxv. A Post medium.
Parētes fideles bonū filiū generāt. iij. G lxxviij. A lxxx. A lxxxix. A

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

Parentes mali quandoq3 bonū filium generant.lxj. A
Parentes boni plus debent aīas filioꝝ diligere q3 coꝛpa.xvij. B .§.Cū filia.lxxviij. A cxvij.clxx. A
Parētes filiū suū volētes retrabere a seruicio dei.ij. B .§.Quidam iuuenis.
Parentes sunt aliquando causa filioꝝ dānationis.xxiij. B
Parentibus ꝓtra deū obedire nō debem9. clxxv. G In fine
Paruul9 qualis futuꝝus sit.qñq3 p visionē reuelat.cviij. A cxv. B
Passionem christi fuisse voluntariaz q̄nq3 rationibus ꝓbatur.ij. E
Passio christi ignominiosa trib9 ratōnib9 fuit.lj. A
Passio christi doloꝛosa fuit ꝓpter quinq3.lj. A
Passio christi fuit fructuosa.lj. C
Passio christi iniusta fuit.lj. A
Passio christi fuit i omnibus membris coꝛporis.lj. A
Passio sanctoꝝ miraculose infideles multiplicat.lxxxviij. C
Passionis christi modus fuit acceptissim9 ad placandum.lj. C
Passionis christi modus efficacissimus ad trahendum.lj. E
Passionis christi modus fuit congruentissimus ad curandum.lj. B
Passionis christi modus fuit prudentissimus ad expugnandum.lj. F
Pati desiderandū ē ꝓp xp̄m.xxxvj. F
Paulus apostolus bona omnium in se habuit.lxxxv. B In fine
Pauli apostoli magister.cvij. A
Pauptas cogit ad peccandū.iij. B
Paupertas est religiosis habenda et ostendenda.cxliij. B.C.
Paupib9 ē miserādū.xxvij.. A xlvj B
Pax est optanda.lxxxiij B
Pax est vbi peccatū nō est.lxxxiij. B
Pctā minima bonū ē ꝓsiteri.cxix. E
Peccata ꝓpꝛia ꝓꝛius consideranda sunt q3 aliena.clxxij. A
Peccata ꝓpꝛia videre non sinit secularis conuersatio.clxxiij. A
Peccatoꝝ tria genera.cxxxv. B
Peccatoꝛ male moꝛitur.et merito.lxxxiij. E.G In fine
Peccatoꝛ manifestus q̄d et qualiter oꝛare debet.clvij. A In medio
Peccatoris vindicta non est appetenda.sed penitentia.lij. B In fine.
Peccatoris vesania.lxxxiij. G
Peccatoꝛes sanctaꝝ ꝓsonarū monitōe cōuertūt.cv. B lxij. A clxv. H
Pctōꝛes nō sunt digni videri a bonis .cxx. B .§.Bum constantinopolim.
Pctōꝛes in malū suū ꝓsperant.lv. E
Peccatoꝛes iuxta altare stare non debēt.lv H In fine.
Peccatoꝛes sunt vitandi.ix. G .§.Legitur quoq3.
Peccatoꝛes sunt blande tractandi.xvj C
Peccatoꝛes abnegant xp̄um leuiter et dyabolo subduntur.xxvj. B
Peccatoꝛes aliquādo dominus visibiliter reducit.xlvj. H In medio
Pctōꝛes a deo q̄nq3 mirabiliter ꝓuertunt. xxviij. A luij. A Ante medium.
Peccatoꝛes nō sunt digni intrare eccl̄iaz dī. luij. A lv. H .§.Tertio in.
Pedum christi vestigia remanserūt in terra.lxvij. A In fine
Pena duplex data duob9 iuuenib9.xv A
Pena coꝛporis temptatōnes carnis fugat. xv. A
Pena coꝛpis est sanitas anime.cxiiij. C
Post medium
Pena vni9 est cōuersio alterius.cxij. B
Pena in B mūdo a sanctis poti9 eligit q̄z futura.xlvj. J .§.Fert q̄z q; et angelus.
Penam bonis inferre volētes puniunt. v. B lv. C
Penitentia cum oratione gratanter est recipienda.lv. H
Penitētia dꝛ eē ꝓstans et firma.xvj. C
Penitentie opa ad B q; sint pfecta tria sunt necessaria.xxxij. A .§.Tria autem.
Penitentia debet esse dura.xviij. C

Penitẽtia dz eẽ cũ humilitate.lviij. A
Penitentia dura virginitatem conseruat. cxlj. B
Penitentia in celo lectum vel locum parat. cxlvij. A
Penitẽtia finalis nõ videt̃ secura.clviij. A §.Scõi qui. Circa finem.
Penitẽtia parua sufficiẽs est ad delendum peccatũ.clxx. B
Penitentia tripliciter iniũcta.qũo vtilis ẽ. clviij. A Ante medium.
Penitentiam maloz pctõz acceptat deus. xxx. B In fine.
Penitentiã agere studẽt qñqz pueri. iij. B xlviij. A lxxvij. B
Penitẽtiã faciẽtes demones infestãt.xlvij. A.B.C lxxxvij. B
Penitentiã agẽtib9 deus de cibo prouidet. xv. B xlviij. A cvij. F
Penitentiã erubescere nõ debz q̃ peccare ñ erubuit.lviij. A
Penitentiã maxime desiderat de9 in hoie. lxij. B §.Refert iosephus.
Penitentiã durabz p solo pctõ facit theodo: ra.lxxxvij. A
Penitẽtiã inducit ds in vbis et signis.lxij. B §.Refert iosephus.
Penitentiam agentes ab angelis consolã: tur.xc. F
Penitentiã vn9 potest facere p alio.et ad B requirũt q̃ttuoz.clviij. A
Penitere volentes de9 benigniter recipit. xxvj. B
Penitere nolentes deus punit terribiliter lxij. E.F.G
Penitens debet facere tria.cxxxv. B In medio.
Penitens pfectus omniũ penitentiã liben ter suscipit.cxlvj. A
Penitenti peccatoi deus multa beneficia confert.xc. A
Penitenti aduersitates occurrunt. clxj. A.B.
Penitẽti dyabol9 aduersat̃.xxj. B
Penitẽtes demones ledere nõ possũt.xciij. E §.Refert hugo.
Periurus grauiter punitur.lxxj. Circa finem.
Peregrinos offendentes puniuntur.xciij E.F.
Peregrinos dyabolus temptat.xciij E §.Refert. §.Quidam.
Peregrini salutẽ aie sue nõ petẽtes puniũt. xciij. G §.Refert.
Peregrinoz ozões exaudiũt̃.xciij. G In pncipio.
Perpetua sancta est.clxviij. B
Perseuerantia in oratõibus est habenda. clxij. B
Petrus aplus epl̃am leonis pape cozrexit lxxxij. A §.Cum beatus leo.
Petrus aplus suo deuoto veniã impetra: uit.lxxxiij. B §.In eodem quoqz.
Pietas sine moza ẽ exhibẽda.xlvj. F
Pilatus non audiuit solutõnem veritatis tribus de causis.lj. A §.Tertio quo ad veritatem.
Pilati historia.lj. G Per totum
Pilati et herodis amicicie et inimicicie cã. lj. G §.Herodes autem.
Placere do volẽs dz tria seruare.xxj. E
Planete dicũt̃ a grecis adorati.clxxv B
Plaustrum fratrib9 petentib9 negãs puni: tur.cxliij. §.Cum fratres.
Plenitudinis signũ triplex.lxviij. E §.Triplex est.
Pluuia oratione facta cessauit.cviij. F §.Cunqz.
Pluuia ozõne facta descendit.xlvij. G
Popule meus quare in parasceue dicit̃.lj. A §.Scõo ex.
Portari debet christus quattuoz modis. xcv. A
Predicatoi filẽtiũ ponẽti aues obediunt. cxliij. G §.Tũ apud. cviij. A
Predicatores p stellas figurãt̃.cviij. A
Predicatores q̃liter vane gle resistere debẽt cxv. G §.Quadam.
Predicatoz ozdo quomodo et quo tempo re confirmatus fuit.cviij. B §.Post hoc autem.
Predicatio fieri debet triplicit̃.cviij. E

§. Sacerdos quidam.
Predicare ioßis triplicit fuit cõmẽdabile. lxxx. F §. Et notandum.
Predicatio multũ placet deo. cviij. E
§. Sacerdos quidam.
Predicatõem audiendo peccatoꝝ puertit. cxiv. A Circa medium.
Predicatõis cã oratio facta coꝝpalẽ expellit infirmitatẽ. lxj. J §. Frater.
Predicũt futura qñqꝫ viri boni. cviij G
§. Tum in. cxv. B
Predones ecclesiastica tẽpalia rapientes puniunt. xxx. B
Prelatꝰ nõ debet timere mortez ꝓpter utilitatem. xxxvj. B
Premiũ magisterij pueroꝝ quale quando qꝫ est. xix. A
Promissio serui dei qñqꝫ cõplet in vita vel post mortem. cij. E
Puella ẏgo maria q̃dragesimo die p̃senta tur in templo triplici rõne. xxxvij. A
§. Quare autem.
Puelle iuuentutem suam deo dare debent clxiij. A
Puelle coreas et vanitates vitare debent. clxiij. L
Puer exist̃s in vtero revelat qñqꝫ q̃lis futurꝰ sit. cviij. A Jn ꝓncipio. cxv B
Puer appetit nasci ꝓpt̃ q̃ttuoꝝ. cx. A
Puer libẽter studere dꝫ. cviij. A
Puer nõ sustinẽs incantatões citꝰ liberat cxv. B Circa medium.
Pueri in seruicio dei constantes eẽ debent xlviij. A
Pueri qñqꝫ prenosticant quid facturi sint. clxxvj. A
Pueroꝝ bonoꝝ meritis qñqꝫ ds miscẽdaꝫ opat. lxxvij. B
Pulcritudo quandoqꝫ impedit fruire deo. clxv. B
Pulcritudo q̃ntuplex. cxlj A
Purgatio ab infamia fit qñqꝫ modis. xxxvij B §. Quarta ratio.
Purgandoꝝ tria sũt genera. clviij. A §. Illoꝝ autem.
Purgandoꝝ animabꝰ diuersa loca deputant multiplici de causa. clviij B
Purgatoriũ patricij. xlix. B

Questiones tres fa.

q cte sũt xp̃o ascendẽti. lxvij. B
§. Byonisius.
Questionibus tribus responsio a demone cum quodam magistro. cxviij. F
§. Legitur in.
Quies in hoc mundo haberi non potest. clxxiiij. A
Quinquagesima instituta est ꝓpter tres rationes. xxxiij. A

Raptoꝝ reruꝫ ec

r clesiasticarũ a deo puniunt. xxj. G xxx B cxj. E
Reddere debemꝰ bona ꝓ malis. viij. B
Post mediũ. lxvij. B ij. J
Regina celi qũo ꝓmo angeli cãtauerũt. xlvj B Jn fine.
Regnũ celoꝝ qñqꝫ denarijs acq̃rit. xxiij. A
Religiosus qualẽ vitã ducere dꝫ. cviij B cxv. B.F.G
Religiosus vitam cõmunem seruare debꝫ cxliij. B
Religiosus pentes obliuisci dꝫ. clxx. A
Religiosus verꝰ dꝫ habere q̃ttuoꝝ. clxx. B Jn medio.
Religiosi nõ debẽt habere ꝓpriũ. xxj. F §. Frater. xlvj. R §. Legitur.
Religiosi tria habere debent. clxx. A Jn medio.
Religiosi q̃liter studere debẽt. cxv. B
Religiosi curias magnatoꝝ fugere debent. cxliij. B §. Tum apud
Religionis vtute q̃dam a vinculis liberat. cxv. C Jn fine.
Religionẽ volẽs intrare parentibꝰ nõ debꝫ credere. cxv. C
Religionẽ intrantibꝰ verbum notabile dicitur. cxv. E
Religionẽ intrantes nõ bona intentõe vitã male finiũt. cxliij. A

Relinquentib⁹ parẽtes et ꝓpriã volũtatem eterna ꝓmia ꝓmittuntur.lxxvj. B
Reliquie sanctoꝝ cum reuerentia sũt habẽ de.xc. G §.Temporib⁹
Reliquie sanctorũ ab angelis ꝓspere deducuntur.xciiij. C
Reliquie sanctoꝝ ab angelis honorañ.cvij B §.Translatio.
Reliquie sanctoꝝ honorate demones cruciant.cvij. B §.Translatio
Reliq̃e sctõꝝ a mortuis honorãt.cvij. B
Reliquias sctõꝝ irreuerẽter tractãtes puniuntur.cxlviij. B In fine
Reliquijs sanctoꝝ demones cogũtur reuerentiam exhibere.cvij. B
Reliquijs sanctoꝝ aspides reuerentiaꝫ exhibent.xciij. B
Res sanctas irreuerenter tractans punituꝛ cxx. B §.Apud antiochiam.
Respõsio dñici et frãcisci cardinali hostiẽsi de ꝓlatõib⁹.cxliij. E §.In vbe rõana.
Resurrectionis humane vera testificatio. xcvj. A
Rõanoꝝ maxia occisio fcã fuit.clxxvj Ih

Sacerdos in maxima reuerentia haberi debet. cxliij. Ih In fine
Sacerdos sup reges ẽ honorand⁹.clxj. B Post ꝓncipium
Sacerdos de vgine maria tantũ celebrans ꝓuat.ſz vgo maria ipm restituit.xj. C §.Sacerdos. cxxvj. G §.Sacerdos
Sacerdotis man⁹ in missa osculata peccatorem sanctificat.cvij. E
Sacerdoti celebrãti angelus respõdit.xlvj. Ih §.Cum apud.
Sacerdotes ñ reuereri piculũ ẽ.lv. C
Saluari volens q̃d facere debet.xxj E
Salue regina antiphona quomodo inuẽta fuit.clxxvj. Ik
Sctẽ ds sctẽ fortis q̃lit inuẽtũ fuit ꝫ q̃o virtuosũ.lxvj. B §.In hmõi autem.
Sanctũ boiem faciũt tria.xxxix. A
Scti iuuãt suos deuotos.iij. G xciiij G
Sancti deuotos suos liberãt a demonis illusione.xlvj. A §.Narrat.
Sancti suos deuotos in infirmitate visitãt et ꝓsolantur.lvij. E
Sancti suos deuotos sanant arte cyrurgica.cxxxviij. A.B
Sancti suos deuotos sine penitẽtie decedere nõ ꝓmittunt.xc. G §.Miles.
Sancti suis deuotis aliq̃n apparẽt.ix. J §.Sanctus.
Sancti tpalia eccĩaꝝ suaꝝ defendũt.ij J
Sancti tempalia ꝓtemnũt.xxvj. A
Scĩ pascũt cibo diuino⁹ misso.xv. B
Sancti viri antecedentia q̃z ꝓsentia vident in spũ.xlviij. C.B.E
Sãcti viri vidẽt q̃q̃z cogitatões aliorum. xlviij. E §.Quadam vice.
Sancti viri demones expellũt.lv. B cxv. Ih §.Cũ a sũmo.et.§.Apud.
Sancti viri suas reliquias volũt honorari. lxxxj. In medio. lxj. B §.Abbas q̃dã
Sancti plus possunt defuncti q̃z viuentes lxj. E.L §.Cum in.
Sancti inuocañ triplici de causa.lxvj. B
Sãcti visitãtib⁹ reliquias suas auxilium in die iudicij ꝓmittũt.lxxxij. B
Sãcti multa tormẽta passi sũt.xcij. A.B
Sancti suis peregrinis ii, via subueniunt. xciiij. B.E.F.
Sancti voluntarie patiebañ.xcv. C In medio. B
Sancti a leonib⁹ ꝫ vrsis ñ ledũt.lxxv. B In fine.
Rancti in tẽpestate maris subueniũt inuocantib⁹.iij. C
Sancti viri mori desiderãt.xlvij. A cxv. F §.Quadam vice.
Sãcti in celo exñtes cõpatiũt afflictis et cõsolañ eos.cvij. Ik
Sancti defendunt eis recõmẽdata.cxxxviij. B §.Vir quidam.
Sctõꝝ vitus mag̃ ꝺ demones.xxj. B
Sanctoꝝ corpa et sepulcra in reuerẽtia habeñ a christo.xxxix. F
Sctõꝝ corpa aialia reuerenť.lxix. A
Sãctoꝝ corpa longo tempe integra q̃q̃z

pseuerāt.xxx. B lxxxj. A In fine.
Sctōz corpa dicūt pciosa q̄nqz ratōnibus. clvij. C
Sctōz gl'a fidelib⁹ reuelat'.lxxxix. B
Sctōz dignitas ē q̄druplex.clxvij C
Sctōz reb⁹ tacti a maleficijs liberant'.xciiij. A .S.Quod cum.
Sctōs molestātes grauiter puniūt'.xlj B xlviij. C lxxij. B In fine.
Sctōs affligētes mala morte decedūt.xliij. B In fine.
Sctōs inuocātes a pctis maximis liberāt'. xciiij. B
Sctūs ōs in necessitate succurrit.xix. A xxj. B Circa finē xxv B xxvj A
Sāctus mortuis defūcti reuerentiā exhibēt. xxvij. G
Sctūs viris serpētes obediūt.cxxiij. A In fine.
Sanctis reuerentiam exhibent insensibilia. xlviij. F.G
Sctūs viris aialia z volatilia obediūt.xlviij C .S.Presbiter.
Sctūs viris oēs creature obediunt excepto pctōre.cxxxiij. C
Sctūs detrabētes puniūt'.cxliiij. K
Sāctitas bonoz in morte mirabilit reuelat' lxxxix. B
Sanḡnis xpi effusiones septē.clxxvij. C
Sapiētia a morte liberat z grāz re⁹is impetrat.lxiij. F
Saraceni qūo decepti sūt.clxxvj. B
Saracenoz fides.clxxvj B.E.F.G
Scala p quā celū ascendit.q̄ttuoz grad⁹ bz. clxvij. A
Scisma fuit in eccīa.clxxvj K.P
Scptura fctā manu ꝑui ōi tēptatōes fugat. cxliij. K .S.Cum frater.
Seculares plus studēt placere mūdo q̄z serui dei deo.cxlv. A
Septuagesima instituta ēppter tres rationes.xxxj. A
Sepulcra sctōz q̄nqz ppbanāt'.cxx. C
Sepulcra sctōz fugāt demones de corporibus boim.lxj. I In fine.
Sepulture sctōz mirabilit facte.xciij. C
Serenitas oz̄one serui dei impetrat'.xlj B In fine.
Seruus dei p aīa xpi mortis piculo expoit se.lx. P
Seruus dei nec terroib⁹ nec pmissionibus cōcutitur.xxxix. B
Seruū dei cogitatōes impediūt ad salutez. clxx. B In fine.
Serui dei ab inimicis defendūt'.lv. C
Serui dei ab inimicis et elemētis ledi ñ possūt.cij. B.C
Serui ōi excellent' babēt vtutes.lv B
Serui dei p volucres a deo pascūt'.xv B xxxviij. A
Serui dei in bono confortati virilit agunt. lix. B
Serui ōi clausis carcerib⁹ trāsferūt'.cv. B
Serui ōi eligūt puniri ī hac vita pot⁹ q̄z ī alia.xlvj. I Circa finē. clvj A In fine
Serui ōi mulieres videre nolūt.clxx. A In pncipio.clxxij. A .S.Matrona.
Serui ōi modicū dormire dñt.clxxij. B
Serui ōi multū flere debēt.clxxij. B
Serui ōi silentiū tenere debēt.clxxij. A In pncipio et in medio.
Serui dei bona tempalia despicere debent clxxij. B .S.Cūq3 pater.
Serui dei bona p̄o malis reddere debent. xlvij. A
Serui dei licet sint in vili habitu tñ bonorā di sūt.clxxv. C .S.Deinde.
Serui dei p xp̄o pati desiderāt.xxx. B xxxvj. B xxxix. B
Serui ōi dulcit moriūt'.clxxv. K In fine
Serui q̄nqz dñis nocere possūt.clxxvj. C I .S.Beniqz.
Seruoz dei aqua manuū reseruata cecū il luminat.xlj. B
Seruoz dei alique vtutes.clxxij. A
Seruos dei offendētes puniūt'.ij. G v. B cv. A
Seruos dei ōs mirabilit defēdit.xlj. B
Seruos dei in suis tribulatōib⁹ angel⁹ adiuuat z ꝑsolat'.cv. A In medio.
Seruis dei fere siluestres.aues.familiares fiūt.xxxviij. A cxliij. G

Seruis dei et verbis eoꝝ irrisiones facientes puniũt.xlj. A In fine.
Seruire deo volẽtes aliqñ multas tribulationes patiũt.clvj. A Circa finem.
Seruire deo volẽtes impediũt parẽtes proposse.clxxv. A
Seruiẽtes deo inueniũt eũ.xcv. C
Sexagesima instituta est ꝓpter tres rõnes xxxij. A
Simonia miraculose in epõ inuenit.clxxvj. A ¶.Hildebrandus.
Sinagoga ne ꝓstrueret miraculose oñdit. cxx. E
Societas mala est fugienda.lxj B
Solis eclipsatio in passione christi. cxlviij. A.B
Son⁹ suauis fit trib⁹ modis.cxxxiij. A
Sorores q̃dã durã duxerũt vitã.c. A
Spũsctũs duob⁹ modis mittit.lxviij. B
Spũsanct⁹ in q̃ntuplici specie mittit.lxviij. B ¶.Et notandum.
Spũsanctus trib⁹ vicib⁹ aplis datus fuit. lxviij. B
Spũsanct⁹ qualiter in aplos missus fuit. lxviij. E
Spũsanct⁹ quandoqz sanctitatẽ bois revelat.xxvj A
Spũsctũs apparuit ĩ igne multiplici rõne. lxviij. F
Spũsctũs apparuit ĩ liguis igneis triplici ratione.lxvij. E In fine
Spiritussanctus veniẽs sex vtilitates facit. lxviij. H
Spũsctũs magnificat eũ ĩ q̃ habitat.xxvj. A
Spũmsanctũ recipiẽtes quales eẽ debent. lxvij. G
Spõsus q̃nqz debet habere.xxvij. B
Spõsus q̃nqz bñficia confert sponsis suis. xxvij. C
Statua xp̃i herbis vtutem sanatiuã infundebat.c. B ¶.Refert eusebi⁹.
Sternutãtib⁹ q̃re dr̃ dñs te adiuuet.lxvj. A
Studendũ ĩ libro caritatis.cviij. H
Studẽtes lectionib⁹ z orõib⁹ assidue vacare debẽt.cviij. A
Sudariũ dñi quo fuit romaz portatum.lj. G Circa mediũ. ¶.Cunqz
Supbia deo est odibilis.cxxx. C
Supbia et iactãtia modicũ durare possunt xxiiij. B
Supbũs miraculose extinguit.cxxxvj. C In fine
Superboꝝ honores paruo tempe dr̃. ant. cxxxv. B
Suspendium triplex.cxviij A

Taciturnitas est uti

t lis seruo dei.clxxiij. A
¶.Quidam etiam.
Tact⁹ mulieris est piculosus.clxxiij. A
¶.Alius etiam.
Te deũ laudam⁹ qñ z a q̃bus cõpilatũ fuit. cxix. C
Templa ĩa p̃cib⁹ sanctoꝝ viroꝝ augmentãt. xvj. B
Templa augmẽtant oblatõez in eccl̃ia facientib⁹.xxxviij. B
Tẽpalia popa miscõie nõ minuũt.iij. C ¶.Quodam tpe.
Tempalia bonis diuidere nolẽtes amittũt cxlij.
Temptatõem demonis pena corpis fugat. xlviij. B
Terrena apli despiciebant.cxviij. B
Testam.entũ fecit xp̃s.lj. A ¶.Dño ex eo. In fine.
Testamentũ tria ꝓtinet optima.cxv. K ¶.Tandem.
Testes ꝓ pctõres sunt tres.j. I
Tormenta sanctis ludus est.xxv. E Post medium.
Tormenta sanctis q̃nqz a parentib⁹ inferũt xciij. A
Tormẽta sanctis parẽtes inferẽtes a dõ puniunt.xcij. B
Tormenta quandoqz tortores occidunt. cxxxij. B.C
Tormẽta multotiẽs sctõs ledere nõ possunt xcij. A.B xcv. B cxxxiij. B.C
Tormẽta sustinentes dñs ꝓsolat visibiliter. viij. B cxvj. B

Trabs vna breuis in ope eccie. orōne fusa ꝓ lōgata ē.cxij. B §.Gregorius q̄z
Transfiguratio xp̄i quando facta est. cix. §.In hac die.
Trib⁹ sacerdotalis ⁊ regalis cognatōe cōiū gebant̄.cxxvj. B §.Sed mirū.
Tribulatio p̄sens modicū durat.cv. A
Tribulatōis tp̄e ad sanctos dei recurrēdū est.xc. B.E.
Tribulatōes ꝓ xp̄o patient̄ sustinētes nō de reliquit de⁹.xcvj. A
Tribulatōnes portātes ꝯsolatōez p̄stinam recuperāt.vij. E §.Quodam tp̄e.
Tribulatōes ꝯsolatōes sequūt̄.clxvij. B
Tribulati ad sctōs sibi deuotos recurrētes liberant̄.iij. C.B.
Tribulati q̄cūq̄z tribulatione ad aliquē sanctū recurrere debent.lxj. G.H.
Trinitatis pulcrū exemplū.clxxvj A §.Ante vero.
Trinitatis vnitas miraculo cōprobat̄.clxxvj. A Paragrapho.Ante vero.
Turturis ꝓprietas.xxxvij. B In fine.

Enenū seruis dei

v nocere nō pōt.ix. F xlviij. B
Venit christ⁹ ꝓpter septem vtilitates in mundū.j. C
Verbum dei ad penitentiā ꝓuocat.lv. C §.Quidam hereticus.
Verbum dei libenter audiri debet propter quattuor.v. E
Verbū dei p̄poni dz cibo corpis.viij. B
Verbū dei audiēdū ē patient̄.xlix. A
Verbuz dei quis p̄mo p̄dicauit ī antiochia. lxxvj. B
Verbū dr̄ notabile religionē intrantib⁹.cxv. E In fine.
Verbū optimū hospitātib⁹ est dicendū.xlij. A In fine.
Verba sacre scripture magne sunt virtutis. lxxvj. B
Verba iactantie vel vanitatē sonātia deprimenda sūt.xlvj. E
Verba maledicta loquēs punit̄.cxiij. B Paragrapho.Bubulcus.
Verba tria vtilia custodiēti.clxxv. B
Veritas examinata a duobus impedit̄.et a duobus adiuuatur.clxxv. C Paragrapho.Deinde q̄uattuor.
Vestis p̄ciosa religiosis nō ꝯuenit.cxix. B Ante finem.
Vestigia pedū xp̄i remanserī in terra.lxvij. A Circa finem.
Vexatio sola intellectū dat auditui.cxv. C In fine.
Victoria a deo datur.lxxxij. A
Victus et vestimentum vicarij qualis fuit lxxxiiij. A
Vidua se totā ꝑuitio dei dare dz.xxix. B
Vidua in acerbitate ⁊ hūilitate et pauptate se ꝑuare debet.xxix. C
Viduis afflictis meritū ē sbueire.xlvj. J
Vie xp̄i septē.clxxvij. C Añ mediū.
Vincula sanctoꝝ liberāt ab infirmitate ⁊ demonio.cv. B In fine. C Paragrapho.Quante autem.
Vindicare se hō ñ dz.xviij. C In fine.
Vindicta de pctōrib⁹ nō est appetenda sz penitentia.lij. B In fine.
Virginalis status melior est q̄z coniugalis cxxxv. B
Virginitas a spūsctō custodit̄.iiij. C Post medium
Virgītas ē regina v̄tutū.v. B In fine
Virginitas in corpe mortuoꝝ redolet.cviij J Paragrapho.Cum igitur.
Virgītas dura penitētia ꝯꝑuat̄.cxlj. B
Virginitas ꝑ rosas ⁊ lilia designatur.clxiiij B In fine.
Virgo linguata post mortē visibiliter punitur.cxij. B Paragrapho.Refert.
Virgo maria petijt ne demones videret in morte.cxiiij. A In medio. K In p̄ncipio.
Virgo beata seruos suos deuotos cōsolat̄ et sanat.xxxvij. E
Virgo maria suo deuoto manū amputatā restituit.lxxxiij. A
Virgo maria sui deuoti animaz a demonibus eripuit.cxiiij. H
Virgo maria sue deuote meritis virū a potestate dyaboli liberat et ditat.cxiiij. G Paragrapho.Miles.

Tabula Legendarum.

Virgo maria suos deuotos a morte liberat.cxxvj. G
Virgo maria eā salutantē septus a suspendio liberat.cxxvj. G ℣.Erat quidam.
Virgo maria suā missā dicentē de malō eripiliberauit.cxxvj. G ℣.Sacerdos.
Virgo maria officium eius deuote dicentē de iudicio dei liberauit.cxxvj. G ℣.Quidam clericus.
Virgo maria eam inuocantes ab incendio liberauit.cxxvj. J
Virgo maria seruos dei vindicat a malis hoībꝰ.xxx. E Ante finem.
Virgo maria grāz triplicē inuenit.l. B In medio.
Virgo maria grā plena fuit.ꝓpter q̄ttuor q̄ in mēte habuit.l. A In fine.
Virgo maria ioħem baptistā de ēra primo leuauit.lxxx. B In fine.
Virgo maria sctitatē bonoꝝ maīfestat.lxxxix. A ℣Post medium.
Virgo maria impetrat pctōribꝰ venīā pctōrum.l. E ℣.Quidam miles.
Virgo maria pegrinos a demonibus liberat.xciiij. E In fine.
Virgo maria orat ꝑ hūano genere.cviij C
Virgo maria fratres predicatores hominibus dedit.cviij. C
Virgo maria sua vnctione ardorē cōcupiscentie a fratre extinxit.cviij. E ℣.Rome vero.
Virgo maria christum iratum mūdo pacificat.cviij. C
Virgo maria subueniet eā inuocanti.cxiij. B ℣.Bubulcus. cxiij. J ℣.Quidā monachi.et.℣.Quedam mulier.
Virgo maria suas missas celebrātes honorauit libenter.cxxvj. G Sacerdos.
Virgo maria filio vidue reddito.suuz recepit.cxxvj. F ℣.Quedam mulier.
Virgo maria in suo deuotozelotipiā ostēdit.cxxvj. H ℣.Fuit quidam.
Virginis marie ymago pestē fugauit.rvj. B ℣Post medium.
Virginis marie annunciationis dies.fuit dies multoꝝ operū dei.l. B In fine.
Virginis salutatio a demonis ptāte liberat l. E ℣.Quidam miles.
Virginis salutatio pctōrem ꝙuertit.l. E ℣.Quidam miles
Virgini marie qualia officia cōmittūt in celo.cxiiij. K Ante finem.
Virgini marie displicet q̄ adiuti ab ipa male faciant.cxiiij B ℣.Cum dux.
Virgini marie q̄ militauit ab ea est bonoratus.cxxvj. F
Virginē mariā salutare inuitāt tria.l. A In medio.
Virgines solas velari instituit leo. lxxxiij. A
Virgines in quattuor excellunt.clvij. E ℣.Quarta differentia.
Virginū ordines signat sanctuariū. clxxvij. B ℣Post ꝓncipium.
Virginibus pulcerrima predicatio. lxx. A
Viri bona vxoꝝ impedire non debent. clxij. B
Viri quodāmodo vxoribus dominantur. lxx. A
Virtutum duodecim gradus.v. B ℣.Post vnum autem.
Virtutes quattuor.in quattuor domibus inuenire.cviij. M ℣.Quidam scolaris.
Visio nocturna aliq̄n vera est.xlviij. E ℣.Cum quosdam.
Vita triplex.lxxvij. A
Vita sanctoꝝ desiderata.lv E
Vita sanctoꝝ laudanda.lv. E
Vita citius finit q̄z credat.xij. B
Vita in virtutibus plena ducenda est. lxj. B
Vita bona ꝑdicat efficaciter.cviij. B ℣.Hospitatus.
Vita religiosi qualis esse debet.cviij. H
Undecies milies pater noster dicentes solatiū virginū in morte habent.cliij. C Circa finem.

Volũtas dei ẽ vt sancti patiant̃.lxxxiij. E
In fine.
Voluntas carnis multa mala operatur.
cxxxv. B
Vomitũ medicina bona sanans.cxl. B
In p̃mo.§.
V tũ negligent̃ soluẽs punit̃.iij. B
Vota nõ cõplere sanctis displicet.cliij. C
§.Abbas quidam.
Vxor virũ suum inducere debet ad bonum
cxxvij. B.C
Vxor aĩam viri plus q̃z corp⁹ diligere debz.
cxxvij. B
Vxoris innocẽtia sup̃ vomeres ignitos p̃
bata ẽ.cxij. E §.Legitur in vita.
Vxoris suspitio p̃ ignẽ purgata fuit.cxij. E
§.Legitur in vita.
Vxoris orõe vir saluat⁹ fuit.clviij B
Vxorẽ alicui dare periculũ est.cxix. E

Xp̃s illus⁹ fuit quat
x tuor vicibus.lj. B
Xp̃s ter lacrimat⁹ fuit.lj. A
§.Quinto ex eo.
Xp̃s inq̃ntum de⁹ habuit q̃ttuor excellẽtias
lj. A §.Scd̃o fuit.
Xp̃s inq̃ntum' õ habuit q̃ttuor excellẽtias
q̃b⁹ ornata fuerũt cornua crucis.lj. B
Quarto in cruce.
Xp̃s oĩa remedia ꝯ originale peccatum ĩ se
assumpsit.xxxvij B
Xp̃s p̃bat̃ volũtarie passus fuisse q̃nq̃z ratõ
nib⁹.ij. E Post medium.
Xp̃s in cruce fecit testamentũ.lj. A
In p̃ncipio.
Xp̃s in cruce pendẽs q̃uõ ad amorez suum
pctõres traxit.lj. E
Xp̃s resurrexit q̃nq̃z modis.lij. A
§.Circa tertium.
Xp̃s sex modis se vere resurrexisse p̃bauit.lij
A §.Circa tertium.
Xp̃s resurrexit p̃pter q̃ttuor nr̃as vtilitates
lij. C §.Circa q̃ntum.
Xp̃s resurgere non distulit in diẽ iudicij tri
plici ratione.lij. C
Xp̃s resurgens apparuit decem vicibus.
lij. B
Xp̃s in die resurrectionis q̃nq̃z vicibus ap
paruit.et alijs diebus post etiam quinq̃z vi
cib⁹.lij. B
Xp̃s resurgẽs q̃liter eduxit vinctos d̃ limbo
lij. F
Xp̃s dyabolũ ad nihilũ redegit.xxj B
Xp̃s seruos suos volẽtes ꝯuerti multiplici
ter ꝯsolatur.liij. A Ante finem.
Xp̃s pro seruis suis pugnat.lvj. B
Circa finem.
Xp̃s q̃ttuor modis portari dz.xcv. A
Xp̃s et sancti suos deuotos ĩ morte visitãt
et confortant.c. C
Xp̃s minabat̃ mũdũ destruere.cviij. C
Xp̃s illa hora q̃ nat⁹ est desiderãti apparuit.
cxv. B Post medium.
Xp̃i benignitas est magna erga peccatores
lij. B
Xp̃i vestis iratũ reddit mansuetũ.lj. G
Post medium.
Xp̃ianus specialem sanctũ habere debet.xc.
G §.Miles.et.§.Clericus quidam.
Xp̃iani falsi magis sunt in p̃fundo inferni
q̃z pagani.xviij. B In fine.

Ymago christi per
y cussa multum sanguinem emisit.
cxxx. B
Ymago virginis pestẽ fugauit.xlvj. B
§.Sed quia adhuc.
Ydropicus quidã in domo p̃dicator̃ cura
tus est.lxj. L §.Anno dñi.

Zacharias propter
z dubitatõnem plagam solus incurrit
multiplici rõne.lxxx. B

Finit tabula feliciter.

Incipit prologus super legendas sanctorum quas collegit in vnum frater iacobus natione ianuensis ordinis fratrum predicatorum.

Vniuersū tempus p̄sentis vite in q̄ttuor distinguit̄. scz in temp⁹ deuiationis. renouatōnis siue reuocatōis. recōciliatinis. et pegrinatiōis. Tempus deuiationis fuit ab adam postq̄z scilz a deo deuiauit. et durauit vsqz ad moysen. Et istud tempus rep̄sentat ecclesia a septuagesima vsqz ad pasca. Unde et tunc legit̄ liber genesis. s. in quo ponitur deuiatio primorū parentum. Tempus renouationis siue reuocationis. incepit a moyse et durauit vsqz ad natiuitatem christi. In quo homines per prophetas ad fidem reuocati sunt et renouati Et istud tempus representat ecclesia ab aduentu vsqz ad natiuitatem xp̄i. Unde tunc legitur esaias. vbi de hac renouatione aperte agitur. Tempus reconciliationis est tempus in quo per christum sumus reconciliati. Et istud tempus representat ecclesia a pascha vsqz ad penthe. Unde et tunc legitur apoc. vbi plene agitur d̄ misterio recōciliationis Tempus peregrinationis est tempus presentis vite ī quo peregrinamur et in pugna semp̄ sumus. Et illud temp⁹ representat ecclesia ab octaua pentecostes vsqz ad aduentum domini Unde tunc leguntur libri reguz ⁊ machabeorū in quib⁹ de multiplici pugna agitur per quā nostra pugna spiritualis signatur. Tempus autem illud quod est a natali domini vsqz ad septuagesimam partim continetur sub tempore recōciliationis quod est tempus leticie. s. a natali vsqz ad octauam epiphanie. partim sub tēpore peregrinatiōis. s. ab octaua epiphanie vsqz ad septuagesimam. Et potest accipi hec quadruplex temporū variatio. Primo penes quattuor temporuz distinctiones vt hyems referatur ad primum. ver ad secundum. estas ad tertium autūnus ad quartū Et ratio appropriationis satis patet. Secundo penes quattuor partes diei vt nox referatur ad p̄mum. mane ad secunduz. meridies ad tertium. vespera ad quartū. Licet aūt prius fuerit deuiatio q̄z renouatio. tamē ecclesia omnia officia sua potius incipit in tēpore renouationis q̄z deuiationis. id ē. in aduentu potius q̄z in septuagesima. et hoc duplici ratione. Primo ne videatur incipere ab errore. tenet eniz rem et nō sequitur ordinem temporis. sicut et euangeliste sepius faciunt. Secūdo quoniā per aduentum christi omīa renouata sunt. propter quod tēpus istud dicitur tempus renouatōnis. Apoc. xxj. Ecce ego noua facio omnia. Congrue igitur in hoc tempore renouatōnis ecclesia omīa officia sua renouat. Ut igitur ordo tēporis ab ecclesia distinctus seruet̄. p̄mo agemus de festiuitatibus que occurrunt infra tempus renouationis. quod tempus representat ecclesia ab aduentu vsqz ad natiuitatem domini. Secundo de illis que occurrūt infra tempus quod partim continetur sub tempore recōciliationis partim sub tempe peregrinationis. quod tempus representat ecclesia a natiuitate vsqz ad septuagesimaz. Tertio de illis que occurrunt infra tempus deuiatōnis. quod tempus representat ecclesia a septuagesima vsqz ad pasca. Quarto d̄ illis que occurrunt infra tempus recōciliationis. quod tempus representat eccīa a pasca vsqz ad octauam pentecostes. Quinto de illis que occurrunt infra tempus peregrinationis. quod tempus representat ecclesia ab octaua penthecostes vsqz ad aduentum

Explicit prologus.

Incipiunt capitula.

De festiuitatibus que occurrunt infra tempus renouationis.

De aduentu domini. Legenda prima.
De sancto andrea apostolo. Legēda.ij.
De sancto nicolao.iij.
De sancta lucia virgine.iiij.
De sancto thoma apostolo.v.

De festiuitatibus que occurrunt infra tempus quod ptim cōtinetur sub tempore reconciliationis et partim sub tempore peregrinationis.

De natiuitate domini.vj.
De sancta anastasia.vij.
De sancto stephano.viij.
De sctō iohanne apostolo et euāgelista.ix.
De innocentibus.x.
De sancto thoma cātuarieñ.archiepo.xi
De sancto siluestro.xij.
De circūcisione domini.xiij.
De epiphania domini.xiiij.
De sancto paulo heremita.xv.
De sancto remigio.xvj.
De sancto hilario.xvij.
De sancto macario.xviij.
De sancto felice in pincis.xix.
De sancto marcello.xx.
De sancto anthonio.xxj.
De sancto fabiano.xxij.
De sancto sebastiano.xxiij.
De sancta agnete virgine.xxiiij.
De sancto vincentio.xxv.
De sancto basilio.xxvj.
De sancto iohāne elemosinario.xxvij.
De cōuersione sancti pauli.xxviij.
De sancta paula.xxix.
De sancto iuliano.xxx.

De festiuitatibus que eueniunt infra tempus deuiatōnis.

De septuagesima.xxxj.
De sexagesima.xxxij.
De quinquagesima.xxxiij.
De quadragesima.xxxiiij.
De ieiunio quattuor temporū.xxxv.
De sancto ignatio.xxxvj.
De purificatōe btē marie v̄ginis.xxxvij.
De sancto blasio.xxxviij.
De sancta agatha.xxxix.
De sancto vedasto.xl.
De sancto amando.xlj.
De sancto valentino.xlij.
De sancta iuliana.xliij.
De cathedra sancti petri.xliiij.
De sancto mathia apostolo.xlv.
De sancto gregorio papa.xlvj.
De sancto longino.xlvij.
De sancto benedicto.xlviij.
De sancto patricio.xlix.
De annūciatione dñica.l.
De passione domini.lj.

De festiuitatibus que occurrunt infra tempus recōciliationis.

De resurrectione christi.lij.
De sancto secundo martyre.liij.
De sancta maria egiptiaca.liiij.
De sancto ambrosio.lv.
De sancto georgio martyre.lvj.
De sancto marco euangelista.lvij.
De sancto marcello papa.lviij.
De sancto vitali.lix.
De virgine quadā antiochena.lx
De sancto petro nouo martyre.lxj.
De sancto philippo apostolo.lxij.
De sancto iacobo minore.lxiij.
De inuentione sancte crucis.lxiiij.
De sancto iohe apl'o añ portā latinā.lxv.
De letania maiore et minore.lxvj.

De ascensione domini.lxvij.
De spiritusancto.lxviij.
De sanctis gordiano et epimachо.lxix.
De sanctis nereo et achilleo.lxx.
De sancto pancracio.lxxj.

De festiuitatibus que occurrunt infra tempus peregrinationis.

De sancto vrbano.lxxij.
De sancta petronella.lxxiij.
De sctis petro exorcista ⁊ marcellino.lxxiiij
De sanctis pmo et feliciano.lxxv.
De sancto barnaba.lxxvj.
De sanctis vito et modesto.lxxvij.
De sanctis quirico et iulita.lxxviij.
De sancta marina.lxxix.
De sancto iohanne baptista.lxxx.
De sanctis geruasio et ptbasio.lxxxj.
De sanctis iohanne et paulo.lxxxij.
De sancto leone papa.lxxxiij.
De sancto petro apostolo.lxxxiiij.
De sancto paulo apostolo.lxxxv.
De septem fratrib⁹.lxxxvj.
De sancta theodora.lxxxvij.
De sancta margaretha.lxxxviij.
De sancto alexio.lxxxix.
De sancta maria magdalena.xc.
De sancta praxede virgine.xcj.
De sancto appollinari.xcij.
De sancta christiana.xciij.
De sancto iacobo maiore apło.xciiij.
De sancto christofero.xcv.
De septem dormientib⁹.xcvj.
De sanctis nasario et celso.xcvij.
De sancto felice papa.xcviij.
De sctis simplicio ⁊ faustino ⁊ beatrice.xcix
De sancta martha.c.
De sanctis abdon et sennen.cj.
De sancto germano episcopo.cij.
De sancto eusebio.ciij.
De sanctis machabeis.ciiij.
De festo sācti petri apostoli ad vincula .v.
De sancto stephano papa.cvj.
De iuentōe sci stephani pthomartiris.cvij
De sancto dominico.cviij.
De sancto sixto.cix.
De sancto donato.cx.
De sancto ciriaco et marcello.cxj.
De sancto laurentio martire.cxij.
De sancto ipolito ⁊ socijs ei⁹.cxiij.
De assumptōne beate marie.cxiiij.
De sancto bernardo.cxv.
De sancto thimotheo.cxvj.
De sancto simphoriano.cxvij.
De sancto bartholomeo.cxviij.
De sancto augustino.cxix.
De decollatione scī iohis baptiste.cxx.
De sanctis felice pbitero et adaucto.cxxj.
De sanctis sauiniano et sauina.cxxij.
De sancto lupo.cxxiij.
De sancto mamertino.cxxiiij.
De sancto egidio.cxxv.
De natiuitate gl̄iose ỽginis marie.cxxvj
De sancto adriano.cxxvij
De sctis gorgonio et dorotheo.cxxviij.
De sanctis protbo et iacincto.cxxix.
De exaltatōne sancte crucis.cxxx.
De ſancto iohāne chrysostomo.cxxxj.
De sanctis cornelio et cipriano.cxxxij.
De sancta eufemia.cxxxiij.
De sancto lamperto.cxxxiiij.
De sancto matheo apostolo.cxxxv.
De sancto mauricio et soc̄ ei⁹.cxxxvj.
De sancta iustina.cxxxvij.
De sanctis cosma et damiano.cxxxviij.
De sancto forseo episcopo.cxxxix.
De sancto michaele archangelo.cxl.
De sancto hieronimo.cxlj.
De sancto remigio.cxlij.
De sancto leodegario.cxliij.
De sancto francisco.cxliiij.
De sancta pelagia.cxlv.
De sancta margarita dicta pelagi⁹.cxlvj.
De sancta thaisi meretrice.cxlvij.
De sancto dyonisio cū socijs ei⁹.cxlviij.
De sancto calixto papa.cxlix.
De sancto leonardo.cl.
De sancto luca.clj.
De sanctis crisanto et daria.clij.
De festo vndecim miliū ỽginū.cliij.

De sanctis simone z iuda apostolis.cliiij.
De sancto quintino.clv.
De sancto eustachio.clvj.
Omniū sanctoꝝ festū.clvij.
De commemoratione omniū fidelium animarum.clviij.
De quattuor coronatis.clix.
De sancto theodoro.clx.
De sancto martino.clxj.
De sancto bricio.clxij.
De sancta elisabeth.clxiij.
De sancta cecilia.clxiiij.
De sancto clemente.clxv.
De sancto crisogono.clxvj.
De sancta Katherina virgine et martyre.clxvij.
De sancto saturnino.clxviij.
De sancto iacobo martyre.clxix.
De sancto pastore abbate.clxx.
De sancto iohanne abbate.clxxj.
De sancto moyse abbate.clxxij.
De sancto arsenio abbate.clxxiij.
De sancto agathon abbate.clxxiiij.
De sanctis barlaam et iosaphat.clxxv.
De sancto pelagio papa.clxxvj.
De dedicatione ecclesie.clxxvij.

Sequūtur festiuitates

et legende adiuncte post historie lombardice finem.

De decem milibus martirū.clxxviij.
De visitatione beate virginis marie ad elisabeth.clxxix.
De sancto arbogasto.clxxx.
De sancto adelfo.clxxxj.
De sancto iodoco.clxxxij.
De sancto othmaro.clxxxiij.
De festo presentationis marie ad templum in hierusalem.clxxxiiij.
De sancto cunrado.clxxxv.
De sancto hilarione.clxxxvj.
De historia Karoli magni.clxxxvij.
De conceptione sancte Marie virginis.clxxxviij.
De sancta odilia.clxxxix.
De sancto thimotheo.cxc.
De sancto fabiano.cxcj.
De sancto bonifacio martyre.cxcij.
De sancta scolastica sorore sancti benedicti cxciij.
De sancto ruperto.cxciiij.
De sancto floriano.cxcv.
De sancto eraſmo.cxcvj.
De sancto Kiliano.cxcvij.
De sctō heinrico impatore.cxcviij.
De sancta Barbara.cxcix.
De sancta brigida.cc.
De sancto gangolfo.ccj.
De sancto vdalrico.ccij.
De sancta afra.cciij.
De sancto osualdo.cciiij.
De sancta tecla.ccv.
De sancta kunegunde.ccvj.
De sancta dorothea.ccvij.
De sancto wolfgango.ccviij.
Miraculū de sancta Katherina.ccix.
De sancto Ludouico rege francoꝝ.ccx.
Legenda sancti thome de aquino.ccxj.
De sancto Marcello parisien.epō.ccxij.
De sancta genouefa.ccxiij.
Dominica in ramispalmarū.ccxiiij.
De cena domini.ccxv.

Legenda Lombardica
Fratris Jacobi de Voragine
Ordinis Predicatorum
Ensigni Januensis
Impressa Argentine
Anno 1483.

Incipit legenda sctōꝝ que lombardica noīatur historia Et primo de festiuitatib⁹ que occurrūt infra temp⁹ renouatōis qđ representat eccl'ia ab aduētu vsqꝫ ad natiuitatē domini.

Legenda prima. A
De aduentu domini.

Aduentus domini per quattuor septimanas agit̄ ad significandū ꝙ q̄druplex ē aduentus. s. in carnē. in mentē. in mortē. ⁊ ad iudiciū. Ultima āt septimana vix finit̄. q̄a sanctorū gloria que dabit̄ in vltimo aduentu nūq̄ꝫ terminabit̄. Hinc ē etiā ꝙ p̄mū responsoriū p̄me dn̄ice aduent⁹ cōputato gl'a patri q̄ttuor versus ꝯtinet. vt predictos q̄ttuor aduēt⁹ designet. Quis autez cui magis ꝯueniat. prudēs lector attēdat. Licet āt q̄druplex sit aduēt⁹. tn̄ eccl'ia spēalit̄ d̄ duplici scꝫ ī carnē et ad iudiciū videt̄ memoriā facere. sic̄ in officio ip̄i⁹ tp̄is pꝫ. Hinc ē etiā ꝙ ieiuniū aduent⁹ ꝑtim ē exultatōis ⁊ partim meroris. Nam rōne aduēt⁹ in carnē d̄r ieiuniū exultatiōis. rōne aduēt⁹ ad iudiciū d̄r ieiuniū meroris. Et ad h̄ innuendū eccl'ia cātat tūc quedā cātica leticie. ⁊ h̄ ꝓpter aduētū miscd̄ie ⁊ exultatōis. quedā v̄o deponit. et h̄ ꝓpter aduentum seuere iusticie et meroris.

B B Circa aduentū igit̄ in carnē tria videri possūt. s. aduenīēdi oportunitas. ⁊ aduētus necessitas ⁊ vtilitas. Oportunitas aduenīendi attendit̄ p̄mo ex ꝑte hoīs q̄ p̄mo in lege nature cōuictus fuit de defectu cognitionis diuine. Unde ⁊ tūc in pessimos errores idolatrie cecidit. et ideo coactus est clamare ac dicere. Illumina oculos meos. ꝛc. Deīde venit lex iubens in qua conuictus est de impotentia. cū p̄us clamaret. nō deest qui impleat. sed q̄ iubeat. Ibi enī est solūmodo eruditus. sed nō a peccato liberat⁹. nec ꝑ aliquā grāꝫ ad bonū adiut⁹. et ideo coact⁹ ē mutare ac dicere. Non deest q̄ iubeat sed q̄ impleat. Oportune igit̄ fili⁹ dei aduenit qn̄ homo de ignorantia et impotentia cōuictus fuit. ne si forte ante venisset homo suis meritis salutem ascriberet. et ideo medicine grat⁹ non essꝫ. Scd̄o ex ꝑte tp̄is. quoniā venit in plenitudīe tp̄is. ꝛc. Gal'. iiij. At vbi veīt plenitudo tp̄is. ꝛc. Aug⁹. Multi dicūt quare nō ante venit christ⁹. q̄ nondū venerat plenitudo tēporis moderante illo ꝑ quē facta sunt omīa tp̄a. Deniqꝫ vbi venit plenitudo tp̄is. venit ille q̄ nos liberauit a tempe. Liberati autez a tp̄e venturi sum⁹ ad illam eternitatem vbi nullū est tp̄s. Tertio ex parte vulneris ⁊ morbi vniuersalis. Quoniā enī morbus erat vniuersalis. oportunū fuit vniuersalez exhiberi medicinā. vnde dicit Aug⁹. ꝙ tunc magnus venit medic⁹ qn̄ ꝑ totum mundū magn⁹ iacebat egrotus. Unde ecclesia in septem antiphonis que cantant̄ ante natiuitatem dn̄i. ostendit multiplicitatē sui morbi. et ad quēlibet petit remediū medici. Ante siquidē aduentū filij dei ī carnē eramus ignorātes siue ceci. penis eternis obligati. serui diaboli. mala peccati ꝯsuetudine vincti. tenebris obuoluti. exules a patria et expulsi. ideoqꝫ indigebamus doctore. redemptore. liberatore. eductore. illuminatore. et saluatore. Quia igitur ignorantes eramus. ideo ab ip̄o doceri indigebam⁹. Et ideo statim in p̄ma antiphona clamamus. O sapientia que ex ore altissimi prodijsti. ꝛc. veni ad docendū nos viaꝫ prudenti. Sꝫ parū ꝓdessꝫ si doceremur ⁊ nō redimeremur. et ideo ab ip̄o redimi postulamus cū in scd̄a clamam⁹. O adonay et dux dom⁹ isrl'. ꝛc. veni ad redimendū nos in brachio extento. Sed q̄d ꝓdesset si essem⁹ docti ⁊ redempti. si adhuc post redemptōem detineremur captiui. et ideo liberari petim⁹ cū ī tertia clamam⁹. O radix yesse. ꝛc. veni ad liberandū nos. iam noli tardare. Sꝫ q̄d ꝓdesset captiuis si essent redempti ⁊ liberati. sed tn̄ nondū essent ab omī vinculo absoluti. vt scꝫ sue potestatis essēt ⁊ libere quo vellēt ire possent. parū igit̄ ꝓdesset si nos redemisset et liberasset. sed tn̄ adhuc vinctos retineret. et iō ab omnib⁹ peccati vinculis educi petimus. cū in quarta clamamus. O clauis dauid. ꝛc. veni et educ vinctos de domo carceris. sedētes in tenebris et vmbra mortis. Sed q̄a illi

Inc. 308

q̄ diu fuerūt in carcere hn̄t oculos tenebra-
tos nec clare vide possūt. ido post absolutōz
a carcere restat nos eē illuminādos vt videa
mus q̄ ire debeam⁹. ⁊ iō in q̄nta clamanus
O oriens splēdor lucis. ꝛc. veni ⁊ illumina se
dētes ī tenebris ⁊ vmbra mortis. Sz si essē⁹
docti. redēpti. et ab īimicis penit⁹ liberati et
illūinati. q̄d valeret nisi deberem⁹ saluari. et
iō in duab⁹ sequētib⁹ saluari petim⁹ cū dici-
mus. O rex gentiū. veni et salua hoīez quez
de limo formasti. Item. O emanuel. ꝛc. veni
ad saluandū nos dn̄e de⁹ noster. In p̄ma āt
petim⁹ salutē gentiū. Unde d̄r. O rex gētiuz
In scd̄a salutē iudeoꝝ quib⁹ d̄s dederat legē
Unde d̄r. O emanuel dux et legifer noster.

C C Utilitas aūt aduent⁹ xp̄i a diuersis
sanctis diuersimode assignat̄. Ip̄e nāqz de⁹
sic patet Luce. iiij. ꝓpter septē vtilitates se ve
nisse et missū eē testat̄ dicēs. Sp̄us dn̄i sup
me. ꝛc. vbi p ordinē dicit se esse missū ad pau
perū ꝯsolatōem. ad cōtritoꝝ sanatōez. ad ca
ptiuoꝝ liberatōez. ad indoctoꝝ illuminatōz
ad peccatoꝝ remissionē. ad toti⁹ hūani gene
ris redēptōem. ad meritoriū retributionem

Aug⁹ Aug⁹ aūt ponit tres vtilitates aduentus
christi dicēs. In seculo isto maligno q̄d ab-
undat nisi nasci. laborare. et mori. Hec sunt
mercimonia regionis nostre. ⁊ ad tales mer
ces mercator ille descēdit. Et qr omīs merca
tor dat et accipit. dat q̄d habet. ⁊ accipit q̄d n̄
habet. Christus in ista mercatura dedit ⁊ ac
cepit. Accepit q̄d hic abūdat. s. nasci. labora-
re. et mori. dedit renasci. resurgere. et ī eternū
regnare. Idem. Uenit ad nos celestis nego-
ciator accipere cōtumeliā et dare honorem.
subire mortē et dare vitā. haurire ignomini
Gregor⁹ am et dare gl̄am. Gregori⁹ aūt ponit q̄t-
tuor vtilitates siue causas sui aduēt⁹ dicens
Studebāt oēs sup̄bi de adam stirpe proge-
niti. prospera vite p̄ntis appetere. aduersa de
uitare. opprobria fugere. gl̄iam appetere. Ue
nit inter eos incarnat⁹ dn̄s aduersa appetēs.
prospera spernēs. opprobria amplectēs. gl̄az
fugiens. Idem. Christ⁹ expectatus venit. ve-
niēs noua docuit. docēs noua. mirabilia ex
Bernhard⁹ ercuit. mira faciēs. praua tolerauit Bern̄.
q̄z alias ponit dicēs. Triplici morbo misera
biliter laboram⁹. nam et faciles sum⁹ ad se-
ducendū. debiles ad operādū. et fragiles ad
resistendū. Si discernere volum⁹ int̄ bonū
et maluz decipimur. si tēptam⁹ facere bonuz
deficim⁹. si conamur resistere malo supera-
mur. Necessari⁹ est ꝓinde saluatoris aduen
tus vt in nobis p fidem habitans illuminet
cecitatē nostrā. et nobiscū manens adiuuet
infirmitatē nostraz. et p nobis stans fragili-
tatē nostrā ꝓtegat et propugnet. Hec bern̄.

D B Circa secundū aduentū scz ad iudi
ciū duo videnda sūt scz. Antecedentia iudi-
ciū. et cōcomitantia. Antecedentia sunt tria
scz signa terribilia. antichristi fallacia. ⁊ ignis
vehementia. Signa autē terribilia p̄cedētia
iudiciū ponūt̄ q̄nqz. Luce. xxj. Erūt signa in
sole et luna et stellis et in terris pressura gen-
tiū p̄ confusione sonitus maris et fluctuuz.
Tria signa p̄ma determināt̄. Apoc. vj. Sol
fact⁹ est niger tanq̄z saccus cilicin⁹. ⁊ luna fa
cta est sicut sanguis. et stelle de celo cecidert̄
sup terrā. Sol igit̄ d̄r obscurari vel q̄ntū ad
sui noīs p̄uatiōez. vt paterfamilias. i. homīe
moriente quasi lugere videat̄. vel quātuz ad
maioris lucis. i. claritatis christi supuentōz.
vel q̄ntū ad metaphoricā locutiōem. q̄a s̄m
Aug̃. tam seuera erit vindicta diuina q̄ etiā
sol ip̄am respicere nō audebit. vel q̄ntuz ad
mysticā significatōem. qr sol iusticie christ⁹
tūc obscurat⁹ erit. qr null⁹ ip̄m cōfiteri aude
bit. Celū autē d̄r hic aereū. et stelle vocantur
assub q̄ habent similitudinē stellarū. et dicūt̄
stelle cadere de celo s̄m vulgi opinionez q̄n
assub descēdit. Unde et scp̄tura cōformat se
cōmuni mō loquēdi. Tūc eī maxime fiet ta
lis impressio. qr ignea qualitas abundabit.
et hec faciet dn̄s ad terrorem peccatoꝝ. Uel
stelle dicūt̄ cadere. qr igneas comas emittēt
vel qr multi q̄ videbant̄ stelle de eccl̄ia cadēt.
vel qr retrahēt lumen suū vt minime videāt̄
De quarto signo q̄d erit pressura ī terris. le-
git̄ Matth. xxiiij. Erit tūc tribulatio qualis
nūq̄z fuit ab initio mūdi. ꝛc. Quintuz signuz
scz ꝯfusionē maris quidaz existimant esse q̄
mare cū magno fragore peribit a p̄stina q̄li-
tate. s̄m illud Apoc. xxj. Et mare iam nō est.
Uel s̄m alios ille sonit⁹ erit quoniā non sine

murmure magno.xl.cubitis sup mõtes eleuabit.et postea depmet. Uel ad lrãz ꝑm Gregoriũ tũc fiet noua ⁊ iaudita maris ⁊ fluctuum pturbatio. Hieronim⁹ aũt in annalibus hebreoꝝ inuenit.xv.signa p̃cedentia iudiciũ. Sz vtrũ ꝓtinue futura sint.an ĩterpolatim nõ expressit. Prima die eriget se mare xl.cubitis sup altitudinẽ mõtiũ stãs in loco suo q̃i mur⁹ Secũda die tantũ descẽdet vt vix videri possit. Tertia die marine belue apparentes sup mare dabũt mugit⁹ vsq; ad celũ et eaꝝ mugit⁹ sol⁹ de⁹ intelliget. Quarta die ardebit mare et aquã Quinta arbores ⁊ herbe dabũt roꝛẽ sanguineũ. In hac etiaꝫ q̃nta die vt alij asserũt omia volatilia celi ꝓgregabunt in cãpis.vnũquodq; gen⁹ in ordie suo, nõ gustãtia nec bibẽtia.sed vicinũ aduentũ iudicis formidantia. Sexta ruent edificia. In hac etiã sexta die vt ꝺr fulmina ignea surgent ab occasu solis cõtra faciẽ firmamenti vsq; ad ortũ ꝓcurrentia. Septima petre ad inuicẽ collidẽt.et in quattuor ptes scindẽt. et vnaqueq; ps vt ꝺr collidet alterã. nesciet; q; bõ sonũ illũ sed tantũ de⁹ Octaua fiet generalis terremot⁹.q̃ adeo erit magn⁹ vt ꝺr q̃ null⁹ homo.nullũ animal stare poterit.sz ad solũ oĩa psternent. Nona equabit terra. et oẽs mõtes et colles in puluerẽ redigẽtur. Decima exibũt hoĩes de cauernis et ibunt velut amẽtes,nec mutuo sibi loq̃ poterunt. Undecima surgẽt ossa mortuoꝝ ⁊ stabũt super sepulcra.omia enĩ sepulcra ab ortu solis vsq; ad occasum solis aperiẽt vt inde mortui exire valeant. Duodecima cadent stelle. oĩa eĩ sidera errãtia et stationaria spargent ex se igneas comas.⁊ iterũ tũc valde generabũt assub. In hac etiã die ꝺr q̃ oĩa animalia veniẽt ad campos mugiẽtia nec gustantia nec bibẽtia Tredecima moriẽt viuẽtes vt cũ mortuis resurgãt. Quartadecima ardebit celũ et terra. Quintadecima fiet celũ nouuz et terra noua et resurgent oẽs. ℣ Secundũ q̃ ꝑcedet iudiciũ erit antichristꝰ fallacia. Ipe eĩ oẽs decipere conabit quattuor modis. Primo p callidã suasionẽ siue scripturarũ fallã expositõez. Niteꝫ eĩ psuadere et ex scꝑtura firmare se esse messiã in lege promissum. Uñ et legẽ xp̃i destruet ⁊ suam statuet. Psal. Constitue dñe legislatoꝛez super eos ꝛc.glosa.id ẽ.antichristuz legis praue latoꝛẽ. Dañ.xj. Et dabũt abominatõez ⁊ desolationẽ templi. Glosa. Antichrist⁹ in tẽplo dei sedebit q̃si de⁹ vt legez dei auferat. Scõo ꝑ miraculoꝝ operatõez.ij. Thess.ij. Cui⁹ aduent⁹ erit ꝑm operatõem sathane in omib⁹ ꝟbis et signis et ꝓdigijs ⁊ mẽdacijs. Apoc. xiij. Fecit signa vt etiã ignẽ faceret de celo in terrã descẽdere. Glosa. Ut apꝭs datus est spũssanct⁹ in specie ignis.et illi dabũt spũm malignũ in specie ignis. Tertio ꝑ donoꝝ largitionẽ. Dañ.xj. Dabit eis ptãtem ĩ multis et terrã diuidet gratuito. Glo. Antichristus deceptis dona multa dabit.⁊ terrã suo exercitui diuidet. Quos eĩ suo terroꝛe subiugare non poterit.auaricia subiugabit. Quarto ꝑ tormentoꝝ illatõnem. Dañ.viij. Supra q̃z credi põt vniuersa vastabit. Item Gregorius loquens de antichristo. Robustos q̃ppe interficit cũ eos q̃ mẽte inuicti sũt corꝑaliter vincit. Tertiũ q̃ ꝑcedet iudiciũ erit ignis vebemẽtia.q̃ q̃dem ꝑcedet faciez iudicis. Illũ eĩ ignẽ emittet de⁹ Primo ppt̃ mũdi innouatiõez.purgabit eĩ et renouabit oĩa elementa. Uñ et ad instar aque diluuij xv.cubitis mõtib⁹ altioꝛ erit.sicut ꝺr in historia scolastica.q; opa hominũ tantuz ascẽdere potẽrãt. Secõo ppter hominũ purgatoꝝ. q; illis q̃ tũc viui reperiẽt erit loco purgatorij. Tertio ppter maioꝛẽ damnatoꝝ cruciationẽ. Quarto ppter maioꝛẽ sctoꝝ illuminationẽ. Nam ꝑm basiliũ de⁹ facta mũdi purgatione diuidet caloꝛẽ a splendoꝛe.et totum caloꝛẽ mittet ad regionẽ dãnatoꝝ vt ãpliꝰ crucient.et totũ splendoꝛẽ ad regionẽ btoꝝ vt ampli⁹ iocundent. ℣ Cõcomitantia ãt iudiciũ erũt plura. Primũ ẽ disceptatio iudicis. Judex eĩ in vallẽ iosaphat descẽdet. et bonos ⁊ malos iudicabit.bonos a dextris et malos a sinistris statuet. Et credendũ est in ꝑ loco eminẽti eũ esse futuruz vnde ceteri poterũt eũ videre. Nec intelligendũ ẽ q̃ oẽs intra illã valliculã ꝓcludãt.q; ꝑ esset puerile vt dicit hieronim⁹.sed q̃ erunt ibi et in locis circũiacentib⁹ In parua aũt terra inumera

bilia milia hominū esse possunt maxime qñ pstringunt. Et si necesse fuerit electi erunt in aere corpoꝝ agilitate. damnati vo etiaz esse poterūt diuina suspendente virtute. Et tūc iudex cum malis disceptabit et eos pro operibus miscōie que non habuerunt obiurgabit. Et tunc omēs sup se plangent. pm quod ostendit Chrysostomꝰ sup Matth. dicens. Plangent se iudei videntes viuentē z viuificantē. quem quasi hominē mortuū existimabāt. z cōuincentes se de corpe vulnerato scelꝰ suū denegare non poterūt. Plangent se et gentiles q̄ varijs disputationibꝰ philosophoꝝ decepti irrationabilem stulticiam putauerūt esse deū colere crucifixū. Plangēt se christiani peccatores. q̄ magis dilexerūt mundum q̄z deū vel christū. Plangent se heretici qui purū hominez crucifixū dixerunt. cū videāt ipm esse iudicem in quē cōpunxerunt iudei. Plangent se omēs tribꝰ terre. quia nec resistendi virtus est contra eum. nec fugiēdi facultas ante faciem eius est. nec penitentie locus. nec satisfactionis tempus. ex angustia enī omniū rerū nil eis remanet preter luctū

G Secundū est differētia ordīs. Nam sicut dicit Gregoriꝰ. in iudicio quattuor erūt ordines. duo ex parte reproborum. et duo ex parte electoꝝ. Alij enī iudicant et pereunt. sicut hi quibꝰ dicetur. Esurijui et nō dedistis mihi manducare ꝛc. Alij vero nō iudicātur et pereunt. sicut hi de quibꝰ dicit. Qui non crediderit iam iudicatus est. Quia nec iudicis verba pcipiunt. q̄ eiꝰ fidez nec verboten seruare voluerūt. Alij iudicantur et regnāt sicut hi quibꝰ dicet. Esurijui et dedistis mihi manducare. ꝛc. Alij nō iudicant et regnant. sicut viri pfecti q̄ alios iudicabūt. nō q̄ sniaz ferant. q̄ hoc soli iudicis est. sed dicūt iudicare. id est. iudicanti assistere. Et illa assistentia erit pmo ad sanctoꝝ bonorem. Magnī enī bonoꝝ erit cum iudice sessionem habere. Juxta qđ promisit dñs Matthei. xix. dicēs. Sedebitis sup sedes ꝛc. Secundo ad sentētie pfirmationē. sententiā enī iudicis approbabunt. sicut aliquando illi qui iudicāti assistunt eiꝰ sententiam approbāt. et ad ipaz approbandā subscribūt. Psal. Ut faciant in eis iudiciū pscriptum. ꝛc. Tertio ad maloꝝ cōdemnationez. quos q̄dem cōdemnabunt ex vite sue cōparatōne

H Tertium est insignia passionis. s. crux. claui. et cicatrices in corpe. Hec enim erūt pmo in ostensionē sue glorioſe victorie. et ideo in excellētia glie apparebunt. Unde Chrysostomꝰ sup Matth. Crux et cicatrices radijs solis erunt lucidiores. Idem. Considera quanta sit virtus crucis. sol obscurabitur. z luna non dabit lumē suū. vt discas quātū crux luna lucidior et sole preclarior est. Secūdo in ostensionez sue miscōie. vt ex hoc ostendat q̄z misericordiez boni sint saluati. Tertio in ostensionē sue iusticie. vt ex h ostendat q̄z iustissime reprobi sint damnati. q̄z scz tantū preciū sui sanguis ptempserūt. Unde in hec verba eis exprobrabit. vt dicit Chrysostomꝰ sup Matth. dicēs Ego ppter vos homo factus sum. propter vos alligatus sum. et delusus. et cesus. z crucifixus. vbi est tantarū iniuriarū mearū fructus. Ecce preciū sanguinis mei quod dedi pro redemptione animarū vestrarū. vbi est seruitus vestra quā mihi pro precio sanguinis mei dedistis. Ego sup gloriaz meaz vos habui. cum essem deus apparens homo. z vilipendistis me omnibꝰ rebꝰ vestris fecistis. Nā omnē rem vilissimā terre amplius dilexistis q̄z iusticiā meā et fidem. Hec Chrysostomꝰ

I Quartum est severitas iudicantis. Non enī flectetur timore. q̄z omnipotēs est. Chrysostomꝰ Non resistēdi virtus ē cōtra eum. nec fugiendi facultas. ꝛc. Nec munere poterit corrumpi. qa ditissimus est. Berñ. Veniens veniet dies illa in qua plꝰ valebūt pura corda q̄z astuta verba. et cōscientia bona q̄z marsupia plena. Ille enī est qui nō falletur verbis. nec flectetur donis. Item augꝰ Expectatur dies iudicij et aderit ille equissimus iudex qui nullꝰ potentis psonaz accipit. cuius palatiū auro et argento nullꝰ epūs vel abbas vel comes corrūpere poterit. Nec odio. q̄z optimus est. In eum ei qa optimꝰ est odium cadere non potest. Sap. xi. Nihil odisti eoꝝ que fecisti. Nec amore. quia iustissimus est. Unde etiam fratres suos. id ē. falsos christianos non liberabit. Psal. Frater

nō redimet. Nec errore. quia sapientissim⁹ est. Leo papa. Ista est sciētia summi iudicis iste est tremendus aspectus. cui peruius est omne solidū. et apertū omne secretū. cui obscura clarent. muta respondent. silentiū confitetur. et sine voce mens loquit̄. Et ideo cuz eius sapientia sit talis et tanta. contra ipius sapientiā nil valebūt allegationes aduocatoruz. nec sophismata pboz. nec pclarissima eloquia oratoz. nec astutie versutoz. De bis quattuoz sic dicit Hieronym⁹. Quanti illic elingues et muti feliciores loquacib⁹ erunt quo ad pmum. quanti pastores pbis. q̄ ad secundum. quanti rustici oratorib⁹. q̄ ad tertiū. quāti bebetes arguūjs p̄ferendi sūt ciceronis. q̄ ad quartū. ¶ Quintū ē accusator terribilis. Tres enī tūc accusatores cōtra peccatorē stabūt. Primus est diabolus q̄ tūc accusabit. Aug⁹. Presto tūc erit dyabolus recitans verba professionis nostre. et obijciens nobis quecūq3 fecimus. et in quo loco et in qua hora peccauim⁹. z q̄d boni facere tūc debuim⁹. Victur⁹ est enī ille aduersari⁹. Equissime iudex iudica istū meuz esse ob culpā qui tuus esse noluit p grām. tuus est p naturā. meus p miseriā. tuus ob passionē. meus ob suasionē. tibi inobediēs. mibi obediens. a te accepit immortalitatis stolaz a me accepit banc pānosaz qua indutus est tunicā. tuā vestez dimisit. cū mea huc venit. Equissime iudex iudica illū meū ee et mecū damnandum esse. Heu heu poterit ne talis aperire os q̄ talis inuenīt vt iuste cū dyabolo deputet̄. Hec aug⁹. Secundus accusator erit ppriū scelus. peccata enī ppa vnūquēq3 accusabūt. Sap. iij. Veniēt i cogitatōe peccatoz suoz timidi. et traducēt illos ex aduerso iniquitates eoz. Berñ. Tūc loquentia simul ei⁹ opa dicent. Tu nos egisti opera tua sumus. nō te deserem⁹. sz semp tecū erimus. et tecū ad iudiciū pgemus. Multisq3 z multiplicib⁹ criminib⁹ eū accusabunt. Tertiꝰ accusator erit tot⁹ mūdus. Gregor⁹. Si queris q̄s te accusabit. dico totus mund⁹. Offēso enī creatore offendit totus mund⁹. Chrysostomus sup Matth. In illo die nibil ē q̄d respondeam⁹. vbi celū z terra aqua sol z luna dies et noctes et totus mūd⁹ stabūt ante deū aduersus nos in testimoniū peccatoruz nostroz. et si oia tacerent ipe tñ cogitatōnes nostre z opa specialiter stabūt aduersū nos ante deum nos fortiter accusantes. ¶ Sextū est testis infallibilis. Tres enīz testes tūc aduersū se babebit peccator. Unum supra se babebit peccator. s. deū q̄ erit iudex z testis. Hiere. xxix. Ego sū iudex et testis dicit dñs. Aliū intra se scz p̄scientiā. Aug⁹. Quisquis futurū iudicē times. p̄sentē p̄scientiam corrige. Sermo enī tue cause testimonium p̄sciētie tue. Tertiū iuxta se. scz ppriū angelū ad custodiā deputatū. q̄ tanq3 p̄sci⁹ omniū q̄ fecit ptra eum testimoniū pbibebit. Job. xx. Revelabūt celi. i. angeli iniquitatem eius.

¶ Septimū est artatio peccatoris. De boc sic dicit Gregor⁹. O q3 anguste erūt tunc vie reprobi. superi⁹ erit iudex irat⁹. inferius borrendū chaos. a dextris peccata accusantia. a sinistris infinita demonia ad supplicū trabentia. intus p̄scientia rodens. foris mundus ardēs. Miser peccator sic deprebēsus q̄ fugiet. latere erit impossibile. apparere intolerabile. ¶ Octauū est sentētia irrevocabil̄. Illa enīz sentētia nūq3 poterit revocari. nec ab illa poterit appellari. Triplici ei de causa appellatio in causis iudicialibus non recipitur. Primo ppter iudicis excellentiā. Unde a rege ferente sententiā appellari i regno suo nō potest. q2 in regno suo nullus supra se bz. Similiē nec ab imperatore vel papa potest appellari. Secūdo ppter criminis euidētiaz q2 qñ crimen notoriū est nō potest appellari Tertio ppter rem nō differendā. q2 res non recipit dilationē. q2 forte ex dilatiōe detrimētū pateret̄. Similiter ppter banc triplicē rationem ab illa sententia nō poterit appellari Primo ppter iudicis excellentiā. q2 iudex ille nullū supra se babz. sed ipse omēs excedit eternitate. dignitate. et potestate. Unde ab imperatore vel papa posset aliquo mō appellari ad deū. a deo autē ad nullū licet. quia supra se nullū babet. Secūdo ppter criminis euidentiā. omnia ei scelera et crimina reprobozū ibidem nota erūt et manifesta. Hiero. Aderit illa dies in q̄ facta nrā q̄si in qua⁹daz

tabula picta demõstrabũt. Tertio ꝓpter rez nõ differendã. nihil enĩ quodibi agitur dilationẽ patitur. sed omia in momento in ictu oculi peraguntur.

II De sancto Andrea apostolo.

ANdreas interpretatur decor⁹. vel respondẽs. vel virilis. ab andron qđ est vir. Uel dr andreas quasi antropos. idẽ. homo. ab ana qđ est sursũ. et tropos qđ est conuersio. q̃i sursũ ad celestia cõuersus. et ad suum creatorem erectus. Fuit ergo decorus in vita. respõdẽs in sapienti doctrina. virilis in pena. et antropos in gloria. Eius passionem presbiteri et diacones achaye seu asie sicut oculis suis viderant ꝓscripserunt.

ANdreas et quidaz alij discipuli tribus vicibus a dño sũt vocati. Primo enĩ vocauit eos ad sui noticiaz sicut qñ stante andrea die quadã cũ iobãne magistro suo. et alio condiscipulo audiuit a iobanne. Ecce agnus dei. ecce q̃ tol. ꝛc. Et statim cum alio discipulo venit et vidit vbi manebat ihesus. et manserũt apud illum die illo. Inuenienſqz andreas frẽm suũ simonez adduxit illũ ad ihesum. Sequenti aũt die ad piscationis opa redierũt. Postmodũ secũdo vocauit eos ad sui familiaritatẽ. sicut cũ die quadã turbis irruentib⁹ ad ihesum iuxta stagnũ genezareth qđ dr mare galilee nauim intrauit simonis et andree. et capta multitudine magna pisciũ. vocati ſqz iacobo et iobãne q̃ erãt in alia naui secuti sũt eũ et iterũ ad ꝓpria redierũ. Sed postea tertio et vltimo vocauit eos ad sui discipulatũ. sicut qñ ambulante ihesu iuxta idẽ litus vocauit eos ꝺ piscatione dicens. Uenite post me faciam vos. ꝛc Qui relictis omnib⁹ secuti sũt eũ. eiqz semp postmodũ adhesẽrũt. nec vltra ad ꝓpria redierũt. Nihilominꝰ tñ vocauit andreã et q̃sdaz de suis discipulis ad apostolatũ. de qua vocatione dr Marci. iij. Uocauit ad se q̃s voluit ipe. et venerũt ad eum. et fecit vt essent duodecim cũ eo. Post ascensionẽ dñi diuisis apostolis andreas apõ scubiaz. Matthe⁹ vo apud mirmidoniaz ꝓdicauit. Uiri aũt illi ꝓdicatõez matthei penit⁹ respuentes ei oculos eruerũt. et vinctũ incarcerauerũt. post paucos dies occidere eũ disponentes. Interea angel⁹ dñi sctõ andree apparuit et mirmidoniã ad sanctũ matthеum ire precepit. Quo respõdente se viã nescire. tulit sit vt ad ripã maris iret. et ad ꝓmã nauẽ quã inueniret itraret. Qui velociꝰ iussa cõplens ad vbẽ ꝓdictaz venit angelo duce. et pspero vento flante. et inuento apto carcere sancti matthei. eoqz viso fleuit plurimuz et orauit. Tũc dñs matthеo reddidit bñficiũ duoruz luminũ quib⁹ eũ ꝓuauerat nequicia pctõr. Matthe⁹ ãt abinde recessit. et antiochiã venit. Andrea vo mirmidonie remanẽte. tractatu illi de euasione sancti matthei andreã apprehendunt et per plateas ligatis manib⁹ ptrahunt. Cũqz ei⁹ sanguis efflueret. p eis orauit et ad christum eos sua oratõne conuertit. inde in achayam proficiscens. Hoc autem qđ dr de hmõi orbatione matthei et restitutione duoꝝ luminũ p andreã nõ puto dignũ fidei. ne in tanto euangelista minoratio infima denotet. quasi sibi nõ potuerit obtinere quod andreas ei tam facile impetrauit.

Quidã iuuenis nobilis dũ inuitis parẽtibus apostolo adhesisset. parentes eius domũ in qua morabat cũ apl̃o succenderunt. Cũqz iam in altũ flãma succresceret. puer accepta ampulla sup ignẽ aquã sparsit. et statim ignẽ extinxit. Illis aũt dicentib⁹. filꝰ noster magus effectꝰ est. dũ p scalas vellẽt ascẽdere adeo sũt excecati vt ipas scalas penitus nõ viderẽt. Tũc quidã exclamãs ait. Ut qđ vos stulto labore consumitis. deꝰ pugnat p eis. et vos nõ videtis. Cessate iam ne in vos ira dei deseuiat. Multi ergo hoc vidẽtes domino crediderũt. Parentes vo eiꝰ post quinquaginta dies mortui in vno monumento sunt positi. Quedã mulier cuidã homicidio cõiuncta cũ parere nõ posset sororꝰ sue dixit. Uade et p me dyanã dominã nostram inuoca. Cui inuocanti ait diabolꝰ. Cur me inuocas. cum tibi prodesse nõ possim. Sed vade ad andreã apostolũ q̃ sororẽ tuaz poterit adiuuare. Ad quẽ cũ iuisset et apostoluz

ad sororē ꝑiclitātē duxisset. dicit ei apostol⁹. Recte ꝫ pateris. qꝛ male nupsisti. dolose cō cepisti. et demones cōsuluisti. Sed tñ peni te et in christū crede et pueruꝫ proijce. Qua credente abortiuū protulit et dolor cessauit

D B Senex quidaꝫ nomīe nicola⁹ adijt apostoluꝫ dicēs. Dñe ecce. lxx. anni vite mee sunt in quib⁹ semꝑ luxuriose deseruiui. Accepi aūt aliquando euangeliū orans deum vt mihi amodo ꝯtinentiam largiret. Sed ī tp̄o peccato inueterat⁹. et a mala ꝯcupiscentia illectus. statim ad opus solitum reuertebar. Quadam igit̄ vice ꝯcupiscentia inflammatus oblitus euangeliū qđ suꝑ me posueram ad lupanar iui. statimqꝫ meretrix dixit mihi. Egredere senex. egredere. qꝛ angel⁹ dei es tu. ne me ꝯtingas. neqꝫ huc accedere presumas. video enim suꝑ te mirabilia. Stupefactus ad verba meretricis recolui ꝙ mecū euangeliū detulissē. Nūc igit̄ sctē dī ꝑ salute mea tua pia oratio intercedat. Audiēs hoc beat⁹ andreas flere cepit. et a tertia vsqꝫ ad nonam orauit. Et surgens noluit comedere. sed ait. Non comedā donec sciaꝫ si dominus miserebit̄ hui⁹ senis. Cunqꝫ diebus q̄nqꝫ ieiunasset. venit vox ad andreā dicens Obtines andrea pro sene. sed sicut per ieiuniū macerasti te. sic se et ip̄e affligat ieiunijs vt saluetur. Sicqꝫ fecit. et sex mensib⁹ in pane ⁊ aqua ieiunauit. et postmodum plenus bonis operib⁹ in pace requieuit. Uenit igit̄ vox ad andreā dicēs. Per orationē tuaꝫ nicolaū quē perdiderā acquisiui. Quidaꝫ iuuenis christian⁹ secretius sācto andree dixit. Mater mea pulcrū me videns de opere meillicito temptauit. Cui cū nullaten⁹ assentirem iudicē adijt. volens in me crimen tāte nequicie retorquere. Sed ora pro me ne moriar tam iniuste. nam et accusatus penit⁹ reticebo. malens vitā ꝑdere q̄ꝫ matrem meaꝫ ita turpiter infamare. Juuenis igitur ad iudiciū vocat̄. et illuc eū andreas ꝓsequit̄. Accusat ꝯstanter mater filiū. ꝙ se voluerit violare. Interrogat⁹ pluries iuuenis an res taliter se haberet. nihil penitus respondebat. Tunc andreas matri dixit. Crudelissima feminarū q̄ ꝑ tuū libidinē vnicum filiū tuum vis perimere. Tunc illa preposito dixit. Domine huic homini filius meus adhesit post q̄ꝫ hoc agere voluit. sed nequiuit. Irat⁹ itaqꝫ iudex iussit puerum in saccum linituꝫ pice et bitumine mitti. et in flumine ꝓijci. Andreaꝫ vero ī carcere reseruari donec excogitaret supplicium quo periret. Sed orante andrea tonitruū horribile omēs terruit. ⁊ terre motus ingens cunctos prostrauit. et mulier a fulmine ꝑcussa et arefacta corruit. Orātibus autem ceteris apostolum ne perirent orauit pro eis. et omnia cessauerūt. Tūc prepositus credidit et domus eius tota. Cū autē essꝫ apostolus in ciuitate nicea dixerūt ei ciues ꝙ extra ciuitatem secus viam septeꝫ demones erant. qui pretereuntes homines occidebant Quibus ad iussum apostoli añ populum in specie canū venientibus. precepit vt illucirent vbi nulli hominum nocere possent. Qui statim euanuerunt. Illi auteꝫ homines hoc viso fidem christi receperunt Et cum venisset ad portaꝫ alterius ciuitatis ecce quidaꝫ iuuenis mortuus ferebat̄. Querente apostolo quid ei accidisset. dictum est ei ꝙ septem canes venerūt et eum in cubiculo necauerunt. Et lacrimans apostolus ait Scio domine ꝙ fuerunt demones quos a nicea vrbe repuli. Dixitqꝫ pr̄i. Quid dabis mihi si suscitauero filiū tuuꝫ. Cui ille. Nil carius eo possideo. ip̄m ergo tibi dabo. Et fctā oratione surrexit ⁊ ap̄lo adhesit. Cuꝫ quidaꝫ viri numero quadraginta ad apostolū nauigio venirent. vt ab eo fidei doctrinaꝫ reciperent. Ecce a diabolo mare concitatur. et omnes pariter submergunt̄. Cum autē eoꝝ corpora ad litus delata fuissent. ante apostolum deportant̄. et ab eo continuo suscitant̄. Qui omnia que sibi acciderant narrauerūt Unde in quodaꝫ hymno ipsi⁹ legitur. Quaterdenos iuuenes submersos maris fluctibus. vite reddidit vsibus. Item magister iohannes beleth ait de festo sancti andree. Sciendum est inquit ꝙ niger fuit colore. barba prolixa. statura mediocris. E Beatus igitur andreas in achaya consistens totam eam ecclesijs impleuit. ac plurimos ad fidem christi conuertit. Uxoreꝫ quoqꝫ egee

proconsulis fidem christi docuit.et sacro baptismatis fonte ipam regenerauit. Audiēs hoc egeas patras ciuitatez ingreditur.compellens christianos ad sacrificia ydolorum Cui occurrens andreas dixit. Oportebat vt tu qui iudex hominū esse meruisti in terris iudicem tuum qui in celis est agnoscereś.z agnitum coleres.et colendo animū a falsis dijs penitus reuocares. Cui egeas. Tu es andreas qui superstitiosam predicas sectam. quam romani pncipes nuper exterminari iusserunt. Ad quē andreas. Romani pncipes nondū cognouerunt quomodo filius dei veniens docuerit ydola esse demonia. q̄ hec docent vnde offendatur deus.vt offensus ab eis auertatur.z auersus nō exaudiat et non exaudiendo ip̄s a dyabolo captiuent. z captiuati tamdiu deludantur donec nudi de corpore exeant.nihil secum preter peccata portantes. Cui egeas. Ista vana ieiunas verba pdicans crucis patibulo est affix9. Cui andreas. Pro restauratione nostra nō pro culpa sua crucis patibulum spōte suscepit Ad quē egeas dixit. Cum a suo discipulo fuerit traditus.et a iudeis tentus.et a militib9 crucifixus.quomodo tu dicis eū spōte crucis subijsse supplicium. Tunc andreas q̄nq3 rationibus cepit ostendere christum voluntarie passum fuisse.scilz ex eo q̄ passionē suā preuidit.et discipulis suis futuram predixit Ecce inquiens ascendimus hierosolimā. ⁊c. Et ex eo q̄ petro eum ab hoc auertere cupienti dure indignat9 fuit dicens. Vade post me satbana ⁊c. Et ex eo q̄ vtriusq3 scz patiendi et resurgendi se potestatem habere manifestauit dicens. Potestatem habeo ponendi animam meā et iterum sumendi eam. Et ex eo q̄ proditorem precognouit cum panē intinctum ei dedit.nec tamen vitauit. Et ex eo q̄ locum in quo proditorem venturū sciebat elegit. Et his omnibus se interfuisse asseruit. Addiditq3 andreas. q̄ mysteriuz crucis magnum esset. Cui egeas. Mysteriū dici non potest sed supplicium. Verūtamē nisi dictis meis obtemperaueris.ipsum mysterium in te faciam experiri. Cui andreas. Si crucis patibulū expauescerez. crucis gloriā non pdicarem. Audire autē te volo mysterium crucis si forte credas.ipm agnitum colas vt salueris. ¶ Tunc cepit ei mysteriū redemptōnis pandere.et q̄z congruum et necessariū fuerit q̄nq3 rationibus persuadere. Prima ratio est. q̄ quia pmus homo per lignum mortem intulerat preuaricādo. congruū fuit vt secundus homo per lignuz mortem repelleret patiēdo. Secunda q̄ q̄a de immaculata terra factus fuerat preuaricator.congruum fuit vt de immaculata nasceretur virgine reconciliator. Tertia q̄ q̄a adam ad cibum vetitum incontinenter manus extenderat. congruz fuit vt secundus adam in cruce imaculatas manus extenderet. Quarta q̄ quia adam cibum suauez vetitū gustauerat.congruū fuit ad hoc q̄ contrarium repelleretur contrario. vt christus esca fellea cibaretur. Quinta quia ad hoc q̄ christus nobis suam imortalitatem conferret.congruū fuit vt nostrā sibi mortalitatez assumeret. Nisi enī deus factus fuisset mortalis.homo non fieret imortalis. Tūc egeas dixit. Hec vana tuis narra.et mihi obtēpera dijsq3 omnipotentibus sacrifica. Cui andreas. Omnipotenti deo agnū immaculatum quotidie offero. Qui postq3 a toto populo comestus fuerit viuus ⁊ integer perseverat Egea quomodo hoc fieret requirente dixit andreas vt formaz discipuli assumeret. Cui egeas. Ego cum tormentis a te exigam huius rei noticiam. Iratusq3 iussit eum in carcere recludi. Mane facto tribunali sistitur. et ad sacrificia ydolorz egeas eū iterū iuitare cepit dicens. Nisi mihi obtemperaueris. in ipsaz quā laudasti crucē faciā te suspēdi. Cūq3 ei multa supplicia minaretur. respondit. Quicquid tibi videtur in supplicijs maius excogita. Tanto enī regi meo ero acceptior. q̄nto fuero p noīe ei9 i tormētis pstantior. Tunc iussit euz a quibusdam hominibus cedi.et cesum manibus et pedibus cruci alligari.vt sic longiorem reciperet cruciatū. Tunq3 duceretur ad crucē factus est concursus populoz dicentiū. Innocens sanguis ei9 sine causa damnatur. Quos tamen rogauit ap̄lus. ne suū martyriū impedirent. Videns autez

andreas a longe crucem. salutauit eam dicens. Salue crux que in corpore christi dedicata es. et ex membris eius tanq̃z margaritis ornata. Anteq̃z in te ascenderet dominꝰ timorẽ terrenum habuisti. modo vero amorem celestem obtinens pro voto susciperis. Securus igitur et gaudens venio ad te. vt tu exultans suscipias me discipulũ eius qui pependit in te. quia amator tuus semper fui et desideraui amplecti te. O bona crux que decorem et pulchritudinem de membris domini suscepisti. diu desiderata. solicite amata. sine intermissione quesita. et iam cõcupiscenti animo preparata. accipe me ab hominibus. et redde me magistro meo. vt per te me recipiat qui per te me redemit. G

Et hec dicens se exuit. ⁊ vestimenta carnificibus tradidit. Sicq̃z eum in cruce vt iussum fuerat suspenderunt. In qua biduo viuens viginti milibus hominũ astantiũ predicauit. Tunc minante turba egee mortem. et dicente virũ sanctũ mansuetũ et piũ non debere ita pati. venit vt ipsũ deponeret Quẽ videns andreas dixit. Quid tu ad nos venisti egea. si pro penitentia. ipsam cõsequeris. si autez vt me deponas. scias quia ego viuꝰ de cruce non descendam. Jam enĩ video regem meũ qui me expectat. Et cũ vellent euz soluere. nullo modo poterant ad euz pertingere. quia statim eorũ brachia stupida reddebantur. Uidens autem andreas ꝙ plebs volebat euz deponere. hanc orationez in cruce fecit. vt dicit Augustinus in libro de penitentia. Ne me permittas domine descendere viuum. sed tempus est vt commendes terre corpus meum. tamdiu enĩ iam portaui. iam tamdiu super commendatuz vigilaui ⁊ laboraui ꝙ vellem iam ab ipsa obedientia liberari. et isto grauissimo indumento spoliari. Recordor quantum in portando onerosum. in domando superbum. in fouendo infirmum. in coercendo lasciuum laboraui Scis domine quotiens a puritate contemplationis retrahere me contendebat. quotiens a dulcissimo quietis tue somno me excitare obtendebat. quantũ et quotiens laborẽ ingerebat. Qui igitur tãdiu vt potui pater benignissime pugnanti restiti. et tua ope superaui. a te iusto remuneratore et pio poscone mihi id vltra cõmendes. sed depositum reddo. Commenda alij ꝙ illo vltra non impediar. et resurrecturum seruet et reddat. vt et ipsum quoq̃z meritũ sui laboris recipiat. Terre id cõmenda vt me amplius vigilare non oporteat. et libere ad te fontẽ indeficientis gaudij tendere anxiantẽ iã non retrahat nec impediat. Hec Augꝰ. His dictis splendor nimius d̃ celo veniens dimidia hora eũ circũdedit. ita vt nullus eũ videre posset. Et abscedente lumine simul cũ ipso lumine spiritũ tradidit. Maximilla vero vxor egee tulit corpus apostoli sancti ⁊ honorifice sepeliuit. Egeas vero anteq̃z domũ suaz redijsset arreptus a demone in via corã omnibus expirauit. Aiunt quoq̃z de sepulcro sancti andree manna in modũ farine et oleũ cuz odore suauissimo emanare. a quo que sit ãni futuri fertilitas incolis regionis ostenditur. Nam si exiguũ profluit exiguũ terra exhibz fructũ. si copiose copiosũ. Hoc forte antiquitus veruz fuit. Sed modo eius corpꝰ apud constantinopolim translatũ esse perhibetur

H Episcopus quidã religiosã habens vitã beatũ andreã inter ceteros sanctos ĩ veneratione habebat. ita ꝙ in cũctis suis operibus hũc semp titulũ preponebat. Ad honorem dei et beati andree. Inuidẽs igitur viro sancto hostis antiquꝰ ad euz decipiendũ tota calliditate se cõtulit. seq̃z in formaz mulieris pulcerrime transformauit. Uenit igitur ad palaciũ episcopi asserens se velle cõfiteri eidem. Mandat ep̃s vt suo penitentiali cõfiteatur cui plenitudinez tradiderat potestatis. Renũciat illa ꝙ nulli hominũ nisi sibi secreta sue conscientie reuelabit. Sicq̃z cõuictus ep̃us eam ad se venire p̃cepit. Cui illa. Obsecro domine miserere mei. Ego eniz in annis puellaribus vt cernitis constituta. et a puericia delicate nutrita. necnon et regia stirpe progenita. huc in pegrino habitu sola veni. Nam pater meꝰ rex vtiq̃z valde potẽs cuidã magno p̃ncipi me volebat in ꝯiugiuz sociare. Cui respondi ꝙ omnẽ thorum abominarer maritalem. quia virginitatez meã

christo in ꝑpetuū dedicaui. ⁊ ideo nūq̄z pos
sē in carnalē copulā ꝯsentire. Deniqz sic ar
tata ꝙ oportebat me eiꝰ voluntati durissime
obedire. aut certe diuersa subire supplicia. la
tenter fugā inij. magis eligēs exulare q̄z spō
so meo fidē infringere. Audiens vō vrē san
ctitatis p̄coniū. sub alas vestre ꝓtectōis con
fugi. sperans me apud vos locum reperire
quietis. vbi possem ꝯtemplatōis carpere se
creta silentia. p̄sentisqz vite vitare naufragia
et ꝑturbationē mūdi fugere ꝑstrepētis. Ad
mirans in ea ep̄s nobilitatez generis. pulcri
tudinē corporis. tam īmensum feruorem. et
tante eloquentie venustatē. placida et beni
gna voce respondit. Esto secura filia. ne for
mides. qr ille ob cuiꝰ amorē te et tuos et tua
tam viriliter ꝯtempsisti. tibi ob ꝟ in presenti
cumulū gratie et in futuro plenitudinē gl'e
largietur. Sed et ego seruus eiꝰ me ⁊ mea ti
bi offero. Eligasqz vbi tibi placuerit mansio
nem. Volo aūt vt hodie mecū prandere de
beas. Cui illa. Noli inq̄t pater. noli de hac
re me rogare. ne forte ex hoc aliqua mali su
spicio ꝓueniat. et nitor fame vestre denigra
tionez aliquam patiat̄. Ad quam ep̄s dixit.
Plures erimus et nō soli. et ideo nullū ma
le suspitionis scrupulū in aliq̄ poterit gene
rari. Venientes itaqz ad mensā ep̄s et illa ex
opposito consederūt. ceteris residentibꝰ hinc
et inde. Intendit in eam crebro ep̄us. eiusqz
faciē non desinit intueri. et pulcritudinez ad
mirari. Sicqz duz oculus figitur animꝰ sau
ciatur. Et dum eius faciem nō desinit intue
ri. antiquus hostis cor eiꝰ graui iaculo vul
nerauit. Perpendit hoc et ip̄e diabolus. et
pulcritudinem suam cepit magis ac magis
augere. Jamqz episcopꝰ proximus erat con
sensui vt eam de illicito opere attemptaret
quādo possibilitas se offerret. Tunc subito
quidam peregrinus venit ad hostiū. crebris
ictibus pulsans. et magnis clamoribus po
stulans sibi aperiri. Cunqz aperire nollēt. et
ille magnis clamoribus et ictibus nimis eis
fieret importunus. interrogat episcopꝰ mu
lierem si ingressum illius peregrini homīs
acceptaret. Cui illa dixit. Proponatur sibi
aliqua questio satis grauis. quam si enoda
re sciuerit admittatur. Si autē nescierit tan
q̄z inscius et indignus episcopi presentia re
pellatur. Fauent eiꝰ omēs sententie. et quis
sufficiens esset hanc questionē ꝓponere sci
scitant̄. Cūqz nullus sufficiens inueniretur.
ep̄s dixit. Quis enī nostrū ad hoc tam suffi
ciens est sicut vos o domina q̄ ceteros nos
et eloquentia p̄ceditis. et sapientia nob̄ om
nibus ampliꝰ rutilatis. Vos igit̄ hanc ꝓpo
nite questionē. Tūc illa dixit. Interroget̄ qd̄
est maius mirabile qd̄ deꝰ vnq̄z in parua re
fecerit. Interrogatus de hoc peregrinꝰ ꝑ nū
cium dixit. Diuersitas et excellentia facierū.
Inter tot enī homīes qui fuerunt ab initio
mundi et vsqz in finem futuri sūt. duo repe
riri non possent quoꝝ facies ꝑ omīa similes
essent. et in ip̄a quoqz tam minima facie om
nes sensus corꝑis deus collocauit. Audien
tes omēs eiꝰ responsionem admirātes dixe
rūt. Vera et optima est solutio questionis.
Tunc mulier ait. Proponatur sibi secūda
questio grauior. in qua melius possimꝰ eiꝰ
sapientiā experiri. Querat̄ ab eo vbi terra sit
altior omni celo. Percunctatus de ꝟ pegri
nus. respondit. In celo empireo vbi residet
corpꝰ christi. Corpus enī christi qd̄ est altius
omni celo. est d̄ nostra carne formatū. Por
ro caro nostra quedaz terrea substantia est
Cum ergo corpꝰ christi sup̄ omēs celos sit.
et de nostra carne originē duxerit. caro autē
nostra de terra sit condita. constat ꝙ vbi cor
pus christi residet ibi proculdubio terra alti
or celo manet. Refert nunciꝰ q̄ responderat
peregrinus. Et ecce omēs responsionē eius
mirabiliter approbant. et magnifice sapiētiā
eius laudant. Tunc illa iterum dixit. Fiat ei
tertia questio grauissima et occulta. ⁊ ad sol
uendū difficilis et obscura. vt sic eiꝰ sapiētia
tertio cōprobet̄. et dignus sit vt ad mensam
ep̄i merito admittat̄. Querat̄ ab eo quantū
spaciū sit a terra vsqz in celum. Requisitus
de ꝟ pegrinus nūcio dixit. Vade ad eū qui
te misit ad me. et de ꝟ diligent̄ ꝑcunctare. ip̄e
enī meliꝰ me ꝟ nouit. ⁊ ideo tibi de ꝟ melius
respondebit. Nam ip̄e illud spaciū mēsura
uit qn̄ de celo in abyssum cecidit. ego autem
de celo nunq̄z cecidi. ⁊ iō illud spaciū nunq̄z

mensuraui. Non enī est mulier sz dyabol⁹ q̄ se posuit in similitudinez mulieris. Audi ens ꝫ nūci⁹ vehementer expauit. et ea q̄ au dierat corā omīb⁹ recitauit. Mirantib⁹ ita q3 omnib⁹ z stupentib⁹. antiquus hostis de medio eoz euanuit. Epūs aūt rediens ad se redarguit amare semetipm. z de perpetrata culpa veniaz lamentabiliter p̄cabat. Misit q3 nūciū vt pegrinus introduceret. sz nequa q3 ampli⁹ inuentur. Tūc eps pplum conuocauit z eis euidenter exposuit ordinem geste rei. p̄cepitq3 vt omēs ieunijs et oratōib⁹ insisterent. si forte dñs reuelare alicui dignaretur. quis nam ille peregrinus fuerit q̄ eum a tanto periculo liberauit. Reuelatū autez est illa nocte episcopo q beat⁹ andreas fuerit qui pro liberatōne ipius se posuerit ī habitu peregrini. Cepit igit eps ī deuotōe beati andree magis crescere. ac eū exinde ī reuerentia plus habere. ¶ Cum prepositus quidam cuiusdam ciuitatis agrū sancti andree abstulisz. et ob hoc grauissimus febrib⁹ orante ep̄o fuerit coreptus. ille episcopū rogauit vt pro se oraret. et agrum sibi redderet Sed cum orante episcopo sanitatez recepisset. agrum iterū vsurpauit. Tunc episcopus orationi se dedit et omēs lampades ecclesie fregit dicens. Hoc lumen nō accendetur donec dominus se de suo inimico vindicet. et ecclesia quod amisit recuperet. Et ecce p̄positus grauissimis iteruz febribus laborauit. Misitq3 nuncios episcopo vt pro se oraret et agrum suū et alium sibi similem redderet Cui cum eps responderet. iam oraui z exaudiuit me de⁹. ipe ad eū se portari fecit. z vt ecclesiā intraret ad orandū coegit. Eps duz ecclesiam ingredit. ille subito moritur et ager ecclesie restituit.

III

De sancto Nicolao.

Nicolaus dicitur a nicos quod est victoria et laos q̄ est pplus. inde nicola⁹ quasi victoria populi. i. vicioz que popularia z vilia sunt. Vel dicit victoria populi. quia multos pplos vita et doctrina docuit vicia et peccata vincere. Vel nicolaus dicit a nicos quod est victoria et laos. q̄si victorioſa laus. Vel a nitor et laos q̄ est popul⁹. quasi nitor populi. Habuit enī in se ea que nitorem et mūdiciā faciunt. Nam sm ambrosiū mundat sermo diuinus. mundat vera confessio. mūdat sancta cogitatio. mūdat bona operatio. Eius legendam doctores argolici conscripserunt. Est autez argos sm Isidorum ciuitas grecie. Unde et argolici greci vocant. Alibi quoq3 legitur q methodius patriarcha ei⁹ vitam grece scripsit quam iohannes diaconus in latinum transtulit et plura addidit.

B

Nicolaus ciues patere vobis ex diuinis et sanctis parētibus originē duxit. Pater eius epiphanius. mater vero iohanna dicta est. Quem cū in primeuo iuuentutis sue flore parentes genuissent deinceps continenter viuentes celibem vitam duxerunt. Hic p̄ma die dum balnearetur erectus stetit in pelui. Insuper quarta et sexta feria tantum semel sugebat vbera. Factus autem iuuenis aliorum iuuenū deuitans lasciuias ecclesiaruz potius terebat limina. et quicquid ibi de sacra scriptura intelligere poterat memorie retinebat. Parentibus vero suis defunctis cogitare cepit qualiter tantam diuitiarū copiam non ad laudem humanam sed ad dei gloriaz dispēsaret. Tunc quidam cōuicaneus suus satis nobilis tres filias virgines ob inopiam prostituere cogit vt sic infami earū commertio aleretur. Quod vt sanct⁹ cōperit. scelus abhoruit. et massam auri panno inuolutā in domum eius p̄ fenestram nocte clam iecit. et clam recessit. Mane autē surgens homo massam auri reperit. et deo grās agens primogenite nuptias celebrauit. Non multo post tempore dei famul⁹ simile pegit opus. Quod rursus ille reperiens z in laudes immensas prorūpens. de cetero vigilare ppositum vt sciret quis esset qui sue inopie subueniisset. Post paucos etiam dies duplicataz auri massam in domū proiecit. ad cuius sonitum ille excitat. et nicolaū fugientē insequit taliq3 voce alloquitur. Siste gradum. teq3

aspectui ne subtrahas meo. Sicqz accurrēs veloci⁹ nicolaū hūc esse cognouit. Mox humi prostrat⁹ osculari volebat pedes ei⁹ Qd ille refutās ab eo exegit. ne eū q̄zdiu viueret publicaret. Post h miree ciuitatis defūcto ep̄o. cōuenerūt ep̄i. illi ecclesie de ep̄o ꝓuisuri. Aderat aūt inter eos quidam magne auctoritatis ep̄s. ad cuius electiōem omnium sententia dependebat. Cum igitur cunctos ieiunijs et orationib⁹ insistere monuissz. nocte illa vocem audiuit dicentem sibi vt hora matutinali fores ecclesie obseruaret. et quez ꝑmū ad ecclesiam cuius etiā nomen esset nicolaus venire conspiceret. ipsum in ep̄m cōsecraret. Hoc ergo alijs reuelans episcopis admonuit vt omnes orationibus insisterēt et ipse pre foribus excubaret. Mirum īmodum. Hora matutinali quasi a deo missus ante omnes se agebat nicolaus. Quē apprehendens ep̄us dixit ei. Quod tibi nomē est. Ille vt erat columbina simplicitate plenus. inclinato capite. Nicolaus inquit vestre sāctitatis seruus. Quem in ecclesiā ducentes licet plurimū renitentem in cathedram collocauerūt. Ipse autē eandē quaz ꝑus humilitatē et morū grauitatē in omnib⁹ sectabat. In oratione peruigilabat. corpus macerabat. mulierū consortia fugiebat. hūilis erat in omnes suscipiendo. efficax in loquendo. alacer in exhortando. seuerus in corripiēdo. Fertur quoqz sicut legitur in cronica q̄dam nicolauz niceno interfuisse concilio. C

Quadam autē die dum quidam naute periclitarent̄ ita cum lachrymis orauerunt Nicolae famule dei si vera sunt que de te audiuimus. nūc ea experiamur. Mox quidaz in eius similitudine apparuit dicens. Ecce assum. vocastis enī me. Et cepit eos in antēnis et rudentib⁹ alijsqz iuuare nauis armamentis. Statimqz cessauit tēpestas. Cum aūt ad eius ecclesiā venissent quē nūq̄z ante viderāt sine indice cognouerūt. Tūc deo et sibi de sua liberatōe grās egerūt. Qd ille diuine miscdie ⁊ eoꝝ fidei nō suis meritis attribuere docuit. Quodam tpe totā ꝓuiciā sancti nicolai fames valida pculit. ita vt omnibus deficerent alimenta. Audiens autem vir dī naues onustas tritico portui applicasse. illuc statim ꝓficiscitur rogans nautas vt saltem in centuz modijs ꝑ quālibet nauem fame periclitantib⁹ subuenirēt. Cui illi. Nō audemus pater. quia mensuratū alexādrie oportet in horrea imperatoris nos reddere. Quibus sanct⁹ dixit. Facite nūc quod dico. et vobis in dei virtute ꝓmitto q̄ nullam minorationē habebitis apud regiū exactorem Quod cum fecissent. et eandē mensurā quā alexandrie acceperāt reddidissent ministris imperatoris miraculū referūt. et deū in suo famulo magnifica laude attollunt. Frumētum aūt ſm vniuscuiusqz indigentiā vir dī distribuit. ita vt miraculose duobus annis non tantū ad victū sufficeret. sed etiā ad vsū seminis abundaret. Cum autem regio illa idolis deseruisset. ꝑ ceteris nefande dyane simulacrū populus coluerat. adeo vt vsqz ad tempus viri dei nōnulli rustici predicte religioni execrabili deseruirent. ac sub q̄daz arbore ꝯsecrata dyane quosdam ritus gentiliū exercerent. At vir dei ꝑdictum rituz de omnib⁹ finibus expulit. ipsamqz arborē prescidi mandauit. Iratus ex hoc ꝯtra eum hostis antiquus oleum mydiaton qd ꝯtra naturam in aqua et lapidibus ardet confecit. seqz in formā cuiusdā religiose femine trāsfigurans. quibusdā ad virū dei nauigantib⁹ in quadaz sagenula obuiauit. Sicqz affata est eos. Mallem ad sanctū dei venire vobiscum. sed nequeo. Rogo ergo vos vt h oleū ad eius ecclesiā deferatis. et ob mei memoriam ex illo aule eius parietes liniatis. et statim euanuit. Et ecce aliū cernūt nauiculam cum honestis ꝑsonis. inter quos vnus erat simillimus sancto nicolao. Qui sic ait illis. Heu quid mulier illa locuta est vobis vl' q̄d attulit. Illi aūt cuncta ꝑ ordinem narrauerūt Quibus ille. Hec est impudica dyana. ⁊ vt me verū dicere cōprobetis. oleum illud ī mare proijcite. Quib⁹ proijcientib⁹ ingēs ignis in mari succendit̄. et contra naturā diutius in mari ardere ꝯspicitur. Uenientes igitur ad seruum dei aiebant. Uere tu es ille q̄ nobis in mari apparuisti ⁊ a diaboli insidijs liberasti. B Per idē temp⁹ cū quedam

gens romano imperio rebellasset. ꝯ eam imperator tres p̄ncipes Nepocianū Ursum ⁊ Apilionē misit. Quos portui adriatico obventū ꝯtrariū applicatos. btūs nicolaus vt secū comederēt inuitauit. volēs vt gentem suā a rapinis cōpescerēt quas in nundinis exercebant. Interim dū sctūs abesset. consul corrupt⁹ pecunia tres innocētes milites iusserat decollari. Qd̄ vt vir sctūs audiuit rogauit p̄ncipes illos vt secū illuc vsq; g̃du cōcito ꝓperarēt. Veniēsq; ad locū vbi decollādi erāt inuenit eos poblice flexo et facie iam velata ⁊ spiculatorē ensem sup eoꝝ capita iā vibrasse. At nicola⁹ zelo accensus ī lictorez se audacter ingessit. et gladiū de manu ei⁹ eminus ꝓtulit. īnocētesq; soluēs eos incolumes secū duxit. Ilico ad p̄toriū cōsulis ꝓperat et fores clausas vi reserat. Mox illi consul occurrēs salutauit eū. Aspernēs ꝫ sāct⁹ dixit. Inimice dei legis p̄uaricator. q̄ temeritate p̄sūpsisti tanti ꝯsci⁹ sceleris vultū ꝯspicere nostrū. Quē postq̄z plurimū obiurgauit. ad p̄ces tñ illoꝝ ducū eū penitentē benigne recepit. Recepta igit̄ bñdictiōe impiales nuncij iter pagūt. ⁊ imperio sine sangñe hostes subdūt. Rediētesq; ab impatore magnifice sūt recepti. Quidā āt eoꝝ felicitatib⁹ inuidētes. p̄fecto impatoris p̄ce et p̄cio suggesserūt vt eos apd̄ impatorē de lese maiestatis crimīe accusaret Qd̄ cū impatori suggessisset. ille nimio furore replet⁹ eos īcarcerari p̄cepit. ac sine aliq̄ interrogatione illa eos nocte occidi mādauit. Qd̄ cū a custode didicissent sciderūt vestimēta sua. et gemere amare ceperūt. Tūc vn⁹ eoꝝ. s. nepocian⁹ recolēs q̄ beat⁹ nicolaus tres innocētes liberauerat. exhortatus est alios vt eius patrocinia flagitarent. Quib⁹ orātib⁹ sctūs nicola⁹ nocte illa cōstātino impatori apparuit. d. Cur illos p̄ncipes tam iniuste comp̄hēdisti et morti sine crimine addixisti. Surge velox. cosq; quantoti⁹ dimitti iubeto. Sin aūt oro deū vt tibi suscitet bellū in q̄ tu corruas et bestijs cibus fias Cui imperator. Quis es tu q̄ hac nocte palaciū meū ingressus talia audes loq̄. Cui ille Ego sū nicola⁹ miree ciuitatis ep̄s. Sic ⁊ p̄fectū similiter terruit p visū dicēs. Mente ⁊ sensu ꝑdite. cur in necē innocentiū cōsensisti Perge cito et eos liberare stude. Sin autē corpus tuū vermib⁹ scaturiet et donus tua citius destruet̄. Cui ille. Quis es tu q̄ nobis tanta minaris. Scito inq̄t me esse nicolauz miree ciuitatis ep̄m. Utrisq; euigilantibus statim mutuo sua somnia pandūt. et p illis incarceratis cōtinuo mittūt. Quib⁹ ait imperator. Quas magicas artes nostis vt tantis nos illudatis somnijs. Cui illi responderūt se magos nō esse. nec mortis sententiam meruisse. Tunc imperator. Nostis inq̄t hominē cui nomen est nicola⁹. At illi audito ꝫ noīe manus extenderunt ad celū. rogantes deū vt eos sancti nicolai meritis a p̄nti periculo liberaret. Et cū imperator totā vitā ei⁹ et miracula ab eis didicisset. dixit eis. Ite et gratias deo agite q̄ vos ei⁹ precib⁹ liberauit Sed et de nostris eidē afferte gaudiolis rogantes eū vt vlterius mihi minas non inferat. sed p me et regno meo ad dñm p̄ces fundat. Post paucos dies p̄dicti viri ad famulum dei veniūt. moxq; ad ei⁹ pedes humilit̄ se prosternunt dicentes. Vere famul⁹ dei es vere cultor et amator christi. Cunq; sibi omnia p ordinez retulissent. ille eleuatis in celuz manibus immensas d̄o laudes retulit. ⁊ bñ instructos principes ad propria remisit.

E Cum aūt domin⁹ vellet eum assumere. rogauit dñm vt angelos suos sibi mitteret. Et inclinato capite angelos ad se venire vidit. et dicto psalmo In te domine speraui. vsq; in manus tuas dñe. ꝛc. tradidit spiritū. anno dñi. cccxliij. vbi celestium melodia audita est. Qui dum sepultus fuisset in tumba marmorea. a capite fons olei. et a pedibus fons aque profluxit. ⁊ vsq; hodie ex eius mēbris sacrum resudat oleum valens in salutē multorum. Successit autem ei quidam vir bonus qui tamen de sede sua ab inuidis est depulsus. Quo eiecto oleum fluere desijt. Sz eo reuocato ꝓtinus emanauit Post multum vero tempis thurci miream vrbez destruxerunt. Quadraginta vero septez milites barenses illuc profecti quattuor monachis illis ostendentibus tumbam sancti nicolai aperuerūt. ossaq; eius in oleo natātia

in vrbem bareā reuerēter detulerunt. anno
dñi. M.lxxxvij ¶ Vir quidā ab vno iudeo
quandā summā pecunie mutuo accepit. iu
rans sup altare sancti nicolai. cū aliū fideius
sorē habere nequiret. q̄ q̄z citi⁹ posset sibi red
deret. Tenēte aūt illo diu pecuniaz. iude⁹ eā
expostulauit. sed eā sibi reddidisse affirmat.
Trahit ergo eū ad iudiciū et iuramentū in
dicit̄ debitori. Ille baculū cauatū quez auro
minuto īpleuerat secū detulerat. ac si ei⁹ ad
miniculo indigeret. Volens igit̄ facere iura
mentū. iudeo baculū tradidit reseruandum
Jurauit ille q̄ plus sibi reddiderit etiā q̄z de
beret. Facto iuramēto baculū suum repetijt
Et iude⁹ ignarus astutie eum sibi reddidit.
Rediēs āt q̄ fraudē fecerat in quodaz biuio
oppressus corruit somno. currusqz cū īpetu
veniēs eū necauit. et plenū baculū auro fre
git. et aurū effudit. Audiens ꝫ iudeus cōci
tus illuc venit. Cunqz dolum vidisset. ⁊ a mlt
tis ei suggeret̄ vt aurū reciperet omnino re
nuit. nisi q̄ defunct⁹ fuerat ad vitā beati nico
lai meritis redderet̄. asserens se si hoc fieret
baptisma suscepturū et christianū futurum
Continuo q̄ defunct⁹ fuerat suscitatur. et iu
deus in christi nomīe baptizat̄. ¶ Qui
dam iudeus videns beati nicolai v̄tuosam
potentiam in miraculis faciendis. imaginē
eius sibi fieri p̄cepit. eamqz in sua domo col
locauit. Cui res suas cū aliq̄ longi⁹ iret cum
minis cōmendabat. hec vel similia verba di
cens. Ecce nicolae. Omīa bona mea vobis
custodienda cōmitto. et nisi oīa bene custo
dieritis. vltionē expetā de vobis verberibus
et flagellis. Quadā igit̄ vice dum ille abessz.
fures adueniūt. cūcta rapiūt. solā imaginez
derelinquūt. Judeus aūt rediēs et se spolia
tum videns. imaginē alloquitur. talibus vl̄
similibus vsus verbis Domine nicolae nō
ne in domo mea vos posuerā vt res meas a
latronibus seruaretis. Cur hoc facere nolui
stis. et latrones quare nō prohibuistis. Igi
tur dira tormenta recipies. et pro latronib⁹
penaz lues. Sicqz damnū meū in tuis recō
pensabo tormentis. et furorē meū in tuis re
frigerabo verberibus et flagellis. Accipiēs
ergo iude⁹ imaginē. dire eam verberauit. di
reqz flagellat. Mira res prorsus ⁊ stupēda.
diuidentib⁹ furib⁹ q̄ rapuerāt. sanct⁹ dei tan
q̄z in se verbera recepisset apparuit. hec vel si
milia v̄ba dicens. Cur tam dire pro vobis
flagellat⁹ sum. cur tam crudeliter verberat⁹
cur tormenta tot passus. Ecce qūo corpus
meū liuet. Ecce qualiter effusiōe sanguinis
rubet. Pergite citius. ⁊ cūcta reddite q̄ tuli
stis. Alioq̄n dei omnipotentis ī vos ira de
seuiet. ita vt scelus vestrū in mediū publicet̄
et quilibet vestrū suspendiū patiat̄. Ad quē
illi. Quis es tu q̄ nobis talia loqueris. Et il
le. Ego sum nicola⁹ seruus iesu xp̄i quez iu
deus ille pro rebus suis quas tulistis tam
crudeliter flagellauit. Territi illi ad iudeum
veniūt. miraculuz referūt. ab eo q̄d imagini
fecerit audiūt. cuncta reddūt. Sicqz ⁊ latro
nes ad viā redeūt rectitudinis. et iude⁹ fidez
amplectitur saluatoris. ¶ Vir quidaz pro
amore filij sui lr̄ās addiscētis festū sancti ni
colai annuatim solēniter celebrabat. Qua
dam igitur vice pater pueri cōuiuiū prepa
rauit. et multos clericos inuitauit. Veit āt
dyabol⁹ ad ianuā in habitu peregrini. petēs
elemosinā sibi dari. Et iubet quātoti⁹ pater
filio vt det elemosinā peregrino. Properat
puer sed peregrinū non inueniens insequit̄
abeuntem. Cunqz ad quoddam cōpituz p̄
uenisset apprehendens dyabol⁹ puerū eum
strangulauit. Quod audiēs pater vehemē
ter ingemuit. corpus tulit. in thalamo collo
cauit. Cepitqz p̄ dolore clamare et dicere. Fi
li dilectissime quomodo est tibi. Sancte ni
colae heccine est merces honoris quem vo
bis tādiu exhibui. Et cū hec et similia pater
diceret. statim puer quasi d̄ somno euigilās
oculos aperuit et surrexit. ¶ Vir qui
dam nobilis rogauit beatuz nicolaū vt sibi
filium a dño impetraret. promittens se filiū
ad ecclesiam eius ducturū et cyphum aure
um oblaturū. Filius ergo nascitur et ad eta
tem perducit̄. et cyphus fieri iubetur. Qui
dum sibi valde placeret. suis euz adaptauit
vsibus. et aliū eque valētē fieri precepit. Na
uigantib⁹ itaqz ad ecclesiam sancti nicolai.
iubet pat̄ filio vt in illo cypho quē p̄mo fieri
fecit aquā sibi afferret. Puer aūt cum vellet

aquā haurire cū cypho ī mare cecidit. et statim disparuit. Pater āt amare flens nihilominꝰ votū suū ꝑfecit. Veniēs igit̄ ad altare sancti nicolai cū obtulisset secundū cyphuz. tanq̄z ꝓiectꝰ cecidit de altari. Cū āt eū eleuasset et sup altare iterū posuissz. rursus de altari longiꝰ ē ꝓiectꝰ. Mirantibꝰ omnibꝰ ad tā grande spectaculū. ecce puer sanus et incolumis aduenit. ꝑmū cyphū in suis gestans manibꝰ. Narrauitqz corā omnibꝰ ꝙ qñ in mare cecidit statim btūs nicolaꝰ affuit et eū illesū seruauit. Sicqz pater eiꝰ letus effectus vtrūqz cyphū btō nicolao obtulit. Quidā vir diues meritis beati nicolai filiuz habuit. quē adeodatū vocauit. Hic sctō dei capellā in domo sua ꝯstruēs. omni anno festū eius solēniter celebrauit. Erat āt locꝰ ille sitꝰ iuxta terraz agarenoꝝ. Adeodatꝰ ergo q̄daz vice ab agarenis capit̄ ⁊ in seruitutē regis eoꝝ deputat̄. Sequēti anno dū festū sancti nicolai pater eiꝰ deuote celebraret. ⁊ puer cyphū preciosū tenēs regi assisteret. recolit suā captionē. parentū dolorē. ⁊ gaudiū q̄d ī domo sua ea die fiebat. cepitqz altiꝰ suspirare. Quoruz suspirioꝝ causaz dū rex minis extorsisset ait rex. quicq̄d tuꝰ nicolaꝰ agat tu hic nobiscum manebis. ⁊ subito facto vento vehementi totāqz domū cōcutiente puer cū cypho rapit̄ et añ fores ecclie vbi parētes agebāt solēnia collocat̄. ⁊ magnū gaudiū omnibꝰ generat̄. Alibi tñ legit̄ ꝙ ꝑdictus iuuenis fuit de normandia q̄ vltra mare ꝑgēs a soldano capit̄. et añ eū sepe verberat̄. Qui dū ī festo scti nicolai verberaret̄. ⁊ ī carcere inclusꝰ fleret. et ꝑ sua liberatōe. et ꝑ leticia quā tūc habere consueuerāt parētes. subito obdormiuit. et euigilās in capella patris sui se inuenit.

IIII A

De sctā Lucia virgine.

Lucia dicitur a luce. Lux eī hz pulcritudinē ī aspectione. q̄a vt dicit Ambrosiꝰ. Lucis natura hec ē. vt oīs ī eiꝰ aspectu grā sit. hz et diffusionē sine coinq̄natōe. q̄r ꝑ quecūqz immūda diffusa nō coinq̄nat̄. rectū incessū sine curuitate. longissimā lineā ꝑtrāsit sine morosa dilatione. Per hoc ostendit̄ ꝙ beata virgo lucia habuit decorez v̄ginitatis sine aliqua corruptione. diffusionē caritatis sine aliquo immundo amore. rectum incessum intentionis in deū sine aliqua obliquitate. lōgissimā lineā diurne opatōis sine negligētie tarditate. Vel lucia d̄r q̄si lucis via. B

Lucia v̄go siracusana nobilis genere. audiens famā sancte agathe per totā siliciā diuulgari. sepulcrū eius adijt cum matre sua euthicia annis quattuor fluxū sanguinis incurabiliter patiēte. Inter ipa igitur missarū solennia ꝯtigit vt illd̄ euangeliū legeret̄ in quo dñs mulierem ab hac passione sanasse narrat̄. Tunc lucia matri dixit. Si credis his que legūt̄ crede agatham illū semꝑ habere pñtem ꝑ cuius noīe sustinuit passionē. Si ergo eiꝰ sepulcruz credens ꝯtigeris. ꝑfecta ꝯtinuo sanitate gaudebis. Igitur recedentibꝰ cunctis et matre et filia iuxta sepulcrū in orōe existentibꝰ. Luciā somnꝰ arripuit. viditqz agathā in medio angeloꝝ gēmis ornatā stantē et dicentem sibi. Soror mea lucia virgo d̄o deuota. q̄d a me petis quod ipa poteris prestare cōtinuo matri tue. Nam ecce ꝑ fidem tuam sanata est. Euigilans aūt lucia matri sue dixit. Mater mea ecce sanata es. Per ipam ergo te depcor que suis oratōnibꝰ te sanauit ne mihi de cetero nomines sponsum. Sed quicq̄d mihi datura eras pro dote pauperibꝰ elargire Cui mater ait. Tege ꝑus oculos meos ⁊ q̄cquid volueris de facultatibꝰ facito. Ad quā lucia. Quod moriens das ideo das q̄r tecū ferre non potes. Da igit̄ dum viuis et mercedez habebis. Cum ergo redissent fit q̄tidie distractio rerū et dant̄ ī necessitatibꝰ pauperū. Interea dum patrimoniuz distribuit̄ ad sponsi noticiā ꝑuenit̄. Requirit spōsus a nutrice de his. Respōdit illa caute ꝙ vtiliorem possessionē sponsa sua inuenisset quam suo volebat noīe cōparare. et iō videbat̄ aliquāta distrahere. Credidit stultꝰ carnale cōmertiū. et cepit autor eē vendentiū. Venditis āt omnibꝰ et pauperibꝰ erogatis. sponsus trahit eam coram pascasio ꝯsulari dicens eam christianā esse. et ꝯtra leges agere augustoꝝ

C Inuitante igit eā pascasio ad sacrificia idolorꝫ. rñdit. Sacrificiū placēs deo ē visitare paupes. et eis ī necessitatib⁹ subuenire et q̄ iā ampli⁹ nō habeo qd̄ offerā. meipam sibi tribuo offerendā. Cui pascasi⁹. Ista v̄ba tibi simili stulto christiano narrare poteris mihi aūt q̄ p̄ncipū decreta custodio ista frustra ꝓsequeris. Ad quē lucia. Tu p̄ncipum tuorꝫ decreta custodis. et ego dei mei legem custodiā. Tu p̄ncipes times. et ego deum timeo. Tu illos offende nō vis. et ego deū offēdere caueo. Tu illis placere desideras. ⁊ ego vt christo placeā cōcupisco Tu ergo fac q̄d tibi vtile eē cognosces. et ego faciaꝫ q̄d vtile mihi eē ꝓspexero. Cui pascasius. Patrimoniū tuū cū corruptorib⁹ expēdisti. et ido q̄si meretrix loqueris. Cui lucia. Patrimoniuꝫ meū in tuto loco ꝯstitui. corruptores āt mētis et corpis nunq̄ꝫ sciui. Rñdit pascasius. Qui sūt corruptores mētis ⁊ corpis. Lucia dixit. Corruptores mētis vos estis q̄ suadetis vt aīe suū deserant creatorē. Corruptores v̄o corpis sūt q̄ corporalē delectationeꝫ p̄ponūt epulis sempiternis. Pascasi⁹ dixit. Cessabūt v̄ba cū puentuꝫ fuerit ad verbera. Cui lucia dixit. Verba dei cessare nō possūt. Cui pascasi⁹. Tu ergo deus es. Rñdit lucia. Ancilla dei suꝫ q̄ dixit. Cum steteritis ante reges et presides ꝛc. Non enī vos estis ꝛc. Pascasius dixit. In te ergo spūssāct⁹ est. Cui lucia. Qui caste viuūt templū spūssancti sūt. Cui pascasi⁹ Ego faciā te duci ad lupanar. vt ibi violationē accipias ⁊ spūm sanctum ꝑdas. Cui lucia. Non inquinat corp⁹ nisi de ꝯsēsu mētis. Nam si me inuitaꝫ violari feceris castitas mihi duplicabit ad coronā. Nūq̄ꝫ āt voluntatē meā ad ꝯsensum poteris ꝓuocare. Ecce corp⁹ meū ad omne suppliciū est paratū. Quid moraris. Incipe fili diaboli desideria penarū tuarū exercere. Tūc pascasius lenones fecit venire dicens eis. Inuitate ad eam omnē ꝓplum. et tamdiu illudat donec mortua nunciet. Volentes aūt eam trahere tanto pondere spūssanct⁹ eā fixit vt omino eam mouere nequirent. Fecitqꝫ pascasi⁹ mille viros accedere et manus ei⁹ et pedes ligare. Sed eaꝫ nullaten⁹ poterāt mouere. Tūc et cū viris mille plura paria bouꝫ adhibuit. sed tñ virgo dñi īmobilis ꝑmāsit. Vocatis aūt magis vt suis incantationib⁹ moueret. omino moueri ñ potuit. Tūc dixit pascasi⁹. Que sūt illa maleficia q̄ vna puella a mille viris nō mouet. Lucia dixit. Non sunt ista maleficia. sed beneficia christi. Porro si adhuc decē milia adhibueris. eque vt p̄us immobilē me videbis. Putās v̄o pascasi⁹ ꝑm quorūdaꝫ figmēta q̄ lotio fungarent maleficia. iussit eam lotio ꝑfundi. Cūqꝫ nec sic moueri posset. angustiat⁹ nimis copiosuꝫ ignez circa eam accendi. picemqꝫ ⁊ resinā ⁊ feruēs oleū sup eam fūdi iussit. B Dixitqꝫ lucia. Inducias impetraui martirij mei vt credentib⁹ timorē auferā passionis. ⁊ nō credētibus vocē insultatōis. Vidētes autē amici pascasij eū angustiari. in gutture ei⁹ gladiū īmersert. Que nequaq̄ꝫ loquelā amittēs dixit. Annuncio vobis pacē ecclesie redditam maximiano hodie mortuo. et de regno suo dyocleciano expulso. Et sicut ciuitati cathanensi soror mea agatha data est protectrix. sic et ego ciuitati siracusane ꝯcessa sum interuentrix. Dum hec v̄go loq̄t. ecce ministri romanorꝫ veniūt. pascasiū apprehendūt. victū ad cesarē secū ducūt Audierat ei cesar q̄ vniuersam ꝓuiciā fuerat depredatus. Veniens ergo romā et senatui accusat⁹ pariter ⁊ conuictus. capitali sententia est punit⁹. Virgo go v̄o lucia de loco ī q̄ ꝑcussa ē mota nō est. nec spūm tradidit q̄adusqꝫ sacerdotes venirēt. ⁊ corp⁹ dñi ei traderent. Et oēs astantes amē dño rñderūt. In eodē āt loco ē sepulta. ⁊ eccl̄ia fabricata. Passa ē āt tp̄e cōstantini et maxentij. circa annod dñi. cccx.

V A

De sctō thoma apostolo.

Thomas interpretat abyssus vel geminus quod ⁊ grece didimus dicit. Vel dicitur thomas a thomos quod ē diuisio siue sectio Dicit ergo abyssus eo q̄ ꝓfunditatem diuinitatis penetrare meruit q̄n ad sui īterrogationē christus sibi respōdit. Ego sum via veritas et vita. Dicit gemin⁹ eo q̄ resurrectōeꝫ

christi q̃si geminate ⁊ in̄ duplū q̃z alij cognouit. Naz illi cognouerūt vidēdo. iste vidēdo et palpando. Diuisio aūt siue sectio dicit̄. qꝛ mentez suā ab amore mūdi diuisit. vel qꝛ ab alijs in fide resurrectionis diuisus et sectus fuit. Vel d̄r thomas quasi tot⁹ means in dei scz amore ⁊ ꝯtemplatiōe. Habuit eī tria que in ipso indicauerūt fuisse amorē dei. de q̄b⁹ dicit. Prosper in libro de vita ꝯtemplatiua Quid est deū diligere nisi aīo cōcipere feruidum visionis dei affectū peccati odiū. ⁊ mdi fastidiū. Vel thomas d̄r a theos qd̄ est deus et meus. vñ thomas quasi deus me⁹. ⁊ hoc ꝓpter illud qd̄ dixit cū certificat⁹ credidit. dominus meus ⁊ deus meus. B

Thomas apl'us cū esset apud cesaream apparuit ei dñs dicēs. Rex indie gundofor⁹ misit p̄positū ab anem querere hoīem architectoria arte eruditū. Veni igit̄ ⁊ mittā te ad eū. Cui thomas Dñe quo vis mitte me p̄ter ad indos. Cui dñs. Vade secure. qꝛ ero custos tui. Cunqz indos cōuerteris ad me cuz palma martirij venies. Cui thomas. Dñs meus es ⁊ ego seruus tu⁹. Fiat volūtas tua. Cūqz p̄posit⁹ foꝝ pambularet. dixit ei dñs. Quid cōpare vis iuuenis. Cui ille. Dñs meus misit me vt cōducaz seruos in arte architectoria eruditos vt romano ope sibi palatiuz cōstruat̄. Tunc dñs tradidit ei thomā asserens eū plurimū in tali arte pitum Nauigantes aūt ad q̄ndam ciuitatez venerūt in qua rex filie sue nuptias celebrabat. Hic cum p̄conizari fecisset vt omnes nuptijs intēssent al's regem offenderent. illuc ꝯtingit abanem ⁊ apl'm introire Puella aūt hebrea fistulā in manu gerens vnūquenqz laude aliqua cōmendabat. Videnſqz apl'm intellexit hunc esse hebreum eo q̄ nō manducaret. sed oculos ad celuz fixos haberet. Cūqz puella corā eo hebraice caneret dicens. vn⁹ est deus hebreoꝝ qui creauit omnia ⁊ fundauit maria. apl's ipsam hec eadem verba repetere satagebat. Videns aūt pincerna q̄ nō manducaret nec biberet. sed tantū oculos fixos ad celuz haberet. apl'um dei in maxillam ꝑcussit. Cui apl'us. Melius est vt in futuro indulgentia tibi tradat̄ et hic transitoria plaga reddat̄. Nō hinc surgā donec man⁹ que me ꝑcussit huc a canib⁹ afferatur. Hic igit̄ ad hauriendā aquā abijt. et leo ip̄m occidens sangnem eius bibit. Lacerātibus aūt canib⁹ eius corpus vn⁹ niger canis manū eius dexterā in mediū cōuiuiū apportauit. Quo viso oīs turba obstupuit. ⁊ puella eius v̄ba referens ꝓiecta fistula ad pedes apl'i se ꝓiecit. Hmōi aūt vltionem factam reprobat. Aug⁹ in libro ꝯtra faustū. ⁊ asserit a pseudo hoc fuisse insertū. Vñ et legenda hec quo ad plura suspecta habet̄. Posset tñ dici q̄ hoc nō animo imp̄candi. sed mō p̄dicēdi dictum sit. Si tamen augustini verba diligenter inspiciant̄. nō penitus ista reprobare videt̄. Ait eī sic in eodē libro. Legūt scp̄turas apocrifas manichei. nescio a q̄bus fictorib⁹ fabularū sub apl'orum noīe scriptas. que suorum scriptoꝝ tp̄ibus in autoritatem sancte eccl'ie recipi mererent̄. si sancti et docti hoīes qui tunc in hac vita erant ⁊ examinare poterant. eos vera locutos esse cognoscerent. Ibi tñ legunt apl'um thomā cum esset in q̄dam nuptiaꝝ conuiuio pegrin⁹ et ꝓrsus incognitus. a q̄dam ministro palma percussum. imp̄catum fuisse homini ꝯtinuā seuāqz vindictam. Naz cū egressus fuisset ad fontē vñ et aquā cōuiuantib⁹ ministraret. in eū leo irruens interemit. manūqz eius qua caput apl'i leui ictu ꝑcusserat. a corpe auulsam s̄m v̄bū eiusdem apl'i id optantis atz imp̄cantis. canis intulit mensis in q̄bus ipse apl'us discūbebat. Quid hoc videri crudelius pōt. Verum qꝛ ibi nisi tñ fallor hoc etiam scp̄tum est q̄ ei veniā in seculo futuro petierit. facta est cōpensatio beneficij maioris. vt et apl'us q̄z carus deo esset ⁊ dñs ꝑ hunc timorem cōmēdaret̄ ignotis ⁊ illi post hanc vitaz q̄ñqz finiendam in eternū consuleret̄. Utrū illa vera sit an ꝯficta narratio nihil mea nūc interest. Certe enim manichei a quibus ille scripture quas canon eccl'iasticus respuit tanq̄z vere atqz sincere acceptant̄. saltē hic cogunt̄ fateri illam patientie v̄tutem quā docet dñs dicēs. Si quis te ꝑcusserit in maxillaz tuā dexterā p̄be ei sinistram. posse esse in p̄paratione cordis. etiā si nō exhibeat̄ gestu corpis ⁊ exp̄ssio

ne vborum. qñquidē apl'us palma pcussus potius dñm rogauit vt iniurioso homini in futuro seculo pceret. in pñti aut̄ illa iniuria nō multa relinqueret. q̄z vel pbuit ferienti alteram ptem. aut vt iteruz ferret ammonuit. Tenebat certe interius dilectōnis affectum. z exterius req̄rebat correctionis exemplum Siue hoc vex sit siue pficiuz. cur nolunt credere tali aio famuluz dei moysen idoli fabricatores z adoratores gladio pstrauisse. Si aūt penas illas compamus. q̄d simile ferro interimi. z a feris trucidari atq; laniari. Qñ quidem iudices publicis legib⁹ seruiētes maioris criminis reos bestijs tradi q̄z gladio p cuti iubent. Hec aug⁹ Tunc apl'us ad petitionem regis sponsum z sponsam bñdixit. Da inquiens dñe adolescentib⁹ bis benedictionez tue dextere. z in eoz mentib⁹ semina semen vite. Abeunte aūt apl'o in manu iuuenis est reptus plen⁹ dactilis palme ramus. Comedentib⁹ vero spōso z sponsa de fructu eius ambo obdormiūt. z somniū simile ambo cernunt. Videbat etenim eis q̄ rex gēmatus eos amplecteret z diceret. Apl'us meus bñdixit vos vt eterne vite pticipes sitis. Eui gilātibus aūt z mūtuo sibi somnia reuelantibus apl'us ad eos ingredit dicens eis. Rex me⁹ vobis mō apparuit. z me clausis ianuis huc adduxit. vt sup vos benedictio mea fructificet. Habeatis carnis integritatem. que ē oīm regina vtutuz. z fructus salutis ppetue Virginitas soror est angelorz. possessio oīm bonorz. victoria libidinum fidei tropheum. expugnatio demonum. z eternoz securitas gaudiorū. De libidine aūt corruptio gignit de corruptione pollutio nascit. de pollutiōe reatus oīt. de reatu pfusio generat. Hec illo referente duo angeli apparuerūt dicētes eis Nos sumus angeli vobis ad custodiam deputati. qui si apl'i bene seruaueritis monita. offeremus deo omnia vota vestra. Eos igit apl'us baptizauit z de fide diligēter edocuit. Post multū vero tpis sponsa noīe pelagia sacro velamine pfecrata martirium patitur z sponsus noīe dyonisius illi ciuitati in epm ordinat. Post hec autez apl'us et abanes ad regē in die puenerūt. Designato vo ab apl'o mirabili palatio z copioso thesauro accepto. rex in aliā puinciaz pficiscit. z apl's vniuersum thesauz pauperibus elargit. Per totum aūt biennū quo abfuit rex apl's p̄dicationi institit. z innumerabilem ppl'm ad fidem conuertit. Rediens aūt rex. z que thomas fecerat discens. ip̄m cum abane in ima retrusit carceri. vt postmodū viuos excoriatos ultricibus daret flāmis. Interea gad frater regis mort̄. z ei sepulcrum cū ambitiōe nimia pparat. Quarta aūt die qui mortu⁹ fuerat resurrexit. z stupefactis omnib⁹ cunctisq; fugientib⁹ dixit fratri suo. Hic homo frat quē excoriare z incendere disponebas amic⁹ dei est. z omnes angeli famulāt ei. q̄ me in paradisum ducentes q̄dam mihi oñderūt palatium ex auro z argento z lapidib⁹ pretiosis mirabiliter fabricatū. Et cum ei⁹ pulcritudinem admirarer. dixerūt mihi. Hoc est palatium q̄d thomas fratri tuo extruxerat. Cumq; dicerē vtinā tanto⁹ ei⁹ essem. dixerūt mihi Frater tu⁹ se illo fecit indignū. Si vis in illo manere. rogabim⁹ dñz vt te suscitare dignet vt illud a fratre tuo possis emere. reddens ei pecuniā quā se existimat pdidisse. Et hec dicens cucurrit ad carcerem apl'i. fratri suo postulās indulgeri. Illiectisq; vinculis rogare apl'm cepit vt vestem acciperet p̄ciosaz. Cui apostolus. Ignoras q̄ nihil carnale. nihil terrenū gestiunt q̄ cupiunt habere in celestib⁹ ptātem. Egrediente aūt apl'o de carcere rex occurrit ei. z a duolutus eius pedib⁹ veniaz postulabat. Tunc apl'us ait. Multū vobis p̄stitit deus vt secreta sua vobis ostenderet. Credite in christum z baptizabimini vt eterni regni participes sitis. Dixit ei frater regis Vidi palatium quod fratri meo feci sti. z illud compare merui. Cui apl'us. Hoc in potestate fratris tui est. Cui rex. Illud erit meū apl'us fabricet tibi aliud. Qd̄ si forte nequeret. mihi z tibi vnuz hoc cōmune erit. Rñdit apl'us. Innumerabilia palatia sunt in celo ab initio seculi p̄parata que fidei p̄cib⁹ siue p̄cio z elemosinis compant. Diuite aūt vestre ad illa vos antecedere possunt. sequi vo omnino nō possunt Post vnū aūt mensem fecit apl'us pauper oēs illi⁹ puincie

ꝓgregari. Quibus ꝓgregatis debiles ⁊ infirmos seorsuz stare iussit ⁊ sup eos orauit. Cũ qz qui docti fuerãt rñdissent amen. corusca/tio de celo veniens tam aplm q̃z ceteros fere p horaz dimidiã sic pstrauit vt omnes se putarent ictu fulguris iterijsse. Erigens autẽ se aplus dixit. Surgite q: dñs me⁹ sicut fulgur venit. vosqz sanauit. Exurgentes aũ omnes sani dñm et apostolũ glorificauerũt. Tunc aplus cepit eos docere ⁊ duodecim graduũ vtutuz assignare. Primus est vt in deũ crede/rent q̃ est vn⁹ in essentia ⁊ trinus in psonis. Beditqz eis triplex exẽplũ sensibile. quo sint in vna eẽntia tres psone. Primũ est q: vna est in boie sapiẽtia. ⁊ de illa vna pcedit intel/lect⁹. memoria ⁊ ingeniũ. Naz ingeniũ inqt est vt qđ non didicisti inuenias. Memoria vt nõ obliuiscaris que didiceris. Intellect⁹ vt intelligas q̃ ostendi pñt vl doceri. Scõm q̃ in vna vinea tria sũt. s. lignũ folia ⁊ fruct⁹. Et hec oĩa tria vnũ sunt ⁊ vna vinea sẽ. Ter/tium est q: caput vnũ quatuor sensib⁹ pstat in vno ei capite sunt visus gustus audit⁹ et odorat⁹. ⁊ hec plia sunt ⁊ vnũ caput sẽ. Secũ dus gõus est vt baptismũ suscipent. Terci⁹ est vt se a fornicatione ꝓtinerent. Quart⁹ vt se ab auaricia temparent. Quint⁹ vt gulam restringerẽt. Sextus vt pniam tenerẽt. Se/ptimus vt in bis pseuerarẽt. Octauus vt bo spitalitatem amarẽt. Nonus vt volũtatem dei in faciendis quererẽt ⁊ ea ope complerẽt Decim⁹ vt eã in nõ faciendis quererẽt et ea ope vitarent. Undecim⁹ vt charitatem ami cis ⁊ inimicis im penderent. Duodecimus vt in custodiẽdis his vigilem curã haberẽt. Post pdicationẽ vero baptizati sunt noues milia viroz exceptis puulis ⁊ mulierib⁹.

Et Post hoc aũt in supiorem indiã abijt in qua inumeris miraculoz insignijs coru/scauit. Sinticem etiã amicã migdomie vxo/ris carisij cognati regis aplus illuminauit. Dixitqz migdomia ad sinticẽ. Putas si po tero eum videre. Tũc migdomia de consilio eius habitũ mutauit. et inter paupes mulie/res vbi aplus pdicabat aduenit. Apostolus aũt cepit de vite hui⁹ miseria pdicare dicens inter cetera. Quoniaz vita hec est vita mise/ra. casibus subiecta. ⁊ adeo fugitiua vt cuz te neri credit effugiat labefacta. Deinde cepit quatuor rõnibus exhortari vt vbũ dei liben ter audirent. ipsum vbum dei quatuor rerũ generib⁹ compando. s. collirio. ex eo q̃ oculũ nostri intellect⁹ illuminat. Potioni. ex eo q̃ nostrũ affectuz ab omni carnali amore pur gat ⁊ mundat. Emplastro. ex eo q̃ peccatoz nostroz vulnera sanat. Cibo ex eo q̃ nos cele stium amore delectat. Et sicut inqt hec egro to nõ valent nisi ea in se recepit. sic nec aime languenti vbum dei pdest nisi illud cũ deuo tione audierit. Predicante igit aplo migdo mia credidit. ⁊ deincepsi viri thoz abhorruit Tunc carisius a rege impetrauit. ⁊ aplm in carcerez posuit. Ad quẽ veniẽs migdomia rogauit vt sibi ignosceret q̃ppter eã in carce rem missus esset. Quã ille benigne psolans hec oĩa se libenter pati asseruit. Carisius au tem regẽ rogauit. vt reginam sororẽ sue vxo ris ad eã mitteret. si forte eaz reuocare posset Missa regina conuertit ab ea quã volebat puertere. visisqz tot miraculis que aplus fa ciebat dixit. Maledicti sunt a deo q̃ non tot signis credunt ⁊ opib⁹. Tunc aplus omnes qui aderant de trib⁹ breuiter instruxit scz vt ecclĩam diligerent. sacerdotes bonorarent. ⁊ assidue ad audiendũ verbũ dei conuenirẽt. Reuertente aũt regina dixit ei rex. Ut quid tãdiu morata es. Que rñdit. Putabã migdomiã stultaz esse. sed sapientissima est. ⁊ me ad aplum dei ducẽs viam vitatis me ꝓgno scere fecit. ⁊ nimis stulti sunt q̃ in christum ñ credunt. Moluitqz regina regi deinceps co pulari. Stupefactus aũt rex dixit cognato suo. Dum tuã vxorẽ recupare vellem meaz pdidi. ⁊ peior mihi mea effecta est q̃z tua tibi

Tunc rex iussit aplm ligatis manib⁹ ad se adduci. pcipiens ei vt ad suos viros cõ iuges reuocaret. Apostolus autẽ triplici ex emplo ostendit q̃z diu in erroze psisterẽt boc facere nõ deberent. videlicet exemplo regis. exemplo turris. ⁊ exemplo fontis. Un dixit. Tu cum sis rex nõ vis habere coinq̃nata ser uitia sed mũdos seruos pit ⁊ ancillas. Quã to magis credere debes deuz amare castissi/ma ⁊ munda seruitia. Quid g⁹ culpoz si deũ

amare p̄dico i seruis suis q̄ diligis et in tuis Fabricaui turrim excelsam. et dicis mihi. vt ego qui fabricaui eam destruam. Fodi terram p fundam. et duxi fontē de abysso. et dicis mihi vt obstruā illum. Tūc iratus rex afferri iussit ardentes laminas ferreas. et aplm stare nudis pedib⁹ sup eas. Protinus aūt nutu dei fons ibi erupit et eas extinxit. Tunc rex ꝓ filio cognati sui eum in fornacē ardentē mitti fecit Que tñ sic refrigerata est. vt die altera sanus inde exiret et illesus. Dixitq; regi carisius fac illum offerre sacrificiū deo solis vt sic dei sui iram incurrat q̄ ab his eum liberat. Cūq; ad hoc vrgeret dixit regi. Prestantior es tu q̄ factura tua. Exq̄ tu mōver deū negligis et picturam colis. tu putas q̄ sicut dicit carisius deus me⁹ mihi irascet postq̄ adorauero deum tuū. magis autē irascet deo tuo. eūq; cōminuet. Adoro igit eum. Si ergo me adorā te deū tuū. de⁹ meus nō euertet illū. sacrificabo illi. Si aūt sic. tu credas deo meo. Cui rex Adhuc mecū de pari loq̄ris. Precepit igit apl's hebraice demoni q̄ in eo erat vt q̄cito coram idolo genua flecteret statim idolum cōminueret. Flectens igit aplus genua dixit Ecce adoro. sed nō idolū. Ecce adoro sed nō metallū. Ecce adoro. sed nō simulacrū. Adoro aūt dñm meum iesum xp̄m. in cui⁹ nomine p̄cipio tibi demon q̄ in eo latitas vt simulacrum istud cōminuas. Statimq; sicut cera liquefactū est. Tūc omnes sacerdotes mugitum dederūt. Pontifex aūt templi eleuās gladiū apl'm trāsuerberauit dicēs. Ego vindicabo iniurias dei mei. Rex aūt et carisius aufugerūt videntes q̄ plus vellet aplus vindicare et pōtificē viuū incēdere. Christiani at corpus apli tulerūt et honorifice sepelierunt Post longū tp̄us sc̄z circa ānos dñi cc. et xxx corpus apli in ediſſam ciuitatē que olim dicebat rages medor translatū est. alexandro impatore ad siror p̄ces hoc faciente. In illa aūt ciuitate nullus hereticꝰ. nullus iudeus. nullus paganꝰ pōt viuere. nec tyannꝰ aliq̄s ibi nocere. postq̄ abagarꝰ rex illi⁹ ciuitatis epl'am manu saluatoris scp̄tam accipe meruit Nam si q̄n gens aliqua ꝑ ciuitatem illam insurrexerit. infans baptizatꝰ sup portam stās epl'am illam legit. et ea die tā saluatoris scp̄tis q̄ apostoli thome' meruit. hostes aut fugiūt aut pacant. Isidor⁹ i libro de vita et obitu sanctor sic de isto apl'o dicit. Thomas discipulus christi ac filius saluator. audiēdo incredulus. videndo fidelis fuit Hic euāgelium p̄dicauit parthis medis. pſis. bircanis. et brachmanis. Et intrās orientalē plagā et intima gentiū penetrās. ibi p̄dicationez suā vsq; ad titulū sue passionis pduxit. Hic lanceis trāsfixus occubuit. Hec Isidor⁹. Chrysostom⁹ quoq; ait q̄ dū thomas ad regionē magor q̄ ad xp̄m adorandū venerāt deuenisset. eos baptizauit et facti sūt adiutores fidei xp̄iane.

De festiuitatibus que eueniunt infra temp⁹ qd̄ partim cōtinetur sub tempore reconciliationis et partī sub tēpore peregrinationis

Dicto de festiuitatib⁹ que occurrūt infra tp̄us renouatōnis qd̄ incepit a moyse et prophetis. et durauit vsq; ad aduentuz christi in carnem. qd̄ tp̄us repñtat ecclia ab aduentu vsq; ad natiuitatē dñi inclusiue. sequit de festiuitatib⁹ que eueniūt infra temp⁹ qd̄ ptinet sub tpe reconciliationis. ptim sub tpe pegrinationis. qd̄ tp̄us repñtat ecclia a natiuitate vsq; ad septuagesimaz. sicut supra in plogo dictum est.

VI A

De natiuitate domini nostri iesu christi scd̄m carnem

Natiuitas domini nostri iesu christi ꝑm carnez vt q̄dā aunt. cōpletis ab adam ānq; milibus ducentis xxviij. ānis. vel ꝑm alios. vj. milibus. vel ꝑm eusebiū cesarien̄sem in cronicis suis ānq; milib⁹ centūnonagintanouez tpe octauiani impatoris facta est. Cōputatio at sex miliuz annor inuēta fuit a methodio potius mystice q̄z cronice. Veniente aūt ipso filio dei in carnē tanta pace vniuersus mūdus gaudebat. vt toti orbi vnicus romanor impator pacifice p̄sideret. Hic dict⁹ est octauia

nus a ꝓma impoſitõe.ceſar a iulio ceſare cu
ius fuit nepos.auguſt⁹ ab augmẽto reipub
lice.impator a dignitatis honore.q̃ ad diffe
rentiã alior regũ fuit ꝓmo hoc noĩe inſigni
tus. Nam ſicut naſci voluit vt nobiſ pacem
pectoris vel tpis ⁊ pacem eternitatis tribue
ret.ſic voluit vt nichilomin⁹ ortum ſuum par
tpis illuſtraret. Ceſar igit auguſt⁹ vniuerſo
ꝓſidens orbi ſcire voluit.qt̃ puincie.qt̃ ciuita
tes.quot caſtra.qt̃ ville.qt̃ boĩes in toto orbe
eẽnt.iuſſitq; vt dicit̃ in biſtoria ſcolaſtica vt
omnes boĩes ad ſuã ciuitatẽ vñ trahebant
originẽ ꝑgerent et q̃libet denariu⁹ argenteũ
q̃ valebat decem nũmos vſuales.vñ ⁊ dena
rius dicebat̃.ꝓſidi puincie tradẽs ſe ſubditũ
romano impio ꝓfiteret̃. Naz ⁊ nũmus ima
ginem ꝓferebat ceſaris ⁊ ſupſcꝛiptionem noĩs
Dicebat̃ aũt ꝓfeſſio ⁊ deſcriptio ſed diuerſa
ꝓſideratione. Profeſſio enĩ dicebat̃.qz quili
bet qñ reddebat ꝓſidi puicie cenſicaput.i. de
narium illũ qui ſic vocabat̃.ponebat ſup ca
put ſuũ et ꝓpꝛio ore ꝓfitebat̃ ſe eſſe ſubditu⁹
romano impio.vñ dicebat̃ ꝓfeſſio.i.ꝓꝓio
ore faſſio.⁊ fiebat ℔ coꝛã oĩ ꝑſo. Deſcꝛiptio aũt
dicebat̃.qz numer⁹ eoꝝ q̃ cenſu⁹ capitis fere
bant.certo determinabat̃ numero ⁊ redigebat̃
in ſcꝛiptus. Hec aũt deſcriptio ꝓma facta eſt a
ꝓſide ſirie cirino. Prima ꝛ vt in ea dẽ biſto
ria ſcolaſtica habet̃ quantũ ad cirinũ.qz enĩ
iudea in vmbilico terre noſtre habitabilis eẽ
ꝛ.puiſum eſt vt in ea inchoaret̃.et deinde p
circũſtãtes regiones ⁊ alij ꝓſides ꝓſequerẽt
Vel ꝓma vniuerſat̃.qz alie ꝓceſſerunt ꝑticu
lares. Vel forte ꝓma capitũ in ciuitate fiebat
a ꝓſide.ſecũda ciuitatũ i regione a legato ce
ſaris.tercia regionũ in orbe coram ceſare. Jo
ſeph aũt cũ eſſet de genere dauid a nazareth
in bethleem pfect⁹ eſt. Cum aũt beate marie
tpus pariendi inſtaret.⁊ ipſe ꝛ ſuo reditu neſci
ret.eam ſecũ aſſumpſit ⁊ in bethleem ſecũ du
xit.nolens theſaurũ ſibi a deo cõmiſſum in ali
ena manu dimittere. ſed ipſe p ſe voluit illum
cura puigili cuſtodire. Cũ ergo bethleem ap
ꝓpinquaſſet vt frat̃ bartholomeus in ſua cõ
pilatiõe teſtat̃.et de libro infantie ſaluatoris
eſt ſumptũ.vidit beata vgo ptẽ ꝑlũ gauden
tem ⁊ ptem gementẽ. Qñ ſibi angelus expo
nens ait. Pars ꝑli gaudens eſt ꝑlus genti
lis.q̃ in ſemine abrahe eĩ nam bñdictiones ac
cipiet. Pars aũt gemẽs eſt plebs iudaica a
deo ſuis meritis ſi reꝛobata. Cũ igit̃ ambo be
thleem veniſſent.⁊ qz pauperes erant.et qz oĩa
hoſpitia alij q̃ ꝓpter hoc ipm venerant occu
pauerãt.nullũ hoſpitiũ habere potuerũt.di
uerterũt in cõmuni trãſitu. q̃ vt dicit i biſto
ria ſcolaſtica.erat inẽ duas domos opimen
tum hñs qui diuerſoꝝ ꝛ.ſub quo ciues
ad colloquendũ vel ad cõſulendũ in diebus
ocij vel p aeris in tẽperie diuertebãt.vbi for
te ioſeph ꝓſepe boui et aſino fecerat. Vel ꝑm
q̃ſdam ruſtici cũ ad foꝝ veniebãt aĩalia ſua
ibidem ligabãt.⁊ ideo ꝓſepe ibi ꝓſtructũ erat
Ipa igit̃ nocte media diei dũce beata vgo fi
lium ſuũ peperit et in ꝓſepio ſup fenuz reclina
uit. Qñ fenuz vt habet̃ in biſtoria ſcolaſtica
beata helena poſtmodũ romã detulit. Al cu
ius feni comeſtione bos ⁊ aſinus vt ꝛ abſti
nebant. B Notanduz aũt q̃ natiuitas
chriſti fuit mirabiliter facta.multipl̃ oſtẽſa.⁊
vtiliter exhibita Fuit aĩ mirabil̃ facta.tũ
ex pte generantis.tũ ex pte geniti.tum ex pte
modi generãdi.Ex pte generãtis.q̃ ipſa fuit
vgo ante ptum.⁊ vgo poſt ptum. Et hoc ſcz
q̃ vgo manens ꝑpeꝛit q̃nq; modis oſtenſum
eſt. Primo ꝑ ꝓphetã. Eſa.vij. Ecce vgo ꝛci
piet ⁊ pariet filiũ. Secõ ꝑ figurã.hoc ei figu
ratum fuit ꝑ vgaz aaron.que ſine oĩ buma
no ſtudio floꝛuit.⁊ ꝑ portã ezechielis que ſp
clauſa pmanſit. Tercio ꝑ cuſtodiaz. Joſeph
enĩ ex eo q̃ ipſam cuſtodiuit teſtis ſue vgini
tatis extitit. Quarto ꝑ experientiam. cũ enĩ vt
in cõpilatiõe bartholomei habet̃.⁊ de libro
infantie ſaluatoris ſumptuz fuiſſe videt̃.bte
marie pariendi tps inſtaret. Joſeph licet deuz
de vgine naſciturũ nõ dubitaret.morem tñ
gerens patrie obſtetricẽ ſi vocauit.quaꝝ vna
vocabat̃ zebel.⁊ altera ſalome. Zebel igit̃ ꝓſi
derans ⁊ inq̃rens ⁊ ipſam vginem inueniẽs
exclamauit virginẽ peperiſſe. Salome autẽ
dum nõ crederet.ſed hoc ꝓbare ſibi vellet.cõ
tinuo aruit man⁹ ei⁹. Juſſu tñ angeli ſibi ap
parentis puer tetigit ⁊ ꝓtinuo ſanitatem ac
cepit. Quinto ꝑ miraculi euidentiã. Rome
enim vt teſtat̃ innocentius papa tercius.tũ.

annis pax fuit. Igit̄ romani templum pacis pulcerrimū ꝯstruxerūt. ⁊ ibi statuaꝫ romuli posuerūt. Consulentes aūt apollinem q̄ntū duraret. acceperūt rñsum q̄usqꝫ virgo ꝑeret Hoc aūt audientes dixerūt. Ergo in eternum durabit. Impossibile eī credebāt ꝙ vnq̄ꝫ pareret v̄go. Uñ in foribus templi tituluꝫ hūc scp̄serunt. Templū pacis eternū. Sꝫ in ipsa nocte qua v̄go pepit. templū fundit⁹ corruit Et ibi est mō eccl̄ia sācte marie noue. Secundo fuit mirabil̄r facta ex ꝑte geniti. Naꝫ sicut dicit Bern̄. in eadem ꝑsona eternum antiquum ⁊ nouum mirabil̄r cōuenerūt. Eternum. i. diuinitas. antiquū. i. caro ab adaꝫ traducta. nouum. i. aīma de nouo creata. Iterū sicut idem dicit hodie tres mixturas vel tria opa fecit de⁹ ita mirabil̄r singularia vt talia nec facta sint. nec ampli⁹ facienda sint. Coniuncta quippe sunt ad inuicē deus et homo. mat̄ et v̄go. fides ⁊ cor humanū. Prima mixtura valde mirabil̄. qꝛ ꝯiuncta sunt lim⁹ et deus. maiestas ⁊ infirmitas. tanta vilitas ⁊ tanta sublimitas. Nihil enim deo sublimi⁹ et nihil limo vilius. Scd̄a nihilomin⁹ valde mirabilis. a seculo eī nō est auditum ꝙ v̄go esset que pepit. ⁊ ꝙ mater esset que virgo permansit. Tercia est p̄ma ⁊ secūda inferior. sed nō minus fortis. Mirum est eī qūo cor humanuꝫ fidem his duob⁹ accōmodauit. qūo credi potuit ꝙ deus homo esset ⁊ ꝙ v̄go permāserit que pepisset. Hec Bern̄. Tercio fuit mirabil̄r facta ex parte modi generandi Ei⁹ enim ꝑtus fuit supra naturā. ex eo ꝙ virgo ꝯcepit. supra rōnem ex eo ꝙ deuꝫ genuit. supra humanā ꝯditionem. ex eo ꝙ sine dolore pepit. supra ꝯsuetudineꝫ. ex eo ꝙ de spiritu sancto ꝯcepit. Nō eniꝫ genuit v̄go ex humano semine sed ex mistico spiramīe. Nā spūs sanct⁹ de castissimis ⁊ purissimis sang̃nib⁹ v̄ginis accepit ⁊ inde corp⁹ illud formauit. ⁊ sic quartū modū mirabilē faciēdi hoīem deus ostēdit. Nā sicut dicit Anselm⁹. de⁹ pōt quatuor modis hoīem facere. s. sine homīe ⁊ femina. sicut fecit adam. De hoīe sine feīa. sicut fecit euā. De hoīe et femina. sicut cōis ꝓbat vsus. De feīa sine viro. sicut hodie mirabiliter factū est. C Secūdo eius natiuitas fuit multipl̄r ostensa. Ostensa eī est per omnes g̃dus creaturarū. Est eī quedā creatura q̄ tantum habꝫ esse. sicut pure corporea vt lapides. Quedaꝫ q̄ habet esse ⁊ viuere. sic̄ vegetabilia vt arbores. Quedaꝫ que hꝫ eē viuere ⁊ sentire. sicut sūt aīalia bruta. Quedaꝫ que hꝫ eē viuere sentire ⁊ discernere. sicut hō Quedam q̄ habꝫ esse viuere sentire discernere ⁊ intelligere. sicut angelus. Per has omnes creaturas hodie xp̄i natiuitas est ostēsa

Prima autez creatura scꝫ pure corporea triplex est. s. opaca transparens siue peruia ⁊ lucida. Primo ergo oñsa ē ꝑ pure corpoream opacā. sicut ꝑ destructionē templi romanoꝝ. vt sup̄dictū ē. ⁊ ꝑ ruinā statue romuli dei romāoꝝ. q̄ tūc cecidit ⁊ cōminuta ē. ⁊ ꝑ ruinā etiam aliaꝝ statuaꝝ que tūc in alijs locis plurimis ceciderūt. Legit̄ eniꝫ in historia scolastica ꝙ hieremias ꝓpheta in egiptū descendens post mortē godolie regibus egipti signum dedit ꝙ eoꝝ idola corruerent. cū virgo filiū parturiret. Quapropter sacerdotes idoloꝝ imaginem v̄ginis pueruꝫ in gremio baiulantis secreto loco templi statuerunt et eaꝫ ibi adorabāt. Sed a ptholomeo rege postea int̄rogati. quid hoc sibi vellꝫ. dixerūt pat̄ne traditōnis hoc esse mysteriū. qd̄ a sancto viro et ꝓpheta eorū maiores accepant. et sic in regem venturuꝫ credebāt. Secundo ꝑ pure corpoream transparentē ⁊ ꝑuiaꝫ. Naꝫ in ipsa nocte natiuitatis dñice obscuritas aeris in claritatē diei v̄sa est. Rome etiam vt attestat̄ orosius ⁊ innocenti⁹ papa terci⁹. fons aque in liq̄rem olei versus est ⁊ erumpēs vsqꝫ in tiberim ꝓfluxit. ⁊ tota die illa largissime emanauit. In quo loco modo est eccl̄ia sancte marie trans tiberim. Prophetauerat eī sibilla ꝙ qñ erumpet fons olei nasceret̄ saluator. Tercio ꝑ pure corpoream lucidam. sicut ꝑ corpa supcelestia. Nā ī ip̄a die natiuitatis s̄m aliquoꝝ relationeꝫ. vt ait chrysostomus. magis sup quendam montē orantib⁹ stella quedaꝫ iuxta eos apparuit que formā pueri pulcerrimi habebat. ⁊ in e⁹ capite crux splendebat. Que magos alloquens dixit vt in iudeam pergerent. ⁊ ibi natum pueruꝫ inuenirent. In ipsa etiam die tres soles in oriē

te apparuerunt. qui paulatim in vnum cor-
pus solare redacti sunt. Per quod signaba
tur q̄ trini ⁊ vnius dei noticia toti orbi immi
nebat. Vel q̄ natus erat ille in quo tria. s. ani
ma caro ⁊ deitas in vnam p̄sonam cōuene-
rant. In historia tñ scolastica dicit̄ q̄ nō ipsa
die natiuitatis tres soles apparuerūt. sed an-
te p̄ aliq̄d tempus scz post mortē iulij cesaris
quod etiaz eusebius in cronica asserit. Octa
uianus insup̄ imperator vt ait innocentius
papa tercius vniuerso orbe dicioni romane
subiugato. in tantuz senatui placuit. vt eum
p̄ deo colere vellent. Prudens aūt imp̄ator
se mortalem intelligens. ī mortalitatis nomē
sibi noluit vsurpare. Ad illorum v̄o impor-
tunam instantiā sibillam p̄phetissam aduo
cat scire volens p̄ eius oracula si in mundo
maior eo aliqñ nasceret̄. Cum ergo in die na
tiuitatis dñi ꝯsilium sup̄ hac re ꝯuocasset. et
sibilla sola in camera imp̄atoris oraculis in
sisteret. in die media circulus aureꝰ apparuit
circa solez. ⁊ in medio circuli virgo pulcerri
ma stans sup̄ aram puer̄ gestās in gremio.
Tunc sibilla hoc cesari oñdit. Cuz aūt imp̄a
tor ad p̄dictam visionē plurimū admiraret̄.
audiuit vocem dicentez sibi. Hec est ara dei
celi. Dixitqz ei sibilla. Hic puer maior te ē. et
ideo ipsum adora. Eadez aūt camera in ho
nore sancte marie dedicata ē. Uñ vsqz hodie
dicit̄ sancta maria ara celi. Intelligēs igitur
imp̄ator. q̄ h̄ puer maior se erat. ei thura ob
tulit. ⁊ deus de cetero vocari recusauit. De h̄
aūt orosius ita dicit. Octauiani tp̄e hora cir
citer tercia. celo repente liquido ac puro ⁊ se
reno circulus ad speciem celestis arcus orbē
solis ambiuit. quasi venturus esset q̄ ipsum
solem solus mundūqz totum ⁊ fecisset ⁊ rege
ret. Hec orosius Idem ait eutropius. Refert
quoqz thimotheꝰ historiographus se in an
tiq̄s romanor̄ historijs inuenisse q̄ octauia
nus tricesimoq̄nto regni sui anno capitoliū
ascendit. ⁊ q̄s post se rempublicā gubernarz
a dijs solicite req̄siuit. Et audiuit vocem sibi
dicentē. Puer ethereus ex deo viuente sine
tp̄e genitꝰ. nō multū post ex intemerata v̄gi
ne deus hō sine macula est nasciturus. Hoc
audito ibi arā edificauit cui hūc titulum in
scripsit. Hec est ara filij dei viuētis Scdo
oñsa est natiuitas ⁊ manifestata p̄ creaturā
que hz esse ⁊ viuere. sicut sc̄ plante ⁊ arbores.
In hac eī nocte vt bartholomeꝰ in sua cōpi
latōe testat̄ vinee engadi q̄ p̄ferunt balsamū
floruerūt. fructū p̄tulerūt. ⁊ liquorē dederūt
Tercio p̄ creaturā que hz esse viuere ⁊ sen
tire. sic̄ sunt aīalia. Proficiscēs enī ioseph in
bethleem cū maria p̄gnante duxit secū bouē
forte vt ip̄m venderet ⁊ censuz p̄ se ⁊ p̄ v̄gine
solueret. ⁊ de residuo viuerēt. ⁊ vnū asinum
forte vt v̄go sup̄ eū veheret̄. Bos igit̄ ⁊ asinꝰ
miraculose dñm ꝯgnoscētes. flexis genibus
ip̄m adorauerūt. Ante etiā xp̄i natiuitatem
p̄ aliq̄t dies vt ait eusebiꝰ in cronica. cū q̄dā
ararent. boues ad aratores dixerunt. Hoīes
deficiēt. segetes p̄ficiēt Quarto p̄ creaturā
que hz esse viuere sentire et discernere. vt est
hō. sicut p̄ pastores. Nā ī ipsa hora pastores
sup̄ gregē suū vigilabāt. sicut bis in āno ī lon
gioribꝰ ⁊ breuioribꝰ noctibꝰ anni ꝯsueuerāt
Mos eī fuit antiq̄tus gētilibꝰ in vtroqz sol
sticio. s. estiuali circa festū iohis bap. ⁊ hiema
li circa natiuitatez dñi. vigilias noctis custo
dire ob sol' venerationē. Qui forte mos etiā
ap̄d iudeos ex vsu cohabitantiū inoleuerat.
Ipsis igit̄ āgelꝰ dñi apparēs. ⁊ saluatorē natū
nūciauit et q̄uo inueniret̄ signū dedit. Facta
qz est cū angelo multitudo angeloruz dicen
tium. Gloria in excelsis deo ꝛc. Pastores er
go venientes totum sicut angelus dixerat in
uenerunt. Sic iteruz manifestata est per ce
sarem augustum qui tunc p̄ceptuz dedit ne
eum aliquis dominuz vocare auderet. sicut
orosius testat̄. Forte enim cū visionem illaz
circa solem vidisset. recolens simul de ruina
templi. ⁊ de fonte olei. ⁊ intelligens q̄ in mun
do natus esset qui maior se erat. nec deus nec
dominꝰ vocari voluit. In quibusdam quo
qz cronicis legitur q̄ appropinquante die na
tiuitatis domini octauianus p̄ mundum vi
as publicas fieri precepit. ⁊ omnia debita ro
manis dimisit. Sic etiam manifestata est p̄
sodomitas qui omnes in toto mūdo in illa
nocte extincti sunt. Sicut dicit Hieronimꝰ
super illud. lux orta est eis. tāta scz q̄ omnes
laborantes in illo vicio extinxit. Et hoc fecit

christus vt omnes eradicaret ne in humana natura quā assumpserat tāta de cetero īmūdicia inueniret. Nam vt dicit aug⁹. videns de⁹ viciuz ꝯ naturā in hūana nata fieri. fere desijt incarnari. Quinto ꝑ creaturaz que hz esse viuere sentire discernere et intelligere sicut angel⁹. Angeli eī ipsam xp̄i natiuitatē pastorib⁹ annūciauerūt. vt supius dictū est

B Tercio ei⁹ natiuitas nob̄ est vtilit̄ exhibita. Primo ad demonū ꝯfusionez. Nā hostis iaz nobis vt añ p̄ualere non pōt. Uñ legit̄ ꝙ sanctus hugo abbas cluniacensis in vigilia natiuitatis dñi vidit beatā v̄ginez in vlnis tenentē filium ⁊ dicētez. Adest dies in qua ꝓphetaꝝ oracl̄a renouant̄. Ubi nūc est hostis q̄ ante hūc diem hominib⁹ p̄ualebat Ad hāc vocē diabol⁹ d̄ humo prupit vt verbis dñe insultaret. sed mētita est iniq̄tas sibi q̄niaz dū officinas fratꝝ circūiret ip̄m ab oratorio deuotio. a refectorio lectio. a dormitorio stramenta vilia. a capl̄o patiētia reiecit.

In libro q̄z petri cluniacensis legit̄ ꝙ in vigilia natiuitatis dñi sc̄to hugoni abbati cluniacensi apparuit beata v̄go filiuz in gremio tenens ⁊ cū eo ludens. q̄ dicebat. Nosti mat̄ ꝙ diem natal̄ mei eccl̄ia cū magno laudum tripudio celebrat. Et vbi est nūc diaboli v̄i⁹ vel q̄d dicere pōt vel facere. Tūc diabol⁹ videbat̄ quasi de humo surgere ac dicere. Et si in eccl̄iam vbi laudes tue fiūt intrare nō possum. sed tñ capl̄m. dormitoriū et refectoriuz introibo. Qd̄ ille attemptās inuenit hostiū capituli nimis artū sibi grosso. hostium dormitorij nimis dep̄ssum sibi elato. hostiū refectorij repagulatū impedimētis. charitate scz seruientiū. auiditate audiendi lectōnes. ⁊ sobrietate cibi ⁊ pot⁹. ⁊ sic ꝯfus⁹ euanuit. Secūdo ad venie impetratōz. Uñ legit̄ in quodam libro exēploꝝ. ꝙ cū quedā mulier lubrica ad cortandez redijsset de venia desp̄abat. Nā cogitās de iudicio reputabat se esse reā de inferno reputabat se ibi esse cruciandā. cogitans de p̄adiso reputabat se esse īmundaz. de passione reputabat se esse ingrataz. Cogitans v̄o de pueri infantia et ꝙ pueri de facili placant̄. Christū ꝑ suā infantiā adiurauit. ⁊ vocez de sua venia audire meruit. Tercio ad infirmitatis curationē. De hac natiuitatis vtilitate dicit Bern̄. Triplici morbo laborabat genus humanū. in p̄ncipio. medio et fine. id ē natiuitate. vita ⁊ morte. Natiuitas erat īmūda. vita p̄uersa. mors p̄iculosa. Uenit christus. ⁊ contra hūc triplicem morbuz attulit triplex remediuz. Nat⁹ est enim vixit et obijt. Eius natiuitas purgauit nostram. eius vita instruxit nostrā. mors illius destruxit nostram. Hec Bern̄. Quarto ad sup̄bie humiliationem. Uñ dicit aug⁹. ꝙ humilitas filij dei quā nobis in incarnatōne exhibuit fuit nobis in exemplū sacramentū ⁊ medicamentū. In exemplū cōuenientissimum qd̄ homo imitaret̄ altum sacramentū q̄ peccati nostri vinculū solueret̄. et summū medicamētū q̄ tumor nostre sup̄bie sanaret̄. Hec Aug⁹. Sup̄bia enim p̄mi hoīs sanata est ꝑ humilitatē christi. Et notandū q̄z ꝯueniēter humilitas saluatoris rñdeat superbie perditoris. Sup̄bia enim p̄mi hominis fuit ꝯtra deum. vsqz ad deum et sup̄ deum. Fuit ꝯtra deum. qꝛ fuit ꝯtra eius p̄ceptum quo p̄ceperat ne d̄ ligno scientie boni ⁊ mali comederet Fuit etiam vsqz ad deum. qꝛ vsqz ad appetitū deitatis. credēs qd̄ diabolus dixerat. Eritis sicut dij. Fuit etiam sup̄ deuz. sicut dicit Anselmus volendo qd̄ deus illuz velle nolebat. Tunc enim suam voluntatem posuit supra voluntatem dei. At filius dei s̄m iohannem damas. humiliauit se ꝓpter homines nō contra homines. vsqz ad homines et sup̄ homines. Propter homines quia ꝓpter eoꝝ vtilitatem ⁊ salutem. Usqz ad homines ꝑ nascendi modū ꝯsil̄em. Supra homines ꝑ nascendi modū dissimilem. Nam eius natiuitas ⁊ s̄m aliquid nobis sil̄is fuit. quia scz nat⁹ est ex muliere ⁊ ꝑ eandem portam ꝓpaginis. et s̄m aliquid dissimilis. qꝛ de sp̄ūsancto ex maria v̄gine natus est

VII A

De sancta anastasia

Anastasia dicitur ab ana qd̄ est sursum. ⁊ stasis qd̄ est stans siue status. qꝛ sursuz stetita vicijs ad v̄tutes

De sancta anastasia

Anastasia nobilissima romanorum filia p̄textati illustris. sed pagani a matre sua fausta christiana ⁊ a bt̄o crisogono fidē christi edocta est. Tradita aūt publio in vxorem languorē simulans semp̄ se ab eius ꝯsortio abstinebat. Qui audiēs eā cū vna tantū ancilla in vili habitu xp̄ianoꝝ carceres circūire. et eis necessaria mīstrare. fecit eam artissime custodiri. ita vt etiā eidem alimoniā denegaret. Uolebat aūt eam sic perimere vt posset in eꝰ largissimis possessionibus lasciuire. Putās igit̄ se mori dolorosas lr̄ās crisogono mittebat. ⁊ ille ꝯsolatorias remittebat. Int̄ea vir eius morit̄. et illa a carceribus liberat̄. Hec habebat tres ancillas pulcerrimas. q̄ sorores erāt. quaꝝ vna dicebat̄ agapen altera chionia. ⁊ tercia hirenen. Que cum christiane eēnt. et p̄fecti vrbis monitis nullatenꝰ obedirent. in cubiculū eas reclusit vbi coquine vtensilia seruabant̄. Prefectus aūt in eaꝝ ardens amorē ad eas iuit vt suā libidinē exerceret. Qui ī amentiā v̄sus putās se tractare v̄gines cacabos patellas caldaria et silia amplectēs osculabat̄. Et cū ex hoc satiatus fuisset foras exijt nigerrimꝰ ⁊ deformis ⁊ vestimētis ꝯcisis. Quē serui q̄ eum p̄ foribꝰ expectabāt sic aptatū vidētes. cogitātes q̄ in demonē v̄sus eēt. eū verberibꝰ affecerūt. ⁊ fugientes solū reliquerūt. Cūq; impatorē adiret vt de h̄ ꝯquereret̄. alij v̄gis eū p̄cutiebāt. alij in faciē eiꝰ expuebāt. alij lutū ⁊ puluerem in eū p̄ijciebāt. suspicātes q̄ in furiā v̄sus eēt Oculi aūt eiꝰ tenebant̄ ne sic se deformē videret. Quappter mirabat̄ plurimū cur sic eum oēs deridebāt. quē in tāto honore habere cōsueuerāt. Uidebat̄ eī ei q̄ ipse ⁊ oēs alb̄ vestibus eēnt induti. Putās v̄o cū sic se deformē ab alijs didicisset q̄ puelle sibi p̄ artē magicā hoc fecissent. iussit eas corā se expoliari. vt eas saltem nudas aspiceret. Sz statim eaꝝ vestimenta sic corp̄ibus adheserunt vt nullo mō exui valerent. Prefectus aūt p̄ admiratōne ita obdormiuit stertens. q̄ etiā a pulsantibꝰ nō poterat excitari. Tādem v̄gines martirio coronant̄. ⁊ anastasia ab impatore cuidam p̄fecto tradit̄. vt si eam sacrificare faceret postmodum in vxorem eā haberet. Cunq; eā in thalamū duxisset ⁊ eā amplexari vellet. statim cecus effectꝰ est. Deos adijt querēs si euadere posset. Qui rn̄derūt dicētes. Quia sanctā anastasiam ꝯtristasti nobis traditꝰ es. ⁊ amodo sp̄ nobiscum in inferno torqueberis. Cūq; domū reduceret̄. int̄ manus pueroꝝ vitā finiuit. Tūc anastasia alij p̄fecto tradit̄ vt eā in custodia detineret. Audiēs v̄o idem q̄ infinitas possessiones haberet. p̄uatim dixit ei Anastasia si vis esse christiana fac qd̄ p̄cepit deus tuꝰ. Ille enī precepit. q̄ nō renūciauerit omnibꝰ que possidet ꝛc. Omnia igit̄ que habes mihi da ⁊ vade libera q̄ volueris et vere christiana eris. Cui illa rn̄dit. Deꝰ meus p̄cepit. vende oīa que habes ⁊ da paupibꝰ ⁊ non diuitibꝰ. Cum ergo diues sis ꝯ p̄ceptum dei facerē si aliq̄d tibi darē. Tunc anastasia diro carceri fame cruciāda tradit̄. Sz a sācta theodora q̄ iam p̄ martiriū coronata fuerat per duos menses esca celesti pascit̄. Tandē cum ducentis v̄ginibꝰ ad insulas palmarias ducta est. vbi multi p̄pter nomen xp̄i fuerāt relegati. Post aliq̄s v̄o dies p̄fectus oēs ad se vocauit. ⁊ anastasiam ad palos ligatā ignibꝰ cōcremauit. Alios v̄o diuersis supplicijs interemit. Int̄ q̄s vnꝰ erat q̄ pluries p̄pt̄ xp̄m multis diuitijs spoliatꝰ sp̄ dicebat. Christum saltē mihi nō auferetis. Apollina aūt corpꝰ sancte anastasie in viridario suo facta ibi ecclesia honorifice sepeliuit. Passa est aūt sub diocleciano circa annos dn̄i. cclxxxvij.

VIII A

De sancto stephano

Stephanꝰ grece latine d̄r corona. sz hebraice norma. Fuit eī corona. i. p̄ncipiū martirum in nouo testamēto. sicut abel in veteri testamēto. Fuit et̄ norma. i. exēplar et regula alijs patiēdi p̄ xp̄o siue bn̄ agēdi ⁊ viuēdi. vl̄ p̄ inimicis orādi. Uel stephanꝰ d̄r q̄si strenue fās qd̄ ptz ī suo s̄mone ⁊ in luculēta diuini v̄bi p̄dicatōe. Uel d̄r stephanꝰ quasi strenue fans anꝰ. i. strenue siue laudabil̄r fans. i. instruēs ⁊ regēs anꝰ. i. viduas q̄bꝰ ab ap̄lis fuerat p̄fectꝰ. q̄ ad lr̄ām anꝰ erāt. Est gꝰ corona p̄pt̄ p̄ncipiū martirij. norma p̄pt̄ exēplū patiēdi et bn̄

viuēdi. strenue fans ꝓpt̄ luculentā p̄dicatio
nem. ⁊ strenue fans an⁹ ꝓpter viduaꝝ lauda
bilem instructionem. B

Stephanus fuit vn⁹ de septez dia-
conibus ab apl̄is in ministeriū or
dinatis. Crescente eī numero disci
puloꝝ conuersi ex gentib⁹ aduersus ꝯuersos
ex iudeis murmurare ceperūt ex eo ꝙ vidue
eoꝝ in mīsterio quotidiano ꝯtemnebantur
Hui⁹ aūt murmuris causa duplicit̄ potest
intelligi. Aut qꝛ vidue eoꝝ in ministerio nō
admittebant̄. aut qꝛ p̄ ceteris in quotidiano
ministerio grauabant̄. Apl̄i enim vt expedi
tius p̄dicationi insisterent viduis mīstratio
nem cōmiserant. Uidentes itaqꝫ apl̄i mur-
murationē ortam ꝑ admīstratione viduaꝝ
volentes hoc murmur sedare ꝯgregata om
ni multitudine dixerūt. Non est equuꝫ nos
derelinquere v̄bum dei ⁊ ministrare mensis
glosa. qꝛ meliora st̄ fercula mentis q̄ꝫ dapes
corpis. Considerate ergo frēs ex vobis viros
boni testimonij septem plenos spūsancto et
sapientia. q̄s cōstituam⁹ sup hoc op⁹. glosa
vt ministrent vel vt ministrantibus presint.
Nos v̄o orationi ⁊ p̄dicationi instantes eri
mus. Et placuit sermo omni ꝓpl̄o ⁊ multitu
dini. Et elegerūt septem quoꝝ beat⁹ stepha-
nus p̄mus ⁊ p̄micerius extitit. Et adduxerūt
eos ad apl̄os ⁊ imposuerūt sup eos manus
Stephanus aūt plen⁹ grā et fortitudine fa-
ciebat ꝓdigia ⁊ signa ma. in ꝓpl̄o. Inuidētes
igit̄ iudei ⁊ eum supare ⁊ cōuincere cupien-
tes. triplici mō eum et p̄lio aggressi sunt. s. di
sputatione. testium ꝓductiōe. ⁊ tormentorū
illatione. Sed tn̄ ipse disputātes supauit. te
stes falsos ꝯuicit. ⁊ de suis tortoribus trium
phauit. Et in qualibet pugna adiutoriū sibi
de celo datum est. In p̄ma eī ei dat⁹ est spūs-
sanctus q̄ sapīaꝫ mīstraret. In secūda vult⁹
angelic⁹ q̄ falsos testes terreret. Et in tercia vi
sus est xp̄s adiuuare ꝑatus. q̄ martirem cō-
fortaret. In q̄libet igit̄ pugna ponit historia
tria scꝫ aggressum p̄lium. collatū adiutoriū.
et adeptū triūphum. Historiā igit̄ breuiter
ꝑcurrentes hec oīa videre poterim⁹ C
Cū igit̄ beat⁹ stephan⁹ multa signa faceret ⁊
freq̄nti⁹ ꝓpl̄o p̄dicaret. iudei sibi inuidētes pri
mū p̄lium cū eo inierūt. vt eū ꝑ disputatiōeꝫ
vincerēt. Surrexerūt eī quidā de sinagoga
q̄ appellabat̄ libertinoꝝ a regione sic dictorū.
vel libertinoꝝ. i. filioꝝ libertoꝝ. Libertini eni
dicunt̄ filij libertoꝝ. i. eoꝝ q̄ de ꝑuitute manu
missi st̄ et libertati donati. ⁊ sic de stirpe ꝑuili
fuerūt. q̄ primo fidei restiterūt. ⁊ cirenensiuꝫ
a cirene ciuitate. ⁊ alexandrinoꝝ. ⁊ eoꝝ q̄ erāt
a cilicia ⁊ asia disputātes cū stephano. Ecce
p̄mum p̄lium. Deinde subiūgit triūphum.
Et nō poterāt resistere sapīe. Postremo po
nit adiutoriū. Et spūi qui loquebat̄ Uidē
tes igit̄ ꝙ ꝑ hunc modū pugnādi eū nō pos-
sent supare. ad scd̄m modū callide se ꝯuerte-
runt. vt scꝫ eum falsis testib⁹ suparent. Sub
miserunt eī duos falsos testes q̄ eundē de q̄
druplici blasphemia accusarent. Adducētes
itaqꝫ eū in ꝯsiliū suū falsi testes eū de quatu-
or accusabāt. s. de blasphemia in deū. in moy
sen. in legē. ⁊ in tabernaculū siue templū. Ec
ce p̄lium. Et intuētes eum oēs qui sedebant
in ꝯcilio viderūt faciem ei⁹ tanq̄ꝫ faciem an
geli. Ecce auxiliū. Deinde ponit̄ huius secū
de pugne victoria. cū falsi testes de his oīb⁹
ꝯfutant̄. Dixit enim p̄nceps sacerdotū si hec
ita se haberēt. Tūc beatus stephan⁹ de illis
quatuor q̄ sibi falsi testes imposuerunt se per
ordinē excusauit. Et p̄mo excusauit se de blas
phemia in deū dicens deuꝫ qui locutus fuit
patrib⁹ et ꝓphetis deum glorie fuisse. i. dato
rem vel possessorem glorie. vl̄ cui a creatura
debet̄ gloria. Ubi deū tripliciter cōmēdauit
s̄m q̄d hoc v̄bum tripliciter pōt exponi. Est
eniꝫ deus glorie. i. collatiu⁹ glorie. p̄mo regū
scd̄o. Qui honorificauerit me gl̄ificabo eū.
Uel de⁹ glorie. i. ꝯtētiuus gl̄ie. Prouer. viij.
Mecū sūt diuitie et gloria. Uel de⁹ glorie. i.
de⁹ cui a creatura debet̄ gl̄ia. p̄ma. Thimo.
j. Regi seculoꝝ īmortali inuisibili soli d̄o ho
nor ⁊ gloria in secula seculoꝝ amen. Cōmen
dauit igit̄ deū tripl̄r. s. ꝙ sit gloriosus glorifi
cans ⁊ glorificand⁹. Deinde excusat se de
secūda blasphemia in moysen ip̄m moysen
multipl̄r cōmendādo. Cōmēdat eī eū preci
pue a trib⁹. s. a zeli feruore. qꝛ ꝑcutiētē hebreū
egiptiū int̄fecit. a miraculoꝝ opatōe q̄ in egi
pto ⁊ in deserto fecit. ⁊ a dei familiaritate. qꝛ

pluries cum deo familiariter locutus fuit. Postmodū excusat se d̄ tercia blasphemia. que erat in legē ipsam tripliciter cōmendando. s. ex rōne dantis qui fuit deus. ex rōne ministrantis qui fuit moyses talis ⁊ tantus. ⁊ ex rōne finis. q̄ dat vitam eternam ¶ Postremo cepit se purgare de quarta blasphemia que erat in tabernaculū et in templum. ip̄m tabernaculū quadruplicit̄ cōmendando. s. q̄ fuit a deo p̄ceptum fieri. in visione oñsum a moyse ꝯsummatum ⁊ arche testimonij cōtentiuuz. Templū aūt dixit tabernaculo successisse. Sic ergo beatus stephan⁹ de crimīe sibi obiecto rōnabilit̄ se purgauit B ¶ Uidentes igit̄ iudei q̄ nec isto scd̄o modo eum supare valerent. tercium modū assumunt et terciam pugnā ineunt. vt scz saltem tormentis ⁊ supplicijs eū suparent. Qd̄ vt vidit beatus stephan⁹. volens p̄ceptū dñicum de fraterna correctiōe seruare trib⁹ modis eos conatus est corrigere ⁊ a tanta malicia coercere. s. pudore. timore ⁊ amore. ¶ Primo pudore eis duriciā cordis ⁊ sanctoꝝ necem impperando. Dura inq̄t ceruice et incircūcisi cordib⁹ et aurib⁹. vos semp spūisancto restitistis. sicut ⁊ patres vestri. ita ⁊ vos. Quem eī pphetaꝝ patres vestri nō sunt psecuti ⁊ occiderūt eos q̄ prenūciabant de aduētu iusti. Ubi sicut dicit glosa. tres g̃dus malicie eoꝝ ponit. Prim⁹ ē q̄ spūisancto restiterūt. Secund⁹ q̄ pphetas psecuti sunt. Terci⁹ est q̄ crescēte malicia eorū eos occiderūt. Sed q̄a frons mulieris meretricis facta erat eis. ⁊ nesciebant erubescere. nec sic a ꝯcepta malicia destiterūt. īmo audiētes hec dissecabant̄ cordib⁹ suis. ⁊ stridebāt dentib⁹ in eū Scd̄o correxit eos timore. p hoc scz q̄ iesum stantē a dextris dei se videre phibuit. quasi patum se adiuuare. ⁊ aduersarios ꝯdēnare. Cum eī esset stephan⁹ plenus spūsancto intuēs in celum vidit gloriaz dei et ait. Ecce video celos aptos ⁊ filium hoīs stantez a dextris v̄tutis dei. Licet igit̄ iaz pudore et timore correxerit eos. nō tñ adhuc destiterūt. sed deteriores q̄z p̄us fuerunt. Exclamantes enī voce magna ꝯtinuerūt aures suas. Glosa. ne blasphemātem audirent. Et impetū fecerunt vnanimit̄ in eum. ⁊ pijcientes euz extra ciuitatē lapidabant. in hoc s̄m legē se agere arbitrātes. que blasphemū extra castra mādauerat lapidari. Et illi duo falsi testes q̄ in eum primū lapidem mittere debebāt. s̄m legem dicentez. prima man⁹ testium lapidabit eū. deposuerūt vestimenta sua. ne illi⁹ tactu coinq̄narentur vel vt ad lapidandū expeditiores redderent̄ secus pedes adolescētis q̄ vocabat̄ saulus. ⁊ postea vocat⁹ est paulus. Qui dū lapidantium vestimenta custodiret ex eo q̄ ad lapidandū eos expeditiores redderet. quasi manu oīm lapidauit ¶ Cum aūt eos nec pudore nec timore a tanta posset nequicia retrahere. terciū modū adhibuit. vt saltē eos amore coerceret. An nō eximius amor fuit quē eis oñdit. qñ p se et p ipsis orauit. Pro se q̄dem orauit ne sua passio prolongaret̄. ⁊ sic ipsi rei noxa maiori tenerent̄. Pro ipsis aūt orauit ne eis hoc in peccatū imputaret̄. Lapidabāt inquit stephanū inuocantē ⁊ dicentez. Dñe iesu accipe spūm meū. Positis aūt genibus clamauit voce magna dicens. Dñe ne statuas illis hoc peccatū. quia nesciunt q̄d faciūt. Et vide amorē mirabilez. q̄ orando p se stetit. orando p suis lapidatoribus genua flexit quasi plus orationem quaz p ipsis faciebat q̄z illaz quā p se effundebat cuperet exaudiri Pro ipsis etiam potius q̄z p se genua flexit q̄ vt dicit glosa ibidem. quorum maior iniquitas. maius supplicandi remediuz postulabat. In hoc etiam martyr christi christum imitat⁹ est. qui in passione sua p se orauit dicens. Pater in man⁹ tuas cōmendo spūm meum. Et p suis crucifixoribus dicēs. Pat̄ ignosce illis ꝛc. Et cum hoc dixisset obdormiuit in dño. Glosa. Pulcre dictum est obdormiuit ⁊ nō mortuus est. q̄ obtulit sacrificiū dilectōnis. ⁊ obdormiuit in spe resurrectōis Facta est aūt lapidatio stephani eodē anno quo dñs ascendit in primo mēse augusti tercia die intrante. Sanctus v̄o gamaliel et nicodemus qui erant p christianis in omnib⁹ consilijs iudeoꝝ. sepelierunt eū in agro ipsi⁹ gamalielis. ⁊ fecerūt planctuz magnum sup eum. Et facta est magna psecutio christianorum qui erant in hierusalez. q̄ occiso beato

stephano vno de pncipibus alios grauiter psequi ceperūt. intātū q omnes xpiani pter aplos q erant ceteris fortiores p totā iudeorum puncīā dispersi sunt iuxta qđ dns pceperat eis. si vos psecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliaz ¶ Refert aug⁹ doctor egregius beatū stephanū innumeris miraculis claruisse. z mortuos ex suis meritis suscitasse. mltosqz a varijs languorib⁹ curasse. Preter hec autē alia refert miracula digna memorie cōmendanda. Ait eī q flores sup altare beati stephani ponebant. z inde ablati sup infirmos ponebant. z mirabiliter curabant. Panni etiā de eius altari sumpti z sup egros impositi. multis extiterūt infirmitatibus in medelam. Nā sicut ait in libro. xxij. de ciuitate dei. Flores ipsi de altari assumpti cuiusdā mulieris cece oculis impositi sunt. et illa. ptinuo lumen recepit. ¶ Refert quoqz in eodem libro q cum q̄dam vir pmarius ciuitatis noīe marcialis infidel' esset. z nequaqz puerti vellet. cum tñ plurimuz egrotaret. gener suus valde fidelis ad ecclīaz sancti stephani venit. z de ipsis floribus q̄ sup altare erant accipiens ad caput soceri flores ipsos latenter posuit. Sup quos dum ille dormisset. ptinus ante diluculuz clamauit vt p ēpo mitteret. Cum aūt ēpus abesset sacerdos ad eum venit. z ipsuz cū se credere diceret baptizauit. Hic q̄z diu vixit hoc vbum semp in ore habuit. Christe accipe spūm meum. cum tñ hec beati stephani vltima verba fuisse nesciret. ¶ Aliud sil'r in eodem libro refert miraculum q quedam matrona noīe patronia. cum diu infirmitate grauissima torqueret. z multa adhibens remedia. nullum senturet liberationis vestigium. tandā quandā iudeum cōsulit qui anulum quendā cum q̄daz lapidē ei tribuit vt ipo anulo cū corda admoda corpis cingeret. vt ex vtute illius beneficium reciperet sanitatis. Sz duz hoc sibi nihil valere conspiceret. ad ecclīaz ptbomartiris pperauit. z p salute sua instantius beatū stephanū exorauit. Tūc subito insoluta corda et illeso anulo remanente anulus in terram psilijt. et continuo perfecte sanatam se sensit

¶ Aliud sil'r in eodem nō minus mirabile refert miraculum. Apud nanqz cesareā capadocie quedam nobilis matrona erat viri quidem destituta solatio sed nobili vallata multitudine filiorum. Nam decem filios habuisse dr. quorum septem mares z tres femine fuisse phibentur. Quadaz igitur vice dum mater ab eis offendit. maledictionem suam filijs impcat. Subito aūt maledictioz matris diuina vindicta subsequit. z omnes pena simili z horribili ferunt. Nam omnes tremore membroz omniū horribiliter sunt pcussi. Quapropter nimiū dolentes z eoruz ciuium oculos nō ferentes per totum orbē vagari ceperunt. z quocunqz ibant. omniū in se cōuertebant aspectum. Ex his aūt duo frater z sorors paulus z palladia iponiam venerunt. z ipsi augustino ibidem ēpo que sibi pti gerant narrauerūt. Cum ergo iam. xv. diebus ante pascha ecclīam beati stephani frequētassent. z sanitatē ab ipso multis pcibus postulassent. in ipso die pasce cum frequēs pl'us pñs esset. vn⁹ ex eis scz paulus repente cancellum introiuit. z ante altare cuz multa fide z reuerentia se pstrauit in orōne. Et cuz astantes rei exitum expectarent subito surrexit sanus a tremore corpis deinceps alienus Cum aūt ad augustinum fuisset adductus. ipse eum ad populum ptulit. et sequenti die libellum de illi⁹ curatione eis recitandum pmisit. Cum autē sic ad pl'm loqueret z sororis illius ibidem omnib⁹ membris tremēs assisteret. surgēs illa e medio beati stephani cancellos intrauit. et statim velut obdormiens subito sana surrexit. Ipsa sil'r in mediuz pducit z de vtriusqz sanitate deo z beato stephano immense gratie referunt. Orosius nanqz a hieronimo ad augustinum rediens. quasdaz reliquias sancti stephani detulit. ad qs predicta et plura alia miracula facta sunt

¶ Notandum aūt q beatus stephanus hac die passus non est. sed ea die vt dicit quaeius inuentio celebrat. Ei⁹ aūt inuentio hac die dicitur extitisse. Sed quare festa mutata sint dicet cum de inuentione agetur. Ad presens aūt hoc dixisse sufficiat q duplici ōcausa ecclesia hec tria festa que sequuntur natiuitatez domini sic voluit ordinare. Prima

est vt christo spōso ⁊ capiti omnes sui comites adiungant. Nat⁹ enim xp̄us spōsus ecclesie in hūc mūdū tres sibi comites adiūxit. De q̄b⁹ comitib⁹ d̄r in canticis. Dilect⁹ me⁹ candidus ⁊ rubicūdus. elect⁹ ex milib⁹. Candidus q̄ ad iohānem euangelistaz p̄ciosum ꝯsessorez. Rubicūdus quantū ad stephanū ꝓthomartirem. Elect⁹ ex milib⁹ quantuz ad turbā innocētuz v̄ginalem. Scd̄a rō ē vt sic eccl'ia oīm martirū genera ꝑm g̃dus dignitatis insimul adunaret. quorū quidē martirij xp̄i natiuitas causa fuit. Est eī triplex martirium. Unū volūtate ⁊ ope. Scd̄m volūtate et nō ope. Terciū ope sed nō volūtate. Primuz fuit in beato stephano. Scd̄m in beato iohe. Tercium in innocentib⁹.

IX A

De sancto iohanne apostolo et euangelista

Iohānes interp̄tatur dei gratia. vel ī q̄ ē gratia. vl' cui donatū ē. l' cui donatio a deo facta ē Per hoc eniz intelligunt quattuor p̄uilegia que fuerūt in beato iohāne. Primū est p̄cipua xp̄i dilectio. Christus eni p̄ ceteris apl'is eum dilexit. ⁊ ei maiora dilectōis ⁊ familiaritatis signa oñdit. Et inde d̄r dei gratia quasi deo gratiosus. Etiā plus petro ip̄m dilexisse videt. Sed est dilectō animi ⁊ signi. Et illa q̄ est signi duplex est. Una que ꝯsistit in familiaritatis ostensione ⁊ alia in bñficioꝝ exhibitione. Quātū ad p̄mā vtrūqz equalit' dilexit quantū ad secūdā plus iohānē. q̄ntū ad terciam plus petrū. Scd̄m est carnis incorruptio. q̄ v̄go a dño est electus. Et inde d̄r in q̄ est gratia. In ipso eī fuit grā pudicicie virginalis. Uñ et de nuptijs volens nubere a dño vocatus fuit. Terciū est secretoꝝ reuelatio. ⁊ inde d̄r cui donatū est. Eidem eī donatū est multa secreta ⁊ ꝓfunda noscere. sic̄ de diuinitate v̄bi ⁊ ꝯsummatiōe seculi. Quartum est matris dei recōmendatio. Et inde d̄r cui donatio a deo facta est. Maxima eni donatio a dño tunc eidem facta est qñ mater dei in eius custodiaz donata est. Eius vitā milet⁹ laodicie ep̄s scp̄sit. quā Isidor⁹ in libro de ortu vita ⁊ obitu sanctoꝝ patꝝ abbreuiauit B

Iohannes apl'us et euāgelista dilectus a dño et v̄go elect⁹. post pentecosten diuisis apl'is in asiaz est ꝓfectus. vbi eccl'ias multas fundauit. Domicianus igit' imꝑator eius intelligens famam accersitum eū in dolium feruētis olei añ portam latinaz mitti iussit. Ille aūt inde exijt ille sus. sicut a corruptione carnis extiterat alienus. Uidens igit' imꝑator q̄ nec sic a p̄dicatione desisteret. eum in pathmos insulaz in exilium relegauit. vbi solus degens apocalipsim scp̄sit. Eodem anno imꝑator ꝓpter sui nimiam crudelitatem occidit' ⁊ a senatu q̄dquid fecerat reuocat'. Sicqz factuz est vt sanctus iohes qui cuz nimia iniuria in insulam deportat⁹ fuerat cum honore ephesum rediret. occurrente ei vniuersa turba ⁊ dicente Benedict⁹ qui venit in noīe dñi. Cum at' ingrederet' vrbem drusiana ei⁹ dilectrix que suuz plurimū desiderabat aduentū mortua efferebat'. Parentes igit' ei⁹ vidue ⁊ orphani dixerunt ei. Sancte iohes ecce drusianā efferimus q̄ tuis semꝑ monitis obsecūdās nos omnes alebat. tuūqz desiderabat plurimuz aduētū dicēs. O si videā apl'm dei añq̄z moriar. Ecce tu venisti. ⁊ te videre ñ potuit Tūc iussit feretrū deponi ⁊ corpus resolui dicēs. Dñs me⁹ ies⁹ xp̄s suscitet te drusiana. Surge ⁊ vade in domū tuā ⁊ para mihi refectōz Statim illa surrexit ⁊ cepit ire solicita de iussione apl'i. ita vt sibi videret' q̄ nō de morte sz de somno excitasset eā. C Altera at' die crathon ph̄us ī foro ꝓpl'm cōuocauit. vt ostēderet q̄ūo hic mūdus ꝯtēnendus eēt. Duos enim ditissimos iuuenes frēs. p̄ciosissimas gēmas distracto toto patrimonio emere fecerat. ⁊ eas in cōspectu oīm ꝯfringi iusserat. Contigit igit' apl'um illuc transitum facere. vocansqz ad se ph̄um. bmōi mundi contemptum triplici rōne ꝯdēnauit. Primo q̄ ore boīm laudat'. sed diuino iudicio cōdemnat' Secunda q̄ ex tali ꝯtemptu vicium nō curat'. et ideo van⁹ est. sicut medicīa vana d̄r ex qua morbus nequaq̄z curat'. Tercio q̄ contemptus meritori⁹ est qui sua paupib⁹ elargit'. sicut dñs iuueni dixit. Si vis ꝑfectus esse

vade ⁊ vende omnia que habes ⁊ da paupi
bus. Cui crathon dixit. Si vē deꝰ magister
tuꝰ est. ⁊ vult vt harꝝ gemmarꝝ p̄cium paupi
bus erogeť. fac vt reintegrenť vt ad eius faci
as gloriam qđ ego ad hoīm feci famaꝫ. Tūc
beatus iohēs gemmarꝝ fragmenta in manū
suā recolligens orauit ⁊ facte sunt integre si
cut p̄us. Statimqꝫ pħus ⁊ illi duo iuuenes
crediderūt. ⁊ gemmas vendētes p̄cium pau
peribꝰ erogarunt. B Duo insup iuue
nes honorati horꝝ exemplo vēditis omnibꝰ
et paupibꝰ erogatis apl'm secuti sunt. Qua
dam aūt die videntes ſuos suos p̄ciosis in
dumentis fulgētes. ⁊ in vili pallio se egentes
ꝯtristari ceperūt. Qđ cum sanctus iohānes
aduertisset eo ꝙ facie tristes essent. v̄gas ⁊ la
pides a litore maris deferri fecit. ⁊ eos in au
rum ⁊ gēmas ꝯuertit. Qui iussu apl'i vniuer
sos aurifices ⁊ gēmarios ꝑ septem dies que
rentes. reuersi sť dicētes. ꝙ illi nunq̄ꝫ tā purꝝ
auruꝫ ⁊ tā p̄ciosas gēmas se vidisse testati sť
Dixitqꝫ eis. Ite ⁊ redimite vobis t̄ras quas
vendidistis. qꝛ celoruꝫ p̄mia ꝑdidistis. Esto
te floridi vt marcescatis. Estote diuites tem
poraliter vt in ꝑpetuū mendicetis. Tūc apo
stolus ꝯtra diuitias diutius cepit disputare
ostendens ꝙ sex sunt que debent nos ab im
moderato diuitiarꝝ appetitu retrahere. Pri
mum est scp̄tura. Vñ recitauit historiaꝫ de
diuite epulone quē dñs reprobauit. et de la
zaro paupe quē dñs elegit. Secūdū est na
tura. qꝛ homo nudus sine diuitijs nascitur.
⁊ nudus sine diuitijs moriť. Terciuꝫ est crea
tura qꝛ sol. luna. sidera. pluuia. aer. omnibus
sunt cōmunia. ⁊ cōmuniť sua beneficia om
nibus largiunť. sic ⁊ inter homīes omnia cō
munia esse deberent. Quartuꝫ est fortuna.
Dixit enim ꝙ diues seruus efficiť nummi ⁊
diaboli. Nummi qꝛ nō possidet diuitias sed
ipse a diuitijs possideť. Diaboli qꝛ iuxta euā
gelium amator pecunie seruꝰ est māmone.
Quintū est cura. qꝛ habent curā ⁊ solicitudi
nem diurnā ⁊ nocturnā in acq̄rendo ⁊ in cu
stodiendo. Nam in acq̄rendo hñt laborem
⁊ in custodiendo timorē. Sextum est iactu
ra. ⁊ ostendit ꝙ diuitie sūt causa duplicis ia
cture. vniꝰ que est in acq̄sitione duplicis ma
li scꝫ mali in p̄nti qđ est elatio. ⁊ mali in futu
ro qđ est eterna damnatio. ⁊ alteriꝰ que ē in
ꝑditione duplicis boni. s. boni in p̄nti qđ est
gratia. ⁊ boni in futuro qđ est eterna gloria.
E Cū igiť sanctus iohānes ꝯtra diuitias
taliter disputaret. ecce iuuenis q̄dā mortuꝰ
efferebať qui triginta dies habebat ꝙ vxoreꝫ
accepat. Veniens igiť mater vidua et ceteri
q̄ eum flebant ad pedes apl'i ꝓciderunt. ro
gantes ꝙ hunc q̄ꝫ sicut drusianam in nomīe
dñi suscitaret. Flente igiť apl'o diutiꝰ et oran
te continuo resurrexit. Precepitqꝫ ei vt illis
duobus discipulis enarraret quantā incur
rissent penā. et quātā gloriā ꝑdidissent. Qui
multa de gloria ꝑadisi ⁊ de penis inferni q̄s
viderat enarrauit dicens. O miseri vidi an
gelos vestros flentes ⁊ demones gratulātes
Dixitqꝫ eis ꝙ ꝑdidissent eterna palatia que
sunt gēmis coruscantibus fabricata. clarita
tis mirabilis ꝯtentiua. copiosis epulis refer
ta delicijs plena. gaudijs gloriosa. ⁊ in perpe
tuum ꝑmāsura. De inferno aūt octo penas
dixit. que bis v̄sibus continenť. Vermes et
tenebre flagellum frigus ⁊ ignis. Demonis
aspectus sceleruꝫ confusio luctus. Tūc ille q̄
fuerat suscitatꝰ. ⁊ illi duo discipuli ad pedes
apl'i se ꝓsternentes rogabant vt misericordi
am ꝯsequerenť. Quibus apl'us ait. Triginta
diebus p̄niam agite. inter quos orate vt vir
ge ⁊ lapides ad naturā p̄stinaꝫ reuertantur.
Qđ cum factuꝫ esset ait eis. Ite ⁊ vñ tulistis
virgas ⁊ lapides deferatis. Qđ cuꝫ fecissent
⁊ v̄ge ⁊ lapides in sui naturā reuersi fuissent
oīm v̄tutum gratiam quaꝫ p̄us habuerant
receperūt. F Cum aūt beatus iohānes
ꝑ totā asiam p̄dicasset. cultores idolorꝝ sedi
tionē in ꝓpl'o ꝯcitantes iohānem ad templū
dyane trahebāt cogētes eū sacrificiū offerre
Quibꝰ iohānes hāc distinctiōeꝫ ꝓposuit. vt
aut ipsi ad īuocationē dyane eccl'iaꝫ christi
euerterēt. ⁊ ipse idolis sacrificaret. aut ip̄e ad
inuocatōꝫ christi templū dyane euerteret et
ipsi in christuꝫ crederēt. Huic ergo sententie
cū maior ꝑs ꝓpl'i ꝯsensisset exeuntibꝰ cūctis
de templo. orauit apl'us. ⁊ funditꝰ templum
corruit. ⁊ dyane imago penitꝰ cōminuta est
Aristodemus aūt pontifex idoloruꝫ in ꝓpl'o

De sancto iohāne apl'o et euan.

seditionē maximā pcitauit. ita vt vna ps cō
tra aliam ad pl'ium pareꝫ. Cui apl'us. Quid
tibi vis faciaꝫ vt placeris. Cui ille. Si vis vt
credam in deū tuū dabo tibi venenū bibere.
ꝫ si nullā in te lesionē tulerit ver⁹ deus dñs
tu⁹ apparebit. Cui apl'us. Fac vt locut⁹ es. Et
ille. Volo vt alios inde moriētes videas vt
sic ampli⁹ ptimescaſ. ¶ Pergens igit aristode
mus ad pcōsulem. duos viros decapitādos
petijt. ꝫ eis corā omnib⁹ venenū dedit. Qui
mox vt venenū biberūt spūm exalarūt. Tūc
apl'us calicem accipiēs ꝫ signo crucis se mu
niēs totū venenū bibit ꝫ nullā lesionē incur
rit. Quapropt deum oēs laudare ceperunt.
Aristodem⁹ aūt dixit. Adhuc mihi inest du
bietas. ſz si veneno mortuos suscitaueris. absq;
dubio vē credam. Tūc apl'us ei tunicam
suā tribuit. Cui ille. Cur mihi tunicaꝫ tuā de
disti. Cui apl'us. Vt sic pfusus a tua infideli
tate discedaſ. Cui ille. Nunqd tunica tua cre
dere me faciet. Et apl'us. Vade ꝫ mitte eam
sup corpa defunctoꝝ dicens. Apl'us christi
me misit ad vos vt in christi noīe exurgatis
Qđ cum feciſſet ilico surrexerūt. Tūc apl'us
pontificē et pcōsulē credētes cū omni paren
tela sua in christi noīe baptizauit Qui in ho
norem beati iohannis eccl'iam pstruxerunt.
G ¶ Refert beatus clemēs sicut in quarto
libro eccl'iastice histore inuenit q quodā tpe
apl'us quendā iuuenē pulcrū et ferocē puer
tit. ꝫ eū cuidam epo sub depositi noīe cōmē
dauit. ¶ Dost aliqđ aūt tpus iuuenis derelī
quit epm. ꝫ fact⁹ est pnceps latronū. Apl'us
itaqꝫ ad epm venit ꝫ suū depositū requisiuit
Cunqꝫ ille đ pecunia intelligeret. ꝫ ex hoc ve
hemēt stuperet. dixit ei apl'us. Juuenē illuꝫ
a te repeto quē tibi tā studiose recōmēdaui.
Cui ille. ¶ Dater sancte in aīa mortu⁹ est. ꝫ in
tali monte cū latronib⁹ degit. quoꝝ ipe pnin
ceps existit. Quib⁹ auditis vestes suā scidit
ꝫ caput suū pugnis feriēs. bonū inquit te cu
stodem fratris aīme dereliq. Confestim igit
equū sibi parare iussit. ꝫ ad illū montē intre
pidus cucurrit. Quē cū iuuenis inspexisset
p pudore nimio statim equū ascendit ꝫ velo
cius aufugit. Apl'us aūt etatis oblit⁹. vrget
calcaribus equū ꝫ post tergū clamitat fugien
tis. Ut quid fili dulcissime fugis patrē senē et
inermez. ne timeas fili. qꝫ p te christo rōnem
reddā. ꝫ certe p te libenter moriar. sicut xp̄us
p nobis est mortu⁹. ¶ Reuertere fili reuertere
qꝫ deus me misit. Qui audiens cōpunctus
rediit ꝫ amarissime fleuit. Apl'us aūt ad pe
des ei⁹ pcidit. ꝫ manuz eius tanqꝫ p pniam
iam purgatā osculari cepit. Jeiunante igit ꝫ
orante p eo apl'o veniam impetrauit. ip̄mqꝫ
postmodū in epm ordinauit. ¶ Legit quo
qꝫ in eadez hystoria eccl'iastica. ꝫ habet in glo
sa sup secundā canonicā iohānis. q cū iohā
nes apud ephesum balnea lauādi gratia in
troisset. ꝫ ibidē cherintum hereticū vidisset. p
tinus exilijt dicens. Fugiam⁹ hinc ne balnea
sup nos corruant. in qbus lauat cherintus
vitatis inimicus ¶ Cum auis que per
dix đr. vt ait cassianus in libro collationū. pu
ua beato iohāni a qdam oblata fuisset. ꝫ ille
eam q̄si demulcendo tāgeret ꝫ cōtrectaret. q
dam adolescens ꝑ vidēs ad coetuos suos ri
dendo dixit. Videte quō ille senex cuꝝ auicu
la sicut puer ludit. Qđ beatus iohēs p spūm
recognoscēs iuuenem ad se vocauit. Cui di
xit adolescens. Tu ne es iohēs q talia agis ꝫ
tam sanctus haberis. Quē iohānes quid in
manu teneret req̄siuit. Cui cum se arcum di
ceret tenere ait. Quid inde facis. Et iuuenis.
Aues inde ac bestias sagittam⁹. Cui apl'us
Qualiter. Tunc iuuenis arcū cepit tendere
ꝫ tensum in manu tenere. Sed cū nil ei apl's
diceret. iuuenis arcum distendit. Cui iohēs
Quare fili arcuꝝ distendisti. Et ille. Quia si
diutius tensus teneret. ad iaciendā iacula in
firmior redderet. Et apl'us ad hoc. Sic ꝫ hu
mana fragilitas ad ptemplationem minus
valida fieret. si semp in suo rigore pristēs fra
gilitati sue int̄dum condescendere recusaret
Jam ꝫ aq̄la cunctis auib⁹ celsius volat ꝫ so
lem clarius pspicit. ꝫ tñ nature necessitate ad
ima descendit. Sic ꝫ human⁹ anim⁹ cum se
modicū a ptemplatione retrahit crebra ino
uatione ardenti⁹ ad celestia tēdit. ¶ Beat⁹
igit iohēs vt testat hieronim⁹ cum ipse vsq;
ad ipsam suā vltimā senectutem ephesi mo
raret. ꝫ vix int̄ discipulorū man⁹ ad eccl'iam
deferret. nec plura vba dicere posset. ad quā

libet pausam hec dicebat vba. Filioli diligite alterutrũ. Tandẽ frẽs qui cũ eo erant admirantes q̃ sp eadem verba diceret. dixerunt ei Magister q̃re semp loqueris hec vba. Qui rñdit. Quia p̃ceptũ dñi est. et si solũ hoc fiat sufficit. ¶ Refert q̃z belinand⁹ q̃ cũ iohãnes euãgelista euãgeliũ scribere deberet. p̃us indixit ieiuniũ vt orarẽt se digna scpturũ. Fert autẽ ip̃m p̃ illo loco secretissimo. in q̃ diuina scpturus secesserat orasse vt nullas huic insistens opi ubi ventor aut imbriũ iniurias pateret. Hãc q̃z eidez loco vsq̃z hodie reuerẽtiaz elementa ꝑuare dicunt. Hec belinand⁹ ¶

Cum igit̃ esset nonagintanouẽ annor. et a passione dñi ꝑm ysidor. ãno. lxvij. apparuit ei dñs cũ discipulis suis dicẽs. Veni dilecte mi ad me. q̃ tps est vt in mensa mea cũ tuis fratrib⁹ epuleris. Surgẽs aũt iohẽs cepit ire Cui dñs. Bñuca die ad me venies. Venite igit̃ dñuca vniuersus pplus q̃uenit in eccliaz que fuerat ĩ ipsi⁹ noie fabricata. Qui a p̃mo pullor cantu p̃dicauit eisdẽ. hortans eos vt in fide eẽnt stabiles. z in mãdatis dei feruentes. ¶ Post ꝑ foueã quadratã iuxta altare fecit fieri. z terrã extra eccliam iactari. Descendensq̃z in foueã expãsis ad deũ manib⁹ dixit Inuitat⁹ ad q̃uiuiũ tuũ dñe iesu christe ecce venio grãs agens. q̃ dignat⁹ es me ad tuas epulas inuitare. sciens q̃ ex toto corde meo desiderarẽ te. Cũq̃z orõnẽ finiss̃z tãta lux sup eum emicuit q̃ nullus in eũ respicere potuit ¶ Recedẽte aũt lumine. mãna fouea plena inuenit. qđ ĩ loco illo vsq̃z hodie generat. ita vt in fũdo fouee instar minute arene scaturire videat. sicut in fontib⁹ fieri ꝑsueuit ¶ Sanctus eadmũdus rex anglie nulli petẽti in nomine sancti iohãnis euãgeliste aliq̃d denegabat. Vñ ꝓtigit q̃ q̃dem pegrinus absente camerario in noie sãcti iohãnis euãgeliste importune a rege elemosinam postularet. Cui rex p̃ciosum anulũ cum nil aliud in pmptu haberet dedit. Sz post plures dies q̃dã miles anglie in trãsmarinis ptibus ꝓstitutus. ab eodẽ pegrino anulũ regi referendũ in ꝑ vba recepit. Ille cui et p cui⁹ amore anulum hũc dedisti tibi remandat. Vñ liq̃do patuit q̃ beatus iohẽs eidem in forma apparuit pegrini. ¶ Isidor⁹ in libro d̃ ortu vita z obitu sanctor patr. Mutauit iohãnes in aurũ siluestres frondiũ vgas. litorea q̃z saxa in gẽmas. gemmar fragmina in ppriã reformauit naturã viduam p̃cepto ip̃i⁹ suscitauit. et redintiuũ corpus iuuenil remeãte anima reparauit. bibẽs letiferũ haustũ euasit piculuz et eodem poculo ꝑstratos in vite reparauit statum. Hec Isidorus.

X A

De innocentibus

Innocentes dicti sũt triplici rõne. s. rõne vite. rõne pene. rõne inocẽtie assecute. ¶ Rõne vite dicti sunt innocẽtes. ex eo q̃ vitã innocentẽ. i. non nocentẽ habuerũt. ¶ Nulli ei vnq̃z nocuerũt. nec deo p inobedientiã. nec p̃imo p̃n iustitiam. nec sibi p alicui⁹ peccati maliciã. Et iõ dicit̃ in ps. Innocẽtes z recti adheserũt mihi Innocẽtes in vita. z recti in fide. ¶ Rõne pene q̃niam innocentẽ z iniuste passi sunt. Vñ ps. Effuderũt sanḡnem innocentẽ ẽc. ¶ Rõne innocentie assecute. q̃niam in ipso martirio assecuti sunt baptismalem innocentiã. i. ab originali pcto mũdiciã. De qua innocentia dr in psal. Custodi innocentiã z vide eq̃tatem. i. custodi innocentiaz baptismatis. z postmodum vide eq̃tatem bone opationis. B

Innocẽtes ab herode ascalonita in ierfecti sunt. Tres ei herodes sacra scptura cõmemorat. quos famosos fecit eor infamis crudelitas. ¶ Prim⁹ dictus est herodes ascalonita sub quo dñs nat⁹ est et a q̃ pueri occisi sunt. Secũdus dict⁹ est herodes antipas q̃ iohem decollauit. Tercius dict⁹ est herodes agrippa. q̃ iacobũ occidit et petrũ incarcerauit. Vñ de hoc extant vsus. Ascalonita necat pueros. antipa iohãnem. Agrippa iacobũ. claudens in carcere petruz Sz p̃mi herodis historiã breuiter videam⁹ Antipat̃ idume⁹ vt in historia scolastica legit̃. neptem regis arabũ duxit in vxorem. ex qua filiũ habuit quẽ vocauit herodem. qui postmodũ ascalonita dict⁹ est. Hic a cesare augusto regnũ iudee accepit. Et tũc p̃mitus ablatũ ẽ sceptr⁹ d̃ iuda. Huic ex filia nati s. s.

Antipat̄. Alexāder. Aristobol⁹. Archelaus
Herodes antipas. ⁊ Philipp⁹. Alexandrū
at̄ ⁊ aristobolū ex eadē matre iudea genitos
romam misit liberalib⁹ artibus imbuēdos.
Post h̄ a studio redierūt. Et erat alexander
grāmatic⁹. aristobol⁹ aūt acerrim⁹ ꝑorator
Jamq; liberi licenti⁹ de susceptōne regni cū
patre disceptabāt. Ob hoc pat̄ offensus an-
tipatrē illis p̄ponere satagebat. Cūq; illi de
morte patris tractassent. ⁊ ob hoc a patre re
iecti fuissent cesarē adeūt de patris ĩiuria cō
questuri. Interea magi hierosolimā veniūt
⁊ de ortu noui regis diligenti⁹ sciscitant̄. He
rodes h̄ audiēs ꝑturbat̄. timēs ne de veroꝝ
regū genere aliq̄s nat⁹ esset. q̄ eū tanq̄ regni
inuasorē expelleret. Rogat igit̄ magos vt eo
inuēto sibi renūcient. simulās se velle adora
re quē volebat occidere. Ueruntñ magi per
aliā viā reuersi sūt in regionē suā. Uidēs he
rodes ꝙ nequaq̄ ad se venirēt. stelle visione
eos deceptos ad se redire erubuisse credidit
et iō ab inq̄sitione pueri animuz reuocauit.
Cum aūt audisset q̄ pastores dixerant. ⁊ que
simeō ⁊ āna ꝓphetauerāt vehement̄ timuit
⁊ se a magis turpit̄ illusum putauit. Tūc he-
rodes de nece pueroꝝ q̄ erāt in bethleem tra
ctare cepit vt cū eis ille quē ignorabat occide
ret̄. Ad monitionē aūt angeli ioseph cū pue
ro ⁊ matre in egiptū ĩ ciuitatē hermopolim
fugit. ibiq; septē ānis vsq; ad obitū herodis
ꝑmāsit. Ingrediēte igit̄ dño egiptū ſm esaie
vaticiniū vniuersa idola corruerūt. Tradūt
q̄z ꝙ sicut in exitu filioꝝ israel de egipto non
fuit dom⁹ in egipto. in qua ꝓcurāte dño nō
iaceret mortuū p̄mogenituz. ita nec tūc fuit
templū in q̄ non corruisset idolū. ¶ Refert
Cassiodor⁹ in historia triptita ꝙ ĩ hermopo
li ciuitate thebaide dicat̄ eē arbor q̄ vocat̄ ꝑ-
sidis valens in salutē multoꝝ si fruct⁹ aut fo
liū aut ꝑs corticis collo egrotātiū alliget̄ Cū
igit̄ bt̄a maria cū filio in egiptū fugeret. h̄ ar
bor vsq; ad terrā inclinata ē et xp̄m supplicit̄
adorauit. Hec cassiodor⁹. C ¶ Cū igit̄ he
rodes d̄ nece pueroꝝ disponeret. a cesare au
gusto ꝑ epl̄az est citat⁹. filioꝝ accusationib⁹
respōsurus. Qui cum ꝑ tharsum iter faceret
intellexit ꝙ magos naues tharsensiū trāsue-
xissent. et iō omēs naues tharsis cōburi fecit
ſm q̄d p̄dictū fuerat. In spū vehemēti ꝯteres
naues tharsis. Cūq; pat̄ cum filijs coraz ce-
sare disceptaret. diffinitum est vt filij patri in
omnib⁹ obedirēt. ⁊ ipse cui vellet regnum di
mitteret. Rediēs igit̄ herodes. ⁊ ex ꝯfirmati
one fact⁹ audacior. mittens occidit oēs pue-
ros q̄ erant in bethleem a bimatu ⁊ infra. se-
cundū tp̄us q̄d exq̄sierat a magis. Hoc aūt
duplicē ĩtelligētiā ꝯtinet. Primo vt infra di
cat ordinē tp̄is. ⁊ est sensus a bimatu ⁊ infra
id ē ab infantib⁹ duoꝝ ānoꝝ vsq; ad pueros
vni⁹ noctis. Bidicerat eī herodes a magis
ea die q̄ stella apparuit eis dñm natū esse. ⁊ qr
iaz ann⁹ fluxerat eo ꝙ romā ierat ⁊ redierat
dñm anniculū ⁊ aliquoꝝ insup dieꝝ esse cre-
debat. Ideoq; sup̄ etatē ei⁹ vsq; ad bimos et
infra. i. vsq; ad vni⁹ noctis infātes deseuit in
pueros. timēs pueri morphoseon. ne scz pu-
er cui sidera famulabant̄ supra etatē suā vel
infra faciē trāsformaret. Et hec snīa vsitatior
habet̄ ⁊ verior reputat̄. Alio mō exponit̄ ſm
Chrysostomū vt infra dicat ordinē numeri
⁊ est sens⁹. A bimatu ⁊ infra. i. a pueris duoꝝ
annoꝝ vsq; ad pueros q̄nq; annorū. Dicit
eī stellā ꝑ annū añ ortū saluatoris magis ap
paruisse. Herodes aūt postq̄z h̄ a magis di-
dicit. romā vadēs adhuc ꝑ ānū distulit. Cre
debat aūt tūc dñm natū fuisse qñ magis stel
la apparuit. et iō dñm duoꝝ annoꝝ esse crede
bat. Uñ pueros bimos occidit. et deinceps
vsq; ad q̄nq; annos. sed nō minores bimis.
Cui assertioni fidē facere videt̄ ꝙ quedā ossa
innocentiū habent̄ adeo grādia ꝙ bimoꝝ eē
nō p̄nt. Pōt tñ dici ꝙ lōge maioris erāt tūc
hoīes q̄ntitatis q̄z mō. Ipse aūt herodes sta
tim ibidem punit⁹ est. Nā sic̄ ait macrobi⁹
al's methodi⁹. ⁊ in quadā cronica legit̄. vn⁹
ꝑuul⁹ fili⁹ herodis ibidē ad nutriendū casu
fuerat dat⁹. q̄ cū alijs a carnificib⁹ est occisus
Tūc impletū ē q̄d dictuz est ꝑ ꝓphetaz. Uox
plorat⁹ ⁊ vllulat⁹ piaꝝ scz matruz audita est
in rama. i. in excelso. B ¶ Be⁹ aūt iudex
iustissim⁹ vt in eisdē historijs legit̄ scolasticis
nō est pass⁹ tantā herodis neq̄ciā remanere
impunitā. diuīo eī iudicio factū est vt q̄ mul
tos orbauerat filijs. ipse suis miserabili⁹ or-

bareť. Nā alexander ⁊ aristobol⁹ iterꝝ patri habiti sunt suspecti. Cōfessus aūt vn⁹ de eoꝝ cōplicib⁹ ꝙ alexāder multa sibi donaria promisisset si patri venenū ꝓpinaret. Confessus est etiā ⁊ barbitonsor de ꝓmissis sibi muneribus. si dū patris barbā raderet eū ꝯtinuo iugularet. Addiditqꝫ alexandrū dixisse. nō esse ponendā spem ī sene q̄ sibi capillos tingeret vt iuuenis appareret. Ob h̄ pat̄ irat⁹ eos occidi fecit. antipatrē aūt futurū regē instituit. Sꝫ ipsi antipatri herodē antipā in regnum substituit. Insup herodē agrippā et herodiadeꝫ vxorē philippi. q̄s ex aristobolo suscepat pat̄na dilectōne fouebat. Hac duplici de cā antipat̄ intollerabile ꝯ patrē ꝯcepit odium intātū ꝙ eū attemptauit occidere ꝑ venenū Qd̄ herodes p̄sentiens eū in carcere posuit. August⁹ aūt cesar audito ꝙ herodes filios occidisset. dixit. Mallē esse herodis porcus q̄ꝫ fili⁹. qꝛ cū sit ꝓselit⁹ porcis ꝑcit. ⁊ filios occidit. Ipse autē herodes cū iam ānos. lxx. haberet in g̃uissimā eg̃tudinem cecidit. Nā febre valida. prugine corpis. colli ꝯtinuis tormentis. pedū inflatōne. v̄mescentib⁹ testiculis. intolerabili fetore. crebro anhelitu. ⁊ interruptis suspirijs torquebat̄. A medicis vero in oleo posit⁹ inde q̄si mortuus est ablatus

E Audiēs aūt iudeos mortē suā cū gaudio expectare nobiliores iuuenes ex omni iudea collectos in carcere posuit. dixitqꝫ Salome sorori sue. Scio iudeos d̄ morte mea gauisuros. Sꝫ potero habere multos lugētes ⁊ nobiles exeq̄as mei funeris. si meis volueris pere mādatis. vt cū spūm emisero cūctos occidas quos in custodia seruo. vt sic oīs iudea me defleat licet inuita. Habebat autē in ꝯsuetudine vt post oēm cibū pomū ꝑ se gladio purgaret ⁊ comederet. Cūqꝫ gladium in manu teneret. tussiqꝫ violenta distēderet̄. circūspiciens ne se aliq̄s impediret. seip̄m ꝑcussurus manū dexterā sustulit. Sꝫ ꝯsobrinus eius sustinēdo dexterā ei⁹ impediuit. Protin⁹ aūt q̄i rex mortu⁹ esset in aula regia vlulat⁹ insonuit. Quo audito exultat ātipater. multaqꝫ si solueret̄ custodibus pollicet̄. Qd̄ cū ꝯgnouisset herodes. g̃ui⁹ filij exultationē q̄ꝫ ꝓpriā tulit mortē. Mittensqꝫ satellites eū occidi fecit ⁊ archelaū p⁹ se regnaturuꝫ instituit. Sicqꝫ post q̄nqꝫ dies mortu⁹ est. ī alijs fortunatissim⁹. in rebus domesticis infelicissim⁹. Salome aūt soror ei⁹ oēs absoluit. q̄s rex occidi mandauerat. Remigi⁹ aūt in originali sup Matheū dic̄ ꝙ herodes gladio q̄ pomuꝫ purgabat se ꝑemit. et ꝙ salome soror ei⁹ omnes victos ꝓut cū fratre ordinauerat interfecit.

XI A

De sancto thoma cantuariensi

Thomas interpretat̄ abyssus. gemin⁹. vl̄ sect⁹. Abyssus. i. ꝓfund⁹ in hūiliatione qd̄ ptꝫ in cilicio ⁊ pedū pauperꝝ lotōne. Gemin⁹ in p̄latione. qꝛ geminate p̄fuit. s. v̄bo ⁊ exemplo Sectus in passione.

B

Thomas cātuariēsis archiep̄s duꝫ in curia regis anglie ꝯsisteret. ⁊ q̄dā ibidē fieri ꝯtraria religioni videret curiā ipsam deseruit. ⁊ cantuariēsi archiep̄o se cōmisit. a q̄ archidiacon⁹ fact⁹ ad p̄ces tñ ipsius archiep̄i. regis cancellariā suscepit. vt prudētia q̄ erat p̄dit⁹ malignoꝝ in eccl̄iaꝫ ꝓhiberet insult⁹. Quē ad̄o rex dilexit vt post decessum archiep̄i euꝫ in cathedralē honorē ꝓcurauerit sublimari. Qui licet plurimum resisteret. tandē ad obediētie p̄ceptū hūeros supposuit ad portandū. Subito aūt in viruꝫ ꝑfectū alterū ꝑmutat̄. ⁊ caro ei⁹ cilicio ⁊ ieiunijs macerat̄. nō solū eī ciliciū ꝑ camisia deferebat sed ⁊ femoralia cilicina vsqꝫ ad poblicem baiulabat. Sanctitatē aūt suā ita subtiliter occultabat. vt saluo semꝑ honestatis rigore sub decentia vestium ⁊ apparatu vtensilium ꝯcordaret moribus singulorū. Tredecim pauperꝝ pedes q̄tidie curuatis genibus abluebat. et refectos datis cuilibet q̄ttuor argenteis remittebat. Rex aūt ad volūtatem suā in detrimentū eccl̄ie ip̄m inflectere nitebat̄. volens vt ꝯsuetudines q̄s ꝯtra libertatē eccl̄ie p̄decessores sui habuerāt. ab eodeꝫ silr̄ firmarent̄. Qui duꝫ oīno assentire noluit. ꝯ se irā regis ⁊ p̄ncipū ꝓuocauit. Quadā aūt vice sic ipse cū alijs ep̄is a rege artat⁹. vt etiā sibi mortis sn̄iaꝫ minaret̄. magnoꝝ viroꝝ de

ceptus ꝓsilijs. vboten⁹ assensuz ꝑbuit voto regis. Uer ex hoc videns aiaz ꝑiculum imminere. seipm postmodū in pnia gui⁹ cruciauit. z ab altaris officio se suspendit q̄ quisqz a summo pōtifice restitui mereret. Reqrit deniqz rex. vt q̄d vbo dixerat scpto ꝓfirmaret. Cui vir ilr ꝓra dixit. z a curia erectā sibi baiulans crucē discessit ꝓclamātib⁹ impijs ꝑ eū. Capite furez suspendite pditorē. Et ecce duo magni ꝑceres z fideles ad eū fusis lacrimis venientes sub iuramēto asserūt q̄ in ei⁹ mortem multi ꝑceres ꝓiurarūt. Uir igit dei magis ecclie q̄z sibi metuēs fugā iniit. z senonis a papa alexādro suscep⁹. z i monasterio pōtiniacensi cōmendat⁹. postmodū in francia vsqz deuenit. Rex vo dū romā misisset. vt legati venirēt q̄ hoc negociū diffinirent. oīno repulsam patit. et ob ꝑ in irā ꝓra archiepm ampli⁹ ꝓcitat. Uñ oīa que erant archiepi et suoz diripuit. z totā ei⁹ pgenie exilio ꝓdēnauit. nequaq̄z deferēs ꝓditioni vel sexui. ordini vel etati. Ipse aūt prege et pregno anglie q̄tidie exorabat. Reuelat aūt archiepo q̄ ad suā esset eccliam redit⁹. z ad chr̄istū cū palma martirij migrat⁹. Septimo igit āno sui exilij redire ꝓcedit. z a cunctis cū honore suscipit. ¶ Ider aliq̄t dies añ ei⁹ martirium inuenis q̄dā de corpe exiēs. z postmoduz miraculose rediēs aiebat. q̄ vsqz ad sup̄mū sanctoz ordinē duct⁹ fuit. z int̄ aplos sedem q̄ndā vacuā vidit. Ider cūctāti at cui⁹ esset ꝑ sedes angel⁹ rn̄dit. q̄ cuidā magno sacerdoti anglicoz̄ a dño seruaret. Sacerdos q̄daz missam de beata vgine celebrabat q̄tidie. Qui archiepo accusat⁹ ab eo accersit z tanq̄z ideota z insci⁹ ab officō suspēdit. Cū aūt beat⁹ thomas ciliciū suū suere deberet z sub lecto ipm abscōdisset. vt ad ꝓsuendu⁹ horaz captaret. bta maria sacerdoti apparuit dicēs. Uade ad archiepm. eiqz dicas. q̄ illa ob cui⁹ amorē missas dicebas ei⁹ ciliciū q̄ est in tali loco ꝓsuit. z setā rubeā de q̄ illō cōsuit ibidem reliq̄t. Illa igit sibi mādat q̄ int̄ dictū q̄ tibi fecerat. debeat relaxare. Q̄ ille audiens z ita inueniēs stupuit. z int̄ dictū relaxās sacerdotē hoc secretū habere ꝑcepit. Defendit vt ꝓs iura ecclie. nec a rege flectit vi vel ꝑce. Cū ergo nullaten⁹ flecti posset. ecce milites regis armati venūt. et vbi archiepus sit vociferādo inq̄runt. Quib⁹ ille occurrens dixit. Ecce ego. Quid vultis. Et illi. Uenim⁹ vt occidaris. z vltra viuere nō valebis. Quibus ille dixit. Ego ꝓ deo mori paratus suz et p defensione iusticie et ecclie libertate. Si igit me q̄ritis. ex pte dei oīpotentis z sub anathemate pbibeo ne hoz cuiq̄z aliquaten⁹ noceatis. Deo aūt z bte marie z sanctis oīb⁹ et beato dionysio cāz ecclie z mei ꝑm cōmēdo. Quib⁹ dictis venerandu⁹ caput gladijs impioz impetit. sacra capitis corona ꝑcidit. cerebrū ꝑ ecclie pauimētū dispgit. z sic martir dño consecrat. anno dñi. M.C.lxxuij. ¶ Bū igit clerici reqem eternā incipent. z p eo missam agerēt defunctoz̄ subito vt aiūt angeloz chori astātes vocē cantantiū int̄rumpunt. martiris missaz incipiūt. letabit⁹ iust⁹ ꝓcinūt. z ceteri clerici ꝓsequūt. Hec est reuera mutatio dextere excelsi. dū cant⁹ merorus vertit in canticū laudis. cū illū cui defunctoz suffragia inchoauerāt martirū postmodu⁹ hymnis laudant. Reuera eximia cōprobat sanctitate ꝑdit⁹. z martir dñi gl̄iosus. quem tāto honore angeli ꝓsenerūt. z sanctoz martirū catalogo ascꝑserūt. Ipassus est aūt sanct⁹ iste p ecclia. in ecclia. in loco sancto. z in tpe sacro int̄ man⁹ sacerdotū z religioson vt patiētis pietas. z psequentiuz crudelitas oñdat. Multa insup z alia miracula per sanctū suū dñs opari dignat⁹ est. Ueritus ei ei⁹ cecis visus. surdis audit⁹. claudis gressus. vita mortuis restituta sunt. Iporo aq̄ qua pānis cōspersi ei⁹ sanḡne lauabant̄ multis extitit i medelā. Quedā dña de anglia varios oculos habere oblasciuā z maioz̄ pulcritudinē affectabat. sup ꝑ vouens votū nudis pedib⁹ sepulcrū beati thome visitauit Que cū in oratione pstrata iaceret. surgēs inuenit se penit⁹ excecatā. statimq̄z penitēs cepit rogare beatū thomā vt iaz nō varios sed saltem suos sibi redderet oculos. q̄d tandē cum magna difficultate vix valuit obtinere ¶ Quidam aūt illusor aquā simplicez p aqua sancti thome dño suo in pixide obtulit cōuiuanti. Cui dñs ait. Si nil mihi vnq̄z furatus

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

fuisti sanct⁹ thomas aquā suā huc te deferre pmittat. si aūt reus furti es aqua ipsa ptin⁹ euanescat. Huic igit dicto ille ꝓsensit. sciens q̄ pixidē aq̄ nup impleuisset. Mira res. pixidem ꝓtinuo apuerunt ⁊ vacuā inuenerunt Sicq; seruiēs in mendacio deꝓhendit. ⁊ furti reus euidētius cōprobat. Alius quedā docta loq̄. cū nisus eaz inseqūret sic dicerat cepit clamare. Sācte thoma adiuua me. Et statim nisus mortu⁹ cecidit. et illa euasit.

Quidā quē sanct⁹ thomas valde dilexerat cum grauit infirmaret. iuit ad eius tumbaz ⁊ p sanitate sua rogauit. ⁊ ad libitū impetrauit. Sz cū sanat⁹ rediret. cepit cogitare q̄ illa sanitas aie sue forsitan nō expediret. Uñ iterum redies ad sepulcrū orauit. vt si nō esset vtile aie sue cōtinuo infirmitas ipsa rediret. Statimq; infirmitas redijt sicut ꝓus In eius aūt infectores intantū vltio diuina deseuit. vt alij digitos dentib⁹ suis frustatim discerpētes. alij sanie defluētes. alij paralisi dissoluti. alij amētes effecti miserabilit interirēt

XII

De sancto siluestro

Siluester dr a sile

s q̄ est lux ⁊ ira quasi lux terre. i. ecclesie. que instar bone tre babz pinuedinem bone opationis. nigredinē būliationis. ⁊ dulcedinē deuotōnis. Per ista enī tria agnoscit bona terra. vt ait palladi⁹. Uel siluester dr a silua ⁊ theos. q; boies siluestres id ē incultos ⁊ duros ad fidem christi traxit. Uel sicut dr in glosario. Siluester dr viridis agrestis. vmbrosus. nemorosus. Uiridis celestia ꝓtemplando. Agrestis seipm excolendo. Umbrosus ab omni ꝓcupiscētia refrigeratus. Nemorosus inē arbores celi plantatus. Ei⁹ legendā cōpilauit eusebius cesariensis. quā beat⁹ gelasius in ꝓcilio septuaginta epoz a catholicis legēdaz cōmemorat. sicut in decreto habet

Siluester a matre re et noie iusta genit⁹. ⁊ a cirino p̄sbitero erudit⁹ hospitalitatez sū mope exercebat. Thimothe⁹ aūt q̄daz christianissim⁹ ab eo in bospitiū suscipit. q̄ tñ ob ꝓsecutionē ab alijs vitabat. Hic thimothe⁹ p vnū annū ⁊ trēs mēses p̄dicauit. ⁊ postea coronā assecut⁹ ē martirij. dum p̄dicaret cōstantinopli fidē christi. Iudas aūt tarq̄ni⁹ ꝓfect⁹ thimotheū multis abū dasse diuitijs. eas a siluestro expetijt inferens ei minas mortis. Sz cum vt thimotheū bmōi diuitias non habuisse cōperit. siluestrū idolis imolare ꝓcepit. alioq̄n in crastinū diuersa recipet genera tormentoz. Cui siluester. Stulte hac nocte morieris. Et sempitna tormēta recipies. ⁊ velis nolis verū deum esse quē colim⁹ recognosces. Siluester igit carceri tradit. ⁊ tarq̄nius ad ꝓandium inuitat. Bū ergo comederet. os piscis in ei⁹ gutture sic ꝓsat. vt nulla rone reiscere potuerit vel glutire. Sicq; media nocte defunct⁹ ad tumulū cum luctu ducit ⁊ siluester cum gaudio a carcere liberat. Qui nō solū a christianis sed etiā a paganis miro diligebat affectu. Erat ei aspectu angelicus. sermone nitidus. integer corpe. sanct⁹ ope. ꝓsilio magn⁹ fide catholicus. spe patientissimus. charitate diffusus. Mortuo igit melchiade epo vrbis rome. siluester ab omni plebe plurimū renitens in summū pontificē est elect⁹. Hic oim orphanoz. viduarū ⁊ paupez noia in matricula scpta habebat. ⁊ omnib⁹ necessaria puidebat. Hic quartū ⁊ sextū diem ⁊ sabbatū tetunijs instituit obseruandū. q̄ntuz vo quasi dñicum celebrandum. Grecis vo christianis dicentib⁹ sabbatū diē potius q̄z q̄ntū celebrā duz. rūdit hoc fieri nō debere. q; hoc est traditionis aplice. et q; dñice debet. cōpassio sepulture. Cui illi. Unū est sabbatū sepulture in q̄ semel in anno ieiunium est exhibendum Quib⁹ siluester. Sicut ois dies dñic⁹ resurrectōis gloria. sic omne sabbatū decorat dñica sepultura. Igit de sabbato acq̄escunt. sed de q̄nta feria vehement ꝓtendūt. asserentes nō debere christianoz solennitatib⁹ sociari. Siluester aūt ei⁹ dignitatē p̄cipue in tribus oñdit. Quoniā hac die dñs ad celos ascēdit Et corpis ⁊ sanḡnis sacramentū instituit. Et sacrū chrisma ecclia ꝓficit. Omnes igit rōnibus ei⁹ acq̄escūt. ¶ Ꝑsequēte aūt cōstātino xp̄ianos siluester de vrbe exijt. ac in q̄dam mōte cū suis clericis mānsit. Ipse autē

ꝯstātinꝰ merito ꝑsecutōis tyrānice ī incura
bilem cecidit plagā lepre. Tandē ad ꝯsilium
pontificū idolorū adducta sūt tria milia pue
roꝝ vt eos occidi faceret. ⁊ se in eorū sangne
recenti ⁊ calido balnearet. Egrediēte aūt eo
ad locū vbi balneū ꝑari debebat. matres pu
eroꝝ eidē occurrūt. que solutis crinibꝰ mise
rabilit̄ vlulabāt. Et lacrimās ꝯstātinꝰ iussit
stare currū. ⁊ erigens se dixit. Audite me co
mites ⁊ cōmilitones et oēs ꝓpli q̄ astatis. Bi
gnitas romani impij d̄ fonte nascit̄ pietatis
que hāc etiā legē dedit vt capitali snīa subde
ret̄ q̄cunqꝫ in bello aliquē occidisset infantē
Quāta ergo erit crudelitas vt h̄ nostris fa
ciamꝰ filijs. qd̄ fieri ꝓhibuimꝰ alienis. Quid
iuuat barbaros supasse si a crudelitate vīca
mur. Nā vicisse extraneas natōes rōne viri
um est bellantiū ꝓpl'oꝝ. vincere autē vicia et
peccata v̄tꝰ est moꝝ. In illis ergo p̄lijs forti
ores nos existimꝰ illis. In his v̄o nobismet
ipsis fortiores sumꝰ. Qui eī fuerit in isto cer
tamīe supatꝰ. victoriā obtinet victꝰ. Victor
eī post triūphū vincit̄. si pietas ab impietate
supat̄ Vincat ergo nos pietas ī isto ꝯgressu
Bñ enim oīm aduersantiū poterimꝰ esse vi
ctores. si sola pietate vincamur. Oīm eniꝫ se
esse dñꝫ cōprobat. q̄ seruū se mōstrauerit pie
tatis. Meliꝰ est ergo me mori salua vita īno
centiū q̄ꝫ ꝑ eoꝝ interitū vitā recupare crude
lem. Quā tñ recupare incertū est. cuꝫ tñ cer
tum sit ꝙ sic recupata crudelis est. Iussit igit̄
vt matribꝰ suis pueri redderent̄. ⁊ dona plu
rima ⁊ infinita vehicula p̄berent̄. Sicqꝫ ma
tres q̄ flēdo venerāt. ad loca sua cuꝫ gaudio
redierūt. Ipse aūt impator ad palatiū suum
reuersus est B Sequente v̄o nocte pe
trus ⁊ paulus apparuerūt ei dicētes. Quoni
am exhorruisti effusionē sangnis innocētis
misit nos dñs iesus xp̄us dare tibi recupan
de ꝯsilium sanitatis. Siluestrum igit̄ ep̄m q̄
apud montē siraptim latitat accersire. h̄ tibi
piscinā ostendꝫ. in qua īmersus tercio ab oī
curaberis lepre morbo. Tu v̄o christo hanc
vicissitudinē reddas vt idoloꝝ templa diru
as. Christi restaures ecclīas. et eiꝰ deinceps
cultor fias. Euigilans igit̄ ꝯstantinꝰ. statim
milites misit ad siluestruꝫ. Videns aūt silue
ster milites statim ad palmā martirij credi
dit se vocari. Deo aūt se recōmendans et so
cios secū adhortās. Constātino intrepidus
p̄sentat̄. Cui ꝯstantinus assurgēs ait. Bene
te venisse gratulamur. Qui a siluestro resa
lutatus narrauit ei ꝑ ordinē sui somnij visio
nem. Percunctanti v̄o constātino q̄ essent
illi duo dij qui sibi apparuerūt. Siluester re
spondit illos esse christi apostolos ⁊ non de
os. Tūc ad preces imperatoris siluester apo
stolorum imagīes iussit sibi afferri. Quas
vt imperator aspexit. tales esse qui sibi appa
ruerūt declamauit. Siluester igitur euꝫ ca
thecuminū fec̄. ⁊ vniꝰ ebdomad̄ ieiuniū sibi
indixit. et carceres aperire monuit. Cūqꝫ in
aquā descendisset baptismatis. mirabilis ibi
emicuit splendor lucis. Sicqꝫ inde mundꝰ
exiuit. et christū se vidisse asseruit. Prima āt
die sui baptismatis hāc legē dedit vt christus
ab vrbe romana tanq̄ꝫ verꝰ deus coleretur.
Secūda vt si q̄s christuꝫ blasphemaret capi
te puniret̄. Tertia vt q̄cunqꝫ christiano fecis
set iniuriā bonoꝝ suoꝝ ꝑte dimidia priuaret̄
Quarta vt sicut impator rome. sic romanꝰ
pōtifex caput ab vniuersis episcopis habeat̄
Quinta vt quicunqꝫ in eccīas cōfugerit ab
omnibꝰ seruetur iniurijs immunis. Sexta
vt nullus nisi de licentia sui antistitis ecclesi
am edificet intra muros alicuius ciuitatis.
Septima vt ad edificationē ecclesiaruꝫ deci
me possessionū regaliuꝫ tribuātur. Octaua
imperator ad ecclesiā sancti petri venit. et de
suis culpis se lamētabiliter accusauit. Post
modū arrepto bidente ad fundamentuꝫ ba
silice ecclesie construendū terrā primus ape
ruit. et duodecim cophinos in suis scapulis
foras eiecit E Hec vbi helena mater cō
stantini augusti in bethania consistēs audi
uit per litteras laudat filiuꝫ ꝙ abrenūciasset
simulacris idolorū. sed dure increpat ꝙ reli
cto deo iudeorū crucifixū hoīem deū colat.
Rescribit aūt augustꝰ vt iudeoꝝ magistros
secum adducat. ⁊ ipse christianorū doctores
proferret. vt sic ex disputatione mutua appa
reat fides vera. Adduxit igit̄ sctā helena cen
tum quadragintaunū doctissimos iudeorū
Inter quos duodecim erant qui sapīa et elo

quentia p̄ ceteris rutilabāt. Cuz igit̄ siluester cū clericis suis z p̄dictu iudei ad disputandū coraz imperatore insimul conuenissent. de cōmuni p̄sensu duos iudices gētiles sapiētissimos et pbatos nomie craton z zenophilū statuerūt. ad quos ptineret snīa dicendoz. Qui licet gētiles erāt. tñ iustissimi z fideles. Taliqz int̄ eos sententia est firmatū vt vno stante et loquēte aliq̄ nō loquat̄. ¶ Incipiens igit̄ primus de illis duodecim nomie abiathar ait. Cū isti tres deos dicāt patrē et filiuz z spūm sanctū. manifestū est eos ꝓtra legē agere que dicut. Videte q2 ego sum solus deq̄. et nō est aliq̄ deus p̄ter me. Beniqz si dicūt xp̄m deuz esse q2 multa fecit signa. In nostra etaz lege multi fuere q̄ miracula plurima fecerunt. et tñ nunq̄z ex hoc deitatis nomen sibi vsurpare ausi sūt sicut iste ieſus quē isti adorāt. Ad quē siluester. Nos vnū deum colimq̄. sed nō in tāta solitudine eū dicimus vt gaudiū filij nō haberet. Ex vestris aūt libris vobis trinitatē p̄sonaz demonstrare valemq̄. Nam patrem dicimq̄ de quo ꝓphēta ait. Ipse inuocauit me pater meus es tu ꝛc. Filium de q̄ idez Filius meus es tu. ego hodie genui te. Spiritum sanctū. de q̄ idem. Spū oris eius omnis vtus eoz. In hoc etiā qđ dixit. faciamus hominē ad imaginē z similitudinē nostram euidēter z p̄sonaz pluralitatez. z diuinitatis vnitatē demōstrat. Licet aūt sint tres p̄sone vnus tñ deus est. Qđ exemplo visibili aliq̄tenus demōstrare valemus. Et accipiēs purpuram imperatoris tres sibi plicas fecit dicēs Ecce videtis tres plicas. Et explicās eas ait. Ecce q2 tres plice sunt vnq̄ pānq̄. ita tres p̄sone sunt vnus deus. De hoc aūt qđ dicitur q̄ ex miraculis deus credi non debet. cum alij plures sancti miracula fecerūt. nec tamē se deos direrūt sicut xp̄us deum p hoc se asserere voluit. Certe deus supbiētes ꝓtra se nūq̄z passus est sine pena acerrima p̄terire. sicut patet in dathan z abyron aliisqz q̄z pluribus Qūo ergo mentiri potuit z se deū dicere qđ nō erat. cum eū se deū dicentē nulla pena secuta fuerit. sed vtutum efficacia comitabat. Tūc iudices dixerunt. Constat abiathar a siluestro supatum. Nam et rō hoc docet. q2 si deus nō esset z se deum dixisset. conferre vitam mortuis nō valeret. ¶ Tūc illo amoto secūdus qui z ionas dicebat ad p̄flictum accedens ait. Abraam a deo circūcisionē accipiens iustificat9 fuit. z etiā omnes filij abrae p circūcisionem iustificabant. Igit̄ qui non fuerit circūcisus nō erit iustificat9. Ad quez siluester. Constat abraā añ circūcisionē deo placuisse z amicū dei appellatum esse. igit̄ nō circūcisio ip̄m sanctificauit. sed fides z iusticia ipsum deo placere fecit. Non igitur accepit circumcisionem in sanctificationem sed in distinctionem. ¶ Isto supato tercius q̄ z godolias accedens ait. Quomodo christus vester potest esse deus. cum alleratus euz esse natum. temptatū. traditum. nudatum. fellepotatum. ligatū. crucifixum. sepultum. cum hec omnia in deo esse nō possint. Ad hoc siluester. De vestris libris hec omnia pbamus de christo fuisse p̄dicta. Nam de eius natuitate dixit esaias. Ecce virgo concipiet ꝛc. De eius temptatione zacharias. Vidi iesum sacerdotem magnū stantem coram angelo z satban stabat a dextris eius ꝛc. De eiq̄ traditione. p̄s. Qui edebat panes meos magnificauit sup me supplantationē ꝛc De eiq̄ nudatione idem. Diuiserūt sibi vestimēta mea ꝛc De eius potatione fellea idem. Dederūt in escam meam fel ꝛc. De eiq̄ ligatione hesdras Unxistis me nō sicut prēm q̄ liberaui vos de terra egypti clamātes ante tribunal iudicis humiliastis me. suspēdentes in ligno tradidistis me. De eius sepultura Hieremias In sepultura eius reuiuiscent mortui. Cum ergo godolias quid responderet non haberet. data sententia remotq̄ est. ¶ Quartus qui z annas accedēs ait. Ea que ꝑ alios dicta sūt. siluester iste de suo christo predicta fuisse firmat. Unde superest vt probet hec ꝑ suo christo dicta fuisse. Ad quem siluester. Babis ergo aliumq̄ quē virgo concepit. qui felle est cibatus. spinis coronatus. crucifixq̄. mortuus. z sepultus. qui resurrexit a mortuis. et ad celos ascendit. Tunc constantinus ait. Si alium non dederit sciat se esse superatum. Qui cum hoc facere non posset amouetur. Quintus qui z doech producitur

qui ait. Si ex semine dauid xp̄us iste natus esset ⁊ sanctificat⁹. vt dicitis. ergo baptizari nō debuit vt iterum sanctificaret. Ad quez siluester. Sicut circūcisio ī xp̄i circūcisione finez accepit. ita noster baptismus in christi baptismate initiuz sanctificationis habuit. Nō ergo baptizat⁹ est vt sanctificaret. sed vt sanctificaret. Qui cū taceret ait ꝯstantinus. Non taceret doech si haberet ꝯtraria que ꝓferret. Tūc sextus q̄ ⁊ chusi ait. Uellem⁹ vt siluester ille causas hui⁹ virginalis ꝑtus nobis exponeret. Ad quē siluester. Terra d̄ qua adam format⁹ est incorrupta erat ⁊ virgo. q̄ nec dū se ad bibendū humanū sanguinē apuerat. nec maledictōz spinaꝝ accepat. nec hominis mortui sepulturā habebat. nec serpenti data fuerat ad edēdū. Oportuit ergo ex maria v̄gine nouū adam fieri. vt sicut serpens natuz ex v̄gine vicerat. sic a nato ex v̄gine vinceret. Et q̄ ade victor extitit in paradiso. ipse temptator fact⁹ est dñi in deserto. vt qui adam vicerat māducantē vinceret a dño ieiunante. Hoc supato septimus qui ⁊ beniamin ait. Qūo christus vester fili⁹ dei pōt esse qui a diabolo tēptari potuit. vt mō fame panem ex lapidib⁹ facere vrgeret. mō in templi celsitudinē leuaret. modo ad adorāduz ip̄m diabolum induceret. Ad qd̄ siluester. Si diabolus ideo vicit. q̄ ab adam māducāte est audit⁹. constāt iō eum fuisse supatum. quia est a christo ieiunāte ꝯtemptus. Nos autez eū nō inquātū deus sz inq̄ntum homo temptatū esse fatemur. Ido aūt triplicit̄ est temptat⁹. vt a nobis oēs temptatōnes excluderet. ⁊ formā vincendi daret. Sepe nanqz in hoīe victoriaz abstinentie sequit̄ temptatio hūane glorie. ⁊ temptatōem humane glorie appetit⁹ dominij ⁊ excellētie comitat̄. Ip̄e igitur a christo in his vincit̄ vt vincendi nobis forma donet̄. Isto supato octauus qui et aroel ait. Constat q̄ deus summe ꝑfect⁹ est et nulli⁹ indiget. q̄d ergo ei opus fuit vt nasceret̄ in christo. Qūo iterum xp̄m verbum appellas. Sz et hoc constat. q̄ de⁹ anteq̄z haberet filiū pater dici nō potuit. ergo si pater christi postea dict⁹ est mutabilis factus est. Ad hoc siluester. Filius ante tpa ex patre est genitus. vt faceret que non erant. ⁊ in tpe est natus. vt reficeret que ꝑierant. Que ⁊ si solo v̄bo reficere poterat. tñ ꝑ passionem nisi hō fieret redimere nō valebat. q̄ in sua deitate ad patiendū aptus nō erat. Nec hoc erat imꝑfectionis sed ꝑfectiōis si in sua nō erat deitate passibilis. Porro filiū v̄bum dei dici ex eo ptz. q̄ ꝓpheta ait. Eructauit cor meū verbum bonuz. Deus q̄z semꝑ pater fuit. quia semꝑ eius filius extitit. Filius enim eius est verbum eius. sapientia eius. v̄tus ei⁹. In patre aūt semꝑ fuit verbuz iuxta illud. Eructauit cor meum v̄bum. Semꝑ sapientia iuxta illud. Ego ex ore altissimi prodij primogenita ante omnem creaturam. Semper v̄tus. iuxta illud. Ante omnes colles ego parturij nec dum fontes aquarum eruperant ꝛc. Cū ergo pater nunq̄z fuerit sine verbo. sapiētia ⁊ v̄tute. quomodo putas hoc nomen sibi ex tempe aduenisse. Hoc ergo amoto. non⁹ qui et iubal dixit. Constat quia deus coniugia nō damnat. nec eis maledixit. quare ergo de coniugio natum denegatis hunc esse quē colitis. nisi vt obfuscare coniugia studeatis. Rursus qūo temptat̄ qui potēs est. patitur qui virtus est. moritur qui vita est. Beniqz ad hoc cogeris. vt duos filios esse dicas vnum quē pater genuit. alterum quē virgo generauit. Rursus quomodo fieri potest vt patiatur homo qui assumptus est sine lesione eius a quo assumpt⁹ est. Ad hoc siluester Nos christum nō ideo natuz de virgine dicimus vt coniugia cōdemnem⁹. sed causas virginei partus rationabiliter acceptamus nec hac assertione obfuscantur. sed ornātur cōiugia. quoniam hec virgo que christum peperit. de cōiugio nata est. Temptatur autem christus vt omnes temptatōnes diaboli vinceret. patit̄ vt vniuersas passiones subijceret. moritur vt mortis imperium subiugaret. Dei quoqz filius vnus in christo est qui sicut est vere dei fili⁹ inuisibilis. ita visibilis est christus. Est ergo inuisibile hoc quod est deus. ⁊ est visibile hoc quod est homo. Pati v̄o posse hominē assumptuz sine passione eius qui assumpsit exemplo doceri potest. Nā p̄ntis purpure regis vtamur exemplo.

Lana ei fuit. & huic lane sanguis accedēs colorem purpureū p̄buit. Cū ergo teneret digitis et torqueret in filo. q̄d torquebat. hoc q̄d regie dignitatis color est. an hoc q̄d lana extiterat anteq̄z purpura fieret. Lane ergo assimilat hō. colori purpure deus. q̄ simul in passione fuit dū pateret in cruce. sed passioni innullo subiacuit. Decim⁹ q̄ et thara dixit. Nō mihi placet istud exemplum. q̄ simul color torquet cum lana. Cui cū omnes p̄tradicerēt. siluester dixit. Accipe ergo aliud exemplum. Arbor bñs in se solis splendorē. cū incidit ictum q̄dem suscipit splendor aūt ab incisione īmunis extitit. Sic boīe patiente diuinitas nulli passioni subiacuit. Undecim⁹ q̄ et sileon ait. Si ō christo tuo ppbete ista vaticinati sunt. tante irrisionis. passionis. & mortis causas scire vellemus. Et siluester. Esuriuit x̄pus vt nos reficeret. Sitiuit vt aridtati nostre vitalia pocula mistraret. Temptat⁹ est vt nos a temptatōnib⁹ liberaret. Tent⁹ est vt nos a demonū captura redimeret. Irrisus est vt nos ab irrisione demonum erueret. Ligat⁹ est vt nos a nodo maledictionis absolueret. Humiliat⁹ est vt nos exaltaret. Expoliatus est vt nuditatē p̄me p̄uaricationis indulgētie indumento tegeret Spineā coronā accepit vt flores paradisi perditos redonaret. In ligno suspensus ē. vt cōcupiscentiā in ligno genitā damnaret. Felle et aceto potat⁹ est vt hominē ad trā fluentez lac & mel introduceret. & fontes nobis melli fluos aperiret. Mortalitatez suscepit vt suā nobis immortalitatē donaret. Sepult⁹ est vt sanctor sepulturas benediceret. Surrexit vt mortuis vitā redderet. Ascendit in celum vt celi ianuā aperiret. Sedet a dextris dei vt p̄ces credentiū exaudiat. Hec siluestro p̄sequēte. vniuersi tam impator q̄z iudices & iudei in laudez siluestri pruperūt vnanimit. Tūc indignatus duodecim⁹ qui & zambri indignōne magna dixit. Miror vos sapientissimos iudices vbrum ambagib⁹ credere & dei omnipotentiā estimare humana rōne cōcludi. Sed iam cessent vba et veniamus ad facta. Stultissimi nanq̄z sunt q̄ crucifixum colūt. cum ego nomen dei oīpotentis sciam. cuius vtutem nec sufferunt saxa nec audire valet q̄ libet creatura. Et vt me verū dicere cōprobetis. thaur⁹ ad me ferocissimus adducat. & dū in ei⁹ aure nomen istō insonuerit. thaurus ilico moriet. Ad quē siluester. Et tu quo hoc nomē nō audiēs dixisti. Zambri dixit. Nō est tuum hoc noscere mysteriū. q̄ iudeorum inimicus es. Adducit aūt thaurus ferocissimus vir a centū hominibus fortissimis tractus. At vbi zambri in aure eius vbum ptulit. cōtinuo thaurus mugiens oculosq̄z eiciens expirauit. Omnes igit iudei vehemēter acclamāt et siluestro insultant. Quib⁹ siluester Nō dei nomen p̄rulit. sed nomē pessimi demonis noīauit. Deus ei meus ihesus x̄ps nō solum viuētes mortificat. sed etiam mortuos viuificat. Nā occidere posse & viuificare nō posse est leonū. serpentum & ferarū. Si ergo vult vt credam q̄ nomen demonis nō fuerit. dicat iterum & viuificet quod occidit. Nā de deo scptum est. Ego occidam et ego viuere faciam. Nō si non poterit nomen demonis absq̄z dubio noīauit. qui viuentē occidere pōt. mortuum viuificare non potest. Cunq̄z zambri ad suscitandū thaurum a iudicib⁹ vrgeret dixit. Suscitet eum siluester in noīe ihesu galilei. & oēs in eū credem⁹. Naz et si pennis posset volare. istud tñ nō valeret p̄ficere. Oēs igit iudei si thaur⁹ suscitauerit ei credituros p̄mittūt. Tunc siluester oratione facta ad aurem thauri se aplicans dixit. O nomē maledictōis & mortis. egredere iussu dñi nostri ihesu x̄pi. In cui⁹ noīe tibi dico. Thaure surge. & ad armentum tuū mansuetus recede. Statim igit thaur⁹ surrexit. & cū omni māsuetudine abijt. Tūc regina iudei iudices & ceteri omnes cōuersi sunt ad fidē.

Post aliquot vo dies idolorū pōtifices ad impatorem venerunt dicētes. Sacratissime impator ille draco q̄ est in fouea post q̄z fidē x̄pi recepistis pl⁹ q̄z. ccc. boīes quotidie interfecit flatu suo. Consulente sup hoc p̄stantino siluestrum rndit. Ego p christi vtutem eum ab omni lesione cessare faciaz. Promittunt pōtifices se si ß faceret credituros. Orāte aī siluestro sanct⁹ petr⁹ apparuit ei dicens. Secur⁹ ad draconē descende tu & duo p̄sbyteri

qui sunt tecum. Cūq3 ad eū veneris eum taliter alloquaris. Dñs noster iesus xp̄us de v̄gine nat⁹. crucifixus. ⁊ sepult⁹. q̄ resurrexit et sedet ad dexterā patris. h̄ ventur⁹ est iudicare viuos ⁊ mortuos. Tu ergo sathana eū in hac fouea dū venerit expecta. Os aūt ei⁹ ligabis filo ⁊ anulo crucis h̄nte signū desup sigillabis. Postea ad me sani et incolumes venietis. ⁊ panē quē vobis pauero comedetis. Descēdit itaq3 siluester cū duob⁹ p̄sbiteris in foueā p g̃dus. cl. duas secū ferens laternas. Tūc draconi p̄dicta v̄ba dixit. ⁊ os ipsi⁹ stridentis ⁊ sibilantis vt iussus fuerat alligauit. Et ascēdēs īuenit duos magos q̄ eos secuti fuerāt vt viderēt si vsq3 ad draconē d̄scēderēt ex draconis fetore pene mortuos. ⁊ eos secū adduxit incolumes atq3 sanos. Qui statī cū multitudine infinita cōuersi sunt. Sicq3 romanoꝝ ꝓplus a duplici morte est liberat⁹ scz a cultura demōis ⁊ veneno draconis. Tādem beat⁹ siluester morti appropinquās clerum de trib⁹ āmonuit. s. vt int̄ se charitatem haberēt. ecclias suas diligenti⁹ gubernarēt. ⁊ gregē a lupoꝝ morsib⁹ custodirēt. Post h̄ ī dño felicit̄ obdormiuit circa ānū dñi. cccxx.

XIII A

De circumcisione domini

Circūcisionis dominice diem q̄tuor celebrez faciūt et solennē. Primū est octaua natiuitatis dñi. Scd̄m impositio noui ⁊ saluti feri nois. Terciū effusio sang̃nis. Quartum signaculū circūcisionis. Primū ergo est octaua natiuitatis dñi. Si ei alioꝝ sanctoꝝ octaue solēnes s̄t. quāto magis octaua dies sancti sanctoꝝ solēnis erit. Sz nō videt̄ q̄ natiuitas dñi debeat habere octauā. q2 ei⁹ natiuitas tendebat ad mortē. obit⁹ aūt sanctorū ideo octauas h̄nt. q2 ipsi tūc nascunt̄ ea natiuitate q̄ est ad vitā et̄nam vt postea resurgāt in corpib⁹ gloriosis. Eadē rōne videt̄ q̄ ñ debeat habere octauaz natiuitas b̄te virginis. nec beati ioh̄is bapti. sil̄r nec resurrectio dñi. q2 iam facta erat ipsa resurrectio in re. Sed notandū q̄ sicut dicit p̄positiu⁹. sunt octaue suppletionis vt ē octaua natiuitatis dñi. in q̄ supplem⁹ qd̄ min⁹ in festo factū fuerat. s. officiū de pturiēte. Vñ et̄ in missa oli ꝯsueuerat cātari ad honorē beate v̄ginis. Vultū tuū ꝛc. Itē sunt octaue veneratōis. vt pasce. penthecostes. beate v̄ginis. b̄ti ioh̄is bap. Itē deuotionis vt cuiuslibz sancti p̄nt fieri octaue. Figuratōis vt sunt octaue institute de sanctis q̄ significāt octauā resurrectōis B Secundū est impositio noui ⁊ salutiferi nomīs Hodie ei impositū est ei nomē nouū qd̄ os dñi noīauit. Nomen p̄ter qd̄ ñ ē alid̄ sub celo in q̄ opteat nos saluos fieri. Nomen qd̄ s̄m bern̄. est mel in ore. melos in aure. ⁊ iubilus in corde. Nomen q̄d sicut dicit idē bern̄. instar olei lucet p̄dicatū. pascit recogitatum lenit ⁊ vngit īuocatū. Habuit aūt triplex nomē. sic ex euāgelio manifestat̄. s. fili⁹ dei. xp̄s. ⁊ iesus. Vocat̄ aūt filius dei inquātuz est de deo deus. xp̄us inq̄ntuz est hō a p̄sona diuina q̄ntum ad humanā naturaz assumptus. Iesus inq̄ntum est deus hūanitati vnitus. De hoc triplici noīe dicit Berū. Vos qui in puluere estis exp̄gisciminī ⁊ laudate. Ecce domin⁹ venit cū salute. venit cū vngento. venit cū gloria. Neq3 ei sine salute iesus. neq3 sine vnctione xp̄us. neq3 sine gloria venit fili⁹ dei Siq̄dē ipse salus. ipse vnctio. ipse gl̄ia. Quātum aūt ad h̄ triplex nomen añ passionem p̄fecte not⁹ nō erat. Nā quantū ad p̄muz ab aliquib⁹ cognoscebat̄ ꝯiecturalit̄. sicut a demonib⁹ q̄ dicebāt ip̄m esse filiū dei. Quātuz ad secundū p̄ticulariter. ab aliq̄bus enī paucis cognoscebat̄ esse christus. Quantuz ad tercium vocaliter q2 quo ad hanc vocem iesus. sed nō quo ad rōnem noīs qd̄ est saluare. Post resurrectionē aūt h̄ triplex nomen clarificatū est. Primū nomē q̄ ad certitudinem. Scd̄m q̄ ad diffusionē. Terciū quo ad noīs rōnē. Primū igit̄ nomē est fili⁹ dei Et q̄ h̄ nomen sibi recte ꝯueniat. sic dicit Hilarius in libro de trinitate. Vere dei filiū vnigenitum dñm nostꝝ iesum xp̄m esse multis modis cognituz est. dum de eo testat̄ pater. dum de se ipse p̄fitetur. dū apostoli p̄dicant. dum religiosi credunt. dum demones confitentur. dū iudei negant. dū gentiles in passione cognoscunt. Idem. Dñm deū nostrum

ieſum xp̄m bis modis cognoſcim⁹ noīe. natiuitate. natura. ptāte. pfeſſione. ¶ Secūdū nomen eſt xp̄us. qđ interp̄tat vnctus. Ipſe ei fuit vnct⁹ oleo leticie p̄ ptic̄ipib⁹ ſuis. Per hoc aūt q̄ dr vnct⁹ insinuat q̄ ipſe fuit ppheta. pugil. ſacerdos. z rex. Iſte ei quatuor pſone olim ꝓueuerāt inungi. Fuit enim ppheta in doctrine eruditiōe. pugil in diaboli debellatione. ſacerdos in patris recōciliatōne. rex in p̄mioꝝ retributione. Ab hoc secūdo noīe denoīamur. qđ a xp̄o dicimur xp̄iani. Be q̄ noīe sic dicit Aug⁹. Christian⁹ iuſticie. bonitatis. integritatis. patientie. caſtitatis. pudicicie. humanitatis. innocēcie. pietatis nomē eſt. Et tu iſtud q̄ tibi defendis z vendicas cui de taꝝ plurimis reb⁹ nec pauca ſubſistūt. Chriſtianus ille eſt q̄ nō noīe tantū ſed etiaꝝ ope exstat. Hec aug⁹ ¶ Terciū nomen eſt ieſus. Hoc aūt nomē ieſus p̄m Bern. dr cibus. fons. medicina z lux. Hic aūt cib⁹ multiplicem hz effectū. Eſt ei cib⁹ confortatiuus impiguatiu⁹. roboratiu⁹. et vegetatiu⁹. Be his sic dicit Bern. Eſt cib⁹ hoc nomen ieſus An nō totiens ꝓfortaris q̄tiens recordaris Quid eque mētem cogitātis impiguat. q̄ ita exercitatos repat ſenſus. vtutes roborat. vegetat bonos mores. atq; caſtas fouet affectiones. ¶ Secūdo dr fons. Vñ dicit idem Bern. Ieſus eſt fons vite signat⁹ q̄ in quatuor riuos ſe diffundit in plateas. Vñ. Qui fact⁹ eſt nobis ſapīa. iuſticia. ſanctificatio. z redemptio. Sapientia in p̄dicatōe. iuſticia in peccatoꝝ abſolutione. ſanctificatō in ꝓuersatione. vel in ꝓuersione. redemptio in paſſiōe Hec Bern. Alibi q̄z sic dicit. Tres riui fluxerunt a ieſu. vbum doloris in q̄ eſt ꝓfeſſio. ſanguis aſpſionis. in q̄ eſt afflictio. aqua emundatiōis in q̄ eſt cōpūctio ¶ Terciō eſt medicina. Vñ sic ait. Eſt ei hoc nomen ieſus medicina. Nichil enim ita ire impetū cohibet. ſup bie tumoꝝ ſedat. ſanat liuoꝝ vuln⁹. reſtringit luxurie fluxuꝝ. extinguit libidinis flāmaz ſitim tpat auaricie. ac tot⁹ dedecoris fugat p̄uriginē. ¶ Quarto eſt lux. Vñ ait. Unde putas in toto orbe tanta z tā subita fidei lux niſi de p̄dicato ieſu Hoc ē nomen q̄ paulus portabat coram gentib⁹ et regibus tanq̄z lucernam sup candelabrū. ¶ Hoc itez nomen ieſus ē multe ſuauitatis. Vñ bern. Si ſcribas nō ſapit mihi niſi legero ibi ieſum. Si diſputes ac ꝓferas nō ſapit mihi niſi ſonuerit ibi ieſus. Item richardus de ſancto victore. Ieſus eſt nomē dulce. nomē delectabile. nomē ꝓfortans peccatorem z beate ſpei. Ergo ieſu eſto mihi ieſus. ¶ Scō eſt multe vtuoſitatis. Vñ petrus raven. Vocabis nomen ei⁹ ieſum. Hoc eſt nomen q̄ dedit cecis viſum ſurdis auditū. claudis greſſum. ſermonem mutis. vitā mortuis. totāq; diaboli ptātem de obſeſſis corp̄ib⁹ vtul⁹ hui⁹ noīs effugauit ¶ Tercio eſt multe excellētie z ſublimitatis Vñ bern. Nomē ſaluatoris mei. fratris mei carnis mee. ſanguinis mei. nomen a ſeculis abſconditum. ſed in fine ſeculoꝝ reuelatum nomen mirabile. nomen ineffabile. nomen ineſtimabile. imo eo mirabilius q̄ ineſtimabilius. eo magis gratuz q̄ gratuitū. ¶ Hoc autem nomen ieſus impoſituz eſt ei ab eterno. ab angelo. z a patre putatiuo ſcz a ioſeph Jeſus enim ſaluator interp̄tat. Dicitur aūt ſaluator tripliciter. Uel a potentia ſaluandi. vel ab habitu. vel ab actu. Scōm quod dicitur a potentia ſaluandi ꝓuenit ei hoc nomē ab eterno. Scōm qđ dicit ab habitu ſaluandi sic fuit impoſitum ab angelo z ꝓuenit ei a p̄ncipio ꝛceptionis. Scōm quod dr ab actu ſaluandi dicit impoſitum a ioſeph rōne future paſſionis. Vñ gloſa sup illud. Vocabis nomen eius ieſum. dicit Nomen impones quod ab angelo vel ab eterno impoſituz eſt. Et tāgit hic gloſa hanc p̄dictā triplicem denominationem. Cum enim dicitur nomen impones tangitur denominatio a Joſeph cum dicit quod ab angelo vel ab eterno impoſitum eſt tangūtur alie due. Recte igitur in die capitis anni. conſtituta a roma capite mundi. z insignita capitali litera alphabeti. chriſtus caput eccleſie circumcidit. nomen ei imponitur. z eius natiuitatis octau⁹ dies colitur. ¶ Tercium eſt effuſio ſanguinis chriſti. Hodie enim ſanḡnem ſuuz p̄mo p nobis fundere cepit. q̄ ipſum poſtmoduz pluries effundere voluit. Quinq; enim vicibus ſanḡnem ſuuz p nobis effudit. Primo

in circūcisione. ⁊ hec effusio fuit nostre redemptionis initium. Secūdo in oratione. et hec ostendit nostre redemptiōis desideriū. Tercio in flagellatione. ⁊ hec fuit nostre redēptionis meritum. qꝛ liuore eius sanati sumus. Quarto ī crucifixione. ⁊ hec fuit nostre redēptōnis p̄cium. tūc enī que nō rapuit exoluit. Quinto in lateris aptione. ⁊ hec fuit nostre redemptionis sacramentū. inde eī exiuit sanguis ⁊ aqua. qđ figurauit nos ꝑ aquam baptismi debere mūdari. qui q̄dem baptismus habiturꝰ erat efficaciam a sanḡne christi.

Quartū ⁊ vltimum est signaculū circūcisionis qđ quidē christꝰ hodie accipe dignatꝰ est. Voluit aūt dn̄s circūcidi ꝓpter multas rōnes. Primo rōne sui. vt verā carnē humanam se assumpsisse ostenderet. Sciebat eniz aliquos futuros. q̄ dicerēt ip̄m non corpus verū sz fantasticū assūpsisse. Et iō vt eoꝝ errorem ꝯfutaret voluit circūcidi. ⁊ sanḡnem ibi emittere. Corpus eī fantasticū sanḡnem nō emittit. Secūdo rōne nostri. vt nos spūaliter debere circumcidi monstraret. Duplex est enim circūcisio ꝑm Bern̄. que debet fieri a nobis. s. exterior in carne. ⁊ interior in mēte Circumcisio exterior cōsistit in tribꝰ scz in habitu ne sit notabilis. in actōne ne sit reprehensibilis. ⁊ in sermone ne sit ꝯtemptibilis. Interior aūt silr̄ consistit in tribus. s. in cogitatōe vt sit sancta. in affectione vt sit pura. in intentione vt sit recta. Hec bern̄. Iterum rōne nostri. vt nos saluaret. Quēadmoduz enim fit cauteriū in vno membro vt totū corpꝰ sanet̄ sic xp̄s voluit portare cauteriū circūcisionis vt sic totum corpꝰ mysticuz saluaret̄. Col. ij. Circūcisi enim estis circumcisione nō manufacta in expoliatione corpis carnis sed circūcisione christi. glosa. a vicijs tanq̄z petra acutissima. Petra enim erat christꝰ. j. Cor. x. Et exodi. iiij. Tulit ilico sephora acutissimaz petram. ⁊ circūcidit carnem p̄pucij filij sui. Circumcisione ꝛc̄. Dupliciter exponit̄ ꝑm glosā Primo mō sic. Circūcisi inq̄z estis circūcisione nō manufacta. i. humano ope. sed diuīo idē circumcisione spūali. que q̄dem circumcisio fit in expoliatione corpis carnis. hoc est depositione carnalis hominis. i. vicioꝝ et desideriorum carnaliuz. ꝑm qđ caro accipitur. j. Coꝝ. viij. Caro ⁊ sanguis regnum celoruz nō pos. ꝛc̄. Estis inq̄z circumcisi circūcisione nō manufacta sed circumcisione spūali. Secūdo modo sic. Circumcisi inq̄z estis in xp̄o ⁊ hoc circumcisione nō manufacta. i. circūcisione legali. que q̄dem manufacta siue legalis fit in expoliatione corpis carnis. i. corpis qđ est caro. s. cutis carnis que in circūcisione legali aufert̄. Non estis inq̄z circūcisi ista circūcisione. sed circūcisione xp̄i. i. spūali in qua omīa vicia amputata sūt. Vn̄ roma. ij. Nō enim q̄ in manifesto iudeus est. neqz que in manifesto ī carne est circūcisio. sed q̄ ī abscōdito iudeꝰ est ⁊ circūcisio cordis in spū nō littera cuiꝰ laus nō ex hominibꝰ sed ex deo est Circūcisi estis circūcisione nō manufacta in expoliatōe corpis carnis sed circūcisione xp̄i

Tercio rōne iudeoꝝ vt inexcusabiles eēnt Si eniz circūcisus nō fuisset. potuissent se iudei excusare ⁊ dicere. Ideo te nō recipimus. qꝛ dissimilis es patribꝰ. Quarto rōne demonū. ne scz incarnationis mysteriū cognoscerent. Cum enim circumcisio fieret contra originale peccatum. credidit diabolus ⁊ hūc q̄ circumcidebat̄. silr̄ peccatorem esse qui circūcisionis remedio indigeret. Propter eandem causam voluit vt mater sua virgo ꝑpetua esset desponsata Quinto rōne ꝑfecte iusticie adimplende. Sicut enim baptizari voluit vt ꝑfectam iusticiā. i. ꝑfectam humililitatez. que est subdere se minori impleret sic etiam voluit circumcidi vt eandem humilitatem nobis ostenderet. dum autor ⁊ dominus legis voluit se subdere legi Sexto ratione legis mosayce approbāde q̄ erat bona ⁊ sancta et complenda. quia nō venerat legē soluere sed adimplere. Roma. xv. Dico eniz iesum xp̄m ministrum fuisse circūcisionis ꝓpter veritatem dei ꝛc̄. Quare aūt circumcisio octaua die fiebat. multiplex pōt ratō assignari. Prima sumitur penes intellectū historicum siue litteralem. Nam sicut dicit rabi moyses maximus philosophus ⁊ theologus. licet iudeus. puer in septem diebꝰ tante adhuc teneritudinis est. quante est adhuc in vtero matris existens. In octaua autem

die fortificaꝛet solidaꝛ.et ideo vt dicit noluit dominus puulos ante octauū diē circūcidi ne ob nimiā teneritudinē nimium lederent. Ultra octauū vero diez ipsam circūcisionez noluit plongari ppt̄ tres causas quas phus idem assignat. Prima vt piculuz euitet.ne scz si nimiū differret sine circūcisione eos mori ꝓtingeret. Secunda vt doloꝛi puulorum puideaꝛ.cum enim in circūcisione maximus doloꝛ sit.voluit eos dñs circūcidi dum puā adhuc imaginationē haberent. vt minoꝛez ibi doloꝛem sentirent. Tercio vt pentum tristicie consuleꝛ. Nam cū ex circūcisione pleriqz puuli moꝛerent.si circūcisi fuissent iā magni ⁊ ex hoc moꝛtui.maioꝛ doloꝛ fuisset parētibus qz si moꝛerent octo tantuz dies hñtes

Secunda rō sumit penes intellectū anagogicum siue celestem. Ideo enī octaua die fiebat.vt daret intelligi q̄ in octaua resurrectionis ab omni pena ⁊ miseria circūcidemur Et p̄m hoc octo dies erunt octo etates. Prima ab adā vsqz ad noe. Secūda a noe vsqz ad abraam. Tercia ab abraam vsqz ad moysen Quarta a moyse vsqz ad dauid. Quīta a dauid vsqz ad christū. Sexto a christo vsqz ad finem mūdi. Septima moꝛientiuz. Octaua resurgentiū. Uel p octo dies intelligunt octo que in etna vita possidebim⁹ que enumerat Aug⁹ dicens. Quid aliud est ego ero illoꝛ deus. nisi ero eis vñ satiet. Ero q̄cūqz bone ste desiderant. s. vita. salus. victus. copia. gloria bonoꝛ. paꝛ. ⁊ omē bonū. Uel aliter. Per septem dies intelligit homo ꝓstans ex coꝛpe et aīa. Quatuoꝛ ei dies sunt quatuoꝛ elemēta ex q̄bus coꝛpus ꝓsistit. ⁊ tres dies sūt tres potentie que sunt in aīa. s. cōcupiscibilis. iracibilis. ⁊ rōnalis. Homo igit qui nūc habet septē dies. q̄n vnitati etne incōmutabilitatis ꝓiunget. tūc octo dies habebit. ⁊ in illo octauo die ab omni pena ⁊ etiā culpa circūcidet.

Tercia rō sumit penes intellectū tropologicum siue moꝛalem. Et p̄m hoc octo dies diuersimode p̄nt accipi. Primus pōt esse peccati cognitio. p̄s. Quoniā iniq̄tatem meā ego cognosco ꝛc. Secūdus ppositū deserēdi malum ⁊ faciendi bonū. q̄ notat in filio pdigo q̄ dixit. Surgā ⁊ ibo ad patrē meū ꝛc. Tercius pudoꝛ de pcto. Unā aplus. Quē ei fructum habuistis tūc in illis in quib⁹ nunc eruboscitis. Quartus timoꝛ ō futo iudicio. Job. Quasi tumētes sup me fluctus timui deū ꝛc. Hieronim⁹. Siue comedaz siue bibā siue aliud aliq̄d faciā. sp videt mihi illa voꝛ in auribus meis sonare. Surgite moꝛtui ⁊ venite ad iudicium. Quintus ꝓfectio. Unū biere. Luctum vnigeniti facti bi ꝛc. Sext⁹ cōfessio. p̄s. Dixi ꝓfiteboꝛ aduersum me iniusticiaz ꝛc. Septimus spes venie. Nā ⁊ si iudas peccatū suuz ꝓfessus fuerit. tñ nō in spe venie. ⁊ ideo nō est misericoꝛdiā ꝓsecutus. Octau⁹ satisfactio. ⁊ in hac die homo spūaliter circūcidit nō solū a culpa. sed etiā ab omni pena. Uel duo primi dies sūt doloꝛ de ppetratione pcti. et desideriuꝫ emendādi. Alij duo cōfiteri mala q̄ fecimus. ⁊ bona q̄ omisimus. Alij quatuoꝛ sunt oꝛatio lacrimaꝝ effusio. coꝛpis afflictio elemosinarū largitio. Uel octo dies p̄nt esse octo quoꝛ diligens ꝓsideratio omnē voluntatē peccandi a nobis circūcidit. ita q̄ q̄ vnū diligēter ꝓsideraverit vnā magnā dietaz faciet. Quoꝛ septem enumerat Bernū. dicens Septem sunt de essentia boīs. que si homo cōsideraret in etnum nō peccaret. s. materia vilis. opatio turpis. exitus flebilis. status instabilis. moꝛs tristabilis. dissolutio miserabilis. ⁊ damnatio detestabilis. Et octauuz poterit esse ꝓsideratio glozie ineffabil.

Quarta ratio sumit penes intellectū allegoꝛicum siue spūalem. ⁊ p̄m hoc quinqz dies erunt q̄nqz libri moysi. in q̄bus cōtinet lex. duo erūt pphete ⁊ psalmi. octau⁹ dies erit doctrina euāgelica. Sed in septē p̄mis diebus nō fiebat p fecta circumcisio. In octauo aī pfecta circūcisio fit ab omni culpa ⁊ ab omni pena. nunc in spe sed tandē in re.

Quare autem data fuerit circūcisio sex sūt cause. que notāt in bis vsibus. Cauterium. signū. meritum. medicina. figura. Exemplū fuit olim circūcisio dura. De carne aūt circūcisionis dñi dicit q̄ angelus eaz karolo magno attulit. ⁊ ipse eā aquisgrani in ecclia sancte marie honoꝛifice collocauit. Karolus vo illam postea fertur carosiuz transtuliss̄e. Nunc aūt oꝛ esse rome in ecclia que oꝛ sancta sanctoꝝ. Uñ ⁊ ibidem

scp̄tum legit̄. Circumcisa caro christi. sandalia clara. Ac vmbilici viget h̄ precisio cara. Vñ et ea die fit statio ad sancta sanctoꝝ. Sz si hoc veꝝ est. valde vtiqz mirabile est. Cum ei caro ipsa sit de v̄itate hūane nature credimꝰ ꝙ resurgēte christo rediit ad locū suū glorificatū. Aliqui dixerūt ꝙ hoc verū sit. iuxta opīonem illoꝝ qui dicunt illud solū esse d̄ veritate humane nature. qd̄ ab adā traductuz est. ⁊ illud solū resurgere. Notandū ꝙ oliz a paganis ⁊ gentilibꝰ in his kalendis multe superstitiones obseruabant̄. q̄s sancti etiaz a christianis vix extirpare potuerūt. Quas augꝰ. in q̄dam sermone cōmemorat. Credētes enim vt dicit ianū ducē quendā deuz esse eum in his kalendis plurimū venerabātur ⁊ ei duas facies figurabāt. vnā post se ⁊ aliā ante se. qꝛ erat finis anni p̄teriti. ⁊ p̄ncipium sequentis. Rursus in his kalendis formas monstruosas assumebāt. alij vestiētes se pellibus pecudū. alij assumētes capita bestiaꝝ. ex q̄ indicabāt. nō tā habitū se beluinū habere q̄z sensuz. Alij tunicis muliebribꝰ vestiebātur nō erubescētes inserere tunicis muliebribus militares lacertos. Alij ita auguria obseruabāt vt focuz de domo sua vel aliud q̄dcunqz bñficiū cuilibet petenti nō tribuerent Diabolicas etiā strenas. ⁊ ab alijs accipiūt. ⁊ alijs tradunt. Alij in nocte mensas laute p̄parāt. ⁊ sic tota nocte manere sinūt credētes ꝙ ꝑ totū ānū ꝯuiuia ī tali sibi abūdātia ꝑseuerēt. Et subdit augꝰ. Qui de paganoꝝ consuetudine aliq̄d obseruare voluerit. timēdū ē ne nomē christianū ei ꝓdesse ñ possit. Qui etiā stultis hominibꝰ ludentibꝰ aliquā hūanitatē impēderit. peccati eoꝝ ꝑticipem se esse nō dubitet. Vobis aūt frēs non sufficiat ꝙ h̄ malum nō facitis. sed vbicunqz fieri videritis arguite. corripite. ⁊ castigate. Hec Augꝰ.

XIIII A

De epiphania domini

Epiphania domini q̄druplici decorat̄ miraculo. ⁊ iō q̄druplici vocabulo nūcupat̄. Hodie ei magi christū adorāt. Joh̄es christū baptizat. aquā in vinum christꝰ mutat. et q̄nqz milia hoīm de q̄nqz panibꝰ satiat. Cum enī iesus esset tredecim dieꝝ. magi ad eum stella duce venerūt. Et ind̄ d̄r epiphania ab epi q̄d est sup̄ et phanos q̄d est apparitio. qꝛ tunc de sup̄ stella apparuit. siue ip̄e xp̄s ꝑ stellaz que desup̄ visa est magis verꝰ deus demōstratꝰ est. Eadē die reuolutis vigintinouē ānis. cū iam annū tricesimū attigisset. qꝛ habebat vigintinouē annos ⁊ tredecim dies. erat ei incipiens q̄si annoꝝ. xxx. vt dicit lucas. vel s̄m Bedā habebat triginta ānos plenos. qd̄ et romanā eccl̄iaz tenere asserit. tūc inq̄z in iordane baptizatꝰ est. Et ob hoc vocat̄ theophania. a theos qd̄ est deus. ⁊ phanos q̄d ē apparitio. qꝛ tūc deꝰ trinitas apparuit. pat̄ in voce filiꝰ in carne. sp̄ūssanctus in columbe specie. Ipso iteꝝ die reuoluto vno āno. cū eēt trigīta vel trigintauniꝰ annoꝝ ⁊ tredecim dieruz aquā in vinuz mutauit. Et ob hoc vocat̄ bethphania. a beth qd̄ est domus. qꝛ in miraculo facto in domo verus deꝰ apparuit. Ipso iteꝝ die reuoluto anno. cū esset annoꝝ trigintaunius vel triginta duoꝝ ⁊ tredecim dieꝝ q̄nqz milia hoīm de q̄nqz panibꝰ satiauit. sicut dicit Beda. ⁊ sicut d̄r in illo hymno. q̄ in m̄ltis eccl̄ijs cantat̄. ⁊ sic incipit. Illuminans altissimus ꝛc. Et ob hoc vocat̄ phagiphania a phage qd̄ est bucca siue mādūcare. De hoc aūt quarto miraculo vtrū hac die ꝯtigerit dubitat̄. tum qꝛ in originali bede nō sic exp̄sse legitur. tum qꝛ Joh̄. vj. vbi d̄ hoc miraculo agit̄ d̄r. Erat autē ꝓximū pasca ꝛc. Ista ergo q̄druplex apparitio ista die facta est. Prima facta est ꝑ stellam in p̄sepio. Secunda ꝑ vocez patris in iordanis fluuio. Tercia ꝑ mutationē aque in vinū in cōuiuio. Quarta ꝑ multiplicationē panuz in deserto Prima aūt apparitio p̄cipue hodie celebrat̄. ⁊ iō eius historiaz ꝑsequamur B Nato ei dño tres magi hierosolimā venerunt quoꝝ noīa in hebreo sunt appelliꝰ. amerius. damascꝰ. grece galgalath. magalath. sarachin. latīe caspar. balthasar. melchior. Cuiusmodi autē magi fuerint hi. triplex extat snīa. s̄m qd̄ magus tripliciter d̄r. Magus ei dicit̄ illusor. maleficus. ⁊ sapiens. Dicunt ergo q̄daz hos reges ab effectu dictos fuisse magos. i. illusores. ex eo scz ꝙ he

rodem illuserūt. quia ad eū nō redierūt Uñ et dicit̄ de herode. Uidēs q̄ illusus esset a magis ꝛc. Magus iterū dicit̄ malefic⁹. Uñ malefici pharaonis dicunt̄ magi. Et inde dicit Chrysostom⁹ hos magos vocatos. Dic̄ eni istos fuisse maleficos. sed postea conuersos Quib⁹ dñs voluit natiuitatē suā reuelare. ⁊ eos ad se reducere. vt ꝑ hoc peccatoribus venie spem p̄beret Iterū magus idē est q̄d sapiens. Nā ꝑsice magus. hebraice scriba. grece phus. latine sapiēs dr. Dicunt̄ ergo magi. id est. sapiētes. Uñ ⁊ magi quasi ī sapiētia magni. Uenerūt ergo hi tres sapientes et reges cū magno comitatu hierosolymā. Sed q̄ritur quare magi hierusalē venerūt cum ibi dñs nat⁹ nō sit. Sup hoc assignat Remigius quattuor rōes. Prima quoniā magi tēpus natiuitatis christi agnouerūt. sed locuz ignorauerunt. Quia aūt hierusalē erat ciuitas regalis. et ibi erat summū sacerdotiuz. suspicati sunt. q̄ tā egregi⁹ puer nō nisi ī regia ciuitate nasci deberet. Secūda vt citi⁹ natiuitatis locū discere potuissent cū ibi sapiētes legis ⁊ scribe residerēt. Tertia vt iudei inexcusabiles manerēt. potuissent enī dicere. Nos quidē natiuitatis locū cognouim⁹. tp̄s aūt ignorauim⁹ ⁊ ideo nō credim⁹ Magi ergo ostenderūt iudeis tp̄s. et iudei magis locuz. Quarta vt sic studio magoꝝ condemnaret̄ pigricia iudeoꝝ. Nā illi vni ꝓphete crediderunt. isti plurib⁹ credere noluerūt. Illi q̄rūt regem alienū. isti nō querūt ꝓpriū. Illi venerunt de longinquo. isti manserunt in vicino Isti reges fuerūt successores balaā ⁊ ad visionem stelle venerūt. ꝓpter illā ꝓphetiam patris sui. Orie t̄ stella ex iacob et exurget hō de israel ꝛc. C Aliā causam vnde isti moti sunt ad veniendū ponit Chrysostom⁹ in originali sup matthеū. asserēs quosdā dicere q̄ quidā secretorū inspectores elegerūt de seipsis duodecim. et si q̄s moriebat̄. fili⁹ eius aut aliquis ꝓpinquoꝝ in ei⁹ loco substituebat̄. Hi ergo ꝑ singulos annos post mēsem ascēdebant sup montē victorialē. et trib⁹ diebus ibidē morātes se lauabāt. et orabāt deum vt eis illam stellā quā balaā p̄dixerat ostēderet Quadā igit̄ vice scz in die natalis dñi dū sic ibidem manerēt. stella quedaz ad eos super montē venit. que habebat formā pulcerrimi pueri. sup cui⁹ capite crux splendebat. q̄ magos allocuta est dicens. Ite velocius in t̄rā iuda. ⁊ ibidem regem quē queritis natuz inuenietis. Tunc illi cōtinuo venire ceperunt. Sed q̄uo in tam ꝑuo tp̄e scz in tredecim diebus ꝑ tāta terraꝝ spacia venire potuerūt scz ab oriente vsqz in birl'm. q̄ in meditullio mūdi dicit̄ esse sita. Dicēdū est s̄m remigiū. quoniam talis puer ad quē ꝓperabāt eos in taz breui spacio ꝑducere potuit. Ul' poterit dici s̄m hieronimū q̄ sup dromedarios venerūt qui sunt aīalia velocissima. q̄ tantū currunt vna die q̄ntum equus in trib⁹. Unde dr dromedari⁹ a dromos q̄d est cursus et ares q̄d est v̄tus. Cum ergo hierosolimā venissent interrogauerūt dicētes. Ubi est q̄ natus ē rex iudeoꝝ. Nō int̄rogauerunt an nat⁹ sit. quia hoc credebāt. sed querūt vbi natus sit. Et q̄si aliq̄s interrogasset eos. vñ scitis hunc regez natum esse. r̄nderunt. Uidim⁹ stellam eius in oriente. ⁊ venimus adorare eum. Hoc est. Nos existētes in oriente. vidim⁹ stellā eius id est ei⁹ natiuitatis ostensiuā. vidim⁹ inq̄z sup iudeā positā. Uel nos exñtes in nostra regione. vidim⁹ stellam eius in oriente. i. in orientali ꝑte. His v̄bis sicut dicit remigius in originali veꝝ hominē. ⁊ veruz regem ⁊ verum deum ꝯfessi sunt. Uerum hoīem cū dixerunt. Ubi est qui natus est. Uerū regem cū aiunt. Rex iudeoꝝ. Uerum deū cum subiūgunt. Uenimus adorare eum. Preceptuz enim fuit vt nullus nisi solus de⁹ adoraret̄.

Sed herodes hoc audiens turbat⁹ est. et oīs hierosolima cum illo. Triplici de causa rex turbatus est. Primo ne iudei regem natum tanq̄z suum reciperent. ⁊ se tanq̄z alieni genam expellerēt. Uñ chrysostomus. Sicut ramū arboris in excelso positū leuis etiā aura mouet. sic ⁊ sublimes hoīes in culmine dignitatuz existētes leuis etiam fama ꝯturbat Secundo ne a romanis culpari posset si aliquis ibi rex vocaret̄ quē augustus non constituisset. Sic enim ordinauerāt romani vt nullus de⁹ vl' rex sine sui licentia et impio diceret̄. Tercio q̄niaz sicut dicit Gregori⁹. Celi

regi nato rex terre turbat⁹ est. q⁹ nimirū alti tudo terrena ꝓfundit. dum celsitudo celestis apitur. ¶ Omnis etiā hierosolima cum illo turbata est triplici ō causa. ¶Primo q⁹ impij gaudere nequeūt ō aduentu iusti. Secūdo vt regi turbato adularent p hoc q se sic⁹ turbatos ostenderēt. Tercio q⁹ sicut sese ventis ꝓcutientib⁹ vnda concutit. sic ⁊ regib⁹ ad inuicem certantibus ꝓlus cōturbat. ⁊ ideo ex hoc timuerunt ne scz pīti ⁊ venturo regi ad inuicem certantib⁹ ipsi pturbatōnib⁹ inuolu erent. ¶Hec rō est chrisostomi ¶ Tūc herodes omnes sacerdotes et scribas cōuocans. sciscitabat ab eis vbi christus nasceret. Cum aūt ab eis didicisset q in bethleem iude vocatis ad se clam magis diligent ab eis didicit temp⁹ stelle. vt videlicz sciret q̄d faceret si ad se magi nō redirent. Dixitq⁹ eis vt inuento puero ei renūciarent. simulās se velle adorare quē volebat occidere. ¶ Et nota q cum magi hierosolimā ingressi fuissent. stelle ducatum amiserūt. ⁊ hoc ꝓpter tres rōes. ¶Prima vt de loco natiuitatis christi quererē cogerent. vt sic de ipsi⁹ ortu certificarent. tam p stelle apparitionem. q̄z p ꝓphetie assertionez. sicut ⁊ factū est. Secunda q̄niam auxilium querētes humanū iuste ꝓdere meruerūt diuinum. Tercia quoniā signa infidelibus data sunt p̄m aplm. sed ꝓphetia fidelib⁹. ⁊ iō signū datum istis dū adhuc essent infideles. nō debuit apparere dū essent int iudeos fideles. ¶Hec triplex rō tangit in glosa. ¶ Cū aūt hierusalez egressi fuissent. stella antecedebat eos vsq⁹ dum veniens staret supra vbi puer erat. De hac stella cuiusmodi fuerit tres sūt opiones. quas ponit ¶Remigi⁹ in originali. Quidam dicunt fuisse spūm sanctū vt ille q̄ postmodū descendit sup dñm baptizatuz in specie columbe. apparuerit etiā magis in specie stelle. Alij vt chrysostom⁹ dicūt q fuerit angelus. vt ipse q̄ apparuit pastoribus. apparuerit etiā ⁊ magis. Sed ipsis pastorib⁹ iudeis tanq̄z rōne vtentib⁹ apparuit in forma rōnali. gentilibus vero tanq̄z irrationalib⁹ in specie irrationali. Alij q̄ō verius creditur q fuerit stella de nouo creata. que pacto suo ministerio rediit in ꝓpriam materiā ¶Sta autem stella. p̄m q̄ō dicit Fulgentius. differebat ab alijs in tribus. s. in situ. quia nō erat localiter sita in firmamēto sed pendebat in medio tullio aeris ꝓximo terre. In fulgore. q⁹ ceteris erat splēdidior. q̄d inde ptz. quia splendorem eius nō poterat splendor solis obfuscare. imo in meridie lucidissima apparebat. In motu. quia p̄cedebat magos more viatoris nō enim mouebat motu circulari. sed quasi motu aīali et ꝓcessiuo ¶ Alie tres differētie tanguntur in glosa. ¶Matb. ij. que incipit sic ¶Hec stella dñice natiuitatis ⁊c. ¶Prima in origine. q⁹ alie in mundi p̄ncipio sunt facte. hec modo. Secunda in officio. q⁹ alie facte sunt vt sint in signa ⁊ tpa. vt ō Gen. j. hec autez vt magis viam ꝓberet. Tercia in duratione. q⁹ alie sunt ꝓpetue. hec ꝓpleto officio suo rediit in materiam p̄tacentē. ¶ Cum aūt stellam vidissent gauisi sut gaudio magno valde. ¶Notandū q̄ q̄ntuplex est stella quaz isti magi viderunt. s. stella materialis. stella spūalis. stella intellectualis. stella rōnalis. ⁊ stella supsubstantialis. ¶Prima scz materialem viderūt in oriente. Secunda scz spūalem que est fides viderūt in corde. ¶Nisi enim hec stella scz fides in eorū corde radiasset. nequaq̄z ad visionem p̄me stelle venissent. ¶Habuerūt ei fidem de eius humanitate cum dixerūt. Vbi est q̄ natus est. Et de eius regali dignitate. cū dixerunt. ¶Rex iudeoz. Et de eius deitate. cuz dixerunt. Venimus adorare eum. Terciam scz intellectualem que est angelus viderunt in somno q̄n p angeluz sunt moniti ne redirent ad herodem. Licet p̄m quandā glosam non angelus sed ipse dñs eos admonuerit. Quartam scz rōnalem que fuit beata virgo viderūt in diuersorio. Quintā scz supsubstātialem que fuit xp̄us viderunt in p̄sepio. Et de hac duplici dicit. Intrantes domum inuenerūt puerum cū maria matre eius. Quelibz aūt istarum stella dicit stella. De prima ps. Lunam ⁊ stellas que tu fundasti. De secūda Eccl. xlij. Species celi. i. celestis bois. gloria stellaz. i. vtutum. De tercia baruch. iij. Stelle aūt dederunt lumen in custodijs suis. vocate sunt ⁊c. De q̄rta. Aue maris stella. De q̄nta Apoc. vltimo. Ego sum radix ⁊ genus

dauid. stella splendida ⁊ matutina ꝓpt̃ visi-
onē p̃me et secūde stelle magi gauisi sunt ꝓ
pter visionem tercie stelle gauisi sūt gaudio
ꝓpter visionē quarte gauisi sūt gaudio ma-
gno. ꝓpter visionem q̃nte stelle gauisi sūt gau
dio magno valde. Uel sicut dicit glosa. Ille
gaudet gaudio q̃ de deo gaudet q̃ est veruz
gaudium. ⁊ addit magno. qꝛ eo nihil est ma
ius. ⁊ valde. qꝛ de magno pōt alius plꝰ alius
minus gaudere. Uel ꝑ horꝝ v̄borum exagge
rationē voluit ostendere euāgelista ꝙ hoīes
plus gaudēt de rebꝰ ꝑditis et iterum inuen
tis q̃z de semꝑ possessis. ¶ Cūqz domū
culam intrassent. ⁊ pueꝝ cum matre inuenis-
sent. flexis genibus ei singuli hec munera ob
tulerūt. s. aurū. thus. ⁊ mirraz. Hic exclamat
Augꝰ dicēs. O stupēda infantia cui ⁊ astra
subdunt̃. Cuiꝰ est ille magnitudinis ⁊ suꝑne
glorie. ad cuius pānos ⁊ angeli excubāt. et si
dera obsecūdant ⁊ reges trepidāt. ⁊ sectato-
res sapīe geniculant. O beatū tuguriū. O se
des dei secūda post celum. vbi nō lucerna lu
cet sed stella. O celeste palatiuz in q̃ habitat
nō rex gēmatus. sed deꝰ incorꝑatus. cui erāt
pro mollibꝰ thoris dura p̃sepia. pro laque
aribꝰ aureis fuliginea culminis tecta. sed si
deris obsequio decorata. Stupeo cū video
pānos ⁊ intueor celos. estuo cū aspicio in p̃-
sepio mendicū ⁊ suꝑ astra preclarum. Item
Bern̄. Quid facitis o magi. quid facitis. La
ctentē puerū adoratis in tugurio vili in vili-
bus pānis. Ergo ne deus est iste. Quid faci
tis ꝙ auruz offertis. Ergo rex est iste. Et vbi
aula regia. vbi tronus. vbi curie regalis fre-
quentia. Nunq̃d aula est stabulū. thronꝰ p̃
sepiū. curie frequētia ioseph ⁊ maria. Isti in
sipiētes facti sunt vt fierēt sapiētes. De hoc
etiā sic dicit Hilariꝰ in libro scdo de trinitate
Parit virgo. sed ꝑtus a deo est. Infans va-
git. laudantes angeli audiunt̃. Pāni sordēt
deus adorat̃. Itaqz potestatis dignitas nō
amittit̃ dum carnis humilitas p̃dicat̃. Ecce
qūo in christo puero nō tantū fuerūt humi
lia ⁊ infirma. sed etiam diuinitatis sublimia
et excelsa. De hoc iteruz dicit Hiero. suꝑ epi
stolam ad hebreos. Respicis cunas christi.
vide ꝑiter et celum. Uagientē in p̃sepi intue
ris infantez. sed angelos simul ausculta lau
dantes. Herodes ꝑsequit̃. sed adorāt magi.
Ignorant pharisei. sed stella demōstrat. Ba
ptizat̃ a seruo. sed vox dei desuꝑ tonantis au
dit̃. Aquis immergit̃. sed colūba descendit.
imo spūssanctus in colūba. G Quare
aūt magi hmōi munera obtulerūt mltiplex
est rō. Prima quoniā traditio antiquoruz
fuit. vt dicit Remigius. vt nullus ad deū vel
ad regem vacuꝰ introiret. perse aūt et chal
dei talia munera ꝯsueuerant offerre. Isti at̃
vt dr̃ in historia scolastica venerunt a finibꝰ
ꝑsarum ⁊ chaldeorum vbi est fluuius saba.
a quo ⁊ sabea dicitur regio. Secunda que
ē bernardi. q̃niā beate v̄gini auꝝ obtulerūt
ꝓpter inopie subleuationē. thus ꝓpter stabi
li fetorē. mirram ꝓpter membrorū pueri ꝯso
lidationē ⁊ maloꝝ vermiuz expulsionē. Ter
cia quoniā aurum ad tributū. thus ad sacri
ficium. mirra ad sepulturā ꝑtinet mortuoꝝ.
Per hec tria ergo ī christo intimat̃ regia po
testas. diuina maiestas. ⁊ humana mortali
tas. Quarta quoniā aurū significat dilectō
nem. thus orōnem. mirra carnis mortifica-
tionem. Et hec tria christo debemus offerre
Quinta q̃niam ꝑ hec tria significantur tria
que erant in christo. s. diuinitas p̃ciosissima.
anima deuotissima. ⁊ caro integra ⁊ incorru
pta. Hec tria significabant̃ per illa tria que
erant in archa. Nam virga que floruit. caro
christi que resurrexit Pal'. Et refloruit caro
mea ꝛc. Tabule vbi erant scripta p̃cepta. ani
ma in qua sunt omnes thesauri scientie ⁊ sa
pientie dei absconditi. Manna deitas que
habet omnē saporem ⁊ omnem suauitatem
Per aurum ergo qd̃ est p̃ciosius omnibus
metall' intelligit̃ diuinitas p̃ciosissima Per
thꝰ anima deuotissima. qꝛ thus significat de
uotionem et orōnem. Psal'. Dirigat̃ oratio
mea ꝛc. Per mirram que conseruat a corru
ptione caro incorrupta. Admoniti autez
magi in somnis ne redirent ad herodem. per
aliam viam reuersi sunt in regionem suam.
Ecce quomō magi ꝓfecerunt. Nā stella du
ce venerunt. ꝑ homines imo ꝑ ꝓphetiaz edo
cti fuerunt. angelo duce redierūt ⁊ in christo
q̃euerunt. Horꝝ corꝑa mediolani in ecclesia

que nūc est fratrū ordinis nostri scz fratrū p̄dicatoꝝ q̄escebant. sed nūc colonie req̄escūt.

¶ Nā eoꝝ corpa p̄mo p helenam ꝯstantini matrē rapta in ꝯstātinopolim translata postea p sanctū eustorgiuz ep̄m mediolanum translata. Sed p heinricū impatorē postq̄z mediolanū possedit. in coloniā sup renum fluuiū sunt delata vbi in magna reuerentia et ꝓpli deuotione choruscant.

XV A

De sancto paulo heremita

Paulus prim⁹ heremita. vt testat̄ hiero. q̄ ei⁹ vitaz ꝯscp̄sit feruēte decij p̄secutiōe heremū vastissimā adijt. ibiqz in q̄dam spelunca. lx. ānis hominib⁹ incognit⁹ p̄māsit. Iste decius d̄r fuisse galien⁹ q̄ fuit binomi⁹ q̄ cepit anno dñi. cclvj. Videns eī sanct⁹ paulus christianis tot tormentoꝝ genera irrogari. in heremū aufugit. Eo siq̄dez tp̄e duo iuuenes christiani comp̄hēdunt̄. quoꝝ vn⁹ toto corpe melle pungit̄. ⁊ sub ardore solis aculeis muscaꝝ et scabronū ⁊ vespaꝝ lacerād⁹ exponit̄. Alter v̄o mollissimo lecto imponit̄. et in loco amenissimo collocat̄. vbi aeris erat tēperies. riuoꝝ sonitus. cant⁹ auiū. ⁊ floꝝ olfactus. funib⁹ tñ floreis coloribus obtectis. sic iuuenis cingit̄. vt manib⁹ vel pedib⁹ se iuuare nō posset. Adest q̄daz iuuēcula corpe pulcerrima ⁊ impudica. ac impudice tractat iuuenez dei amore repletū. Cum aūt ille in carne motus cōtrarios rōni sensisset nō hñs arma q̄bus ab hoste se eruat linguā ꝓpriā dentibus suis incidit. ⁊ in faciē impudice expuit ⁊ sic temptationē dolor fugauit. ⁊ tropheuz laude dignū p̄meruit. Hoꝝ et aliorū penis sanct⁹ paulus t̄ritus heremū petijt. B

Eo tp̄e cū anthoni⁹ p̄muz se int̄ monachos heremiculā cogitaret. in somnis aliū se multo meliorē heremū incolere edocet̄. Qui dū eum p siluas inq̄reret. obuiū habuit ipocentaurū. hoīem equo mixtū. q̄ ei viam dextraz demonstrauit. Postmodū obuiuz habuit animal ferēs fruct⁹ palmaꝝ sup̄ imagine hominis insignitū. deorsum v̄o capre formam hñs. Qui dū ipsum p deum ꝯiuraret vt sibi diceret q̄s esset. rñdit se esse satiruz deū siluarum s̄m errorē gentiliuz. Postremo obuiauit ei lupus q̄ eū ad cellam sancti pauli p̄duxit. Paulus aūt anthoniū p̄sentiens. hostiū sera clausit. Anthonius v̄o rogat vt sibi aperiat. asserēs se nunq̄z inde recessurum. sed ibi poti⁹ moriturū. Victus paulus ei apuit. statimqz ambo in amplex⁹ ruunt. Cunqz hora prandij adesset. coru⁹ duplicatā panis p̄tem attulit. Cunqz de h̄ anthoni⁹ miraret̄. rñdit paulus q̄ deus sibi omni die talit̄ ministrabat. ⁊ p̄bendā ꝓpter hospitem duplicauerat Pia lis orit̄ q̄s magis dignus esset panem diuidere. Defert paulus hospiti ⁊ anthoni⁹ seniori. Tādem vterqz manū apponunt. ⁊ in equas p̄tes panem diuidūt. Cum aūt anthonius rediēs. iam celle sue appropinq̄ret. vidit angelos pauli animā deferētes. Qui velociter rediens inuenit corp⁹ pauli flexis genib⁹ in modū orātis erectū. ita vt ip̄m viuere estimaret. Sed cū ipsum mortuū didicisset ait. O sancta aīma q̄d gerebas in vita. in morte monstrasti. Cuz aūt nō haberet vñ sepulturam faceret. ecce duo leones aduenerūt. ⁊ foueā parauerunt sepultoqz eo ad siluaz redierunt. Anthoni⁹ aūt tunicā pauli ex palmis ꝯtextam assumpsit. q̄ postmodū in solēnitatib⁹ vtebat̄. Obijt at̄ circa ānū dñi. cclxxxvij.

XVI A

De sancto remigio

Remigius dicitur a remi q̄d est pascēs. ⁊ geos q̄d est terra. q̄si pascens t̄renos doctrina Vel remigi⁹ d̄r a remi q̄d est pastor. ⁊ gyon q̄d est luctatio. q̄si pastor et luctator. Pauit eī gregē suū v̄bo p̄dicatōis. exemplo ꝯuersatōnis. suffragio orōnis. Est etiā triplex gen⁹ armoꝝ. s. defensionis vt scutū. pugnationis vt gladi⁹. munitiōis vt lorica siue galea. Luctat⁹ est igit̄ ꝯtra diabolū scuto fidei. gladio v̄bo dei. ⁊ galea spei. Ei⁹ vitā igmar⁹ remensis archiep̄us scripsit. B

Remigi⁹ doctor egregi⁹ ⁊ ꝯfessor domini gl̄iosus a q̄dam heremita nasci talit̄ est p̄uisus. Cum enī ꝛvandaloꝝ p̄secutio totā franciā deuastasset. q̄dam

reclusus vir sanctꝰ q̄ lumē oculoꝝ amiserat ꝑ pace ecclie gallicane crebris orōnibꝰ dñm exorabat. Et ecce angelus dñi in visu ei astitit. eiqꝫ dixit. Scito ꝙ mulier illa noīe cilina filium noīe remigiū generabit. q̄ gentē suaꝫ a maloꝝ incursibꝰ liberabit. Cunqꝫ euigilasset statim ad domū ciline venit ⁊ qd̄ viderat enarrauit. Cūqꝫ illa ñ crederet. eo ꝙ anus iā eēt. ille rñdit. Scias ꝙ cū puerū ablactaueris oculos meos de lacte tuo ꝑunges ⁊ cōtinuo mihi visuꝫ restituet. Cūqꝫ ꝑ ordinē hec oīa ꝯtigissent remigius mundū fugit ⁊ reclusorium intrauit. Crescēte aūt eiꝰ fama. cum esset. vigintiduoꝝ ānoꝝ. ab omni ꝓplo archiepus remensis est electꝰ. Tāte aūt māsuetudinis fuit ꝙ etiā ad mensaꝫ eiꝰ passeres veniebāt ⁊ d̄ manu eiꝰ reliq̄as ciboꝝ comedebāt. Quodā tpe cuꝫ in domo cuiusdaꝫ matrone hospitatꝰ fuisset. ⁊ illa. modicū vini haberet remigiꝰ cellariū introiuit. ⁊ sup doliū crucē fecit. Cūqꝫ ibidē orassꝫ mox desup vinū egredit. ita ꝙ ꝑ mediuꝫ cellariū fundebat. Cū aūt clodoneꝰ rex francie tunc tpis gentilis esset. nec ab vxore sua christianissima ꝯuerti posset. videns ꝙ infinitꝰ exercitꝰ alemanorū sup se venisset. dño deo quē vxor sua colebat votū vouit. ꝙ si d̄ alemanis sibi victoriā concederet mox fidē christi recipet. Qd̄ cum fuissꝫ ad libitū ꝯsecutꝰ. beatū remigiū adijt ⁊ se baptizari poposcit. Cūqꝫ ad fontē baptismatis aduenissent. nec ibidē sacruꝫ crisma haberent. ecce colūba quedā ampullā cuꝫ crismate in rostro detulit. de q̄ regē pontifex liniuit Hec aūt ampulla in remensi ecclia ꝯseruat̄ et inde vsqꝫ hodie reges francie inungūtur.

C Post longū tp̄us cū genebaldus vir ꝓuidus neptē beati remigij in vxorē haberet. et se religionis causa mutuo absoluissent. p̄dictum genebaldū beatꝰ remigius laudunēsem ep̄m ordinauit. At genebaldus cū vxorem suam cā instruendi ad se sepius venire ꝑmitteret. ex frequēti colloquio animꝰ eius in ꝯcupiscentiā inflāmat̄. ⁊ vsqꝫ in peccatuꝫ secum ꝓlabit̄. Que ꝯcipiens ⁊ filiū pariens hoc ep̄o intimauit. Et ille ꝯfusus ad eam remādauit dicēs. Quoniā puer de latrocinio acq̄sitꝰ est. volo vt latro vocet̄. Ne aūt suspitio aliqua oriret̄. vxorē suā sicut p̄us ad se venire ꝑmisit. Veruntñ post p̄mi peccati fletū secum ruit iterū in peccatū. Que cū filiā peperisset et hoc ep̄o retulisset. ille rñdit. Illam filiam vulpeculā noīate. Tandē ad se reuersus beatū remigiū adijt. ⁊ ad pedes suos ꝓcidēs stolā de collo suo deponere voluit. Qd̄ cum sanctꝰ remigiꝰ ꝓhibuisset. ⁊ ab eo quid acciderit audiuisset. blande eū ꝯsolans ip̄m in q̄dam cellula ꝑua ꝑ septem ānos reclusit et ipse interim eiꝰ ecclīaꝫ gubernauit. Septimo igit̄ anno cuꝫ in cena dñi in orōne ꝑsisteret. angelus dñi eidem astitit. ⁊ peccatū suuꝫ sibi dimissum ꝓhibuit. ac vt foras exire debeat impauit. Cui cū rñdisset nō possum. q̄niā dñs meus remigius hostiū hoc clausit et sigillo suo muniuit. Angelꝰ ait. Ecce vt scias tibi celum aptum esse. hoc etiaꝫ hostiū saluo sigillo nunc aperit̄. Statimqꝫ vt dixerat est aptum. Tūc genebaldus iactās se in mediū hostij in modū crucis ait. Etiam si dñs meꝰ iesus christus ad me veniret huc. hinc ñ egrediar nisi dñs meꝰ remigius huc veniat q̄ me reclusit. Tūc sanctꝰ remigiꝰ ad ammonitōꝫ angeli laudunū venit. ⁊ ip̄m in locum suum restituit. Qui vsqꝫ ad obitum suū in sanctis opibus ꝑseuerauit. ⁊ latro filius eꝰ in ep̄atu eidem successit. q̄ etiā sanctus fuit. Tandem sanctꝰ remigius multis clarus v̄tutibꝰ in pace q̄euit. circa annū dñi q̄ngentesimū. Eodē die celebrat̄ natal̄ scti hilarij pictauoꝝ vrbis episcopi.

XVII A

De sancto hilario

Hilarius dictus est quasi hilaris. qꝛ in seruitute dei val de hilaris fuit. Vel d̄r hilariꝰ quasi alarius. ab altus ⁊ ares v̄tus. qꝛ fuit altus in scīa ⁊ v̄tuosus ī vita. Vel hilariꝰ d̄r ab ile qd̄ est quasi p̄mordialis materia q̄ obscura fuit et ipse in dictis suis magnā hꝫ obscuritatem et ꝓfunditatem. B

Hilarius pictauoꝝ vrbis ep̄s. regionis aq̄tanie oriūdꝰ q̄si lucifer refulgens int̄ astra ꝓcessit. Hic vxorem p̄mitꝰ hñs et filiā in laicali habitu monasti-

cam vitam ducebat. Tandez in vita et scia ꝓficiens in epum est electus. Cũ igit̃ btus hilarius nõ sosũ ciuitatẽ suã sed totã franciã ab hereticis defẽsaret ad suggestionẽ duoꝝ episcopoꝝ q̃ ab heresi fuerãt depuati ab impatore q̃ hereticoruz fautor erat. cũ bto eusebio vercelleñ. epo est in exiliũ relegatus. Deniqz cũ vbiqz arriana heresis pullularet. ⁊ ab impatore licentia data esset vt oẽs epi ꝯuenirẽt et de vitate fidei disputarẽt. cũ sanctꝰ hilariꝰ aduenisset ad petitionẽ dictoꝝ epoꝝ q̃ eiꝰ eloquẽtiaz ferre nõ poterant pictauiã redire cõpellit̃. Cũ aũt ad insulã gallinariaz q̃ tota erat plena serpentibꝰ ꝓpinq̃sset ⁊ in ipsaz descendisset. oẽs serpẽtes ex sui visione fugerũt ⁊ in medio insule palũ fixit. nec ampliꝰ libertas data est illis occupare qd̃ vetuit tãq̃z ꝑs insule nõ sit terra sed pelagus. Cũ ergo pictauis esset q̃ndaz infantẽ sine baptismo defunctũ suis orõnibꝰ ad vitã restituit. Nam tãdiu iacuit in puluere donec ꝑiter surgerẽt senex de orõne ⁊ infans de morte. Cũ aũt filia eiꝰ apia maritũ vellet accipe hilariꝰ pat̃ eiꝰ ei ꝑdicauit. ⁊ in sacre vginitatis ꝓposito ꝯfirmauit. Quã dũ ille firmã ꝯsiderãs et ne aliqñ flecteret̃ formidãs. dñm instãtiꝰ exorauit vt eaz ad se recipet. nec vltra viuere ꝑmitteret. Qd̃ ⁊ factũ est. Nã pꝰ paucos dies ad dñm migrauit. quã ipse ꝓprijs manibꝰ sepeliuit Qd̃ mat̃ beate apie ꝯsiderãs epm rogauit. vt sibi q̃d ⁊ filie impetraret. Qd̃ ⁊ fecit. et ipsam orõe sua ad regnũ ꝑmisit. C Eo tpe leo papa hereticoꝝ ꝑfidia depuatꝰ. oim epoꝝ ꝯcilium ꝯuocauit. Quibꝰ conuocatis hilariꝰ nõ vocatꝰ aduenit. Qd̃ audiẽs papa ꝑcepit ne aliq̃s sibi assurgeret. nec aliquẽ locum daret. Cũ ergo ingressus fuisset dixit ad eũ papa. Tu es hilariꝰ gallus. Et ille. Non sum gallus. sed de gallia. i. nõ sum in gallia natꝰ. sed de gallia epus. Cui papa. Et si tu es hilarius de gallia ⁊ ego suz leo romane sedis aplicus ⁊ iudex. Cui hilariꝰ Et si sis leo non tñ de tribu iuda. ⁊ si iudicãs resides. sed non in sede maiestatis. Tũc papa cũ indignatõe surrexit dicẽs. Modicũ prestolare donec redeam. ⁊ tibi q̃d mereris reddã. Cui hilarius Si nõ redieris q̃s mihi ꝑ te rñsurus erit. Et ille. Concitus redibo. ⁊ tuã suꝑbiam humiliabo. Cũ ergo papa ad secreta sue nature iuisset dissenteria perijt. et oĩa intestina ibidem ꝓijciens. miserabilit̃ vitaz finiuit. Interea videns hilariꝰ q̃ nullus sibi assurgeret. patient̃ ferens. in t̃ram se posuit dicẽs. Dñi est terra Statimqz nutu dei terra quã insederat sursum se extulit ⁊ vsqz ad equalitatẽ alioꝝ epoꝝ se leuauit. Cum igit̃ papa miserabiliter nũciaret̃ defunctꝰ. assurgens hilariꝰ omnes episcopos in fide catholica cõfirmauit. ⁊ cõfirmatos ad ꝓpria remisit. Hoc aũt miraculum de morte leonis pape dubitationẽ hz tum qꝛ historia eccl̃iastica vel triptita nihil de hoc loquit̃. tum qꝛ aliquẽ papã talis noĩs tunc fuisse cronica nõ testat̃. tum qꝛ hieronimus dicit q̃ sancta romana eccl̃ia semꝑ immaculata ꝑmansit. ⁊ in futuro manebit sine vlla hereticorũ insultatione. Posset tñ dici q̃ tunc erat aliq̃s papa sic vocatꝰ. nõ q̃dem canonice electus sed tyrãnice intrusus. Vel forte liberiꝰ papa q̃ ꝯstantino heretico fauebat alio noĩe dictus est leo. Tandẽ mltis miraculis ꝑpetratis cũ beatus hilariꝰ infirmatꝰ obitũ suum ĩminere cognosceret. leonciũ ꝑsbyterũ quẽ maxime diligebat ad se vocauit ⁊ nocte ĩminente vt foras exeat admonuit. et si quid audiret vt renunciet impauit Ille iussa cõplens. voces adhuc ciuitatis tumultuantis se audisse reuertẽs exposuit. ⁊ cũ circa eum vigilaret finẽ eiꝰ expectans media nocte iterum iubet̃ exire. ⁊ q̃d audiret iacẽti referret. Qui cũ se nihil audisse renunciasset mox nimia claritas quã etiaz ꝑdictus ꝑsbyt̃ sufferre nõ poterat ad eũ intrauit. ⁊ sic paulatim recedente lumine ad dñm migrauit. Floruit at̃ circa annũ dñi. cccxl. sub ꝯstãtino. Festum huius sancti est in octaua epiphanie.

Cum duo mercatores massaz cere cõmuniter haberẽt ⁊ vnus altero renitẽte eam ad altare sãcti hilarij obtulisset. statim ꝑ mediũ diuisa ꝑs vna sibi remãsit. reliqua renitenti deuenit.

XVIII A

De sancto machario

Acharius dicitur

a macha q̄d est ingeniū ⁊ ares virtus. Uel dicit̄ a macha quod est ꝑcussio ⁊ rio magister. Fuit enim ingeniosus ꝯ̄ demonis fallaciaꝫ v̄tuosus q̄ntū ad vitā ꝑcussio in domatōne corꝑis. magister in regimine p̄lationis. Uel macharius. i. beatus. B

Macharius abbas descēdit ꝑ vastitatem deserti ⁊ intrauit dormire ī monumēto vbi sepulta erant corꝑa paganoꝝ. ⁊ extraxit vnū corpus sub caput suū tanq̄ꝫ plumaciū. Demones at̄ volētes eum t̄rere. vocabāt q̄si vnā mulierē dicētes. Surge veni nobiscū ad balneū. Et alt̄ demon sb̄ ipso tanq̄ꝫ ex mortuo illo dicebat. Peregrinū quendā habeo sup̄ me. nō possum venire Ille aūt nō expauit. sed tūdebat corpꝰ illud dicēs. Surge ⁊ vade si potes. Et audiētes demones fugerūt voce magna clamātes. Uicisti nos dn̄e. Dū aliqn̄ abbas macharīꝰ a palude ad cellā suā p̄teriret. occurrit ei diabolus cū falce messoria ⁊ volēs eū cuꝫ falce ꝑcutere nō potuit. Et dixit ei. Multā violenciā patior a te machari. qꝛ nō possuꝫ p̄ualere aduersum te. Ecce enī quidq̄d tu facis ⁊ ego facio. Ieiunas tu ⁊ ego penitꝰ non comedo. Uigilas tu ⁊ ego oīno nō dormio. Unū est solūmō in q̄ me supas. Et dixit abbas. Qd̄ est illud. Cui ille. Hūilitas tua. ꝑ quā nō preualeo aduersuꝫ te. Dū temptatōnes ip̄m nimiū molestarēt. surgēs ⁊ magnū saccum arene humeris suis īponēs. diebꝰ multis sic ꝑ desertū ibat. Quē theosebiꝰ inueniēs dixit Abba cur tantū onꝰ portas. Et ille. Uexo vexantē me. Abbas macharīꝰ vidit sathanā transeuntē in habitu hoīs ⁊ hn̄tē vestimētuꝫ lineū laceratum. ⁊ ꝑ oīa foraīma depēdebāt āpulle. et dixit ei. Quo vadis. Cui ille. Uado potionare frēs. Cui macharius. Quare tot ampullas portas. Rn̄dit. Gustū fratribus porto. ⁊ si vnū alicui n̄ placebit. offerā aliud. vl̄ tertio. ⁊ sic ꝑ ordinē vt aliqd̄ placeat. Et cū rediret dixit ei macharius. Quid fecisti. Respondit. Oēs sanctificati sunt ⁊ nemo mihi acq̄euit nisi vnus q̄ vocat̄ theotistus. Surgēs aūt macharīꝰ illuc iuit ⁊ frēm temptatū inueniēs sua eū exhortatione ꝯuertit Pꝰ hec iteꝝ eū macharīꝰ inueniens dixit. Quo vadis. Cui ille. Ad frēs vado. Reuertēti occurrit senex ⁊ dixit. Quid faciunt fratres illi. Cui diabolus. Male. Et dixit. Quare. Qꝛ omnes sancti sunt. ⁊ qd̄ est maiꝰ malū. vnū quē habebā amisi. ⁊ omnibꝰ sanctior factus est. Audiēs hoc senex grās egit deo. Quodā die macharīꝰ caput defūcti repperit. ⁊ duꝫ orasset. intr̄ogauit illud cuiꝰ caput fuerit. Et rn̄dit se fuisse paganū. Et dixit ei macharīꝰ. Ubi est aīa tua. Rn̄dit in inferno. Cunqꝫ req̄reret si multū in ꝓfundo esset. rn̄dit q̄ tātū in ꝓfūdo erat q̄ntū distaret terra a celo. Cui macharius. Sūt ne aliq̄ te ꝓfundiores. Rn̄dit. Etiā iudei. Cui iteꝝ ille. Et vltra iudeos sunt ne aliqui ꝓfundiores. Cui ille. Profundiores omnibꝰ sunt falsi christiani. q̄ christi sang̃ne redēpti tantū p̄ciū ꝑuipenderūt.

C Dum ꝑ q̄ndā solitudinē ꝓfundissimaꝫ ꝑgeret ad qd̄libet miliare arundinē figebat. vt postmodū redire sciret. Sꝫ dū iam nouē dietas fecisset. ⁊ in q̄daꝫ loco q̄esceret. diabolus omnes arūdines collegit. ⁊ ad caput eiꝰ posuit. Uñ ad redeundū plurimum laborauit. Frater q̄dam plurimū cogitationibꝰ suis molestabat̄ q̄ scꝫ in cella sua inutilit̄ eēt sed si int̄ hoīes habitaret mlt̄is ꝓdesse posset Qui cū cogitatōnes suas machario retulisset. ille ait. Fili sic illis rn̄de. Hoc saltē facio. qꝛ ꝓpter christum ꝑietes istiꝰ celle custodio Dum q̄ndam culicē se pungentē manu occidisset. ⁊ multū de illo sang̃nis emanasset. rep̄hendens se q̄ ꝓpriam vindicasset iniuriaꝫ. nudꝰ sex mēsibꝰ in deserto māsit. ⁊ inde a scabronibus totus laceratꝰ exiuit. Post h̄ multis claris v̄tutibꝰ in pace q̄euit

XIX A

De sancto felice

Felix p̄nomine in pincis d̄r. vl̄ a loco in q̄ req̄escit. vl̄ a subulis q̄bus passus ꝑhibet̄. Nā pinca subula dicitur. Aiunt enim q̄ cuꝫ magister pueroꝝ extiterit. et eis nimium rigidꝰ fuerit. tentus a paganis cum christuꝫ libere ꝯfiteret̄. traditꝰ fuit in manibus pueroꝝ q̄s ipse docuerat. q̄ eum cū stilis ⁊ subulis occiderūt. Eccl̄ia tn̄ tenere videtur q̄ nō martyr

extitit sed ꝯfessor. Hic ad q̄dcūqz idolū duce
bat̄ vt ei sacrificaret. in illud exufflabat. ⁊ con
tinuo corruebat. Legit̄ aūt in q̄dam alia
legēda q̄ dū maxim⁹ nolan⁹ ep̄us ꝑsecutiōz
fugiens fame ⁊ gelu afflictus solo corruisset
felix ab angelo ad eū mittit̄. ⁊ cū nihil ibi cibi
haberet de sente ꝓxima pendentē vidit race
muz de q̄ in os ei⁹ exp̄ssit vinū humerisqz im
positū secū detulit. Ipso igit̄ defūcto felix in
ep̄m eligit̄. Qui post dū p̄dicaret ⁊ ꝑsecutor
euz q̄reret int̄ ꝑietes dirutos ꝑ modicū adi
tum se occultauit. Statiqz nutu dei ꝑ aditū
illum telas aranee texuerunt. Quas dū ꝑse
cutores cōspiciūt. neminē illic esse putantes
abscedūt. Inde aūt ad aliuz locū sanctus
felix ꝑgens. a q̄dā vidua ꝑ tres mēses alimē
ta suscepit. nunq̄z tñ ei⁹ faciē vidit. Tādē pa
ce reddita. ad eccl̄iaz suaz redijt. ⁊ ibi in pace
requieuit. sepultus iuxta vrbem in loco q̄ d̄r
pincis. Huic ⁊ alius erat frater q̄ felix sil̄r
dicebat̄. Cunqz etiā ipse idola adorare coge
ret̄ dixit. Inimici estis deoꝝ vestrorum. qꝛ si
me ad illos duxeritis in eos sicut frater me⁹
exufflabo ⁊ corruent B Excolebat aūt
sanct⁹ felix ortū. Quidam v̄o olera ei⁹ rape
cupientes. dū furtū se facere cogitabāt. tota
nocte ortū diligenti⁹ excolebant. Mane at̄
a sancto felice salutati. peccatū suū ꝯfitentes
ad ꝓpria redierūt Veniētes at̄ gentiles vt
sanctū felicē tenerēt. manus eoꝝ dolor nimi
us apprehēdit. Qui cū vlularēt dixit eis. Di
cite. Christus est de⁹. et dolor ꝯtinuo vos di
mittet. Quib⁹ dicentib⁹ sanati sūt. Pon
tifex idoloꝝ ad eum venit dicens. Bñe ecce
deus me⁹ vt te venientē vidit. ꝯtinuo fugaz
arripuit. Cui dum dicerem quare fugis ait.
Virtutē hui⁹ felicis ferre nō possū. Si g⁹ de
us meus ita te timet. quāto magis ego time
re te debeo. Quē cū felix ī fide instruxissz. ba
ptizari se fecit. Adorantib⁹ appollinē dixit
felix. Si v̄e deus appollo est dicat mihi quid
est q̄d in manu nūc clausuz teneo. Habebat
autē in manu cedulam in qua oratio dñica
erat scp̄ta. Quo nihil rñdente. gētiles ꝯuersi
sunt. Tandē missa celebrata ⁊ ꝑplo data pace
in pauimentū in orōne se ꝓijciens migrauit
ad dominum.

XX A

De sancto marcello

Marcellus dict⁹ est
m quasi arcens malū a se. Vel d̄r mar
cellus q̄si maria ꝑcellens. i. mūda
nas aduersitates ꝑcutiēs ⁊ ꝯculcās. Assimi
latur eī mund⁹ mari. qꝛ sicut dicit chrisosto
mus sup matheū. In mari est sonus ꝯfusus
timor ꝯtinu⁹. imago mortis. vndaꝝ ꝯtentio
infatigabilis. incōstātia iugis.

Marcellus cū rome summ⁹ pontifex
m eēt ⁊ maximianū imꝑatorē d̄ nimia
in christianos seuicia increparet. et
in q̄dam domo cuiusdā matrone in eccl̄iaz
ꝯsecrata missaz ageret. irat⁹ imꝑator domū
illam fecit stabulū iumētoꝝ. ⁊ eundē marcel
lum ibidē ad seruitiuz cū custodia aīaliū de
putauit. In q̄ seruitio post multos ānos in
dño req̄euit circa annos dñi. cclxxxvij.

XXI A

De sancto anthonio

Anthonius d̄r ab
a ana q̄d est sursum ⁊ tenens. quasi
suꝑna tenēs ⁊ mundana despiciēs
Despexit aūt mundū. qꝛ immūdus inquie
tus trāsitorius deceptiu⁹ ⁊ amarus. De his
dicit aug⁹. O munde īmunde. q̄d ꝑstrepis
q̄d auertere nos conaris. tenere nos vis fu
giens. q̄d faceres si maneres. quē nō decipes
dulcis q̄ amar⁹ dulcia alimēta mentiris. Ei
us vitā anastasius scp̄sit. B

Anthoni⁹ cum. xx. esset annoꝝ ⁊ au
diret legi in eccl̄ia. si vis ꝑfectus esse
uade ⁊ vende oīa q̄ habes ⁊ da pau
perib⁹. oīa sua vendēs pauꝑib⁹ erogauit et
heremiticam vitam duxit. Hic innumerabi
lia demonū temptamēta sustinuit. Qua
dam vice dū spūm fornicationis virtute dei
suꝑasset diabolus in specie pueri nigri ante
eum ꝑstratus apparuit. ⁊ se ab eo victum cō
fessus est. Nam ⁊ hoc p̄cibus impetrauit. vt
videret fornicationis demonem iuenib⁹ in
sidiantem. Quē cum in p̄dicta forma vidis
set dixit. Vilissima mihi apparuisti specie. te
vltra nō timebo. Alia vice dum in q̄daz

tumulo latitaret mltitudo demonũ eũ adeo
lacerauit q̃ minister ei⁹ q̃i mortuũ eũ ꝓprijs
humeris asportaret. Cunqz eũ oẽs q̃ ꝯuene-
rãt. q̃si mortuũ plorassent. dolentib⁹ cunctis
subito anthoni⁹ reuiuiscit. ⁊ a ministro ad p̃
dictũ tumulũ se iterꝫ portari fecit. Qui cũ ibi
ex dolore vulnerũ ꝑstrat⁹ iaceret. ex v̄tute aĩ
ad ꝯflictũ demones excitabat. Tũc illi in for
mis varijs ferarũ apparuerũt. ⁊ eum iterum
dentib⁹ cornib⁹ ⁊ vnguib⁹ crudelissime lace-
rauerũt. Tunc subito splendor mirabilis ibi
apparuit. ⁊ demones cũctos fugauit. Antho
nius aũt ꝯtinuo sanatus est. ibiqz christum
adesse intelligẽs ait. Vbi eras bone iesu vbi
eras. quare a p̃ncipio nõ fuisti hic vt me ad
iuuares ⁊ vulnera mea sanares. Cui domi-
nus. Anthoni hic erã. sed expectabaz videre
certamẽ tuũ. Nũc aũt q̃ virilit̃ dimicasti. in
toto orbe te faciam noĩari. ¶ Tanti aũt fer-
uoris erat q̃ cũ maximian⁹ impator christi
anos occideret. ipse martires sequebat̃ vt cũ
eis martir fieri mereret̃. ⁊ vehement̃ tristaba
tur eo q̃ sibi martiriũ nõ daret̃. C Cum
aũt in alterã heremũ ꝑgeret. argenteũ discũ
repperit. ⁊ intra se sic dicere cepit. Und̃ hic ar
gente⁹ discus. vbi hoĩm vestigia nulla vidẽ
tur. Si eĩ viatori cecidisset vtiqz p̃ sui magni
tudine latere nõ posset. Hoc diabole artifici
um tuũ est voluntatẽ tñ meã nunq̃z poteris
ĩmutare. Et hoc dicẽs discus vt fumus eua
nuit. Postmodũ ingentẽ massam veri auri
repperit. sed vt incẽdiũ auruz fugit. Sicqz ad
montẽ fugiẽs. xx. ãnis ibi ꝑmãsit. innumeris
coruscans miraculis. ¶ Quadã vice dũ in
spũ rapt⁹ esset. totũ mũdũ laqueis se inuicez
ꝯnectentib⁹ plenũ vidit. Qui exclamans ait
O q̃s istos euadet laqueos. Et audiuit. hũi
litas. Aliqñ duz ab angel' in aere eleuaret̃
assunt demones. ⁊ ei⁹ transitũ ꝓhibent pcta
eius ab exordio natiuitatis eius obijcientes.
Quib⁹ angeli. Nõ debetis illa narrare que
xp̃i iam pietate s̃t deleta. Si q̃ aũt scitis ex q̃
fact⁹ est monach⁹ illa ꝓferte. Et cũ in ꝓbatõ
ne deficerẽt. liber anthoni⁹ in sublime tollit̃.
⁊ liber deponit̃. D ¶ Narrat anthonius
de se. d. Vidi aliqñ diabolũ celsuz corpe qui
se dei v̄tutẽ ⁊ ꝓuidentiã ausus ẽ dicere ⁊ ait.
Quid vis vt a me tibi det̃ anthoni. At ego
sputa in os ei⁹ ꝯgeminãs totũ me ĩ eum xp̃i
noĩe armat⁹ ingessi. ⁊ statĩ euanuit. ¶ Huic
diabol⁹ aliqñ in tãta ꝓceritate apparuit q̃ ce
luz capite tãgere videret̃. Quẽ cũ anthonius
q̃s esset int̃rogasset. ⁊ ipse se sathanã esse dixis
set. addidit sathanas. Cur me sic impugnãt
monachi ⁊ maledicũt christiani. Cui antho
ni⁹. Juste h̃ faciũt. q̃ tuis sepe insidijs mole
stant̃. Et ille. Ego eos nequaq̃z molesto. sed
ipsi inuicẽ se ꝯturbãt. Ego eĩ ad nihilũ suz re
dact⁹. q̃ iã ĩ cũctis ꝑtib⁹ regnat xp̃s. Qui
dã sagittari⁹ bt̃m anthoniũ gaudẽtez cũ fra
trib⁹ q̃daz vice ꝯspexit ⁊ ei displicuit. Cui an
thoni⁹ Pone sagittã in arcũ ⁊ trahe. Qd̃ et
fecit. Cũqz scd̃o et t̃cio h̃ fieri mandasset dixit
sagittari⁹. Tantũ trahere potero q̃ de e⁹ fra
ctõe dolebo. Cui anthoni⁹. Sicẽ in ope dei
q̃niam si sup̃ mensurã tendere vellem⁹ citi⁹
frãgeremur. Expedit ergo rigorẽ aliqñ rela-
xari. Hoc audiẽs ille edificatus recessit. E
Int̃rogauit q̃dã anthoniũ dicẽs. Quid cu
stodiens placebo deo. Et rñdẽs dixit. Quo-
cunqz vadis sp̃ deum p̃ oculis tuis habeas.
In his q̃ agis testimoniũ sacrarũ scp̃turaꝝ
adhibeas. In q̃cunqz loco sederis nõ inde ci
to recedas. Hec tria custodi ⁊ salu⁹ eris.
Abbas q̃dam int̃rogauit anthoniũ dicens.
Quid faciã. Cui anthoni⁹. Non ꝯfidas in
tua iusticia. Ventris ⁊ lingue sit tibi ꝯtinen-
tia. Et ne penitearis d̃ re trãsacta. Dixit iterꝫ
anthoni⁹. Sicut pisces si ĩ sicco tardauerĩt
moriunt̃. ita ⁊ monachi extra cellaz tardãtes
aut cũ viris secularib⁹ immorantes. a q̃etis
ꝓposito resoluunt̃ Iterꝫ dixit anthoni⁹ Qui
sedet in solitudine et quiescit. a tribus bellis
eripit̃. s. auditus locutionis. ⁊ visus. ⁊ contra
vnum tantũmodo pugnã habebit. s. cordis
F ¶ Quidam fratres cum quodam sene ad
abbatem anthoniũ visitandũ iuerũt. Dixit
qz anthonius fratribus. Bonum comitem
habuistis senem hũc. Deinde dixit seni. Bo
nos fratres inuenisti tecum abba. Cui ille.
Bonos q̃dem inueni. sed habitatio eorum
non habet ianuam. Quicũqz enim vult in-
trat in stabulũ. ⁊ soluit asinum. Hoc autẽ di-
cebat. q̃niam omnia que erant in corde eoꝝ

statim erāt in ore. Dixit abbas anthoni⁹ Scire cōuenit q̄niam sunt tres mot⁹ corpa les. Unus q̄dem nature. ali⁹ ex ciboꝝ pleni tudine. terti⁹ ex demone. Frater q̄dam re nūciauerat seculo. sed nō plene q̄ quedā ad huc sibi retinebat. Cui anthoni⁹. vade ⁊ eme carnes. Qui vadēs emit carnes. et portans eas dū veniret lacerabāt eū canes. Cui antho nius. Qui renūciant seculo ⁊ volūt habere pecunias ita impugnati a demonib⁹ discer punt. Anthoni⁹ dū in heremo tedio affi ceret dixit. Dñe volo salu⁹ fieri. et ñ ꝑmittūt me cogitationes mee. Et surgēs exiuit foras et vidit q̄ndam sedentē atq̄ opantē. ⁊ deinde surgentē ⁊ orantē. Erat aūt angelus dñi. ⁊ di xit ei. Sic fac ⁊ salu⁹ eris. Cum q̄daz vice fratres de statu animaꝝ ab anthonio quesis sent. sequēti nocte vox vocauit eum dicens. Surge exi ⁊ vide. Et ecce vidit q̄ndaz longū et terribilem caput vsq̄z ad nubes tollentem q̄ quosdā pennatos ad celū volare cupiētes extensis manib⁹ ꝓbibebat. ⁊ alios libere ꝑuo lātes retinere nō poterat. ⁊ maximū gaudiū mixtū cuz nimio dolore audiebat. Et intelle xit animaꝝ illuz esse ascensum ⁊ diabolū ꝓbi bentem. qui q̄sdam obnoxias retineret ⁊ de sanctoꝝ volatu q̄s retinere nō poterat sic do leret. Aliq̄n duz cū fratrib⁹ oparet antho nius. suspiciēs in celum cū tristem visionez vidisset. ꝓuolut⁹ ante deū rogauit vt futurū scelus auerteret. Fratrib⁹ v̄o sup hoc eū int̄ rogantib⁹ cum lacrimis ⁊ singultib⁹ dixit q̄ inauditū scelus seculis īmineret. Uidi inq̄t altare dei a multitudine equoꝝ circūdatum qui calcib⁹ omnia discerpebāt. Magno enī turbine fides catholica subuertet. ⁊ homīes iumentis sil̄es christi sacramēta diripiēt. Fa ctaq̄z est vox dñi. d. Abomīabunt altare me um. Post duos aūt ānos erūpentib⁹ arri anis eccl̄ie vnitatē sciderūt. baptisteriū et ec clesias polluerūt. ⁊ sup altaria christianos in star ouiū mactauerūt. G Bux q̄dam egipti arrian⁹ noīe ballachi⁹. cū ita eccl̄iam dei infestaret. vt v̄gines ⁊ mōachos nudatos publice v̄beraret. sic ei scp̄sit ātboni⁹. Uideo irā dei sup te venientē. Jaz desine ꝑseq̄ christi anos ne ira dei te occupet. q̄ ꝓxim tibi minat̄ interitū. Infelix legit epl̄am et irrisit et in eaz expuens ad terraz ꝓiecit. ac portitores v̄beri b⁹ multis afficiēs anthonio talia remādauit Quoniā tibi est tāta cura de monachis. ad te q̄z ꝑueniet nostri disciplina rigoris. Post q̄nq̄z aūt dies equū suū māsuetissimum insi dēs morsu ipsi⁹ eq̄ ad terraz ꝓijcit ⁊ corrosis atz laceratis crurib⁹ infra triduū expirauit. Cū q̄dā frēs v̄bū salutis ab anthonio q̄si uissent ait ille. Audistis dñm dicentē. Si q̄s te ꝑcusserit in vnā maxillā p̄be ei alterā. Di cūt ei. Hoc implere nō possum⁹. Et ille. Sal tez d̄ vna patient̄ ferte. Et illi. Nec et h̄ posse mus. Quib⁹ anthoni⁹. Saltē ne velitis ꝑcu tere magis q̄z ꝑcuti. Et illi. Nec h̄ possemus Tūc anthoni⁹ dixit discipulo suo. Sucos p̄ para fratrib⁹ istis. q̄z nimis delicati st̄. Sola oratio necessaria est vob̄. Hec in vita spatrū legunt̄. Tandē beat⁹ anthoni⁹. cv. anno vite sue frēs deosculās in pace q̄euit sub ꝯstanti no. q̄ cepit. circa annū dñi. cccxl.

XXII A

De sancto fabiano

Fabian⁹ quasi fa brican⁹ fabricās b̄titudinē sup̄nā. id ē eā sibi acq̄rens triplici iure. scz iure adoptionis. emptōnis ⁊ debellationis.

Fabian⁹ ciuis roman⁹ fuit. ⁊ cū pa pa defūcto ꝑ alio eligēdo ꝓpl̄us cō uenissz. int̄ eos ⁊ ipse venit. rei exitū scire volens. Et ecce colūba cādida descēdit sup caput ei⁹. Q̄d cū oēs mirarent̄. ab eis in papā eligit̄. Hic vt ait damasus papa ꝑ oēs regiones septē diacones misit. ⁊ eisdē septez subdyacones tradidit. q̄ oīm gesta martirū collegerunt. Hic vt ait haymo impatori phi lippo volēti int̄esse pasce vigilijs ⁊ cōmunica re mysterijs restitit. nec q̄usq̄z pcta ꝯfiteret̄ ⁊ int̄ penitētes staret. int̄esse ꝑmisit. Tādē pon tificat⁹ sui āno. xiij. iussu decij capitis obtrū catione martirio coronat̄. Passus est autez circa annū dñi. cclij

XXIII A

De sancto sebastiano

Ebastian⁹ dictus

est a sequens. ⁊ beatitudo. ⁊ astin. quod est ciuitas. ⁊ ana quod est sursum. quasi sequēs beatitudinem ciuitatis superne. hoc est eam possidēs ⁊ acq̄rens. ⁊ hoc q̄ntuplici denario ꝑm augustinum. Paupertate regnuz. dolore gaudiū. labore req̄ez. ignominia gloriā. morte vitaz. Vel dicitur sebastian⁹ a basto. Nā miles christus. equus ecclesia. bastum siue sella sebastianus. quo mediante christus in ecclesia militauit. ⁊ de multis martirib⁹ victoriam obtinuit. Vel sebastianus interp̄tat̄ vallat⁹ vel circumiens. Vallatus q̄ sagittis tanq̄z ericius fuit circūdatus. circumiens. q̄ oēs martires circūibat ⁊ oēs ꝯfortabat B

Sebastianus vir christianissim⁹ narbonensis genere. ciuis mediolanēsis. diocleciano ⁊ maximiano impatoribus adeo carus erat vt p̄ncipatū ei p̄me cohortis traderent. ⁊ suo aspectui iuberēt sp̄ astare. Hic militarē clamidē ad hoc tantum ferebat vt christianoꝝ aīas quas in tormentis videbat deficere ꝯfortaret. Dū aūt p̄clarissimi viri marcellian⁹ et marc⁹ gemini fratres p̄ fide christi decollari deberēt. ad eos parentes adueniūt. vt ipsoꝝ aīmos a suo p̄posito reuocarent. Aduenit ergo mater ⁊ soluto capite scissisq̄z vestib⁹ vberibusq̄z ostēsis aiebat. O p̄dulces filij circūdat me inaudita miseria. ⁊ intollerabilis luctus. heu me miseram amitto filios meos ad mortē vltro tendentes. Quos si mihi hostes auferrent. per media sequerer bella raptores. Si violentia iudicia ꝯcluderent. carcerē irrūperē moritura. Nouū hoc p̄eundi gen⁹ est. in q̄ carnifex rogat̄ vt feriat. vita optat̄ vt pereat. mors inuitat̄ vt veniat Nou⁹ hic luctus. noua miseria. in qua natoꝝ iuuētus spōte amittit̄. ⁊ parentū miseranda cogit̄ senect⁹ vt viuat Hec dicente matre. pat̄ senior manib⁹ adducit̄ seruuloꝝ. ⁊ capite asperso puluere hmōi voces dabat ad celum. Ad mortē vltro p̄ficiscentibus filijs valedictur⁹ adueni vt que mee sepulture p̄aueram in filioꝝ sepulturis infelix expendā. O filij mei baculuz senectutis. ⁊ geminū meoꝝ viscerū lumen. cur sic mortē diligitis. Venite huc iuuenes flete sup̄ iuuenes sponte p̄euntes. Venite huc senes. ⁊ mecum sup̄ filios meos plangite. Accedite huc p̄rēs et p̄hibete ne talia patiamini. Deficite plorādo oculi mei. ne videā filios meos gladio cedi. Hec dicēte patre aduenīūt ꝯiuges aspectibus eoꝝ p̄prios filios offerētes atz eiulando clamātes. q̄b⁹ nos dimittitis. q̄ erūt horum infantū dñi. Quis vrās largas diuidet possessiones. Heu q̄z ferrea pectora. q̄ parētes despicitis. amicos respuitis. vxores abijcitis filios abdicatis. ⁊ vos carnificib⁹ spōtaneos exhibetis. Int̄ hec aūt ceperunt viroꝝ corda mollescere. C Tūc sanctus sebastian⁹ qui ibi aderat erumpens in mediū dixit. O fortissimi milites christi nolite p̄ misera blandimenta coronā deponere sempiternā. Sz et parētibus dixit. Nolite timere. nō separabunt̄ a vobis. sed vadūt in celuz vobis parare sidereas māsiones. Nā ab initio mundi h̄ vita in se sperantes fefellit. se expectantes decepit. de se p̄sumētes irrisit. ⁊ ita nullum omnino certum reddidit vt omnibus probetur esse mētita. Vita hec admonet furem vt rapiat. iracundū vt seuiat. mendacem vt fallat Ipsa imperat crimina. iubet facinora. suadz iniusta. Hec autem p̄secutio quam hic patimur. hodie excādescit ⁊ cras euanescit. hodie exardescit ⁊ cras refrigescit. sub vna hora inducitur ⁊ sb̄ vna hora excluditur. Dolor autem eternus renouatur vt seuiat. augmētatur vt exurat. inflammat̄ vt puniat. In amore ergo martirij nostros iam suscitem⁹ affectus. Ibi enim diabolus se vincere extimat qui dum capit captus est. dū tenet tentus est dum vincit victus est. dum torquet torquet̄ dum iugulat occisus est. ⁊ dum insultat irrisus est. Igitur dū beatus sebastianus hec ex ore p̄ferret. subito p̄ vnaz fere horā a splendore nimio de celo descendente illuminat⁹ est. et sub illo splendore pallio cādidissimo amictus. ⁊ ab angelis septem clarissimis circūdatus. Iuuenis etiā apparuit iuxta euz dans ei pacem ⁊ dicēs. Tu semp̄ mecū eris. Cum autem beatus sebastian⁹ hec et his similia predicaret. zoe vxor nicostrati. in cui⁹ domo sancti custodiebantur. que loquelam amiserat. pedibus eius p̄uoluta nutibus veniam postulabat. Tūc sebastianus ait. Si ego christi

seruus sū. et si vera sunt oīa q̄ ex ore meo hec mulier audiuit ⁊ credidit. aperiat os eius q̄ aperuit os zacharie pphete sui. Ad hāc vo cē mulier exclamauit. Bñdict⁹ ꝑmo ozis tui et bñdicti q̄ omnib⁹ q̄ locut⁹ es credunt. Vi di enī angelū librū tenentē ante te. vbi oīa q̄ tu dixisti scꝑta erant. Vix aūt ei⁹ ℔ audiens p̄cidit ad pedes sācti sebastiani sibi postu lās indulgeri. Statimq3 absoluēs martires rogabat vt liberi abirēt. Qui dixerūt nulla⁊ tenus se deserturos victoriā quā cepissent. Tantā igit̄ grāz ⁊ vtutē vbis sancti sebastia⁊ ni dñs ꝓtulerat. q̄ nō solū marcellianum et marcū in martiriꝝ ꝓstantia roborauit. ꝫ etiā p̄em eoꝝ noīe tranquillinū ⁊ matrē cū mul tis alijs ad fidē ꝓuertit. Quos oēs policar⁊ pus p̄esbiter baptizauit. ℔ Trāquil⁊ linus aūt morbo grauissimo laborans mor vt baptizat⁹ est sanitatē recepit. ¶ Dꝛefect⁹ āt vbis rome q̄ ⁊ ipe morbo grauissimo labo rabat rogauit tranquillinum vt ad se addu ceret eū q̄ sibi sanitatē dederat. Cuz ergo ad eū venissent policarp⁹ p̄esbiter et sebastiā⁹ et ipe eos rogaret vt etiaz sanitatē reciperet. dixit ei sebastian⁹. vt ꝑ us idola abnegaret. ⁊ ꝓfringendi ea sibi potestatē traderet. ⁊ sic sa⁊ nitatē reciperet. Cui cum cromacius p̄fect⁹ diceret. q̄ ferui sui ℔ facerent et nō ipse. dixit sebastian⁹. Timidi deos suos ꝓfringere for⁊ midant. ꝫ et si dyabol⁹ hac occasione eos le deret. dicerēt infideles eos esse ob ℔ lesos q̄ deos suos ꝓfringerent. Sicq3 policarpus ⁊ sebastian⁹ accincti plus q̄z ducenta idola cō fregerūt. ¶ Post hoc ād dixerūt cromacio Cū nobis idola ꝓfringētib⁹ sanitatē recipere de buisti nec recepisti certū est. q̄ aut infidelita tē nondū abiecisti. aut aliq̄ idola reseruasti. Tunc indicauit se habere thalamū in q̄ erat oīs disciplina stellarū. pro q̄ pater suus pl⁹ q̄z ducenta pondera auri expenderat. et per q̄ futura oīa p̄uidebat. Cui sebastian⁹ Quā diu ℔ integrū habueris. tei p̄m integrū non habebis. Cū q3 ad ℔ ille assentire⁊. tiburci⁹ e⁹ filiꝰ iuuenis egregi⁹ dixit. Non patiar opus destrui tam p̄clarū. Sed ne paterne sanita⁊ ti videar esse ꝓtrari⁹. duo clibani accēdant. vt si destructo opere pater meus sanitatem nō receperit. ambo viui concrement. Cui se⁊ bastian⁹. Sic fiat vt locut⁹ es. Buz igit̄ illa ꝓfringerent angel⁹ p̄fecto apparuit. et sibi a dño iesu sanitatē reddītā nūciauit. Statim q3 sanus effect⁹. cucurrit post eū vt eius pe⁊ des oscularetur. Qui eū ꝓhibuit ex eo q̄ ba⁊ ptismū nondū receperat. Sicq3 ipe ⁊ tibur⁊ cius filius ei⁹ et mille quadringenti de ei⁹ fa milia baptizati sūt. Zoe aūt ab infidelib⁹ tē⁊ ta et diu cruciata emisit spūm. Qō cū audis⁊ set tranquillin⁹ prupit et dixit. Femine nos ad coronā p̄cedūt. vt q̄d viuim⁹ Ipe āt post paucos dies lapidat⁹ est. ℭ Sanctus aūt tiburcius sup p̄unas allatas iubet aut incensuz dijs imponere. aut sup ipas nudis plantis incedere. Qui sibi signū crucis facu⁊ ens. cōstanter sup ipas nudis ingressus est plantis dicens. Videtur mihi q̄ sup roseos flores incedā in noīe dñi nostri iesu xp̄i. Cui fabianus p̄fect⁹ dixit. Quis ignorat ma gi⁊ cam artē xp̄m vos docuisse. Cui tiburcius. Obmutesce infelix. q̄ nō es dign⁹ nomē tam sanctū et tam mellifluū noīare. Tunc irat⁹ p̄fectus iussit eū decollari. ¶ Marcellian⁹ aūt et marc⁹ stipiti affigunt. Cū q3 fuissent affixi psallentes dicebant. Ecce q̄z bonū et q̄z iocū dū habitare frēs in vnū. Quib⁹ p̄fect⁹. Infe lices deponite amentiā et posip̄ liberate. Cui illi. Mū q̄z tam bene epulati sumus. vti⁊ nam tādiu sic nos esse p̄mitteres q̄z diu cor⁊ poris tegimur indumēto. Tūc p̄fect⁹ iussit eos lanceis p latera trāsuerberari. ⁊ sic mar⁊ tiriū ꝓsummauerunt. ¶ Post ℔ prefectus dyocleciano imperatori de sebastiano suggel⁊ sit. Quē ad se vocans dixit. Ego te inter pri⁊ mos in palacio meo semp habui. et tu ꝓtra salutē meā. et deoꝝ imurmurā actenus latuisti. Cui sebastian⁹. Pro salute tua christum sp colui. et p statu romani imperij deū q̄ in ce⁊ lis est semp adorau. Tūc dyoclecian⁹ iussit eū in medīū campū ligari et a militib⁹ sagit⁊ tari. Qui ita eū sagittis impleverūt. vt qua⁊ si ericius videret. et estimantes illū mortuū abierunt. Qui intra paucos dies liberatus stans sup gradū palatij. imperatores venē⁊ tes de malis q̄ christianis inferebat dure re⁊ darguit. Dixeruntq3 imperatores. Istene est

sebastian⁹ quē diu sagittis interfici iusserā⁹ Cui sebastian⁹. Ad h̄ me dn̄s resuscitare dignat⁹ est. vt cōueniā vos. et redarguaz vos de malis q̄ xp̄i famulis irrogatis. Tūc imperator tādiu eū fustigari iussit donec spūm exalaret. Fecitqz corp⁹ ei⁹ in cloacā ꝓijcine a christianis ꝑ martire coleret. Sanct⁹ aūt sebastianus sequēti nocte sācte lucie apparuit et corp⁹ ei⁹ sibi reuelauit. et vt iuxta vestigia apl'oꝝ illud sepeliret p̄cepit. Qd̄ et factū est.

Passus ē āt sub dyocleciano ⁊ maximiano imꝑatorib⁹. q̄ ceperūt circa ānos dn̄i. cc lxxxvij. F Refert Greg⁹ in p̄mo libro dialogoꝝ. ꝙ quedā mulier in tuscia nuꝑ nupta cū ad dedicatiōem eccl'ie sancti sebastiani ab alijs inuitata esset. in ip̄a nocte qua sequenti die ire debebat. carnis voluptate stimulata. a viro suo se abstinere non potuit. Facto aūt mane magis erubescēs vultū hominū q̄z d̄i illuc profecta ē. Mox aūt vt oratoriū vbi erant reliquie sancti sebastiani ingressa est. dyabol⁹ eā arripuit. et corā oībus vexari cepit. Tūc presbiter illi⁹ eccl'ie pallā altaris arripiēs inde eā operuit. Sz dyabol⁹ statim ip̄m presbiterū inuasit. Duxerūt aūt eā amici sui ad incātatores. vt suis incantationib⁹ dyabolū effugarēt. Sed mox dū incantaret iudicio dei legio demonū. id est. sex mille sexingenti sexaginta sex in eam ingressi. ip̄am acrius vexare ceperūt. Quidaz āt vir noīe fortunat⁹ sanctitate cōspicu⁹ suis precibus eā sanauit. Legit̄ q̄z in gestis longobardoꝝ ꝙ tp̄e gūberti regis italia tota tāta peste ꝑcussa ē vt vix vn⁹ alterū sufficeret sepelire. Et hec pestis maxīe rome ac papie grassabat̄. Tūc visibiliter bon⁹ angel⁹ multis apparuit malo angelo sequenti ⁊ venabulū ferenti. precipiens vt ꝑcuteret ac cedē faceret. Quotiēs aūt aliquā domū ꝑcutiebat tot inde mortui efferebant̄. Tūc cuidā diuinit⁹ reuelatuz ē. ꝙ nequaq̄z h̄ pestis cessaret donec sancto sebastiano altare papie ꝯstrueretur. Qd̄ quidē ꝯstructū ē in eccl'ia sancti petri q̄ dicit̄ ad vincula. Quo facto statim cessauit illa quassatio. Et illuc a roma reliquie sācti sebastiani sūt delate. Ambrosi⁹ in p̄fatōe sic ait. Beati martiris sebastiani ꝑ cōfessiōe noīs tui dn̄e venerabilis sanguis effusus simul et tua mirabilia manifestat ꝙ ꝑficis in infirmitate v̄tutē. et nostris studijs das ꝑfectū. et infirmis apud te prestas auxiliū.

XXIIII A

De sancta Agnete virgine.

Agnes dicta est ab agna. qꝛ mitis et hūilis tanq̄z agna fuit. vel a greco quodā agnos. q̄d ē piū. qꝛ pia et misericors extitit. vel agnes ab agnoscendo. qꝛ viā veritatis agnouit. Veritas aūt s̄m Augustinuz oꝑponit̄ vanitati et falsitati et duplicitati. q̄ tria a se remouit per virtutē quā habuit. B

Agnes v̄go prudentissima vt testat̄ ambrosi⁹ q̄ ei⁹ passionē cōscp̄sit. tredecimo āno etatis sue mortē perdidit et vitā inuenit. Infantia quidem cōputabat̄ in annis sz erat senect⁹ mētis īmēsa. Corpore iuuēcula sz aīo cana. pulcra facie sz pulcrior fide. Que dū a scolis reuertit̄ a p̄fecti filio adamat̄. Cui ille gēmas et diuitias innumerabiles ꝑmisit si ꝯsensū ei⁹ ꝯiugio nō negaret. Cui agnes respondit Discede a me fomes peccati. nutrimentū facinoris. pabulū mortis. qꝛ iam ab alio amatore p̄uenta sum Cepitqz ip̄m suū amatorē et sponsū a quīqz cōmendare. q̄ sponse in spōsis p̄cipue requirūt. s. a nobilitate generis. a decore pulcritudinis. a diuitiarū abundantia. a fortitudine et potentie efficacia. et ab amoris excellentia sic dicens. Illum amo q̄ longe te nobilior est et genere dignior. cui⁹ mater v̄go est. cuius pater feminā nescit. cui angeli seruiunt. cui⁹ pulcritudinē sol et luna mirant̄. cuius opes nunq̄z deficiūt. cuius diuitie nūq̄z decrescūt cuius odore reuiuiscūt mortui. cuius tactu ꝯfortantur infirmi. cui⁹ amor castitas est. tactus sanctitas. vnio virginitas. Hec āt q̄nqz ponit in quadā auctoritate dicens. Cui⁹ generositas celsior. possibilitas fortior. aspect⁹ pulcrior. amor suauior. et omni grā elegantior. C Deinde ponit q̄nqz bn̄ficia q̄ sibi sponsus ꝯtulit et alijs sponsis ꝯfert. scilz qꝛ eas fidei anulo subarrat. mlt̄iplici v̄tutuz varietate eas vestit ⁊ ornat. passiōis sue san-

guine eas signat. vinculo amoris eas sibi copulat. ⁊ thesauris celestis glorie eas ditat. sic dicēs. Qui anulo suo subarrauit me. dexterā meā ⁊ collū meū cinxit lapidibus p̄ciosis induit me ciclade auro texta. ⁊ īmensis monilib⁹ ornauit me. posuit signū in faciē meā vt nullū p̄ter eū amatorē assumā. ⁊ sanguis ei⁹ ornauit genas meas. iam amplexib⁹ ei⁹ castis astricta sū. iam corp⁹ eius corpi meo sociatū est. ostendit mihi thesauros incomparabiles. q̄s mihi se daturū si in eo p̄seuera uero repromisit. Audiens hec insan⁹ iuueīs lecto p̄sternit. ⁊ q̄ amore egrotet p̄ alta suspiria a medicis aperit. Cūq3 pater iuuenis eadē v̄gini replicaret. et illa p̄oris spōsi federa se violare nō posse assereret. cepit p̄fect⁹ inq̄rere. q̄s esset iste spōsus de cui⁹ se agnes potestate iactaret. Cum ergo quidā assereret. q̄ xp̄m spōsū suū diceret. blandis p̄us s̄monibus. demū terrorib⁹ eam pulsat. Cui agnes. Quicq̄d vis age. q̄r q̄d queris non poteris obtinere. Ip̄m enī terrentē vt blandientez similiter deridebat. Cui p̄fect⁹. Unum tibi de duob⁹ elige. Aut cū v̄ginib⁹ dee veste sacrifica si tibi v̄ginitas placet. aut cū meretricibus scortaberis. Quia enī nobilis erat. vim sibi īferre nō poterat. et iō titulū sibi christianitatis opposuit. Cui illa. Nec sacrificabo diis tuis. nec sordib⁹ polluar alienis. Mecuz enī habeo custodē corpis mei angelum dñi

B Tunc p̄fect⁹ iussit eam expoliari. et nudā ad lupanar duci. Tantā aūt densitatē capillis eius dñs cōtulit vt melius capillis q̄z vestibus tegeret. Ingressa aūt turpitudinis locū angelū dñi p̄paratū inuenit. q̄ locū claritate nimia circūfulsit. sibiq3 stolā candidissimā p̄parauit. Sicq3 lupanar locus fit orationis adeo vt mūdior exiret q̄z fuissz ingressa. q̄ īmenso lumini dabat honorē. Prefecti āt fili⁹ cū alijs iuuenib⁹ ad lupanar venit. et eos p̄us ad ip̄am inuitauit. Qui īgressi. sed ex miraculo territi. cōpūcti redierunt. Quos ille miseros appellans. et ad eā furēs intrans cū eā vellet ꝯtingere in ip̄m lumen irruit. Qui cū deo nō dedisset honorē. prefocat⁹ a dyabolo expirauit. Qd p̄fect⁹ audiēs cū ingēti ploratu ad eā veit. et causā mortis ei⁹ diligenti⁹ sciscitat. Cui agnes. Ille cuius voluntatē volebat p̄ficere. potestatē in eū accepit et occidit. Nam socij e⁹ de viso miraculo territi redierūt illesi. Cui p̄fect⁹. In h̄ apparebit q̄ nō magicis artib⁹ h̄ egisti si īpetrare poteris vt resuscitet. Orante agnete iuuenis resuscitat. et xp̄s ab eo publice p̄dicat. Ad h̄ temploꝝ pontifices seditiōez excitātes ī ꝓplo exclamauerūt. Tolle magā. tolle maleficam q̄ mētes mutat ⁊ animos alienat. Prefect⁹ aūt viso tanto miraculo eā liberare voluit. sz p̄scp̄tionē metuens vicariū dereliq̄t. ⁊ q̄a eam liberare nō potuit tristis abscessit. Tūc vicarius aspasius noīe iussit eā in copiosuz ignē iactari. Sz in duas p̄tes flāma diuisa. seditiosū ꝓplm exurebat. ⁊ eā minime ꝯtīgebat. Tūc aspasi⁹ in gutture e⁹ gladiū īmergi p̄cepit. Et sic xp̄s spōsus cādid⁹ rubicūdus ipsam sibi sponsam et martyrē consecrauit.

Passa est aūt vt credit tp̄e cōstātini magni q̄ cepit anno dñi. cccix. Cū igit corpus e⁹ christiani et p̄entes ip̄i⁹ cū gaudio sepelirēt. vix a paganis in eos lapides mittētib⁹ euaserūt. E Emerenciana aūt ei⁹ collectanea v̄go sanctissima. licet adhuc cathecumina dū iuxta sepulcrū ei⁹ staret. ⁊ ꝯstāter gentiles argueret. ab eis lapidata est Statimq3 terremot⁹ coruscatōes et fulgura extiterunt adeo q̄ ex paganis plurimi perierunt. ita q̄ ip̄i de cetero veniētes ad sepulcruz virginis nō leserūt. Corp⁹ aūt emerenciane iuxta corpus sancte agnetis positū ē. Cūq3 parentes ei⁹ octauo die iuxta tumulū vigilarent. viderūt chorū v̄ginū vestib⁹ aureis radiantē. inter q̄s viderūt beatā agnetē simili veste fulgentez. et a dextris ei⁹ agnū candidiorem niue stantē. Quib⁹ illa. Uidete ne me quasi mortuā lugeatis. sz ꝯgaudete mecū ⁊ cōgratulamini. q̄r cū his oīb⁹ lucidas sedes accepi Propter hāc visionē celebrabat festū agnetis secūdo. Constantia v̄go filia cōstātini lepra grauissima laborās. cū hāc visionē audisset. tumulū ei⁹ adijt. et ibi duz in oratione p̄sisteret obdormiuit. Uiditq3 btām agnetē sibi dicentē. Cōstanter age cōstantia si ī christū credideris ꝯtinuo liberaberis. Ad hanc vocē euigilās p̄fecte se sanatā inuenit Que

baptismū recipiens. super corp⁹ sctē agnetis basilicā fecit. et ibi in v̄ginitate degens multas exemplo suo ibidez v̄gines aggregauit.

F Quidaz vir noīe paulin⁹ in ecclesia sancte agnetis sacerdotij fūgens officio. mira cepit carnis temptatione vexari. Sed cū deū offendere nollet a sūmo pontifice licentiā petijt cōtrahendi. Cui⁹ bonitatē ⁊ simplicitatē papa ꝯsiderās. anulū ei cū smaragdo dedit. ⁊ iussit vt imagini formose beate agnetis q̄ in sua eccīa depicta erat ex pte sua preciperet vt se ꝑmitteret desponsari. Cūqz hoc sacerdos imagini imparet. illa cōtinuo digitū anularē porrigens et anulo suscepto digitū retrahens. omnē temptatiōem a sacerdote fugauit. Predictus aūt anul⁹ adhuc dicitur in ei⁹ digito apparere. Alibi tñ legit̄ ꝙ cū eccīa beate agnetis rueret. papa cuidā sacerdoti dixit se sibi velle quandā sponsaz custodiendā et nutriendā scz ecclesiā sctē agnetis cōmittere. dansqz ei anulū iussit vt dictā imaginē desponsaret. Quā illa extendēte et retrahēte digitū desponsauit. De hac virgine dicit ambrosi⁹ in libro de v̄ginib⁹. Hāc senes. hanc iuuenes. hanc pueri cantāt. Nemo est laudabilior q̄z q̄ ab omnibus laudari potest. Quot hoīes tot p̄cones q̄ martirē p̄dicant dum loquunt̄. Stupete v̄niuersi ꝙ iam diuinitatis testis existeret. q̄ adhuc arbitra sui ꝑetatem esse non posset. Fecit deniqz vt ei de deo crederet̄ cui de hoīe adhuc ñ crederet̄. qz qd̄ vltra naturā est hoc d̄ autore nature ē. Nouū martyrij gen⁹. nondū idonea pene. et iam matura victorie. Certare difficilis habilis corona. Magisteriū v̄tutis impleuit q̄ nondū indiciū habebat etatis. Nō sic ad thalamū nupta ꝓperaret. vt ad supplicij locū. leta successu. gradu festina. v̄go processit. Itē Ambrosius in prefatione. Beata agnes generositatis oblectamenta despiciens celestem meruit dignitatem. societatis humane vota contemnens. eterni regis est sociata consortio preciosam mortem ꝑ christi confessione suscipiens simul est ei facta cōformis.

XXV A

De sancto Vincētio martyre.

Vincentius dicitur v quasi vicium incendēs. vel vincens incendia vel victoriam tenens. Ipe enī incendit. i. ꝯsumpsit vicia ꝑ carnis mortificationē. vicit incendia suppliciorꝫ ꝑ ꝯstātez penarū perpessionē. victoriaz tenuit mundi ꝑ ipsius despectionē. Vicit enī tria que erāt in mundo. s. falsos errores. immūdos amores. mundanos timores. quos vicit ꝑ sapiētiā mundiciā ⁊ ꝯstantiaz. De quib⁹ dicit augustin⁹ Vt cū oīb⁹ erroribꝰ amoribꝰ ⁊ timoribus vincatur hic mund⁹. sanctorū martyria docent et docuerūt. Eius passionez quidam beatum Augustinum dicunt compilasse. quam prudentius versibus luculenter exequitur. B

Vincenti⁹ nobilis genere sed fide ac v religione nobilior. beati valerij ep̄i dyacon⁹ fuit. Cui ep̄s qz impeditioris erat lingue vices suas cōmiserat. et ipse orationi et contemplationi vacabat. Iussu igit̄ daciani p̄sidis valentiaz trabunt̄. et diro carceri mancipant̄. Cūqz eos fame pene defecisse crederet. eos suo aspectui iussit astare Quos cūqz sanos cerneret et gaudētes. iratus in hanc vocez ꝓrupit. Quid dicis tu valeri. q̄ sub noīe religionis cōtra decreta p̄ncipum facis. Cum aūt btūs valeri⁹ lenius responderet. dixit ei vincentius. Nolt pater venerabilis quasi mente timida submurmurare. sz libera voce exclama. Si ergo iubes pater sancte responsis iudicem aggredior. Cui ille. Iam dudū tibi fili charissime loquendi curā cōmiserā. et nūc ꝑ fide q̄ astamus rñsa cōmitto. Tunc vincenti⁹ ꝯuersus ad dacianū actenus inq̄t a te s̄mo de negāda fide porauit. sed nephariū apud christianorꝫ prudētiam esse cognosce. deitatis cultum abnegādo blasphemare. Tunc iratus dacian⁹ ep̄m in exiliū mitti p̄cepit. vincentiū vero tāq̄z cōtumacē et p̄sumptuosum iuuenē vt eius exemplo alij terrerent̄. in eculeo distentuz mēbris omnib⁹ dissipari. Cūqz corpe totus dissiparet̄ ait dacianus. Dic mihi vincenti vbi nūc tuū miserrimū corp⁹ cōspicis. At ille s̄bridens ait. Hoc est quod semper optaui.

De sancto Vincentio martire.

C Tūc irat⁹ pſes cepit ei omia genera tormētor minari. niſi ei aſſenſuz pberet. Cui vincenti⁹. O felicē me. q̄ mihi iraſci te gui⁹ putas. eo meli⁹ incipis miſereri. Inſurge ergo miſer ⁊ toto malignitatis ſpū debacchare Videbis me dei vtute plus poſſe dum torqueor q̄z poſſis ipe q̄ torques. Ad hec pſes cepit clamare et carnifices virgis ⁊ fuſtibus verberare. Et ait vincēti⁹. Quid facis dacia ne. Ecce tui pe me vindicaſ de tormentis meis Tūc pſes amens fact⁹ dixit carnifici⁹. Modi ſerrimi nihil facitis. Cur deficiunt man⁹ veſtre. Adulteros et patricidas vincere potuiſtis vt nihil iter illata ſupplicia celare poſſēt. et nūc ſolus vincenti⁹ vīa poterit ſupare tormēta. Tūc carnifices pectines ferreos vſq ad intima coſtarū fixerūt. ita vt de toto ei⁹ corpe ſanguis efflueret. et ſolutis coſtaruz cōpaginib⁹. viſcera interna paterent. Et ait dacian⁹. B Miſereri tui vincenti. vt poſſis tam pulcram recupare iuuentutem. et ea q̄ ſupſunt lucrari tormēta. Et ait vincēti⁹. O venenoſa diaboli lingua. tormenta tua nō timeo. Sed B ſolū valde metuo q̄ te mihi fingis velle miſereri. Nam q̄ te magis iratū video. eo ampli⁹ ⁊ magis exulto. Nolo vt aliq̄d minuas de ſupplicijs. vt te victuz in omnib⁹ fatear. Tūc execuleo depoſit⁹ atq̄z ad ignis craticulā rapt⁹ moras carnificum arguēdo ad penā alacriter pperabat. Craticulā ergo ſponte aſcēdēs ibidē aſſatur. exuritur ⁊ cremat. mēbraſq̄z omib⁹ vncini ferrei ⁊ ardētes lamine infigunt. Būq̄z ſanḡne flāma reſpergit. vulnera vulneribus imprimunt. Sal inſup in ignē ſpargit. vt in corp⁹ ei⁹ vndiq̄z vulneratū reſilies ſtridētib⁹ flāmis crudelius cōburat. Jamq̄z non ad art⁹ ſz ad viſcera tela iaciūt. ipaq̄z interna viſcera de ei⁹ corpe extra labūt. Inter hec ille manet imobilis. et ſurſū erectis luminib⁹ dñm pcabat. Cunq̄z miniſtri hec daciano retuliſſent. beu ait dacianus vincimur. Sz iā nūc vt i pena diuti⁹ viuat ipm teterrimo carceri includite et ibi teſtas acutiſſimas ḡerite. pedes eius ligno affigite. ſine omi būano ſolatio extenſum ſic ſup teſtas relinq̄te. et cū defecerit nūciate. Fauent q̄ntoti⁹ miniſtri crudeles dño crudelioꝛi. Sz ecce rex p q̄ miles patit penā cōmutat in gl'az. Nam tenebre carceris ab immēſa luce expellūt. teſtarū aſperitas i omniū florū ſuauitatē mutat. pedes diſſoluunt et ā geloꝛ ſolatio venerādo pfruit. Cūq̄z ſup flores cū angelis pſallēs incederet. modulatio dulcis et mira ſuauitas floꝛ pcul diffundit. Perterriti cuſtodes. cū primas carceris q̄ intus erat vidiſſent. ad fidē puerſi ſūt Hec audiēs dacian⁹ amēs fact⁹ ait Et q̄ ei ampli⁹ faciem⁹. Ecce eni victi ſum⁹. Trāſferat ad lectulū ⁊ ſtramentis molliorib⁹ reponat. ne pl⁹ eū gloꝛioſū faciam⁹. ſi forte defecerit in tormētis. Sz poti⁹ recreat⁹ nouis itez ſupplicijs puniat. Cū igit ad ſtratū molliorē deportat⁹ eſſz. ⁊ ibidē paululū quieuiſſz. ſtatim ſpūm tradidit. circa āños dñi. cclxxvij. ſub dyocleciano et maximiano. Quo audito dacian⁹ vehemēter ſe ſic victū dolens ait. Et ſi nō potui eū ſupare viuentē puniaz vel defunctū. et ſic ſatiabor de pena. ⁊ ſic poterit mihi pueire victoria Juſſu ergo daciani coꝛpus ei⁹ in campū auib⁹ et beſtijs deuorādū exponit. Sz ſtatim angelorū cuſtodia pmunitur. ⁊ intactū a beſtijs ſeruat. Beniq̄z coꝛuus igluuiei dedit⁹. alias aues ſe maioꝛes impetu alaz abegit. et lupū accurrentē moꝛſibus ⁊ clamoꝛib⁹ effugauit. Qui reflexo capite in aſpectu coꝛpis ſacri fix⁹ cernit. vtpote q̄ ibidē angeloꝛ cuſtodiā mirabat. Q̄ audiens dacian⁹ ait. Diuto q̄ nec defunctū potero ſupare. Jubet ergo coꝛpi ei⁹ ingētez molam alligari et in pelago pici. vt q̄d in terra a beſtijs cōſumi nō potuit. ſaltim in pelago a marinis beluis deuoꝛet. Mane igit coꝛp⁹ ei⁹ i pelag⁹ deferētes ſubmergūt. ſz ipis nautis velociꝰ litoꝛa coꝛp⁹ petit. Q̄d a quadam matrona et quibuſdā aliis ipo reuelāte inuenit. ⁊ ab eis honoꝛifice ſepelit. E Be B martyre ſic dicit Aug⁹. Beat⁹ vincenti⁹ vicit i vbis. vicit i penis. vicit i pfeſſiōe. vicit in tribulatōe. vicit exuſtus. vicit ſubmerſus. vicit oꝛtus. vicit moꝛtu⁹. Idem. Torquet vincenti⁹ vt exerceat. flagellat vt eruditat. tundit vt ſolidetur. exurit vt purget. Ambroſi⁹ in pfatione de ipo ſic ait. Toꝛquetur vincentius. tūditur. flagellat. ⁊ exuritur. ſz inuictus

pro sancto noīe animꝰ nō ꝯcutit̄. plus ardēs igne zeli q̄z ferri. plus nectit̄ timore dei q̄z scl̄i plus voluit placere deo q̄z foro. plus dilexit mori mūdo q̄z dño. Item augꝰ. Añ oculos nrōs mirādū spectacl̄m ꝯstitutū ē Judex iniquus. tortor cruentꝰ. martyr inuictꝰ. crudelitatis pietatisq̄z certamē. Prudētius q̄z q̄ claruit tēpe theodosij senioris. q̄ cepit āno dñi. ccclxxxvj. sic ip̄m daciano respōdisse ait. Tormēta. carceres. vngule. stridēsq̄z flāmis lamīa. atq̄z ip̄a penaꝝ vltima mors. christianis ludus est. Tūc dacianꝰ Uinctū retortis brachijs sursū ac deorsū extendite donec cōpage ossiū diuulsa mēbratim crepet. vt ꝑ lacunas vulnerū iecur detectū palpitet. Ridebat hic miles dei. manꝰ cruētas increpās q̄ fixa nō ꝓfundiꝰ intraret artꝰ vngula. Cū essz in carcere angelꝰ dixit ad eū. Exurge martyr inclite. exurge securꝰ. exurge et almis cetibꝰ noster sodalis addere. O miles inuictissime fortissimoꝝ fortior. iam te ip̄a seua et aspera tormenta victorē tremūt. Exclamat prudentius. Tu solꝰ insignite. solus brauij duplicis palmā tulisti. tu duas simł parasti laureas.

XXVI A

De sancto Basilio episcopo.

Basilius uenerabilis ep̄us et doctor p̄cipuꝰ. cuiꝰ vitā scp̄sit amph. lociꝰ icornei ep̄s. q̄nte sanctitatis extiterit cuidā heremite nomine effrem in visu monstratū ē. Cū enim dictus effrem in extasi positꝰ esset vidit columnam ignis. cuiꝰ caput vsq̄z ad celum ꝑtingebat. ⁊ vocē desup audiuit dicentē. Talis ē magnꝰ basiliꝰ q̄lis hec colūna ignis q̄z cernis. Ueniens igit̄ ad ciuitatē in die epiphanie. vt tātū virū videre posset. cū vidisset eū stola candida indutū cū clericis venerabiliter ꝓcedētez ait intra se Ut video inuacuū laboraui. Iste enī cū in tali honore et ꝯstipatōe sit positus. nequaq̄z talis p̄t eē quēadmodū vidi. Nos enī q̄ portauimꝰ pondus diei et estus. nihil tale ꝯsecuti sumꝰ. Et hic cū in tali honore et cōstipatione positꝰ sit colūna ignis est. Miror ista. Basiliꝰ igit̄ in spū h̄ videns. fecit eū ad se introduci. Qui cū introductus essz. vidit linguā igneā ꝑ os eiꝰ loquentē. Et ait effrem. Uere magnꝰ basiliꝰ. vere colūna ignis basilius. vere spūssanctus loquit̄ ꝑ os eius. Dixitq̄z illi effrem. Obsecro dñe vt mihi impetres vt grece loquar. Cui basiliꝰ Rem difficilem postulasti. Pro eo tñ orauit. Et continuo grece loqui cepit. Quidā aliꝰ heremita vidēs basiliū alias in pōtificali habitu ꝓcedentē. eū despexit. iudicās eū ī corde suo q̄ in tali pompa plurimū delectaret̄. Et ecce vox facta ē ad eū dicens. Tu ampliꝰ delectaris in palpando catte tue caudā q̄z delectet̄ basiliꝰ in apparatu suo. Ualens impator fautor arrianoꝝ ecclesiā q̄ndaz a catholicis abstulit. et arrianis dedit. Ad quē accedens basiliꝰ ait. Impator scp̄tum ē. Honor regis iudiciū diligit. Et iterū. Judiciuz regis iusticia. Et cur cor tuum imperauit vt catholici eijcerent̄ de eccīa. et daret̄ arrianis. Cui imperator. Iterū ad ꝯtumelias reuerteris o basili nō decet te. Et ille. Decet me pro iusticia etiā mori. Tūc demoschenes p̄fectꝰ epularū impatoris. fautor arrianoꝝ ⁊ loquēs ꝑ eis fecit barbarismuz. Cui ait basiliꝰ. Tuū est de pulmentarijs regis cogitare non dogmata diuina decoquere. Qui mox ꝯfusus tacuit. Dicit impator basilio. Uade ⁊ iudica inter eos sed nō s̄m īmoderatū amorē ꝑpl̄i. Abiēs ergo dixit coraz catholicis et arrianis. vt fores ecclesie clauderent̄. ⁊ vtriusq̄z ꝑtis sigillo munirent̄. et ad q̄ꝝ orōnes aperirēt̄ sua esset Qd̄ cū omībꝰ placuisset. orātibꝰ arrianis tribus diebꝰ et noctibꝰ ⁊ venientibꝰ ad fores ecclesie nō sūt aperte. Tūc basiliꝰ ꝓcessione ordinata venit ad ecclesiā ⁊ facta orōe leui ictu baculo pastorali fores tetigit dicēs. Tollite portas p̄ncipes vrās et eleua. por. eterna. ꝛc. Et ꝯtinuo sūt aperte ⁊ intrātes deo grās reddiderūt. Et reddita ē ecclesia catholicis. Fec̄ aūt impator ꝓmitti multa basilio. vt ī historia tripertita legitur. si sibi cōsentiret. Et ille. Pueris ista ꝯueniūt. Nā q̄ diuinis saginātur eloquijs. corrūpere de diuinis dogmatibus nec vnā sillabā patiūt̄. Tūc impator indignatꝰ vt ibidē d̄r. cū de eiꝰ exilio sententiaz vellet scribere. p̄mꝰ. scd̄us. tertiꝰ calamus fractus est. Deinde tremor magnꝰ eiꝰ manum

inuasit. Unde indignat⁹ cartā fregit. B

Uir q̄dam venerabilis noīe eradi⁹ filiaz vnicam habebat quā ꝯsecrare dño dispone bat. Sed diabol⁹ hūani generis inimicus h̄ aduertēs vnū de seruis p̄dicti eradij in amo rē puelle plurimū inflāmauit. Uerū cū im possible cerneret vt ipe q̄ ꝑu⁹ erat ī amplexus tā nobilis puelle accedere possz ad vnū d̄ ma leficis accessit. ꝓmittēs ei multā pecunie q̄n titatē. si ad h̄ eū iuuare vellet. Cui dixit male ficus. Ego h̄ agere nō possū. sed si vis mittā te ad dñm meū diabolū. ⁊ si feceris q̄ ipe tibi dixerit tuū desideriuz obtinebis. Et dixit iu uenis. Quecūqz dixerit mihi faciā. Ille ergo malefic⁹ epl'am ad dyabolū fecit. ⁊ eam ꝑ di ctum iuuenē in hec v̄ba trāsmisit. Quoniaz quidē mi dñe oportet me festināter et solici te q̄sqz a xp̄ianoꝝ religione abstrahere ⁊ tue adducere volūtati. vt ꝑs tua quotidie multi plicet̄. misi tibi hūc iuuenē cupiditate ī talez puellā exarsū. ⁊ postulo vt suū desideriū as sequat̄. vt in isto glorier ⁊ alios tibi de cetero valeā aggregare. Et dās ei epl'am dixit. Ua de ⁊ tali hora noctis sta supra monumentū gentilis. et ibidē demones acclama. et hanc cartā ī aere exalta. ⁊ statim aderūt tibi. Qui vadens demones inuocabat. et cartā ꝑ aerē eijciebat. Et ecce adest p̄nceps tenebrarum vallat⁹ multitudine demonioꝝ. Qui cū epi stolā ꝑlegisset. ait ad iuuenē. Credis in me vt tuā cōpleā voluntatē. Qui ait. Credo dñe. Cui dyabol⁹ Et abnegas xp̄m tuū. Qui ait. Abnego. Dicit dyabol⁹ Perfidi estis vos xp̄iani. qꝛ qñ quidē me opus habetis ad me venitis. qñ aūt desideriū vestrū assecuti estis statim me negatis. ⁊ ad xp̄um vestrū accedi tis. Ille aūt qꝛ clementissim⁹ est suscipit vos Sed si vis vt tuā cōpleā volūtatez. fac mihi manu tua scp̄tum in q̄ ꝯfitearis te abrenū ciare xp̄o tuo. ⁊ baptismati. et xp̄iane ꝓfessio ni. et me⁹ sis seruus. et mecuz in iudicio con demnand⁹. Qui statim manu ꝓp̄a scp̄tum fecit. qualiter xp̄o abrenūciaret. ⁊ se seruitu ti dyaboli māciparet. Cōtinuo igit̄ dyabo lus accersiuit spūs q̄ erāt sup fornicationez. iubēs eis vt ad p̄dictam puellā accederent. et cor eius in amorez iuuenis inflāmarent. Qui accedentes cor ei⁹ adeo accenderūt. vt puella se in terrā ꝓijceret. et ad prēm lamēta biliter exclamaret. Miserere mihi pater mi serere mihi. qꝛ dire torqueor ꝓpter amorē ta lis pueri nostri. Miserere visceribus tuis. ⁊ paternū amorē mihi ostende. et puero quez amo et ꝑ q̄ crucior me cōiūge. Sin aūt post modicū me moriturā videbis ⁊ ꝑ me in die iudicij rōnem reddes. Pater aūt eiulās di cebat. Heu me miserū. Quid cōtigit misere filie mee. Quis meū thesauruz furatus est. Quis dulce lumen oculoꝝ meoruz extinxit. Ego te volebā celesti sponso ꝯiungere. ⁊ per te saluari putabā. et tu ī amorē lasciuie īsani sti. Sine filia vt sicut disposui te dño coniū gam. ne ducas senectutē meā cū dolore ad ī feros. Illa aūt clamabat dicens. Pater mi. aut cito desideriū meuz comple. aut moritu ram post modicū me videbis. Cū igitur illa amarissime fleret ⁊ quasi insaniret. pater e⁹ in magna desolatione posit⁹. et amicoꝝ con silijs decept⁹. suā voluntatē compleuit. ⁊ eā puero in vxorē dedit. ac vniuersam substan tiam sibi tribuit dicēs. Uade filia mea vere misera. Cū ergo insimul ꝑmanerent. iuueis ille ecclesiaz non introibat. nec sibi crucis si gnaculū faciebat. nec deo se recōmendabat Unde de h̄ notat⁹ est a nōnullis q̄ vxori sue dixerūt. Scis quia vir tuus quē tibi elegisti christian⁹ non est. nec eccl'iam ingredit̄. Qd̄ illa audiens vehement̄ extimuit. ⁊ humo se ꝓsternens vngulis seip̄am discerpere cepit. ac pect⁹ suū contundere et dicere. Heu mihi misere cur nata sum. et nata ꝯtinuo rapta ñ sum. Cū ergo viro suo q̄ audierat retulisset. et ille nequaq̄z rem sic eē assereret. sed omni no falsuz q̄d ip̄a audierat affirmaret. illa ait Si vis vt credam tibi. ego et tu cras eccl'iam ingrediamur. Uidēs ille q̄ latere non possz. narrauit ei totū ordinē geste rei. Qd̄ illa au diens vehementer ingemuit. ⁊ ad beatuz ba siliū ꝓperauit. eiqz oīa q̄ viro suo et sibi con tigerant enarrauit. Basili⁹ aūt puerum vo cans et oīa ab eo audiens dixit ei. Uis fili re uerti ad dñm. Qui ait. Utiqz dñe. sed nō va leo. qꝛ dyabolo sum ꝓfessus. et xp̄m abnega ui. et abnegatiōis mee scp̄tū feci. et dyabolo

De sancto Basilio epiſcopo.

ipm dedi. Cui basili⁹. Non sit tibi cure benignus ē ei dñs. et te penitentē suscipiet. Et cōtinuo apprehendēs puerū signū crucis i ei⁹ fronte fecit. ⁊ p tres dies eū recluſit. Postea eū visitauit et dixit. Quō babes fili. Qui ait In magna sū dñe defectione. nec suffero clamores eoꝝ ⁊ terrores seu dilapidatiōes. Tenentes enī manuscptū causant me dicētes Tu venisti ad nos et nos nō ad te. Et dixit sanct⁹. Noli timere fili tantūmodo crede. Et dans ei modicā escā. faciensqꝫ signum crucis. iterū eū recluſit ⁊ p eo orauit. Post aliquot dies iterū eus visitauit. et ait. Quō babes fili. Qui ait. Pater a lōge clamores eoꝝ ⁊ minas audio. sed eos non video. Et dans ei iterū escā. et signās et claudens bostiū abiit. et p eo orauit. ⁊ post aliquot dies rediens dixit. Quō babes. Rndit. Bene baheo sancte dei. vidi eī te i visu pugnantē p me. et dyabolū vincentē. Post B cum educens. omnē clerū et religiosos et pplum conuocauit. et omnes p eo orare admonuit. tenensqꝫ manū pueri ducebat eū ad ecclesiaꝫ Et ecce dyabol⁹ cū multitudine demoniꝝ ad eū venit. et inuisibiliter apprehendēs puerū conabat eū rapere de manu ei⁹. Et cepit clamare puer. Sācte dei adiua me. Et tāta eū improb⁹ instantia aggessus ē. vt etiaꝫ sanctū impelleret trahēs puerū. Qui ait ad eū. Improbissime nō sufficit tibi pditio tua nisi et dei mei temptes plasma. Dyabolus aūt dixit ad eū multis audientib⁹. Preiudicas mihi o basili. Nō abij ego ad eū. sꝫ ipe venit ad me. abnegauit xp̄um suū. et pfessus ē mihi. ecce scptū ei⁹ in manu habeo. Qui ait. Nō cessabim⁹ orare donec scptū reddas. Et orāte basilio et tenēte in celū man⁹. ecce carta p aerē delata et ab oīb⁹ visa venit. et imposita ē in man⁹ basilij. Quā ille suscipiēs dixit puero. Cognoscis bas lras frater. Et ille. Etiaꝫ dñe manu mea scpte sūt. Et frangens basili⁹ scriptū pduxit eū ad ecclesiā. ⁊ dignū eū fecit sācto ministerio. et bñ instruēs. ⁊ regulaꝫ sibi dans reddidit mulieri. C Mulier quedam pctā multa habens. ⁊ ea in carta cōscrībens in fine q̄dā grauī⁹ cōscpsit. et scriptuꝫ ipm beato basilio tradidit. rogāſ vt p ea oraret. et suis orōnib⁹ peccata ipa deleret. Qui cū orasset. et mulier cartā aperuisset. oīa peccata pter illud grauius deleta inuenit. Que ait ad basiliū. Miserere mei pue dei. ⁊ p boc mihi indulgentiā impetra sicut p alijs impetrasti. Qui ait ad illā. Recede a me mulier. qz bō peccatoꝝ ego sū indigēs indulgētia sic et tu. Cum aūt illa instaret dixit ei. Vade ad sanctū viruꝫ effrem. ⁊ ille q̄ postulas tibi poterit impetrare. Que cū abisset ad sanctū virū effrem. et cur ad eū a sancto basilio missa sit intimasset. ille ait. Recede qz bō peccatoꝝ ego sum. Sed redi filia ad basiliū. ⁊ q̄ tibi p ceteris venīā impetrauit. pisto q̄ꝫ impetrare valebit. festina cito vt euꝫ viuū inuenias. Que cū in ciuitatē venisset ecce basilius ad tumulū ferebat. Illa aūt post eū clamare cepit ⁊ dicere. Videat de⁹ ⁊ iudicet inter me et te. qz valens placare deuꝫ pro me ad alium transmisisti me. Tunc piecit cartā sup feretrū. Et post modicū illā recipiēs et aperiens illud peccatuꝫ penit⁹ deletū inuenit. Sicqꝫ ipa et oēs q̄ aderant deo imensas grās rediderūt. B Anteq̄ꝫ aūt vir dei migraret a corpe. posit⁹ in infirmitate q̄ ⁊ mortu⁹ ē quendā iudeuꝫ noīe ioseph medicinali arte valde peritū quē vir dei multū diligebat eo q̄ se illū ad fidē puersurū p̄uidebat. ad se q̄si ei⁹ opera indigeret vocauit. Ille vo ei⁹ pulsum tangens. ⁊ ex tactu mortem in ianuis eē cognoscens. dixit familie. Que ad sepulturā necessaria sunt perparate. qz ptinuo morier. Quod basili⁹ audiens dixit ei. Nescis quid dicis. Cui ioseph. Crede dñe. qa sol cuꝫ sole occidet bodie. ad est. tu cū sole occides bodie Cui dixit basili⁹. Quid dicis si non moriar bodie. Cui ioseph. Non est possibile dñe. Et basili⁹. Et si in crastinū vsqꝫ ad horā sextam supuixero. quid facies. Et ioseph ait. Si vsqꝫ ad illā supuixeris horā vtiqꝫ ego moriar Et basili⁹. Etiam moriaris peccato. viuas aūt xp̄o. Et ille. Scio q̄d dicis. et si vsqꝫ ad illam horā supuixeris faciā q̄d horaris. Tūc beat⁹ basili⁹ licet ꝑm naturam ilico mortu-

rus esset.a dño tñ mortis ĩducias ĩpetrauit et vsqz in crastinũ in horã nonam vixit. Qñ ioseph videns et stupens in xp̃m credidit. Basilꝰ aũt vtute animi imbecillitatẽ corporis superãs.de cubiculo suo surrexit et ecclesiam ingrediẽs eũ suis pprijs manibꝰ baptizauit. Postea vo ad lectulũ suum redijt.Et statim spũm deo feliciter reddidit. Floruit circa annos dñi.cccixx.

XXVII

De sancto Johanne elemosinario.

Johannes elemosinariꝰ patriarcha alexandrinus.q̃dam nocte in orõne pstitens.vidit q̃ndam puellã pulcerrimã sibi assistentem. et coronã oliuarũ in capite baiulantẽ.Quã ille videns.nimiũ stupefactꝰ q̃ esset inq̃siuit. Et illa.Ego sũ misericordia.q̃ dei filiũ de celo adduxi.Me sponsã accipe.et bñ tibi erit.Intelligens ergo p oliuam misericordiam designari. ab illa die factꝰ est sic misericors vt eleymosinariꝰ id est.elemosinariꝰ vocarei. Pauperes aũt semp suos dños appellabat. Et inde hospitalarij habent etiã vt paupes dños suos vocent.Omẽs igit̃ suos famulos quocauit.eisq3 dixit.Euntes p totã ciuitatẽ pscribite mihi vsqz ad vnũ oẽs dños meos.Illis vo nõ intelligentibꝰ dixit.Quos vos egenos7 mẽdicos vocatis.istos ego dños7 auxiliatores pdico.Isti enĩ nobis vere auxiliari et celeste regnũ donare poterũt.Volens homies ad elemosynã inuitare.narrare psueuit q pauperibꝰ semel se ad solẽ calefacientibꝰ. ceperĩ inuicẽ de elemosynatoribꝰ cõferre7 bonos collaudare.et malos vituperare. Erat autẽ quidam telonariꝰ nomine petrus.diues valde et ppotens.sed nimis paupibꝰ immisericors.quia ad domũ suam accedentes cuz indignatione nimia repellebat.Cum ergo nullus illoz inuentꝰ fuisset qui in domo sua elemosinã recepisset.vnꝰ illorũ dixit.Quid vultis mihi dare si ego hodie ab eo elemosynaz accipiam. Et facientibꝰ cum eo pactum ad domũ eiꝰ venit.et elemosynam postulauit. At ille domũ reuertens.et pauperẽ pre foribus videns.cum mancipiũ eiꝰ panes siliginis in domũ deferret.ille lapidẽ non inueniens.panem siliginis arripuit.et cũ furore in de eũ pcussit.Quem ptinꝰ arripiẽs pauper ad socios rediit.7 q de manu eiꝰ elemosynaz acceperit indicauit. Postea duos dies infirmatꝰ ad mortez.vidit se ante iudicium stare. et mauros quosdaz sup staterã eiꝰ mala appendere.Ex altera aũt pte statere quidaz de albati tristes stabãt eo q nihil qđ ibi apponerent inuenire valebant.Tunc vnꝰ eoz̃ dixit Vere nihil habemꝰ nisi vnũ panẽ siliginis. quem ante duos dies christo dedit coactus Quẽ dũ sup staterã ponerẽt equalitas vt sibi videbat facta est.Dixeruntq3 ei.Adauge ad siliginẽ banc.alioqn te mauri apprehẽdẽt Euigilans aũt et liberatus dicebat.Pape. Si vna siligo quã p furorem iactaui ita p fuit.quanto magis omnia sua indigentibꝰ elargiri. Quadam igit̃ die cum optimis vestibꝰ indutꝰ p viam pgeret.quidam naufragꝰ ab eo vestimentuz aliqđ postulabat. Continuo ille pciosa vestimento se expoliauit.7 illi dedit. Quod ille accipiens statim vendidit.Cũ aũt telonariꝰ rediret7 vestimẽtũ suspensuz videret.ptristatꝰ est valde.adeo vt nec cibũ sumere vellet dicens. Quoniaz non fui dignꝰ vt mei memoriã haberet egenus.Et ecce dum dormiret vidit quendam supsolem fulgentẽ.7 sup caput crucẽ ferentẽ.7 habentẽ indutũ vestimentũ qđ dederat egeno.7 dicentem sibi. Quid ploras petre. Qui cũ causam tue tristicie sibi dixisset.ille ait.Cognoscis ẞEt ille.Etiã dñe.Et dñs ad eum.Illo ego vestitu ex quo mihi dedisti.et grãs ago bone voluntatis tue.quoniaz frigore affligebar et cooperuisti me. In se ergo reuersus.cepit egenos beatificare ac dicere. Auuit dñs.non moriar donec fiã vnꝰ ex eis Dans ergo pauperibꝰ q̃ habebat.7 accersito notario suo dixit ei. Secretũ volo tibi committere.qđ si propalaueris aut si me non audieris barbaris vendã te.Dansq3 ei decem libras auri dixit ei. Vade in sanctã ciuitatez et merces tibi eme.7 me alicui christiano vẽde.7 pauperibus pretium tribue.Illo autez recusante dixit ei.Si me non audieris ego barbaris vẽdã te.Ducẽs ergo eũ vt dixerat

cuidā argentario vestib⁹ sordidis indutū tā-
q̄z suū seruū vēdidit. et triginta nūmismata
inde accipiēs pauꝑib⁹ erogauit. Petr⁹ ergo
oīa officia vilia faciebat. ita ꝙ ab oīb⁹ ꝯtēne-
bat̄. et ab alijs seruis freq̄nter ꝑcutiebat̄. et et̄
iam amens appellabat̄. Dn̄s āt freq̄nter sibi
apparebat. ⁊ vestimēta ⁊ nūmismata oñdēs
ip̄m ꝯsolabat̄. Verū imperatore ⁊ vniuersis
de amissione tanti viri dolētib⁹. q̄daz vicini
ei⁹ cōstantinopolim ad visitanduz loca sctā
venerūt. ⁊ a dn̄o ip̄i⁹ inuitati. cū pranderent
sibi ad inuicē in aure dixerūt. Quā similis ē
puer iste dn̄o petro telonario. Et curiose re
spicientib⁹ vn⁹ dixit. Vere dn̄s petr⁹ ē. Sur
gā et tenebo eū. Qd̄ ille aduertēs latēt̄ fugit
Erat aūt hostiari⁹ surd⁹ ⁊ mutus. q̄ ꝑ signū
hostiū aperiebat. Cui petr⁹ vt sibi aperiret n̄
signis sed verbis imperauit. Et ille cōtinuo
audiens. et loquelā recipiens. sibiq̄z respon-
dens ei aperuit. et domū ingrediēs cunctis
de ei⁹ loquela mirantib⁹ dixit. Ille q̄ coqui-
naz faciebat exijt et fugit. sed videte ne dei sit
seruus. Cum enim mihi dixit. tibi dico aperi
mox ex ore ei⁹ flāma exijt. que linguaz et au-
res meas tetigit. et continuo auditū ⁊ loque
lam recepi. Et exilientes vniuersi et ꝯcurren
tes post eū. ip̄m ampli⁹ inuenire nō potuert̄
Tunc omēs de domo illa penitentiā egerūt
eo ꝙ talem virum sic viliter tractauerunt.

B ¶ Monachus quidam vitalis noīe
volens sanctū iohannē temptare. si posset si
bi verbis persuaderi. et ad scandalum facile
inclinari. Ingrediens ergo ciuitatē. omnes
publicas meretrices conscripsit. Intrabat
ergo ad illas per ordinē dicēs cuilibet. Bo-
na mihi noctem istam et noli fornicari Ipse
autem domū eius intrans in angulo flexis
genib⁹ tota nocte in oratione stabat. et pro
illa orabat. ⁊ postea mane exibat precipiens
cuilibet ne alicui reuelaret. Vna autē vitaz
eius manifestauit. Que statim orante sene
a demone vexari cepit. Cui omnes dicebant
Reddidit tibi deus quod merebaris. quo-
uiam mentita es. Vt fornicetur enī ingredi
tur pessimus iste. et non propter aliud. Ve-
spere autem facto dicebat predictus vitalis
cunctis audientibus. Volo ire. quia talis
domina expectat me. Multis vero illuz cri-
minantibus. respondebat. Nunquid ego
non habeo corpus vt omnes. aut monachis
solum iratus est deus. vere et ipsi homines
sunt vt ceteri. Dicebant autez quidam. Ac-
cipe tibi mulierem vnam abba. ⁊ muta habi
tum. vt non scandalizes alios. Ille autez fin-
gens se iratum dicebat. Vere non audiam
vos. ite a me. Qui vult scandalizari scanda-
lizetur. et collidet frontem in parietē. Nun-
quid iudices constituti estis super me a d̄o.
Ite et de vobis curam habete. vos pro me n̄
reddetis rationem. Hec autem cum clamo
re dicebat. Cunq̄z ad beatum iohannez que-
rimonia deferretur. cor eius deus indurauit
ne his fidem adhiberet. Deprecabatur aūt
deū vt post mortem suam opus suuz alicui
reuelaret. vt non imputaretur in peccatum
his qui de eo scandalizabātur. Multas igi
tur de predictis mulieribus ad conuersionē
perduxit. et in monasterio plurimas colloca
uit. Quodaz mane dum ab vna illarū egre-
deretur obuiauit ei quidam ingrediens ad
fornicandum cum ea dansq̄z ei alapaz dixit
Vsq̄zquo pessime non emendas te ab his
tuis immundicijs. Et ille. Crede mihi. acci-
pies a me talem alapam vt tota alexandria
congregetur. Et ecce postmodum dyabol⁹
in specie mauri sibi alapā dedit dicens. Hec
est alapa quam mittit tibi abbas vitalis. Et
statim a demone vexatur. ita ꝙ ad voces ei⁹
omnes currebant. Sed tamen penitēs per
eius orationē liberatus est. Vir aūt dei mor
ti appropinquans hanc scripturam reliquit
Nolite ante temp⁹ iudicare. Mulieribus
autem confitentibus que faciebat. omnes
glorificabant deum. et precipue beat⁹ iohan
nes dicens. Quoniam alapam quam ille
accepit accepissem et ego. ¶ Quidam pau
per in habitu peregrini ad iohannem venit.
et ab eo elemosynam postulauit. At ille vo-
cato dispensatore dixit. Da ei sex nūmisma-
ta. Que ille accipiens et abiens. habitū mu-
tauit. et iterum ad patriarchā rediens ab eo
elemosynam postulauit. Ille autē dispensa-
tore vocato dixit. Da ei sex aureos. Quos
cū sibi dedissz ⁊ ille abisset. dixit ei dispēsator.

De sancto Johanne elemosinario.

Per orationes tuas pater, iste idem hodie mutato habitu bis accepit. Btūs aūt iohēs q̄si h̄ se nescire dissimulauit. Iteruz ille tertio habitū mutās ad beatū iohannē venit. ⁊ elemosinā postulauit. tūc dispēsator beatuz iohannē tetigit innuēs q̄ ille esset. Cui btūs iohannes rn̄dit. Uade ⁊ da ei. xij. nūmismata ne forte sit dn̄s me⁹ iesus xp̄s q̄ tētare me velit vtrum poterit h̄ plus accipe q̄z ego dare.

Quadā die cū patrici⁹ q̄ndā pecuniaz ecclesie in mercationib⁹ ponere vellet. ⁊ patriarcha nullaten⁹ ꝯsentiret. sz pauꝑib⁹ eam dispensare vellet. ambo plurimū ꝯtēdētes irati ab inuicē recesserī. Aduenīēte hora. xj. mādat patriarcha ꝑ archip̄sbyterū patricio dicēs. Bn̄e sol ad occasū ē. Qd̄ ille audiēs. lachrymis infusus ad eū veīt ⁊ veniā postulauit. B Cū q̄dā suus nepos a q̄dam tabernario grauē iniuriā audiuisset. ⁊ ex h̄ patriarche lamentabiliter ꝯquerēs nullatenus ꝯsolari posset. patriarcha rn̄dit. Et qūo est ausus tibi aliq̄s ꝯtradicere ⁊ os suū cōtra te aperire. Crede fili mee ꝑuitati. q̄niā faciā in eo hodie talē rem. vt tota alexādria miretur. Qd̄ audiēs ille ꝯsolatōem recepit. putās q̄z eū faceret grauiter verberari. Uidēs iohēs q̄ ꝯsolatōem recepisset. pect⁹ ei⁹ osculatus ē dicēs. Fili si vere nepos mee hūilitatis existis prepara te ⁊ flagellari ⁊ cōuicia pati ab oīb⁹ Uera eī cognatio nō ex carne et sanguīe sed ex v̄tute mētis agnoscit̄. Cōfestim igit̄ ꝑ illo hoīe misit. et ab oī pensione et tributo liberꝫ eū fecit. Et omēs audiētes mirati sūt. Et intellexerūt h̄ eē q̄d dixerat. faciā in eo talē rem vt tota alexandria miret̄. Audiens patriarcha ꝯsuetudinē esse q̄ mox vt imꝑator coronat⁹ est. ꝯfestim monumētoꝝ edificatores sumūt quattuor vl̄ q̄nq̄z minutias marmorū pusillas diuersi coloris. et ingrediētes ad imperatorē dicūt. De q̄li marmore vel metallo iubet imperiū tuū sibi fieri monumentū. Imitatus hoc. monumentū sibi fieri p̄cepit. sz tn̄ vsq̄z ad obitum suū illud imꝑfectuz manere fecit. Ordinauitq̄z aliq̄s q̄ ad euz cū in celebri festiuitate cū clero consisteret accederent sibiq̄z dicerent. Bn̄e monumētū tuū imꝑfectū est. precipe vt cōsūmet̄. eo q̄ nescis qua hora fur veniat. E Diues quidaz cū vidisset beatū iohannē in stratu suo viles pannos habere eo q̄ ceteros pauꝑibus erogasset. quoddā valde p̄ciosum cooꝑimentū emit ⁊ beato iohanni tradidit. Qui cū istud nocte suꝑ se haberet. tota nocte dormire nō potuit. cogitans q̄ trecenti dn̄i sui de tanto p̄cio cooperiri possent. Tota insuꝑ nocte lamentabat̄ et dicebat. Quanti incenati. q̄nti in foro pluuijs madefacti. quāti p̄ frigore dētibus stridentes hodie dormierūt. Tu vero grandes pisces deuorans. et in thalamo requiescens cum omnib⁹ malis tuis. insuꝑ te coopertorio. xxxvj. nūmismatum calefacis. Humilis iohannes alia vice hoc nō vestiet̄ Statimq̄z facto mane illud vendi fecit. ⁊ p̄ciū pauperib⁹ erogauit. Quod audiēs ille diues ip̄m cooꝑtoriū secundo emit et beato iohanni tradidit. rogans vt ip̄m d̄ cetero nō venderet. sed suꝑ seip̄m teneret. At ille istud accipiens iussit iterū vendi. et dominis suis precium erogari. Quod ille diues audiens. iterum abijt et ip̄m redemit ac beato iohanni detulit. eiq̄z gratulabundus dixit. Uidebimus q̄s deficiet. aut tu vendendo aut ego redimendo. Et sic suauiter q̄si diuitem vindemiabat dicens q̄ possit aliq̄s intentōe dādi pauperibus diuites taliter expoliare. nec peccat. Duo enī lucratur talis. Unuz quia animas illoꝝ saluat. Alterum quoniaz ipse ex hoc mercedem non modicam accipiet.

Uolens beatus iohannes homīes ad elemosinā ꝓuocare. narrare cōsueuit de sancto serapione. q̄ cum amictum suū pauperi tribuisset. et alteri obuians q̄ frigus patiebat̄ tunicam similiter tribuisset. et euangelium tenens nudus sederet. interrogauit eū q̄daz dicens. Abba quis te expoliauit. Et demonstrans euangelium dixit. Ille me expoliauit Alias autem alium pauperē videns euangelium ip̄m vendidit. et pauperi p̄ciū dedit Qui cū interrogaret̄ vbi ip̄m euangeliū haberet. respondit. Euangeliuz p̄cipit dicens. Uade ⁊ vende omīa q̄ habes ⁊ da pauꝑib⁹. Seip̄m ergo habebam et seip̄m vendidi et tradidi vt mandabat. F Cū cuidaz elemosynā petēti dari p̄cepisset beat⁹ iohānes

q̃nq3 nũmos indignat⁹ ille ꝙ maiorem sibi elemosinã nõ fecissz. ꝯtinuo ad cõtumelias ip̃i⁹ prupit. ac i ei⁹ faciẽ cõuiciari cepit. Qd̃ ei⁹ famuli audiẽtes ĩ eũ voluerũt irruere ac ip̃um g̃uit̃ cedere. Qd̃ btũs iohẽs oĩno ꝓhibuit dicens. Sinite frẽs. sinite vt mihi male dicat Ecce eĩ habeo sexaginta ãnos blasphemãs ꝑ opa mea xp̃m ⁊ vnũ cõuiciũ nõ portabo ab isto. Jussitq3 sacculũ afferri. ⁊ coraz ip̃o apponi vt inde tolleret q̃ntũ vellet. Cũ ꝓpl's lecto euãgelio eccl̃iaz exiret. ⁊ foris ociosis v̄bis vacaret. quadã vice post euãgeliuz patriarcha cũ eis exit ⁊ in medio eoꝝ sedere cepit. Omnib⁹ v̄o de h̃mirãtib⁹ dixit ad eos Filij vbi oues ibi pastor. Aut igit̃ intrate et ego vobiscũ intrabo. aut manete h̃ ⁊ ego pariter manebo. Semel igit̃ et bis h̃ fecit. et sic ꝓpl'm stare ĩ eccl̃ia erudiuit. Cũ q̃daz iuuenis sanctimonialẽ quandã rapuissz. ⁊ clerici talẽ iuuenẽ corã btõ iohẽ exprobrarent et ip̃m excõicandũ eẽ dicerent. vtputa q̃ duas aĩas ꝑdiderat. s. suã ⁊ illi⁹. cõpescuit eos beatus iohẽs dicẽs. Nõ sic filij nõ sic. Ostendo vob̃ q2 ⁊ vos duo pctã cõmittitis. Prĩo q2 ꝯ p̃ceptũ dñi facitis q̃ ait. Nolite iudicare vt nõ iudicemini. Scd̃o q2 nescitis ꝑ certo si vsq3 hodie peccẽt et se nõ peniteãt. Frequẽter ãt existente btõ iohẽ ĩ orõe ⁊ in extasi mentis posito. talib⁹ v̄bis cũ deo disputare audit⁹ ẽ. Sic sic bone iesu ego dispergẽdo ⁊ tu ministrãdo videamus q̃s vincat. G

Cuz febre correptus se morti appropinq̃re cerneret dixit. Grãs tibi ago de⁹. q̃niã exaudisti misericã meã rogantẽ bonitatẽ tuaz ne inueniret̃ morienti mihi nisi vnuz tremisse. Hoc igit̃ pauperib⁹ dari iubeo. Positũ est igit̃ venerabile corp⁹ ei⁹ in sepulchro vbi corpa duoꝝ ep̃oꝝ fuerant tumulata. Et corpora illa mirabiliter sctõ iohãni cesserunt. ⁊ locũ mediũ vacuũ dimiserũt. Ante autẽ paucos dies q̃z moreret̃. cũ q̃dũ mulier qd̃dã flagiciosissimũ pctũm cõmisisset. ⁊ nulli vnq̃z ꝯfiteri auderet. dixit ei sctũs iohannes vt saltẽ illud scriberet eo ꝙ scribere sciebat. ⁊ sigillatũ ei offerret. et ip̃e ꝑ ea oraret. Cui illa assensit. et peccatũ scribẽs diligent̃ sigillauit et btõ iohãni tradidit. Sz post paucos dies beat⁹ iohẽs infirmat⁹ ĩ dño req̃euit. Illa vt audiuit illũ defũctũ. se vituperatã ⁊ cõfusaz putauit. credẽs ꝙ scp̃tuz alicui cõmisisset. et ad man⁹ alteri⁹ deuenisset. Ad tumulũ igit̃ sancti iohẽis accessit. et ibi vberrime flẽs clamabat dicẽs. Heu heu putãs ꝯfusionẽ vitare. confusio omnib⁹ facta sum. Cũq3 amarissime fleret. et beatũ iohannez rogaret vt sibi ostenderet vbi nam scp̃tum suũ dimisissz. ecce btũs iohẽs in habitu pontificali de tumulo processit. duob⁹ ep̃is q̃ secum quiescebãt. hinc et inde vallat⁹. dixitq3 mulieri. Cur nos tantũ infestas. et me et sctõs istos q̃ mecum sũt quiescere non ꝑmittis. Ecce stole nostre lachrymis tuis omnes madefacte sũt. Porrexitq3 sibi scp̃tum suũ sigillatum vt p̃us fuerat dicens ei. Vide sigillũ hoc. et aperi scriptum tuum et lege. Quod illa aperiens peccatum suũ omnino deletum inuenit. Et ibi taliter scp̃tum repperit. Propter iohannez seruũ meũ deletum est peccatum tuũ. Sicq3 illa ĩmensas deo grãs retulit. Et beat⁹ iohannes cũ alijs duobus ep̃is in monumentũ redijt. Claruit circa annũ dñi sexingentesimũ quintũ tp̃e foce impatoris.

XXVIII A

De conuersione sancti pauli apostoli.

Conuersio sancti pauli apostoli facta est eodez anno q̃ christ⁹ passus est. ⁊ stephã⁹ lapidatus. anno nõ naturali sed emergenti Nam christ⁹. viij. kaleñ. aprilis passus est. Stephan⁹ eodem anno. iij. die augusti lapidatus est. Paulus vero. viij. kal'. februarij conuersus est. Quare aũt ei⁹ ꝯuersio potius q̃z alioꝝ sanctoꝝ celebrat̃ triplex rõ solet assignari. Primo ꝓpter exemplũ. vt nullus q̃ntũ cũq3 peccator desperet de venia q̃n tãtum in culpa talem postmodũ cõspicit fuisse in gratia. Scd̃o ꝓpter gaudium. Sicut eni ecclesia magnã tristiciã habuit in eius ꝑsecutione. ita maximã leticiam habuit in ei⁹ conuersione. Tertio ꝓpter miraculũ qd̃ scilz dominus in eo ostendit. dum de seuissimo persecutore fecit fidelissimum predicatorez.

Eius eī cōuersio fuit miraculosa rōne efficiētis. disponētis ⁊ patiētis. Ratione efficiētis. i. xp̄i q̄ eū ꝯuertit. Ibi eī p̄mo ostēdit suā mirabilē potentiā in h̄ q̄ ei dixit. Durū ē tibi ꝯ stimulū calcitrare. Et in h̄ q̄ ip̄um tā subito īmutauit. Vñ ꝯtinuo īmutat⁹ rñdit. Dñe q̄d me vis facere. Aug⁹ sup h̄ verbo. Occisus agn⁹ a lupis. fecit agnos de lupis. Iam parat se ad obediendū q̄ p̄us seuiebat ad ꝑsequendū. Scd̄o ibi oñdit e⁹ mirabilez sapiētiā. Mirabilis eī sapiētia fuit in h̄ quia ip̄m a tumore sup̄bie deiecit. offerēdo īfima hūilitatis nō sublimia maiestatis. Ego inq̄t sū iesus nazarē⁹ quē tu ꝑse. ꝛc. glosa. Nō deū vel dei filiū se vocat. sz hūilitatis inq̄t mee suscipe infima. et sup̄bie tue squamas depone Tertio ibi oñdit suā mirabilē clementiā. q̄d notat̄ in h̄ q̄ ip̄m existentē in actu ⁊ volūtate ꝑsequēdi ꝯuertit. Licet enī haberet deformē affectū. qꝛ spirans minarū et cedis. puersum conatū qꝛ accessit ad p̄ncipes. ꝛc. q̄i se īgerēs ꝑniciosum actū qꝛ ibat vt vinctos ꝑduceret in hierusalem. ⁊ ideo ei⁹ iter pessimum erat. ip̄m tñ miscd̄ia diuina ꝯuertit. Scd̄o fuit miraculosa rōne disponētis. i. lucis q̄ ipsuz ad ꝯuersionem disposuit. Ip̄a eī lux d̄r fuisse subita īmēsa et celica. Et subito inq̄t circumfulsit eū lux de celo. Paulus eī tria vicia in se habebat. Primū erat audacia. q̄d notat̄ ī hoc q̄ d̄r. accessit ad p̄ncipes sacerdotū. glosa. nō vocat⁹ sed sponte zelo concitante eum Secundū erat sup̄bia. q̄d notat̄ in h̄ q̄ dicit̄ spirans minarū. ꝛc. Tertiū erat carnalis ītelligentia. quā scz in lege habebat. Unde glosa sup̄ illud. Ego sum iesus. ꝛc. Ego deus celestis loquor. quem mortuū putas sensu iudaico. Ip̄a igit̄ lux diuīa fuit subita vt audacem terreret. fuit īmensa vt sublimē ⁊ superbum in ima humilitatis ꝓsterneret. fuit celica vt carnalē ei⁹ intelligentiā in celestez mutaret. Vel potest dici q̄ illud disponens fuit in tribus. s. in voce acclamante. in luce fulgēte. in virtute potente. Tertio fuit miraculosa ratione patientis. i. ip̄i⁹ pauli in q̄ facta est ꝯuersio ip̄a. In eo enī hec tria miracl̄ose exterius facta sunt. s. prostratio. obcecatio. et triduana ieiunatio. Est enī ꝓstrat⁹ vt erigat̄ q̄ntum ad depressum affectū. Aug⁹. Prostratus est paulus vt cecaret̄. cecat⁹ ē vt mutaret̄. mutat⁹ est vt mitteret̄. missus est vt pro veritate pateret̄. Item aug⁹. Elisus est seuiens et fact⁹ est credens. elisus est lupus et factus est agnus. elisus est ꝑsecutor et factus est p̄dicator. elisus est filius ꝑditionis et factus est vas electionis. Est obcecat⁹ vt illustraret̄ q̄ntum ad tenebrosum intellectum. Unde et in illo triduo q̄ mansit cecat⁹ dicit̄ q̄ doctus fuerit euangeliū. Non enī accepit illud ab hoīe neqz ꝑ hoīem vt ipse testat̄. sed ꝑ reuelatōem iesu xp̄i. Augustinus. Paulum dico veruz athletā christi. doctū ab illo vnctum de illo. crucifixum cum illo. ⁊ gloriosum in illo. Est in carne maceratus. vt ipsa caro disponatur ad bone operatōis effectū. optime enī deinceps corpus ei⁹ ad oē opus bonum dispositum est. Nam esurire ⁊ abūdare sciebat. ⁊ vbiqz in omnibus institutus erat. et omnia aduersa libenter sufferebat. Chrysostomus. Tyrānos ac populos spirātes furorem velut quosdam esse culices estimabat. Mortem vero atqz cruciatus ⁊ mille supplicia quasi ludum putabat esse puerorum. Hec amplectebat̄ libenter ⁊ magis decorabat̄ catene vict⁹ q̄z dyademate coronatus. ac libentius recipiebat vulnera q̄z alij munera. Vel ista tria dicunt̄ fuisse in eo cōtra tria que fuerūt in primo parente. In ip̄o enī fuit contra deum erectio et econtra ī paulo ad terram prostratio. In ipso oculorum apertio et econtra in paulo oculorum obcecatio. In ipso fuit manducatio cibi vetiti et econtra in paulo abstinentia cibi liciti.

XXXIX A

De sancta Paula

Paula fuit nobilissima matrona romanoꝝ. cui⁹ vitā beatus hieronimus cōposuit ī hec verba. Si cūcta corpis mei mēbra verterēt̄ in linguas ⁊ oēs art⁹ hūana voce resonarēt nihil dignū sctē ac venerabilis paule v̄tutib⁹ dicerem. Nobilis genere sed mlto nobilior sanctitate. potēs q̄ndā diuitijs. sz nūc christi

pauptate insignior. Testor et iesū ⁊ sctōs an
gelos eiꝰ ip̄mq3 ꝓpriuz angelū q̄ custos fuit
et comes admirabilis femīe. me nihil ī grāz.
nil dicere more laudantiū. s3 qd̄ dicturꝰ sū ꝓ
testimonio minus eꝰ eē meritis. Uult lector
breuiter eiꝰ scire v̄tutes. oēs suos pauperes
paupior ip̄a dimisit. Et sic̄ īter mlt̄as gēmas
p̄ciosissima gēma micat. ⁊ sic̄ iubar sol̄ ꝑuos
igniculos stellaꝝ obruit ⁊ obscurat. ita cūcto
rū v̄tutes sua bū̄ilitate supauit. Minimaq3
fuit īter oēs vt oīm maior ess3. Et q̄nto plꝰ se
deijciebat tāto magis a xp̄o sbleuabat̄. Late
bat ⁊ nō latebat. Fugiēdo vanā gl'az. gloriaz
merebat̄. q̄ v̄tutē q̄i vmbra seq̄t̄. ⁊ appetitores
suos deserēs. appetit ꝯtēptores. Hec cū q̄nq3
liberos edidiss3. blesillā sup cuiꝰ mortē eaz ro
me ꝯsolatꝰ sū. Paulinā q̄ sanctū et admira
bilē virū pāmachiū ⁊ ꝓpositi ⁊ rerū suaꝝ re
liq̄t heredē. ad quē sup eiꝰ obitu ꝑuū libellū
edidimꝰ Eustochiū q̄ nūc in sctis locis ⁊ vir
ginitatis ⁊ eccīe monile p̄ciosissimū ē. Rufi
nā q̄ īmaturo funere piū matris animū con
sternauit. ⁊ toxociū pꝰ quē pere desijt. vt ītel
ligeres eā nō diu seruire voluisse officio ꝯiu
gali. s3 mariti desiderio. q̄ mares optabat li
beros edidisse. Postq̄3 vir eiꝰ mortuus est.
ita eū plāxit. vt ꝓpe ip̄a moreret̄. ita etiā se cō
uertit ad dei seruitutē vt mortē eiꝰ q̄i videret̄
optasse. B Quid ergo referā ample ⁊
nobilis domus ⁊ quondam opulentissime
omēs pene diuitias in pauperes erogatas.
Hec paulini ep̄i anthioceni et epiphanij q̄
romā venerant accensa virtutibꝰ. ꝑ momē
ta patriā deserere cogitabat. Quid vltra dif
fero. Descēdit ad portū. fratre. cognatis. affi
nibus. et q̄d his maius est liberis ꝓsequētibꝰ
et clementissimā matrē vincere cupientibꝰ.
iam carbasa tendebant̄. et remoꝝ ductu na
uis in altuz ꝓtrahebat̄. paruꝰ toxociꝰ suppli
ces manus tendebat in litore. Rufina iā nu
bilis vt suas expectaret nuptias. tacens fleti
bus obsecrabat. ⁊ tñ illa siccos oculos tende
bat ad celū. pietatē ī filios. pietate in deū su
perans. Nesciebat se matrē vt xp̄i se ꝓbaret
ancillā. Torquebāt̄ viscera ⁊ q̄i a suis mem
bris distraherent̄. cū dolore pugnabat. Hoc
ꝯtra iura nature plena fides patiebat̄. imo
gaudens animꝰ appetebat. ⁊ amorem filioꝝ
maiore in deū amore cōtemnens. in sola eu
stochio que et propositi et nauigatōnis eiꝰ
comes erat acquiescebat. Sulcabat īterim
nauis mare et cunctis qui cum eo vehebantur
litora respicientibus. illa versos tenebat
oculos ne videret quod sine tormēto videre
non poterat. Cūq3 ad loca terre sancte venis
set ⁊ procōsul palestine q̄ familiā eiꝰ optime
nouerat. p̄missis apparitoribꝰ iussiss3 ei para
ri p̄toriū. elegit humilē cellulā. q̄ cūcta loca
christi vestigioꝝ tanto ardore ac studio cir
cuibat. vt nisi ad reliqua festinaret a primis
nō poss3 abduci. Prostrataq3 añ crucē q̄si
pendentē dn̄m cerneret. adorabat. Ingressa
q3 sepulcrū resurrectōis. osculabat̄ lapidem
quē ab hostio monumēti amouerat āgelꝰ.
⁊ ip̄m corpis locū in q̄ dn̄s iacuerat q̄i sitiēs
d̄sideratas aquas fidei ore lambebat. Quid
ibi lachrymarū q̄ntū gemituū q̄d doloris ef
fuderit. testis est cūcta hierosolima. testis ē
ip̄e dn̄s quē rogabat. Deinde ꝑrexit bethle
em. atq3 in specum saluatoris ingrediens. vi
dit sacrū virginis diuersoriū. et me audiente
iurabat se cernere fidei oculis infantem pan
nis inuolutū. vagientem in presepio. domi
num magos adorantes. stellam fulgentem
desup. matrem virginē. nutriciū seduluz. pa
stores nocte venientes vt viderent verbum
q̄d factū erat. quasi etiā tunc euangeliste io
hannis p̄ncipium dedicarent. In p̄ncipio
erat verbū. et verbum erat apud deū. et ver
bum caro factū est. Paruulos interfectos
herodem seuientem. ioseph et mariā fugien
tes in egiptū. mixtisq3 gaudio lacrimis loq̄
batur. Salue bethleem domus panis ī qua
natus est ille panis q̄ de celo descendit. Sal
ue effrata regio vberrima. cuius fertilitas
deus est. Dauid loquitur cōfidenter intro
ibimus in tabernaculum eius. adorabimus
in loco vbi steterunt pedes eius. Et ego mi
sera et peccatrix digna sum iudicata deoscu
lari presepe. in quo dominus paruulus va
gijt. orare in spelunca in qua virgo puerpe
ra deum fudit infantem. Hec requies mea.
quia domini mei patria est. hic habitabo
quoniā saluator elegit eam. C Tanta se

humilitate deiecit vt q̃ eã vidissz. ⁊ ꝓ celebri-
tate noĩs videre gestisset ipaz eẽ nõ crederet.
sz ancillaꝝ vltimã. Et cũ freq̃ntib⁹ choris vir
ginũ cingeret ⁊ veste ⁊ voce ac habitu et ĩces
su minima oĩm erat. Nũq̃z p⁹ viri mortẽ vs
qz ad diẽ dormitõnis sue cũ vllo comedit vi
ro. q̃zuis eũ sãctũ ⁊ ĩ põtificali culmĩe positũ
sciret. Balneas nisi ꝑiclitãs ñ adijt. Mollia
etiaz nisi ĩ g̃uissima febre lectuli strata nõ ha
buit. sz sup durissimã humũ stratis ciliciolis
q̃escebat. si tñ illa quies dicẽda ẽ q̃ iugib⁹ pe
ne oratõib⁹ dies noctesqz iũgebat. Ita leuia
pctã plangebat vt illã grauissimoꝝ criminũ
crederes eẽ reã. Cũqz a nob crebri⁹ moneret
vt ꝑceret oculis ⁊ eos ſuaret euãgelice lecti-
oni aiebat. Turpãda ẽ facies quã ꝯ dei ꝑce-
ptũ purpurisso ⁊ cerusa et stibio sepe depixi.
affligendũ ẽ corpus qd multis vacauit deli
cijs. Long⁹ risus ꝑpetuo cõpensand⁹ ẽ fletu
Mollia linteamina et serica preciosissima.
asperitate cilicij cõmutanda sũt. Que viro
et seculo placui. nunc xp̃o placere desidero.
Si inter tales tantasqz v̄tutes castitatẽ ĩ illa
voluero p̃dicare. supfluus videar. in q̃ etiaz
cũ secularis esset omniũ rome matronaruz
exempluz fuit. q̃ se ita gessit vt nũq̃z de illa et
maledicoꝝ quisq̃z auderet famã cõfringere.
Fateor errorẽ meũ. cur in largiẽdo essz ꝓ-
fusior arguebã. illud ꝓferens de apl̃o. Non
vt alijs refrigeriũ sit. vobis ãt tribulatio. sed
ex equalitate in h̃ tẽpe vt vrã abũdãtia sit ad
illoꝝ inopiã. ⁊ illoꝝ abũdantia sit ad vestraz
inopiã. Et ꝓuidendũ eẽ ne q̃d libẽter faceret
sp facere nõ posset multaqz hmõi. Que illa
mira verecũdia et sermone ꝑcissimo peritis-
simoqz dissoluebat. testez inuocãs dñm se ꝓ
illi⁹ noĩe cũcta facere ⁊ h̃ habere voti. vt mẽ-
dicãs ipa moreret vt vnũ nũmũ filie non di
mitteret. et in funere suo aliena sindone ĩuol
ueret. Ad extremũ inferebat. Ego si petiero
multos inueniã q̃ mihi tribuãt. Iste mendi-
cãs si a me nõ accepit q̃ ei possũ et de alieno
tribuero si mortu⁹ fuerit a q̃ ei⁹ aĩa requiret
Nolebat ĩ bis lapidib⁹ effũdere pecuniã. q̃
cũ t̃ra ⁊ seculo trãsituri sũt. sz in viuis lapidi
bus q̃ voluũt sup terrã. de q̃b⁹ in apocalipsi
iohannis. ciuitas magni regis extruit Ex

ceptis festis dieb⁹ vix oleũ in cibo accipiebat
vt ex hoc vno extimaret q̃d de vino et de liq̃-
mine et piscib⁹ ⁊ lacte et melle et ouis et reli-
quis que gustui suauia sũt iudicarit. In qui
bus sumendis quidã se abstinẽtissimos pu
tant. et si his ventrẽ ingurgitauerint tutam
pudiciciã suspicant. Noui susurronẽ quen-
dam q̃d genus hominũ vile est. q̃si beniuo-
lum nunciasse q̃ ꝑ nimio feruore virtutum
quibusdã videt insana et cerebrũ illi⁹ dicerz
cõfouendum. Cui illa respondit. Theatruz
facti sumus mũdo et angelis et hominibus
Nos stulti ꝓpter xp̃m. sed stultũ dei sapien-
tius est hominib⁹. Post viroꝝ monaste
riũ q̃d viris tradiderat gubernandũ. plures
virgines quas ex diuersis ꝓuincijs congre-
gauerat tam nobilis q̃z mediocris et infimi
generis in tres turmas et monasteria diui-
sit. ita dũtaxat vt opere et cibo separate. psal
mis et orõne iungerent. Iurgantes inter se
sermone lenissimo federabat. lasciuientem
adolescentularũ carnẽ crebris et duplicatis
frangebat ieiunijs malens eas stomachum
dolere q̃z mentẽ. dicens mundiciã corporis
atqz vestiũ. anĩe eẽ immundiciã. Et q̃d inter
seculi hoĩes vel leue putat vel nihil. h̃ in mo
nasterijs g̃uissimũ eẽ delictũ dicebat Cunqz
alijs languentib⁹ large p̃beret oĩa et esuz q̃z
exhiberet carniuz. si qñ ipa egrotaret sibi nõ
indulgebat. et in eo inequalis videbat. q̃ in
alijs clementiam in se duriciaz cõmutabat.
Referam q̃d expertus sum. Mẽse iulio
feruentissimis estib⁹ incidit in ardorẽ febris
et post desperatõem cũ dei miscdia respiras
set. et medici suaderẽt ob refectiõez corporis
vino eẽ opus tenui et ꝑuo ne aquaz bibens
in hydropisim verteret. Et ego clam beatuz
ep̃um epiphaniũ rogarem vt eam moneret
imo cõpelleret vinũ bibere. vt erat prudens
⁊ solertis ingenij. statim sensit insidias ⁊ sub
ridens meum esse quod ille diceret. intima
uit. Quid plura. Cũ beat⁹ põtifex p⁹ multa
hortamenta exisset foras. querẽti mihi quid
egisset respõdit. Tantũ ꝓfeci vt ipa mihi seni
homini pene ꝑsuaserit vt vinũ non bibam.
In luctu mitis erat ⁊ suoꝝ mortib⁹ frãge
batur maxĩe liberorũ. Nam et viri et filiorũ

dormitōe sepe periclitata est. Et cum os stomachūq; signaret et matricis dolorē crucis niteret impressione lenire supabat affectu ⁊ credulā mētē parētis viscera ꝯsternabāt. animoq; vincēs fragilitate corpis vincebatur. Scp̄turas sanctas tenebat memorit ⁊ cum amaret historiā et illa veritatis diceret fūdamentū magis sequebat intelligētiā spūalē ⁊ hoc culmīe edificationē aīe ꝓtegebat. ¶ Loquar ⁊ aliud q̄d forsitan emulis videt incredulū. Hebreā linguā. quā ego ab adolescentia multo labore ⁊ sudore ex ꝑte didici. ⁊ infatigabili meditatōe nō desero. ne ip̄e ab ea deserar. discere voluit ⁊ cōsecuta est. ita vt psalmos hebraice caneret. ⁊ sermonē absq; vlla latine lingue ꝓp̄etate ꝑsonaret. Qd̄ quidez vsq; hodie ī sctā filia ei⁹ eustochio cernim⁹.

Hucusq; nauigauim⁹ ꝓsperis vētis ⁊ crispantia maris equora labēs carina sulcauit nūc ī scopulos incurrit orō. Quis enī possz siccis oculis paulā narrare moriētē. Incidit ī grauissimā valitudinē. imo q̄d optabat inuenit. vt nos desereret ⁊ dño plenī⁹ iungeret Quid diu differo et dolorē meū in alijs immorādo facio longiorē. Sētiebat prudētissima feminarū adesse mortē. et frigescēte iam ꝑte corpis atq; mēbroꝝ. solū aīe teporē in sacro et sctō pectore palpitare. et nihilomī⁹ q̄i ad suos ꝑgeret. alienosq; despiceret. illos versiculos susurrabat. Bñe dilexi decorem domus tue ⁊ locū habitatōis glīe tue. ⁊ q̄z dilecta tabernacl̄a tua dñe. Elegi abiect⁹ eē ī domo d̄i mei. Cūq; a me interrogaret cur taceret. cur nollet rñdere inclamanti. an doleret aliq̄d. greco sermone rñdit. Nihil se habere molestie sz oīa quieta et tranquilla ꝑspicere Post h̄ obmutuit ⁊ clausis oculis. q̄si hūana despiceret vsq; ad expiratōem aīe eosdez repetebat versiculos vix vt aure apposita qd̄ dicebat audire possem⁹. Tota ad funus ei⁹ palestinaꝝ vrbiū turba ꝯuenit. Quez eī monachoꝝ latentiū ī heremo cellula sua tenuit Quā v̄ginū cubiculoꝝ tenuerūt secreta Sacrilegiū putabat q̄ nō tali femīe vltimū reddidisset officiuz. donec subter eccl̄iaz et iuxta specū dñi cōderet. Venerabilis filia ei⁹ v̄go eustochiū q̄si ablactata sup matrē suam abstrahi a parente nō poterat. deosculari oculos. herere vultui. totūq; corp⁹ āplexari. et secum matre velle sepeliri. Testis ē iesus nec vnū q̄dē nūmū ab ea filie derelictū. sz magis tribuens egenis. et qd̄ his difficili⁹ ē fratrū ⁊ sororū īmensā multitudinē quaz ⁊ sustētare arduū ē. ⁊ abijcere impiū ē. Vale o paula et cultoris tui vltimā senectutē orōib⁹ iuua.

XXX

De sancto Juliano.

Vlianus quasi iubilus et ana qd̄ ē sursū. Inde iuliā⁹ q̄i iubilian⁹. qr cū iubilo supna petijt. Vel a iuli⁹ qd̄ est incipiēs et anus. Nā ī dei seruitio fuit senex lōganimitate. sz incipiens sui reputatione. A

Vlianus cenomanensis ep̄us fuit Hic simon ille lepros⁹ d̄r fuisse quē dñs a lepra sanauit. et q̄ dñm ad cōuiuiū inuitauit. Qui post ascensionem dñi ab apl̄is cenomanēsis ep̄us ordinat⁹ ē. Hic multis v̄tutib⁹ clarus tres et mortuos suscitauit. ⁊ postmodū ī pace q̄euit. Iste d̄r eē ille iulian⁹ q̄ ab itinerātibus ꝓ inueniēdo bono hospitio īuocat. eo ꝙ in domo ei⁹ dñs fuerit hospitat⁹ Sed veri⁹ videt eē ali⁹ iulianus q̄ scz vtrūq; ꝑentē ignorāter occidit cui⁹ historia infra ponet. B Fuit et ali⁹ iulian⁹ de aluernia genere nobilis sz fide nobilior. q̄ desiderio martirij se vltro ꝑsecutorib⁹ offerebat. Tandē crispin⁹ ꝯsularis misit ministrū et eū occidi mādauit. Qd̄ sentiēs iulianus sponte foras prosilijt ⁊ querenti intrepid⁹ se opponēs protinus ictū feriētis excepit. Cui⁹ caput leuātes ad sanctū ferreolū sociū iuliani detulerūt. et eidē mortē similez mināt. nisi protin⁹ immolaret. Quib⁹ cuz assentire nollet. eū occiderūt. et caput sancti iuliani cū corpore sancti ferreoli in vno tumulo posuerūt Et post multos annos sanctus mamertus viennens. ep̄s inuenit caput sancti iuliani īter manus sancti ferreoli ita illesū ⁊ integrū ac si eadē die fuisset sepultū. ¶ Inter cetera huius sancti miracula solet referri ꝙ cū quidā dyacon⁹ oues eccl̄ie sācti iuliani raperet et pastores eidē ex ꝑte sctī iuliani ꝓhiberent.

ille rñdit. Julianꝰ nõ comedit arietẽ. Et ecce post modicũ febre vehemẽtissima purgẽ. et inualescẽte febre q̃ a martyre incendit ꝓfitẽ. Fecitq; sup se iactari aquã vt refrigarẽ. Sz statim tantꝰ fumꝰ z fetor de corpe eiꝰ exist. vt cũcti q̃ aderãt fugerẽt. z ipe post modicũ expiraret. ¶ Cum q̃dam rusticꝰ vt ait Gregorius turoñ. in die dñica arare vellet. ptinꝰ contractis digitis manubriũ securis cũ q̃ vomerem mũdare volebat eiꝰ dextre adhesit. Sz post duos annos in eccia sancti iuliani ad eiꝰ pces curatꝰ est. ¶ Fuit insupaliꝰ iulianꝰ frater beati iulij. Ibi duo frẽs adtheodosiũ impatorẽ xpianissimũ venerũt. petentes vt templa ydoloꝝ vbicũq; inuenirẽt destruerent. z xpi eccliasedificarent. Qõ imperatorꝝ libent̃ faciẽs. scpsit vt oẽs eis debeãt obedire. z eos i omnibꝰ sub pena capitis adiuuare. ¶ Cũ igit̃ beati iulianꝰ z iuliꝰ i loco q̃ dr gaudianũ eccias fabricarẽt. z cũcti transeũtes eos in ope ob impatoris imperiũ adiuuarẽt. cõtigit vt q̃dam cũ curru inde transitu facerẽt. q̃ dixerũt ad inuicẽ. Quã excusationẽ ptendere poterimꝰ vt liberi trãseamꝰ et in opere isto nõ occupemur. Dixeruntq; Proijciamꝰ vnũ ex nobis in plaustruz supinũ. et euz pannis cooperiamꝰ. dicemusq; q̃ boiem mortuũ in vehiculo habemꝰ. et sic liberi transire poterimꝰ. Arripiẽtesq; boiez vnũ in plaustrũ piecerũt. eiq; dixerũt. Tu sile et oculos claude. et q̃squz transierimus q̃ mortuꝰ iace. Cũq; boiem tanq; mortuũ cooperuissent. z vsq; ad famulos dei iulianũ z iuliũ venissent. dixerũt ei serui dei. Filioli patrũ per subsistite. z nos in ope modicuz adiuuate. Qui rñderũt. Non possumꝰ stare quoniã boiez mortuũ in plaustro habemus Quibꝰ sanctꝰ iulianꝰ dixit. Ut q̃d ita mentimini filij. Et illi. Non mentimur dñe. sed sic est vt loquimur. Et sanctꝰ iulianꝰ dixit. Secundũ veritatẽ dicti vestri ita vobis ptingat Et illi boues pũ gẽtes ptrãsierũt. Cũq; pculptransissent. accedẽtes ad currũ ceperũt collegam suũ vocare ex nomie dicẽtes. Surge amodoz stimula boues vt celeriꝰ trãseamꝰ Cũ aũt nullatenꝰ se moueret. eũ pulsare cepe runt dicẽtes. Ut q̃d deliras. surge z stimula boues. Sed cũ nullatenꝰ ille rñderet. accedẽtes discooperuerũt eũ. et mortuũ inuenerũt Tãtusq; timoꝝ ipos z ceteros inuasit. vt nullus de cetero famulo dei mentiri auderet.

¶ Fuit etiã aliꝰ iulianus q̃ vtrũq; parentũ nesciens occidit. Cũq; ei iulianus ꝓdictus iuuenis ac nobilis quadã die venatiõi insisteret. et quendã ceruũ repertũ insequeret. subito ceruus versus euz diuino nutu se vtit eiq; dixit. Tu me isequeris q̃ prisz matris tue occisor eris. Qõ ille audiẽs. vehemẽter extimuit. et ne sibi forte ptingeret qõ a ceruo audierat. relictis omnibꝰ clam discessit. z ad regionẽ valde remotã pueit. Ibiq; cuidam pncipi adhesit. z tam strenue vbiq; z in bellorꝝ i palacio se habuit. q̃ pnceps eũ militẽ fecit. z q̃ndã castellanã viduã i pugem ei tradidit. z castellũ p dote accepit Interea parẽtes iuliani p amissione filij nimiũ dolẽtes vagabũdi vbiq; pgebant. z filiũ suũ solicite req̃rebãt. Tandẽ ad castrũ cui iulianꝰ ꝑerat deuenerũt. Tũc aũt iulianꝰ a castro casu recesserat. Quos cũ vxor iuliani vidisset. z quinam essent inq̃sisset. et illi oia q̃ filio suo acciderãt enarrassent. intellexit q̃ viri sui parẽtes erãt. vtpote q̃ ꝑ a viro suo forte freq̃nter audierat. Ipos igit̃ benigne suscepit. z p amore viri sui lectũ suũ eis dimisit. z ipa sibi alibi lectulũ collocauit. Facto aũt mane castellanus ad eccias prexit Et ecce iulianꝰ mane veniẽs in thalamũ q̃i vxorẽ suã excitaturꝰ intrauit. Et inueniẽs duos pitez dormiẽtes. vxorẽ cũ adultero eẽ suspicatus. silenter extracto gladio ambos pariter interemit. Exiẽs aũt domũ. vidit vxorẽ eiꝰ ab eccia reuertentẽ. et admiras iterrogauit q̃ nã esset illi q̃ i suo lecto dormirẽt. At illa ait. Ipa parẽtes vestri sunt q̃ vos diutissime quesierũt. z eos in vrõ thalamo collocaui. Quod ille audiẽs. pene exanimis effectꝰ amarissime flere cepit ac dicere. Heu miser q̃d faciam q̃ dulcissimos meos parentes occidi. Ecce impletũ est verbũ cerui. q̃d dũ vitare volui miserrimꝰ adimpleui Jam nũc vale soror dulcissima. q̃a de cetero nõ quiescã. donec sciã q̃ deꝰ penitentiã meã accepit. Cui illa. Absit dulcissime frater vt te deserã z sine me abeas. sz q̃ fui tecũ particeps

De sancto Juliano.

gaudij ero particeps et doloris. Tũc ĩsimul recedẽtes iuxta quoddaz magnũ flumẽ vbi multi piclitabãt quoddã hospitale magnuz statuerũt. vt ibi penitentiã facerẽt z omẽs q̃ vellẽt transire fluuiũ incessanter trãsueherẽt et hospicio vniuersos pauperes reciperent. ¶Post multũ vo tpis media nocte dñ iuliã⁹ fessus quiesceret. et gelu graue esset. audiuit vocẽ se miserabiliter lamentantẽ. ac iulianũ vt se trãsferret voce lugubri inuocantẽ. Q̃ ille audiẽs cõcitus surrexit. z iam gelu ipm deficientẽ inueniẽs. in domũ suã portauit. z ignẽ accendẽs ipm calefacere studuit. Sed cũ calefieri nõ posset. et ne ibi deficeret ipm in lectulũ suũ portauit. z diligenẽ cooperuit ¶Post paululũ ille qui sic infirmus z q̃si leprosus apparuerat. splẽdidus scãdit ad etherа. et hospiti suo dixit. Juliane dñs misit me ad te mãdãs tibi q̃ tuã penitentiã accepta uit. et ambo post modicũ in dño quiescetis Sicq̃z ille disparuit. et iulian⁹ cũ vxore sua post modicũ plen⁹ bonis operib⁹ z elemosinis in dño requieuit. ¶ Fuit et alius iulian⁹ nõ quidẽ sanct⁹ sed sceleratissim⁹. scz iulian⁹ apostata. Hic iulian⁹ prius fuit monach⁹ et magne religionis simulator. Quedam aũt mulier vt refert magister iobãnes beleth in sũma de officio eccie. habens tres ollas plenas auri. aurũ illud in orificijs ollarũ cinere ne appareret operuit. et p̃dictas ollas iuliano quẽ sanctissimũ hominez estimabat corã quibusdã monachis seruãdas tradidit. Q̃z aũt aurũ ibidẽ esset nulli alij indicauit. Julian⁹ igit̃ p̃dictas ollas accipiẽs. z tã copiosũ aurũ ibidẽ inueniẽs. totũ illud aurum furat⁹ est. et ollas impleuit cinere. ¶Post aliq̃d temp⁹ cũ mulier depositũ suũ requireret. ille ollas cuz cinere sibi reddidit. Cũ vo aurũ requireret. z quincere illũ nõ potuit. q̃ de auro testes nõ habuerat. quoniã monachi corã quib⁹ ꝑ sibi tradiderat. nil in eis nisi cinerẽ viderãt. Et sic aurũ obtinuit. cũ q̃ romaz fugit. Et p illud aurũ sequẽti tẽpore rome obtinuit cõsulatũ. deinde ĩperium sublimatus est. Qui cũ instruct⁹ esset a puericia in arte magica. et multuz sibi placeret. magistros inde plures secum habebat. Die aũt quadã sicut in historia tripertita habet cũ puer adhuc esset. z recedẽte magistro suo sol⁹ remãsisset. et adiuratiões demonũ legere incepisset. ante eũ maxia multitudo demonũ instar ethiopũ nigroz ad uenit. Tunc iulian⁹ ꝑ vidẽs z metuẽs. signũ crucis ꝓtin⁹ fecit. et omis illa multitudo demonũ euanuit. Qui cũ magistro reuertenti q̃d sibi acciderit retulisset. dixit ei magister suus. Hoc signũ crucis maxime demones odiũt et timent. Sublimat⁹ igit̃ in impiumbui⁹ rei memoraãs cũ p artẽ magicaz opari vellet apostatauit. et signũ crucis vbiq̃z destruxit. ac xp̃ianos inq̃ntũ potuit p̃secutus est. putãs q̃ aliter demones sibi minime obedirẽt. ¶ Descendens iulian⁹ in p̃sidaz sicut legit̃ in vitas patrũ. misit demonẽ in occidẽtem. vt sibi inde deportaret responsũ. Cum aũt demon ad quendã locũ venisset p decẽ dies ibidẽ ĩmobilis stetit. q̃ q̃dã monachus ibidez die ac nocte orabat. et ei sine effectu regresso dixit iulianus. Quare tantũ tardasti. Qui respondit. Sustinui p decẽ dies publicũ monachũ. si forte ab oõe cessaret et trãsire possem. Cũq̃z nõ cessaret. ꝓhibit⁹ sum trãsire et redij nihil agens. Tunc indignat⁹ iulianus dixit q̃ cũ illuc veniret vindictã ꝺ illo monacho faceret. Cũ ergo de persis victoriam sibi demones p̃mitterent. sophista suus dixit cuidã xp̃iano. Quid putas nunc facit fabri filius. Et ille. Sepulcrũ parat iuliano ¶Dum igit̃ vt in historia sancti basilij legitur et vt fulbertus carnotenſ. eps testat. celarẽ capadocie deuenisset. sanct⁹ basilius eidem occurrit. et quattuor panes ordeaceos ei p munere misit. At iulian⁹ indignat⁹ eos recipere ꝓtempsit. et p panib⁹ sibi fenũ misit dicens. ¶Fabulũ nobis irrationabiliũ aialiũ obtulisti. recipe q̃d misisti. ¶Respondit basilius. ¶Nos quidẽ q̃d comedim⁹ tibi misim⁹ tu vo dedisti nob⁹ vnde bestias tuas nutris ¶Ad ꝺ iratus iulianus rñdit. Cum p̃as subegero. banc vrbem destruaz et arabo. vt farrifera magis q̃z bomifera nominet̃. Sequẽti aũt nocte vidit basili⁹ ĩ eccia sancte marie in visu multitudinẽ angelor. et in medio eorũ q̃ndam feminã in throno stantẽ. et astan

tibus dicentē. Uocate mihi cito mercuriuz q̄ iulianū apostatā occidat. q̄ me ⁊ filiū meū supbe blasphemat. Erat aūt mercurius miles quidā. q̄ ab ipo iuliano ꝓ fide xp̄i fuerat interfect⁹. ⁊ in eadē eccīa erat sepultus. Statimqz sanct⁹ mercuri⁹ cū armis suis que ibi seruabant̄ affuit. ⁊ iussus ab ea in p̄liū se preparauit. Expgefact⁹ itaqz basili⁹ ad locum vbi mercuri⁹ cū armis suis quiescebat iuit. et monumentū suū aperiens nec corp⁹ ibidem reperit. nec arma inuenit. Tūc custodē q̄s arma asportauerit inquisiuit. Ille v̄o cū iuramento affirmabat eadē arma vespere ibidē fuisse. vbi ꝑpetuo seruabant̄. Inde igit̄ basili⁹ recedens. ⁊ mane illuc rediens inuenit ibidē corp⁹ ei⁹ ⁊ arma. et lanceā sanguīe cruentatā. Et ecce q̄dam de exercitu rediēs dixit. Cum iulian⁹ imꝑator in exercitu moraret̄. ecce q̄dam miles ignot⁹ cū armis suis ⁊ lancea veniens et calcarib⁹ vrgens equuz. audaci mente iulianū imperatorē impetijt et lanceā fortiter vibrans ip̄m valide ꝑ mediū ꝑforauit. ⁊ subito abscedēs nusq̄z cōparuit. Ip̄e vero iulian⁹ dum adhuc spiraret. sangn̄e suo sicut d̄r in historia tripertita manū suā impleuit. ⁊ in aera proiecit dicēs Uicisti galilee vicisti. Sicqz in his vocibus miserabiliter expirauit. Ab omnib⁹ aūt suis insepult⁹ relinquit̄. et a persis excoriatur. et decorio suo regi persarum substratoriū efficit̄

De festiuitatibus que eueniunt infra tempus deuiationis

Dicto de festiuitatibus q̄ occurrūt infra temp⁹ q̄d partim ꝯtinet̄ sub tempe reconciliationis. partim sub tpe ꝑegrinatōis. q̄d temp⁹ rep̄sentat eccl̄ia a natiuitate xp̄i vsqz ad septuagesimā. sequit̄ videre de festiuitatibus q̄ eueniūt infra temp⁹ deuiatōis. q̄d īcepit ab adam et durauit vsqz ad moysen. quod tempus representat eccl̄ia a septuagesima vsqz ad pascha.

De septuagesima.

Septuagesima signat temp⁹ deuiatōnis. sexagesima temp⁹ viduatōis. q̄nquagesima temp⁹ remissionis. q̄dragesima tempus pn̄ie spūalis. Inchoat̄ āt septuagesima a dn̄ica in q̄ cantat̄. circūdedert̄ me. et termīat̄ in sabbato post pasca. Instituta est autē septuagesima ꝓpter tres ratōnes. sic̄ innuit̄ in sūma de officio magistri iohannis beleth scz ꝓpter redemptiōem. q̄niā sancti p̄rēs statuerūt vt ꝓpter veneratōem diei ascensiōis. in q̄ natura nostra celos ascendit. ⁊ sup choros angeloꝝ sublimata ē. sp ip̄a q̄nta dies solēnis ⁊ celebris haberet̄. ⁊ ī ea ieiuniū nō obseruaret̄. q̄r ī p̄mitiua eccīa eque solēnis erat sicut p̄ma feria. vnde ⁊ tūc solēnis ꝓcessio fiebat ad rep̄sentandū ꝓcessionē discipuloꝝ vl̄ ip̄oꝝ angeloꝝ. Ideo ī [illegible] rbiū v̄suz est. vt diei dn̄ice dicat ꝯgnata dies iouis. q̄a antiquit⁹ fuit eque solēnis. Sed festa sctōꝝ supuenerūt. et celebrare tot festa erat quasi onerosum. iō solēnitas illa cessauit. In redēptionē ergo illoꝝ dierū sancti p̄rēs vnam septimanā q̄dragesime in abstinētia addidert̄ et septuagesimā vocauert̄. B Alia est ꝓpter significatōem. quoniā ꝑ h temp⁹ sig̃ficat̄ deuiatio exiliū et tribulatio toti⁹ humani generis ab adā vsqz ad finē mūdi. q̄d quidem exiliū sub reuolutiōe septē dierū ꝑagit̄ et sub reuolutōe septē miliū annoꝝ includit̄ Per septuaginta enī dies. septuaginta centenas annoꝝ intelligim⁹. Ab initio āt mūdi vsqz ad ascensionē sex milia annoꝝ computamus. et tūc v̄o quicquid tp̄is sequitur vsqz ad finez mūdi sub septimo millenario comp̄hendim⁹. cui⁹ terminū sol⁹ de⁹ nouit. Nos igit̄ christ⁹ in sexta etate mūdi ab hoc exilio in spe eterne retributionis. reddita innocentie stola ꝑ baptismū eripuit. Sz cōsūmato tpe nostri exilij vtraqz stola nos perfecte decorabit. Hinc ē q̄ in h tpe deuiatōis ⁊ exilij cāntica leticie deponim⁹. sz tn̄ ī sabbato pasche vnū alleluia decantam⁹. tāq̄z in spe eterne patrie gratulātes. ⁊ stolā innocentie

in sexta mūdi etate p xp̄m recupantes. Cui etiā tract⁹ subijcit. p quē sig̃ficat labor quem adhuc ad impletiōem mādator dei habere debem⁹. In sabbato post pascha in q̄ vt dictū ē termiat septuagesima. duo alleluia cātam⁹. qr cōpleto hui⁹ mūdi termino dupli cē stolā glorie p̄sequemur. ¶ Alia ē rō ppter rep̄sentatiōem. quoniā septuagesima rep̄sentat septuaginta annos quib⁹ filij isrl sub captiuitate babilonica fuerunt. Et quē admodū illi deposuert organa sua dicētes. qūo cātabim⁹ cāticū dñi. ⁊c. sic ⁊ nos cāticā laudis deponim⁹. ¶ Postea vo data illis licē tia redeūdi a ciro sexagesimo āno ceperunt letari. ⁊ nos q̄z in sabbato pasche tāq̄z i sexagesimo āno alla cantam⁹ eor rep̄sentando leticiā. Sz tñ illi in apparatu redit⁹ ⁊ in colligēdo sarcinulas multū laborauerūt. et nos post alla tractū statim subiūgim⁹ q̄ laborē significat. Sabbato aūt q̄ septuagesima terminat duo alleluia cantam⁹. eor plenam leticiā p quā puenerūt in patriaz figurantes. Hoc etiā tps captiuitatis ⁊ exilij filior israhel rep̄sentat tps nrē pegrinatōis. qr sic ipsi in sexagesimo āno sūt liberati. sic nos i sexta mūdi etate Et sicut adhuc in colligēdo sarcinulas laborauert. sic ⁊ nos ēt liberati i completiōe mādator labor⁹. Sz cū ad patriā puentū fuerit. labor oīs cessabit. ⁊ gla pfecta erit. et duplex alla i corpe et aīa cātabimus.

In ß igit tpe exilij eccia multis tribulationib⁹ p̄ssa. et fere in baratro desperatōis posita. ab alto trabēs suspiria clamati officio et dicit. circūdederunt me gemit⁹ mortis. ⁊c. et ostendit multiplicē sui tribulatōez quā hz ⁊ p miseria p̄tracta ⁊ p duplici pena inflicta ⁊ p culpa q̄ ad alios cōmissa. Sz tñ ne desperet pponit ei i euāgelio et in epla triplex salubre remediū. ⁊ triplex p̄miū. Remediū est vt si ab illis vult pfecte liberari. i vinea anie sue laboret abscidēdo vicia ⁊ pcta. postea in stadio p̄ntis vite sue currat p pnie opa. deinde viriliter in agone pugnet p oia dyaboli tēptamenta. Et si ß fecerit triplex p̄miuz habebit. qr laborāti dabit denari⁹. currenti bravium. pugnāti corona. Quia ēt lxx. sig̃ficat t̄pus nrē captiuitatis. pponit nob remediū p q̄d a captiuitate possum⁹ liberari. scz per cursum fugiendo. p pugnā p̄liando. p denariū redimendo.

XXXII A

De sexagesima.

Exagesima incho

s atur in dñica in q̄ cātat. exurge q̄re obdormis dñe. et terminat in q̄rta feria post pascha. Instituta ē aūt ppt redemptōez. ppter significatōez. et ppter rep̄sentatōem. ¶ Propter redemptiōem. quoniā melchiades papa ⁊ btūs siluester statuerūt vt bis in oī sabbato comederet ne ppter abstinentiā quā boies sustinuert in sexta feria in q̄ oī tēpe ieunandū ē. natura debilitaret. In redemptōez ergo sabbator illi⁹ tpis vnā septimanā q̄dragesime addiderūt. ⁊ sexagesimā vocauerunt. Alia rō ē ppter significationē. quoniaz sexagesima sig̃ficat temp⁹ viduitatis eccie ⁊ merorē illi⁹ p absentia spōsi. quoniā fruct⁹ sexagesimus debet viduis. In p̄solationē āt illi⁹ p absentia sponsi q̄ ad celos rapt⁹ ē dant eccie due ale. scz sex operū miscōie exercitatio. ⁊ decalogi impletio. Un sexagesima sonat sexies decē. vt p sex intelligantur sex opa miscōie. p decez intelligat decalogus. Tertia rō ē ppter rep̄sentatōez ¶ Nam sexagesima nō solū sig̃ficat temp⁹ viduitatis. sz et misterū nrē redemptiōis rep̄sentat. ¶ Nā p decē intelligitur bō q̄ē decima dracma. eo q̄ fact⁹ sit vt ruinā nouē ordinū repararet. vel intelligitur per decē eo q̄ constat ex q̄ttuor humor⁹ q̄ntū ad corp⁹. et hz tres potētias in aīa. scz memoriā. intelligentiā. et voluntatē. q̄ facte sūt vt seruiāt beatissime trinitati. vt in ipaz fideliter credamus ipam feruenter diligā⁹. et sp in memoria teneam⁹. ¶ Per sex intelligūtur sex misteria p q̄ bō decim⁹ est redempt⁹. que sunt incarnatio. natiuitas. passio. descensio ad inferos. resurrectio. et in celū ascensio. Et ptendit sexagesima vsq̄z ad quartā feriā post pascha. in qua cantat. venite bñdicti p̄ris mei. q̄a illi q̄ in operib⁹ miscōie se exercent. audient illud venite benedicti. vt ipe christus testatur. vbi tūc sponse ianua aperietur. ⁊ amplexu spōsi

fruetur. In epistola admonet vt instar pauli tribulatōem de absentia spōsi patienter toleret. In euangelio vt seminatōi bonoꝝ operū sp insistat. Et q̄ q̄i desperans clamauerat circūdederūt me gemit⁹ mortis. nunc q̄z ad se rediens petit in officio in tribulatōib⁹ adiuuari. et ab ip̄is eripi dicēs. Exurge dn̄e. ꝛc. Et ponit ibi triplex exurge. Quidaz ei sūt in ecclesia q̄ aduersis p̄munt. sz nō deijciuntur Quidā q̄ p̄munt et deijciūt. Quidā q̄ nec p̄munt nec deijciūt. tn̄ qꝛ aduersa nō tolerant ꝑiculū est ne ꝓspera ip̄os frangant. Clamat ergo eccīa vt exurgat quātū ad p̄mos ip̄os ꝯfortando. cū dormire videat ip̄os non eripiēdo. Clamat vt exurgat q̄ntū ad secūdos ip̄os ꝯuertendo a quib⁹ videt faciē auertisse ip̄os quodāmodo repellendo. Clamat vt exurgat q̄ntū ad tertios ip̄os in ꝓsperis adiuuando et liberando.

XXXIII A
De quinquagesima.

Quinquagesima q durat a dn̄ica in q̄ cantat. esto mihi in deū ꝓtectorē. ꝛc. et terminat ī ip̄o die pasche. Instituta ē aūt ꝓpt supplētionē. et ꝓpter significatōez. ꝛ ꝓpter rep̄sentationē. Propter suppletionē quoniā cū debeamus. xl. dieb⁹ ieiunare ad similitudinē xp̄i. et nō sūt ibi nisi. xxxvj. dies ieiunabiles. qꝛ in dn̄icis nō ieiunat. tū ꝓpter leticiā ꝛ reuerentiā resurrectōis. tū exēplo xp̄i q̄ ip̄a die resurrectōis bis comedit. scz qn̄ intrauit ad discipulos ianuis clausis. et illi obtulerūt ei partē piscis assi et fauū mellis. et iterū cū discipul' euntib⁹ in emaus s̄m q̄sdā. ideo ꝓ suppletōe dn̄icarū additi sūt q̄ttuor dies Et iteꝝ clerici vidētes q̄ sicut p̄cedebāt ꝑp̄lm ordine. ita precedere deberēt sanctitate. ꝑ duos iteruz dies ante illos q̄ttuor abstinere ꝛ ieiunare incipiunt. Et sic vna septimana addita ē q̄ ꝛ quinquagesima noīat. et h̄ papa thelesphor⁹ ordinauit. vt ait ambro. Alia rō ē ꝓpt sig̃ficationē. quoniā q̄nquagesima significat tēpus remissionis. i. tempus penitētie in qua oīa remittūt. q̄nquagesim⁹ ei annus erat iubileus. q̄ erat annus remissionis. qꝛ tunc debita dimittebant. serui liberabant. et oēs ad suas possessiones reuertebāt. Per qd̄ significabat q̄ ꝑ penitētiā dimittūtur debita peccatoꝝ. liberant oēs a seruitute demonū. ꝛ reuertūtur ad possessiones celestiū mansionū

Tertia rō est ꝓpter rep̄sentationē. Nam q̄nquagesima nō solū temp⁹ remissionis significat. sz etiā statū beatitudinis rep̄sentat. Nam in q̄nquagesimo anno serui efficiebātur liberi. in q̄nquagesimo die a die agni immolati lex data ē. in q̄nquagesimo die a pascha dat⁹ est spūssanctus. Et ideo hic numerus beatitudinez rep̄sentat. vbi erit adeptio libertatis. cognitio veritatis. et perfectio caritatis. Tria aūt sūt necessaria q̄ ꝓponūt nobis in ep̄la et in euangelio ad h̄ q̄ opa penitentie sint ꝑfecta. scz caritas q̄ ꝓponitur in epistola. memoria dn̄ice passionis et fides. q̄ intelligit ꝑ illuminatōem ceci. ꝛ h̄ ponunt in euangelio. Nam fides ip̄a opa facit acceptabilia. qꝛ sine fide impossibile ē placere d̄o Memoria dn̄ice passionis facit esse facilia. Vn̄ greg̃. Si passio xp̄i ad memoriā reducitur. nihil ē q̄d nō equo aīo toleret. Caritas facit eē ꝯtinua. qꝛ sic dicit greg̃. Amor d̄i nō potest eē ociosus. opatur ei magna si ē. si aūt operari negligit amor nō ē. Et sicut in p̄ncipio eccīa q̄i desperās clamauerat. circūdederūt me. ꝛc. et postmoduz ad se rediēs adiuuari petebat. ita hic iam cōcepta fiducia et spe venie ꝓpter penitentiā orat et dicit. Esto mihi in deū ꝓtectorē. ꝛc. vbi quattuor petit. scilz protectionē. firmamentū. refugiū. et ducatū Omēs eni filij sui aut sūt in gratia. aut sunt in culpa. aut ī aduersis. aut in ꝓsperis. Illis q̄ sūt in grā petit firmamētuz. vt scz ī ip̄a grā ꝯfirmetur. Illis q̄ sunt in culpa petit vt deus sit eoꝝ refugiū. Illis q̄ sūt in aduersis petit ꝓtectionē. vt in ip̄is tribulatōib⁹ protegant. Illis qui sunt in prosperis petit ducatuz. vt scz in ip̄is a deo innocenter ducātur. Terminatur aūt q̄nquagesima vt dictū ē in die pasche. qꝛ pn̄ia ad nouitatē vite facit resurg̃e. In hoc tempe psalmus quinquagesimus scilicet miserere mei deus. qui est psalmus penitentie et remissionis plurimum frequētatur.

XXXIIII A

De quadragesima.

Quadragesima incipit a dñica qua cantat̃ inuocauit me. Ubi eccia q̃ tot tribulatõibus pressa clamauerat. circumdederũt me. ꝛc. Et postmodu3 respirauerat inuocãdo adiutoriũ dicens. exurge. ꝛc. et Esto mihi in deum ꝓtectorẽ. ꝛc. nũc ostendit se exauditã dicens. Inuocauit me. ꝛc. Notandũ aũt ꝙ quadragesima ꝯtinet. xlij. dies cõputatis dñicis diebus. ex quib⁹ dum. vj. dies dñicales subtrahũtur remanẽt. xxxvj. dies in abstinẽtia qui sũt decima toti⁹ anni. Ann⁹ eni h3 trecentos sexaginta q̃nq3 dies q̃ꝝ triginta sex sunt decima. Sed q̃ttuor dies p̃cedẽtes addunt̃. vt sacer numerus quadraginta dierum impleatur. quem saluator suo ieiunio consecrauit.

Quare ãt i h̃ numero q̃dragenario ieiuniũ obseruam⁹. triplex rõ assignari p̃t. Prima ẽ augustini. quoniaꝫ matthe⁹. xl. generationes xp̃i posuit. Ad h̃ igitur dñs suo quadragenario numero ad nos descẽdit. vt nos ad eũ nostro q̃dragenario ascendam⁹ Aliã assignat idẽ dicẽs. ad h̃ vt habeam⁹ q̃nquagenariũ q̃dragenario addend⁹ est denari⁹. q2 ad h̃ vt veniam⁹ ad btãm requiẽ. oportet nos toto p̃ntis vite tp̃e laborare. Uñ ⁊ dñs xl. dieb⁹ cũ discipulis mansit. et post decima die spũm sanctũ paclitũ misit. Tertiam assignat magister p̃positin⁹ in sũma de officio dicẽs. Mũdus in q̃ttuor ꝑtes. et annus in q̃ttuor tẽpa diuidit̃. et hõ ex q̃ttuor elemẽtis et q̃ttuor cõplexionib⁹ ꝯstituit̃. ⁊ nouã legẽ q̃ in q̃ttuor euãgelijs ꝯsistit. ⁊ veterẽ q̃ in decẽ mandatis trãsgressi sum⁹. Oportet ergo vt denari⁹ ꝑ q̃ternariũ mltiplicet̃. vt sic quadragenariũ faciam⁹. i. mãdata veteris ⁊ noue legis toto tp̃e vite hui⁹ impleam⁹. Consistit q̃dem corp⁹ nostrũ sicut dixim⁹ ex q̃ttuor elementis. q̃ etiã q̃i q̃ttuor sedes in nobis habẽt. Nam ignis in oculis. aer in lingua ⁊ aurib⁹. aqua in genitalib⁹. terra in maĩb⁹ ⁊ alijs membris dñat̃. In oculis igit̃ curiositas. in lingua ⁊ aurib⁹ scurrilitas. in genitalibus voluptas. in manib⁹ ⁊ in alijs mẽbris est crudelitas. Hec quattuor ꝯfitet̃ publicanus. Quia eni a longe stat ꝯfitet̃ luxuriam q̃ est fetida q̃i dicat. non audeo appropiquare dñe. ne in naribus tuis feteam. ꝙ non audet oculos ad celũ leuare. ꝯfitetur curiositatem. ꝙ manu ꝑcutit pectus. ꝯfitetur crudelitatem. ꝙ dicit ꝓpicius esto mihi peccatori confitetur scurrilitatẽ. Nam scurre ꝯsueuerunt vocari pctõres. vel potius leccatores. Hec p̃positin⁹ B Gregori⁹ q̃3 in omelijs tres poĩt rõnes dicẽs. Cur ĩ abstinentia quadragenari⁹ numer⁹ custodit̃. nisi q2 vt⁹ decalogi ꝑ libros q̃ttuor sancti euãgelij ĩpletur. In h̃ et̃ mortali corp̃e ex q̃ttuor elementis subsistim⁹. ⁊ ꝑ voluptates eiusdẽ corp̃is p̃ceptis dñicis ꝯtrariamur. Quia ergo per carnis desideria decalogi mãdata ꝯtempsimus dignũ ẽ vt eandẽ carnẽ q̃terdecies affligam⁹. A p̃nti q̃3 die vsq3 ad pascha sex hebdomade. i. q̃dragintaduo dies veniunt ex q̃bus dum sex dies dñici de abstinẽtia abstrahunt̃ triginta sex in abstinẽtia remanẽt. Dũ vo ꝑ trecentos sexaginta q̃nq3 dies ann⁹ ducit̃ q̃i anni nostri decimas deo damus. Hec greg̃. Quare ãt nõ obseruam⁹ nostrũ ieiuniũ eodẽ tp̃e q̃ xp̃s ieiunauit. q̃ statim p⁹ baptismũ istud inchoauit. sed cũ pascha potius istud ꝯtinuam⁹. quadruplex rõ assignatur. in sũma de officio magistri iohis beleth

Prima ẽ vt si volum⁹ cũ xp̃o resurgere q2 ꝓ nobis ip̃e ẽ passus. ⁊ nos cũ eo pati debemus. Scda cã ẽ vt filios israhel imitemur q̃ p̃mo eo tp̃e exierũt de egipto. postea eo tp̃e de babilonia. qd̃ inde ꝓbat̃. quoniam tam isti q̃3 illi statim qñ egressi sunt celebrauerũt pasca. Sic et nos imitãtes eos h̃ tp̃e ieiunam⁹. vt de egipto et babilonia. i. h̃ mũdo in terrã eterne hereditatis ingredi mereamur. Tertia cã ẽ quoniã feruor libidinis in tp̃e veris magis solet nos accẽdere. vt ergo refrenem⁹ corp̃is estũ in h̃ tp̃e maxime ieiunam⁹. Quarta ẽ. q2 statim p⁹ ieiuniu3 debemus corp⁹ dñi accip̃e. Sicut ergo filij isrl̃ p̃usq3 comederẽt agnũ affligebãt se ⁊ comedebãt agrestes lactucas ⁊ amaras ita ⁊ nos debem⁹ ꝑ pniaꝫ p̃us affligi. vt digni valeam⁹ comedere agnũ vite.

De ieiunio quattuor temporum.

XXXV A

Ieiunia quattuor temporum a calixto papa instituta sunt. Fiunt autem hec ieiunia quater in anno secundum quattuor tempora ipsius anni. et hec est multiplex ratio. Prima est quoniam ver est calidum et humidum. estas calida et sicca. autumnus frigidus et siccus. hiems frigida et humida. Ieiunamus igitur in vere ut noxium humorem. i. luxuriam in nobis temperemus. in estate ut noxium calorem. id est. auariciam in nobis castigemus. in autumno ut castigemus ariditatem superbie. in hieme ut castigemus frigus infidelitatis et malicie. Secunda ratio est quare scilicet quater in anno ieiunamus. quoniam prima hmoi ieiunia fiunt in marcio. scilicet in prima septimana quadragesime. ut in nobis marcescant vicia. non enim omnino possunt extingui. Vel potius ut in nobis virtutum germina oriantur. In estate fiunt secunda. ut in septimana penthecostes. quia tunc venit spiritus sanctus. et nos debemus esse feruentes in spiritu sancto. In septembri fiunt ante festum sancti michaelis tertia ieiunia. quoniam fructus tunc colliguntur. et nos debemus deo reddere fructus bonorum operum. In decembri fiunt quarta. quoniam tunc moriuntur herbe et nos debemus mortificari mundo. Tertia ratio est. ut iudeos imitemur. Iudei quidem quater in anno ieiunabant. scilicet ante pascha. ante penthecostes. ante scenophegiam. id est. ante infixionem tabernaculi in septembri. et ante encenia. i. ante dedicationem in decembri. Quarta ratio est. quoniam homo constat ex quattuor elementis quantum ad corpus. et tribus potentijs. scilicet rationali. concupiscibili. et irascibili. quantum ad animam. Ut ergo hec moderentur in nobis. quater in anno per tres dies ieiunamus. ut quaternarius referatur ad corpus. ternarius vero ad animam. Et hec rationes sunt magistri iohannis beleth. Quinta ratio est quoniam ut dicit iohannes damascenus in vere augmentatur sanguis. in estate colera. in autumno melancolia. in hieme flegma. Ieiunamus igitur in vere ut in nobis debilitetur sanguis concupiscentie et inepte leticie. Sanguineus enim est libidinosus et letus. In estate ut debilitetur colera iracundie et fallacie. Colericus enim est naturaliter iracundus et versutus. In autumno ut debilitetur melancolia cupiditatis et tristicie. Melancolicus enim est naturaliter cupidus et tristis. in hieme ut debilitetur flegma hebetudinis et pigricie. Nam flegmaticus naturaliter est hebes et piger. Sexta ratio est. quoniam ver comparatur aeri. estas igni. autumnus terre hiems aque. Ieiunamus igitur in vere. ut in nobis edometur aer elationis et superbie. In estate ut in nobis edometur ignis cupiditatis et auaricie. In autumno ut edometur terra frigiditatis spiritualis et tenebrose ignorantie. In hieme ut edometur in nobis aqua leuitatis et inconstantie. Septima ratio est. quoniam ver refertur ad puericiam. estas ad adolescentiam. autumnus ad maturitatem siue virilem etatem. hiems ad senectutem. Ieiunamus igitur in vere ut simus pueri per innocentiam. in estate ut efficiamur iuuenes per constantiam et fortes vitando incontinentiam. in autumno ut efficiamur maturi per modestiam. in hieme ut efficiamur senes per prudentiam et honestam vitam. vel potius in hieme ut satisfaciamus quicquid per illas quattuor etates offendimus. Octaua ratio est magistri guillelmi altisiodorensis. Ideo enim in quattuor anni temporibus ieiunamus. ut emendemus quod in illis quattuor anni temporibus deliquimus. Et fiunt per tres dies. ut satisfaciamus in die quod deliquimus in mense. Et fiunt in feria quarta. quia tunc dominus a iuda traditus fuit. in sexta feria. quia in ea crucifixus fuit in sabbato. quia in sepulcro iacuit. et quia tristes erant apostoli de nece sui domini.

XXXVI A

De sancto Ignacio.

Ignacius dicitur quasi ignem patius. id est ignem patiens diuini amoris.

Ignacius fuit discipulus beati iohannis et episcopus anthiocenus. Hic epistolam ad beatam virginem direxisse legitur in hec verba Christifere marie suus ignacius. Me neophicum iohannisque tui discipulum confortare et consolari debueras. De iesu enim tuo percepi mira dictu. et stupefactus sum ex auditu. A te autem quod semper fuisti ei familiariter coniuncta

et secretoꝝ eiꝰ ꝓscia. desidero ex aïo fieri certioꝝ ex auditis. Ualeas ꝛ neophici q̄ mecum sūt ex te ꝛ pte ꝛ in te ꝓfortent. Btā āt vgo dei genitrix maria in ꝑ vba sibi rñdit. Ignacio dilecto ꝓscipl'o. būlis ancilla xp̄i iesu. Be iesu q̄ a iobāne audisti ꝛ didicisti vera ſt̄a credas. illis inhereas. ꝛ xp̄ianitatis votū firmiter teneas. ꝛ moꝝes ꝛ vitā voto cōformes. Veniā aūt vna cū iobē te ꝛ q̄ tecū sūt visere Sta et viriliter age in fide nec te cōmoueat pſecutōis austeritas. ſz valeat et exultet ſps tuꝰ in deo salutari tuo amē. ¶ Tante āt autoritatis btūs ignaciꝰ extitit. q̄ et dyonisius pauli apostoli discipulꝰ. q̄ fuit in pbia tā sūmus. et in diuina sciētia tā pfectꝰ. vbū beati ignacij ad ꝓfirmatiōez dictoꝝ suoꝝ tanq̄z p autoritate adduxerit. Cū ei vt ipe in libro de diuinis noibꝰ attestat. q̄dam nomē amoris in diuinis repbenderēt dicentes in diuinis nō tam eē nomen amoris q̄z dilectōnis. volens ostendere ꝑ noīe amoris poīa i diuinis eē vtendū ait. Scribit ei diuinus ignacius amoꝝ meus crucifixꝰ est. Legit in hīstoria tripertita q̄ ignaciꝰ audiuit angelos cantātes antiphonas sup montē quendā. ꝛ exīde statuit antiphonas cantari in eccīa ꝛ psalmos ꝑm antiphonas intonari. ¶ Cū ergo btūs ignaciꝰ diu p pace eccīe dñm exoꝝasset nō suū ſz infirmoꝝ piculuz metuēs trayano imperatori q̄ cepit anno dñi. c. de victoria redeūti. et xp̄ianis omnibꝰ morte minanti occurrit. et libere se xp̄ianū eē asseruit. Quem trayanꝰ ferro victū decē militibꝰ tradidit. et romā adduci p̄cepit. minās eidē q̄ traderet ibidē bestijs deuoꝝandꝰ. Cū ergo romā duceret ad oēs eccīas epl'as destinabat. et eas in fide xp̄i ꝓfirmabat. Inter quas vnā scꝑsit ad romanā eccīam. sicut legit in hīstorijs ecclesiasticis. rogans ne suū martyriū ipediat vbi sic dicit. A siria vsq̄z romā cū bestijs ter mariq̄z depugno. die ac nocte cōexꝰ ꝛ colligatus decē leopardis militibꝰ ducoꝝ ad custodiā datis. q̄ ex bñficijs nostris seuioꝝes fiunt. sed ego eoꝝ nequicijs magis eruditoꝝ. O salutares bestie q̄ preparant mihi. q̄n venient. q̄n emittent. quando eis licebit carnibus meis frui. Inuitabo eas ad deuoꝝatōez meā. et deꝑcaboꝝ ne forte vt in nōnullis fecerūt. timeant ꝓtingere coꝝpus meū. q̄nimo et si cūctabūtur. ego vim faciā. ego me ingeraz Date queso veniā. ego noui q̄d mihi expediat. Ignes. cruces. bestie. dispersiones ossiuz. discerptōnes omniū mēbroꝝ. et totiꝰ coꝝporis. et oīa pene in me vnū supplicia dyaboli arte quesita ꝓflētur dūmodo ihm xp̄m merear adipisci. ¶ Cum ergo romā venisset et ad trayanū ductꝰ fuisset. dixit ei trayā Ignaci cur antiochiā rebellare facis. et gentem meā ad xp̄ianitatē ꝙuertis. Cui ignaciꝰ Utinā et te possem ꝙuertere. vt ſp obtineres fortissimū ꝓncipatū. Cui trayanꝰ. Sacrifica dijs meis. et sacerdotū omniuz princeps eris. Cui ignaciꝰ. Nec dijs tuis sacrificabo. nec tuā affecto dignitatē Be me quicq̄d vis facere poteris. sed nullatenus me mutabis. Trayanus dixit. Flūbatis scapulas eiꝰ cōtundite. et vngulis latera laniate. et duris lapidibus eius vulnera cōfricate. Cūq̄z ꝑ oia in eum fecissent. et ipe immobilis pmaneret dixit trayanꝰ Carbones viuos afferte. ꝛ ip̄m nudis plantis desup ambulare facite. Cui ignacius. Nec ignis ardēs. nec aqua bulliens poterit in me xp̄i iesu caritatē extinguere. Cui trayanus. Maleficia sūt hec q̄ tāta patiens nō ꝓsentis Cui ignacius. Nos xp̄iani malefici nō sumus. sed in lege nostra maleficos viuere ꝓhibemꝰ. Sed vos malefici estis q̄ ydola adoratis. Trayanꝰ dixit. Boꝝ sum eius vngulis laniate. et plagas sale perfundite. Cui ignaciꝰ. Nō sūt ꝓdigne passiones huiꝰ tpis ad futurā gl'az. Trayanꝰ dixit. Jam nūc eū tollite. vinculis ferreis alligate in cipo i imo carceris custodite. sine cibo ꝛ potu eū eē pmittite. et post triduū deuoꝝandum bestijs date. Tertia igitur die imperatoꝝ et senatus oīsq̄z ꝓplus ꝙuenerī vt viderēt ep̄m antiocenū q̄ erat cū bestijs pugnaturus. Dixitq̄z trayanus. Quoniaz ignacius superbus et cōtumax est ip̄m alligate. et duos leones ad ip̄m laxate. vt nec vllas reliquias ex eo relinquant. Tūc sc̄tus ignaciꝰ dixit ad populū q̄ astabat. Viri romani qui hoc certamen aspicitis. non sine mercede laboraui. q̄z non ꝓpter prauitatē. sed ꝓpter pietatē

hec patior. Deinde cepit dicere sic̃ legit̃ in historia ecclesiastica. Frumentũ xp̃i sũ. bestiarũ dẽtib⁹ molar vt panis mũd⁹ efficiar. Hoc audiẽs impator dixit. Grãdis ẽ tolerantia xp̃ianoꝝ. Quis grecoꝝ tãta toleraret ꝑ deo suo. Rñdit ignati⁹. Non hec mea v̓tute. sed xp̃i adiutorio toleraui. Tũc sanct⁹ ignaci⁹ cepit leones ꝓuocare. vt ad se deuorandu3 accurrerẽt. Accurrẽtes igit̃ duo seui leones ip̃m tantũmodo p̃focauerũt. carnẽ tñ eius nullaten⁹ tetigerũt. Trayan⁹ aũt ꝫ vidẽs cũ nimia admiratõe discessit. p̃cipiens vt non ꝓhiberet̃ si q̃s vellet tollere corp⁹ eius. Quapp̃ter xp̃iani corp⁹ ei⁹ tulerũt. ⁊ ip̃m honorifice sepelierũt. Cũ aũt trayan⁹ quasda3 lr̃as recepisset. in quib⁹ plini⁹ secũdus xp̃ianos q̃s impator occidi iusserat plurimũ cõmendabat doluit de his q̃ ignacio intulerat. ⁊ p̃cepit vt null⁹ xp̃ian⁹ inquireret̃. si q̃s tñ incideret puniret̃. B Legit̃ aũt ꝙ beatus ignaci⁹ inter tot tormentoꝝ genera nũq̃3 ab inuocatiõe noĩs iesu xp̃i cessabat. Quez cũ tortores requirerẽt. cur ꝫ nomẽ totiẽs replicaret ait. Hoc nomẽ cordi meo inscp̃tu3 habeo. ⁊ ideo ab ei⁹ inuocatõe cessare ñ valeo. P⁹ mortẽ igit̃ ei⁹ illi q̃ audierãt volẽtes curiosi⁹ experiri. cor ei⁹ ab ei⁹ corpe auellunt. et illud scindẽtes ꝑ mediũ. totũ cor ei⁹ inscp̃tũ ꝫ noĩe iesus xp̃s lr̃is aureis inueniũt. Uñ ex ꝫ plurimi crediderũt. De ꝫ sancto sic dicit bern̄. sup psalmũ. qui habitat. Magnus ille ignacius auditor discipuli quẽ diligebat iesus. martyr ⁊ ip̃e. cui⁹ p̃ciosis reliquijs nostra est ditata pauptas. Mariã quidem in plurib⁹ quas ad eã scp̃sit epl̃is christiferaz cõsalutat. Egregi⁹ plane titul⁹ dignitatis. et cõmendatio honoris immẽsi.

De purificatõe beate marie virginis.

XXXVII A

Purificatio beate virgĩs marie quadragesimo die post natiuitatẽ dñi facta est. Consueuit aũt illud festũ trib⁹ nominib⁹ appellari. scilz purificatio. ypapanti. et candelaria.

Purificatio aũt d̃r ex eo ꝙ q̃dragesima die a natiuitate dñi btã v̓go maria ad tẽplũ venit. vt ꝑm legis ꝯsuetudinẽ mũdaret̃. cũ tñ sub illa lege nõ teneret̃. Preceperat aũt lex Leuitici. xij. ꝙ mulier q̃ suscepto semine filiũ peperisset ĩmunda eẽt septẽ dieb⁹. ĩmunda scz a ꝯsortio hoĩm ⁊ ab ingressu tẽpli. Sz cõpletis septẽ dieb⁹ mũda quidez efficiebatur q̃ ad ꝯsortiũ hoĩm. sed adhuc vsq3 ad. xxxiij. diẽ q̃ ad ingressum templi ĩmunda erat. Tãdem cõpletis quadraginta dieb⁹. quadragesima die templũ intrabat. et puerũ cũ muneribꝰ offerebat. Si vero feminã peperisset duplicabant̃ dies. ⁊ q̃ ad ꝯsortium hominũ et q̃ ad ingressum templi. Quare ãt dñs p̃ceperit vt quadragesima die puer in tẽplo offerret̃ triplex potest eẽ ratio. Una vt ꝑ ꝫ intelligat̃ ꝙ sicut puer quadragesima die in materiale templũ inducit̃. sic et quadragesima die a cõceptõe vt sepi⁹ anima in corp⁹ tanq̃3 in suũ templũ infundit̃. sicut d̃r in scolastica historia. licet phisici dicãt. ꝙ quadraginta sex diebus corpus ꝑficiat̃. Secũda vt sicut anima quadragesima die corpori ĩfusa ab ip̃o corpe macl̃at̃. sic quadragesima die templũ ingrediens ꝑ hostias ab ip̃a macula amplius expiet̃. Tertia vt ꝑ ꝫ detur intelligi ꝙ in templum celeste merent̃ ingredi. qui decem precepta cum fide quattuor euangeliorũ voluerint obseruare. In pariẽte vero feminã duplicant̃ dies quo ad tẽpli ingressionẽ. sicut et duplicant̃ quo ad corporis formatõnem. Nam sic̃ in q̃draginta diebus corpus masculi organizat̃ ⁊ ꝑficit̃. et in q̃dragesima die aĩa infunditur vt sepius. sic corp⁹ femine in. lxxx. ꝑficitur. ⁊ octuagesima die aĩa vt sepi⁹ inspiratur. Quare ãt duplo corp⁹ feĩe tardi⁹ ꝑficit̃ in vtero q̃3 corpus viri ⁊ ei aĩa infunditur. obmissis rationib⁹ naturalib⁹ triplex rõ assignari põt. Prima quoniã xp̃s assũpturus erat carnem in sexu virili. ideo vt ip̃m sexũ honoraret. ⁊ ampliorẽ sibi grã3 faceret voluit vt puer citius formaret̃ et mater citi⁹ mundaret̃. Secũda vt quoniã mulier plus peccauit q̃3 vir. et sic erũne ei⁹ ab erumnis viri duplicate sunt

exterius in mũdo.sic ꝛ duplicari debuerunt interi⁹ in vtero. ¶ Tertia vt ꝑ ℞ intelligi deꝫ q̃ mulier quodãmodo plus fatigauit deum q̃z vir.ex eo q̃ ampli⁹ deliq̃t. Be⁹ ei q̃dãmõ in nrīs ꝓauis operib⁹ fatigat Unde ipe dic Ysaie.xliij. Seruire me fecisti in pctīs tuis. Et ite⁹ dicit hieremie.vj. Laborauī sustinẽs ¶ Beata igit̃ vgo huic legi purificatõis nõ tenebat.q⁹ nõ peperit suscepto semĩe sed mistico spiramĩe. Un̄ moises addidit suscepto semine.cũ iñ necesse non erat q̃ntũ ad alias mulieres q̃ oẽs suscepto semine parũt.sz iõ addidit vt dicit berñ.q⁹ timuit in matrẽ dominī blasphemiã irrogare. ¶ Uoluit tñ ī ℞ se subdere legi ꝓpter q̃ttuor rões. ¶ Prima ratio est.vt exemplũ būilitatis daret. Unde dicit berñ. Uere btã vgo nõ habeꝫ causã nec tibi opus est purificatiõe. Sed nũquid filio tuo opus erat circũcisione. Esto inter mulieres tanq̃z vna illa⁹. ¶ Nam ꝛ fili⁹ tuus sic est in medio pueroꝝ. Hec aũt bumilitas nõ solum fuit ex parte matris.sed etiã ex pte filij q̃ similiter voluit se in ℞ subdere legi. ¶ Nam in natiuitate se babuit vt paup homo.in circũcisione vt pauper ꝛ peccator homo.sz bodie vt paup et peccator ꝛ seruus homo. Ut pauper in eo q̃ oblatõem pauperũ elegit.vt peccator in eo q̃ ipe cũ matre voluit expiari. vt seruus in eo q̃ voluit redimi. Sic etiã voluit postmodũ baptizari .non ꝓpter culpam purgandã sed ꝓpter ei⁹ bumilitatẽ maximã ostendendã. ¶ Nam omnia remedia ꝓtra originale peccatuz instituta xp̃s in se assumere voluit.non q⁹ aliquaten⁹ indigeret.sz vt bumilitatem suã maximã nobis ostenderet.et vt illa remedia ꝑ tempe suo bona fuisse mõstraret. ℞ Quinq̃z enī remedia cõtra ipm originale peccatum per ꝓcessum temporis instituta sunt. quoꝝ tria ꝑm q̃d dicit bugo de sancto victore in lege veteri instituta sunt.sz oblatões.decimationes.et sacrificioꝝ immolationes.ꝑque maxime opus nostre redemptõis exp̃mebat. ¶ Nam mod⁹ redimendi exp̃mebat ꝑ oblatõem.ipm p̃ciũ ꝑ sacrificiũ in q̃ erat sanḡnis effusio.ipm redemptũ ꝑ decimatõem.q⁹ bõ significat ꝑ decimã ꝛacmaz. ¶ Primũ ergo remedium fuit oblatõ. Un̄ cbayn obtulit d̃o munera d̃ frugib⁹.ꝛ abel de gregib⁹. Scdum fuit decimatio. Un̄ et abꝛaã melchisedech sacerdoti decimas obtulit ¶ Nam ꝑm aug̃.decimabat q̃d curabat. Tertiũ fuit sacrificioꝝ immolatio. Ipa ei sacrificia ꝑm q̃d dicit Greg̃.erãt ꝓtra originale peccatum. Quia tñ exigebat vt ad minus alter parentũ fidelis essz.ꝛ aliq̃n vtri qz infideles eẽ poterãt .ideo aduenit q̃rtum remediũ scz circũcisio.q̃ siue parẽtes fideles essent siue infideles valebat. Sed q⁹ illud remediũ nõ poterat q̃enire nisi solis marib⁹ nec ianuã paradisi poterat aperire.id̃o successit ei q̃ntum remediũ scz baptism⁹ qui est cõmunis omnib⁹.ꝛ ianuã celi aperit. ¶ Primũ igit̃ remediũ xp̃us quodãmõ assũpsisse videt̃ q̃n in templo a parentib⁹ est oblatus. Secundũ remedium quodãmõ assumpsit q̃n quadraginta dieb⁹ ꝛ noctib⁹ ieiunauit. q⁹ enī nõ habebat vnde solueret decimas rerũ.saltẽ deo obtulit decimas diez. Tertium assũpsit q̃n mater ei⁹ par turturũ aut duos pullos colũbarũ ꝑ eo obtulit vt inde sacrificiũ fieret.vel q̃n in cruce se sacrificiũ obtulit Quartũ q̃n se circũcidi pmisit. Quintũ q̃n a ioh̃e baptisma suscepit. ¶ Scda rõe.vt legẽ impleret. ¶ Non ei venerat d̃ns legẽ soluere.sz adimplere. ¶ Nam si in ℞ legẽ soluissz potuissent se iudei excusare ꝛ dicere. Quoniaz doctrinã tuã nõ recipim⁹ ex eo q̃ dissimiles es patrib⁹. nec legis traditiones obseruas. Triplici aũt legi bodie se xp̃s et vgo sbiecit. ¶ Primo legi purificatõis in significatõnem vtutis vt postq̃z oĩa bñ fecerim⁹ dicamus q̃ serui inutiles sum⁹. Scdo legi redemptõis ad exemplũ bumilitatis. Tertio legis oblationis ad exemplũ pauptatis. Tertia rõ est vt legẽ purificatõis terminaret. Sic enī aduenĩente luce cessant tenebre.ꝛ aduenĩẽte sole recedit vmbra.sic ꝛ aduenĩẽte purificatione vera.cessaut purificatio tipica. Ibi eī aduenit vera purificatio nostra.i.xp̃us qui actiue d̃r purificatio.ex eo q̃ nos ꝑ fidez purificat.ꝑm quod d̃r.fide purificans corda eorum. ¶ Hinc enī ẽ q̃ nec de cetero ꝓẽs tenent ad solutõem.nec matres ad purificatõz. vel templi ingressionẽ.nec filij ad illã redẽptõez

De purificatõe beate marie uirgis.

Quarta ratio est vt nos purificãdos instrueret. Quinqz ãt modis fit purgatio ab infamia s̃m iura licet tres inhibeãt. s̃m q̃s ⁊ nos purgari debem⁹. scz iuramento qd̃ significat peccati abrenũciationẽ. aqua q̃ significat baptismalẽ ablutõnem. igne q̃ designat spũalis grẽ infusionẽ. testib⁹ q̃ designãt bonoꝝ operũ multitudinẽ. bello qd̃ significat temptatiõez. Veniẽs ãt btã v̄go ad templũ filiũ suũ obtulit. ⁊ eũ q̃nqz siclis redemit Notandũ enĩ q̃ quedã p̃mogenita redimebant̃. sic p̃mogenita vndecim tribuũ. q̃ redimebant̃ q̃nqz siclis. Quedã nõ redimebãt̃. sic p̃mogenita leuitarũ. q̃ nũq̃z redimebant̃ sz cũ in adultã etatẽ pueniebãt sẽp ĩ templo dño seruiebãt. ⁊ sic p̃mogenita mundorum aĩaliũ. q̃ iterũ nõ redimebãt̃ sz dño offerebãtur. Quedã cõmutabant̃. vt p̃mogenitum asini. qd̃ cõmutabat̃ in ouẽ. Quedã occidebant̃. vt p̃mogenitũ canis. Cũ igit̃ xp̃us fuerit de tribu iuda q̃ fuit vna vndecim tribuũ patet q̃ debuit redimi. Obtulerũt etiã p eo dño par turturũ aut duos pullos colũbarũ. Hec enĩ erat oblatio pauperũ. sz agn⁹ oblatio diuitũ. Non aũt dixit pullos turturũ sic dixit pullos colũbarum. qꝛ pulli colũbarũ semp inueniũt̃. pulli aũt turturũ nõ sp inueniunt̃. turtures aũt semp inueniuntur. Nec dixit par colũbaꝝ sicut dixit par turturũ. qꝛ colũba est auis libidinosa. ⁊ ideo in sacrificio suo de⁹ noluit eam offerri. turtur autem est auis pudica. Sed nõ nebtã v̄go maria paulo ante a magis multa põdera auri receperat. videt̃ ergo q̃ bñ potuerit agnum vnũ emere. Sed dicenduz q̃ sine dubio s̃m bern̄. magi magna pondera auri obtulerũt qꝛ nõ est verisimile q̃ tales reges tali puero vilia munera obtulissent. Sz tñ btã v̄go vt aliquib⁹ placet illud sibi nõ retinuit. sed statim paupib⁹ erogauit. Vel forte pegrinatõi in egiptũ p septenniũ ĩminẽti puide reseruauit. Vel forte nõ in magna q̃ntitate talia obtulerũt. cũ hec in significatõem misticã offerrent. Ponit ãt expositor tres oblatõnes de dño factas. Prima facta ẽ de ip̃o a parẽtib⁹. Scd̃a p ip̃o de auib⁹. Tertiã fecit ip̃e ĩ cruce p hominib⁹. Prima oñdit ei⁹ bũilitatem. qꝛ dñs legis se legi subiecit. Scd̃a paupertatẽ. qꝛ pauperũ oblatõem elegit. Tertia caritatẽ. qꝛ se p pctõrib⁹ tradidit. Propetates turturis habent̃ his versib⁹. Alta petit turtur. cantãdo gemit. veniẽs ver Nunciat et caste viuit. solusqz morat̃. Pullos nocte fouet. morticinũqz fugit. Propetates vero colũbe his versib⁹ notant̃. Grana legit. volitat sociata. cadauera vitat. Felle caret. plangit sociũqz p oscula tangit. Petra dat huic nidũ. fugit hostẽ in flumine visũ. Rostro ñ ledit. geminos pullos bñ nutrit. Dicitur scd̃o hec festiuitas ypapanti. qd̃ idẽ est q̃ p̃sentatio. ex eo q̃ xp̃s est in templo p̃sentat⁹ Vel ypapanti q̃d idẽ est qd̃ obuiatio. quia symeon et anna obuiauerũt dño cũ offerretur in templuz. et d̃r ab ypa q̃d est ire et anti quod est ꝯtra. Tũc aũt accepit eũ symeon ĩ vlnas suas. Et notandũ q̃ triplex obumbratio siue exinanitio hic de saluatore nrõ facta est. Prima est exinanitio veritatis. Ille enĩ q̃ est veritas. q̃ omnẽ hoĩem p seip̃m qui est via. in seip̃um q̃ est vita ducit. hodie ab alijs se duci permisit. Cum inducerent inq̃t puerum iesum. ꝛc. Secũda est exinanitio bonitatis. quoniã ille qui solus sanct⁹ et bon⁹ est tanq̃z immund⁹ voluit cum matre expiari. Tertia est exinanitio maiestatis. quoniam ille qui est portans omnia verbo v̄tutis sue hodie ĩ vlnis senis se recipi et portari permisit. qui tamen portabat portantẽ se. s̃m illud Senex puerũ portabat. puer autẽ senem regebat. Tunc autẽ symeon benedixit eum dicens. Nunc dimittis seruũ tuum dñe. ꝛc. Et appellat eum symeon trib⁹ nominib⁹. scz salutare. lumen. et gl̃iaz plebis israhel. Ratio aũt huius triplicis noĩs põt quadrupliciter sumi. Primo penes nostrã iustificatiõem. vt dicat̃ salutare remittendo culpã. qꝛ iesus interp̃tatur saluator. ex eo q̃ saluũ facit populuz suũ a peccatis eoꝝ. Lumen dãdo gratiam. Gloria plebis dando gloriã. Secũdo penes nostrã regeneratõz. Nam p̃mo puer exorcisatur et baptizat̃. et sic a peccato mundatur q̃ ad p̃muz. Scd̃o candela accensa ei datur q̃ ad secundũ. Tertio ad altare offert̃ q̃ ad tertiũ. Tertio penes hodiernã pcessiõez

Nam p̃mo candele bñdicũt̃ ⁊ exorcizãt̃. Secũdo accẽdũt̃ ⁊ in manib⁹ fideliũ dant̃. Tertio eccĩam cũ cãticis ingrediũt̃. Quarto penes triplicẽ b⁹ festi denoĩatiõez. Nã d̃r purificatio q̃ ad purgationez culpe ꝑ h̃ q̃ d̃r salutare. Dicit̃ cãdelaria q̃ ad illuminatõez grẽ. ꝑ h̃ q̃ d̃r lumẽ. Dicit̃ ypopanti q̃ ad collatõz glẽ. ꝑ h̃ q̃ d̃r gl̃iam plebis israhel. Tũc eĩ occurrem⁹ obuiam xp̃o in aera. Uel p̃t dici q̃ laudat̃ xp̃s in h̃ cãtico. vt pax. vt sal⁹. vt lux. vt gl̃ia. Pax q̃r mediator ẽ. Sal⁹ q̃r redemptor. Lux q̃r doctor. Gloria quia p̃miator.

Dicit̃ et tertio h̃ festũ candelaria. ex eo q̃ candele accẽse in manib⁹ portãt̃. Quare aũt eccĩa h̃ ordinauerit. vt scz in hac die cãdele accẽse in manib⁹ portent̃ p̃nt assig̃ri quattuor rõnes. Primo ꝓpt̃ remouendaz erroneã ꝯsuetudinẽ. Romani eĩ olim in kalend̃ februarij ad honorez februe matris martis. q̃ erat de⁹ belli. vrbẽ de q̃nto ĩ q̃ntũ annũ cũ cereis ⁊ facib⁹ tota nocte lustrabãt. vt filius suus scz mars eis victoriã de inimicis cõcederet. cui⁹ matrẽ tam solenniter honorarẽt. Et illud spaciũ dicebat̃ lustrũ. Romani etiã in februario sacrificabãt februo. i. plutoni et ceteris dijs infernalib⁹. et h̃ ꝓ aĩab⁹ antecessoꝝ suoꝝ. Ut ergo ꝓpiciarent̃ eoꝝ. ideo et eis solennes hostias offerebãt. ⁊ tota nocte eoꝝ laudib⁹ insistentes cũ cereis ⁊ accẽsis facib⁹ vigilabant. Mulieres etiã romanoꝝ vt ait innocenti⁹ papa bis dieb⁹ festũ luminariuz exercebãt. q̃d a quibusdã fabulis poetarum originẽ traxit. Aiũt eĩ q̃ proserpina fuit adeo speciosa. q̃ pluto de⁹ infernalis eã ꝯcupiscẽs ip̃am rapuit. ⁊ deam eã fecit. Parentes aũt sui ꝑ siluas ⁊ nemora cũ facibus ⁊ luminaribus eaz multo tp̃e quesierũt. Et istud mulieres romanoꝝ rep̃sentãtes cũ facib⁹ ⁊ lumiarib⁹ circuibãt. Et quoniã difficile est ꝯsueta relinquere xp̃iani de gentib⁹ ad fidẽ cõuersi difficile poterãt relinquere hmõi cõsuetudines paganoꝝ. ideoq̃z sergius papa hanc cõsuetudinẽ in meli⁹ cõmutauit. vt scilz xp̃iani ad honorẽ sancte matris dñi oĩ anno in hac die totũ mũdũ cuz accẽsis cãdelis ⁊ bñdictis cereis illustrarẽt. vt solẽnitas q̃dẽ staret. sed alia intentõe fieret. Scd̃o ꝓpt̃ oñdendaz v̄ginis puritatẽ. Aliq̃ eĩ audiẽtes v̄ginẽ purificatã possent credere ip̃am purificatõe indiguisse. Ut ergo ostendat̃ q̃ tota fuit purissima et splendida. ideo ordinauit eccĩa vt luminosos cereos baiulemus ac si ip̃o fctõ dicat eccĩa. Uirgo beata purificatõne nõ indiges. sed tota rutilas. tota splendes. Uere eĩ purificatõe nõ indigebat. q̃ et nõ suscepto semine cõceperat. ⁊ ĩ matris vtero ꝑfectissime mũdata et sanctificata erat. Adeo aũt fuit ĩ matris vtero et in aduentu sp̃ũssancti sctĩficata et mundata. q̃ nõ solum aliq̃d inclinamentũ ad peccatũ in ea penit⁹ nõ remansit sed etiaz v̄tus sanctitatis ei⁹ vsq̃z ad alios extendebat̃. et transfundebat̃. ita q̃ in alijs omnes mot⁹ carnalis ꝯcupiscentie extinguebat Unde dicunt iudei q̃ cũ maria pulcerrima fuerit. a nullo tñ vnq̃z potuit ꝯcupisci. ⁊ rõ ẽ q̃r virt⁹ sue castitatis cũctos aspiciẽtes penetrabat. et omnẽ in eis cõcupiscentiã repellebat. Unde cõparat̃ cedro. q̃r sicut cedrus serpentes odore suo interficit ita ei⁹ sanctificatio in alijs radiabat et oẽs mot⁹ in carne serpẽtinos occidebat. Compat̃ etiam mirre. q̃r sicut mirra interficit vermes. Sic ei⁹ sanctitas ꝯcupiscentias carnales. Et hãc p̃rogatiuã habuit p̃ ceteris sãctificatis in vtero et v̄ginibus. q̃r eoꝝ sanctitas et castitas in alios nõ transfundebat̃. nec carnales mot⁹ ĩ alijs extinguebat. Uirtus aũt castitatis virginis etiã impudicoꝝ corda medullitus penetrabat. et ea quo ad ip̃am protinus casta reddebat. Tertio ꝓpter representandaz hodiernam processionem. Nam maria ⁊ ioseph ⁊ symon et anna hodie honorabilem processionem fecerunt et puerum iesum ĩ templũ presentauerunt. Sic et nos ꝓcessionem facimus. et cereum accensum. per quem significatur iesus in manibus baiulamus. et vsq̃z in eccl̃ias deferimus. Tria enĩ sunt in cereo scilicz cera lichinius et ignis. et per hec tria significant̃ tria que fuerunt in christo. Nam cera significat carnem christi. que nata ẽ de maria virgine sine corruptione carnis. sicut apes cerã gignũt sine alterutrum cõmixtione. Lichinius in cera latens significat aĩam candidissimã in carne latentez. Ignis v̄o si-

ue lumē sīgficat diuīatē qa deus noster ig̃s
ꝑsumens est. vñ quidā sic ait. Hāc in bono
re pie candelaz porto marie. Accipe p ceraz
carnē de ỽgine veraz ¶ Per lumē numen ma
iestatisqz cacumē. Lichinꝰ et est aīa sub car
4 ne latēs ꝓpima. ¶ Quarto ppter instructi
onez nostrā. In hoc eī instruimur q si volu
mꝰ eē ante deū purificati et mūdi. tria ī nob
habere debemꝰ. s. fidē verā. actōz bonā. intē
tionē rectā. Hā candela in manu accēsa est
fides cū opatione bona et sicut candela sine
lumine ꝺr eē mortua et lumē p se sine cādela
non lucet sed mortuū eē videt. sic et operatō
sine fide et fides sine bono ope mortua eē ꝺr
Lichiniꝰ aūt intꝰ in cera occultatꝰ est intētio
recta. vñ greg̃. sic sit opꝰ in publico vt tñ intē
tio maneat in occulto ¶ Quedā mrō
na nobilis in beatā ỽginē maximā deuotio
nē habebat. Hec q̄ndā capellā iuxta domuz
suaz ꝑstruxerat. et ꝑpuz capellanuz bñs om
ni die missaz de beata ỽgine audire volebat
Appropiquāte aūt festo purificatiōis beate
ỽginis. sacerdos ob qōdā suū negociuz lon
gius secessit. et dña die illo missam brē nō po
tuit. vl̄ vt alibi legit oīa que habere poterat. et
vestimēta p amoꝛe ỽginis dabat. Uñ cū cla
midē dedisset. et ad eccl̄iā ire nō posset. sine
missa illā ea die manere oportebat. Be q̄ cū
plīmū doleret eccl̄iaz ꝑpaz seu camerā intra
uit et añ altare btē ỽgis se pstrauit. Tūc subi
to in excessu mentis facta. videbat sibi se in q̄
dā eccl̄ia pulcerrima et speciosa collocatā eē
Et respiciēs vidit turbā maximā ỽginuz ī ec
clesiam veniētē quas quedā ỽgo pulcerria
dya demate coronata p̄ibat. Cūqz oēs p ordi
nē ꝓsedissent. ecce turba alia iuuenū. q̄ ipi
iuxta ordinē ꝓsederūt. Et ecce q̄daz maximū
cereoꝝ falscē deferēs. cereū ꝑmo ỽgini q̄ cete
ras anteibat dedit. et postea aliis ỽginibus
et iuuenibus tribuit. Deinde ad illā matro
nā venit. et cereū ei obtulit. quē illa libenter ac
cepit. Tūc p chorꝝ respiciēs. vidit duos cero
ferarios. subdiaconū diaconū. et sacerdotez
sacris indutos vestibꝰ ad altare ꝓcedentes
tanq̄z missarū solēnia celebrare volētes. Ui
debatur aūt sibi q acoliti eēnt vincētiꝰ et lau
rētiꝰ. diaconꝰ et ꝰbdiacōꝰ duo āgeli. sacerdos
autē xp̄s. Facta aūt cōfessione duo pulcerri
mi iuuenes in mediū chori ierūt. et officiuz
misse alta voce et deuotissime inceperūt. et ce
teri q̄ in choro erāt ꝓsequūt. Cū aūt ad obla
tionē ventū fuisset. regina ỽginū et cetere ỽgi
nes cuz aliis q̄ erant in choro. cereos suos la
cerdoti vt moris est flexis genibus obtulerūt
Cū aūt sacerdos illā matronā expectaret vt
sibi cereū suū offerret. et illa ire nollz. misit ad
eā regina ỽginū p nūciuz q rusticitatez face
ret q sacerdotē tādiu expectare ꝑmitteret. Il
la autē rñdit q sacerdos ī missa sua ꝓceder
quia cereū suū sibi non offerz. Tūc iterum
regina aliū nūciū misit. Cui silr illa rñdit. q
cereū sibi datū penitꝰ nulli daret. sz illū ex de
uotione teneret. Regina autē virginuz nun
cio p̄cepit dicēs. Uade et iterū eā roga vt ce
reū offerat sin autē ipm de manibꝰ eiꝰ violē
ter auferas. Cūqz nūciꝰ venisset. et illa rogan
tē audire recusaret. dixit se in mādatis habe
re vt ipm ab ea violent auferret. Tūc ille cū
magna violētia cereū cepit et ipm auferre co
nabatur. Illa autē fortiꝰ tenebat et se viriliter
defendebat. Cūqz lōga fieret altercatio. et hīc
inde cereꝰ violētiꝰ traberet. subito cereꝰ fra
ctus est et medietas in manu nūcij et alia me
dietas in manu ipsius dñe remānsit. Ad hāc
igit̄ vehemētē fractionē illa subito ad se redi
it. et se iuxta altare vbi se posuerat inueniens
cereū fractuz in manu sua repit. Be q̄ valde
admirans īmēsas grās beate ỽgini reddidit
que eā sine missa illa die remanere non pmi
sit. sed tali officio inteē fecit. Illa aūt cereū di
ligent̄ reposuit et p maximis reliquijs reser
uauit. Sed et oēs vt ꝺr qui tūc tangebantur
de eo a q̄cūqz detinebant infirmitate ptinꝰ
liberabant. ¶ Quedā alia mrōna dū eēt g̃
uida quadaz nocte in sōnis vidit se portare
qōdaz vexillū. qō colore sanḡneo erat tinctū
Euigilās aūt ꝓtinuo sensū amisit. Quā dya
bolus adeo ludificabat vt vid̄eret sibi q xp̄i
anaz fidē quā bactenꝰ hūerat int̄ mamillas
haberet. et inde ꝓtinuo exiret Que cū nullate
nus curari posset in quadā eccl̄ia beate ỽgi
nis in festo purificatiōis pnoctauit. et integrā
sanitatem recepit.

XXXVIII.

De sancto blasio.

Blasius quasi blandus vel blasi⁹ q̃si belasi⁹. a bela qd̃ ē habit⁹ et syor puul⁹. Fuit enī bland⁹ p dulcedinē s̃monū. habit⁹ p habit⁹ v̄tutuz. puulus p humilitatez mor. A

Blasi⁹ cū oī mansuetudine et sanctitate polleret xp̄iani eū in sebaste ciuitate capadocie in ep̄m elegerunt Qui ep̄atu suscepto ad dyocleciāi p̄secutōz spelūcā petijt. et ibi hemiticā vitaz duxit. Cui aues pabulū afferebant. ac fere ad eū vnanimit̄ ꝯfluebāt. et vsqz dū imponeret manum eis benedicēs. nō recedebant ab eo. Beniqz si que infirmabant̄. ad eū ꝯtinuo veniebant. et sanitatē ad integrū reportabāt. Preses igitur illi⁹ regiōis dū milites suos ad venāduz misisset. ⁊ illi in vanū alibi laborantes ad antrū sctī blasij casu puenissent. magnā ibidem bestiarū multitudinē ante ipsū stantium repererūt. Quas dū nullaten⁹ capere possent attoniti dn̄o suo nūciauerūt. Qui statī milites pl̄es misit. ⁊ vt ip̄m cū oīb⁹ xp̄ianis ad se adducerēt p̄cepit In ipsa autē nocte ter xp̄s ei apparuit dicens. Surge et offer mihi sacrificiū. Ecce autē aduenerūt milites dicentes Egredere. vocat te p̄ses. Quibus rn̄dit sāct⁹ blasius. Beneuenistis filij. Nūc vid̄o q̄a deus nō est oblit⁹ mei. Pergēs v̄o cū eis nunq̄z a p̄dicatiōe cessauit. et coraz eis miracula mlta fecit. Tūc mulier q̄daz filiū suū morientē ī cui⁹ gutture os piscis trāsuersū erat ad pedes ei⁹ attulit. et vt sanaret̄ cū lacrimis postulabat. Sctūs v̄o blasi⁹ sup eū manus imponēs orauit. vt puer ille et oēs q̄ in e⁹ nomine aliq̄d peterēt sanitatis bn̄ficiū obtinerēt. Et statī sanat⁹ est. B Mulier q̄daz paupcl̄a vnū solū porcū bn̄s. quem tn̄ violēter lup⁹ rapuerat. sctūm blasiū deprecabat̄. vt sibi reddi faceret suū porcū Qui subridēs dixit. Mulier noli cōtristari. reddet̄ tibi porcus tuus. ꝯtinuo lup⁹ venit et porcuz vidue reddidit. Ingrediēs v̄o blasi⁹ ciuitatem iussu p̄ncipis carceri mancipat̄. Alia v̄o die iussit p̄ses ip̄m sibi p̄ntari quē vidēs blādis s̃monibus salutauit dicēs. Gaude blasi amice deor. Cui blasius. Gaude tu optime p̄ses sed ne dicas eos deos sed demones. q̄a eterno igni cū his q̄ eos honorāt tradunt̄. Irat⁹ preses euz fustib⁹ cedi iussit et ī carcerē retrudi fecit. Cui blasius dixit. Insensate speras p penas tuas dei mei a me auferre amorē qui ip̄m in me habeo corroboratorez. Audiēs h̄ vidua illa cui porcū reddiderat. porcū ipsuz occidit et caput cū pedib⁹ cādela et pane ad sanctuz blasiū deportauit Ille g̃tias agēs comedit sibiqz dixit Singulis annis cādelam in ecclesia noīs mei offeras. et tibi et q̄cunqz h̄ fecerit bene erit. Qd̄ semp egit et sibi ꝓsperitas multa fuit Post hoc cum eductuz a carcere p̄ses ad deos inclinare nō possz iussit eū in ligno suspendi. et carnes ei⁹ cū ferreis pectinib⁹ laniari. et sic iter in carcerē reportari C Septē ergo mulieres sequentes guttas sang̃nis colligebāt. Que mox tenent̄ et ad deor sacrificiū cōpellūt̄. Que dixerūt. Si vis vt deos tuos adorem⁹ cū reuerentia. mitte eos ad stagnū vt ibi facieb⁹ ablutis mundius adorare possim⁹. Letus preses efficit̄. et citi⁹ qd̄ dixerāt adīplet̄. Ille vero deos arripuerunt. et eos in stagni medium proiecerunt dicētes. Si dij sunt videbimus Qd̄ p̄ses audiēs et pre ira insaniēs et se ip̄m percutiēs dixit ministris. Cur nō tenuistis deos nostros vt nō mitterētur in ꝓfūdū lacti Qui dixerūt. Dolose tecū locute sunt mulieres. et eos in stagnū ꝓiecerūt. Cui mulieres De⁹ ver⁹ dolos nō patit̄. Sz et si dij fuissent p̄sciuissent vtiqz q̄d eis facere volebam⁹. Et irat⁹ p̄ses iussit plūbū liq̄factū ⁊ pectines ferreos. ⁊. vij. loricas igne cādētes ex vna parte pari. et ex alia camisias afferri lineas. Q⁹ dicente vt ex his qd̄ mallēt eligerent vna illarum duos puulos habēs audact̄ cucurrit et lineas camisias accipiēs in caminū ꝓiecit. Pueri vero matri dixerūt. Nō nos mater dulcissima p⁹te relinq̄s. sed sicut nos replesti dulcedine lactis. sic nos reple dulcedine regni celestis. Tūc p̄ses iussit eas suspendi. et carnes eaꝝ pectīb⁹ ferreis lāiari. Quaꝝ carnes vt nix albissime erant et ꝓ sang̃ne lac fluebat. Cū autē supplicia inuite serrēt. angel⁹ dn̄i ad eas venit et eas virilit̄ ꝯfortauit di-

cens. Nolite timere. bonꝰ enī opariꝰ q̄ bñ incipit et bene ꝓficit. et a ꝓducēte se benedictionē mereꝫ. ꝑ cōpleto ope. et mercedē accipit ꝑ labore et gaudiū possidet ꝑ mercede. Tūc ꝑses iussit eas deponi. et in caminū mitti. que diuinitꝰ igne extincto exierūt illese. Quibus ꝑses. Jā nūc magicā artē dimittite et deos nostros adorate. Que respōderūt. Perfice q̄ cepisti. qa tā ad regnū celeste vocate sūꝫ. Tūc ille data sīa eas decollari mandauit. Que dū decollari deberēt. flexis genibꝰ adorauerūt dicētes. Beꝰ q̄ nos a tenebris separasti. et in hāc lucē dulcissimā adduxisti. q̄ nos sacrificiū tuū fecisti. aīas nrās suscipe. et ad vitā eternā facias puenire. ⁊ sic truncatis capitibꝰ ad dñm migrauerūt. B Qdꝰ Basilius ꝑses blasiū sibi p̄fētari. et dixit ei. Ut nūc adoras deos vel nō. Cui blasiꝰ. Impie nō timeo minas tuas age vt vis. corpꝰ enī meum penitꝰ tibi trado. Tūc iussit eū mitti i stagnū. Ipse vō aquā sīgnauit. ⁊ mox sicut terra arida fuit permānsit. Dixitq; eis. Si veri sūt dii vīi ostēdite vtutē eorꝫ ingredimini huc. Ingressiq; xv. viri stagnū. ꝓtinuo sūt submersi. Angelꝰ aūt dñi descēdens dixit ei. Egredere blasi. et cōronā tibi a deo pataꝫ suscipe. Cūq; exisset dixit ad eū ꝑses. Dīno decreuisti nō adorare deos. Cui blasiꝰ. Cognosce miser quia xp̄i suꝰ sū. nec demones adoro. Et statiꝫ iussit eū decollari. Ipse aūt orauit ad dñm. vt q̄ cūq; ꝑ infirmitate gutturis vel alia quacūq; infirmitate eiꝰ patrocinia postularet. exaudiri continuo mereret. Et ecce vox de celo ad eū venit q̄ sic fieret vt orauit. Sicq; p̄nominatꝰ sanctꝰ cū duobꝰ puerīs decollatꝰ est circa annos dñi. cclxxtrij.

XXXIX.

De sancta Agatha virgine.

Agatha dicitur ab agyos q̄ est sanctꝰ et theos deus q̄si sancta dei. Tria ei sūt sīc di. Chrys. q̄ sctiꝫ faciūt et illa ꝑfecte fuerūt in ea. s. cordis mūdicia. spūs sancti p̄sētia. et bonoꝝ operū affluentia. Vel ōr ab a q̄ est sine et geos terra ⁊ theos deus. quasi dea sine terra. i. sine amore terreno. Vel ab aga q̄ est loquēs. ⁊ thau cōsūmatio q̄si ꝓsūmate et ꝑfecte loquēs q̄. patet in suis respōnsīs. Vel ab aga q̄ est seruitꝰ et thaas supioꝝ. q̄si seruitꝰ superioꝝ. et Ꝑ ꝓpter illō q̄ dixit. Sūma ingenuitas est ista ⁊c. vl ab aga q̄ est solēnis et thau ꝓsūmatio. quasi solēniter ꝓsūmata. i. sepulta q̄ ꝑz in angelis qui eaz sepelierūt.

B Agatha ꝗgo ingenua mēte et corpe pulcerrima in vrbe catbanēsiū deū semp in oi sanctitate colebat. Quīcianꝰ aūt ꝓsularis silicie cū eēt ignobil' libidinosꝰ auarꝰ et ydol' dedituꝰ beatā agatbā cōpendere nitebat vt q̄a erat ignobil' cōprebendo nobilē timereꝫ. q̄ libidinosꝰ eiꝰ pulcritudine frueretꝫ. q̄a auarꝰ eiꝰ diuitias raperet q̄a ydolatra dijs eā faceret īmolare. Fecitq; eā ad se adduci. Que cū adducta eēt. et eius īmobile ꝓpositū cognouisset. tradidit eā cui dā meretrici nōie affrodisie. et nouē filiabus eiꝰ eius dē turpitudinis. vt p trigīta dies sua derent ei qūo eiꝰ animū īmutarēt. Et modo p̄mittēdo leta. mō terrēdo peralspa. sperabāt eā a bono ꝓposito reuocare. Quibus beata agatba dixit. Dēl mea suppetrā solidata ē. etī xp̄o fūdata. ⁊ba vā vēti sē. pmissiōes vē pluuie sunt. ⁊ oes vī flumia sē. Que quātūcunq; ipugnāt fūdamētū dominꝰ mee. cadere nō valebit. Hec aūt dicēs flebat quotidie ⁊ orabat sīlēs ad martiriū palmā puenire. Videns igitur affrodisia īpam īmobilē pmanere dixit q̄nciano. Facilīꝰ p̄t sara molliri. et ferus in plūbi mollicē ꝑuerti. q̄z ab intentiōe xp̄iana mens istiꝰ puelle conuerti seu reuocari. Tūc q̄ncianꝰ fecit eā ad se adduci. et ait illi. Cuiꝰ cōditionis es. Cui illa. Nō soluz ingenua sed et spectabil' genere. vt omnis parentela mea testatur. Cui q̄nianꝰ. Si ingenua es cur moribꝰ te vilē psonā habere ostēdis Illa rñdit. Quia ancilla xp̄i sū ideo vilem me exhibeo psonā. Quincianꝰ dixit Si te ingenuā dicis qūo ancillam asseris Illa rñdit Sūma īgenuitas ista est in q̄ vultus xp̄i cōprobat. Quincianꝰ dixit elige q̄ volueris. aut sacz dijs sacrificare. aut diuersa supplicia sustinere. Cui agatba. Sit talꝫ vxor tua. q̄lis fuit venꝰ dea tua. et tu talis sīs q̄lis fuit deꝰ tuꝰ iupit. Tūc q̄ncianꝰ iussit eaz ala pis cedi

dicens In iniuriā iudicis noli temerario ore garrire. Agatha rñdit. Miror te viruz prudentē ad tantā stulticiā deuolutū. vt illos dicas deos tuos eē q̄rū vitā nō cupias tuā cōiugē vel te imitari. vt dicas tibi iniuriā fieri si eoꝝ viuas exēplo. Nā si dijtui sūt bonū tibi optaui. Si aūt execraris eoꝝ cōsortia mecū sentis. Quincianꝰ dixit. Quid mihi verborū supfluꝰ cursꝰ. aut sacrifica dijs. aut te faciā diuersꝭ supplicijs interire. Agatha rñdit. Si feras mihi ꝓmittas. audito xp̄i noīe māsuescūt. Si ignē adhibeas de celo mihi rorez saluificū angeli ministrabūt. Si plagas vl' tormenta ingeras hēo spūm sciūm ꝑ quē despicio vniuersa. C Tūc iussit eā tradi ad carcerem. q̄a voce eū publica ꝯfūdebat. Ad quem letissime et gloriant' ibat. et q̄si ad epulas inuitata agonē suū dño cōmēdabat.

Seq̄nti die dixit ei q̄ncianꝰ. Abnega xp̄z et adora d̄os. Que cū renueret iussit eā ī eculeo suspēdi et torq̄ri. Dixitqz agatha. Ego in bis penis ita delector sic q̄ bonū nūciū audit aut q̄ videt quē diu desiderauit. aut q̄ mltos thezauros inuenit. Nō enī potest triticū in horreū poni nisi teca eiꝰ fuerit fortit' cōculcata et in paleas redacta. Sic aīa mea nō pōt intrare in ꝑadisū cū palma martirij nisi diligent' feceris corpꝰ meū a carnificibꝰ attrectari. Tūc iratꝰ q̄ncianꝰ iussit eiꝰ mamillā torq̄ri et tortaz diutissime iussit abscidi. Cui agatha. Impie crudel' et dire tiranne nō es ꝯfusꝰ amputare in feīa qd̄ ipse in matre suxisti. Ego habeo mamillas integras intꝰ in aīa mea. ex q̄bꝰ nutrio omnes sensus meos. q̄s ab infantia dño ꝯsecraui B Tūc iussit eā in carcerem recipi. ꝓhibēs ingressū medicoꝝ. et panē vel aquā sibi ab aliq̄ ministrari Et ecce circa mediam noctem venit ad eā q̄dam senex quē antecedebat puer lumīs portitor. diuersa secū ferens medicamēta ⁊ dixit ei. Licet cōsularis insanꝰ tormentis te afflixerit. tu eū tuis responꝭ ampliꝰ afflixisti. Et lz vbera tua torserit. sed illiꝰ vbertas in amaritudinem cōuertet'. Et q̄niā ibi erā qñ h̄ patiebaris. vidi qꝛ mamilla tua pōt curā salutis suscipe. Cui agatha. Medicinā carnalē corpi meo nūq̄z exhibui. et turpe est vt qd̄ tam diu ꝭuaui nūc ꝑdaz. Dixit ei senex. Filia ego xp̄ianꝰ sū. ne verecūderis. Cui agatha. Et vnde v'ecūdari possū. cū tu sis senex ⁊ grā deuꝰ. ego v'o ita crud'liter lacerata q̄ nemo de me possit cōcipe voluptatez. Sed ago tibi grās dñe pater. qꝛ solicitudinē tuā mihi impendere dignatꝰ es. Cui ille. Et q̄re non ꝑmittis vt curem te. Agatha respōdit. Quia habeo dominum iesum xp̄um q̄ solo verbo curat oīa et ꝭmone restaurat vniuersa. hic si vl't p̄t me ꝯtīuo curare. et subridēs senior dixit. et ego apostolꝰ eiꝰ sū. et ipse me misit ad te. et in noīe eiꝰ scias te eē sanatā. Et cōtinuo petrꝰ apl's disparuit. et ꝓcidēs beata agatha gratias agens inuenit se vndiqz sanatā. et mamillam suo pectori restitutā. Cū ergo ex immēso lumine custodes territi aufugissent ⁊ aptū carcerē reliq̄ssent. rogabāt eam q̄dam vt abiret. Absit inq̄t vt fugiam. et coronam patientie perdaz et custodes meos tribulationibꝰ tradam. E Post dies q̄ttuor dixit ei q̄ncianꝰ vt deos adoraret ne g̃uiora supplicia sustineret. Cui agatha. Verba tua fatua sūt et vana. aerē maculātia et iniq̄. Miser sine ītellectu q̄uo vis vt lapides adorez. et deū celi q̄ me sanauit dimittā. Quīcianꝰ dixit. Et quis te sanauit. Cui agatha. Christꝰ filiꝰ dei. Quīcianꝰ dixit. Iterū tu xp̄m audes noīare. quez ego nolo audire. Agatha dixit. Quādiu vixero xp̄m corde et labijs inuocabo. Quincianꝰ dixit. Nūc videbo si xp̄s te curabit. et iussit testas fractas spargi. ⁊ sub testas carbōes ignitos mitti et ipsā desup nudo corpe volutari. Qd̄ cū fieret ecce t̄remotꝰ nimiꝰ factꝰ ē. q̄ totā ciuitatez ita cōcussit vt pars corruēs duos cōsiliarios q̄nciani oꝑprimeret. et omnis ꝑpl's ad eū ꝯcurreret ꝯclamās q̄ ꝓpter iniustū agathe cruciatū talia paterēt. Tūc q̄ncianꝰ ex vna ꝑte terremotū ex alia seditionez ꝑpl'i metuēs. ipsā iterū in carcerē recipi iussit vbi sic orauit dicēs. Dñe iesu xp̄e q̄ me creasti ⁊ ab infātia custodisti. q̄ corpꝰ meū a pollutōne ꝭuasti. et a me amorē seculi abstulisti et q̄ tormenta me vincere fecisti. et in eis v'tutem patientie t̄buisti. accipe spūm meū. et iube me ad tuā miscd'iaz ꝑuenire. Hec cū orasset cū ingenti voce spūm tradidit circa ānuz

dñi.ccliij.sub daciano alias decio impatore

¶ Cũ autẽ fideles cũ aromatib⁹ corp⁹ ei⁹ cõdirent et in sarcofago collocarẽt.q̃daz iuuenis sericis indut⁹ cũ plusq̃z cẽtum viris pulcerrimis et ornatis ac albis indutis.q̃ nũq̃z in illis ꝑtib⁹ visi fuerãt.ad corp⁹ e⁹ venit.⁊ tabulã marmoreã ad caput ei⁹ ponẽs ab oculis oĩm statĩ disparuit.Erat aũt in ꝑdicta tabula scꝑtuz Mẽtem sctãm.spontaneam honorẽ deo et patrie liberationẽ.Qd̃ sic itelligit̃ Mentẽ sctãm habuit.spõtaneã se obtulit.honorẽ deo dedit.et patrie liberationẽ fecit.Et h̃ miracl'o diul'gato etiã gẽtiles ⁊ iudi sepulcrũ ei⁹ pl'imũ venerari cepũt. Quĩcian⁹ aũt duz ad ei⁹ inuestigandas diuitias ꝑgeret.duob⁹ eq̃s int̃ se fremitũ dantib⁹.calcesq̃z iactãtib⁹.vn⁹ eũ morsu appetijt.alt̃ calce ꝑcussũ in flumĩe ꝓiecit.ita q̃ corp⁹ ei⁹ nusq̃z potuit inueniri. ¶ Reuoluto anno circa diẽ natalis ei⁹ mons q̃dam maxim⁹ circa ciuitatem rupt⁹ eructauit incendiũ.qd̃ q̃si torrens de monte descendẽs et saxa terrãq̃z liq̃faciens ad vrbez cuz magno impetu veĩebat Tũc paganoꝝ multitudo descẽdit de mõte. et ad sepulcrũ ei⁹ cõfugiẽs veluz vnde coop̃tũ erat sepulcrũ arripuit.et ipsuz statuit ꝯtra ignẽ.statĩq̃z in die natal' ipsi⁹ v̄gĩs ignis stetit et vltra vllaten⁹ non ꝓcessit. De hac v̄gine dicit Amb̃.in ꝑfatõne.O felix et inclita v̄go que meruit dñi ꝑ laude fidelis martiris sangñem clarificare suũ.O illustris ⁊ gl'iosa gemĩo illustrata decore.que inter tot tormẽta aspa cunctis ꝑlata miracul'.⁊ mistico pollens suffragio.apl'i meruit visitatõne curari Sic nuptã xp̃o susceperunt ethera.Sic humandi art⁹ gloriosa fulgẽt obseq̃a vbi angelorum chor⁹ sanctitatẽ mentis et patrie indicat liberationẽ

XL

De sancto vedasto.

Vedast⁹ quasi uere dans est⁹.q̃r v̄e sibi dedit est⁹ afflictionis et penitentie.Vel q̃si ve distans q̃a ve eternũ ab eo distat.Naz dãnati semꝑ dicẽt.ve scz q̃a deũ offendi.ve quia dyabolo cõsensi.ve quia nat⁹ fui.ve quia mori non valeo.ve q̃a tam male torq̃or.ve q̃a nũq̃z liberabor.

A

Vedastus a beato remigio in atrabatensẽ ep̃m ordinat⁹ fuit.Qui cũ ad portaz ciuitatis venisset.et ibidẽ duos paupes vnũ cecũ et aliũ claudũ.petẽtes elemosinã reperisset dixit eis.Argentũ ⁊ aurum nõ est mihi.qd̃ autẽ habeo vob̃ do.Et facta oratione vtrosq̃z sanauit.Cũq̃z aũt ĩ q̃daz ecclesia derelicta.ve prib⁹ opta lup⁹ habitaret.eidez precepit vt inde fugeret.nec vltra illuc redire auderet.Qd̃ et factuz est.Beniq̃z cũ verbo et ope multos conuertisset.quadragesimo anno sui ep̃atus vidit colũnam igneaz.a celo vsq̃z in domũ suã descendentẽ Qui finẽ suũ adesse cõsiderãs post modicũ ĩ pace q̃euit circa ãnũ dñi q̃ngẽtesimuz q̃nq̃gesimũ.Cũ autem corp⁹ ei⁹ trãsferret̃ audomat⁹ pre senio cec⁹ dolẽs q̃ corp⁹ ep̃i videre non poterat.mox lumẽ recepit.sed postmodum ad votum suum lumẽ amisit.

XLI.

De sancto Amando.

Amandus dicitur q̃r amabil' fuit.Habuit eniz tria ĩ se q̃ faciũt hoĩnem amabilẽ.Primuz est societas g̃ta.Prouerb̃.xviij.Vir amabilis ad societatem mag̃ amic⁹ est q̃z frater.Scd̃m est cõuersationis honestas.et sic d̃r de hester.ij.q̃ oĩm oculis amabilis vid̃batur.Tertiũ est ꝓbitatis v̄tuositas.ij.Reguz.ij.Saul.et Jonathas amabiles et decori

A

Amandus ex nobilib⁹ parentib⁹ ortus monasteriũ introiuit.Qui dũ ꝑ monasteriũ ambularet.quẽdam maximũ serpentẽ inuenit quez statim v̄tute crucis et oratione ad foueaz vnde exierat redire coegit nunq̃z inde exiturũ.Veniẽs autez ad sepulcrũ sãcti martini.ãnis.xv.ibi mãsit.cilicio indut⁹ ⁊ aq̃ ac pane ordeaceo sustẽtat⁹.P⁹ hoc dũ romã iuisset.et in eccl'ia sancti petri in oratione ꝑnoctaret.custos eccl'ie ipsũ irreuerent̃ foras eiecit.Qui duz ad ammonitionẽ sãcti petri q̃ sibi ante fores eccl'ie dormiẽti apparuit ad gallias iuisset.et ibidez

regē dagobtū p̄ suis crimib⁹ increparet. ira t⁹ rex eū de suo regno eiecit. Beniqz cuz rex filiū nō haberet. et oratione facta ad dñm filiuz habuisset. cogitare cepit a q̄ infantē suuz faceret baptizari. Venitqz in mētē ei⁹ vt ab amādo eū baptizari faceret. Quesito igitur amādo et ad regē adducto. rex ad pedes ei⁹ p̄sternit. rogauitqz vt sibi indulgeret. et suuz filiū quē sibi dñs dederat baptizaret. Ille vo p̄mā petitionē benigne cōcessit. sed secularib⁹ negocijs ip̄licari metuēs scām renuit et abscessit. Tādē victo⁹ p̄cib⁹ annuit voto regis Quē cū baptizaret tacētib⁹ cūctis infans respondit amē. Ipso⁹ hoc rex ipsū in traiectē sem ep̄m sublimari fecit. Qui cū a plerisqz vbū p̄dicatōis p̄tēni videret. in vasconiā iuit. Ubi cū q̄dā ioculator vba ei⁹ irrideret a demone arripitur. et p̄p̄is dentib⁹ se discerpēs q̄ viro dei iniuriā fecerit cōfitet. et statim miserabiliter moritur B Bū aūt q̄dā vice man⁹ lauaret. q̄dam ep̄s aquā illā seruari fecit. de qua q̄dam cec⁹ postmodū curat⁹ fuit Cū in q̄dam loco de volūtate regis mōasteriuz construere vellet. q̄dam ep̄s p̄rime ciuitatis molestē hoc sustinēs misit famulos suos. vt aut ip̄m occiderēt vel inde eiscerēt. Qui veī entes eidē dolose dixerunt vt secum pgerz. et sibi locū aptum ad monasteriū ostēderēt Ille autē malicia eoz p̄cognoscens. vsqz ad cacumen montis. vbi eū occidere cupiebāt cū eis iuit. eo q̄ multū martiriuz affectaret. Sz ecce tanta pluuia et tēpestate mons tegitur vt se mutuo videre nō possent. et iam se mori putātes p̄strati venia postulabāt. z vt eos viuos abire p̄mitteret exorabāt. Qui orōez effudit. et serenitatē maximaz ip̄etrauit. Illi ergo ad propa redierūt. et sctūs amād⁹ euadens et multa alia miracula faciēs in pace q̄euit. Floruit circa annum domini. dclij. tempore eraclij.

XLII.

De sancto valentino.

Valentin⁹ dicitur quasi valorē tenēs. B est in sanctitate p̄seuerās. vel dr valentinus quasi valens tyro. i. miles xp̄i. Miles dr valens qui nūq̄z cedit. fortiter ferit. se valenē defendit. potenē vincit. sic valentinus nō cessit martirū vitando. pcussit ydolatriā euacuādo defendit fidē ꝓmuniendo. vicit patiendo

Valentin⁹ reuerend⁹ p̄sbiter fuit q̄z claudi⁹ impator ad se adduci faciens interrogauit dicens. Quid ē valētine. cur amicicia nrā ñ frueris. vt deos nostros adorās superstitionem tue abijcias vanitatis. Cui valētin⁹. Si grāz dei scires. ista nequaq̄z diceres. sed ab ydol'animū reuocares. et deū q̄ est in celis adorares. Tūc q̄daz q̄ claudio astabat dixit. Quid vis dicere valentine de sanctitate deoz nrōz. Cui valentin⁹. Ego nil de eis dico. nisi q̄ fuerūt homines miseri. et oī immundicia pleni. Ad quē claudi⁹ Si xp̄s ver⁹ de⁹ est. cur mihi nō dicis qđ verū est. Cui valētin⁹. Vere xp̄s sol⁹ est de⁹ in quē si credideris aīa tua saluabit. respublica augebit oīm inimicoz tibi victoria cōcedet. Rñdens aūt claudi⁹ astātib⁹ dixit. Viri romani audite q̄z sapienē et recte loq̄tur hō iste. Tūc dixit p̄fect⁹. Seduct⁹ est impator. Quo deserem⁹ qđ ab infātia tenuim⁹ z tūc cor claudij imutatū est. Tradit autē cuidaz p̄ncipi in custodiā. Et cū in domū ei⁹ duct⁹ fuisset dixit. Bne iesu xp̄e verū lumē illumia domū istā vt te verū deū cognoscant. Cui p̄fect⁹. Miror te dicentem q̄ xp̄s est lumē. Eq̄ de si filiā meā diu cecā illumiauerit. faciam q̄cūq̄z precepis. Tūc valentin⁹ orās ei⁹ filiā cecā illuminauit. z oēs de domo sua p̄uertit Tūc impator valētinū decollari p̄cepit circa annū dñi. cclxxx.

XLIII.

De sancta Juliana.

Juliana dū eulogio prefecto nicomedie despōsata eēt. et nollet sibi aliq̄tenus copulari. nisi reciperet fidē xp̄i. iussit eā pater su⁹ expoliari z g̃uissime cedi ac ipsi prefecto tradi. Cui prefectus ait. Dulcissima mea iuliana cur me ita delusisti. vt me sic renueres. Cui illa. Si tu adoraueris deū meum acq̄escaz tibi. alioq̄n nunq̄z dñs meus eris. Cui p̄fectus. Domi-

mea hoc facere non possũ. qꝛ impator ãputa
ri faceret caput meuꝫ. Cui iuliana. Si ita ti
mes impatorẽ mortalẽ quõ vis vt impatorẽ
nõ timeã ĩmortalẽ Fac q̃cq̃d vis. qꝛ me deci
pe non valeb Tũc p̃fect⁹ iussit eã grauissime
v̄gis cedi. et dimidia die per capillos appen
di. et plũbũ liq̃factũ ĩ capite e⁹ fundi. Qd̃ eũ
nihil ei nocuissꝫ ipsã cathenis ligauit. et ĩ car
cerẽ reclusit. Ad quã venit dyabol⁹ in spẽ an
geli dicens. Juliana ego sũ angel⁹ dñi. q̃ me
ad te misit vt te debeaꝫ cõmonere vt dijs sa
crifices. ne tã diu crucieris et tam mala mor
te moriaris. Tũc Juliana flens orauit dicẽs
Bñe de⁹ me⁹ ne permittas me perire. sed o
stende mihi q̃s est iste q̃ mihi talia persuadet
Factaqꝫ est ad eã vox vt ip̃um apprehẽderet
et q̃s eẽt ipsum cogeret confiteri. Que cum
eũ tenuisset. et q̃s eẽt interrogasset. dixit ei q̃
demon eẽt. et q̃ ad eam decipiendã pat̃ suus
ipsuꝫ misisset. Cui Juliana Et q̃s est pat̃ tu
us. Respondit beelzebub q̃ ad omnia mala
nos dirigit. et facit nos grauiter v̄berari q̃ti
ens a xp̃ianis fuerim⁹ supati. et ideo scio q̃
malo meo huc veni. quia te supare nõ potui
Int̃ alia q̃ confessus est dixit. q̃a tũc maxime
a xp̃ianis elongabat̃. qñ misteriuꝫ dominici
corpis agebat̃. et qñ orõnes et p̃dicationes
fiebant. Tũc Juliana manib⁹ retrorsũ ip̃m li
gauit. et ad terrã ip̃m deijciẽs cuꝫ cathena q̃
erat ligata ipsũ durissime verberauit. Dya
bol⁹ vero clamans rogabat eam dicẽs. Do
mina mea Juliana miserere mei. Tũc iussit
prefect⁹ vt Juliana de carcere educeretur. et
exiens trahebat post se demonem alligatuꝫ
Demon autem rogabat eã dicens. Domi
na mea Juliana noli ãpli⁹ de me ridiculũ fa
cere. Nõ enĩ potero vltra in quẽpiaꝫ p̃uale
re. Christiani dicuntur misericordes eẽ. et tu
nullam de me miscdiam habes. Sicqꝫ p̃to
tuꝫ forũ ipsũ traxit. et postea in quãdaꝫ latri
naꝫ ipsuꝫ p̃iecit B Cũ autẽ ad p̃fectũ p̃
uenisset. in quadã rota ad̃o ẽ extẽsa. q̃ oĩa ei⁹
ossa vsqꝫ ad medullarũ exitũ sũt ꝯfracta. An
gel⁹ aũt dñi rotã cõminuẽs ip̃aꝫ ĩ momẽto
sanauit. Qd̃ vidẽtes q̃ aderãt crediderũt. Et
statĩ decollati sũt viri q̃ngenti et mulieres. c.
xxx. Deinde cũ in q̃ndam ollam plumbo li
quefacto plenã missa fuisset. sed plũbũ velut
temperatũ balneũ factũ esset. maledixit pre
fect⁹ dijs suis. q̃ vnam puellam punire non
poterant. q̃ tantam iniuriam eis irrogabat
Tũc iussit eam decollari. Que dũ ad decol
landũ duceretur. demon quẽ verberauerat
in spẽ iuuenis apparens clamabat dicens.
Nolite ei parcere quoniã deos vestros vitu
perauit. et me hac nocte verberauit. reddite
ergo sibi qd̃ meruit. Cunqꝫ Juliaua paulu
lum oculos aperuisset vt videret q̃s eẽt qui
talia loqueret̃. demon aufugiẽs exclamauit
Heu heu me miserũ adhuc puto q̃ me velit
cape et ligare. Cũ ergo btã Juliana decol
lata fuisset p̃fect⁹ nauigãs in mari cũ. xxxiiij.
viris orta tẽpestate submers⁹ est. Hoꝝ autẽ
corpa cum mare iactasset a feris et auib⁹ sũt
comesta.

XLIIII A

De cathedra sancti petri apostoli.

Rathedra triplex
eẽ d̃r. s. regal̃. ij. Reg̃. xxiij. Dauid
sedens in cathedra ꝛc̃. Sacerdo
talis. j. Reg̃ j. Heli sacerdote sedente sup̃ sel
lam ꝛc̃. Magistralis. Matth̃i. xxiij. Super
cathedrã moysi ꝛc̃. Beat⁹ ergo petr⁹ sedit ĩ ca
thedra regali. quia fuit princeps omnium re
gũ. Sacerdotali. quia fuit pastor omnium
clericoꝝ. Magistrali. quia fuit doctor oĩm
xp̃ianoꝝ. B

Rathedra sãcti petri ab ecclesia festi
ue colitur. q̃a tũc beat⁹ Petr⁹ apd̃
anthiochiam in cathedrali honore
sublimat⁹ fuisse perhibet̃ Hui⁹ aũt solẽni
tatis institutio q̃druplicẽ cãm habere videt̃.
Prima cã est. Cũ enim beat⁹ Petr⁹ apud
antiochiã predicaret. Theophil⁹ princeps
ciuitatis illi⁹ dixit ei. Petre q̃ ratione popu
lũ meũ subuertis. Cũ ergo Petr⁹ sibi fidem
xp̃i predicaret ille eũ vinculari fecit. et sine ci
bo et potu eũ manere permisit. Sed cũ Pe
tr⁹ iam pene deficeret resũptis tamen virib⁹
eleuãs oculos ad celũ ait. Jesu xp̃e miseroꝝ
adiutor. adiuua me in his tribulationib⁹ de
ficientez. Cui domin⁹ rñdit. Petre credis te
derelictũ a me. Mee bonitati derogas. si ta

lia cõtra me dicere nõ formidas ¶Presto ẽ q̃ tue subueniat miserie. Audiens autẽ paul⁹ de incarceratõe petri ad theophilũ veĩt.et se i multis opib⁹ z artib⁹ sũmũ opificẽ esse asse ruit. Lig̃ et tabl̃as se scire sculpe.tẽtoria pĩge re.z mlta alia ĩdustrie opari dixit Qui a the ophilo obnixe rogat̃.vt i e⁹ curia secũ ꝓsistat Euolutis paucis dieb⁹ paul⁹ ad petrũ abscõ se in carcerẽ itroiuit Quẽ vidẽs pene mortu uz et ꝓsũptũ amarissĩe flere cepit z ĩ ãplexus ei⁹ q̃s flẽdo ꝺficiebat.z prũ pẽl sic inq̃t. O pe tre frat̃ me⁹. gl̃a mea gaudiũ meũ. dimidiũ aĩe mee.meo itroitu resume vires. Tũc ¶De tr⁹ oculos apiẽs.z ipm cognoscẽs.lacriari cepit.sz sibi loq̃ nõ potuit.et accurrẽs paulus vir os ei⁹ apuit.et iponẽs cibũ ipm refocilla uit. Cũ ãt petr⁹ cibo ꝓfortat⁹ fuisset.accur rẽs i oscula pauli ruit.z ãbo plimũ fleuerũt. ¶Paul⁹ aũt occulte rediẽs theophilo dixit. O bõe theophile magẽ gl̃a tua.z curialitas tua honestatis aĩca. Behonestat mlta bõa exiguũ malũ.remiscere q̃d feciſti illi dicole q̃ ꝺr petr⁹.velut eẽ aliq̃d magnũ. ¶Pãnos⁹. de formis.macie ꝓsũpt⁹.poia vilescit.solo ꝑmo ne clarescit.et talẽ te decet in carcere⁹ ponere Qui potius si libertate soluta frueret. posset tibi in aliquo vtilior eẽ ¶Mã sicut de illo boies q̃daz aiũt.infirmos sanat.mortuos suscitat. Cui Theophil⁹ Fabulosa sũt ista paule que dicis.q̃a si mortuos suscitare posset.et seipm de carcere liberaret. Cui paul⁹. Sicut x̃pus suus a mortuis resurrexit vt dicũt.q̃ tñ ꝺ cru ce descendere noluit sic petr⁹ vt aiũt Bexẽplo se nõ libat.z pati ꝓpõ nõ formidat. Cui the oph.l⁹. Bicg⁹ ei vt filiũ meũ iaz p.xiiij.ãnos mortuũ resuscitet.z i columẽ eũ reddã z libet rũ. Ingrediẽs igit̃ paul⁹ dixit.q̃o resuscita tionẽ filij ꝓncipis spopõdisti. Cui petr⁹. ¶Rẽ grandẽ paule pmisisti.sed dñi virtute facilli mam Sed cũ petr⁹ educt⁹ de carcere monu mẽto aperto pro eo oraſſet continuo resurre xit. Sed pene per oĩa verisĩle ñ videt.vt aut paul⁹ humana astutia se talia fabulia scire cõponere fingeret.aut vt sñia iuuenis p q̃t tuor ꝺecĩ ãnos suspẽsa fuisset. Tũc Theophi l⁹ et vniuers⁹ popul⁹ antiochie et alij q̃z plu res dño crediderũt.et gloriosam ecclesiaz fa bricauerũt. Iñ cui⁹ medio excelsaz cathedrã collocauerunt.et petrũ vt ab omnib⁹ videri et audiri posset exaltauerunt. In qua septez annis sedit. Sed postmodũ veniẽs romaz i romana cathedra sedit viginti quiq̃z annis. De primo tamẽ honore ecclesia celebrat.q̃a tũc prio plant ecclie ceperũt loco ptãte z noie sublimari. Tũc ergo impletũ est illꝺ qꝺ legit in psalmis. Exaltẽt eũ in ecclesia ꝛc Et no tandũ q̃ triplex est ecclesia in q̃ beat⁹ petr⁹ fu it exaltat⁹.sez ecclesia militantiũ.malignãti um et triũphantiũ. In hãc triplicẽ ecclĩaz ex altat⁹ est ꝑm triplicẽ festiuitatẽ quam ꝺ ipso ecclĩa celebrat. Est enim exaltat⁹ in ecclĩa mi litantiũ eidem presidendo.et eã in anio i fide et mor⁹ laudabiliter regẽdo et ꝟ q̃ntũ ad so lẽnitatem bodiernã q̃ ꝺr cathedra.q̃a tũc su per antiochenam ecclĩaz põtificatũ accepit. et eam septẽ ãnis laudabiliter rexit. Scꝺo ẽ exaltat⁹ in ecclĩa malignantiũ.ipsam sez dissi pando.et eam ad fidem q̃uertẽdo.z hoc per tinet ad secũdam festiuitatem q̃ ꝺr ad vincu la.tũc enĩ malignãtiũ ecclĩaz dissipauit.z mlt tos ad fidẽ q̃uertit. Tertio est exaltat⁹ in ec clesia triũphantiũ in ipsam feliciter introeũ tꝺo.et hoc q̃ntũ ad tertiam solennitatem que est passionis ei⁹.q̃a tũc ecclesiam triũphan tiũ introiuit. ¶ Notandũ etiam q̃ plurib⁹ alijs rationib⁹ ecclesia ter in anno ꝺ eo festiuitatem facit.s.propter priuilegiũ pp ter officiũ.propter beneficiũ.propter debitũ et propter exemplũ ¶Propter priuilegiuz q̃niã beat⁹ petr⁹ ab alijs apostolis in trib⁹ su it ꝓuilegiat⁹ ppter q̃ tria priuilegia ecclĩa ter in anno eũ bonorat. Fuit enim pre ceteris di gnior in auctoritate.q̃niam ꝓnceps apl̃orũz extitit et claues regni celorũ accepit. Feruen tior in amore.cũ maiore enĩ feruore x̃pm di lexit q̃z ceteri sicut in multis locis euangelij manifestat̃. Et efficacior in ꝟtute. ¶Mã ad vm braz petri vt legit̃ in actib⁹ sanabant infirmi

Secũdo propter officiũ. Ipse enim of ficiũ prelationis sup vniuersam ecclĩam ba buit.et ideo sicut petr⁹ fuit princeps z prelat⁹ toti⁹ ecclesie que diffusa est in trib⁹ partibus mũdi.s.asia.affrica et europa.ita ecclesia ter i anno celebrat festũ ei⁹. Tertio propter

beneficiū. q̄a ipse q̄ potestatem accepit ligandi atq; soluendi. liberat nos a trib⁹ generib⁹ peccatorum. s. cogitationis. locutionis. et operationis Uel q̄ in deum q̄ in proprium q̄ in nos peccauim⁹. Uel istud beneficiuz pōt esse triplex beneficiū aliud quod virtute clauium peccator in ecclesia consequitur. Primū est absolutionis a reatu ostenso. Scd̄m pene sempiternalis in tempalem cōmutatō Tertiū pene tēpalis s̄m ptem relaxatio. Et ꝓpter h̄ triplex beneficiū sāct⁹ petr⁹ est tripliciter honorand⁹. Quarto ꝓpter debitū. quia enim ipse tripliciter pauit et pascit nos. s. verbo exemplo et tēpali subsidio siue orationis suffragio. ideo obligamur vt ipsū tripliciter honorem⁹ Quinto propter exemplū. vt nullus peccator desperet. etiam si tertio sicut petrus deū negauerit. si tamē euz sicut ipse velit corde ore et ope cōfiteri B Scd̄a cā institutionis est hec. q̄ q̄dem de itinerario clemētis est sumpta. Cum enim petr⁹ v̄bū dei p̄dicans anthiochiā appropinq̄ret. omnes d̄ de ciuitate illa ei obuiauerūt nudis pedib⁹ ꝑgentes. cilicijs se induentes et caput puluere aspgentes. agentes penitentiā q̄ contra eū symoni mago consensissent. Petr⁹ vero eorum pn̄iam videns gratias deo egit. Tunc illi obtulerunt ei omnes vexatos lāguorib⁹ et demonib⁹ fatigatos. Quos dū petrus āte se poni iussisset. et sup eos nomē domini īuocassz. immensuz lumen ibidem apparuit ⁊ omnes ꝓtinus sunt sanati currentes ⁊ osculantes vestigia sancti petri Tunc intra septē dies plusq̄z decē milia hoīuz baptisma susceperūt. ita vt theophilus p̄nceps ciuitatis illius domū suā in basilicam fecerit consecrari et ibidem petro excelsam cathedraz collocari. vt ab omnibus videretur et audiret̄. Nec istud contrarium est his q̄ superi⁹ dicta sūt. Potuit enim fieri q̄ petr⁹ per operationez pauli a theophilo et toto populo magnifice sit susceptus. Sed recedente petro Simon magus ꝓplūm ꝑuertit. et contra petrum g̃uiter incitauit Postmodum vero penitentiā agens iterum honorabiliter eum recepit

Hoc autem festum de incathedratiōe beati petri consueuit appellari festum epularum beati petri. et hinc tertia ratio sumit̄ institutionis huius festi. Consuetudo enī fuit antiq̄tus gentilium vt ait magister Johes beleth singulis annis ī mense februario certo die epulas offerre sup tumulos pentū suoruz et eas de nocte demones ꝯsumebāt Ipi aūt ab aīabus circa tumulos errantib⁹ quas vmbras vocabāt vastari putabāt. Solebāt enī antiq̄ dicere. vt idē ait. q̄ quando in hūanis corpibus sunt dicunt̄ anīe. in inferis manes. spūs vero vocabāt quādo ad celos ascēdebāt. vmbras quādo recēs erat sepultura. siue quādo circa tumulos errabāt. Hec aūt consuetudo de ipsis epulis vix a xp̄ianis potuit extirpari Qd̄ sancti patres attendētes et hoc penitus extirpare volentes. festum de īcathedratōe bt̄i petri. tū d̄ illa q̄ fuit rome. tū d̄ illa q̄ fuit ātiochie statuerūt illo. s. eod̄ die q̄ tl̄ia fiebant. vn̄ ab illis epulis adhuc ab aliq̄bus festum beati peti epularū vocatur.

Quarto instituta est propter reuerentiā corone clericalis. Notanduz enī q̄ iuxta aliquorum traditionē corona clericoꝝ hic primo sūpsit initium. Nam dum petr⁹ anthiochie predicaret in contumeliaz nominis xp̄iani summitatem eius capitis abraserunt. Quod quidem postmoduz toti clero traditur in honorem. quod pro xp̄o apostoloruz principi in contumeliam fuerat irrogatum

Circa autem ipsam coronam clericoꝝ tria attenduntur. s. capitis abrasio capillorū detruncatio. et forme circulatio. Abrasio autem in superiore parte capitis fit triplici ratione. quarum duas assignat Dyonisius ī ecclesiastica gerarchia dicens Detonsio capillorum signat mundam et non formabilem vitam. Ad capillorum etiam detonsionem siue capitis abrasionem tria sequuntur. scilicet mundicie conseruatio. deformatio. et denudatio. Mundicie conseruatio. quia ex capillis sordes in capite aggregantur. Deformatio. quia capilli ad ornatum sunt Significat ergo tonsura mundam et non formabilem vitam. hoc est q̄ clerici debent habere mundiciam mentis interius. et non formabilē. i. nō exq̄situ habitū exterius. Denudatio autē sig̃ficat q̄ inter se et deum nihil de

bet eē mediuz. sz immediate debēt d̄o vniri. ⁊ reuelata facie dñi gloriam speculari Capil lor̄ detrūcatio fit vt ex h̄ det̄ intelligi q̄ cleri cioēs cogitationes sup̄fluas a mēte sua de bent abscidere. ⁊ ad verbū dei semp̄ auditu3 paratū et expeditū habere et oīa tp̄alia p̄ter q̄3 ad necessitatē a se penit⁹ remouere. Fit au tez circularis figura multiplici rōne. Prīo. q̄niā hec figura nō habet finē neq3 p̄ncipiū. Per quod datur intelligi q̄ clerici sūt mini stri dei qui nec habet p̄ncipiū neq3 finez Se cundo q̄niā hec figura nullū angulum ha bet et significat q̄ clerici nō debēt habere sor des in vita q̄niā vbi angul⁹ ibi sordes. vt di cit Bern̄. Et debēt habere veritatē in doctri na. q̄niā veritas angulos nō amat sicut dic̄ Hiero⁹. Tertio q̄niā hec figura est oīum fi gurarū pulcerrima. Unde in hac deus cele stes creat̄as fecit. Per qd̄ significatur q̄ cle rici debēt h̄rē pulcritudinē interi⁹ in mēte et exteri⁹ in ꝯuersatione. Quarto q̄niā h̄ figu ra ē oīz figurarū sīplicissima. Nulla enī figu ra vt dicit aug̃. ex vna linea consistit. sola cir cularis figura est q̄ vna tantū linea claudit̄ Per qd̄ significat̄ q̄ clerici habere debēt sim plicitatē colūbar̄ iuxta illud. Et simplices si cut colūbe. XLV A

De sancto Mathia apl'o.

Mathias hebraice latine d̄r donat⁹ dño. vl' donatō do mini. vl' humilis siue pu⁹. Nā do nat⁹ a dño fuit qñ ipsū de mundo elegit. ⁊ ī ter. lxxij. discipulos designauit. Donatō do mini fuit quando sorte electus inter aposto los noīari p̄meruit. Paru⁹ fuit. q̄a veram semp̄ humilitatē seruauit. Est autem triplex humilitas sicut dicit Ambrosi⁹. Prima est afflictiōis. qua q̄s dicitur humiliat⁹. Secū do cōsiderationis. q̄ procedit ex consideratō ne sui Tertia deuotionis. q̄ procedit ex cog̃ti one creatoris. Primā habuit beat⁹ mathi as martiriū patiēdo. Secūdā seip̄m despici endo. Tertiā maiestatē dei admirando. Vl' dicitur a manu qd̄ est bonū et thesis positō. inde mathias. bonum positum pro malo. s. pro iuda. Ei⁹ vitā q̄ per ecclesias legit̄ beda scp̄sisse credit̄. B

Mathias apl's in locū iude substitu tus est. Sed p̄mo ortum et origīez ipsius iude proditoris breuit̄ vide am⁹. Legitur in quadā historia licet apocri fa q̄ fuit quidā vir in hierl'm nomīe ruben q̄ alio nomīe dict⁹ est symon de tribu dan. vel s̄m Hieronimū d̄ tribu isachar. qui habuit vxorem q̄ cyborea nuncupata est. Quadaz igitur nocte cum sibi mutuo debitum exol uissent. cyborea obdormiēs somnium vidit qd̄ perterrita cū gemitibus et suspirijs viro suo retulit dicēs. Uidebatur mihi q̄ filiū fla giciosū parerē. qui totius gentis nostre cau sa perditionis existeret. Cui ruben. Nefariā inq̄t rē nec relatu dignā p̄faris et spiritu ceu puto phitonico raperis. Cui illa. Si me cō cepisse sensero et filium pepero. absq3 dubio nō spirit⁹ phitonic⁹ extitit. sed reuelatō certa fuit. Procedēte igit̄ tempe cū filiū peperisset parētes plurimū timuerunt. et q̄d de eo face rēt cogitare ceperunt. Cunq3 filium abhor rerent occidere. nec vellent destructorem sui generis enutrire. ipsum in fiscella positum mari exponunt. Quem marini fluctus ad ī sulam propulerunt. que scarioth dicit̄. Ab il la igitur insula iudas scariothis appellat⁹ ē. Regina autem illi⁹ loci carens liberis ad li tus maris causa spaciandi processit. et fiscel lam a marinis fluctibus iactari videns ip̄az aperiri precepit. inueniensq3 ibi puerum ele gantis forme suspirans ait. O si solatijs tan te subleuarer sobolis. ne regni mei priuarer successore. Puerum igitur secreto nutriri fe cit. et se grauidam simulauit. Tandem se fili um perisse mentitur et per totum regnuz fa ma hec celebris diuulgatur Principes pro suscepta sobole vehementer exultāt. et ingēti gaudio plebs letatur Ipsum igitur s̄m ma gnificentiam regiā regina educari fecit. Nō post multum vero temporis regina de rege concepit. et suo tempore filiū parturiuit. Cū āt pueri aliq̄ntulū iā creuissēt ad īuicē sepi⁹ colludebāt. ⁊ puer̄ regiū iudas creb̄s molesti is ⁊ īiurijs molestabat. ⁊ ad fletū sepi⁹ p̄uoca bat. regīa āt h̄ moleste ferēs ⁊ iudā ad se ñ p̄ti nere sciēs ip̄z creb̄⁹ v̄bābat. sz n' sic a molestia

pueri desistebat. Tandem res pādit. ⁊ iudas non verus regine filius ꝫ inuēt⁹ fuisse aperitur. Ō iudas vt cōperit vehemēt erubuit ⁊ frēm suū putatiuū filiū regis latēter occidit. Ob hoc capitalē sniam timēs cū tributarijs in bierlm aufugit. seqz curie pilati tūc pſidis mancipauit Et q̄niā res sic̄ es sibi sūt habiles pilatus iudā suis moribꝰ inuenit ꝙgruere. ⁊ ideo cepit ipm valde carū habere. Uniuerse igit curie pilati iudas pficit. et ad eiꝰ nutum oia disponūt. Quadā igit die pilatꝰ de palacio suo in q̄daz pomerū aspicies. illoꝝ pomoꝝ tanto desiderio captꝰ est vt pene deficere videret. Erat aūt illō pomeriuz rubē patris iude. Sed nec iudas patrē neqz rubē filiū agnoscebat. q̄a et rubē ipz ī marinis fluctibꝰ pisse putabat. ⁊ iudas q̄s pat aut q̄ pata sua fuerit penitꝰ ignorabat ꝯ pilatꝰ ita qz accersito iuda ait. Tāto illoꝝ fructuū captꝰ sū desiderio. q̄ si bis frustratꝰ fuero spūz exalabo. Cōcitus igit iudas ī pomeriū ilijt. et velocius mala carpit. Interea rubē venit et iudaz mala sua carpentem inuenit. Fortiter igitur ambo contendunt. et iurgia superadduntꝯ iurgia surgunt ad verbera. et mutuis se inuriis affecerūt. Tandē iudas rubē in ea pte q̄ ceruix collo ꝓnectit lapide pcussit pariter ⁊ occidit. ꝯ doma igit sustulit. ⁊ pilato q̄d acciderit enarrauit. Jā die iclināte. ⁊ nocte superueniēte rubē mortuꝰ inuenit. ⁊ subitanea morte ꝓuentꝰ eē putat. Tūc pilatꝰ oēs facultates rubē iude tradidit. ⁊ cyboreā vxorē rubē i cōiugē iude dedit. Quadā igit die dū cyborea ḡuit suspiraret. et iudas vir eiꝰ q̄d haberz diligenter inrogaret. illa rñdit. Heu infelicissima sū oīm feiarū. q̄ infātulū meuz marinis fluctibꝰ imersi. et virū meū morte ꝓuentū inuei sed et dolori misere pilatꝰ addidit dolorez. q̄ me mestissimaz nuptui tradidit ⁊ inutilissimaz tibi ī ꝙiugiū copulauit. Tūqz illa oīa de illo infātulo enarrasset. et iudas illa q̄ sibi accidērāt retulisset. inuētū est q̄ iudas mrēz suā in vxorē duxerit. ⁊ prēz suū occiderit. ꝯ dnīa igitur ductꝰ sua dēte cyborea dōm nrūz ihesum xp̄m. adijt ⁊ suoꝝ delictoꝝ veniam iploꝝ auit Hucusqz in p̄dicta hīstoria apocrifa legit. q̄ vtrū recitanda sit lectoris arbitrio relinq̄t. ꝫ

sit potiꝰ reliq̄nda q̄z asserēda. Dñs aūt suuz eū fecit discipulū ⁊ de discipulo in suū elegit aplm. Qui adeo sibi familiaris extitit et dilectꝰ. vt eū faceret suū ꝓcuratorē quē postmodū ptulit suū pditorez. ꝯ dorabat enī loculos ⁊ ea q̄ xp̄o dabant furabat. Bonēs vo tpe dñice passionis q̄ vnguētū q̄ tricētos denarios valebat nō fuerat vēditū vt illos etiā denarios furaret. abijt et dōm. xxx. denarijs vendidit. q̄rū vnusq̄sqz valebat decē denarios vsuales. et ita dānū trecētoꝝ denarioꝝ recōpensauit. Uel vt q̄dā aiūt. oīm q̄ xp̄o dabātur decimā ptē furabat. et ideo ꝓ decia parte quā in vnguēto amiserat. s. pro. xxx. denarijs dōm vēdidit. Quos tñ pnia ductꝰ retulit. et abiēs loqueo se suspēdit ⁊ suspēsꝰ crepuit medi⁹. et diffusa sūt viscera eiꝰ. In ꝟ aūt delatū est ori ne ꝓ os effūderet. Nō enī dignū erat vt os tā vilit inq̄naret q̄ tā gl'osū os. s. xp̄i ꝙ tigerat. Dignū etiā erat vt viscera q̄ pditōez ꝙcepāt. rupta caderēt. et guttur a q̄ vox pditionis exierat laqo artaret. In aere etiā inijt vt q̄ angelos ī celo et boīes in ēra offenderat ab angeloꝝ et boīm regiōe separet. et in aere cū demonibꝰ sociaret. ℂ Cū igit inī ascēsionē ⁊ pēthecostē aplī ī cenaculo sim'l eēnt. videns petrꝰ q̄ nūerꝰ. xij. aplōꝝ erat iminutꝰ q̄s tū dñs in ꝟ numero elegerat vt fidē trinitatis in q̄ttuoꝝ mūdi ptibꝰ pdicaret. surrexit in medio fratrū dicēs. Uiri frēs oportet vt aliq̄z loco iude substituam⁹. q̄ testet nobiscum resurrectionē xp̄i. q̄a dñs dixit nob. Eritis mihi testes in bierlm et in oī iudea ⁊ samaria. ⁊ vsq̄z ad vltimū terre. Et q̄ testis nō nisi ō bis q̄ vidit debet testimoniū ferre. eligēdꝰ ē vnus ex bis viris q̄ nobiscū sēp fuerūt. et dñi miracula viderūt. ⁊ eiꝰ doctrinā audierūt. Et statuerūt duos de septuagīta duobꝰ discipl's. s. ioseph q̄ cognoiatꝰ est iustꝰ ꝓ sanctitate sua. q̄ fuit frat iacobi alphei. et matbiā de cui⁹ laude subticet. q̄ sufficit ei plaude q̄ in apostolum est electus. et orantes dixerunt. Tu domine qui nostī corda omnium ostende quē elegeris ex bis duobus accipere locuz ministerij hui⁹ et aplatus quem iudas amisit. Et datis illis sortibus cecidit sors super matbiam. et ānumeratus est cum vndecī apostol'

Et notandū q̄ exēplo hoc vt ait hiero. nō est sortib⁹ vtendū. q̄a p̄uilegia paucoꝝ cōez legē nō faciūt. Rursus etiā sicut ait Bed. do nec veniret v̄itas figurā licuit obs̄uare. Ue ra enī hostia in passiōe fuit īmolata. sed ī pē thecostē ꝯsūmata Et ideo in electiōe mathie sortib⁹ vsi sūt ne a lege discreparēt. in q̄ sūm⁹ sacerdos sorte q̄rebat̄. Post penthecosten vero iaz veritate ꝓpalata. vij. diacones non sorte sed discipuloꝝ electiōe et apl'oꝝ oratiōe et manuū īpositiōe ordinati sūt Cuius modi aūt he sortes fuerint due sctōꝝ patruz extāt sn̄ie. Hiero⁹ enī et Bed. volūt q̄ he sor tes tales fuerūt q̄les ille q̄rum in veteri lege creberrim⁹ vsus erat Dyonisius autē q̄ fuit pauli discipul⁹ irreligiosuz existimat h̄ arbi trari. asserēs sibi videri q̄ illa sors nihil aliud fuerit. nisi q̄daz splendor et radi⁹ diuinit⁹ su per mathiā emiss⁹ p̄ quez ipse ostendebat̄ in apl'm assumēd⁹. Ait enī sic in libro eccl'iasti ce gerarchie. De diuina autē sorte que super mathiā diuinit⁹ cecidit. alij q̄dē alia dixerūt nō religiose sicut arbitror. meā autē et ipse ī tentionē dicā. Uident̄ enī mihi eloq̄a sortem noīare thearticū q̄ddā donū demōstrās illi theartico choro a diuina electione susceptū. Hic igit̄ mathias apl's iudeā in sortē accepit et p̄dicationi ibidē insistēs et multa miracu la faciēs in pace q̄euit. In nōnullis v̄o codi cib⁹ legit̄ q̄ patibulū crucis ꝑtulit. ⁊ tali mar tirio coronat⁹ celos ascendit Hui⁹ corp⁹ rome in eccl'ia sctē marie maioris sub lapide porfiretico sepultū eē d̄r. et ibidē caput eius ꝓpl'o demōstrat̄ B In q̄dā v̄o legēda q̄ treueris inuenit̄. sic int̄ cetera legit̄. Mathi as de tribu iuda et ciuitate bethleem illustri ꝓsapia oriund⁹ fuit. Qui litteris tradit⁹ oēz in breui leg̃ et ꝓph̄arū sciam apprehēdit. La sciuiā q̄z abhorrens pueriles annos moruz maturitate vincebat. Informabat̄ q̄z e⁹ aīus ad v̄tutē. vt eēt ad intelligentiā habil'. ad mi sericordiā facilis. in ꝓsperis nō elatus. in ad uers̄ cōstans. et intrepid⁹. Satagebat vt q̄d iussu p̄cepat ope cōpleret. et oris doctrinam manuū opatione mōstraret. Hic cū p̄ iude am p̄dicaret. cecos illumīabat. leꝓsos mun dabat. demones expellebat. claudis gressuz. surdis auditū. mortuis vitam restituebat. q̄ cuz corā pōtifice accusaret̄ in multis. rn̄dit. De obiectis que crimīa dicitis non oportet me multa dicere. q̄niā xp̄ianū eē nō est crimi nis sz gl'ie. Cui pōtifex. Si tibi dant̄ inducie vis penitere. Et ille. Absit vt a v̄itate quā sel' inueni p̄ apostosiaz digrediar. Igit̄ mathias in lege erat doctissim⁹. corde mund⁹. animo prudens. in soluendis q̄stionib⁹ sacre scp̄tu re acut⁹. in cōsilio ꝓuid⁹. in s̄mocinatiōe ex pedit⁹. Qui cuz v̄bū dei p̄ iudeā predicaret. multos signis et ꝓdigijs cōuertebat. Uñ iu dei inuidentes ip̄z in ꝯsilio statuerūt. Duo ergo falsi testes q̄ ipsū accusauerāt. p̄mo ī ip suz lapides miserūt. q̄s lapides in testimoni um illis secum petijt sepeliri. Qui dum lapi daretur securi more romano ꝑcutit̄. ⁊ exten sis in celū manib⁹ spūz dn̄o reddidit. Et sub ditur ibidem. Cuius corp⁹ de iudea romaz et inde treuerim est translatum. E In quadam vero alia legenda legit̄ q̄ dū mathi as in macedoniā aduenisset. et fidem christi p̄dicaret. quandā potionē toxicatā que visu cūctos p̄uabat sibi dederūt quaz in noīe xp̄i bibit et nullā lesionē incurrit. et cū illa potiōe plusq̄z. ccl. excecassēt. ille singul' manū impo nēs. oēs illuminauit. dyabol⁹ aūt in sil'itudi ne infantis eis apparēs suasit vt mathiā occi derent. qui eoꝝ cultū euacuaret. et cum ipse in medio eoꝝ consisteret. trib⁹ tn̄ dieb⁹ euz q̄ rentes minime inuenerūt. Tertia autē die se eis manifestās dixit. Ego sū. Quē manibus posttergū ligatis. ⁊ fune collo imposito cru deliter afflixerūt. et sic in carcere recluserūt. Ubi demones apparētes. dentib⁹ in eum fre mebāt. sz appropiq̄re n̄ poterāt. Dn̄s āt cuz multo luīe ad eū veniēs ip̄z de t̄ra leuauit. et vicl'a soluēs ⁊ dulcit̄ ꝯfortās hostiū apuit. q̄ egress⁹ v̄bū dn̄i p̄dicauit. dū aūt q̄dā obstīa ti ꝑsisterēt dixit eis Denūcio vob̄ q̄ viui ī in fernū d̄scēd̄tis. moxq̄z t̄ra se apuit. ⁊ cūctos il los d̄glutiuit. Reliq̄ v̄o ad dn̄m sunt ꝯuersi.

De sancto Gregorio LXVI. A

Gregori⁹ dicitur a grex ⁊ gore q̄d ē p̄dicare siue di cere. vn̄ Greg̃. q̄si greg̃ p̄dicator

Uel dr̄ Greg̃. q̃si egregori⁹ ab egregi⁹ et gore. q̃si egregi⁹ p̄dicator et doctor Uel Gregori⁹ in lingua nostra vigilās sonat. qr ip̄e vigilauit sibi deo et gregi. Sibi p mūdicie ꝯsuationē. deo p internā cōtēplatiouē gregi p assiduā p̄dicationē. Et hec tria merent̄ dei visionē. Aug̃. in libro de ordine. Is videt deuz q̃ bene viuit. bene studet et bene orat. Ei⁹ vitā scp̄sit paul⁹ lōgobardoꝝ historiog̃ph⁹. quā iohānes diacon⁹ diligenti⁹ postmodū cōpilauit B

Gregori⁹ senatoria stirpe ꝓgenitus cui⁹ pater gordian⁹ et mat̄ siluia dicebat̄. Cū sūmū ꝑhie apicez in ipsa sui adolescētia attigisset. ac rerū et diuitiarū copia plurimū abūdarz. cogitauit tñ h̄ oīa deserere. et in religionē se transferre. Sed dū longius ꝯuersionē ꝓtraheret. et tuti⁹ se xp̄o famulaturū putaret. si sub p̄toris vrbani habitu mūdo specieten⁹ deseruiret ceperūt multa ꝯtra eū ex seculi cura succrescere. ita vt nō tantū specie sed in eo retineret̄ ⁊ mente. Tandem patre orbat⁹ sex monasteria in sicilia cōstruxit. septimū intra menia vrbis sub honore sancti andree apl̄i in ꝓprio domate fabrificauit. In q̊ relictis sericis auro gēmisqz radiātib⁹ vili monastico habitu tegebat̄. Ubi ad tantā ꝑfectionē in breui deuenit. vt in ip̄o sue ꝯuersionis initio posset iā in ꝑfectorum numero cōputari. Cui⁹ q̃dez ꝑfectio ex v̄bis suis q̃ in ꝓlogo sup dyalogū ponit aliq̃lit̄ ꝑpēdi p̄t. vbi sic dicit Infelix aīm⁹ me⁹ occupationis sue pulsat⁹ vulnere meminit q̃lis aliq̃n in monasterio fuit. qūo ei labētia cuncta subt̄erāt. q̃ntū reb⁹ oīb⁹ que voluūtur emiebat. ꝙ nulla nisi celestia cogitare cōsueuerat ꝙ etiā retēt⁹ corpe ip̄a iaz carnis claustra cōtēplatōne trāsibat. ꝙ mortē q̊qz que pene cūctis pena est. videlicet vt ingressū vite ⁊ p̄miuz laboris sui amabat. Tāta deniqz districtione corpus suū afflixit vt infirmato stomacho sb̄sistere vix valerz. et īcisiōz vitaliū quā greci sincopin vocāt patiēs crebris angustiis ꝑ horarū momenta ad exitū ꝓpinq̃ret.

Quadā vice dū quedā in mōasterio suo vbi abbas p̄erat scp̄titaret angel⁹ dñi in specie naufragi sibi affuit. sibiqz misereri lacrīabiliter postulauit. cui cū Greg̃. sex argēteos dari fecisset et abisset. eadē die iteruz rediit. seqz multa ꝑdidisse pauca v̄o recepisse ꝑhibuit. Qui cū ab eo totidē argēteos recepissz iterū vice tertia reuersus misereri sibi īportuīs clamorib⁹ postulabat. Sed Greg̃. cū a ꝓcuratore sui monasterij didicisset nil dandū p̄t̄ scutellā argēteā quā mat̄ sua cū legumibus mittere solebat. in monasterio remāsisse. illā statim dari p̄cepit. Quaz ille libent̄ accipiēs let⁹ abscessit. Hic autē angel⁹ dñi fuit sicut se sibi postmodū reuelauit. C Quadam die beat⁹ Greg̃. ꝑ foꝝ vrb̄ romāe transiēs cernit q̊sdaz pueros forma pulcerrimos. vultu venustos. capilloꝝ nitore ꝑspicuos eē venales. Int̄rogat igit̄ mercatorē de q̃ illos pat̄a attulisset. Qui rñdit. De britānia cui⁹ incole sil̄i candore refulgēt. Int̄rogat iterū si xp̄iani sūt. Cui mercator. Nō sed paganicis erroribus implicati tenent̄. Tūc Greg̃. acrit̄ ingemiscēs heu ꝓchdolor inq̃t q̃z splēdidas facies p̄nceps tenebrarū nūc possidet. Int̄rogat insuper qd̄ eēt vocabulū gētis illi⁹. Cui ille. āglici vocāt̄. Bñ īq̃t āglici q̃i āgelici qr et angelicos vult⁹ habēt. Interrogāte iterū eo qd̄ nomē haberet illa ꝓuincia. ait mercator prouinciales illi deiri vocant̄. Et Greg̃. bene inq̃t deiri vocant̄. q̃a de ira sūt eruendi. Rurs⁹ de noīe reg̃ int̄rogāte ait mercator ꝙ aelle diceret̄. et greg̃. bñ aelle qr all̄a ī ꝑtib⁹ ill̄ decātari oꝑtz. Qui mox ad sūmū pōtificē accedēs. cū mlt̄a īstantia et p̄cib⁹ vix obtinuit vt ad illos ꝯuertēdos mitt̄et̄. Cūqz iā it̄ arripuisset. romāi d̄ e⁹ absētia pl̄imū ꝑt̄bati. papā adeūt ⁊ eū talit̄ alloquūt̄. Petrū offēdisti. romā d̄struxisti. greg̃. dimisisti. Sicqz papa ꝑt̄ritus ad eū reuocādū ꝯtīuo nūcios destīauit. Cūqz greg̃. iā it̄ triū dierū ꝑegisset. ⁊ in q̊dā loco diuertēs q̃daz cet̄is q̃escētib⁹ lectitaret. locusta supueniēs eū coegit a legēdo q̃escere. ⁊ ex ꝯsid̄ratōe sui noīs docuit eū in eodē loco stare debere. Qd̄ ille spū ꝓphetico discēs. statiz comites adhortat̄ vt veloci⁹ d̄beāt ꝓficisci. sz supueīentibus apl̄icis nuncijs redire compellitur. licet de hoc plurimum tristaretur. Tunc papa ipsuz a monasterio suo abstraxit. et suuz diaconē cardinalē ordīauit B

Quodã tpe tiberis fluui⁹ alueũ suũ egres
sus intãtũ excreuit. vt sup muros vrb influe
ret et plimas domos euerteret. Tũc etiaz p
tiberim fluuiũ multitudo ꝓpentũ cũ draco̅e
magno in mare descendit. Sed a fluctib⁹ p̃
focati et ad lit⁹ piecti. totũ aerẽ sua putredie
coꝛruperũt. Sicqz plaga pessima quã igui
nariã vocant secuta est. ita vt etiã coꝛpali vi
su sagitte celit⁹ venire et singulos quosqz p
cutere viderent. Que ꝑmo oim pelagiũ pa
pã pculit. et sine moꝛa extinxit. Post modz
vero ita in reliquũ vulg⁹ deseuit. vt ꝛtractis
habitatoꝛib⁹ domos plimas vacuas i vrbe
reliqueꝛit. Sed ꝙa ecclia dei sine rectoꝛe esse
nõ poterat Gregoꝛiũ lz totis virib⁹ renitẽtẽ
plebs oĩs elegit. Cũ ergo bñdici deberet. z lu
es plm deuastaret. ꝑmonẽ ad plm fecit pro
cessionẽ faciẽs letanias instituit. et vt oẽs de
um attẽti⁹ exoꝛarẽt admonuit. Cuz igiꝫ deuz
oĩs ꝯgregat⁹ plis exoꝛaret intantũ lues ipa
deseuit vt in vna hoꝛa. lxx. boies spũz exala
rẽt. Sz nequaq̃z cessauit plm admonere. vt
ab oꝛõne nunq̃z desisterẽt donec pestez ipaz
diuina ppulsaret miseratio. Finita pcessiõe
fugere voluit sed nequit. ꝙa die noctuqz poꝛ
tas vrb ppter eũ vigiles obꝺuabãt. Tandez
mutato habitu a q̃busdã negociatoꝛib⁹ ob
tinuit vt in q̃dã dolio sup quadrgã de vrbe
educeret. Qui moꝛ siluã expertꝰ cauernarũ
latibula req̃siuit ibiqz trib⁹ diеb⁹ latuit. Ue
rũtñ dũ solicite quereret. colũna lucis ꝑful
gida a celo depẽdens sup locũ in q̃ latitabat
apparuit. in q̃ colũna angelos descẽdẽtes et
ascendentes q̃dã reclus⁹ aspexit. Moꝛqz ab
vniuerso plo capit̃ trahit̃ et sum⁹ põtifex ꝯ
secrat̃ Qz vero ad hoc honoꝛis culmẽ in
uitus ascẽderit. q̃ vba sua legit patent̃ aduer
tit. Nã in epla ad narsũ patriciũ sic ait. Duz
ꝛtẽplationis alta describitis. ruine mee mi
bi gemitũ renouatis. ꝙa audiui q̃d int⁹ ꝑdi
di dũ foꝛas ad culmẽ regimis ĩmerit⁹ ascẽdi
Tanto aũt me meroꝛe pcussũ cognoscite. vt
vix loqui sufficiã Nolite ergo me vocare no
emi. i. pulcrũ. sed vocate me mara. qz amari
tudine plen⁹ suz. Itez alibi. Qz me ad epat⁹
ordinẽ cognoscitis̃ pueisse. si me diligitis̃ plã
gite ꝙa et ego incessanter defleo. atqz vt deuz ꝑ
me exoꝛetis rogo. In plogo. q̃z sup dyalogũ
sic ait. Ex occasione cure pastoꝛal⁹ aius me⁹
secularũ hoĩm negocia patit̃. et p⁹ tam pul
cra sue q̃etis speciẽ terꝛeni act⁹ puluere feda
tur. Perpendo itaqz q̃d tolero. ꝑpendo q̃d
amisi. Bũ intueoꝛ illõ q̃ ꝑdidi sit ꝫ gui⁹ q̃
poꝛto. Ecce enĩ nũc magni maris fluctibus
quatioꝛ. atqz in naui mentis tẽpestatis vali
de pꝛocellis illidoꝛ. et cuz pꝛioris vite recolo
quasi p⁹ tergũ ductis oculis viso litoꝛe suspi
ro. Sed ꝙa adhuc romã pdicta pestis va
stabat moꝛe solito pcessionẽ cuz letaniis per
ciuitatis circuitũ q̃dam tpe paschali ordina
uit. in qua imaginẽ beate marie sep virginis
que adhuc vt aiũt ẽ rome i eccleia que dr sã
cta maria maioꝛ quã lucas arte medic⁹ z pi
ctoꝛ egregi⁹ formasse dr. et eidem vgini simil
lima p oia phibet. ante pcessionẽ reuerenter
poꝛtari fecit. Et ecce tota aeris infectio z ĩbu
lentia imagini cedebat ac si ipsaz imaginez
fugeret et ei⁹ pñtiaz ferze ñ posset. Sicqz p⁹
imaginez mira serenitas et aeris puritas re
manebat. Tunc ĩ aere vt refertur iuxta ima
ginem audite sunt voces angeloꝛum canen
tium. Regina celi letare alleluya. quia quez
meruisti poꝛtare alleluya. resurꝛexit sicut di
xit alleluya. Statimqz beatus Gregoꝛius
quod sequitur adiunxit. Oꝛa pꝛo nobis de
um rogamus alleluya. Tunc beatus Greg̃.
vidit supra castrum crescentiꝫ angelum do
mini. qui gladium cruentatum detergẽs in
vaginaz remittebat. Intellexitqz Greg̃. q̃ pe
stis illa cessasset. Et sic factuz est. Unde et ca
strum illud castrum angeli deinceps voca
tum est Tandem vt desideraverat augu
stinum mellitum et iohannem cum quib⁹
dam aliis in angliam misit et eos suis pꝛeci
bus et meritis ad fidem xp̃i conuertit.

E Tante etiam humilitatis Beatus
Gregoꝛius extitit vt se laudari nullo modo
permitteret. Nam stephano episcopo q̃ euz
in suis epistol⁹ laudaverat ita scripsit. Mul
tum mihi et vltra q̃z audire debui indignus
fauoꝛem in vestris epistolis demonstrastis
Et tamen scriptum est. Ne laudes hominẽ
q̃z diu viuit. Tamen et si audire talia dignus
non fui. oꝛationibus vestris peto vt dignus

efficiar. vt si bona ideo in me dixistis qꝛ non
sūt. ideo sint q̄a dixistis. Item in epl'a ad nar
sū patriciū. ꝙ cause ⁊ nois sil'itudinē faciēdo
ꝑ scripturas clausulas declamationesqꝫ for
matis. certe frat̄ carissime simeā leonē vocas
qd̄ eo mō vos agere ꝯspicim⁹ q̄ scabiosos ca
tulos sepe pardos vel tigres vocam⁹ Item
in epl'a ad anastasiū pat̄archā anthiocenuꝫ
ꝙ vos me os dñi. ꝙ lucernā dicitis. ꝙ loquē
do mltis ꝑdesse multisqꝫ posse lucere ꝑhibe
tis. existimationē meā fateor mihi in dubita
tionē maximā ꝑduxistis. Considero nāqꝫ q̄
sū. ⁊ nihil me ex hmōi boni signo deꝑhēdo.
Cōsidero autē q̄ estis. ⁊ vos mētiri posse nō
arbitror. Cū ergo credere volo qd̄ dicitis. cō
tradicit mihi infirmitas mea. Cū disputare
volo qd̄ in laude mea d̄r. ꝯdicit mihi sāctitas
vestra. Sed q̄so vir sctē nob aliq̄d de h̄ cer
tamīe nostro ꝯueniat. vt si nō qd̄ dicitis ita ē
sit ita quia dicitis. Vocabula etiā iactātiam
vel vanitatē sonātia oīno respuebat. Vñ eu
logio patriarche alexandrino q̄ eū vl'em pa
paꝫ vocauerat ita scribit In p̄fatōe epl'e quā
ad me direxistis supbe appellatōis v̄bū vni
uersalē me papā dicētes ī primere curauistis
Qd̄ peto dulcissima sāctitas vestra vltra nō
faciat. qꝛ vobis subtrahit̄ qd̄ alteri plusq̄ꝫ ra
tio exigat p̄bet̄. Ego enī v̄b̄ ꝑsperari nō q̄ro
sed moribus. nec honorē eē reputo in q̄ frēs
honorē suū ꝑdere cognosco. Recedāt ergo
verba q̄ vanitatē inflant. caritatē vl'nerant.
Hinc ē ꝙ cū iohs ep̄s ꝯstātinopolitanus
h̄ vocabulū vanitatis sibi vsurparet. ⁊ se vni
uersalē papā vocari fraudulent̄a sinodo ob
tinuisset. int̄ cet̄a sic de eo scribit Greg̃. Quis
est iste q̄ cōtra statuta euāgelica. ꝯ canonuꝫ
decreta. nouū sibi nomē vsurpare presumit.
vt vel sine īminutione sit vn⁹ q̄ eē appetit vni
uersus. Verbū etiā iussionis sibi a coep̄is di
ci nolebat. Vñ ait in epl'a ad eulogiū ep̄ꝫ ale
xandrinū. Vestra mihi caritas loq̄t̄ dicens.
Sicut iussistis. Qd̄ v̄bum iussionis peto a
meo auditu remoueri. q̄a scio q̄ suꝫ et q̄ estis
Loco eī mihi frēs estis. morib⁹ patres In
sup ob nimiā hūilitatē q̄ erat p̄dit⁹. nolebat
ꝙ mrōne se ancillas suas dicerēt. Vnd̄ rusti
cane pat̄cie scribēs ait. Vnuꝫ in tuis epistol'
egre suscepi q̄a qd̄ semel eē pot̄at sepius dice
bat̄. ancilla vestra. ⁊ ācilla vrā. Ego eī q̄ ꝑ epi
scopat⁹ onera oīuꝫ ꝑu⁹ suꝫ fact⁹ q̄ rōne te mi
hi ancillā dicis. c⁹ añ ep̄atū susceptū ꝑp⁹ fui.
Et ideo rogo ꝑ oīpotentē deū ne h̄ v̄buꝫ ali
q̄ndo ad me in scp̄tis tuis īueniā. Prim⁹ in
suis epl'is se ꝑuuꝫ ꝑuoꝝ dei noīauit. et alios
noīari instituit. Libros suos dū adhuc viue
ret ob nimiā hūilitatē publicari nolebat. et ī
alioꝝ cōpatione suos nihil valere existima
bat. Vnde innocētio p̄fecto affrice sic scribit
Qꝫ expositionē. s. iob vobis trāsmitti volui
stis. vestro studio ꝯgaudem⁹. Sed si delici
oso cupitis pabulo saginari. bt̄i aug̃. cōpat̄o
te vestri opuscula legite. et ad cōpationē illi
us similaginis nostrū furfurē nō queratis.
Neqꝫ enī volo dū in hac carne sū. si q̄ dixisse
me ꝯtigit ea facile hoībus innotesci. F
Legit̄ q̄ꝫ in q̄dā libro de greco in latinū trās
lato ꝙ q̄daꝫ sctūs pater noīe abbas iohs cū
romā ad visitandū apl'oꝝ limīa venissꝫ. ⁊ be
atū Greg̃. papā ꝑ mediū ciuitatis trāsire vi
derꝫ. voluit ei occurrere. ac vt decebat reuerē
tiaꝫ exhibere. Cernēs v̄o beat⁹ greg̃. ꝙ se ī t̄raꝫ
vellet ꝑsternere. festinauit et p̄mo se corā ip
so in terram ꝑstrauit. nec inde surrexit q̄usqꝫ
abbas primo surrexit. in quo maxima e⁹ hu
militas cōmendatur Tante autē largita
tis elemosynarū extitit vt nō solū presentib⁹
sed etiam longe positis et in mōte sinai mōa
chis necessaria mīstraret. Nam omniuꝫ īdi
gentiū noīa scp̄ta habebat. ⁊ eis liberalit̄ sub
ueniebat. Monasterium hierosolimis in
stituit et dei famulis illic degentibus ne
cessaria mittere procurauit. Tribus
quoqꝫ milibus ancillis dei pro quotidi
anis stipendijs octoginta libras auri annu
aliter offerebat Quotidie etiaꝫ ad su
am mensam peregrinos quoslibet inuita
bat. Inter quos die quadam vnus accessit.
in cuius manibus dum ip̄e ex humilitate a
quam fundere vellet. conuersus vrceum ac
cepit. sed repente euꝫ in cuius manib⁹ aquā
fundere volebat non inuenit. Cunqꝫ hoc fa
ctū secū ip̄e miraret̄. eadē nocte dñs ꝑ visiōꝫ
ei dixit Cet̄is dieb⁹ me ī mēbris meis. hesterno
autem die me in memetipso suscepisti.

Alio q̃z tpe precepit cãcellario vt.xij.pg̃nos ad prãdiũ inuitaret. Qui pgẽs iussa cõpleuit. Bũ aũt simꝰ discũberẽt intuẽs papa xiij.numerauit. Et accersito cãcellario cur ꝯ suã iussionẽ.xiij.inuitare p̃sũpserat iquisiuit Quos cãcellariꝰ numerãs et tantũ.xij.inueniens ait. Crede mihi pat̃ nõ sũt nisi.xij. Animaduertit gregoriꝰ virũ ꝓpiꝰ discũbentẽ vl̃tuz crebro mutare ⁊ nũc adolescẽtẽ nũc vero sibi vetulũ venerãda q̃daz canicie simulare. Finito igit̃ ꝯuiuio.illũ in cubiculo duxit.vehementer adiurãs vt ei se nomẽqz suũ ꝓdre dignaretur. Qui rñdẽs ait. Et cur int̃rogas de nomĩe meo qd̃ est mirabile. Verũtamen scito q̃a ego sum naufragꝰ ille cui scutellã argenteã tribuisti. quã tibi miserat cuz legumi nibus mat̃ tua. Et hoc tibi ꝓ certo sit cog̃tuz qr ab illo die q̃ mihi dedisti destinauit te dñs fieri ecclesie sue p̃sulẽ et petri apostoli successorem. Cui greg̃. Et tu quomodo h̃ nosti ꝙ tũc me dñs p̃esse sue ecclesie destinauerit At ille. Quoniã angelꝰ eiꝰ sũ. et me tibi dñs nũc remisit vt te semp debeã ꝓtegere. et oẽ qd̃ petieris p me apd̃ ipsuz valeas impetrare. Statimqz ab eo disparuit. G Eo tpe fuit q̃daz heremita vir magne v̄tutis. q̃ oĩa ꝓpter deuz reliq̃rat. et nihil p̃ter vnã cattã possidebat. Quã blandiens crebro quasi cohabitatricez in suis gremijs refouebat. Orauit igit̃ ad deũ vt sibi ostẽdere dig̃ret̃ cũ quo future remunerationis mãsionẽ sperare debuisset. q̃ illiꝰ amore nil ex diuitijs hꝰ seculi possideret Quadã igit̃ nocte sibi reuelat̃ ꝙ cũ gregorio romano pontifice mãsionẽ sibi sperare deberet. At ille fortit̃ ingemiscẽs parũ sibi volũtariã pauptatẽ ꝓfuisse putabat. si cũ eo remũeratõnẽ recipet q̃ tantis mũdialibus diuitijs abũdaret. Cũ ergo gregorij diuitias sue pauptati die noctuqz suspirãdo cõferret. alia nocte audiuit dñm sibi dicentẽ. Cuz diuitẽ non possessio diuitiarũ. sed cupido faciat. cur audes pauptatẽ tuã gregorij diuitijs cõparare qui magis illã cattã quã hẽs q̃tidie palpando diligere cõprobaris. q̃z ille tãtas diuitias quas nõ amãdo sz ꝯtẽnendo. cũctisqz liberalit̃ largiendo dispergit. Itaqz solitariꝰ deo g̃tias retulit. et q̃ meritũ suuz decreuisse putauerat si gregorio ꝯferret̃. orare cepit vt cũ eo mansionẽ q̃ñqz ꝓcipe mereret̃ H Cuz apd̃ mauriciũ impatorẽ et filios eiꝰ sup morte cuiusdam ep̃i falso accusaret̃. sic ait in epl̃a quã apocrifario mittit. Unuz est qd̃ breuit̃ suggeras dñis meis. q̃a si ego ꝑuꝰ eoꝝ ĩ mortem longobardoꝝ vel dãnuz me miscere voluissẽ. hodie longobardoꝝ gens nec regẽ nec ducẽ nec comites haberet atqz in sua cõfusione eẽt. Sed q̃a deũ timeo ĩ mortẽ cuiuslibz hoĩs me miscere formido. Ecce q̃nte humilitatis extit. q̃a cũ eẽt sũmꝰ põtifex. impatoris se ꝑuũ vocabat. et dñm suũ eũ appellabat. Ecce quãte innocẽtie. qr in mortẽ inimicorũ suorũ ꝯsentire nolebat Cũ aũt mauriciꝰ impator Gregoriũ et ecclĩaz dei ꝑseq̃ret̃. int̃ cetera sic ei scp̃sit greg̃. Quia eni peccator sum credo ꝙ oĩpotentẽ deuz tanto vob̃ amplius placatis q̃nto me ei male ꝑuientez affligitis.

Quadã igit̃ vice q̃dã monastico habitu indutus. spatã euaginatã dextera tenens. coram impatore intrepidꝰ astitit. ⁊ ꝯ eũ vibrãs illũ gladio moriturũ p̃dixit. Territꝰ mauricius a ꝑsecutione gregorij cessauit. et vt ꝓ se orare deberz instant̃ petijt q̃tenꝰ ipsũ in hac vita de malis suis deꝰ puniret et nõ puniendũ extremo examini reꝑuaret Quadã igitur vice vidit se mauriciꝰ ãte t̃bunal iudicis stare. et iudicẽ ꝓclamare. Date mauricium Et capientes eũ ministri. ipsũ ante iudicem posuerũt. Cui ille. vbi vis vt reddaz tibi mala que ĩ hoc secl̃o perpetrasti. Ille rñdit. Hic potiꝰ ea dñe mihi. et nõ in seculo futuro retribue. Statiqz diuina vox iussit tradi mauriciũ vxorẽ filios et filias foce militi occidẽdos Qd̃ ⁊ factũ ẽ. Nõ pꝰ multũ eni tpis focas q̃dam miles eiꝰ ipsum cũ tota familia sua gladio occidit. et ei in imperio successit Cuz apud sanctaz mariã maiorem in die pasche missam celebraret. et pax dñi ꝓuũciaret. ãgelus dñi alta voce rñdit. Et cũ spũ tuo. Unde papa apud illã ecclesiã in die pasche statõez facit nec sibi cũ dicit. pax dñi. in hꝰ miraculi testimoniũ rñdet̃ I Quodã tẽpe traianus impator romanus ad quoddam bellũ vehemẽtissime festinabat. Cui vidua q̃dam flebilit̃ occurrit dicẽs. Obsecro vt sang̃nem

filij mei innocēter pempti vindicare digne
ris. Cūqz trayanus li san⁹ reuerteret se vin
dicare testaret. vidua dixit. Et q̄s mihi hoc
pstabit si tu in plio mortu⁹ fueris. Traya⁹
nus dixit. Ille qui post me impabit. Cui vi⁹
dua. Et tibi q̄d pderit si alter mihi iusticiaz
fecerit. Traian⁹ dixit. Utiqz nihil. Et vidua
Mone inq̄t meli⁹ ē tibi vt mihi iusticiā faci
as. et p ß mercedē accipias q̄z vt alteri hāc
trāsmittas. Tūc traian⁹ pietate pmotus de
equo descēdit. z ibidē innocētis sanguinem
vindicauit. Fert q̄z q̄ cū q̄dā fili⁹ trayani
p vibē eq̄tādo nimis lasciue discurrez. filiū
cuiusdā vidue interemit. Qō cū vidua trai
ano lacrimabilr exponeret. ipm filiū suuz q̄
hoc fecerat vidue loco filij sui defuncti tra⁹
didit. et magnifice ipam dotauit. Dum igit
q̄dā vice diuinaz defuncto traiano gregori⁹
p foꝛ traiani trāsiret. z hui⁹ manſuetudinē
iudicis recoꝛdat⁹ fuisset. ad sancti Petri ba
silicā puenit. z ibidē p ei⁹ erroꝛe amarissime
fleuit. Tūc sibi diuinit⁹ est responsum. Ecce
petitionē tuā ppleui. z traiano penā eternā
pepci. De cetero aūt diligentissime caueas
ne p dānato aliq̄ pces fūdas. Damasce
nus aūt in q̄dam suo ßmone narrat q̄ Gre
gori⁹ p Traiano oꝛōnem fundēs. audiuit
vocē sibi diuinit⁹ illatā. Vocem tuā audiui
et veniā traiano do. Cuius rei vt ibidē dicit
testis est oꝛens oīs occidēs. Sup hoc di⁹
xerunt q̄dam q traian⁹ reuocat⁹ fuit ad vi
tam. vbi grām pſecutus veniā meruit. z sic
gliaz obtinuit. Nec erat in inferno finalr de
putat⁹. nec sīa diffinitiua dānat⁹. Alij dix
erūt q aīa traiani nō fuit simplr a reatu pe
ne eterne absoluta. sed ei⁹ pena vsqz ad tps
scz vsqz ad diē iudicij fuit suspēsa. Alij q pe
na quo ad locū vl modū aliquē toꝛmēti sub
ditione fuit taxata. donec oꝛāte Gregorio
p christi grām locus vl mod⁹ aliqs mutare
tur. Alij vt Johānes diacon⁹ q̄ hāc legēdā
pplauit q nō legit oꝛasse sz fleuisse. et freq̄n⁹
ter dns mihi pcedit q̄d homo q̄zuis desi
derās petere nō plumit. z q ei⁹ ania nō est
ab inferno liberata z in paradiso reposita.
sed simplr ab iferni cruciatib⁹ liberata. Va
let ez vt dicit aīa z in inferno existere z infer
ni cruciatus p dei miscōdam nō sentire. Alij
q pena eterna pſistuī duob⁹. scz in pena sen
sus z in pena dāni q̄ est carētia visiōis diui⁹
ne. Pena igit eterna q̄ntū ad pmū est sibi di
missa. sed q̄ntū ad scōm retenta. Fert quoqz
q z angel⁹ istud adiecerit. Qz eni p damna
to rogasti. duoꝛ tibi dat optio. Aut enim in
purgatoꝛio duob⁹ diebus cruciaberis. aut
certe toto tpe vite tue infiritatib⁹ z doloꝛib⁹
fatigaberis. Qui pelegit toto tpe vite sue do
loꝛib⁹ pcuti. q̄z duob⁹ dieb⁹ in purgatoꝛio
cruciari. Uñ factū est q sp dinceps aut febri
bus laboꝛauit. aut podagre molestia pſſus
fuit. aut validis doloꝛibus pq̄ssatus. aut do
loꝛe stomachi mirabilr cruciat⁹. Uñ in q̄⁹
dam epla sic loq̄tur dicēs. Tantis podagre
tantis molestiaz doloꝛibus premoꝛ. vt vita
mea mihi ḡuissima pena sit. q̄tidie eni in do
loꝛe deficio. z mortis remediū expectādo su
spiro. Item alibi Doloꝛ meus interdū mi
chi lentus ē. interdū nimi⁹. sz neqz ita lent⁹
vt recedat. neqz ita nimi⁹ vt interficiat vnde
fit vt qui q̄tidie in morte suz repellar a moꝛ⁹
te. Sic aūt me infectō noxij hūoris imbibit
vt viuere michi pena sit. z morte deliderant
expectē. quā gemitib⁹ meis solā credo eē re
mediū. Matrona q̄dam singulr die
bus dñicis btō Gregoꝛio panes offerebat.
Cui cū post missaz solennia coꝛp⁹ dñi offer
ret z diceret. Coꝛpus dñi nostri ihesu christi
custodiat te in vitā eternā. lascina subrisit.
Ille ꝓtinuo dexterā ab eius oꝛe puertens.
ptem illaz dñici coꝛpis sup altare deposuit.
Postmodū coꝛā pl'o interroga⁹uit quā ob
cām ridere plumpserit. At illa. Quia panez
quē pprijs manib⁹ fecerā. tu coꝛp⁹ dñicum
apellabas. Tūc greḡ. pincredulitate mulie
ris se in oꝛōne pstrauit. z surgēs pticulā illā
panis instar digiti carnē factā reperit. z sic
matronā ad fidē reduxit. Qrauit itez. z car⁹
nem illā in panē pversam vidit et matrone
sumendū tradidit. Quibusdā principib⁹
aliqs pciosas reliqas petētibus. aliq̄ntuluz
de sancti Johānis euāgeliste dalmatica tri
buit. Qō illi suscipiētes tanq̄z viles reliqas
cū indignatōe nimia eidez reddiderūt. Tūc
btūs Gregori⁹ oꝛōne facta cultellū petijt. z

pannū illū pupugit. ex cui⁹ pctōibus san guis ptin⁹ emanauit. Sicqz q̄z ꝑciose eēnt reliq̄e diuitus ē oñsum. Quidā diuituz romanoꝝ relicta ꝓiuge. fuerat a pōtifice cō muniōe ꝑuat⁹. Qđ ille molestissime ferēs sed. autoritatē tanti pōtificis euacuare non valēs. magoꝝ suffragia req̄siuit. Qui se suis carmībus agere ꝑmiserunt. vt īmisso de mōe tā diu caball⁹ pōtificis vexaret. q̄usq; cū sessoꝛe suo ꝑiclitaret. Cūq; greg. aliq̄n su p caballū suuz trāsiret. īmisso demōe magi eius equū tā fortiē vexari fecerūt vt neq̄q; ab aliq̄ teneri valerz. Tūc greg. reuelāte spi ritu diabolicā īmissionē ꝓgnoscēs. facto crucis signaculo. tā caballū a pñte rabie li berauit. q̄z maleficos ꝑpetua cecitate mul tauit Qui reatū suū ꝓfitētes ad sacri baptis mi grām postmodū puenerūt. Quibus lu men ne artē magicā relegerēt reddi noluit. eos tñ eccl̄iastico subsidio nutriri ꝑcepit.

Legit q̄z i libro q̄ a grecis lymon dicitur. q̄ abbas qui ꝑerat mōasterio scī Gregorij eidē nūciauit q̄ q̄dā mōachus penes se nu mismata tria hꝛēt. Quē gregoꝛi⁹ ad aliorū terroꝛē excōicauit. Ꝑost modicū tp̄is frat moꝛit scō gregoꝛio nesciēte. Qui iratus q̄ sine absolutōne mortu⁹ fuerat. oꝛōem in pi ctatio scp̄sit. q̄ euz ab excōicatiōis vinclo ab soluebat. deditq; eā vni dyaconoꝝ ꝑcipiēs vt eā sup foueā fratris defūcti legeret. Quo iussa ꝓplēte seq̄nti nocte q̄ defunct⁹ fuerat. abbati apparuit. ꝛ se vsq; mō in custodia de tentū. sz hꝛi absolutuz fuisse pbibuit.

Officiū ꝛ cātū eccl̄iasticū nec nō ꝛ scolaz cantoꝝ instituit. ꝛ ꝓ hoc duo hꝛitacula. vnuz iuxta basilicā scī Ꝑetri. alterū iuxta latera nensem eccl̄iam fabꝛicauit. Ubi vsq; hodie lectus ei⁹ q̄ recūbēs modulabat ꝛ flagelluz eius q̄ pueris mīabat. cū antipbonario au tentico. veneratōe ꝓgrua reꝛuant. In cano ne apposuit. Dieq; nrōs in tua pace dispo nas. atq; ab eterna dānatiōe nos eripi. ꝛ i ele ctoꝝ tuoꝝ iubeas grege numerari. Tandez btūs Greg. cū sedisset annis. xiij. mēsibus. vj. et dieb⁹. x. plenus opib⁹ bonis migrauit a coꝛpe. In cui⁹ tūba hꝛi vsus scp̄ti sunt. Suscipe terra tuo coꝛpus de coꝛpe sumptū. Red/dere qđ valeas viuificāte deo. Spūs astra petit. leti nil iura nocebūt. Cui vite alterius moꝛs magis ipa via ē. Ꝑpōtificis sūmi boc claudūtur mēbꝛa sepulcro. Qui inumeris sp viuit vbiq; bonis. Fluxerūt aūt anni abī carnatōne dñi. dcvj. sub Foca impatoꝛe.

Ꝑs⁹ moꝛtē hꝛti Gregoꝛij regionē totā ma xima fames inualit. Uñ paupes q̄s libera liter greg. pascere solebat ad successoꝛē suuz venientes dicebāt. Bñe q̄s paꝛ noster greg. solebat pascere tua sctitas fame nō sinat pe rire. Quib⁹ vbis papa indignat⁹. sp talꝛ re spondebat. Si greg. ad famā sue laudis cū ctos ꝑ'os curauit suscipe. nos aūt ñ possu m⁹ pascere. Et sic eos sp vacuos remittebat Uñ sctus Greg. ter ei apparuit. ꝛ tūc blande de sua tenacia ꝛ detractōe redarguit. sz ille se de nullo emēdare curauit. Uñ illi q̄rto appa rens terribilꝛ illū coꝛripuit. ꝛ in capite letalꝛ ꝑcussit. Cui⁹ dolore vexat⁹ in hꝛeui vitā fini uit. Bū aūt adhuc ꝑdicta fames instaret. q̄ daz inuidi gregoꝛio ceperūt detrahere. asse/rentes q̄ totū thesauꝝ eccl̄ie tanq̄z virg⁹ ꝓsumpsisz. Uñ ob hui⁹ vindictā ad ꝓbꝛē dos libꝛos suos ceteoꝝ aīmos inclinarūt. Quoꝝ dū q̄sdaz iā ꝓbassissent. ꝛ ceteros cō burere vellēt Ꝑpetrus diaconus eius fami liarissimus cū quo q̄ttuoꝛ libꝛos dyalogoꝝ disputauerat. tradit vehemētissime restitisse. asserens ꝫ ad eius delendā memoriaz nil valere. cū in diuersis mūdi ptibus exēplaria tenerēntur. adiū gens imane sacrile giū eē. tā ti patris tot et tales libꝛos exurere. sup cui⁹ caput ipe spūs sanctuz in sili'tudine colūbe freq̄ntissime pspexisz. Tandē eos in hāc sen tentiā adduxit. vt si illō qđ dixerat iureiurā/do ꝓfirmans moꝛi ꝓtinuo meruisset. ipi a li bꝛoꝝ exustiōe desisterēt. Si vo moꝛi nō me/ruisset sz supstes sui testimonij extitisset. ipse q̄z ꝓbustoꝛib⁹ manus daret. Fert eni grego riū sibi dixisse. q̄ si miracl'm de visione colū/be publicaret. post ꝫ viuere ñ valeret. Itaq; cū apparatu diaconat⁹ euāgelioꝝ libꝝ baiu lās. venerabil' leuita Ꝑpetr⁹ adueniēs mor vt tactis sacrosanctis euāgelijs. gregoꝛij sā/ctitati testimoniū pbibuit. a dolore moꝛtis extrane⁹. spūz int verba ve ꝓfessiōis efflauit

Quidã mõachꝰ mõasterij scti Gregorij qddã penes se peculiũ ꝓgregabat. et atus aũt greg. alteri mõacho apparẽs dixit. vt sibi denũciaret q peculiũ dispgerz ꝛ penitentiã ageret. qꝛ die tercia esset moꝛiturus. Qꝺ ille audiẽs vehemẽter expauit. pniam egit ꝛ peculiũ reddidit. Qꝺorqz febribꝰ adꝺo coꝛreptꝰ ẽ. vt a diluculo diei tercie vsqz ad horam terciã p nimio incendio linguã ab oꝛe pticiẽs vltimũ flatũ emittere videreꝝ. Sz cũ circũstãtes mõachi coꝛã ipso psallerẽt. psalmodiã tandẽ interrũpentes ei detrahere cepũt. Ille aũt ꝓtinuo reuiuiscẽs ꝛ oculos sb ridendo ꝓcutiẽs ait. Ꝑarcat vob dñs frẽs Quare michi detrahere voluistis. Ifã impedimẽtũ mihi nõ modicũ generastis. qꝛ tã a vob q̃z a diabolo sub vno tpe accusatus. nesciebã cui calũnie ꝓmitꝰ rñderẽ. Sz si qñ quẽlibz migrãtẽ videritis eidẽ nõ detractõnẽ. sz ꝓpassionẽ impẽdatis. vtpute q ad tam districti iudicis cũ crimiatoꝛe suo iudiciuz vadit. Ifã ad iudiciũ cũ diabolo steti ꝛ adiuuãte scto gregoꝛio. cũctis suis obiectõibꝰ bñ respõdi. Tantũ ꝺ ꝑna obiectõe ꝙuictus erubui. p q̃ vt vidistis talr suz vexatus. ꝛ ad huc me nõ potui liberare. Cunqz de ea frẽs reqrerẽt ait. Ifõ audeo dicere. qꝛ cũ ad vos a btõ gregoꝛio iussus suz venire. diabolꝰ de hoc plũmũ est ꝙstus. putãs q me ad pniaz agendã p cã illa deꝰ remitteret. Quappter btũm Gregoꝛiũ vadẽ dedi. ne ꝓmotã calũniã cuilibz reuelarẽ. Qꝺorqz clamãs dixit. O andꝛea andꝛea. Banno peas. q̃ me ꝓꝛauo ꝓsilio ad hoc pictm ꝓpulisti. Et statĩ reuolutis terribilr ocul' expirauit. Erat ãt in vbe q̃ daz noĩe Andꝛeas. q̃ eodẽ momẽto q̃ ei monachꝰ moꝛiẽs pictm fuerat impcatꝰ in tam grauẽ moꝛbũ decidit. vt defluẽtib' carnibꝰ ꝓsumi possz. moꝛi aũt ñ possz. Tũc mõachis mõasterij sancti greg. Quocatis. ꝓfessus est q cuz ꝑdicto mõacho q̃sdã mõasterij cartulas rapuissz. ac susceptis ꝑcijs extraneis tradidisset. Qꝺorqz is q̃ dudũ moꝛi ñ poterat inẽ verba sue ꝓfessiõis spũm exalauit. Ifã

Eo tpe vt in vita scti Eugenij legit dum adhuc ambꝛosianũ officiũ magis q̃z gregoꝛianũ ab ecclijs ꝙuaretur. romanꝰ pontifex nomĩe Adꝛianꝰ ꝓciliũ cõuocauit. vbi statũ tũ est vt gregoꝛianũ officiũ deberet vniuersalr obꝙuari. Cuiꝰ rei karolꝰ impatoꝛ executoꝛ exñs p diuersas discurrens puincias. minis et supplicijs oẽs clericos ad ꝑ ipm cogebat. et libꝛos ambꝛosianũ officij vbiqz ꝙurebat. multosqz clericos rebelles incarcerabat. Ꝓficiscens aũt btus Eugeniꝰ epus ad cõciliũ. inuenit ipm ꝓciliũ p triduũ iaz solutuz sua q̃z pꝛudẽtia dñm papã sic induxit. q oẽs ꝓlatos q̃ ꝓcilio interfuerãt. ꝛ iam p tres dietas recesserãt reuocauit. Cõcilio igit ꝙocato oĩm patꝝ ꝑ snia vna fuit. vt missale ambꝛosianũ ꝛ gregoꝛianũ sup altare bti Ꝑetri apli ponerẽt. ꝛ fores eccie optime clauderẽt ac plũmoꝝ epoꝝ sigill' diligentissime munirẽtur. ꝛ ipsi tota nocte oꝛõi insisterẽt. vt dñs p signũ aliqꝺ reuelarz qꝺ boꝝ ab ecclijs magis ꝙuari vellet. Sicqz p omia vt oꝛdinaueꝛãt facientes. mane ianuas ecclie aperuerũt. et vtrũq̃z missale sup altare aptũ inuenerũt Vel vt alij asserũt. missale gregoꝛianũ penitus dissolutũ. ꝛ huc illucqz dispsum inuenerunt. ambꝛosianũ aũt solũmõ aptuz sup altare in eodẽ loco in q̃ posuerãt repererunt. Quo signo diuitꝰ sunt edocti. vt gregoꝛianũ officiũ deberet p mũdũ totũ dispgi. Ambꝛosianũ autez tantũ in sua ecclia obꝙuari. Sicqz scti prẽs vt diuitus edocti fuerãt statuerũt. ꝛ sic vsqz hodie obꝙuat. Narratioꝛbãnes diaconꝰ q̃ vitã beati Gregoꝛij ꝓpilauit. q dũ vitã eius ꝑscriberet ꝛ compilaret. quidã vir sacerdotalr insignitꝰ ei dormienti et ad laternã vt sibi videbat scribenti astitit Cui desup cã dissima ꝛ aꝺo tenuissima vestis erat. vt eiꝰ raritate nigredo subteꝛioꝛis tunice apparet. Hic ppꝰ accessit ꝛ iflatis buccis risuz ꝓtinere ñ potuit. Tũqz Johes eũ introgaret. cur vir guioꝛis officij sic dissoluteꝝ ideret. ait. Quia tu scribis de moꝛtuis. q̃s viuẽtes nunq̃z vidisti. Cui iohes. Et si illuz ñ nouerim facie. tñ de illo scribo q̃ ꝺi dici lectõe. Ait ille. Tu inq̃t vt video sic volusti fecisti. ꝛ ego q̃ facere potero nõ cessabo. Qꝺorqz illi lumẽ latne extinxit. ꝛ adeo ipm ꝑterruit. vt vehemẽt exclamãs putaret se ab illo gladio iugulatũ. Qꝺorqz greg. affuit

comitante secū dextrorsū btō Nicolao. sini-
trorsuz vō Petro diacono. eiqz dixit. Mo
dice fidei. q̄re dubitasti. Cunqz p⁹ cortinā le
cti aduersari⁹ latitaret. Greg. ex manu Pe
tri diaconi magnā facē quā tenere videbat̄
arripiēs eiusqz flamis os faciemqz ipi⁹ ad
uersarij exurēs. ad instar ethiopis denigra
uit. Quedā autē scintilla ꝑuissima cadens
in eius vestē candidā ipam dicto citius con
flagrauit. ⁊ sic nigerrim⁹ tot⁹ apparuit. Di
xitqz Petr⁹ btō Gregorio. Satis denigui
mus eū. Cui grego. Nos illū non denigui
mus. sed nigꝝ fuisse monstrauim⁹. Sicqz
ibidē multo relicto lumīe abierunt.

XLVII. A

De sancto Longino.

Longinus fuit qui
dam centurio. q̄ cū alijs militib⁹
cruci dñi astās. iussu pilati lat⁹ do
mini lancea ꝑforauit. ⁊ vidēs signa q̄ fiebāt
solē scz obscuratū. ⁊ t̄remotū. ī xp̄m credidit
maxīe ex eo vt q̄dā dicūt. q̄ cū ex infirmitate
vl' senectute ei⁹ ocl'i caligassent. de sanguine
xp̄i ꝑ lanceā decurrēte fortuitu ocl'os suos
tetigit. ⁊ ꝑtin⁹ clare vidit. Uñ renūciās mili
tie ⁊ ab apl'is instruct⁹ in cesaria capadocie
xxviij. annis monasticā vitā duxit. et vbo et
exēplo ad fidē multos ꝯuertit. Cū aūt a p̄si
de tent⁹ fuissz ⁊ sacrificare nollet. iussit p̄ses
oēs dentes ei⁹ excuti ⁊ linguā abscidi. Lon-
gin⁹ tñ ex h̄ loq̄lam nō ꝑdidit. sz accepta se
curi oīa ydola ꝯminuit ⁊ fregit dicēs. Si dij
sunt videbim⁹ Demōes aūt de ydol' exeun
tes in p̄sidē ⁊ in oēs socios ei⁹ intrauerūt. ⁊
insaniētes ⁊ latrātes. se longini pedib⁹ pro
strauerūt. Et ait longin⁹ demōib⁹. Cur ha
bitatis in ydol'. Qui rñderūt. Ubi nō noiat̄
xp̄us. ⁊ eius signū nō est posituz. ibi est hīta
tio nostra. Cū ergo p̄ses insaniret ⁊ oculos
amisisset. dixit ei Longin⁹. Scito qꝛ sanari
non poteris nisi q̄ñ me occideris. q̄zcito eī
a te mortu⁹ fuero. ꝑ te orabo. et sanitatē tibi
corpis ⁊ anīe īpetrabo. Et statī eū decollari
iussit. Post h̄ abijt ad corp⁹ ei⁹. et ꝑstratus
cū lacrīs pniam egit. ⁊ ꝯtinuo visū ⁊ sanita
tē recepit. ⁊ in bōis opib⁹ vitā. finiuit.

XLVIII.

De sancto Benedicto.

Benedictus dict⁹
est. vl' qꝛ mlta bñdixit. vl' qꝛ in hac
vita mltas bñdictōes hūit. vel qꝛ
omnes bñ dicebant d̄ eo. vel qꝛ etnā meruit
bñdictionē habere. Eius vitam sanct⁹ Gre
gorius scripsit. A

Benedict⁹ ex nursia ꝓuincia ort⁹. cū
rome liberalib⁹ studijs tradit⁹ eēt.
in ipa sui infantia lrās d̄seruit ⁊ de
sertū petere decreuit. Quē nutrix sua. q̄ euz
tenerrime diligebat. vsqz in q̄ndā locū q̄ d̄r
eside secuta ē. vbi ad purgādū triticum mu
tuo capisteriū petijt. Sz sup mēsam īcaute
ponēs cū corruisset in duab⁹ ꝑtib⁹ fractum
vidit. Quā benedictus flere ꝯspiciens. ꝑtes
capisterij accepit. ⁊ ab orōne surgēs integre
solidatū inuenit. Postmodū nutricē occul
te fugiēs in q̄ndā locū venit. vbi tribus ānis
hoībus incognit⁹ māsit. excepto q̄dazmōa
cho Romano noīe. q̄ sibi sedule necessaria
mīstrabat. Cuz vō ad specū a romani mōa
sterio iter nō eēt. panē in longissimo fune li
gabat. ⁊ sic eū deponere ꝯsueuerat. Tintin-
nabulū etiā ipi corde inseruit. vt ad ei⁹ soni
tum vir dei cognosceret. q̄ñ sibi Romanus
panē p̄beret. quē exiēs accipet. Sz antiqu⁹
hostis vni⁹ charitati ⁊ alterius inuidens re
fectōni lapidē iactauit. ⁊ tyntinnabuluz fre-
git. sed tñ Roman⁹ ei mīstrare nō desijt.

Post h̄ cuidā p̄sbitero refectiōem sibi in
pascali solēnitate paranti. dñs ꝑ visum ap-
paruit dicēs. Tu tibi delicias p̄ꝑas. ⁊ seru⁹
meus illo in loco fame cruciat̄. Qui ꝑtinus
surrexit. ⁊ cū difficultate mag̃ eum īueniēs
dixit Surge ⁊ sumam⁹ cibū. qꝛ hodie pasca
dñi est. Cui benedictus. Scio qꝛ pasca ē. qꝛ
videre te merui. Lōge q̄ꝑpe ab hoīb⁹ posit⁹.
qꝛ die eadē pascal' esset solēnitas ignorabat.
Cui p̄sbiter. Ueracit̄ hodie resurrectōis do
minice dies ē. abstinere te nō ꝯueīt. qꝛ ob h̄
ad te missus sū. Sicqz deū bñdicētes sump
serūt cibū. B Quadā die auis q̄dam
nigra q̄ merula vocat̄. importūe circa ei⁹ fa
ciē volitauit. ita vt ab eo māu capi potuisset

Sed signo crucis edito. auis recessit. Mox qz dyabolꝰ q̄ndā feiaz quā aliqñ viderat. añ eius oclos mētis reduxit. eiusqz animū tanto igne in spēm illiꝰ accēdit. vt pene heremū voluptate victꝰ d̄serere d̄liberaret. Sz subito dīnagrā ad se reuersus. ꝯtinuo se exuit. ⁊ in spinis ⁊ vepribus q̄ ibi aderāt. se ad̄o volutauit. vt toto corpe ind̄ vl̄neratus exiret. ⁊ ꝑcutis vulnera mētis vl̄nera educeret. Uicit itaqz pctūz qz mutauit incēdiū. Ab illo aūt tpe nulla postmodū temptatio ī eiꝰ corpore pullulauit. Crebrescēte itaqz eius fama cū abbas mōasterij cuiusdā obijsset. tota ipius mōasterij ꝯgregatio ad eū venit et vt p̄esse eis deberet petijt. Qui diu negādo distulit. suis illoꝝqz fratꝝ moribꝰ se ꝯuenire nō posse p̄dixit. Sz tādē victꝰ assensū dedit. Cūqz regulā illic districtiꝰ ſuari p̄ciperet. semetipos rep̄hendebāt. q̄ ipz sibi p̄esse poposcerāt. q̄ꝝ scz tortitudo normā eiꝰ rectitudīs offendebat. Cūqz sibi cū eo aspicerēt illicita nō licere ⁊ g̃ue eē sedule assueta relinq̄re. venenū vino miscuerūt. ⁊ sibi recūbenti obtulerūt. Sz bñdictꝰ signū crucis edidit. ⁊ q̄si iactu lapidis vas illd̄ vitreū fregit. Intelligēs igitur qz potū mortis habuerat. qd̄ portare nō potuit signū vite. ilico surrexit. et placito vultu dixit. Miſeat̄ vestri oīpotens deus frēs. Nunq̄d nō dixi vob̄ qz vestris ac meis moribus ñ ꝯuenirē. Tūc ad locū d̄relicte solitudīs redijt. vbi crebrescētibꝰ signis claruit. ⁊ multis ad eū veniētibus. duodecī mōasteria ꝯstruxit. In vno āt illoꝝ q̄dā mōachꝰ erat q̄ ad orōem diu stare nō poterat. sz orātibus alijs mox foras exibat. ⁊ aliq̄ terrena et trāsitoria agebat. Qd̄ cum abbas illius mōasterij btō Bñdicto narrasset. iuit illuc. et vidit q̄ illū monachū qui manere in orōe nō poterat. quidā niger puerulꝰ ꝑ vestimēti fimbriam foras trahebat. Dixitqz abbati monasterij ⁊ Mauro mōacho. Nunquid nō aspicitis. q̄s est q̄ eū trahit. Cunqz rñdissent. non. ait Oremus. vt vos etiā videatis. Orantibꝰ illis. Maurus vidit. sz abbas videre ñ potuit. Die igit̄ alia expleta orōe vir dei monachū foris reꝑperit. quē ꝑ sui cecitate v̄ga ꝑcussit. et extūc īmobil̄ in orōe ꝑmansit. Sicqz antiquꝰ hostis dñari nō ausus ē in eius cogitatōe. ac si ipe ꝑcussus fuisset ex verbere. Ex his monasterijs tria sursum in rupibꝰ mōtis erāt. q̄ deorsum cū magno labore aq̄s hauriebāt. Cūqz frēs illi virum dei sepe rogarēt. vt mōasteria sua mutaret quadā nocte cum q̄dam puero mōtē ascendit. vbi diutius orās. tres petras in eodē loco ꝑ signo posuit. Cūqz d̄ mane domum redijsset. ⁊ frēs ꝑ eadē cā ad eū venissent. dixit. Ite ⁊ illā rupem in q̄ tres petras positas inueneritis. in medio cauate. valet enī dñs inde vob̄ aq̄m ꝓducere. Qui eūtes ⁊ iaz illā rupem sudantē inueniētes ꝯcauū locū illū fecerūt. ⁊ mox aq̄ repletū viderunt. Que vsqz nūc tam sufficient̄ emanat. vt ab illo mōtis cacumine vsqz ad inferiora descendat.

Quadā vice dū circa mōasteriū viri dei quidā cū falcastro vepres absciderет. ferruz de manubrio ꝓsiliens in q̄ndā lacū ꝓfūduz cecidit. Cunqz d̄ h̄ ille nimis angustiaretur vir dei manubriū in lacū posuit. ⁊ mox ferꝝ vsqz ad suū māubriū enatauit. Placidus puer et mōachꝰ ad hauriendū aquā egrediēs in flumē cecidit. ⁊ mox ipm vnda rapuit. ⁊ pene in vniꝰ sagitte cursuz a terra introrsus traxit. Uir aūt dei in cella ꝯsistēs h̄ in spū statim nouit. Et mauꝝ vocās quid de puero acciderit. indicauit. ac vt ad ipsuz eripiendū ꝑgeret imperauit. Accepta bñdictōe ꝯcitus maurꝰ ꝑrexit. ⁊ ꝑ trā se ire existimās sup aq̄s vsqz ad pueꝝ venit. eūqz ꝑ capillos tenēs de aq̄ extraxit. Qui ad viruz dei veniēs retulit q̄d acciderat. Sz ipe h̄ nō suis meritis. sed eiꝰ obediētie d̄putauit.

Presbiter q̄dā Florentiꝰ noīe viro dei īuidens. ad tantā deuenit maliciā. vt panem veneno infectū viro dei tanq̄z ꝑ bñdictione transmitteret. Quē scts g̃tant̄ accepit. ⁊ coruo q̄ de māibꝰ eius panē accipe ꝯsueuerat. ipm ꝓiecit dicēs. In noīe ih̄u xp̄i tolle hunc panē. ⁊ eū ī tali loco vbi a nll̄o hoīe sumi valeat ꝓijce. Tūc coruꝰ apto ore. expāſ alis. circa eundē panē cepit discurrere atz crocitare. ac si apte diceret. ⁊ obedire se velle. ⁊ tñ iussa implere nō posse. Cui sctūs iterū atz iteꝝ p̄cipiebat dicēs. Leua leua eū securꝰ atz ipm vt

dixi proijce. Qui tandē eū tollens. post tres dies redijt. ⁊ de manu ei⁹ annonā quā ꝯsueuerat accepit. Uidēs aūt Florenti⁹ q⁊ corp⁹ magistri necare ñ potuit. se ad extinguēdas discipulo⁊ aīas accēdit. ita vt septe⁊ nudas puellas in ortu mōasterij ludere ⁊ cantare faceret. vt sic mōachos ad libidinē inflamaret. Qd̄ sctūs vir de cella ꝓspiciens. lapsum discipul' ꝑtimescēs. inuidie locū dedit. ⁊ quibusdā se cū assumptis fratrib⁹ ip̄e hītatōe⁊ mutauit. Sed Florētius cū in solario consistens eū recessisse ꝯspiceret ⁊ gauderet. repēte solariū cecidit. ⁊ ip̄m ꝑtinus extinxit. Tūc Maurus post vir⁊ dei currēs ait. Reuertere. q⁊ qui te ꝑseq̄bat' extinct⁹ ē. Qd̄ ille audiens vehement' ingemuit. vel q⁊ inimic⁹ occubuit. vl' q⁊ d̄ inimici morte discipul⁹ exultauit. Qua de re factū est vt eidē pn̄iam indiceret. ꝙ mādans talia gaudere de inimici morte p̄sumpsisset. Ip̄e aūt ad alia migrās locum nō hostē mutauit. Nam ad mōtem cassinū venit. ⁊ templū Appolinis quod ibi situ erat ī sancti Johānis baptiste oratoriū fabricauit. ⁊ circū adiacētē ꝑpl'⁊ ad ydolatria ꝯuertit. Sed hoc antiquus hostis grauiter ferēs. corꝑalib⁹ eius ocul' teterrimus apparebat. ⁊ in eū ore oculisq⁊ flamantib⁹ visibiliter seuiebat at⁊ dicebat Benedicte bn̄dicte Sed cū ille nihil sibi rn̄deret dicebat. Maledicte maledicte. nō bn̄dicte. q̄d me ꝑsequeris. Quadam die lapidē q̄ndam in terra iacentē fratres in edificium leuare volebāt sed nequaq̄m valebāt. Cūq⁊ viro⁊ multitudo adesset. ⁊ ab eis leuari nō posset. adueniens vir dei bn̄dictiōem dedit. ⁊ tūc maxima celeritate leuatus est. Ex quo ꝑpenderūt ꝙ diabolus illi insidebat. qui eū moueri non ꝑmittebat. Cunq⁊ frēs parietē paulo altius edificarēt. antiqu⁹ hostis viro dei apparuit et quia ad laborantes frēs ꝑgeret indicauit Qui protinus eis nunciū misit dicens. Fratres caute vos agite. quia ad vos spūs malignus venit. vix autē nuncius v̄ba compleuit. ⁊ ecce parietem antiqu⁹ hostis euertit. et quēdam pue⁊ monachū ruina contriuit Sed vir dei puerū mortuum et laceratū in sacco ad se adduci fecit. ⁊ oratione sua ipsu⁊ resuscitans operi p̄dicto restituit. B

Laicus quidā honeste vite singulis annis ad visitandū virum dei ieiunus venire consueuerat. Quadā igitur die dū illuciret se illi alter viator adiunxit. qui sumendos in itinere cibos portabat. Cunq⁊ iam tardior hora excreuisset dixit. Ueni frater sumam⁹ cibum ne lassemur in via. Quo respondēte ꝙ nullatenus cibum in via gustaret. ad horam ille subticuit. Postmodū ad hoc ip̄m inuitauit. sed ille consentire noluit. Deniq⁊ cum hora iam p̄terisset et eos longum fatigasset iter pratu⁊ ⁊ fontē ⁊ quecunq⁊ corp⁹ ad reficiendū delectare poterant inuenerūt Tūc viator hoc ei ostendēs. rogauit vt paululum gustaret. ⁊ ibidem quiesceret. Cum igitur verba auribus et loca oculis blandirentur eidem consensit. Cunq⁊ ad Benedictum venisset. dixit ei vir dei. Ecce frater malignus hostis semel tibi persuadere non potuit. secundo nō valuit. sed tercio superauit Tunc ille pedibus eius aduolutus se deliquisse ingemuit. Totila rex gothorum experiri volens vtrum vir dei ꝓphetie spiritum haberet. cuidam suo spatario vestimēta regalia tribuit. eumq⁊ cum omni apparatu regio ad monasteriū destinauit. Quem ille veniētem conspiciēs dixit. Pone fili pone hoc quod portas. non est tuu⁊. Qui protinus in terram cecidit. ⁊ quia tanto viro illudere p̄sumpsisset expauit. Clericus q̄dam qui a diabolo vexabatur. ad viru⁊ dei vt sanaretur adductus est. Tūq⁊ ab eo dyabolum expulisset. ait. Uade et de cetero carnes nō comedas. nec ad sacros ordines accedas. Quacunq⁊ autē die ad sacros ordines accedere p̄sumpseris. iuri dyaboli mācipaberis. Cu⁊ v̄o hoc aliquo tempe custodisset. s⁊ minores suos sibi preponi in sacris ordinibus cerneret. verba viri dei quasi ex longo tempe oblitus postposuit. atq⁊ ad sacrum ordinem accessit. Quē mox is qui eū reliquerat dyabolus tenuit. eumq⁊ vexare quousq⁊ animam eius excuteret non cessauit. E Uir quidam duos flascones vini per quendam puerum ad eum misit. S⁊ ille vnum in via abscondit ⁊ alium detulit.

Vir autē dei cum gratiarū actione accepit vinum. ⁊ discedentē puerum ammonuit dicens. Fili vide ne ō illo flascone quē abscondisti bibas. sed inclina illum caute. ⁊ inuenies quid intus habeat. Qui confusus valō ab eo exiuit. Et reuersus volens adhuc probare quod audierat. cum flasconē inclinasset. protin⁹ ō eo ꝑpens egressus est. Quadam vice dum vir dei in sero cenaret. mōachus quidā filius defensoris ei assistens. et lucernam tenēs. p spiritum superbie intra se cogitare cepit. Quis est hic cui ego mādu/canti assisto. lucernā teneo. Fuitiū impēdo. Quis sum ego vt isti seruiam. Cui statim vir dei ait. Signa cor tuum frater signa cor tuum. Quid est quod loqueris. Vocatis q3 fratribus. lucernam tulit ō manibus eius tolli. ipsum vō iussit ad monasterium accedere ⁊ quietum sedere. Gothorum quidam Zalla nomie pfidie fuit arriane. qui tpe regis temporibus cōtra catholice ecclesie religiosos viros ardore immanissime crudelitatis exarsit. ita vt quisqs ei clericus monachusue ante faciē venisset. ab eius manibus viuus nullo modo exiret. Quadā vero die auaricie sue estu succensus in rapinarum inbians dum quēdam rusticum crudelibus tormētis affligeret. eumq3 p supplicia diuersa laniaret. victus penis rusticus se se ⁊ res suas bñdicto dei famulo commēdasse professus est. Et dum hoc a torquēte creditur. suspensa interim crudelitate ad vitam interim reparatur. Tunc idem zalla cessauit rusticum tormētis affligere. ⁊ eius brachia lorīs fortibus astrigēs ante equum cepit impellere. vt quis eēt ille bñdictus q̄ ei⁹ res suscepat ōmonstraret. Quē ligatis brachijs rusticus antecedēs duxit ad fanci/ri monasterū. eumq3 añ ingressum cellule solū sedētē repperit ⁊ legētem. Eidē autē subsequnti ⁊ seuiēti zalle rustic⁹ dixit. Ecce iste ē ō q̄ dixerā bñdict⁹ pat̄. Quē dū feruido spū cū puerse mētis insania fuiss3 intuit⁹. eo error q̄ ꝑsueuerat actuꝝ se existimās. magnis cepit vocib⁹ clamare di. Surge surge. ⁊ res istius rustici redde q̄s accepisti. Ad c⁹ vocē vir dei prin⁹ oculos leuauit. ⁊ a lectōe cessauit eumq3 intuitus mox rusticum qui ligatus tenebatur attendit. Ad cuius brachia duz oculos deflexisset. miro modo tanta celeritate ceperunt alligata brachia lora dissoluere. vt dissolui tam concite nulla hominū festinatōne potuissent. Cunq3 q̄ ligatus venerat. cepiss3 subito astare solut⁹ ad tāte potestatis vim tremefact⁹ zalla ad trā corruit ⁊ ceruicē crudelitatis rigide ad ei⁹ vestigia inclinās. orōib⁹ se illi⁹ ꝑmēdauit. Vir āt scis a lectōe mīme surrexit. s3 vocans frib⁹ eū intros⁹ tolli vt bñdictō3 accipet ꝑcepit. Quē ad se reductū vt a tāta crudelitatis insania q̄escere ōberet. admonuit. Qui refect⁹ recedēs nihil vlteri⁹ repetere a rustico ꝑsūpsit. quē vir di ñ tangēdo. s3 respiciēdo soluerat.

Quodā tēpe in cāpanie regiōe fames incubuerat mag̃. q̄ oēs alimētoꝝ indigētia coangustabat. iamq3 i bñdicti mōasterio triticū ōerat. panes vō pene oēs ꝑsūpti fuerant. vt nō pl⁹ q̄s q̄nq3 ad refectōnis horā frib⁹ inuenire potuisset. Cūq3 eos venerabil' pat̄ ꝑtristatos cerner3. eoꝝ pusillanimitatē studuit modesta increpatōe corrigere. ⁊ rursū promissiōe sublevare dicēs. Quare ō pusillanimi ꝑtristat. hodie q̄dē minus ē. s3 cras tia abūdanter hēbitis. Sequnti āt die ducēti farine modij añ fores celle i saccis inuēti sūt q̄s oīpotēs ō⁹ q̄b⁹ ōferentib⁹ trāsmisit s3. nūc vsq3 manz icognitū. qō cū frēs cernerēt. dño grās referētes. didicerūt iā ō abūdātia nec i egestate dubitare. Legit̄ q̄z q̄ q̄dā hēbat filiū morbo elepbātino corruptū. ita ut iā pil' cadentib⁹ cutis ītumescer3. atq3 increscētes lanie occlūdere ñ poss3. q̄ ad vir⁹ di ab eo ō ꝑe⁹ miss⁹ salutī ꝑstitit s3 oī celeritate restitut⁹ ē ⁊ ō ꝟ ī mēsas grās dño obtulerūt. ⁊ postmodū dict⁹ puer i bonis op⁹ ꝑseuerās i dño felicit obdormiuit. Cū q̄dā ex frib⁹ ad q̄dā locū mitteret. vt ibidē mōasterū ꝑstrueret. ꝑstituta die se ad eos vēturꝝ dixit ⁊ q̄liter ꝑstrui deber3 indicare. nocte vō eadē q̄ promis⁹ illuxescebat dies. mōacho quē illic ꝑposuerat atq3 ei⁹ ꝑpositi i sōnis appuit ⁊ loca singula vbi q̄q3 edificari ōbuisset subtilr designauit. Cū aūt visioni fidē non darent. ⁊ adhuc ipm expectarent. tandē ad eum reuersi dixe

runt. Expectauim⁹ pater vt venires sic̄ pro miseras nec venisti. Cui ille Quare frēs ista dicitis. Nū q̄d nō vob̄ apparui. ⁊ loca singula d̄signaui. Ite ⁊ sicut ꝑuisionē vidistis oīa ordinate. F Nō lōge ab ei⁹ mōasterio due sāctimoniales feīe ex nobili genere erāt que linguā nō restringebāt. sed eū qui eis p̄ erat incautis s̄monibus sepe ad iracundiā ꝓuocabant. Qui cū hoc viro dei retulisset. mādauit eis dicēs. Restringite linguā vrāz alioquin excōmunicabo vos. Quā excōicationis sn̄iam nō ꝓferendo intulit. sed intentando. Ille aūt nichil mutate. intra paucos dies defūcte sunt ⁊ in eccl̄ia sepulte. Ubi dū misse celebrarēt. ⁊ diaconus ex more dicerz. qui nō cōmunicat exeat foras. nutrix earuz que ꝑ eis semꝑ oblationē offerebat eas d̄ sepulcris suis ꝓgredi ⁊ exire eccl̄iam videbat. Cunqz sancto Benedicto nunciatū essz. ille manu sua oblatōnem dedit dicens. Ite et hanc oblatōnem pro eis offerte. et vlterius excōmunicate nō erunt. Quod cum factuz fuissz. ⁊ diaconus ex more clamaret. ab ecclesia de cet̄o exire vise nō sunt. Mōach⁹ q̄dam cū ad visitandos parentes exisset sine bn̄dictione. ⁊ ea die q̄ ad eos ꝑuenit defunctus fuisset. ⁊ sepultū semel et bis terra reiecisset. parētes ei⁹ ad eū venerūt. ⁊ vt ei suam bn̄dictōem impēderet. rogauerūt. Qui corpus dn̄i accipiēs ait. Ite ⁊ hoc sup̄ pect⁹ ei⁹ ponite. eumqz sic sepulture tradite. Quod cū factū fuisset. sepultū corp⁹ terra retinuit. nec vltra ꝓiecit. Quidā monach⁹ in monasterio manere nō valēs. viro dei tantum institit. donec ip̄um irat⁹ abire ꝑmisit. Qui mox vt d̄ mōasterio exijt. apto ore draconē in itinere īuenit. Quē cum deuorare vellet clamauit dicēs. Currite currite. quia draco iste vult me deuorare. Currentes autez fratres draconē mīme inuenerūt. sed trementē et palpitantē monachū ad mōasteriū reduxerūt. Qui statī ꝑmisit se nunq̄z de mōasterio recessuꝝ. Quodā tp̄e dū totā illā prouinciā fames valida occuparet. ⁊ vir d̄i oīa q̄ inueīre potuerat egētibus tradidisset. ita q̄ nichil ī mōasterio p̄ter modicū olei ī vase vitreo remāsisset. iussit cellerario vt illd̄ modicū olei cuidā egenti daret. Ille v̄o impantez audiuit sz īplere ꝯtempsit. eo q̄ nihil olei fratribus remanebat. Qd̄ vt vir dei ꝯperit vas vitreū cum oleo ꝑ fenestrā ꝓijci iussit. ne q̄d in mōasterio ꝑ īobedientiā remaneret. Proiectū itaqz vas cū sup̄ ingētia saxa cecidisset. nec vas fractū. nec oleū est effusuz. Quod ille leuari iussit. ⁊ dari integꝝ postulanti. Monachū aūt illū de inobedientia ⁊ diffidentia increpās. se ī orōnē dedit. ⁊ continuo qd̄dā magnū doliū qd̄ ibi erat oleo plenum fuit. qd̄ ad̄o excreuit vt ꝑ pauimētū effluere videretur. G Quadā vice ad visitandū sororē suā descēderat. Cum autē ad mēsam sederet. rogauit eū vt secum illa nocte maneret. Cui cum ille nullaten⁹ aq̄esceret. illa caput ī manibus dn̄m rogatura īclinauit. Cunqz caput leuassz. tanta choruscationis et tonitrui v̄tus. tantaqz inundatio pluuie erupit. vt nec q̄dem pedem mouere posset. cum tn̄ ante serenitas mira esset. Illa enī q̄ lacrimaꝝ fluuios fudit. serenitatē aeris ad pluuiā ꝯuertit ⁊ traxit. Cui vir dei cōtristatus ait. Parcat tibi omīpotens deus soror. Quid est quod fecisti. Cui illa. Rogaui te ⁊ audire noluisti. rogaui dominū ⁊ exaudiuit me. Modo ergo egredere si potes Sicqz factum est vt totam illā noctem peruigiles ducerent. atqz per sacra eloquia sese vicaria relatōne satiarent. Tunc ecce post triduū cum ille ad monasterium redisset. eleuatis oculis animaz sororis sue in specie columbe celi secreta penetrātē aspexit. Qui mox corpus eius ad monasteriū iussit deferri. et in monumento quod sibi p̄parauerat collocari. Quadā nocte dum per fenestram conspiceret ⁊ dominū exoraret. vidit fusam lucē desuper cunctas noctis tenebras effugasse. Subito autē omīs mund⁹ velut sub vno solis radio collect⁹ ante oculos eius adductus est. ibiqz animam Germani episcopi capuani ad celum deferri videns. manifeste postea comperit q̄ eadem hora a corpe migrauit. H Eodem anno quo de hac vita erat exiturus. obitus sui diem fratribus denunciauit. Ante sextum v̄o diē sui exitus sibi apiri sepulcrum iubet.

Qui mox febribus correptꝰ cū p singlos dies languorin gueſceret.ſexta die in oratoriū portari ſe fecit.ibiq; exitū ſuū oñici corpis ⁊ ſanguis pceptōe muniuit.atq; inē diſciplōrū manus imbecillia mēbra ſuſtētans.erectis in celū manibꝰ ſtetit.⁊ vltimū ſpūm inē verba orōnis efflauit. Ipa aūt die q̄ vir dei migrauit ad xp̄m duobꝰ fratribꝰ. vni in cella morāti alteri longe poſito. reuelatio eadē monſtrata ē. Viderūt nāq; viā luciday pallijs ſtratā.ac innumeris coruſcātem lāpadibus a cella bti Bñdicti vſus orientē ad celū tendentē. Cui venerādo habitu vir ōſup clarꝰ aſſiſtens.cuiꝰ eēt via quā cerneret inq̄ſiuit. Qui cū neſcire ſe dicerent ait. Hec eſt via q̄ dilectus vir dei Benedictus celū aſcendit. Sepultus vō ē in oratorio ſcī Johīs bap. q̄ deſtructa ara Appollinis ipe conſtruxit F.oruit circa annos dñi.dxviij.tēpe Juſtini ſenioris.

XLIX De ſancto Patricio.

Patricius qui cepit circa annos dñi.cclxxx.dū ſcotorum regi de xp̄i paſſione p̄dicaret.ſtans añ eū ⁊ appodiās ſe ſup ferulā quā manu tenebat.⁊ caſu pedi regis ſuppoſuerat cū aculeo pedē pforauit. Rex vō credēs ſctūm ep̄m ex īduſtria h facere.⁊ ſe aliē fidez xp̄i nō poſſe ſuſcipe.niſi ſibi p xp̄o pateret. patiēter ſuſtinuit. Hāc h tandē intelligēs obſtupuit.⁊ p̄cibuſ regē ſanauit.ac toti prouincie obtinuit q̄ nullū venenoſū aial ibidē poſſit viuere. Hō nō ſolū obtinuit.imo etiā ligna ⁊ corpa illi regionis p̄ria vt dr̄ ſunt veneno. Quidā vir ouē vicini ſui furatꝰ fuerat ⁊ comederat. Et cū vir ſctūs ſepius borrareē ſatiſfacere furē.q̄cunq; ille eēt. ⁊ nullꝰ p̄pareret dū totꝰ pplus ad eccliam p̄ueniſſet.i vrute Jhu xp̄i pcepit. ut in cꝰ ventrē ouis intraſſet corā oībus balatū daret. Hō factū ē Et egit reus pniam.et alij a furtis ſibi cauebant. Erat ei ꝓſuetudo. oēs cruces q̄s videbat deuote venerari. Sz añ q̄ndā crucē magnā ⁊ pulcrā inuiſam pterijt. A ſuis aūt ſoc̄is āmonitꝰ cur illā nō viderit ⁊ ñ incliaue rit.dū p̄cibꝰ a dño req̄reret.cuiꝰ eēt. audiuit vocē de ſub terra. Hō vidiſti.q; ego h ſepultus ſū pagan⁹.⁊ ſigno crucis īdignꝰ. Uñ feē crucē illā abinō tolli. h Cū hīs patricius p bybernīā p̄dicaret.⁊ fructū ibi pmodicuz facerz.rogauit dñm vt aliq̄d ſignū oñderet p q̄ vl̄ triti peniterēt. Juſſu igit dñi in q̄daz loco circl'm magnū cū backo deſig̃uit.⁊ ecce ra intra circl'm ſe apuit.et putꝰ maximus ⁊ pfūdiſſimuſ ibi appuit. Reuelatū q; ē btō Patricō q̄ ibi q̄dā purgatorij locꝰ eēt.i quē q̄ſq; vellz deſcēdere alia ſibi pnia ñ reſtaret necaliō p pctis purgatorū ſētiret.pleriq; āt ide ñ redirēt ⁊ q̄ redirēt.eos a mane vſq; in ſeq̄ns māe ibidē morā facere opteret. Hōtri igit ingrediebāt.q̄ de ceō ñ reuertebāt. Hō lōgū igit tps mortuo patricō vir q̄dā nobil' noīe nicolaꝰ.q̄ pctā milta ꝓmiſerat. cū eū delictoꝝ ſuoꝝ peniterz.⁊ purgatorū ſcī patricij ſuſtinere vellz cū antea.xv.diebus.vt oēs faciebāt ſe ieiunijs maceraſſz. apto oſtio cū clauī q̄ in q̄dā abbatia ſuabat.in p̄dictū puteū deſcēdit.⁊ q̄dā oſtiū a latere ip̄i⁹ iueit. In q̄d igrediēs cū q̄dā ibi oratorū repiſſz quidā mōachi albis induti oratorū itrauerūt.⁊ officiū facientes nicolao dixerūt.vt conſtās eēt.q; milta diaboli tēpta mēta eū pcurrere opterz. Cū ille p̄reret q̄d adiutoriuz ꝑ h habere poſſz dixerūt. Cū te pēis affligi ſenſeris.ptinꝰ exclama ⁊ dic. Jhu xp̄e fili dei vi ui miſere mihi pctōri. Recedentib⁹ igit p̄dictis viris.ꝓtinuo aſſūt dēmōes.⁊ vt reuertat ⁊ ſibi obediat p̄mo blādis pmiſſionibꝰ pſuadēt.aſſerētes q̄ eū cuſtodiēt.⁊ ad ꝑpa īcolumē p̄ducēt. Sz cū eis ille nullatenꝰ obedire vellet.ptinꝰ diuerſaꝝ feraꝝ tribules audiuit voceſ p̄it ⁊ mugit⁹.ac ſi oīa elemēta ꝓcuterētur. Ad q̄d cum ille ꝛroze borribl' palpitarz. Jhū xp̄e fili dei viui miſere mihi pctōri. ptinus exclamauit.⁊ ſtatī oīs feraꝝ illaꝝ tumultus tribil' ꝓcuit. Hꝓceſſit ⁊ vltra ad aliuz locū.⁊ ibidē adeſt demonū multitudo dicentū ſibi Hdutas q̄ manꝰ nrās euaſeriſ. Heq̄ q̄z. Sz nūc potiꝰ incipies affligi et torqueri. Et ecce q̄dā maximꝰ ignis ⁊ terribil' ibidē appuit. Dixerūtq; ei dēmōes. Hiſi nobis ꝓſenſeris.in ignē te iactabimꝰ ꝓburendū.

Qꝺ cū ille renueret ipm acceperūt. ⁊ in illū ignē terribilē precerūt. Ubi dū cruciaret ꝑ; tin⁹ exclamauit Jħu xpe ⁊c. Statiqꝫ ille ignis extinct⁹ ē. Ad aliū deniqꝫ pcedēs locuꝫ vidit q̄sdā viros i igne viuos cremari. et laminis ferreis candētib⁹ a demōib⁹ vsqꝫ ad viscera flagellari. alioſqꝫ vētres bñtes deorſuꝫ terrā ꝑ dolore mordere ⁊ clamare. Jſpar ce pce. Quos tūc demōes gui⁹ flagellebāt. Alioſqꝫ vidit q̄ꝫ mēbra ꝑ pētes vorabāt. ⁊ bufones ignitis aculeis eoꝝ viscera extrabebāt Qui cū eis assentire nollꝫ. i eundē ignē ⁊ penas pijcitur ⁊ eisdē lamīs ⁊ penis flagellat. Sꝫ cū ille exclamasſꝫ. Jħu xpe ⁊c. a pena ꝑdicta ꝓtin⁹ liberat⁹ ē. Deide ꝓcedit ad q̄ndā locū vbi bomīes sartagie frigebant. vbi rota maxīa erat vncinis ferreis ignitis plena. i q̄b⁹ ꝑ diuersa mēbra boīes erāt suspēsi Que tā velociē voluebat q̄ globū igneum emittebat Jſpost ħ vidit maximā domū bñtē foueas metallis bulliētib⁹ plēas. in q̄b⁹ alij vnū pedē. alij duos bēbāt. alij ibi erāt vsqꝫ ad genua. alij vsqꝫ ad ventrē. alij vsqꝫ ad pectus. alij vsqꝫ ad collū. alij vsqꝫ ad oc̄los. Sꝫ bec oīa ꝓcurrēs nomē dei iuocabat. Jſprocessit itez ⁊ quēdā latissimū puteū intuet. de q̄ fum⁹ horribil⁹ ⁊ fetor intolerabil⁹ exibat. indeqꝫ boīes vt ferꝝ candētes in modū fauillaꝝ exibāt. sꝫ demōes eos rempigebāt. Dixerūtqꝫ ei demōes. Loc⁹ iste quē ꝑspicis ē infernus. in q̄ noster dñs beelzebub bītat. In ipm igit puteū te iactabim⁹ si nob assentire recusas Jſpostq̄ꝫ aūt illuc iactat⁹ fueris nullū inde remediū euadēdi obtinebis. Quos dū ille audire ꝓtēneret. ipꝫ arripiētes in ꝑdictū puteū iactauerūt. Qui tā vehementi dolore absorptus ē. vt fere oblit⁹ fuerit nomē dñi iuocare. Sꝫ dū ille ad se rediens Jħu xpe ⁊c. exclamasset corde. q̄ voce nō poterat. ptin⁹ inde illesus exiuit. ⁊ oīs dēmonū mīlitudo tanq̄ꝫ victa euanuit. Jſprocedēs ad locū alū. vidit q̄ndā pontē sup quē eū trāsire optebat. qui quidē erat strictissim⁹. et instar glacie politus ⁊ lubric⁹. sub q̄ fluui⁹ ingēs sulpbure⁹ ⁊ igneus fluebat. Super quē dū transire se posse oīno desperaret. nī recordat⁹ vbi q̄ deuꝫ dꝫ tot mal⁹ erupuit ꝓfident accessit. ⁊ vnuꝫ pedē sup pontē ponēs. Jħu xpe ⁊c. dicere cepit Ualid⁹ aūt clamor adeo eū terruit. vt substere vix valeret. Sꝫ ꝑdictū vbuꝫ ꝓtulit. ⁊ securus māsit. Deinde alū pedē posuit. ⁊ eadem vba iterauit. Ad quēlibet etiā passum eadē vba ꝓtulit. ⁊ sic securꝫ trāsiuit. Cū ergo trāsisset in q̄ꝺā ꝓratū amenissimū deuenit vbi diuersoꝝ floꝝ mira suauitas redolebat Et ecce duo speciosi iuuenes ei appuerunt. q̄ ipm vsqꝫ ad quādā ciuitatē speciosissimā er auro ⁊ gēmis mirabiliter rutilātē pduxerūt De cui⁹ porta odor mirabil⁹ emanabat. q̄ illum adeo recreauit q̄ nullū doloꝝ vl fetoꝝ sensisse videbat. Dixerūtqꝫ ei. q̄ illa ciuitas paradisus esset. In quē cū nicola⁹ intrare vellet. dixerūt ei ꝑdicti iuuenes. q̄ primo ad suos rediret. ⁊ ꝑ loca ꝑ que venerat eū redire oporteret demōes tñ eū nō ledērēt. sed eo vi so territ⁹ fugerent. et q̄ post. xxx. dies in pace quiesceret. ⁊ tūc illam ciuitatē ciuis ꝑpetu⁹ introiret. Tūc nicolaus inde ascēdens supputeū se restitutum inuenit. ⁊ omīa omib⁹ que sibi ꝓgerant narrans. post. xxx. dies in domino feliciter requieuit.

De annunciatione dominica.

Nūciatio domi

nica ꝺr. q̄ tali die ab angelo aduētus filij dei in carnē fuit annūciat⁹ Congruū eni fuit vt incarnatiōem filij dei ꝓcederet angelica annūciatio triplici rōne.

Jſprimo rōne ordis ꝓnotādi. vt scz ordo reparatōis rñderet ordini ꝑuaricatōis. Uñ sicut dyabol⁹ tēptauit mulierē vt eā ꝓtraberet ad dubitatōem. ⁊ dubitatōem ad ꝓsensum. ⁊ ꝑ cōsensum ad lapsum. sic angel⁹ nūciauit virgini. vt nunciādo excitaret ad fidē et ꝑ fidē ad ꝓsensum. ⁊ ꝑ ꝓsensum ad ꝓcipiēdum dei filiū. Scōo rōne ministerij angelici. q̄ eni angel⁹ ē dei miſter ⁊ pu⁹. ⁊ bta ṽgo electa erat vt eēt dei mat. ⁊ cōgruuꝫ est mīstrū dñe famulari. cōuenies fuit vt bte ṽgini ānuncitio p angelū fieret. Tercio rōne lapsus angelici repandi. Quia eni incarnatio nō tantū faciebat ad repatiōez humani lapsus. sed etiam ad repatiōem ruine

angelice. ideo angeli nõ debuerunt excludi. Uñ sicut sex⁹ mlieris ñ excludit a cognitõe misterij incarnatõis ⁊ resurrectõis. sic etiaz nec angelic⁹ nũcius. imo de⁹ vtrũqz ãgelo mediãte nũciat mlieri. scz incarnatõez vgini Marie. ⁊ resurrectõem marie magdalene

Cũ ergo vgo btã a tercio ãno etatis sue vsqz ad q̃rtũ decimũ ãnũ in tẽplo cũ alijs vginibus extitisset. ⁊ votũ de ꝑuãda castitate emisissz nisi de⁹ alit disponeret. eã Joseph desponsauit dño reuelãte ⁊ ioseph vga frõdente. sic in historia d natiuitate btẽ vginis plenius ꝯtinet. et in bethleẽ vñ oriũd⁹ erat necessaria nuptijs ꝓuisurus iuit. Ipa vo in nazareth in domũ ꝑntum redijt Nazareth int ꝑtat flos. Uñ dic Berñ. q flos nasci voluit de flore in flore ⁊ floris tpe. Ibi igit angelus ei apparuit ⁊ ipam salutauit di. Aue grã plena dñs tecũ bñdicta tu in mulierib⁹. Berñ. Inuitat nos ad marie salutatiõz gabriel exẽplũ. Jobãnis tripudiũ ⁊ resalutatõis lucrũ Sz hic ꝑmo videndũ est. q̃re dñs mrẽz suã voluit despõsari. Sup h assignat Ber. tres rõnes dicẽs. Necessario desponsata est maria ioseph. q̃niã ꝑ h misteriũ a demõib⁹ abscondit. ⁊ a sponso vgitas ꝯprobat. ⁊ vginis taz verecũdie q̃z fame ꝓuidet. Quarta rõ ẽ vt ab omni g̃du mlieris oꝓprobriũ tolleret. scz a ꝯiugatis vgibus ⁊ viduis. Uñ ipa virgo in h triplici statu fuit. Quita vt viri ministerio vteret Sexta ut matrionij bonũ cõpbaret. Septia vt ꝑ viꝝ genealogie series texeret. Dixit ergo angel⁹. Aue grã plena. Ber. In ventre grã deitatis. in corde grã charitatis. in ore grã affabilitatis. in mãib⁹ grã miscdie ⁊ largitatis. Idem. Uere plena. q̃a de plenitudie ei⁹ capiũt vniuersi. Captiui redemptõem. eger curatõez. tristes ꝯsolatõez pctõres veniã. iusti grãm. angeli leticiaz. denqz tota trinitas gliam. filius hoĩs hũane carnis subam. Dñs tecũ. Dñs pat tecũ qui genuit quẽ ꝯcipis. ⁊ dñs spũssctũs de q̃ ꝯcipis. te dñs fili⁹ quẽ carne tua induis. sic dicit Berñ. Bñdicta tu i mlierib⁹. i. sup oẽs mlieres. qr scz eris mat ⁊ virgo ⁊ mater dei Triplici maledicto mlieres subiecte erãt scz maledicto oꝓprobrij. maledicto pcti. maledicto supplicij. Maledicto oꝓprobrij q̃ ad nõ ꝯcipientes. Uñ dixit. Rachel abstulit deus oꝓprobriũ meũ. Maledicto peccati quo ad ꝯcipientes. Uñ psal Ecce in iniq̃tatibus ꝯceptus sum. Maledicto supplicij q̃ ad parturientes. Unde in Geñ. In dolore paries ꝛc. Sola aũt vgo maria bñdicta est int oẽs mulieres. cuius vginitati fecũditas addit. ⁊ fecunditati in ꝯceptu sanctitas. ⁊ sanctitati in partu iocũditas. Dicit ergo grã plena sicut dicit Berñ. ꝓpter q̃ttuor q̃ fulserunt in eius mẽte. que fuerũt deuotio hũilitatis. reuerentia pudoris. magnitudo credulitatis martiriũ cordis. B Dicit dñs tecum. ꝓpter alia q̃ttuor q̃ ei fulserũt de celo. sic idẽ dicit. que sunt marie sanctificatio. angelica salutatio. spũssancti supuentio. filij dei icarnatio. Dicit etiã bñdicta tu in mulierib⁹ ꝓpter alia q̃ttuor q̃ sicut idem dicit fulserũt in eius carne. q̃a. s. fuit vginitatis ꝑmiceria sine corruptõe fecunda. sine g̃uedine grauida. ⁊ sine dolore puerpera. Que cum audisset turbata est in ꝑmone angeli et cogitabat q̃lis eẽt ista salutatõ. Hinc apparet laus vginis i auditu. in affectu ⁊ cogitatu. In auditu laudat modestia qr audit ⁊ tacet. In affectu verecũdia. Uñ turbata ẽ. In cogitatu prudẽtia. quia cogi. q̃lis esset ista salutatio. Turbata est aũt de angeli sermõe. nõ de ei⁹ visione. q̃niã beata vgo angelos sepe viderat. sz nunq̃z talia loq̃ntes audierat. Petr⁹ raueñ. Uenerat inq̃t angel⁹ blandus in specie. sed in sermõe terribilis. Uñ quã leuiter letificauit visus nimiũ turbauit auditus. Berñ. Qd turbata est fuit verecundie vginalis. q ñ ꝑturbata. fortitudis. q tacuit ⁊ cogitauit. prudentie ⁊ discretõis. Et tũc angelus confortãs eam dixit. Ne timeas maria inuenisti grãm apud dñm. Berñ. Quã grãm. Dei ⁊ hoĩm pacez. mortis destructionem. vite repationem. Ecce concipies et paries filium ⁊ vocabis nomẽ eius Jhesuz id est saluatorẽ. quia saluũ faciet populum suũ a peccatis eoꝝ. Hic erit magn⁹ ⁊ filius altissimi vocabit. Ber. Hoc est. Ille qui est magn⁹ deus. futur⁹ ẽ magnus. s. magnus homo. magn⁹ doctor. magnus ꝓpheta.

Dixit autẽ Maria ad angelũ. Quõ fiet istud. q̃niã viꝝ nõ ꝯgnosco. i. me nõ ꝓpono cognituram̃. Et ita fuit v̓go mẽte. carne. ꝓposito. Sꝫ ecce maria int̃rogat. ⁊ qui interrogat dubitat. Cur ergo solus Zacharias plagaꝫ taciturnitatis incurrit. Sup̄ h̄ Petr⁹ rauẽnens̄ assignat q̃ttuor rõnes dicẽs. Ille pectorũ cognitor nõ v̓ba sꝫ corda p̃uidit. Nõ q̃d dixerint sꝫ q̃d senserĩt iudicauit. Erat enĩ int̃rogãtiũ causa dissilis. species diuersa. Hec ꝯtra naturã credidit. ille dubitauit ꝑ natura Hec integre ordinẽ q̃rit. ille q̃ deus vl̄t fieri non posse p̃scribit. Ille impellentib⁹ exẽplis nõ accedit ad fidẽ hec sine exẽplo p̃currit ad fidem. Hec mirat̃ de ꝑtu v̓ginis ille de cõceptu disputat coniugali. Non ergo dubitat d̃ facto. sꝫ modũ q̃rit ⁊ ordinẽ. Nã cũ triplex sit modus ꝯcipiẽdi. natural̄. spũalis ⁊ mirabilis. q̃ istorũ ꝯcipiat sciscitat̃. Et rñdens angelus dixit ei. Spũssanctus supueniet in te q̃ ip̃m tuũ ꝯceptũ efficiet. Vñ ⁊ d̃r de spũscõ ꝯceptus. et hoc ꝓpter q̃ttuor rõnes. C

Primo ꝓpter ostensionẽ eximie charitatis. vt scꝫ oñdat̃ q̃ ex ineffabili dei charitate v̓bũ dei caro factũ est. Joh̄is. iij. Sic deus dilexit mũdũ ꝛc. Et hec rõ est magistri sñiaꝝ Scd̃o ꝓpter oñsionez gratie absqꝫ meritis. vt ꝑ hoc q̃d d̃r ꝯceptus de spũsctõ. oñdat̃ q̃ sit ex sola g̃tia quã nulla hoĩm p̃cesserũt merita Et hec est rõ augustini. Tercõ ꝓpter virtutẽ opatõis. q̃r scꝫ opatõe ⁊ virtute spũsscti ꝯcepius ẽ. Et hec est rõ ambrosij. Quarto ꝓpter motiuũ ꝯceptõis. Et hec est rõ hugonis de sctõ vict̃. Motiuũ vt ait ad ꝯceptõez naturalẽ ẽ amor viri in mulierẽ. ⁊ amor mulieris in virũ. Sic in v̓gine inq̃t q̃r in ei⁹ corde amor spũssancti singulariter ardebat. ideo in ei⁹ carne amor spũscti mirabilia faciebat

Et virtus altissimi obũbrabit tibi. Hoc s̄m glosam sic exponitur. Umbra a lumĩe ⁊ corpe obiecto solet formari. ⁊ v̓go sicut purus hõ plenitudinẽ diuinitatis cape nequibat. sꝫ v̓t⁹ altissimi obũbrauit dũ in ea incorporea lux diuinitatis corpus suscepit hũanitatis. vt sic posset deũ pati. Hanc expositiõꝫ videt̃ tangere Bern̄. qui sic ait. Quia deus spũs est nos v̓o vmbra corpis sui tẽperauit se nobis vt ꝑ obiectũ viuifice carnis videamus v̓bũ in carne. solẽ in nube. lumẽ ĩ testa cereũ in laterna. Scd̃ꝫ Bern̄. sic exponitur. Quasi dicat. Illũ modũ q̃ de spũsctõ ꝯcipies. dei v̓t⁹ xp̄s in suo secretissimo ꝯsilio obũbrãdo occultabit. vt sibi tantũ notũ habeat̃ et tibi. Ac si dicat. Quid a me q̃ris. q̃d in te mox experieris. Scies scies ⁊ feliciter scies sꝫ illo doctore q̃ auctore. Ego nunciare mil sus sum v̓ginalẽ ꝯceptuꝫ. nõ creare. Vel obumbrabit. i. te a viciorũ estu refrigerabit. Et ecce Elizabeth cognata tua ꝛc. Ecce dicit vt oñdat hoc esse magnũ nouũ vicinũ. Quattuor de caus̄ ꝯceptus Elizabet marie nunciatur s̄m Bern̄.. B

Prĩa est cumul⁹ leticie. scd̃a ꝑfectio scientie. tercia ꝑfectio doctrine. q̃rta obsequiũ miscd̃ie. Dicit enĩꝫ sic Hiero. Sterilis cognate ꝯceptus Marie nunciat̃. vt dũ miraculuꝫ miracl̄o additur. gaudio gaudiũ cumulet̃. Vel id̃o. q̃r ꝑfecto decebat vt v̓bũ mox diuulgãdũ vbiqꝫ. scirꝫ prius virgo ꝑ angelũ q̃ꝫ audiret a bhomĩe. ne mater dei a ꝯsilijs filij videretur amota si eoꝝ q̃ in terris tam ꝓpe gerunt̃ remansisset ignara. vel ideo potius. vt dũ tũc saluatoris nunc p̃cursoris edocet̃ aduent⁹. reꝝ temp⁹ ⁊ ordinẽ tenẽs. ip̃a postmodũ scp̄toribꝰ atꝫ p̃dicatoribꝰ reseret veritatẽ. Vel ideo vt audiẽs cognatã vetulã ⁊ g̃uidaꝫ. cogitet iuuẽcula de obsequio. vt sic ꝑuulo ꝓphete detur locus obseq̃ndi dño. ⁊ mirabili⁹ miracl̄m fiat de miracl̄o. Itẽ Bern̄. Da v̓go rñsuꝫ festinanter. o dña rñde v̓bũ ⁊ suscipe verbum ꝓfer tuũ ⁊ suscipe diuinũ. emitte transitoriũ ⁊ amplectere sempiternũ. surge curre aperi Surge ꝑ fidẽ. curre ꝑ deuotiõez. aperi ꝑ cõsensionẽ. Tũc maria expansis manib⁹ et oculis ad celũ eleuatis ait. Ecce ancilla dñi fiat michi scd̃m verbũ tuũ. Ber. Alijs in ore alijs in aure alijs in manu v̓bũ dei factũ fuisse memorat̃. Marie aũt factũ est in aure ꝑ angelicã salutatõem. in corde ꝑ fidez. in ore ꝑ ꝯfessionẽ. in manu ꝑ ꝯtrectatiõem. in ventre ꝑ incarnatõem. in gremio ꝑ sustentatõꝫ in brachijs ꝑ oblatõem. Fiat michi s̄m v̓bũ tuũ. Bern̄. Nolo vt fiat michi aut declamatorie p̃dicatum. aut figural̄r significatum.

aut imaginatorie sōniatū sz silent̄ inspiratuz
ꝑsonalit̄ icarnatū corꝑalit̄ inuisceratū. Sta
tiqz filiꝰ dī i vt̄o illiꝰ ꝯceptꝰ ē. ꝑfectꝰ deꝰ. ꝑfe
ctꝰ hō. et in ipsa p̄ma die cōceptionis tāte sa
pientie ac potentie extitit q̄nte in tricesimo ā
no fuit. ¶ Tūc surgēs maria abijt in mon
tana ad elizabeth. Et cū eam salutasset iohs
in eiꝰ vtero exultauit. Glosa. Quia lingua ñ
poterat aīmo exultante salutat. et sue p̄cur
sionis officiū inchoat Fuit autem in eiꝰ obse
q̄o tribꝰ mensibꝰ donec iohānes nasceretur.
quem manibꝰ suis de terra leuauit. sicut ī li
bro iustorum legit̄. ¶ In hac die vt dicit̄ ꝑ
multa temporꝝ curricula deꝰ multa opatꝰ ē.
Que quidam egregijs versibus sic declara
uit. Salue festa dies que vulnera nostra co
erces. Angelus est missus. est passus in cruce
xp̄s. Est adam factus. et eodem tempore la
psus. Ob meritū decime cadit abel fratris ab
ense. Offert melchisedech. ysaac supponitur
aris. Est decollatus xp̄i baptista beatus Est
petrus ereptus. iacobus sub herode perem
ptus. Corpora sanctorꝝ cuz xp̄o multa resur
gunt. Latro dulce tamen. per xp̄m suscipit a
men E ¶ Miles quidaz diues ac no
bilis seculo abrenunciauit. et ordinē cisterci
ensium introiuit. Et quia litteras nesciebat.
erubescentes monachi tam nobilem perso
nam inter laycos deputari. dederunt ei ma
gistrū. si forte modicū addiscere posset. ⁊ sub
hac occasione inter monachos permaneret.
Sed cū diu cū magistro fuisset. et nihil oīno
preter hec duo vocabula. aue maria. discere
potuisset. hec tam auide retinuit. vt quocun
qz deambularet. quidquid ageret. ea incessā
ter nominaret. Tandem moritur et in cimi
terio cum alijs fratribus sepelitur. Et ecce su
ꝑ eiꝰ tumulū speciosuz excrescit lilium. et qd̄
libet foliū. aue maria. litteris aureis habebat
inscriptū. Currētes omnes ad taz grāde spe
ctaculū. terram de tumulo effoderunt. et ra
dicem lilij de ore defuncti procedere repere
runt. Intellexerunt ergo cum quāta deuoti
one illa duo verba dixerat. quem dominus
tanti honore prodigij illustrauit. Qui
daz miles quoddā in via castruz habebat. et
omnes transeuntes sine miseratione aliqua
spoliabat. virginē tamē matrez dei q̄tidie sa
lutabat. nec ꝑ aliq̄ impedimēto emergēti ab
ipsa salutatione aliq̄ die cessare volebat. Ac
cidit aūt vt q̄daz vir religiosus et sāctus ind̄
trāsitū faceret. et ipsuz p̄dictꝰ miles cōtinuo
expoliari iuberet. Vir autē sanctus rogauit
p̄dones. vt ipsū ad dn̄m suū deducant. quia
ad ipsū habet secreta que perferat Adductꝰ
autē rogauit militez vt omēs de familia sua
et castro cōgregari faceret vt eis verbuz do
mini predicaret. Cum autez congregati fuis
sent. Ille ait. Nequaq̄z hic estis omnes. sz ali
quis adhuc deest. Cui cū omnes se ibidē eē
assererent aiebat. Diligenter ꝑquirite. et ali
quem inuenietis abesse. Tūc vnꝰ exclamās
dixit. quoniam solus camerariꝰ illuc nō ve
nisset. Ille aūt dixit. Vere ipse est q̄ solꝰ deest
Pro eo igitur cito mittit̄ et in mediū dedu
citur. Cū aūt virū dei vidisset. reuolutis terri
biliter oculis caput instar insani agitabat.
nec propius accedere audebat. Vir autē san
ctus dixit ei. Adiuro te per nomē domini no
stri iesu xp̄i. vt quis sis nobis edisseras. ⁊ ob
quaz causaz huc veneris palam pādas. Cui
ille respōdit. Heu adiuratus prodere cogor
inuitus. Ego enim non sū hō sed demō qui
formā hoīs accepi. et. xiiij. annis cū h̄ milite
sic ꝑmansi. Nā noster p̄nceps me huc misit
vt diem qua hic sue marie salutationem nō
diceret. diligētiꝰ obs̄uarē vt ī eū potestate ac
cepta ip̄m ꝯtinuo strāgularē. et sic ī mal̄ opi
bus vitam finiens noster esset. Quacūqz eī
die illā salutationē dicebat. in eū potestatez
habere nō poterā. Ecce aūt de die in diez dili
gentius obs̄uauit. et nullum diem quin eaz
salutauerit p̄termisit. Hec miles audiēs ve
hement̄ obstupuit. et ad pedes viri dei se ꝓij
ciens veniā postulauit. et in meliꝰ deinceps
vitaz mutauit. Vir autem sanctus dixit de
moni. Precipio tibi demon in nomine dn̄i
nostri iesu xp̄i. vt hinc abscedas et talem ha
ctenus locū possideas. vbi nulli gloriosā dei
genitricem inuocanti nocere presumas. hec
vbi iussa dedit demō abscedens euanuit Et
miles virū sanctum cum reuerentia et grāꝝ
actione liberū abire ꝑmisit.

De passione domini

Passio christi fuit ex dolore amara. ex illusione despecta. et ex vtilitate multiplici fructuosa. Dolor autez causabat̃ ex quinqz Primo ex eo q̃ ipsa passio fuit ignomiosa. et hoc ꝓpter ignominiosũ locũ qꝛ in caluaria vbi malefactores puniebant̃. Propter ignominiosũ suppliciũ. qꝛ morte turpissima ꝯdẽnat⁹ est. Crux enĩ suppliciũ erat latronũ Et lz crux tũc eẽt mlte ignominie. nũc est immense glorie. vñ aug̃. Crux q̃ erat suppliciuz latronũ. nũc transit ad frontes impatorum Si tantũ honorẽ de⁹ ꝯtulit supplicõ suo q̃d ꝯferet ꝟuo suo Propt̃ ignominiosũ cõsortium. q̃a cuz sceleratis deputatus est. i. cuz latronibus q̃ p̃mo erãt scelerati. sed postea vnus ꝯuersus est. s. dismas q̃ erat a dextris. sicut d̃r in euangelio nicodemi. ⁊ ali⁹ dãnatus. s. gesmas q̃ erat a sinistris Vni ergo d̃dit regnũ alteri suppliciũ. Ambrosi⁹ Autor pietatis in cruce pẽdẽs in singul̃ negociis pietatis officia diuidebat. ꝑsecutionẽ aplis pacẽ discipul̃. corp⁹ iudis. crucifixoribus vestimẽta. patri spũz. v̄gini panĩphũ. latroni paradisũ. peccatorib⁹ infernũ. crucẽ xp̃ianis penitẽtib⁹ cõmẽdabat. Ecce testamẽtũ q̃d fecit xp̃s ĩ morte pẽdẽs in cruce. Scd̃o ex eo q̃ fuit iniusta. qꝛ pctũz nõ fecit. et nõ est inuẽtus dol⁹ in ore e⁹. ⁊ ideo q̃ veĩt indigne pena dolenda venit. De trib⁹ enĩ iniuste p̃cipue euz accusabãt. videlz qꝛ tributũ reddi ꝓhibebat q̃a se regẽ dicebat. et q̃a se filiuz dei faciebat. Cõtra has tres accusationes dicim⁹ ĩ parasceue in ꝑsona saluatoris tres excusationes Popule me⁹ q̃d feci tibi ꝛc. vbi exꝓbrat xp̃s tria beneficia eis collata. s. liberationem ab egipto. regimẽ in deſto. plantationẽ vinee ĩ loco optimo. q̃si dicat xp̃us. Accusas me de redditione tributi poti⁹ gratias agere deberes. q̃a liberaui te a tributo. Accusas me q̃a dixi me regẽ poti⁹ deberes gratias agere qꝛ regaliter paui te in deserto. Accusas me q̃a me filiũ dei dixi. poti⁹ deberes grãs agere. quia te in vineam meã elegi. et in loco optimo plantaui. Tertio ex eo q̃ fuit ab amicis tolerabilior enim eẽt dolor si pateret̃ ab his q̃ aliqua de causa deberẽt eẽ ei⁹ inimici. vel ab his q̃ eẽnt alieni vel extranei vel ab his q̃bus aliq̃ incõmoda intulisset. Sed tñ patitur ab amicis. i. ab his q̃ deberẽt eẽ sui amici. Itẽ a ꝓximis. i. ab his de q̃rũ stirpe nat⁹ ẽ. De his duob⁹ d̃r in p̃s. Amici. m. et ꝓx. mei. Job. xxx. Noti mei q̃si alieni reces. a me. Itez ab his q̃bus multa bona ꝯtulerat. Joh. viij. Multa bona operat⁹ suz eis. Bern̄. O bõe iesu q̃z dulcit̃ cũ hoĩbus ꝯuersatus es. q̃z magna et abũdãtissima eis largit⁹ es. q̃z dura ⁊ aspa ꝑ eis passus es. dura v̄ba. duriora v̄bera durissima crucis tormẽta. Quarto ratione teneritudinis corpis. vñ in figura dauid d̃r de eo. ij. reg̃. penl̃. Ipse est q̃si tenerrim⁹ ligni v̄miculꝰ. Bern̄. O iudei lapides estis lapidẽ ꝑcutitis molliorẽ. de q̃ resonat tinnitus pietatis. et ebullit oleũ caritatis. Itẽ hiero⁹. Tradit⁹ est iesus militib⁹ v̄berand⁹. et illud sacratissimũ corp⁹ pectusqz dei capax flagella secuerũt Quinto ex eo q̃ fuit vniuersal̃. qꝛ ꝑ oẽs ꝑtes ⁊ oẽs sens⁹ Prĩo eĩ fuit hic dolor ni oculis. q̃a lacrimat⁹ est sicut dicit̃ heb̃. v. Bern̄. Ascẽdit in altũ vt longi⁹ audiret̃. fortit̃ clamabat. vt nullus excusaret̃ clamori lacrimas addidit vt hõ cõpateret̃. Alias etiã bis lacrĩas fudit. s. in resuscitatõe lazari. ⁊ super hierl̃m. Itaqz p̃me lacrĩe fuerũt amoris Vñ et q̃dã cũ vidissẽt eũ lacrimãtẽ dixerunt Ecce qũo amabat eũ. Scd̃e fuerũt cõpassionis. Sed he tertie fuerũt doloris. Scd̃o fuit in auditu cũ ei. s. oꝓprobria ⁊ blasphemie irrogate sũt. Christ⁹ eniz specialit̃ q̃ttuor habuit in q̃b⁹ oꝓprobria et blasphemias audiuit. Habuit enĩ excellẽtissimã nobilitatẽ. q̃a q̃ntũ ad diuinã naturã fuit eẽni regis filius et q̃ntũ ad hũanaz de regia stirpe genit⁹. ita q̃ etiã in q̃ntũ hõ. fuit rex regũ et dñs dñantiũ. Habuit ineffabilẽ veritatẽ. q̃a ipsa ẽ via veritas et vita. vnd̃ de se iterũ dicit. Sermo tuus veritas est. Fili⁹ enĩ est sermo. siue v̄bũ patris. Habuit insuꝑabilẽ ptãtẽ. q̃a oĩa per ipsũ facta sũt. et sine ipso factũ ẽ nihil. Habuit insuꝑ singl̃arẽ bonitatẽ. q̃a nemo bonus nisi solus de⁹. In his xp̃s audiuit oꝓprobria et blasphemias. Primo q̃dẽ q̃ ad nobili

tatē. Math. xiij. Nōne hic est filiꝰ fabri. Nō ne mat eiꝰ dr maria ꝛc ¶ Scdo q̄ ad pote statē. Math. xij. Hic nō eijcit demonia ni si in beelzebub p̄ncipe demonioꝝ. Itē matt. xxvij. Alios saluos fecit. seipsū nō pōt saluū facere. Ecce dicunt ip̄z impotentē. cuz tamē adeo potēs extitit q̄ p̄secutores suos sola vo ce p̄strauit. Nā cū interrogasset. quē queri tis. et illi respōdissēt. iesum nazarenū. et ipse dixisset. ego sū. continuo ceciderūt in terraz. Aug. Una vox turbā odijs plenā et ferocez armis terribilē. sine vllo telo percussit. repu lit. strauit. v̄tute latentis diuinitatis. Quid iudicaturꝰ faciet. q̄ iudicandꝰ hoc fecit. q̄d regnaturꝰ poterit. q̄ mortuus hoc potuit.

Tertio q̄ ad veritatē Jo. viij Tu de teipso testimoniū p̄hibes. testimoniū tuū nō ē ver̄ Ecce q̄a dicūt eū mendacē. cuz tamē ipse sit via veritas et vita. Hanc veritatē pilatꝰ sci re vel audire non meruit. q̄a ip̄m s̄m verita tem non iudicauit. Inchoauit q̄ ꝑpe iudiciū a veritate. sed in veritate nō permāsit. ⁊ ideo de v̄itate q̄stionē meruit inchoare. sed non meruit solutionē audire. Alia ratio est s̄m aug. q̄re solutionē nō audiuit. q̄a cum illā q̄ stionē fecisset subito venit illi in mentē ꝯsue tudo iudoꝝ q̄ solebat vnꝰ dimitti in pascha et ido statim exijt. et solutionē nō expectauit Tertia rō est s̄m Chrys. q̄a sciebat q̄ q̄stio tā difficilis indigebat multo tp̄e ⁊ mlta discus sione. et ipse ad liberationē xp̄i p̄perabat. et ido stati exiuit. Legit̄ tn̄ in euāgelio nicode mi q̄ cū pilatꝰ iesuz interrogasset. q̄d est veri tas. iesus ei respondit. Veritas de celo ē. Et pylatus. In terris nō est veritas. Dicit ei ie sus. Quō potest veritas eē in terris. q̄ iudi cat̄ ab his q̄ potestatē hn̄t in terris ¶ Quar to q̄ ad bonitatē. Dicebāt enī ip̄m eē pecca torē in cord. Joh. ix. Nos scimꝰ q̄a h̄ hō pec cator est. Seductorem in s̄mone. lu. xiij. Cō mouit populū docēs p̄ vniuersā iudam. ici piens a galilea vsqz huc. Legis p̄uaricatorē in op̄e. Joh. ix. Nō est h̄ homo a d̄o q̄ sabba tū nō custodit Tertio fuit in odoratu qr magnū fetorē sētire potuit in loco caluarie vbi erant corp̄a fetida mortuoꝝ. Un̄ dr̄ i sco lastica historia q̄ caluaries p̄prie est os capi tis humani nudū. Un̄ et q̄a ibi decollaban tur rei et multa ossa capitū ibi asp̄sa erāt. di cebat̄ caluarie locꝰ vel caluariū ¶ Quarto fuit in gustu. Un̄ cū clamaret sitio. dederūt ei acetū cū mirra et felle mixtū vt ex aceto ci tiꝰ moreret̄. et ip̄i custodes a custodia citiꝰ li berarent̄. dr̄ enī crucifixos citiꝰ mori si acetū bibant. et ex mirra pateret̄ olfactus ⁊ ex felle gustꝰ. aug. Pro mero replet̄ sinceritas ace to. inebriat̄ felle dulcedo. adijcit̄ innocentia reo. morit̄ vita pro mortuo ¶ Quinto fuit in tactu. q̄a in oībus partibus corp̄is a plā ta pedis vsqz ad verticem nō fuit in eo sani tas. de hoc autē qualit̄ in omnibꝰ sensibꝰ do lorē habuit. di. bern̄. Caput angelicis tremē dum spiritibꝰ densitate spinarū pūgit̄. facies pulcra p̄ filijs hoīm sputis iudoꝝ d̄turpat̄. oculi lucidiores sole caligāt in morte. aures que audiūt angelicos cantꝰ audiūt pctōꝝ ī sultꝰ. os q̄d docet angelos felle et aceto po tatur. pedes quoꝝ scabellum adoratur q̄ni am sanctū est cruci clauo affigunt̄. manꝰ q̄ formauerunt celos sunt in cruce extēse ⁊ cla uis affixe. corpus v̄berat̄. latus lancea perfo ratur. Et q̄d plura. Nō remāsit in eo nisi lī gua vt p̄ peccatoribꝰ exoraret. et matrez disci pulo cōmēdaret. B ¶ Secundo eiꝰ pas sio fuit ex illusione despecta. Quattuor eniz vicibꝰ fuit sibi illusum. Primo in domo anne vbi recepit sputa. alapas. velatiōz ocu loꝝ. bern̄. Vultum tuuz bone iesu desid̄rabi lem in quē d̄sid̄rāt angeli p̄spicere sputis in q̄nauerunt. manibꝰ p̄cusserunt. velo p̄ d̄risi one operuerunt. nec amaris vulneribꝰ pep̄ cerūt ¶ Secundo in domo herodis q̄ eū fa tuū et nō sane mētis estimās. ex eo q̄ nulluz ab eo rn̄sum habere potuerat. p̄ derisiōe eū veste alba induit. bern̄. Tu hō es et habes s̄ tum d̄ floribus. et ego deus et habeo coro nam de spinis. Tu habes cyrothecas ī māi bus et ego habeo clauos defixos Tu in alb̄ vestibus tripudias. et ego p̄ te derisꝰ fui ab herode in veste alba. Tu tripudias cū pedi bꝰ. et ego laboraui cū meis pedibꝰ. Tu ī cho reis brachia extēdis ī modū crucis ī gaudi um et ego ea in cruce extensa habui in opp̄ briū. Ego in cruce dolui et tu ī cruce exultas

Tu habes latꝰ aptũ et pectꝰ in signum vane gũe. et ego latꝰ effossuꝫ habui p te. Tũ reuertere ad me et suscipiã te ¶ Sed q̃re dñs tpe sue passionis coꝝã herode pilato et iudeis sic tacebat. Hꝰ triplex est rõ. q̃a nõ erãt dig audire suã rñsionẽ. Scõa. q̃a eua peccauerat p loq̃citatẽ. et idoꝛ xps voluit satisfacere p taciturnitatẽ. Tertia q̃a q̃cq̃d respõdebat totũ calũniabant et ꝓprauabant. Tertio in domo pilati. vbi milites clamidẽ coccineã circũdederunt ei. arũdinem in manu dederũt. et coronã spineã super caput eiꝰ posuerũt. et genu flexo dicebant. Aue rex iudeoꝝ. Illa autẽ spinea corona ꝺr fuisse de iũcis marinis. q̃ꝝ acies nõ min9 spina est dura ⁊ penetratiua Vñ et sanguinẽ de capite crediꝺ illa corona spinea extraxisse. vñ berñ. Caput illꝰ diuinum multiplici spinarũ densitate vsq; ad cerebꝝ confixũ est. Be aĩa sũt tres opiniones vbi. s. aĩa ꝓncipalẽ habeat sedẽ. s. vl̃ corꝺeppt illꝰ de corꝺ exeũt cogitatõ es malez̃. vl̃ i sanguine ppter illud. Leuit. Anima omnis carnis in sanguine est. Vel in capite propter illꝰ. Et inclinato capite tradidit spũm ꝛc. Hanc triplicem opinionem iudei ipso facto videnꝫ scisse. Nam vt eiꝰ animã a coꝛpoꝛe euellerẽt quesierũt ipsam in capite. cũ spinas vsq; ad cerebꝝ infixerũt. Quesierũt in sanguine. cuꝝ eiꝰ venas in manibꝰ et pedibꝰ aperuerunt. Quesierũt in coꝛde. cũ eiꝰ latꝰ perfoꝛauerũt Contra has tres illusiones in parasceue p̃ mittimꝰ ante reuelationẽ crucis tres adoraciones dicentes. Agyos ꝛc. q̃si ter adoratẽs. ter illusum propt̃ nos ¶ Quarto in cruce. Mathꝫ. xxvij. Principes sacerdotũ illudẽtes eũ cũ senioribꝰ et scribꝫ dicebãt Si rex isrl̃ est. descẽdat nũc de cruce ⁊ crediꝫ ei. berñ. sup hũc locũ. Interi patiẽtiã magẽ exhibꝫ. humilitatẽ cõmẽdat. obediẽtiã iplet. caritatẽ p ficit. In his nẽpe vtutũ gẽmis q̃ttuoꝝ crucis coꝛnua oꝛnant. et supemineꝫ caritas a dextris obediã. a sinistris patiẽtia. radix oim vtutũ hũilitas in pfundo. Hec oĩa q̃ xps passꝰ est Berñ. breuiter recolligit dicens. Memoꝛ ero q̃ꝫ diu vixero laboꝝ q̃s ptulit in p̃dicando fatigationũ in discurrẽdo. vigiliaꝝ i oraꝺo. tẽptationũ in ieiunãdo. lacriaꝝ in cõpatiẽdo. insidiaꝝ in colloquẽdo. postremo cõuicioꝝ sputoꝝ. collapheꝝ subsãnationũ clauoꝝ exprobrationũ. ¶ Tertio passio eiꝰ fuit vtilitate multiplici fructuosa. Cuius vtilitas potest eẽ triplex. s. pctõꝝ remissio. gratie collatio. et gl̃e exhibitio. Et hec tria notãtur in titulo crucis. q̃a iesus q̃ ad ꝑmũ. nazarenus q̃ ad scõm. rex iudeoꝝ q̃ ad tertiũ. q̃a ibi erimꝰ oẽs reges. Be eiꝰ vtilitate di. aug̃. Culpã deleuit xps p̃tẽ ꝑteritã et futurã ꝓpꝛia enim ꝑ ecc̃ata tulit ea remittẽdo. p̃tia boies ab eis retrahẽdo. futura grãm qua vitarent ꝓferẽdo Be eiꝰ etiã vtilitate d. aug̃. Admiremur gtũ tulemur. amemꝰ. laudemꝰ. adoꝛemꝰ q̃niã p redẽptoris nri moꝛtẽ. ꝺ tenebris ad lucẽ. ꝺ moꝛte ad vitã. de coꝛruptione ad incoꝛruptiõẽꝫ de exilio ad patriã. ꝺ luctu ad gaudiũ vocati sumꝰ. ¶ Quã vtilis aũt modꝰ redẽptionis nostre fuerit. patet ex q̃ttuoꝝ rationibus videlicet q̃a fuit acceptissimꝰ ad placandũꝫ deũ. ꝓgruẽtissimꝰ ad curandũ morbũ. efficacissimꝰ ad attrahendũ genꝰ hũanũ. prudentissimꝰ a expugnandũ humani generis inimicũ ¶ Primo ergo fuit acceptissimus ad placandũ et recõciliandũ deũ. q̃a sicut dicit anselm. in li. Cur deus hõ. Nichil esperiꝰ ⁊ difficiliꝰ potest hõ pati ad honoꝝez dei sponte et nõ ex debito q̃ꝫ moꝛtẽ. Et nequaq̃ꝫ magis homo potest se dare ꝺo q̃ꝫ cũ se morti tradit ad honoꝛẽ ipiꝰ. ⁊ Hẽ qꝺ ꝺr epẖ. v. Tradidit semetipsũ oblationẽ et hostiam deo in odorẽ suauitatis. Qualiter autẽ fuit sacrificiuꝫ nos deo placãs ⁊ recõciliãs di. aug̃. de trinitate. Quid tam gte suscipi posset q̃ꝫ caro sacrificij nostri coꝛpꝰ effectũ sacerdotis nostri Ut q̃niã q̃ttuoꝝ ꝓsideranꝫ in omni sacrificõ cui offeraꝫ. qꝺ offeratur. p quibꝰ offeraꝫ. ⁊ q̃s offeraꝫ. idẽ ipse vnꝰ vtriusq; mediatoꝝ p sacrificiũ pacis reconcilians nos deo vnũ cũ ipso manerꝫ cui offerebat. vnũ in se faceret. p quibus offerebat. vnus ipse eẽt qui offerebat et qꝺ offerebatur. Be hoc aũt etiaꝫ q̃liter p xp̃m sumꝰ recõciliati dicit idẽ aug̃. q xps est sacerdos et sacrificiũ. deus et tẽpluꝫ. Sacerdos p quẽ sumꝰ recõciliati. sacrificiũ q̃ sumꝰ recõciliati. deꝰ cuiꝰ sũ recõciliati. tẽplũ in q̃ sumꝰ recõciliati. Vñ quibusꝺã hãc

recōciliationē paruipēdentib⁹. aug̃. in psōa xp̄i exprobrat dicēs. Cuz eēs inimicus patri meo recōciliaui te p me. cū eēs lōge ego veni vt redimerem te. cū inter omēs mōtes et siluas errares quesiui te. inter lapides ⁊ ligna iueni te. et ne lupoꝝ feraꝝqz rapido ore laniareris collegi te. humeris meis portaui te. patri meo reddidi te. laboraui sudaui caput meū spinis opposui. man⁹ meas clauis obieci. lancea lat⁹ aperui. tot nō dicam iniurijs sed asperitatib⁹ laniat⁹ sū. sanguinē meū fudi. aīam meā posui vt ꝯiūgerez te mihi ⁊ tu diuideris a me. B Scdo fuit ꝯgruentissim⁹ ad curandū morbuz. Congruitas autem attendit ex parte tempis. ex parte loci. ex parte modi. Ex parte temporis. q̄a adā fact⁹ fuit et peccauit in mense marcio. feria sexta et hora sexta. et ido xp̄us pati voluit in martio. q̄a in die q̄ fuit annūciatus fuit ⁊ passus. Item in feria sexta et hora sexta. Secundo ex parte loci. q̄niam loc⁹ sue passionis tripliciter ꝯsiderat. s. aut cōmunis. aut special. aut singularis. Loc⁹ cōmunis fuit terra promissionis. specialis caluarie loc⁹. singl̄aris crux. In loco aūt cōmuni p̄m⁹ homo fuit format⁹. q̄a in partib⁹ illis iuxta damascū in agro damasceno d̄r fuisse format⁹. In loco speciali fuit sepult⁹. q̄a ibidem vbi xp̄us pass⁹ est. adam d̄r fuisse sepult⁹. licet autenticū non sit. cū s̄m Hieronimū. adam in ebrō monte sepult⁹ fuerit. sicut etiā Josue. xiij. expresse habet. In loco singl̄ari fuit d̄cept⁹ nō q̄ in illo ligno in q̄ xp̄s pass⁹ est adam fuit d̄cept⁹. sed p tanto d̄r. q̄a sicut adam decept⁹ fuit in ligno ita xp̄s pass⁹ fuit in ligno. In q̄dā tamē historia grecoꝝ d̄r q̄ in eod̄. Tertio ex pte modi curādi. q̄ q̄dē mod⁹ fuit p sil̄ia ⁊ p ꝯtraria. Per sil̄ia q̄niā sicut dicit aug̃. i li. d̄ doctrina xp̄iana. Per feminā decept⁹. p feminā nat⁹. Homo homines. mortal̄ mortales. morte mortuos liberauit. Ambro. Ex t̄ra v̄gine adā. xp̄s ex v̄gīe Ille ad imaginē d̄i h̄ imago d̄i Per mulierē stultitia. p mulierē sapientia. Nud⁹ adam. nud⁹ xp̄s. Mors p arborē. vita p crucē. In d̄serto adam. in d̄serto xp̄s. Per ꝯtraria q̄niam p̄m⁹ hō s̄m gg̃. peccauerat p supbiā inobedientiā et gulaz.

Voluit enī assimilari d̄o p scīe sublimitatē. trāsgredi precepti d̄i limitē. et gustare pomi suauitatē. Et q̄niā curatio habet fieri p ꝯtrariuz. ido iste mod⁹ satisfaciendi ꝯgruentissim⁹ fuit. quia fuit p humiliationē. diuine volūtatis impletionē et afflictionē. De his tribus ad Phil̄. ij. Humiliauit semetip̄m. q̄ ad p̄mum. factus obediens. quo ad scd̄z. vsqz ad mortem. quo ad tertiū. E Tertō fuit efficacissimus ad attrahēdū gen⁹ humanū. Nūquid eī saluo libertatis arbitrio magis ad amorē suū et fiduciam gen⁹ hūanuz attrahere potuit. Qualiter autem p hoc ad amorem nos attrahat dicit bern̄. Sup omnia reddit te amabilē bone iesu calix quez bibisti op⁹ redemptionis nostre. Hoc omino amorem nostrum facile vendicat totuz ibi. hoc est qd̄ nostrum amorem et blandi⁹ allicit. et iustius erigit et citius stringit. et vehementius afficit. Eteniz vbi te exinanisti vbi te naturalib⁹ radijs exuisti. ibi pietas magis emicuit. ibi caritas pl⁹ euulsit. ibi g̃tia āpli⁹ radiauit. Qualiter autē ad fiduciam d̄r ro. viij. Qui etiam p̄p̄o filio suo nō pepercit. sz p nobis omnib⁹ tradidit illum. q̄modo nō etiā omnia cū illo nob̄ donauit. De h̄ etiaz Bern̄. Quis nō rapiat̄ ad spez īpetrandi fiduciā. q̄ ei⁹ attēdit corpis dispositionē. vid̄lz caput inclinatū ad osculū. brachia extēsa ad amplexū. man⁹ pforatas ad largiendū. lat⁹ apertū ad diligēdū. pedū affixionē ad nobiscū cōmanendū. corpis extēsionē ad se totuz nob̄ impēdēdū F Quarto fuit prudētissim⁹ ad expugnādū hūani generis inimicū. Job. xxvj. Prudētia ei⁹ pcussit supbum. Et vltimo. Nūquid poteris cape leuiathā hamo. Christ⁹ enī hamū sue diuinitatis absconderat sub esca hūanitatis. Et dyabolus capere volens escam carnis. capt⁹ est ab hamo diuītatis. De hac prudēti captione dicit aug̃. Venit redēptor et vict⁹ est d̄ceptor. Et q̄d fecit redēptor captiuatori nr̄o. Tetendit muscipulā crucē suā. posuit in ea escā sāg̃nē suū. Ipse aūt voluit fundere sang̃nē nō d̄bitoris. ppt̄ qd̄ recessit a d̄bitorib⁹ Huiusmōi debitum apostol⁹ vocat cyrographū qd̄ q̄dē xp̄s tulit et cruci affixit De q̄ cyrographo

dic̃ aug̃. Eua peccatũ a dyabolo mutuauit cyrographum scripsit. fideiussorem dedit. et vsura posteritati creuit. Tũc enim a dyabolo peccatũ mutuauit. quando contra preceptum dei. sue praue iussioni vel suggestioni consensit. cyrographũ scripsit. qnando manum ad pomum vetitum porrexit. fidiussorem dedit. quando adam peccato consentire fecit. et sic vsura peccati posteritati creuit.

Contra igitur contẽnentes hanc redemptionem qua nos d̃ inimici potestate reduxit bern̄. exprobrando dicit ĩ persona christi. Popule meus ait dn̄s. quid tibi facere potui et non feci. Quid cause ẽ q̃ inimico meo magis libz ꝑuire q̃z mihi. nec ille creauit vos sed nec pascit. Si parua hec videntur ĩgratis non ille sed ego redemi vos. Quo precõ Nõ vtiqz auro corruptibili vel argento. nõ sole aut luna. nõ saltem angelorꝝ aliquo. sed propo vos cruore redemi. Ceterũ si neqz taz multiplici iure debituz est a vobis elicere famulatũ. obmissis omnibus. mecũ saltem ex denario diurno conuenite. Et q̃a ĩ mortem xp̄m tradiderũt. iudas per auariciaz. iudei p̄ ĩuidiam. pilatus per timorem. ideo videndũ eẽt de pena a d̃o his ĩflicta merito hꝰ peccati. Sed de pena et origine iude inueni es in legenda sancti mathie. de pena et excidio iudeorꝝ in legẽda sancti iacobi minoris De pena autem et origine pilati in q̃daz historia licet apocrifa sic legitur. G Fuit quidam rex noĩe tirus. q̃ quãdam puellam noĩe pilaz filiã cuiusdaz molendinarij noĩe atus carnaliter cognouit. et de ea filiũ generauit. Pila autẽ ex nomine suo ⁊ noĩe pat̃s sui qui dicebatur atꝰ. vnũ nomẽ cõposuit. ⁊ nato puero imposuit nomẽ pilatus. Cũ autem pilatꝰ tres annos haberet ip̄z pila ad regem trãsmisit. Habebat autem rex filiũ d̃ regĩa ꝯiuge sua q̃ fere pilato coetaneꝰ vid̃bat̃ Isti dũ annos discretionis attigissent. sepiꝰ luctamine pugna et funda ad inuicez collu debant. Sed regis legitimꝰ filius vt genere erat nobilior. sic in omni loco pilato inueniebatur strenuior. et omni genere certaminis aptior Ob hoc pilatus inuidie liuore cõmotus et felleo dolore stimulatus fratrem suũ latenter occidit. Qd̃ rex audiens. vehementer doluit. et cõcione conuocata q̃d de scelerato ⁊ homicida faciendũ sit filio requisiuit Qui eum omnes. reũ mortis eẽ vnanimit̃ acclamauerunt. Rex autem ad se reuersus iniquitatẽ iniquitate noluit duplicare. sz ip̄z pro tributo qd̃ annuatim debebat romanis obsidẽ misit. tum volens innoxius eẽ ab occisione filij. tum a tributo romanorum cupiens liberari. Tũc enim tempis erat rome filius regis francie. quez similiter rex miserat romam pro tributis. Huic pilatus associatus. cum se ab eo moribꝰ et industria precelli videret. eum inuidie stimulis agitatus occidit. Sed cum romani quid de eo faciẽdũ eẽt inq̃rerent dixerunt. Hic si superuixerit q̃ fratrẽ necauit. obsidem iugulauit. reipublice plurimum vtilis erit. ⁊ colla ferociũ hostium ferox ip̄e domabit. Dixerũt ergo. Cum reus mortis habeatur in pontos insulã gẽtibus illis que nullum patiuntur iudicez. iudex preficiatur. si forte eius nequicia ip̄oruz contũacia edomet̃. si non qd̃ meruit patiat̃ Missus igit̃ pilatus ad gentem ferocẽ et suorũ iudicũ peremptricez. nõ insciꝰ ad quos missus sit. et q̃z pendula vite sue sentẽtia. tacite rem considerãs vitam seruare voluit. ⁊ gentez neq̃z ip̄e minis et promissis supplicio et precio penitus subiugauit Qui igitur tã dure gentis victor extitit. a põtos insula põtius pilatus nomen accepit. Herodes autẽ hominis illius industriam vt audiuit. v̄sutijs eius congaudens. ip̄e v̄sutus eum ad se muneribꝰ et internũcijs inuitauit. et sup̄ iudeam et hierl̃m potestatem et vicem suaz ei tradidit. Qui cũ pecuniam innumerabilez congregasset. nesciente herode romã adijt. et infinitam pecuniaz tiberio imperatori obtulit. et ab eo sibi dari qd̃ ab herode tenebat muneribus impetrauit. Huiuscemodi causa facti sunt inimici pilatus et herodes quo ad vsqz tempore passionis domini eum sibi reconciliauit. eo q̃ dn̄m ad se misit. Alia cã inimicicie assignatur in historia scolastica. Quidam enim se filium dei faciẽs mlt̃os de galileis seduxerat. q̃s cũ ĩ garizim deduxisset vbi dixerat se ascẽsurũ in celũ sup̄ueniẽs

pilatus ipsũ cũ omnibus occidit. timens ne similiter iudeos seduceret. Ob hoc facti sũt inimici. quia herodes presidebat galileis Et vtraq; causa potuit eẽ vera Cũ autẽ pilatus dñm iudeis crucifigendũ tradidisset. timens tamẽ offensam tiberij cesaris. eo ꝙ cõdemnasset sanguĩem ĩnocentẽ. quẽdaz sibi familiarem pro sui excusatione ad cesarez destinauit. Interea cũ tiberius morbo graui teneretur. nunciat̃ eidem ꝙ hierosolimis q̃dam medicus eẽt. qui oẽs morbos solo v̄bo curaret. nesciens ꝙ eum pilatus et iudei occidissent. Dixitq; volusiano sibi priuato. Vade citius trãs ꝑtes marinas dicesq; pilato vt hunc medicum mihi mittat. q̃ me p̄stine sanitati restituat. Cum autẽ ille ad pilatum venisset. ⁊ mandatũ impatoris exposuisset eidem. territus pilatus. xiiij. dieꝝ inducias postulauit. Infra quod spaciũ duz volusianus quãdam matronaz que fuerat familiaris iesu noĩe veronicã vbi nã xp̄us ies⁹ inueniri posset interrogasset ait. Heu dominus meus et deus meus erat. quẽ pilat⁹ ꝑ ĩuidiam traditum. cõdẽnauit. et crucifigi p̄cepit. Tunc ille nimis dolẽs ait. Vehementer doleo. quia quod mihi dñs meus iusserat explere non valeo. Cui veronica. Dominus meus cuz predicãdo circũiret. et ego e⁹ p̄sentia nimis inuite carerẽ volui mihi ip̄ius depingi imaginẽ. vt dum eius p̄uarer p̄sentia mihi saltẽ prestaret solatiuz imaginis sue figura. Cũq; lĩtheum pictori deferrẽ pingendum dñs mihi obuiauit. et quo tẽderez. requisiuit. cui cũ vie causã aperuissem. a me petijt pãnũ. ⁊ ip̄uz mihi venerabili sua facie reddidit ĩsignitũ. Imaginis ergo hui⁹ aspectũ si dñs tuus deuote intuebitur continuo sanitatis bñficio potiet̃. Cui ille. Est ne huiusmodi imago auro vel argẽto cõpabilis. Cui illa. Nõ. sed pio affectu deuotionis. Te cũ igitur proficiscar. et vidẽdaz cesari imaginẽ d̄ferã. ⁊ reuertar. Ven[illegible] igitur volusian⁹ cũ veronica romã. dixitq; tiberio impatori. Iesuz a te diu d̄sid̄ratum pilatus ⁊ iud̄i iniuste morti tradiderũt. ⁊ ꝑ ĩuidiaz crucis patibulo affixerũt Venit igitur matrona quedã mecũ ip̄ius iesu imaginem d̄ferẽs. quã si deuote prospexeris. mox sanitatis tue bñficiũ obtĩebis. Cesar igitur pãnis sericis viã sterni fec̃. ⁊ imaginẽ sibi p̄ñtari p̄cepit Qui mox vt eaz fuit intuitus. sanitatẽ p̄stinaz ẽ assecutus. Põtius igitur pilat⁹ ĩperio cesaris capitur ⁊ romã ꝑducitur. Audiens cesar pilatuz aduenisse nimio furore cõtra eũ replet⁹. eum ad se adduci fecit. pilatus autẽ tunicaz domini ĩcõsutilẽ secũ detulit quaz ĩdutaz coraz ĩpatore ꝑtauit. Mox vt ĩpator eũ vidit. oẽz irã d̄posuit. ⁊ ei protinus assurrexit. nec sibi dure in aliquo loqui p̄ualuit. et qui ĩ ei⁹ absẽtia vid̄batur taz terribilis ⁊ ferus. nũc in eius p̄sẽtia ĩuenitur quodãmodo mãsuet⁹. Cũq; eũ licentiasset mox contra eũ terribilit̃ excãd̄scit se miseꝝ clamãs ꝙ ei furorẽ sui pectoris mĩme ostẽdisset. Statĩq; eũ reuocari fecit. iurãs ⁊ contestãs ꝙ filius mortis eẽt. nec phas sit eũ viuere super t̄raz. Qui vt eũ vidit. cõtinuo eũ salutauit. ⁊ oẽz animi ferocitatẽ abiecit. Mirantur omnes. mirabat̃ ⁊ ip̄e ꝙ sic cõtra pilatũ dũ abeẽt excãd̄sceret ⁊ dũ p̄ñs eẽt nil ei aspe loqui posset. Tandẽ diuino nutu vel forte alicuius xp̄iani suasu ip̄m illa tunica expoliari fecit. ⁊ cõtra euz p̄stinaz animi ferocitatẽ mox resũpsit. Cunq; de h̄ ĩpator plurimũ miraret̃. dictũ est sibi ꝙ illa tunica fuissz dñi iesu. Tũc ĩpator ip̄m in carcerẽ recipi iussit. donec sapientũ cõsilio d̄liberaret q̃d de eo fieri opteret. Data est igitur ĩ pilatũ snĩa vt morte turpissima dãnaretur. Audiẽs hoc pilatus cultello ꝓp̄o se necauit. ⁊ tali morte vitã finiuit Cognita cesar morte pilati dixit v̄e mortu⁹ ẽ morte turpissima. cui man⁹ ꝓp̄a nõ pepcit. Mole igit̃ ĩgẽti alligatur. ⁊ ĩ tiberĩ fluuiũ ĩmergit̃. Spũs v̄o maligni ⁊ sordidi corpi maligno ⁊ sordido cõgaudẽtes. ⁊ nũc ĩ aq̃s. nũc ĩ aere rapiẽtẽs. mirabiles ĩundatõnes ĩ aq̃s mouebãt. ⁊ fulgura tẽpestates tonitrua ⁊ grãdines in aere t̄ribiliter generabãt. ita vt cũcti timore horribili tenerẽtur. Quapp̄t romani eũ a tiberis fluuio extrahẽtes d̄risionis causa ip̄m vigẽnã deptauerũt. ⁊ rodano fluuio ĩmerserũt Vigẽna enĩ d̄r q̃i via gehẽne. q̃a erat tũc loc⁹ maledictõis. vl' poti⁹ d̄r biẽna eo ꝙ vt d̄r biẽnio sit ꝯstructa. Sz ibi neq̃z spũs nõ d̄fu

erūt. ibidē eadē opantes. Hoīes ergo illi tā tā īfestatōnez demonū nō ferētes vas illud maledictōnis a se remouerūt. ⁊ illd̄ sepelien dum losanne ciuitatis territorio commise rūt. Qui cum nimis p̄fatis infestatōnibus grauarent. ip̄m a se remouerūt. ⁊ in quodā puteo mōtib⁹ circū septo īmerserunt. vbi ad huc relatione q̄rūdaz quedā dyabolice ma chinationes ebullire vident. Hucusqz ī p̄di cta historia apocrifa legit. Que vtrū recitan da sit lectoris iudicio relinquat. Nota tñ q̄ ī historia scol. legit q̄ pilat⁹ a iudeis accu satus ē apd̄ tiberiū de violēta innocētuz int̄ fectōne. ⁊ q̄a iudeis reclamātib⁹ imagīes gē tiliū in tēplo ponebat. ⁊ q̄a pecuniaz reposi tam ī corbonā in suos redegerat vsus īde fa ciēs a q̄ductū in domū suā. Et p̄ his oīb⁹ de portatus est lugdunū ī exiliū vnde oriund⁹ fuerat. vt ibi in opprobriū gētis sue moreret. Potuit eē si tñ illa historia cōtinet veritatē quia p̄mo iam edictū dederat vt lugdunuz in exiliū deportaret. et q̄ ante reuersionē vo lusiani ad īpatorez ibi fuerit deportat⁹ Sed postmodū tiberi⁹ audiēs qualiter xp̄m occi disset. ip̄m de exilio educi ⁊ ad se romā addu ci fecit. Eusebi⁹ autē et beda in suis cronicis nō dicūt ip̄um in exiliū relegatū sed tantū q̄ in mltas calamitates incidēs ppria manu se peremit.

De festiuitatibus que occurrunt infra tempus reconcilia tionis.

Dicto de festiuita tibus que occurrūt infra tempus deuiationis q̄d incepit ab adam et durauit vsqz ad moysen. q̄d tēp⁹ repñtat ec clesia a septuagesima vsqz ad pascha. Seq̄t videre de festiuitatib⁹ q̄ eueniūt infra tēpus recōciliatōnis. q̄d tēp⁹ represētat eccl̄ia a pa scha vsqz ad octauā penth.

LII. A

De resurrectione christi.

Resurrectio christi tertia die a passiōe ip̄i⁹ fc̄a ē. Circa āt ip̄az re surrectōz dñicā septē p̄ ordinē sc̄ ꝯsideranda Primo q̄liter verꝝ sit q̄ trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ no ctib⁹ in sepulcro iacuit. et in tertia die resur rexit. Secundo quare nō statī vt mortu⁹ est resurrexit. sed vsqz in diē tertium expectauit. Tertio qualit̄ resurrexit. Quarto q̄re resur rectionē suā accelerauit. nec vsqz ad genera lez resurrectiōz distulit. Quinto ꝓpter q̄d re surrexit. Sexto q̄tiēs apparuit resurgēs Se ptimo q̄lit̄ sctōs p̄rēs q̄ erāt ī limbo īde edu xit ⁊ q̄d ibi egit. Circa p̄mū notādū q̄ xp̄s trib⁹ dieb⁹ et trib⁹ noctib⁹ in sepulcro fuisse d̄r. s̄m aug̃. p̄ sinodochē. vt p̄ma dies accipi atur s̄m p̄tē sui postremā. secūda dies s̄m se totā ⁊ integrā. tertia s̄m p̄tē sui p̄mam. ⁊ sic erunt tres dies. Et q̄libet horꝝ dierū suā no ctē habuit p̄cedētē. Tūc enī s̄m bedā muta tus ē ordo et cursus dierū ac noctiū. Antea enī dies p̄cedebāt ⁊ noctes seq̄bant. p⁹ pas sionē autē h̄ ordo mutat⁹ est. ita q̄ noctes p̄ cedūt et dies sequunt. Et h̄ misterio ꝯgruit q̄niā hō p̄mo d̄ die gratie cecidit in noctem culpe. p̄ xp̄i autē passionē ⁊ resurrectionē de nocte culpe redijt ad diez gratie. Circa se cūdū sciendū est q̄ cōueniēs fuit vt nō statī q̄ñ mortu⁹ fuit xp̄s resurgerz. sz vsqz in diez tertiū expectaret ꝓpt̄ q̄nqz rōnes. Prīo ꝓ pter sig̃ficationē vt. s. ex h̄ sig̃ficaret q̄ lux sue mortis curauit nrām duplā mortē. ⁊ iō vna die integra et duab⁹ noctib⁹ iacuit in sepul cro vt p̄ diē intelligat̄ lux sue mortis. p̄ duas noctes nostra duplex mors. Et hāc ratōnez assignat glo. sup̄ illd̄. lu. xxiiij. Oportuit xp̄m pati ꝛc. Scd̄o ꝓpt̄ ꝓbatōz. q̄a sic̄ in ore du oꝝ vl̄ triū testiū stat oē v̄bū. sic ī t̄b⁹ dieb⁹ ex p̄it̄ q̄s oē factū. ⁊ iō vt mortē bñ ꝓbaret ⁊ se ꝓ basse oñderet. trib⁹ dieb⁹ iacere voluit ī sepl̄ cro Tertio ꝓpt̄ sue ptātis oñsionē. q̄r si sta tiz resurrexissz. ñ vid̄ret̄ ptātē h̄rē ponēdi aīaz suā sicut resurgēdi. Et h̄ rō videt̄ tāgi. j. coꝝ. xv. sup̄ illo. q̄niā xp̄s mortu⁹ ē. ꝛc. Id̄o inq̄t d̄ morte p̄mittit̄. vt sic v̄a mors oñdit̄. ita v̄a re surrectio oñdat̄. Quarto ꝓpt̄ restaurādoꝝ p̄figurationē. Hāc rōz assignat pe. raueñ. d. Tres dies voluit eē sue sepult̄e. q̄ ī celo sūt re stauratur⁹. q̄ ī terra reparatur⁹ q̄ apud infe

ros redẽptur⁹. Quinto ꝑpẽ triplicis status iustoꝝ repsentationẽ. Hanc cronem assignat greg. super ezech. di. Sexta feria xpus pass⁹ est. sabbato qeuit in sepulcro. dñico autez die resurrexit a morte. Presẽs aũt vita adhuc nob sexta feria est. qa i angustijs z dolorib⁹ cruciamur Sz sabbato quasi i sepulcro qescij⁹ qa reqez aie p⁹ mortẽ iueniem⁹. Bñi: co autẽ die a ꝓditiõe octauo. cũ corpe a morte resurgim⁹. et in gla aie etiã cũ carne gaudemus. Bolor ergo nos in sexta feria. reqes in septima. et gla excipit in octaua. Hec grego. Circa tertiũ. s. qliter resurrexit. Notãdum q ꝑmo surrexit potent. qa vtute propa Job. x. Potãtez habeo ponẽdi aiam meaz et iterꝝ sumendi eã. Job. ij. Soluite templum hũc z in trib⁹ diebus excitabo illud. Secũdo feliciter. qz depsita omni miseria. Mat. xxviij. Postqz aũt resur. p. v. in gali. Galilea interpretatur trãsmigratõ. Christ⁹ ergo qñ surrexit in galileã pcessit. qz de miseria ad glorias de corruptiõe ad incorruptiõnẽ trãsiuit. Leo papa. Post passionem xpi ruptis vinculis mortis. infirmitas in virtutem. mortalitas in eternitatem. contumelia transijt in gloriã Tertio vtiliter. quia capta preda. hiere. iij. Ascendit leo de cubili suo et predo gẽtium se leuauit. Itẽ Job. Cũ exaltat⁹ fuero a terra oĩa trabam ad meipm. i. Cuz exaltat⁹ fuero a terra aiam meã. s. educẽdo de limbo et corpus de sepulcro. oĩa tra. ꝛc. Quarto mirabiliter. quia remanẽte clauso sepulchro. Sic enim existente clauso matris vtero exiuit. et ad discipulos ianuis clausis intrauit. sic nimirum existẽte clauso sepulcro inde exire potuit. Unde legit in hist oria scolastica q cuidã mõacho sci laurẽtij rome extra muros anno ab incarnatione dñi millesimo. crj. miranti de cingulo suo quo accinctus erat insoluto pfecto ante illum. vor in aere ẽ facta Sic potuit xps clauso exire sepulcro. Quinto veraciter quia i corpe vero z ꝓprio. Sex autẽ modis se vere resurrexisse pbauit. Primo per angelum. qui nõ mentit. Secundo p frequẽtez apparitionẽ. Per q̃ duo oñdit se vere resurrexisse. Tertio p comestionẽ. p qõ probauit q non arte magica. Quarto p palpationẽ. p qõ pbauit q in vero corpe. Quinto p cicatricũ ostẽsionẽ. p qõ pbauit q in eo dẽ corpore in q̃ mortu⁹ fuit. Sexto p dom⁹ clausaꝝ ianuis ingressionẽ. p qõ oñdit q glifi: cat⁹ surrexit. Hec enĩ omnes dubitationes circa xpi resurrectionẽ vident fuisse in discipulis. Sexto surrexit immortaliter. qa nunqz de cetero moritur⁹. Ro. vj. Christ⁹ resurgẽs ex mortuis iam nõ moritur. ꝛc. Dicit tñ dyonisi⁹ in epla ad demophilũ. xpm etiã p⁹ ascẽsionẽ cuidã sancto viro nomie carpo dixisse Dauid⁹ sũ rursus pro hoĩbus saluãdis pati Per qõ videt si possibile eẽt adhuc p hominibus mori parat⁹ eẽt. Retulit enĩ predict⁹ carp⁹ vir mire sanctitatis beato dyonisio. vt in eadẽ epla ꝓtinet. q cũ q̃daz infidelũ fidelem quendã puertisset. adeo carp⁹ molestetulit. vt ex hoc infirmitatẽ incurreret. Tante autẽ sanctitatis erat. vt nũqz celebraret qn sibi celestis visio inferet. Sed cuz p vtriusqz querelam orare deberet. deũ tñ qtidie exorabat vt cõbustione q̃daz amboꝝ simlr misereri cordit abrũ pet vitaf. Et ecce circa noctis medium dũ euigilaret. et hãc oratiõz faceret subito dom⁹ in qua erat i duo diuisa fuit. z que dã fornax immensa ibidẽ apparuit. Respiciensqz sursum vidit celum aptum. et ibidem iesum circũdatum multitudine angeloruz. Deinde iuxta fornacem pdicti duo viri tremuli stare cernunt. qui a serpentibus de fornace pcedentibus morsibus et inuolutionibus violenter in fornacem trahebantur nec nõ a quibusdã alijs viris ipingebant. Hꝫ videns carp⁹. adõ i istoꝝ vidicta delectabat. vt supioꝛẽ quidẽ visionẽ intueri ꝓtẽneret. et in boꝝ vindictã tot⁹ intẽtus maneret. ita q plurimũ molestẽ ferebat q in fornacẽ nõ cito cadebãt. Tãdem cũ difficulter in celũ respexisset. et predictã visionẽ vt ꝓpus vidisset. ecce iesus hominũ illoꝝ mistus. ex supercelesti throno surrexit. et vsqz ad illos cum multitudine angeloꝝ descendens manũ extendit. et ipos eripuit. Dixitqz iesus carpo. Manu extenta pcute ꝓtra me. de cetero eniz parat⁹ sum rursꝰ p hoĩbus saluandis pati. et hꝫ mihi amicũ nõ q̃libꝫ peccẽt boĩ el Hãc aũt visionẽ quã recitat dyo. gratia hꝫ vbi posuim⁹.

C Circa q̃rtũ quare nõ expectauit cũ alijs resurgere. qñ. s. fiet generalis resurrectio. Sciendũ est q̃ ꝓpter tres ratõnes noluit differre Primo ꝓpter corpis dig̃tatez. Cũ enĩ illd̃ corp⁹ eẽt dignissimũ ex eo q̃ erat deificatũ siue diuĩtati vnitũ. nõ fuit decens vt tam diu sub puluere iaceret. vnd̃ ps. Nõ dab̃ sãctũ tuũ. i. corp⁹ sanctificatũ. i. deificatũ. videre corruptionẽ. Item ps. Surge dñe in req̃em tuã tu et archa sanctificatõis tue. Et vocat̃ archa sanctificatõis corp⁹ illd̃ qd̃ fuit cõtentiuũ diuĩtatis Secũdo ꝓpter fidei firmitatẽ. Si enĩ tũc nõ surrexisset fides ꝑisset nec verũ deũ eũ aliq̃s credidisset. qd̃ patz ex hoc q̃ in passione excepta beata v̄gĩe oẽs fidẽ amiserũt. sed cog̃ta resurrectõne ipam recuꝑauerũt. j. cor. xv. Si xp̃s nõ resurrexit vana est fides nostra Tertõ ꝓpter nostre resurrectõis exẽplaritatez. raro enĩ ĩueniret̃ q̃ resurrectõnẽ futurã speraret. nisi eaz in exẽplo ꝑcessisse videret. Et ꝓpt̃ h̃ d. apl̃s. Qr si xp̃s resurrexit et nos resurgẽ⁹. Quia e⁹ resurrectõ est cã exẽplaris nrẽ resurrectõnis. Greg̃. Exemplo dñs mõstrauit qd̃ ꝓmisit ĩ ꝑmio. vt sicut oẽs ipm resurrexisse fideles cognoscerent. ita ĩ seipsũ ĩ fine mũdi ꝑmia resurrectõnis sperarẽt. Idẽ. Nõ pl⁹ q̃z triduanã eẽ mortez voluit. ne si ĩ illo resurrectõ differret̃ ĩ nob̃ oĩno desperaret̃. Ideo habem⁹ spem resurrectõnis nostre ꝯsiderata gl̃a capitis nostri.

Circa q̃ntũ. s. ꝓpter q̃d resurrexit. sciendũ q̃ ꝓpter q̃ttuor magnas vtilitates nrãs surrexit. Est enĩ e⁹ resurrectõ opans iustificatõez peccatoꝝ. docẽs nouitatem moꝝ. generãs spez de receptõne remunerãdoꝝ. et causans resurrectõnẽ oĩm. De ꝑmo ro. iiij. Tradit⁹ est ꝓpter delicta nostra et resurrexit ꝓpter iustificatõnẽ nostram. De secũdo. Ro. vj. Sicut xp̃s resurrexit a mortuis ꝑ gl̃am patris. ita et nos in nouitate vite ãbulemus. De tertio. j. pet̃. ij. Qui ꝓpter magnã miscd̃iam suam resuscitauit nos in spem vite ꝑ resurrectõnẽ xp̃i a mortuis. De q̃rto. j. Cor. xv. Christ⁹ dñs resurrexit a mortuis ꝑmicie dormiẽtiũ. q̃niã q̃dẽ ꝑ hoĩez mors. et ꝑ hoĩem resurrectõ mortuorũ. Et notãdũ q̃ sicut patz ꝑ ꝑdicta. xp̃s in sua resurrectõne q̃ttuor habuit propria.

Primũ est q̃ nostra resurrectio vsq̃z ĩ finem differtur sua vero die tertia celebrata ẽ Secundum. quia nos per illum resurgim⁹ ille vero per se. Und̃ Ambrosius. Quomodo potuit adiutoriũ sui corporis querere suscitandi. q̃ alios suscitauit. Tertiuz est quia nos incineramur. sed corp⁹ eius incinerari non potuit. Quartum est quia sua resurrectio est nostre resurrectõnis causa efficiens exemplaris ⁊ sacramentalis. De prima causa Glosa super Psal. Ad vesperum demorabitur fletus ꝛc. Resurrectio christi est causa efficiens resurrectionis anime in presenti et corporis in futuro. De secũda. j. Corinth. xv. Si christus resurrexit ꝛc. De tertia. Ro. vj. Ut quomodo christus ꝛc. B Circa sextũ. scilz q̃tiens resurgẽs apparuerit notandũ est q̃ ipa die resurrectõis apparuit q̃nq̃z vicib⁹. et alijs dieb⁹ seq̃ntib⁹ etiam q̃nq̃z vicib⁹ Primo eniz apparuit marie magdalene. Joh. xx. Itez mar. vltimo. Surgẽs ies⁹ mane prima sabbati apparuit ꝑmo marie magdalene ꝛc. q̃ tipũ gerit penitentiũ. voluit autez ꝑmo apparere marie magdalene q̃nq̃z de caus̃ Primo q̃a ardenti⁹ diligebat. Luc. vij. Dimissa sũt ei peccata mlta q̃niã dilexit mltũ. Secũdo vt ostẽderet se mortuũ pro peccatorib⁹. Matth. ix. Nõ veni vocare iustos sed peccatores. Tertio q̃a meretrices precedũt sapiẽtes in regno celorũ. Matth. xxj. Amen dico vob̃ q̃a meretrices ꝑ. v. in re. dei ꝛc. Quarto vt sicut mulier fuit nũcia mortis. ita eẽt nũcia vite. s̃m glo. Qũinto vt vbi abũdauit delictũ suꝑabũdaret ⁊ gratia. sicut d̃r Ro. v. Secũdo apparuit mulierib⁹ redeũtib⁹ a monumẽto q̃ndo dixit eis Auete. Et accesserũt et tenuerũt pedes ei⁹. Matth. vlt̃. Et tipũ gerũt hũiliũ q̃b⁹ dñs apparz. tũ rõne sex⁹. tũ rõne affect⁹ q̃a tenuerũt pedes e⁹ Tertõ apꝑuit simõi. sed vbi aut qñ nescit̃. nisi forte qñ redibat a monumẽto cũ iohe. potuit eĩ eẽ q̃ petr⁹ a iohãne alicubi diuertit. ⁊ ibi dñs sibi apparuit. lu. vl. Uel forte qñ ad monumẽtũ sol⁹ intrauit. sicut d̃r in historia scol̃. Ul̃ forte in cauea siue spelũca. Dicit̃ eĩ in eadẽ historia q̃ quãdo xp̃m negauit fugit in caueaz. q̃

mō d̄r gallicantus in q̄ vt d̄r p tres dies fle
uit. ex eo q̄ xp̄m negauit. et ibi xp̄s sibi appa-
ruit et eū ꝯfortauit. Petr⁹ aūt int̄pretat̄ obe
diēs et gerit tipū obediētiū. q̄b⁹ dn̄s apparz.
Quarto apparuit discipul' in emaus. q̄d
interp̄tat̄ d̄sid̄riū ꝯsilij. et sig̃ficat paupes xp̄i
qui volūt illd̄ ꝯsiliū adīplere. vade et vende
oīa q̄ hēs ⁊ da paupib⁹ ꝛc. Quīto apparu
it discipul' ꝯgregatis in vnū. ⁊ sig̃ficat religi
osos cū forib⁹. v. sēsuuz clausos. Joh. xx. He
q̄nq3 appitiones ip̄a die resurrectiōis facte
sunt. et has rep̄ntat sacerdos in missa q̄nq̄es
se v̄tens ad ꝓpl'm. sed tertia v̄sio ē cū silētio. q̄r
significat tertiā apparitionē factā petro que
nescit̄ vbi vel q̄n̄ facta fuerit. Sexto appa
ruit octaua die discipulis ꝯgregatis presen
te thoma. q̄ dixerat se nō credere nisi viderz
et sig̃ficat hesitantes in fide. Joh. xx. Sep
timo discipulis piscātib⁹ Joh. vlt. et sig̃ficat
p̄dicātes q̄ sūt piscatores hoīm. Octauo
discipulis ī monte thabor. mat. vl. et sig̃ficat
ꝯtēplatiuos. q̄r in predicto mōte trāsfigura
tus fuit. Nono. xj. discipulis recūbētibus
in cenaculo vbi incredulitatē eoꝝ et duriciā
cordis exp̄brauit. mat. vl. p q̄s ītelligi⁹ pctō
res ī vnd̄nario trāsgressionis positos. quos
dn̄s aliq̄n̄ visitat misericordit̄. Decīo ⁊ vl
tīo apparuit discipul' exn̄tib⁹ in mōte oliueti
Lu. vl. p q̄s significant̄ misericordes et mise
ricordie oleū diligētes. De hoc loco ascēdit̄
in celū q̄a pietas ad omnia valet. ꝓmissiōez
habens ꝛc. j. thi. iiij. E Sunt et alie tres
apparitōnes q̄ referunt̄ in ip̄a die resurrectō
nis facte. sed tn̄ hoc ex textu n̄ habet̄. Prīa
qua apparuit iacobo iusto. i. iacobo alphei.
de q̄ apparitione inuenies in legēda ipsi⁹ ia-
cobi. Alia q̄ ip̄a die apparuisse d̄r ioseph.
sicut legit̄ in euang̃. nicodemi. Nā cū audis
sent iudi q̄ ioseph corp⁹ iesu a pilato petisset
et ip̄m in monumēto suo posuisset. indigna
ti aduers⁹ eū ip̄m ceperūt. et in q̄dā cubicl'o
diligēt̄ clauso ⁊ sigillato recluserūt. p⁹ sabba
tū eū occid̄re volētes. Et ecce ies⁹ in ip̄a nocte
resurrectiōis suspēsa domo a q̄ttuor angul'
ad eū intrauit. et faciē ei⁹ extersit. et osculum
d̄dit. et īde saluis sigill' eū educēs ī domū suā
ī arimathia ip̄z adduxit. Tertia q̄ an̄ cetos
v̄gī matri appuisse credit̄. lz h̄ ab euāgelistis
taceat̄. Hoc romana eccl'ia appbare videt̄.
q̄ statī ip̄a die apd̄ sctāz mariā celebrat stati-
onē. Si eī h̄ iō n̄ credit̄. q̄r null⁹ euāgelista te
stat̄ ꝯseq̄ns ē. vt p⁹ resurrectionē nunq̄z sibi
appuerit. q̄r vbi vl' q̄n̄ null⁹ euāgelista edis-
serit. Sz absit vt talē mrēz tal' filius tali negli
gentia dehonorauerit. Sed ideo forsan hoc
euangeliste subticuerūt. q̄r eoꝝ fuit officiuz
solummodo resurrectionis testes inducere
matrē autē ad testificandū pro filio induce-
re eos nō decuit. Si enī verba extraneaꝝ fe
minaꝝ deliramēta visa sunt. q̄uo nō magis
matrē p filij amore cred̄rēt delirare. Hoc igi
tur euāgeliste scribere noluerūt. sed pro con
stanti reliquerūt. Debuit enī matrē p̄us le-
tificare de resurrectione. quā āpli⁹ ceteris ꝯ-
stat doluisse de morte. ne matrē p̄tereat q̄ sic
alios consolari festinat. Hoc etiā Ambrosi
us testat̄ in li. iij. d̄ virginibus dicens. Vidit
mater resurrectionē dn̄i et p̄ma vidit ⁊ credi
dit. Vidit maria magdal'. q̄zuis adhuc ipsa
nutaret. Seduli⁹ q̄z agēs de xp̄i apparitōne
sic dicit. Semper v̄go manēs hui⁹ se visib⁹
astās. Luce palam dn̄s prius obtulit. bona
mater. Grandia diuulgās miracula. que fu
it olim. Aduenientis iter. hec fit redeūtis et
index. F De septimo autez et vltimo h̄
ꝯsid̄rando q̄liter sctōs patres q̄ erant in lim
bo xp̄s eduxit. et q̄d ibi egit. euangeliuz apte
nō explanauit. Aug̃. tamē in quodā s̄mōe
et nicodem⁹ in suo euangelio aliquatenus
hoc ostendūt. Ait enim sctūs Augustinus
Mox vt xp̄s spūm tradidit. vnita sue deita-
ti aīa ad inferoꝝ ꝓfūda descendit. Cunq3 te
nebraꝝ terminū q̄si q̄dam dep̄dator splēdi-
d⁹ ac terribilis attigisset. aspiciētes eū īpie ac
tartaree legiones territe inq̄rere cepūt dicē-
tes Vn̄ est iste tā fortis. tam terribilis. tā splē
did⁹. tam preclarus Mūd⁹ ille q̄ nob̄ subdi
tus fuit. nunq̄z nobis talem mortuum mi-
sit. nunq̄z inferis talia munera destinauit.
Quis est ergo iste qui sic intrepidus nr̄os
fines ingreditur. et nō solū nostra supplicia
nō veret̄. veꝝ etiā alios de nostris vīculis ab
soluit Ecce ipsi q̄ sub nostris solebāt suspira
re tormentis. insultāt nobis de perceptione

salutis, et non solū ia nihil verent sed insup nobis minat. Nunq3 hic sic mortui superbierūt. nec aliqn sic potuerūt leti ee captiui. vt qd huc istū adducere voluistis. O princeps noster perist ois letitia tua. in luctuz uersa sūt gaudia tua. Bū tu xpm suspēdis i lig⁹ ignoras qnta dāna sustineas in inferno. p⁹ istas cruēliū voces infernaliū. ad impiū domini oēs ferrei fracti sūt vectes z ecce inūerabiles sctōz populi ei⁹ genib⁹ puoluti lacrīabili voce dicebāt. Al ueneristi desiderabilis redēptor mūdi. Al ueneristi quē desiderantes q tidie expectabam⁹. Bescēdisti p nobis ad īferos. noli nobis desse cū reuers⁹ fueris ad supos. Alscēde dne ihesu inferno expoliato. z autore mortis tis vinculis irretito. redde iaz letitiā mundo. succurre inquit. iam seuas extingue penas. et miserādo resolue captiuos dū Bes absolue reos. dū ascēderis defēde tuos. Hec aug. In euang. aūt nicodemi legit q carin⁹ et leuci⁹ filij simeonis senis cū xpo resurrexerūt. et anne et cayphe. et nicodemo et ioseph et gamalieli apparuerunt et ab eis adiurati q xpus apō inferos gessit narrauerūt dicētes. Cū eem⁹ cū oibus patrib⁹ nris patriarchis in caligie tenebray. subito fact⁹ est aure⁹ solis color purpureusq3. et regalis lux illustrās sup nos. Statiqz ada humani generis pater exultauit dicēs. Lux ista ē autoris lumis sempiterni. q nobis pmisit mittere lumē coeternū suū. Et exclamauit ysaias dicens. Hec est lux patris. filj⁹ dei sicut p dixi cū eem viu⁹ in terris. Ipopul⁹ q ambulabat in tenebris vidit lucē magnā. Tūc superuenit genitor noster simeon. et exultans dixit. Glorificate dnm. qa ego xpm infantem natū in manib⁹ suscepi in templo. et ppul⁹ spūsancto dixi. Nūc viderūt oculi mei salutare tuū Qd parasti zc. Ip⁹ B supueuit q dā beremi cultor. et interrogat⁹ a nobis qs eet dixit Ego sū Johs q xpm baptizaui. z añ facie ei⁹ pare via ei⁹ piui. et tpm ostēdi digito dicēs. Ecce agn⁹ dei. zc. z descēdi nūciare vobis. qa in primo est xpm visitare vos. Tūc seth dixit. Cū iuissē ad portas paradisi rogare dnm vt trāsmitteret mihi angelū suū vt daret mihi d oleo misdie. vt inūgerē corp⁹ patris mei ade. cū eet infirm⁹. appuit michael angel⁹ dei dicēs. Noli laborare lacrīs orando pter oleū ligni misdie. qa nullo mō poteris de illo accipe nisi qn cōpleti fuerint qn q3 milia ducēti anni. Hec audietes oēs patriarche et pphe exultauerūt magna exultatōne. Tūc satha pnceps et dux mortis dixit ad infernū. Prepara te suscipe ihesū q se gliat xp⁹ filiū dei ee. et homo est timēs mortē dicens. Tristis est aia mea vsq3 ad mortē zc. Et mltos qs feci curuos sanauit. z claudos erexit Rndens infern⁹ dixit. Si potēs es tu qlis ē homo ille ihesus qui timēs mortem potentie tue aduersatur. Nā si dicit se timere mortez capere te vult z ve tibi erit in sempīna secula Cui satha Ego illū tēptaui. et pīm aduersum illum excitaui. iam lanceā exacui. fel et acetū miscui. lignū crucis preparaui. in primo est mors ei⁹ vt pducā eū ad te. Tui infernus. Ipse ne est qui suscitauit lazarū quem tenebām. Cui satha. Ipe est. Cui infernus. Coniuro te p vtutes tuas et meas ne perducas eū ad me. Ego enim cū audiui impium verbi eius ptremui. nec ipum lazaz potui. sed excutiens se vt aqla super omnez agilitatē saliens exiuit a nobis. Et cū hec loqueret facta est vox vt tonitruū dicēs. Tollite portas principes vestras. et eleuamini porte eternales. et introibit rex glorie. Ad hāc vocē pcurrerūt demōes et hostia enea cū pectib⁹ ferreis clauserūt. Tūc dixit dauid. Nōne ego pphetaui dicēs. Confiteant dño zc. q3 pfriuit portas ereas zc. Facta est iterum vox magna dicēs. Tollite portas pncipes zc. Ui dens infernus q duab⁹ vicibus clamauerat quasi ignoras dixit. Quis est iste rex glorie. Cui dauid. Bns fortis et potens. dominus potes in prelio. ipe est rex glorie. Tūc rex glie superuenit. et eternas tenebras illustrauit. Et extendens dns manū. et tenēs dexteram ade dixit. Pax tibi cum omnibus filijs tuis iustis meis. Et ascendit dns ab inferis z oēs sancti sūt eum secuti. Dominus autem tenēs manum ade. tradidit michaeli archangelo et introduxit eos in paradisū. Quib⁹ occurrerunt duo viri vetusti dierum et interrogati sunt a sanctis. Qui estis vos q nobcuz in

infernis mortui nōdū fuistis. et ī paradiso corpe collocati estis. Et rñdit vn⁹ ex eis. Ego sum enoch qui huc translat⁹ sum. Hāūt ē helias q̄ huc curru igneo assūpt⁹ est. et adhuc mortē nō gustauim⁹. sed vsq3 in aduentū ā tixp̄i reseruati sumus cū eo preliaturi. et ab eo occidendi. et post triduū et dimidiū diez in nubibus assumēdi. Et cū hec diceret. ecce supuenit ali⁹ vir portās ī humeris crucis signū. Qui īterrogat⁹ q̄s eēt dixit. Ego latro fui. et cū iesu crucifix⁹ fui. ⁊ credidi ip̄z eē creatorē. et oraui dicēs. Memor esto mei dñe. qñ veneris in regnū tuū. Tūc dixit mihi Amen dico tibi. hodie mecū eris in paradiso. Et dedit mihi istd crucis signū dicēs. Hoc portās ābula in paradisū. ⁊ si nō dimiſit te ingredi angelus custos paradisi. ostēde illi signū crucis et dices ad illū. Quia xp̄s q̄ nūc crucifix⁹ ē trāsmisit me. Et cū hec fecissē ⁊ dixissez āgelo. statī apiēs introduxit me et ad dexterā paradisi collocauit me. Cum hec carinus et leucius locuti fuissent. snbito transfigurati sunt. et amplius visi nō sunt. Gregorius quoq3 nicen⁹ vel ſm quosdā libros aug̃. d hec eod sic ait. Cōfestiz etna nox inferorū xp̄o descēdēte resplēduit. mox ferruginei ianitores talia inter se vmbrosa silētia metu incūbente submurmurāt. Quis nā est iste terribilis et nimio splēdore chorusc⁹. Nūq̄z talē noster excepit tartar⁹. Nūq̄z in nostrā cauernā talē euomuit mūd⁹ Inuasor ē iste. nō debitor. effractor est ⁊ destructor nō peccator. sed p̄dator. iudicē videm⁹ nō supplicez venit puguare non succumbere. eripe. non manere

LIII.

De sancto secundo martire.

Secund⁹ dr̄ quasi secondēs. i. se bonestate mor̄ cōponēs vl' scd̄s dr̄ q̄i secūdās. i. obsecūdans. i. mādatis dñi obtēpās. vl' scd̄s q̄i secuz dux. fuit enī su⁹ dux. q2 rōe sēsualitati bñ p̄fuit. et ip̄az ad oē op⁹ bonū p̄duxit. vl' secūd⁹ dr̄ respectu primi. Due enī sūt vie eūdi ad vitā. Prima p penitētie lamentū. Secūda p martiriū Iste aūt martir p̄cōs⁹ nō solū iuit p p̄mā sed etiā per secundam. A

Secūdus miles strēnu⁹. et athletha xp̄i egregi⁹ martirq3 dñi gl'ios⁹ ī ciuitate astensi martirio coronat⁹ ē. C⁹ gl'iosa p̄ntia p̄dicta ciuitas illustrat̄. ⁊ eo velut singl'ari patrono letat̄. Hic a beato colocero q̄ a sābricio p̄fecto in ciuitate astensi in carcere tenebat̄ fidē xp̄i edoct⁹ est. Cū igit̄ beat⁹ marcian⁹ in terdonensi ciuitate detieret̄ in carcere. sābrici⁹ illuc p̄ficisci voluit vt euz faceret immolare. Secund⁹ autē tanq̄z causa solacij secū est p̄fectus. beatum marcianum videre desiderans. Cum ergo extra ciuitatem astensem fuissent. columba super secundū descendit. et capiti eius īsedit. Cui dixit Sambricius. vide Secūde q̄ dij nostri te amāt. vt etiā aues celestes ad te visitandū trāsmittant. Cū autez ad tanagrum fluuiū p̄uenissent. vidit Secūd⁹ angelū domini sup aquā ambulātē. et sibi dicentez. Secunde fidē habeas et sic sup ydolor̄ cultores ābl'abis. Cui sambricius. Frater secūde deos audio ad te loquētes. Cui Secund⁹. Ambulemus ad desideria cordis nostri. Cuz v̄o ad burimā flumen peruenissent. angelus similiter ibidē sibi apparuit. eiq3 dixit. Secunde credis in deum an forte dubitas. Cui scd̄us Credo veritatem passionis et resurrectiōis eius. Cui sambricius. Quid est qd̄ audio d̄ te. Cum autem terdonam ingrederet̄. marcianus ad preceptum angeli de carcere exiens Secūdo apparuit. eiq3 dixit Intra secūde viam veritatis. et perge vt accipias palmam fidei. Sambricius dixit. Quis est hec q̄ nobis quasi somnians loquit̄. Cui secūdus. Tibi sōniū sz mihi āmonitio et confortatio est. P⁹ hec secūd⁹ mediolanū iuit. ⁊ faustinū et ionitaz q̄ in carcere detinebant̄ angel⁹ dñi ad se extra ciuitatez adduxit. et ab eis baptisma q̄dā nube aquā p̄bente suscepit. Et ecce subito colūba d̄ celo veīt. ⁊ corp⁹ ⁊ sāg̃ez dñi d̄ferēs ea faustīo et ionite tribuit. Dedit aūt faustin⁹ corp⁹ et sanguinem dñi secundo vt ad marcianū deferret. Rediens igitur secūdus cū iam nox eēt et ad ripā padi venisset angelus dñi frenū accipiens equi super padum ipsuz transuexit. et vsq3 terdonā in carcerē ad marcianū eū introduxit. Deditq3 se

cūd⁹ marciano mun⁹ faustini. z ip̄e illud su
mēl dixit. Corp⁹ z sanḡs dñi mecū sit in vitā
etnā. Tūc ad mādatū angeli scōs de carcere
exiuit. z ad suū hospitiū iuit. Ip̄e ꝟ marcia-
n⁹ capitalē sn̄iaz accepit. z scōs corp⁹ e⁹ rapi
ens sepeliuit. Qđ audiēs sābrici⁹ ip̄m ad se
vocauit. eiqz dixit. Quātū video xp̄ianū te
esse p̄fiteris. Cui scōs. Vere xp̄ianum pro-
fiteor me esse. Cui sambricius. Quātū vīs o
malā morte deliberas. Cui secund⁹. Illa ti-
bi poti⁹ debeꝛ. Cunqz sacrificare nollet. iussit
eū expoliari. Statimqz angel⁹ domini affu
it et vestē sibi parauit. Tūc sambrici⁹ eum i
eculeū suspensū tam diu torq̄ri fecit. donec
ei⁹ brachia a suis compaginib⁹ solueꝛentur
Sed cū fuisset sanitati p̄stine a domino re
stitut⁹. iussit eū in carcerem reduci. Ubi dū
eēt ag̃el⁹ domini ad eū venit. eiqz dixit. Sur
ge Secūde seq̄re me et ducam te ad creato-
rem tuū. Tūc ipsū vsqz in ciuitatem astensē
perduxit. et eū in custodia vbi erat colocer⁹
et saluato⁹ cū eo posuit. Quem videns secū
d⁹. ad e⁹ pedes se proiecit. Cui saluato⁹. Ne
li timere Secūde. q⁹ ego sū domin⁹ de⁹ tu⁹
q̄ te de omnib⁹ malis eripiam. Benedicens
qz eis ascendit in celū. Mane igit̄ sambrici
us ad carcerē misit. Qui carcerē quidem si-
gnatū inuenerūt. secūdū vo nō inuenerunt. p
gens aūt sābrici⁹ de tridona ad ciuitatē astē
sez vt saltē colocerū puniret. iussit vt p̄dictus
colocerus sibi p̄ntaret. Et ecce nūciauerunt
sibi q⁹ secūd⁹ cum colocero eēt. Quo audito
eos ad se adduci fecit. eiqz dixit Quoniā dij
nostri sciūt vos eē conteptoꝛes suos vos insi
mul mori volūt. Cū aūt sacrificare nollēt pi
cē cū resina liq̄fieri fecit. et sup eoꝛ capita fū
di. et i oꝛa eoꝛ iactari. Illi aūt ꝟ tanq̄z aquā
suauissimā cū magno desiderio bibebāt. et
voce clara dicebāt Quā dulcia faucib⁹ meis
eloq̄a tua dñe. Tūc sābrici⁹ sup eos dedit se-
tētiā vt secūd⁹ i ciuitate astēsi decollaret. co-
locer⁹ vo albiganū mitteꝛ. et ibidē puniret.
Cū aūt btūs secūd⁹ decollat⁹ fuisz. ecce ag̃e
li dñi corp⁹ ei⁹ tulerūt. et ip̄m cū multis lau
dib⁹ et cātu sepulte dederūt. Ip̄asl⁹ est autē
iij. kl. aplis LIIII

De sancta maria egiptiaca

Maria egiptiaca q̄
m peccatrix appellatuꝛ. xlvij. annis in
beremo artissimam vitam duxit.
quam circa annos domini. cclxx. tēpe clau
dij. intrauit. Quidā aūt abbas noie zozias
dū Jordanem transisset. et beremū magnā
percurreret. si forte aliquem sanctum patrē
inueniret. vidit quādam ambulantem nu-
do nigroq̄z coꝛpe. et ex incendio solis exusto
Hec aūt erat maria egiptiaca. Statimqz ꝟ
fugā arripuit. et zozimas post eā voloci⁹ cur
rere cepit. Tūc ait illa. Abba zozima q̄d me
perseqūris. Ignosce mihi. nō possū facie me-
am ad te conuertere. eo q⁹ mulier sim et nu-
da. sed palliū tuū mihi porrige. vt possim si-
ne verecūdia te videre Qui se noīari audiēs
stupefact⁹ palliū tribuit. et in terrā p̄strat⁹.
vt se benedicerz rogauit. Cui illa. Ad te pat
benedictio magis spectat. quē sacerdotij di-
gnitas ornat. Ille vt audiuit q⁹ nomē et offi-
cium ei⁹ sciret ampli⁹ mirabat. z se benedici
obnixi⁹ p̄cabat. Tūc illa Benedict⁹ de⁹ redē
ptoꝛ aiarū nostrarū. Cūqz illa extensis ma-
nibus oraret. vidit eā q̄si vnius cubiti men-
sura eleuari a terra. Tunc senex dubitare ce
pit ne forte spūs eēt. et fingendo oratione
faceret. Cui illa. Satisfaciat tibi deus q̄ me
peccatricem mulierē immūdū spūm existi-
masti. Tūc zozimas illam p dñm iurauit.
vt cōditionē suā ei narrare deberet. Cui illa.
Ignosce mihi pater. q̄a si tibi statū meū na-
rauero. velut a ꝑpente ēritus fugies. z aures
tue a ꝑmonib⁹ meis contamiabunt. et aer a
sordibus polluet. Cūqz ille vehementer ista-
ret dixit. Ego frater in egipto nata sum. duo
decimo etatis mee anno alexandriam veni
ibiq̄z. xvij. annis publice libidini me subiec
et nulli vllaten⁹ me negaui Cum autē boie
regionis illi⁹ p adoꝛanda sancta cruce hiero
solimā ascēderēt. rogaui nautas vt me secū
dimitterent proficisci. Cū vo me de naulo re
q̄rerent dixi. Nō habeo fratres aliud naulū
sed p naulo coꝛpus habeatis meum Sicqz
sū p̄serunt me. et coꝛp⁹ meū nauli gratia ha-
buerunt. Cum aūt hierosolimaz puenissem
et p adoꝛanda cruce vsqz ad foꝛes ecclie cuz

alijs deuenissē. subito et inuisibilit̄ repulsa m
patior. nec int⁹ intrare ꝑmittor. Iterū au tez
atqz iterꝝ ꝑueni vsqz ad limē ianue. et subito
iniuriā patiebar repulse. cū tñ oēs liberum
brēnt aditū. nec aliqd̄ inuenirēt īpedimētuz.
Rediēs igit̄ ad me. ⁊ cogitās ꝙ hoc mihi ob
scelerū meoꝝ immanitatez accideret. pectus
meū cepi manib⁹ tūdere. lacrīas amarissīas
fundere. et a cordis intimo grauit̄ suspirare
Respiciensqz vidi ibi imaginē beate v̄ginis
marie. Tūc ip̄am lacrimabilit̄ exorare cepi.
vt peccatoꝝ meoꝝ veniā impetraret. ⁊ ad ad
orandū crucē sanctā me intrare ꝑmitterz. ꝑ
mittens me seculo abrenūciaturā. et deceto
castā māsurā. Cūqz h̄ orassez. et in noīe bea
te v̄ginis fiduciā recepissez. fores iterū eccl̄ie
adij. ⁊ sine aliq̄ impedimēto eccl̄iam intraui
Cū aūt sanctam crucē deuotissime adorassē
q̄dam mihi tres nūmos tribuit de q̄b⁹ tres
panes emi. Audiuiqz vocē dicētē mihi. Si
iordanē trāsieris. salua eris. Iordanē igitur
transiui. et in hoc desr̄tū veni. vbi. xlvij. ānis
nullū penit⁹ hoīem vidēs mansi. Illi autem
tres panes q̄s mecū detuli instar lapidis ꝑ
tēpa durauerūt. et. xlvij. annis mihi ex his co
medendo suffecerūt. Uestimēta aūt mea iā
dudū putrefacta sūt. Xvij. p̄mis annis in h̄
deserto a tēptationib⁹ carnalib⁹ molestata
fui. sed nūc ꝑ dei grāz oēs vici. Ecce oīa opa
mea tibi narraui. et rogo vt ꝑ me ad deuz p̄
ces fūdas. Tūc senex ad terram ꝓstrat⁹ in
famula sua dñm bñdixit. Cui illa. Obsecro
te vt in die dñice cene ad iordanez redeas. et
corp⁹ dñicū tecū feras. Ego autez ibidez tibi
occurrā. et de manu tua corpus sacrū susci
piaz. Nam a die qua huc veni cōmunionē
dñi non accepi. Rediēs igitur senex ad mo
nasteriū euoluto anno dū dies cene appro
pinq̄ret. tulit corpus dñicū. et vsqz ad ripaz
iordani veniens ex alia ripa mulierē stantē
ꝓspexit. Que supra aq̄s facto crucis signa
culo iuit. et ad senē vsqz ꝑuenit. Quā vidēs
senex obstupuit. et ad pedes ei⁹ hūilit̄ se pro
strauit. Cui illa. Uide ne feceris. cū sacramē
ta dñica penes te habeas. ⁊ sacerdotij dig̃ta
te refulgeas. sz obsecro vt seq̄nti anno ad me
pater redire digneris. Tunc illa facto signo
crucis sup iordanis aq̄s iuit. ⁊ heremi solitu
dinē petiuit. Senex v̄o ad suū monasteriū
rediēs sequēti āno ad locū in q̄ secū p̄mo lo
cut⁹ fuerat venit. et eā ibidē expirasse reppit
q̄ lacrimari cepit. et ip̄az tangere nō p̄sūpsit
Dixitqz intra se. Ego q̄dem corpusculū sā
cte sepelire volebā. sed timeo ne h̄ sibi displi
ceat. Hec eo cogitāte. vidit iuxta caput suuz
lr̄ās in terra descp̄tas ita cōtinētes. Sepeli
zozima marie corpusculū. redde t̄re puluerē
suū ⁊ ora ꝑ me ad dñm. ad c⁹ p̄ceptū secūda
die ap̄lis reliq̄ h̄ seculū Tūc senex ꝑ certo co
gnouit ꝙ mox vt dñi sacramenta accepit et
ad desertū redijt. vitā finiuit. Illudqz desr̄tū
qd̄ zozimas ꝑ. xxx. dierū spaciū vix ābl̄auit. il
la in vna hora ꝑcurrit. et ad deū migr̄uit. Cū
qz senex terrā foderet sz neq̄ret. vidit leonez
ad se veniētē māsuete dixitqz illi Sctā h̄ mu
lier p̄cepit sepelire corp⁹ suū. ⁊ ego cū sī senex
fodere nō possū. nec etiā aptū hēo ferramen
tū. Tu ergo terrā fode vt possim⁹ ei⁹ corpus
sanctissimū sepelire. Tūc leo cepit fodere et
aptā foueā p̄ꝑauit. Quo ꝑacto leo vt agn⁹
mansuetus abijt et senex ad suū monasteri
um gl̄ificās deū venit.

LV

De sancto Ambrosio.

Ambrosius dicitur
de ambra q̄ est spēs valde redolēs.
et preciosa. Ipse enī ecclesie valde preciosus
extitit. et in dictis et in factis suis valde redo
luit. Uel dicitur Amb. ab ambra ⁊ syos qd̄
est de⁹. quasi ambra dei. Deus nāqz ꝑ eum
quasi ꝑ ambrā vbiqz redolet. Fuit eniz et est
bon⁹ odor xp̄i in omni loco. Uel d̄r ab ābor
qd̄ est pat̄ luīs. et syor qd̄ est ꝑuulus q̄a pat̄
in multoruz filioꝝ sp̄uali generatione. lumi
nosus in sacre scp̄ture expositione. ⁊ ꝑuulus
in sua humili ꝯuersatione. Uel sic d̄r in glo
sario. ambrosius odor vel sapor xp̄i celestis.
ābrosia esca āgeloꝝ. ābrosiuz celeste mell̄ fa
uū. Fuit enī celestis odor ꝑ odoriferā famā
sapor ꝑ cōtēplationē int̄nā. celeste mellis fa
uū per dulcē scripturarū expositionē. esca ā
gelica ꝑ gloriosā fruitionē. Eius vitaz scp̄sit
paulinus nolanus ep̄s ad augustinum

De sancto Ambrosio

Ambrosius filius ambrosij prefecti ro-
me. cū in cunabulis in atrio p̄torij eēt
positus ⁊ dormiret. examē apū sbito
veniēs faciē eius et os ita cōpleuit. vt q̄si in al-
ueolū suū ītrarēt pit̄ et exirēt. que postea euo-
lātes in tātā aeris altitudinē subleuate sūt.
vt hūanis oculis mīme vidrent. Quo pacto t̄-
ritus pat̄ ait. Si vixerit īfātulus iste. aliq̄d ma-
gni erit. Postea cū adoleuisset et vidret ma-
trē ⁊ sororē sacrā v̄gīez manus sacdotibus oscu-
lari ipe ludēs sorori dexterā offerebat. asserēs ⁊
sibi id ab ea fieri optere. illa v̄o vt adolescētē ⁊
nesciētē q̄d diceret respuebat. rome igit̄ lr̄is e-
ruditus cū cās p̄torij splēdide poraret. a valēti-
niano īpatore. ad regēdū liguriā emiliāq; p
uīcias directus ē. Cūq; mediolanū veīsset. ⁊ ibi
dē eps tūc deesset. ꝯueīt ꝑplus vt sibi de epo pro-
uideret. sz cū int̄ arrianos et catholicos d̄ eli-
gendo epo seditio nō modica oriretur. illuc
Amb. causa sedande seditionis prexit. et sta-
tim vox infantis insonuit dicēs. Amb. epm
Cus voci oēs vnanīes ꝯsenserūt. amb. epm ac-
clamātes. Quo ille cogto. vt eos a se t̄roribus
remoueret. eccl̄iaz exiēs. t̄bunal ꝯscēdit. ⁊ cō-
tra ꝯsuetudīez suā tormēta psonis adhiberi
iussit Qd cū facer. ⁊ ꝑplus nihilominus acclama-
bat. Peccatū tuuz sup nos. Tūc ille t̄batus
domū redijt. et phiam profiteri voluit. Qd
vt ne faceret reuocatus est. Publicas mulie-
res publice ad se ingredi fecit. vt his visis ab
eius electione populū reuocaret. Sed cum
nec sic proficeret. sed semper populū peccatū
tuū sup nos acclamare videret. fugā media
nocte petijt. Cūq; ticinū pgere se putarz ma-
ne ad ptā ciuitatis mediolanēs q̄ romana d̄r
inuenit. Qui inuētus cū custodiret a populo
missa est relatio ad clemētissimū impatorez
valentinianū. Qui sūmo gaudio accepit. q
iudices a se directi ad sacerdotiū peterentur
Letabat̄ enī pbus p̄fectus q verbū suū fuerat
ni eo adimpletū. Dixerat enim cū pficiscen-
ti mandata donaret. Uade age non vt iudx
sed vt eps. Pendēte relatione iterum abscō-
ditur. sz inuētus cū adhuc eēt cathecuminus
baptizat̄. et octauo die in epalem cathedraz
sublimatur. Cū autem pus annos q̄ttuor ro-
mā iuisset et soror sua sacra virgo eius dextaz
oscularetur. subridēs ait. Ecce vt dicebā tibi
sacerdotis manū oscularis C Cū autē
in q̄ndam ciuitatē p q̄dam epo ordinando
iuisset. et eius electioni iustina impatrix ⁊ alij he-
retici contradicerēt volētes vt aliq̄s de sua se-
cta ordinaret. vna de arrianoꝝ v̄ginibus im-
pudētior ceteris. tribunal conscendit. et bea-
tum amb. per vestimentum apprehendit. vo-
lens ipm ad partem mulierum trahere. vt
ab eis cesus de eccl̄ia cū iniuria pelleret Cui
amb. ait. Et si ego indignus sū tāto sacerdo-
tio tibi tn̄ nō cōuenit ī q̄lemcūq; sacerdotez
manus inijcere Uñ timere debuisti iudiciū
dei. ne tibi aliq̄d contingat. Qd dictū exitus ꝯ-
firmauit. Nā die alio mortuā ad sepulcrum
vsq; deduxit grāz p ꝯtumelia repēdēs. Qd
factū oēs ptruit Pus h mediolanuz reuer-
sus īnumeras insidias a iustina īpatrice ptu-
lit. muneribus ⁊ honoribus aduersus eū ꝑplos ex-
citāte. Cū ergo multi eū in exiliū pellere nite-
rent vnus eoꝝ ceteris infelicior in tantū furorē
excitatus est. vt iuxta ecclesiā domū sibi locarz
ac in ea q̄drigā paratā haberet q̄ pcurāte iu-
stina facilius raptum ad exilium deportarz
Sed dei iudicio ipso die quo euz rapere ar-
bitrabat̄ in eadem q̄driga de eadē domo ī ex-
ilium pulsus est. Cui tamē ambrosius reddēs
bona pro malis. sūptus et necessaria ministra-
uit. Cantus et officiū in eccl̄ia mediolanēsi pri-
mū celebrari instituit Erāt et tūc tempis
mediolani multi a demonibus obsessi. qui se
torq̄ri ab ābrosio magnis vocibus clamabāt
Iustina autē et multi arrianorū cū simul ha-
bitarēt. dicebāt ambrosiū pecunia homines
cōparare q̄ se ab immūdis spiritibus vexari
mentirent̄. et ab ambr. dicerent se torq̄ri Tūc
subito vnus ex illis arrianis q̄ astabant. arre-
ptus a demonio in mediū prosilijt atq; clama-
re cepit. Utinaz sic torq̄rent̄ vt torq̄or q̄ non
credūt ambr. At illi confusi. in piscinam di-
mersū hominē necauerūt Quidam he-
reticus acerrimus disputator. et durus et incon-
uertibilis ad fidem. cū audiret ambr. predi-
cantem. vidit angelū ad aures eius loq̄ntez v̄-
ba que populo predicabat Quo viso fidem
quam pseq̄bat̄ cepit defendere. B
Quidam aruspex demones aduocabat. et

ipsos ad nocēdū ābrosio transmittebat. Sz reuersi demones renūciabāt. q nō soluz ad ipm sed nec etiā ad fores dom⁹ sue appropi/ qre valebāt. qnīā ignis insupabilis oē illud edificiū cōmuniret vt etiā lōge positi vereñ tur. Predict⁹ vo aruspex cuz a iudice pptēr qdā maleficia torq̄reť. clamabat āplo ab ā/ brosio se torq̄ri. Quendā demoniacū me diolanū ingrediētē demō dimisit. egrediētē uastit. Interrogat⁹ de ℔ demō. ait ābrosiū se ti muisse. Alī⁹ qdā nocte ei⁹ cubiculū adijt. vt gladio ipm necaret. pce ac pcio a iustina induct⁹. Sed cū dextā gladiū eleuasset vt ip sū pcuteret. pnuo aruit man⁹ ei⁹. Cū vi ri thesalonice ciuitatis ipatoꝛi aliqđ ōbiqsset et eis impatoꝛ pcibus beati amb. indulsisset clā agēte curialiū malicia p iussū ipatoꝛis nesciēte ābrosio plurimi sūt occisi. Qđ vt ā/ brosi⁹ cōperit ipatoꝛi copiā intrādi eccliaz denegauit. Cui cū ipatoꝛ diceret q dauid adulteriū z homicidiū cōmisisset. rñdit. Qui secut⁹ es errantē sequere corrigentē. Qđ cuz audisset clemētissim⁹ ipatoꝛ ita gtanť susce pit. q purā pniaz agere nō negauit. Qui a demonio arreptus clamare cepit ab ābro sio se torq̄ri. Cui ābrosi⁹. Obmutesce dya/ bole. qa nō te torquet ābrosi⁹ sed tua iuidia. qa illuc boies ascēdere ꝓspicis. vnde tu tur/ piter corruisti. Nā ābrosi⁹ nescit inflari. Alt ille statī obmutuit. E Quadā vice cuz beat⁹ ambrosi⁹ p ciuitatē pgeret casu qdam lapsus est et in ēra pstrat⁹ iacebat. qđ vidēs alter ridere cepit. Cui amb. Et tu q̄ stas vide ne cadas. Quo dicto statī lapsū suū doluit q̄ riserat alienū. Quadā etiaz vice amb. ad palaciū macedonij magistri officioꝛ. vt p qdam incederet venit. Sed cū fores clau sas iueniſſet. nec intrādi copiā brē potuisset ait. Et tu qdē venies ad eccliam et nō clauſ ianuis sed aptis intrare nō valeb. Elapso a liq̄ tpe metuēs inimicos macedoni⁹ ad eccle siā fugit et patēt⁹ ianuis aditū repire ñ po tuit. Fuit etiā tāte abstinētie q̄ qūdie nisi in sabbato et die dñico et festis pcipuis. ieiu nabat. Tāte etiā largitatis erat q oia q̄ habe re potat ecclesijs et paupib⁹ nil sibi retinens tribuebat. Tāte cōpassionis. vt cū aliqs lap sū suū sibi ꝓsitebat. sic amarissime flebat q il lū silr flere cōpellebat. Tāte būilitatis ac la/ boris vt libros qs dictabat ppa manu scri/ beret. nisi cū infirmitate corpis ḡuaret. Tan te aūt pietatis z dulcedinis. vt cū alicui⁹ sā/ cti sacerdotis vel epi sibi obit⁹ nunciaret. sic amarissime flebat vt vix ꝓsolari valeret. Cū aūt interrogaret. cur viros sctos q̄ ad gl'am p/ ficiscebāt sic fleret aiebat. Ne putetis me fle re q̄ recesserint. sed qa me pcesserint. z quia difficile inuenit q̄ tā dign⁹ ei⁹ officio habeat. Tāte etiā ꝓstātie et fortitudinis. q ipatoꝛis vel ꝓncipū vicia nō palpabat. sed eos voce libera ꝓstātissime arguebat. Cū qdaz vir qđaz flagiciū ppetrasset. z corā eo adduct⁹ fuisset dixit ābrosi⁹. Oportet illū tradi satha ne in interitū carnis ne talia deinceps audat ppetrare. Quē eodē momēto cū adhuc ser/ mo eēt in ore ei⁹ imūd⁹ spūs discerpe cepit.

Quadā vice vt aiūt cū btūs amb. romā pgeret. et in quadā villa tuscie apd quēdam boiem nimiū locupletē hospitat⁹ fuisset. illū boiem sup statu suo solicite req̄siuit Cui ille rñdit. Stat⁹ me⁹ dñe sēp felix extitit z gliosꝰ Ecce enī diuitijs ifinitis abūdo puos z famlos q̄z plures habeo. copiosā filioꝛ et nepotum turbā possideo. et oia sp ad vota babui. nec vnq̄z mihi aliqđ aduersū accidit. vel qđ ꝓtri staret euenit. Qđ audiēs amb. vehementeꝛ obstupuit. et bis q̄ erant secū in comitatu di xit. Surgite et binc q̄ntoti⁹ fugiam⁹. qa dñs nō est in loco isto. Festinate filij festinate. nec in fugiendo morā facite. ne nos hic diuina vltio apprehendat. z in peccatis illoꝛ pīt nos inuoluat. Cū ergo fugerēt et aliq̄ntulū pces/ sissēt. subito se terra aperuit. et boiem illum cū vniuerſ q̄ ad illū ptinebāt ita absoꝛbuit. vt nullū inde vestigium remaneret. Qđ cer nēs amb. dixit. Ecce frēs q̄z misericorditeꝛ de⁹ parcit cū ℔ aduersa tribuit. et q̄z seuere iraſci tur cū sp ꝓspera elargit. In eodē aūt loco fo/ uea qdaz pfūdissima remānsisse dr. q̄ vsq̄z bo die in h⁹ facti testimoniuz pseuerat. F Cū aūt sctūs amb. radicē oim malorꝛ auari/ ciā magis ac magis in boib⁹ crescere cerneret et maxime in bis q̄ erāt in ptātib⁹ ꝓstituti apd qs oia pcio vendebant. necnon et in bis qui

erāt sacris ministerijs deputati. vehemēter ingemuit. et se de hꝰ seculi erūna liberari instantiꝰ exorauit. Qui cū se id obtinuisse gauderet. reuelauit fratribꝰ ꝙ vsqz ad resurrectionē dñicā cū eis eēt. Añ vo paucos dies q̄z lectulo dtineret. cū. xliiij. psalmū cū notario dictaret. subito ipo vidēte notario ī moduz scuti breuis ignis caput eius operuit. atqz paulatiz ꝑ os eiꝰ tanq̄z in domū habitator ī trauit. Tūc facies eius tanq̄z nix effecta ē sed postmodū ad suā spēm reuersa est. Ipo igitur die scribendi et dictādi finē fecit. nec ipm psalmū explere potuit. Pꝰ igit paucos dies infirmitate corpis laborare cepit. Tunc comes italie cū mediolani eēt nobiles ꝯuocauit dicēs ꝙ tanto viro recedente piculū esset ne ytalie īteritꝰ īmineret. Rogauitqz vt ad virū dī accedrēt. rogantes vt sibi adhuc spacium viuēdi vno anno a dño īpetraret Qd ille vt ab illis audiuit rñdit. Nō ita int vos vixi vt me viuere pudat. nec mori timeo cū bonū dñm habeamꝰ. Eo tpe q̄ttuor eius dyaconi inuicē ꝯuenerūt. tractātes int se q̄s pꝰ eiꝰ obitū bonꝰ eēt eps. Cū ergo a loco ī q̄ vir dei ambrosiꝰ iacebat lōge eēnt. et simplicianū ita silent noīassent vt vix inuicez se audirēt ille ab eis lōge positꝰ tertio exclamauit Senex sz bonꝰ. Qd audiētes territi fugerūt et nō nisi illū pꝰ eiꝰ obitū elegerunt. In loco autē in q̄ iacebat vidit iesuz ad se veniētē et sibi vultu alacri arridentē Honoratꝰ vero eps vcellens q̄ bti amb. obitū expectabat. cū se sopori ddisset. vocē tertio se clamātis audiuit. Surge q̄a mō est recessurus. Qui ꝯsurgēs mediolanū ꝯcitꝰ venit et ei dñici corporis sacramētū dedit. Moxqz ille manus in modū crucis expādit et vltimū spūm int vba orōnis efflauit. Floruit circa annos domini. ccclxxxix. Cū autē ī nocte pasche corpꝰ eiꝰ ad eccliaz fuissz dlatū. plimi infātes baptizati eū viderūt. ita vt aliq̄ eū sedentē in cathedra tbunali dicerēt. alij ascendētē digito suis parētibꝰ demōstrarēt. nōnulli vo stellam super caput eiꝰ se vidre narrarēt Quidā p̄sbiter cū in ꝯuiuio cū multis alijs eēt. et sctō ambrosio dtrahere cepissz. eū ꝯtinuo plaga ꝑculit. et d ꝯuiuio ad lectū ductꝰ vitam finiuit In vrbe carthaginēsi cū tres epi simlr ꝯuiuarēt. ⁊ vnꝰ eoꝝ btō amb. dtraxisset. relatū est q̄d illi p̄sbito q̄ sibi dtraxerat accidisset Qd cū ille vilipēdrz. subito letale vulnꝰ accepit. et extremū ꝯtinuo diem clausit. G Notandū ꝙ btūs amb. in multis cōmēdabilis fuisse vidr Primo in liberalitate q̄a oīa q̄ hēbat pauperū erāt. vñ refert d seipso ꝙ impatori petēti basilicā sic rñdit. et est ī decreto. cōuenior. xxiij. q. viij. Si a me peteret qd meū eēt. i. fundū meū. argentū meū ⁊ hꝰ modi meū. nō refragarer. q̄zq̄z oīa q̄ mea st pauperū sint Secūdo in mūdicie puritate fuit enī vgo. vñ refert hiero. eū dixisse Virginitatē nō solū efferimꝰ sz suamꝰ Tertō in fidi firmitate. vñ dixit cū impator petēt basilicā. et est in eodē caplo. Priꝰ est vt aīmaz mihi q̄z fidez auferat Quarto ī martirij auiditate. vñ legit in epla sua d basilica non tradenda. ꝙ prepositus valētiniani ābrosio mādauit dicēs. Tu ꝯtēnis valentinianū. caput tibi tollo. Cui amb. Deꝰ ꝑmittat tibi vt facias qd minaris. Atqz vtinā deꝰ auertat eos ab eccl'ia et in me oīa tela sua ꝯuertant. et meo sangne sitim suā expleāt. Quinto in orōnis instantia. vnd dr d eo et habet ī. xj. li. historie ecclesiastice. Amb. aduersū regie furorem non se manu defensabat aut telo. sed ieiunijs ⁊ ꝯtinuatis vigilijs. sb altari positus ꝑ obsecrationes dfensorē sibi atqz ecclesie deū parabat Sexto in lacrīarū abundantia. Habuit enī tria genera lacrimaꝝ s. lacrimas cōpassionis ꝑ alioꝝ culpis. Vñ di. paulinꝰ d eo in legēda ꝙ cū aliq̄s lapsuz sibi cōfitebat. sic amarissime flebat ꝙ illū flere similit cōpellebat. Lacrīas deuotionis ꝑ eternis dsidrijs. vñ supradictū est a paulino ꝙ cū introgaret cur sctōs q̄ moriebāt sic fleret rñdit. Ne me putetis flere q̄a recesserint sed q̄a me ad glaz p̄cesserint. Lacrīas cōpassionis ꝑ alioꝝ iniurijs. vñ ipe dicit d se. et est in dcreto in supiori caplo. Aduersꝰ milites gothos lacrīe mee arma mea sūt. Talia enī munimēta sūt sacerdotis alit nec debeo nec possū resistere H Septīo in forti ꝯstātia cꝰ ꝯstātia maxīe in tbꝰ apparet. Primo ī defensione catholice veritatis. vñ dr in li. xj.

ecclesiastice historie q iustina mater valenti
niani impatoris. arriane hereseos alumna.
conturbare cepit eccīaꝝ statū. cōminari sa-
cerdotib⁹ depulsiones ⁊ exilia. nisi ariminē-
sis cōcilij decreta reuocarent. Quo bello ec
clesie muꝝ ac turrim validissimaꝫ pulsabat
ambrosiū. In ei⁹ q̄ꝫ p̄fatione sic de eo canta
tur. Tāta ambrosiū v̄tute solidasti cōstātie.
tāto munere celit⁹ decorasti. vt p eū exclusa
torq̄rent̄ demonia. arrianoꝝ impietas ꝓpul
sa tabesceret. ac secularium p̄ncipuꝫ colla tuo
iugo subacta redderent̄ humillima. Se
cundo in tuitiōe eccīastice libertatis. Uñ cū
impator auferre vellet q̄ndā basilicā opposu
it se ambrosi⁹ ꝯ impatorē. sicut ip̄e testatur.
⁊ est in decreto .xxiij. q. viij. Cōuenior ipse a
comitib⁹ vt p me basilice fieret matura tra
ditio. dicētib⁹ impatoreꝫ iussisse iuri suo tra
di debere. rñdi. Si patrimoniū petit inuadi
te. si corp⁹ occurrā. Uultis in vincula rape
vultis in mortē. volūtatis est mihi. Nō ego
me vallabo circūfusione ꝓplorum. nec alta-
ria tenebo vitā obsecrās. sꝫ p altarib⁹ grati⁹
immolabor. Mandat̄ tradere basilicā. Ur
gemur itaqꝫ p̄ceptis regalib⁹. sꝫ ꝯfirmamur
scripture s̄monib⁹. q̄ rñdit. Tanq̄ꝫ vna ex in
sipiētibus locuta es. Noli grauare te impe
rator. vt putes te in ea q̄ diuina sunt impia
le aliq̄d ius habere. Ad impatorem palatia
ꝑtinēt. ad sacerdotes eccīe. Sanct⁹ naboth
vineā suo ꝓprio cruore d̄fendit. Si ille vine
am nō tradidit suā. nec nos tradem⁹ christi
eccl̄iam. Tributū cesaris est. nō neget̄. eccl̄ia
dei est. cesari vtiqꝫ nō donet̄ Si de me aliq̄d
cōpelleret̄ ⁊ posceret̄ aut fund⁹. aut domus
aut aurū. aut argentū. id q̄d iuris mei essꝫ li
benter offerrē. Tēplo dei nihil possuꝫ decer
pere nec detrahere. cū illud custodiēdū non
tradēdū accepim Tertio ī obiurgatōe vi
cij ⁊ oīs iniq̄tatis. Uñ legit̄ in historia tripti
ta in quadā cronica q cū apud thesalonicā
orta seditōe q̄dā iudices fuissent a ꝓplo lapi
dati theodosi⁹ impator indignat⁹ iussit om
nes īterimi. nocētes ab īnocētib⁹ ñ secernēs
vbi fere q̄nqꝫ milia hoīm sūt occisa. Cū igit̄
impator mediolanuꝫ venisset ⁊ eccīam ītra
re vellet. occurrit ei ambrosi⁹ ad ianuā. eiqꝫ
aditū ꝓhibuit dicēs. Cur impator post cām
tāti furoris nō agnoscis molē tue p̄sumptō
nis. Sꝫ forte recognitōꝫ pctī ꝓhibꝫ potestas
impij. Decet te vt vincat rō ptātē. Prīceps
es o impator sꝫ ꝯs̄uorū. Quib⁹ ergo oculis
aspicies cōis dñi tēplū. q̄b⁹ pedib⁹ calcabis
sanctū pauimētū. Quō man⁹ extēdes de q̄
bus adhuc sanguis stillat īiust⁹. q̄ p̄sumpti
one ore tuo poculū sanguīs ei⁹ ꝑcipies duꝫ
furore tuoꝝ s̄monū tāt⁹ īiuste sit sanguis ef
fusus. Recede ergo recede. ne scd̄o pctō pri
orē nequiciā augere ꝯtēdas. Suscipe vincu
lum quo te dñs nūc ligauit. est eī medicina
maxīa sanitatis. His s̄monib⁹ impator obe
diēs. gemēs ⁊ flēs ad regalia remeauit. Cū
ergo diu ī fletu māsisset. rufin⁹ magister mi
litū cām tāte tristicie req̄siuit. Cui ille. Tu in
q̄t mea mala nō sentis. q̄a s̄uis ⁊ mēdicanti
bus apta sūt tēpla. mihi v̄o ad ea ingress⁹ ñ
est. Et h̄ dicēs singula v̄ba singultib⁹ intrū
pebat. Cui rufin⁹. Curro si vis ad ambrosiū
vt tibi soluat vinculū q̄ te ligauit. Et ille Nō
poteris suadere ambrosio. q̄a nō verebit̄ im
perialē ptātē vt legē possit p̄uaricari diuinā
Sꝫ cū ille ꝓmitteret q eū flecteret. euꝫ impa
tor ire p̄cepit. ⁊ ip̄e post paululū est secutus
Mox aūt vt ambrosi⁹ rufinū vidit ait. Im
pudētiā canū imitat⁹ es. o rufine tāte videli
cet necis autor exñs. ⁊ nec pudorē ex frōte de
tergēs nō erubescis ꝯ maiestatē latrare diui
nā. Cūqꝫ rufin⁹ p impatore supplicassꝫ ⁊ dice
ret eū seq̄. supno zelo accēsus ambrosi⁹ ait:
Ego tibi p̄dico q̄niā ingredi eū sacra limina
ꝓhibeo. Si v̄o ptātē in tyrānidē mutauerit
necē libēter suscipio. Qd̄ cuꝫ rufin⁹ īpatori
renūciasset. ꝑgā inq̄t ad eū vt iustas ī faciez
ꝯtumelias recipiā. Cū ergo venissꝫ. ⁊ sua sol
ui vincula postulasset. occurrēs ambrosius
⁊ ingressuꝫ ꝓhibēs ait. Quā pn̄iam oñdisti
p⁹ tātas iniq̄tates. Et ille. Tuū est īponere.
meū obtpare. Ueꝝ cū īpator allegaret q̄a et
dauid adulteriū ⁊ homicidiū cōmisisset. ait
ambrosi⁹. Qui secut⁹ es errātē seq̄re penitē
tem. Qd̄ ita g̃tant̄ impator suscepit. q publi
cam pn̄iam agere ñ recusauit Cū igit̄ recōci
liat⁹ eccīaꝫ intrasset ⁊ ītra cācellos staret req̄
rit ambrosi⁹ q̄d ibi expectaret. Cui cū dicerꝫ

sceptiõez sacroz mysteriozz expectare. ait ambrosi⁹. Dipator inferiora loca tantũ sacer dotib⁹ sũt collata. Egredere igit̃ & hãc expectatiõz cũ ceteris habe cõem. Purpura nãq; impatores fac̃. nõ sacerdotes. Cui impator ptin⁹ obediuit. Cũ ergo ꝓstãtinopoliz reuer sus extra cãcellos staret. mãdauit eidẽ epus vt intraret. Et ille ait. Uix discere potui q̃ differẽtia sit impatoris & sacerdotis. Uix ei vi tatis inueni magistz. Ambrosiũ nãq; soluz nouiꝰ vocari põtificẽ ¶ Octauo ĩsana doctrina. Ei⁹ nãq; doctrina bz altã pfundi tatẽ. Hiero. de. xij. doctoꝛib⁹. Ambrosi⁹ sup pfundoz pinna rapt⁹ & aeriꝰ volucer q̃z diu in pfundũ ingredi fructũ de alto cape vide ret̃. Firmã soliditatẽ. Hiero. ibidẽ. Eius oẽs ſnie. fidei & eccie. & oim vtutũ firme sũt colũ ne. Elegãtẽ venustatẽ. Aug̃ ĩli. de nuptijs & ꝓtractib⁹. ¶Pelagi⁹ hereſiarcha sic laudat ambrosiũ vt dicat. Beat⁹ ambrosi⁹ epus in cui⁹ pcipue libris romana lucet fides. q̃ scri ptoz inẽ latinos flos q̃daz emicuit. Et ſbdit Aug̃. Cui⁹ fidẽ & purissimũ ĩ scpturis sensũ nec inimic⁹ q̃dẽ ausus est repbendere. Qda gnã autoritatẽ. q̃a antiq̃ doctoꝛes. sic Aug̃. vba sua p ma g̃ autoritate habebãt. Undꝛe fert Aug̃. ad ianuariũ. q̃ cũ mat̃ ei⁹ mirata fuisset cur mediolani sabbato nõ ieiunaret̃. & de ꝑ Aug̃. ambrosiũ iterrogassz. ait Amb. Cũ venio romam ieiuno sabbato. Sic & tu ad quã forte eccias veneris ei⁹ morẽ serua. si cuiq̃z nõ inde vis scãdalũ eẽ. nec quẽq̃z tibi. Et ſbdit aug̃. Ego de hac ſnia etiã atq; etiaz cogitãs. ita sp habui tãq̃z eã celesti oraculo acceperim

Uita & passio tiburcij & valeriani ĩ passio ne sancte cecilie cõtinet

LVI

De sancto Georgio

Georgi⁹ dꝛa geos q̃d est tra & orge q̃d est colere. q̃si colẽs terrã. i. carnẽ suã. Aug̃. aũt in li. de tri. dic̃. q bona tra est i altitudine montiũ tpamẽto colliũ. planicie cãpoz. ¶Dria ei est bona ad virẽtes herbas. scã ad vineas. ter tia ad fruges. Sic beat⁹ georgi⁹ fuit alt⁹ despiciẽdo inferiora. & iõ habuit virorẽ puritatis. Tpat⁹ p discretiõz. & iõ habuit vinuz inẽ ne iocũditatis. ¶Plan⁹ p bũilitatẽ. & iõ ptulit fruges bone opatõis. Ul' georgi⁹ dꝛa gerar q̃d ẽ sacy & gion q̃d ẽ arena. q̃si sacra arena Fuit ei arena q; põderosus moꝛ g̃ultate minut⁹ bũilitate. & sicc⁹ a carnali voluptate Ul' georgi⁹ dꝛa gerar q̃d ẽ sacy & gion q̃d ẽ luctatio. q̃si sacer luctatoꝛ. q̃a luctat⁹ est cuz draco ne et carnifice. Ul' georgius dꝛa gero q̃d est pegrin⁹. et gir pciosus. & us ꝓsiliatoꝛ. Ipe ei fuit pegrin⁹ ĩ ꝓcẽptu mũdi. pciosus ĩ coꝛona martyrij. & ꝓsiliatoꝛi põdicatõe regni Ei⁹ legẽda inẽ scpturas apocrifas ĩ niceno cõcilio cõnumerat̃. ex eo q ei⁹ martyriũ certã relatiõz nõ bz. ¶Nã in kalẽdario bede dꝛ. q̃ sit passus ĩ plida ciuitate diaspoli. q̃ prius lidda vocabatur. & ẽ iuxta iopen. Alibi dꝛ q̃ passus sit sub diocleciano & maximiano imperatoꝛib⁹ Alibi legit̃ q̃ sub diocleciano imperatoꝛe psay pñtib⁹. lxx. regib⁹ imperij sui. Hic dꝛ q̃ sub daciano pside impantib⁹ diocleciano et maximiano

Georgi⁹ tribun⁹ genere capador ꝓ uenit q̃dã vice ĩ puincia libie ĩ ciuitatẽ q̃ dꝛ silena. iuxta quã ciuitatez erat stagnũ instar maris. in q̃ draco pestifer latitabat. q̃ sepe ꝓlium ꝓ se armatũ i fugã conuerterat. flatuq; suo ad muros ciuitatis accedẽs. oẽs inficiebat. Quaꝓpt̃ cõpulsi ciues duas oues q̃tidie sibi dabãt. vt ei⁹ furorẽ sedarẽt. alioq̃n sic muros ciuitatis iuadebat. et aerẽ inficiebat. q̃ plimi interibãt. Cũ ergo tã oues pene deficerẽt maxie cũ harũ copiã hrẽ nõ possent. inito ꝓsilio ouẽ cũ adiuncto boĩe tribuebãt. Cũ igit̃ sorte oim filij et filie darent̃. & sors neminẽ excipet. & iaz pene oẽs filij et filie ꝓli eẽnt ꝓsũpti. q̃dã vice filia regis vnica sorte ẽ depbẽsa & draconi adiudicata Tũc rex ꝓtristat⁹ ait. Tollite aurũ & argẽtũ et dimidiũ regni mei. et filiã meam mihi dimittite ne talit̃ moriat̃. Cui ꝓlis cũ furorẽ rñdit. Tu o rex ꝑ edictũ fecisti. & nũc oẽs pueri nostri mortui sunt. & tu vis filiã tuã saluare Misi ĩ filia tua cõpleueris q̃d ĩ alijs ordiasti succẽdem⁹ te & domũ tuã. Qñ rex audiens cepit filiã suã flere dicẽs. Heu me filia mea

dulcissima q̄d de te faciā. aut q̄d dicā. q̄n pl⁹ videbo nuptias tuas. Et p̄uers⁹ ad ip̄m dixit. Deo vt inducias. viij. diez. lugēdi mihi filiā tribuatis? Nō cū ip̄s admissisz. in fine. viij diez reuers⁹ ip̄s ē cū furore di. Quare p̄dis ip̄m tuū ppt filiā tuā. En oēs afflatu draconis morimur. Tūc rex videns q̄ nō possz filiaz liberare. induit eā vestib⁹ regalib⁹ et ap̄lexat⁹ eā cū lacrīs dixit. Heu me filia mea dulcissima de te filios in regali gremio nutrire credebā. et nūc vadis vt a draconе deuoreris. Heu me filia mea dulcissima. sperabā ad tuas nuptias p̄ncipes inuitare. palaciuz margaritis ornare. timpana z organa audire et nūc vadis vt a draconе deuoreris. Et deosculās eā dimisit eā dicēs Vtinā filia mea ego ante te mortu⁹ eēm q̄z te sic amississe. Tūc illa p̄cidit ad pedes patris. petēs ab eo bñdictionē suā. Quā cū pat̄ cuz lacrīs bñdixisset ad lacū p̄cessit. Quā btūs georgi⁹ casu inde transiens vt plorantē vidit. eā q̄d bret̄ introgauit. Et illa. Bone iuuenis velociter equum ascende et fuge. ne mecū piter morianis. Cui georgi⁹. Nolī timere filia. sed dic mihi q̄d ß pstolaris oī plebe spectāte. Et illa. Vt video bone iuuenis magnifici cordis es tu. sz cur me cū mori desideras. Fuge velociter. Cui georgi⁹. Hīc ego nō discedā donec mihi q̄d habeas intimab. Cū ergo totū sibi exposuisset ait Georgi⁹ Filia noli timere. q̄a in xp̄i noīe te iuuabo. Et illa. Bone miles mecū ne peas. sed te ip̄m saluare festines. sufficit enī vt sola peaz. nā me liberare nō posses et mecum perires. Dū ß loq̄ret̄. ecce draco veniēs caput de lacu leuauit. Tūc puella tremefacta dixit. Fuge bone dñe. fuge velociter. Tūc georgi⁹ equū ascēdēs. et cruce se muniēs. draconez p̄ se aduenientē audact̄ aggredit̄. et lanceā fortit̄ vibrās et se deo cōmēdās ip̄m guit̄ vulnerauit et ad trā deiecit. Dixitq̄z puelle. Proijce zonā tuā in collū draconis nihil dubitās filia. Nō cū fecisset. seq̄bat̄ eā velut māsuetissim⁹ canis. Cū ergo eū in citatē duceret. p̄ū ß vidētes p montes et colles fugere cepūt. dicentes. Ve nob q̄a iā oēs p̄ibim⁹. Tūc btūs georgi⁹ inuit eis dicēs. Nolite timere ad ß enī me misit dñs ad vos. vt a penis vos liberarē draconis. Tātūmō in xp̄m credite. z vnus q̄sq̄z vestrū baptizet̄. et draconē istū occidaz Tūc rex et oēs p̄ū baptizati sūt. Btūs autē georgi⁹ euaginato gladio draconē occidit. et ip̄m extra ciuitatē efferri p̄cepit. Tūc q̄ttuor paria boū ip̄m extra ciuitatē in magnū cāpū foras duxerūt Baptizati ät sūt in illa die viginti milia hoīm exceptis puul'z mlierib⁹ B Rexāt in honore btē marie et btī georgij eccīaz mire magnitudinis p̄struxit. De c⁹ altari fōs viu⁹ emanat. c⁹ pot⁹ omēs langui dos sanat. Rex vō infinitā pecuniā btō georgio obtulit. quā ille recipe nolēs paupibus eā dari p̄cepit. Tunc georgi⁹ regē de q̄ttuor breuit̄ instruxit. s. vt eccīay dei curā bret̄. sac dotes honorare et diuinū officiū diligent̄ audiret et semp pauperuz memor eēt. Et oscultato rege inde recessit. In aliq̄b⁹ tñ libris legit̄ q̄ dū draco ad deuorādū puellā p̄geret Georgi⁹ se cruce muniuit. et draconē aggredies interfecit Eo tpe impantib⁹ dyocleciano z maximiano. sub p̄side daciano tanta p̄secutio xp̄ianor fuit vt infra vnū mensez. xvij. milia martirio coronarent̄. Vñ inēt tot tormētorū genera multi xp̄ianor deficiebāt. et ydolis imolabāt Nō videns sctūs georgi⁹ tact⁹ dolore cordis intrinsec⁹ oīa q̄ bēbat disp̄sit. militarez habitū abiecit. xp̄ianor habitū induit. z me diū p̄sili⁹ exclamauit. Dēs dij gētiū demonia. dñs aūt celos fecit. Cui p̄ses irat⁹ dixit. Qua p̄sūptione audes deos nros demoīa appellare. Dic tñ vnde es tu aut q̄ noīe vocaris. Cui georgi⁹ ait. Georgi⁹ vocor ex nobili capadocū p̄sapia ort⁹ Palestinā xp̄o fauēte deuici. sz oīa debui vt puire possez. liberius deo celi. Cū aūt p̄ses eū ad se iclinare nō possz iussit eū in eculeū leuari. et mēbratī corp⁹ eius vngul'laniari. Appositis insup ad latera facib⁹ patētib⁹ viscer⁹ rimis sale plagas ei⁹ fricari iussit. Eadē nocte dñs cū igēti luīe ei appuit. z ip̄z dulcit̄ p̄fortauit. C⁹ melliflua visiōe et allocutōe sic p̄fortat⁹ ē. vt p nihilo duceret cruciat⁹ Videns dacian⁹ q̄ eū peis superare ñ possz q̄ndā magū accersiuit. eiq̄z dixit. xp̄iani suis magicis artib⁹ tormēta ludificāt. z deor nrō rū sacrificia puipēdūt. Cui mag⁹ Si artes ei⁹ superare neq̄uero. capitis reus ero. Ip̄e ma

leficijs suis iniectis. z dom suom noib⁹ īuocatis. venenū vio īmiscuit. z sctō geor. sumēdū porrexit. Q̄ qđ vir đi signū crucis dedit. bausto q̄ eo nil lesiōis sēsit. Rursū mag⁹ porre forti⁹ venenū īmiscuit. Qđ vir đi signo crucis edito sine lesiōe aliq̄ totū bibit. Q⁹ viso mag⁹ stati ad pedes e⁹ cecidit. venia lamētabl⁹ petijt et xp̄ianū fieri postlauit. Quē mox iuſſit đcollari fecit. Seq̄nti die iussit geor. poni ī rota gladijs bis acutis vndiq̄ circūsepta. q̄ stati rota frāgit. et geor. illes⁹ penit⁹ īuei tur. Tunc irat⁹ iussit eū in fraginē plūbo liq̄facto plenā pijci. Qui facto signo crucis in eā īrauit. q̄ vtute đi cepit ī ea q̄si ī balneo refoueri. Qđ vidēs dacian⁹ cogitauit eū emollire blādicijs. quē minis superare nō potat. vt tormētis diritq̄ illi. Vides fili georgi q̄nte mā suetudis sūt dij nrī. q̄ te blasphemuz taz patient sustinēt. pati nihilō⁹ si querti volueris īdulgere. Age g⁹ dilectissīe fili qđ hortor vt supstitiōe relicta dijs nrīs sacrifices vt magnos ab ipš z a nob⁹ pleq̄ris honores. Cui geor. subridēs ait. Ut qđ a p̄ncipio ñ mag⁹ p; suasisti blādis p̄moib⁹ q̄z tormētis. Ecce pat⁹ sū facere qđ hortaris. Hac pmissiōe dacian⁹ delus⁹ let⁹ efficit. Jussitq̄ sub voce p̄conis vt oēs ad se quenirēt. et geor. tādiu reluctātē tādē cedre z sacrificare viderēt. Ornata igitur tota ciuitate p̄ gaudio. cū geor. ydolor tēplū sacrificatur⁹ intraret. et oēs ibidē gaudētes astarēt. flexis genib⁹ dñz exorauit. vt tēplū cū ydol sic oio destrueret q̄ten⁹ ad sui laudē z ppli querelāz nihil de eo penit⁹ remaneret. Statiq̄z ign̄s đ celo descēdēs. tēplū cū dijs et sacerdotib⁹ p̄cremauit. terraq̄z se aperiens oēs eor reliq̄as đglutiuit. Hic exclamat ābro. ī p̄fatōe d. geor. fidelissim⁹ miles xp̄i dū xp̄ianitat pfessio silētō tegeret. sol⁹ int xp̄icolas ītrepid⁹ dei filiū ē pfess⁹. Cui et tātam p̄statiā grā diuīa p̄cessit vt et tyranice ptātis p̄cepta p̄tēneret. et inūerabiliū nō formidaret tormēta penaz. O felix et inclit⁹ dñi plator quē nō solū tpal regni blāda nō p̄suasit pmissio. q̄z plecutore delusō simlacroz eius portēta ī abissū detecit. Hec ābro. Hoc audiens dacian⁹ geor. ad se adduci fecit eiq̄z dixit. Que sit maleficia tua pessie hom q̄ tātū facin⁹ cōmisisti. Cui geor. Nō credas me nō sacrificare q̄z mecū pgere z itez me īmolare vide. Cui ille. Intelligo fraudē tuā. q⁹ nisi me facere absoberi. sic tēplū et dos meos absoberi fecisti. Cui geor. Dic mihi miser. dij tui q̄ se iuuare nō potuerūt quo te iuuabūt Iratus rex nimis dixit alexādre vroi sue. Beficijs mortar. q̄a ab hoie me supatū cerno. Cui illa Tyrāne crudel et carnifex. nūq̄d nō dixi tibi sepi⁹ ne xp̄ianis molest⁹ eēs. q̄a de⁹ eoz p ipm pugret. et nunc scias me velle fieri xp̄ianā. Stupefact⁹ rex ait. Heu pch dolor. nunq̄d et tu es seducta. Fecitq̄z eā per capillos suspēdi. et flagellis durissime cedi. Que dū cederet dixit geor. Georgi lumē veritatis. quo putas peruenias. nondū aqua baptismi renata. Cui geor. Nihil belites filia q̄a sanḡnis tui effusio baptismus tibi reputabit et corona. Tūc illa orās ad dñm emisit spūz. Hinc attestat ābro. in p̄fatiōe di. Ob hm et gētiuz regia persaz. crudeli a viro dictata sentētia. nondū baptismi gratiaz consecuta gloriose passionis meruit palmā. Unde nec dubitare possum⁹ q⁹ rosea perfusa sanḡnis vnda. reßatas poli ianuas īgredi meruit regnū q̄z possidere celorū. hamb. ¶ Sequenti vero die geor. talē accepit snīaz. vt p totā citatē traberet. postmodū capite puniretur. Orauit aūt ad dñm. vt q̄cūq̄z ei⁹ īploraret auxiliū petitiōis sue p̄leq̄ret effectū. Diuina aūt vox ad eū veit. q⁹ sic fieret vt orauit. Cōpleta orōne capitis absciciōe martiriuz cōsūmauit sb dyocl. et maxiano. q̄ cepūt circa ānū dñi. cclxxxvij. Dacian⁹ aūt cū đloco in q̄ decollat⁹ ē ad palaciū rediz. ign̄s đ celo cecidit et ipm cū mīstris suis p̄sūpsit. Refert greg. turonēs q⁹ cū q̄dā q̄sdā reliq̄as sācti geor. deferēt. et ī q̄dā oratorio hospitati fuissēt. mane nullaten⁹ capsā mouere potuerūt. donec ibidē reliq̄az pticulā dimiserunt. Legit in historia antiochena q⁹ cū xp̄iani ad oblidēdū bierlim pgerēt. q̄dā iuueis spacioſissim⁹ cuidā sacerdoti appuit q̄ sctūz geor. ducē xp̄ianoz eē se dicēs. monuit vt eius reliq̄as secū in bierlz deportarēt. et ipe cū eis eēt. Cū aūt bierlim obsedissēt. et saracenis resistētibus p̄ scalas ascēdre nō auderēt. btūs

geor̄ḡ. armis alb̄ indut⁹.et cruce rubea insignit⁹ aparuit ānuēs vt p⁹ se securi ascēd̄ret. et ciuitatē obtinerēt. Qui ex B aiati ciuitatē ceperūt.et saracenos occiderūt.

De scō marco euāgel. LVII

Marc⁹ interp̄etatur sblimis mād̄ato.cert⁹ ōcliat⁹ ꝛ amar⁹. Sblimis mād̄ato rōe pfectōis ī vita. qa ñ solū ꝓuauit mād̄ata cōia sz eē sblimia. sic̄ st ꝓsilia. Cert⁹ rōe certitudis ī doctr̄ia. qr doctr̄ nā euāgelij sui certā tradidit vtpote quaz a petro magistro suo didicit. Declinat⁹ rōe p funḋ būilitatis. Mā ppt̄ nimiā būilitatem pollicē sibi āputasse d̄r. vt sacerdotio repbus brēt. Amar⁹ rōe acerbitatis pene. qa vbiqz p̄citatē tract⁹ fuit et int̄ B tormēta spūz tradidit. vl marc⁹ d̄r a marto qd̄ē malle⁹ maior. q qdē eodē ictu ferū domat. melodiā gnat. incudem firmat. sic marc⁹ vnica doctr̄na sui euāgelij domat hereticor̄ pfidiā. dilatat laudē diuinā. ꝓfirmat eccl̄iaz.

Marc⁹ euāgelista. leuitic⁹ genere ꝛ sacerdos. petri ap̄li in baptismate filius. atqz in diuio ꝓmōe discipl⁹ cuz ipō beato petro romā pfect⁹ ē. Cū aūt petr⁹ ibidē euāgeliū p̄dicaret rogauerūt fideles q erāt rome btūz marcū vt euāgeliū ad perpetuā fidei memoriā deberet ꝓscribere. Qō ille qdē vt ex ore magistri sui beati pet̄ audierat. fidi stilo ꝓscp̄sit. Ipetr⁹ aūt illō diligēter examinās vbi oī vitate plenū ꝓspexit. recipiēdū ab oīb⁹ fidelib⁹ cōpbauit. Videns aūt petr⁹ marcū ꝓstātē in fide. ipm aq̄legiaz destināuit. vbi vbū d̄i p̄dicās īnūeras gentiū mlt̄itudies ad fidē xp̄i quertit. ac euāgeliuz suū sil̄r ibiḋ ꝓscp̄sisse dicit. qḋ quidē vsqz bodie ī aq̄legiēli eccl̄ia oñdit ꝛ d̄uotiōne ꝓgrua reꝓuat. Tandē btūs marcus aq̄legiensem ciuem. s. ermagoraz quē ad fidem xp̄i cōuertit romā ad beatū petrū adduxit vt eū in aq̄legie epm ꝓsecraret. Suscepto itaqz ermagoras pontificatus officio. cū aq̄legiēsē eccl̄iaz optime gubnasset. tandē ab infidēlib⁹ capit. et ibidē martirio coronat̄. Marc⁹ vo a btō petro alexandriā missus ē. et ibi p̄m⁹ vbū d̄i p̄dicauit. In p̄mo aūt introitu suo alexādriam vt ait philo disertissim⁹ iudeoz maxia multitudo in fide et d̄uotione ꝛ cōtinentie obseruatione adunata est. Papias q̄z hieropolitanus eps valde p̄clara ei⁹ pconia p̄cipuo d̄ulcidat stilo. Petrus vo damiani sic ait d eo. Tantā eidē deus apd̄ alexādriā gratiam p̄rogauit. vt oēs q tunc ad fidē rudimēta cōfluerēt. mox p̄ximētiaz ac toti⁹ sancte cōuersationis instantiam tanḡz ad monastice p̄fectionis fastigiū quolarēt. ad qd̄ nō solum miraculoz ꝓdigijs. nō solū p̄dicatiōis eloq̄is. sed etiā eximijs ꝓuocabat exēpl̄. Et infra. Factū est aūtē vt p⁹ mortē ad ytaliā deinde lit reuersus. vt tra in q datū est sibi euangeliuz scribere sacras mereat ei⁹ reliq̄as possid̄re. Btā es o alexandria triūphali B sanḡne purpurata. felix et tu ytalia corpis b⁹ thesauro diues effecta. Tante autem būilitatis d̄r fuisse vt pollicē sibi amputauerit ne ad ordinē sacerdotij posset humano iudicō p̄moueri. Verūtamē dispositio dei et auctoritas sct̄i petri ꝓualuit q ipm alexādriā ep̄z destinauit. Mox autē vt alexādriā est ingressus. subito calciamentū eius ruptū est atqz solutū. Qd̄ in spū intelligēs ait. Vere expeditū fecit dn̄s iter meū. nec me sathanas impedire poterit quē ab opib⁹ mortuis dn̄s iā absoluit. Videns aūt marc⁹ quēdaz vet̄a ꝓfluentē. eidē calciamētū tradidit corrigendum Qd̄ cum faceret. sinistram manum grauit̄ vulnerauit ac fortiter exclamare cepit. vnus deus. Quo audito vir dei ait. Vere ꝓsperū fecit dominus iter meū. Factoqz luto ex sputo mauum eius vnxit. et continuo sanitatē recepit. Videns homo ille tantā e⁹ efficaciā in domū suam illū introduxit. et qs eēt. vel vnde pcūctari cepit. At ille se dn̄i iesu xp̄i seruuz ꝓfessus est. Cui ille ait. Vellem ego vid̄re eū. Et marcus Ego eum tibi demōstrabo Incipiensqz marcus xp̄m ei euangelizauit ꝛ ipum cum tota domo sua baptizauit. Audientes aūtē viri ciuitatis illius quendā galileum q deoz sacrificia cōtēneret aduenisse ei insidias posuerūt. qḋ ille ognoscēs boiez illū quē cura ueratq dicebat anian⁹ ibidē epuz ordinauit. ꝛ ipe pētapoli p̄rexit. ꝛ cū ibiḋ duobus annis stetisset iterum alexandriam redijt. qui et iuxta mare in rupibus ecclesiam ꝓstruxerāt in loco q d̄r bucculi. et fideles ibi

De sancto Marco euangelista.

dē mltiplicatos inuenit. Pontifices ãt tēplorū eū cōprehēdere conabãt. Cū aũt in solēnitate paschali btūs marc⁹ missã celebraret, cōuenerũt illuc oēs, et funē i collo e⁹ missō ipz p cīuitatē trahebãt dñtes. Trahamꝰ bubalū ad loca bucculi. Carnes ãt e⁹ i trã fluebãt, et sanguine lapides rigabãt. Post hoc ī carcere recludit. et ibidē ab ãgelo cōfortat. Sed et ipe dñs ihesus christ⁹ eū visitauit eūq; confortauit dicēs. Pax tibi marce euãgelista meus noli timere. qz ego tecū sum vt eruã te. Mane ergo facto funē iterū collo ei⁹ immittūt et hūc illucq; raptim eū ptrabūt exclamãtes. Trahite bubalū ad loca bucculi. Ipse aũt dū traheret grãs agebat dicēs. In manꝰ tuas cōmēdo spũm meū. Et ꝟ dicēs spũm exalauit sub nerone q̄ cepit circa ãnū dñi. lvij. Cū ãt pagãi eū vellent cōburere, subito aer turbat grãdo erupit, tonitrua itonãt, fulgura q; corusc̃at, itavt q̄libz euãdere niteret, et sãctū corpꝰ ei⁹ rapuerũt, et in ecclia cū oi reuerētia sepelierũt. Fuit aũt forma bti marci hmōi. Lōgo naso, subducto supcilio, pulcris oculis, recaluaster plixa barba, habitu dignis opē, etatis medie, canis aspꝰ affectōe ptinēs grã dei plenꝰ. Btūs aũt ābrosiꝰ de eo sic ait. Duz btūs marcꝰ inumeris corusc̃aret miraculis ptigit vt sutor cui calciamētū tradiderat corrigēdū, sinistrã sibi i ei⁹ labore ptūderet manu. Hic cū iflicto vulnere vnꝰ deus clamauit. dei famulꝰ audiēs letꝰ affuit. lutū ex sputo factū accepit. eiusq; manū inūxit. sanamq; illico reddidit. et labori tradidit. illiusnempe cuius ꝓdicabat euãgeli. sil'imitat' miraculū. ceci videlicz a natiuitate illumiati a dño factū. Hec ābrosi. ¶ Anno abi carnatione dñi. cccclxviij. tēpe leonis impatoris, veneti corpus scī marci d̃ alexādria trãstulerũt. vbi ecclia i honore scī marci mire pulcritudinis fabricata ē. Quidã nãq; mercatores veneti q̄ alexādriã preterāt duos pbros custodes corpis scī marci pcibꝰ et pmissionibꝰ induxerũt. vt occulte corpꝰ illud tolli pmitterēt. et venetias trãsportarēt. Vex cū corpꝰ d̃ tumlo leuaret. tāt⁹ odor totã alexandriã sic pfudit. vt oēs vñ tāta pdiret odoris suauitas mirarent. Cū ãt nauigarēt. et q̄liter corpꝰ scī marci d̃ferēt alijs naubꝰ reuelasset. vnꝰ illoꝝ ait. Forsitã alicꝰ egiptij corpꝰ vob̄ datū defertis. et scī marci corpꝰ vos deferre putatis. Cōtinuo igit nauis i q̄ erat corpꝰ scī marci p seipaz mira celeritate se vtit. et in naue in q̄ ille residebat insurgēs lateris pte fregit nō pus illã dimittēs donec oēs se ibidē corpꝰ ee btī marci credere acclamarent. ¶ Cū q̄dã nocte nauis cursu velocissimo ducerent. et naute tēpestate p̄ssati. et tenebs obuoluti q̄ pgerēt ignorarēt. sctūs marcus cuidã monacho custodi corpis sui apparuit di. Dic boib⁹ istis vt velocit vela deponant qz nō lōge a trã distãt. Quib⁹ depositis mane facto se iuxta q̄dã insulã inuenerũt. Ue rū cū plitora diuersa trãsirēt. et sctūz thesaurū oib⁹ occultarēt. venientes incole cōclamabãt. O q̄z beati estis q̄ scī marci corpꝰ portatis. Sinite vt ipz suppliciter adorem⁹. Qui dã nauta adhuc oīno incredul⁹ a ōmone arripit et tādiu vexat donec ad corpꝰ scī adductꝰ se credere p̄fiteat. Qui libat⁹ glām d̃o dixit et btūm marcū in deuotōe magr deiceps habuit. Quodã tpe dū corpꝰ scī marci itra q̄dã colūnã de lapidibꝰ marmoreis factã paucis p̄scis eēt repositū vt ibi cautiꝰ seruaretur. ptigit vt testib⁹ illis ex hac luce sublatis nemo vbi nã sctūs eēt thesaurꝰ posset cognoscere. nec aliq̄b⁹ indicijs inuenire. Fit ex ꝟ plāctꝰ in clericis. desolatio ingēs i laycis. meror imminet vniuers. Formidabat siq̄dē plebs deuota ne p̄dōnꝰ tã inclꝰ furtiue fuisset sblatꝰ. Ideoq; ieuniũ solēne indicit. pcessio solēni ordinat. Et ecce cūctis videntib⁹ et stupēti b⁹ lapides a colūna psiliūt. et archã vbi corpꝰ erat latebat oīb⁹ euidenter oñdūt. Deo d̃ uotas laudes agūt creatori oīz q̄ suũ eis dignat⁹ ē reuelare p̄dōnũ. Sicq; dies illustrata tāti pdigij gl'a singul'annis decurrētibus posteris fit festiua. ¶ Iuueis q̄dã cācri morbo i mamilla vnib⁹ corrodentib⁹ cruciat⁹ cepit beati marci suffragia mente iplorare deuota. et ecce sibi dormienti q̄dã pegno habitu insignit⁹ apparuit. q̄ gdu ꝓcito aliq̄ pgere videbatur. Qui ab eo int̃rogat⁹ q̄s eēt et q̄ taz velocit festinaret. marcũ se eē asseruit. q̄ tam velocit pergeret. et cuidam naui se inuocanti piculo subueniret. extēsaq; manu infirmũ tetigit. q̄ mane cui gilās penitus se sanatum

sensit. Post modicū nauis illa portuz vene
tiaꝝ intrauit. narrās ⁊ suū ꝑiculum ⁊ marci
adiutoriū. Pro vtriusqꝫ igit̄ bn̄ficio deo g̃ti
arūactio exoluit̄. ⁊ ī scō suo marco deꝰ mira
bilis p̄dicat̄. Dū q̄dā mercatores veneti
supra q̄ndā nauē saracenorū alexādriā ꝑge
rent. ⁊ īminēs ꝑiculū euidēter viderēt. mox
sup scapbā ascendūt. ⁊ funē p̄cidūt. Statim
qꝫ nauis illa fluctuū inūdatōe ꝑijt ⁊ vniuer
sos saracenos vnda vorax īuoluit. Unꝰ aūt
ex eis btūm marcū īuocās voto q̄ potuit se
astrīxit. ꝙ si suū sibi ꝯferret auxiliū. ⁊ sacꝝ ba
ptisma susciꝑet. ⁊ ip̄iꝰ limīa visitaret. Mox
sibi vir splēdidꝰ q̄dā apparuit. q̄ ereptum d̄
fluctibꝰ ī scapba cū ceteris collocauit. Ille
aūt alexādriā veniēs sꝫ liberatori suo ingr̄tus
existēs. nec scti marci festinat ad limina. nec
nostre fidei suscipit sacramenta. Cui denuo
marcꝰ appuit ⁊ ip̄m d̄ sua ingr̄titudīe incre
pauit. Rediēs igit̄ ad se venetias venit. ⁊ ibi
dē sacro baptismatis fonte renatꝰ ⁊ marcus
appellatꝰ. ⁊ ī christū ꝑfecte credidit. ⁊ ī bonis
opibꝰ vitā finiuit. Uir q̄dā dū ī sūmitate
cāpanilis scti marci d̄ venetijs q̄ddā opis ex
erceret subito cadit improuide. mēbratiz to
to corpe laniatꝰ. In ip̄o tn̄ casu suo scti mar
ci nō immemor. eiꝰ patrociniū implorauit.
Qui cadēs ex insperato cuidā ligno ꝓminē
ti substitit. ⁊ dato fune illesꝰ euasit. ⁊ ad opꝰ
p̄stinū ꝯsummādū deuotꝰ assurgit. Qui
dā cuiusdaꝫ nobil̄ ꝓuintialis tꝑaliter ꝟuus
dū voto astrictꝰ corpꝰ scī marci visitare vel
let. sꝫ a dn̄o suo licētiā obtinere n̄ possꝫ. tādeꝫ
timorē carnalis dn̄i timori celestis postpo
suit. ⁊ insalutato dn̄o ad sanctū visitādū de
uotꝰ accessit. Qd̄ dn̄s egreferēs. ip̄m reuer
sum exoculari mādauit. Fauēt q̄ntotiꝰ cru
deli dn̄o crudeliores satellites. ⁊ d̄i famuluꝫ
sctūm marcū inuocātē ad terram ꝓijciūt et
acutos palos ocul̄ effodiēdis apponūt. Sꝫ
nihil paloꝝ ꝓficiebāt conamīe. q̄a in se tabe
scebāt subita fractiōe. Jubet igit̄ vt securibꝰ
crura frāgant̄. ⁊ pedes p̄cidāt̄. sꝫ indomabile
ferrū securiuꝫ ꝓtinꝰ mollescit ī plūbū. Jubꝫ
malleis ferreis os ⁊ dētes ꝯtūdi. sꝫ ferrū sue
v̄tutis obliuiscit̄ ⁊ d̄i potentia hebetat̄. Qd̄
dn̄s vidēs ⁊ stupēs veniā petijt. ⁊ cū seruo se
pulcrū scti marci deuotiōe sedula visitauit.
Miles q̄dā in p̄lio sic vulneratꝰ in brachio
vt manꝰ a brachio depēderet adeo vt ip̄aꝫ p̄
cidendā medici ⁊ amici ꝯsulerēt. Ille v̄o eru
bescēs fieri mancꝰ q̄ ꝯsueuit haberi tā ꝓbus
manū in locū suū restitutā pānis siue medi
camētis ligari fecit. Inuocauit igit̄ bti mar
ci suffragia. ⁊ manꝰ ꝯtinuo fuit sanitati p̄sti
ne restituta. sola tn̄ cicatrix remāsit. ⁊ in tāti
miraculi testimoniū. ⁊ ī tal̄ bn̄ficij monimē
tū. Uir q̄dā de ciuitate mātue falso ab ī
uidis accusatꝰ ī carcerē est reclusus. Qui cū
xl. dies ꝑegisset ibidē. ⁊ nimio afficeret̄ tedio.
tandē triduano ieiunio se macerās bti mar
ci patrociniū inuocauit. Qui sibi apparens.
iubet vt de carcere securꝰ abscedat. Ille vero
dormitās p̄ tedio neglexit parere iussionibꝰ
sancti. existimās illusionibꝰ se deludi. Bein
de scdo ⁊ tādē tertio sibi appuit. ⁊ eadē silr̄ ī
perauit. Qui ad se rediēs. ⁊ hostiū apertuꝫ
ꝯspiciēs. de carcere securꝰ exijt. ⁊ īstar stupe
cōpedes mox ꝯfregit. Ibat igit̄ die media ꝑ
mediū custodū. ceterorūqꝫ oīum. ita vt ip̄e
cūctos vidēs a nemīe videret̄. Qui veniens
ad scti marci tumulū. exoluit deuote debitū
grāꝝ. Cū totā apuliā sterilitas magꝫ īua
deret. nec terrā illā bn̄dictōis pluuia irriga
ret reuelatū ē ꝙ tali plaga ꝑcuteret̄ eo ꝙ ibi
scti marci festiuitas n̄ coleret̄. Dū igit̄ sctūm
marcū īuocarēt. ⁊ festū eiꝰ festiue se celebra
turos ꝓmitterēt. sterilitatē ab eis marcꝰ de
pulit. ⁊ insup abūdantiā mīstrauit. dans eis
salubrē aerē ⁊ pluuiā ꝯgruentē. Circa ānū
dn̄i Mccxlj. apud papiā in ꝯuentu ordinis
fratrū p̄dicatoꝝ. fuit q̄dā frater. religiose ac
sancte vite noīe iulianꝰ. natōne fauētinꝰ. iu
uenis corpe. sꝫ canꝰ mēte q̄ infirmitate vltīa
elaborās cū p̄orē domꝰ sup statu suo requi
siuisset. et ille mortē vicinā sibi imminere di
ceret. statim facie exhilaratꝰ ⁊ manibꝰ ac to
to corpe applaudēs. clamare cepit. Date lo
cum fratres. quia p̄ nimia leticie abūdātia
aīa iā ꝓsiliet extra corpꝰ ex eo ꝙ iā iocūdos
rumores audiui. Et eleuatis ī celū manibꝰ
dicere cepit. Educ d̄ carcere aīaꝫ meā ꝛc. In
felix ego hō q̄s me liberabit d̄ corpe mor. hꝰ
Int̄ h̄ ille leui sōno obdormiēs. vidit beatuꝫ

marcū ad se venisse.⁊ se iuxta ei⁹ lectuz collocasse.et ecce vox ad eum dr. Quid ibi agis o marce. Et ille. Ad moriētē accessi istū. qz dō ei⁹ ministeriū est acceptū. Et iterꝝ vox ad eū. Quare intē ceteros sctōs ad eū maxīe tu veisti Et ille. Quia ī me speālez dūotionē habuit. et locū vbi corp⁹ meū qescit dūotiōe sedula visitauit. et iō veni eū in hora sui exit⁹ visitare. Et ecce q̄dā albati totā domū īpleuerunt Quib⁹ ait marc⁹. Quare huc venistis. Et illi. Ut isti⁹ aiaz in ꝓspectu dñi pñtem⁹ Cui gulās aūt ꝓdict⁹ frat̄ p ꝓce dom⁹ a q̄ ego ista audiui. ꝓtinuo milit ⁊ oīa q̄ vidrat sibi recitās. cū mlto gaudio ī dño felicit obdormiuit.

LVIII.

De sancto marcellino papa

Marcellinus annis ix. et mēsib⁹. iiij. romanā eccliaz rexit. Hic iussu dyocleciani ⁊ maximiani capitur. et ad sacrificā dū adducit. Cū aūt nō assentiret. et ex ꝟ diuersoꝝ tormentoꝝ genera sustinere deberet. metu passionis duo gna incensi in sacrificio posuit. Tūc magna adest ifideliū leticia. sz fideles ingēl tristitia percussit. Uerūtn capite infirmato fortiora mēbra resurgūt et minas ꝑncipū pensant Tūc fideles ad sūmū pōtificē ꝓueniūt. ⁊ ipz plurimū redarguūt. Qđ ille cernēs. in ꝓcliuo epoꝝ se suꝑposuit iudicādū. Ad quē illi. Absit vt sūm⁹ pontifex ab aliq̄ iudicet. sz tu in te collige cāz tuā. et ꝓpo ore te diiudica Ipe autē iaz penitēs plūmū īgemuit. et seipm deposuit. sed tn eū ois ēcba iteruz reelegit. Qđ cesares audiētes. iterꝝ eū capi fecerūt. ⁊ dū nullaten⁹ sacrificare vellet eū decollari mandauerūt. Et iterꝝ creuit furoꝝ bostiū. vt infra mēsez. xvij. milia xp̄ianoꝝ ꝑimerent. Marcellinus autē dū decapitari ꝏberet se xp̄iana sepulta īdignū eē asseruit. ⁊ iō oēs q̄ se sepelire ꝑsumerēt. excōicauit Quappē corp⁹ ei⁹ insepultū. xxxv. dieb⁹ remānsit. Qđ ꝟ btūs petr⁹ apl̄s marcello successori ei⁹ apparuit dicens Frater marcelle quare non sepelis me. Cui ille. nonne dudum sepultus es domine Cui apl̄us. Me insepultum reputo q̄zdiu marcellinū insepultuz vidro. Cui ille. Mone dñe

nosti q̄a ille oēs q̄ eū sepelirēt anathema tiza uit. Cui petr⁹. Mone scptū est. q̄ se būiliat exaltabit. vñ ꝟ attēdre ꝏbuisti. Uade igit ⁊ ipz ad pedes meos sepelias. Qui statī iuit ⁊ iuste laudabilit cōpleuit.

LIX

De sancto vitali.

Ita⁹ quasi uiuens talis. q̄a qualis viuebat exterius in ope. talis erat int⁹ in corde. Uel vitalis a vita. vel vitalis viuēs alis. i. tuēs se alis vtutū Ipse enī fuit tanq̄z vnū de aialib⁹ dei q̄ vidit ezechiel. bñs in se q̄ttuor alas. s. alaz spes qua volabat in deū. alā timoris q̄ volabat in īfernū. alā cogitionis q̄ volabat in seipm. Eius passio ī libello gerualsi et ꝓtasij repta fuisse putatur.

Ita⁹ miles ꝓsularis. ex valeria vxore gerualsiuz et ꝓtasiuz genuit. ꝟ cuz paulino iudice rauēnā ingressus. cū quēdam ibidē xp̄ianū medicū nomie vesicinū. p⁹ multa tormētoꝝ genera iussuz decollari vīderet. ⁊ ille medic⁹ nimū expauisz exclamauit ad eum sctūs vitalis dicēs. Noli frater vesicine medice q̄ alios curare ꝓsueuisti teipum eterna morte occidere. et q̄ ad palmā martirij p multas passiones venisti noli coronā amittere tibi a dō parataz. Qđ vesicin⁹ audiēs ꝓfortat⁹ est. ⁊ de pauore suo penitēs martirū libent accepit. Sctūs autē vitalis eū honorifice sepelire fecit. et p⁹ ꝟ ad paulinū dñz suū vltra venire ꝓtēpsit. Ille vo nimū indignat⁹. tū q̄a ad se venire noluit. tū q̄a vesicinū sacrificare volentē retraxit. tū q̄a xp̄ianū se eē ostendit. iussit euz in eculeuz leuari. Cui dixit vitalis. Stultissim⁹ es si me putas decipe quia alios semper studui liberare. Et ait paulin⁹ ministris. Ducite eū ad palmā. ⁊ si sacrificare noluerit. foueā ꝑfūdissimā donec puenerutis ad aq̄z ibidē facite ⁊ ibi eū viuū ⁊ supinū sepelite Qđ et fecerūt ⁊ btūz vitalē ibidē viuū sepelierūt sub nerone q̄ cepit circa ānū dñi. lvij. Sacerdos autē q̄ ꝟ ꝓsiliū dederat. statī a demone arreptus p̄ septē dies insanies. in illo loco exclamabat dicens: Incendis me sancte vitalis. Die aūt

septima in flumē a dmone pcipitat⁹ misera bilit expirauit. Uxor aūt scti vitalis cum mediolanū rediret. iuenit qsdaz idolis imolātes. Qui cū eā hortarent vt idol' immolata comederet. rndit Christiana sū. non lz mihi de vris sacrificijs māducare Qd illi audiētes. tā dire eā vberauerūt q hoies sui q cuz ea erāt vsqz mediolanū eā semiuiuā dduxerūt. vbi ifra triduū felicit migauit ad dnm.

LX A

De virgine quadam antiochena.

Virgo quedam fuit antiochie c⁹ historiaz. Amb. in. ij. li. d vginib⁹ recitat in h vba. Antiochie nup vgo qdā fuit fugitās publici vis⁹ ostētationē. Sz q mag viroz vitabat ocl'os incēdebat affect⁹ eo āpli⁹ ipudicos. Pulcritudo eni audita nec visa pl⁹ desidrat duob⁹ stimul' cupiditatū amoris et cogtionis duz et nihil occurrit qd min⁹ placeat. ꝛ pl⁹ putat ee qd placeat. qd n idex ocul⁹ explorat. sz anim⁹ amator exoptat. Itaqz sctā vgo ne diutius aleret potiēde spes cupiditatis. integtatē pudoris pfessa sic restrixit impboz facies. vt iā nō amaret sz pdret. Ecce psecutio. Puella fugere nescia. etate pauida. ne incideret in insidiatores pudoris. aim ad vtutē pauit tā religiosa vt mortē nō timeret. taz pudica vt mortē expectaret. Uenit eniz corone dies maxia oim expectatio. pducit puella duplx pfessa certamē et castitatis ꝛ religionis. Sz vbi vidrūt cstātiā pfessionis. metū pudoris patā ad cruciat⁹. erubescētē ad aspect⁹ excogitare ceperūt quēadmodū spe castitatis religionē tollerēt. vt cū id abstulissēt qd erat āpli⁹ etiā id eripēt qd derelinqrēt. Aut sacrificare vginē. aut lupanari pstitui iubēt Quomodo colūt deos suos q sic vidicāt. aut quēadmod ipi viuūt q ita iudicant. Hec puella nō q de religione ambigeret. sz q de pudore trepidaret ipa secū inqt Quid agim⁹ hodie aut martyr. aut vgo. alta nob inuidet corona. Sz nec vginis nomē agnoscit vbi vginitatis autor negat Nā quēadmod vgo si meretcē colas. Quēadmodū vgo si adulterz diligas. Quēadmodū vgo si amorem petas Tolerabili⁹ est mētē vginē qz carnē habere. Utrūqz bonū si liceat. et si nō liceat. saltē nō hoi caste sed deo sim⁹. Et raab meretx fuit. sed postqz dno credidit salutē inuenit. Et iudith se vt adulto placeret ornauit. q tn qa h religione nō amore faciebat. nemo eā adulterā iudicabat. Bn successit exēplū. Naz si illa q se cōmisit religioni et pudorez suauit. et patriā fortass et nos suādo religionē suabim⁹ et castitatē. Qz si iudith pudiciciā religioni pferre voluissz. pdita pata etiā pudiciciā pdidisset. Itaqz talib⁹ informata exēpl' siml' aio tenēs vba dni qb⁹ ait. qcūqz pdiderit animā suā ppter me inueniet eā. fleuit et tacuit ne eā vel loquētē adult audiret. nec pudoris elegit iniuriā. sed xpi recusauit. Estimate vtrū adultare potuerit corpe q nec voce adulterauit Iā dudū verecūdebat orō mea. ꝛ qsi adire gestoz seriē criosaz atqz explanare. formidat. Claudite aures vgines dei. ducit puella dei ad lupanar. Sz apite aures vgines dei. vgo pstitui pōt. adultari nō potest Ubicūqz di vgo ē tēplū di est. nec lupanaria ifamāt castitatē sz castitas et loci abolet ifamiā Ingēs petulātiū cursus fit ad fornicē. Discite martyz miracula sctē vgines. Discite horū vocabula. Claudit int⁹ columba. strepūt accipitres foris. Certāt singuli q pdā pmul iuadat. B At illa manib⁹ ad celū leuatis. qsi ad domū orōnis venisset. nō ad libidinis diuersoriū. xpe inqt domuisti vgini feros leones. potes domare etiā hoim feras mentes. Chaldeis rorauit ignis. iudeis sese vnda suspēdit. miscdia tua nō nata sua. Susāna ad suppliciū genua flexit. et de adulteris triūphauit. Aruit dextra q tēpli tui dona violabat Nunc templum ipsuz attrectatur tuū. ne patiaris incestum sacrilegij. qui non passus es furtum. Benedicatur et nunc nomē tuum. vt q ad adulterium virgo veni. virgo discedam. Uix compleuerat orationem. et ecce miles specie terribilis irrupit. quemadmodum virgo tremuit. cui populus tremēs cessit. Sed illa non immemor lectionis. Et daniel inqt suppliciū susanne spectaturus aduenerat. et quā ppl's dānauerat vnus ab

soluit. ¶Potest et in ꝑ lupi habitu ouis latere. Habet et xp̃s milites suos q̃ etiã legiões bz. Aut fortasse pcussor intrauit. ne vereari aĩa et tales solẽt martyres facere. Ovgo fides tua te saluã fecit. Cui miles. Queso ne pauceas soror. huc veni saluare aĩaz nõ pdere Serua me vt ipa fueris. Quasi adulti gressus si vis martir egrediar. Vestimẽta mutem. Cõuenit mea tibi. et tua mihi. sz vtra q3 xp̃o. Tua vestis me vex militem faciet. et mea te vginẽ. Bñ tu vestieris. ego melius exuar. vt me pfector agnoscat. Sume habitũ q̃ abscõdat feminã. trade q̃ consecret martyrẽ. Indue clamidẽ q̃ occultet mẽbra vgis. et habet pudorẽ. sume pileũ q̃ tegat crines. absc̃odat ora. solẽt erubescere q̃ lupanar intrauerũt. Sane cuz egressa fueris. ne respicias retro. memor vxoris lot q̃ naturã suã. q3 impudicos licz castis oculis aspexit. amisit. nec vereare ne q̃d peat sacrificiõ Ego pro te hostiã deo me reddã. tu p me militem xp̃o bñs bonam militiã castitatis. q̃ stipendijs militat. sẽpiternis. lorica iustitie que spũali munimine corp9 induat. scutũ fidei q̃ vuln9 repellat. galea salutis. Ibi enĩ ẽ pfectus nr̃e salutis vbi est xp̃s. q̃nã mulieris caput est vir. vginuz xp̃s. Et int ꝑ vba clamidẽ exuit suspectus tñ adhuc habit9 et pfectoris et adulteri. Virgo cerulicẽ. clamidẽ cepit miles offerre Que põpa illa. que gẽtia. cũ in lupanari de martyrio certarẽt. Addant pfone miles. vgo Hedissites inẽ se natã. sz dei miseratõe pliles. vt cõpleat oraculũ. Tũc lupi. agni simil pascẽtur. Ecce agna et lup9 nõ solũ simil pascunt. sed etiã imolant. Quid pla. Mutato habitu euolat puella de laqueo. iam non suis alis. vtpote q̃ spũalib9 ferebat. Et q̃d nulla vnq3 viderũt secula. Egredit de lupanari vgo xp̃i Alt illi qui videbãt oculis. et non videbant corde. ceu raptores ad agnam lupi fremere ad preda3. vnus q̃ erat immodestior introiuit. Sed vbi hausit oculis rei textũ. q̃d hoc iquit est. puella ingressa est vir videtur. Ecce nõ fabulosũ illud cerua p vgine. sed q̃d vex est miles ex vgine. Alt etiã audierã. nõ crediderã q̃ agõ xp̃s in vina puertit. iaz mutare cepit sexũ. Recedam9 hinc duz adhuc q̃d fuim9 sum9. Nũ q̃d et ipe mutat9 sũ q̃ aliud cerno q3 credo. Ad lupanar veni cerno vadimoniũ. et tñ dũ mutat9 egrediar. pudicus exibo q̃ adulter intrauit. iudicio rei q̃a debebat tãto corona victori. dãnat9 ẽ p vgie q̃ p vgine cõpbẽs9 est. ita de lupanari nõ solũ vgines sz etiã martyres exierũt. ¶ Fert puella ad locum supplicij cucurrisse. certasse ambos de nece. Cuz ille diceret ego sũ iuss9 occidi. te absoluit snia qñ me tenuit. Alt illa clamauit. Nõ ego te vadẽ mortis elegi. sz p fidẽ pudoris optaui. Si pudor q̃rit manet sex9. Si sanguis exponit fideiussorẽ nõ desidero. Vñ dissoluaz bẽo. in me lata est snia q̃ p me lata est. Certe si pecunie te fideiussorẽ dedissem. et absente me iudex tuuz cẽsũ feneratori adiudicassz eadẽ me snia puiceres meo primonio soluere tuos nex9 Si recusarẽ. q̃s me indignã morte cẽseret. Quãto maior ẽ capitis b9 cẽsura. Moriar innocẽs ne moriar nocẽs. Nihil mediũ ẽ bodie. aut rea ero sanguinis tui. aut martyr mei Si cito redis q̃s me audeat excludere. Si morã feci. quis me audeat absoluere ¶Pl9 legib9 debeo rea nõ solũ fuge mee. sz etiã cedis aliene Sufficiunt mẽbra morti q̃ nõ sufficiebãt iniurie. est i vgie vl̃neri loc9 q̃ ñ erat pumelie. Ego opbriũ declinaui nõ martyriuz. Tibi cessi veste nõ pfessionẽ mutaui. Oz si mihi pripis morte nõ redemisti me. sz circũuenisti. Caue q̃so ne predas. caue ne ꝓdicere audas. Nolo eripe bñficiũ q̃d dedisti. Bũ mihi bac sere tiã negas illã restituis supiorẽ. Snia enĩz se tẽtia supioze mutat. Si posterior me non tenet supior snia tenet ¶Possũ9 vtriq3 satisfacere snie. si me pus patiaris occidi. In te bñt aliã quã exerceãt penã i vgie obnoxi9 pudorẽ. Itaq3 glorioso3 eris si videaris dadultã martyrẽ fecisse q3 d martyre adulterã reddidisse. Quid expectatis. duo prẽderũt. tabo vicerũt. nec diuisa est corona sz addita. Itasci martyres iuicẽ sibi bñficia pferẽtes. alia pncipiũ martyrio debit alt effectũ . B Alt etiam p Borum gimnasia damonem et sintbiam pictagoreos incolas ferunt. Quorum vnus cum eẽt morti adiudicat9 cẽ mẽdandoz suoz temp9 popposcit. Tyrãn9 aũt

astutissim⁹ cuz repiri nō posse existimaret pe
tiuit vt sponsorē daret q̄ p se ferirēt si ipe mo
rā faceret. Quid ō duob⁹ pclari⁹ nescio' vtz
qz pclarz. alt̄ vadē mortis inuenīt. alter se obtu
lit. Itaqz cū reus morā supplicio faceret fide
iussor sereno vultu mortē nō recusauit. Cuz
duceret amic⁹ reuers⁹ ē. ceruicē sbstituit. col
la subiecit. Tūc āmirat⁹ tirānus charioremꝑ
bis amicicīā q̄z vitā fuisse. petuit ut ipe ab
ipis q̄s dānauerat ī amicicīā recipet. Tātaz
vtutis eē grām vt tirannū inclinaret. digna
laude. sed mīora nrīs. Mā illi ambo viri. hic
vna vgo q̄ pmo etiā sexū vincerz. Illi amici
isti icogniti. Illi tirāno vni se obtulerūt. isti
tirānis plurib⁹. ac etiā cruēliorib⁹. q̄ ille pe
cit isti occiderūt. Int illos in vno obnoxia
ncītas. i bis ambor volūtas liba. Hoc q̄z
isti prudētiores. qr illis studij sui finis ami
icie gīa. istis corona martirij. Illi enī certa
uerunt hoibus. isto dño. hec Ambrosi⁹.

LXI.

De sancto Petro nouo martire

Petrus interpreta
tur agnoscēs vl discalcīās. Vl ō
petr⁹ a petros q̄ ē firmū. Ider B
intelligūt tria pulegia q̄ fuerūt in btō petro
Fuit ei pdicator egregi⁹. z inde ō agnoscēs.
quia z pfectā scripturarz noticiā būit z in p
dicatōe q̄d cuiqz ꝓueniret. agnouit. Scdo
fuit vgo purissim⁹. et iñ ō discalcians. qr a
pedib⁹ suarz affectionū oēm amorē mortuū
discalciauit et exuit. vt ñ solū corpe sed etiaz
mēte vgo eēt. Tercio fuit martir dñi glios⁹
et iñ fuit firm⁹. qr martiriū p defensiōe fidei
constanter sustinuit.

Petrus nouus martir ō ordine pdi
catorz. fidei pugil egregi⁹. de ciuita
te veronēsi exitit orīūd⁹. Hic tāqz
splendidū lumē de fumo. liliū candēs ō sen
tibus. rubēs rosa de spinis exorit. dū de pen
tib⁹ p errorē excecatis. lucid⁹ pdicator exur
git. z de sauciatis mēte. corpeqz corruptis vi
ginale decus pcedit. ac de spinis. i. etno incē
dio deputatis. inclitus martir ascēdit. Ida
rētes nāqz suos infideles z hereticos btūs
Petr⁹ būit. a q̄z tñ errore se penit⁹ mundū
puauit. Cū aūt adhuc septē eēt ānorz. z a scol
rediret. a patruo suo q̄ berelim sapiebat. q̄d
nā in scol didicerit interrogat. Qui rñdit se
didicisse Credo in deū pr̄em oīpo. creatorē
celi z trē ꝛc. Et ille. Nolī dicere creatorē celi z
tre. cū ipe visibiliū creator ñ fuerit. sz diabol⁹
oīa ista q̄ vident creauerit. Ipse vo puer se
poti⁹ velle dicere sīc legerat affirmabat. z sīc
scriptum erat se poti⁹ credere velle dicebat.
Tūc ille p autoritates B ei psuadere vt pote
rat nitebat. Quas oēs puer spūsco repletus
sic ꝑ eū conuertit. eūqz ꝑpo gladio interemit
vt ille q̄ diuerteret ñ hrēt. Qui īdigne ferēs
a puero se ꝓfusum. patri totū q̄d int se gestū
fuerat retulit. z vt petrinū a scol remoueret
modis oībus psuasit. Timeo ei ait. ne cū pe
trinus bñ fuerit erudit⁹ ad meretricē illā ro
manā ecclīaz se ꝓferat. z sic fidē nrām ōstru
at z ꝓfundat. Qui nesciēs vez dixit. dū petz
hereticorz pfidiā destructurz eē tanqz alt̄ cay
phas ꝓphauit. Sed qr res a deo fiebat. pat̄
frīs monitis assensum nō pbuit. sperās q̄ p
aliquē hereslarchā ad suā sectā eū trahi face
ret. cū in grāmaticalib⁹ fieret erudit⁹.

Videns igit puer sctūs nō eē tutū cuz scorz
piōib⁹ būtare. mūdū pentesqz despicīēs. mū
dus ipe fratrz pdicatorz ordinē introiuit. In
q̄ q̄dē ordie q̄z laudabiliter vixerit. Innocēt⁹
papa in sua epla apit di. Cū eiz btūs Petr⁹
a mundi fallacijs i adolescētie annis puide
declinasset. ad ordinē fratrz pdicatorz se trā
stulit. In q̄ q̄dē ordine. xxx. fere ānorz spacio
fultus caterua vtutū. fide pābula. spe astan
te. comitāte charitate sic pualuit z pfecit circ
ca defensionē ipsi⁹ fidei. p q̄ tot⁹ ardebat q̄ ꝯ
illius diros hostes mēte ītrepida. feruētiqz
spū ꝓtinuū certamē exercēs. suū tandē ago
nem diutinū victrici supāte martirio felicit
pfūmauit. Et sic petr⁹ firm⁹ ī petra fidei pe
tra demū passiōis allusus. ad petrā xp̄m di
gne laureand⁹ ascēdit. Virginitatē q̄z men
tis z corpis sp illibatā puauit. nec alic⁹ mo
talis crimis vnq̄z sensit ꝓtactū. sic suorz con
fessor fideli testimonio ē pbatū. Et qr puus
delicate nutrit⁹ ꝓteruit in dñm. carnē suam
assidua cibi z pot⁹ pcitate restrīxit. Ne vero
p ocij desidiā hostilibus pateret insidijs. in

iustificatiōibus dñi exercebat assidue. vt eo circa licita totaliter occupato. locū in ipso illicita nō hrēnt. ⁊ a spūalib⁹ neq̄cijs tutus eēt. Nocturna q̄dē silentia hūane deputata q̄eti post dormitōem breuē d̄currebat ī studijs lectōnū. ⁊ somnit p̄s vigilijs occupabat. Dies aūt īpendebat ꝯmodis aīaꝝ. vl' sedul' imminēdo p̄dicatōib⁹. vel ꝯfessionū audientie insistēdo. aut hereticoꝝ dogma pestifeꝝ validis rōnib⁹ cōfutando. In q̄b⁹ spēalis g̃tie dono noscit' claruisse. Deuotōe insup g̃tus hūilitate lenis. obedientia placid⁹. benignitate suauis. pietate ꝯpatiēs. patīa ꝯstās. caritate p̄stabil'. ⁊ ī cūctis moꝝ maturitate ꝯpositus. alios ꝓfusis v̄tutū aromatib⁹ attrahebat. Feruēs q̄z amator fidei. cultor p̄cipuus ꝓpugnator ardens. Sic aīo suo fidē impsserat. sic se totū in illi⁹ mācipauerat obsequiū q̄ q̄q̄z ipsi⁹ opa ⁊ v̄ba v̄tute fidei redolebāt. Pro hac q̄z mortē subire cupiēs. h̄ p̄ncipalit' a dño attētis ⁊ crebris postulatōib⁹ supplicasse ꝓbat'. q̄ nō sineret eū ex hac luce migre. nisi sumpto ꝓ illo calice passiōis. Nc fraudatus est tandē a desiderio suo. C Multis v̄o in vita sua miracul' claruit. Nā cum apd̄ mediolanū q̄ndā ep̄m hereticoꝝ a fidelib⁹ captū. bt̄s Petr⁹ examīaret. et mlti ep̄i et religiosi ⁊ maxīa ꝑs ciuitatis illuc ꝯuenisset ⁊ dies tū p̄dicatōe. tum examīatione ī lōgū ꝓtracta fuissz. ⁊ maxim⁹ est⁹ cūctos affligeret. dixit heresiarcha corā oībus. O petre puerse. si tu es ita sct̄s sic hic stult⁹ ꝓpl's te eē affirmat. cur eū estu mori ꝑmittis. ⁊ ñ rogas dñm ut nubē aliq̄m int̄ponat. vt ñ moriat' hic stultus ꝓpl's tāto estu. Ad quē bt̄s Petr⁹ rñdit. Si vis ꝓmittere te abnegatuꝝ heresim tuā. ⁊ fidē catholicā receptuꝝ. rogabo dñm. ⁊ faciet quod dixisti. Tūc fautores hereticorum ꝯclamātes heresiarche dixerūt. Promitte ꝓmitte. Credebāt enī q̄ fieri non possz. q̄d bt̄s se factuꝝ corā oīb⁹ spopōdit. ⁊ maxīe cū nll'a vl' mīma nubecula ī aere appareret. Catholici āt sup ꝓmissione bt̄i Petri tristari ceperūt. timentes ne fides catholica ex h̄ ꝯfusioni pateret. Cū ergo heretic⁹ se obligare nollz. bt̄s Petrus cū mag̃ fiducia dixit. Ad h̄ q̄ verus de⁹ visibiliū ⁊ īuisibilium creator mōstret'. ⁊ ad ꝯsolatōem fideliū. ⁊ ad ꝯfusiōez hereticoꝝ. rogo deū vt aliq̄ nubecula ascēdat. ⁊ se int' solē ⁊ ꝓpl'm int̄ponat. Qd̄ mox p̄misso crucis signacl'o factū fuit ꝑ magnā horā ī modū papilionis ꝓpl'm nubecl'a ꝓtegente. Contract⁹ q̄dā noīe Asserbus. cū ꝑ. v. ānos māsissz ꝯtract⁹. ita vt ꝑ t̄rā ī sextario traheret'. mediolanū ad bt̄m Petrū duct⁹ fuit. Quē cū bt̄us Pert⁹ signasset ꝯtinuo sanat⁹ surrexit. Quedā etiā miracula q̄ ꝑ eum dñs dū viueret fec̄. Innocentius in p̄dicta epl'a recitat di. Cuiusdā nobilis filiū p̄ nimio ⁊ horribili toti⁹ gule tumore. nec loq̄ nec spirare valentē. leuatis ad dominū maībus. ⁊ crucis in eo facto signacl'o illoq̄z accipiēte ip̄ius capam. ⁊ infirmo supponēte eū ilico sanauit. Idē nobil' vehemēti postmodū corpis torsione g̃uatus. credēs et metuēs exinde sibi mortis īminere discrimē. capam ip̄am quā extūc ꝯseruauerat reuerenter fec̄ afferri. q̄ suo apposita pectori. mox vermē q̄ndam duo hñtem capita. ⁊ piloruz densitate villosum. euomuit. plena liberatōne secuta. Cuidā iuueni muto īmisso in os eius digito sueq̄z līgue soluto ligamine bñficiū loq̄le ꝯcessit. Hec ⁊ alia pl'a dū viueret dignatus ē ꝑ eū dñs opari. B Verum cū pestis heretica in lōbardie ꝓuintia pullularet. ⁊ mltas iā ciuitates ꝯtagiōe pestifera infecisset. sūmus pontifex ad pestem diabolicā abolendā diuersos inq̄sitores de ordine p̄dicatoꝝ in diuers lōbardie ꝑtibus delegauit. Sz cū apd̄ mediolanū heretici ñ solū multi nūero. sz etiā magni secl'ari potētia. acuti fraudulēta eloq̄ntia. ⁊ plenī diabolica scientia residerēt. sūmus pontifex sciēs et intelligēs bt̄m Petꝝ viꝝ eē magnanimū qui ab hostiū multitudīe nō paueret. animaduertēs q̄z eius ꝯstantē v̄tutē ꝑ quā aduersarioꝝ potētie nc ī modico cederz. ꝯgnoscēs etiā eius facundiā ꝑ quā facile hereticoꝝ fallacias detegeret. nō ignorās insup ip̄m ī diuīa plene sapīa eruditū. ꝑ quā friuola hereticoꝝ argumēta rōnabilit' ꝯfutaret. ipsuz tam strenuū fidei pugilē. ⁊ tā indefessuz dñi bellatorē in mediolano ⁊ eius comitatu instituit. ⁊ inq̄sitorē suum autoritate concessa

plenaria ordinauit. Ipe igit̄ iniūctū officiū diligent̄ exercens. hereticos vbiq3 pq̄rebat. nullā eis req̄ez tribuēs s3 mirabilr̄ oēs ꝯfundens. potent̄ expellēs. sapient̄ ꝯuincēs. ita vt non possent resistere sapie ⁊ spūi q̄ p eū loq̄bat̄. Qd̄ vidētes heretici ⁊ dolētes. d̄ ipius morte cū suis fautorib⁹ tractare ceperūt. arbitrātes se posse pacifice viuere. si eoꝝ tā valid⁹ ꝑsecutor d̄ medio tolleret̄ Cū igit̄ p̄dicator ītrepid⁹ mox martir futur⁹ d̄ cumis mediolanū ꝑ inquirēdis hereticis ꝑgeret. ī ipo itinere palmā martirij assecut⁹ ē. sic̄ innocēti⁹ explicat ī hec v̄ba. Cū de ciuitate cumana vbi fratꝝ sui ordīs ibi morantiū p̄or erat. mediolanū ꝑgeret ꝑ exeq̄nda inq̄sitōe ꝯ hereticos sibi ab apl̄ica sede ꝯcessa. sic̄ in publica p̄dicatōe p̄dixerat. q̄dā d̄ ipoꝝ hereticoꝝ credentib⁹ p̄ce illoꝝ induct⁹ ⁊ p̄cio. ī eū salutaris ꝓpositi iter ꝑseq̄ntē funestus insilijt. in agnū vtiq3 lup⁹. ferus ī mitē. ī pius in piuz. furibūdus ī māsuetū. ī modestū effrenis. ꝓphan⁹ ī sctm p̄sumit insultū. exercet conatū mortē intētat. sacꝝ aūt caput illi⁹ crudelr̄ īpetēs. ⁊ diris in ipm̄ imp̄ssis vulnerib⁹. ⁊ satiato sanguīe iusti ense. venerandū illū ñ diuertentē ab hoste. s3 exhibētē se ꝓtin⁹ hostiā et cesoris sustinētē in patīa truces ict⁹ dimisit. spū supna petēte. in ipo loco passiōis occisum Ipo q̄3 sacrilego ꝑcussuras in xp̄i ministꝝ gemīas inculcāte. ille ñ q̄rula voce gemēs vl̄ murmurās s3 sufferēs omīa patient̄ suū dño ꝯmēdabat spūm di. In man⁹ tuas do. ꝯ. spi. meū. Symbolū etiā cepit dicere fidei. c⁹ nec ī h̄ articulo desijt esse p̄co. put ipe nephād⁹ q̄ a fidelib⁹ captus fuit. ⁊ q̄dā frat̄ dñicus q̄ comes illi⁹ erat. ⁊ ab ipo lictore ꝑcussus diebus aliq̄bus supuixit. postea retulerūt S3 cū adhuc martir dñi palpitarz. cultellū crudel̄ lictor arripuit. ⁊ ꝑ latera ei⁹ trāsfixit. In ipa aūt die sui martirij confessor martir ꝓpha et doctor q̄dāmō esse ꝓmeruit Cōfessor in eo q̄ fidē xp̄i int̄ tormēta ꝯstantissime ꝯfessus fuit. ⁊ ī eo q̄ ipa die ꝯfessione more solito fctā. obtulit d̄o sacrificiū laudis. Martir in eo q̄ ꝓ defensiōe fidei sanguinē suū fudit. Propha ī eo q̄ cū ipe tūc q̄rtanā pateret̄. ⁊ socij dicerēt q̄ ñ possent mediolanum applicare. Ille rñdit. Si nō poterim⁹ ad domū fratꝝ ꝑuenire. apd̄ sctm Simplicianū poterim⁹ hospitari. Qd̄ ⁊ factū ē Nā cū sacꝝ ei⁹ corpus deferret̄. frēs ꝓpt̄ nimiaz ꝓpl̄i freq̄ntiā ñ potuerūt illd̄ eadē die ad domū d̄ducere. sed apd̄ sctm simplicianuz deposuerūt. ⁊ ibidē ea nocte ꝑmāsit. Doctor ī eo q̄ etiā cū pateret̄ fidē verā edocuit. dum simbolū fidei clara voce cecinit. E Ei⁹ q̄3 passio venerāda dñice passiōi sil̄is mlt̄ū fuisse videt̄. Xp̄us enī passus ē ꝓ v̄itate quā p̄dicabat. Petrus ꝓ v̄itate fidei quā defendebat. Xp̄s passus ē ab infideli ꝓpl̄o iudeoꝝ Petrus ab infideli turba hereticoꝝ. Xp̄us ī pascali tpe crucifigit̄. Petr⁹ eodē tpe martiriū patit̄ Christus cū pateret̄. in man⁹ tuas dñe cō. spūm meū dicebat. Petrus cū occideret̄ v̄ba eadē clamitabat. Christ⁹ ꝓ. xxx. denarijs tradit⁹ fuit vt crucifigeret̄. Petr⁹ ꝓ xl. libris papiensiū fuit vēditus vt int̄ficeret̄. Christus ꝑ passionē suā ad fidē multos adduxit. petr⁹ ꝑ martiriū hereticos mlt̄os cōuertit. Quāuis eī egregi⁹ doctor ⁊ fidei pugil. hereticorū dogma pestifeꝝ ī vita sua pl̄imū eradicauerit. post mortē tñ suā eius meritis ⁊ choruscātibus miracul̄ fuit adeo extirpatū. vt q̄3 pl̄imi errorē suū relinq̄rent. ⁊ ad gremiū sctē eccl̄ie ꝯuolarēt. ita vt ciuitas mediolanū ⁊ comitat⁹ eiusdē. vbi tot hereticoꝝ ꝯuenticula residebāt. ad̄o purgata est. vt alijs expulsis ⁊ alijs ad fidez cōuersis null⁹ ibidē auderet aliq̄lit̄ ꝯpere. Plures etiā de eis maximi ⁊ famosi. p̄dicatoꝝ ordinē sunt ingressi. q̄ vsq3 nūc cūctos hereticos ⁊ fautores feruore mirabili ꝑsequūtur Sic noster sāpson plures philisteos int̄fec̄ moriens q̄3 occideret viuēs. Sic g̃nū frumēti cadēs in terrā. ⁊ infideliū maībus ꝯp̄ssum ⁊ mortuū. vberē ꝯsurgit in spicā. Sic botrus in torculari calcat⁹. liq̄ris redūdat in copiā Sic aromata pilo ꝯtusa. odorē pleni⁹ circū fundūt. Sic g̃nū sinapis ꝯtritū v̄tutē suam multipl̄r demōstrauit. F Post sancti viri gl̄iosum triūphū multis eū dñs miracul̄ illustrauit. q̄ꝝ q̄dam sūm⁹ pōtifex refert dicēs. Post mortē ipius lāpades ad sepulcrū ei⁹ d̄pendētes pluries ꝑ seipas absq3 oī

De sctō Petro nouō martire.

humano studio ⁊ mīsterio diuīt⁹ sunt accense. q⁹ ꝓueniens nimis erat vt q̄ igne ⁊ lumine fidei excellent clarueret. singl'are ō ipō ignis ac lumīs mirac'lm appareret. Quidam āt cū vesceret cū alijs et ei⁹ sanctitatez et miracula deprauaret. sūpto q̄dā sub attestatōe morsello q eū nō posset si circa ꝫ ōlin q̄ret trāsglutire. sensit mox ipm sic gutturi īherentē vt illū inducere vel educere nō valeret. Quare ilico penitēs. ⁊ iā vult⁹ mutato colore. q̄si sentiēs vicinū mortis euētū. fctō intra se voto q linguā de ceto ad talia nō laxaret. fuit ptin⁹ illo euomito liberat⁹. Hydropica q̄dā ad locū passiōis e⁹ auxilio viri sui vix ꝓueniens. fusa ibi oratōne sanitatē integrā mox recepit. Obsessas a demonibus martir ipe delectis illis cū mlto sāguis vomitu ō corpib⁹ lib̄auit. febres expulit. lāguores q curauit plīmos ⁊ diuersos. Quidā sinistre man⁹ digitū ex morbo fistule plīmorū foraminū ꝓcauitate defossū mira ꝓsolidatōe sanauit. Quidā insup puer ex casu grauissimo sic oppressus. vt motu ⁊ sensu penitus destitut⁹ tanq̄ mortu⁹ defleret. mox apposita ō terra suo pectori sacro ei⁹ martiris cruore ꝓtacta i columis resurrexit. Quedā etiā mlr cui⁹ carnē cancer edax sedula corrosione vorabat. limitis hmōi ira ꝑ ineruis est curata. Alij etiā diuerſ infirit⁹ occupati. q̄ sepulcr eius in vehiclis ⁊ alijs sustentat' adierūt. exinde postmodū plena incolumitate recepta sine alīq̄b⁹ subsidijs rediere. Cuz aūt sūm⁹ pontifex Innocenti⁹ q̄rt⁹ btm petr martirē sctōr catbalogo ascripsisset. frēs apō mediolanū ad capitulū ꝓnerūt. Volētes āt ei⁹ corpus ad altiorē locū trāsferre. cū plus q̄z pānū sub tra iacuisset. ita sanū ⁊ integr atq̄z sine alic⁹ exalatōe fetoris reptum ē. ac si eadez die fuisset sepultū. Frēs igit sup magnū pulpitū iuxta plateā corpus ei⁹ cū mag̃ reuerētia deduxerunt. ⁊ ibidē sic sanū ⁊ integr coram oi ꝑplo ē ostēsuz. et ab eo supplicit inuocatū. Preter miracla supdicta ilitteris sūmi pōtificis posita pla alia sūt ꝓpta. Nā sup locū passiōis eius sepe lumīaria de celo descendētia ples religiosi alijq̄z q̄z ples visibilr conspexerūt. Inter que luminaria duos frēs in hītu pdicatorz se vidisse testati sunt. Quidā iuuenis noīe Guifred⁹ alias gūfred⁹ de ciuitate cumana. dū de panno tunice sācti Petri brēt et q̄dam heretic⁹ eidē deridendo diceret. vt si sctūz eū crederet in ignē pannū ipm picaret. ⁊ si ꝓburi nō ꝓtingeret. absq̄z dubio seis eēt. ⁊ ipe sue fidei adhererz. Mox q̄z sup carbones accēsos pānū sctī petri iecit. sz ab ipso igne alti⁹ resilijt. deinde p se sup ipos carbones resiliēs. ipos ardentes penit⁹ extinxit. Tūc incredul⁹ ille dixit. Sic p oīa pann⁹ tunice mee faciet. Posit⁹ ē igit sup alios carbones ex vna pte pān⁹ heretici. ⁊ ex alia pte pān⁹ sancti petri. Pdann⁹ aūt heretici mox vt ignis calorez sensit penit⁹ ē ꝓbustus. pannus vo sctī petri in igne ꝑualuit. ⁊ ignē ipm extinxit. ita q̄ nec pilus aliq̄s ꝓbustus fuit. Q̄d vidēs heretic⁹ ad viam vitatis rediit et miracl'm oībus publicauit. Apud florētiam iuuenis q̄dā heretica prauitate corruptus. cū in ecc'lia fratrz de florentia cū q̄busdā alijs iuuenib⁹ añ q̄ndā tabulā vbi ē ꝓpictū martiriū sctī Petri staret. vidēs lictorē eū pcutientē ense gīato gladio. ipe dixit. Vtinā ego ibi fuissez. q⁹ validi⁹ pcussissez Quo dicto statī mut⁹ effectus ē. Cū q̄z socij req̄rerent q̄d brēt. ⁊ ipe nichil rīdere posset. eum domū reduxerūt. Sz cuz in via ecc'liam q̄ndā sctī Dicbael vidisset. elapsus de maib⁹ socioꝝ ecc'liaz intrauit. ⁊ flectēs genua. corde sctm Petrū rogauit vt sibi pceret. voto sic potuit se obligās. q̄ si liberaret pctā sua ꝓfiteret. ⁊ oēm heresim abnegaret. Tūc subito loq̄la recupauit. ⁊ venīs ad domū fratrz iurata heresi pctā sua ꝓfessus ē. data licētia ꝓfessori q ꝫ i pl'o p̄dicaret. Ipe q̄z i publica fratrz p̄dicatōne surgēs coram oi m'litudie ꝫ ꝓfess⁹ est. Navis q̄dā dū in medio maris pene naufragiū pateret sena fluctuū inūdatōe q̄ssata. oēsq̄z caligiosa noctis tenebrs teneret. diuersorū scōrz suffragia postulabāt. sz cū nullū sue liberatōis videret indicium seq̄z pclitari plīmū formidaret. q̄dā de eis natōe ianuēs facto silētio sic eos alloquitur. Viri frēs. nunq̄d ñ audistis q̄lit' q̄dam frat de ordine p̄dicatorz noīe frat Petrus nup

De scto Petro noūo martire.

ob defensionē fidei catholice sit ab hereticis infectus. multaq; p eū dñs sig̃ ondat. Nūc igit̃ devote eius patrocinū ip̄lorem⁹. q; spero q; a nrā neq; postulatōe fraudabimur Assentiūt vniuersi. bēm petr̄ i sui auxiliū d uotis p̄cib⁹ iuocātes. Illis sic orātib⁹ mox antēna nauis in q̄ velum aptēdit. cereis accēsis tota plēa ꝓspicit. ita q; oīs obscuritas ip̄or cereor mirabili fulgore fugat. noxq; illa tā caliginosa i diē clarissimū ꝓmutat. Respicientes viderūt q̄ndā cū hitu fratr̄ p̄dicatorū sup velū stantē. de q̄ nulli dubiū fuit quī btūs petr⁹ extiterit. Cū ergo p̄dicti naute ianuā incolumes advenissēt. ad domū fratrū p̄dicator̄ venerūt. et deo & btō petro gr̄as referētes. eisdē frib⁹ totius miracli seriē narrauerūt. ¶ Mulier q̄dā in flādria cū iam tres filios mortuos peperisset. & ex hoc a viro odio hr̄etur. rogavit scm petr̄ vt sibi i auxiliū fieret. Cū ergo q̄rtū filiū pepisset. silr mortuus ē reptus. Quē mat accipiēs ad rogā dū scm petr̄ totū se ꝓtulit. eū vt filiū suū reviuiscere faceret. p̄cib⁹ devotis exorās. Vix orōem ꝓpleverat. et ecce q̄ erat mortu⁹ apparuit viu⁹. Cū igit̃ ad baptismū portat⁹ fuisset et vt ꝓres vocaret diffinitū eēt. sacerdos cū eius nomē dicere debuit. nesciēs dixit. petr⁹. Ān istud nomē postmodū ex devotōe scī petri sp retinuit ¶ In puītia theutonie apō tractū. mulieres q̄dā videntes ad eccl̄iam fratr̄ p̄dicator̄ i honore scī ¶petri martiris magnū ꝓcursum fieri ip̄lor duxerūt in platea ꝓsistēret & filarēt astātib⁹ sic dicebāt. Ecce isti p̄dicatores oēm modū lucrādi noverūt. nā vt magnā possint pecuniaz cumulare. & lata edificare palacia. vnū nouū martirē inuenerūt. Cū hec & filia dicerēt. ecce subito filū totuz sanguīe cruētat̄. & digiti quib⁹ filū torq̄bāt. sanguīe mox replēt. Qd ille videntes & admirātes digitos diligent exterguūt ne forte in eis accidissz aliq̄ incisura. Cū digitos omīno sanos cōspicerent. & filū sic sanguinolētū viderēt. tremētes ac penitētes dicere ceperūt. Vere q; p̄ciosi martiris sanguini detraxim⁹. nob ꝑ sanguis miracm tā stupendū evenit. Currētes igit̃ ad domū fratr̄ ꝓri oīa exposuerūt. ac filū sāguīe cruētatū eid̄ p̄ntaverūt. ¶Prior ā ad mr̄or instantiā solēnē p̄dicatōz ꝓvocavit. & q̄dq̄ p̄dictis mulierib⁹ acciderat cor̄ oīb⁹ retulit. filū ip̄m sic cruētatū oīb⁹ ondit. Vex q̄daz magister artis grāmatice i eade p̄dicatōne ꝓsistēs. factū ip̄z cepit plūmū deridere & astātibus dicere. Videte mō q̄lit isti frēs simpliciū corda decipiūt. Mā cū aliq̄b⁹ mulier cū de suis familiarib⁹ ꝓduxerūt ut filū ip̄z aliq̄ sanguīe tingerent. & sic miraculose accidisse narrarēt. Cū hec ille diceret ꝓtin⁹ vltōis divīe plagā accepit. & ip̄z validissimarū febrū estus multis aspicientib⁹ sic vexavit. vt a p̄dicatōe ip̄a int̄ manus amicor̄ i ppriā domū deferret. Cz cū vehemēter febris excresceret et ille mortē vicinā timeret. p̄dictuz ꝓre accersiri fec̄. & reatū suū ꝓfitēs do & btō ¶Petro cor̄ dicto ꝓre votū vovit. q; si eius meritis sanitatē recipet. eū sp in spēali devotōe hr̄ēt et de ceto liguā ad talia ñ laxaret. Mira res mox vt p̄dictū votū ptulit. sanitatē integrā recepit. Quadā vice cū supp̄or p̄dicti loci q̄dā lapides pulcerrimos & magnos i q̄dā nauī p ꝓstructōe p̄dicte eccl̄ie ducerz. nauis ip̄a ex ip̄rouiso cuidā litori sic inhesit. vt nullaten⁹ posset moveri. Cognoscētes vo naute oēs vnanimit̄ ip̄az ip̄ellebāt. sz nullaten⁹ movere poterāt. Cū ergo nauē se amisisse putarēt. p̄dictus suppr̄or oīb⁹ alijs licētiatis manū ad nauē apposuit. & leviter ip̄z ip̄elles dixit. In noīe scti ¶Petri martiris in c⁹ honorē lapides istos deferim⁹ vade. Statim q; navis velocissime se movit. & de litore sana recessit Sup quā naute ascēdentes. oēs sani & hilares ad ppria remearūt. ¶ In puīntia frācie civitate senonis. puella q̄dā cū i aq̄m raptim trāseuntē cecidisset. & p magnū spaciū tpis stetisset. tandē de flumie mortua ē extracta. Mortis cui⁹ erāt q̄ttuor argumēta. scz magnū spaciū tpis. & rigiditas corpis. et frigiditas & nigredo. Relata ē ergo a q̄busdā ad eccl̄iam fratr̄. q̄ cū eā scto petro vovissent. ꝓtinue vite ē reddita & saluti. Frat̄ Johānes polon⁹ cū apō bononiā q̄rtana laboraret. & i isto festo scī petri martiris p̄mōez ad clez facere deberz. accessiōez ea nocte iuxta cursū naturalem expectās timere valde

cepit ne ī iniūcto sibi ꝑmōe deficerz. Ad sctī igit̄ petri ꝯuers⁹ suffragia. ad altare ip̄i⁹ cuz deuotōe accessit. orās vt ei⁹ meritis iuuaret̄ c⁹ debebat gl̄iam p̄dicare. Sicqz factuz ē ꝙ illa nocte febris penit⁹ cessauit. ⁊ postea nūq̄z eū inuasit. Matrōa q̄dā noīe girolda vxor iacobi de valle sana. cū ꝑ. xiiij. ānos ab īmūdis spiritib⁹ fuissz obsessa. veīt ad q̄ndā sacerdotē di. Ego sū demoniaca. ⁊ sp̄ūs malignus vexat me. Mox sacerdos territ⁹ fugiēs sacristiā intrauit. ⁊ libꝝ q̄ndā in q̄ erāt ꝯiuratōes demonū. ⁊ stolā latent̄ sb̄ capa d̄ ferēs cū bōa societate ad mlierē redijt Quē mox vt vidit ait. Latro pessime quo iuisti. Quid ē qd̄ sub capa occulte portasti. Cū āt sacerdos adiuratōnes suas faceret. ⁊ nil curatōnis afferret. venit illa ad bt̄m Petꝝ dū adhuc viueret ab eo postulans adiuuari. Cui illa ꝓphetica voce rn̄dit. Cōfide filia ne despes. qꝛ ⁊ si qd̄ postulas ad pn̄s ꝑficere n̄ valeo. tp̄s tn̄ veniet ꝙ id qd̄ a me petis plēarie obtineb̄. Qd̄ ⁊ factū est. Nā post passionē ei⁹ cuz ad sepulcꝝ ei⁹ p̄dicta mlr̄ accesissz ab illa infestatōe demonū fuit penit⁹ liberata Mulier q̄dā noīe Eufemia d̄ loco corriongo mediolanēs dioces. vij. annis ē a demonib⁹ vexata. Sz cū ad sepulcrū sctī petri ducta fuissz. ceperūt demōes eā ampli⁹ agitare ⁊ ꝑ os eius cūctis audientib⁹ clamare. Mariola mariola. petrine petrine. Tūc demōes exeūtes. eā q̄si mortuā dimiserūt. Sz modicū p⁹ plene sanata surrexit. Asserebat aūt ꝙ dieb⁹ dn̄icis ⁊ festiuis ⁊ maxīe q̄ndo missa celebrabat̄. eā d̄mōes āplius molestabant. Quedā mlr̄ noīe Uerbona de beregno ꝑ. vi. ānos a demōibus agitata. cum ad sepulcꝝ sancti Petri fuisset adducta. vix a multis viris detineri poterat. Int̄ q̄s erat quidā credēs hereticoꝝ noīe Cōradus de ladriano q̄ illuc aduenerat vt sancti Petri miracula deriderz. Qui cū p̄dictam mulierem cū ceteris detineret. demones eidem ꝑ mulierē dixerūt. Cur tenes nos. Nōne noster es. Nōne te ad talē locū portauimus. ⁊ ibi tl̄e hōicidiū ꝑpetrasti. Nōne te ad talē ⁊ talē locū duximus. ⁊ ibi tl̄e ⁊ tl̄e flagiciū cōmisisti. Cūqz mlr̄a pctā sibi dicerēt. q̄ null⁹ alius nisi ip̄e solus sciebat. vehemēt̄ expauit Mox aūt d̄mōes collū ⁊ pectus mlieris excoriātes ⁊ in̄ exeūtes. semiuiuā eā dimiserūt sz p⁹ modicū penitus sanata surrexit. Predictus aūt Conradus hereticus h̄ vidēs et stupēs ad fidē catholicā ē ꝯuersus. Uir q̄dā noīe Opiso. credēs hereticoꝝ. cū occasione cuiusdā heretice ꝯsanguinee sue. ad ecclesiā fratꝝ venissz. ⁊ ad tūbā sctī petri ꝑgēs duos ibi d̄narios ꝯspexisset. ip̄os denarios accipiēs dixit. Bonum ē vt bibam⁹ istos Statimqz totus cepit tremere. nec de loco eodē aliq̄ten⁹ potuit se mouere. Qui t̄ritus p̄dictos d̄narios ī loco suo mox restituit. et sic in̄ abscessit. Uidēs aūt bt̄i petri v̄tutē heresim deseruit. ⁊ ad fidē catholicā se ꝯuertit Sāctimonial̄ q̄dā erat ī alemania et in claustro oetembach ordinis sci Sixti ꝯstātiens dioces. q̄ ꝑ annū ⁊ āplius g̃uē guttaz ī genu ꝑpessa ē. ita ꝙ nll̄o remedio poterat liberari. Hec qꝛ sepulcꝝ sancti Petri corpal̄r visitare n̄ poterat. vtpote q̄ erat sub obediētia cōstituta. ⁊ q̄ infirmitate g̃uissima vrgebat̄ cogitauit saltē p̄dictū sepulcꝝ mētali gressu adire. ac deuotione sedula visitare. Discēs v̄o ꝙ in. xiij. dietis d̄ loco illo mediolanū posset adiri. q̄tidie ꝑ q̄libet dieta .c. pat̄ noster ad honorē sctī pet̄ dicere cepit Mirū inmodū. cum istas mētales dietas tal̄r cepit facere successiue sꝑ ⁊ paulatī cepit se meli⁹ hr̄ē. At vbi vltimā dietā ꝑfecit. ⁊ ad tumbā mētali gressu ꝑuenit. flexis genibus ac si pn̄tialiter corā tumba astaret psalteriū cū deuotione maxīa totū legit. Quo expleto ab illa infirmitate adeo liberatā se sensit. vt iā inde modicū q̄d sentiret. Rediēs v̄o eo mō quo iuerat. anteq̄z oēs dietas expleuisset penit⁹ est sanata Uir q̄dā de canapicio d̄ villa mazati. noīe Rufinus. g̃uē valde infirītatē incurrit. Nā vena fracta in inferioribus ꝑtibus anteri⁹ sine cessatōe sāguinē emittebat ita ꝙ a nullo medico aliq̄d sibi remediū poterat adhiberi. Cū ergo sāguis ꝑ sex dies et noctes ꝯtinue effluxissz. ille bt̄m petꝝ d̄uote ī sui auxiliū īuocauit Qui tā subito sanat⁹ est vt int̄ effusā orōez ⁊ receptā lib̄atōez nullum pene fuerit int̄uallū. Cū autē se sopori

dedisset. vidit q̄ndā frēm in bītu ordīs fratꝝ p̄dicatoꝝ grossuꝫ facie atꝫ brunū. quē sociū sctī Petri martiris existimabat. sic̄ vere et tal'forme extiterat. Qui cū expāsiōe palmas plenas sanguīe cū q̄dā suaui vnguēto eidē offerebat dicēs. Sāguis adhuc recēs ē. Ueni igit̄ ad recentē sāguinē sācti Petri. Qui euigilās sepulcꝝ sci petri statuit visitare.

Quedā comitisse de castro massino ypozensis dioceſ. cū in btūm Petꝝ spēalē d'uotionē hrēnt. ⁊ eius vigiliā ieiunarēt. cū ad suam eccl'iaꝫ vt audirēt vespas accessissēt. vna eaꝝ candelā q̄ndā in honorē btī Petri martiris ante q̄ddā altare btī Petri apl'i posuit ꝯburendam. Que cū domū redissent. sacerdos auaricia duct⁹ in ip̄aꝫ candelā sufflās eam extīxit. sed mox lumē redijt ⁊ denuo ipsam accendit. Scd'o ⁊ tercio eaꝫ extinguere voluit. sꝫ lumē vt p̄us redijt. Uñ tedio affectus choꝝ intrauit ⁊ añ mai⁹ altare aliā cādelā inueīt. quā cleric⁹ in honorē sctī Petri posuerat. q̄ ei⁹ vigiliā sil'ir ieiunabat. Quā sacerdos bis extinguere voluit sꝫ nequiuit. Qd' vidēs clericus iratus dixit. Diabole. ap̄tum miracl'm nō videtis. ⁊ q̄ sctūs petr⁹ nō vult vt suā extīguatis candelā. Territi igit̄ et stupētes sacerdos ⁊ cleric⁹ castꝝ ascenderūt. ⁊ p̄dictū miracl'm omībus narrauerūt.

Uir q̄dā noīe Roba de meda. cuꝫ vsqꝫ ad vestes in ludo oīa p̄didisset. domū in sero rediens cū lucerna accēsa lectū suū adijt et vidēs se tā viles pānos hrē. ⁊ se tantū amisisse ꝯsiderās. p̄ nimia desp̄atōe cepit demones inuocare. ac se eisdē ore nephario ꝯmēdare Statimqꝫ tres demōes affuerūt. q̄ lucernā accensam in solariū p̄ijciētes. eū p̄ collū arripuerūt. tā fortit̄ ip̄m stringētes vt nullaten⁹ loq̄ posset. Quē cū pl'imū agitarēt. q̄ erant ī domo inferiori ad euꝫ ascēdentes dixerunt. Quid est q̄d agis o roba Quib⁹ demones rñderūt. Ite in pace vestra. ⁊ lectos vestros intrate. Illi aūt vocē esse credētes p̄dicti viri p̄tinus redierūt. Illis credētib⁹ cepit multo fortius a demōib⁹ agitari. Qd' illi cognoscētes. sacerdotē p̄tin⁹ aduocauerūt. Qui cuꝫ p̄ beatū petꝝ demōes adiurasset duo p̄tin⁹ exierūt Seq̄nti aūt die ad sepulcꝝ sancti petri adduct⁹ ē. Ad quē frat̄ Guilhelm⁹ v'cellen̄. accedēs. cepit demonē īcrepare. Qui eū quē nunq̄ꝫ viderat ex noīe vocans ait. Frat̄ guilhelme p̄ te nunq̄ꝫ exibo. qꝛ h̄ noster est et nrā op̄a fecit. Quē cuꝫ int'rogasset q̄ noīe vocaret̄ ait Uocor balcefas. Uerūtñ cum p̄ btūm Petꝝ adiurat⁹ fuisset. ip̄m in t'ra p̄ijciēs mox exiuit. Ip̄e aūt p̄fecte sanus remāsit. ⁊ p̄niam salutarē accepit.

Cū quidā heretic⁹ acerrim⁹ disputator ⁊ eloquētie singularis. cū btō petro cū adhuc viueret disputaret. ⁊ errores suos subtilit̄ ⁊ acute p̄posuisset in mediū. ac btm petꝝ vt rñderꝫ ad p̄posita īportun⁹ p̄urgeret. ille deliberatōem petēs oratoriū q̄ddaꝫ q̄d p̄pe erat. intrauit. cū lacrīs orās deū. vt cām fidei sue defēderꝫ et loq̄cem tumidū. aut ad fidei v'itatē reduceret. aut līgue p̄uatōe puniret. ne p̄ eā de cetero ꝯfidei v'itateꝫ tumeret. Rediēsqꝫ ad hereticū corā oīb⁹ palā dixit. vt suas iteꝝ p̄poneret rōes. Qui ita penit⁹ fact⁹ ē mutus. vt nec vnū solū v'buꝫ aliq̄tenus p̄ferre valeret. Uñ heretici ꝯfusi recesserūt. ⁊ catholici deo grās retulerūt.

Cū in ramis palmaꝝ dū adhuc viuerꝫ mediolani p̄dicaret. ⁊ ibi vtriusqꝫ sex⁹ eēt maxīa multitudo. dixit publice alta voce. Scio p̄ certo. q̄ heretici tractant mortē meā. ita q̄ p̄ morte mea iā pecūia data ē. Sꝫ faciāt q̄dq̄d p̄nt. qꝛ magis p̄seq̄ꝛ eos mortuus q̄ꝫ viuus. Qd' veꝝ fuisse māifestū est.

Apd' florentiā in mōasterio de ripul' sctīmonialis q̄dā ī orōe posita. ea die q̄ bt̄s petrus mortē sustinuit. vidit btām v'ginē in excelso throno ī gloria residere. et duos frēs de ordīe p̄dicatoꝝ ī celū ascēdere. ⁊ hinc ind' iuxta eā collocatos eē. Et cū inq̄reret q̄ nam eēnt. audiuit vocē dicentē sibi. Hic ē frat̄ petrus q̄ in ꝯspectu dñi tāq̄ꝫ fumus aromatū gloriosus ascēdit. Rep̄tūqꝫ ē p̄ certo q̄ ead' die mortē subijt. q̄ dicta sctīmonialis visionē vidit. Uñ cū lōga ⁊ g̃ui infirītate laboraret. ad rogādū btm petꝝ tota deuotōe se cōtulit. ⁊ sanitatē integrā mox recepit. Scolaris q̄dā cū d' magalona ad mōtē pessulanū redirꝫ. ex q̄dā saltu ad'o ē rupt⁹ ī inguīe vt dolore nimio vexaret̄. ⁊ incedere ñ valerꝫ Hic aliq̄ñ audiēs p̄dicare q̄ q̄dam mulier

terrā sanguīe btī Petri respsam sup cancri corrosionē ponēs fuerat liberata dixit. Bñe de⁹ de terra illa nō habeo. sed q̄ illi terre meritis btī petri tantā dedisti v̄tutē. potes ⁊ isti dare. Accipiēs igit̄ de terra. cū signo crucis et inuocatōne martiris loco supra posuit. ⁊ statim curat⁹ fuit. ¶ Anno dñi. M. cclix. in ciuitate compostellis. fuit q̄dam vir noīe Benedictus. qui tibias inflatas hēbat ī modū vtriū. ventrē tumētē instar p̄gnantis. faciē p̄ nimio tumore horribilē. totūq3 corp⁹ inflatū. ita vt mōstr̄ aliq̄d videret. Hic cū a q̄dam matrōa vix sup baculū se sustētans elemosinā peteret. illa rñdit. Magis fossa q̄3 aliq̄ cibo indigeres. s3 meo ꝯsilio acq̄esce et ad domū fratr̄ p̄dicator̄ p̄gēs ⁊ pctā ꝯfitēs btī petri patrocinia inuocato. Ille autē cum mane ad domū fratrum p̄dicatorū venisset ⁊ ostiū eccl̄ie clausum eēt. secus portā se posuit ⁊ dormiuit. Et ecce q̄dam reuerend⁹ ī hītu p̄dicator̄ eid̄ apparuit. et capa ip̄3 coopiens eū in eccl̄iam introduxit. Ille aūt euigilās. ⁊ in eccl̄ia se repit. ⁊ pfecte se sanatū inuenit. Qd̄ multis admiratiōem intulit ⁊ stuporē. cum viderēt hoīem pene mortuū3 tam sb̄ito a g̃ui infirmitate fuisse liberatū3.

LXII
De sancto philippo apl'o.

Philippus dicitur os lāpadis. vel os manuū. vl' d̄r a philos q̄d ē amor. ⁊ yper q̄d ē sup quasi amator supnor̄. Dicit̄ igit̄ os lampadis ppt̄ suā luculentā predicationē3. os manuū ppter assiduā opatōem. amator supernor̄ ppter celestē ꝯtemplationem. ¶ A

Philippus apl's cū. xx. ānis p sithiā p̄dicasset a paganis tenet̄. ⁊ ad immolādū statue martis ab eisdē cōpellitur Tūc subito draco q̄dā ingēs de sub base exiuit. q̄ filiū pōtificis q̄ ignē mīstrabat in sacrificio int̄fecit. duosq3 tribunos q̄r̄ ministri philippū in vincul' detinebāt extinxit. ceterosq3 adeo sui flat⁹ fetore infec̄. vt omēs morbidi redderent̄. Dixitq3 philippus. Credite mihi ⁊ statuā istā ꝯfringite. ⁊ in loco e⁹ crucē dñi adorate. vt infirmi vestri sanen. ⁊ mortui suscitēt̄. At hi q̄ cruciabāt̄ clamabāt Tantū fac vt sanemur. ⁊ hūc martē ptinus ꝯfringem⁹. Tūc philipp⁹ draconi p̄cepit vt ī locū desr̄tū discederet. ita vt nulli oīno noceret. Qui statī recessit ⁊ vlteri⁹ ñ ꝯpuit. Tunc philipp⁹ oēs sanauit. ⁊ ill' trib⁹ mortuis vite bñficiū īpetrauit. Sicq3 vniuers̄ credētib⁹ p ānū vnū eis adhuc p̄dicauit. ⁊ ī eis p̄sbiteros ⁊ diaconos ordinās ī asiā ciuitatē ierapolim veīt. ibiq3 heresim hebeonitar̄. q̄ xp̄3 carnē fantasticā assūpsisse dogmatizabāt extinxit. Erāt aūt illi due sacratissime v̄gīes filie ei⁹. p q̄s dñs mlt̄os ad fidē ꝯuertit. Philippus āt añ. vij. dies obit⁹ sui ep̄os ⁊ p̄sbiteros ꝯuocauit. eisq3 dixit. Hos septē dies ppt̄ āmonitōē3 vrām mihi dñs ꝯcessit. Erat aūt ānor̄. lxxxvij. P⁹ h infideles ip̄3 tenuerūt. ⁊ cruci ad instar magistri sui quē p̄dicabat affixerūt. ⁊ sic ad dñm migūit. ⁊ felicit̄ vitā cōpleuit. Iuxta āt eū due filie ei⁹. vna a dextris et alia a sinistris sūt sepl'te. De isto philippo sic dic̄ Isid̄. ī libro d̄ vita ⁊ ortu ⁊ obitu scōr̄. Philippus gallis p̄dicabat xp̄m. barbaras gētes vicinasq3 tenebras ⁊ tumēti oceano ꝯiūctas. ad scīe lumē fideiq3 portū deduxit. Demū in ierapoli frigie ꝓuintie vrbe crucifix⁹ lapidat⁹q3 obijt. simulq3 cū filiab⁹ suis ibi req̄escit. Hec ysid̄. ¶ De philippo aūt q̄ fuit vn⁹ de septē diaconib⁹ dic̄ Hiero. ī martirilogio. q̄. viij. ydus iulij signis ⁊ ꝓdigijs īclitus apd̄ cesareā req̄euit. iuxta quē tres filie eius tumulate sūt. nā q̄rra apd̄ ephesum requiescit. Prim⁹ ergo philipp⁹ ab isto differt. q̄ ille fuit apl's. iste diacon⁹. Ille q̄escit apd̄ ierapolī. iste apud cesareā. Ille hūit duas filias ꝓphetissas. iste q̄tuor. Licz historia eccl̄iastica videatur dicere q̄ fuit philippus apl'us q̄ hūit q̄ttuor filias ꝓphetissas. s3 in h magis Hieronimo est credendū. ¶ A

LXIII.
De sancto Iacobo apl'o minori.

Iacobus dicitur supplātator vl' supplātans festinātem. vl' p̄pans. Vel d̄r iacob⁹ a ia qd̄ est deus. ⁊ cobar qd̄ ē on⁹ vl' pōd⁹. Vl' ia

De sancto Jacobo apostolo minori.

cob⁹ qsi iacop⁹.a iaculo ⁊ cope q̄ d̄ cesio. q̄ cesus iaculis.Dicit ergo supplātator mōi p ptemptū.supplantās festinātē diabolū.ppa rās ad oē bonū corp⁹ suū.Male enī passio nes nob insunt extribus.sic dicit Greg.nise nus.ex mala educatōe siue conuersatiōe.ex corpis mala habitudie.ex vicio ignorantie Curāt ām vt dic̄ bona ꝓsuetudie.bona exer citatiōe.studio doctrine. Sic btūs Jacob⁹ se curauit.⁊ iō corp⁹ ad oē bonū patuz būit. Dicit etiā pondus diuinū p gūtatez morū iaculis cesus p martirium.

Jacobus iste aplūs vocat⁹ ē Jaco bus alphei.i.filius. Jacob⁹ frater dñi. Jacob⁹ mior ⁊ iacobus iustus Jacob⁹ alphei dr nō tātū ꝑm carnē.sz et ꝑm nois interptatōz.Alphe⁹ ei int̄pretat doct⁹ vl documētū.vl fugitiu⁹.l milles im⁹.Dicit ergo Jacob⁹ alphei.q fuit doct⁹ p scīe inspi ratōez.documētū p alior eruditōz.fugitiu⁹ de mūdo p despectōem.⁊ milles im⁹ p būili tatis reputatōz. Frat̄ q̄d̄ dñi dr ex eo q similim⁹ sibi fuisse phibet.adeo vt pleriqz i eorū specie fallerētur. Ūñ cū iudei ad capiēdum xp̄m pgerēt.ne forte iacobū in ꝓsona xp̄i ca perent.a iuda q̄ xp̄z a iacobo tanq̄z eor fami liaris optime discernebat signū oscli accepe runt. Hoc etiā testat Ignatius in ep̄la ad io bānē euāgelistā sic dicēs. Si licitū ē michi apd̄ te ad hierosolime ptes volo ascendere vt videā illū venerabilē iacobū q̄ cognoiat iust⁹.quē referūt xp̄o ibu similimū facie.vi ta ⁊ mō ꝙuersatōis.ac si eiusd̄ vteri frat esset gemell⁹. Quē dicūt si video.video ⁊ ip̄z ibe sū ꝑm oīa corpis e⁹ lineamēta. Vel dr frater dñi.q̄nīā xp̄s ⁊ iacob⁹ sic a duab⁹ sororibus descēderāt.sic a duob⁹ fribus.s.ioseph ⁊ cle opba descēdere putabāt. Nō enī dr frat dñi q fuerit filius Joseph spōsi Marie de vxore alia.sic aliq̄ voluerūt dicere. Sz q erat filius Marie filie cleophe.q̄ q̄dez Cleophas fuit frat ip̄i Joseph spōsi marie.licz Magister Joñes beleth dicat.q alphe⁹ pat ip̄i iacobi fuit frat ioseph spōsi marie.qđ vez ñ credit. Judei ergo frēs vocabāt.qui se ex vtraq p te sanguis ꝓtingebāt. ¶ Vel dr frat dñi ppter ꝓgatiuā ⁊ excellentiaz sctitatis. ob quā p ceteris aplis hierūmis ē eps ordina tus.Dicit et iacob⁹ mior ad dñtiaz iacobi filij zebedei. Licz ei iacobo zebedi nat⁹ sit por fuit tñ vocatōe posterior. Ūñ etiā h̄ ꝓsuetu do in plerisq regionib⁹ obtinuit.vt ille q̄ pri or ingreditur maior voceī.⁊ ille q̄ posterior mior.licz sit prior aut ętate maior aut sāctī tate dignior.Dicit et iacob⁹ iustus ppē me ritū excellētissime sctitatis. Nā scōz Hiero. tante reuerētie ⁊ sctitatis i ip̄o extitit.vt fim briam vestimēti eius certatim cuperēt tan gere. Ūñ ⁊ de ei⁹ sanctitate sic scripsit Egi sippus ap̄lor vicin⁹ sic in ecclesiasticis histo rijs legit. Suscepit inq̄t eccl̄iaz frat dñi iaco bus q̄ ab oīb⁹ nomiatus ē iust⁹. ab ip̄is tpi bus dñi pdurans vsqz ad nos. Hic ex vtero matris sue sctūs fuit.vinū ⁊ sicerā nō bibit carnes nūq̄z māducauit.ferr in caput eius nō ascēdit.oleo nō est vnct⁹.balneis nō est vsus.sindone.ad est veste linea semp indut⁹ Totiens in orōe genua flexerat.vt callos i genibus sicin calcaneis videretur hr̄ē Ipso bac incessabili ⁊ summa iusticia appellat⁹ ē iustus et abba.quod est interptatum muni mentū populi ⁊ iusticia. Hic solus int̄ apo stolos ꝑpter nimiā sanctitatē suam ꝑmitte batur intrare in sancta sctōr. Hec egisippus Dicitur etiā q̄ ꝑmus int̄ apostolos missaz celebrauit. Nā ppē sue excellētiā sanctitatis būc sibi bonorē apostoli fecerūt. vt p⁹ ascē sionē dñi ꝑmus int̄ eos missā hierosolimis celebraret.et anteq̄z eēt eps ordiat⁹.cū añi⁹ ordinatōem i actibus dicat.q discipuli erāt pseuerāt̄es i doctrina apostolor ⁊ cōicatōe fractōis panis. qđ de misse celebratiōe accī pitur. Vel forte iō prim⁹ celebrasse dicit.q ꝑmus in pōtificalibus eā dixisse phibet.sic ⁊ petr⁹ postmodū ꝑm⁹ i ātiochia missā ce lebrauit.⁊ marc⁹ i alexādria. Hic ppetue ꝗ gūtatis extitit.sic testat hiero.i li.ꝯ iouinianū

In pascheue āt mortuo dño sic dic̄ ioseph⁹ et Hiero.i li.d̄ viris illustribus. Jacobus vo tū vouit se ñ comestur donec videret dñm a mortuis surrexisse. In ipa autem die resur rectōis.cum vsqz ad diē illam Jacobus nō gustasset cibū.eidē dñs apparuit.ac eis qui cum eo erāt ⁊ dixit. Apponite mensaz ⁊ panē

De sancto Jacobo apostolo minori.

Deinde panē accipiēs bñdixit ⁊ dedit iaco
bo iusto d. Surge frat̄ mi comede. q̄ filius
hoīs a mortuis resurrexit. Septīo igit̄ āno
ep̄atus ei⁹ cū ad diē pasce apl̄i hierl̄imis cō
uenissent. int̄rogāte eos iacobo q̄nta ꝑ eos
fecisset dñs corā ꝓpl̄o referebāt. cū ergo. vij.
dieb⁹ Jacob⁹ cū alijs apl̄is in tēplo p̄dicas
set corā caypha ⁊ aliq̄b⁹ iudeis. ⁊ iā ꝓpe eēt
vt baptizari vellēt. repēte q̄dā tēplū ingredi
ens clamare incepit. O viri israelite q̄d faci
tis. Cur ab istis vos mag̃ decipi ꝑmittitis.
Intātū āt ꝓpl̄m ꝯcitauit. vt apl̄os lapidare
vellēt. Ascendit āt hō ille sup̄ g̃dū vbi iaco
bus p̄dicabat ⁊ ip̄m p̄cipitauit deorsuz. ⁊ ex
tūc pl̄imū claudicauit. Hec āt. vij. āno post
ascēsionē dñi b̄ts iacob⁹ passus ē. B In
anno aūt ep̄at⁹ sui. xxx. vidētes iudei q̄ pau
lū nō possent occidere eo q̄ cesarē appellassz
et romā missus fuissz. ꝑsecutōis sue tyrāni
dē in iacobū ꝯuerterūt. ꝯ eū occasionē q̄ren
tes. ⁊ sic p̄dictus Egisipp⁹ apl̄oꝝ ꝯtēporane⁹
refert. ꝑm q̄d ī Eccl̄iastica hist. īuenit̄. iudei
ad eū ꝯuenerūt dicentes. Oram⁹ te vt reuo
ces ꝓpl̄m. q̄ ip̄e errat in Jhu putās q̄ ip̄e sit
xp̄s. p̄camur ergo vt dissuadeas omībus cō
uenientib⁹ ī die pasce de ihu. tibi eī obtēpera
bim⁹ oēs. ⁊ de te tā nos q̄z ꝓpl̄us testimoniū
ferim⁹. q̄ iustus es ⁊ ꝑsonā nullius accipis
Statuerūt igit̄ illuz sup̄ pinnā tēpli. ⁊ voce
mag̃ clamātes dixerūt Viroꝝ iustissime cui
nos oēs obtꝑare dēm⁹. q̄niā ꝓpl̄s errat p⁹
ihm q̄ crucifixus ē. enūcia nob̄ q̄d tibi videt̄
Tūc iacob⁹ cū ingēti voce respondit. Quid
me int̄rogatis de filio hoīs. Ecce ip̄e sedet ī
cel̄ a dextris sūme v̄tutis vēturus iudicare
viuos ⁊ mortuos Hc audiētes xp̄iani vald̄
gauisi sūt. ⁊ libent̄ eū audierūt. Pharisei āt
et scribe dixerūt. Male fecim⁹ tale testimo
nium p̄stare ihū Sz ascēdā⁹ ⁊ p̄cipitem⁹ eū
deorsū vt ceteri t̄reant̄ ⁊ ei credere ñ p̄sumāt
⁊ sil̄ mag̃ voce exclamauerūt dicētes. O o et
iustus errauit. Ascēderūt ergo ⁊ p̄cipitaue
rūt eū. Cū ergo p̄cipitassēt lapidib⁹ eū obru
ebāt dicētes. Lapidem⁹ iacobū iustū. Qui d̄
iectus nō solū mori ñ potuit. sz ꝯuers⁹ ⁊ sup̄
genua ꝓcūbens dicebat. Rogo dñe. dimitte
eis. q̄ nesciūt q̄d faciūt. Tūc vn⁹ ex sacerdo
tibus ex filijs rechab exclamauit. Parcite
q̄so q̄d facitis. ꝓ vob̄ orat hic iust⁹ quē lapi
datis. Tūc vn⁹ ex ip̄is ꝑticam fullonis arri
piēs valido ictu caput eius impetijt. ⁊ cere
bꝝ excussit. Hc egisipp⁹. Taliq̄z martirio mi
g̃uit ad dñm sub Nerone q̄ cepit anno dñi
lvij. sepult⁹ ibidē ꝓpe tēplū. Cū aūt ꝓpl̄s vellz
eius mortē vīdicare ⁊ malefactores cape et
punire. ꝑtin⁹ aufugerūt. Refert ioseph⁹
q̄ ꝓpt̄ pctūm mortis iacobi iusti factum est
excidiū in hierl̄m et dispsio iudeoꝝ. sz ñ solū
ob mortē iacobi. sz etiā ob mortē dñi p̄cipue
destructio facta est ꝑm q̄d dñs dicit. Nō re
linq̄nt ī te lapidē sup̄ lapidē eo q̄ nō cogno
ueris tp̄s visitatiōis tue. Sz q̄niā ñ vl̄t dñs
mortē pctōris. ⁊ vt ip̄i excusatiōem ñ hr̄ent.
ꝑ. xl. ānos eoꝝ pn̄iam expectauit. et ꝑ apl̄os
maxīe ꝑ iacobū frēm dñi int̄ eos ꝯtinue p̄di
cantē eos ad pn̄iam reuocabat. Sz cum ꝑ
ammonitōez eos nō posset reuocare. volu
it eos saltē ꝓdigijs exterrere. Naz in hijs. xl.
annis sibi ad pn̄iam datis. mlt̄a mōstra ⁊ ꝓ
digia. sic refert ioseph⁹. euenerūt. Nā stella
p̄fulgens gladio ꝑ oīa sil̄is visa ē ciuitati de
sup̄ īminere. ac ꝑ totū ānū exitialib⁹ flāmis
ardere. In q̄dā festo azimoꝝ hora noctis no
na tātus fulgor arā tēplūq̄z circumdedit. vt
oēs diē clarissimū factū putarēt. In eadē fe
stiuitate vitula ad īmolanduz adducta. int̄
mīstroꝝ manus agnā subito ē enixa. P⁹
aliq̄t dies ꝓpe sol̄ occasū visi sūt currus et
q̄drige in oī regiōe ꝑ aerē ferri. ⁊ armatorū
cohortes misceri nubib⁹ ⁊ vrbes circūdare
agminib⁹ īprouisis. In alio die festo q̄ pē
thecosten appellat̄ noctu sacerdotes tēplū ī
gressi ad mīsteria ex more ꝯplēda. mot⁹ q̄s
dam strepitusq̄z senserūt ac voces subitas
audierunt dicētes. Transeamus ab his sedi
bus. Ante q̄rtū etiā ānū belli. quidā vir
noīe Jesus Ananie fili⁹ in festo tab̄nacl̄oꝝ
repēte clamare cepit. Vox ab oriēte. vox ab
occidente. vox a q̄ttuor vētis. vox sup̄ hiero
solimā ⁊ sup̄ tēplū. vox sup̄ sponsos et spon
sas. vox sup̄ ꝓpl̄m vniuersū. Predict⁹ igitur
vir capit̄. cedit̄. verberat̄. Sz ille aliud dicere
neq̄ens q̄nto plus v̄berat̄ tanto fortius cla
mabat. Ad iudicem igit̄ adducit̄. tormētis

De sancto Jacobo apostolo minori.

diris afficit. vsq; ad patefactõ ossiũ laniat. Sed ille nec pces nec lacrimas effũdebat q; cũ q̃dã vlulatu p singula pene vbera eaꝺ pferebat. addẽs etiã ℟. Ue ve bierosolimis. Hec ioseph⁹. ¶ Cũ aũt iudi nec ãmonitionib⁹ querterẽt. nec tãtis pdigijs terrerẽt. post q̃dragesimũ annũ dñs Uespasianũ ⁊ Tytũ bierl'm adduxit. q̃ ipaz ciuitatẽ fũdit⁹ destruxerũt. Hec aũt fuit cã aduẽtus ipoz̃ bierl'm sic̃ in q̃dã hystoria iuenit. lucz apocrifa Uidẽs pilat⁹ qz ihm innocentẽ pdẽnauerat timẽs offensaz Tiberij cesaris p se excusando nũciũ noie Albanũ ad cesarẽ destituit. Eo aũt tpe vespasian⁹ monarchiã in galacia a tiberio cesare tenebat. Hũci⁹ igit pilati a vẽtis p̃rijs i galaciã pellit. ⁊ ad vespasianũ adducit. Talis aũt ibi ꝓuabat ꝓsuetudo vt q̃cũq; qz ibidẽ naufragiũ pateret. reb⁹ et fuituti p̃cipis subderet. Quẽ vespasianus q̃s eẽt aut vñ veniret seu q̃ tenderet req̃siuit Cui ille. Hierosolimitan⁹ sũ. ꝺ ptib⁹ ill' veni. romã vsq; tẽdebã. Cui Uespasian⁹. Be tra sapiẽtiũ venis. artẽ nosti medicamis. medicus es. curare me debes. Uespasian⁹ eni qꝺ dã gen⁹ vmuz narib⁹ insitũ ab infãtia gerebat. Vñ et a vespis vespasian⁹ dicebat. Cui vir ille rñdit. Artẽ medicamis dñe nescio. ⁊ iꝺo curare te ñ valeo. Cui vespasian⁹. Nisi me curaueris morte morieris. Cui ille ait. Ille q̃ cecos illũminauit. demones effugauit. mortuos suscitauit. ille nouit qz artẽ medẽdi gnoro. Cui vespasian⁹ Quis ẽ ille ꝺ q̃ tãta pfaris. Et ille. Ihs nazaren⁹ quẽ iudei p inuidiã occiderũt. in quẽ si crediderꝺis. sanitatis grãz ꝓseq̃ris. Et vespasian⁹ ait. Credo qz q̃ mortuos suscitauit. me etiã ꝺ infirmitate hac liberare poterit. Et ih dicẽdo. vespe ꝺ naꝛib⁹ eius ceciderũt. ⁊ ꝓtinuo sanitatẽ recepit Tũc vespasian⁹ ingẽti gaudio repletus ait Cert⁹ luz qz fili⁹ dei fuit q̃ me curare potuit ¶ Detita igit a cesare licẽtia bierl'mã cũ manu armata pgaz. ⁊ oẽs pditores b⁹ ⁊ occisores fũdit⁹ euertã. Dixitq; albano nũcio pylati. Reb⁹ ⁊ vita san⁹ ⁊ icolumis domũ tuã mei licẽtia reuertaris Uespasian⁹ igitur romã adijt. ⁊ destruendi iudeã ⁊ bierl'm a tiberio cesare licẽtiã impetrauit. ¶ ℟ãnos igit pl'es exercitũ ꝓgregauit. tpe scz ℳ℟ois imperatoris cũ iudei impio rebellassẽt. Vñ scꝺz crõicas ñ fecit ℟ zelo xpi. sz qz a dñio recesserãt romanoz. Hierl'm igit cuz copioso exercitu Uespasian⁹ aduenit. et in die pasce bierusalẽ p circũitũ potent obsedit. ibiq; infinitã mltitudinẽ q̃ ad diẽ festuz ꝓuenerat pclusit. ¶ Per aliqꝺ aũt tps anteq̃z vespasianus bierl'm adueiret. fideles q̃ ibi erãt a spiritu sctõ admonẽtur vt inde recedãt. ⁊ in q̃dã opido trãs iordanẽ qꝺ Pella vocatur secedant. vt ablatis ab vbe sctis viris celesti vindicte fieret loc⁹. tã de vbe sacrilega. q̃z ꝺ pplo scelerato. Quãdã ãt ciuitatẽ iudee nomie Jonapatam. in q̃ Joseph⁹ ⁊ dux ⁊ princeps erat. pmo oĩm ẽ aggress⁹. Sz ioseph⁹ cũ suis viril'r resistebat Tãdẽ vidẽs ioseph⁹ iminere excidiũ ciuitatis. assũptis vndecim iudis subterraneã domũ intrauit. vbi q̃dã duana fame afflicti iudei ñ consentiẽte ioseppho malebãt ibidẽ mori q̃z vespasiani se ꝺ ijcere fuituti. Volebãtq; se mutuo inficere et sanguinẽ suũ in sacrificiũ ꝺo offerre. Et q̃ niã ioseph⁹ inf eos dignior erat. volebãt eũ ꝓmit⁹ occidere. vt ei⁹ effusiõe sanguis deus citius placaret. vl' vt in q̃dã cronica ꝺr. iõ se mutuo inficere volebãt. ne daret in maiꝺ⁹ romanoz. Et ioseph⁹ vir prudẽs ⁊ mori nolẽs. iudicẽ mortis ⁊ sacrificij se ꝓstituit. ⁊ q̃s ꝓz alio occidend⁹ eẽt inf binos ⁊ binos sortem mittere iussit. ¶ Missis igit sortib⁹. sors nũc vnũ. nũc aliũ morti tradidit. donec vẽtũ est ad vltimũ cũ q̃ ioseph⁹ sortẽ missurus fuit. Tũc ioseph⁹ bõ strenu⁹ ⁊ agil' gladiũ illi abstulit. ⁊ q̃ꝺ magẽ eligeret vitã. s. aut mortẽ req̃siuit. ⁊ vt sin̄ dilatõne eligeret precepit. Et ille timẽs rñdit. Uiuere nõ recuso. si grã tui vitã conꝺuare valeo. Tũc iosephus vni familiari Uespasiani ⁊ sibi etiã familiari latenter locutus ẽ. ⁊ vt sibi vita donaret petijt. Et qꝺ petijt impetrauit. Cũ aũt añ vespasianũ Joseph⁹ eẽt adductus. Dixit ei vespasianus. ℳ℟ẽ meruisses si b⁹ petitionib⁹ liberatus ñ esses. Et ioseph⁹. Si q̃ꝺ ꝓperaz actũ est in meli⁹ ꝓmutari ꝓt. Et vespasian⁹. Q̃ victus ẽ q̃ꝺ facere ꝓt. Et ioseph⁹. Aliq̃ꝺ facere potero si dictis meis aures tuas

demulsero. Et vespasian⁹. Concedat vt vb tuis inbereas. ⁊ q̄d q̄d boni dictur⁹ es pacifice audiat. Et ioseph⁹ Impator romanus interijt. ⁊ senat⁹ ip̄atorē te fec̄. Et vespasian⁹ Si pp̄a es. q̄re ñ es vaticiat⁹ huic ciuitati q mee sit subijciēda dicioni. Et Josephus. ¶Der. xl. dies h̄ eis p̄edixi. Interea legati romanor venit̄. vespasianū in ip̄eriū sblimatū asserūt. eū q3 romā deducūt. ¶Hoc q3 eusebius i crōica testat q. s. ioseph⁹ vespasiano p̄dixit. tā d̄ impatoris morte q3 de sua sblimatiōe. ¶Relict ät vespasian⁹ tytū filiū suū i obsidione bierlm. Tytus ät vt in ead̄ hystoria apocrifa legit. audiēs p̄em suū in imp̄ium sblimatū. tāto gaudio ⁊ exultatōe replet. q̄ neruor p̄ctōne ex frigiditate corripit. ⁊ alēo crure debilitat⁹ paliti torq̄tur. Josephus ät audiēs tytū paliti laborare. cām morbi ⁊ tēpus morbi diligent inq̄rit. Causa nescitur. morb⁹ ignorat. de tpe aūt q̄nā audita p̄ris electōe h̄ sibi acciderit apit. Joseph⁹ ät vir p̄udus ⁊ sapiēs ex paucis mlta p̄iecit. ⁊ ex tēpore morbū ⁊ cām inuenit. sciēs q2 gaudio ⁊ leticia supabūdanti debilitat⁹ fuerit. Animaduertēs itaq3 q2 p̄ria p̄rijs curāt̄. sciens etiā q2 q̄d amore p̄q̄rit dolore freq̄nt amittitur. q̄rere cepit an aliq̄s eēt q̄ p̄ncipis inimicicijs obnoxi⁹ teneret. Et erat ibi p̄uus ad̄o cito molest⁹ vt siñ vehemēti p̄turbatōe nl̄ latenus in eū possz respicere. nec etiā nomē eius audire. Dixit itaq3 tyto. Si curari d̄sideras oēs q̄ in meo comitatu venerint salvos facias. Cui tytus. Quicunq3 in tuo comitatu venerit secur⁹ bēat ⁊ saluus. Tunc Joseph⁹ cito p̄rādiū fieri p̄cepit. ⁊ mēsā suā mēse tyti opposit̄ locauit. ⁊ p̄uū a dextris suis sedere fec̄. Quē tytus respiciēs molestia p̄turbat⁹ ifremuit. ⁊ q̄ p̄us gaudio ifrigidatus fuerat. accēsiōe furoris incaluit. neruos q3 distendēs curat⁹ fuit. ¶Post h̄ titus ⁊ p̄uū in sut grāz ⁊ iosephū in sut amicicijā recepit. Utr aūt h̄ hystoria apocrifa narranda sit. lectoris iudicio reliquat. ¶Bienio igit a tito bierlm obsessa. int̄ cetera mala q̄ obsessos gen̄t purgebant tanta fames oēs tenuit q̄ pntes filijs. ⁊ filij pntib⁹. viri vxoribus. et vxores viris cibos ñ tantū e manibus. sz etiā ex ip̄is dentib⁹ rapiebāt. Juuenes etiā etate fortiores velut simlacra p̄ vias oberrādo p̄ fame exanimes cadebant. Qui mortuos sepelire bāt sepe sup ip̄os mortuos mortui cadebāt. Fetor ē itaq3 cadaueř ñ ferētes ex publico sūptu ip̄a sepelire bāt. Sz deficiēte sūptu. vincēte cadaueř mlitudie d̄ muro cadauera p̄cipitabāt. Att tyt⁹ circūiēs cū vidisset valles repletas cadaueribus. ⁊ totā patriam ex eor fetore corruptā. manus suas cū lacrijs ad celū leuauit dic. Deus tu vides. q2 ego h̄ ñ facio. Tanta ei ibi fames erat q̄ calciamēta sua ⁊ corrigias comedebāt. ¶Matrona q̄dā isup genere ⁊ diuitijs nobil. sic i hysto. ecclīastica legit. cū p̄dones i ei⁹ domū irruentes. eam oīb⁹ expoliassēt nec sibi vltra q̄d comederet remāsisset. puulū lactētē tenēs in manibus ait. Infelicis matris infelicior fili i bello. i fame. i direptōe cui te reseruabo. Veni ergo nūc o mi nate esto matri cib⁹. p̄dor nibus furor. secul fabula. Et his dictis filiū iugulauit ⁊ coxit. ⁊ dimidiū comedēs p̄tez alterā occultauit. Et ecce p̄festiz p̄dones odore carnis cocte sentiētes i domū irruūt. nisi carnē p̄dat morte minant. Tunc illa detegēs infantis mēbra. ecce inq̄t vob⁹ p̄tez optimam reseruaui. At illos tant⁹ horror inuasit q̄ nec loq̄ potuerūt. Et illa. Vos ē inq̄t filius hic. meū est p̄cium. Securi edite. quia p̄ior ego comedi quē genui. ¶Nolite fieri aut matre religiosiores aut femis molliores. Qz si vincit vos pietas ⁊ horret. ego totū comedā q̄ dimidiū ia comedi. Illi vo trementes et frīti discesserūt Tande sedo āno imperij vespasiani tit⁹ bierlm cepit. ⁊ captā sbuertit tēplū q3 fundit⁹ destruxit. Et sicut iudei xp̄m xxx. denarijs emerant. sic ⁊ ip̄e vno denario xxx. iudeos vēdidit. Sic aūt narrat ioseph⁹ nonagintaseptē milia iudeor vendita sunt et vndeciescētena milia fame ⁊ gladio ceciderūt. ¶ Legit̄ q3 q̄ titus intrās bierlm q̄ndā murū d̄silissimū vidit. ip̄m q3 p̄fodari p̄cepit. Factoq3 foramīe q̄ndā int⁹ senē aspectu ⁊ canicie venerabilē inuenerūt. Qui req̄situs q̄s eēt. rñdit se eē ioseph ab arimathia ciuitate iudee. leq3 a iudeis ibidē clausum et muratum fuisse. eo q̄ christum sepelisset.

Addiditq3 q abillo tẽpe vſq3 nũc celeſti ſit cibo paſtus.7 dño lumie ꝓfortat⁹. In euã gelio tñ Nicodemi dr q cũ iudei ipm reclu ſiſſent,xpus reſurgẽs eũ inde eripuit.7 in ary mathiã duxit. Sd dicit q cũ educt⁹ a pdica tõe xpi non ceſſarz,a iudeis itez ẽ reclusus. Mortuo q3 Veſpaſiano ipatore Tytus fi lius ei⁹ eidẽ in ĩperio ſucceſſit. Qui fuit vir clemẽtiſſim⁹ 7 mlte lib3alitatis. Tanteq3 bo nitatis fuit ſic ait euſebi⁹ ceſarien.ĩ cronica.7 teſtat Hiero.q dũ q3dã ſero reordat⁹ fuiſſ3 q illo die nil bõi egiſſet.aut nihil dediſſ3 ait O amici hũc die perdidi. Sd⁹ lõga tpa q3dam iudei birlm reedificare volẽtes.exeũtes pri mo mane plimas cruces de rore inuenerũt. Quas ẽrit fugiẽtes.7 ſcõdo mane redeũtes vnuſquiſq3 vt ait Miletus in cronica ſua cruces ſanguineas veſtibus ſuis inſitas ĩ uenit. Qui vehemẽt territi in fugam itez verſi ſunt. Sed tercio die reuerſi. vapore ignis de terra pdeuntis penitus sũt exuſti.

LXIIII.

De inuentione ſancte crucis.

Inuentio ſancte crucis dicit.quia tali die crux ĩ uenta fuiſſe refert. Hã 7 antea fuit inuẽta a Seth filio Adã in ẽreſtri padi ſo.ſic infra narrat.a ſalomõe ĩ libano.a regi na ſaba in ſalomõis tẽplo.a iudeis in aq̃ pi ſcine.bodie ab helena ĩ mõte caluarie.

Inuentio ſcte crucis p⁹ ãnos.cc.et ampli⁹ a reſurrectõe dñi facta eſt. Legit ei in euãgelio Nicodemi q cum Adam ĩfirmaret.Seth fili⁹ ei⁹ portas paradiſi adiit.7 oleũ ligni miſcõie q corp⁹ pa tris pungeret 7 ſanitatẽ recipet poſtulauit. Cui apparẽs Michael archãgel⁹ ait. Noli laborare neq3 flere p oleo ligni miſcõie ob tinẽdo.q3 nllaten⁹ illõ aſſeq poteris. niſi qñ pleti fuerit.v.milia q3ngẽti ãni.licz ab ada3 vſq3 ad paſſionẽ xpi ãni tantũ.v.milia cẽtũ nona gĩta nouẽ fluxiſſe credãt. Legit q3 alibi q angel⁹ eidẽ ramuſculũ q3dã obtulit.7 iuſ ſit q in mõte libãi plãtaret. In q3dam vo hy ſtoria greco3.licet apocrifa legit q3 angel⁹ de ligno in q peccauit adã.eidẽ tradidit dicẽs. q qñ faceret fructũ pat ſanaret. Qui rediẽs et prẽm mortuũ inueniẽs.ipm ramũ ſuper tumulũ priꝰ plãtauit. Qui plãtat⁹ i arborẽ magnã creuit.7 vſq3 ad ſalomõis tpa pdu rauit. Utr ãt ꝟ vera ſint.lectoris iudicõ reli q̃t. cũ i nlla cronica l hiſtoria autẽtica ꝟ legãt Salomõ ãt arborẽ tã pulcrã ꝓſiderãs ipaz ꝓcepit incidi 7 in domo ſalt⁹ locari. Muſq3 tñ vt ait Johes beleth locari poterat.nec ali cui loco apta repiri valebat.ſz mõ aut exce debat lõgitudie.aut deficiebat numia breui tate. Si q̃n vo ꝑm loci exigentiã ipam rõna bilit decurtaſſent.adõ breuis videbat q oi no incõgrua bẽbat. Ob ꝟ indigti artifices ipam repbauerũt. 7 ſup q3dã lacũ vt eſſet pons trãſeũtib⁹ prepecerũt. Regia ãt ſaba cũ veniſſ3 audire ſapiam ſalomõis.7 ꝓdictũ la cũ trãſire pellz .vidit ĩſpũ q ſaluato3 mõi ĩ ligno ſuſpẽend⁹ fuerat.7 idõ ſup illud lig nũ trãſire noluit.ſz ipm ꝓtin⁹ adorauit. In hiſtoria tñ ſcolaſtica legit q ꝓdictũ lignũ re gina ſaba in domo ſalt⁹ vidit. Cunq3 ad do mũ ſuã rediſſet.intimauit ſalomõi q in illo ligno q3dã ſuſpẽend⁹ eẽt.p c⁹ mortẽ iudeo3 regnũ deleri deberet. Salomõ igit ꝓdictuz lignũ inde ſuſtulit.7 in pfundiſſimis ẽre vi ſcerib⁹ illõ dimergi feĉ. Sd poſtea pbatica pi ſcina ibidẽ facta ẽ.vbi natbinei boſtias ab luebãt.7 ñ ſolũ ex deſcẽſu angeli.ſz etiã ex vir tute ipſius ligni tradit ibi fieri.7 aq̃ ꝓmotoz et infirmoz curatõem. Appropinq̃nte vero paſſione xpi ꝓdictũ lignũ ſupnataſſe phibeĉ Cũ aũt illõ iudei vidiſſent ipm acceperunt et crucem dño pauerunt. Ipa autẽ crux chriſti ex quattuor generib⁹ lignoruz fuiſſe perhibeĉ. ſcz palme. cypreſſe. oliue et cedri. Vñ verſus. Ligna crucis palma cedrus cy preſſus oliua. In cruce ei fuit bec q3druplex dñia lignorum. ſ. lignũ erectuz. lignũ trãſ uerſum.tabula ſuppoſita.7 trunc⁹ cui crux erat infixa. Vel ſcõm Gregoriũ turonẽſem Tabula trãſuerſa que fuit ſub pedib⁹ chri ſti. Unde quodlibet boz potuit eẽ alicuius ꝓdictoz lignorum. Hanc dñtiam lignorũ videt aplus innuere cuz dicit. vt poſſitis cõ prehendere cum omibus ſanctis q̃ ſit longi tudo.latitudo.ſublimitas.et profundum.

De inuentõe sancte crucis.

Que vba Aug. ibidẽ doctor egregius sic exponit. Crucẽ inq̃t dñi. cuius latitudo & in trãsuerso ligno q̃ extẽditur man⁹. lõgitudo a terra vsq; ad ipam latitudinẽ. q̃a manib⁹ infra totũ corpus affigit. altitudo a latitudine vsq; sursum cui adheret caput. pfundũ vo q̃ terre infixũ abscõdit. Quo signo crucis ois actõ bũana & xpiana describit. bñ opari in xpo & ei perseuerant̃ inherere. spirare celestia. sacramẽta ñ pphanare. ¶ Istud lignũ crucis pciosum p ãnos. cc. & vltra sub tra latuit. sz ab Helena matre Constãtini imperatoris ℟ mõ reptum fuit. In tẽpe illo cõgregata ẽ iuxta danubiũ fluuiũ multitudo innũerabil barbaroz volẽs fluuiũ trãsire & oẽs regiões vsq; ad occidentẽ suo dñio subiugare. Qñ vbi ⁊stãtin⁹ ipator ⁊perit castra mouit. & ꝑ danubiũ se cuz suo exercitu collocauit. At barbaroz crescente multitudine et iam fluuiũ transeũte. Constãtin⁹ nimio terroze ꝑcutit̃ vidẽs q̃ eẽnt die crastino cũ eo pliuz ꝑmissuri. Seq̃nti igit̃ nocte ab ãgelo excitat̃. & vt sursũ respiciat admonet̃. Qui i celũ aspiciẽs vidit signũ crucis ex clarissimo lumine factũ. litteris aureis hũc titulũ bñ scriptũ. In hoc signo vinces. Qui celesti visione ꝑfortat⁹ similitudinẽ crucis fecit. & ipam añ suũ exercitũ ferri iussit. Irruẽsq; i hostes ipos in fugam vtit. & multitudinẽ maximã interfecit. Tũc ⁊stantin⁹ oẽs tẽploz põtifices ꝓuocauit. & cui⁹ dei ℟ signũ eẽt diligenti⁹ inquisiuit. Quib⁹ se nescire dicẽtib⁹. q̃dã christiani aduenerũt. & ei sctẽ crucis misteriũ. & fidẽ trinitatis pleni⁹ narrauerũt. Qui i xp̃z pfecte tũc credidit. & ab Eusebio pp̃ vel ꝑm q̃sdam libros a cesarien̄si epo sacz baptisma suscepit. Sz in hac hystoria multa ponũtur q̃bus ꝓdicit hystoria triptita & ecclia stica. et vita sci Siluestri. & gesta pontificũ romanoz. Scõm q̃sdã nõ fuit iste Constãtinus impator qui a bto Siluestro papa fuit baptizatus & ad fidez ꝓuersus. sicut aliq̃ historie vident innuere. sz fuit ⁊stantin⁹ pat̃ ipi⁹ ⁊stãtini. sic̃ in aliq̃b⁹ hystoriis inuenit̃. Ille ei constãtin⁹ alio mõ ad fidẽ venit. sicut in hystoria sci Siluestri legit̃. nec ab Eusebio. sz a siluestro baptizat⁹ fuisse narrat̃ Mortuo tamẽ ipo Constãtino. Cõstãtin⁹ memor victorie prĩs quã vtute sãcte crucis habuerat Helenã mrẽm suam hierosolimã pro ipsa cruce inuenienda transmisit. sicut inferi⁹ est notatuz. ¶ Hystoria tamẽ Ecclesiastica hanc victoriã aliter factam narrat Ait ei q̃ cum Maxentiꝰ romanũ impium inuasisset. ⁊stãtin⁹ ipator iuxta pontẽ albinũ cũ Maxentio conflictur⁹ aduenit. Cũ igitur anxi⁹ multũ eẽt. et pro sibi mittẽdo auxilio ad celuz oculos crebro leuaret. vidit ꝑ sopor em ad orientis ptem i celo signũ crucis fulgore igneo rutilare. angelosq; astare. et sibi dicere. Constantine. in hoc vinces. Et vt dicitur in hystoria Tripartita. dum Cõstantinus quid ℟ eẽt miraret̃. christ⁹ nocte sequente eidẽ apparuit cuz signo q̃ vidit in celo. iussitq; vt fieret ei⁹ signi figuratio. que foret auxiliũ in congressib⁹ ꝑlioz. Tũc cõstantinus letus redditus & de victoria iam securus signum crucis q̃ in celo vidrat. in sua fronte designat. vexilla militaria in signaculum crucis trãsformat. et i manu dextra aurea crucez portat. Post hoc dominũ exorauit ne dexterã suã quaz signo crucis munierat salutari. cruore romani sanguis maculari ꝑmitteret. sz sine sanguis effusione victoriam sibi de tirãno ꝑstaret. Maxentiꝰ autẽ iussit nauib⁹ ad decipulã ꝓpositis fluuiuz sterni. et suppositis põtib⁹ exeq̃ri. Cũ autez ⁊stantin⁹ iam ad fluuiũ appropinq̃ret. maxentius in occursum cũ paucis velociꝰ ei pgit. iubẽs vt ceteri se seq̃nt̃. suiq; opis põtez cũ paucis ꝑcedit. & decipula q̃ Constãtinũ decipe voluit est deceptus. & in fluuiũ pfundũ demersus. Constantin⁹ vo ab omibus vnanimiter est susceptus. Et sic̃ legit̃ in quadaz cronica satis autẽtica. Cõstantinus tũc pfecte ñ credidit. nec tũc sacz baptisma suscepit sz aliq̃nto tpis interiecto. visionẽ illã Petri et pauli vidit. & sacro baptismate ꝑ siluestrũ papã renat⁹ & a lepra mũdat⁹ i xp̃z deicepsit pfecte credidit. Et sic mrẽm suã helenã hierosolimã misit. vt crucẽ dñi requireret. Ambrosi⁹ tamẽ in epla ob obitu Theodosij & hystoria Triptita dicũt q̃ in vltimis ⁊stitut⁹ baptisma suscepit. baptismum differens. vt

De inuentõe sancte crucis.

posset in iordanis flumine baptizari. Hoc idẽ dicit Hiero. in cronica. Certũ est autẽ q̃ sub Siluestro papa xp̃ian⁹ effectus ẽ. Utr̃ aũt baptismũ distulit in dubiũ vñt. Vñ de illa legenda scti Siluestri q̃ ad pl̃a sil̃r dubitat Hec igit̃ historia de inuẽtõe sctẽ crucis q̃ i ecclĩasticis historijs inuenit̃ cui etiã cõsonãt cronice. videt̃ eẽ magis autentica q̃z illa q̃ p ecclĩas recitat̃. Cõstat eiz mlt̃a ibidẽ eẽ q̃ nõ ꝯsonãt vitati. nisi forte q̃s vellet dicere vt superi⁹ dictũ est. q̃ ñ fuit ꝓstãtin⁹ ille. sz cõstantin⁹ pat̃ eius. qõ tñ multũ autenticum non videtur. licet in quibusdam vltramarinis historijs sic ligat̃. ℬ Cuz aũt Helena ibidẽm aduenissz. oẽs iudeoz sapiẽtes q̃ pto tã regionẽ repti sunt ad se ꝯgregari p̃cepit. Hec autẽ helena ꝑus stabularia fuerat. sz p̃ pt̃ei⁹ pulcritudinẽ ꝓstantin⁹ sibi eã ꝓmixit ꝑ in qõ dic̃ Ambro. in ℓ vba. Stabulariam hãc fuisse asserũt. Sz ꝓmicta ẽ ꝓstãtino sentẽtia. qui postea regnũ adept⁹ ẽ Bona stabularia q̃ tam diligent̃ ꝑsepe dñi req̃siuit. Bona stabl̃aria q̃ illũ stabulariũ nõ ignorauit qui vulnera curauit a latronib⁹ vulnerati. ℬõa stabularia q̃ maluit oĩa estimare stercora. vt xp̃m lucrifaceret. Jõo illã xp̃s ó̃ stercore leuauit ad regnũ. hec Ambro. Alij vo asserũt. z in q̃dam cronica satis autẽtica legit̃. q̃ ipsa Helena fuit filia Choelis regis britonũ. Quã ꝓstantin⁹ in britãniã veniẽs cũ eẽt vnica patri suo duxit vxorẽ. Vñ insula p⁹ mortẽ Choelis sibi deuenit̃. Hoc z ipsi britones attestant̃. Licet alibi legat̃ q̃ fuerit treuerensꝭ.. Judei igit̃ nimiuz formidãtes dicebant ad inuicẽ. Quare putatis q̃ regina nos ad se faciat ꝯgregari. Un⁹ ãt ex eis noĩe iudas dixit. Scio eniz q̃ vult a nob discere vbi nã sit lignũ crucis in q̃ xp̃s crucifix⁹ fuit Videte ergo ne aliq̃s sibi confiteri p̃sumat. Sin aũt certissime sciatis q̃ lex nr̃a euacuabit̃. z pat̃ ne traditõnes fundit⁹ destruẽtur. Zacheⁿ enĩ au⁹ meus p̃nũciauit patri meo symoni. z pat̃ me⁹ mouẽs dixit michi. Vide fili q̃ñ in q̃rel̃ crux xp̃i. illam manifesta ante q̃z aliq̃ patiaris tormẽta. Nusq̃z enĩ ertũc sẽs iudeoz regnabit. sed illi q̃ crucifixũ adorant. q̃ ipe xp̃us filius dei erat. Cui ego dixi. Pater mi. si vere patres nr̃i ipm eẽ dei filium ꝯgnouerũt. cur ipm crucis patibulo affixerũt. Et r̃ñdit. Nouit dñs. q̃ nunq̃z in cõsilio eoz extiti. sz eis sepius ꝓdixi. Qz vo ipe phariseoz vicia exprobrabat. ipm crucifigi fecerunt Ipe vo die tercia resurrexit. z celos discipul̃ videntib⁹ penetrauit. In quẽ Stephan⁹ frat̃ meus credidit. quẽ iudeoz vesania lapidauit. Uide ergo fili ne ipm vl̃ discipulos ei⁹ audeas blasphemare. Non videt̃ aũt mlt̃ũ phabile q̃ pat̃ isti⁹ Jude tpe passionis xp̃i eẽ potuerit. cũ a passione xp̃i vsq̃z ad belenã sub q̃ Judas fuit. fluxerunt plusq̃m ducẽti septua gita ãni. nisi forte diceret. q̃ tũc homines pl⁹ q̃z modo viuebãt. Dixerũt ergo iudei ad iudaz. Nos talia nunq̃z audiuim⁹ Uerumtñ si de ℬ regina q̃sierit. vide ne boc sibi aliq̃ten⁹ ꝓfitearis Cũ ergo illi añ reginã stetissent. z illa eos interrogasset de loco vbi fuerat dñs crucifix⁹. z ipi locũ nlt̃aten⁹ indicare vellẽt. iussit eos oẽs igne cremari At illi oẽs timẽtes tradiderũt iudã dicẽtes. Hic domina iusti z ppℬe fili⁹ optime nouit legẽ. et tibi oĩa que q̃sieris ab eo indicabit. Tũc illa omnes dimittẽs tenuit Judã solũ. cui dixit. Mors z vita tibi ꝓpositã sũt. q̃d malueris elige. Ondeigit̃ mihi locũ q̃ golgatha dicit vbi fuit dñs crucifix⁹. vt crucẽ ei⁹ inuenire possim. Rñdit iudas. Quõ locũ scire valeã cũ ducẽti ãni tã z ãpli⁹ fluxerint. z neq̃q̃z illo tpe nat⁹ essez. Cui regina. Per crucifixũ fame te primã nisi mihi dixeris vitatẽ. Ipsuz igitur in puteũ siccũ iussit p̃sici z ibidem famis molestia cruciari. Cũ ergo ibidẽ sex diebus siñ cibo mãsissz. die septio extrabi petijt z crucẽ se indicatuz ꝑmisit Cũ ergo extract⁹ ad locũ venissel. z ibidẽ orassz. loc⁹ subito cõmouet̃. z fum⁹ aromatũ mire odoris sentit̃ ita vt miratus Judas ambab⁹ manib⁹ plaudere z diceret. In vitate xp̃e tu es saluator mũdi. Erat ãt in loco illo sic̃ in ecclĩasticis historijs legit̃. templũ veneris q̃ Adrian⁹ impator ibidẽ ꝓstruxerat. vt si q̃s xp̃ianorũ in loco illo adorare voluissz. videret̃ venerez adorare. z ob boc infreq̃ns z pene obliuiõi datus fuerat locus. Regina autem templũ funditus fecit destrui et locum inarari.

De inuentõe sancte crucis.

Post hoc iudas pcingẽs se viriliʒ fodere cepit.ɔ.xx.passus fodiens tres cruces absconditas reppit.qs ad reginã ptin⁹ deportauit. Cũ aũt crucẽ xp̃i ab alijs latronũ nescirent discernere.eas i medio ciuitatis posuerunt ibidẽ gliaz dñi pstolãtes.Et ecce cũ circa horam nonã quidã iuuenis mortu⁹ deferret. iudas feretr̃ tenuit.ɔ pmã ɔ secũdã crucẽ super corp⁹ defuncti appposuit.ſz nequa q̃z ille surrexit.Apponẽs ãt terciã crucẽ ptinus rediit defũct⁹ ad vitã. ¶ In bistorijs ãt ecclia sticis legit q cũ q̃dam mlr̃ pmaria ciuitatis semiuiua iaceret.Macharius epc̃s hierosolymitan⁹ pmã ɔ scdam crucẽ adhibuit.ſz nihil pfecit.terciã vo appposuit.ɔ mlr̃ aptis oculis ptin⁹ sanata surrexit .Ambrosi⁹ vo dicit q discreuit ipam crucẽ dñi p titulũ quẽ posuerat pilatus.quẽ titulũ ibidem iuenit ɔ legit.

Byabol⁹ aũt in aere vociferabat dicẽs. O iuda q̃d ß feciſti.iude meo ꝓria opat⁹ es. Mã ille me suadẽte fecit.pditõem ɔ tu me renuẽte ihesu iuenisti crucẽ .Per illũ mlr̃os lucrat⁹ suaz aias.p te pdere videor iã lucratas. p illũ regnabã i ipl̃o.p te iã expellar a regno Uexr̃ũ tibi vicẽ repẽdã.ɔ ꝓ te regẽ aliũ suscitabo.q fidẽ deserẽs crucifixi. cũ tormẽtis te negare faciet crucifixũ. Hõ q̃dẽ de Juliano apostata dictũ videt.q iudã epm hierosolymis factũ mlr̃is tormẽtis affecit.ɔ martirẽ xp̃i fec̃.Audiẽs iudas vociferantẽ diabolũ nibil extimuit.sed ꝓstant diabolo maledixit dicẽs.Xp̃us te dãnet in abissum ignis eñi. Post ß iudas baptisat̃.Quiriac⁹ appellat̃ et hierosolimor̃ defuncto epõ ibidẽ in epm ordinat̃. Uex cũ btã Helena clauos dñi nõ hꝛet. rogauit epm quiriacũ vt ad locũ p geret ɔ clauos dñi q̃reret.Qui cũ venisſz et ad dñm p̃ces fudisset.ptinuo velut aurum claui fulgẽtes in ẽra appuerũt.Quos ille accipiẽs regine ẽtulit. Illa aũt genua figẽs in terra ɔ caput inclinãs.eos cũ mlr̃a reuerentia adorauit.Crucis ergo ptẽ Helena detulit filio.ptẽ vo thecis argẽteis cõditã reliqt in loco.clauos vo q̃b⁹ dñicũ corpus fuerat affixũ portat ad filiũ .ex quib⁹ vt Eusebi⁹ cesariẽsis refert frena q̃bus vteret ad bellũ cõposuit.ɔ ex alijs galeã suã armauit. Nonnulli ãt asserũt vt Gregori⁹ turonẽs clauos q̃ttuor in dñico corpe fuisse.ex q̃b⁹ Helena duos in freno ipatoris posuit.terciũ in imagine Constãtini q̃ rome supemiet vbi locauit.ɔ q̃rtũ i mare adriaticũ.q̃ vsq; tũc fuerat nauigãtium vorago precit. ꝓcipiẽs ß festũ de inuẽtione sc̃e crucis singulãmis solẽniter celebrari. Ambrosi⁹ vo sic ait.Quesiuit Helena clauos dñi ɔ inuenit. Et ẽ vno frena fieri ꝓcepit.ɔ de alẽo dyadema intexuit. Recte clau⁹ in capite.corona in vtice.ɔ in manu habena. vt sensus ꝓmineat.fides luceat.ptãs regat. ¶ Sanctũ aũt Quiriacũ epm Julian⁹ apostata postmodũ interfecit. ex eo q sctãm crucẽ inuenit.cũ vbiq; signum crucis destruere niteret. Cũ enĩ ꝓ persas pergeret.cepit quiriacũ ũitare ad sacrificia ydoloꝝ. Hõ cũ ille renuerꝛ. dexterã sibi abscidi fecit dicẽs.Hac mãu mlr̃as epl̃as scpsit. q̃b⁹ mlr̃os a deoꝝ sacrificijs reuocauit.Cui dixit q̃riacus.Mlr̃ũ michi canis insensate pfuisti.q; pus q̃z in xp̃m credere. sepius ad synagogas iudeoꝝ scribebaz epl̃as vt null⁹ in xp̃m crederet.Et ecce nũc scã dalũ mei corpis abscidisti.Tũc iulian⁹ plumbũ fecit liq̃ri.ɔ in os eius infundi. Deinde lectũ ferreũ iussit afferri ɔ in eo quiriacũ extẽdi.et desup carbões salẽ ɔ adipẽ spargi.Sz cũ quiriac⁹ immobil̃ pmaneret dixit ei iulian⁹.Si non vis sacrificare dijs.saltẽ dic te xp̃ianũ nõ eẽ Qui cũ execrans recusaret. iussit alta fouea fieri.ɔ ꝓpentes venenatos ibidẽ poni. et q̃riacũ in eandẽ iactari.ſz tñ ꝓpentes cõtinuo mortui sunt. Jussitq; iulian⁹ quiriacũ in caldariã oleo feruentissimo plenã mitti. Qui dũ se signãs spõte intrare vellet rogãs dñm vt eũ ꝛeꝛ i martirij lauacro baptizaꝛ irat⁹ Julian⁹ iussit pect⁹ ei⁹ gladio pforari. Et sic in dño ꝓsũmari ꝓmeruit. ¶ Quãta aũt sit vt⁹ sctẽ crucis in illo fideli notario ptz.quẽ quidaz mag⁹ decepit.ɔ ad q̃ndã locũ in quẽ demões aduocauerat duxit.promittẽs ei q mlr̃is diuitijs abũdaret.Et ecce vidit q̃ndã magnũ ethiopem sup excelsum thronũ sedentẽ.ɔ in circũitu ei⁹ alios ethiopes circa eũ cũ lãceis ɔ fustib⁹ stãtes.Tũc ille magũ ꝓdictũ introgauit dicens. Quis

est iste puer. Et ille. Bñe ꝑuus noster ē. Cui demon. Si vis me adorare ⁊ ꝑu⁹ me⁹ eē et xp̄z tuū negare faciā te sedere ī dextra mea. Ille aūt signū crucis mox edidit. ⁊ se xp̄i saluatoris ꝑuz libere eē exclamauit. Statiqz vt edidit signū crucis ois illa demonū multitudo euanuit. ¶ Post B cū q̄dā vice tēpluz sctē sophie ꝑdictus notarius cū dño suo intrasset, ⁊ añ saluatoris imaginē ambo starēt vidit dñs suus q̄ ꝑdicta imago sup notariū oculos fixos hr̄et. ⁊ ip̄m attente respiceret. Q̄ videns dictus dñs ⁊ admirās iuuenem ex pte dextra stare fec̄. Viditqz q̄ ymago in illā iterū pt̄ oc̄los voluisset ⁊ sup notariuz fixos hr̄et. Rursūqz fec̄ ip̄z ire ex pte sinistra et ecce iterū imago oc̄los voluit ⁊ notariū vt ꝑus respicere cepit. Tūc adiurat⁹ a dño vt sibi diceret q̄d apō deū meruisset. ꝓpt̄ q̄ sic eū imago respicerz. dixit se nulli⁹ boni ꝓsciū eē nisi q̄ eū corā diabolo negare noluisset.

LXV.

De sancto Johanne apostolo ante portam latinam.

Johannes apostolus ⁊ euāgelista dū ephesi ꝑdicaret a proconsule capit̄. ⁊ vt dijs immolet inuitat̄. Qui dū renueret in carcerē mittit̄ ⁊ ad Domicianū impatorē ep̄la mittit̄. ī q̄ magn⁹ sacrileg⁹ ⁊ deoꝝ ꝓtēptor. ⁊ crucifixi cultor noīat̄. Jussu igit̄ domiciani romaz deducit̄. ⁊ deducto oēs capilli ꝑ derisione a capite p̄cidunt̄. ac añ portā vbis q̄ latina dr̄ in doliū feruētis olei igne de subt̄ candente mitti iubet̄. Nullū tñ ibidē dolorē sensit sed penit⁹ illesus exiuit. In illo igit̄ loco eccl̄ia a xp̄iānis fabricat̄. ⁊ dies illa tāqz dies sui martirij solēnizat̄. Cū ergo nō sic a ꝑdicatōe xp̄i cessarz. iussu domiciani in pathmos insulā relegatus ē. Nec tñ ipatores romāi ap̄los ꝓsequebant̄. q⁹ xp̄m ꝑdicabāt. cū ipi nullū deū respuerēt. sz q⁹ ipz sūm senat⁹ autoritate deificatum aiebāt. q̄d ipi de nemie fieri ꝓhibuerāt. Añ legit̄ in hysto. ecc̄liastica. q̄ cū pilat⁹ q̄dā vice ad tyberiū ep̄las de xp̄o misisset. et ipe tyberius ei⁹ fidē a romāis recipi assentiret. senatus oīno respuit. ex eo q̄ nō sui auctoritate deus vocatus fuit. Alia cā est q̄ legitur in q̄dā cronica. ex eo q⁹ romāis ꝓus nō apparuerat. Alia causa ē. ex eo q⁹ oīm deoꝝ cultū cui romani inseruiebant euacuabat. Alia cā est. ex eo q⁹ mūdi despectū ꝑdicabat et romani auari ⁊ ambicioſi erāt. Christ⁹ et B fieri nō ꝑmisit. ne hoc būane potētie ascriberet̄. Alia cā ꝑm magistr̄ Joßem beleth q̄; re impatores ⁊ senatus xp̄z ⁊ ap̄los ꝓsequebātur erat. quia videbat̄ eis de⁹ nimis supb⁹ et inuid⁹. eo q⁹ ꝓsortē hr̄ē nō dignaret̄. Alia causa ē quā Oroſi⁹ refert. q⁹ senat⁹ indigne tulit q⁹ pilat⁹ ad tyberiū ⁊ nō ad senatum de xp̄i miracul'is rās destinauit. ⁊ iō eius consecratiōez inē deos fieri noluit. Añ irat⁹ tyberius m'tos de senatorib⁹ occidit. ⁊ q̄sdaz exilio dānauit. Mater aūt ip̄ius ioßis audiens filiuz rome detineri. materna ꝓpassione ꝓmota. romā ad eum visitandū accessit Sed dū venisset ⁊ ip̄m in exiliū relegatū audisset. indeqz rediret. in cāpania ciuitate vetulana migrauit ad xp̄m. Cuius corp⁹ in q̄dā specu sepultuz multo tempe iacuit. sed postmodum a filio suo Jacobo reuelatum fuit Q̄ quidē multo odore redolēs ac miraculis multis refulgens. ad ꝑdictā ciuitatē cuz multo honore translatum est.

LXVI.

De letanijs.

Letanie in anno bis fiunt. s. in festo scī Marci q̄ dr̄ letania maior. ⁊ trib⁹ diebus añ ascensionē dñi q̄ dr̄ minor. Et interp̄tat̄ letania supplicatō l'rogatō. Hec ita igit̄ letaia triplr vocat̄. Hec ꝛō letania maior. scōa dr̄ ꝓcessio septiformis. tercō dicit̄ cruces nigre.

Dicit̄ aūt letania maior ꝓpt̄ tres cās. scz rōne illius a quo instituta ē. s. a magno Gregorio p̄pa. Rōne loci in q̄ instituta ē. q⁹ roma q̄ est dña ⁊ caput mūdi. ex eo q⁹ ibi est corpus ꝓncipis ap̄loz ⁊ aplica sedes. Rōe causę ꝓ qua instituta est. q⁹ ꝓ magno ⁊ ḡuissimo morbo. Romāi eiz cū in q̄dragesima ꝓtinenter virūssent. ⁊ in pascha corp⁹ dñi reciperēt. postmodū comesatōib⁹ ludis ⁊ luxurie frena laxabant. Jdeoqz deus ꝓuocatus

m

pestem maximā in eos misit. quā inguinariam vocant. i. apostema siue inflaturam in inguine. Tam seua aūt illa pestis fuit. vt homines in via. in mēsa. in ludis. ī colloquijs subito morerent. ita q̄ cū aliq̄s vt d̄r sternutabat sepe cū ip̄a sternutatōe spūz exalabat. Uñ cū aliq̄s aliquē sternutantē audiebat. statī accurrēs. d⁹ te adiuuet acclamabat. Et abiude vt dicunt adhuc hec ꝯsuetudo ꝑuat̄ vt cum aliquē sternutātem audimus. deus te adiuuet. acclamam⁹. Rursus vt fert̄. cuz aliq̄s oscitabat freq̄nt̄ ꝯtinuo ⁊ subito spūz emittebat. Uñ cū aliq̄s se velle oscitare sentiebat. ꝯtinuo signū crucis sibi imp̄mere festinabat. Et hec ꝯsuetudo silr̄ vsqz mō ꝑuat̄ Hec āt pestis q̄lit̄ ortuz habuerit in vita scti Gregorij repitur. Scd̄o d̄r ꝓcessio septiformis. ex eo q̄ btūs Grego. ꝓcessiōes quas tūc faciebat p. vij. ordines disponebat. Naz in p̄mo ordine erat oīs clerus. in scd̄o omēs mōachi et religiosi. In tercio sctīmoniales. In q̄rto oēs infātes. In q̄nto oēs laici. in sexto oēs vidue ⁊ ꝯtinētes. In septimo omēs ꝯiugati. Sz q̄d mō nō possum⁹ in nūero ꝑsonarū. supplemus ī nūero letaniaꝝ. qꝛ septies dici dñt añq̄z insignia deponātur. Tercio dicitur cruces nigre. q̄niā in signū meroris ex tanta strage hoīm. ⁊ ī signū penitētie hoīes nigris vestibus induebant̄. Et forte ꝓpter eādez cām cruces ⁊ altaria saccis cilicinis velabāt. Hoīes etiā fideles vestes penitentiales dñt assumere. B Alia autez dicit̄ letania minor q̄ fit tribus dieb⁹ añ ascēsionē. quā bt̄s Mamert⁹ ep̄s viēnens̄ tp̄e Leonis īpatoris qui cepit āno dñi. cccclviij. añ institutiōez p̄me instituit. Que d̄r letaīa minor. rogatōes ⁊ ꝓcessio. Dicit̄ āt letania minor ad dr̄ñtiam p̄me. qꝛ scz instituta est a minori ep̄o in mīori loco. ⁊ ꝑ minori morbo Cā aūt institutōis h⁹ hec fuit. Tūc eniz apd̄ viennā freq̄ntes ⁊ maximi t̄remotus fiebāt q̄ domos ⁊ eccl̄ias pl̄imas subuertebant. et nocturni sonit⁹ ⁊ clamores sepe audiebāt̄. Tūc etiā aliud terribile accidit. qꝛ in die pasche ignis de celo cecidit. ⁊ regis palatiū cōcremauit. Alid̄ insup̄ mirabili⁹ fiebat. Sic̄ enī demōes porcos dei ꝑmissione olim ītrauerunt. sic ꝑmissione dñi ꝓpter pctā hoīm lupos ⁊ alias feras intrabāt. ⁊ nll̄os verentes. nō solū ꝑ vias. sed ꝑ ciuitatez publice discurrebant. ⁊ passim pueros ⁊ senes viros ⁊ femīas deuorabāt. Cū igit̄ taz dolorosi cas⁹ q̄tidie fierēt. Predictus ep̄s triduanū ieiuniū indixit. letanias instituit. Et sic p̄dicta tribulatio ꝯq̄euit. Deinde statutū est ab ecclesia ⁊ firmatū vt hec letania vniuersalr̄ obꝑuet̄. Dicit̄ etiā rogatōes. qꝛ tūc oīm sctōrum suffragia īploram⁹ Et merito talis obꝑuantia his trib⁹ diebus ꝑuāda ē. ⁊ rogatōibus sctōꝝ ⁊ ieiunijs his dieb⁹ īsistendū mltiplici rōne. Prīo vt deus bella pacificet. q̄ in vere freq̄ntius ꝯcitant̄. Scd̄o vt teneros adhuc fruct⁹ ꝯꝑuādo mltiplicet. Tercio vt motus carnales q̄ h̄ tēpe magis feruēt in sequisqz magis mortificet In vere eīz sāguis magis feruet. ⁊ illiciti mot⁹ magis pullulāt Quarto vt ad receptiōem sctīspūs se q̄sqz magis habilitet. Naz ꝑ ieiuniuz hō magis habilitat̄. ⁊ ꝑ rogatiōes dignior reddit̄. Duas alias rōnes assignat magister Guilhelmus altisiodorēs̄. Prima vt. s. xp̄o ascēdente ⁊ dicente. Petite ⁊ accipietis. ꝯfidēti⁹ petat eccl̄ia. Scd̄o qꝛ eccl̄ia ieiunat ⁊ orat vt parum habeat de carne ꝑ ip̄i⁹ carnis macerationem. ⁊ acq̄rat sibi alas ꝑ orōem. qꝛ oratō est ala aīme. q̄ volat in celū. vt sic xp̄m ascendentē libere possit asseq̄. q̄ ascēdit pādēs añnos iter. ⁊ volauit sup̄ pēnas ventoꝝ. Auis enī q̄ multū abūdat in carne ⁊ paꝝ ī plumis bñ volare nō p̄t. sicut ptz in strucione. C

Dicitur etiā ꝓcessio. qꝛ tūc eccl̄ia generalē facit ꝓcessionē. In hac aūt ꝓcessione crux defert̄. cāpane pulsant̄. vexilluz portat̄. draco q̄dam cū ingēti cauda in q̄busdā eccl̄ijs baiulatur. ⁊ oīm sctōꝝ singularit̄ patrocinia implorant̄. Jō aūt ibidē crucē deferim⁹ ⁊ campanas pulsam⁹. ut demōes t̄riti fugiāt. Nā sicut rex in suo exercitu hz insignia regalia. scz tubas ⁊ vexilla. sic xp̄s rex et̄nus in sua ecclesia militāti hz cāpanas ꝑ tubis. ⁊ cruces ꝑ vexillis. Et sic aliq̄s tirānus vald̄ timerz q̄ alicui⁹ regis potētis ⁊ sibi inimici tubas in sua terra audiret. ⁊ vexilla videret. sic demones q̄ sunt in isto aere caliginoso vehement̄

metuunt.qñ tubas xp̃i.ſ.campanas pulſari
ſentiũt.ꝛ vexilla.i.cruces conſpiciũt. Et iſta
dicitur eẽ ratio.q̃re eccl̃ia cãpanas ꝓſueuit
pulſare.qñ tempeſtates cõcitari videt.vt ſcz
dẽmones q̃ hoc faciũt.tubas eterni regis au
diant.ꝛ ſic territi fugiãt.ꝛa tẽpeſtatis ꝓcita
tione q̃eſcant. Licet alia rõ ſit.q; cãpane tũc
fideles admonẽt ꝛ puocãt.vt p inſtãti picu
lo orõi inſiſtant. Aliud etiã vexillũ eſt re
gis ẽ ipa crux.ꝑm illud. Uexilla regis ꝓdeũt
ꝛc. Qd quidẽ vexillũ demões valde timent
ꝑm q̃d dicit Criſ. Ubicunq; inq̃t demones
ſignũ dñicũ viderint fugiũt.timẽtes baclim
q̃ plagã acceperũt. Et ꝯ ẽ rõ.q̃re in q̃buſdaz
eccl̃ijs tpe tẽpeſtatis crux de eccl̃ia extrahit̃
et tempeſtati oꝓnit̃.vt ſcz demões vexillũ
ſũmi regis videãt ꝛ triti fugiãt. Ideo igitur
crux in ꝓceſſione defert̃ ꝛ campane pulſant̃.
vt demões in ipo aere exñtes territi fugiãt.
et a noſtra infeſtatõe deſiſtãt. Uexillũ autẽ
ibidẽ defert̃ ꝓpter repñtandã victoriã reſur
rectõis ꝛ victoriã aſcenſionis xp̃i.q̃ cũ mag̃
ꝓda celos aſcẽdit. Uñ p aera vexillũ ince
dẽs eſt xp̃c in celũ aſcẽdens. Et ſic̃ vexillum
q̃d in ꝓceſſione defert̃ mlt̃itudo fideliũ ſeq̃t̃
ſic xp̃m aſcẽdentẽ mag̃ ſctõz collectio comi
tatur. Cant⁹ ãt qui ibi fiũt ſignificãt cant⁹
ꝛ laudes angelorz q̃ xp̃o aſcẽdenti obuiaue
rũt.ꝛ ipm cũ ſua ſocietate vſq; in celũ cũ mlt̃
tis laudib⁹ ꝓduxerũt. In q̃buſdã aũt eccle
ſijs ꝛ maxie in eccl̃ijs gallicanis cõſueꝛudo
hẽtur q̃ draco q̃dã cũ lõga cauda et inflata
plena ſcz palea vel aliq̃ tali.duob⁹ dieb⁹ pri
mis añ crucẽ.ꝛ tercio cũ cauda vacua poſt
crucẽ defert̃.p q̃d ſignificat̃ q̃ in ꝓmo die añ
legem.ꝛ in ſcõo ſub lege diabolus in ꝟ mun
do reg̃uit.in tercio aũt die ſcz grẽ p paſſionẽ
xp̃i ꝺ ſuo regno expulſus fuit. Rurſ⁹ in ipa
ꝓceſſione omniũ ſctõz piter patrocinia po
ſtulamus. ꝟ Quare aũt tũc ſctõs ro
gam⁹ plures cauſe ſũt ſuppl⁹ aſſignate. Sũt
autẽ ꝛ alie cauſe generales ꝓpt̃ q̃s de⁹ ordi
nauit. vt ſãctos orem⁹.ſ.ꝓpter nrãz inopiã
ſctoz gl̃iam.ꝛ dei reuerẽtiã. Sãcti enĩ vota
ſupplicantiũ ſcire pñt.quia in illo eterno ſpe
culo intelligunt q̃ntũ vel illis ꝓtinet ad gau
diũz.vel nobis ad auxiliũ. Prima ergo
ratio eſt ꝓpter nrãz inopiam.ꝛ ꝟ vel ꝓpter
inopiã quã hẽmus in merendo.vt vbi no
ſtra non ſuppetũt merita patrocinent̃ aliẽa.
Uel ꝓpter inopiã quã hẽmus in ꝓplãdo
vt qui nõ poſſum⁹ ſũmã lucẽ reſpicere in ſe
ſaltez in ſanctis aſpicere valeam⁹. Uel ꝓpt̃
inopiam quã hẽmus in amãdo.q; plerũq; z
impfect⁹ hõ magis ſentit ſe affici circa vnũ
ſanctũ q̃z etiam circa deum. Scda ratio
eſt ꝓpter ſctõz gl̃iam. Ault enĩ deus vt ſan
ctos inuocem⁹.vt dũ p eoz ſuffragia q̃d pe
tim⁹ impetram⁹.ipos magnificem⁹.ꝛ glo
rificando collaudem⁹. Tercia rõ eſt ꝓpt̃
dei reuerentiã.vt peccator q̃ deũ offendit q̃
non audeat ipum in ꝓpria ꝓſona adire.ſed
amicoz poſſit patrocinia implorare. In hu
iſmodi aũt letanijs eẽt illud angelicuz can
ticũ freq̃ntandũ. Sãcte deus.ſancte fortis.
ſancte ꝛ immortalis miſere nob̃. Refert eiz
Joſes damaſc.lib.iij.q cũ apud ꝓſtantino
polim ꝓpter q̃ndaz tribulatiõem letanie fie
rent.quidã puer de medio populi in celum
eſt raptus.ꝛ iſtud canticũ ibidẽ edoct⁹. Be
inde ad ꝓpm rediẽs illõ angelicũ canticũ in
ꝓſpectu ꝓpli decãtauit.ꝛ mox oĩs tribulatio
ceſſauit. In calcedonẽſi q̃z ſinodo fuit iſtud
canticũ aꝓbatũ. Et ꝓcludit ita damaſce.
Nos aũt dicim⁹ q̃ p iſtud cãticũ demões
recedãt. Cui⁹ ergo cantici laus ꝛ autoꝛitas
ex q̃ttuoꝛ colligit. Prio ex eo q̃ angel⁹ illud
edocuit. Scõo ex eo q̃ ad eius platiõem illa
tribulatio conq̃euit. Tercio ex eo q̃ calcedo
nenſ⁹ ſinodus illud aꝓprobauit. Quarto ex
eo q̃ demones illud timent.

LXVII

De aſcenſione domini.

Aſcenſio domini

Hq̃drageſima die a reſurrectõe facta
eſt. Circa quã aſcenſionẽ ſeptem p
ordine ꝓſiderãda ſunt. Prio vnde aſcẽdit.
ſcõo q̃re nõ ſtatĩ poſt reſurrectõz aſcendit.
ſed tot dies expectauit. tercio q̃liter aſcẽdit.
q̃rto cum q̃bus aſcẽdit. quinto quo merito
aſcendit. ſexto quo aſcẽdit. ſeptimo q̃re aſcẽ
dit. Circa primũ notandũ q̃niã de mon
te oliueti verſus bethaniam celos aſcendit

Qui mons ꝑm aliā trāslatōem dr̄ mōs triū luminū. Nā de nocte ex ꝑte occidētis illūinabat̄ igne templi. qꝛ erat ignis iugis in altari. Mane ex ꝑte orientis. ꝑmo excipiebat radios solis anteq̄z illūinaret ciuitatē. Habebat insup in se copiā olei. qd̄ est fomentū lumīs. Et iō dicit̄ mōs triū luminū. In hūc igit̄ montē xp̄s discipulos ire p̄cepit. Nā in ip̄a die ascēsiōis bis apparuit. sel̄. xj. apl̄is comedentib⁹ in cenacl̄o. Oēs q̄dem tam apl̄i q̄z alij discipuli. necnō ⁊ mulieres hītabant in illa ꝑte hierl̄m q̄ dicebat̄ mello. s. in mōte syon. vbi Dauid ꝯstruxerat sibi palatiū. Et erat ibi illud cenaculū grande stratū in quo dn̄s p̄cepit sibi parari pascha. ⁊ in illo cenaculo tūc vndeci apl̄i hītabant. Ceteri aūt discipuli ⁊ mulieres hītabant circū quaq̄z per diuersa hospitia. Dum igit̄ in illo cenaculo comederēt. dn̄s eis apparuit. ⁊ incredulitatē eoꝝ exprobrauit. Et cū comedissꝫ cum eis et p̄cepisset vt in monte oliueti v̄sus bethaniā irent. ibidē eis iteꝝ appuit ac indiscrete que tentib⁹ rn̄dit. Et eleuatis mānib⁹ eis bn̄dixit et inde corā eis in celū ascendit. De loco āt ascensiōis dic̄ Sulpicius ep̄s hierosolimitanus. ⁊ hētur in glo. Qꝛ cū ibi postea edificata eēt eccl̄ia. loc⁹ ille in q̄ steterūt vestigia xp̄i ascendētis. nunq̄z potuit sterni pauimēto. īmo resiliebant marmora in ora collocātiū. Calcati etiā pulueris a dn̄o hoc dicit eē documētū. ꝙ vestigia imp̄ssa cernunt̄. ⁊ eandez adhuc spēm velut p̄ssis vestigijs t̄ra custodit. B Circa scd̄m q̄re scꝫ non stati ascendit vt resurrexit. sed ꝑ. xl. dies exspectare voluit. Notandū ꝙ h̄ fecit ꝓpt̄ tres rōes Primo ꝓpter resurrectōis certificatōnem difficilius enī erat ꝓbare v̄itatē resurrectōis q̄z passionis. qꝛ a ꝑma die vsq̄z ad terciā v̄e poterat ꝓbari passio. sꝫ ad verā resurrectiōz ꝓbandā pl̄es dies req̄rebant̄. Et ideo mai⁹ tp̄s req̄rebat̄ inter resurrectōez ⁊ ascēsionez q̄z int̄ passionē ⁊ resurrectōem. De h̄ sic dic̄ Leo papa in ser. de ascēsione. Quadragenarius hodie dierū repletus est nūerus. sacratissima ordinatōe dispositus. ⁊ ad vtilitatez nostre eruditōis impēsus. vt dū a dn̄o ī hoc spacio mora p n̄tie corpal̄ extendit̄. fides resurrectōis documētis necessarijs muniret̄. Grās agim⁹ diuīe dispēsatōi. ⁊ sctōꝝ patꝝ necessarie tarditati. Dubitatū est ab illis. ne dubitaret̄ a nobis. Scd̄o ꝓpter apl̄oꝝ cōsolatōem. qꝛ enī ꝯsolatōes diuīe supabūdant tribulatōibus. ⁊ tp̄s passionis fuit tp̄⁹ tribulatōis apl̄oꝝ. iō plures debuerūt eē dies isti q̄z illi. Tercio ꝓpter misticā sig̃ficationē. vt ꝑ h̄ daret̄ intelligi ꝙ ꝯsolatōes diuīe ꝯpant̄ ad tribulatōes sic̄ ann⁹ ad diē. dies ad horā hora ad momētū. Q, eī ꝯparent̄ sic̄ annus ad diē. ꝑtꝫ ꝑ illud qd̄ legit̄ Esa. lxj. Predicarem ānum placabilē dn̄o ⁊ diē vltōnis deo nostro. Ecce ꝑ die tribulatōis reddit annū ꝯsolatōis. Q, āt ꝯpent̄ sicut dies ad horam pꝫ ꝑ h̄ ꝙ dn̄s. xl. horis mortu⁹ iacuit. qd̄ fuit tribulatōis. ⁊ ꝑ. xl. dies surgēs discipul̄ apparuit. q̄d fuit ꝯsolatiōis. Un̄ glo. Quadragīta horis mortu⁹ fuerat. ꝓpter h̄. xl. dieb⁹ se viuere ꝯfirmabat Q, v̄o ꝯparētur sic̄ hora ad momentū insinuat̄. Esa. lij. In momēto indignatiōis mee abscondi faciē meam ꝛc. C Circa terciū notandū ꝙ ascendit ꝑmo potent̄. qꝛ ꝓprijs virib⁹ Esaie. lxiij. Quis est iste qui venit de edō ꝛc. gradiēs in m̄ltitudine v̄tutis sue. Item Joh̄es. Nemo ascendit in celū scꝫ ꝓpria v̄tute. nisi q̄ descēdit de celo fili⁹ hoīs q̄ est ī celo. Licꝫ enī q̄si in q̄dā globo nubis ascenderit. hoc tn̄ nō fec̄ ꝙ nubis mīsterio indigerꝫ. sꝫ vt ꝑ h̄ on̄deret̄ ꝙ omīs creatura ꝑata ē obsequi creatori suo. Ip̄e eī potētia diuītatis sue ascendit. Et in h̄ notat̄ dr̄ntia ꝑm q̄d dr̄ in historia Scolast. xp̄i ad Enoch ⁊ Heliā. Nā enoch trāslatus ē. Helias subuect⁹ est sed Jh̄s ꝓpria v̄tute ascendit Prim⁹ ꝑm Gre. ꝑ coitum generatus ⁊ generās Scd̄s generat⁹ sꝫ nō generās. Tercius nec generat⁹ nc̄ generās. Scd̄o ascēdit patent̄. qꝛ vidētib⁹ discipul̄. Un̄ dr̄. Uidētibus ill̄ eleuat⁹ ē. Itē Joh̄. xvj. Uado ad eū q̄ misit me ⁊ nēo ex vobis int̄ro. me q̄ vadis. Glosa. Ita palā. vt nemo int̄roget qd̄ visu corpali fieri cernat. Ideo enī illis videntib⁹ ascendere voluit. vt ip̄i testes ascensiōis existerent. ⁊ naturā humanā in celū ferri gauderent. ⁊ ip̄um sequi desiderarent. Tertio letanter. qꝛ iubilantibus angel̄. Unde Psal.

De ascensione dñi

Ascendit deus in iubilatõe. Aug. Ascendẽ te xp̃o pauet omne celũ, astra mirant, plaudent agmia, tube sonant, ⁊ letis se admiscẽt blanda modulamia chorus. Quarto velociter. ps. Exultauit vt gigas ad currẽdã viã Valde enĩ velocit ascẽdit qñ tantũ spaciuz ꝯsi in momẽto pcurrit. Refert enĩ rabi moyses maxim⁹ pb̃s. q̃ q̃libet circul⁹ siue q̃libz celũ cuiuslibet planete hz in spissitudie viaz q̃ngentoz ãnoz. i. spaciũ tantũ q̃ntũ posset aliquis ire via plana in q̃ngentis annis. Et distantia inter celũ ⁊ celum est similr vt dic̃ via quingẽtoz annoz. Et ideo cũ sint septez celi, erit scdm ipm a centro terre vsqz ad cõcauuz celi saturni, quod est celum septimũ via septẽ miliũ annoz ⁊ septingentoz ãnorum, id ẽ tantũ spaciũ q̃ntũ de via plana aliquis iret in. vij. milib⁹. occ. ãnis si tãtũ viueret, ita q̃ q̃libet ãn⁹ ꝓponat ex. cccl.v. diebꝰ ⁊ iter cuiuslibz diei sit. xl. miliarũ, et q̃libet miliare sit duoz miliũ passuũ siue cubitoz Hec rabi moises. Utz aũt hoc vez sit deus scit. Hanc enĩ mẽsuratõem ille nouit, q̃ oia fecit in nũero pondere ⁊ mẽsura. Iste igitur fuit magn⁹ saltus quẽ fecit xp̃s de terra sczi celũ, Et ꝺ hoc saltu ⁊ q̃busdã aljs saltibus xp̃i sic dicit Amb̃. Saltu q̃daz xp̃s venit in hunc mundũ, apud pr̃em erat, et in virginẽ venit, ⁊ ex virgine in pr̃esepe transiljt, descẽdit in iordanẽ, ascendit in crucẽ, descendit in tumulũ, surrexit e tumulo, ⁊ sedz ad dexterã patris. ℬ Circa q̃rtum cũ quibus sczascẽdit notandũ, q̃ ascendit cuz magn̄ preda hominũ ⁊ magna mltitudine angeloz. Qz enim cũ preda hoim ascenderit, ptz p illud qd dr̃ in ps̃. Ascendisti in altũ cepisti captiuitatẽ ⁊c. Qz autẽ ascenderit cũ mltitudine angeloz, ptz p illas introgatões q̃s xp̃o ascendẽte minores angeli fecerũt maiorib⁹ vt habet Esaie. lxiij. Quis est iste q̃ venit de edom tin. ve. de bosra. Ubi dicit glo. q̃ q̃dã angeli non plene cognoscentes misteriũ incarnatiõis, passiõis ⁊ resurrectõis, videtes ascendere ad celos dñm cũ multitudine angelorũ ⁊ sctoz hoim ppria virtute, ipm in carnatõis ⁊ passionis misterũ admirãtur et angelis comitantib⁹ dñm dicũt, Quis ẽ iste qui venit ⁊c. Et in ps̃al. Quis est iste rex glie. Byonisi⁹ ãt in lib̃. angelice hierarchie capl'o. vij. insinuare videt q̃ dñs xp̃us ascẽdere tres q̃stiones ab angelis facte sunt. Ipri mã fecerũt maiores angeli ad inuicẽ sibiplis. Secundã fecerũt ipi maiores xp̃o ascendenti. Terciã fecerunt minores maioribus. Querũt igit̃ inter se maiores dicẽtes. Quis est iste q̃ venit de edom tin. ve. ⁊c. Edom sanguinea interp̃tat. bosra munita, q̃si dicant. Quis est iste q̃ venit de mũdo sanguineo p pctũm, ⁊ munito p malicią ꝑ deum vel qui venit de mũdo sanguineo ⁊ inferno munito. Rñdit dñs. Ego q̃ loq̃r iusticią ⁊c. Byonisius ponit talẽ lrãm. Ego enĩ dic̃ disputo iusticią ⁊ iudiciũ salutaris. In redemptiõe hũani generis fuit iusticia inq̃ntũ scz factor creaturã suã a dño aliẽo reduxit ⁊ fuit iudiciuz inq̃ntũ diabolũ iuasorẽ alieni iuris ab eo quẽ possidebat hoiem potent eiecit. Sz ꝑm ℬ facit Byonisi⁹ q̃stionẽ ℬ. Cũ ipi supi ordines angeli sint deo primi ⁊ imediate a dño illũinent̃, q̃re ab inuicẽ querũt, q̃i ab inuicẽ discere cupientes. Sz sic ipe soluit ⁊ cõmentator exponit, in eo q̃ introgãt significãt se sciam appetere, in eo ãt q̃ pmo int̃ se ꝓferũt, demonstrãt q̃ diuinã in se pcessionẽ nõ aũdent p̃uenire. Apud se ergo pmo introgare deliberãt, ne forte illũinatõem q̃ ipsis a deo fit nimis festina interrogatõne preueniant Hec igit̃ questio ñ est doctrine inq̃sitio, sed ignorantie pfessio. Scda q̃stio est quã fecerunt ipi supmi ãgeli ad xp̃m dicẽtes. Quare ergo rubz est indumẽtuz tuũ, ⁊ vestimentum tuũ sicut calcantiũ in torcl'ari. Dñs dicitur babuisse indumẽtũ, i. corp⁹ suũ rubrũ id ẽ sanguie cruentatũ ex eo q̃ dñs ascẽderet in corpe suo cicatrices bẽbat. Voluit enĩ cycatrices i corpe suo p̃uare. ꝑm q̃d dic̃ Beda q̃nqz de cauꝑ. Alit enĩ sic. Cicatrices dñs seruauit, ⁊ in iudicio p̃uatur⁹ ẽ, vt fidẽ resurrectõis astruat. vt p boib⁹ supplicãdo eas patri repñtet. vt boni q̃z misericordiã sint redẽpti videãt. vt reprobi q̃z iuste sint dãnati recognoscãt. vt ppetue victorie sue certũ triũphuz deferat. Huic ergo q̃stioni dñs sic rñdet. Torcular calcaui solus, ⁊ de gentib⁹ nõ

vir mecū. Et ꝑt vocari torcular crux. in q̄ tā q̄z in ꝓlo sic ꝑss⁹ ē. vt et sanguis effunderet. vel torcular vocat diabolū. q̄ būanū genus sic funib⁹ pctōꝝ inuoluit ⁊ strīxit. vt q̄dq̄ ī eis spūale erat exprimeret. ⁊ solū vinacia re/ manerēt. Sz noster bellator torcular calca uit. vincula pctōꝝ dirupit. ⁊ in celū ascēdēs p⁹ modū tabernā celi apuit ⁊ vinū sctī spūs effudit. Tercia q̄stio est quā fecerūt mīores angeli maiorib⁹ dicētes. Quis ē iste rex glie Quib⁹ illi rn̄derūt. Bn̄s vtutū ipe ē rex glie Be hac angelorꝝ q̄stione ⁊ alioꝝ ꝙuenienti rn̄sione sic dic̄. Aug. Sanctificat diuio comi tatu immēsus aer. et oīs illa volitās p aera demonū turba xp̄o ascēdente trās fugit. Cui accurrētes angeli q̄s eēt scīscitant dicentes. Quis ē iste rex glie. Quib⁹ alij rn̄dentes di xerunt. Hic ē ille valde cādidus ⁊ rose⁹. hic est ille q̄ nō būit spēm neq̄z decorē. Infirm⁹ in ligno. fortis in spolio. Vilis in corpuscło. armat⁹ in ꝓlio. Fed⁹ ī morte. pulcer ī resur rectōe. Cādidus ex vgine. rubicūd⁹ ī cruce. fuscus in opꝛobrio. clar⁹ ī celo. ¶ Circa q̄n tum q̄ scz merito ascēdit notandū q̄ triplici merito ascēdit. ꝺ q̄ sic dicit Hiero. Propter vitatē. q̄ illa q̄ ꝓpꝓias ꝓmiseras adimple sti. ⁊ mānsuetudinē. q̄ sic ouis p vita ꝓpꝛia im molaris. ⁊ iusticiā. q̄ nō ptāte sz iusticia eri/ puisti boiem. ⁊ deducet te mirabiliꝛ dextera tua. potētia siue vtus deducz te. Ꝫ ē in celū. ¶ Circa sextū q̄ scz ascēdit notādū q̄ sup oēs celos ascēdit. ꝑm q̄ ꝺ ꝛ Epꝫ. iiij. Qui de scendit ipe ē ⁊ q̄ ascēdit sup oēs celos vt adi/ pleret oia. Sup oēs celos dic̄. q̄ plēs sūt ce li sup q̄s ipe ascēdit. Est enī celū materiale. rōnale. intellectuale. ⁊ supsubstātiale Celū materiale mltiplex ē. s. celū aereū. ethereum olimpū. igneū. siderū. cristallinū ⁊ empire um. Celū aūt rōnale ē bō iust⁹. q̄ ꝺ ꝛ celuz ra tione inbitationis diuīe. q̄ sic celū est sedes et bītatio dei ꝑm q̄ ꝺ ꝛ Esa. lxvj. Celū michi sedes ē. Sic aīa iusti. ꝑm q̄ ꝺ ꝛ in li. Sapie. Aīa iusti sedes est sapie. Rōne ꝙuersatōis sctē. q̄ sancti p ꝙuersatōez ⁊ desideriū sp ha bitant in celo. Sicut dicebat apls. Nostra ꝙuersatio in celis ē. Rōne opatiōis ꝓpꝛie q̄ sicut celū cōtinue mouet. sic ⁊ scti p bona opa ꝓtinue mouent. Celū intellectuale ē an gel⁹. Angeli ei dicūt celū. q̄ instar celi sunt altissimi rōne dignitatis ⁊ excellentie. Be q̄ rum dignitate ⁊ excellētia dic̄ Dyonisi⁹ ī li. de diuis noīb⁹. c. iiij. Diuine mētes sūt sup reliq̄ existentia. ⁊ viuūt sup reliq̄ viuētia. ⁊ i telligūt ⁊ ꝙgnoscūt sup sensū ⁊ rōnē. ⁊ pl⁹ q̄z omia existentia pulcꝝ ⁊ bonū ꝺsiderāt ⁊ eo ꝓticipant. Scꝺo sunt pulcerrimi rōne natu re ⁊ glie. Be q̄ꝝ pulcritudie dic̄ Dionisius i eodē lib. Angel⁹ est manifestatio occulti lu mis. specīm puꝝ. clarissimū incōtaminatū. incoinq̄natū. imaculatū. suscipiēs si fas est dicere pulcritudinē bonifoꝛmis deifoꝛmita tis. Tercio sunt fortissimi rōne vtutis ⁊ potē tie. Be q̄ꝝ foꝛtitudine dicit Bamas. libꝛo. ij. c. iij. Fortes sunt ⁊ pati ad dei voluntatis ex pletionē. ⁊ vbiq̄z ꝓfestim inueniūt vbicūq̄z diuin⁹ iusserit nut⁹. Celū eiz bz altitudinem pulcritudinē. foꝛtitudinē. Be duob⁹ ꝓmis Ecci. xliij. Altitudis firmamētū ꝛc. Be tertō Job. xxvij. Tu foꝛsitan cū illo fabꝛicat⁹ es ꝛc. ¶ Celū aūt supsubstantiale est eqlitas diui ne excellētie. de q̄ xp̄s veit. ⁊ vsq̄z ad illō post modū ascēdit. de q̄ ꝺ ꝛ in ps. A summo celo egressio e⁹. ⁊ oc. e. vsq̄z ad su. e. Sup oēs igit bos celos vsq̄z ad ipm celuz supsubstātiale xp̄s ascēdit. Q̄z enī ascēderit sup oēs celos materiales. babet ꝑ illud q̄ ꝺ dicit in Ps. Elal. Eleuata est magnificētia tua sup celos ꝺ⁹. Sup oēs enī celos materiales vsq̄z in ipm celū empireū ascendit. nō sic Helias q̄ i curru igneo ascēdit vsq̄z ad sublunarē regionē nec eā trāscendit. sz i paꝺisum terrestrē trās/ lat⁹ ē. q̄ adeo eminet vt ptingat ad sublunā rē regionē. nec eam trāscendit. In Ꝫ ergo ce lo empireo xp̄s resideꝛ. ⁊ est spēalis ⁊ ꝓpꝛia eius mansio ⁊ angeloꝝ et alioꝝ sanctoꝝ. Et ꝙgrue ꝙuenit bec bītatio bītatoꝛibus. Illō enī celū ceteꝛos celos excellit dignitate. ꝓpꝛi tate. situ et ambitu. ⁊ iō est cōueniēs bītatio xp̄i qui oēs celos ratōnales ⁊ intellectuales transcendit dignitate. eēnitate. situ īmutabi litatis. ⁊ ambitu ptātis. Silr est ꝙgrua bīta tio sanctoꝝ. Illud enī celū est vniforme. im mobile. luminositatis pfecte ⁊ capacitatis i mense. Et recte ꝙgruit angel⁹ ⁊ sctis q̄ fuerūt

vniformes in opatõe. ĩmobiles in dilectõne lumiosi in fide siue cognitõe. capaces in spiritussãcti receptõe. Q, ãt sup oẽs celos rõnales. i. oẽs sctõs ascẽderit patz p illd q̃d dr Cañ. ij. Ecce iste venit saliẽs in mõtib⁹ trãs. col. Et vocant mõtes angeli. colles vo viri sancti. Q, vo sup oẽs celos intellectuales. i. angelos ascẽderit. patz p illud qd dr in psal. Qui ponis nubẽ ascensũ tuũ q̃ am. sup pẽ. vẽtoꝝ. Itẽ ascẽdit sup cherubin ⁊ volauit sup pẽnas vẽ. Q, ãt vsqz ad celũ supsbiale. id ẽ dei eq̃litatẽ ascẽdrit. pz p illd q̃d dr Mar. vlt. Et dñs q̃dẽ ihs postq̃z locut⁹ ẽ eis assũptus est in celũ ⁊ sedet a dextris dei. Dextra enĩ dei est eq̃litas dei. Bern. Dño meo singularit a dño ⁊ dictũ ⁊ datũ est sedere a dextris glie ipius vtpote in glia coeq̃li. in essentia ꝯsubstãtiali. p generatiõe cõsimili. maiestate nõ dispari. eternitate non posteriori.

Vel põt dici q̃ xp̃us in ascensione sblimis fuit q̃ druplici sublimitate. s. locali. remũeratione p̃mij. cognitionali ⁊ virtuali. De p̃mo Eph. iiij. Qui dscẽdit ipe est. ⁊ q̃ ascẽdit sup oẽs celos. De scdo Phil. ij. Factus obediẽs ꝛc. Ubi dicit Aug. Humilitas claritatis est meritũ. claritas hũilitatis est p̃miũ. De tercio psal. Ascendit sup cherubin. i. sup omnẽ scientie plenitudinẽ. De q̃rto pz. q̃ ascendit etiã sup seraphĩ. Eph. iij. Scire etiã supeminentẽ charitatem christi. Circa septimum quare scilicz ascendit. Notandum q̃ ascensionis sue nouez sunt fructus siue vtilitates. Prima vtilitas est consecutio amoris diuini. Johis. xvj. Nisi ego abiero paraclitus nõ veniet Ubi dicit Augustin⁹ Si carnalr mihi adheseritis capaces spũs nõ eritis. Scda ẽ maior cognitõ dei. Joh. xiiij. Si diligeretis me gauderetis vtiqz q̃ vado ad prẽm. Ubi dic Aug. Jõ subtrahe formã istã s̃ui in q̃ pat maior me ẽ. vt deum spũalr videre possitis. Tercia est meritũ fidei. De hac sic dic Leo in ser. de ascensiõe. Tũc ad eq̃lez patri filiũ eruditior fides gressu mẽtis cepit accedere. ⁊ ꝯtrectatõe corpee in christo subẽ in q̃ patre minor est ñ egere. Magnaꝝ ei hic vigor est mentiũ. incunctãter credere que corporeo nõ vident intuitu. et ibi figere desideriũ quo nequeas inferre conspectũ. Aug. li. ꝯfes. Exultauit vt gigas ad currendã viã suã. Nõ enĩ tardauit sz cucurrit clamãs dictis. factis. morte. vita. descensu. ascensu. Clamans vt redeam⁹ ad eũ ⁊ discessit ab ocul vt redeamus ad cor et inueniam⁹ eum. Quarta est nrã securitas Jõ eiz ascendit vt noster aduocat⁹ sit apud patrem. Valde enĩ securi eẽ possum⁹ q̃ñ talem aduocatũ apd prẽz nos hrẽ ꝯsideram⁹ .j. Joh. ij. Aduocatũ hẽm⁹ apud prẽm ihm christuz iustũ. ⁊ ipe est ꝓpiciatio p pctis no. De hac securitate dicit Bernard⁹. Securꝝ accessum habes o homo apud dũ. vbi mater ante filiũ ⁊ filius añ prẽm. mater ostẽdit filio pect⁹ ⁊ vbera. fili⁹ oñdit patri lat⁹ ⁊ vulnera. Nulla ergo poterit eẽ repulsa vbi tot sunt charitatis insignia. Quinta est nrã dig̃tas. Maxĩa q̃dẽ nrã dig̃tas est q̃ñ nata nrã vsqz ad dextrã di exaltata ẽ. Uñ ⁊ ãgeli hãc dignitatẽ ĩ hoĩb⁹ ꝯsiderantes deinceps ꝓhibuerũt se adorari ab hoĩb⁹. sic dr Apoc. xix. Cecidi inq̃t añ pedes ei⁹ vt adorarẽ eum et dixit mihi. Vide ne feceris. ꝯs̃u⁹ tu⁹ sum et fratꝝ tuoꝝ. Ubi dicit glo. In veteri lege ñ ꝓhibuit se adorari. sed p⁹ ascensionẽ vidẽs sup se exaltari hoĩez timuit adorari. Leo papa in sermõe de ascẽsione. Hodie nata nrẽ hũanitatis vltra cũctaꝝ altitudinẽ potestatum ad dei patris est prouecta consessuz vt mirabilior fieret gratia dei. cum remotis a conspectu hominum que merito reuerentiam sui sentiebantur indicere. fides nõ diffideret. spes non fluctuaret. charitas nõ teperet. Sexta est spei nostre soliditas. Hebreorũ. iiij. Habentes ergo pontificem magnum qui penetrauit celos Jhesum filium dei teneam⁹ spei nostre confessionem Item Hebreoꝝ. vj. Qui confugimus ad tenẽdaz propositam spem. quã sicut anchoram habemus anime tutam ac firmã et incedentẽ vsqz ad interiora velaminis. vbi precursor pro nobis introiuit hiesus. De hac iteꝝ Leo Christi ascensio nostra est prouectio ⁊ quo processit gloria capitis. eo spes tendit et corporis. Septima est vie ostensio. Mich. iij. Ascendit pandẽs iter añ eos. Augustin⁹

Uia tibi fact⁹ ē ip̄e saluator. surge ⁊ ambula habes q̄. noli pigrescere. ¶ Octaua ianue celestis aptio. Sic̄ enī p̄mus Adam apuit ianuas inferni. sic scd̄s padisi. Uñ eccl̄ia cātat. Tu deuicto mortis aculeo ⁊c. ¶ Nona loci repatio. Joh. xiiij. Uado parē vobis locū. Aug. Bñe para qd̄ paras. nos enīz tibi paras. et te nob̄ paras. qñ locū pas ⁊ tibi in nobis ⁊ in te nobis.

LXVIII

De spiritusancto. A

Spiritussanctus

Sbodierna die vt sacra actuū testat̄ historia in apl̄os in lignis igneis missus ē. Circa cui⁹ missionē siue aduentū octo ꝯsiderāda sunt. Prīo a q̄ miss⁹ est. scd̄o q̄t modis mittit̄ siue missus ē. tercō q̄ tp̄e missus ē. q̄rto q̄tiens miss⁹ ē. q̄nto q̄lit̄ missus ē. sexto in q̄s miss⁹ est. septīo ꝓpt̄ q̄d missus ē. Octauo p q̄d missus ē. Circa p̄mū scz a q̄ missus ē Notandū q̄ ip̄m spūm pat̄ misit. ⁊ fili⁹ misit. ⁊ ip̄e spūssctūs seip̄um dedit ⁊ misit. De p̄mo Joh. xiiij. Paraclit⁹ aūt spūssct̄s quē mittz pat̄ ī noīe meo ⁊c. De scd̄o. Joh. xvj. Si āt abiero mittā eū ad vos Missio eī in istis inferiorib⁹ hz ꝯpatiōz ad suū mittētē sb̄ triplici hītudīe. s. ut ad dātē ēe ⁊ sic mittit̄ radi⁹ a sole. vt ad dātē v̄tutē. ⁊ sic mittit̄ iaculū a p̄iectore. vt ad dantē iurisdicionē sue autoritatē. ⁊ sic mittit̄ nūci⁹ a p̄ceptore. Scd̄z hūc triplicē modū missio p̄t cōuenire spūsctō. Mittit̄ eī a patre ⁊ filio tanq̄z ab eis hñs eē. ⁊ v̄tutē ⁊ autoritatē ī opando. Nichilomin⁹ ⁊ ip̄e spūssctūs seip̄z dedit et misit. q̄d videt̄ insinuari Joh. xvj. cum d̄r. Cū aūt venerit ille spūs v̄itatis ⁊c. Nā sicut dic̄ Leo papa in ser. de penth. Btā trinitas ī cōmutabil̄ deitas vna ē in sub̄a indiuisa in ope. ꝯsors in volūtate. par in oīpotētia. eq̄l̄ in gl̄ia. Diuisit aūt sibi op⁹ nrē redemptōis miscd̄ia trinitatis. vt pat̄ ꝓpiciaret̄. fili⁹ ꝓpiciaret. spūssct̄s igniret. Qr eīz spūssctūs de⁹ est. rō recte d̄r seip̄m dare. Hoc āt q̄ spūssct̄s deus sit oñdit Amb. in li. de spūscō sic dicēs Ex q̄ttuor istis manifesta diuītatis ei⁹ gl̄ia ꝯpbat̄. De⁹ enī eē cognoscit̄. aut q̄ siñ pctō ē aut quia pctā condonat. aut qr creatura nō est. sz creator ē. aut qr ñ adorat. sz adorat̄. Et ī h̄ oñdit̄ q̄lit̄ btā trinitas se total̄r nobis exhibuit. Pat̄ enī oīa q̄ hūit nob̄ exhibuit. qr sic̄ dicit Aug. misit nob̄ filiū suū in p̄ciū nrē redēptōis. spūmsct̄m in p̄uilegiū nrē adoptōnis. ⁊ seip̄z totū reſuat ī hereditatē adoptionis. Simil̄r fili⁹ total̄r se nob̄ exhibuit. qr sic̄ dicit Bern̄. ip̄e pastor. ip̄e pascua. ip̄e redēptō. Dedit enī nob̄ aīam in p̄ciū. sāguinez ī potū. ⁊ carnē ī cibū. ⁊ deitatē in p̄miū. Sil̄r ⁊ spūssct̄s total̄r oīa sua dona nob̄ exhibuit et exhibet. qr sic̄ d̄r. j. Cor. xij. Alij p spūmsct̄m dat̄ s̄mo sapīe. alij s̄mo scīe. s̄m eundē spūm alteri fides in eodē spū. Leo papa. Spūssāctus inspirator ē fidei. doctor scīe. fons dilectiōis. signacl̄m castitatis ⁊ toti⁹ cā salutis B ¶ Circa scd̄um q̄t scz modis mittit̄ siue missus ē. Notandū q̄ spūssctūs duob⁹ modis mittit̄. scz visibil̄r ⁊ īuisibil̄r Inuisibiliter cū mētibus sanctis illabit̄. Uisibil̄r cum in aliq̄ signo visibili demōstrat̄. De missione īuisibili dicit̄ Joh. iij. Spūs vbi vult spirat ⁊ vocē eius audis. sz nescis vñ veniat aut quo vadat. Nec mir. qr sicut dic̄ Bern̄. d̄ verbo īuisibili. Per oculos nō intrauit. qr non est coloratum. sed neqz p aures. qr nō sonuit. sz neqz p nares. qui aeri non miscetur. sz menti. nec inficit aerem sed fecit. neqz vero p fauces. quia non est māsum vel haustum. nec p tactum corpis. quia illud palpabile ñ est Queris igitur cū ita sint inuestigabiles vie eius vñ adeē noueriz. Nempe ex motu cordis intellexi p̄ntiam eius. ⁊ ex fuga viciorūz aduerti potentiā v̄tutis eius. et ex discussione siue redargutōe occultor meorūz admiratus sum p̄funditatē sapīe eius. ⁊ ex quātulacunqz emēdatione morum meor exptus sum bonitatez mansuetudinis eius. et ex reformatōne et renouatione spiritus mentis mee percepi vtcunqz speciem decoris eius et ex ꝯtuitu horū omniū simul expaui multitudinē magnitudīs eius. Hec Bernard⁹

Missio aūt visibil̄ est cuz in aliquo signo visibili oñditur. Et notandū q̄ in quintuplici specie visibili spūssctūs monstratus est. Primo in specie columbe super christum

baptizatum. Luce.iij. Descendit spūsctūs corpali specie, sicut colūba in ipm. Scdo in specie nubis lucide sup xpm transfiguratū Matth.xvij. Adhuc eo loq̄nte ecce nubes lucida obūbrauit eos. Ubi sic dicit glo. Sicut baptizato dño. sic z glificato. misteriū sācte trinitatis oñdit. spūsctūs ibi in colūba. hic in nube lucida. Tercio i specie flat⁹. Jo bānis.xx. Insufflauit z dixit eis. Accipite spiritūsctūm ꝛc. Quarto in spē ignis. Quinto in specie līgue. Et in hac duplici specie apparuit hodierna die Jō aūt ī hac q̄ntuplici specie rex mōstratus ē. vt deī intelligi q̄ baruz rex pphetates opaī in cordib⁹ q̄bus illabit. Primo mōstrat⁹ est in specie columbe. Columba gemitū p cantu hz. felle caret. in foraminib⁹ petre manet. Sic spūsctūs illos q̄s replet facit p suis pctis gemere. Esa.lix. Rugiem⁹ q̄si vrsi oēs. z q̄si colūbe meditātes gemem⁹. Ro.viij. Ipe spūs postulat p nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹. i. nos postulātes et gemētes facit. Scdo sine felle amaritudis ē. Sap.xij. O q̄z bon⁹ z suauis es dñe spūs tuus in nob. Itē eodē.vij. vocaī suauis. benignus. būan⁹. ex eo q̄ suaues benignos z bumanos faciat. Suaues in pmōc. benignos in corde. z būanos in ope. Tercio i petre foraminibus. i. in xpi vlneri⁹ bītare. Cantic.ij. Surge amica mea spōsa mea. z veni colūba mea. Glo. Foues mihi pullos meos infusiōe spūsctī. in foraminibus petre. Glo. id est in xpi vulneri⁹. Treñ.vltio. Spūs oris nostri xps dñs capt⁹ est in pctis nris. cui dixim⁹ in vmbra tua viuem⁹ in gentib⁹. q̄si dicat. Spūsctūs q̄ est oris nostri. q̄d os nostr ē xps dñs. q. est os nostr z caro nostra facit nos dicere xpo. In vmbra tua. i. in passione tua in q̄ xpus fuit tenebrosus z despectus. viuem⁹ p iugem mēoriā. Scdo mōstratus est in specie nubis. Nubes a terra eleuaī. refrigeriū prestat. z pluuiā generat. Sic spūsctūs q̄s replz a tra. eleuat p ptem ptū trenoz. Ezech.viij. Eleuauit me spūs inter celū z terrā ꝛc. Item Ezech.j. Quocunq; ibat spūs illuc eunte spū et rote piter eleuabant seq̄ntes eū. spūs enī vite erat in rotis. I tē Greg. Gustato spū desipit omis caro

Scdo refrigeriū pstat p incētiua viciozuz. Un z marie dictū est. Spūsctūs supueniet i te. z vtus altissimi obūbrabit tibi. i. te ab oī estu vicioz refrigerabit. Un z spūsctūs vocatur aq̄ que hz vim regeneratiuā. Joh⁹.vij. Flumia d ventre ei⁹ fluēt aq̄ viue. Hoc aūt dixit de spūsctō quē erāt accepturi credētes in eū. Tercio generat pluuiā lacrimaz. ps. Flauit spūs e⁹ z fluēt aq̄. i. lacriaz. Tercio mōstrat⁹ ē in specie flat⁹. Flatus ē mobil. calidus. lenis. z ad respirandū necessarius. Sic spūsctūs mobil. i. velox est ad se diffundendū. oīb⁹ ei mobilib⁹ mobilior est. Glo. sup illō. Factus ē repēte de celo son⁹ ꝛc. Hec scit tarda molimina sanctispūs grā. Scdo calidus ē ad inflāmandū. Luce.xij. Ignē veni mittere i trā. z q̄d volo nisi vt ardeat. Un et austro vēto calido ppaī. Cañ.iiij. Surge aq̄lo z veni auster pfla ꝛc. Tercio lenis ē ad demulcendū. Un z ad ei⁹ lenitatē insinuandā vocaī noie vnctiōis. j. Joh⁹.ij. Unctio ei⁹ docet vos d oībus. Hoie roris. Un cantat ecclia. Et sui roris intima aspsione fecūdet ꝛc. Nomie aure tenuis. iij. Reg.xix. Et p⁹ ignem sibil⁹ aure tenuis. et ibi dñs. Quarto necessariu est ad respirandū. Adeo quippe flatus necessarius est q̄ si ad horā subtrahe reī homo cōtinuo moreret. Sic z d spiritu sancto intelligendū est. Psal. Auferes spiritum eoz̄ z deficiēt z in pul. i. reuer. Emitte spūm tuum ꝛc. Johānis.vj. Spiritus est q̄ viuificat. Quarto mōstrat⁹ est in specie ignis. Quinto in specie lingue. Quare autem in hac die duplici specie apparuit dicetur infra. ¶ Circa terciuz scz quo tempore missus est. Notandū q̄ missus est in quinq̄gesimo die a pasca. Jō autem in die quinquagesimo missus ē vt detur intelligi quoniā a spūsācto est legis pfectio. eterna remuneratio. z peccatorum remissio.

Legis pfectio. q̄niā sm Glosam a die agni immolati quinq̄gesimo die data est lex i igne. In nouo et testamēto q̄nq̄gesimo die a pasca xpi descēdit spūsctūs in igne. Lex in monte synai. spūs in monte syon. Lex in sublimis montis loco. spūs datur in cenaculo. Unde p hoc insinuaī q̄ ipe spiritussanctus

est perfectō totius legis. qꝛ plenitudo legis est dilectio. Scdo eterna remuneratio. Vñ glo. Sicut. xl. dies q̄bꝰ post resurrectōꝫ xp̄c cū discipulis ꝯuersatus ē. pñtem eccl̄iaꝫ designāt. ita q̄nq̄gesimus dies q̄ spūssctūs datur denariū eterne remuneratiōis exp̄mit. Tercio pctōꝝ remissio. Vñ glo. ibidē. Ideo in q̄nq̄gesimo. qꝛ indulgentia fiebat in iubileo ⁊ ꝑ spūmsctūꝫ peccata remittūtur. Et sequitur ī glosa. In spūali iubileo rei mortis soluūtur. debita dimittūtur. exules ī patriā reuocant̄. hereditas amissa redditur. ſui id est hoīes pctō venūdati a iugo ſuitutis liberantur. Hucusqꝫ glosa. Rei mortis soluunt̄ et liberant̄. Vñ Ro. viij. Lex spūs vite ī xp̄o liberauit me a lege pctī ⁊ mortis. Debita peccatoꝝ dimittūtur. qꝛ charitas opit mltitudinē pctōꝝ. Exules ī patriā reuocātur. Psal. Spūs tuꝰ bonus deducet me ī terrā rectā. Hereditas amissa reddit̄. Ro. viij. Ip̄e spūs testimoniū reddit spūi nrō q̄ sumꝰ filij dei. Si aūt filij ⁊ heredes. Serui a pctō liberāt̄ ij. Coꝝ. iiij. Ubi spūs dñi ibi libertas. B

Circa q̄rtum scꝫ q̄tiens apl̄is missus est Sciendū est q̄ ſm glo. tribꝰ vicibꝰ eis datꝰ est. s. ante passionē. post resurrectōeꝫ. ⁊ post ascensionē. Primo ad faciendum miracula Scdo ad relaxandū pctā. Tercio ad confirmandū corda. Primo q̄ñ eos ad p̄dicādam misit. ⁊ sup oīa demonia ⁊ ut lāguores curarēt eis ptātem dedit. Hec eniꝫ miracl̄a ꝑ spūmsctm fiūt. ſm q̄d dr̄ Math. xij. Si āt in spū dei eijcio demonia ꝛc. Nō tñ ꝯseq̄ns est vt q̄cūqꝫ hꝫ spūmsctm faciat miracl̄a. q̄niā sic̄ Greg. ait miracula hoīem sctm ñ faciunt ⁊ oñdunt. Nec q̄cunqꝫ facit miracl̄a hꝫ spūmsctūm. q̄niā ⁊ mali asserūt se fecisse miracula dicētes. Dñe dñe nōne in nomīe tuo ꝓphetauimus ꝛc. Deꝰ enī facit miracl̄a ꝑ autoritatē. angeli ꝑ materie habilitatiōeꝫ demones ꝑ virtutes naturales rebus insitas. magi ꝑ occultos ꝯtractꝰ cū demonibꝰ. boni xp̄iani ꝑ publicaꝫ iusticiā. mali xp̄iani ꝑ signa publice iusticie. Scdo dedit eis spūmsctūm. q̄ñ in eos insufflauit d. Accipite spūmsctūm q̄ꝝ re. pec. ꝛc. Non tñ p̄t quis pctūm remittere q̄utū ad maculam q̄ est in anima. aut q̄ntū ad reatū. i. obligatōem ad penā eternā. aut q̄ntū ad dei offensā. q̄ solū ex infusione grē ⁊ v̄tute ꝯtritōis remittunt̄. Dicit̄ tñ sacerdos absoluere. tū qꝛ a cl̄pa absolutū eē insinuat. tū qꝛ penā purgatoriā in tp̄alē ꝯmutat. tū qꝛ de ip̄a tp̄ali ptē relaxat.

Tercio dedit eis hodierna die q̄ñ eoꝝ corda sic solidata sūt. vt nil tormēta timerēt. p̄s. Spū oris eius oīs v̄tus eoꝝ. Augꝰ. Talis est grā spūssctī q̄ si tristiciā inuenit dissoluit si desideriū ꝑniciosū ꝯsumit. si trepidatiōeꝫ abijcit. Leo papa. Sperabat̄ ab apl̄is spūs sctūs. nō vt tūc p̄mum sctōꝝ hītator eē inciperet. sed vt sacrata sibi pectora ⁊ feruentius accenderet et copiosiꝰ mūdaret. cumulans sua dona. nō inchoās. nec iō nouꝰ ope. quia ditior largitate. E

Circa q̄ntuꝫ q̄lit̄ scꝫ missus ē. notādū q̄ missus est cū sono in linguis igneis. ⁊ ip̄e lingue appuerūt sedendo

Sonꝰ āt fuit repētinꝰ. celestis. vehemēs et replēs. Repētinꝰ. qꝛ sctūsspūs tarda molimina nescit. Celestis. qꝛ celestes efficit. Vehemēs. qꝛ timorē filialē inducit Vl̄ qꝛ eternuꝫ ve adimit. Vñ vehemēs q̄i ve adimēs. Vel qꝛ mētē ab oī carnali amore vehit Vñ vehemēs q̄i vehēs mētē. Fuit ⁊ replēs. qꝛ spūssctꝰ oēs apl̄os repleuit. Vñ repleti sunt oēs ꝛc. Triplex est āt signū plenitudinis q̄d fuit in apl̄is. Primū ē nō resonare. vt ptꝫ in dolio q̄d dū plenū ē nō resonat. Job. vj. Nūquid mugiet bos cū añ p̄sepe plenū steterit. q. d. Cū p̄sepe cordis plenitudīeꝫ hꝫ grē locū nō hꝫ mugitꝰ impatiētie. Hoc signū habuerūt apl̄i. qꝛ in tribulatōibꝰ ꝑ impatiam nō resonabāt. imo ibāt gaudētes a ꝯspc̄u ꝯcilij ꝛc. Scdm signū ē nō plꝰ recipere siue sacietatē habere. Qñ eiꝫ vas aliq̄ liq̄re plenū ē. aliud recipere nō potest. Simil̄r hō satur nō appetit ampliꝰ. Sic sctī qui hñt plenitudineꝫ grē nō pñt recipe aliū liq̄rem dilectōis terrene. Esa. j. Plenꝰ sum. iō olocausta ꝛc. Similit̄ qꝛ gustauerūt celestē suauitatē. iō nō sitiūt t̄renā voluptatē. Aug. Qui biberit d̄ fluuio ꝑadisi. cuiꝰ vna gutta maior est oceano. restat vt in eo sitis huiꝰ mdi extincta sit. Hoc signū hēbant apl̄i q̄ nihil ꝓpriū voluerunt habere. sed in cōmuni omīa diuidere.

Tercium signuz est supeffluere. vt ptz in fluuio inundāte. Eccī. xxiiij. Qui implet quasi phison sapiam. Ad lrām illi⁹ fluuij ppriū ē effluere ⁊ circūadiacētia irrigare. Sic apli ceperūt effluere qr ceperūt loq̄ varijs liguis Uñ dicit glo. Ecce signū plenitudīs. plenuz vas erūpit. ignis ī sinu nō p̄t occl̄tari. Ceperūt iterꝫ circūadiacētia irrigare. Uñ stati petrus p̄dicare cepit. ⁊ tria milia ꝯuertit. Secundo missus ē in liguis igneis. Circa quod tria vidēda sūt. Prio q̄re ꝯiūctim in liguis igneis. Scdo q̄re in igne poti⁹ q̄z in alio elemento. Tercio q̄re in lingua poti⁹ q̄z in alio mēbro. De p̄mo sciēdū ꝙ triplici rōe apparuit in liguis igneis. Prio vt v̄ba ignea pferrēt. Scdo vt legē igneā p̄dicarēt. s. legez amoris. De his duob⁹ Bern̄. Ueit spūssāctus in liguis igneis. vt linguis oīm gentiū verba ignea loq̄rent̄. ⁊ legē igneā lingue ignee p̄dicarēt. Tercio vt spūmsanctū q̄ ignis est p eos loq̄ cognoscerēt. ⁊ ne h̄ diffiderent et ne alioꝝ conuersionē sibi attribuerēt. ⁊ vt oēs eoꝝ v̄ba tāq̄z dei audirēt. ¶ De secūdo sciendū ꝙ missus ē ī specie ignis mlti plici rōne. Pria sumit̄ penes ei⁹ septēplicez grām. Spūs eī ad modū ignis alta hūiliat p donū timoris. emollit dura p donū pietatis. illūinat obscura p sciam. restrīgit fluida p consiliū. ꝯsolidat mollia p fortitudinē. clarificat metalla tollendo rubiginē p donū intellectus. sursum tēdit p donū sapie. Scda sumitur penes ei⁹ dignitatē ⁊ excellētiā. Ignis enī excellit oīa elemēta specie ordīe ⁊ virtute. Specie rōne pulcritudīs in luce. ordine rōne sublimitatis in situatōe. virtute rōe vigorositatis in actōe. Sic ⁊ spūsscts in his oīa excedit. Propter p̄mū d̄r spūsscūs incoinq̄natus. ppter scdm. qr capiat oēs spūs intelligibiles. ppter terciuz hñs oēm v̄tutem Sap̄. vij. Tercia sumit̄ penes ei⁹ multiplicē efficaciā. Hanc rōnē assig̃t Raban⁹ sic dicēs Ignis q̄ttuor hz naturas. Urit. purgat. calefacit ⁊ illūinat. Sic spūssāct⁹ exurit pctā. purgat corda. teporē excutit. ignorātias illustrat. Hec rabanus. Exurit pctā. Uñ Zach. xiiij. Per ignē vram eos sicut vrit̄ argentū. Hoc etiā igne vri petebat ppheta dicēs. Urerenes meos ꝛc. Purgat corda. Esa. iiij. Si sanguinē iherl̄m lauerit de medio ei⁹ in spū iudicij ⁊ spū ardoris. Teporē excutit. Unde d̄r de illis q̄s replet spūsscūs. Ro. xij. Spū feruentes ꝛc. Greg. In igne appuit spūsscts qr ab omni corde q̄d replet. torporem frigoris excutit. ⁊ hoc in d̄siderio sue eternitatis accēdit. Ignorātes illustrat Sap̄. ix. Sēsuz aūt tuū quis sciet. nisi tu dederis sapiam. ⁊ miseris spūmsctūm tuum de altissimis. Et .j. Coꝝ. ij. Nob̄ aūt reuelauit de⁹ p spūmsanctum. Quarta sumit̄ penes ei⁹ amoris naturā. Amor eī p ignē hz sig̃ficari triplici rōe Primo qr ignis sp est in motu. sic et amor spūssancti q̄s replz sp facit eē in motu bone opatiōis. Uñ Greg. Nunq̄m est amor dei ociosus. opatur enī mag̃ si est. si aūt operari negligit amor ñ est. Secūdo qr ignis int̄ cetera elemēta ē maxīe formale. et modicuz hz de materia ⁊ mlt̄ū d̄ forma. sic amor spūs scti q̄s replet facit hrē modicū de amore t̄renoꝝ. ⁊ pl̄imū de amore celestiū ⁊ spūaliū. vt iam nō carnalia carnalit̄. sz potius spūalia spūalit̄ diligāt. Distinguit enī Bern̄. q̄tuor modos diligēdi. sz diligere carnē carnal̄r. spiritū carnal̄r. carnē spūal̄r ⁊ spūm spūaliter Tercio qr ignis hz alta incliare. sursū tēdere fluida adunare ⁊ ꝯgregare. Per h̄ tria ītelligit̄ triplex vis amoris. Amor enī sic hēt ex v̄bis Dyonisij ī lib̄. de dīnis noīb⁹. hz triplicē vim scz inclinatiuā. eleuatiuā ⁊ coordinatiuā. Inclinatiuā qr inclinat supiora inferiorib⁹. eleuatiuā. qr eleuat inferiora supiorib⁹ coordinatiuā. qr coordinat eq̄lia eq̄libus. Hec dionisi⁹. Hāc enī triplicē vim amoris spūsscūs efficit in hijs q̄s replet. q̄a inclinat eos p hūilitatē ⁊ sui ꝯtēptuz. eleuat in d̄siderium supnoruz. ⁊ coordinat inuicē p vniformitatē moꝝ. ¶ De tercō sciendū ꝙ appuit potius in līgua q̄z in alio mēbro triplici ratione. Lingua enī est mēbrum igne gehēne inflatū. difficile ad regendū. ⁊ vtile bñ rectū Quia ergo līgua igne infernali inflāmata erat. ideo igne spūssancti indigebat. Jac̄. iiij. Lingua nostra ignis ē ꝛc. Quia difficile regitur. ideo p̄ ceteris membris g̃tia spūssācti indiget. Jac̄. iij. Omīs natura bestiaruz. ꝛc.

Qz vtilis valde si bñ regit. ō ncce fuit vt spi
ritū sctm rectoz ē hꝫ. Jn lingua et appuit. ad
ignificandū q̄ p̄dicantib⁹ valde nc̄cari⁹ fu
it. ¶Predicantib⁹ enī necessari⁹ ē. qz fac̄ eos
loq̄ feruent absq; trepidatōe. et ō miss⁹ ē in
specie ignis. Bern̄. Uenit spūsscūs sup discī
pulos in līguis igneis vt vba ignea loq̄rēt.
et lege ignea līgue ignee p̄dicarēt. Cōfident
absq; pusillanimitate. Act. iiij. ¶Repleti sunt
oēs spūscō. z ceperūt loq̄ cū fiducia vbū dei
ꝛc. ¶Multiplr ppt̄ capacitatis auditoz diuer
sitatē. z ō dr Act. ij. q̄ ceperūt loq̄ variis lin
guis. Utilr ad edificatiōz z vtilitatē. Esa. lxj.
Spūs dñi sup me eo q̄ vnxerit me ꝛc. ¶Ter
cio ipe ligue appuerūt sedēdo. ad sigficādū
q̄ p̄sidentib⁹ nc̄carius erat. ¶Presidētib⁹ q̄z
iudicib⁹ necessari⁹ ē. qz p̄fert autoritatē ad
pcm remittendū. Joh. xx. Accipite spūm
sctm q̄z re. pec. ꝛc. Sapiam ad iudicandū.
Esa. xlij. ¶Donā spūs meū sup eū. iudiciū gē
tibus proferet. ¶Man suetudinē ad supportā
dū. ¶Mueri. xi. Babo eis de spū q̄ ite ē. vt sup
portēt on⁹ ppt̄ tecū. Spūs moysi erat spūs
māsuetudis. vt ptz ¶Mueri. xij. Erat moyses
māsuetissim⁹ ꝛc. Ornatū sctitatis ad iformā
dū. Job. xxvj. Spūs dñi ornauit celos. ¶G
Circa sextū in q̄s scz missus ē. ¶Notandū q̄
missus ē in discipulos. q̄ fuerūt receptacla
mūda. sm q̄ de eis cantat. Fuerūt ei recep
tacla mūda z babilia ad susceptōez spūsscī
ppt̄. vij. q̄ fuerūt in eis. Jpi enī p̄mo fue
rūt aio q̄etī. q̄ notat in ℞ q̄ dr. Bū p̄plerēt
dies pēte. i. dies req̄etiōis. Illō enī festū erat
ad req̄ez ꝓputatū. Esa. lxvj. Sup quē req̄esc
spūs me⁹ nisi sup būlē z q̄etū ꝛc. Scdo di
lectōe vnit. q̄ notat in ℞ q̄ dr. Erāt oēs pit̄
Erat enī eis cor vnū z aīa vna. Sic ei spūs
boīs ñ viuificat mēbra corpis nisi sint vni
ta. sic nec spūsscts mēbra spūalia. Et sicut ig
nis lignoz diuisiōe extinguit. sic spūsscūs p
discordiā in boīb⁹. Et ō cantat de aplis. Jn
uenit eos cōcordes charitate illustrauit eos
mundās diuitas dietatis. Tercio loco se
creti. q̄ notat in ℞ q̄ dr. Jn eodē loco. s. in ce
naculo. Osee. ij. Ducā eā in solitudinē z ibi
loq̄r ad cor ei⁹. ¶Quarto orōe assidui. Uñ
pmittit. Erāt pseuerātes vnanimit̄ in orōe
Uñ cantam⁹ de eis. Orātib⁹ aplis deū ve
nisse nūciat. Qz eni orō nc̄caria sit ad susce
ptōem spūsscti. oñdit Sap. vij. Jnuocaui z
venit in me spūs sapie. Jtē Joh. xiiij. Roga
bo pt̄rem meū z alū paclū dabit vob. Qui
to būlitate p̄diti. q̄d notat in ℞ q̄ dr Sedē
tes. ¶Psal. Qui emittis fontes in quallib⁹ i.
grām spūsscī in būlibus. Et sup quē req̄e
scet spūs me⁹ ꝛc. Sexto pace ꝓtectr. q̄d no
tatur in ℞ q̄ erāt in hierlm. q̄ interp̄tat visio
pacis. Qz ād recipiēdū spūm sanctū par
necessaria sit. oñdit dñs Joh. xx. vbi p̄mo
pacē obtulit dicēs. ¶Pax vob. Deinde flatz
insufflauit z dixit. Accipite spūm sā. Se
ptimo in ꝓtemplatōne erecti. q̄d notat in ℞
q̄ spūm sctm receperūt in supiori cenacło.
Unde dicit glo. ibidē. Qui spūm sctm desi
derat carnis domiciliū mentis ꝓtēplatōne
trāscendēs calcat. ℞ ¶Circa septimuz
ppter q̄d scz missus ē. notandū q̄ missus est
ppt̄ ser cās. q̄ notant in hac autoritate. ¶Pa
raclt⁹ āt spūsscūs ꝛc. ¶Primo ad ꝓsolan
dū mestos. q̄d notat cū dicit paclit⁹ q̄d idē
est q̄d cōsolator. Esa. lxj. Spūs dñi sup me
ꝛc. Et seq̄tur. vt ponerē ꝓsolatiōem lugētib⁹
sion. Greg. Cōsolator spūsscūs dr. qz de pec
cati ppetratōe merētibus dū spem venie p̄
parat. ab aflictōe tristicie mētē lenat. Se
cundo ad viuificandū mortuos q̄d notat
cū dr spūs. qz spūs ē q̄ viuificat. Ezech. xxx
vij ¶Ossa arida audite vbū dñi. ꝛc. Ecce ego
imittā in vos spūm z viuetis. ¶Tercō ad
sanctificandū imūdos. q̄d notatur cū dicit
sanct⁹. sic enī dicit spūs qz viuificat. ita scts
qz sctificat z mūdat. Uñ scts idē est q̄d mū
dus. ¶Psal. Flumis impet⁹ i. inūdās z abū
dans grā spūsscī. letificat ciuitatez dei. id ē
eccliam dei. Et p istud flumē sāctificauit ta
bernacula sua altissim⁹. ¶Quarto ad cō
fortādū amorē int̄ discordes z odiosos. q̄d
notatur cū dicit pat̄. pat̄ enī dicitur eo q̄ na
turalr diligit nos. Joh. xvj. Ipe ei pat̄ amat
vos. Si pat̄ z nos filij eius z frēs ad inuicē
et inter fratres p̄fecta amicicia pseuerat.
Quinto ad saluandū iustos. q̄d notatur i
eo q̄ dicitur. Jn noīe meo. q̄d est ihs z sal⁹ i
terp̄tatur. Jn noīe igit̄ ihū. i. salutis. pat̄ mi

sit spūm. vt oñdat q̄ ad saluādas gētes veīt
Sexto ad docendū ignaros. qd̄ notat̄ in
eo q̄ d̄r. ille vos docebit oīa Circa octauū
notādū q̄ dat⁹ siue miss⁹ ē ī p̄mitiua eccīa. p̄
mo p orōez. vñ. Orātib⁹ ap. ꝛc. et Lu. iij. Orā
te iesu descēdit spūssan. ꝛc. Scd̄o p v̄bi d̄i de
uotā ⁊ attētā auditiōz. Act. x. Adhuc loquē
te petro cecidit spūs. ꝛc. Tertio p assiduā opa
tionē. q̄d notat̄ in manuū īpositōe. Act. viij
Tūc īponebāt man⁹ sup illos. ꝛc. Uel īposi
tio manuū sig̃t absolutōez q̄ fit in ꝯfessione.

LXIX

De sanctis gordiano et epimacho.

Gordianus a geos
q̄d ē dogma siue dom⁹. et dyan q̄d
ē clar. q̄i clara dom⁹ ī q̄ bītabat d̄s
Sic āt dic aug̃. ī li. d̄ ci. d̄i. bona dom⁹ ē p̄ib⁹
mēbris disposita. āpla ⁊ lucida Sic ille sāct⁹
fuit p̄iter disposit⁹ p ꝯcordie imitatōz. āpl⁹
p caritatē. lucid⁹ p v̄itatē Epimach⁹ ab epi
q̄d ē sup̄. ⁊ machin q̄d ē rex. q̄i supn⁹ rex. Uel
ab epi q̄d ē supra. ⁊ machos q̄d ē pugna. q̄si
p supnis pugnās. A

Gordian⁹ vicari⁹ iuliani impatoris
cū quendā xp̄ianū noīe ianuariuz
ad sacrificādū cōpelleret. ad p̄dica
tionē tñ ip̄i⁹ ianuarij ad fidez cū vxore sua et
liij. viris ꝯuersus ē. Qd̄ audiēs iulian⁹ iussit
ianuariū ī exiliū mitti. gordianū v̄o si sacrifi
care nollet capite trūcari. Decollat⁹ ē igitur
btūs gordian⁹ ⁊ corp⁹ ei⁹ ad canes p octo di
es p̄iectū ē. Sz cū oīno remāsissz intactū. tā
dē a familia sua rapit̄. ⁊ cum btō epimacho.
quē dudū p̄dict⁹ iulianus occidi fecerat. nō
lōge ab vrbe miliario fere vno. circa ānū dñi
ccclx. sepelitur.

LXX

De sanctis Nereo et Achilleo.

Nereus interpreta
tur lucis ꝯsiliū. vl̄ nere⁹ a nereth q̄d
ē lucerna. ⁊ vs festinās. vel nere⁹ q̄si
ne. i. neq̄q̄z re⁹. Fuit ergo ꝯsiliū lucis ī v̄gini
tatis p̄dicatōe. lucerna ī honesta ꝯuersatōe.
festinās in zeli feruore. nereus. i. neq̄q̄z reus
in ꝯscie puritate. Achilleus ab achi q̄d ē
frater me⁹ ⁊ lesa q̄d ē salus. q̄i fratrum salus
Hoꝝ passiōez euthices victorinus ⁊ macro
alias maro ꝑui xp̄i scp̄serūt. A

Nereus ⁊ achille⁹ eunuchi ⁊ cubicu
larij domicille neptis domiciani ī
peratoris fuerūt. Quos btūs petr⁹
apl̄us baptizauit. Cū ergo p̄dicta domicilla
aureliano filio ꝯsulis nupta esset. ⁊ gēmis et
purpureis vestibus tegeret̄. nereus ⁊ achil
leus eidē fidē p̄dicauert̄. ⁊ v̄ginitatē mlt̄ipli
citer cōmēdauert̄. oñdētes v̄ginitatē deo eē
p̄ximā. angel̄ germanā. hoīb⁹ innatā. vxorez
viro subijci. pugnis ⁊ calcib⁹ cedi. deformes
part⁹ sepi⁹ p̄creari. rursus q̄ vix matris pia
monita sustinere poterat oportere g̃ndia cō
uicia pati mariti. Illa āt int̄ cet̄a dixit. Scio
prēz meū fuisse zelotipū. ⁊ matrez meā ab eo
cōuicia plurima passā eē. Nūq̄d vir me⁹ tal̄
futur⁹ ē. Cui illi. Quoniaz q̄zdiu sūt spōsi vi
dent̄ eē benigni. sz mariti effecti crudelit̄ do
mināt̄. et aliqñ ancillas p̄ferunt dñab⁹ Oīs
āt sanctitas amissa p pniaz reuocari p̄t. sola
āt v̄ginitas ad suū statū reuocari nō potest
Reat⁹ eī p pniaz expelli p̄t. v̄ginitas reuoca
ri nō p̄t vt ad statū p̄stine sanctitatis attīgat
Tūc flauia domicilla credidit. ⁊ v̄ginitatem
vouit. ⁊ a sctō clemēte velata ē. Qd̄ spōs⁹ ei⁹
audiēs. licētia a domiciano īpetrata. v̄ginez
cū sanctis nereo ⁊ achilleo ī pontianā insulā
relegauit. putās se p h̄ posse v̄ginis p̄positū
īmutare. Post aliq̄t tp̄s cū ip̄e ad insulā p
rexisset. ⁊ mlt̄is muneribꝰ sctōs vt v̄gini sua
derēt induceret. ip̄i h̄ penit⁹ respuētes magis
eā in dño ꝯfortabāt. Quapp̄ter cū ad sacri
ficia cōpellerēt̄ ⁊ dicerēt se a btō petro apl̄o
baptizatos nulla rōe posse idolis īmolare. ca
pite cesi sūt. circa annū dñi. lxxx. Quorū cor
pora iuxta sepulcrum petronelle posita sūt.
Alios et̄ scz victorinū euthicē ⁊ maronē qui
bus domicilla adherebat. tāq̄z ꝑuos tota die
ī suis p̄dijs laborare faciebat. ⁊ vespe canta
brū ad māducandū eis dabat Tādē euthicē
cedi iussit q̄usq̄z spūm exalaret. victorinū v̄o
ī aq̄s fetētib⁹ suffocari. maronē v̄o saxo īgē
ti opprimi iussit Cū āt īmanissimā petrā quā
vix. lxx. viri mouere poterāt sup eū iactassēt.
ip̄e p̄dictū lapidē in humeros suos accepit.

n

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

et q̄i leues paleas ad duo miliaria portauit Et cū plurimi credidissēt ꝯsularis eū occidi fecit. Post h̄ aureliā⁹ domicillā de exilio reduxit. ⁊ duas v̄gīes eufrosinā ⁊ theodorā collactaneas e⁹ vt ei suaderent misit. Quas tñ domicilla ad fidē ꝯuertit. Tūc aurelian⁹ cū sponsis p̄dictaꝝ puellaꝝ ⁊ trib⁹ ioculatorib⁹ ad domicillā veīt. vt e⁹ nuptias celebraret. ⁊ ip̄aꝫ saltē violent̄ opprimeret. Sꝫ cū domicilla p̄dictos duos iuuenes ꝯuertissꝫ. aureliā⁹ domicillā ī thalamū ītroduxit. ⁊ ibidem mimos canere fec̄. ⁊ ceteros secū saltare iussit volēs eā postmod̄ violare. Sꝫ cū deficerēt mimi ī canēdo ⁊ ceteri ī saltādo. ip̄e tñ ꝑ duos dies ñ cessauit. q̄usqꝫ ī saltādo deficiēs expirauit. Luxuri⁹ v̄o frater ei⁹ īpetrata licentia oēs q̄ crediderāt interfecit. ⁊ cubiculo vbi p̄dicte v̄gines morabāt̄ ignez supposuit. Que orātes spūm emiserūt Quaꝝ corpa sanctus cesari⁹ mane illesa reperiēs sepeliuit.

LXXI

De sancto Pancracio.

Pancracius a pan q̄d ē totū. ⁊ grat⁹ ⁊ citi⁹. q̄i tot⁹ cito grat⁹. qꝛ in sua puericia grat⁹ Vel sic d̄r ī glosario pācras d̄r rapinā pancranari⁹ flagellis sb̄iect⁹. pācr⁹ lapis varie coloratus. ip̄e eī rapuit p̄daꝫ captiuoꝝ. fuit sb̄iect⁹ flagellis tormentoꝝ. coloratus varietate virtutum. A

Pancraci⁹ nobilissimis ort⁹ ꝑentib⁹ dū apd̄ frigiā ⁊ prē et matre orbat⁹ esset sub cura dionisij patrui sui relict⁹ ē. Ambo ergo romā vbi largū habebāt patrimoniū redierūt. In q̄ꝝ vico cornelius papa cū fidelib⁹ latitabat. A q̄ q̄dē cornelio cū p̄dict⁹ dionisi⁹ ⁊ pācraci⁹ fidē xp̄i recepissent. tādē dionisi⁹ in pace morit̄. ⁊ pācracius capit̄ ⁊ cesari p̄ñtat̄. Erat āt pācraci⁹ q̄si annoꝝ. xiiij. Cui dixit dioclecian⁹ cesar. Infātule sua deo tibi ne mala morte moriaris. qꝛ cū puer sis facile decipis. ⁊ qꝛ nobil' cōprobaris et carissimi mei fili⁹ extitisti. rogo te vt recedas ab hac vesania. vt velut filiū meū te habeā. Cui pācraci⁹. Et si puer sū corpe. cor tñ gero senile. Et v̄tute dñi nr̄i ih̄u xp̄i terror vester tātū apd̄ nos ē. q̄ntū h̄ pictura quā cernim⁹. Dij āt tui q̄s me hortaris colere. deceptores ⁊ germanaꝝ stupratores fuert̄. q̄ etiā nec ꝑentib⁹ pepcert̄. Qꝫ si hodie s̄uos tuos talia cognosceres facere. ꝑtinus occidi iuberes. Tales deos miror q̄uo colere ñ erubescis. August⁹ igit̄ putās se a puero victum iussit eū ī via aureliana decollari. circa ānos dñi. cclxxxvij. C⁹ corp⁹ cocauilla senatrix diligēt̄ sepeliuit. Ad e⁹ sepulcrū vt ait greg̃. turon̄. si q̄s falsū iurare voluerit añq̄ꝫ ad cācellū chori ꝑueīat. aut statī a demōe capt⁹ insanit. aut cadēs ī pauimētū ꝑtin⁹ vitā perdit Lis nō modica int̄ duos erat. ⁊ iudex reuꝫ mīme ignorabat. Zelo igit̄ iusticie iudex duct⁹. ābos ad altare sctī petri deduxit. ⁊ ibidē reū īnocētiā suā quā p̄tēdebat iuramēto expiare coegit. rogās aplm̄ vt aliq̄ indicio oñderꝫ v̄itatē. Cū āt ille iurassꝫ. ⁊ nihil mali passus fuissꝫ. iudex e⁹ malicie ꝯsci⁹. zelo accēsus iusticie exclamauit. Senior iste petr⁹ aut nimis misericors ē. aut mīori defert. eam⁹ ad pācraciū iuuenē ⁊ ab eo req̄rā⁹. Cū ergo venissēt. ⁊ sup tumulū re⁹ iurare falsū p̄sū pfissꝫ manū īde trahe nō potuit. ⁊ ibidē postmod̄ expirauit. Uñ vsqꝫ hodie a plerisqꝫ obs̄uat̄. vt sup reliq̄as bt̄i pancracrij ꝑ arduis iuramentū fiat.

De festiuitatibus que occurrunt infra tempus peregrinationis.

Dicto de festiuitatib⁹ q̄ occurrī īfra tp̄s recōciliatōis q̄d tp̄s repñtat eccīa a pascha vsqꝫ ad octauā pente. seq̄t̄ vide de festiuitatib⁹ q̄ eueniūt infra tp̄s ꝑegrinatōis. q̄d tp̄s repñtat eccīa ab octaua pente. vsqꝫ ad aduentū. Principiū āt h⁹ tp̄is nō sp̄ h̄ incipit. sed iuxta pascalē terminū variat̄. A

LXXII

De sancto Urbano

Urban⁹ ab urbanitate dict⁹. vl'. vrban⁹ ab vr q̄d est lumē vel ignis. et banal rñsio. fuit enī

lumē p̄ querſatōz boneſtā. ignis p caritatez ſucceſſā. rñſio p doctrinā. Fuit lumē ſiue lux. q̄ lux ē i aſpectu amabil'. i eſſētia imateriał'. i ſitu celeſtis. i actu putilis. Sic ille ſctūs fuit amabił' i q̄uerſatōe. imateriał' i mūdi deſpe/ctōe. celeſtis i q̄templatōe. vtił' i p̄dicatōe.

VRban⁹ calixto pape ſucceſſit. Cui⁹ tpe cū fuiſſz maxīa pſecutio i xp̄ia/nis tā dē alexander c⁹ mater hamea xp̄iana erat. quā origenes q̄uerterat. iperinz ſup̄lit. Ipa igit̄ filiū p̄cib⁹ maternis induxit vta pſecutōe xp̄ianoz ceſſaret. Veruntñ al/machi⁹ vrbis p̄fect⁹ q̄ btāz ceciliā decollaue/rat i xp̄ianos crudelit̄ ſeuiebat Sctūm ergo vrbanū diligent̄ inq̄ri fec. i q̄dā antro pcu/rāte carpaſio q̄dā miſtro cū trib⁹ p̄ſbyteris et trib⁹ diaconib⁹ reptū i carcerē mitti iuſſit. Poſt h̄ coram ſe ip̄m adduci p̄cepit. q̄ q̄nqz milia boim cū ſacrilega cecilia i illuſtribus viris tiburcio valeriano ſeduxerat. eidē ob iecit. i theſauros cecilie req̄ſiuit. Cui vrbā⁹. Ut video pl⁹ te ad ſeuiendū i ſctōs ducit cupi ditas q̄z cult⁹ deoz Theſauz⁹ cecilie p man⁹ pauper celos aſcendit. Cū ergo ſctūm vrba nū cū ſocijs plūbatis cederent. i ip̄e nomen dñi el yon inuocaret. ſubridens p̄fect⁹ ait. Sa piēs vult iſte ſenex videri. i tō nūc ignota lo quit̄. Cū āt ſuperari ñ poſſent. itez i carcerē re/cludūt. Vbi tres tribunos ad ſe venientes cū cuſtode carceris anolino ſctūs vrbā⁹ bapti/zauit. Audito igit̄ q anolin⁹ xp̄ian⁹ fact⁹ eēt. p̄fecto iſtit̄. i ſacrificare renuēs decollatur. Sctūs āt vrbā⁹ cū ſocijs ad ſimulacrū duci tur. i thura imponere vrget. Tūc oratē vrba no ſimulacrū cecidit. i vigintiduos ſacerdo tes q̄ ignē miſtrabāt occidit. Tūc guiſſime laniāt. i p⁹ h̄ ad ſacrificandū ducūt. Qui in ip̄m idolū exp̄uētes frōtes cruce munierūt. i mirice dato pacis oſculo capitalē ſniaz ac ceperūt. ſub alexandro q̄ cepit circa annū dñi ccxx. Sed ſtatim carpaſi⁹ a demone arripit et deos ſuos blaſphemās et xp̄ianos inuit⁹ magnificās a demone ſuffocat. Qđ ē vroz armenia videns. cū filia ſua lucina i tota fa milia a ſancto fortunato p̄ſbytero baptiſma ſuſcepit. et poſt h̄ ſanctoz corpora honorifi ce ſepeliuit.

LXXIII A

De ſancta Petronella.

PEtronella cui⁹ pa/tā ſctūs marcell⁹ ſcp̄ſit. fuit filia ſā cti petri apli. q̄ cū nimis ſpecioſa eſſet. i ex voluntate p̄is febrib⁹ laboraret. di ſcūbētib⁹ apō eū diſcipul' dixit ad eū tit⁹. Cuz oēs a te ſanēt infirmi. cur petronellaz iacere pmittis. Cui petr⁹. Quia ſic ei expedit. Ve rūtñ ne puteī ipoſſibilitas ſanitatis e⁹ meis ſermonib⁹ excuſari. aut ad illā. Surge petro nella veloci⁹ i miſtra nob. Que ſtati ſanata ſurrexit i eis miſtrauit. Cōpleto āt miniſte rio dixit ei petr⁹ Petronella redi ad lectum tuū. q̄ ſtati redijt. i vt pus febrib⁹ laborare ce pit. Alt vbi i dei amore cepit eē pfecta. eā pfe cte ſanauit. Comes igit̄ flacc⁹ ad eā venit. vt ip̄am ppt̄ ei⁹ pulcritudinē accipet in vxorē Cui illa rñdit. Si me ī vxorē deſideras. iube ad me v̄gies veire q̄ me vſq; ad domū tuaz debeāt ſociare. Quas cū ille paret. petronel la teiunijs i oroīb⁹ iliſtere cepit. i corp⁹ dñi ſuſcipiēs ac i lecto ſe reclinās. p⁹ triduū ad dñm migrauit. Flacc⁹ deluſū ſe videſ ad feli colā ſociā petronelle ſe q̄uertit. et vt aut ſibi nuberet aut idolis imolaret p̄cepit. Sed cū illa vtrūqz renueret. p̄fect⁹ leptē diebus ſine cibo potu in carcere eā eē fecit. ac poſtmo/dū i eculeo tortā occidit. ac e⁹ corp⁹ i cloacā iecit. Quā tñ ſctūs nicodem⁹ eleuās ſepeli uit. Uñ a flacco comite nicodem⁹ accerſit. i ſacrificare renuēs plūbatis cedit. i tiberim eius corpus piſcit. ſz a iuſto ei⁹ clerico leuat i honorifice ſepelitur.

LXXIIII A

De ſanctis Petro exorciſta et Marcellino.

PEt⁹ exorciſta dū ab arthemio i carcere detineret. et p̄dicti arthemij filia a demōe vexa ret. i ob h̄ a p̄e ſepi⁹ plāgeret. dixit ei petrus q̄ ſi in xp̄m crederet. ſtatim ſanitatez filia e⁹ reciperet. Cui arthemius. Miror q̄ ratōne dñs tuus filiā meā liberare poterit q̄ te tan ta patientē p eo liberare nō valet. Cui petr⁹

Idotes qdem e os me⁹ eripe me. sz vult vt p passionē transitoriā pueniā⁹ ad gl̄iaz sēpiternā. Cui arthemi⁹ Si me cathenas sup te duplicāte os tu⁹ te liberauerit. ⁊ filiā meā sanauerit. ptin⁹ ī xp̄m credā. Ō cū factū fuisset sctūs petr⁹ cādidis vestib⁹ indutus ⁊ tenēs signū crucis eidē ap̄paruit. ⁊ ille e⁹ se pedibus p̄strauit. et filia ei⁹ sanata. ip̄e cū tota domo sua baptisma suscepit. Idermisitqz alijs incarceratis q exirēt liberi quicūqz vellēt fieri xp̄iani. Quib⁹ multisqz alijs credētib⁹ a bt̄o marcellino p̄sbytero baptizāt. Ō audiens p̄fect⁹ oēs ī carceratos ad se adduci p̄cepit. Quos arthemi⁹ quocās ⁊ man⁹ eoz deoscul̄ās dixit. Ut si qs vellet veire ad martyriuz veiret ītrepid⁹. qd si qs nollet abiret illesus. Cōperto āt iudex q marcellin⁹ ⁊ petrus eos baptizassēt ipos accersiuit. ⁊ eos sepatim in carcere reclusit. Marcellin⁹ qdez nud⁹ sup vitrū fractū p̄sternit. ⁊ ei lumē ⁊ aq̄ negatur Petr⁹ vo in alio carcere altissimo et artissimo cipo p̄stringit. Angel⁹ āt dñi marcelli nū induēs ⁊ soluēs ip̄m cū petro ī domo arthemij restituit. ⁊ vt. vij. dieb⁹ plūm p̄hortarēt ⁊ postea se iudici p̄nārēt p̄cepit. Cū ergo p̄dict⁹ iudex eos ī carcere ñ iueniss⁹. accersitū arthemiū ⁊ sacrificare nolētez ī ira cū vxore sua obrui iussit. Ō scti marcellin⁹ ⁊ petrus audiētes illuc veneri. ⁊ ī illa cripta septē diebus sctūs marcellin⁹ xp̄ianis se p̄tegentib⁹ missā celebrauit. Dixerūtqz scti ad icredulos Ecce arthemiū potuissem⁹ liberare ⁊ nos abscōdere sz neutrū voluim⁹ facere. Tūc irati gētiles. arthemiū gladio necauerī. matrem vo cū filia lapidib⁹ obruerī. marcellinū aūt ⁊ petrū ad siluā nigrā q nūc cādida p̄p̄ eoz martyriū vocāt decollarūt tpe diocleciani. q cepit āno dñi. cclxxxvij. Quoz aīas vestibus splēdidis ⁊ gēmis idutas ab āgel̄ ī celū deferri spiculatoz noie dorothe⁹ vidit. Uñ ⁊ xp̄ian⁹ effect⁹ postmodū ī pace q̄euit.

LXXV

De sanctis Primo et Feliciano

Rim⁹ quasi sūm⁹ p ⁊ magn⁹. Felician⁹ qi felix an⁹. i. felix senex. Ille ei dr sūm⁹ siue magn⁹ dignitate p̄p̄ martyrij p̄fessionē. p̄tate p̄pter miraculoz opatōez. sctitate p̄p̄ vite p̄fectōz felicitate p̄p̄ gloriosā fruitōnez. Iste āt dr senex nō tantū p̄p̄ tpis antiq̄tatē. sz et p̄p̄ reuerētie dignitatē. p̄p̄ sapiētie maturitatē. et p̄pter morū grauitatē.

Rim⁹ ⁊ feliciā⁹ apud dioclecianuz ⁊ maximianū a tēploz pōtificibus accusāt. q nisi eos sacrificare fecerūt. nulla a dijs beneficia obtinere valebunt Jussu igit̄ ip̄atoz ī carcere recludūt. sz ab angelo visitāt. ⁊ a viculis q̄b⁹ erāt ligati absoluūt. ⁊ libere ī carcere deābulātes. dñm clara voce collaudabāt. Idostmodū iter ip̄atoribus p̄ntant. Qui cū ī fide firmi p̄sisterēt. crudeliter laniati ab iuicē separāt. Dicitqz p̄ses feliciano. vt sue senectuti p̄suleret ⁊ dijs imolaret. Cui felician⁹ Ecce iā octuagīta ānos habeo. ⁊ xx. ānis sūt ex q̄ vitatē agnoui et elegi dō viuere. q̄ me p̄t deturis maib⁹ liberare. Tūc iussit p̄ses eū ligari. ⁊ clauos ī maibus ⁊ pedibus affigi eiqz dixit. Tādiu sic eris donec nob⁹ p̄sēseris. Qui dū leto vultu p̄sisterz eū ibidē torq̄ri iussit. et nihil penit⁹ mīstrari Idost B sanctū p̄mū adduci fecit. eiqz dixit. Ecce frater tu⁹ ip̄atorū decretis p̄sensit. ⁊ ob B magn⁹ ī palatio venerat. Tu ergo silr age. Cui ille. Licz diaboli fili⁹ sis. verū iñ ī pte dixisti. q⁹ frat me⁹ ip̄atoris celestis decreto cōsensit. Tūc irat⁹ p̄ses iussit facib⁹ latera e⁹ icendi ⁊ plūbū bullies ī os e⁹ infūdi. cernēte feliciano. vt sic terreri possz. Ip̄e āt plūbū tāqz frigidā aquaz suauit̄ bibit. Tūc p̄ses iratus duos leones ad eos mitti p̄cepit. Qui stati ad pedes eoz se piecerī. ⁊ tāqz agni māsuetī coram eis steterunt. Rursus vsas crudeles dimittit. ⁊ cū leonib⁹ māsuescūt. Aderāt ad B spectaculū pl⁹ q̄z. xij. milia viroz. ō q̄b⁹ .d. viri in dño crediderī. Idreses āt sctōs fecit decollari. ⁊ eoz corpa canibus ⁊ auib⁹ p̄isci. Sz tñ abbis illesa a xp̄ianis honorifice sūt sepulta. Idassi st āt circa ānos dñi. cclxxvij.

LXXVI

De sancto Barnaba.

Arnabas interp̄e b tat̄ fili⁹ venietis vel fili⁹ p̄solatōnis

De sancto Barnaba.

aut filiꝰ ꝓphete. aut filiꝰ ꝓcludēs. Quattuor vicibꝰ ponit filiꝰ ppt̄ q̄ttuor modos filiationis ipiꝰ. Dicit ei filiꝰ in scꝫptura rōne generationis. eruditōis. imitatōnis. z adoptionis. Fuit enī a xp̄o regenerat⁹ p baptismū. eruditus p euāgeliū. ip̄m imitat⁹ p martyrium. z ab ip̄o adoptat⁹ p celeste p̄miū. Et B q̄ntuz ad se. Quātū vo ad alios fuit aduenīēs. cōsolās. ꝓphetās. z ꝓcludēs. Aduenīēs discurrēdo. et p̄dicādo vbiqz. qđ patet. qz fuit sociꝰ pauli. Cōsolās paupes z desolatos. paupes q̄bꝰ elemosynā detulit. desolatos q̄bꝰ ex pte apl̄oꝝ epl̄as destinauit. Ꝺꝛophetās. qz ꝓphete spū claruit. Cōcludēs. qz magnā mlt̄itudinē ī fide ꝓclusit et adunauit. sic patz cū missus fuit ī antiochiā. De bis q̄ttuor Act̄. xj. Erat vir. i. virilis. q̄ntū ad p̄mū. bonꝰ quātū ad secundū. plenus spū sancto q̄ntum ad tertiū. et fidelis q̄ntū ad q̄rtū. Eius passionē cōpleuit ioh̄es q̄ z marcus eius ꝓsobrinus et maxime a visione ipius ioh̄ s vsqz fere in finē. Quam beda de greco in latinuz credit transtulisse.

Barnabas leuites cyprꝰ genere. vnꝰ de .lxxij. discipulis dñi. ab bistoria actuū ī multis extollit z laudat. Fuit nāqz optime informatꝰ z ordinatꝰ. et boc q̄ntū ad se. et q̄ntū ad deū. z q̄ntū ad p̄mū.

Quantū ad se ordinatꝰ extitit p̄m tres vires. s. rōnalē. ꝓcupiscibilē. z irascibilē. Habuit nāqz rōnalē illustratā lumine cognitōis. Vñ dꝛ Act̄. xiij. Erāt āt ī ecclia q̄ ē antiochie pphe et doctores. in q̄bꝰ barnabas et simon ꝛc. Scdo habuit ꝓcupiscibilē purgatā a puluere mūdane affectōis. Vñ dꝛ Act̄. iiij. q io sepb q̄ cognoiatꝰ est barnabas. cuz haberet agrum vendidit illū. et p̄ciū attulit. z posuit ad pedes apl̄oꝝ. Ubi dic glo. Bestituenduz pbat q̄d tangere deitat. et docet calcanduz ee aurū q̄d subdit gressibꝰ apl̄oꝝ. Tertio habuit irascibilē roboratā magtudine pbitatis et B vel virilit aggrediēdo ardua. vel ꝓseuerant agendo fortia. vel ꝓstāter sustinēdo aduersa. Virilit aggrediēdo ardua. sic patz in B q illā maximā ciuitatē antiochiā ad ꝓuertendū accepit. sic ꝓtz etiā Act̄. ix. qz cū p̄ conuersionē pauli hierosolymā venisset. et discipulis se iūgere vellet. z oēs eū tanq̄z lupum agni fugerēt. barnabas ip̄m audacē appbē dit. et ad apl̄os duxit. Perseuerāter opādo fortia. qz corpus suū macerauit. z ieiunijs affligit. Vñ dꝛ Act̄. xiij. de barnaba z quibusdā alijs. Ministrātibꝰ āt illis dño z ieiunātibꝰ ꝛc. Cōstāt sufferēdo aduersa. sic apl̄s pbibēt ei testimoniū dicētes. Cū carissimis nostris barnaba et paulo boibꝰ q̄ tradiderūt aīas suas p nōie dñi nri ihu xp̄i.

Scdo fuit ordinatus q̄ntū ad deū deferēdo dei autoritati. maiestati. et bonitati. Autoritati qđ ptz ex B q officiū p̄dicatōis sibi nō vsurpauit. sz B ex autoritate dei accipe voluit. Sic babet Act̄. xiij. Dixit spūsctus. Segregate mibi barnabā z paulū ī opus ad qđ assūpsi eos. Scdo dei maiestati. Cū eni sic babet Act̄. xiij. maiestatē diuinā sibi q̄dam vellēt attribuere. z ei tāq̄z deo bostias īmolare. vocātes eū iouez tāq̄z pozē. z paulū mercuriū tāq̄z prudentē et eloquentē. Ꝺtinuo barnabas et paulꝰ conscissis tunicis clamauerūt. Viri qđ facitis. z nos mortales sumꝰ similes vob̄ boies annūciātes vobis ab bis vanis diis ꝓuerti ad deū viuū. Tertio dei bonitati. Hanc sic babet Act̄. xv. cū bonitatē grē dei q̄ gratis z non ex lege sumꝰ saluati. q̄dam ꝓuersi de iudeis artare et diminuere vellēt. asserentes B sine circūcisione neq̄q̄ sufficere. paulꝰ z barnabas ꝓ eos viriliter restiterūt. z solā bonitatē grē dī sine lege sufficere oñderūt. Insup et questōz ad apl̄os detulerunt. et ꝓ illoꝝ erroꝛe apl̄oꝝ epistolas impetrauerūt.

Tertio fuit optime ordinatꝰ q̄ntū ad ꝓmū. qz gregem suū pauit vbo. exēplo. et beneficio. Verbo qz vbū dei solicite euāgelizauit. Vñ dꝛ Act̄. xv. Paulꝰ et barnabas demozabāt antiochie docētes z euāgelizātes cū alijs pluribꝰ vbū dñi. Hoc eī patet p illā maximaz multitudinē quā antiochie ꝓuertit adeo vt ibi primo vocarent discipuli xp̄iani. Scdo exēplo. qa vita sua fuit oībꝰ speculū sanitatis. z exēplar religionis. Fuit ei ī oī suo ope virilis et strenuus omniū mozū bonitate ꝓspicuꝰ. omni gratia spūssancti plenꝰ. et oī vtute et fide preclarus. De bis q̄ttuor babet Act̄. xv. Hdiserūt barnabā antiochiā. Et sequit. Hortabāt

oēs ꝓpositō cordis ꝑmanere i dño. ꝙa erat vir bonꝰ. plenꝰ spūsctō ⁊ fide. Tertio beneficio. et ℔ duplicit. Est ei duplex beneficiū siue elemosyna. s. tpal'. q̄ ꝓsistit in necessario⁹ submistratōe. et spūalis q̄ ꝓsistit i offense dimissione. Prima habuit btūs barnabas. qñ elemosynaz fribꝰ q̄ erāt i bierl'm detulit. Ma sic dr Act. xi. cū facta eēt fames maxia sub claudio ſm q̄d ꝓphetauerat agabꝰ. discipl̄i put q̄sq; habebat. ꝓposuerūt i misteriū mittē habitantibꝰ in iudea fribꝰ. Qd et fecerūt. mittentes ad seniores ꝑ manus barnabe et pauli. Scōaz habuit q̄ ioh̄i q̄ cognoiabat marcꝰ offensā dimisit. Cū ei ꝑdictꝰ discipulꝰ barnabā et paulū reliq̄sset. redeūti tamē ⁊ penitēti barnabas indulsit. ⁊ itez i discipl'm assūpsit. Paulꝰ āt ip̄m itez assumere ei discipulū renuit. ⁊ iō int̄ eos sepatio facta fuit. Uterq; ei ex pia cā ⁊ intentione fecit. Nam q barnabas ip̄m assūpsit ℔ fecit ex dulcedine mie. q̄ āt paulꝰ ip̄m assumere noluit. ℔ fecē ex feruoris rectitudie. Nam sic ibidē dicit glo. Act. xv. Quoniā i frōte aciei se cōstituēs nimis trepidꝰ steterat merito ip̄m paulꝰ abiecit. ne illi⁹ q̄ ꝓtagione vires alioz corrūperentur. Illa āt sepatio nō ē facta ex cōmotōne vicij. sz ex instinctu spūsctī. vt. s. ab iuicē separent̄. et plurib⁹ p̄dicarēt. sic ⁊ postmodū factū est.

℔ Nam cū esset barnabas in iconio ciuitate. p̄dicto iobāni eꝰ ꝓsobrino vir q̄daz splēdidꝰ i visu apparuit dicēs. Johes ꝓstans esto. q̄ amodo nō iohes sz excelsus vocaberis. Qd cū ille barnabe retulisset. respondit ei. Caue diligēter. ne cuiq̄z q̄d vidisti reueles Ma ⁊ mihi similiter dñs hac nocte apparuit dicēs. Cōstans esto barnaba. q̄a eīna p̄mia ꝓcipies. eo q̄ gentē tuā reliq̄sti. ⁊ aiaz tuaz pmeo noīe tradidisti. Cū ergo paulꝰ ⁊ barnabas diu in antiochia p̄dicassent. angelus q̄z dñi paulo apparuit dicēs. Festina venire bierusalē. q̄ q̄dā frēs aduētū tuū pstolāt ibidē Cū ergo barnabas cyprū vellet pgere et parentes suos inuisere. paulꝰ āt bierl'm ppera re vellet. sctō sic instigāte spū ab iuicez discesserūt. Uez cū paulꝰ barnabe q̄d sibi dixerat angelꝰ indicasset. rndit barnabas. Fiat volūtas dñi. Huc āt cyprū vado ⁊ ibidē vitam finiens te amplꝰ nō videbo. Et cū flens eius pedib⁹ se būiliter volutaret. cōpatiēs ei paulus dixit. Moli flere. q̄ sic dñi ē volūtas. Ma et mihi dñs i hac nocte apparuit dicens. Ne phibeas barnabā ire cyprū. q̄ multos ibidē illūinabit et martyriū ꝓsumabit. Pergens igit barnabas cyprū cū ioh̄e. euāgelū sācti matthei secū detulit. et sup infirmos ponēs multos dei vtute sanauit. Cum āt de cypro exissent. inuenerūt elymā magū quē paulus lumine oculoz ad tps p̄nauerat. Qui eis restitit ⁊ paulū itrare ꝓhibuit. Die igit q̄dam vidit barnabas homies et mulieres nudas currētes ⁊ sua festa agētes. Un indignatus tēplo maledixit. ⁊ subito ps eꝰ corruēs multos oppressit. Tandē salaminā deuenit ⁊ ibidē ꝑ eū p̄dictꝰ magꝰ seditionez nō modicā excitauit. Cōpbendētes igit iudei barnabā. multis affectū iniurijs trahebāt. ⁊ iudici ciuitatis puniendū tradere festinabant. Cōperto āt q̄ eusebi⁹ vir magn⁹ ⁊ potēs ō genere neronis illuc aduenisset. timuerūt iudei ne ip̄m de manib⁹ eoz eriperet. ⁊ sic liberū abire ꝑmitteret. Ligātes igit funē in collo eiꝰ. extra portā eū traxerūt. ⁊ ibidē ptinꝰ cōbusserunt. Beniq; nec sic ip̄i iudei satiati ossa eiꝰ i quodā vase plūbeo recluserunt. in mare eadē p̄cipitare volētes. Johes aūt discipulꝰ eiꝰ cū duobus alijs de nocte ꝓsurgēs ea rapuit. ⁊ i quadā cripta occulte sepeliuit. Que ibidē vt ait sigibertꝰ vsq; ad tpa zenonis ip̄atoris. ⁊ gelasij pape. ⁊ vsq; ad annū dñi. d. latuerūt. Sz tūc ip̄o reuelāte repta fuerūt. Btūs aūt doctor thꝰ sic ait. Barnabas in roma xp̄m p̄mū p̄dicauit eps mediolanensis factꝰ.

LXXVII

De sanctis Uito et Rodesto.

Vitus dicitur a uita. Distinguit āt Augꝰ in libro de ciuitate dei. triplex genꝰ vite. s. actuosum q̄d ptinet ad vitā actiuā. ociosū q̄d ptinet ad ociū spūale vite ꝓtēplatiue. ⁊ ex vtroq; cōpositū. Et istud triplex genꝰ vite fuit in eo. Uel vitus q̄i vtus. i. vtuosus. Rodestus q̄i stās i medio. hoc ē in medio vtutis. quālibet ei vtutē tāq; medium circūstant duo

vicia tanq̄z extrema. Nam extrema pruden tie sunt dolositas et fatuitas. Extrema tem: perantie desideriorum carnaliū adimpletio et omīmoda sui afflictio. Extrema fortitudīs pusillanimitas et temeritas. Extrema iusti: cie crudelitas et remissio.

Vitus puer egregi⁹ ⁊ fidelis. annorum xij. in sicilia martyriū pass⁹ ē. Hic a patre crebro verberat̄. ex eo q̄ idola cōtēnebat. nec ip̄a adorare volebat. Qd̄ au diens valerian⁹ p̄fect⁹. puerū accersiuit. ⁊ sa crificare nolentē fustib⁹ cedi iussit. Brachia aūt verberantiū ⁊ man⁹ p̄fecti aruerūt. Cla mauitq̄z p̄fect⁹. Ue mihi q̄z manum amisi. Cui vitus. Accedant dij tui et te sanent si possūt. Cui ille. Nunq̄d et tu facere vales h̄ Cui vitus. In noīe d̄i mei valeo. Statimq̄z p̄ eo orauit. ⁊ sanitatē sibi obtinuit. Dixitq̄z p̄fect⁹ patri. Corripe puerum tuū ne male peat Tūc eū in domū ducēs diuersis musicorū generib⁹ ⁊ puellarū lusib⁹ aliarūq̄z deliciarum generib⁹ īmutare animuz pueri satagebat. Cum āt eū in thalamū inclusisset. mirabilis odoris fragrātia inde exijt. q̄ prēm et totā fa miliā nimio odore p̄fudit. Aspiciēsq̄z pater postium vidit. vij. angelos circa infantem stantes. dixitq̄z. Dij venerūt in domū meā Statimq̄z cecat⁹ ē. Ad cui⁹ clamorē tota ci uitas lucana cōmota ē. ita vt valerianus ac curreret. ⁊ q̄d sibi accidisset īterrogauit. Cui ille. Deos vidi igneos. et vultū eorum ferre nō potui. Ad templū igit̄ iouis deducit̄. ⁊ p̄ re cuperatōe lumīs thaurū cū cornib⁹ aureis pollicet̄. Sz cū nihil p̄ficeret. filiū p̄ sanatōe sua rogauit. et lumen suis p̄cib⁹ recupauit. Cū āt nec sic crederet. sed poti⁹ filiū occidere cogitaret. angelus dn̄i modesto pedagogo eius apparuit. et vt nauē ꝯscēdens puerū ad aliā terrā deduceret impauit. Qd̄ cū fecisset aquila eis ibidē cibū afferebat. Et mlta ibi: dem miracula faciebāt. Interea fili⁹ diocle: ciani impatoris a demone arripit̄. et nisi vi tus lucan⁹ veniat se nūq̄z exire fatet̄. Uitus querit̄ ⁊ inuent⁹ ad impatorē ducit̄. Cui dio clecian⁹. Puer puerū meum sanare vales. Cui ille. Non ego sed dn̄s. Statimq̄z super eū man⁹ imposuit. et p̄tin⁹ ab eo demon au fugit. Et ait dioclecian⁹. Puer cōsule tibi ⁊ dijs sacrifica. ne mala morte intereas. Qd̄ cū ille recusaret. ⁊ in carcerē cū modesto mis sus fuisset. subito ferri moles q̄ eis erat īpo sita cecidit. ⁊ carcer īmenso lumine coruscā: uit. Qd̄ cū impatori nūciatū fuisset. educt⁹ ī clibanū ardentē mittit̄. sed tn̄ illes⁹ egreditur Tūc leo terribilis ad eū deuorandū mittit̄. sed tn̄ ab eo fidei v̄tute placat̄. Tandē ip̄e cū modesto et crescentia nutrice sua q̄ semp eū secuta fuerat. in eculeū suspendi iubet̄. Sed subito aer p̄turbat̄. terra cōcutit̄. tonitrua mugiūt. idolorum templa corruūt. ⁊ mltos oc cidūt. Impator āt territ⁹ fugiens pugnis se p̄cutiebat dicens. Ue mihi q̄ ab vno puero vict⁹ sum. Illi āt ab angelo ꝯtinuo soluti. iu xta q̄ddā flumen se īuenerūt. ⁊ ibidē pausā tes ⁊ orantes aīas dn̄o reddiderūt. Quorū corpa ab aquilis custodita florētia illustris matrona sctō vito reuelante repit. et ea acci piens honorifice sepeliuit. Passi sunt autē sub diocleciano qui cepit circa ānos domi: ni. cclxxxvij.

LXXVIII

De sanctis Quirica et Julita.

Quiricus querens arcū. Uel a chisil. q̄d est fortitudo. ⁊ cus niger. vel a quiris q̄d est hasta. vel a q̄riles q̄d d̄r sedile. Ip̄e eī fuit arc⁹. idē curr⁹ in sui hūiliatōe. fortis in tormētorum passione. niger in sui despectōe. hasta in ini: mici debellatōe. dei sedile ex dei habitatōne Hec enī in eo grā suppleuit q̄ etas negauit.

Julita iuuans vita. q̄z vita spūali vixit. ⁊ p̄ hanc multis p̄fuit.

Quiric⁹ fuit filius iulite illustrissime matrone iconij. Que p̄secutōez de clinare volens in tharsuz cilicie cuz puero suo quirico q̄ erat triū annorū venit Sed tn̄ alexandro p̄sidi p̄ntat̄. in vlnis suis puerū gestās. Qd̄ due famule sue videntes fugerūt. ⁊ eā p̄tin⁹ reliquerunt. Preses igit̄ puerū ī vlnis suis suscepit. et matrē sacrifica re nolentē crudis neruis flagellari precepit Puer āt matrez flagellari ꝯspiciēs. amare flebat. ⁊ lamentabiles voces dabat. At p̄ses

puerū quiricū in vlnas ⁊ sup genua ponēs eū osculis ⁊ alijs blādicijs demulcebat. Infans āt ad matrē respiciēs p̄sidis oscula abhorrebat. ⁊ caput cū īdignatōe auertēs. vultum eꝰ vngulis laniabat. ⁊ matri ꝯsonas voces dabat. q. d. Et ego xp̄ianꝰ sū. Tandē diu reluctās p̄sidē in scapulis momordit. Tunc p̄ses indignatꝰ dolore cruciatꝰ. puerū ab alto p gradꝰ p̄cipitauit. ita vt tribunali tenellū cerebrū adhereret. Iulita v̄o filiū ad regnuz p̄cessisse vidēs. leta grās deo reddidit. Tunc iulita iussa ē excoriari. et bulliēti pice pfundi et demū capite trūcari. In q̄dā āt legēda inuenit̄ q̄ q̄ricus tyrannū blādiētē eque vt minātē puipēdēs xp̄ianū se eē ꝯfitebat̄. ꝑm q̄dē tp̄s elinguis infantulꝰ. sed ī eo loq̄bat̄ spūs sanctꝰ. Quem cū p̄ses īterrogaret q̄s eū docuissz ait. Tuā o p̄ses miror insipientiā qui meā tantillā cernēs etatulā. nec dū tp̄is circulo triennē. pcūctaris q̄s me docuerit diuinā sapiam. Qui cū cederet̄ clamabat Xp̄ianus sum. Et q̄tiēs h̄ clamabat. totiēs vires īter tormēta recipiebat. Preses āt mrēz cuz puero mēbratim scindi fecit. ⁊ eoꝝ mēbra ne a xp̄ianis sepelirēt̄ dispgi mādauit. Sed tn̄ ab angelo sūt collecta. ⁊ nocte a xp̄ianis sepulta. Hoꝝ corpa tp̄e constātini magni cū pax eēt reddita eccīe. ab vna de ancillis q̄ ad huc superat reuelāt̄. ⁊ ī deuotōe mag̃ ab oī ꝓplo habēt̄. Passi āt sūt circa ānos dn̄i. ccxxx sub alexandro impatore.

LXXIX

De sancta Marina.

Marina uirgo unica erat pri suo. Cū āt pat̄ q̄ddaz monasteriū ītrassz. mutauit habitū filie sue vt n̄ femina sz masculꝰ videret̄. rogauitqz abbatē ⁊ frēs. vt filiū suū vnicuz reciperēt. Quibꝰ eiꝰ p̄cibꝰ annuētibꝰ. in monachum ē receptꝰ. et frater marinꝰ ab oībꝰ ē appellatꝰ. Cepit aūt valde religiose viuere. ⁊ valde obediēs eē. Cū āt eēt. xxvij. ānoꝝ. Et pater eꝰ se morti appropīquare sētiret. filiā suā vocauit. et ip̄az ī bono pposito ꝯfirmās precepit. ne aliq̄n̄ alicui reuelaret q̄ mulier eēt. Ibat igit̄ freq̄nt̄ cū plaustro ⁊ bobꝰ. et ligna monasterio deferebat. Cōsueuerat āt hospitari in domo cuiusdā viri. cuiꝰ filia cū de q̄dam milite ꝯcepissz īterrogata marinū monachū se violasse asseruit. Interrogatus āt marinꝰ cur tantū flagiciū ppetrasset. se peccasse fatet̄. et veniā p̄cat̄. Statim de monasterio eiectꝰ. ad ostiū monasterij mansit. et tribꝰ ānis ibidē pmanēs buccella panis sustentabat̄. Postmodū filiꝰ ablactat̄. abbati mittit̄. et marino educādꝰ tradit̄. ⁊ ibidē cū eo p duos ānos cōmorat̄. Oīa āt cū maxīa patiētia recipiebat. ⁊ ī omībꝰ grās d̄o referebat. Tādē eiꝰ hūilitatis ⁊ patiētie frēs miserti eū ī monasteriū recipiūt. et queqz officia viliora sibi iniūgūt. Ip̄e āt oīa hilariter suscipiebat. ⁊ cūcta patiēter ⁊ deuote agebat. Tādē ī bonis opibꝰ vitam ducēs migrauit ad dn̄m. Cū āt corpꝰ eꝰ lauarēt. ⁊ ī vili loco sepelire disponerēt. respiciētes mulierē ip̄m esse viderūt. Stupefacti sūt oēs ⁊ pterriti se ī d̄i famulā plurimū deliq̄sse fatent̄. Currūt oēs ad tā grande spectaculū et veniā postulant ignorātie et delicti. Corpꝰ igit̄ eiꝰ in eccīa honorifice posuert̄. Illa āt q̄ famulā dei īfamauerat a demone arripit̄. ⁊ scelꝰ suū ꝯfitens et ad sepulcrū v̄ginis veniēs liberat̄. Ad cꝰ tumulū ꝓpli vndiqz ꝯfluūt. ⁊ mlta miracla ibi fiūt. Obijt āt. xiiij. kal̄. iulij.

LXXX

De natiuitate scti iohānis baptiste

Iohannes baptista mltiplicit̄ noīat̄. Dicit̄ eī ppha amicus spōsi. lucerna. angelꝰ. vox. helias. baptista saluatoris. p̄co iudicis. ⁊ precursor regis. In ppha desigt̄ p̄rogatiua cognitōis. In amico spōsi p̄rogatiua dilctōis In lucerna ardēti prerogatiua sctitatis. In angelo p̄rogatiua v̄ginitatis. In voce p̄rogatiua hūilitatis. In helia p̄rogatiua feruoris. In baptista p̄rogatiua mirabilis honoris. In p̄cone p̄rogatiua p̄dicatōis. In p̄cursore p̄rogatiua p̄patōis.

Natiuitas iohis baptiste ab archangelo gabriele h̄ mō annūciata fuit. Dauid enī rex sic habet̄ in historia scolastica volēs cultū dei ampliare. xxiiij. sū

mos sacerdotes instituit. q̃ꝝ vnꝰ maior erat q̃ p̃nceps sacerdotũ dicebat̃. Statuit ãt. xvj viros de eleazar. et. viij. de itamar. et ꝑm sortes dedit vnicuiqꝫ hebdomadam vicis sue Abias ãt octauã hebdomadam habuit. de cꝰ genere zacharias fuit. Erãt ãt zacharias ⁊ vxor eꝰ senes ⁊ absqꝫ liberis. Cũ ergo zacharias templũ dñi vt incẽsũ poneret ingressꝰ fuisset. et multitudo ꝓpli de foris expectaret. apparuit ei gabriel archangelꝰ. Cũ ãt zacharias ĩ eꝰ visione timeret ait angelꝰ. Ne timeas zacharia. q̃niã exaudita est orõ tua. Propriũ ẽ eĩ bonoꝝ ãgeloꝝ ꝑm q̃d dic̃ glo. ex sua visione territos benigna exhortatõne ꝓtinꝰ ꝯsolari. Ecõtra mali angeli se ĩ lucis ãgelos trãsfigurãtes. si q̃s ex sui p̃sentia territos sẽserint. ampliori eos horrore ꝯcutiũt. Annũciat igit̃ gabriel zacharie se filiũ habiturum cuiꝰ nomẽ iohes esset. q̃ vinũ ⁊ sicerã ñ biberet. et añ dñm in spũ et v̄tute helie p̃cederet. Johannes vocat̃ helias ratõne situs. quia ambo in deserto. rõne victꝰ. qꝛ ambo victu parci. rõe cultꝰ. qꝛ ambo vestitu inculti. rõe officij. qꝛ ambo p̃cursores. sꝫ ille p̃cursor iudicis. iste saluatoris. rõne zeli. quia vtriusqꝫ verbũ quasi facula ardebat. Zacharias aũt ꝯsiderans sui senectutẽ et vxoris sterilitatẽ dubitare cepit. ⁊ more iudeoꝝ signũ ab ãgelo req̃siuit. Angelꝰ ãt ꝑ eo q̃ v̄bis suis ñ credidit. ipm taciturnitatis plaga ꝑcussit B

Notandũ ãt q̃ dubitatio ꝯsueuit fieri ⁊ excusari. aliqñ ꝓpter ꝓmissoꝝ magnitudĩez sic̃ legit̃ de abraã. Cũ eĩ dñs sibi ꝓmisisset q̃ semen suũ terrã chanaã possideret. dixit ad eũ abraã. Bñe ds vnde scire possũ q̃ possessurꝰ sũ eã. Et rñdẽs dñs. Sume inq̃t tibi vaccam triennẽ. ꝛc. Aliqñ ꝓpt̃ fragilitatis ꝓprie ꝯsideratõez. sic̃ ptꝫ in gedeone q̃ ait. Obsecro mi dñe ĩ q̃ liberabo israel. Ecce familia mea infima est in manasse. et ego minimꝰ in domo patris mei. Et ex h̃ signũ petijt ⁊ accepit Aliqñ ꝓpter nature impossibilitatẽ. sic̃ patꝫ in sara. Cũ enĩ dixisset dñs. reuertens veniã ad te. ⁊ habebit sara filiũ. risit sara post hostium dicens. Postq̃ꝫ consenui et dñs meus vetulus est. ꝛc. Quid est ergo q̃ solus zacharias ex eo q̃ dubitauit plagã incurrit. cum ibi esset et magnitudo ꝓmissionis. et cõsideratio ꝓprie fragilitatis qua talẽ filium se habiturũ indignũ reputabat. ⁊ impossibilitas naturalis. Hoc multiplici de causa factũ fuisse putatur. Primo ꝑm bedã quoniã discredendo locutꝰ est. ideo silentio plectitur vt tacendo credere discat. Secundo quoniã ido mutus effectꝰ est. vt maius miraculum in natiuitate filij appareret. Cum enĩ in natiuitate iohannis patri loquela reddit̃. miraculum miraculo cumulatur. Tertio quia congruũ fuit vt vocem amitteret qñ vox nascebatur et legi silentium imponebat̃. Quarto quoniaꝫ ipe a dño signũ petijt et ipam taciturnitatẽ in signũ accepit. Cuꝫ ãt zacharias foras ad populũ exisset. et eum factũ mutũ viderent. cognouerũt ipo innuente q̃ visionẽ vidisset in templo. Completa ãt septimana officij sui. abijt in domũ suã. ⁊ cõcepit elizabeth. et mensibꝰ q̃nqꝫ se occultauit. q̃a sic̃ ibi dicit ambro. partꝰ sui erubescebat etatez ne in senectute vacasse libidini videret̃. et tñ gaudebat sterilitatis carere opprobrio. quia opprobrium est mulieribꝰ nõ habere p̃miuꝫ nuptiarũ. propter quod nuptie celebrantur et carnalis coitꝰ excusat̃. Mense ãt. vj. beata maria q̃ iã dñm ꝯcepat. ꝯgratulãs v̄go fecũda ablate sterilitati ⁊ cõpatiẽs senectuti. venit ad elizabeth. Et cũ eã salutassꝫ btũs iohãnes iã spũsctõ repletꝰ sensit filiũ dei veĩre ad se. et p̃ gaudio in matris vtero exultauit et tripudiauit. et motu salutauit quẽ voce nõ potuit. Exultauit eĩ q̃i gestiẽs salutare ⁊ domino suo assurgere. Mansit ergo v̄go btã cũ cognata sua tribꝰ mensibꝰ mĩstrãs ei. natũqꝫ puerũ suis sanctis manibꝰ de t̃ra leuauit. vt habet̃ in bistoria scolastica. et q̃i morẽ gerule officiosissime ꝑegit. C Hic dñi p̃cussor btũs nouẽ specialiter ⁊ singulariter p̃uilegijs claruit. Nam idem angelꝰ q̃ dñm annunciauit ipm annũciauit. In vtero matris exultat. Mater dñi ipum a terra leuat. Linguã p̃ris reserat. Baptismũ p̃mꝰ ordĩat Christum indice demõstrat. Christum manibus suis baptizat. Ipm p̃ omnibꝰ laudat christus. In limbo positis christũ venturũ prenunciat. Propter hec nouem priuilegia

vocat ab ipo dño ppha ⁊ pl⁹ q̄z ppha. Chry
so. etiā q̄re dicat pl⁹ q̄z ppha sic ait Prophe
te ē bñficiū pphetie a d̄o accipe. nūq̄d pphe
te ē bñficiū baptismatis deo dare. Prophe
te ē vt ipe de deo pphetet. nūq̄d pphe est vt
d̄s de illo pphetet. Oēs pphe pphetauerūt
de xpo. de illis āt pphetatū nō ē. Ipe āt n̄ so
lū pphetauit d̄ xpo. sz et alij pphe pphetaue
rūt de illo. Oēs portitores v̄bi fuert. iste aūt
ipa vox. Quātuz āt vox primior v̄bo nō tn̄
v̄bū. tantū iohes ppinquior xpo nō tn̄ xps.
Scd̄m ambrosiuz laus iohānis ex q̄nqz
colligit vl' cōphendit. s. ex pentib⁹. ex miracu
lis. ex moribus. ex munere. ⁊ ex p̄dicatione.
Laus āt pentū s̄m eūdē ambrosiū ex qui
qz manifestat. Ait ei sic. Plena laudatio ē
q̄ gen⁹ in morib⁹. mores i equitate. officiū in
sacerdotio. factū i mādatis. iudiciū i iustifi
cationib⁹ comphēdit Scd̄o ex miraculis
Quor q̄dā fuert an̄ e⁹ ꝯceptōz i vtero. s. an
gelica annūciatio. noīs ipositio. ⁊ loq̄le pris
amissio. Quedā q̄ntū ad e⁹ ꝯceptōz i vtero.
scz sup̄natural' ꝯceptio. e⁹ in vtero sctificatio
et pphetal' doni repletio Quedā q̄ntū ad e⁹
natiuitatez ex vtero. s. vtriusqz pentis spirit⁹
pphetalis adeptio. qz ⁊ mater nomē sciuit ⁊
pater cāticū edidit. Loquele pris reseratio. ⁊
spūsscti repletio. Un̄ ⁊ zacharias pater eius
replet⁹ ē spūsctō. ꝛc. Ambrosi⁹. Respicite io
hannē q̄nta vis sit i ei⁹ vocabulo cui⁹ nūcu
patio reddidit muto vocē. pri prolē. ꝓplo sa
cerdotē. Prius ei erat tacēs lingua. sterilis
filio. p̄uat⁹ officio. At vbi iohes nascit. fit re
pente pater ppha. loq̄le vsū recipit. prolem
a spūscō suscipit. sacerdotē functio recogno
scit Tertio ex morib⁹. qz sctissime vite fuit
De cui⁹ sctitate dicit Chryso. Cōuersatio io
hānis oīm vitā culpabilē faciebat apparere.
Quēadmodū ei si videres albā vestez dicis
satis cādida vestis. Si v̄o posueris eā iuxta
niuē incipit tibi sordida apparere. ⁊ si v̄e sor
dida nō ē. Sic q̄ntū ad cōparatōez iohānis
oīs hō videbat imund⁹ B Cui⁹ q̄dez
sanctitas triplex habuit testimoniū. Primo
a supcelestib⁹. i. ab ipa trinitate. Et p̄mo
a prē q̄ vocat eum angelū. Malach. ij. Ecce
ego mitto angelū meū. ꝛc. Angel⁹ āt nomē
est officij nō nature. Et iō d̄r angel⁹ rōe offi
cij. ex eo q̄ oīm angelor officiū exercuisse vi
det. Habuit ei officiū seraphin. Interp̄tat ei
seraphin ardēs. qz illi nos ardētes faciūt. et
in dei amore plus ardent. Et de iohanne d̄r
in eccia. Surrexit helias q̄i ignis. ꝛc. Ipe eni
venit in spū et v̄tute helie. Scd̄o habuit offi
ciū cherubin. Cherubin ei interp̄tat plenitu
do scientie. Et iohannes d̄r lucifer Job. xxxv
iij. ex eo q̄ fuit termin⁹ noctis ignorantie et
initiuz lucis gratie. Tertio habuit officium
thronor. quor officiū est iudicare. Et de io
hanne d̄r q̄ arguebat herodē dicēs. Non li
cet tibi habere vxorē fratris tui. Quarto ha
buit officiū dominationuz. que docent nos
erga subditos dominiū gerere. Et iohannes
erga subditos habebat in amore erga reges
in timore. Quinto officiū p̄ncipatuuz. q̄ do
cent nos supiores reuereri. Et iohannes de
se dicebat. Qui de terra est de terra loquit.
De xpo āt. Qui de celo venit sup omnes ē.
Item. Cuius nō sum dign⁹ soluere corrigiā
calciamenti eius. Sexto officiū potestatuz.
p quas potestates aeree vel contrarie arcēt
que nō potuerūt nocere sibi iam sanctifica
to. A nobis etiaz arcebat. cum ad baptismū
penitentie nos disponebat. Septimo offici
um v̄tutum. p quas fiunt miracula. et bea
tus iohannes multa miracula in seipo ostē
dit. Magna eniz miracula mel siluestre et
locustas edere. pilos cameloruz induere. et
hmōi. Octauo officium archangelor. q̄n re
uelabat maiora. sicut ea que spectant ad no
stram redemptiōem. cū dicebat. Ecce agn⁹
dei. ꝛc. Nono officiū angelor. q̄n annuncia
bat minora. sicut ea que spectant ad mores
vt illud. Pniam agite. ꝛc. Item. Neminem
ꝯcutiatis. ꝛc. Scd̄o habuit testimoniū a
filio. sicut patet Math. xj. vbi eum xps mul
tipliciter et mirabiliter cōmendat dicens in
ter cetera. Inter natos mulierū nō surrexit
maior iohanne baptista. Petrus damiani
Ab illo verbo iohannis sunt deprompta p̄
conia. p q̄d fūdata est arida. ⁊ mouēt sydera
et sunt cōdita elementa. Tertio a spiritu
sancto cum per prēm suum dixit. Tu puer
ppheta altissimi vocaberis. ꝛc. Secūdo

De natiuitate sancti Johannis baptiste.

a celestib⁹.i.ab ãgelis.sic̃ ptz Lu.j.vbi eũ an gel⁹ multiplicit cõmẽdabat. oñdẽs q̃nte sit dignitatis.q̃ ad deũ.cũ dicit. Erit ei magn⁹ coꝛã dño. Quãte sctitatis q̃ ad seipm. cũ sub dit. Vinũ ⁊ sicerã non bibet.et spũsctõ. eple bit ex vtero matris. Quante vtilitatis q̃ ad primũ.cũ dicit. Et multos filioꝛ isrl̃ quertet ⁊c. ¶ Tertio a subcelestib⁹.i.ab hoib⁹. sicut a pr̃e suo ⁊ vicinis.cũ dicebãt. Quis putas puer iste erit.⁊c. ¶ Quarto cõpbẽdit laus ioh̃is ex munere. Habuit ei munus in statu ĩ vtero.in egressu ex vtero .i mũdi pro gressu.et i mũdi egressu. In vtero habuit triplex mirabile mun⁹ gr̃e. Primo gratiaz q̃ i vtero sctificat⁹ fuit. Vñ fuit ante sctũs q̃z nat⁹ Hiere.j. Priusq̃z te formarẽ ĩ vtero no ui te.⁊ añq̃z exires de vẽtre sctificaui te. Se cũdo grãz q̃ ppbetare meruit. sic̃ q̃ñ ĩ vtero matris exultãs deũ adesse cognouit. Unde Chryso. volens ostẽde q̃liter fuerit pl⁹ q̃z p pbeta dicit. Propbete ẽ p merito quersatio nis ⁊ fidei ppbetã accipe. Nũq̃d ppbe fuit vt pus fieret ppba q̃z bõ. Et q̃ consuetudo erat vt ppbete inungerent. tũc q̃ñ btã virgo elizabeth salutauit.xp̃s ioh̃es in vtero ĩ pro pbetã inunxit.p̃m q̃d dicit Chryso. ĩ h̃ v̈ba. Ideo xp̃s fecit mariaz salutare elizabeth.vt p̃mo p̃cedẽs de vtero matris vbi habitabat dñs.et p aures elizabeth ingress⁹. descẽderet ad ioh̃em.vt illic eũ vngeret ĩ ppbam. Ter tio grãz q̃ suis meritis matri ppbetie spũm tradidit. Vñ Chryso. volẽs oñdere qualiter fuit pl⁹ q̃z ppba ait. Quis ppbarũ cũ eẽt p pbeta.ppbetã facere potuit. Helias q̃dẽ vn xit beliseũ in ppbetã.nõ tñ ppbetandi grãz p̃tulit. Iste ãt in vtero matris existẽs diuini introit⁹ sciam matri donauit.et os illi⁹ ĩ ver bo p̃fessionis aperuit.vt cui⁹ nõ videbat per sonã cognosceret dignitatẽ dicẽs. Vñ h̃ mi hi vt mat dñi mei veniat ad me. ¶ In egres su ex vtero habuit triplex mun⁹ gr̃e. quoniã oꝛt⁹ eius fuit miraculosus.sctũs.⁊ iocund⁹ Quia miraculosus excludit defect⁹ ipotentie.q̃ sctũs reat⁹ culpe.q̃ iocũdus lamentũ miserie. Celebrat ãt oꝛt⁹ eius siue natiuitas p̃m magistrũ guilhelmũ altisiodoꝛeñ. triplici rõne. Primo rõne sanctificatõis ĩ vtero. Scõo rõne dignitatis in officio. Ipe ei tan q̃z lucifer venit.et eternũ gaudiũ nobis pri m⁹ nunciauit. Tertio rõne iocũditatis ĩ oꝛ tu suo. Dixerat enĩ angel⁹. Et multi in nati uitate eius gaudebũt. Et ideo dignuz est vt et nos ĩ natiuitate eius gaudeam⁹ ¶ In p gressu habuit similiter multiplex mun⁹. In h̃ ãt patẽt e⁹ excellẽtissima et diuersa mune ra gr̃e. quoniã habuit pfectõem omniũ san ctoꝛ. Naz ppba fuit q̃ñ dixit. Qui p⁹ me vẽ turus ẽ.⁊c. Plus q̃z ppba q̃ñ xp̃um digito demõstrauit. Apostolus. q̃ a deo miss⁹ fu it. Apostol⁹ enĩ idem ẽ q̃d missus. Vñ. Fuit bõ missus.⁊c. Martyr. q̃ p iusticia mortez sustinuit. Confessoꝛ. q̃ pfessus ẽ ⁊ non nega uit. Virgo. Unde ⁊ ppt̃ ipi⁹ v̈ginitatẽ ange lus est appellat⁹. Malach̃.iij. Ecce ego mit to angelũ meũ.⁊c. ¶ In egressu de mundo habuit triplex munus. Quia efficit martyr inuictus. Tunc enĩ palmã martyrij adept⁹ est. Dirigitur nũcius p̃ciosus. Ipe enĩ tunc illis q̃ erãt i limbo p̃ciosum nũcium attulit sc̃z de aduentu xp̃i et redemptõe ip̃oꝛ. Et co litur exitus gloꝛiosus. Eius enĩ exit⁹ de om nibus q̃ ad limbum descenderũt specialiter ab eccia solẽnizatur et gloꝛiose colitur. ¶ Quinto ex p̃dicatõne. Circa cui⁹ predi cationem angelus quattuoꝛ ponit cũ dicit. et multos filioꝛ israel quertet ad dñm deuz ip̃oꝛ et ip̃e precedet.⁊c. sc̃z fructum. oꝛdinem virtutem.et finem. sic̃ ptz in lrã. ¶ Et notan dum q̃ p̃dicatio iohannis tripliciter fuit cõ mendabilis. Ipe nãq̃z predicauit feruenter. efficaciter.et prudenter. ¶ Feruenter cũ di cebat. Genimina viperaꝝ.⁊c. Qui q̃dem fer uoꝛ fuit inflãmatus caritate. q̃ erat lucerna ardens. Unde dicit in p̃sona ip̃i⁹ hieremias Posuit os meũ quasi gladium acutuz. In formatus veritate. quia erat lucerna lucẽs. Unde Joh̃.v. Uos misistis ad iohannem ⁊ ille pbibuit testimoniũ veritati. Directꝰ di scretione siue scientia. Unde turbis et publi canis et militibus. p̃m vniuscuiusq̃z exigen tiam ppriam legem dedit. Firmus p̃stantia Vñ ⁊ tã p̃stãter p̃dicauit q̃ ex h̃ vitã amisit Hec ei q̃rtuoꝛ debet habere zelus p̃m quod dicit Berñ. zelum tuum inflãmet charitas.

informet veritas. regat sciẽtia. ⁊ firmet ꝓstãtia. ¶ Scõo efficacit. q̃nã ad ꝑdicatõez eiꝰ mitt̃ ꝙuersi sũt. Ipredicauit ei vbo p assiduitatẽ doctrine. ⁊ exẽplo p scitatẽ vite. ꝑdicauit ⁊ quertit meritis ⁊ orõibꝫ deuotis Tertio prudẽt. Cuiꝰ prudẽtia ꝑdicatõis i tribꝰ fuit. Ipõio i eo q̃ vsus fuit cõminatõibꝰ. vt malos terreret dicẽs. Jã ei securis ad radicẽ arboris posita ẽ. Scõo pmissiõibꝰ. vt bonos alliceret dicẽs. Ipn̄iaz agite ap. e. reg. ce. Tertio moderatõibꝰ. vt mediocres paulatĩ ad pfectõez attraberet. Uñ turbis ⁊ publicanis et militibꝰ leuia iponebat. vt postmodũ ad maiora ꝓueberẽt. turbis vt opibꝰ miscõie ĩsisterẽt. publicanis vt se ab alienoꝝ appetitu abstinerẽt. militibꝰ vt neminẽ ꝓcutezẽt. nulli calũniã facerẽt. ⁊ suis stipẽdijs ꝓtenti essent.

¶ Et notandũ q̃ sctũs iohes euãgelista hac die migrauit ad dñm. sz eccia ipi festũ in tertiũ diẽ post xpi natiuitatẽ celebrandũ instituit. q̃ tũc eiꝰ eccia dedicata fuit. Et solẽnitas natiuitatis beati iohis baptiste in suo die remãsit. Mirũ q̃ hec dies ab ãgelo gaudio natiuitatis ꝓcursoris autẽticatꝰ fuit. Nõ ãt dogmatizandũ est q̃ euãgelista baptiste cesserit tãq̃z mioꝝ maiori. Nõ ei decens est quis eoꝝ maioꝝ sit disputare. Qñ ei q̃daz exẽplo diuinit9 ẽ ostensũ. Erãt ei vt legit duo doctores theologi. q̃z vnꝰ iohannẽ baptistã. alt̃ vo iohem euãgelistã ꝓferebat. Tãdẽ sup ꝟ solẽni disputatõe indicta q̃libet valde solicitꝰ erat autoritates ⁊ efficaces rõnes iuenire q̃bꝰ suũ iohez posz ꝓferre Aduenĩẽte ãt disputatõnis die. q̃libet sctõz emulatoꝝ suo apparuit. eiq̃z dixit. Bñ cõcordes sumꝰ ĩ celis. de nob ñ disputetis in terris Tũc illi sibi admuicẽ ⁊ oĩ ꝓpo visionẽ publicauerẽt. et dñm bñdixerẽt. ¶ Paulꝰ historiographꝰ lõgobardoꝝ romane eccie diaconꝰ cassinẽsis monachꝰ. cũ deberet q̃daz vice cereũ ꝓsecrare. fauces eiꝰ rauce facte sũt cũ ꝓvocalis esset. Ut ergo vox sibi restitueretur hymnũ. s. vt queant laxis. ⁊c. ad bonoreꝫ bti iohis cõposuit. Ubi i ꝓncipio petit sibi voce restitui. sic ⁊ zacharie restituta fuit. ¶ Ossa mortuoꝝ aialiũ vndecũq̃z collecta in hac die ab aliq̃bꝰ cõburunt̃. Cuiꝰ duplex ẽ causa vt ait iohes beleth. Una ẽ exantiq̃ institutionis obsuãtia. Sũt ei q̃dam aialia q̃ draconꝫ vocant̃. q̃ i aere volãt. i aq̃s natãt. in tra ambulãt. Qñq̃z ãt dũ paera ambularẽt ad libidinẽ ꝓcitabãt. et i puteis ⁊ aq̃s fluuialibus sperma iactabãt ⁊ inde sequebat letalis annꝰ. Cõtra ꝟ ergo istud inuentũ fuit remediũ vt de ossibꝰ aialiũ rogus fieret. ⁊ sic talia aialia fumꝰ fugaret. Et q̃ istud maxie ꝟ tpe fiebat. ideo istud adhuc ab aliquibus obseruat̃. Alia causa ẽ ad repsentandũ. q̃ ossa sancti iohis in sebaste ciuitate ab infidelibꝰ cõbusta fuerũt. ¶ Ferunt̃ etiã facule ardentes q̃ iohannes fuit lucerna ardens et lucẽs. Et rota vertit̃. q̃ sol tũc in circulo descendit. ad significandũ q̃ fama iohannis q̃ xps putabat̃ descendit. ꝑm q̃d ipe testimoniũ phibuit dicens. Me oportet minui illũ aũt crescere. Hoc significatũ est ꝑm q̃d dicit Augustinꝰ in eoꝝ ortibus ⁊ eoꝝ mortibus. In eoꝝ ortibus. q̃ circa natiuitatez Iobannis dies incipiunt decrescere. circa natiuitatez xpi crescere. Juxta illud. Solsticium decimo cbristuꝫ preit atq̃z iobannem. Item in eoꝝ mortibus q̃ corpus xpi in cruce fuit exaltatum. corpꝰ iobannis capite minoratum ¶ Refert paulus i bistoria longobardoꝝ q̃ rocharitb rex longobardoꝝ iuxta eccĩam sancti iobannis baptiste cũ multo ornatu sepultꝰ fuit. Quidam vero cupiditate illectꝰ nocte sepulcruꝫ aperiens abstulit vniuersa. Cui beatus iobannes apparens dixit. Cur ausus fuisti tangere mihi cõmissũ. Ecclesiã meã de cetero ĩgredi nõ valebis. Qñ vtiq̃z sic euenit. Nam q̃ncũq̃z ꝓdictã ecclesiã intrare volebat quasi a validissimo pugile gutt̃ eiꝰ feriebat. ⁊ sic subito retro ruebat.

LXXXI

De sanctis geruasio et prothasio.

¶ Geruasius a gerar q̃d est sacrũ ⁊ vas. vel a geua q̃d est incolatus ⁊ syoꝝ puulus. q̃i sacer ꝑ vite meritũ. vas p virtutũ receptaculũ. pegrinus p mũdi ꝓemptũ. puulus p sui despectũ

Prothasius a protbos quod est ꝓmum et sios deus siue diuinus. vel a pcul ⁊ stasis

qd est positio. q̃i p̃m⁹ p dignitatē. diuin⁹ per dilectōez. procul posit⁹ a mūdi affectōe. Horū passionē ambrosi⁹ in libello ad caput eorū posito scp̃tā inuenit. A

Geruasi⁹ et ꝓthasi⁹ gemini frēs filij fuerī scti vitalis. ⁊ btē valerie. Qui oīa sua paupib⁹ erogātes manebāt cū sctō nazario q̃ apud ebrudunū oratoriū ꝯstruebat. ⁊ ei celsus puer lapides porrigebat. Q; v̄o nazari⁹ iā celsuz habuisse narrat̄. forte p anticipatōez accipit̄. cū lōge p⁹ eū sibi fuisse oblatū ex historia nazarij colligat̄. Cū āt oēs ad neronē īpatorez ducerēt̄. sequebat̄ eos eiulās puer celsus. Quē cū vn⁹ militu; alapis cederet ⁊ cedentē nazari⁹ increparet irati milites nazariū calcib⁹ ceciderī. ⁊ ip̄um cū alijs ī carcere reclusert̄. ⁊ postmodū ī mare p̄cipitauert̄. Geruasiū v̄o ⁊ ꝓthasium mediolanū duxerūt. Nazari⁹ v̄o miraculose liberat⁹ mediolanū veīt. Eo tpe ſupuenien te comite astasio q̃ ꝯ marchomānos ꝓficiscebat̄ ad bellū. deoꝝ cultores eidē occurrerī asserētes ꝙ dij sibi rñdere ꝯtēnerēt. nisi prius geruasi⁹ ⁊ ꝓthasi⁹ īmolarēt. Cōtinuo igit̄ tenent̄. et vt sacrificēt īuitant̄. Cui cū geruasi⁹ oīa idola surda et muta diceret. ⁊ ip̄m ab oī potēte deo victoriā req̃rere debere doceret. irat⁹ tādiu eū plūbatis cedi iussit q̃z diu spiritū exalaret. Deinde ꝓthasiū accersiri fec̄ ei q; dixit. Miser vel tu viuere stude. ⁊ noli cū frē tuo mala morte pire. Cui ꝓthasi⁹ Quis ē miser ego q̃ te ñ timeo. aut tu q̃ me timere ꝓbaris. Cui astasi⁹. Ego te miser hō qūo timeo. Cui ꝓthasi⁹ In h̄ me timere ⁊ te ledi ꝓbaris. si ñ sacrificauero dijs tuis. Si eī te ledi a me neq̃q̃z timeres. nūq̃z ad sacrificium idoloꝝ me ip̄e cōpelleres. Tūc eū comes in eculeū suspēdi p̄cepit Cui ꝓthasi⁹ Nō tibi comes irascor. q̃niā cecos oculos tui cordis attēdo. q̃n poti⁹ tui misereor. q; nescis q̃d facias. Age igit̄ q̃d cepisti vt mihi cū frē meo occurrere possit benignitas saluatoris. Tunc comes iussit eū decollari. Philipp⁹ āt ſuus xp̄i cū filio suo corpa eoꝝ rapuit. ⁊ occulte in domo sua ī archa saxea sepeliuit. ⁊ libellū eorū ortū finē ⁊ vitā ꝯtinētē ad eoꝝ caput posuit. Passi sūt āt sub nerone q̃ cepit circa annū dñi q̃nquagesimū septimū. Hoꝝ corpa multo tpe latuerūt. sed tpe btī ambrosij hoc mō repta fuerunt. Ambrosio nāq; in ecclia sanctoꝝ naboris ⁊ felicis in orōne posito. ita vt nec vigilaret aperte. nec dormiret integre apparuerunt ei duo pulcerrimi iuuenes vestibus candidis. i. collobio et pallio induti. caligulis calciati. secum manibus extensis orantes. Orauit igit̄ ambrosi⁹ vt si est illusio nō vltra appareat. si aūt veritas denuo reueletur. Simili igit̄ mō canente gallo orātes secum iuuenes apparuerūt. Tertia v̄o nocte defecto iam corpe ieiunijs nō dormiēti sed stupenti cū tertia sibi apparuere psona. que similis paulo apl̄o videbat̄. ſm q̃ in pictura ꝓspexerat. Illisq; tacentib⁹ apl̄us sibi dixit. Isti sūt q̃ nihil terrenū desiderātes monita mea secuti sūt.. Quoꝝ corpa in eo loco reperies in q̃ stas. Duodecim pedum altitudīe terra coopertā archaz inuenies. et ad caput eoꝝ libellū in q̃ ortus eoꝝ ꝯtinet̄ ⁊ finis. Cōuocatis igitur vicinis episcopis. ip̄e p̄or terre fossor accessit. et oīa ꝓut dixerat sibi paulus inuenit. Et licet iam trecenti anni ⁊ vltra fluxissent. ita tñ corpa eoꝝ sunt reperta. ac si ip̄a hora ibidē fuissēt posita. Insup v̄o odor suauissimus et mirabilis inde fragrabat.

B Cecus aūt quidaz tangens feretrū illuminatus est. Et multi alij meritis eoruz curati sunt. In hoꝝ solēnitate pax int̄ longobardos et romanum imperium reformata fuit. et ideo gregorius papa. loquet̄ dñs pacem in plebem suā. in introitu misse cantari instituit. Unde et officia partim sanctis cōueniūt. partim euentibus que ip̄is cōtigere diebus. Refert augustinus in libro. xx. de ciuitate dei. q̃ ip̄o p̄nte ⁊ impatore et mlta turba. q̃dam cecus apud mediolanū ad corpa martyrū geruasij et ꝓthasij lumen recepit. Utrum āt sit p̄dictus cecus an alius ignoratur. Idem q̃z refert ibidem q̃ q̃dam iuuenis in villa victoriana q̃ ab iporegio trigīta miliaribus distat. cū in quodam flumīe equū lauaret. continuo diabolus eum vexauit. et in flumen tanq̃z mortuū proiecit. Cum aūt vespere in ecclesia beatoꝝ geruasij ⁊ ꝓthasij q̃ prope erat cantarent̄. ille vocibus illis q̃si

pcussus.cū grādi fremitu eccīaz ītrās alta/
re tenebat.ide amoueri ñ valēs tāq̄z si ibidē
alligat⁹ fuissz.Et cū demon vt inde exiret ad
iuraret.ille se e⁹ mēbra āputare cū exiret mi/
nabat.Cū ergo adiurat⁹ exiret.ocul⁹ eius in
maxillā fusus tenui venula depēdebat.sz in
locū suū sic potuert oculū reuocauert.Et ec
ce ītra paucos dies meritis sctōꝝ geruasij ⁊
ꝓtbasij plene sanat⁹ ē.Ambro.q̄z ī p̄fatione
sic ait.Hi sunt q̄ vexillo celesti sig̃ti victricia
apl̄i arma sūpserāt.⁊ a mundanis nexib⁹ ab
soluti.neq̄ssimi hostis viciorꝝ aciē ꝓsternen/
tes liberi ⁊ expediti xp̄m dn̄m sūt secuti.O q̄z
felix germanitas.q̄ sacris inherēdo eloquijs
nullo potuit īterpolari ꝯtagio. O q̄z gl̄iosa
certaminis causa.vbi pariter coronāt quos
vnus vterus maternus effudit.

LXXXII

De sanctis Johanne et Paulo.

Johannes et pau/
lus p̄micerij et p̄positi cōstātie filie
cōstātini augusti fuert.Eo aūt tpe
cū gens cythica daciam ⁊ traciā occuparet.
et gallican⁹ dux romani exercit⁹ ꝯ p̄dictā gē
tē mitti deberet.cōstātiā filiā ꝯstātini ꝑ mer
cede laboris sibi ī vxorē dari petebat. Qd et
romani p̄ncipes instanti⁹ fieri postulabant
Pater āt plurimū tristabat.sciēs filiaz suaz
postq̄z a btā agnete sanata fuerat ī v̄ginita/
tis ꝓposito positā facili⁹ occidi posse q̄z ad
ꝯsensū īclinari.Virgo tñ de d̄o ꝯfidēs patri
ꝯsulit vt eā sibi spōdeat cū victor rediret.Ve
rū tñ duas filias suas q̄s ex vxore defūcta su
sceperat.idē gallican⁹ secū manere ꝑmitterz
vt ꝑ eas mores ⁊ votū p̄ris scire possz.Et ip̄a
duos p̄positos suos iohannez et paulū sibi
ꝯcederet.in spe q̄i maioris firmitatis.rogās
deū vt ip̄m ⁊ filias ꝯuerteret.Qd vbi oībus
placuit.gallican⁹ assūptis ioh̄e a paulo ⁊ co
pioso exercitu ꝓficiscit.Sz tñ a cythicaꝝ gē/
te e⁹ exercit⁹ frāgit.⁊ in vrbe traciaꝝ ab hosti
bus obsidet.Tūc accedētes ioh̄es ⁊ paulus
eidē dixert.Fac votū d̄o celi.⁊ eris victor me
lior q̄z fuisti.Qd cū fecisset.iuuenis ī hume/
ro ferēs crucē statim sibi apparuit.eiq̄z dixit
Sume gladiū tuū ⁊ sequere me. Quem ille
accipiēs.ꝑ media castra iuit.et ad regē vsq̄z
deueniēs.illūq̄z occidēs.solo timore vniuer
sum exercitū subiugauit. et romanis tribu/
tarios fecit.Duo q̄z milites armati eidē ap/
parētes eū hinc īde ꝯfirmabāt. Fact⁹ igitur
xp̄ianus romā redijt.et cū multo honore su
sceptus.rogauit augustū vt sibi indulgeret
si filiā mīme despōsaret.eo q̄ d̄ cetero xp̄o cō
tinēter viuere ꝓponeret.Quod cū augusto
plurimū placuisset.et due filie gallicani a cō
stantia v̄gine ad xp̄m ꝯuerse eēnt.ip̄e galli
canus ducatui cessit.et oīa paupib⁹ tribuēs
xp̄o cuz alijs seruis dei in paupꝛtate seruiuit.
Multa āt miracula faciebat.ita vt solo vi/
su demones de obsessis corpibus effugaret.
Huius sacre opinionis fama in toto or/
be terraꝝ intantū excreuit.vt ab oriēte ⁊ occi
dēte veniētes viderēt virū ex patricio cōsule
lauantē pedes pauperū ponentez mensam.
aquā manib⁹ effundentē.languētibus solli/
cite ministrantē.et cetera sancte ꝑuitutis of/
ficia exhibentē.Constantino igit defūcto.cō
stantius cōstantini magni fili⁹ arriana he/
resi deprauat⁹ imperiū tenuit.Verū cū con
stantius frater cōstantini duos filios scilicz
gallū ⁊ iulianū reliq̄sset.constanti⁹ īperator
dictū gallū cesarē fecit.et ꝯ iudeam rebellan
tē misit.Quem tñ postmodū īterfecit.Julia
nus v̄o timens ne exemplo fratris a cōstan
tio ꝑimeret.monasteriuz ingressus est. Ubi
magnā religionē simulās lector ordinatus
est Qui ꝑ maleficiū demonē ꝯsuluit rñsum
accipiēs q̄ ad īperiū sublimand⁹ essz.Post
aliq̄t tp̄s vrgentib⁹ aliquibus negocijs con/
stanti⁹ iulianū cesarē fecit.et ip̄m in galliam
destinauit.Qui oīa strenue agebat. Mor/
tuo aūt cōstantio et iuliano apostata in īpe
periū a constantio sublimato.iussit iulian⁹
vt gallicanus aut dijs īmolaret aut abscede
ret.Tanto enī viro nō audebat necē inferre.
Ille igitur alexandriam ꝑrexit.et ab infideli/
bus ꝑ cor transfixus martyrij coronā perce
pit.At iulianus captus cupiditate sacrilega
auariciaz suā euangelij testimonio colora/
bat.Nam facultates a xp̄ianis auferens di
cebat. Christus vester dicit in euangelio.
Qui non renunciauerit omnib⁹ q̄ possidet

nō p̄t me⁹ eē discipul⁹. Audiēs igit̄ q̄ iohēs et paul⁹ ex opib⁹ q̄s v̄go constantia reliq̄rat xp̄ianos paupes sustētabāt. mādauit eisdē q̄ sic cōstātino ita q̄z ⁊ sibi adherere deberēt. At illi dixerūt. Dū gl̄iosi īpatores cōstātin⁹ et fili⁹ e⁹ constāti⁹ se eē ꝑuos xp̄i gloriabant̄. nos famulabamur eisdē. Tu v̄o q̄z religionē plenā v̄tutib⁹ reliq̄sti. a te oīno recessim⁹ et tibi obedire ꝯtēnim⁹. Quib⁹ iuliā⁹ mādauit. Ego ī eccīa clericatū obtinui. et si voluissem ad p̄mū eccīe statū ꝑuenissē. Sed ꝯsiderās vanū eē inertiā sectari. ⁊ ociū. militie animū dedi. dijsq̄z sacrificās eoꝝ suffragijs īperiū obtinui. Uñ vos ī aule regia nutriti. nō debetis lateri meo deesse. vt p̄mos vos ī palacio meo habeaz. Qd̄ si a vob̄ ꝯtēpt⁹ fuero agā vt necesse ē vt ꝯtemni nō possim. Qui rñdentes dixerūt. Deum tibi p̄ponētes minas tuas neq̄q̄z timem⁹. ne regis eēni īimicicias incurram⁹ Ad h̄ iulian⁹. Si infra decē dies vltro ad me veīre ꝯtēpseritis. coacti postmodū facietis qd̄ spōte facere ñ curatis Cui scti rñderūt. Jam decē dies p̄terisse estima. et hodie facito qd̄ tunc te facturū eē minaris. Quib⁹ iulian⁹ Putatis q̄z martires vos faciāt xp̄iani. Nisi mihi ꝯsenseritis puniā vos. nō vt martyres. sz vt publicos hostes. Tūc iohēs ⁊ paul⁹ ꝑ totos decē dies elemosynis insistentes oīa sua paupib⁹ erogabāt. Decima āt die missus ē ad eos therencian⁹ q̄ dixit eis. Dñs noster iulian⁹ statiunculū aureū iouis ad vos misit. vt eidez thura incendatis. alioq̄n ambo simul peribitis Cui sancti dixerūt. Si tuus dñs ē iulianus habeto pacē cum illo. nob̄ ali⁹ dñs nō ē nisi dñs ih̄s xp̄s. Tūc iussit eos occulte decollari. et ī fouea ītra domū sepeliri. famā faciēs q̄ ī exiliuz eēnt missi. B Post h̄ filius therēciani a demone arripit̄. et intra domū clamare cepit q̄ a demone vreret̄. Qd̄ videns therēcianus. scelus ꝯfitet̄. et xp̄ianus efficit̄. passio sctōꝝ ab eo ꝯscribit̄. et e⁹ filius liberat̄ Passi sunt autem circa annū dñi. ccclxiiij.

Refert greg̃. in omelia euāgelij. si q̄s vult venire post me. q̄ q̄dam matrona dū eccīaz istoꝝ martyrū freq̄nti⁹ visitaret. ⁊ die q̄dam inde rediret. duos stantes monachos sub pegrino habitu inuenit. q̄s pegrinos credēs elemosynaz sibi dari p̄cepit. Sed postq̄z dispensator eis ad largiendum elemosynā appropinquasset. astiterūt ei vicinius ⁊ dixerūt. Tu nos modo visitas. nos te in die iudicij requiremus. et quicq̄d poterimus tibi p̄stabimus. Quo dicto ab oculis ei⁹ ablati sūt.

Ambrosi⁹ de his martyribus in p̄fatōne sic dicit. Beati martyres iohannes ⁊ paul⁹ veraciter impleuerunt quod dauitica voce d̄r. Ecce q̄z bonū et q̄z iocundū habitare fratres in vnum. Nascendi lege ꝯsortes. fidei societate ꝯiuncti. passionis equalitate cōsimiles. in vno semp dño gloriosi.

LXXXIII A

De sancto Leone papa.

Leo papa ut in miraculis beate v̄ginis legit̄ in eccīa sctē marie maioris ī die resurrectōnis missā celebrabat. et dū fideles ꝑ ordinez cōmunicaret. et q̄dā matrona manū e⁹ osculata fuisset ex h̄ in eū vehemēs carnis tēptatio insurrexit. At vir dei ī semetip̄m seuissimus vltor īsurgit. ⁊ eadez die manū se scādalizātē occulte penit⁹ amputauit. ⁊ a se reiecit. Interea murmur oriebat̄ in populo. cur sūmus pōtifex diuīa more solito nō celebraret Tūc leo ad btāz v̄ginē se ꝯuertit. ⁊ ei⁹ ꝓuidētie totalit̄ se cōmisit. Tūc illa ꝯtinuo sibi astitit et manū suaz suis sanctissimis maīb⁹ illi restituit et reformauit iubēs vt ꝓcederet. et filio suo sacrificiū īmolaret. Leo igit̄ omī populo q̄d sibi ꝯtigerit p̄dicauit. et manū restitutā oībus euidenter oñdit. Hic calcedoñ. ꝯciliū celebrauit. solas v̄gines ibidem velari instituit. Ibi etiā statutū fuit. vt v̄go maria mater dei appellaret̄. Eo q̄z tempe attila italiā deuastabat. Igit̄ sctūs leo ī eccīa apl̄oꝝ trib⁹ diebus ⁊ tribus noctib⁹ orōi vacās post h̄ dixit ad suos. Qui vult me sequi sequat̄. Cū igit̄ ad attilā ꝓpinq̄ssz ille vt beatū leonē vidit de equo descendit. eiusq̄z pedibus ꝓuolut⁹ rogauit vt peteret q̄cq̄d vellet Qui petijt vt ab italia discederet ⁊ captiuos relaxaret. Et dū argueret̄ a suis q̄ triūphator orbis a sacerdote victus esset respondit.

Prouidi mihi et vobis. Uidi eī a dextris eꝰ fortissimū militē euaginato gladio stantem mihiq; dicētē. Nisi huic parueris cū oībus tuis interibis. Cū btūs leo epl'az ad fabianū epm cōstantinopolitanū aduersū euthiciū ⁊ nestoriū scp'sisset. sup sepulcrū btī petri ipaz posuit. ⁊ ieiunijs ⁊ orōibꝰ insistens dixit Quicq̄d ī hac epl'a vt hō erraui. tu cui eccie cura cōmissa ē corrige ⁊ emēda. Et pꝰ dies. xl orāti illi petrꝰ apparuit dicēs. Legi et emēdaui. Accipiēsq; leo epl'az inueīt eaz manibus apl'i correctā ⁊ emēdatā. Alias eī sepulchro btī petri. xl. diebꝰ ieiunijs ⁊ orōibꝰ vacās leo astitit obsecrās vt suoꝝ sibi pctōꝝ veniā impetraret. Cui petrꝰ apparēs dixit. Bep̄catus sū ꝑte dñm. et oīa pctā tua dimisit. Solummodo de manuū impositōe debes inq̄ri. i. si bene siue aliter alicui manꝰ imposueris. exigeris. Obijt circa ānos dñi. ccccl x.

LXXXIIII

De sancto Petro apostolo

Petrus trinomius pextitit. Uocatꝰ ē eī simon bariona. Simon interp̄tat̄ obediēs vel ponēs tristiciā. bariona filiꝰ colūbe. Bar lingua sira filiꝰ. iona hebraice colūba. Fuit eī obediens qñ xp̄s eū vocauit. q; ad vniꝰ iussiōis vocē dño obediuit. ponēs tristiciā qñ xp̄m negauit. q; egressus foras fleuit amare. filiꝰ colūbe. q; deo simplici intentōne ꝓuiuit. Scd̄o vocatꝰ ē cephas. q̄d interp̄tat̄ caput. vl' petra vel increpās ore. Caput rōe p̄ncipatꝰ in p̄latiōe. petra rōe firmitatis in passiōe. increpās ore rōe ꝯstātie ī p̄dicatōe. Tertio vocatus ē petrꝰ. q̄d interp̄tat̄ agnoscēs. siue discalciās vel dissoluēs. q; xp̄i diuinitatez agnouit cuz dixit. Tu es xp̄s filius dei viui. Et pedes affectuū suoꝝ in oī ope mortuo ⁊ terreno discalciauit cū dixit. Ecce nos reliq̄mꝰ omīa. ꝛc. Et vincula pctōꝝ nob̄ dissoluit. ⁊ h̄ ꝑ claues q̄s a dño accepit. Habuit āt triplex cognomē. Dictꝰ ē eī simon iohāna. q̄d interp̄tatur dñi pulcritudo. Scd̄o simon iohis. q̄d interp̄tat̄ cui donatū ē. Tertio simon bariona q̄d interp̄tat̄ filiꝰ colūbe. Per q̄d dat̄ ītelligi ꝙ ipe habuit pulcritudinē morū. dona v̄tutū. abūdantiā lacrimaꝝ. q; colūba h̄z gemitū ꝑcātu. Istud āt nomē petrꝰ ihus p̄mo sibi imponendū ꝓmisit. cū dixit Joh. j. Tu vocaberis cephas q̄d interp̄tat̄ petrꝰ. Scd̄o promissū imposuit. sic d̄r Marci. iij. Et imposuit simoni nomē petrꝰ. Tertio īpositū confirmauit. cū dixit Matth. xvj. Et ego dico tibi. q; tu es petrꝰ. et sup banc. ꝛc. Eius martyriū marcellus. linus papa. egesippus. ⁊ leo papa scp̄serūt. A

Petrus apl'us inter ceteros ⁊ supra ceteros apl'os maioris feruoris extitit. Naz ⁊ scire dñi ꝓditorē voluit. q; vt dic̄ augꝰ. si eū sciuissz. dētibꝰ discerpsisset. Et ob h̄ dñs ꝓditorē suū noīare nolebat q; vt ait Chryso. si ip̄m noīasset. petrus continuo surrexisset. et ip̄m ꝑtinus trucidasset.

Hic sup mare ad dñm ambulauit. in domini trāsfiguratōe ⁊ puelle suscitatōe a dño electꝰ fuit. staterē in ore piscis inuenit. claues regni celoꝝ a dño accepit. ⁊ pascēdas oues a xp̄o suscepit. tria milia hoīm in pentecostē sua p̄dicatōe ꝯuertit. ananie et saphire mortē p̄dixit. eneā paliticū curauit. corneliuz baptizauit. tabitaz suscitauit. vmbra sui corpis infirmos sanauit. ab herode incarcerat̄. sed ab angelo liberat̄. Qualis aūt eius cibus vl' indumentuz fuerit. ipe hoc in libro clemētis testatur. Panis inq̄t solus est mihi cum oliuis. et raro cuz oleribus in vsu est. Indumētum aūt hoc est mihi quod vides. tunica cū pallio. et hoc habēs nihil aliud requiro. Fertur q̄z q; in sinu semp sudariū portabat quo crebro fluētes lacrimas tergebat. q; qñ dulcis allocutionis ⁊ p̄ñtie dñi memor erat. prenimia amoris dulcedine lacrimas cōtinere nō poterat. Quando etiā culpā negationis ad memoriaz reducebat vberrimas lachrimas emittebat. Unde adeo in ꝯsuetudīe habuit flere. vt eius facies tota adusta lachrymis videretur. sicut dicit clemens. Idem et dicit ꝙ audito in nocte gallicantu ad orōem surgere ꝯsueuerat. et tūc similiter vt d̄r ad fletū ꝓrūpere cōsueuit. Refert q̄z clemens s̄m quod in ecclesiastica historia īuenitur ꝙ cū vxor petri ad passionē duceretur. petrus ingenti gaudio exultauit. ac eam ꝓp̄o vocās

De scto Petro apostolo.

noīe p⁹ eā clamauit ☞ ꝓiūx memento dñi.

¶ Quadaz vice dū petr⁹ apl's duos ꝺ discipul' suis misisz ad p̄dicādū. dū. xx. dieta sui sent. vn⁹ illoz defūct⁹ est. alter vo ad petz re/diit. z qꝺ accideraꝺ nūciauit. Hic ꝺz fuisse beat⁹ marcial'. vel ꝑm q̄sdā matn⁹. Alibi legit q ꝑm⁹ fuit btūs frōto. soci⁹ q ꝺfūct⁹ est scōs fuit p̄sbit geoz gi⁹. Tūc petr⁹ suū baculū sibi tradidit. p̄cipiēs vt ad sociū pgeret. et eū sup illū poneret. ☞ cū feciſſet. ille q iā p. xl. dies iacebat mortu⁹ ptin⁹ surrexit viu⁹. B

Eo tpe erat ī bierlm q̄dam mag⁹ nomīe simō. q se ꝑmaz veritatē dicebat. z sibi credē/tes ꝑpetuos effici asserebat. z nulla sibi im/possibilia dicebat. Legit etiā in li. clementis ī̄pm dixisse. Adoraboz vt de⁹ publice. diuis donaboz honoꝛibus et q̄cq̄d voluero facere poto. Aliqñ cū mat mea rachel uideret me exire ad cāpū vt meterē. ego falcē videꝫ po/sitā. p̄cepi falci vt p se meteret z messuit ꝺcuplo ā pli⁹ ceteis. Addidit q̄z et B ꝑm q ꝺ di. bie ro. Ego sū ꝑmo dei. ego speciosꝰ. ego paclit⁹ ego oīpotēs. ego oīa dei. Serpētel q̄z ene os faciebat se mouere. statuas eneas. z lapides ridere. et canes cātare. Hic igit vt lin⁹ ait vo lēs disputare cū petro z oñdere q de⁹ eēt sta tuta die venit petrus ad locum certaminis z astantibus petr⁹ dixit. ☞ Pax vob frēs q vi tatē amatis. Cui simō. Nos tua pace opus nō habem⁹. Si enī pax sit et ꝯcoꝛdia ad īue niendā vitatē nihil ꝓficere poterim⁹. Hñt enim intra se pacē latrones. ꝓpter qꝺ noli ī uocare pacē sed pugnā. Buobus enī dimi/cātib⁹ tūc erit pax cum alter fuerit supatus Et petr⁹. Cur times audire pacē. Ex peccatis enim bella nascunt. vbi aūt pctū nō fit pax est. In disputationib⁹ veritas. in opibus iu stitia inuenit. Et simon. Nihil dicis sed ego oñdā tibi deitatis mee potentiaz vt repente adoꝛes me. Ego sum ꝑma vtus. et possū vo lare paera. nouas arboꝛes facere. lapides ī panē mutare in igne sine lesiōe duraze. z oīa que volo possū facere. Contra hunc igit si monē petrus disputabat. z omnia ei⁹ male ficia detegebat. Tunc simon videns q̄a pe/tro non posset resistere. oēs libꝛos sue magi/ce artis ne forte magus ꝑdereturī mare pie cit. z romā vt ibi de⁹ habeat' prexit. ☞ vbi petr⁹ cōpit. ī̄pm inseq̄t. z romā vsqz pficiscit

¶ Quarto igit anno claudij imperatoꝛis petrus romā applicuit. z ibi annis. xxv. sedit z duos epos linum et cletum sibi coadiuto res vt ait iobānes beleth. vnuz extra muros vrbis alium intra oꝛdinauit. ☞ Predicationi autem insistēs multos ad fidem ꝙuertebat. z infirmos q̄zplures curabat Sed z ī predi catione sua semp laudās z ꝑferens castita/tem. q̄ttuoꝛ ꝙcubias a gr̄pe ꝑfecti ad o cōuer tit q ad prefectū redire viteri⁹ recusarēt. Un irat⁹ p̄fect⁹ aduersus petrū occasionem que rebat ☞ ꝺ B apparuit dñs petro dicēs Si mon et nero ꝓtra te cogitant. sed ne timeas. q̄a tecuz sum vt eruaz te. z dabo tibi sui mei pauli solacium. q cras romā ingredie Sci ens igit petr⁹. vt ait lin⁹. quia velox eēt depo sitio tabernaculi sui in ꝙuentu fratꝝ positus manū clementis apprehendit. et eum ī ep̄m oꝛdinauit. z ī cathedꝛa loco sui sedere coegit ☞ Post hoc paul⁹ sicut dñs prediꝛerat romā venit et cum petro xp̄z p̄dicare cepit. Simō autem magus intantū a nerone amabatur q vite e⁹ z salutis z toti⁹ ciuitatis custos sine dubio putabat'. ¶ Quadā aūt die sicut dic leo papa dū añ neronē astaret. ei⁹ effigies sb ito mutabat'. z mō seniꝛ mō adolescētioꝛ vi debat'. ☞ cū videret nero. veꝝ būc eē dei filiuz estimabat. Dixit itaq; simō mag⁹ neroni. si cut idē leo refert. vt scias optīe īpatoꝛ me ꝺi filiū eē. iube me decollari z ttia die resurgaz ☞ Precepit igit nero carnifici vt eū decollare deberet. Qui cū putaret se decollare simōez decollauit arietē. Simō aūt arte magica il/les⁹ euasit. et arietis mēbꝛa colligēs ea absco dit. z trib⁹ dieb⁹ se occultauit. Sāguis autē arietis ibidē ꝓgelat⁹ remānsit. Die aūt ttio o/stēdit se neroni dī. Fac sanḡnē meū q effus⁹ ē exterǵi. q ecce ego q decollat⁹ fueraz sicut p/misi die ttia resurꝛexi Quē nero videſ obstu puit. z ī̄pm veꝝ dei filiū eē putauit. Hec leo ¶ Aliqñ etiā cuz ī ꝙclaui cuz nerone eēt. de mon ei⁹ specie foꝛis ꝓpo loqbat. Beniqz ro manī ī tāta veneratiōe eū habuerūt. q eidez imagīnē fecerūt z būc titulū supscꝛpserunt. Si moni deo scto B ☞ Petr⁹ aūt z paulus

vt leo testat̃ ad neronẽ introierũt. et oĩa ei⁹ maleficia detegebãt. Addidit q̃z petr⁹ q̃ sic ĩ xp̃o sũt due sube. s. dei ⁊ hoĩs. sic et in isto mago sũt due sube. s. hoĩs et diaboli. Dixitq̃z symon. vt testat̃ sctũs Marcell⁹ et leo. Ne diuti⁹ hũc patiar inimicũ. p̃cipiã angel' meis vt vindicent me de isto. Cui petr⁹. Angelos tuos nõ timeo. sz ip̃i me timent. Nero dixit. Nõ times simonẽ q̃ diuĩtatẽ suã rebus affirmat Cui petr⁹ Si diuĩtas ẽ in ip̃o dicat nũc mihi q̃d cogito vel q̃d facio. quã cogitatõez meã p⁹ aurib⁹ tuis insinuo. vt nõ audat mẽtiri Nero dixit Accede huc ⁊ dic mihi quid cogitas. Petr⁹ aũt accedẽs secreto dixit Iube mihi panẽ ordeaceũ afferri ⁊ occulte dari Qui cũ allat⁹ fuisset. et petr⁹ eũ bñdixisset et sub manica abscondisset dixit. Dicat simon q̃ se deũ fecit q̃d sit cogitatũ q̃d dictuz et q̃d factũ. Rñdit simõ. Petr⁹ mag̃ dicat q̃d cogitẽ ego. Dixitq̃z petr⁹ Quid cogitet simon me scire docebo. dum q̃d cogitauerit fecero Tũc simõ indig̃t⁹ clamauit. Procedant canes magni et d̃uorẽt eũ. Et subito canes maximi apparuerũt ⁊ in petrũ ĩpetũ fecerũt. Ille v̄o panẽ bñdictũ obtulit et subito ip̃os in fugã ꝯuertit. Tũc dixit ad neronẽ petr⁹. Ecce oñdi tibi me nosse q̃d cõtra me cogitauerat simõ nõ v̄b sed factis. Nã q̃ ꝓmiſat ꝯtra me ãgelos vẽtos exhibuit canes. vt oñdat se diuĩos angelos ñ hr̃ẽ sz caninos. Dixitq̃z simõ. Audite petre et paule. Si h̃ vob̃ nihil possũ facere. veniem⁹ vbi oz me vos iudicare. Ego aũt vob̃ mõ ꝑco. h̃ leo. E Tũc simõ vt ait egesipp⁹ et lin⁹. in suꝑbiã elatus. aus⁹ est se iactare q̃ posset mortuos suscitare. Et accidit q̃ q̃dã iuuenis moreret̃. Vocatis ergo petro et simõe. hanc oẽs d̃ volũtate simõis sñiam firmauerũt. vt ille occideret̃ q̃ mortuũ suscitare nõ possz. Simõ igit̃ dũ super mortuũ suas incãtatões faceret. vis⁹ ẽ a circũstãtib⁹ caput agitare defũct⁹. Tũc oẽs exclamãtes petrũ lapidare volebãt. Petr⁹ aũt vix ĩpato silentio dixit. Si viuit defũct⁹ surgat ãbulet et loq̃t̃ alioq̃n sciatis fãtasma eẽ q̃d caput mortui cõputet̃. Sepet̃ simõ a lectulo. vt plene figmẽta diaboli denudent̃. Sepat̃ igit̃ simõ a lectulo, et puer ĩmobil' remansit. Petr⁹ aũt a lõge stãs. ⁊ orõne facta exclamauit di. Adolescẽs in noĩe iesu xp̃i nazareni crucifixi surge ⁊ ãbula Et statĩ viuus surrexit ⁊ ãbulauit. Cũ aũt ꝓpl's vellet simõz lapidare. ait petr⁹ Satis ẽ illi ad penã q̃ se in suis artib⁹ agnoscit suꝑatũ Magister ãt noster nos docuit vt ꝑ mal' bona reddam⁹ Dixit aũt simõ Scitote vos petre et paule nõ vob̃ ꝯtinget q̃d cupitis vt martyrio vos digner coronare. Qui dixerũt. Adueĩat nobis q̃d cupim⁹. tibi aũt nũq̃z bñ sit. q̃z q̃cũq̃z loq̃ris mẽtiris. Tũc simõ vt ait sctũs marcellus iuit ad domũ marcelli discipl'i ei⁹ ligauitq̃z maximũ canẽ ad hostiũ domus ei⁹ dicẽs Nũc videbo si petr⁹ q̃ ad te venire ꝯsueuit ingredi poterit. Post paululũ venit petrus et facto signo crucis canem soluit. Canis ãt omnibus alijs blandus. solum simonem ꝑseq̃batur. Qui apprehẽdẽs eũ ad t̃ram sb̃t⁹ se deiecit. ⁊ eũ strãgulare volebat. Accurrẽs aũt petrus. cani clamauit ne ei noceret. Et canis q̃dem corpus eius non lesit. sed vestes adeo lacerauit. vt ille nudus positus remãeret. Populus aũt et maxime pueri cũ cane tãdiu p⁹ eum cucurrerũt donec illũ quasi lupũ de ciuitate fugarẽt. Cuius oppbrij pudorem non ferens ꝑ annũ nusq̃z cõpuit. Marcellus autẽ hec miracula videns deĩceps petro adhesit. Postea aũt simon rediẽs iterũ in neronis amiciciã est recept⁹. Simõ igit̃. vt refert leo. ꝓpl'm ꝯuocauit. ⁊ se a galileis g̃uiter offensũ ꝑhibuit. et iõ vrbẽ quã tueri solebat. se deserere velle dixit ⁊ diem statuere q̃ in celum deberet ascendere. q̃a nõ dignabatur in terris amplius habitare. Statuto igitur die. turrim excelsam vel ꝑm linũ capitolium conscendit. et inde se deijciens coronat⁹ lauro volare cepit. Dixit aũt paulus ad petrum. Meum est orare. et tuũ est impare. Dixitq̃z nero. Verax est h̃ homo. vos autẽ seductores estis. Petrus autẽ dixit ad paulum Paule erige caput ⁊ vide. Cũq̃z eleuasset caput. ⁊ vidisset simonẽ volantẽ dixit ad petrũ. Petre q̃d cessas. perfice q̃d cepisti. iã enĩ vocat nos dñs. Tunc petrus ait. Adiuro vos angeli sathane q̃ eum ĩ aera fertis ꝑ dñm nr̃ũm iesum xp̃m. vt ip̃m ãpli⁹ nõ fera

tis.sed corruere dimittatis.Et ꝓtinuo dimissus corruit.ꝛ ꝯfractis cerucibus expirauit. Audiēs ℔ nero.talē virū se ꝑdidisse doluit. dixitqꝫ apl̄is.Suspecto aīo me fecistis propterea malo exēplo vos ꝑdā.hec leo.Bedit qꝫ eos in manibus paulini viri clarissimi.ꝛ paulin⁹ tradidit eos in custodia mamertini sub cura militū ꝑcessi ꝛ martiniani Quos milites petr⁹ ad fidē ꝙuertit. Uñ carcerem aperuerūt ꝛ eos liberos dimiserunt.Quappꝛ paulin⁹ p⁹ passionē apl̄oꝝ ꝑcessū ꝛ martiniānū accersiuit.Et cōperto qꝛ xp̄iani eēnt iussu neronis capite cesi sūt Rogabāt ergo fratres petꝝ vt inde discederet Et cū discedere nollet.tādē vict⁹ ꝑcib⁹ abscessit.Et cū veniss ad portā vt Leoꝝ Lin⁹ testātur ad locū vbi nūc dr̄ sctā maria ad pass⁹.vidit xp̄m sibi occurrentē et ait.Dñe q vadis.Qui rñdit.Uemo romā iteꝝ crucifigi.Cui petr⁹.Dñe iterum crucifigeris.Cui dñs.Etiā. Petr⁹ vo ait Ergo dñe reuertar vt tecū crucifigar Hīs dictis dñs videte petro ꝛ lacrimāte i celū ascēdit. Qō cū ō sua passione dictū intelligeret rediit Cūqꝫ ℔ fratb⁹ retulisset.a ministris neronis capit.ꝛ ꝑfecto aggꝛpe pñtat.Factaqꝫ ē ei⁹ facies sicut sol.vt ait lin⁹ Cui dixit.Tu ne es ille q in plebib⁹ ꝛ mlīercul̄ q̄s a tboro viroꝝ sepas gl̄aris.Quē apl̄s increpās dicebat se in cruce dñi gl̄ari.Tūc petr⁹ tanq̄ alienigena iussus ē crucifigi.paul⁹ vo qꝛ ciuis erat romā⁹ iussus est capite trucari ¶ Be hac aūt snīa in ipos data dic̄.dyo.in epl̄a ad tbimotheū de morte pauli in ℔ vba.O frat mi tbimotbee si vidisses agones ꝓlūmatōis ipoꝝ defecisses qdē ꝑ tristitia ꝛ dolore.Quis non fleret illa horā qñ ꝑceptū snīe egressū in eos est vt petr⁹ .s. crucifigeret.ꝛ paul⁹ ō collaret. Uidisses tūc tbas gētiliū et iudeoꝝ ꝑcutientes eos ꝛ expuētes in facies eoꝝ.Aduenīte aūt tribili tpe ꝓlūmatiōis ipoꝝ cū separent ab inuicē.ligauerūt colūnas mūdi.non vti qꝫ absqꝫ fratrum gemitu et planctu.Tunc inquit paulus petro. Pdax tecum fundamentum ecclesiarum ꝛ pastoꝝ ouium ꝛ agnoꝝ xp̄i. Petr⁹ aūt ad paulū ait. Uade in pace ꝑdicatoꝝ bonoꝝ moꝝ.mediatoꝝ ꝛ dux salutis iustoꝝ.Cū aūt eō gassent eos ab inuicē.secutus sū magistrū meū.nō enī in eodē vico occiderunt eos.Hec dyo. Petr⁹ aūt vt leo ꝛ marcell⁹ testant.dū venisset ad crucem ait Quoniā de⁹ me⁹ de celo ad t̄ram descendit recta cruce sublimat⁹ est. Me autē quē de terra ad celū vocare dignat.crux mea caput meū in t̄ra debet oñdere.ꝛ pedes ad celuꝫ dirigere.Ego q nō sū dignus ita in cruce eē vt dñs me⁹.crucē meā girate ꝛ capite demisso me crucifigite.Tunc illi crucē vterūt ꝛ pedes sursū.man⁹ aūt deorsū fixerūt.Tūc ꝑs furoꝝ replet⁹ volebat neronē ꝛ ꝑfectū occidere ꝛ apl̄m libare.Qui eos rogauit.ne passiōez suā impedire deberent.Dñs aūt vt ait egesippꝰ ꝛ lin⁹ aperuit oculos eoꝝ q ibi flebant. ꝛ viderūt angelos stantes cū coronis de floribus rosaꝝ ꝛ liliꝝ.ꝛ petꝝ in cruce stātez cū eis.ꝛ libꝝ a xp̄o accipientē.ꝛ ea vba que loq̄batur ibi legentez.Tunc petrus vt testat idem egesippus de cruce dicere cepit.Te dñe imitari optaui.sed rect⁹ crucifigi nō vsurpaui Tu semp rect⁹ excels⁹ ꝛ altus Nos ꝑmi boīs filij qui caput suū demersit in terrā.c⁹ lapsū sigficat spēs generatōis būane.sic enī nascimur vt ꝑni in terrā videamur effū di. Mutata qꝫ ꝓdicio est vt ℔ putet mund⁹ dextꝝ.qō ꝓstat eē sinistꝝ.Tu dñe mihi oīa es.totū qō es tu mihi totū.ꝛ nihil aliud nisi tu solus.Grās tibi ago spū toto q̄ viuo.q̄ itelligo.q̄ intpello. Ubi due alie rōnes tanguntur.q̄re rect⁹ nolu it crucifigi. Uidensqꝫ petr⁹ q fidēles gl̄am suam vidisset.grās agēs ꝛ deo fideles cōmendans spūm emisit.Tunc marcell⁹ ꝛ apule⁹ fratres discipuli ei⁹ de cruce eū ꝺposuerūt.et diuersis cōdientes aromatib⁹ sepelierūt

Isiō.in li.de ortu ꝛ obitu sctoꝝ sic ait. Petrus postqꝫ antiocenā fūdauit ecclīam ℔ Claudio cesare.ꝑ simonē magū romā pgit. ibiqꝫ predicās euāgeliū.xxv.ānis eiusdē vrbis pōtificatū tenuit.xxvj.aūt anno a passiōe dñi a nerone deorsū vt ipe voluit crucifix⁹ est. Hec Isydo. In ipa aūt die petr⁹ ꝛ paul⁹ dyonisio apparuerūt ꝑm qō ipe ait i ꝑdicta epl̄a in ℔ vba. Alterē de miraculuꝫ.vide prodigium frater mi tbimotbee diei victimationis ipoꝝ. Nā ꝑsto fui in tpe sepatōis ipoꝝ Post morte autē illoꝝ vidi eos inuicē ma

nu ad manū intrātes portas vrb ⁊ indutos vestes luminositatis. vel veste luminis. ⁊ coronis claritatis ⁊ lucis ornatos. Hec dyonisius. G Nero autem impunit⁹ nō extitit. sed pro hoc scelere ⁊ alijs q̄ cōmisit. manu ꝓpa se ꝑemit Quoꝝ sceleꝝ h aliq̄ breuiter inseram⁹. Cū Seneca magister su⁹ vt ī q̄dam historia lz apocrifa legit̄. cōdignā mercedē laboris sui spectaret. iussit nero ipm eligere in cui⁹ arboris ramo suspēdiuz affectaret. dicens ꝙ hoc premium laboris sui ab eo receptur⁹ eēt. Cū autē seneca requireret. vñ h mortis suppliciū meruisset. acutum gladium sup ei⁹ vticē crebro vibrari fecit Seneca autē nutu capitis mināti gladio cedbat. vehement timens ꝑiclitari mortis ꝑiculo. Cui nero ait. Magister vt q̄d nutu capitis mināti gladio cedis. Cui seneca rñdit. Hō suz. ⁊ ideo mortē vereor ⁊ inuit⁹ morior. Cui nero ait. Sic ego adhuc te metuo. vt puer metuere ꝯsueui. Quare te viuēte q̄ete nō poto viuere. Dixitqz seneca Si me mori necesse ē saltem mihi concede vt q̄d voluero eligam genus mortis. Cui nero. Festinus eligas. tātū mori ne differas. Tunc seneca balneo in aqua facto in vtroqz brachio sibi minui fec̄. ⁊ sic nimio sanḡnis fluxu ibidē vitā finiuit. ⁊ sic q̄dam presagio seneca nomē habuit q̄si se necās. q̄a q̄dāmodo licet coactus manu ꝓpria se necauit. Hic seneca duos fratres habuisse legitur. vnus fuit iulius gallio declamator egregius qui manu ꝓpa se ꝑemit alius mela pat̄ lucani poete. Qui lucan⁹ iussu neronis incisione venaꝝ obisse legitur

Rursus nero nefaria mentis vesania ductus vt in eadē historia apocrifa repit̄ mrēz occidi ⁊ scindi iussit vt vidret qualiter in ei⁹ vtero fouebatur. Phisici vero eum de matris ꝑditione arguētes dicebāt. Iura negāt ⁊ phas ꝓbibet. vt fili⁹ matrem necet. q̄ ipz cū tanto dolore pepit. et cū tanto labore ⁊ solicitudine enutriuit. Quibus nero. Faciatis me puero impregnari ⁊ postea ꝑere. vt q̄nt⁹ dolor matri mee fuerit possim scire Hāc insup volūtatē pariendi ꝯcepat. eo ꝙ ꝑ vrbez trāsiens q̄ndā mulierē pariētē vociferantē audierat. Dicūt ei. Nō est possibile q̄d nat̄e ꝯriū est. nec est scibile q̄d ratōi non est ꝯsentaneum. Dixit ergo eis nero. Nisi me feceritis ī pregnari ⁊ ꝑere. oēs vos faciā crudeli morte interire Tunc illi eum impotionantes ranā sibi occulte ad bibendū dedrūt. ⁊ eā artificio suo in ei⁹ ventre excrescere fecerūt. Et subito vent̄ ei⁹ nat̄e ꝯria nō sustinens intumuit ita vt nero se puero grauidum estimaret. Faciebātqz sibi ꝓuare dietam q̄lem nut̄ende rane nouerāt ꝯuenire. dicentes ꝙ ꝓpter ꝯceptuz talia eū obꝓuare oporteret. Tādē nimio dolore vexatus medicis ait. Accelerate temp⁹ part⁹. q̄a languore pariendi vix anhelitum habeo respirandi. Tunc ipm advomitū impotionauerūt. ⁊ ranā visu t̄ribilem hūorib⁹ infectā ⁊ sanḡne edidit cruētatā. Respiciensqz nero ꝑtū suū. ipm abhorruit. ⁊ mirabat̄ a d̄o mōstruosū. Dixerūt āt ꝙ tā mōstruosū ⁊ d̄formē fetū ꝓtulerit ex eo ꝙ tēp⁹ ꝑt⁹ noluerit expectare. Et ait. Fui ne talis de matris egressus latibulis. Et illi etiam. Precepit ergo vt fetus su⁹ aleret̄. ⁊ testudini lapidū seruād⁹ includret̄. Hec aūt in cronicis nō legūtur sz apocrifa sūt. Deinde mirat⁹ q̄l ⁊ q̄nta fuerit succēsio troie. romā ꝑ. vij. dies et noctes succēdi fecit. Qd̄ ex altissima turri ꝓspectās. letatusqz flāme pulcritudine turgido habitu helyadā decātabat. Hic sicut habet̄ in cronicis retibus aureis piscabat̄ cantib⁹ intendebat ita vt omnes citharistas ⁊ tragedos suꝑaret. Virum in vxorem duxit. ipse a viro vt vxor acceptus est. vt ait orosius. Romani v̄o ei⁹ vesaniā vlteri⁹ nō ferētes in euz impetū fecerūt ⁊ vsqz extra ciuitatē ꝑsecuti sūt. Qui vidēs ꝙ euadere nō posset. fustē dētiū morsib⁹ exacuit. ⁊ se ꝑ mediū palo trāsfixit. ⁊ tali morte vitā finiuit. Alibi tñ legit̄ ꝙ a lupis deuorat⁹ sit. Redeuntes igit̄ romani ranā in testudīe latitantē inuenerūt ⁊ ipam extra ciuitatem ꝓijcientes cōbusserūt. Vñ ⁊ ꝑs illa ciuitatis vt aliq̄ dicūt vbi latuerat rana lateranis a latente rana nomen accepit. H Tpe scti cornelij pape greci fidles aplorū corpora furati eadem asportabant. Sed demones in ydolis habitantes diuina coacti v̄tute clamabāt. Viri romani succurrite quia dij vestri auferunt̄ Quaꝓpter fidelib⁹

De sctō Petro apostolo.

intelligētib⁹ de aplis.gētilib⁹ vō de suis diſſ
multitudo adunata fidelīū ⁊ infidelīū illos
pleq̄t.vñ greci timētes apō catbacūbas apo
stolo⁹ corpa in puteū piecerūt.ſz a fidelibus
inde postmodū sūt extracta.Greg.tñ in regi
stro di.q tāta eos vis tonitrui atq; fulguris
terruit ac diſpſit.vt ea apō catbacumbas di
mitterēt.Sed cū dubitarēt q̄ ossa eēnt beati
pe.⁊ q̄ beati pau.orātib⁹ fidelib⁹ ⁊ ieiunijs i
sistētib⁹ de celo eis rñsū ē.Maiora ossa sē p̄
dicatoris.mīora vō piscatoris.Et sic ossa ab
inuicē sepauerūt.⁊ in suis ecclīs q̄s cuilibet
edificauerāt posuerūt.Alij vō dicūt q silue
ster papa volēs ecclias ꝓsecrare tā magna
q̄z parua ossa in lācem̄a reuerētia pōdra
uit.⁊ medietatē in vna ecclia ⁊ medietatē in
alia collocauit. Refert ḡg.in dyalogo q in
ecclia sctī petri vbi corp⁹ ei⁹ req̄escit.vir q̄dā
erat agōti⁹ noīe magne būilitatis ⁊ sctitatis
exñs.Cū vō q̄dā puella paltica in ei⁹ eccīa p
manēs manib⁹ repet.⁊ dissolutis renibus ⁊
pedib⁹ corp⁹ p̄ trā traberz diuq; a btō petro
sanitatē peēet.ei p visionem astitit di.Vade
ad agonitū mātionariū .⁊ ipe te saluti resti
tuet.Cepit igit illa p ecclie loca se buc atq; il
luc trabere.⁊ q̄s eēt agōti⁹ inuestigare .Cui
repēte obuiā.ipe fact⁹ est quē q̄rebat.eiq; di
xit.Pastor ⁊ nutror noster btūs pe. aplus
ad te me misit vt ab infirmitate mea me libe
res.Cui ille rñdit.Si ab ipso missa es surge
Et prebēs aq; ei⁹ manu ipa; leuauit.Illaq;
nullo lāguoris vestigio remanente plene sa
nata fuit. In eodē q̄q; li.ait greg.q galla
vīb rome nobilissima puella symachi cōsul
ac patricij filia marito tradita.in vni⁹ anni
spacio ei⁹ est morte viduata.Quā dū ad te
randū thalamuz etas ⁊ opes vocarēt.elegit
mag̃ spūalib⁹ nuptijs copl'ari deo.i q̄b⁹ a lu
ctu incipitur.sed ad eīna gaudia puenit.q̄z
carnalib⁹ nuptijs subijci que a letitia sempi
ternā incipiūt ⁊ ad finē cū luctu tendūt.Huic autez
cū valde ignea ꝓsperſio corporis ineēt.cepe
rūt medici dicere.q; nisi ad āplexus viri redi
ret.calore nimio ꝓ naturaz barbā habitura
eēt.Qđ ita post factum est.Sed illa nihil ex
teri⁹ deformitatis timuit.q̄ interiorem spēz
amauit.Hec verita est si hoc in ea fedaretur
qđ a celesti sponso nō amarēt.Abiecto igit
seculari habitu.apō ecclīaz sctī pe.mōasterio se
dedit.ibiq; multis ānis in simplicitate orōnib⁹
⁊ elemosinis deo ꝑplacuit.Tādē cācri vlcere in
māmilla pcussa.dū añ ei⁹ lectū duo cādela
bra sp lucerēt.q̄a velut amica lucis nō solū
spūales sz etiā corpales tenebras odio habe
bat.vidit btūz pe.aplz intrantem ipa duo cādlabra
añ ei⁹ lectum constituisse.Que ex amore su
mēs audaciā exultauit ⁊ di. Quid ē domine
me⁹.Dimissa sūt mihi pctā mea.Cui ille be
nignissimo vultu inclinato capite ānuit di.
Dimissa.veni.Et illa Rogo vt sororem benedi
cta veniat mecū.Et ille. Mō.sz tam veniat tecū
Qđ illa abbatisse indicās die ttia cū illa defū
cta ē. In eod̄ insup li.greg.ait.q dū pbyter
q̄dā magne sctitatis ad extrema deduct⁹ eēt.
cū magna letitia clamare cepit di.Bñuenunt
dñi mei.bñuenūt dñi mei.Quid ad tāt illū
ꝑuum vestrū digni estis venire.Ueio. venio
grās ago.grās ago.Cūq; q astabant q̄b⁹ h̄
diceret interrogarēt.ille admirādo rñdit Nū
quid ꝓuenisse h̄ sctōs aplos pe.⁊ pau.nō vi
detis.Cū vero iterꝫ vt p̄us repeteret.sctā illa
aīa e carne soluta est. Dubitat autē ab a
liq̄bus vtrꝫ eadē die pe.⁊ pau.passi sit. Dixe
rūt aūt q̄dam q eadē die reuoluto āno. Sz
biero.⁊ oēs fere sctī qui de hoc tractāt i h̄ cō
cordāt q eodez die ⁊ anno passi sūt sicut ma
nifeste etiā habet ex epla dyonisij.⁊ sicut dic
Leo vel maxim⁹ ꝑm q̄sdam in quodā ꝑmōe
vbi sic ait. Nō enī sine causa factū putamus
q vna die.in vno loco.vni⁹ tyrāni tolerauе
re snīam.In vno die passi sūt vt ad xp̄m pari
ter puenirent.vno loco ne alīi roma deēt.sb
vno ꝓsecutore.vt eq̄lis crudelitas virūq; p
stringeret.Dies ergo p merito.locus autez
p gla.ꝓsecutor aūt idē decret⁹ est p virute.h̄
Leo.Licet autem eadē die ⁊ hora passi sint
nō tñ eodē loco.sed in diuers.Et qđ di.leo q
eodē loco passi sūt.h̄ di.ex eo q ambo rome
passi fuerunt.Be h̄ q̄daz sic vbis dixit.En
se coronat paulus.cruce petr⁹ eodē.Sb du
ce luce loco.dux nero roma loc⁹.Itē alius.
Ense sacrat pauluz par lux.dux. vbs. cruce
petr⁹.Licet autē eadē die passi fuerint.ordi
nauit tñ greg.vt ipa die spēali⁹ fieret q̄ ad offici

um solēnitas petri. ⁊ in sequēti die cōmemo
ratio pauli. Tū q̄a ea die fuit dedicata eccle
sia scti petri. tū q̄a maior est dig̃tate. tū q̄a p̄
or ꝯuersiōe. tū q̄a p̄matū tenuit rome.

De sctō paulo apl'o. LXXXV

Paulus interpreta/
tur os tube. vel os eoꝝ. seu electum
mirabile. vel electionis miraculū. vel paul⁹
a pausa qd̄ ē req̄es hebraice. et modic⁹ latīe.
Per h̄ intelligunt̄ sex p̄rogatiue q̄s habuit
paul⁹ p̄ ceteris. Primū ē lingua fructuosa. q̄a
ab ilirico vsq; ad hierl'm p̄dicauit euāgeliū
⁊ ideo d̄r os tube. Secundū caritas viscero
sa. q̄a q̄s infirmat̄ ⁊ ego nō infirmor ꝛc. ⁊ in
de d̄r os eoꝝ. os. s. cordis. de q̄ ip̄e dic̄. Os no
strū p; ad vos o corinthi. cor nrū; dilatatū ē
Tertiū ē ꝯuersio miracl'osa. ⁊ inde d̄r electū
mirabile. q; mirabilit̄ elect⁹ et ꝯuersus fuit.
Quartū ē man⁹ opōsa. et inde d̄r electionis
miraculū. Magnū enī miraculu; fuit quā
do elegit sibi ꝓp̄is manib⁹ sūptus acq̄rere ⁊
incessant̄ p̄dicare. Quītū fuit ꝯtēplatio deli
ciosa. q; rapt⁹ ē vsq; in tertiū celū. ⁊ inde fuit
dñi req̄es. q; in ꝯtēplatiōe exigit̄ req̄es mētis
Sextū ē hūilitas v̄tuosa. ⁊ inde d̄r modicus
De hoc autem nomine paulus tres sūt opi
niones. Origenes vult q̄ semp fuerit bino
mius. ⁊ vocatus sit semp saul⁹ ⁊ paul⁹. Ra
banus vero vult q̄ ante dict⁹ est saul⁹ a sau
le rege superbo. sed post conuersionē voca
tus est paul⁹ quasi paruul⁹ a modico ⁊ hūi
li spū Unde ⁊ nomē suum interp̄tando dice
bat. Ego sum minim⁹ apostoloꝝ ꝛc. Beda
autem vult q̄ dictus est paul⁹ a sergio pau
lo ꝓconsule quē ad fidem ꝯuertit. Passiōz
sancti pauli lin⁹ papa ꝯscp̄sit. A

Paul⁹ apl's post sui ꝯuersionē mul
tas persecutiones passus est Quas
beatus Hylari⁹ breuiter enumerat
dicens. Paul⁹ apostol⁹ in philippis v̄gis ce
dit̄. in carcere ponit̄. ⁊ ligno pedib⁹ affigitur
in listris lapidatur. in iconio ⁊ thessalonica
ab iniq̄s persequitur. in epheso feris dat̄. in
damasco per sportā e muro deponit̄. in hie
rusalem sistitur. ceditur. ligatur. insidiatur. ī
cesarea claudit̄. criminat̄. Nauigās in ytali
am piculo dirigitur. Romam veniens sub
nerone iudicatur ⁊ occisus finit̄. Hec Hyla
ri⁹ Apostolatū int̄ gentes accepit. Quēdaz
ꝯtractum in listris erexit. Iuuenē qui d̄ fene
stra cecid̄rat ⁊ expirauerat suscitauit. ⁊ multa
alia miracula fecit. Aput mitilenē insulaz vi
pera manū eius īua sit sed nihil eum lesit. q̄n
poti⁹ in ignē ipsam excussit. Dicit̄ quoq; q̄
omnes q̄ de ꝓgenie illi⁹ hoīs q̄ paulū hospi
tio suscepit nascunt̄. a venenos nullaten⁹ le
dunt̄. Unde cū pueri nati sunt in cunis eoꝝ
patres s̄pentes ponūt vt ꝓbent si veri eoruz
filij sint. Inuenitur autē aliquādo q̄ pau
lus est minor petro. q̄nq; maior q̄nq; equal'
Sed reuera minor dig̃tate. maior predicati
one. equalis sanctitate. Refert haymo q̄
paulus a pulloꝝ cantu vsq; ad q̄ntā horaz
labori manuū insistebat. deinde predicatiōi
vacabat. ita q̄ plerūq; vsq; ad noctē s̄mōez
ꝓtrahebat. Residuū vero tempis comestio
ni sōno orationi satis necessariū erat. Dum
vero venisset romā cū nero nondū eēt in im
perio cōfirmatus. ⁊ etiam audiens q̄ de le
ge iudeoꝝ ⁊ fide xp̄ianoꝝ inter paulum ⁊ iu
deos questio v̄tebatur. nō multū inde cura
uit. ⁊ sic paul⁹ quo volebat libere ibat ⁊ libe
re predicabat. Hieronim⁹ q̄z in li. de viris il
lustribus ait. q̄. xxv. anno a passione dñi h̄ ē
neronis scd̄o. paulus romā vinct⁹ mittit̄. et
per bienniū ī libera manēs custodia aduer
sus iudeos disputauit. Deinde a nerone di
missus euangeliū in occidētis partib⁹ predi
cauit. Decimoquarto v̄o neronis anno eo
dē anno ⁊ die q̄ crucifix⁹ est petr⁹. capite trū
catur. Hec hieronim⁹. Ei⁹ aūt sapiētia et
religio vbiq; diul'gabat̄. ⁊ ab omnib⁹ admi
rabilis habebat̄. Multos etiā de domo ce
saris sibi ī amiciciā copulauit. ⁊ eos ad xp̄i fi
dem ꝯuertit. Quedā etiā scripta ei⁹ coraz ce
sare recitata sunt. ⁊ ab omnib⁹ mirabilit̄ cō
mendata. Senat⁹ etiā de illo alta nō medio
criter sentiebat Quadā vero die dū pau.
circa vesperas in quodā solario predicaret
quidam iuuenis noīe patrocl⁹ pincerna ne
ronis ⁊ sibi admodum dilectus. vt paulū ꝓ
pter multitudinem commodius audiret fe
nestram ascendit ⁊ paululum ibi dormitan

do decidens expirauit. Quod audiens ne/ro plurimum de eius morte doluit. & statim alium in eius officium ordinauit. ¶Paulus vero per spiritum hoc cognoscēs dixit astā tibus vt illucirent et patroclum cesarifcarissimum ad se defunctum afferent Quem allatum paulus suscitauit. & ad cesarem cum sociis suis misit. Qui cum de morte eius lamentaretur ecce patroclus viuens adesse p forib⁹ nūciatur. Audiēs nero patroclū viuū quē paulo añ nouerat mortuū. plīmū qui/dem expauit. & eū ad se ingredi recusauit. sz tandem persuasu amicoꝝ introire permisit Cui nero ait. ¶Patrocle viuis. Et ille. Cesar viuo. Et nero. Quis te fecit viuere. Cui ille. Dñs ihesus xp̄us rex omnium seculoꝝ. Ira tus nero. dixit. Ergo ille regnabit in secula. & resoluet omnia regna mūdi. Cui patrocl⁹ Etiā cesar. Tunc nero dedit ei alapā dicens Ergo militas illi regi. Et ille. vtiqz milito. qz me a mortuis excitauit. Tunc q̄nqz ministri imperatoris qui ei iugiter assistebant. dixe/runt ei. Cur imperator percutis iuuenē pudētem & veraciter rñdentem. ¶Nā & nos illi re/ sistimus inuictissimo militi⁹. Qō audiēs nero eos reclusit in carcerē vt eos nimiū torq̄ret quos ante nimis dilexerat. Tūc oēs xp̄ianos fecit inquiri. & omnes sine interrogatione pertor mēta varia puniri. ¶ Tūc pau. vict⁹ inē ceteros añ neronē ductus est. Cui nero. O homo magni regis p̄uus mihi añt vict⁹ cur milites meos mihi subtrabis & tibi recolligis. Cui paulus. Non solū de tuo angulo milites collegi. sed etiam de orbe vniuerso. q̄bus rex noster dona talia que nunq̄z defici/ent & que omnē excludēt indigentiā largiet. Huic si subiect⁹ eē volueris saluus eris. qui tante extat potentie vt iudex omniū veniat. & mundi huius figuram p ignez resoluat. ¶ audiens nero et ira succensus. qz figurā mū di p ignē paulus dixerat dissoluendā. omēs milites xp̄i igne iussit cremari. paulū vo tā/q̄z maiestatis reū capite trūcari. Tāta autez xp̄ianoꝝ tūc occisa est turba. vt p̄ls romā⁹ palaciū vrute irrūpet. & seditōnē p̄tra eū exci tare moliens p̄clamaret. ¶Done modum ce sar tēpa occasionē vel iussionē. nrātes sūt q̄s perdis. romanū tuent impiū. Timēs ip̄ator mutauit edictū. vt nullus xp̄ianos tangeret donec imperator de eis plen⁹ iudicarz. Qua ppter paulus iterū est reduct⁹ et aspectui ne ronis oblat⁹ Quē vt nero vidit vehemētissi me exclamauit. Tollite maleficū. decollate. impostorē. nec sinite viuere criminatorem. perdite sensuū alienatorē. auferte de superfi/cie terre mentiū imutatorē. Ad quē paulus ait. ¶Nero tpe modico patiar. sz viuā etnaliē dño ihesu xp̄o. ¶Nero dixit. Auferte ab eo ca/put vt me rege suo fortiorē intelligat q̄ eū de uici. & videam⁹ si sp viuere valeat. Cui paul⁹ Ut scias me post mortem corpis eternaliē viuere cum mihi caput abscisuz fuerit. viu⁹ tibi apparebo. et tūc cognoscere poteris q̄a xp̄s est deus vite & non mortis. Et his dictis ad locū supplicij ducitur. Qui cum duceret dixerūt ei tres milites qui euz ducebāt. Dic nobis paule q̄s est ille rex vester quē tantū diligitis q̄ p eo magis mori q̄z viuere eligi tis et qualem inde mercedē habebitis. Tūc paulus de regno dei & pena inferni a deo eis predicauit q̄ eos ad fidem cōuertit. Qui cū rogarent eum vt libere abiret quo vellet ait Absit fratres vt fugiam. ¶Non enim sum p fug⁹ sz miles xp̄i legitim⁹. Scio enī q̄ p hāc vitā trālitoriā ad vitā trāsibo eternam Mox aūt vt fuero decollat⁹ viri fideles rapiēt cor p⁹ meum. Vos autē locū notate & illuc cras mane venite. inuenietis enim iuxta sepulcz meū duos viros orantes. sctitum & lucam Quibus cum dixeritis qua de causa vos ad eos misi ipsi vos baptizabūt et regni celestis facient consortes et coheredes. Quod cum loqueretur misit nero duos milites vt vide rent si adhuc eēt occisus. Et cum eos vellet conuertere illi dixerunt. Cum mortu⁹ fueris & resurrexeris. tūc credemus tibi de his q̄ di cis. ¶Nunc autem cito veni & quod meruisti accipe. Tūq̄z ad locuz passionis duceretur i porta hostiensi cuidā matrone noie plātille discipule pauli. que p̄m dyonisiuz alio noie dicebat lemobia. qz fortebinomia fuit obui am dedit. Que flens suis orationibus se re cōmendare cepit. Cui paulus. Vale plan/tilla eterne salutis filia. cōmoda mihi veluz

quo caput tuū tegis. ⁊ inde oculos meos li/gabo ⁊ postmodū tibi restituā illō. Qō duz sibi traderet iratōbāt ei carnifices di. Quid ī postoꝛi isti ⁊ mago tā p̄cioſū pānū ī buis vt ip̄m amittaſ. Cū ergo ad locū passiōis pau/l⁹ veniſſz. ad oꝛientē ỹſ⁹ ⁊ manib⁹ in celū extē/ſis diutiſſime cū lacrīs patꝛa voce oꝛauit. ⁊ g̃/tias egit. ℣ꝺ⁹ ℟ valefaciēs fratrib⁹ oc̄los sibi de velo plātille ligauit ⁊ vtrūqz genu in ērā figēs collū extēdit. ⁊ sic ꝺcollat⁹ est. ℣Dox e⁹ caput ꝺ coꝛpe exiliēs. Jeſ⁹ xp̄s qꝺ sibi in vita tā dulce extiterat. ⁊ tā crebꝛo noīnauerat. be/braice clara voce īsonuit. ꝺꝛ enī ip̄m in suis ep̄lis x̄p̄m vel ieſū vt vtrūqz q̄ngētis vicib⁹ noīasse. ℣e ei⁹ aūt vulnere vnda lactis vſqz in vestimēta militis exiliuit. ⁊ postea sāguis efflurit ī aere lux īmēſa emicuit ꝺ coꝛpe odoꝛ suauiſſim⁹ emanauit ℭ ℣yo. aūt ī epi/stola ad thimotheū de morte pauli sic di. In hoꝛa aūt illa ēſtitue plena. frat mi dilecte dicē te carnifice paulo. collū para. tūc btūs ap̄ls ſuſpexit in celū munīēs frōtē ⁊ pect⁹ suum si/gno crucis. ⁊ dixit. ℣ñe mi ieſu x̄pe in man⁹ tuas cōmendo ſpūz meū. Et tūc absqz triſti/tia ⁊ cōpulſione extēdit collū suū. ⁊ ſuſcepit coꝛonā. ℣ꝺercutiēte aūt carnifice. ⁊ āputāte pauli caput. tūc btūſſim⁹ ī ip̄o ictu explicuit velū. ⁊ collegit sangn̄ē p̄puz īvelo ⁊ ligauit eū ⁊ obuoluit. ⁊ tradidit illi feīne. Et reuerſo militi carnifici dixit lemobia. Ubi dimiſiſti magiſtꝛm meū paulū. ℟ñdit miles. Cū ſocio iacz ibi extra vbē in valle pugilū. ⁊ velo tuo velata ē facies ei⁹. Jp̄a āt trñdēs ait. Ecce in/trauerūt nūc pe. ⁊ pau. induti veste p̄clara ⁊ coꝛonas fulgētes luce radiātes bēbant in ca/pitib⁹ suis. Et ptulit velū sangn̄e cruētatū. ⁊ ⁊ mōſtrauit eis. ℣ꝺropt̄ qꝺ op⁹ m'ti credide/rūt dño ⁊ x̄piani facti sūt. ℣ yo. ℣udiēs nero q̄ ꝓtigerāt vehemēt extimuit. ⁊ de bis oīb⁹ cū p̄bis ⁊ amicis loq̄ cepit. ℣ū ℣ inui/cem loq̄rent. venit pau. ianuis clauſ. ⁊ añ ce/sarē stās ait. Ceſar ecce pau. reg̃ etni ⁊ iuicti miles. Uel nūc crede q: nō sū moꝛtu⁹ ſed vi/uus. Sz tu miſer etna morte moꝛieris. eo q̄ ſctōs dei iniuſte inſticis. Et bis dictis diſpa/ruit. ℣Aero aūt ex nimio tiꝛore velut amēs ef/fectus qꝺ ageret ignoꝛabat. ⁊ ſuasu ⁊ cōſilio amicoꝛ patroclū ⁊ barnabā cuz alijs ſoluit ⁊ quo vellent libere abire permiſit. Jlli vero milites. ſ. longin⁹ magiſter militū ⁊ acceſtuſ ad ſepulcrū pauli mane venerunt ⁊ duoſ vi/ros. ſ. titum et lucam oꝛantes. ⁊ in eoꝛū me/dio paulū ſtantem viderūt. Quos titus et lucas videntes vehemēt teruti fugere cepe/runt. ⁊ paulus diſparuit Jlli autem poſt eoſ clamantes dicebāt. ℣Nō vt putatis vos plę/quimur. ſed a vobis baptizari volum⁹ ſicut paulus nobis dixit. quem mō vobiſcū oꝛan/tē vidim⁹. ℣Hoc illi audientes reuerſi ſunt. ⁊ cū magno gaudio eos baptizauerūt. ℣Ca/put autē pauli ī quādā vallē p̄iectū est. ⁊ p̄e multitudine alioꝛ q̄ interfecti fuerūt. ⁊ illuc p̄iecti inueniri nō potuit. Legit autē ī eadez epl'a ꝺyo. q̄ cū quadā vice fouea mundare/tur. et caput illud pauli cū alijs purgamen/tis p̄oiectū fuiſſet. q̄dam paſtoꝛ illō in ꝺga sua leuauit. ⁊ iuxta caulas ouiuz fixit. Uidit autē p̄tres noctes cōtinuas ip̄e cū ꝺño suo super p̄dictū caput lucē ineffabilē refulge/re. Qō cū ep̄o ⁊ fidelib⁹ nūciatum fuiſſet di/xerūt. Uere hoc est caput pauli. Egreſſ⁹ igit ep̄s ⁊ vniuerſa fidelium multitudo caput il/lud ſecū ꝺtulerunt. ⁊ in quadā mensa aut ea illud deponētes illud coꝛpoꝛi q̄iungere attē/ptabāt. Quibus patriarcha reſpōdit. ℣Nos scimus q̄ multi fideles occiſi sunt. ⁊ eoꝛ capi/ta sunt diſperſa. Uñ dubito illud caput coꝛ/poꝛi pauli coniungere. Sz caput boc ad pe/des coꝛporis ponam⁹. ⁊ omnipotentē ꝺñm exoꝛem⁹. vt ſi caput suum est. conuertat coꝛ/pus ⁊ capiti cōiungatur. Qō cū oībus pla/cuiſſet. caput ip̄um ad pedes coꝛporis beati pauli poſuerūt. Et ecce cūctis oꝛantib⁹ ⁊ ſtu/pētibus. coꝛp⁹ se vertit. ⁊ in loco suo capiti se iūxit. Et ſic omnes deū benedixerunt. ⁊ ℣ eē caput pauli ỹaciter cognouerunt. ℣Hec ꝺyo/niſius ℬ ℟efert Greg̃. turoneñ. q̄ tpe iuſtini iunioꝛis claruit. q̄ quidam deſperāſ laqueū sibi parabat. nomen tamen pauli in/uocans semp dicebat. ℣Adiuua me ſctē pau/le. Tunc affuit queda z ymbra ſqualida boꝛ/tans eū ac dicens. Eya bone vir age qꝺ agiſ moram ne feceris. Et ille ſp parās laqz di/cebat. Beatiſſime paule adiuua me. Expedi

to iā laqueo affuit alia vmbra tāq̄z hoīs di
cēs illi q̄ hoīez hortabat̄. Fuge miserrime q̄a
paul⁹ aduocatus aduenit. Tūc squalida vm
bra euanuit. ⁊ hō ad se rediēs ⁊ laqueū ꝓijci
ens pnīaz ꝯdignā accepit. Greg⁹. in regi
stro. Ex catenis beati pauli multa miracl'a
d̄monstrāt̄. ⁊ dū multi parū q̄d ex limatura
petūt. assistit sacerdos cū lima. et aliquibus
petentib⁹ ita cōcite aliq̄d de catenis ip̄is ex
cutit̄ vt nulla mora sit. Quibusdā v̄o petēti
bus diu per catenas ip̄as lima ducit̄. ⁊ tñ vt
aliq̄d inde exeat nō obtinet̄. In eadem q̄z
epl'a q̄ supra dicta ē. btūs dionysi⁹ mortem
pauli magistri sui pijs v̄bis deplorat dicēs.
Quis dabit oculis nr̄is aquas. et pupillis
nr̄is fontē lacrimarū. vt plorem⁹ die ac no
cte lumen eccl'iaꝝ q̄d extinctū ē. Quis nō in
duet fletū ⁊ gemitū aut non vestiet̄ lugubri
bus. ⁊ mente attonit⁹ non obstupescet Ecce
etenī petr⁹ fundamentū eccl'iaꝝ. gl'ia sāctoꝝ
apl'oꝝ a nobis recessit. et nos orphanos de
reliq̄t. Paulus q̄z gentiū familiaris ⁊ cōso
lator pauperū deficit nobis ⁊ vlteri⁹ non in
uenit̄. Qui fuit pater patrū. doctor doctoꝝ.
pastor pastorū. Abyssum sapientie. fistulaz
altisonā p̄dicatorē v̄itatis infatigabilē. pau
lū dico nobilissimū apl'm. h̄ āgel⁹ t̄restris et
hō celestis. imago et sil'itudo deitatis. ⁊ spūs
deiformis. oēs nos dereliq̄t. nos inq̄z īopes
⁊ indignos in h̄ mūdo ꝯtēptibili ⁊ maligno
⁊ ingress⁹ est ad deū suū dñm ⁊ amicū. Heu
frat̄ mi thimothee dilecte aīe mee. vbi est pa
ter tu⁹ magister ⁊ amator. Vñ te vlteri⁹ salu
tabit. Ecce enī orphan⁹ fact⁹ es ⁊ remansisti
sol⁹. iā neq̄q̄z scribet tibi sua sctīssima manu
di. tibi. Fili carissime Ue mihi frat̄ mi thimo
thee Quid h̄ accidit t̄stitie ⁊ tenebraꝝ ⁊ dāni
q̄ orphāi fctī sum⁹ Jā ñ veniēt ad te epl'e e⁹
in q̄b⁹ scp̄tū sit. Paul⁹ modic⁹ s̄u⁹ iesu xp̄i.
Jam non scribet dete vlterius ciuitatibus
dicens Suscipite filiū meū dilectū. Cōplica
frat̄ libros ꝓph̄arū. ⁊ signa sup eos. q̄r nemi
nē hēm⁹ int̄pretē ꝑabolaꝝ ⁊ ꝑadigmatū ⁊ elo
q̄oꝝ ip̄orū. Dauid ꝓph̄a plāgebat filiū suū
⁊ dicebat. Ue mihi ꝑ te fili mi. Ue mihi. Ego
autem. Ue mihi magister mi. vere ve mihi
A modo defecit ⁊ cessauit ꝯcursus discipl'o
rum romā venientium et querentium nos
Jam nemo dicturus est. eamus ⁊ videam⁹
doctores nostros et interrogem⁹ eos quali
ter nos regere oporteat ecclesias nobis cō
missas. et interp̄tabūt̄ nob̄ eloq̄a dñi nostri
iesu xp̄i ⁊ eloq̄a ꝓph̄aꝝ. Uere ve his filijs fra
ter mi qui p̄uati sunt patribus spūalibus
q̄bus p̄uatus est grex. Et nob̄ etiam frat̄ ve
qui p̄uati sum⁹ magistris nostris spūalib⁹
qui collegerāt intellectū ac scientiam vet̄is
ac noue leg̃. ⁊ colligauerant in suis epistolis
Ubi est cursus pauli. ⁊ labor sctōrum pedū
eius. Ubi est os loquēs. ⁊ lingua consulens
⁊ spūs beneplacens deo suo. Quis nō plo
ret ⁊ vlulet. Nam q̄ meruerunt gl'am et ho
norem apd̄ deum. tāq̄z malefactores tradū
tur in mortē Ue mihi quoniā in illa hora in
tuitus sū corp⁹ sanctū sang̃ne innocēti cruē
tatū. Heu mihi pater mi magister ⁊ doctor
nō q̄dem reus tali morte extitisti Nūc ergo
quo ibo te querere gl'a xp̄ianorum ⁊ laus fi
delium. Quis conticescere fecit vocē tuam.
fistula ecclesiarnm ⁊ fistula altisona plectrū
psalterij decacordi. Ecce introisti ad dñz de
um tuū quē desiderasti. ⁊ toto affectu cōcu
pisti. Hierusalē ⁊ roma praua amicicia eq̄
les facte sunt in malo. Hierl'm crucifixit dñz
nrūm iesum xp̄m. roma vero apl'os ei⁹ int̄e
mit. Hierl'm aūt s̄uit ei quē crucifixit. roma
autē solēnizando glorificat quos int̄emit Et
nūc frat̄ mi thimothee. quos dilexisti. ⁊ toto
corde desiderabas. saul dico regē ⁊ ionathā.
in vita sua nō sunt sepati nec ī morte. Et ego
nō sū sepatus a dño magistro meo nisi cuz
sepauerūt nos homines pessimi ⁊ iniq̄. Et se
patio huius hore nō erit semp. Aīa eius co
gnoscit dilectos etiam sine h̄ q̄ eis loquat̄ q̄
nūc ab eo elōgati sunt In die autē resurrecti
onis magna iactura eēt separi ab eis. h̄ dyo
nisius. Joh̄s chrysostom⁹ in libro de lau
dibus pauli hūc gl'iosum apl'm multiplicit̄
cōmendat sic dicens. Nihil prorsus errauit
qui pratum insigne v̄tutum ac paradisuz
spūalem pauli animā nuncupauit. Que āt
lingua laudib⁹ ei⁹ inueniat̄ eq̄l'. cū oīa que ī
oībus sūt bona. aīa sua vna possideat. et ea
cūcta plene accumulet nec solum hominuz

se etiā qđ est āpli⁹ angelor̄. Nec tñ idcirco re
ticebim⁹ q̄n poti⁹ pauca dicem⁹. Est enīz h̄
maximū laudis gen⁹ cū orōnis copiā v̄tus
supat et mag̃tudo laudati. Sicqz vinci mlt̄
to est nob̄ gl̄osi⁹ q̄z sepe vicisse. vñ igit̄ opor
tuni⁹ laudū ei⁹ sumem⁹ exordiū nisi ab h̄ ip̄
so p̄mū. vt oñdam⁹ eū bona oīm possidētē.
E Abel obtulit sacrificiū ⁊ inde laudat̄. sz
si pauli hostiā adducam⁹ in mediū quātuz
celū a t̄ra supior appebit. Si q̄dē semetip̄m
p dies singl̄os īmolabat. Quā tñ hostiā du
plicit̄ offerebat. tū in corde. tū in corpe morti
ficationē circūferēs. Nō enī oues offerebat
aut boues. sed seip̄m dupl̄r īmolabat. Neqz
his ꝯtent⁹ fuit. sz etiā orbē vniuersū studuit
offerre. q̄ t̄raz ac mare. greciā atqz barbariez
oēzqz sub sole regionē q̄si volitās circūiuit.
ex hoīb⁹ āgelos faciēs. q̄nimo ip̄os hoīes q̄
si ex d̄monib⁹ in āgelis p̄uehēs. Quid huic
hostie repiet̄ equale quā paul⁹ gladio spiri
tussācti īmolauit. et in illo altari qđ super ce
lū locatū est obtulit. Sed abel dolo germa
ni percussus occubuit. paul⁹ v̄o ab eis inter
fect⁹ est q̄s ab īnumeris malis cupiebat eru
ere. Vis autē ei⁹ innumeras tibi oñdā mor
tes. tot vtiqz q̄t etiā dies vixit. Noe se tan
tū in archa legit̄ s̄uasse cū liberis. h̄ autē mlt̄
to seuiore inundante diluuio nō archā coa
ptādo cōpaginib⁹ tabularū. sz epistolas cō
ponēdo p tabulis. vniuersū orbē p̄iclitantez
ex medijs fluctib⁹ liberauit. Hec autē archa
non vno loco circūfert̄. sed spū orb̄ termīos
cōprehēdit. nec bitumine ac pice. sed spū sctō
ei⁹ tabule sūt p̄ūcte. Hec suscipiēs pene irra
tionabilib⁹ aīalib⁹ stultiores. imitatores ef
ficit angelor̄. Hinc q̄z illā vicit archā. q̄z illa
coruū recipiēs coruū rursū emisit. ⁊ īcludēs
lupū feritatē ei⁹ mutare nō potuit. Hec v̄o
accipitres miluosqz suscipiēs fecit colūbas.
⁊ excludēs oēz feritatē mā suetudīez spūs in
troduxit. Abraā mirāt̄ oēs q̄z ad dei p̄cep
tū patriā atqz cog̃tos reliq̄t. Sed qūo pau
lo possit eq̄ri q̄ nō tātū modo patriā vel cog̃
tos. sz ip̄m q̄z mūdū reliq̄t imo etiā celū ⁊ ce
lū celi. et h̄ oīa xp̄m suscipiēdo despexit. Vñ
p̄cūctis istđ solū. i. xp̄i caritatē req̄rēs neqz p̄
sētia inq̄t. neqz futa. neqz altitudo. ꝛc. Sed et
abraā ī p̄iculū se tradēs hostib⁹ filiū fratris
eripuit. At paul⁹ vt vniuersū orbē đ ip̄a dia
boli extraherz manu. īnūerabilia p̄icl̄a susti
nuit. p̄p̄isqz mortib⁹ maxīaz securitatez alijs
cōpauit. Filiū q̄z abraā voluit īmolare. pau
l⁹ v̄o semetip̄m millies īmolauit. In isaac
patiētiā aliq̄ admirant̄ q̄niā puteos a se fa
ctos obstrui patiebat̄. Aut paul⁹ nō puteos
cernēs lapidib⁹ obrutos. sed p̄p̄uz corp⁹ nō
solū sicut ille cedebat. sed eos etiā a q̄b⁹ pati
ebatur in celū stud̄bat euehere. Quanto eīz
ampli⁹ obruebatur iste fons. tanto mag̃ erū
pebat. ac pl̄es a se fluuios effūdēdo emana
bat. De lōganimitate atqz patiētia iacob
scp̄tura miratur. Et que nā illa est tā adamā
tina anima q̄ pauli patiētiaz possit imitari.
Neqz enim. vij. annorum. sed totius vite ser
uitiū pro sponsa p̄tulit xp̄i. nō adustus solū
estu diei et noctis gelu sed tēptationes mille
p̄petiens. et nūc q̄dē v̄berib⁹. nunc v̄o lapi
dibus scissus atqz collisus. et inter certamīa
vbiqz p̄siliens. captas oues ex diaboli fauci
bus abstrahebat. Sed ⁊ ioseph pudicicie
v̄tute d̄corat⁹ est. ⁊ ego vereor ne iā ridiculū
sit hinc etiā paulū laudare. q̄ semetip̄m cru
cifigens nō solū humanor̄ corpor̄ pulcritu
dines. sed oīa etiā q̄ vident̄ rebus clara ac d̄
cora cernebat quēadmodū nos fauillā cine
rēqz cōspicim⁹. q̄ quasi mortu⁹ p̄rs⁹ ad mor
tuū immobil̄ p̄manebat. Stupēt iob oēs
homīes. Est enī athleta mirabil̄. At paulus
nō mēsibus tātū. sed ānis plurib⁹ in agone
p̄durās ta clar⁹ emicuit. nō teste gleba saniē
carnis radens. sed in ipsi⁹ intelligibile os le
onis frequēter incurrēs ⁊ pugnās aduersus
tēptationes īnumeras. omni erat lapide to
lerātior. Qui nō a trib⁹ ⁊ a q̄ttuor amicis. sz
a cunctis infidelib⁹. a fratrib⁹ etiā c̄p̄robria
sustinebat. ꝯsput⁹ ab oīb⁹ atqz maledictus.
Et illi erat magna hospitalitas ⁊ cura pau
perū. Sed quā ille curā īpend̄bat carne d̄bi
lib⁹. hāc iste animis morbidis exhibebat.
Illi⁹ omni aduenīēti aperiebat̄ domus h⁹
v̄o aīa vniuerso patebat orbi. Et ille q̄dē cū
oues ⁊ boues haberz innumeros erat ī pau
peres liberalis. hic vero nihil amplius cor
pore suo possidens de hoc sufficiēter īdigēti

b⁹ ministrabat. Qđ alicubi cōmemorās ne cessitatib⁹ inq̄t meis ꝛ his q̄ mecū erāt ministrauerūt man⁹ iste. Sed etiā vermes atq; vulnera seuos sctō Iob iferebāt dolores. Sz si pauli vbera. famē. catenas. piculaq; ꝓsideres q̄ a domesticis. ab extraneis ac a cetero patiebat orbe. solicitudinē quā ipse p eccl̄is. vstionē quā p scās dilizatis singul' pferebat. videb̄ q̄ oī erat saxo durior. Ilia illa et ferz atq; adamātē firmitate supabat. Que enim ille corpe ꝑ mente paul⁹ sustinuit. Quē omni merore molestior de singul' q̄buscūq; labentibus mestitia ꝓsumebat. Unde ꝛ iuges ex eo fōtes lacrīaz ñ dieb⁹ solū sz etiā nocti b⁹ effluebāt. Q̄is mlīere pturiēte vehemēti us affligebat in singul'. Propt̄ qđ etiā dicebat. Filioli mei q̄s iterz pturio. Moyses p tuđoz salute ōleri elegit de li. Moyses itaq; se cū ceteris obtulit pire. paul⁹ p ceteris. Nō enī cū peūtib⁹ pire voluit. sz vt alij saluarent ipe de gl'e eīnitate ōciđre. Et q̄dē ille pharaoni. ꝑ dyabolo q̄tidie repugnabat. Ille p vna gēte. iste p vniuerso orbe certauit. nō sudore sz sanḡne. Johes ī cibū locusta sz mel silue stre sūebat. sz paul⁹ ita ī medio mūdi strepitu q̄ea dmoꝺ ille in beremo q̄ete vīsat⁹ ē. nō q̄dē past⁹ locustis aut melle siluestri. multo āt his victu viliore ꝓtētus est. ac necessario quidē indulgēs cibo. feruenti studio p̄dicāꝺi. Uerū illius aduersus herodiadē apparuit magna ꝓstātia. et ille non vnuz aut duos. aut tres. sed īnumeros et sili positos potestate corripuit. imo longe illo seueriores tyrānos Restat vt paulū iā angelis cōpem⁹ q̄; busm̄ magnificū p̄dicam⁹. qa cū oī cura đo obediūt. Qđ dauiđ āmirādo dicebat. Ipdotētes vtute facientes vbū ei⁹ ⁊c Quid vo aliud propheta in angel' miratur. Qui facit inq̄t āgelos suos spūs et mīstros suos ignē vrēte. Sz ꝑ in paulo possum⁹ inuenire. qui velut ign̄s ac spūs totū trarū pcurrit orbē et pcurrēdo purgauit. sed nōdum celū iste sortitus est. et ꝑ oīno mirabile q̄talis versatur ī terris etiā mortali adhuc carne circūdatus. Quāta ergo nos condēnatione digni sum⁹ cum vno boīe bona ī se ꝓgregāte nec minimā q̄dē ptē eoz studem⁹ imitari. Nō enī aliā est ille sortis nat⁹ alīaz. nec dissil'ez nact⁹ alīaz. nec alterz habitās mūdū. sz ī eadē tra eadēq; regiōe. sub eisdē etiā legib⁹ nutr⁹ ꝛ morib⁹. cūctos q̄ nūc st boīes vel fuerūt aī vtute trāscēdit. Nec vero ī illo ꝑ solū mirabile ē q̄ ꝑ abūdātia ḋuotionis qđāmō ñ sensit dolores p vtute suscepto. sz etiā q̄ vtutē ipam p mercede pēsauit. Nā et nos q̄dē ppt̄ eaz ꝓposita mercede certam⁹ quā ille cōplectēs etiā sine pmio diligebat. Cūcta illa q̄ aspitate sui videt ipedire vtutē cū oī māsuetudine ppetiēs q̄tidie cessior. q̄tidie assurgebat ardētior. Et ītētatis sibi picul' noua sp alacritate pugnabat. Qui cū sibi mortē iā imīnētē vidret. ad cōtionē ōlectationēq; gaudij alios puocabat dicēs. Gaudete et ꝓgratulamini mihi. Itaq; ad ꝓfusionē ꝛ iniurias quas ob predicandi studiū sustinebat mag̃ q̄z ad bonoz oblectamēta ppabat. mortis potius q̄z vite desideriū appetēs pauptatis q̄z opulētie. et multo amplius labore q̄z alij req̄z p labore. ac merore magis eligens q̄z alij voluptatem. studios⁹ p inimicis et fructuos⁹ orās q̄z alij aduersus inimicos. vnū illi formidandū erat atq; metuēdū offensa nimirū đi. nec desiderabile illi aliud erat nisi placere deo semp. Non dico autez q̄ nihil pūtium desiderabat. sed nec aliq̄d futuroz Nō enī mihi dicas merces. ingentes exercit⁹. pecunias puincias. potestates. hec enī quasi araneaz fila reputauit. sed ea que pmittunt in celis. et tūc ei⁹ ardentē in xp̄o amore videb̄. Hic siq̄dem p illius dilectione non angelorū non archāgeloz dignitatez nec q̄q̄z boz silē concupiuit. Qđ enī erat mai⁹ oīb⁹ xp̄i amore fruebat. cū ꝑ enim beatiorē cūctis se putabat. sine hoc autē neq; dñantiuz neq; p̄cipatuū soci⁹ eē cupiebat. sed cuz hac dilectiōe mag̃ eē vel extrem⁹. imo etiā ex numero punitoz q̄z sine hac inter summos honores et sublimes. Hoc enim erat illi maximū ac singulare tormētū ab hac caritate discedere. ꝑ illi erat gehenna. ꝑ sola pena. ꝑ infinita et itolerāda supplicia. Sed pfrui caritate xp̄i. ꝑ illi vita. ꝑ mūdus. ꝑ regnū ꝑ p̄missio. hec bona videbantur inumera. Sic ōspiciebat vniuersa que timem⁹. vt solz berba iā putrefacta ꝓtēni. Tyrānos vero ac

ppl'os spirantes furorē velut q̄sdā eē culices estīabat. Mortē vo atq; cruciat⁹ z mille supplicia q̄si ludū putabat eē pueroꝝ dūmodo pxpo aliq̄d sustīeret. Decorabat enī magis vict⁹ catena q̄z dyademate coronat⁹. Eteni coartat⁹ carcere habitabat ī celo. Ac libēti⁹ vbera recipiebat z vulnera q̄z alijs brauia diripiāt. et dolores ñ min⁹ q̄z pmia diligebat. cū ipos vtiq; dolores loco duceret pmiorū pptea ipos etiā grām noiabat q̄niā q̄ nobiscū cā ēstitie ꝑ illi maxīaz piebāt voluptatez. Merore q̄z mario vrebat. ppt qđ z dicebat Quis scādalizat et ego ñ vror. Etiā si in merore dicat q̄s ineē aliquā voluptatē. Multi enī q̄ filioꝝ mortib⁹ vulnerant. aliquid consolationis accipiūt cū suis fletib⁹ relinquūt magisq; dolēt cū dolere phibent. Sic z paulus nocte ac die. psolationē accipiat ex lacrimis. Null⁹ q̄ppe tāto affectu mala ppa q̄nto ille dflebat aliena. Quēadmodū eī illū opinaris afflictū cū ptiōz defleret pctōz. q̄ vt illi salui fierēt a celoꝝ gl'a cupiebat excludi. Mā ñ saluari illos mlto acerbi⁹ estīabat q̄z semet ipm pire. Dūc ergo cui nā rex poūt q̄s cōpare. cui fertō. cui adamāti. Quidnā illā aliq̄s appellet aīaz aureā vl' magā adamātinā. Mā z oī erat adamante fortior. auro gēmisq; pciosior. et alterā q̄dē materiā firmitate altaz supabat pciositate. Cui igit rei bui⁹ ab alio quo aīa cōpet. Eaꝝ q̄dē q̄ sūt oīo nulli. Q; si vel auro adamantis fortitudo vel adamāti bonor daret aur. tunc forte aliquo modo cōpatio eius pauli posset aīe ꝓuenire. Sed q̄d ego adamantē z auꝝ ad sūtitudinē adduco pauli. Mūdū si ex aduerso appēdas oēz etiam tūc videb⁹ a parte pauli ingēs pōdus examinis. Mūdo igit et oibus que ī mūdo sūt. paulū dicim⁹ digorē. Si igit mund⁹ eo digor nō est. sed forte vel celū. sed istō q̄z iuēitur inferius. Si enim nō solū celū sed etiaz q̄ habentur in cel'o dei postposuit caritati q̄ mō ñ mag dñs q̄ tāto ē beni gor paulo q̄nto malicia bonitas ancellit. inumeris cel'euz iudicat digorē. Mō ei nos tātū diligit de⁹ q̄ntū a nob ipe diligit. sz tāto effusi⁹ q̄nto nec ꝑmo sufficit explicare. In padisū q̄z būc deus rapuit. et ī celū tuū sbleuauit. Nec imerito. Si q̄dē paul⁹ ī tra gōies sic se gerebat in cūctis q̄si ā geloꝝ societate frueret. Mā visibili adhuc corpi colligat⁹ illoꝝ pfectiōe gaudebat. Tātis fragilitatib⁹ corpis sbdit⁹ ī nullo iferioꝝ supnis vtutib⁹ appere certabat. Maz et tāq̄z penat⁹ totū docēdo puolauit orbem z velut incorpore labores piculaq; ptēpsit. z q̄si tā celū possidens cūcta psus terrena dspexit. z tanq̄z cū ipsa īcorporeis vtutib⁹ degens iugi mētis intentione vigilauit. Et angelis q̄dē sepe diuersarū gentū cura cōmissa est. sed null⁹ illoꝝ ita creditū sibi ppm gubnauit vt paul⁹ vniuersū orbē. ¶ Sicut aūt aliq̄s īdulgētissim⁹ pater afficit erga filium freneti cōpbensuz. c⁹ q̄nto mag cōuicijs ictibusq; pulsat. tāto ei⁹ poti⁹ miset z deflet. ita paul⁹ istis a q̄b⁹ affligebat maiora adhibebat fomēta pietatis. Mā q̄z sepe p ill'a q̄ eum q̄q̄es vbera uerāt. et ei⁹ sanḡnē sitiebant. lacrimabat et vehemēt dolebat. z p eis orabat. Frēs inq̄t volūtas q̄dē cordis mei. ⁊c. Vehemēt q̄z mordebat. ac penit⁹ dissecabat. cuz eos peuntes videret. Ut enim missū ī ignez ferrū totū profecto ignis efficit. sic paul⁹ caritate succens⁹ effect⁹ ē tot⁹ caritas. Qui q̄si cōis toti⁹ mūdi eēt pat. ita in amore hoīm z ipos eoꝝ imitabat pētes. imo cūctos nō carnales. verū etiā spūales prēs solicitudīe ac pietate supabat. Dēz enī psus hoīem deo exhibere cupiebat. q̄si enī vniuersū mūdum ipse genuisset. sic oēs in dei regno festinabat inducere corp⁹ z animā p his q̄s diligebat ī pēdens Nō iste ignobilis z circūferari⁹ quiartē exercebat ī pellib⁹ tanta vtute pgress⁹ ē. vt vix. xxx. annoꝝ spacio z romanos z pas z parthos z medos. indos z scitas. ethiopes z saramatbas atq; saracenos. z oē psus hominū gen⁹ sub iugo mitteret vitatis. Et sic in stipulas aut fenū ignis īmissus. sic oīa demonū opa psūpsit. Paulo ei īsonāte līgua z oī igne vehemēt⁹ iuuente. cedebant omia atq; fugiebāt. z demonū cult⁹ z tyrānoꝝ mine et domesticoꝝ insidie. Dag autem sicut radijs solis orientibus et tenebre fugant et adulteri ac fures foueis ꝓdunt. et latrones recedūt. homicide ad antra fugiūt oīaq; lucida efficiunt et clara. desup illustrantib⁹ radijs. Sic vbiq; euangeliū disseminante paulo. fugabatur erroꝝ z veritas remeabat. adul

teria ⁊ alia victu fœda defecerũt atq; ꝓsũpta sũt isto ignis vapore paleaꝝ vice peũtes. Clara vo int̃ hui⁹ vitatis flãma surgebat resplẽdes ⁊ vsq; ad celi sublimitatẽ ꝓscẽdẽs. ab his potissimũ sꝫbleuata q̃ eã oppmere viõbantur. Nec picta aut ipet⁹ pcessũ ei⁹ ipedire potuerũt. Erroris vo tal' est ꝓdicio q̃ nullo sibi obsistẽte ꝓsenescit ac defluit vl' desinit. Tal' aũt e diuerso vitatis stat⁹ q̃ mltis ipugnãtibus suscitat̃ ⁊ crescit. Quoniã igit̃ ita gen⁹ nrũz nobilitauit de⁹. ei lites studam⁹ inueniri. neq; ipossibile istõ putem⁹. q̃niã tale illi quale nob corp⁹ fuit. tal' aia. tales cibi idẽ illũ teq; formauit. ⁊ quẽadmodũ illi⁹ ita ẽ ⁊ de⁹ tu⁹.

Vis dei dona in paulo cognoscere. vestimenta ei⁹ terroꝝ dõmõib⁹ erãt. h̃ vo ãpli⁹ admiranda. qa paul⁹ nec cũ in picta irrueret temeritatis argui potat. nec cũ picta fugerz timiditatis. Amabat ei pñtẽ vitã ob lucrz docendi. Et rurs⁹ eã valde dispiciebat ob phiaz ad quaz illũ mũdi ꝓtẽpt⁹ euexerat. Beniqz cũ vidꝛis paulũ picula fugiẽtẽ nõ min⁹ illuz admireris q̃z cuz se picul' gaudet opponere. Ut ei h̃ fortitudis. ita illõ ẽ sapie. Et cũ videris illũ õ seipo aliq̃ sonantẽ. sic admireris ac si vidꝛis illũ semetipm dispicere. vt ei illõ bũitatis ẽ. ita istõ magnimitatis. Magenim merebat loq̃ndo de se q̃z tacendo laudari. q̃niã nisi fecisset istõ culpabilioꝛ eẽt q̃ seipos iportune laudare didicerũt. Nisi enĩ gl'atus fuisset creditos sibi oẽs pdidisset. qa dũ se bumiliasꝫ eos extulisꝫ. Amplꝰ tũc paul⁹ placuit gl'ando q̃z alẽ laudes ppas occl'tando. Nec tãtũ q̃sq; pfuit cũ sua merita celarz q̃ntũ iste cũ põret. Est ãt gñde malũ õ seipo gñde aliq̃d dicere. atq; mirabile extremeq; demẽte ẽ nulla imineẽte ncẽitate rez violentis ꝑsus laudib⁹ velle ẽcozari. Nõ h̃m deuz loq̃ indiciũ ẽ. sz poti⁹ insanie ẽ. h̃ eiz oẽm mercedẽ euacuat laborib⁹ sudoꝛibusq; q̃sitã. Et eniz alti⁹ se efferre ꝓmõez gl'osi ẽ ⁊ insolẽtis seseq; iactatis. Dicere ãt illa q̃ pñti cause tãtũmõ necessaria sũt. fructũ amãtis ⁊ mltoꝝ remedia cogitãtis ẽ. Sic ⁊ fecit paul⁹ q̃ dũ a pseudo capet̃. in laudes suas ire cõpul⁹ est maxie q̃ dignitatẽ suã oñderẽt. Ipla ãt ⁊ materia celauit. Venĩã inq̃t ad visiões ⁊ re.d.p cõ ẽc. Tãta paul⁹ tãq; crebra cũ õo habens colloq̃a q̃nta nec ppheꝝ. nec apl'oꝝ vllus habuit. p ea ipe hũilioꝛ reddebat̃. Vis⁹ ẽ plagas metuere. vt discerez. qa ꝓm nat̃az vn⁹ erat ex plib⁹ p volũtatẽ nõ solũ supꝛa mltos boies verũ etiã vn⁹ ex angel' erat. Neq; vo metuere plagas reph̃siõe dignũ sz plagarũ metu aliq̃d indignũ pietate cõmitẽ. h̃ ipo enim q̃ plagas timet q̃ in certamine nõ vincit̃ admirabilioꝛ oñdit̃ q̃z ille q̃ nõ timet. Sic nec mererẽ culpabile ẽ. sz p merorẽ dicere aut facere aliq̃d eoꝝ q̃ õo displicẽt. Hic q̃l'fuerit paul⁹ oñdit̃. qui tali nat̃a viuẽs potuit q̃dãmõ supra naturã. Q; si mortẽ timuit nec ipaz quidẽ recusabat̃. Non enĩ naturã habere infirmitatib⁹ subditã. sed fuire infirmitatib⁹ criminosũ ẽ. vt merito ille mirabilis habeat̃ q̃ ibecillitatẽ nature volũtatis vtute supauit. Q; si iobãnẽ q̃ dicebat̃ marc⁹ a cõsortio sepauit. h̃ itaq; rectissime p pdicatiõis officio effecit. Eũ siq̃dẽ q̃ istõ suscipit officiũ ñ oportet eẽ mollẽ aut resolutũ. sz fortẽ ⁊ p cũcta robustũ. Neq; enĩ aliq̃s oz attingere pclari⁹ muneris fũctionẽ nisi pat⁹ sit. aniaz millies tradere in mortẽ ad discrimia. Qui enĩ nõ tali aĩo est. mltos alios suo pdet exẽplo. magisq; vtile est si q̃escat. sibiq; tãtũ vacet. Nõ ita gubnatoꝛẽ nõ ad bestias dimicãtẽ. ñ ludo gladiatoꝛio õstinatũ. nõ quẽpiã oino sic ad discria atq; mortes patã atq; dispositaz aĩam oz brẽ vt eũ q̃ officiũ suscepit pdicandi. Nã ⁊ pict'a pfecto matoꝛa. ⁊ aduersarij seuioꝛes. nec vsq; pf⁹ si li pdiõe certat̃. Telum nãq; in pmio. in supplicio gebẽna pponit̃. si vo aliq̃ int̃ eos cõmotio facta est noli h̃ delictũ putare. Nõ enĩ cõmoueri malũ est. sz irrationabiliter nulloq; iusto flagitãte negocõ cõmoueri malũ est. Huc enĩ affectũ puidus nob creatoꝛ inseruit. vt dormitẽtes aias atq; resolutas ab inertia atq; õsidia suscitaret. q̃ si enĩ gladio actẽ. ita mẽti nrẽ ire acumẽ ipo suit. vt cũ oz vtamur. Benigtas aũt sp bõa est. sed cũ illa tps efflagitat. Q̃n vo id nõ adest. etiã illa viciosa est. Ita ⁊ paul⁹ sepe h̃ vs⁹ est affectu ⁊ imodeste loquẽtib⁹ melioꝛ erat irat⁹. Hoc autẽ in eo erat mirabile. qa cũ vicul'ꝛ̃bib⁹ atq; vinerib⁹ lõge splẽdidioꝛ erat

dyademate purpuraq3 fulgētib9. Cūq3 vinctus ꝑtā vastū pelagus ducebatur. ita gaudebat tāq3 in maximū impiū duceret. Ꝑ9q3 v̄o romā ingressus ē. nec ibi stare cōtētus est. sed in hispaniā ꝑcurrit. Nec vnū q̄dē diem in ocio passus est ⁊ q̄ete trāsire. sed in ꝑdicādi ardore ipo igne ardentior nec ꝑicula timuit nec irrisiones erubuit Hoc v̄o maiori admiratione dignū est ꝙ cū tā audax ess3 ac velut ad pugnā sp accinct9. ⁊ ignē quendā belli aspirās. rurs9 placabilē atq3 flexibilē se ꝑbebat. Nā seuiēti vel poti9 feruēti ꝑceperūt vt iret tharsū nō recusauit. dixerūt ꝑ murū eū oportere deponi ⁊ passus est. Hui9 rei grā ista faciebat. vt predicationi diuti9 insisteret. et cū multis h̄ credētib9 iret ad xp̄um Metuebat ꝓfecto ne forte pauꝑ hinc atq3 ī ops salutis multoꝝ abscederet. Ceterū cūq3 hi qui sub vno pugnant magistro viderint in eo infixa vulnera. fluentem sanḡnē et nec sic ip̄m hostibus aliquādo cedentē sed stātē fortiter. hastāq3 vibrātē. et crebris ictibus aduersarios corruere facientē. nec oīno dolori parcētē. maiori absq3 dubio tanto duci alacritate subdūt. Hoc ita factū ē in paulo. Uidētes enī illū ligatū catenis ⁊ nihilomin9 in carcere ꝑdicantē. videntes etiā vulneratū ⁊ tñ v̄berantes ipos ꝑmōe capiētē. maiorē ꝓfecto fiduciā colligebāt idq3 sig̃ficās ait. ita vt plr̄es e frib3 ꝯfidētes in vincul' meis abundāter audrent sine timore v̄bū dei loqui Tunc certiorē alacritatē ⁊ ipe capiebat ac vehemēti9 in aduersarios ferebat. Sicut enī ignis ī diuersas plerūq3 matias incidēs auget magis et īcremēta sortit. sic etiā lingua pauli q̄buscūq3 fuisset admota ad se eos continuo trāsferebat. Impug̃tores q̄3 eius pabulum spūale huic efficiebantur igni. q̄a per ipsos euangelij flamma magis crescebat. Hec Chrysostomus.

LXXXVI A

De septem fratribus qui fuerunt filij beate felicitatis

Eptem fratres fuerūt filij beate felicitatis. q̄rū noīa sunt ianuarius. felix. philippus. siluanus. alexander. vitalis et marcialis. Hos omēs cū matre iussu imꝑatoris anthonij publi9 prefect9 ad se vocari fecit Suasitq3 matri vt sui ⁊ filioꝝ suoꝝ misereri deberet. Que ait. Neq3 blādicijs tuis potero allici. nec terroribꝰ frangi. Secura enī sum de spūsctō quez habeo ꝙ te superabo viua. ⁊ melius vincā occisa. Et conuersa ad filios ait. Uidete filij in celū. et sursum aspicite carissimi. quia ibidem xp̄s nos expectat. Fortiter ꝓ xp̄o pugnate. ⁊ fideles vos in xp̄i amore exhibete. Qd̄ prefectus audiens eam alapis cedi iussit. Cuz ergo mater ⁊ filij in fide constantissimi apparerent. omnes matre vidēte ⁊ cōfortante diuersis sūt supplicijs interempti. Hāc beatā felicitatem vocat gregorius plusq3 martyrē. q2 septies passa est in septem filijs ⁊ octauo ī corpore suo. Gregori9 in omel'. Beata felicitas que credendo extitit ancilla xp̄i ꝑdicando et facta est martyr xp̄i Septē q̄ꝑe filios sic p9 se relinq̄re timuit viuos in carne. sic carnales ꝑentes solēt metuere ne mortuos ꝑmittāt Parturiuit spū q̄s carne peꝑerat vt ꝑdicando pareret deo q̄s carne pepererat mundo. Filios suos q̄s carnē suā eē nouerat sine dolore nō potat morientes vidre sed erat vis amoris intior q̄ dolorē vinceret carnis. Recte ergo hāc feīam plusq3 martyrē dixerim q̄ totiens in filijs est ⁊ tā desiderant extincta Dū enī multiplex martyriū obtinuit. ipa q̄q3 martyrij palmā vicit. Q, et amore xp̄i sola mors sua ei minīe suffecit. Passi sūt circa annos dñi. cx.

LXXXVII A

De sancta Theodora

Theodora nobilis mulier et speciosa apd̄ alexādriam tꝑe zenonis imꝑatoris viꝝ hēbat diuitē ac timētē deū. Dyabol9 aūt theodore inuidēs sāctitati. viꝝ quēdā diuitē in illi9 ꝯcupiscētiā īcitauit. Qui eā crebris nūcijs ⁊ muneribus molestabat. vt assensū sibi ꝑberet. Sed illa nūcios respuebat. ⁊ munera ꝯtēnebat Intātū aūt eā molestabat. ꝙ ip̄am q̄etē hrē non ꝑmitteret. et pene deficere videretur. Tandez quādā magā ad eā misit. q̄ eā vt viri illius

misereret. sibiqz ꝯsentiret plimū hortabatur Que cū diceret se corā oculꝰ dei cūcta cernē tis tā gnde pctūz nūqz cōmitte malefica ad iūxit. qcqd in die fit. h vtiqz deus scit ⁊ videt qcqd aūt aduespascēte ⁊ occidēte sole cōmit tit deꝰ minie intuet. Dixitqz puella malefice Nūqd vitatē dicis. Et illa. Etiā dico vitatē Decepta puella vbis malefice dixit. vt adue spascēte die viꝝ ad se venire faceret. ⁊ volūta tē suā adipleret. Qd cū viro retulissz. ille ve hement exultās hora q̄ ꝯdixerat ad eā venit secūqz ꝯcubuit ⁊ abscessit Theodora aūt ad seipam rediēs. amarissime flebat. ⁊ faciē suā pcutiebat dicens. Heu heu me. pdidi aīam meam. destruxi aspectuz decoris mei. Vir autē eius domū rediēs. ⁊ vxorē suā sic dsola tā ⁊ merentē vidēs. cām tn̄ nesciens. eā ꝯsola ri nitebat. Sz illa nullā ꝯsolatōz pcipe vole bat. Mane autē facto qddā mōasteriū mo nialiū adijt. ⁊ abbatissaz introgauit. an deꝰ qddam gue delictū qd die aduespascēte cō miserat scire posset. Cui illa. Nihil do abscō di potest. ⁊ deus scit et videt oē qd fit q̄cunqz hora illud cōmittatur Que flēs amare dixit Da mihi libꝝ scti euāgelij. vt sortiar memet ipam. Aperiēs repit. Qd scpsi scripsi. Redi ens ergo domū. dū quadaz die vir suꝰ abes set. comā suā pcidit. vestimēta viri assumēs ad qddā monasteriū monachoꝝ qd p. xviij miliaria distabat festinauit. ⁊ vt ibidez cum monachis recipetur petijt. ⁊ qd petijt impe trauit Interrogata de noīe dixit se theodoꝝ nūcupari. Illa vero officia oīa humiliter fa ciebat. ⁊ eiꝰ suitiū oībꝰ gtū fuit. Pꝰ aliqt er go annos abbas fratrē theodoꝝ vocauit. et vt boues coniūgeret ⁊ oleū de ciuitate affer ret precepit. Vir autē eius plurimuz flebat timens ne cū viro altero recessisset. Et ecce ā gelus dñi sibi dixit Surge mane ⁊ sta in via martirij petri apli. ⁊ que tibi obuiauerit. ipa tua vxor ē. Quo facto theodora cū camelis venit. ⁊ virū suū vidēs ⁊ recognoscēs. intra se dixit. Heu me vir bone meꝰ quantuz labo ro vt eripiar a pctō qd feci in te. Cum autez appropinqsset salutauit eum dicēs. Gaudas dñe meꝰ. Ille aūt eā penitus non cognouit Sed cū diutissime expectaret. et se deceptuz clamaret. facta est vox ad eū di. Ille q̄ te heri mane salutauit. vxor tua erat. B Tāte aūt scitatis fuit btā theodora vt mlta mira cula faceret. Nā et hoīez a bestia laceratum eripuit. ⁊ suis pcibꝰ suscitauit. Ipam qqz be stiā insecuta maledixit. q̄ subito mortua cor ruit. Dyabolꝰ aūt sctitatē suā ferre nō valēs eidē apparuit di. Meretrix p oībꝰ ⁊ adulta. re liqsti viꝝ tuū vt huc venires ⁊ me ꝯtēneres. Per vtutes meas tremēdas i te suscitabo pliū. ⁊ si te nō fecero crucifixū negare. non di cas q̄a ego suz. Ipa aūt signū crucis sibi edi dit et ptinꝰ demō euanuit. Quadā autē vice dū de ciuitate cū camel redirz. ⁊ in qdā loco hospitata fuissz. puella q̄dā nocte ad eā venit dicēs. Dormi mecū. Que cū respuerz iuit ad alteꝝ q̄ in eodē loco iacebat. Cū autē eiꝰ vent itumuisset. et de q̄ ꝯcepissz introgata fuisset ait Monachꝰ ille theodorꝰ dormiuit mecū. Natū igit pueꝝ ad abbatē mōasterij trāsmiserūt. Qui cū theodoꝝ increparet. ⁊ il le sibi indulgeri petet scapul suis pueꝝ ipo suit. ⁊ d monasterio piecit. Illa aūt abiecta. p. vij. ānos extra mōasteriū māsit. ⁊ de lacte pecoꝝ ifātē nutuit Diabolꝰ aūt tāte eꝰ patie iuidēs i spēm viri sui se trāsfigurauit. eiqz di xit. quid h ag dña mea. Ecce lāgueo p te nec aliquā ꝯsolatōz recipio. Veni ergo lux mea q̄a si cum viro alio iacuisti h tibi indulgeo. At illa credens virū suū esse dixit ad illum. Nunqz ampliꝰ tecū manebo. q̄a filius iohā nis militis iacuit mecū. et volo agere penitē tiam de eo qd in te peccaui. Et cum orasset. statim euanuit. ⁊ demonem fuisse agnouit. Altera iterū vice diabolus voluit eā tre re. Nā in similitudine ferarū terribilium de mones ad eam venerūt. ⁊ vir q̄dā instigans eas dicebat. Comedite meretcē hanc. Illa āt orauit et euanuerūt. Altera vice multitu do militū veniebat. quā pnceps precedebat ⁊ eū ceteri adorabāt. Dixerūtqz milites the odore. Surge ⁊ adora pncipē nrūz. Que rn̄ dit. dñm deū adoro. Qd cū pncipi nūciatuz fuissz. iussit eā adduci ⁊ tot tormētis affici. vt mortua putaret. Et postmod oīs turba eua nuit Alia iteꝝ vice vidit ibidē auꝝ mltuz q̄ signans se illd refugit. ⁊ do se recōmenda

uit. Altera etiã vice vidit q̃ndã ferẽtẽ canistrũ plenũ oĩ genere ciboꝝ ꝛ dicẽtẽ sibi. Bĩc ꝓnceps q̃ te cecidit. Tolle comede. qa nesciẽs fecit ℞. Illa ãt se sigunt ꝛ ptin⁹ euanuit. Cõpletis aũt.vij.ãnis. abbas patrẽz ei⁹ ꝓsidẽrãs eã recõciliauit. ꝛ cũ puero suo ĩ mõasteriũz introduxit. Ubi cũ duos postmoduz annos laudabiliter pegisset. puer accepit. ꝛ secũ illũ in cella sua clausit. Qđ cũ abbati reuelatum fuisset. misit q̃sdam monachos q̃ diligenti⁹ auscultarent qđ nam cum eo loqueretur Illa autem puer ãplexãs ꝛ vosculãs dixit. Fili mi dulcissime. tẽp⁹ vite mee venit. Reliquo te vo. ipsum patrem ꝛ adiutoꝛez habeas. Fili dulcissime ieiunijs et oratõnibus insistas ꝛ fratribus tuis deuote ꝑuias. Et ℞ dicẽs spiritũ tradidit. et in dño felicit obdormiuit. circa annos dñi. cccclxx. Qđ puer cernẽs plurimũ flere cepit. In ipsa ãt nocte visio abbati mõasterij mõstrata ẽ ĩ hũc modũ. Nuptie marie pabãt. ꝛ veniebãt ordines angeloruz ꝛ ꝓphaꝝ ꝛ martyrũ ꝛ oĩm sctoꝝ. Et ecce ĩ medio eoꝝ mulier sola gl̃ia ineffabili circũdata. ꝛ venit vsq; ad nuptias. ꝛ sedit super lectũ ꝛ oẽs astãtes adorabãt eã. Et ecce vox dicẽs. ℞ ẽ abba theodor⁹ q̃ falso đ puero accusat⁹ est. Septẽ tpa sup eã mutata sẽ. castigata est enĩ. qa cubile viri sui coinq̃nauit. Excitat⁹ aũt abbas ꝓcul⁹ cũ frib⁹ ad cellã ei⁹ iuit. ꝛ eã iã đfũctã inuenit. Et intrãtes ꝛ discoopiẽtes ipaz eẽ feiaz inuenerũt. Qđ visitq; abbas ꝑ patre puelle. q̃ eã ifamauerat. ꝛ dixit illi. Ubi filie tue mortu⁹ ẽ. Et auferẽs vestimẽtũ mulierẽ eẽ cognouit. Fact⁹ est igit timoꝝ magn⁹ sup oẽs q̃ ℞ audierũt. Angel⁹ aũt dñi abbati locut⁹ ẽ. Surge velociꝰ equũ ꝓscẽde ꝛ vade in ciuitatẽ. ꝛ si q̃s tibi obuiauerit assume ꝛ secũ adduc Qui dũ ꝑgeret. q̃dã vir currẽs sibi obuiauit. Quẽ cũ abbas interrogaret q̃ ꝑgeret. Ille aut. Qđ mulier mea mortua ẽ ꝛ vado videre eã. Et assũpsit abbas virũ theodore ĩ equũ. ꝛ venientes plimũ fleuerũt. ꝛ ipam cuz mltis laudib⁹ sepelierũt. Uir ãt ei⁹ cellã vxoris sue theodore accepit. ꝛ ibidẽ pmanẽs tãdẽ in dño obdormiuit. Puer aut theodore nutricẽ sequẽs oĩ moꝝ honestate pollebat. ita q̃ mortuo abbate monasterij in abbatez ipse vnanimiter est elect⁹.

LXXXVIII.

De sancta margaretha.

Margaretha dicitur a quadã ꝑciosa gẽma q̃ margarita vocat. q̃ gẽma ẽ cãdida ꝑua et vtuosa. Sic btã margaretha fuit candida p̃ virginitatẽ. pua p humilitatẽ. virtuosa p miraculoꝝ oationẽ. vtus aũt h⁹ lapidis de eẽ ꝑ sanguis effusionẽ. ꝑ cordis passionez. et ad spũs ꝓfortationẽ Sic beata margaretha habuit vtutẽ ꝑ effusionẽ sui sanguis ꝑstãtiã. qa ĩ suo martyrio ꝓstãtissima extitit. Cõtra cordis passionẽ. i. demõis tẽptationẽ per victoriã. qa ipa diabolũ superauit. Ad spũs ꝓfortationẽ p doctinã. qa p suã doctinã mltoꝝ aios ꝓfortauit ꝛ ad fidẽ xp̃i ꝓuertit. Cui legẽdã theotin⁹ vir erudit⁹ scꝑsit.

Margaretha de ciuitate ãthiochie filia fuit theodosij gẽtiliũ patriarche Hec nutrici tradit et ad adultã etatẽ veniẽs baptizat. ꝛ ppt̃ ℞ exosa patri plimuz babebat. Quadã igit die dũ iã annũ. xv. attigisset. ꝛ cũ aliis vginib⁹ oues nutrisset custodiret. ꝑfect⁹ olibri⁹ inde transitũ faciẽs ꝛ puellã tã speciosã ꝓsiderãs. mox in ei⁹ amorẽ exarsit. ꝛ pueros ad eã ꝓcit⁹ misit dicẽs. Ite ꝛ eã cõparebẽdite. vt si libera est eã mihi in vxorez accipiã. si ancilla ẽ eã mihi in ꝓcubinã habeaz. Cũ ergo e⁹ fuisset ꝓspectui ꝑtata. eã ꝺ genere suo ac noĩe ꝛ religiõe requisiuit. Illa aũt rñdit. se genere nobilẽ. noĩe margarethã. ac religiõe xp̃ianaz. Cui ꝑfect⁹. Buo ꝓma tibi recte cõueniũt. qa nobilis haberis. et pulcerrima margarita cõparis. sz tertiũ tibi ñ cõuenit. vt puella tã pulcra et nobil deũ habeat crucifixũ. Cui illa. vñ scis xp̃m fuisse crucifixũ. Et ille. Exlibris xp̃ianoꝝ. Cui margaretha. Cũ igit legat pena xp̃i ꝛ gl̃ia. q̃ secundum est vrã vt vnũ credatis ꝛ alteruz denegetis. Cũ aũt margaretha eũ spõte crucifixũ fuisse p redẽptiõe nrã assereret. sz nũc euz in etnuz viuere affirmaret. irat⁹ ꝑfect⁹ eaz in carcerez mitti iussit Seqnti aũt die eã ad se vocari fecit. eiqz dixit Vana puella miserere pulcritudis tue. ꝛ đos nrõs adora vt tibi bñ sit. Cui il-

la. Illū adorō quē terra ꝓtremiscit. mare formidat. ⁊ omnes creature timēt. Cui ꝓfectus Nisi mihi ꝓfētias. corpꝰ tuū faciam laniari Cui margaretha. Cristꝰ in mortem semetipsum ꝓ me tradidit. ⁊ ideo ꝓ xpō mori desidero. Tūc ꝓfectꝰ iussit eam in eculeū suspendi. et tam crudeliē ꝑmo virgis. deinde pectinibꝰ ferreis vsqz ad nudationem ossiū lamari. ꝙ sanguis de eius corpe tanqz de fōte purissimo emanauit. Flebāt aūt q̄ ibi aderant. ⁊ dicebant. O margaretha vere de te dolēꝰ qz corpꝰ tuū tam crudeliter laniari conspicimꝰ. O q̄lem amisisti pulcritudinem ꝓpter tuā incredulitatē. Tamen nūc saltē crede vt viuas. Quibꝰ illa. O mali cōsiliarij recedite ⁊ abite. Hec carnis cruciatio est aime salutio. Dixit qz ad ꝓfectū. Impudēs canis et insatiabilis leo. in carnē potestatē bēs sz aiaz xp̄s rebuat. Ꝓfectꝰ aūt faciē clamide opiebat nec tantā sanḡnis effusionē videre poterat. Deinde eā deponi fecit. et eā in carcerez recludi iussit. ⁊ mira ibi claritas fulsit. Ubi dū eēt orauit dñm vt inimicū q̄ secū pugnat sibi visibiliē demonstraret. Et ecce draco in manifestimꝰ ibidē apparuit. Qui dū eā deuoraturꝰ impeteret. signuz crucis edidit. ⁊ ille euanuit. Uel vt alibi legit os sup caput eius ponēs. et linguā sup calcaneū porrigēs. eaz ꝑtinꝰ deglutiuit. Sed dū eā absorbere vellz signo crucis se munuit. ⁊ ideo draco ꝑ virtute crucis crepuit ⁊ virgo illesa exiuit. Istō aūt qō dr de draconis deuoratione ⁊ ipi crepatione apocrifū ⁊ friuolū reputaī ¶ Bi abolꝰ itez vt eā decipe posz in spēm bonis se mutauit. Quē videns in oratione se dedit. et dū surrexisset. diabolꝰ ad eā accessit. ⁊ manū tenēs dixit Sufficiāt tibi q̄ fecisti. iam nunc cessa de mea ꝑsona. Illa aūt eū ꝑ caput appbendit. ⁊ sub se ad terrā dejecit. ⁊ sup cervicē eiꝰ dextrū pedē posuit. et dixit. Sternere subbe demō sub pedibus femine. Demō aūt clamabat. O beata margaretha supatꝰ suz. Si iuuenis me vinceret non curassē. ecce a tenera puella supatꝰ suz. ⁊ inde plꝰ doleo. q̄a patrꝰ et matr tua amici mei fuerūt. Illa vero eū coegit vt diceret cur venisset Qui se venisse ait vt sibi ꝑsuleret ꝙ monitis ꝑsidis obediret. Coegit q̄z vt diceret cur xp̄ianos tam mltipliciter tēptaret. Qui rñdit natale odiū sibi esse ꝓ viros vtuosos. et q̄zuis sepe ab eis repellat. tñ desiderio seducēdi ipe infestꝰ existit. ⁊ q̄a inuidet boi ō felicitate quā ipe amisit. q̄zuis eā recuparе nō possit. ipam tamen alijs auferre ꝓtendit. Addiditqz ꝙ salomon infinitā demonū mltitudinē in q̄dā vase inclusit. Ipꝰ mortē suā cū de illo vase demōes ignē mitterēt. ⁊ boīes ibi ō magnū eē thezaurū putarēt. vas ꝓfregerūt. et demones exeūtes aerē impleuerūt. His dictis ꝗgo pedez ꝑleuauit ⁊ dixit. Fuge miser. Et demō statī euanuit. Secura igit efficit. quia q̄ ꝓncipez vicerat. ministrū ꝑculdubio superaret ¶ Se quēti igit die quidā populū iudicī praesēt. et sacrificare ꝓtēnēs exuit. corpusqz facib⁹ ardētib⁹ cōburit. ita vt cūcti mirarēt quō tā tenera puella tot posset tormēta sustinere Deinde in vase magno pleno aq̄ ipam ligari et poni fecit vt ex penaz cōmutatione crescerz vis doloris. Sed subito terra ꝑcutit. ⁊ cūctis videntib⁹ ꝗgo illesa egredit. Tūc q̄nqz milia virorz credidrūt. ⁊ p noīe xp̄i capitalez ſnīam acceperūt. Ꝓfectꝰ aūt timēs ne alij ꝙerterent. ꝑcꝰ btām margaretbā decollari ꝑcepit Illa autē impetrato orādi spacio p se et suis ꝑsecutorib⁹. necnō ꝓ eiꝰ memoriaz agentib⁹ et se iuocātib⁹ deuote orauit. addēs vt q̄cūq3 in partu picturās se iuocaret. illesā plē emitteret. Factaqz est vox ō celo ꝙ i suis se nouerit petitionib⁹ exauditā. Surgēsqz ab oratōne dixit spiculatori. Frat tolle gladium tuū ⁊ ꝑcute me. Qui ꝑcutiēs caput eiꝰ vno ictu abstulit. et sic martirij coronā suscepit. Ipa assa est aūt. xiij. kl. augusti. vt in eius bistoria inuenit. Alibi legit ꝙ. vj. idꝰ iulij.

Be bac sctā ꝗgine sic dicit q̄dā sctūs. Beata margaretha. fuit timoris dei plena. iusticia ꝑdita. religione cōpta. cōpūctione ꝑfusa honestate laudabilis. patia singularis. nibil qz in ea ꝑtū religioni xp̄iane inueniebat odiosa patri suo. dilecta dño iesu xp̄o.

LXXXIX.

Be sancto Alexio

Alexiꝰ dicitur ab a

De sancto Alexio.

qō ē valde. et lexis qō est ꝓmo. Inde alexius quasi valde in ꝟbo dei robustus.

Alexi⁹ fuit filius eupheminani viri nobilissimi romanoꝝ. ⁊ in aula imp atoris ꝑmi. Cui tria milia pueroꝝ assistebāt. q̄ zonis aureis cīgebāt. ⁊ vestimē tis sericis īduebāt. Erat aūt ꝑfect⁹ eufemia nus valde mistico⁹. ⁊ singul' dieb⁹ in domo sua tres mēse paupib⁹ orꝑbanis viduis. et pegrinis pabāt. q̄bus strenue seruiebat. et bona ipse cū viris religiosis cibū in ti more domini capiebat. Cui vxor nomine a glaes eiusdē religionis ac ꝓpositi erat. Cuz aūt filiū nō haberēt. ad ꝑces tū suas dñs eis ꝓtulit filiū. ¶ Post quē ipsi de inceps ī castita te viuere firmauerūt. Tradit⁹ aūt puer libe ralib⁹ disciplinis. cū oīb⁹ pbie artib⁹ ipe flo reret. ⁊ iā ad puberē etatē venisset puella sibi ꝺ domo imperiali eligit ⁊ sibi ī ꝓlugē copu lat. Venit noxi q̄ cū spōsa sua suscepit secre ta silētia. Tūc sāct⁹ inuenis cepit spōsā suaz ī dei timore instruere. ac ipam ad virginita tis ꝓuocare pudorē. Be inde anulū suū au reū ⁊ caput baltbei q̄ cīgebat sibi ꝓuāda tra didit dicēs. Suscipe ħ ⁊ ꝟua donec deo pla cuerit. et dñs sit inter nos. ¶ Post ħ de suba sua accipies ad mare discessit. ascendēsq; oc culte nauē laodicīā vsq; deuenit. ideq; per gēs ī ediſſā ciuitatē sirie ꝑfect⁹ ē. vbi imago dñi nostri iesu christi sine humano opꝛe fac ta ī syndone habebat. Quo pueniens oīa q̄ secū detulerat paupib⁹ distribuit. ⁊ vestimē ta vilia induēs cū ceteris paupib⁹ ī atrio dei geītricis marie sedere cepit. Be elemosynis ꝺo quātū sibi sufficere poterat retinebat. ce tera ꝺo alijs paupib⁹ erogabat. Et vero pater de recessu filij plurimū ī gemiscēs. per vniuersas mundi ptes pueros suos misit q̄ eū inq̄rerēt diligēter Quoꝝ cū aliq̄ ad ciui tatē ediſſā veīssēt ab eo cogniti sed ipi eū mi me cognoscētes. eidē cū ceteris paupib⁹ ele mosynas tribuerunt. Quas accipiens deo grās agēs dixit. Grās tibi ago dñe. q⁹ a ser uis meis elemosynam recipe me fecisti. ¶ Re uersi aūt pueri nūciāt patri q̄ nusq̄z valeat repiri. Erat igit̄ sua a die sui recess⁹ saccuz in pauimēto cubiculi sui strauit. vbi eiulās lamētabiles voces dabat dicēs. ¶ Hic sp̄ūlue tu manebo. donec filium meū recupauero Spōsa ꝟo ad socrū dixit. Bonec audiā de spōso meo dulcissimo. ¶ star turturis solita ria tecū manebo. Cū igit̄ alexi⁹ in ꝓdicto atrio xvij. āmis maneret ī dei ꝑtio. imago tādēbtē ꝟginis q̄ibidem erat custodi eccl'ie dixit: Fac ītroire boiez dei q⁹ dign⁹ ē regno celoꝝ. ⁊ spūs ꝺi req̄escit sup eū ¶ Mā orō ei⁹ sic incēsū ī ꝓspectu dei ascēdit. Cū aūt custos de q̄ nā diceret ignoraret. iteruz ei dixit. Ille q̄ foris sedet ī atrio ipe ē. Tūc custos festin⁹ exiit. ⁊ ipm ī eccl'am ītroduxit. Qō factū dū cūctis innotescēret. ⁊ ab oīb⁹ venerari cepiss humanā gl'iam fugiēs inde recessit. ⁊ laodi ciā venit. Ibiq; nauē ascēdēs cū in tharsū ci licie vellet pgere. dispēsante deo nauis a vē tis pulsa ī romanū portū deuenit. Qō cernēs alexi⁹ ait ītra se. In domo patris mei igno tus manebo. nec alteri oneros⁹ ero. ¶ Patrē igit̄ a palatio redeūtē multitudine obseq̄ē tiū circūdatū obuiū habuit. ac p⁹ eū clama re cepit. Serue dei me pegrinū ī domo tua suscipi iubeas. ⁊ de micis mēse tue me nutri ri facias. vt tui q̄z pegrini dignet dñs misere ri. Qō audiēs pater ob amorē filij sui eū sus cipi iussit. ⁊ locū ꝑpriū in domo sua sibi ꝓsti tuit ⁊ cibum de mēsa sua sibi tribuit. ⁊ mini strū ꝑpriū delegauit. Ipe aūt ī orōnib⁹ ꝑse uerabat. ⁊ corp⁹ suū ieiunijs. ⁊ vigilijs ma cerabat. Famuli aūt dom⁹ ipm multiplicit deridebāt. ⁊ aquā vtēsiliū sup caput ei⁹ fre quēt fūdebant. ⁊ multas iniurias ei irroga bāt. Sed ipe ad oīa patiēs valde erat. Bece septē igit̄ ānos ī domo patris ꝑmansit ī. ig not⁹. ¶ Videēs ergo p. spūm q⁹ ad pro pinq̄ret termin⁹ vite sue. cartā cū atramēto petijt. ⁊ totū ordinē vite sue ibidem ꝓscripsit Bñica igit̄ die p⁹ missarū solēnia ī sanctua rio vox de celo ꝑsonuit dicēs: Venite ad me omēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis. ⁊ ego refici am vos. Qō audiētes omēs ī faciē suas trī ti ceciderūt. Et ecce vox scō dicēs. Querite boiem dei vt oret p roma. querēt⁹ illis. et mīme inuentib⁹ iterū dictū est. In domo eupheminani q̄rite. ¶ Req̄situs ille se nihil scire de hoc dicebat. Tūc impatores archadi⁹ et

bonoꝝ vna cū pōtifice inocētio ad domū pōcti viri venerunt. Et ecce mīster alexij ad dñm suū veīt dicēs. Uide dñe ne ille noster pegrinꝰ iit. qz magne vite ⁊ patie bō est. Cuꝛ rēs igīt euphemianꝰ eū defūctū repit. ⁊ vultū eiꝰ tāq̄z angeli rutilātez vidit. Voluitq̄z cartā quā in manu habebat accipe sed neq̄ uit. Exeunte igīt eo. cū ꝑ impatoꝛibꝰ ⁊ pōtificibꝰ retulisſz. ⁊ illi ad eū intrasſēt dixerunt. Quāuis peccatoꝛes simꝰ. regni tñ guberꝛnacula gerimꝰ. ⁊ ꝑ curā vniuersalē regimīs pastoꝛalē. Ba igīt nobis cartā vt sciamꝰ q̄ ea scripta sunt. Et accedēs pōtifex cartā ꝺ manu sua accipiebat. ⁊ ille eā statī sibi dimīsit. Fecitq̄z eā legi coꝛā oī ꝑplo ⁊ mīkitudine ⁊ ꝓpīpiꝰ. Et eufemianꝰ ꝑ audiēs. numio doꝛe ꝓturbatus obstupuit. et factꝰ exanimis resolutꝰ qz viribꝰ in terrā decidit. Cū vo alīq̄ntulū ad se redisſet. vestimēta sua scidit. ceꝛpitq̄z canos capitis sui euellere. barbā trabere. atq̄z semetipm discerpe. ac sup filij sui coꝛpus coꝛruēs exclamabat. Heu me fili mi. q̄ꝛe me sic ꝓtristasti. ⁊ p tot annos mihi doloꝛes ⁊ gemitus icussisti. Heu me miseꝝ. qꝛ te video bacūlū senectutis mee in grabato iacentē ⁊ nō loquētē mihi. Heu me qualē ꝑsolationē de cetero habere potero. Mater vo eius ꝑ audiēs q̄si leena rūpēs rete. ita scissis vestimētis ruēs. coma dissoluta. ad celū ocꝰlos leuabat. Et cū ꝑ nimia mīkitudie sctm coꝛpꝰ adire nō posſet. clamauit dicēs. Bate mihi viri aditū vt videā filiū meū. vt videā cōsolationē aīe mee. ⁊ q̄ suxit vbera mea. Et cū pueisſet ad coꝛpꝰ incūbēs sup illō clamabat. Heu me fili mi lumē ocꝰloꝝ meoꝝ quare sic nob fecisti. ⁊ tā crudeliē nobiscū egisti. Uidbas patrē tuū ⁊ me miseram lacrimantes ⁊ nō oñdebas teipm nob. Serui tui iniuriabanꝰ tibi ⁊ sustinebas. Et iteꝝ atq̄z iteꝝ ꝓsternebat se sup coꝛpꝰ. ⁊ nūc brachia sup illud expādebat nūc manibꝰ angelicū vꝛtum ꝓtectabat osculāsq̄z clamabat. Plozate me cū oēs q̄ adestis. qa p. xvij. ānos eū i domo mea habui. ⁊ nō cognoui qa vnicꝰ filiꝰ meꝰ eēt. Serui eiꝰ eū et ꝙuciabanꝰ ⁊ alapis pcutiebāt. Heu me. q̄s dabit ocꝰlis meis fontem lacrimaꝝ. vt plāgā die ac nocte doloꝛē anie mee. Sponsa vo eiꝰ induta veste adꝛiatica cucurꝛit ploꝛās et dicēs. Heu me. qz hodie ꝺ solata sū et a ꝑparui vidua. ⁊ ñ habeo i quez ꝓspicā. nec in quē ocꝰlos leuē. nūc ruptū est speculū meū. ⁊ perijt spes mea. Almō cepit doloꝛ q̄ finē nō hz. Populꝰ aūt audiēs ꝑ lacrimabiliē flebat. Tūc pōtifex cuꝛ impatoꝛibꝰ posuerūt coꝛpꝰ in honoꝛato feretro ⁊ duxerūt in mediā ciuitatē. ⁊ nūciatū est popꝰlo inuētū eē boiem dei. Quē ciuitas tota q̄reꝛbat. ⁊ omnes obuiā cuꝛrebāt sctō. Si q̄s autem infirmꝰ illō coꝛpꝰ sacratissimū tāgebat ꝓtinꝰ curabaꝰ. ceci visuꝝ recipiebant. demoniaci liberabanꝰ. ⁊ oēs infirmi q̄cunq̄z infirmitate tēti tacto coꝛpe sctō curabanꝰ. Impatoꝛes aūt tanta mirabilia vidētes. cepunt p se cū pōtifice lectū portare. vt et ipsi sāctifi carenꝰ ab eodē coꝛpe sctō. Tunc impatoꝛes iusserūt copiā auri et argēti i plateis spargi vt turbe occuparenꝰ amoꝛe pecuniaꝝ. ⁊ sinerent coꝛpꝰ sctm ꝓduci ad eccliaz. Sz plebs amoꝛe pecuniarū sepositō. magī ac magī ad tactū sacratissimi coꝛpis iꝛruebat. Et sic cum magno laboꝛe ad tēplū sctī bonifacij martyris illō tādē ꝓduxerūt. et illic p. vij. dies i dei laudibꝰ psistentes. opati sunt monumentū ex auro et gēmis et lapidibꝰ ꝓcioꝰ. in q̄ sanctissimū coꝛpꝰ cū magī veneratōe collocauerūt. Be ipō q̄z monumēto ita suauissimus odoꝛ fragauit. vt oībꝰ vidēt aromatibꝰ eē plenū. Obijt aūt. xvj. kl̄. augusti circa ānos dñi. cccxcviij.

XC A

De sancta maria magdalena.

Maria ītepꝛetatur amaꝝ mare. vel illūiatꝛ. aut illūinata Per h tria itelliguntꝰ tres ptes optie q̄s elegit. s. ps pnie. ps ꝓtēplatiōis inēne. ⁊ pars celestis gl̄e. Be q̄ triplici pte intelligit qđ di. dñs. maria optimā ptē elegit q̄ non auferet ab ea. Pria eni ps nō auferet rōne finis q̄ est ꝑsecutio beatitudinis. Scda rōne ꝓtinuitatis. qz ꝓtēplatio vie ꝓtinuabit cū ꝓtēplatiōe patrie. Tertia rōne sue eternitatis. Inq̄ntum igīt elegit optimā ptē pnie ꝺ amaꝝ mare. qz ibi mīkā amaritudinē habuit. qđ patz ex eo

q̄ tot lacrimas fudit q̄ inde pedes dñi lauit
Inq̄ntū elegit optimā ptē ꝓtēplationis inē;
ne ꝺr illūinatrix. q̄a ibi bauſit aude qđ poſt;
modū effudit abūde. ibi lumē accepit q̄ p9
modū ceos illustrauit. Inq̄ntū elegit opti;
mā ptē celestis gl'e ꝺr illūinata. q2 nūc illumi
nata eſt lumie pfecte cog̃tiois i mēte. z illūina;
bit lumie claritatis i corpe. Maria magdalena ꝺr
q̄si manēs rea. vl' magdalena intp̄tat mūita
vl' inuicta. vl' mag̃fica. p q̄ ſinuat q̄l'ſuit añ ꝓ
uerſionē. q̄l'in ꝓuerſiōe. z q̄l' p9 ꝓuerſionem.
Ma añ ãte ꝓuerſionē fuit manēs rea pobliga
tionē ad penā eēnā. In ꝓuerſiōe munita vl'
inuicta p pnie armataz. Optie enī oibus ar
mis pnie ſe munuit. q2 q̄t in ſe habuit oble
ctamēta. tot de ſe repit olocauſta. Ista9 ꝓuer;
ſiōz mag̃fica p g̃tie ſupabū dātiā. q2 vbi abū
dauit delictū ſupabūdauit et g̃tia.

Maria magdalena a magdalo ca;
ſtro cognoīata clariſſimis eſt ortā
natalib9 vtpote ex regia ſtirpe de;
ſcēdēt ib9. c9 pat' Syr9. mat' vo eucharia nūcu;
pata eſt. hꝫ cū frē ſuo lazaro z ſoꝛoꝛe ſua mar;
tha magdalū caſtrū qđ eſt ſcđo miliario a
nazareth. z bethaniā. q̄ eſt iuxta hierl'z. z ma
gnā hieroſolymoꝛ ptē poſſidēbat Que tamē
oīa inē ſe taliē diuiſerūt. q maria magdaluz
a q̄ et magdalena nūcupata eſt. lazar9 ptez
vꝛbis hierl'm. et martha bethaniā poſſedēūt
Cū aūt magdalena delicijs corpis ſe totā ex
poneret. z lazar9 pl9 militie vacaret. martha
p̄udēs ptes ſoꝛoꝛis et fratris z ſuaz ſtrenue
gubnabat. z milit9 z famul' ſuis ac paupe
rib9 neceſſaria miſtrabat. Oīa tñ hꝫ p9 aſcen
ſionē dñi vēdidēūt. z ad pedes apl'oꝛ ꝓcium
poſuerūt. Cū igit magdalena diuitijs abun
daret. q2 rerū affluentiā voluptas comes ſe
q̄t. q̄nto diuitijs z pulcritudine ſplēduit. tan
to corp9 ſuū voluptati ſubſtrauit. Vñ iaz p
ꝓpoīe pdito peccatꝛ ꝓſueuerat appellari

Sz cū xp̄s illic z alibi p̄dicaret. illa nutu ī
ſpirata diuino ad domū ſimōis lepſi vbi au
diuit eū diſcūbere ppauit. z nō audēs vt pec
catrix inter iuſtos comparere. retro ſecus
pedes domini manſit vbi pedes eius lacri;
mis lauit. capillis tſit. et vnguēto p̄cioſo pū
xit. Ma incole regiōis illi9 ppter vehemētiſſi
mū ſol' ardoꝛē vnguētis et balneis vtebant.
Cū q3 ſimō phariſe9 intra ſe cogitaret. q̄ni3
ſi hꝫ eēt ppha a peccatrice tāgi ſe neq̄q3 pmitte
ret. dñs illū de ſuperba iuſtitia redarguit. z
mlieri oīa pcta dimiſit' Hec ē igit illa maria
magdalena cui dñs tā mag̃ bñficia ꝓtulit.
z tāta ſigna dilectionis oñdit. Ma ab ea. vij
demonia expulit. in ſuo amoꝛe eā totaliē ac
cēdit. familiariſſimā eā ſibi ꝓſtituit. hoſpitā
ſuā fecit. z p̄curatꝛicē ſuā eā in itinere hē volu
it. z eā ſp dulciē excuſauit. Ma excuſauit eā a
pud phariſeū q̄ dicebat ipaz īmūdā. z apud
ſoꝛoꝛē ſuā q̄ dicebat ipam ociosā. z apud iu
dā q̄ dicebat eā pdigā. Lacrimātē videſ la
crimas ꝓtinere nō potuit. C9 dilectōne qua
drduanū fratrē ſuū reſuſcitauit. C9 amoꝛe
mar;tā ſoꝛoꝛē ſuā a fluxu ſangnis quē. xij. ā;
nis ꝑpeſſa fuerat lꝫauit. C9 mertis martil;
la ſoꝛoꝛis ſue famula vt illō tā beatū z tā dul
ce vbū. beat9 pēter q̄ te portauit ☞. exclamās
dicerz. dignā fecit. Ma p̄m amb. illa fuit mar
tha. z hꝫ ei9 famul'a. Hec ē inq̄z illa q̄ pedes dñi
lacrimis lauit. capill' terſit. z vnguēto pūxit. q̄ i tē
poꝛe grē ſolēnē pniam p̄mo fecit q̄ optimaz
ptē elegit. q̄ ad pedes ſedēs dñi vbū ei9 audi
uit. z dñi caput pūxit. q̄ iuxta crucē in domi
paſſiōe fuit. q̄ vnguēta parās corp9 ei9 vnge
re voluit. q̄ a monumēto diſcipul' recedenti
b9 ñ receſſit. cui xp̄s reſurgēs p̄mo apparuit. z
apl'oꝛ apl'az fecit B Ista9 aſcēſionē igit
dñi. ſ. āno. xuij. a paſſione. cū iudei ſtephanū
iā diu occidiſſēt. et ceteros diſcipl'os a iudee
finib9 eiecciſſēt. diuerſaꝛ gentiū diſcipl'i ſbeūt
regiōes. vbū dñi ibidē ſemiantes. Erat aūt
tūc tp̄is cū apl'is btūs maximin9 vn de. lxx;
ij. dñi diſcipul'. cui a btō petro maria magō.
fuerat cōmēdata. In hac igit diſpſiōe beat9
maximin9. maria magō. lazar9 frat' e9. mar;
tha ſoꝛoꝛ ipſius. z martilla pediſſeq̄ martbe.
necnō et beat9 cedoni9 q̄ cec9 a natitate erti;
terat. ſz a dño fuerat lꝫbat9. oēs hi iſiml' z p̄ſes
alij xp̄iani naui ab infidelibus ipoſiti. z pela
go ſine aliq̄ gubnatoꝛe expoſiti. vt oēs. ſ. iml'
ſubmergerent. diuiō tādē nutu marſiliā ad
uenerūt. Ubi cū nullos q̄ eos hoſpitio reci;
pe vellēt inuenirent. ſub q̄dā porticu q̄ fano
gētis illi9 ꝛre p̄erat moꝛabant. Cū aūt beata

ma.mag.vidret plz ad fanū pfluere vt idolī molaret alii rgēs vultu placido facie serena ligua dīcta.eos ab idolor culta reuocabat. ꝛ xp̄z pstātissīe pdicabat.ꝛ āmirati sūt vniuſi pre specie pre facundia.pre dulcedine elo; quentie illius. Nec mirum si os qđ tam pia et tam pulcra pedibus saluatoris infixerat oscula ceteris amplius vbi dei spiraret odo rem ¶ Post hoc autē aduenit pn; ceps prouincie illius cum vxore sua vt p ba benda pleidolis īmolaret.Cui magdalena xp̄m predicās sacrificia dissuasit. Intēa euo lutis aliq̄t diez curricul' apparuit in visu ma gdalena illi matrone dicens.Quare cuz tot diuitijs babū detis sanctos dei fame ꝛ frigo re mori pmittitis.addiditqz minas.nisi ma rito suo persuaderet vt sanctor inopiam sb leuaret.irā dei omnipotētis incurreret Ipsa autē viro suo visionem indicare timuit.Se quenti igitur nocte eidē similia dicens app ruit.sed adhuc viro suo ℔ indicare neglexit Tertio vo sub ītēpeste noctis silētio app ruit vtriqz fremēs ꝛ irata vultu igneo ac si to; ta dom⁹ arderet et ait.Dormis ne tyranne mēbrū patis tui satbane cū vipa cōiuge tua. q̄ tibi indicare noluit vba mea.Quiescis ne crucis xp̄i inimice.diuerſ ciboz generibus ventris tui refecta ingluuie et sanctos dei fa me et siti pmittis pire.Jaces ne ī palacio pā nis inuolutus sericis.ꝛ illos desolatos sine bospitio vides et preteris.Non sic inique non sic euades.nec impune feres q̄ tantum eis benefacere distuliſti.Sic locuta est ꝛ ab scessit.Cū qz matrona euigilās suspiraret et tremeret.viro suo eadē de cā suspirantı ait. Bñe mi vidisti ne somnū qđ vidi.Vidi in; quit.et admirari ꝛ pauere nō desino. Quid inde faciem⁹.Cui mulier.Vtiliſ est ei obtē perare q̄z irā dei sui quē predicat incurrere. Quappter ipsos bospitio receperūt.ꝛ eis ne cessaria ministrauerūt ℬ Cū aūt qđā die maria magdalena pdicaret.pdictus pn ceps dixit ei.Putas posse defēdere fidē quā predicas.Cui illa.Equidē illā defendere p sto sum vtpote q̄tidianis miraculis ꝛ pdica tiōe magistri mei petri qui rome presidet ro boratā.Cui pncepſ cū coniuge dixit.Ecce di ctis tuis poīa obtpare parati sum⁹.si a deo quem predicas nobis filium impetrabis.p pter boc inquit magdalena non remanebit Tunc beata maria magdalena pro ipsis do minum exorauit vt sibi filiū cōcedere digna retur.Cuius preces dominus exaudiuit.et matrona illa concepit Tunc vir ei⁹ cepit vel le pficisci ad petrū.vt pbaret si vt maria ma gdalena ō xp̄o predicauerat sic veritas se ba beret.Cui vxor dixit.Quid est domine Pu tas ne sine me pficisci.Absit.Te enī receden te recedā.te veniente veniam.te quiescēte q̄ escam.Cui vir ait.Non sic fiet domina.ete nim cum sis grauida.et in mari sint infinita pericula.de facili pclitari posses.Domi igi tur q̄sces et possessionibus nostris curam impendes.Econtra illa instabat.Femineuz nec mutans femina morem.Et cū lacrimis pedibus eius obuoluta qđ petebat tandez obtinuit.Maria ergo humeris eoz signuz crucis imposuit.ne eos antiquus hostis in aliquo ī itinere impediret.Hauē igit oībus necessarijs copiose onerātes.cetera q̄ habe bant in marie magdalene custodia reliquē tes pficisci ceperūt. Jāqz vnius diei ꝛ noctis curſu consūmato.cepit nimiū mare intume scere.ventus flare.ita vt oēs ꝛ maxime mrō na grauida et debilis.tā seua inundatōe flu ctuum quassati grauissimis angustijs vige rentur intātum q̄ in eā subito dolor partus irruit et inē angustias ventris ꝛ pssuras tpis filiū parturiēs expirauit.Mat⁹ igit puerul⁹ palpitabat.ꝛ māmillaz maternaz q̄rēs sola tia lamētabiles dabat vagi⁹.Prochdolor ꝛ natus est infans viu⁹ et matricida effect⁹ mor eū conuenit cū non sit q̄ vite tribuat alimentū.Quid faciet peregn⁹.cū et vxorez mortuā videat.et puez vagientē q̄rul' voci bus matris māmas appetentē Lamentaba tur plūs.ꝛ dicebat.Heu heu miser q̄d faci es.Filiū habere desideraſti.ꝛ matrē cum fi lio perdidisti.Hautē acclamabāt dicentes. Proiiciatur in mare ℔ corpus anteq̄z insul' peream⁹ Quādiu enī nobiscū fuerit ℔ quas satio nō cessabit.Et cū corp⁹ apprebēdissent vt illō in mare iactarēt.pcite inq̄t peregrin⁹ pcite.Et si nec mibi nec mrī pcere voluerit is

misereamī saltē puuli vagiētis. Sinite mo-
dicū et sustiete. si forte mulier p̄ dolore ī exta
si posita adhuc valeat respirare. Et ecce non
pcul a naui q̄daz collis apparuit. Quo viso
vtili⁹ eē credidit corp⁹ ⁊ puerulū illuc defer-
ri q̄z marinis beluis ad deuorādū dari. Et
vix a nautis p̄ce ⁊ p̄cio extorsit vt illic appli-
carēt Cūqz illic p̄ duricia foueā nō potuissz
effodere. in secretiori pte collis clamide sup-
posita corpus collocauit. ⁊ puerulū māmis
e⁹ apponēs cū lacrimis ait. O maria magda
lena. cur ad pditōnis ⁊ miserie mee cumulū
marsilie ptib⁹ applicuisti. Cur infelix āmoni
tiōe tua h̄ iter arripui Petisti ne deū vt mu
lier mea hac de cā cōcipet vt piret Ecce enī ꝯ
cepit. et pariendo mortem subijt. Cōceptus
qz ē nat⁹ vt peat cū nō sit q̄ enutrat. Ecce qd̄
p̄ce tua obtinui tibi cui oīa mea cōmēdaui.
deoqz tuo cōmēdo. Si potēs est memor sit
aīe matris ⁊ p̄ce tua misereat̄ ne peat natus
Tūc clamide sua corp⁹ cū puero circūqua-
qz operuit. ⁊ postmodū nauē ꝯscendit E
Cūqz ad petrū venissz petr⁹ ei obui⁹ fuit.
Qui viso signo crucis hūeris e⁹ affixo q̄s es
set. ⁊ vñ venisset sciscitat⁹ est. Qui oīa sibi p
ordinē narrauit. Cui petr⁹. Pax tibi fiat. bñ
uenisti. ⁊ vtili ꝯsilio credidisti. Nec moleste
feras si mulier tua dormit. si puul⁹ cū ea q̄e
scit. potēs enī est dñs cui vult dona donare.
data auferre. ablata restituere. ⁊ merorē tuū
in gaudiuz cōmutare. Petr⁹ aūt ip̄m hiero
solimā duxit. ⁊ oīa loca in q̄b⁹ xp̄s p̄dicauit.
miracl̄a fecit. locū etiā in q̄ pass⁹ est. ⁊ in q̄ ce
los ascēdit eidē oñdit. Cūqz de fide a petro
diligent̄ fuissz instruct⁹. biennij spacio iā ela
pso. nauē ascēdit repat̄are curās. Cū igit̄ na
uigarēt dño disponēte iuxta collē ī q̄ corpus
vxoris cuz puero positum fuerat puenerūt.
Qui p̄ce et p̄cio eos ad ibi applicādū īduxit
Puerul⁹ autē ibidē a beata maria magda
lena incolumis ꝯseruat⁹ frequēt̄ ad lit⁹ maris
pcedebat ⁊ ibidē vt pueroꝝ moris est cuz la
pillis et glareis ludere solit⁹ erat. Et cū appli
cuissz vidit puerulū more solito in litore ma
ris cū lapill̄ ludētē. ⁊ q̄d nā eēt admirari non
desinēs de scapha exilijt. Quē vidēs pueru-
l⁹ cū nūq̄z tale q̄d vidisset expauit ⁊ ad solita
matris recurrēs vbera occulte .b clamide
latitabat. Peregrin⁹ v̄o vt manifesti⁹ vidret
illuc accessit. ⁊ puerulū pulcerrimuz matris
vbera sugentē inuenit. Et accipiēs pueꝝ ait.
O btā ma. magd̄. q̄z felix eēm q̄z mihi cūcta
pspera aduenissent. si mlier respiraret. ⁊ me
cum repatriare valeret. Scio equidem scio
⁊ proculdubio credo q̄ tu que pueruz dedi-
sti. et in hac rupe per bienniū pauisti. potis
matrē suam prece tua p̄stine restituere sani
tati. Ad h̄ verba mulier respirauit et q̄si a so
no euigilās ait. Magni meriti es btā maria
magdal̄. et gl̄iosa. q̄ in part⁹ mei p̄ssuris ob-
stetricis īplesti officiū. ⁊ ī oīb⁹ nccitatib⁹ an
cille suitiū explesti Quo audito pegrinus ad
mirās ait. Uiuis ne vxor mea dilecta. Cui il
la. Uiuo equidem. Et nunc primo de pegri
natione de qua et tu venisti venio. Et sicut
beatus Petrus te hierosolimā duxit. ⁊ om
nia loca in quibus xp̄s passus est. mortuus
⁊ sepult⁹. ⁊ plura alia loca ostendit. sic ⁊ ego
vna cum beata maria magdalena duce et
comite vobiscum fui. et singula loca conspe
xi. ⁊ conspecta memorie commēdaui. Et in
cipiens omnia loca ⁊ miracula q̄ vir vidrat
adeo plene explicuit vt nec in vno articl̄o de
uiaret. Tūc pegrin⁹ recepta cōiuge ⁊ puero
nauī let⁹ ꝯscēdit. Et paulo p⁹ marsilie porti
bus applicuerūt. Et nauī egressi inuenerūt
beatā mariā magdalenā cū suis discipul̄ p̄
dicātē. Et ei⁹ pedib⁹ cū lacrimis prouoluti.
oīa que eis accidrāt narrauerunt. ⁊ a beato
maximino sacꝝ baptisma suscepunt Tūc in
ciuitate marsilie oīa idoloꝝ templa destruē
tes xp̄i ecclesias ꝯstruxerunt. ⁊ beatū lazarū
in eiusdē ciuitatis ep̄m vnanimiter elegerūt
Tādem diuīo nutu ad aquēsem ciuitatē ve
nerūt. ⁊ ppl̄m illū ad fidem xp̄i p multa mira
cula adduxerūt. Ubi etiaz beat⁹ maximin⁹ ī
ep̄m ordinat⁹ est F Interea btā ma
ria magdalena supne ꝯtēplationis auida.
asprimā heremuz petijt. et in loco angelicis
manib⁹ prepato p. xxx. annos incognita mā
sit. In quo q̄dem loco nec aquaruz fluenta.
nec arborū. nec herbarū erāt solatia vt ex h̄
manifestaret̄ q̄ redēptor noster ip̄am nō ter
renis refectionibus. sed tantum celestibus

epulis disposuerat satiare. Qualibet autez die ī septē horis canonicis ab āgelis ī ethera eleuabat̄. ⁊ celestiū agminū gl̄iosos cōcent⁹ etiā corpalib⁹ aurib⁹ audiebat. Uñ diebus singulis his suauissimis dapib⁹ satiata. ⁊ inde ꝑ eosdē angelos ad locū ꝓpriū reuocata corpalib⁹ alimētis nullaten⁹ īdigebat. Sacerdos autē quidā solitariā vitā agere desiderās. ad duodecī stadia loco eidē vicinā sibi cellaz locauit. Die igit̄ quadā dñs p̄dicti sacerdotis oculos aperuit. ⁊ corporeis oculis euidēter aspexit q̄lit̄ āgeli ad p̄dictū locū in q̄ beata maria morabat̄ descēdebāt. ⁊ eaz in ethera subleuabāt. ⁊ p⁹ hore spacium ad eūdē locū cū diuinis laudibus reuocabant Uolēs autē sacerdos tā admirabilis visiōis veritatē agnoscere. creatori suo p̄cibus se cōmēdās ad p̄dictuz locū audaci deuotiōe ꝓperabat. Cūqz ad vnius iactū lapidis appropinquaret. ceperūt ei⁹ crura resolui. ⁊ timore valido ipius p̄cordia medullit⁹ anhelare Cūqz retro rediret. ambulādi vsū crura cū pedibus simul p̄bebāt. Sed si verso tramite ad p̄dictū locū accedere conaret̄. toti⁹ eum languor corpis ⁊ hebetudo mentis modis oībus ꝓhibebāt. Intellexit igit̄ vir dei illd̄ ꝓculdubio celeste eē sacramētū. ad q̄d accedere humanū nō poterat expimentū. Inuocato igit̄ saluatoris nomine exclamauit. Adiuro te ꝑ dñm vt si homo es vl̄ aliq̄ rōnalis creatura q̄ ī illa spelūca habitas mihi rñdeas. ⁊ tui edisseras veritatez. Cūqz h̄ tertio repetisset beata maria magdalena ei respōdit Accede ꝓpi⁹. ⁊ omniuz q̄ desiderat aīa tua scire poteris vitatē. Cūqz ille tremēs vsqz ad medij spacij terminū appropinquassz. ait ad eū. Meministi ex euāgelio de maria illa famosa peccatrice q̄ pedes saluatoris lachrymis lauit. ⁊ capillis tersit. et suoꝝ delictoruz veniam ꝓmeruit. Cui sacerdos. Memini ⁊ pl⁹ q̄z trigīta ānoꝝ euoluta sūt curricula q̄ h̄ factū eē sācta credit et cōfitet̄ eccl̄ia. Ego īquit suz illa q̄ ꝑ. xxx. ānoꝝ spaciū oīb⁹ hominibus ignota ꝑmāsi. ⁊ sicut heri cernere tibi ꝑmissū ē. sic singul̄ dieb⁹ āgl̄icis maīb⁹ ī ethera subleuata. celestiū agminū dulcissimā iubilationē septenis vicib⁹ ꝑ sīgulos dies corporeis auribus audire ꝓmerui. Quia igit̄ a dño mihi reuelatū ē q̄ ex h̄ migratura sum seculo. beatū maximinū adeas. et ei h̄ studeas ītimare. Proxīo die resurrectōis dñice. tpe q̄ ad matutinuz surgere ꝯsueuit. oratorium sol⁹ īgrediat̄ ⁊ me illic ꝑ āgeloꝝ ministeriū īueniet ꝯsistētē. Sacdos aūt vocē ei⁹ velut vocē āgeli audiebat neminē autez videbat. Cōcit⁹ igit̄ beatū maximinuz adijt. ⁊ ei oīa ꝑ ordinē enarrauit. Sāct⁹ aūt maximin⁹ nimio replet⁹ gaudio. saluatori grās immēsas retulit. Et illa die ac hora vt sibi iussū fuerat oratoriū sol⁹ īgress⁹. vidit beatā mariā magdalenā ī choro stātez ī medio eoꝝ q̄ eā adduxerāt āgeloꝝ. Erat autē spacio duorū cubitoꝝ eleuata a terra stās ī medio āgeloꝝ. et extēsis maīb⁹ deū exorās. Cū aūt beat⁹ maximin⁹ ad eā accedere trepidaret. conuersa dixit ad eū Accede huc ꝓpi⁹ ne fugias filiā tuā pat̄. Appropīquāte aūt illo sic ī ipsius bti maximini legit̄ libris. ita vult⁹ dñe exꝯtinua ⁊ diut̄na visione āgeloꝝ radiabat vt facili⁹ sol̄ radios q̄z ipi⁹ faciē ītueri q̄s possz Conuocato igit̄ vniuerso clero et sacerdote p̄dicto. corp⁹ et sanguinez dñi ab ep̄o beata maria magdalena cū multa lachrymarū inūdatiōe suscepit. Deind̄ toto corpusculo ante altaris prostrato crepidinem. sanctissima illa aīa migrauit ad dñm. Post cuius exitū tant⁹ odor suauitatis ibidē remansit. vt ꝑ septē dies fere ab ingrediētib⁹ oratorium sentiret̄. Cui⁹ sanctissimū corp⁹ beatus maximinus diuersis conditu z aromatib⁹ honorifice sepeliuit. ⁊ post mortē suam iuxta ipam se sepeliri p̄cepit. G Egesippus aūt vel s̄m quosdā libros iosepb⁹ satis cū p̄dicta historia ꝯcordat. Ait enī in q̄daz suo tractatu q̄ maria magdalena post dñi ascensionem p̄ ardore charitatis christi et tedio qd̄ habebat nū q̄z hoīez videre volebat. Sed postq̄z ad aquēse territoriū venit. ī desertū abijt. et ibi. xxx. annis incognita māsit Ubi vt ait q̄libet die in. vij. horis canonicis ab angelis in aera eleuabatur. Addidit tñ q̄ sacerdos dū ad eaz venisset. reperit eā in cella clausam. Qui ad ei⁹ petitionē vestē sibi porrexit. Quaz induens ad eccl̄iam secum

iuit. Et ibi cōmuniōe ꝑcepta. eleuatis in oratione manib⁹ iuxta altare in pace quieuit.

Tēporibus autē karoli magni. scilz āno dñi. dcclxix. Girardus dux burgūdie cuz de vxore sua filiū habere non posset. larga manu res suas pauperib⁹ erogabat. ⁊ ecclesias multas ⁊ mōasteria ꝯstruebat. Cū ergo viceliacēse mōasteriū construxisset. misit ipe ⁊ abbas ipsi⁹ monasterij monachum quēdā cū decenti comitatu ad aquēsem ciuitatem. vt inde si posset beate marie magdalene reliquias transportaret. Ueniens igitur ꝑdict⁹ monachus ad ꝑdictā ciuitatē cum ipsā fundit⁹ a paganis destructā reperisset. casu qđdam inuenit sepulcruz. cui⁹ sculptura marmorea demonstrabat ꝙ corpus btē marie magdalene repositū intus erat. In ipso aūt sepulcro historia eius miro ope sculpta erat Nocte igitur illud effringens. assūptas reliquias ad hospitiū deportauit. In ipsa autē nocte beata maria magdalena eidem mōacho apparuit dicens. ne timeret sed ceptum op⁹ ꝑficeret. Rediēs igitur cū ad mediā leugā a mōasterio venisset. nullo mō inde reliq̄as mouere potuerunt. donec veniente abbate cū mōachis cū ꝓcessiōe honorifice sunt recepte. Miles quidā q̄ singulis annis ad corpus beate marie magdalene venire ꝯsueuerat. in ꝑlio occisus est. Qui duz in feretro a parentibus ploraret̄. magdalene pijs q̄relis opponebant. cur deuotū suū mori sine cōfessione et pnīa ꝑmisisset. Tunc subito q̄ defunctus fuerat. stupentib⁹ cunctis surrexit ⁊ sacerdotē ad se vocari ꝑcepit. Cūqz deuote cōfessus fuisset. ⁊ viaticū recepisset ꝑtinus in pace q̄euit Nauis quedam viris ⁊ fenimis onerata naufragiū ꝑtulit. Una autē femina cum esset pregnans. et se in mari periclitari ꝯspiceret. magdalenā inquantū poterat acclamabat. vouēs ꝙ si suis meritis a naufragio euaderet ⁊ filiū pareret. ipsuz ei⁹ monasterio condonaret Statimqz femina quedā specie ⁊ habitu venerāda ei apparuit que eā ꝑ mentū arripiēs ꝑiclitātibus alijs ī columē ad ripā perduxit. Illa autē postmodū filiū pepit. ⁊ votū suū fideliť adimpleuit.

Aiunt quidam mariā magdalenā spōsam fuisse iohannis euāgeliste. quā duxerat tūc qñ de nuptijs xp̄s eū vocauit. Ex h̄ ipsa indigna ꝙ scz spōsū suū sibi abstl'erat. abijt ⁊ omni voluptati se dedit. Sed quia congruum non erat vt iohannis vocatio damnationis sibi occasio fieret. dñs ad penitentiam ipsam misericorditer ꝯuertit. Et q̄a a sūma delectatione carnali eā remouit. ideo ipaz sūma delectatione spūali. q̄ est in dei amore ꝑceteris eā impleuit. Qđ ⁊ de iohe q̄dā fatēt ꝙ ideo dulcedine sue familiaritatis eū ꝑ ceteris decorauit. q̄a a ꝑdicta delectatione eum remouit. Hec autem falsa et friuola reputātur. Quia frat̄ albt⁹ in ꝓhemio sup euāgeliuz iohis ponit ꝙ h̄ sponsa de cuius nuptijs vocat⁹ fuit idē iohes in v̄ginitate ꝑmansit ⁊ in societate beate marie virginis matris xp̄i postmodū visa fuit. ⁊ tandem fine bono q̄euit Vir quidā oculoꝝ lumīe ꝓuat⁹. cum ad monasteriū viceliacēse causa visitādi corpus beate marie magdalene veniret. ⁊ suus ei ductor diceret se eccl'iam iā videre. ille magna voce exclamauit. O sancta maria magdalena vtinā aliquando videre merear ecclesiā tuā. Statīqz oculi ei⁹ sūt apti Quidā dū pctā sua in q̄dam cedula scripsisset. eā sub palla altaris btē marie magdal'. posuit. rogās eā vt sibi indulgentiam impetraret. Qui postmodū cedulam accipiens. peccata sua de ipsa cedula oīno deleta inuenit

Quidā dū ob pecunie exactionem in cōpedib⁹ teneret̄. mariā magdalenā in sui adiutoriū inuocabat Et ecce quadā nocte mulier q̄dam speciosa sibi apparuit. que vincl'a frangens et hostiū reserans. sibi vt fugeret īperauit. Qui se absolutuz vidēs ꝑtin⁹ inde aufugit. Cleric⁹ q̄dam de flādria stephanus noīe in tantā scelerū īmanitatez ceciderat ꝙ omīa exercens flagicia ea que salutis erāt ñ solū ñ facere sz nec audire volebat. In beatā tñ mariā magdal'. deuotionē magnā hñs ei⁹ vigiliā ieiunabat ⁊ festum colebat. Dum igitur e⁹ tumulū visitasset maria magdalena nec ex toto dormienti nec ex toto vigilanti tanq̄z mulier formosa lugubres gerens oculos et duoꝝ angeloruz dextra leuaqz sustentata ꝑsidio apparuit. eiqz dixit. Cur

queso stephane indigna meis meritis fctā repēdis. cur labiorꝫ meorꝫ īstantia nulla cōpūctione moueris. Exq̄ enī deuotionem in me habere cepisti. ꝑ te dn̄m sp̄ instanter exoraui Surge igit̄ ⁊ penitē neq; eī ego te d̄serā donec d̄o fueris recōciliat⁹ Ille igit̄ mox ī se īfūdi tātā grām sēsit. q̄ sc̄lo abrenūciās. religionē ītroiuit. ⁊ ꝑfectissime vite fuit In c⁹ morte visa ē maria magdalena iuxta feretrū cuz angel̄ astitisse. ⁊ e⁹ aīaz q̄si colūbā cādidā cū laudib⁹ ī celū sustulisse XCI A

De sancta Praxede.

Praxedis dicta q̄si viridis. a prasin qd̄ est viride inde praxedis q̄si prasin virēs qr viruit ⁊ floruit flore v̄ginitatis.

Praxedis v̄go fuit btē potētiane soror. q̄ fuerunt sorores sctī donati ⁊ thimothei q̄ ab apl̄is ī fide eruditi sūt. Que cū ꝑsecutiōe seuiēte mlt̄orꝫ xp̄ianorū corpa sepelissēt et facultates suas paupib⁹ erogassēt tandē ī pace q̄euerūt circa ānos dn̄i. clxv. sub marco ⁊ anthonio secūdo

De sctō Apollinari. XCII

Apollinaris d̄r apollēs ⁊ ares qd̄ ē v̄t⁹ q̄si pollens v̄tutib⁹. Vel d̄r ab appollo qd̄ int̄ ꝑtat̄ mirabil̄. et naris ꝑ quā intelligit̄ discretio. q̄si mirabil̄ discretōis vir. vel ab a qd̄ est sine ⁊ polluo. et ares v̄tus q̄si v̄tuosus sine pollutione viciorꝫ. A

Apollinaris petri apl̄i discipl̄s fuit ⁊ ab eo rauēnā de roma miss⁹ ē. vbi vxore t̄buni ab eo sanata ip̄az cum viro ⁊ ei⁹ familia baptizauit. Qd̄ q̄dē iudici nūciat̄. ⁊ ab eo apollinaris ꝑtin⁹ accersitur. Ductusq; ad tēplū iouis vt ibi īmolaret. cū diceret sacerdotib⁹ idolorꝫ aurꝫ ⁊ argentum idolis appēsū meli⁹ paupib⁹ dari q̄z añ d̄mones sic appēdi. ꝑtin⁹ capit̄ ⁊ fustib⁹ ces⁹ semiuiu⁹ relinq̄tur. Sed a discipul̄ collect⁹ in domo cuiusdā vidue. vij. mēsib⁹ refouet̄. Inde aūt venit ad cītatē classensē. vt quēdā nobilē mutū ibidē curaret. Cū aūt domū ingred̄retur. puella q̄dā īmūduz spūm hn̄s exclamauit dicēs. Recede hīc s̄ue dei. nā faciā te ligatis mānib⁹ ⁊ pedib⁹ de ciuitate extrahi Quaz apollinaris increpās ꝑtin⁹ demonē exire ex ea coegit. Cū igit̄ sup mutū nomē dn̄i inuocasset ⁊ curat⁹ fuisset. plusq̄z q̄ngēti homīes credid̄rūt Pagani aūt eū fustibus cesū ꝓhibebāt ne iesū noīaret. Ille v̄o in t̄ra iacēs clamabat. Quoniā ip̄e ver⁹ est de⁹. Tūc nudis pedib⁹ sup prunas eū stare fecerūt. Sed cū adhuc xp̄m ꝯstātissime p̄dicaret. extra vrbez eū ꝓiecerūt B Eo tp̄e duz rufus patricius rauēne filiā infirmā hr̄ēt. ⁊ ad eā sanandā apollinarē vocasset. mox vt domuz īgressus est defūcta est. Cui ruf⁹. Vtinā domuz meā nō introisses. dij enī magni irati sunt. ⁊ ⁊ filiā meā sanare noluerūt. Tu v̄o q̄d ei facere poteris. Cui apollinaris. Noli timere. tātū mihi iura q̄ si puella surrexerit. eā creatorē suū seq̄ neq̄q̄z ꝓhibeas. Qd̄ cū fecisset. fctā orōne puella surrexit. ⁊ nomē xp̄i ꝯfitens cū matre et magna mlt̄itudine baptisma suscepit ⁊ v̄go ꝑmāsit. Qd̄ audiens cesar scripsit ad p̄fectū p̄torij vt apollinarez aut sacrificare faceret. aut in exiliū mitteret. Prefectus igitur eū sacrificare nolētē fustib⁹ cedi fecit. ⁊ ī eculeo extensū torq̄ri mādauit. Vbi dum dn̄m ꝯstātissime p̄dicaret. aquā feruētē ī ei⁹ vulnerib⁹ recētib⁹ iactari iussit. et sic g̃ui pōdere ferri vinctū ī exilluz mittere voluit. Videntes aūt xp̄iani tātā īpietatez accēsi aīo in paganos irruerūt. ⁊ plusq̄z. cc. viros ex ipsis occiderūt. Qd̄ vidēs p̄fect⁹ abscondit se ⁊ apollinarē ī artissimū carcerē trusit. Deinde catenatū ī nauī posuit. ⁊ cū tribus cl̄icis euz sequentib⁹ in exiliū destinauit. Vbi solūmodo cū duob⁹ cl̄icis ⁊ duob⁹ militib⁹ ꝑiculuz tēpestatis euadēs ipsos milites baptizauit. Deinde rauēnā rediēs a paganis capit̄. ⁊ ad tēplū apollinis ducit̄. C⁹ simlacrū vidēs maledixit. ⁊ subito corruit. Qd̄ vidētes pontifices ip̄z tauro iudici p̄ntauerunt. Qui iudex cū filiū suū cecū illūiassz credidit. ⁊ ip̄z ānis q̄tuor ī suo p̄dio manere fec̄. Post hoc cū pōtifices apud vespasianum eū accusassent. iussit vespasian⁹ vt q̄cūq; d. js irrogaret iniuriam aut sacrificet. aut vrbe priuetur. Nō enī iustū est vt deos vindicem⁹. sz ip̄i de īimicis

suis se vlcisci poterūt si irascant. Tūc demo-
stenes patrici⁹ eū nolētē sacrificare cuidā cē
turioni iā xp̄iano tradidit. C⁹ rogatu ꝑgens
in vicū leꝑsoꝝ vt ibidē ꝓpter furorē gētiliuz
latitaret. a paganis insecut⁹ ē ⁊ vsqz ad mor
tē diutissime ces⁹. Ubi septē dies supuiuens
et discipl'os admonēs. spūm tradidit. ⁊ ibid
a xp̄ianis honorifice sepl't⁹ est sb vespasiāo
q̄ cepit circa ānos dñi. lxx. De h martyre
sic di. Amb. in p̄fatiōe Apollinaris dig̃ssim⁹
p̄sul a p̄ncipe apl'oꝝ petro rauennā mittit ie
su nomē incredul' nūciare. Qui duz illic mi
ra v̄tutū signa ꝯferret in xp̄o credētib⁹. seuis
v̄berū flagell' sepe ꝯterit. ⁊ senile iā corpus
ab impijs horrēdis cruciatib⁹ laniatur. Sz
ne de suis vexationib⁹ fideles trepidēt ī v̄tu
te dñi nrī iesu xp̄i signa apl'ica ꝑficit. P⁹ tor
menta puellā resuscitat mortuā. visum ꝯspi
cuū cecis reddit. ⁊ muto restaurat loq̄lā. ob
sessam a demonio libat. ꝯtagionē mūdat le
ꝓsi. dissoluta morbo pestifero sanat mēbra
portētū simlacri sil' cū tēplo deiecit. O dig̃ssi
mus admiratōne p̄conij pōtifex. q̄ cū pōtifi
cis dignitate apl'icā ꝓmeruit accipe ꝑtātem
O fortissim⁹ athleta xp̄i q̄ etatis iā frigescēte
calore ꝯstanter in penis iesū xp̄m mūdi p̄di
cat redēptorē.

De sctā Cristina XCIII.

Christīa quasi chris
mate vncta. Habuit enī balsamuz
boni odoris in conuersatione ⁊ oleū deuoti
onis in mēte. ⁊ bñdictōis ī ore A
Christina nobilissimis pētib⁹ orta. ī
tyro italie a prē suo ī q̄dā turri cuz
xij. pedisseq̄s collocata est. deos ar-
gēteos ⁊ aureos secū hñs Et cū pulcerrima
eēt ⁊ a mltis ī ꝯiugiū peteret. ꝑentes ei⁹ nul-
li eā volebāt ꝯcedere. volētes vt in d̄oꝝ cult'a
manerz. Ip̄a āt a spūsctō docta idoloꝝ sacri-
ficia abhorrebat. ⁊ incēsa dijs īmolāda in fe-
nestra abscōdebat. Ueniēti āt patri e⁹ pedis
seq̄ dixerūt. Filia tua dña nrā dijs nrīs īmo
lare ꝯtēnit. sz xp̄ianā se eē asserit. Pat' aūt ei
blādiēs ad deoꝝ cult'az eā ꝓuocabat. Cui il-
la. Noli me vocare filiā tuā. sz ei⁹ quē sacri-
ficiū laudis decet. Nō enī dijs mortalib⁹. sz
deo celi sac'ficiū offero Cui pat' mea filia ne v
ni deo tātū sac'ficiū offeras. ne tibi alij irascāt
Cui illa. Bñ locut⁹ es nesciēs v̄itatē. Offero
enī sacrificiū patri ⁊ filio ⁊ spūisctō. Cui pat'
Si tres deos adoras. cur etiā alios nō ado
ras. Cui illa. Tres illi vna deitas sūt. P⁹ h
cristina pat's sui deos ꝯfregit. ⁊ aurū ⁊ argē
tū pauꝑibus erogauit. Rediēs pater vt de-
os adoraret. sed ip̄os non inueniens ⁊ ab ā
cillis q̄d de illis cristina fecerit audiens ira-
tus eaz iussit expoliari. et a. xij. viris cedi ad'o
vt ip̄i ministri deficerēt. Tunc cristina patri
dixit. Sine honore ⁊ pudore ⁊ abominabil'
deo. qui me cedūt deficiūt. pete illis a dijs tu
is virtutem si vales. Tunc catenatam eam
in carcerem mitti iussit. Audiens hoc mat'.
vestimenta sua scidit. ⁊ ad carcerem pergēs
filie pedibus se ꝓstrauit dicēs. Filia mea cri
stina lumē oculoꝝ meoꝝ miserere mei. Cui
illa. Quid me dicis filiam tuā. Nescis quia
nomen dei mei habeo. Cūqz nil sibi ꝑsuade
re posset. ad virū redijt. et q̄d sibi rñderit īdi-
cauit. Tūc pater iussit eam añ t'bunal suum
duci. Cui dixit. Sacrifica dijs. sin autē mltis
afficieris supplicijs. ⁊ mea filia ñ diceris Cui il
la. Magnā mihi gratiā prestitisti. quia iaz
me non vocas filiā dyaboli. Qd autē de dy
abolo nascit' demon est. Tu es pater ipsi⁹ sa
thane. Tūc ille iussit carnes ei⁹ vngul' radi.
⁊ mēbra ei⁹ tenera disrūpi. Cristina autē de
carnibus suis accipiēs. in vultū patris ꝓie
cit dicēs. Accipe tyranne ⁊ carnē a te genitā
comede. Tūc pat' sup rotā eā posuit. ⁊ ignez
cum oleo supposuit. Sed flāma exiliēs mil-
le quingentos viros occidit. Pater autem
ei⁹ omnia hec magicis artib⁹ ascribēs ip̄am
iteꝝ in carcerem mitti fecit. ⁊ facta nocte ius-
sit pueris suis vt lapidē grandē ad colluz e⁹
ligarent. ⁊ in mare ꝓijcerent. Qd cum fecis-
sent. protinus angeli eaz assumunt. Christus
autē ad eam descēdit. et eaz in mari baptiza
uit dicēs. Baptizo te ī deo patre meo ⁊ ī me
iesu xp̄o filio ei⁹. ⁊ in spūsctō. Et cōmisit eaz
michaeli archāgelo q̄ eā ad t'rā adduxit Qd
audiēs pater frontē suam percutiens dixit.
Quibus maleficijs h facis. vt in mari male
ficia tua exerceas. Cui illa. Stulte et infe-

lix a xpo hāc accepi grām. Tūc in carcerē eā misit iubens vt in crastino debeat decollari

B Ipa āt nocte pat̄ su⁹ mortu⁹ ē inuētus Huic q̄dā iudex inīqu⁹ successit noīe eli⁹. q̄ cunā ferreā succēsā cū oleo resina ⁊ pice pari fecit. ⁊ cristinā ibidē iactari cunāq; a viris q̄ tuor agitari. vt citi⁹ ꝓsumeret. Tūc cristina deū laudauit. q̄ eā nup renatā; denuo vole bat vt infātulā in cunabilis agitari Tunc iu dex irat⁹ fecit radi caput ei⁹. ⁊ nudā p ciuita tē vsq; ad apollinē duci. Ubi idolo ipauit. ⁊ corruēs in puluerē est redactū. Qō audiēs iudex expauit. ⁊ spūm tradidit. Huic succes sit iulian⁹ q̄ fornacē succēdi fecit ⁊ cristinā in t⁹ iactari. Ubi p q̄nq; dies cū angelis cātās ⁊ deābulās illesa pmānsit. Qō audiēs iulia⁹ ⁊ magicis artib⁹ ꝑ ascribens duas aspides duas vipas. duosq; colubros ad eā dimitti fecit. sed ꝑ pētes ei⁹ pedes lingūt. aspides nil nocētes ad vba pēdēt. colubri collo se voluē tes sudorē lingūt. Julia⁹ āt incātator dixit. Nūq̄d ⁊ tu mag⁹ es. irrita bestias. Qō cuz faceret ꝑ pētes i eū ipetū fecerūt. ⁊ eū ptinus occiderūt. Tūc ꝑ pētib⁹ ipauit cristina. ⁊ ad deꝑtū locū ire fecit. ⁊ mortuū hoīem suscita uit. Tūc iulian⁹ māmillas ei⁹ p̄cidi manda uit. de q̄b⁹ lac p sanḡne fluxit. Deinde līguā eius p̄cidi fecit. Cristina vo neq̄q; loq̄lam amittēs. p̄cisurā lingue accipiēs. in faciē Ju liani piecit ⁊ oculū ei⁹ inde percutiens eū ex cecauit. Iratusq; iulian⁹ duas sagittas cir ca cor eius ⁊ vnā in latus ei⁹ dimisit. Et illa ꝑcussa spiritum deo tradidit circa ānos do mini. cclxxviij. sub dyocleciano. Requiescit aūt corp⁹ ei⁹ in q̄dā castro qō bulsenū voca tur int̄ vbē veterē ⁊ vitbiū sito. Tirus enim que iuxta castrū illō erat fūdit⁹ est euersa

XCIIII. A

Bestō Jacobo ap̄lo maiori.

Acob⁹ iste apostol⁹ dict⁹ est iacob⁹ zebedei. iacob⁹ fra ter ioh̄is. boanerges. i. fili⁹ tonitrui. ⁊ iacob⁹ maior. Dicit enim iacob⁹ zebedei. i. filius nō tantum carne. sed etiam nominis interpreta tione. Zebedeus interpretatur donans siue donatus. ⁊ beatus iacobus seipsum xpo do nauit p mortis martyriū. ⁊ a deo nob donatus est in spūalē prōnū. Dr aūt iacob⁹ frater ioh̄is. q; fuit ei⁹ frat̄ nō tātū carne. sed etiam mor; situdine. Ambo eni fuerūt eiusd̄ zeli. eiusd̄ studij. eiusd̄ voti. Eiusdē zeli. ad dn̄m vlciscendū. Cū ei samaritani xp̄m nō recipe; rēt. iacob⁹ ⁊ ioh̄es dixerūt. Uis dicim⁹ de; scēdat ign̄s de celo ⁊ ꝓsumat illos. Et eiusdē; studij ad discēdū. Unde isti p̄cipue fuerūt q̄ xp̄m d̄ die iudicij ⁊ alijs vēturis introgauerī Eiusdē voti ad obtinendū. q̄a sessionē ad de xterā et ministrā xp̄i ābo habere voluerūt. Dr fili⁹ tonitrui ratione sonore predicationis. q̄a malos terrebat. pigros excitabat omnes sua altitudine in ammirationē cōuertebat. Unde d. Beda de ioh̄e q̄ tā alte intonuit vt si aliquātulū alti⁹ intonuisset totus mund⁹ eū capere nō potuisset Dicit iacobus maior si cut alter minor ꝓximo rōne vocationis q̄n am ꝑius vocat⁹ est a xpo. Secūdo rōne fami liaritatis. q̄nā maiorē familiaritatem videt xp̄s habuisse cum isto q; cum illo. sicut patz q̄a ipm ad secreta sua admittebat. sicut fuit ad puelle resuscitationē. et ad gloriosā trāsfi gurationē Tertio rōne passionis. q̄a p̄m⁹ in ter ceteros ap̄los passus est. Sicut ergo dici tur maior alio ex eo q; p̄⁹ vocat⁹ est ad ap̄la; tus grām ita p̄t dici maior ex eo q; p̄⁹ voca; tus est ad eternitatis gl̄am.

Acob⁹ ap̄s fili⁹ zebedei p⁹ ascēsio; nē dn̄i dū p iudeā. ⁊ samariā predi caret. in hispaniā tādē iuit. vt ibi v; bū dn̄i semiaret. Sed dū ibi se ꝓficere nil vi deret. ⁊ solūmō ibidē. xx. discip̄los acq̄siuisset duos ex illis causa predicandi reliquit ⁊ alt; os septē secū assumens iterū in iudeā redijt. Magister autem ioh̄es beleth dicit q; tātū vnū ibi conuertit. Cū ergo in iudea vbū dn̄i predicaret. mag⁹ q̄dā noīe hermogenes cū pharisēis discipulū suū nomine philetū ad iacobū misit. vt ip̄m philetus cora iudeis ꝓ; uinceret q; sua p̄dicatio falsa esset. Sed cum ap̄s cora oib⁹ rōnabiliter eū ꝓuicisset. ⁊ mlta cora eo miracula fecisset. rediit philet⁹ ad her mogenē doctnam iacobi approbans ⁊ mira cula recitans. ac ei⁹ discipulū se velle fieri cō testās vt ipse similit efficeret discipulus per

De sancto Jacobo apl'o maiori.

suadēs. Tūc hermogenes irat⁹ arte sua magica ira eū īmobilē fec̄. vt se nullaten⁹ mouere posset di. Vbi⁹ si iacob⁹ tu⁹ te soluat. qđ cū pbilet⁹ iacobo p puer̄ suū nūciass̄. misit ad eū sudariū suū di. Accipiat sudariū ⁊ dicat. Bñs erigit eluos ipe solut cōpeditos. Statiq; vt đ sudario tact⁹ est solut⁹ a vicul' magicis artib⁹ hermogenis īsultauit. ⁊ ad iacobū ppauit. Irat⁹ hermog. demōes aduocauit. pcipiēs vt ipm iacobū victū cū pbileto adducāt. vt đ ipis se vidicz. ne discipli e⁹ deceto sibi au diāt talit īsultare. vēitel sāt ōmones ad iac. in aere vlulare cepūt di. Jac. apl'e di miſere nob. q; a añq; tēp⁹ nrūz aduenit iā ardem⁹. Quib⁹ iaco. ait. Ut qđ veīstis ad me Qui dixerūt. Hermog. misit nos vt te ⁊ pbiletū ad ipm ducerem⁹ Sz mox vt ad te veī⁹ āgel⁹ dei nos catheis igneis religauit ⁊ plīmū cruciauit. Quib⁹ iaco. exoluat vos āgelus dñi. ⁊ ad ipm redite ⁊ eū ad me victū adducite sz illesuz. Qui cū abissent a p̄hebēdentes hermog. man⁹ ei a tergo ligauerūt. ⁊ ipz sic vinctū ad iacobuz adduxerūt di. Misisti nos vbi incēsi sum⁹ ⁊ gnit cruciati. Dixitq; demōes ad iaco. Ba nob ī eū ptātē. vt possi⁹ tuas iniurias ⁊ nrā īcēdia vidicare. Quib⁹ ait iacob⁹ Ecce pbilet⁹ añ vos ē cur eū nō tenetis. Cui illi Nos ñ possū⁹ nec formicā q̄ in cubicl'o tuo ē manu ꝓtingere. Dixitq; iacob⁹ ad pbiletū. vt bona p mal' fm qđ x̄ps nos docuit reddā⁹. hermo. teligauit tu eū solue Solut⁹ hermogenes ꝓfusus stetit. ⁊ iacob⁹ apl's ei dixit. Uade liber quocūq; voluer̄s. Non enī discipline nostre est vt inuitus aliq̄s ꝓuertat. Dixitq; ei hermogenes. Ego noui tras demonū. nisi mihi aliq̄d dederis qđ mecū habeā occidēt me. Cui iacob⁹ baculū suū dedit. Ille autem p̄rexit. ⁊ oēs libros artis sue magice ad apl'um cremandos attulit. Jacobus aut̄ ne forte odor incēdij vexaret incautos. eos ī mari p̄jci fecit Ꝓiectis ergo libris. ad apl'm redijt. ⁊ plantas eius tenēs dixit. Miarū liberator accipe penitētem quē inuidentē ⁊ detrabētē actenus sustinuisti. Cepit igit̄ in dei timore pfectus eē. adeo vt vtutes plurime p eū fierēt. Uidētes aut̄ iudei hermogenē ꝓuersū. zelo cōmoti iacobū adierūt ⁊ cur iesum crucifixū p̄dicaret increpauerūt. Ille vo cū eis p scp̄turas aduentū x̄pi ⁊ passionem euidenter probasset. plurimi crediderunt. B Elbiathar vo pōtifex anni illius seditionē in populo excitauit ⁊ misso fune in collo apli ipm ad berodē agp̄a adduci fecit. Cū q; iussu eius ad decollandū duceret. qđā paralitic⁹ in via iacēs ad eū clamauit. vt sibi sanitatē cōferret. Cui iacob⁹ ait. In noīe iesu x̄pi. pro cui⁹ fide ducz ad decollandū. exurge san⁹ ⁊ bñdic creatorem tuū. Et statī sanat⁹ surrexit. ⁊ dñm benedixit. Scriba autez qui funez in collo suo miserat ⁊ trahebat noīe iosias hoc vidēs ad pedes eius se p̄iecit. et venia petēs se x̄pianū fieri postulauit. Qđ vidēs abiathar eū tenere fecit sibiq; dixit. Misi nomē x̄pi maledicteris cum ipo iacobo decollaberis. Cui iosias Maledict⁹ tu ⁊ maledicti oēs dies tui. Amen autē dñi iesu x̄pi sit benedictum in scla. Tunc abiathar os eius pugnis cedi iussit. ⁊ missa de eo legatione ad berodem impetrauit vt cū iacobo decollaretur. Cū autez ambo decollari deberent. iacobus a speculatore lagenā aque petijt. ⁊ ibidē iosiam p̄tin⁹ baptizauit. ⁊ statī capitis obtrūcatione vterq; martyriū ꝓsūmauit C Decollatus est autē beat⁹ iacob⁹. viij. kl'. apl'. in annūciatōe dñica ⁊. viij. kl'. augusti cōpostellā translat⁹ est. ⁊. iij. kl'. ianuarij sepult⁹. qa sepulcri eius fabrica fuit ab augusto vsq; ad ianuarium protelata. Statuit igitur ecclia vt festū ei⁹. viij. kl'. augusti in tēpore sez magis congruo deberet vniuersalit̄ celebrari. Decollato aut̄ iacobo vt iobes beleibait. qui bāc trāslationem diligenter exequit̄. discipuli eius corp⁹ nocte timore iudeoz rapientes nauī illō⁹ imposuerunt ⁊ sepulturā diuine prouidētie cōmittētes. nauim sine regimine conscēderūt ⁊ angelo domini duce in galiciā ī regno iupe aplicauerūt. Erat enī in bispania regia queda sic dicta noīe ⁊ merito vite. Deponētes igit̄ corp⁹ de naui sup q̄ndā magnū lapidē illō⁹ dposuerūt. Qui lapis mox vt cera corpori cessit et in sarcofagum corpori se mirabiliē coaptauit. Ingredientes igitur discipuli ad lupā dixerūt. Bñs iel⁹ x̄ps mittit ad te

corp⁹ discipuli sui vt quē noluisti suscipe vi uū. suscipias defūctū. Et narrantes ei mira culū q̄ter illō sine regimīe illuc aduenisset. locū ad ei⁹ sepulturā cōgruū petierūt. Qō dū regina audisset. vt dīc īdē Jobes beleth. eos in dolo ad quēdā virū crudelissimū. vel ꝑ alios ad regē hispanie destinauit. vt ei⁹ sup̄b cōsēsū hr̄ent. Qui eos cepit et ī carcerē recluſit. Cū aūt ille discūberet. ā gel⁹ dñi car cerē aperuit. et eos libere abire pmisit. Qō cū ille cognouisset. velociꝰ p⁹ eos milites q̄ eos caperēt destīauit. Cū aūt milites illi pontē trāsirēt. fracto pōte oēs in flumīe sūt submer si. Qō ille audiēs. pnīa duct⁹ sibi et suis metu ens misit p⁹ illos rogās vt ad se redirēt. et q̄c q̄d vellēt ad libitū impetrarēt. Illi aūt redie rūt. et ꝑm ciuitatis ad fidē dñi ꝙuerterunt Qō lupa audiēs vehemēter doluit. et redeū tibus ad se discipul⁹. et assensū reg̃ aperiētib⁹ illa rñdit. Accipite boues q̄s habeo ī tali lo co vel mōte. et plaustrū iūgite. ac cor⁹ dñi mi vr̄ deferte. et locū sicut volueritis edificate Hec aūt lupina cogitatiōe dicebat Sciebat enī boues tauros eē indomitos et siluestres et ideo putauit q̄ nō possent iūgi nec applica ri. vel si iūgerent huc illucq; discurrerēt. et sic curꝰ dissiparēt. et cor⁹ deiscerēt. et ꝑpos nes carēt. Sed nō est sapia cōtra deū. Illi aūt doluꝰ ei⁹ nō cogitātes mōtē ascēdūt. et draconem quēdā spirātem et ī eos irruētem cruce op posita per medium vētrem scīdūt. Facto etiā signo crucis super tauros. velut agni subito māsuescūt. et eos iūgētes cor⁹ scti iacobi cū lapide sup̄ quē positū fuerat ī curꝰ posuerūt Boues aūt sine alic⁹ regimīe cor⁹ in medi um palaciū lupe ꝺtulerūt. Qō illa audiens et stupēs credidit. et xp̄iana effecta oīa q̄ petie rūt tribuit. et palaciū in eccl̄iam scto iacobo dedicās magnifice ipam dotauit. et ī boīs opi bus vitā finiuit Vir q̄dā noīe bernardus de ep̄atu mutinen̄. vt ait calixt⁹ papa. duꝰ ca ptus et catenatus in pfūdo turris posit⁹ eēt et semp beatū iacobū inuocaret. apparuit ei sctūs iacob⁹ dicēs. Veni seqre me in galiciā Et ꝑfractis catenis cū disparuiſſ. ille vicul ad collū suspēs ad sūmitatē tris pscēdit. et in de sine alīq̄ lesione vnicū saltū fecit. cū tamē turris .lx. cubitoꝝ altitudinē posſideret.

Quidā vt ait Beda. cū enorme peccatū plurimū cōmisisset. et ep̄s pfitentē absoluere timuisset. boīem illū cū cedula in qua illud peccatū scr̄ptū erat ad sanctū iacobum misit Cū ergo in festo eius dē cedulā sup altare po suisset. et sctūm iacobū vt illō peccatū deleret suis meritis exorare cedulaꝝ postmodum aperuit. et pen⁹ deletū inueniens deo et scto iacobo grās reddidit et factū oībus publica uit Trigita viri de lotorungia. vt ait ybt⁹ bisūtin⁹ circa annū dñi. M̄. lxx. ad sctūm ia cobū pperantes oēs vno excepto fidem sibi mutui ꝓmiserūt. Un⁹ igitur illoꝝ ifir mat⁹. xv. dieb⁹ a socijs expectat. sed tandez a cūctis relinq̄t. et a solo illo q̄ fidē nō pmisꝑat ad pedē mōtis scī michael⁹ custodit. Qz adue sperascēte die morit. Uiuus aūt ꝓp̄ illi⁹ lo ci solitudinē et ōfūcti pñtiam et īminētez no ctis caliginē et gētis barbare feritatē valde ti muit. Sz statī beat⁹ iacob⁹ in specie eq̄tis si bi apparēs et eū ꝑsolās ait. Trade mihi bunc mortuū. et tu ascēde p⁹ me sup̄ equū. Sicq; illa nocte añ solis ortū dietas. xv. pagētes ad mōtem gaudij q̄ est dimidia leuga circa san ctū iacobū puenerūt. ibiq; sctūs iacobus v trūq; deposuit. precipiēs vt canonicos sācti iacobi ad sepeliendū pegnū mortuū ꝙuoca ret. et suis socijs diceret. q̄ ꝓpter fidē fractaꝝ eoꝝ pegnationi nil valeret. Qui iussa comple uit. et stupētib⁹ socijs de eius itinere ea que sanctus iacobus dixerat intimauit. E

Theutonic⁹ q̄dā vt ait calixt⁹ papa. cū fi lio suo circa annū dñi. M̄. xx. ad sctūm iaco buꝝ pgēs. et in vibe tholosa grā hospitādi di uertens. ab hospite inebat. et ab eo in malba argēte⁹ ciph⁹ absc̄ondit. Mane igit̄ exeuntes q̄si latrones insequēs reuocauit. et q̄ ciphuꝝ argēteū furati fuerūt eis dē obiecit. Cui cum dicerēt q̄ punire eos facerꝝ si apd eos ciphū inuenire posset. et cū apta malba inuēt⁹ fuis set. ptin⁹ ad iudicē rapiunt. Bona ergo sētē tia omnia q̄ habebāt hospiti tradunt. et vn⁹ eoꝝ ad suspendiū iudicat. Sz cū pater ꝓ filio. et filiꝰ ꝓ patre mori vellet. tandē filiꝰ su spendit. et pat ad sctūm iacobuꝝ merēs pgre dit. Igit̄ p⁹. xxxvj. dies rediēs et ad cor⁹ filij

diuertens.sup eũ lamẽtables voces ꝓmebat Et ecce filiꝰ suspẽꝰ ꝓsolari cepit ipm d.Bulcissime paꝰ ne fleueris.qꝫ nunqꝫ mihi sic bñ fuit.ꝙniã hucusqꝫ sctũs iacobꝰ me sustentat ꝫ celesti dulcedine refocillat Qđ paꝰ audiẽs ad vbẽ cucurrit.ꝫ veniẽtes ꝑ̃ filiũ pẽgni columẽ đposuerũt.ꝫ hospitẽ suspẽderunt.

¶Refert hugo đ sctõ victore q̃ cuidã pẽgno ad sctũm iacobũ pgẽti dyabolꝰ in spẽ sctĩ iacobi apparuit.ꝫ đ miseria pñtis vite plura cõmemorãs felicẽ se eẽ si obbonorem suum se necaret asserut Qui mox gladiũ arripuit ꝫ ptinꝰ seipꝫ occidit.Et cũ ille in cꝰ domo bospitatꝰ fuerat suspectꝰ haberet.ꝫ mori plũmũ formidaret.ptinuo q̃ mortuꝰ fuerat reuixit, asserẽs q̃ dñs demõ q̃ mortẽ suaserat ad supplicia ipm duxissꝫ.beatꝰ iacobꝰ mox occurrit et ereptũ ad thronũ iudicis deduxit.ꝫ accusantibus demonibꝰ vt vite restitueret obtinuit Quidã iuuenis đ terratorio lugdunen̄.vt narrat hugo abbas cluniacen̄,qui ad sctũm iacobũ frequẽter cũ deuotõe magĩre solebat.q̃dã vice dñs illuctẽdere vellet.nocte illa in fornicationẽ lapsꝰ est ¶Pergẽti igĩ nocte q̃daꝫ dyabolꝰ in spẽ sctĩ iacobi appuit di. ¶Hosti q̃ sũ ¶Negãti illi dixit dyabolꝰ Ego sũ iacobus aplꝰ quẽ singulis annis visitare consueuisti.Scias q̃ multũ đ deuotõe tua gaudebã.sed nup de domo tua egrediens in fornicationẽ incidisti.ꝫ nõ confessus ad me accedere ꝑ̃ sisti.quasi tua pẽgnatio deo ꝫ mihi placere possit.¶Non sic expedit.sꝫ quicũqꝫ ad me pẽgnando venire desiderat.ꝑ̃s pctã sua p confessionẽ debꝫ pãdere ꝫ pꝰ pẽgnãdo eadẽ cõmissa punire. Et bis dictis demon euanuit.Tũc iuuenis anxiatꝰ.domũ suã redire.ꝫ peccata sua ꝓfiteri.đinde iter reincipe disponebat.Et ecce diabolꝰ apparẽs itez̃ in specie aplĩ ꝟ oĩno dissuasit,asserẽs q̃ peccatũ illud nullo mõ sibi remitteret.nisi penitꝰ genitalia sibi mẽbra secaret.beatior aũt forꝫ si se vellꝫ occidere.ꝫ pꝰ noie martyr eẽ.Juuenis igĩt nocte socijs dormientibꝰ gladiũ accipiens genitalia sibi ꝑcidit.Deinde eodẽ cultro se p vẽtrẽ trãsfixit.Expgefacti socij ꝟ vidẽtes.et plũmũ formidãtes,ptinꝰ aufugerunt. ne suspecti de homicidio haberẽtur. Verũz cũ fouea ei pararet.q̃ fuerat defũctꝰ reuixit. et cũctis fugientibꝰ ꝫ stupẽtibꝰ q̃ sibi acciderãt enarrauit dicẽs.Cũ me ad suggestionẽ demonis occidissẽ.đmones me capiẽtes vsus romã deducebãt.Et ecce pꝰ nos btũs iacobus ptinꝰ cucurrit.ꝫ demones de fallacia plũmũ increpauit.Cũqꝫ adiuice diutꝰ discertarẽt.cogẽte btõ iacobo ad qđã pratũ venimꝰ.vbiꝰgo btã cũ multis sctis colloquẽs residebat.Cui cũ btũs iacobꝰ ꝑ me q̃ quisꝰ fuissꝫ.illa plũmũ demones increpauit.ꝫ me vite restitui precepit.Beatꝰ igĩt iacobꝰ me suscipiẽs vite reddidit vt videris.¶Đtriduum ergo solis in illo cicatricibꝰ remanẽtibꝰ iter arripuit.ꝫ inuẽtis socijs oĩa ꝑ ordinem enarrauit. ¶Francꝰ q̃dã vt ait calixtus papa circa annũ dñi.m.c.cũ vxore et filijs ad sctũm iacobũ ibat.tũ volẽs mortalitatẽ que erat in frãcia fugere.tũ sctũm iacobũ cupiẽs visitare.Qui cũ ad vbẽ pãpilonaꝫ venisset vxor eiꝰ ibidem obijt.ꝫ bospes totã illiꝰ pecuniã sibi cũ iumento quo vebebant pueri vsurpauit.ille aũt desolatus incedens.puerosq̃ quosdam in humeris portauit.quosdaꝫ ad manũ trabebat Cui vir cũ asino cõpassione cõmotus occurrẽs.sibi asinum cõmodauit vt super illum pueri veherentur.Qui cũ ad sctũm iacobum pueniss̃et eidẽ vigilãti ꝫ orãti sctus iacobus apparuit.ꝫ an se cognoscerꝫ requisiuit..Cui negãti ait.Ego sum iacobꝰ aplꝰ.q̃ tibi meũ asinũ cõmodaui.ꝫ iteruꝫ accõmodo reuertenti.Sꝫ scito ꝓnoscẽs q̃ bospes tuꝰ de solario corruẽs morieꝰ.ꝫ omnia que tibi abstulerat rehabeb.Que cũ oĩa cõtigissent.ille domũ letꝰ rediit ꝫ pueris de asino depositis asinꝰ statim disparuit Quidam mercatorꝫ a q̃dã tyrãno iniuste spoliatꝰ in custodia tenebaꝰ.q̃ deuote sctũm iacobũ in sui auxiliũ inuocabat.Cui sctus iacobus vigilantibꝰ custodibꝰ apparuit.ꝫ vlqꝫ ad turris sũmitatẽ ipm ꝓduxit Statiqꝫ turris a bo se inclinauit q̃ ipiꝰ sũmitas terre equalis fuit. de qua sine saltu descendens solutus recessit Quẽ custodes insequentes licet iuxta eũ pgerent.tamẽ ipm videre nõ poterãt. ¶Buz tres milites vt ait vbertus bisũtinus lugdunen̄.dyoc.ad sctũz iaco.pgerent.vnꝰ eoꝝ q̃

dam muliercula rogatus sacculū ipi⁹ amo-
re sancti iacobi sup equū suū portabat. De
inde quendā infirmū in via deficientem iue
niens. ipm sup equum posuit. et infirmi bur
donem cum sacculo mlieris accipiēs equū
pariter sequebat. Sed feruore solis et labo
re itineris fractus cū galiciaz aduenisset ifir
mitate grauissima laborauit. Cūqz a socijs
de salute aīe rogaretur. ille trib⁹ dieb⁹ extitit
mutus. sed q̄rto die socijs ei⁹ mortē expectā
tibus g̃uiter suspirās ait. Grās deo ⁊ sctō ia
cobo. qr ei⁹ sū meritis liberat⁹. Cum enī q
monebatis facere vellē. demones ad me v
nerūt me tā grauit ꝯstringētes. vt nihil qd
ad salutē aīe ptineret aliquaten⁹ loq̄ possem
Vos q̄ppe audiebā. sed prsus rn̄dere nō po
terā. Nūc autē sanct⁹ iacob⁹ huc intrauit. fe
rens in sinistra manu sacculū mulieris ī de
xtera baculū paupis. q̄s in via adiuueram.
ita vt burdonez p lācea ⁊ sacculū p scuto ha
beret. et demones q̄si irat⁹ aggrediēs eleua-
to baculo terruit. ⁊ in fugā ꝯuertit. Nūc er-
go ecce beati iacobi gratia me liberauit. ⁊ lo
quelā restituit. Vocate ergo sacerdotez ad
me. q̄ diu in hac vita eē non possum. Et con
uersus vni eoꝝ dixit Amice noli amodo do
mino tuo militare. qr veraciter ē damnatus
⁊ mala morte in primo moritur⁹. Sepulto
autem socio cū ille dn̄o suo h̄ dixissz. ille pro
nihilo hoc ducens. et se emēdare ꝯtēnens. p⁹
modicū lācea in bello ꝯfossus interijt. G

Cū cuidā viro de vizilaco vt ait calixtus
papa ad sctūm iacobū pperanti pecunia de
fecisset. ⁊ ille mendicare erubesceret. sub q̄dā
req̄escens arbore somniabat. q̄ sanct⁹ iaco-
bus eū pascebat. Euigilans igit̄ subcinerici
um panē ad caput reperit. de q̄ q̄ndecim di
ebus vixit. quousqz ad ppa remeauit Sīgu
lis enī diebus sufficient̄ bis de eo comedens
sequēti die ipum in sacculo integrū inuenie
bat. Refert calixt⁹ papa q̄ ciuis q̄dā bar
chinone vrbis. circa annū dn̄i. M.c. ad san-
ctum iacobū veniēs h̄ solū postulasse d̄r. ne
deinceps ab aliq̄bus hostibus capet̄. Redi
ens igit̄ p siciliā in mari a sarracenis capitur
⁊ pluries ab eis p nūdinas vendit̄. sed tamē
semp catene q̄bus ligat⁹ fuerat soluebātur.

Cū autem iam. xiij. vicib⁹ venditus fuisset. ⁊
duplicibus cathenis astrict⁹ eēt. ⁊ ille btūm
iacobū inuocaret. sanct⁹ iacobus eidē appa-
ruit dicens. Quoniā in eccl̄ia mea ꝯsistens
postposita salute anīe. libationem tantū cor
poris postulasti. ideo in h̄ pericula incidisti
Sed qr dn̄s misericors est. misit me vt te re
dimā. Statīqz ruptis cathenis. p terras et
castellas sarracenoꝝ ptē quādā catene in te
stimoniū h⁹ miraculi ferēs ad terrā suā cun
ctis vidētib⁹ et stupētib⁹ redijt. Cū enīz eum
aliq̄s cape volebat. visa catena territ⁹ ptin⁹
fugiebat. Sed cū leones alieqz fere in euz p
deꝑta gradientem vellent insurgere. mox vi
sa catena ꝯcutiebant̄ terrore nimio. ⁊ ī fugaz
ptinus vtebant̄ Anno dn̄i. M.ccxxxviij
in vigilia sctī iacobi in q̄dam castro qd̄ dici
tur pratū int̄ florētiā et pistoriū sito. iuuenis
q̄dam rustica quadā simplicitate deceptus
in segetes tutoris sui ignē apposuit. eo q̄ he
reditatē suam sibi vsurpare volebat. Tent⁹
igitur et ꝯfessus. ad caudā equi trahendus
incendio adiudicatus est. Qui peccatū con
fitens ⁊ sancto iacobo se deuouens. cum su
per terram petrosam in sola camisia diuti⁹
tractus fuisset. nec in corpore nec in camisia
sensit aliquā lesionem. Tandē ad palū liga-
tur. lingna vndecūqz ꝯgerūt̄. igne supposito
lingna et vincula cōburunt̄. sed ipo sēp bea-
tū iacobū inuocāte. nec in camisia nec ī cor
pore aliq̄ lesio reperit̄ Quē dū ī ignem vellēt
iterato iactare a ppl̄o eripit̄. et de⁹ ī apl̄o suo
mag̃fice collaudatur.

XCV A

De sancto Christofero

Christofer⁹ ante ba
ptismū dicebat̄ repb⁹. sz postmod̄
christoferus dict⁹ est q̄si xp̄m ferēs ex eo. scz
q̄ xp̄um q̄ttuor modis portauit. s. ī hūeris p
traductiōz. ī corpe p maceratiōz. ī mēte p de
uotiōez. ī ore p cōfessiōem siue predicatiōez

B

Christofer⁹ genere chananeus pce-
rissime stature vultuqz terribil̄ erat
⁊. xij. cubitos ī lōgitudīe possid̄bat
Qui vt ī quibusdam gestis suis legit̄ cū sta

retcū q̄dam rege chananeoꝝ.venit sibi ī mē
tem vt maiorem principem qui in mūdo es-
set quereret.et ad eūdē secū morat⁹ acced
ret. Venit igitur ad quēdam maximū regē
de q̄ generalis fama habebatur q̄ maiorem
mūd⁹ pncipem nō haberet. Quez rex vidēs
libēter recepit.et in sua curia manere fecit.q̄
dam aūt vicetoculator q̄dam cantionez co-
ram rege cantabat.in q̄ frequenter diabolū
nōiabat. Rex autem cuz fidem xp̄i hēt.qñ
cūqz diabolū nōiari audiebat ptin⁹ in facie
suā crucis sīgculuz impmebat. Qđ videns
christofer⁹ plīmū admirabat cur ℔ rex age-
ret.et q̄dam hmōi signū sibi vellet. Cū autē
de hac re regē inrogaret.et ille ℔ sibi mani-
festare nollet.rūdit christofer⁹. Nisi ℔ mihi
dixeris tecū vlteri⁹ nō manebo. Quappter
coact⁹ rex dixit ei. Qñcūqz diabolū nomina
ri audio.℔ signo me munio.timēs ne in me
potestatez accipiat mihiqz noceat. Cui chri
stofer⁹. Si diabolū ne tibi noceat metuis.
ergo ille maior⁹ z potētior te eē cōuincit. quē
tu intātū formidare pharis. Frustatus igit
sum spe mea.putās q̄ maiorē z potētiorem
mūdi dn̄m inuenisse. Sed iā nūc valeas.qa
ipm diabolū q̄rere volo vt ipm mihi ī dn̄m
assumā z ei⁹ p⁹ efficiar. Discessit igit ab illo
rege et diabolū q̄rere ꝓperabat. Cuz aūt per
q̄ndā solitudinē pgeret.vidit magnā multi
tudinē militū.q̄rū q̄dam miles fer⁹ z terribi
lis venit ad eū z q̄ nā pgeret requisiuit. Cui
christofer⁹ rūdit Vado q̄rere dn̄m diabolū
vt ipm in dn̄m assumā. Cui ille. Ego suz ille
quē q̄ris. Gauis⁹ christofer⁹ se sibi ī ꝑpuū ppe
tuū obligauit et ipm p dño suo accepit Cuz
ergo ābo pgerēt.z ī q̄dā via cōmuni q̄ndaz
crucē erectā inuenissēt mox vt diabol⁹ ipaz
crucē vidit trit⁹ fugit z viā deserēs p̄ asperā
solitudinē christoferꝝ duxit. z postmodū ipz
ad viā reduxit. Qđ videns christofer⁹ z ad
mirās iterrogauit illū cur itātū timēs viam
planā reliq̄rit.z tātū deuias p tā asperā soli
tudinē ierit. Qđ cū ille nl̄aten⁹ sibi īdicare
vellz.dixit christofer⁹. Nisi mihi ℔ indicaue
ris statī a te discedā. Quapropt cōpuls⁹ di-
abol⁹ dixit ei. Quidā hō qui dicit christ⁹ in
crucē affix⁹ fuit.cui⁹ crucis signū cū video
plurimū ptimesco z frit⁹ fugio. Cui christo
fer⁹. Ergo ille christ⁹ maior z potētior te est
cui⁹ signū intantuz formidas. Inuacuū igi
tur laborauit.nec adhuc maiorē pncipē mū
di inuenit. Iā nūc valeas. q̄ te polo deserere
z ipm christū inquirere C Cuz igit diu
q̄sisset quis nā sibi christi noticiā indicaret.
tādem ad q̄ndā beremitam deuenit q̄ sibi
christū p̄dicauit. z in ei⁹ fide ipm diligēt in-
struxit. Dixitqz beremita christofero. Rex
iste cui seruire desideras.istud req̄rit obseq̄
ium.q̄ te frequenter ieiunare oportebit. Cui
christofer⁹. Aliud a me req̄rat obseq̄um q̄
istā rē nequaq̄z agere valeo. Rurs⁹ bereml
ta. Multas q̄z orōnes te sibi facere opor-
bit Cui christofer⁹ Nescio q̄d sit ℔ nec hmōi
obsequiuz pficere possū. Cui beremita Mo-
sti talē fluuiū in quo multi trāseuntes pcli
tant̄ z pereūt. Cui christofer⁹. Moui Et ille.
Cū ꝑcere stature sis et fortis virib⁹. si iuxta
fluuiū illum resideres. z cūctos traduceres
regi christo cui ℔uire desideras plurimū gra
tum eēt. z spero q̄ ibidē se tibi manifestaret.
Cui christofer⁹. Utiqz istō obsequiū agere
valeo. z me sibi in ℔ seruiturū ꝓmitto Ad p̄
dictum igit fluuiuz accessit. z ibidē sibi habi
taculuz fabricauit.portāsqz loco baculi q̄n-
dam partīcā in manib⁹ qua se ī aqua sustē-
tabat. z oēs sine cessatiōe trāsferebat Euolu
tis m̄ltis dieb⁹. Cū in domūcula sua quiesce
ret.audiuit vocē cuiusdā pueri se vocantis
z dicentis. Cristofere veni foras. z me ip̄z tra
ducas. Concitus christofer⁹ exiuit.sed nemi
nem reperit. Redienſqz in domūculam suā
predictam. iterum vocem se acclamātis au
diuit Qui rurs⁹ foras cucurrit.sed neminē in
uenit. Tertia vice ab eodem vt pu⁹ vocat⁹
exiit.et puerū quendam iuxta ripam flumis
inuenit. Qui christoferus vt se traduceret.
obnixe rogauit. Christoferus igitur puerum
sibi in humeris eleuans. z baculum suuz ac
cipiens.flumen trāsitur⁹ intrauit. Et ecce aq̄
fluminis paulatim intumescebat. z puer in
star plūbi gr̄uissime ponderabat. Quātoqz
magꝭ pcedebat tanto āpli⁹ vnda crescebat. z
puer magꝭ ac magꝭ christoferu hūeros pōdꝰe
tolerabili deꝑmebat. adeo vt christofer⁹ in

angustia mlta positus eēt. et se piclitari plu-
rimum formidaret. Sed cū vix euasisset. et
fluuiū transfretasset. puerū in ripa deposu-
it. eiqz dixit In magno periculo puer me po
suisti. ⁊ adeo pōderasti. q̄ si totū mundū su-
per me habuissem vix maiora pondera per-
sensissem. Ad quem puer rñdit. Ne mireris
christofere. quia non solū sup te totū mūdū
habuisti. sed etiam illū q̄ creauit mūdū tuis
humeris baiulasti. Ego enim sum xp̄us rex
tuus. cui in hoc opere ipse d̄seruis. Et vt me
verum dicere comprobes. cū pertransieris
baculū tuū iuxta domūculam tuam in t̄raz
fige. et mane ip̄m floruisse et fructificasse vi
debis. Statimqz ab oculis ei⁹ euanuit. Ue-
niens igitur christoferus cū baculū suū ī ter
rā fixisset mane surgens inuenit ip̄m ad mo
dū palme frōdes ⁊ dactilos ꝓtulisse. Pꝰ
hoc aūt samō ciuitatem licee venit. Ubi dū
eorū linguā nō intelligeret. orauit dñm vt il
lius lingue sibi concederet intellectū. Dum
aūt in prece cōsisteret. iudices eū insanū pu-
tantes eū reliq̄runt. Assecutus christoferus
qd̄ petebat. vultū operiēs ad loca certamīs
venit. et xp̄ianos q̄ torquebant̄ in dño cōfor
tabat. Tūc vn⁹ ex iudicib⁹ in faciem eū ꝑcus
sit. Cui christo. vultum discooperiens dixit.
Nisi xp̄ianus eēm meam ꝓtinus iniuriam
vindicassē. Tūc christo. virgā suam in terrā
fixit. ⁊ vt ꝓpter ꝯuersionē ꝓpl̄i frōderet dñm
exorauit. Qd̄ dū ꝓtinus factū fuisset. viij. mi
lia hominū crediderūt. Rex autē. cc. milites
q̄ eū ad se adducerēt misit. Et cū euz orantez
inuenissent. et sibi hoc intimare timerēt iterū
totidē misit. Qui et ip̄i cū eo orante ꝓtinus
orauerūt. Surgēs christo. dixit eis. Quid q̄
ritis. Qui ei⁹ vultū vidētes dixerūt Rex mi
sit nos vt te ad ip̄m vinctū ducam⁹. Quib⁹
christo. Si ego voluero nec solut⁹. nec liga
tus a vobis duci potero. Dicūt ei. Si ergo
nō vis vade liber quocūqz volueris. et nos
regi dicem⁹ q̄ te neq̄q̄z inuenim⁹. Nō ita in
quit. sed ego vobiscū vadā. Ip̄e autē eos ad
fidē conuertit. ⁊ ab eis man⁹ sibi tergo ligari
fecit. et se regi vinctū p̄ntari. Quē rex vidēs
territus est. et de sede sua ꝓtin⁹ corruit. Deī
de a seruis suis leuatus de noīe suo ⁊ patria
eū introgauit. Cui christo. Ante baptismuz
reprob⁹ dicebar. nūc aūt christo. vocor. Cui
rex. Stultū tibi nomē imposuisti xp̄i. s. cruci
fixi. qui nec sibi ꝓfuit. nec tibi ꝓdesse poterit.
Nūc ergo chananee malefice q̄re non sacri
ficas dijs nostris. Cui christo. Recte voca
ris dagn⁹. q̄a tu es mors mūdi. soci⁹ diaboli
dij autē tui sunt opa manuū hoīm. Cui rex
Inter feras nutritus es. ⁊ nō potes nisi fera
lia et hoībus incognita loq̄. Nūc ergo si sa
crificaueris magnos honores a me ꝯseque
ris. sin autē supplicijs ꝯsumeris Nolentez er
go sacrificare in carcerē mitti iussit. ac illos
milites q̄ ad christo. missi fuerāt ꝓ xp̄i nomi
ne decollari fecit. Deīde duas formosas pu
ellas. quaꝝ vna dicebat̄ nicea ⁊ altera aquili
na secū in carcere recludi fecit ꝓmittens eis
multa munera si eū ad peccandū secū allice
rent. Qd̄ vidēs christo. ꝓtinus in orationez
se dedit. Sed cum a puellis vrgeret̄. surrexit
⁊ ait illis. Quid queritis ⁊ ob quā causam
huc introducte estis. At ille claritate vultus
eius ꝑterrite dixerūt. Miserere nostri sācte
dei. vt in deū quē predicas credere valeam⁹
Qd̄ audiēs rex eas ad se duci fecit dicens.
Ergo et vos seducte estis. Per deos iuro. qz
nisi dijs sacrificaueritis mala morte ꝑibitis
Que rñderūt. Si vis vt sacrificemus. iube
plateas mundari. et oēs ad tēplū ꝯgregari.
Quo facto. cū ille introissēt tēplū. soluentes
cingulū suū posuerūt in colla deoꝝ. et ad ter
rā trahētes in puluerē ꝯfregerūt. dixerūtqz
astātibus. Ite ⁊ vocate medicos vt curēt de
os vestros. Tūc iussu regis aq̄lina suspendi
tur. et ligato ad eius pedes īgēti saxo mēbra
eius oīa dirūpunt̄ Que cū migsset ad dñm
soror eius nicea in ignē ꝓijcit̄. sed inde illesa
exiēs ꝓtin⁹ decollat̄. Pꝰ hoc christo. regi p̄n
tatur. Qui iussit eū virgis ferreis cedi. ⁊ cas
sidem ferreā ⁊ igneā in caput ei⁹ poni. Dein
de scānū ferreū fieri fecit ⁊ christo. ibidē liga
ri ⁊ ignē iniecta pice succendi. Sz īstar cere
scānum ꝯfringit̄. ⁊ christo. illesus egreditur.
Deinde iussit eū ad stipitē ligari. ⁊ a. cccc. mi
litib⁹ sagittari. Sagitte aūt omēs in aere su
spēdebant̄. nec ip̄m aliq̄ ꝯtigere potuit Rex
autē putans ip̄m a militibus sagittatū. cuz

eidem insularet, subito vna de sagittis ab aere veniens et retro se vertens regem in oculo percussit, et ipm ptin⁹ excecauit. Cui christo. Crastina die consummandus sum Tu igitur tyranne lutum de sanḡne meo facies. oculum inunges. ⁊ sanitatem recipies. Tūc iussu regis ad decollandū ducit. et ibi fusa oratione decollatur. Rex autē modicū de sanguine ei⁹ accipiēs ⁊ sup oculū suum ponēs ait. In noīe dei et sctī christo. Et cōtinuo san⁹ effect⁹ ē Tūc rex credidit. dās pcep tū vt si qs deū et sctūz christo. blaspbemaret continuo gladio feriretur. Ambrosi⁹ autem in prefatiōe sic ait de boc martyre. Christofero tāte vtutis cumulū ⁊ doctrine ḡtiā dñe cōtulisti. vt. xlviij. milia bominum de gētilitatis errore ad xp̄iani dogmatis cultum conuscantibus miraculis reuocaret. Qui qz niceam ⁊ aquilinaz publico lupanari lōgo tēpore sub meretricia sorde famulantes. ad castitatis habitū puocauit eaſdēqz coronā pcipe edocuit. ppterea int igneū rogū ferreo scāno pstrict⁹ nimiū calorē nō timuit atqz p diem integrū omniū militū sagittis trāsfigi nō potuit. Ceterū vna ex bis carnificis oculū collisit. cui tamē beati martyris cruor mixt⁹ cū terra lumē restituit. ⁊ corporis celeritatē tollēdo illūinauit ⁊ mentem Mā ⁊ apō te veniā impetrauit. atqz vt morbos et infirmitates repellat supplicit obtinuit.

XCVI

De septem dormientibus

Septem dormientes in ciuitate epbesi orti sūt. Decius autē impator psequens xp̄ianos. cum venisset epbesum iussit edificari tēpla in medio ciuitatis vt omnes cum eo miscerentur sacrificijs idolorum. Cū ergo omnes christianos inqri iussisset. ⁊ vinctos aut sacrificare. aut mori compelleret tantus penarum terror cunctis inerat. q amicus amicum. et filium pater. et patrez filius abnegabat. Tunc in illa vrbe inuenti sunt christiani septem. Maximinus. Malchus. Marcian⁹. Byonisi⁹. Johānes. Serapiō. ⁊ Cōstātin⁹ Qui ℞ videtes nimis dolebāt. Et cū eēnt prim i palacij. sacrificia idolor̄ spnētes in domo sua se celabāt ⁊ ieiuniis et orōnib⁹ vacabāt. Accusati igit ante decū statuunt. ⁊ cōprobati vaciter xp̄iani dato eis respiscē di spacio vsqz ad reditū decij dimittunt. Illi patrimoniū suū interi inter pauperes expendentes. inito consilio in montem celion secesserūt. et ibi eē secreti⁹ decreuerunt. Biu ergo sic latentes. vn⁹ eorum semp ministrabat. et qtiens intrabat vrbē figura se mēdici ⁊ habitu vestiebat. Cū ergo deci⁹ in vrbez rediisset. ⁊ eos ad sacrificādum pquiri iussisset Malch⁹ mīster eor territ⁹ ad socios rediit. et eis furorē impatoris indicauit. Qui cum graviter terrerentur. malch⁹ allatos panes eis apposuit. vt cibo cōfortati fortiores ad p̄lium redderent. Postqz aūt cenabāt sedentes ⁊ colloquētes in luctu et lacrimis subito sicut deus voluit dormierūt. Mane facto cum quesiti fuissent ⁊ inueniri nō possent et decius doleret q tales iuuenes perdidisset. accusati sunt q buc vsqz in monte celion latuissent. et sua xp̄ianis pauperibus erogantes in suo proposito pmanerēt. Jussit ergo decius vt parētes eor adeēnt. et cōminatus est eis mortē nisi de eis dicerent qcqd scirēt. Illi autē eos simili accusauerūt. ⁊ diuitias suas pauperibus expēdisse pquesti sunt. Tūc cogitans qd de eis faceret. nutu dei iussit os spelūce lapidibus obstrui vt ibi morerentur fame ⁊ inopia circūcluſi. Qō ministri qui dē fecerūt. Et duo xp̄iani Theodor⁹ ⁊ Rusin⁹ eorū martyriū describētes. caute int lapides posuerūt. Mortuo igit decio. ⁊ tota illa generatione p⁹ annos. cccl. xij. anno. xxx. imperij theodosij pullulauit beresis eorum qui negabāt resurrectionē mortuorum. Qñ cōtristatus theodosi⁹ xp̄ianissimus impator. qr fidē tam impie agitari videbat. in dut⁹ cilicio sedens in interiori loco p singl⁹ dies flebat. Qō videns misericors de⁹ psolari lugentes ⁊ confirmare spem de resurrectione voluit mortuor et thesaurū sue pietatis aperiens. ita pdictos martyres suscitauit. Misit qdē in cor ciuis dā ciuis ep̄besi vt in illo mōte edificaret stabula pastorib⁹ suis. Cementarijs speluncam aperientibus surrexerunt sancti

ꝛ seinuicē salutantes putabant se tantū vna nocte dormisse.ꝛ ꝓdianā tristitiā recordantes iterogauerūt malchū q̄ eis ministraue/rat.q̄d de eis deci⁹ decreuisset .At ille rñdit. Sicut dixi in sero quesiti fuim⁹ vt idoḷimolem⁹ Ecce quid de nobis cogitat imperator Rñdit maximian⁹ Et deus scit q̄ non sacrificabimus.Cū q3 socios ꝓfortasset.iussit malcho vt emptur⁹ panes ad vrbem descenderet ꝛ plures q̄3 beri afferēs panes. quid iussisset imperator rediens nūciaret.Tollens ergo malchus.v.solidos de spelūca exijt.ꝛ videns lapides miratus est Sed aliud cogitans parum de lapidibus cogitauit. Veniens igit timidus ad portā vrb.valde mirat⁹ est videns suppositum signum crucis. Unde pergens ad alterā portā dū idē signū iuenit vltra modū mirat⁹ est. Uidēs oēs portas signo crucis appositō.et mutatā ciuitatē.signansq3 se ad ꝑmam portā rediit se existimās sōniare Unde se confirmans ꝛ vultuz opiens vrbē ingredit.ꝛ veniens ad venditores panuz audiuit boies loquētes de xp̄o.ꝛ amplius stupefactus ait. Quid est inq̄t q̄ beri nemo audebat xp̄m noīare.ꝛ nūc omēs xp̄m cōfitent Puto q̄ hec non est epheſorum ciuitas.q̄a aliter edificata est.sed aliam ciuitatez nescio talē.Et cū interogās audisset hāc eē ephesiū errare veracit̄ se putauit et redire ad socios cogitauit. Accessit tñ ad eos q̄ panem vēdebant.Et cū argēteos ptulisset mirati vēditores dicebāt ad inuicem q̄ ille iuueis ātiquū thesaurū iuenisset. Malchus vero eos ad inuicem loquētes vidēs.putabat q̄ vellēt euz trahere ad impatorē.ꝛ teritus rogauit eos vt se dimitterēt.ꝛ panes et argēteos retinerēt Et illi tenētes eū dixerūt ei Unō es tu.quia thesauros antiquoꝝ imperatorū iuenisti.indica nobis et erim⁹ socij tecū ꝛ celabimus te. quia aliter celari nō potes. Malch⁹ vero ñ inueniebat q̄d diceret illis pre timore Illi vō vidētes eū tacētez missō fune in collo ei⁹ trahebāt p vicos vsq3 in medīū ciuitatis.Et exijt rumor ad omnes q̄ quidā iuueis thezauros inuenisset.Congregatis ergo ad eum vniuersis et eū mirantib⁹ volebat eis satisfacere q̄ nihil iuenerat.Et circūspiciēs omēs a nemine cognosci poterat.Et ꝑspiciens in populū volebat cognoscere aliquē de ꝓsanguineis suis.quos veracit̄ viuere putabat ꝛ nullū iueniēs stabat quasi insan⁹ in medio ꝑū ciuitatis.Q̄ cū audisset sanctus martinus epūs ꝛ antipater ꝓcōsul q̄ nup in vrbē aduenerat.mādauerūt ciuibus vt eum caute adducerēt.ꝛ argēteos ei⁹.Cū q3 a mīstris traheret ad ecclīam putabat q̄ duceretur ad impatorē.Epūs igit ꝛ pcōsul mirātes argenteos.introgauerūt eū vbi thezaurū incognitum iuenisset.At ille rñdit se nihil penit⁹ iuenisse.sed de sacculo parentum suorum eoſd̄ narios habuisse.Et interogatus cuius ciuitatis eēt.respōdit Bene scio q̄ huius ciuitatis sum.si tamen hec est ciuitas epheſorū Procōsul dixit. Fac venire parētes tuos vt testētur pro te. Quos cū nomiasset.ꝛ null⁹ eos cognosceret.dicebāt eū se fingere vt aliq̄ modo euadēret.Et ait pcōsul. Q̄o credim⁹ tibi q̄ ß argētum parētum tuorum fuerit. cum scriptura eius habeat plusq̄m tricētos septuaginta septem ānos.ꝛ sit ꝑmorū dierū decij imperatoris.ꝛ inullo similes sint argēteis nostris.et quomō parētes tui añ tātuz tēp⁹ fuerūt.tu vō iuuenis vis decipe sapientes ꝛ senes ephesi. Idcirco iubebo te legib⁹ tradi.donec confitearis quid inueniſti Tūc ꝓcidens malchus añ eos dixit. Pro deo domini dicite mihi q̄d vos interrogo.ꝛ ego dico vobis q̄d est in corde meo.Decij⁹ imperator q̄ fuit in hac ciuitate vbi nūc est Epūs dixit.Fili nō est hodie in terra q̄ decius nomietur.imperator autē fuit añ lōgū tēp⁹. malch⁹ autē dixit. In hoc dñe ita stupeo ꝛ nemo credit mihi.si seq̄mini me ꝛ oñdam vobis socios meos q̄ sunt in monte celion.ꝛ ipſ credite. Hoc enim scio q̄ a facie decij imperatoris nos fugimus.ꝛ ego sero vidi q̄ ingressus ē decius in hāc vrbem si tñ ß est ciuitas epheſi.Tūc epūs cogitans in semetipso dixit pcōsuli. Quia visio est quā deus vult ostendere in iuuene isto. Perexerūt ergo cum eo.ꝛ ciuitatis plurima multitudo.Et ingressus est ꝑmo malch⁹ ad socios suos.ꝛ p⁹ eum epūs ingrediēs inuenit intē lapides lrās sigillatas duob⁹ sigill' argēteis.et cōuocato populo legit

eas et audiētib⁹ et admirātib⁹ cūctis. Et vi
dētes sctōs dei sedentes in spelūca et facies
eoꝝ tanq̄z rosas florētes ꝓcidētes glorifica:
uerūt deū. Statiq̄z eps ⁊ ꝓcōsul miserūt ad
theodosiū impatorē. rogātes vt cito venirz
⁊ miracula dei nup oñsa videret Qui ꝓtin⁹
surgēs de humo ⁊ de sacco ī q̄ lugebat. glīfi
cās deū. venit a ꝯstātinopoli ephesuz. Et ob
uiantib⁹ ei cūctis ascēderūt simlr oēs ad spe:
lūcā. Et mox vt scti viderūt impatorē. resplē
duerūt facies eoꝝ sicut sol. Et ingress⁹ impa
tor ꝓcidit añ eos glīficās deū. Et surgēs am
plexat⁹ est eos. ⁊ sup singlos fleuit dicēs Sic
video vos tanq̄z si viderē dñm resuscitātez
lazarū. Tūc dixit sctūs maximian⁹ ad eum.
Crede nob q̄ ꝓpter te resuscitauit nos deus
ante diē magne resurrectiōis. vt credas īdu
bitant q̄ resurrectio mortuoꝝ est. Vere enī
resurrexim⁹ ⁊ viuim⁹. Et sicut īfās est in vte
ro matris nō sētiēs lesionē. ⁊ viuit. sic fuim⁹
viuētes iacētes ⁊ dormiētes ⁊ nō sētiētes. Et
his dictis vidētib⁹ cūctis inclinātes capita
sua ī terrā obdormierūt. ⁊ tradiderūt sps su:
os ꝑm dei īperiū. Surgēs aūt impator ceci
dit sup eos flēs ⁊ deosculās eos. Et cū iussis
set fieri loculos aureos ī q̄b⁹ mitterent. ī ipa
nocte apparuerūt impatori dicētes. vt sicut
acten⁹ ī terra iacuerāt ⁊ ex tra resurrexerant
ita eos dimittet. donec de⁹ iterꝝ eos suscitarz
Jussit ergo impator locū illū inauratis lapi
dib⁹ adornari. ⁊ oēs epos resurrectionē con
fitentes absolui Qd. ccclxxij. ānis dormis
se dicunt dubiū eē pt. q̄r anno dñi. ccccxlviij
surrexerūt. deci⁹ aūt regnauit vno tantū an:
no ⁊ trib⁹ mēsib⁹. s. āno dñi. cclij ⁊ ita nō dor
mierūt nisi. cxcvj. annis XCVII A
Besanctis Nazario et Celso.

Lazari⁹ dr̄ quasi
nazare⁹. qd̄ intpretat ꝯsecrat⁹ vl
mūd⁹ vel separat⁹ vel florid⁹ aut custodiens.
In hoīe repiunt h̄ q̄nq̄z. s. cogitatio. affectio.
intētio. actio. ⁊ locutio. Cogitatio aūt dz esse
sctā. affectio mūda. intētio recta. actio iusta
⁊ locutio moderata. Hec oīa fuerūt in beato
nazario. Habuit enī cogitationē sctāz ⁊ ind
dicitur ꝯsecrat⁹. Affectionē mūdā. ⁊ inde dr̄
mūd⁹. Intētionē rectā. ⁊ inde dr̄ separat⁹ Intē
tio enī est q̄ separat opa. q̄r ex oclo simplici cor
pus lucidum ex oculo nequam corpus te
nebrosum creat. Actōnē iustam ⁊ inde dicit
florid⁹ q̄a iust⁹ florebit sicut liliū. Locutiōz
moderatā. ⁊ inde dr̄ custodiens. q̄a custodi
uit vias suas. vt nō delinq̄ret in lingua sua.
Cels⁹ q̄si excelsus. q̄a se supra se extulit dū
etatē puerilē vtute animi supauit. Horū vi
tam ⁊ passionē amb. in li. Geruasij et Pro
thasij repisse dr̄. In quibusdā aūt libris legit
q̄ q̄dam phs nazario deuot⁹ eius passionē
ꝯscp̄sit. quam ceraci⁹ q̄ sctōꝝ corpora sepelie
rat ad caput ipoꝝ posuit.

Lazari⁹ fili⁹ illustrissimi viri nomīe
affricani. sed iudei. ⁊ beate ꝑpetue
xp̄ianissime ⁊ romāoꝝ nobilissime
⁊ a beato petro aplo baptizate. cū hrēt. ix. an
nos plurimū mirabatur vidēs patrem suū
⁊ matrem ī obseruatione religionis tam dis
similiter variari. ⁊ q̄ mater sua legem baptis
mi. pater vero suus legem sabbati sequeret
Unde cui magis adherere deberet plimuz
dubitabat. cum vterq̄z ad fidem suā eum at
trahere niteret. Tādē nutu dei vestigijs ma
tris adhesit. ⁊ a beato lino papa sacꝝ baptis:
ma suscepit. Qd̄ pater intelligēs cepit ipsuz
a sctō ꝓposito auertere. ⁊ tormentoruz gene
ra q̄ xp̄ianis inferunt ꝑ ordinem explicare.
Qd̄ autē dicit eū a lino papa baptizatuz. for
te intelligit non q̄ tūc papa erat. sed q̄ futur⁹
erat. Nazari⁹ enī post baptismuz sicut infra
patet annis multis supuixit. q̄ tamen a ne:
rone martyriū pertulit. q̄ petrum anno vlti
mo sui imperij crucifixit. Lin⁹ autē p⁹ mor:
tez petri papa fuit. Cū aūt patri nullaten⁹ as
sentirz. sed poti⁹ xp̄m constātissime predica
ret. ad p̄ces parentū q̄ ne occideret timebant
de vrbe roma exijt et septē saumarios de pē:
tuz diuitijs oneratos accipiens. ꝑ ciuitates
italie venit. ⁊ oīa paupibus erogauit. Deci
mo aūt anno digressionis sue a roma placē
tiam et inde mediolanū aduenīēs. sctōs ger
uasiū et ꝓthasium ibidez in carcere detineri
repit. Audito aūt q̄ nazari⁹ predictos mar:
tyres animaret. cito ad p̄fectum trahit. et in
ꝯfessione xp̄i ꝑdurans. fustibus verberatur

De sanctis Nazario et Celso

Et sic ex vbe illa piectus. dū de loco ad locū
pgeret. mater ei⁹ que obierat sibi apparuit ⁊
filium suū ꝓfortans vt ad gallias properaz
admonuit. Cūqz ad vbem gallie q̄ gemell⁹
dicit aduenisset. ⁊ ibidē plimos puertisset. q̄
dā mrōna filiū suū noie celsū elegātē puerū
sibi obtulit. rogās vt ipm baptizaret ⁊ secuz
duceret. Qđ pfect⁹ galliarū audiēs. ipm cū
puero celso retro māib⁹ vinctū et collo cate
na ꝓstrictū i carcere recluſit. vt eū in crastio
tormētis afficeret. Tūc vxor sua misit ad euz
asserēs iniustū ee iudiciū vt inocētes occiđ
ret. et deos omnipotētes vindicare plumeret
Quib⁹ vđ plses correct⁹. sctōs absoluit. ſz ne
ibi pdicare plumerēt admonuit ⁊ interdixit
Venit aūt ad vbē treueris et ibi xpm pmul
predicās et multos ad fidē xpi ꝙuertēs ibiđ
sibi eccliam edificauit. Qđ audiēs corneli⁹
vicari⁹ neroni impatori mādauit Qui cētū
milites ad eū capiēduz misit. Quem cuz illi
iuxta oratoriū qđ sibi ꝓstrurerat inuenissēt.
man⁹ e⁹ liga uerūt dicētes. Magn⁹ nero te
vocat. Quib⁹ nazari⁹. Incōposit⁹ rex icom
posit⁹ milites hz. Quare eniz venientes bo
neste nō dixistis. nero te vocat. et venisse. Ui
ctū igit ad neronē ducebāt. ⁊ puer celsū plo
rantē alapis cedētes. vt sequeretur vrgebāt
Quos cū nero vidisset. iussit eos i carcere re
cludi. donec ipos supplicijs excogitatis peri
meret ¶ Interea cū nero q̄dā vice ad capien
das feras misisset venatores. subito feraruz
multitudo erūpēs viridariū neronis intra
uit. vbi multos lacerauit. ⁊ plerosqz occidit
intātū vt nero turbat⁹ diffugeret. ⁊ vulnera
to pede vix ad palaciū pueniret. Multus au
tem diebus illi⁹ vulneris dolore decūbēs. tā
dē nazarij et celsi memīt. ⁊ putauit deos sibi
iratos fuisse eo q̄ tādiu ipos viuere pmisit.
Jussu igitur impatoris milites nazariū cal
cibus tundentes. ⁊ puerū vberātes. ꝺ carce
re eduxerūt. et coram ipatore statuerūt. Vi
dens aut nero faciē ei⁹ instar solis se fātasti
ce deludi putauit. ⁊ vt magicas artes depōe
ret sibi dixit. ac vt dijs imolarz ꝓcepit. Duct⁹
ergo nazari⁹ ad tēplū. rogauit vt omnes ex
irent. ⁊ sic eo ōrāte omnia idola sūt cōfracta
Qđ audiens nero. iussit euz in mari ꝓcipita
ri. precipiens vt si forte euaderet ipm inseqn
tes igni cōburerēt et puluerem eius in ma
re pijcererēt. Nazarius igitur ⁊ puer celsus
naui iponūtur ⁊ i mediū pelag⁹ ꝓducti ibi p
cipitant. Sed statī circa nauē tēpestas ma
xima ꝓcitat. ⁊ circa sctōs trāquillitas magna
cernit. Tū illi piclitari timerēt. ⁊ maloꝝ q̄ in
sctōs cōmiserāt. penitterēt. ecce Nazari⁹ cū
puero celso sup aquas ābulās hilari vultu
eis dē apparuit. ac sup nauē ascendēs ipis iaz
credētib⁹ oratione sua mare placauit. acide
cū eis ad locū p passus fere. dc. iuxta vbem
ianuēsem peruenit. Ubi cū diuti⁹ pdicasset
mediolanū tandē vbi sanctos Geruasium
⁊ Protbasiū reliq̄rat venit Qđ cū anolin⁹
pfectus audiuisset euz remanēte celso in do
mo cuiusdā matrōe in exiliū direxit Nazari
us vō romā veniēs. et patrē suū iam senem
⁊ xpianum inueniens. quomō ꝙuersus fue
rit inq̄siuit. Cui dixit aplūs petrū sibi apparu
isse ⁊ vt pcedētes se ad xpm vxorē et filiū seq
retur admonuisse. Deinde a templorū pon
tificib⁹ ad vbem mediolanū. vnde romam
in exiliū missus fuerat. redire cū iniuria mul
ta cōpellit. Ubi cū puero celso presidi pītat
Qui educt⁹ extra portaz romanam i loco q̄
dr tres muri cum puero celso decollatus est
Quorū corpora cuz xpiani rapuissēt. ⁊ in or
tis suis collocassent. in ipa nocte sācti cuidā
noie ceracio apparētes dixerūt. vt eoꝝ corpo
ra in domo sua ppter neronem pfūdi⁹ sepe
liret. Quibus ille. Queso dñi sanate pus fi
liā meā paraliticā Que cū continuo sanata
fuisset. corpora eoꝝ tulit. ⁊ vt iusserant sepeli
uit ¶ Ps⁹ lōgū vō tps dñs corpora eoꝝ bea
to ambrosio reuelauit. Celsū vero i loco suo
relinquēs nazariū cū sanḡne recenti q̄si eađ
bora sepultū miro odore fragrātē integruz
⁊ incorruptū cū capillis et barba reperiens
ipm ad eccliam apl̄orū transtulit. et ibi bo
norifice sepeliuit. Celsū quoqz inde postmo
dū sustulit et in eadē eccl̄ia collocauit. Pas
si sūt aūt sb nerone q̄ cepit circa annos domi
ni. lvij. ¶ De hoc martyre sic dicit amb. in p
fatione. Martyr sctūs roseo lustrat⁹ cruo
re nazarius. celeste meruit cōscēdere regnū.
Qui dū p innumera tormētorum supplicia

crudelius vexaret. tyrannicā rabiē fidei con
stātia supabat. Nec potuit psecutorū illatis
cedere minis qñ p se certāte ipe actor victo
rie xpi dñs dimicabat. Ducit iterea ad tēplū
idolis prelibare pphanis qrū portēta diuio
fult⁹ presidio mox vt igress⁹ est redegit i pul
uerē. Ob h liqdas maris i vndas lōgi⁹ a ter
ra piect⁹ āgelici muneris famlatu solida in
ter fluct⁹ vestigia pfigebat. O felix ⁊ iclitus
dñi preliator. q mūdi aggress⁹ pricipē inuerā
ppli mltitudiez vite sociauit etne. O magnū
et ieffabile sacramētū. vt de illoꝝ poti⁹ salute
letet eccla. qs punisse mūd⁹ exultat. O bea
ta mater natoꝝ suoꝝ glorificata tormētis qs
nō plāctu. nō gemitu ad iferna deducit. sz ad
celestia etna migrātes ppetua laude psequi
tur. O testis fragrātissime. nitore celesti ful
gide. c⁹ iestimabilis odor sabeicis ppollet a
romatib⁹. Quē ābrosi⁹ reperiēs pēnez prō
nū dedit ⁊ medicū. fidei ppugtorez sacri plij
bellatorē. Tu dudū mlto latitātem puluere
dracmā iuenis accēsa vbi vtute supna. Ut
pateāt cūctis tua xpe mūera seclis. Angeli
cos cernāt hūanaqz lūina vlt⁹. h ambrosi⁹.

XCVIII. A

De sancto felice papa

Felix loco liberij ī
papā eligit ⁊ ordiat. Cū eiz liberi⁹
papa nollet arriane heresi assētire. miss⁹ est i
exiliū a cōstātio filio ꝯstātini. ⁊ ibi p triēniū
morat⁹ est. Quappter vniuers⁹ cler⁹ romā⁹
loco ei⁹ felicē ordiauerūt. ipo liberio volēte.
et ꝯsētiēte. Qui qdem felix ꝯcilio cōuocato
coraz. xlviij. epis ꝯstātiū ipatorē. arrianū he
reticū. ⁊ duos presbyteros sibi fauētes ꝯdē
nauit. Quappter ꝯstāti⁹ idigt⁹ felicē de epi
scopatu suo deiecit. ⁊ liberiū eo pacto reuo
cauit. vt scz solūmō ꝯstātio ⁊ alijs qs felix dā
nauerat cōmūicaret. Liberi⁹ igit tedio affe
ct⁹ exilij i heretica prauitate subscripsit. et sic
itantū psecutio excreuit vt qz plurimi sacer
dotes ⁊ clerici liberio nō pbibēte itra eccliaz
sūt necati. Felix vo de epatu deiect⁹ cū i presi
dio suo habitaret. ide educt⁹ martyriū capi
tis obtrūcatōe pmeruit. circa ānos dñi. cccxl

XCIX A

De sctis simplicio et faustino.

Simplici⁹ et fausti
nus fratres cum sacrificare contemnerent
sub diocleciano rome mlta supplicia pertule
runt. Tandem data super eos sententia de
collati sunt. et in tiberim corpora eorum pie
cta Soror aūt eoꝝ noie beatrix eoꝝ corpora
de flumie leuauit et honorifice sepeliuit. Lu
creti⁹ aūt prefect⁹ ⁊ ei⁹ vicari⁹ dū prediū ipo
rū ambiret. eā teneri fecit. ⁊ vt idolis immo
laret precepit. Quam renuētē lucreti⁹ nocte
a suis suis prefocari precepit. Cui⁹ corp⁹ lu
cina virgo rapiēs iuxta fratres suos sepeli
uit. Post hoc prefect⁹ lucreti⁹ prediū ipum
itrauit. Ubi facto amicis suis cōuiuio. cum
martyrib⁹ insultaret ifātul⁹ qdam lactēs pā
nis iuolut⁹ de gremio mris q ibi aderat cū
ctis audiētib⁹ exclamauit. Audi lucreti Oc
cidisti et iuasisti. Ecce dat⁹ es i possessiōz ini
mici. Statimqz lucreti⁹ timēs ac tremēs a
demone arripit. et per tres horas adeo ē ve
xat⁹. vt i ipo cōuiuio moreret. Qd videtes q
aderāt ad fidē ꝯuersi sunt. ⁊ narrabāt oibus
passiōez sācte beatricis virginis i conuiuio
vidicatam. Passi sūt autem circa ānos do
mini. cclxxxvij. C A

De sancta Martha.

Martha hospita
xpi syro patre eucharia matre
regali ex progenie descēdit. Pa
ter eius syrie ⁊ maritime mltarumqz orarū
dux extitit. Tria autem opida. scz magdalū
⁊ bethaniam vtrāqz ⁊ hierosolymitane vrb
partē martha cū sorore iure materne heredi
tatis possidebat. Nūqz aūt legit virū habu
isse. aut hominū cōtuberniū subisse. Mini
strabat aūt dño nobilis hospita. et sororem
parit ministrare volebat. qa videbatur sibi
q ad suiēdū tāto hospiti nō sufficeret etiam
tot⁹ mūd⁹. Post ascēsiōz dñi cū facta eēt di
spersio discipl'oꝝ. ipa cū frē suo lazaro ⁊ soro
re sua maria magdalena necnō beatus ma
ximin⁹ qui eas baptizauerat. et cui a spiritu
sancto fuerant commēdate. multiqz alij ab
latis remis velis et gubnaculis omnibus.

alimentisq3. ratib9 ab infidelib9 includunt.
Qui dño duce marsiliã puenerũt. Tãdẽ ter
ritoriũ aquẽse adeũt. ⁊ ibidẽ ꝓpl'm ad fidẽ cõ
uertũt. Erat aũt btã martha valde facũda ⁊
oĩb9 gratiosa. Erat aũt tũc tpis sup rodanũ
in nemore q̃dã int' arelatẽ ⁊ auinionẽ draco
q̃dã medi9 aĩal. medi9 piscis. grossior boue.
longior eq̃. bñs dẽtes vt spata acutos. binis
parmis ex vtraq3 pte mũit9. Qui latẽs ĩ flu
mine oẽs trãseũtes pimebat. ⁊ naues sb̃mer
gebat. Uenerat autẽ p mare de galacia asie.
generat9 a leuiathã. q̃ est ꝑpens aquosus et
ferocissim9 ⁊ bonacho aĩali qd̃ galacie regio
gignit. ⁊ qd̃ in sectatores suos p spaciũ iuge
ris sterc9 suũ velut spiculũ dirigit ⁊ q̃cq̃d te
tigerit velut ignis exurit. Ad quẽ martha a
populis rogata accedens ĩpmq3 in nemore
quẽdã hoĩem mãducãtẽ reperiẽs. aquã bñ
dictã sup eũ iecit. ⁊ crucẽ quãdã sibi ostẽdit.
Qui ꝓtin9 vict9 vt ouis stãs a sctã martha
ꝓpo cingulo alligat' ⁊ ilico a ꝓpl'o lãceis ⁊ la
pidib9 pimit'. Uocabat' autẽ draco ab incol'
tarascon9. Uñ in h9 memoriã locus ille ad
huc vocatur tarascona q̃ ante vocabat' ner
luc. i. niger luc9. eo q̃ ibi erant nemora nigra
⁊ vmbrosa. Ibi igit' beata martha de licẽtia
magistri sui maximini et sororis sue deĩceps
remãsit et orationib9 et ieiunijs indesinent'
vacabat. Deinde congregato ibidẽ magno
sororum conuentu et ad honorẽ beate ma
rie sẽp v̄ginis magna edificata basilica satis
ibi asperã duxit vitã. carnẽ et omnẽ pingue
dinẽ oua caseũ et vinũ vitãs. semel tantũ in
die edebat. Tenties in die totiẽsq3 in nocte
genua flectebat. B Quadã vice dum
apud auinionẽ inter vrbẽ et fluuiu3 rodani
p̃dicaret. iuuenis quidã vltra fluuiũ ꝯsistẽs
eius v̄ba audire desiderans. cu3 nauigio ca
reret. nudatus natare cepit. sed subito vi flu
minis rapitur ⁊ ꝓtinus suffocatur. Cui9 cor
p9 vix secunda die inuẽtũ añ pedes sctẽ mar
the resuscitãdũ p̃ntat' Illa v̄o ĩ modũ crucis
solo prostrata talit' orauit Adonay dñe iesu
xp̃e q̃ frẽm meũ lazar3 dilectũ tuũ oli resusci
tasti. respice mi hospes care ad fidẽ circũstã
tiũ. et resuscita puer3 istũ. Et apprehẽsa e9 ma
nu dextra mox iuuenis surrexit. ⁊ sacr3 baptis
ma suscepit. Refert eusebi9 in li. v. historie
eccl'iastice. q̃ mulier emorroissa postq̃3 sana
ta fuit. in curia siue viridario suo statua3 fec̃
ad imaginẽ xp̃i cũ veste ⁊ fibria sic ĩp3 vid'rat
⁊ eã pl'imũ reuerebat'. herbe v̄o sb̃ illa statua
crescẽtes q̃ añ nulli9 erãt v̄tutis. cũ fibriã at
tigerẽt tãte v̄tutis erãt vt mlti ĩfirmi ĩde sana
rent'. Illã autẽ emorroissã quã dñs sanauit
ãbrosi9 dicit fuisse marthã. Refert autez
hiero9. et hẽt' in historia triptita q̃ iulianus a
postata imaginẽ quã emorroissa fecerat in
de sustulit et suã ibidez collocauit. q̃ ictu sul
minis ꝯfracta fuit. C Obitũ autẽ suũ
sibi dñs añ p ãnũ reuelauit. In q̃ toto anno
febrib9 elaborãs añ octauũ diẽ sui exit9 ãge
licos choros sororis sue in celũ aĩam deferẽ
tes audiuit. Que mox fratrũ et soror3 ꝯuen
tu ꝯgregato ait. Mei comites ⁊ dulcissimi
alũni mihi q̃so ꝯgtulamini. q̃niã angelicos
choros sororis mee aĩa3 ad sedes politicas
ferẽtes ouãter cerno. O pulcerrima ⁊ mi di
lecta soror viuas cũ magistro tuo ⁊ hospite
meo in sede btã. Statiq3 btã martha exitu3
suũ vicinũ p̃sentiẽs suos admonuit vt luĩa
rib9 accẽs' circa se vsq3 ad obitũ vigilarent.
Nocte v̄o media ante transitus sui diem cu
stodibus somno grauatis ventus vehemẽs
irruit. et luminaria cuncta extinxit. Illa vero
malignor3 spũum t̄bam cernẽs orare cepit.
Mi pater hely. mi hospes care. congrega
ti sũt ad deuorandũ me seductores mei. scri
pta tenẽtes mala que gessi. Hely ne elõgeris
a me. sed in adiutoriũ meũ intẽde. Et ecce so
rorem ad se venientem vidit. que manu fa
cem tenẽs cereos et lãpades inde accendit.
Dũq3 altera alterã ꝓpo noĩe vocaret. Ecce
xp̃s aduenit dicens. Ueni dilecta hospita. ⁊
vbi ego sum illic mecum eris. Tu me susce
pisti in hospitio tuo. ego te recipiam in celo
meo. Et inuocantes te exaudia3 amore tuo
Appropinquante v̄o hora sui transit9. fo
ras deferri se fecit. vt celũ posset videre. Jus
sitq3 se in terram snp cinerem poni. et signu3
crucis corã se teneri. ⁊ in hec v̄ba orauit Ho
spes mi care hãc pauperculã tuã custodi. ⁊
sicut mecũ dignatus es hospitari. sic me su
scipe in hospitio tuo celesti. Jussitq3 vt pas

sio ꝑm lucā corā se legeret. Et cū diceret. pat in man⁹ tuas cōmēdo spūz meū. illa emisit spūm. Seqnti vo die. s. dñica dū circa corp⁹ ei⁹ laudes exoluerēt. circa horā tertiā apud petragoricas btō frōtoni missā celebrāti. et p⁹ epl'az in cathedra dormitāti dñs apparuit dicēs ei. Dilecte mi frōto si vis adīplere qd olī hospite nrē pollicit⁹ es surge velocit et se qre me. Quo iussa cōplēte subito ābo tarasconū venerūt. ⁊ circa corp⁹ ei⁹ psallētes. totū officiū ābo ceteris rñdētib⁹ pegerūt. ⁊ corp⁹ e⁹ in sepulcro suis manib⁹ collocauerūt. Uerū dū apd petragoricas finitis cātibus dyacon⁹ euāgeliū lectur⁹ bñdictionē petēs epm excitaret. ille vix excitat⁹ rñdit Frēs mei cur me excitastis. Dñs ies⁹ xp̄us ad corpus marthe hospite sue me duxit. ⁊ ipam tradidim⁹ sepulte. Dirigite igit illuc velocit nūcios q̄ nob anulū nrūz aureū ⁊ cyrothecas criseas deferāt. q̄ dū ad corp⁹ sepeliendū me aptarē sacriste cōmēdaui. ⁊ ex obliuione dimisi. q̄a me tā cito excitastis. Missi nūcij ⁊ h vt eps dixerat inueniētes. anulū solāqz cyrothecaz attulerūt. aliā vo in h⁹ rei testimoniuz sacrista retinuit. Addidit q̄z btūs frōto dicēs. Cū p⁹ sepultaz ab eccl'ia exirem⁹ frat q̄dā illi⁹ loci litteris pit⁹ nos insecut⁹ dñm introgauit q̄ noīe vocaret. Cui ille nihil rñdens. oñdit ei codicē quē in manu tenebat aptū. in q̄ nihil aliud erat scptū nisi vsicul⁹ iste In memoria etna erit iusta hospita mea. ab auditiōe mala nō timebit in die nouissimo. Cū vo codicē reuolueret. cūctis folijs h repperit scptuz.

Cū aūt ad ei⁹ sepulcrū crebra miracl'a fierēt. clodoue⁹ rex frācoꝝ xp̄ian⁹ effect⁹. ⁊ a sācto remigio baptizat⁹. cū g̃uē renuz pateret dolorē. ad e⁹ tumulū veniēs sanitatē itegrā reportauit. Quappt illū locū ditauit. ⁊ triū miliarioꝝ spacio in giro ex vtraqz pte rodani terrā villas et castra dedit. locūqz illū liberū fecit. Martilla vo e⁹ famil'a vitā ipsi⁹ conscpsit q̄ postmodū in sclauoniā pergēs. ⁊ ibi euāgeliū xp̄i predicans. post decimū annuz a dormitione marthe in pace q̄euit.

CI A

De sanctis abdon et sennen.

Abdon et sennen sub decio impatore martyriū passi sunt. Cū enī deci⁹ impator babiloniā cū alijs puincijs supasset. quosdā xp̄ianos ibi iuenit. quos secū ad vrbē cordubā deducens diuers supplicijs consūmauit. Et eos duo subreguli rapiētes. s. abdon et sēnē sepelierūt. Unde accusati et decio pñtati romā post eū vinctis catenis ducunt. ⁊ in conspectu decij et senatus introducti. aut sacrificare et rerū suarū recipere libertatem. aut morsibus bestiarū deuorari iubent. Contēnētes itaqz et expuētes in simulacra ad theatrū pertrahuntur. ⁊ ad eos duo leones ⁊ vrsi q̄ttuor dimittunt. Qui cū sctōs nō tangerent. sed etiā custodirent iniectis in eos gladijs occidunt. ⁊ ligatis pedibus tracti sunt ⁊ iactati ante simulacrū solis. Qui cum ibi triduo iacuissent. q̄rin⁹ subdyacon⁹ eos collegit. ⁊ in domo sua sepeliuit. Passi sunt autem circa annos dñi. cclij. Tēpore autē constātini ipsi q̄ttuor martyres eoꝝ corpa reuelauerūt. ⁊ a xp̄ianis trāslata sunt in cimiterium pontiani. vbi dñs p eos multa p̄stat beneficia ꝓpl'o

CII A

De sancto Germano.

Erman⁹ dr̄a germine. ⁊ ana qd est sursū. q̄si supnū germē. Tria enī repiunt in segete germināte. s. calor natural'. humor nutrimētalis. et ratio seminalis Beat⁹ igitur germanus dicitur q̄si semē germinās. q̄a in ipo fuit calor p feruorē dilectiōis. humor p pīguedinē deuotionis. ⁊ rō seminal' p vtutē p̄dicationis. p quā mltos in fide ⁊ morib⁹ generabat. Cui⁹ vitā ꝯstātin⁹ presbyt ad sctūm censuriū epm altisiodorensem scpsit.

Erman⁹ nobilissim⁹ genere ī vrbe altisiodoro natus. et liberalib⁹ studijs plurimū erudit⁹ tandez romā ad discendum iuris scientiam est profectus Ubi tantum dignitatis accepit vt eum senatus ad gallias trāsmitteret. vt apicē ducat⁹

totius burgundie obtineret. Cum ergo alti
siodorēsem ciuitatē ceteris diligētius gub
naret. arborē quandā pinū in media ciuita
te hēbat. ad cui⁹ ramos ꝑ admiratiōe vena
tionis ferarū capita suspēdebat. Sz cū scts
amator eiusd̄ ciuitatis eps de tli eū vaitate
sepe redargueret. monēs vt etiā illā arborē
incidi mādaret. ne aliq̄ mala occasio ex hoc
xpianis eueniret. ille nll'aten⁹ acq̄euit. Qua
dam āt vice absente Germano arborē inci
dit ⁊ incēdio totā dedit. Qd̄ Germanus au
diens xpiane religionis oblitus. vallat⁹ mi
litib⁹ illuc adueit. ⁊ mortē epo itētauit. Eps
aūt dīna reuelatōe Germanū sibi successu
rū agnoscēs. furēti cessit. ⁊ augustudunū ꝑ
rexit. Postmodū altisiodoꝝ reuers⁹ germa
nū in eccl'ia caute ꝯclusit. ⁊ ibidē eū tōsurās
ipm sibi successuꝝ eē ꝑdixit. Qd̄ factū ē. Nā
paulo p⁹ eps felicit' obijt. ⁊ germanū plebs
oīs ī antistitē postulauit. Qui suba paupi
bus erogata. ⁊ vxore in sororē ꝯmutata cor
pus suū ꝑ. xxx. ānos sic afflixit. vt nunq̄z pa
nē frumēti. non vinū. nō oleū. nō sagimen.
nunq̄z vel salē ꝑ sapore comederit. Bis tñ ī
āno. s. ī pasca ⁊ natali in āno vinū sumebat.
sz tñ ipz vini saporē aq̄s nimijs extinguebat
In refectōe p̄mo cinerē p̄libabat. deinde pa
nem ordeaceū sumebat. Semp aūt ieiunās
nūq̄z nisi vespe comedebat. In estate vl' hye
me nullā vestem hūit p̄ter ciliciū ⁊ tunicam
vel cucullā. Que vestis nisi forte alicui do
naret tādiu ferebat donec attritōe nimia sol
ueretur. Lectus su⁹ cinere cilicio ⁊ sacculo
ornabat. Nullū puluinar caput ab hūeris
eius leuabat. sed sp gemēs ⁊ scōꝝ reliquias
collo gerēs. nūq̄z vestimētū. raro calciamē
ta. ⁊ raro cingulū detrahebat. Sup hoīem
siq̄dem fuit oē q̄d gessit. Talis enī ei⁹ extitit
vita. vt si miracul' caruissz incredibil' videre
tur Et tanta fuerūt miracl'a. vt nisi merita p̄
cessissent. fantastica putarent. B Ho
spitatus in quodā loco cū p⁹ cenā mēsa ite
rum paret. admirat⁹ introgat cui denuo p̄
pararēt. Cui cum dicerent ꝙ bonis illis mu
lieribus que de nocte incedunt ꝑpararent.
illa nocte sanctus Germanus statuit vigi
lare. Et ecce vidit multitudinē demonū ad
mēsam in forma hoīm ⁊ mulieꝝ venientez.
Qui eis p̄cipiens ne abirēt. cūctos de fami
lia excitauit. inq̄rēs si ꝑsonas agnoscerent.
Qui cū oēs vicinos suos ⁊ vicinas eē dice
rent. misit ad domos singuloꝝ d̄monib⁹ p̄
cipiens ne abirēt. Et ecce oēs in suis lectulis
sunt inuēti. Adiurati igit̄ se demōes eē dixe
runt. q̄ sic hoībus illudebāt. Eo tēpe btūs
Lupus eps tracasine florebat. cui⁹ vrbē cū
Athila rex obsiderz. sup portā btūs Lupus
acclamās q̄s eēt q̄ eos sic impeterz inq̄siuit
Cui ille. Ego sum athila flagellū dei. Quo
ꝯ hūilis p̄sul dei ait gemēs. Et ego sū Lup⁹.
heu vastator gregis dei. ⁊ indigens flagello
dei. Moxq̄z portas reserari iussit. Illi autē
diuinit⁹ excecati ꝑ portā ad portā trāsierūt.
neminē aūt vidētes aut ledētes. Bts igitur
German⁹ assūpto p̄dicto epo Lupo in bri
tannias vbi heretici pullulauerunt ꝑfect⁹ ē
Sed dū in mari eēnt. ⁊ tempestas maxima
oriret. ad orōnem scti Germāi ꝑtin⁹ tranq̄l
litas mag̃ efficit. Honorifice igit̄ a ꝓplis susci
piunt. q̄ꝝ aduentū demōes iā p̄dixerant q̄s
sanct⁹ German⁹ de obsessis expulerat. Ve
rum cū hereticos ꝯuicissent ad ꝓpria redie
runt. C Cū in q̄dam loco infirm⁹ decū
beret. ꝯtigit vt tot⁹ ille vicus repētino incen
dio cōflagraret. Qui cū rogaret vt inde as
portatus ignē euaderet. ille incēdio se oppo
nit. ⁊ vltra citraq̄z omīa ꝯsumēte flāma ho
spitiū eius nō tetigit. Dum ad britānias
iterato rediret. vt hereticos ꝯfutaret. q̄dā ex
discipul' ei⁹ g̃du ꝯcito eius vestigia seq̄ba
tur. q̄ tñ apd̄ cordomaꝝ infirmat⁹ occubuit
Rediēs inde btūs German⁹ sepulcꝝ eius
apiri fecit. ipmq̄z vocās ex nomīe quid age
ret. an adhuc secū militare cupet requisiuit.
Mox ille residēs cūcta sibi cōstare suauia.
ac se nolle ecōtra vlteri⁹ reuocari rñdit Tūc
sctō annuēte vt req̄esceret. ille d̄posito capi
te rursum in dño obdormiuit. Dū in bri
tānia p̄dicaret ⁊ sibi ⁊ socijs. rex britānie ho
spitiū denegassz. subulc⁹ regis regress⁹ a pa
scuis. receptā p̄bendā ī palatio ad tuguriū
ꝓpriū referēs. vidit btūm Germanū cuz so
cijs fame ⁊ frigore laborātez Quos ī domo
sua benigne recepit. ⁊ vnicuz vitulū quē ha

bebat hospitib⁹ occidi p̄cepit. Ꝑdost cenam sctūs german⁹ omia ossa vituli sup pellē cō poni fec̄. z ad e⁹ orōez vitul⁹ sine mora surre xit. Seq̄nti die germā⁹ regi festin⁹ occurrit. et cur ei hospituz denegauit potenē inq̄rit. Tūc rex vehemenē attonit⁹ sibi rn̄dere n̄ po tuit. Et ille. Egredē inq̄t z regnū melioi di mitte. German⁹ igit̄ di mādato subulcū cū vxore veire fec̄. z vniuersis stupētib⁹ regem ꝓstituit. Et extūc reges de subulci genere p̄ deūtes dn̄ant gēm britonū. Cū saxones ꝑ britones dimicarēt. z se paucos viderent, sctōs ide trāseūtes vocauerūt. z ab eis p̄di cati certatiz oēs ad baptismi grāz ꝙ olabāt Die igit̄ pasce ex feruore fidei piectis armis ꝓponūt fortiter p̄liari. Qō illi audiētes au dacter ꝑ inermes pperāt. Sz germā⁹ latēs cū suis oēs āmonuit vt cū ipe alta clamaret oēs sibi vno clamore respondeāt. Qō cū fa ctū eēt. tāt⁹ hostes sup se iā irruētes terroz in uasit. vt piectis armis nō solū mōtes sed ce lū sup se ruere putarēt. cūctiq; diffugerent.

Quadā vice dū p augustudunū trāsiēs ad tumulū sctī cassiani epi deuenisset. quo se brēt inq̄siuit. Ille statī ex tumulo cūctis au diētib⁹ sic rn̄dit. Bulci q̄ete p̄fruor. z aduen tū redēptoris expecto. Et ille. Quiesce. p lon gū in xpo tps. z p nobis attēti⁹ intercede vt obtinere sacre resurrectōnis gaudia merea mur. Bū apō rauennā deuenisset. a regia placida z filio suo valētiniāo honorifice su scept⁹ ē. Hora vo cene regia misit ei vas ar genti amplissimū delicationib⁹ cibis plenū Qō ille sic suscepit vt cibos famul' traderet z sibi p paupib⁹ ipm vas argēteū retineret Loco vo mūeris misit regine scutellā ligne am panē ordeaceū ꝓtinētez. Qō illa libēter recepit. z vas illud postmodū argēto texit.

Quadā aūt vice dū p̄dicta regina eū ad ꝓuinū inuitasset. Ille benigne ānuēs. ab hospitio suo vsq; ad palatiū. eo q̄ ieiunijs z orōnib⁹ ac laborib⁹ eēt p̄fectus. asino deferē te portatus ē. Sz dū comederet. asin⁹ sancti Germani mortu⁹ ē. Qō regia audiēs. equū mire māsuetudis epo p̄tari fecit. Quē ītu ens ait. Ade⁹ mihi asin⁹ p̄teī. qz q̄ me huc attulit reportabit. Ꝑsurgens q; ad cadauer surge inquit muscio reuertamur hospitio. Statimq; sbsiliens seip̄z ꝓcussit. z q̄si nihil mali pass⁹ eēt Germanū ad hospitiū ꝓpor tauit. Sz anteq̄z de rauenna exiret. p̄dixit q̄ nequaq̄z in ꝟ sectō diuti⁹ moraret. Ꝑ⁹ mo dicū febre corripit. z die septio in dn̄o mort et corp⁹ eius ad gallias sīca regina petierat trāsportat. Obijt circa ānos dn̄i. cccc.xx.

Eueniebat autem cū sctus Germanus btō Eusebio vercellēsi epo p̄miss. q; in sui reuersiōe ec clesiā quā fundauerat sibi dedicaret. cū itel lexisset sctus Eusebius btm Germanū exisse de corpe. ecclīaz suā dedicaturus cereos ac cendi iussit. Sz q̄nto pl⁹ accēdebāt. tāto pl⁹ extinguebāt. Qō vidēs Eusebius intellexit dedicatiōem aut alio tpe fieri oportere. aut alteri epo reseruari. Cum igit̄ btī Germāi cor pus vercellas delatū fuiss. mox in p̄dictam ecclīam inducit. z statī cerei oēs diuinitus in flamant Tūc sctō Eusebius p̄missionis btī Germani meminit. z q̄d viuēs se facturum p̄miserat. mortuū fecisse cognouit. Hoc ita optz accipi vt nō intelligat de magno Euse bio vercellēsi q; tpe ipius factū sit ꝟ. Mā ipse sub Valente ipatore mortuus fuit. et a mor te ipius vsq; ad mortez sancti Germani pl tra annos. l. effluxerant. Fuit ergo alius eu sebius sub q̄ istud q̄d enarrat euenit.

CIII.

De sancto Eusebio.

Eusebius dicitur ab eu q̄d ē bonū. z sebe q̄d dr elo q̄ntia vel statio. vl Eusebius so nat bon⁹ cultus. Ipe nāq; būit bonitatē in sanctificatōe sui. elo q̄ntiam in defensione fi dei. stationē in ꝓstantia martirij. bonuz cul tum in reuerētia dei.

Eusebius sp vgo exñs. dum ad huc catheciminus eēt ab Eusebio pp baptismā z nomē suscepit. In q̄ ba ptismo manus āgelice vise sūt. q; ipm de sa cro fonte leuauerūt. Mdatrōa quedā eius pulcritudie capta. cuz ipius cubiculm vellet adire custodientibus angel' puenire nō po tuit. Uñ facto maue ad eius pedes p̄cidit z ab eo veniā petijt. Ordinatus p̄sbiter tanta

sanctitate emicuit. vt in missaꝝ solennijs int̄ man⁹ eius mīsteriū angelicū appareret. P⁹ h̄ cū arriana hereſ totā ytaliā inficeret. im patore Constātio eidē heresi fauente. Julia nus papa Eusebiū ī v̄cellēsez ep̄z ꝯsecrauit. q̄ tūc obtinebat int̄ alias vrbes italie p̄ncipa tuz. Qd̄ heretici audiētes omēs fores eccl̄ie claudi fecerūt. At eusebi⁹ vrbē ingressus. añ ostiū maioris eccl̄ie q̄ est btē Marie genua flexit. ⁊ oīa ostia sua mox orōe apuit. Ma xentiū mediolanēsem ep̄m heretica p̄uitate corruptū. de ep̄atu eiecit. ⁊ p eo viꝝ catholi cū dionisiū ordīauit. Sicqz eusebi⁹ totā ec clesiā occidentis. ⁊ Athanasi⁹ totā eccl̄iam oriētis ab arrianoꝝ peste purgabāt. Arri⁹ nanqz p̄sbiter alexandrin⁹ fuit. q̄ xp̄m purā creaturā eē dicebat. asserēs q̄ erat qñ ñ erat et q̄ ꝓpt̄ nos factus ē vt nos p eū tanq̄z p in strumentū deus crearet. Et iō magn⁹ Con stantin⁹ celebrari fec̄ nicenū conciliū. vbi er ror ꝯdēnatus ē. Ip̄e aūt postmodū miſabi li morte interijt. q̄r oīa viscera et intestina p secessum emisit. Constanti⁹ āt constātini fi lius ip̄a heresi corrupt⁹ fuit Quocirca Cō stātinus īpator ꝯ eusebiū pl̄imū indignat⁹ multoꝝ ep̄oꝝ ꝯciliū ꝯuocauit. ⁊ dionisiū ac cersiuit multasqz epl̄as ad Eusebiū destina uit. q̄ sciens maliciaz in mlt̄itudine p̄ualere venire ꝯtēpsit ⁊ suā senectutē oꝓposuit. Uñ impator statuit ꝯ eius excusatōem ī medio lanēsi vrbe q̄ ꝓpe erat cōciliuz celebrari. Ubi cū Eusebiū deesse videret. iussit arrianos fi dē suā describere. ⁊ Dyonisiū ep̄m mediola nēsez ac. xxxiij. ep̄os eidē fidei sb̄scribere. Qd̄ audiēs Eusebi⁹ de vrbe sua mediolanū ꝓfe cturus exijt. ⁊ mlt̄a se passuꝝ p̄dixit B

Cū igit̄ ad q̄ndā fluuiū venisset vt medio lanuz pgeret. nauis ꝓcul ex alia pte flumīs exñs eo iubēte ad eū venit. ⁊ ip̄z cū socijs siñ gub̄natore alio trāsportauit. Tūc ei p̄dict⁹ Dyonisi⁹ obuiauit. et ad pedes eius ꝓcidēs veniā postulauit. Cū igit̄ eusebius ab impa tore nc̄ minis nc̄ blādicijs flecti posset. corā oībus dixit. Uos dicitis filiū minorē eē prē cur ergo mihi filiū meū ⁊ discipulū p̄tulistis Nō est enī discipulus sup magistꝝ nec ſu⁹ sup dñm suū. nc̄ fili⁹ sup prēm. Qua illi rōe ꝯmoti. statim cyrographū quē scripserāt. ⁊ cui Dyonisi⁹ subscripserat ei obtulerūt. At ille. Nequaq̄z p⁹ filiū scribā. cui autoritate presum. sz istū succēdite. uouūqz cui subscri bā si vultis ꝯscribite. Sicqz nutu dei succē sus est cyroḡphus. cui dyonisi⁹ et alij. xxxiij. ep̄i subscripserāt. Rursū ariani aliū cyroḡ phū ꝯscripserūt. ⁊ eusebio et alijs ep̄is vt sb̄ scriberēt tradidrūt. Sz cū ab eusebio aīma ti nullaten⁹ ꝯsentirent. ceperūt pl̄imū gratu lari. q̄ cyroḡphum cui coacti ꝯscripserāt pe nitus ꝯbustū videbāt. Tūc irat⁹ Cōstātius eusebiū volūtati arrianoꝝ tradidit Qui ꝓti nus ip̄m d̄ medio alioꝝ ep̄oꝝ rapiētes ⁊ du rius flagellātes. eū p ḡdus palatij a summo vsqz ad imū. ⁊ rursus ab imo vsqz ad sūmū traxerūt. Cū ergo capite ꝯq̄ssato multuz san guinē fudisset. ⁊ adhuc nō assentiret. vinctis post tergū manib⁹. p collū cū fune ip̄m tra hebant. Ip̄e autē grās agens dicebat se pro ꝯfessione fidei catholice mori eē patū. Tunc Cōstantius Liberiū papā. Dionisiū Pau linū ⁊ oēs alios ep̄os q̄ eius exemplo fuerāt animati ī exiliū mitti fecit. Eusebiū v̄o apd̄ scitopolim vrbē palestine arriani duxerunt ⁊ ip̄m in q̄dam loco sic artissimo recluserūt vt eēt illo lōgitudīe breuior. latitudīe angu stior. ita ut curuatus nec pedes extēdere. nec se in latus alteꝝ vertere possz. capiteqz dep̄s so hūeros tantū ⁊ cubitos mouere valebat. Uerūtamē Constātio defuncto. Julianus eidē succedēs ⁊ oīb⁹ placere volēs. iubet exu latos ep̄os reuocari. ⁊ deoꝝ tēpla apiri. ⁊ pa ce frui sub lege q̄ quisqz vellet. Et sic eusebi us inde exiēs ad Athanasium venit. ⁊ q̄nta passus fuerat. eidem exposuit. Defuncto āt Juliano ⁊ Jouiniano reguāte sopitis arri anis. Eusebius v̄cellas rediit. ⁊ eū ꝓpl̄s cum maḡ exultatōne suscepit. Sz iteꝝ valente re gnāte arriani repullulāt. ⁊ eusebij domum vallātes. ⁊ extra domū supinuz ip̄m traben tes. lapidib⁹ eū obruerunt. ⁊ sic ad dñm feli citer migrās in ecc̄ia quā ip̄e construerat se pultus ē. Fert̄ q̄z hanc grām sue ciuitati eu sebius a deo suis p̄cibus ipetrasse. ut nullus arrianus ibidē viuere possit. Uixit aūt ſm cronicam ad minus. lxxxviij. annis. Floruit

circa annos dñi.cccl.

CIIII. A

De sanctis Machabeis.

Machabei fuerunt m septē frēs cū matre reuerenda. ⁊ ele azaro sacerdote. q̄ ꝑ obſuatōe leg̃ cum carnē porcinā nollent comedere. inaudita supplicioꝝ genera ꝑtulerūt. ſm q̄d in.ij. Machabeoꝝ plenius ꝯtinet̃. Et notādum ꝙ eccl̃ia oriental̃ facit festa de sctis vtriusq3 testamēti. occidental̃ aūt nō facit festa de sāctis veteris testamēti. eo ꝙ ad inferos descenderūt. ꝑterq̄3 de innocētibus. ex eo ꝙ in ipis singul̃ occisus est xp̄s. ⁊ d̄ machabeis. Sūt aūt q̄tuor rōnes q̄re eccl̃ia d̄ istis machabeis licet ad inferos descenderint solennizat. Prima est ꝓpter p̄rogatiuam martirij. Qr eī inaudita supplicia int̃ sctōs veteris testamēti passi sunt. iō priuilegiati sūt vt eoꝝ passio merito celebret̃. Hec rō ponit̃ in historia scolastica. Scd̄a ē ꝓpt̃ repñtatōnem misterij. Septenari⁹ eī nūerus ē nūer⁹ vniuersitatis Significant̃ ergo in istis oēs p̄rēs veteris testamēti celebritate digni. Nā licz de ipsis non solēnizat eccl̃ia. tum qr ad limbū descēderunt. tū qr m̃ltitudo multoꝝ nouoꝝ subītrauit. in his tñ septē impēdit oīb⁹ reuerentiam. qr ꝑ septē vt dictū est. vniuersitas designatur. Tercia est ꝓpt̃ exemplū patiendi. ꝓponūtur enī in exēplū fidelib⁹. vt ſm horuz ꝯstantiā ad zelū fidi animent̃. ⁊ ad patiēdū ꝑ lege euāgelij sic̄ illi ꝑ lege moysi forti⁹ accīgant̃. Quarta ē ꝓpt̃ cām supplicij. Naz ꝑ defensiōe legis sue talia supplicia passi sūt. sic̄ ⁊ xp̄iani ꝑ defensiōe legis euāgelice patiunt̃. Has tres vltimas rōes assig̃t magister Johānes beleth in sūma de officijs. capl̃o.v.

CV. A

Ad vincula sancti Petri.

Festum sancti Petri apl̃i q̄d ad vincl̃a d̄r. q̄druplici d̄ cā institutū fuisse putat̃. s. in memoriā libatiōis Petri. in mēoriā liberationis Alexandri. ꝑ destruēdo ritu gētiliū et ꝑ impetrāda absolutōe spūaliū vincl̃oꝝ.

Prima ergo cā est in mēoriaz libatōnis petri. Nā sic̄ d̄r in histo. scolastica Herodes agrippa romā adijt. ⁊ ibi Gayo nepoti tyberij cesaris familiarissim⁹ extitit. Quadā āt die cū eēt Herodes in curru cū Gayo leuatis in celū manib⁹ ait. Utinā viderē mortez senis. ⁊ te dñm totius orbis. Sz h̄ auriga herodis audiuit. ⁊ Tiberio ꝯtinuo intimauit Quapp̃t indignat⁹ tiberi⁹ cesar herodē reclusit in carcerē. Ubi dū q̄dā die iuxta arborē innix⁹ eēt. cui⁹ frondib⁹ insidebat bubo. vnus de ꝯcaptiuis peritus in augurijs dixit ei. Noli timere. qr cito liberaberis. ⁊ intantū sublimaberis ꝙ amicos tuos in tui inuidiā ꝯcitab̄. ⁊ in hac ꝑspitate morieris. Quā cito aūt h⁹ generis aīal sup te videris. vltra q̄ntū diē viuere nō valeb̄. P⁹ aliq̄t tp̄s Tyberi⁹ morit̃. ⁊ Gaius in ipiū sblimat̃. q̄ q̄dez herodē de vincul̃ libauit ⁊ magnifice sublimatū regē in iudeā misit. Cunqz venissz. misit manus vt affligeret quosdam de eccl̃ia. Occiso aūt Jacobo frē Johis gladio ab eodem añ dies azimoꝝ vidēs qr h̄ g̃tum eēt iudeis. in dieb⁹ azimoꝝ Petꝝ app̄hendit. et ī carcerē misit. volēs post pasca ꝑducere euz ꝑplo. Angelus aūt noctu eidē assistēs. mirabiliter eū a vincl̃oꝝ nexibus libauit ⁊ ad ministeriū p̄dicatōis libeꝝ ire iussit. Facin⁹ āt regis dilatōem ñ patit̃ vltōis. Seq̄nti vero die custodes ad se venire fec̄. vt ꝑ fuga petri diris eos penis afficeret. Hoc tñ impedit⁹ est facere. ne solutio petri alicui nocerz. Nā ꝯcitus in cesareā descendit. ⁊ ibi ꝑcussus ab angelo expirauit. Etenī sic̄ refert Joseph⁹ in.xix. antiq̄tatū libro. cum cesaream aduenisset. ⁊ ad eū toti⁹ ꝓuintie viri vnanimit̃ cōuenissent. ille fulgēti veste ex auro argētoq3 mirabil̃r ꝯtexta indut⁹ incipiēte die ꝑcedit ad theatꝝ. Ubi cum p̄mū sol̃ radios vestis argentea suscepit. repercusso splendore duplicatam spectātibus lucez fulgor metalli vibrātis effudit. vt intuētib⁹ ꝑstringerz aciē terror aspect⁹. Et ꝑ h̄ pl⁹ aliq̄d de eo q̄z hūane nature est artifex arrogātia mentiretur. Ilico adulātis vulgi ꝯcrepant voces dicentis. hucusqz vt hoīem te tenuim⁹. sed ex h̄ iā sup̄ humanā naturā te esse fatemur. Et duz

Ad uincula sancti Petri.

adulatorijs demulceret bonoribus. ⁊ oblatos sibi diuinos honores nō respuerz. respiciēs vidit insidentē sup funiculuz capiti suo angelū. ad ē bubonē mortis eius prime nūciū. respiciēsqz ad pl'm dixit. En ego de⁹ vester morior. Sciebat eiz iuxta p̄dictōem auguris se ifra q̄nqz dies moriturz. Et ꝓtinuo pcussus p q̄nqz dies vmib⁹ eū corrodētib⁹ expirauit. Hec ioseph⁹. In memoriā igitur tā mire libatiōis. p̄cipis apl'oz a vicinis. ⁊ taz dire vindicte in tirānū ptinus subsecute. ecc'lia festū scī Petri ad vincl'a solēnizat. Añ ⁊ epl'a in missa canit' in q̄ h̄ liberatio facta fuisse phibet'. ⁊ p̄m hoc videt' q̄ h̄ festuz ōberet vocari Petri a vincul'. ℞ Scōa cā institutōis extitit. Quoniā Alexāder pp qui sext⁹ post bim Petruz rexit ecc'liam ⁊ bermes p̄fectus vrb⁹ Rome q̄ p alexandruz ad fidem puersus fuerat. a Quirino tribuno in diuers locis in custodia tenebant'. Dixitqz tribun⁹ ad Hermē prefectū. Miroz te virū prudentē honorē dimittere p̄fecture. et vitā aliā somniare. Cui bermes dixit. Et ego añ nos h̄ omia deridebā. ⁊ hāc vitā solaz esse putabā. Rndit q̄rinus. Fac ergo pbare me q̄ aliā vitā noueris eē. ⁊ ꝓtinuo fidi tue discipulū me bēbis. Cui bermes dixit. Sanctus Alexāder quē tenes in vincul'. ipe boc meli⁹ te docebit. Tūc q̄rinus maledicēs bermem ait. Ego tibi dixi vt me pbare faceres boc. ⁊ nūc me mittis ad Alexāduz quē p suis scelerib⁹ teneo vinculatū. Verūtñ sup te et alexanduz custodiā duplicabo. ⁊ si ip̄m tecum vel te cū ipo inuenire potero. vere fidē tuis ⁊ eius dictis vl' p̄monib⁹ adhibeo. Hec̄ q̄d dixit. Et alexandro h̄ bermes ꝓtinus indicauit. Orante igit' sctō alexandro angel⁹ ad eū venit. ⁊ ip̄m ad bermē i carcerē duxit. Et inueniēs eos q̄rinus insim'l plurimū admirat⁹ ē. Et cū bermes q̄rino narraret quō alexander filiū suū mortuū suscitasset. dixit alexandro q̄rinus. Habeo filā gutturosam noīe balbinā. Promitto igit' me tuā recipe fidem. si filie mee impetrare poteris salutez Cui alexander. Vade citius. ⁊ ip̄am ad carcerē meū adducito. Cui dixit Quirinus Cū hic sis quō in carcere tuo te potero innenire

Ad quem Alexander. Vade cito. q⁹ qui me huc adduxit. ille me illuc cito reducet. Ipse igit' quirin⁹ filiā suā ad carcerē alexādri adduxit. ⁊ ibidē ipum inuenies. ad pedes suos se pstrauit. Tūc filia ei⁹ cepit vincl'a sācti alexandri deuote osculari vt sanitatē reciperet. Cui alexander dixit. Noli filia bas meas osculari cathenas. sz boias scti Petri diligēter inq̄re q̄s deuote osculans recipies sanitatem. Quirin⁹ igit' i carcere vbi petrus detent⁹ fuerat diligent boias inq̄ri fecit. easqz cum inuenissz filie sue osculādas dedit. Illa mox vt osculata ē vincula. sanitatis ē integre bñficiū assecuta. Tūc q̄rinus venīā petens alexandz de carcere extraxit. et ipe cū familia ⁊ alijs q̄z pl'ibus baptisma suscepit Tunc sctūs Alexander h̄ festū in kalen. Augusti celebrandū instituit. et in bonorē ap'li petri ecc'liam fabricauit. vbi vincula reposuit. ⁊ ad vincula nomiauit. In hac solēnitate ad p̄dictā ecc'liam magn⁹ fit p̄cursus pl'i. ⁊ ibidez pl'us vincula oscular'. ¶ Tercia cā institutionis p̄m Bedā hec ē. Octauian⁹ ipe rator ⁊ Anthoni⁹ sibi inuicē affinitate q̄iūcti. sic int se mūdi totius iperiū diuiserūt. vt Octauianus in occidente italiā. galliā ⁊ hyspaniā. Anthoni⁹ vo in oriente asiā pontuz et affricā possiderēt. Anthoni⁹ āt lasciu⁹ et lubric⁹ cū sororē octauiani in vxorē hēt. ipsam repudiauit. ⁊ cleopatrā reginā egipti i vxorē accepit. Ob h̄ indignat⁹ Octauian⁹ manu armata in asiaz p̄ Anthoniū p̄cedit. et ip̄m in oīb⁹ superauit. Tūc anthoni⁹ ⁊ cleopatra victi fugerūt. ac semetipos p̄ dolore nimio occiderūt. Egipti igit' regnū octauianus destruxit. ⁊ romanā p̄uintiā fecit. Inde in alexandriā p̄exit. ⁊ oīb⁹ eā diuitijs spolians romā ip̄as trāsuexit. Añ rēpublicam auxit. ita q̄ p vno denario dare q̄d p̄us p q̄tuor vendebat'. Et q⁹ ciuilia bella valde vrbem vastauerāt. ita eā renouauit vt dixerit. Inueni latericiā relinq̄ marmoreā. Qz igit' intātum rēpublicā auxit. augustus primo oīm vocat⁹ ē. Añ ⁊ ab eo augusti dicti sunt q̄ sibi in imp̄io successerūt. sic a Julio cesare eius auūculo cesares appellant'. Añ ⁊ hunc mēsem augustū q̄ p̄us sextilis dicebat'. q⁹ a

martio sext⁹ erat. ꝓplus suo noīe intitulauit eū Augustū vocās. In memoriā itaqꝫ ⁊ honorē victorie illi⁹ quā ꝑma die augusti Octauianus hūit. oēs romani hac die solēnizabant vsqꝫ ad tp̄s Theodosij impatoris q̄ cepit regnare anno dñi. ccccxxvj. Eudoxia igitur filia p̄dicti theodosij impatoris vxor valentiniani. hierl'imā ex voto ꝑrexit. Ubi q̄dā iudeus ꝑ magno mūere duas ei cathenas obtulit. q̄bus sub Herode Petr⁹ apl's vinctus fuit. Cum igit̄ Romā redisset in kalñ. augusti. ⁊ in honorē impatoris gentil' romanos solēnizare videret. dolēs q̄ dānato hoī tant⁹ honor exhiberet̄. cogitansqꝫ q̄ nō eos de facili a tali cultura ⁊ ꝯsuetudīe reuocare posset. cogitādo tractauit vt obs̄uātia q̄dē sic staret. sꝫ in honorē scti Petri fieret. ⁊ illū diē vniuersus ꝓplus ad vincula nomīaret. Habita igit̄ collatōe cū btō Pelagio papa ꝓplm blandis exhortatōnibus induxerunt. vt obliuioni traderet̄ memoria p̄ncipis paganoꝝ. ⁊ celebris fierꝫ mēoria p̄ncipis apl'orū. Qd̄ dū cūctis placuisset. illa catenas q̄s de hierl'm attulerat ꝑtulit ⁊ populo oñdit. Papa v'o ⁊ illā catenā ꝑtulit q̄ sub Herōe idē apl'us vinct⁹ fuit. Hac ergo illis sociata ita miraculose vna cathena facta ē. ac si sp̄ vna ⁊ eadē extitissꝫ. Uñ papa ⁊ regīa ꝑtin⁹ statuerūt. vt q̄d hoīm indiscreta religio faciebat gētili dānato. in meli⁹ mutata facerꝫ apl'oꝝ p̄ncipi petro. Ip̄a igit̄ vincula papa cū regina in eccl'ia sci Petri ad vincula posuit. ⁊ ip̄am muneribꝰ multis et priuilegijs magnis dotauit. ac p̄dictā diem vbiqꝫ celebrem fore instituit. hec Beda. Idē dicit Sigibertus. ¶ Quāte āt v'tutis h̄ cathena fuit anno dñi. cccclxiiij. apparuit. quendā eniꝫ comitē īpatoris Ottonis ꝓpinquū dyabolus añ oculos oīm tā crudel'r arripuit. vt se ip̄m dentibꝰ laceraret. Tūc iussu impatoris ad Johem papā ducit̄. vt cathena scti petri eius collo circūdaret̄. Sed cū q̄daꝫ alia cathena furentis collo fuissꝫ imposita. ⁊ nichil ex hac ꝓuenisset salutis. nimirū vbi nil latebat virtutis. tandē v'a petri cathena ꝓducitur. ⁊ furentis collo imponit̄. Tante aūt virtutis pōdus diabol⁹ ferre nō potuit. sꝫ mox coram omībꝰ exclamās abscessit. Tūc theodoricus metēs̄ ep̄s ip̄am cathenā arripuit. et eā se nullaten⁹ dimissuꝝ nisi manus sibi p̄cideret̄. asseruit. Cum igit̄ sup̄ hoc int̄ ep̄m ⁊ papā aliosqꝫ clericos g̃uis oriret̄ ꝯtentio. impator tandē ip̄m litigiū sedauit. ⁊ ep̄o ex ip̄a cathēa a papa anulū īpetrauit. ¶ Narrat Milet⁹ in crōica. ⁊ idē hētur in historia triptita. q̄ his diebꝰ apd̄ epyrum draco ingens apparuit. in cui⁹ ore Bonat⁹ ep̄s v'tute insignis expuens mox eū occidit. pri⁹ tñ añ eius faciē digitis crucē designās. ⁊ eidē oñdens. Quē vix octo iuga boum ne eius putredine aer inficeret̄ ad locū incendij trahere potuerūt. Idē q̄ꝫ ait ibidē. ⁊ in eadē triptita historia habet̄ q̄ in creta diabol⁹ ī specie Moysi se posuit. Qui iudeos vndecunqꝫ ꝯgregās sup̄ magnū mōtis p̄cipitiū iuxta mare eos duxit. Quos dū ad terrā ꝓmissionis sicco pede se p̄eūte ducere polliceret̄ innumeros enecauit. Uñ credit̄ q̄ diabol⁹ indignat⁹. qꝛ occasione iudei q̄ regīe cathenā dederat plaus⁹ octauiani cessauit. de his se tal'r vindicauit. Multi autē ex hijs q̄ euaserunt. ad baptismi grām ꝯuolarūt. Cū enī mons ip̄e decliuis incūberet. ⁊ illi sese euoluerent. p̄ores tā acutis rupibꝰ lacerati q̄ꝫ ī mare p̄focati mortui sunt. Cunqꝫ reliq̄ idē facere vellēt. ⁊ de prioribꝰ q̄d eis acciderit ignorarent. quidā piscatores inde transeūtes malū quod acciderat narrauerūt eisdem. ⁊ sic illi conuersi sunt. Hec in historia triptita

B ¶ Quarta causa institutiōis hic assignari potest. Bomin⁹ enim a vinculis perꝝ miraculose absoluit. ⁊ eidem ligādi ⁊ absoluendi potestatē dedit. Nos autē vinculis peccatorū obligati tenemur ⁊ absolui īdigemus. Idō igitur ip̄m in solennitate que dicitur ad vincula honoram⁹. vt sicut ip̄e a vinculis absolui promeruit. ⁊ sicut absoluendi a domino potestatē accepit. sic ⁊ ip̄e a peccatorum vinculis nos absoluat. Hāc vltimā institutōis causam non nullā extitisse quis de facili ꝑpendere potest. si videat q̄ absolutionem a vinculis in apostolū factā epistola cōmemorat. absoluēdi ptātē sibi ꝯcessam euāgelista recitat. absolutiōem ab ip̄o nob̄

fiendam hodierna oro̅o postulat. Q̄z aūt p claues q̄s accepit interdū etiaz dā̄nādos absoluat.in q̄dā miracl̄o q̄d legit̄ i libro miraculoz bt̄e v̄gis satis claret. Alpō nāqz Colonia vbē in mōasterio scī petri erat q̄daz mōach⁹ leuis lubric⁹ z lasciuus. Hic dū sb̄ita morte fuisset p̄uētus demōes ip̄m accusabāt. z q̄libz pct̄oz genera p̄ ip̄m clamabant Vnū dicebat. Ego tū cupiditas tua. q̄ p̄ dei p̄cepta tam freq̄nt̄ cupisti. Aliud clamabat Ego tū vana gl̄ia. q̄ te apl̄i hoies iactant exaltasti. Aliū aut. Ego tū mēdaciū in q̄ mēti̇ do peccasti. et cet̄a sil̄r. Ecōtra q̄dā bōa opa q̄ fecerat ip̄m excusabāt dicēta. Ego tū obedientia quā senioib⁹ spūalibus exhibuisti Ego tū psalmoz cātus. quē freq̄nter deo cōcinisti. Scis āt petr⁹ c⁹ erat mōach⁹ p ipo dep̄caturus deū adijt. Cui rñdit dñs Mundo nō pp̄ba me inspirāte dixit. Bñe q̄s habitabit in tab̄naculo tuo. aut q̄s req̄esc̄it mōte ꝛc. Qui ingredit sīn̄ macula ꝛc. Quō hic p̄t saluus eē cū nec sine macula sit ingressus. nec sit iusticiā oparus. Rogāte igit̄ p eo petro cū v̄gie matre dei. hāc dñs sniam protulit. vt ad coz⁹ rediret z ibi pniaz agerz. Tūc p̄festi petrus claui quā mānu tenebat diabolū terruit z in fugā cōuertit. Aliam vo ei⁹ ī mānu cuiusdā q̄ in p̄dicto mōasterio mōach⁹ fuerat tradidit. z vt ad coz⁹ ip̄am reduceret p̄cepit. Qui eo p mercede reductōnis popo scit vt singul' diebus psalmū Miserere mei deus diceret. z sepultura ei⁹ sepe scobis mūdaret. Ip̄eqz ō morte rediēs q̄ sibi p̄tigerāt omnibus narrauit.

CVI.

De sancto stephano papa.

Stephanus papa cū mltos gēt̄iliū vbo z exēplo conuertisset. z multa coz⁹pa sctoz martirum sepelisset. a valeriano z galieno anno dñi. cclx. sūmo studio q̄rit̄. vt eū z clericos aut sacrificare cogerēt aut supplicijs diuersp̄ punirēt. Ederūtqz edictū vt q̄cūqz eos p̄deret tota eoz substā possideret. Quappt̄ decē de ei⁹ clericis statim p̄hensi sūt z sine audiētia decollati. Seq̄nti die Stephanus papa p̄hendit̄ z ad tēplum martis ducit̄. vt ibi aut ydolū adoraret. aut capitalē sniaz subiret Sed cū templū ingressus fuisset z deum vt ip̄m templū destrueret exorasset. stamaḡ ps templi coruit. z ois multitudo p̄ nimio timore aufugit. Ip̄e vo ad cimiteriū sancte Lucie p̄rexit. Qd audiēs Valerian⁹. milites plures p̄oribus ad eū misit Qui venientes eū missam celebrantē inuenerunt z stantē intrepidū ac incepta deuote pficiētez in sua sede decollauerūt.

CVII.

De inuentione sancti stephani p̄thomartris.

Inuentiō coz⁹po ris p̄thomartiris stephani anno dñi. cccc. xvij. Honorij p̄ncipis āno. vij. facta fuisse narrat Repit̄ aūt ei⁹ inuētio translatio z p̄mōctio. Inuētio ip̄ius Bo ordie facta fuit. Nā cū q̄dā p̄bit̄ nomie Lucian⁹ ī territorio bierlitano quē Genadi⁹ inē illustres viros p̄mēorat. z h̄ scripsit feria sexta ī stratu suo q̄escerz z pene euigilaret. q̄dā vir senex statura p̄cerus. vultu decoz⁹. barba plixa. pallio candido amict⁹. cui gēmule auree z cruces inerant p̄texte. calciat⁹ caligis in superficie deauratis ei dē apparuit. Qui manu aurea v̄gā tenēs tetigit eū di. Sūma cū diligētia nr̄os patefacto tumulos. q̄ indecent̄ despecto loco recōditi sumus. Vade igit̄ z dic Jobi epo iberosolimitano vt nos in bonorabili loco reponat. q̄ cū siccitas z tribulatō mūdū p̄cussisset. nr̄oz suffragijs de⁹ mōo ppiciari decreuit. Cui lucan⁹ p̄bit̄ dixit. Bñe q̄s es. Ego sū inq̄t Gamaliel. q̄ paulū apl̄m enutriui. z ad pedes meos legē docui Qui āt mecū iacet scīs ē stephanus q̄ a iudeis lapidatus extra ciuitatē p̄iect⁹ ē. vt a feris z auib⁹ duo raret. Sz Bono ille p̄hibuit cui idē martir illesa fidē p̄stitit. Ego āt ip̄z cū reuerētia mlta collegi. z ī meo nouo tumlo sepelui Ali⁹ āt q̄ mecū iacz ē nycodem⁹ nepos me⁹. q̄ nocte Jhm adijt. z a petro z Jobe sacr̄ baptisma suscepit. Quappt̄ indignāti in eū p̄ncipes sacerdotū eū occidissent. nisi ob nostri reue

rentiã destitissent. Uerũtamẽ oẽm subiam eius dirupuerũt. et a ꝓcipatu depositi sunt multiqz eũ afficiẽtes ꝟberib⁹ semiuiuũ re/ liq̃rũt. Hũc cũ ego ĩ domo mea duxissez. die bus aliq̃b⁹ supuixit. ⁊ defũctus iuxta pedes bti stephani sepeliri feci. Terciusꝰ ꝟo q̃ mecũ est. ipe est Abibas filiꝰ me⁹ q̃ ãno etatis sue xx. mecuz baptisma suscepit. ⁊ ꝟgo pmanẽs cũ paulo discipꝰo meo legẽ didicit. Uxor ꝟo mea Etbea ⁊ selemyas filiꝰ meus. q̃ fidem xp̃i noluerũt recipe. nr̃ã neq̃qz digni sepul/ tura fuere. sz eos alibi sepultos ĩueniez. ⁊ eo rũ tumulos vacuos ⁊ inanes. Hoc dicto scs gamaliel disputt. Lucianꝰ ꝟo euigilans dñm exorauit. vt si hec visio in ꝟitate fierz. ei dẽ scdo ac tercio appareret. In seq̃nti igitur feria sexta eidẽ sic pi⁹ appuit. ⁊ cur ea q̃ sibi dixerat neglexerit req̃siuit. Hõ inq̃t dñe ne/ glexi. sed rogaui dñm vt si ꝫ visio ex deo eẽt mihi tercio apperet. Dixitqz ei Gamaliel. Quoniã in mẽte tua cogitasti si nos inueni res quõ reliq̃as singlꝰ discernere possez. ex his q̃ tibi sꝫ similitudine offero singulꝰ lo culos ⁊ reliq̃as edocebo. Ondit qz ei tres ca lathos aureos ⁊ q̃rtũ argenteũ. q̃z vnꝰ erat plenꝰ rosis rubentib⁹. ⁊ alij duo roꝫ albis. q̃rtũ et oñdit calathũ argẽteuz plenũ croco Dixitqz gamaliel Hij calathi nostri sunt lo culi. ⁊ he rose nr̃e sunt reliq̃e. Calatbꝰ plenꝰ rosis rubeis est loculꝰ scti stephani. q̃ solus ex nobꝫ martirio meruit coronari. Alij duo rosis albis pleni. mei ⁊ nichodemi sũt locu/ li. q̃ sincero corde in ꝓfessiõe xp̃i ꝑseuerauꝫ mus. Quartꝰ ꝟo argenteꝰ croco plenus est abibe filij mei. q̃ cãdore ꝟginitatis pollebat et mũdus de mũdo exiuit. Hiis dictis iterũ disputt. Feria aũt sexta seq̃ntis hebdomade eidẽ tratꝰ apparuit. ⁊ ꝟ dilatõe ⁊ negligẽtia sua eũ gũit increpauit. Cõtinuo igit Lucia nus hierlim̃ adijt. ⁊ Johi epo cũcta ꝑ ordi nẽ enarrauit. Perg̃ut igit cũ alijs epis ac/ cersitis ad locuz ꝓdictũ luciano ostensum. Cũq zcepissent fodere. ẽra ꝓcutit ⁊ suauissi/ mus odor sentit. Ad cꝰ odoris mirã fragrã tiam meritis sctoꝝ. lxx. boies a diuersꝫ infir/ mitatibꝰ liberant. Sicq zin eccliam sion q̃ est in hierlim. vbi scts stephanꝰ archidyacona tus officõ functꝰ ẽ. cũ magno gaudio sctoꝝ reliq̃as trãstulerũt. ⁊ eas ibi honorifice ꝓ derũt. Ea ãt hora pluuia magꝝ delcẽdit. Hꝰ visionis ⁊ inuẽtionis mentiõem facit beda in cronica sua. ℣ Hec inuẽtio scti ste phani facta ẽ ea die q̃ eiꝰ passio celebrat. ⁊ eꝰ passio in hac die fuisse dr. Festa aũt ab eccle sia mutata sunt duplici rõe. Prima est q̃niã xp̃s ideo natꝰ est in ẽris vt hõ nasceret in cel Decuit igit vt natiuitati xp̃i cõtinuaret nata/ tale scti stephani. q̃ ꝓmus pxpo martyriuz sustinuit qd est nasci ĩ celo. vt p hoc notaret vnã ex alia seq̃. Uñ et cãtat de ipo. Heri xp̃c natus ẽ in ẽris vt hodie stephanꝰ nasceret i celis. Scda rõ est. q̃niã festũ de inuentione solẽnius agebat q̃z festũ de passione. Et hoc tum ppt reuerentiã natiuitatis dñi. tũ ppt mꝫ ta miracla q̃ in ipius inuẽtõe dñs ostendit. Qr ergo passio ipi⁹ dignior ẽ q̃z inuẽtio. et ob ꝫ solẽnior dz eẽ. iõ ecclia festũ de passiõe ad aliud tps trãstulit. in q̃ in ampliori reue rentia habeat. Translatio ãt eiꝰ vt ait Au gust. ℣ mõ fuit. Hñ alexander senator pstã tinopolitanꝰ birlim cũ vxore sua adijt. ⁊ pro thomartiri Stephão pulcerrimũ oratoriũ pstruxit. ac pꝰ eius obitũ iuxta eꝰ corpus se sepeliri fecit. Euolutis ergo septem ãnis. iu liana eius vxor in patriã suã volens redire vtpote q̃ a pncipibꝰ iuriã patiebat. corpꝰ viri voluit deferre. Qd cũ ab epo mltis pci bus postulasset. eps duos locꝰos argẽteos ptulit di. Non noui q̃s sit ex bis loculꝰ viri tui. Et illa. Ego noui. Et impetũ faciẽs am plexata ẽ corpus scti stephani. Sic ergo dñ corpus viri putat accipe. casu corpꝰ ꝓtho/ martiris accepit. Cũ ãt nauim cũ corpe cõ scendisset. hymni audiũt angelici. odor effra grat. clamãt demões. seuã suscitãt tẽpestatẽ dicẽtes. Ue nobꝫ. q̃ ꝓthomartir stephanus trãsit diro nos ꝟberãs igne. Cũ ergo naute naufragiũ formidarent. stephanꝰ iuocat. ⁊ ꝓtinuo appuit eis di. Ego sũ nolite timere. Statiqz tranqllitas magꝝ ꝫsecuta ẽ. Tunc audite sũt voces dmonũ clamãtiũ. Impie pnceps nauẽ accẽde. q̃ aduersarius noster stephanꝰ ẽ in ea. Tũc pnceps demonũ q̃nqz demões q̃ nauẽ incẽderẽt misit. Hz angelꝰ

dñi in pfūdū eos dimersit. Et cū calcedonē venissent. demōes clamabāt. Seruꝰ dei venit q̄ ab iniq̄s lapidatꝰ ē iudis. Cōstantinolim igit incolumes puenerūt ⁊ in q̄dā ecc̄ia corpus scti stephani cū mag̃ reuerētia ꝯdiderūt h̄ Aug. Coniūctio aūt corpis sācti stephani cū corpe sci Laurētij h̄ ordie facta fuit. Cōtigit enī Eudoxiā filiā Theodosij īperatoris a demone g̃uit cruciari Qd̄ cum patri suo ꝯstātinopolim ꝯstituto intimatū fuisset. iubet filiā ꝯstātinopolī adduci. vt sacrosanctis ꝑthomartiris stephani reliquijs tangeret. Demō aūt ī ea clamabat. Nisi stephanꝰ romā veiat ñ exibo. q̄niā sic ē aplor̄ volūtas. Qd̄ cum impator audiuissz. a clero ⁊ ꝓplo cōstātinopolitano obtinuit vt corpus scti stephani romanis darēt. ⁊ ipi beati Laurētij corpꝰ acciperēt. Tūc impator Pelagio pape sup h̄ scripsit. Papa v̄o de cōsilio cardinaliū impatoris petitioni cōsensit. Missi igit ꝯstātinopolī cardinales corpus scti stephani romā deferūt. et greci ꝑ accipido corpe scti laurētij ꝑsequūtur. Capue igit corpus stephani recipit ⁊ brachiū eiꝰ dextr̄ a capuanis deuotis p̄cibꝰ obtinet. ⁊ metropolitana eccl̄ia in eiꝰ honore fabricat. Cum aūt romā venissent. ⁊ in eccl̄iam scti Petri ad vincl̄a corpꝰ deferre vellēt. vectores subsistūt. nc vltra ꝓcedre pñt. Demō āt in puella clamabat. Frustra laboratis. qr nō hic sed apd̄ frēm suū laurētiū sedē elegit. Illuc igit corpꝰ defert. et ad eiꝰ tactuz puella a demōe liberat. At laurētiꝰ aduētui frīs sui q̄i ꝯgtulans ⁊ arridēs. in alterā ꝑtez sepulcri secessit et medietatē illius vacuā fratri reliq̄t. Greci v̄o dū manꝰ apponūt vt laurētiū ferāt ad terrā velut exanimes corruerūt. Sz orantibus ꝑ eis papa clero ⁊ ꝓplo. vix ad se ad vesperā redierūt. Oēs tñ infra decē dies mortui sunt Latini et q̄ sibi ꝯsenserāt in frenesim versi sanari nō potuerūt. q̄adusqz sctōr̄ corpora insiml̄ tumulata fuerūt. Tunc vox de celo audita ē. O felix roma q̄ corpꝰ laurētij hyspani. ⁊ stephani hierosolimitani tā gl̄iosa pignora vno claudis mausoleo. Facta ē aūt ista ꝯiūctio. ix. kal̄. Maij. circa ānos domini. ccccxxv. C Refert Aug. in li. xxij. de ciui. dei. sex mortuos ad inuocatōem scti stephani suscitatos. vicz q̄ndā q̄ cū mortuꝰ sic iaceret vt ei iā pollices ligarent. īuocato sup eū noīe bti stephani ꝯtinuo suscitatꝰ ē. Item q̄ndā puer̄ a plaustro ꝯtritū. quē mater ad eccl̄iam scti stephāi deferēs. viuū ⁊ sanū recepit. Itē q̄ndā scti monialez q̄ cū in extremo spū ꝯstituta ad ecc̄iam scti stephani delata fuisset ⁊ ibidez expirasset. videntibus oībus et stupētibꝰ sanata surrexit. Item q̄ndam puellā apd̄ yponē cuiꝰ tunicā cuz pat̄ ad eccl̄iam scti stephani deportassz. eā postmodū sup corpus defūcte puelle ꝓiecit. et illa stati surrexit. Itē q̄ndā iuuenē apud yponē cuius corpꝰ cū inunctū fuissz oleo sancti stephāi stati surrexit Itē q̄ndā puer̄ q̄ cum ad ecc̄iaz scti stephani mortuꝰ fuisset delatꝰ ad īuocatiōem scti stephāi vite est ꝑtinꝰ restitutus. De h̄ martire sic dic̄ Aug. Martirem istū gamaliel stolatꝰ reuelauit. Saulus spoliatus laudauit. Xp̄us pānis inuolutꝰ ditauit. ⁊ p̄ciosa lapide coronauit. Idē In stephano emicuit pl̄critudo corpis. flos etatis. eloq̄ntia ꝑmocinātis. sapīa sctissime mētis. ⁊ opatō diuītatis. Idē. Fortis colūna dei cū inter lapidiferas manus captatorio forcipe teneret fide fūdabil̄ igniebat. feriebatur et ꝓducebat. ꝯstrīgebat ⁊ augebat. cedebat ⁊ ñ vincebat. Idē sup illd̄ Dura ceruice ꝛc. Hic ñ blādit. sz īuehit. ñ palpat sz ꝓuocat nō trepidat sz instigat. Idez. Attēde stephanum ꝯsuū tuū. hō erat sic ⁊ tu. d̄ massa pcti erat sic ⁊ tu. eo p̄cio redēptus q̄ tu. Et cum dyaconꝰ erat euāgeliū legebat. qd̄ legis vel audis ⁊ tu. Ibi inuenit scriptū. Diligite inimicos vestros. Didicit legendo. ꝑfecit obediendo.

CVIII.

De sancto dominico.

Dominicꝰ dicitur quasi dñi custos vl̄ a dño custoditus. Uel d̄r dominicꝰ q̄ntū ad ethimologiā hꝰ noīs q̄d est dñs. Dicit autē custos dñi tribus modis. scz custos honoris dñi quo ad deum. custos vinee dñi vel

gregis dñi q̄ ad ꝓximū. custos voluntatis dñi siue p̄ceptoꝝ dñi q̄ ad seip̄um. Scd̄o d̄r dñicus q̄i a dño custoditus. Dñs eiꝫ custodiuit ip̄um q̄ntū ad triplicē statū suū. in q̄ꝝ ꝑmo fuit laicꝰ. in scd̄o regularis canōicus. ī tercio vir aplicꝰ. Nā in ꝑmo eū custodiuit faciēdo eū laudabilr̄ incipe. in scd̄o feruent̄ ꝓficere. in tercio ꝑfectōem apprehēdere. Tercio p̄t dici dñicus ꝑ ethimologiā hꝰ nomīs dñs. Dñs nāqꝫ d̄r q̄i donās minas. vel donās minus. vl̄ donās munꝰ. Sic bt̄s Dñicus fuit donās. id est ꝯdonās minas ꝑ īiuriaꝝ dimissionē. donans minꝰ ꝑ corꝑis maceratōem. qꝛ corꝑi suo sꝑ minꝰ dabat q̄ꝫ appetebat. donās munꝰ ꝑ libertatis largitōeꝫ quia nō solū sua pauꝑibus tribuit. sed etiā seip̄m pluries vēdere voluit. A

Dominicus ordīs p̄dicatoꝝ dux et pat̄ inclitꝰ. ex hispanie ꝑtibꝰ villa q̄ dicit̄ Calaregia oxoniēs dioces̄ patre Felice. matre v̄o Jobāna noīe s̄m carnē originē duxit. Cuiꝰ mat̄ añ ip̄iꝰ ortū vidit in somnis se catulū gestantē in vtero ardentē in ore faculā baiulantē. Qui egressus ex vtero totā mūdi machinā incēdebat. Cuidā et̄ matrone q̄ ip̄m ex sacro fonte leuauerat videbat̄ q̄ puer Dominicus stellā p̄fulgidaꝫ hr̄ēt in fronte q̄ totū orbē illustrabat. Dum adhuc eēt puerulꝰ ꝛ sb̄ nutricis custodia cōstitutus. dep̄hensus ē sepe lectū dimittere ꝛ sup̄ nudā humū iacere. Missus tandē palentiā ad studiū amore sapīe addiscende. vinū ꝑ decenniū nō gustauit. Ubi cuꝫ fames valida eēt. libros cū omī suppellectili vēdidit et p̄cium eorū pauꝑibꝰ erogauit. Crescente iam eiꝰ fama. ab ep̄o oxonieñ. ī sua eccl̄ia canonicꝰ regl̄aris efficit̄. ꝛ postmodū factꝰ oībus vite specl̄m a ꝯcanōicis suꝑꝑior ordīat̄ Jp̄e aūt die ac nocte lectōi ꝛ orōni vacabat assidue deū exorās vt sibi hāc grām infūdere dignaret̄. q̄ se totū aliq̄ñ saluti possꝫ impēdere ꝓximoꝝ. In libro q̄qꝫ de collatiōibꝰ patrū studiosissime legēs magnū ꝑfectiōis cumulū apprehēdit. Pergēs āt cū p̄dicto ep̄o tholosā. dep̄hendit hospitē suū heretica p̄uitate corruptū. Quē ad fidē ꝯuertit. ꝛ q̄si q̄ndam ꝑmiciarū manipulū future messis domino presentauit. Legitur in gestis comitis mōtis fortis q̄ cū btūs Dominicus q̄dam vice aduersus hereticos p̄dicassꝫ. autoritates q̄si mediū ꝓduxerat redegit ī scriptis. ꝛ cuidā heretico cedulā illā tradidit. vt sup̄ obiectis deliberare deberet. Illa aūt nocte ad ignē hereticis ꝯgregatis. cedulā quā recepat ꝓduxit ī mediū. Cui socij dixerūt vt in ignē illā ꝓijceret. ꝛ si ꝯburi ꝯtingeret eorū fides īmo ꝑfidia v̄a eēt. Si v̄o ꝯburi nō possꝫ. verā fidē romāe eccl̄ie p̄dicarēt. Quapꝑter cedula in ignē ꝓijcit̄. Que cū aliq̄ntulum morā in igne fecissꝫ. incōbusta ab igne ꝑtinꝰ ꝓsilijt. Stupentibꝰ cunctis. vnꝰ cetis durior ait. Proijciat̄ iteꝝ. ꝛ sic exꝑientia plenius reperiet̄ et plenius exꝑiemur v̄itatem. Proijcit̄ iteꝝ. ꝛ iteꝝ ꝓsilijt incōbusta. Iteꝝ ille dixit. Tercio ꝓijciat̄. ꝛ tūc sīñ dubio rei exitum cognoscemꝰ. Proijcit̄ tercio. ꝛ iterum incombusta ꝓsilijt ꝛ illesa. Heretici āt in sua duricia ꝑmanētes. districtissima int̄ se iuratione firmauerunt ne hoc aliq̄s publicaret. Quidā tñ miles q̄ ibi aderat. ꝛ nostre fidei aliq̄ntulū adherebat. istud miraculuꝫ postmoduꝫ publicauit. Factū est aūt h̄ apd̄ motem victorialē. Simile q̄ddā d̄r accidisse apud fanū iouis indicta ibidē in diebꝰ illis ꝯtra hereticos q̄dā disputatōne solenni.

B Ceteris igit̄ ad ꝓpria redeūtibus ꝛ episcopo oxonieñ. defuncto solꝰ ibidē scīs Dominicus cū paucis remāsit ꝯ hereticos cōstanter verbū dei annūciani. Irridebāt aūt eum aduersarij v̄itatis. sputa. lutū ꝛ hmōi vilia ꝓijcientes in eū. ꝛ a tergo ꝑ derisu sibi paleas alligātes. Cū aūt sibi interitū minarentur imperterritꝰ rñdebat. Nō ego martirij dignꝰ sū gl̄ia. nōdū merui istā mortem Quapꝑt locū trāsiens in q̄ sibi parate ferebant̄ insidie. non solū intrepidus. veꝝ etiaꝫ cantās ꝛ alacer ꝓcedebat. Qd̄ illi admirantes dixerūt illi. Nūq̄d nō tu mortis horrore ꝯcuteris. Quid acturus eras si ꝯp̄hendissemus te. At ille. Rogassem vos ne repentinis me subito ꝑimeretis vl̄neribꝰ. sed paulatim et successiue mēbra singula mutilātes. deinde ostensis coram ocl̄is meis detruncatis membroꝝ particulis. ip̄os etiā ocl̄os

eruentes ad vltimū semiuiuū laceratumq3 corp9 sic pmittētes in suo sanguīe volutari vel prsus ad libitū me necaretis. ¶ Cuz q̄n dā reperisset ppt nimiā quā patiebat inopiam hereticorū ꝯsortijs adhesisse. decreuit se ipm venūdare q̄ten9 ex accepto p̄cio de seipso ⁊ egestatis sil' occasionē p̄cideret. ⁊ sub errore venundatū liberaret. Qd ⁊ fecissz. nisi inopie ei9 dīna miscdia aliter puidisset. Alias etiā cum q̄dam mlr frēm suū saracenoꝝ captiuitate detentū. lamētabili sibi ꝯq̄stiōe exponeret. nullūq3 sibi ad ei9 liberatōem fateret ꝯsiliū supesse. ille intima ꝯpassione cōmotus seipm p redemptiōe captiui vēdendū obtulit. Sz deus q̄ ipm nccariorez ad redemptōem spūalē multoꝝ captiuoꝝ puidetat nō pmisit. ¶ Hospitat9 ī ptibus tholosanis apd q̄sdā matrōas ab hereticis p ostētatōem religionis deceptas. p totā q̄drage simā vt sic clauū clauo retūderet. in pane solū ⁊ aq̄ frigida cū adiūcto sibi socio ieiunauit. Nocte vo vigilans cū nccitas cogebat. lassa mēbra sup nudā tabulam reclinabat. Sicq3 factū est vt illas matrōas ad agnitōnem vitatis pduceret. Post h ātcepit de institutōne ordīs cogitare cui9 officiū eēt p mundū p̄dicando discurrere. ⁊ ꝯ hereticos fidē catholicā ꝯmunire. Cum igit in ptibus tholosanis māsissz p decē annos a transitu oxoniens epi vsq3 ad tps q̄ lateranēse ꝯciliū debuit celebrari. cū Fulcone tholosano epo romā ad ꝯciliū generale adijt. ac a summo pōtifice Innocētio ordinē q̄ p̄dicatoꝝ diceret ⁊ eēt ꝯfirmari sibi suisq3 successorib9 postulauit Qui cū aliq̄ntulū se difficilē exhiberet. nocte q̄dam idē pontifex videbat ī somnis q̄ lateranēs ecclia g̃uē subito ruinā minaret. Qd duz tremēs aspiceret ex aduerso vir di dñic9 occurrebat. hūerisq3 suis suppositis totā illā casurā fabricā sustētabat. Euigilans aūt ⁊ visionē intelligēs. petitionē viri dei hilariter acceptauit. hortās vt ad frēs suos rediēs. regulā aliq̄m approbatam sibi eligeret. ⁊ sic ad ipm rediēs ꝯfirmatōem ad libitū impetraret. Regress9 igit verbū summi pontificis fratrib9 patefecit. Erant autez fratres numero circiter. xvj. Qui inuocato spūsancto regulā beati Augustini doctoris et p̄dicatoris eximij. ipi piter ⁊ re ⁊ nomine p̄dicatores futuri vnanimit elegerūt q̄sdaz artioris quidē vite ꝯsuetudines. q̄s sibi per formā ꝯstitutionū obsuādas statuerūt. insup assumentes. Uerū interea Innocētio d functo. ⁊ Honorio in summū pontificē sublimato. ꝯfirmatōem ordinis anno dñi. M. ccxvj. a p̄dicto honorio impetrauit. Dū igitur Rome in ecclia scti Petri p dilatatōne sui ordīs exoraret gl'iosos p̄ncipes apl'oruz Petr ⁊ paulū ad se veniētes aspexit. Quorum p̄m9 Petr9 vicz baculū. Paul9 vo sibi libr tradere videbant. addebātq3 dicētes Uade p̄dica. qr a deo ad h misteriū es electus. Moxq3 in momēto tēpis videbat ei q̄ filios suos p totū mundū dispsos aspiceret incedentes binos ⁊ binos. Quapp̄t tholosam rediens frēs suos dispsit ⁊ q̄sdam q̄dez in hispaniā. quosdā vo pisius. alios tandē bononiā destinauit. ipe vo Romā reuers9 est. ¶ Monach9 q̄dā añ ordīs p̄dicatoꝝ institutōez in extasi fact9. vidit btām virginē flexis genib9 et iūctis māib9 p hūano genere filiū dep̄cantē. Qui dās sepe pie matri repulsā. tandē instante ea sic ait. Mater mea q̄d possum vel debeo ampli9 eis facere Misi patriarchas ⁊ pphas. ⁊ paꝝ se emendauerūt. Ueni ego ad eos. deinde misi apostolos. ⁊ me ⁊ illos occiderūt. Misi martires ꝯfessores ⁊ doctores. nc ill' acq̄euerūt Sz qr ñ est fas vt tibi aliq̄d denegē. dabo eis meos p̄dicatores p q̄s valeāt illūinari ⁊ mundari. sin aūt veniā ꝯ illos. Similē visionē ali9 vidit eodē tpe q̄. xij. abbates cisterciens ordīs tholosā ꝯ hereticos sūt trāsmissi. Nā cū fili9 matri orāti rñdissz vt sup. Dixit mat Bone fili nō sm eoꝝ maliciā. sed sm tuā misicordiā agere dbes. Tūc fili9 victus p̄cib9 ait. Ad votū tuū adhuc cū eis hāc miscdiā faciam q̄ predicatores meos eis mittā. qui eos moneant ⁊ informēt. ⁊ si se non correxerint ampli9 eis nō parcam ¶ Quidā frat minor qui mlto tpe socius sancti Francisci extiterat. plibus fratribus de ordine p̄dicatorum narrauit. cū sctūs Dñic9 rome p cōfirmatōe sui ordinis apud papam instaret

nocte orans vidit in spū xpm in aere exītez et tres lanceas in manu tenentē. z ꝓ mundū eas vibrantē. Cui velociꝫ mater occurrens qđ nā vellz facere inq̄siuit. Et ille. Ecce totꝰ mūdus tribꝰ vicijs plenus ē. scz superbia. ꝓcupiscentia z auaricia. z iō bis tribꝰ lanceis ipsum volo pimere. Tūc ꝝgo ad eiusꝫ genua pcidēs ait. Fili charissime miſere. z tuā iusticiam miscōia tēperato. Cui xps. Mōne vides q̄nte mihi iniurie irrogant. Cui illa. Tēpera fili furorē. z paulisp expecta. Habeo enī fidelē p̄uū z pugilē strenuū. q̄ vbiq; discurrens mūdū expugbit z tuo dño subiugabit. Aliū q̄z p̄uū in adiutoriū sibi dabo. q̄ secuz fideliꝫ decertabit. Cui filiꝰ Ecce placatus faciē tuā suscepi. sz vellē ego videre q̄s vis ad tātum officiū destinare. Tūc illa xpo scīm Bñicuz pñtauit. Cui xps. Vere bonus z strenuꝰ pugil iste. z studiose faciet q̄ dixisti. Obtulit et scīm Franciscū. Et būc xps sic z p̄mū piꝫ cōmēdauit. Sāctus āt Dominicꝰ sociū suuz i visione sua diligent ꝓsideras quē añ nō nouerat. in crastino in eccīa inuētū ex his que nocte viderat siñ indice recognouit. z in eiꝰ amplexꝰ z oscula pia ruēs ait. Tu es sociꝰ meꝰ. tu piꝫ curres mecū. stemus sicꝫ et nullꝰ aduersarius p̄ualebit. Visionē q̄z p̄dictam sibi p ordinē enarrauit. Et extūc factū est eis cor vnū z aīma vna in dño. qđ z in posteris mādauerūt ppetuo obꝑuari. ¶ Cum q̄ndā nouiciū apulum ad ordinē recepissēt quidā qui p̄dicti nouicij socij fuerant eum adeo puerterūt. q̄ ad seculū iam redire deliberās vestes suas modis oībus expetebat. Qđ btūs Bñicus audiēs ꝓtinuo orationi se dedit. Igiꝫ cū dictū iuuenē iam religiosis vestibus expoliassent. z iam sua camisia induissent. ille magnis vocibꝰ clamare cepit ac dicere. En estuo. en ardeo. en totus exuror. Extrahite extrahite hāc camisiā maledictaz q̄ me totū exurit. Nullo ergo mō q̄escere potuit. q̄usq; exutus camisia religioꝝ vestibus denuo ē indutus. z ad claustꝝ reductus.

Existente btō dñico bononie cū frēs iā ad dormiēdum iuissent. quidā frater ꝓuersus a dyabolo vexari cepit. Quod cum frater Reyneriꝰ lausanensis magister eius audisset. beato Dominico hoc studuit indicare. Sanctus autez Dominicus ad ecclesiam ante altare eum portari fecit. Qui cum vix a fratribus decem fuisset deportatus. Dixit beatus Dominicꝰ. Adiuro te miser. vt dicas mihi quare veras creaturā dei. z quare et quomō huc intrasti. Qui respōdit. Vero eum. quia merui. Bibit enī beri in ciuitate sine licentia prioris non adhibito signo crucis. Unde tunc intraui in eū in specie bibitoris. quin potius ipe bibit me simul cum vino. Hoc autem tunc eū bibisse verum compertum est. Inter hec factū est primū signū ad matutinas. Quo audito dyabolus qui in eo loquebat dixit. Amodo hic plus stare non possum. exquo capuciati surgūt. Et sic ad orōnem beati Dominici exire compulsus est. ¶ Cum in ptibus tholosanis quoddam flumē transisset. libri eius nullū habentes consuatoriū in fluuiū ceciderunt. Die autem tercia q̄dam piscatores ibi bamū proiiciens. cum magnū piscem se prendidisse putaret. libros ipos extraxit. penitus sic illesos ac si in aliquo armario fuissent. cū omni diligentia custoditi. ¶ Cum ad quoddā monasterium venisset z fratres quiescerent. nolens eos inq̄etare. orōne fusa clausis ianuis mōasterū cū socio introiuit. Idem etiā cōpertū est cū in ꝓflictu bereticoꝝ cum q̄dam ꝓuerso cistercien. fuisz Mā cū fero ad q̄ndā eccliaz deuenissēt. z clausaz inuenissēt. orōne fusa a btō dñico intra eccīaz se subito inuenerūt. z noctē illā totā in orōe duxerūt. ¶ Ꝺ laborē itineris añq̄z ad hospitiū duenissz fratum ad fontē aliquē extinguere ꝓsueuit. ne in domo hospitis plꝰ bibēdo aliq̄m notaz incurreret. ¶ Scolaris q̄dā lubricū carnis patiēs venit in q̄dā festo ad domū fratꝝ ōbononia vt ibi missā audiret. Cōtigit aūt tunc missā bīm Bñicū celebrare. Cuz āt ad oblationē ventū fuissz. dictꝰ scolaris accessit. z manū eiꝰ cū mīta duotōe osculatꝰ ē. Quā cuz osculatus fuissz tātā ex illa pdire sensit odoris fragrantiā. q̄ntā in vita sua nunq̄z aliq̄n expertꝰ ē. Et extūc estꝰ libidinis in eo mirabiliter refriguit. adeo vt q̄ añ erat vanꝰ z lubricus. efficeret postmodū ꝓtinēs atq; castus

De sancto Dominico

Q̃nta mundicie puritate eius caro polle
bat.cui⁹ odor tã mirabilr fordes mẽtis pur
gabat. ¶ Sacerdos q̃dã vidẽs aliq̃n btm
dñicum cũ suis fribus p̃dicatõi taz feruent
insistere.deliberauit eis adherere dũmodo
nouũ testamẽtũ sibi ad p̃dicandũ nccariuz
hẽ posset.Hec eo cogitãte q̃daz iuuenis ve
nale testamentum sub veste baiulãs affuit.
Q̃ stati sacerdos cũ magno gaudio emit.
Sed dũ adhuc aliq̃ntulũ dubitaret.fusa ad
deũ p̃ce.impssaq; sup libz exterius cruce.li
brũ aperuit.et oculos ad capitulũ q̃ p̃mo se
obtulit.mor p̃iecit. et illõ q̃ in actib⁹ petro
dictũ est eidẽ occurrit. Surge descẽde z va
de cũ eis nibil dubitãs.quia ego misi illos.
Statimq; surgẽs eisdẽ adhesit. ¶ Cũ apd
tholosam i theologia regeret magister q̃dã
scientia z fama p̃clarus.q̃dam mane añ diẽ
duz suas p̃uideret lectões oppressus somno
caput suũ in cathedra paululũ reclinauit. vi
sumq; est sibi q̃ septẽ stelle ei pñtarent.Qui
cũ ꝺ nouitate tal'rerũ plurimũ miraretur
subito in lumie z q̃ntitate p̃dicte stelle intã
tum creuerũt q̃ totũ mũdum illũinauerũt
Qui euigilãs q̃d nã sibi ℔ vellet p'imũ mi
rabat.Et ecce dũ scolas intrasset z legeret.bts
Dominic⁹ z cũ eo sex frẽs eiusdẽ bit⁹ ad p̃di
ctũ magistz bũlr accesserũt. z suũ sibi ppo
situz intimãtes dixerũt.q̃ scolas suas cupe
rent freq̃ntare Qui recolẽs visionẽ.ipos eẽ
septem stellas q̃s viderat non dubitauit.

¶ Rome viro die Bñico posito vir quidaz
magister reginald⁹ scti Amiani aurelian.
decanus q̃ etiã parisi⁹ in iure canõico rexe
rat annis q̃nq;.romã cum aurelianẽsi epo
mare trãsiturus aduenerat.Budũ aũt in p
posito bẽbat.relictis oibus p̃dicatõi insiste
re.sed q̃nam mõ id pplere posset nec dũ ad
uerterat.Cũ aũt a q̃dam cardiali cui hmõi
votum exp̃sserat de institutõe p̃dicatoz di
xisset.z btõ dñico accersito eidẽ suũ ppos
tum reuelasset.extunc ipi⁹ ordinis delibera
uit ingressuz. Nec mora gui febriũ infirmi
tate coripit.z de eius salute penit⁹ despat.
Perseuerãte aũt in orõne btõ Dominico
ac btãm vginẽ cui tanq; speciali patrone cu
ram ordis totã p̃miserat exorãte.vt vel saltẽ
modico tẽpe eũ sibi p̃cedere dignaret. Ecce
subito reginã miscõie duabus admodum
speciosis comitatã puellis Reginald⁹ vigi
lans z mortẽ expectãs ad se visibilr venien
tem aspexit.blandaq; facie sibi dicẽtẽ. Pete
a me q̃d vis z dabo tibi.Deliberanti q̃d pe
teret. vna ex p̃dictis puellis suggessit ne q̃d
peteret.sz se totũ regine miscordie volũtati
p̃mitteret.Q̃d dũ fecisset.illa manũ extẽdẽs
vginẽã.aures eius z nares.manꝰ eius z pe
des salutari quã tulerat vnctiõe punxit.for
mulas vborum ppnas ad singlas vnctões
subinferẽs.Ad renes aut.Stringant renes
tui cingulo castitatis.Ad pedes aũt aut.Un
go pedes tuos in p̃parationẽ euãgelij pacis.
Addiditq;.Die tercia mittã tibi ampullaz
restitutõis plenarie sanitatis.Tũc ei bitum
ordinis ostẽdens.en inq̃t.iste est bitus ordi
nis tui.Hãc aũt visionẽ silr btũs Bñic⁹ in
orõne positus vidit.Mane aũt facto ad eũ
venies scũs Domicus z sanũ reperit.z ab
eodẽ totius visiõis seriẽ audiuit.z habitum
quẽ virgo mõstrauerat assumpsit. Nã an
tea frẽs cappellicijs vtebant.Die aũt tercia
dei mater affuit.z corpus Reginaldi adeo
punxit.q̃ nõ solũ estũ febriũ. sz et ardorẽ pcu
piscentie sic extinxit.vt sic ipe postmodũ est
p̃fessus.nec p̃mus in eo mot⁹ libidinis ꝺ ce
tero pullulauit.Hãc visionẽ iterato exhibi
tam q̃dam religiosus de ordie hospitalari
orum pñte q̃z btõ Bñico pp̃ijs oculꝭ vidit
z stupuit.Hãc visionẽ multis fratrib⁹ maxi
me post illi⁹ obitum btũs dñic⁹ publicauit
¶ Missus igit Reginald⁹ bononiã predica
tõi ardenꝫ instabat.z fratꝝ numerus excre
scebat. Post ℔ aũt missus pisius nõ p⁹ mꝫ
tos dies in dño obdormiuit. ¶ Juue
nis q̃daz nepos dñi Stephani cardinalis
de fossa noua.cũ equo in foueã p̃cipitio la
psus inde mortu⁹ ẽ eductus.Qui btõ Bñi
co oblatus.orõe fusa vite p̃stine ẽ restitut⁹.

In eccia sancti Sixti architectũ quendã
ꝺductũ a fratrib⁹ sb cripta q̃dã ruina desu
p resoluta p̃truit.diuq; sub cumulo caden
tis macerie iacentẽ extinxit.Sz vir dei Bñi
cus corpus ꝺ cauerna subductum ad se de
ferri iussit.orationumq; suarum suffragio

statim vite simℓ ⁊ sanitati restituit. In eaꝺ eccℓia apꝺ Romã ꝺũ frẽs circiℓ. xl. manerẽt et q̃ꝺã vice panis valde modicũ inuenissẽt. bis Bñicus id modicũ qꝺ habebaꝫ panis in ptes diuiꝺi sup mẽsaꝫ mãꝺauit. Dumqꝫ vnusq̃sqꝫ buccellã pais cũ gaudio frãgeret ecce duo iuuenes eiusꝺ bit⁹ formeqꝫ ꝓsiles refectorũ intrauerũt. pallioꝝ sin⁹ q̃a collo pen debãt plenos panib⁹ deferẽtes. Quib⁹ in capite mẽse ꝓsul ꝺei ꝺñici silent oblatis ita subito ꝺiscesserũt. vt uull⁹ ꝺe ceto vel vñ venerint vel q̃ abierit scire possꝫ. Tũc sctũs ꝺñicus manu aꝺ frẽs circũ quaqꝫ ꝓtensa. mõ in q̃t frẽs mei comeꝺite. Cũqꝫ bis ꝺñicus aliq̃n in itinere positus eẽt. ⁊ gꝝis pluuiaꝝ inundatio facta eẽt. ille signũ crucis eꝺiꝺit. ⁊ a se ⁊ a socio oẽm pluuiã aꝺeo ꝓpulsauit. vt q̃i facto papilione ꝺe cruce. cuꝫ tota ẽra ꝺẽsa imbrũ inunꝺatõe maꝺesceꝫ. nc vna gutta aꝺ spaciũ triũ cubitoꝝ eos ꝓtingerꝫ. Quaꝺam vice ꝺũ in ptibus tholosanis trãsisset. nauigio q̃ꝺã aq̃m nauta ab eo ꝺenariuꝫ p mercede trãsitus exigebat. Cui cũ vir ꝺei p Buttio sibi impẽso celoꝝ regnũ ꝓmitteret. aꝺꝺẽs q ꝺiscipulus xpi eẽt. nec auꝝ vl pecuniam ꝺeportaꝫ. ille eũ p cappaꝫ trahẽs. mitti inq̃t ant cappam aut ꝺenariuꝫ ꝺimittes. Tunc vir ꝺei erectus aꝺ celũ oculis paululũ intra se oras morqꝫ in terrã respiciẽs ⁊ ꝺiuino nec ꝺubiũ ꝓcuratu nutu ꝺenariũ iacẽtẽ vi ꝺẽs. ecce inquit fraℓ qꝺ postulas tolle ⁊ me liberꝝ in pace ꝺimitte. Contigit aliq̃n viro ꝺei iter agente associari sibi religiosũ q̃ꝺã ꝓuersatõis q̃ꝺẽ sctitate ꝺomesticũ seꝺ loq̃la et ligua penit⁹ alienũ. Bolẽs itaqꝫ q ꝺiuis eloquijs vna cum illo mutua se collatõe refouere non posset. tanꝺẽ a ꝺño vt vnus lingua loq̃reℓ alterius vbisqꝫ sic alterutꝝ variatis sese ptriꝺuũ quo vicꝫ simℓituri erãt intelligerẽt impetrauit. Quaꝺã vice cũ q̃ꝺam mℓtus obsessus ꝺemonijs sibi fuissꝫ oblatus. ille stolã accipiẽs pus sup ppriũ collũ posuit. ꝺeinꝺe ꝺemoniaci collũ cinxit. manꝺãs illis vt ꝺe cetero illũ boiem nõ vexarẽt. Ipi vo in eiusꝺ obsessi corpe torqueri statiꝫ fortiter ceperunt ⁊ clamare. Permitte nos exire q̃re nos cruciari hic compellis. At ille Non ꝺimittã vos inq̃t nisi mihi fiꝺeiussorẽ ꝺederitis q vltra nequaq̃ꝫ ꝺe ceto reꝺeatis Quos inq̃unt illi fiꝺeiussores poterim⁹ ꝺare. Et ille Sanctos martires q̃ꝝ corpa in eccℓia hac reqescunt. Et illi. Nõ possum⁹ quia nrã merita ꝓꝺicunt. Quibus ille ꝺixit Oportꝫ vos ꝺare. alioq̃n a cruciatu B neq̃ꝫ liberos vos ꝺimittã. Tuncq̃ ꝺerũt aꝺ B operam se ꝺaturos. Et post modicum ꝺixerunt. Ecce ipetrauim⁹. licet immeriti. q sancti martires fiꝺeiusserũt p nobis. Reqrẽte aũt eo buius rei signũ ꝺixerũt. Eatis aꝺ capsam in q̃ sunt recoꝺita capita martiruꝫ ⁊ eam inuenietis inuersam. Quesitũ est ⁊ ita inuentũ est sicut illi fuerãt ptestati. ¶

Predicante aũt eo aliq̃n queꝺã matrone ab hereticis ꝺeprauate eius pediḃ⁹ puolute ꝺixerunt. Serue ꝺi aꝺiuua nos si vera sunt que hodie ꝓꝺicasti. iam diu mẽtes nostras erroꝝ spũs excecauit. Quibus ille. Constantes estote. ⁊ expectate pauliſper. vt videatis quali ꝺño aꝺhesistis. Statimqꝫ viꝺerunt ꝺe medio sui cattũ vnũ teterrimũ prosilire qui magni canis q̃ntitatẽ preferẽs habebat grossos oculos ⁊ flamantes. linguaꝫ longã latamqꝫ atꝫ sanguinolẽtaꝫ. ⁊ ptractã vsqꝫ aꝺ vmbilicũ. Caꝺã vo bñs curtã surſumqꝫ ptensam. posterioꝝ turpitu ꝺiez quocũqꝫ se verteret ostẽꝺebat. ꝺ quibus fetori tolerabilis exalabat. Cunqꝫ circa illas matronas se aliquã ꝺiu buc illucqꝫ vertisſꝫ. tanꝺem p cor ꝺam campane in campanili conscenꝺẽs ꝺisparuit. feꝺa post se vestigia ꝺerelinquens. Ille ergo matrone ꝺo grãs agentes. aꝺ catholicã fiꝺem sunt ꝓuerse. Cum in partibus tholosanis quosꝺam hereticos cõuicisset. ⁊ illi eẽnt incenꝺio ꝺeputati. aspiciens inter eos quẽꝺam Raymunꝺũ noie ait ministris. Istuꝫ Buate ne aliquo moꝺo cum ceteris comburaℓ. Conuersusqꝫ aꝺ eũ blanꝺeqꝫ alloquẽs. scio inquit fili mi. scio q aꝺhuc licet tarꝺe bonus homo eris ⁊ sctus Bmissus itaqꝫ per annos viginti in hereti ca prauitate pmansit. Tanꝺẽ ꝓuersus ⁊ frater ꝓꝺicatoꝝ effectus in eoꝺem oꝛꝺie vitam suã laꝺabiliter ꝺuxit ⁊ felicit consummauit ¶ Cum eẽt in byspania quibusꝺam

sibi frībus societatis apparuit ei ꝑ visuz im-
manissimus draco q̄ frēs illos q̄ secū erant
absorbere aptis faucibus nitebat. Qd̄ vir
dei intelligēs frēs fortiter resistere hortabat
Et pꝰ modicū oēs illi excepto fratre Adaz
et duobꝰ ꝯuersꝰ ab eo recesserūt. Introgatꝰ
aūt q̄dam ex illis ab eo an silr̄ vellz abire ait
Absit pat̄ vt relicto capite seq̄r pedes. ⁊ con
tinuo orōni se dedit. Et fere oēs pꝰ modicuz
sua orōne ꝯuertit. Apud sctm Sixtū in
vrbe romana cū fratribꝰ exn̄s sbito facto su
ꝑ eū spū dn̄i ad capitulū frībꝰ ꝯuocatis pa-
lam oībus nūciauit. q̄ttuor frēs ex ipis ī bre
ui duos videlicz in corpe. duos vo in aīma
morituros. Post modicū duo frēs ad dn̄z
migr̄uerūt. duo vo de ordīe recesserūt. Exi-
stēte eo bononie. erat ibi q̄dā magister cūra
dus theutonicꝰ cuiꝰ ingressū ad ordinē frēs
mirabilr̄ affectabāt. Cū autē btūs Dn̄icus
cū priore mōasterij cassamarie de ordine ci
stercien̄. in vigilia assumptiōis btē Marie
sermocinaret̄. familiari q̄daz cōfidentia exi
gente matia int̄ alia dixit ei. Fateor tibi p̄or
qd̄ tn̄ adhuc nulli exposui vnq̄z nc̄ tu alteri
q̄z diu vixero reuelab̄. q̄ nūq̄z a deo ī hac vi
ta aliq̄d petij. qd̄ n̄ asseq̄rer iuxta votū. Cui
cum p̄dictꝰ p̄or diceret q̄ forsitan an̄ eū vitā
finiret. bt̄s Dn̄icus spū ꝓphetico. q̄ ipe pri-
or post se diu viueret. sic̄ ⁊ factū fuisse cōstat
p̄dixit. Tunc ille p̄or adiecit. Pete ergo pat̄
vt det tibi magistꝝ Cunradū ad ordīez cuiꝰ
frēs introitū tantū flagitare vident̄. At ipse
rem inq̄t bone frat̄ difficilē postulasti. Fini
to ꝯpletorio cetis frībꝰ ad q̄escendū ꝑgētibꝰ
ipe in ecc̄ia remāsit. ⁊ in orōne more solito ꝑ
noctauit. Cōueniētibꝰ igit̄ frībꝰ ad p̄mā cū
cantor incepisset Jam lucis orto sidere. ecce
lucis noue. sidus nouū futurꝰ magister Cū
radus subito veniēs ad pedes btī Dn̄ici se
ꝓsternēs hītū ordinis instant̄ petijt ⁊ ꝑseue
rant̄ accepit. Hic fuit in ordīe valde religio
sus. ⁊ lector in ordine plimū gl̄iosus. Qui
tandē moriēs cū iam oculos clausisset. ⁊ fra
tres eū migrasse crederēt. ille aptis ocul̄ fra-
tres circūspiciēs ait. Dn̄s vobiscum. Qui
bus rn̄dentibꝰ Et cū spū tuo. Adiūxit. Fide
liū aīme ꝑ miscdiam dei req̄escant in pace.

Et sic ꝑtinꝰ ille in pace q̄euit. Hꝰ Inerat
autē ꝑuo dei Dn̄ico firma valde mētis eq̄li
tas. nisi cū ad ꝯpassionē ⁊ miscdiā turbaret̄.
Et qꝛ cor gaudēs exhilarat faciē. placidā in
terioris hoīs ꝯpositōem manifesta deforis
benignitate ꝓdebat Tpe diurno cū fratribꝰ
suis socijs ve saluo quidez honestatis teno
re nemo ꝯmunior. nocturnis horis. vigilijs
et orōnibꝰ nēo instantior. Diē impartiebat̄
ꝓximis. noctē deo. De oclis suis q̄si q̄ndaz
fontē effecerat lacrimaꝝ. Freq̄nt̄ qn̄ corpꝰ
dn̄i eleuabat̄ in missa. in tātū mētis rapieba
tur excessum. ac si ibidē xp̄m incarnatū p̄sen
tem videret. ꝓpt̄ qd̄ missam multo tpe cū ce
teris nō audiuit. Erat aūt sibi in ecclia ꝑno
ctādi ꝯsuetudo creberrima vt vix aut raro
certū ad q̄escendū locū videret̄ hrē. Et cum
lassitudine succedente somni int̄pellaret ne
cessitas siue an̄ altare aut sup lapidē capite
reclinato paululū q̄escebat. Tres singul̄ no
ctibus accipiebat manu ꝓpria de q̄dam ca-
thena ferrea disciplinas. vnā vicz ꝑ se. alterā
ꝑ peccatoribꝰ q̄ versant̄ in mūdo. terciaz vo
ꝑ his q̄ ī purgatorio cruciāt̄. Electꝰ aliqn̄
in coteronen̄. alias citauien̄. ep̄m oīno renu
it ꝯtestās se p̄us t̄rā d̄serere q̄z electōi alicui
d̄ se facte aliq̄tenꝰ ꝯsentire. Introgatꝰ ali
qn̄ cur n̄ libentiꝰ tholose ī tholosanaqz dyo
cesi. in eꝰ vicz diocesi. q̄z ī carchasonēsi dioce
si moraret̄ rn̄dit. Qꝛ ī tholosana diocesi mlt̄
tos q̄ me honorāt inuenio. apd̄ carchasonā
vo oēs ecōtrario me īpugnāt. Introgatꝰ
a q̄dā in q̄ libro plꝰ studuissz. rn̄dit. In libro
caritatis. Quadā vice dū vir d̄i dn̄icꝰ apd̄
bononiā ꝯstitutꝰ in ecclia ꝑnoctaret. diabo
lus in specie frīs eidē appuit. Quē sctūs do
minicꝰ frēm existimās ei innuebat vt cū ce-
teris ad q̄escendū ꝑgerz. Ille vo q̄i deriden-
do eūdē sibi nutibꝰ rn̄debat. Tūc scts Dn̄i
cus q̄s naz eēt q̄ suū mādatū cōtēneret scire
volēs. candelā ad lāpadē accēdit. ⁊ in faciez
eiꝰ respiciēs q̄ diabolꝰ eēt ꝯfestim ꝯgnouit.
Quare cū eū vehemētiꝰ increpassz. mox ei-
dem diabolꝰ d̄ fractōe silētij insultare cepit.
Sanctꝰ aūt Dn̄icus vtpote fratꝝ magistro
sibi loqui licere asserēs. coegit ip̄m vt sibi di
ceret de quo fratres in choro temptaret.

Qui rñdit. Facio eos tarde venire ⁊ cito exire. Deinde duxit eū ad dormitoriū ō q̄ ibiō frēs temptaret inq̄rens. Qui ait. Facio eos nimis dormire. tarde surgere. sicq3 a diuino officio remanere. ⁊ inēdū immūdas cogitationes hr̄e. Deinde ad refectoriū ip̄m duxit. et de q̄ ibidē frēs tēptaret q̄siuit. Tūc ō mon p mēsas saltēs. pl⁹ ⁊ minus. pl⁹ ⁊ min⁹. sepi⁹ repetēdo dicebat. Quē cū sctūs Dominic⁹ q̄d sibi ß vellz inrogaret ait. Quosdā frēs tempto vt plus comedant. ⁊ sic ex nimia cibi sumptōe delinq̄nt. Quosdā vt min⁹ sumāt et sic in dei ꝑuitio ⁊ sui ordinis obſuatōe debiles fiāt. Inde duxit eū ad locutoriū de q̄ ibidē frēs temptaret inq̄rēs. Tūc ille crebro linguā reuoluēs mirabil' ꝓfusionis sonū p; mebat. Quē cū sctus Dominicus q̄d sibi ß vellet inq̄rez. ait. Hic locus totus me⁹ ē. Cum eni frēs ad loq̄ndū ꝓueniūt eos tēptare studeo vt ꝓfuse loq̄nt. ⁊ mltis sese inutilib⁹ vb ꝓmisceāt. ⁊ vnus alū non expectet ¶ Postremo duxit eū ad capitulū. Ez cū ante ostiuz capituli fuisz. demon nullaten⁹ intrare vo; luit. sz ait. Huc nunq̄z ingrediar. q2 loc⁹ maledictōis ⁊ infern⁹ mihi ē. ⁊ totū ibi amitto q̄d in alijs locis lucror. Hā cū aliquez frēm p aliq̄m negligentiā delinquere fecero. mox in loco ß maledictōis de ip̄a negligētia se purgat. ⁊ cor̄a oīb⁹ se pclamat. Hā hic mo; nent. hic ꝓfitent. ß accusant. ß verberāt. ō absoluūtur. ⁊ sic totū amisisse me doleo q̄d alibi me lucratū gaudebā. Et his dictis euanuit. ¶ Tandē appropinq̄nte pegrinatōnis termiō ꝓstitutus apud bononiaz gui cepit corpis infirmitate lāguere. Sui aūt corpis dissolutio sibi in visiōe mōstrata ē. Vidit ei iuuenē pulcerrimū his vb se vocantē ⁊ dicētem. Veni dilecte mi. veni ad gaudia veni. Cōuocatis igit̄ ex fratrib⁹ bononiēß q̄uēt⁹ duodecim. ne eos exheredes ⁊ orphanos derelinq̄ret. testamentū ꝓdidit dicēs. Hec sunt que vob tanq̄m filijs hereditario iure possidenda relinquo. Charitatē habete. hūilitatē ꝑuate. pauptatē voluntariaz possidete. Illa vero q̄ potuit districtōne ꝓhibuit. ne q̄s vn q̄z in suo ordie possessiōes induceret temporales maledictiōem dei omīpotentis ⁊ suaz terribiliter impcans ei qui ꝓdicatoz ordiez terrenaz diuitiaz puluere ꝑsumeret macularе. Fratribus vo de eius destitutōe inconsolabil' dolētibus dulcit̄ eos ꝓsolās ait. Ne vos mea filij corpalis turbet discessio. nulla tenus dubitātes vtiliorem me vos mortuū habituros q̄z viuuz. ¶ Deinde ad extremā horā veniēs. anno dñi. Mo. ccxxj. dormiuit i domino. ¶ Cui⁹ quidē trāsitus eadē die eademq̄z hora fratri Guali tūc priori fratruz ꝓdicatoz de burria. ⁊ postmodū eiusdē ciuitatis epo ß mō mōstrat⁹ est. Hā cū in campanili fratruz capite ad muz inclinato leui sōno dormitasset. vidit celū aptū. ⁊ duas scalas cādidas ad terrā sbmitti. q̄z sūmitates xp̄us cum matre tenebat. ⁊ angeli p eas ibilātes ascēdebant ⁊ dscendebāt. In medio aut̄ scalarū in imo sedes posita erat. et sup sedē velato capite frat̄ sedēs. Hus aūt ⁊ mater eius sursuz scalas trabebāt. donec sedente in celum eleuato aptura celi clausa ē. Veniens igit̄ ꝓdict⁹ frat̄ bononiā ꝓtinuo eadē die ⁊ hora prēm migrasse ꝓgnouit. Frater q̄dam noīe Rabo positus apō tybur eadē die ⁊ hora q̄ pat̄ migauit a corpe missam celebratur⁹ accesserat ad altare. cum audisz eū bononie egrotasse. ⁊ ad locū canōis veniēs in q̄ ō viuis mētio fieri ꝓueuit. ⁊ vellz p ei⁹ salute orare. subito factus ē in excessu mētis viditq3 virū dei Dñicum q̄daz corona laurea laureatū totū q3 mirabili splendore fulgentē. duobus q̄dem reuerēdis viris comitatū hinc inde extra bononiam in via regia pcedentē. Dīē igit̄ notās ⁊ horā inuenit tūc seruū dei Dñicum a corpe migrasse. Cum igit̄ corpus eius mlto tpe sub terra tacuisz et crebrescentibus indesinenē miracul' non possz vlter⁹ eius sanctitas occultari. fidelū dignū duxit duotio corp⁹ eius ad altiorem locū transferre. Cūq3 monumentū fuisz. fracto vix ferreis instrumētis cemēto sblatoq3 lapide patefactū. tāta ex ipo suauissimi odoris ꝓrupit fragrātia. vt nō taz sepulcz q3 cella videret aromatū patuisse. Qui q̄dē odor cūcta supabat aromata. nc alicuius rei natural' odor simil' videbat. Hec solū ossibus aut pulueri sacri corpis inerat vl' capse vel

etiam terre circũquaqz ꝓgeſte.ita vt ad lon
ginq̃s regiões poſtmodũ delata odorẽ ipz
lõgo tpe retineret.Fratz vo manib9 maxie
aliq̃d de reliquijs ſacroſctis tangẽtib9 ſic in
beſit.vt q̃ntũcunqz lote vl'etiã ꝓficate eẽnt
p plures dies ꝓuate.fragrãtie teſtimoniũ
pñtarent. ℞ In prouintia vngarie vir
q̃dã nobilis cũ vxore ſua z filio puulo ad re
liquias bti Dominici q̃ in ſylon bẽbant vi
ſitandas acceſſit.Et filius e9 infirmat9 ibiõ
ad extremũ vite moriendo puenit. Pat ãt
corpus filij corã altari bti Bñici collocans
lamentari cepit z dicere.Beate dominice le
tus veni ad te.en triſtis redeo.Cũ filio veni
et orbatus recedo.Redde mihi q̃ſo filium
meũ.redde mihi leticiã cordis mei.Et ecce
circa mediũ noctis puer reuixit et p eccleſiã
ambulauit. Iuuenis q̃dã cuiuſdã nobil'
domine mãcipiũ dũ in quodã fluuio piſcã
di grã inſiſteret.in aq̃ lapſus z ſuffocat9 diſ
paruit.Magno aũt ſpacio tpis interiecto
eius corpus de pfundo fluuij ẽ eductũ.Do
mina aũt ipius p eius reſuſcitatõe bim do
minicũ inuocaſ.pmiſit ſe ad ſuas reliquias
nudis pedibus acceſſuz z reſuſcitatũ man
cipiũ libertati datuz.Statimqz qui fuerat
mortuus in mediũ videntib9 omibus vite
redditus pſilijt.votũqz ſuũ predicta dña ſi
cuti pmiſerat adimpleuit. In eadẽ puin
tia vngarie dũ quidã vir filiũ ſuũ defũctuz
amare lugeret.z btũm Bñicũ p eius reſu
ſcitatõe inuocarz.circa pullorũ cantũ q̃ mor
tu9 fuerat oculos aperuit z patri dixit.Quid
eſt pat' q̃ ſic habeo faciez madefactã.Et ille
Lacrime patris tui ſunt fili.q̃ tu mortu9 fu
eras.z ego ſol9 remanſerã oi gaudio ꝺſtitu
tus.Cui ille.Multũ fleuiſti pater.ſz bẽs do
minic9 deſolationi tue ꝓpatiens vt tibi vi
uus redderer ſuis meritis impetrauit.

Languidus quidã.z p.xvij.annos cecus
reliq̃as bti Bñici viſitare deſideras.tanq̃z
temptãs ire de lecto ſurrexit.tantãq̃z ſubito
ſibi ſenſit infundi vtutẽ q̃ paſſu cõcito gra
di cepit Tantoq̃z magis in cõualeſcẽtia cor
pis z illũinatõe oculoz pficiẽs.q̃nto q̃tidie
in itinere pcedebat.donec tandẽ ad locũ de
ſtinatum perueniens.perfectuz recepit vtri
uſq̃z bñficium ſanitatis. In eadẽ puintia
vngarie matrona q̃dam ad honorẽ bti dñi
ci miſſam diſponẽs facere celebrari.ſacerdo
tem hora debita nõ inueit. Quappẽ cande
las tres ad hoc patas manutergio mundo
inuoluit.z in q̃dq̃m vaſe repoſuit. Aliq̃ntu
lũ aũt diuertẽs.z poſtea rediẽs cãdelas flã
mis patẽtibus ardere vidit.Currentes oẽs
ad tam grãde ſpectaclm.tãdiu ibidẽ tremẽ
tes z orantes ſteterũt.donec ſine leſione ma
nutergij penitus exarſerũt Apõ bo
nonĩã ſcolaris q̃dã noie Nicola9 gũ renũ
ac genuũ dolore adeo eſt vexat9 q̃ de lecto
ſurgere nõ valebat.Cui9 z femur leuũ emar
cuit intãtum q̃ oĩs ab eo ſpes curatiõis ab
ſceſſit.Deo igit' z btõ dñico ſe deuouẽs.cũ ſe
filo de q̃ fienda erat candela totũ mẽſus eẽt
in longũ.cepit etiã corpus collũ z pect9 cin
gere.cũ tandem genu filo ambiẽte cinxiſſet.
inuocato ad quãlibet mẽſuratõem nomie
Jhu z bti Bñici.ꝓtinuo ſe alleuiatũ ſentiẽs
exclamauit.Ego ſum liberatus.Exurgẽs z p
gaudio lacrimãs.ſine aliq̃ fulcimẽto venit
ad eccl'iam in q̃ corpus ſcti Bñici q̃eſcebat.
In eadẽ q̃z ciuitate mlta et fere inũerabilia
miracla dus p ſuũ ſuũ Bñicũ operatus ẽ.

In ſicilia apud auguſtã.cũ puella q̃daz
que vicio lapidis laborabat incidi deberet.
mat' eius p inſtãs piculo filiã ſuã deo z btõ
dñico ꝓmẽdauit. Seq̃nti igit' nocte dormi
enti puelle bts Bñicus aſtitit z in manu e9
lapidez quo torq̃bat' poſuit z abſceſſit.Quẽ
puella euigilãs z ſe liberatã inueniẽs matri
dedit.z viſionẽ p ordinẽ explicauit. Pater
vo lapidẽ ad domũ fratz attulit.z ipum in
memoriã tanti miracli corã imagine beati
Dominici ſuſpendit. In auguſta ciuita
te cũ in feſto tranſlatõis bti Bñici matrõe
quedã q̃ in eccl'ia fratz miſſaz ſolẽnijs inter
fuere domũ redirent z q̃ndã mulierẽ p fori
bus dom9 ſue filantẽ viderẽt.ipam charita
tiue redarguere ceperũt.cur in feſto tãti pa
tris a ſuili ope nõ ceſſaret. Illa vo indigna
ta rñdit.Vos q̃ eſtis byzote fratz feſtũ colu
te veſtri ſancti.Statiqz oculis in tumorem
cũ pruritu cõuerſis.ex ipis ceperũt vermes
ptinus ſcaturire.ita q̃ vicina q̃dã decẽocto

vermes eduxit ex eius oculis numeratim. Compūcta igit̄ ad eccl̄iam fratrū veit. ibiq3 pctā sua ꝯfitens. ⁊ votū emittēs ꝙ de cetero sancto dei Bñico nunq̄3 detraheret ⁊ eius festū deuote ageret. ꝑtinus restituta est p̄sti ne sanitati. M Sāctimonial' quedaz noīe Maria apd̄ tripolim in monasterio q̄d d̄r magdalena validissimis īfirmitatib⁹ elaborās. at in tibia g̃uit̄ ꝑcussa q̄nq3 mensi bus cruciatu mirabili vrgebat̄. ita vt singu lis horis exitus timeret̄ Que intra se recolli gēs semetip̄am sic exorauit. Mi dñe nō suz ego digna orare te. nec a te exaudiri. s3 rogo dñm meū btūm Bñicū. vt sit mediator int̄ me ⁊ te. ⁊ mihi impetret bñficium sanitatis Cū ergo diu cū lacrimis exoraret. ī extasi fa cta vidit btūm dñicū cū duob⁹ frībus apta cortina q̄ añ lectū eius pēdebat intrantem sibiq3 dicētē. Quare tantū sanari desideras Et illa. Bñe vt d̄o meo deuoti⁹ ꝑuire possiz Tūc ille de sub cappa vnctiōem mire fragrā tie ꝓferēs tibiā eius vnxit ⁊ stati sanata fuit Et ait. Hec vnctio ē valde preciosa dulcis ⁊ difficilis. Cui⁹ v̄bi cū mlr̄ req̄reret rōem di xit. Hec vnctio dilectōis est signū q̄ vicz pre ciosa ē. q2 nll'o p̄cio emi p̄t. ⁊ q2 in donis dei nullū est meli⁹. Dulcis. q2 nihil dulci⁹ cari tate. Difficil' q2 cito ꝑdit̄ nisi caute custodia tur. Ip̄a etiā nocte sorori sue in dormitorio q̄escenti apparuit di. Ego sanaui sororē tuaz Que currēs ipsam sanatā inuenit. Que cū se etiā sensibili vnctōe inunctā sentiret. ip̄az cuz bombice ⁊ reuerētia mlta extersit. Que cum abbatisse ꝯfessori ⁊ sorori oīa retulisset ⁊ vnctōem in bombice p̄ntass3. tanta ⁊ tam noua odoris fragrātia sunt ꝑcussi vt nll'a eis possent aromata compari. Ip̄am autez vnctōem cū multa reuerētia ꝑuauerunt.

Quā gratus āt deo existat locus in q̄ sa crosanctū corp⁹ btī dñici req̄escit. licz ex mi raculis mltis claruerit. vnuz tñ hic posuisse sufficiat. Refert magister Alexāder ep̄s vindonicens̄ in postillis suis sup̄ illud v̄bū Misericordia ⁊ v̄itas obuia. sibi ꝛc. ꝙ q̄daz scolaris degēs bononie vanitatib⁹ secl̄i de ditus visionē talē ꝯspexit. Videbat̄ siquidē sibi ꝙ in q̄daz campo magno ꝯsisteret ⁊ ibi dem tempestas ingens sup̄ ip̄m descenderz Qui dū fugeret a facie tēpestatis. ad q̄ndaz domū ꝑuenit. Quā cū clausam īuenisset. et pulsans ad ostiū se ibidē recipi postulasset. que deint⁹ erat hospita rñdit. Ego sum iu sticia q̄ hic habito. ⁊ h̄ dom⁹ mea ē Quia āt tu iustus nō es. in ea hītare nō vales. Ad c⁹ v̄ba ille pl'imū merēs abscessit. ⁊ aliā domū vltra illā ꝯspiciēs ad eā venit. et pulsans ad ostium se ibidē recipi postulabat. Sz q̄ de intus erat hospita rñdit. Ego sum v̄itas q̄ h̄ habito ⁊ h̄ dom⁹ mea ē Te aūt hospitio nō recipiaz. q2 v̄itas eū nō liberat q̄ eā ñ amat. Indeq3 abscedēs terciā domū vltra illā pro spicit. ad quā veniēs se simil'r ꝯ impetū tem pestatis recipi flagitauit. Cui q̄ deint⁹ erat dña rñdit. Ego sum pax q̄ hic habito. non ē aūt pax impijs s3 hoībus bone voluntatis. Veruz quia ego cogito cogitatōnes pacis et ñ afflictiōis. vtile ꝯsiliū tibi do. Vltra me soror mea hītat q̄ miseris sp̄ auxiliū prestat ad hāc accede ⁊ eius monita comple. Cum ergo accessisset que int⁹ erat rñdit. Ego sum miscd̄ia q̄ hic habito. Si igit̄ ab imminente tēpestate saluari desideras. vade ad domū in q̄ frēs p̄dicatores de bononia hītant. ibi q3 inuenies stabulū pnīe. ⁊ p̄sepe ꝯtinentie et pabulū doctrine. asinū simplicitatis cuz boue discretōis. Mariā illūinantē ⁊ ioseph ꝓficientē. ⁊ puer̄ Ih̄m te saluantē. Cum igit̄ p̄dictus scolaris euigilasset. ad domū fratr̄ venit ⁊ visionē ꝑ ordinē recitans habitū or dinis petijt et accepit.

CIX.

De sancto sixto

Sixtus dicitur a syos quod est deus. ⁊ status q̄i diuin⁹ status. Vel sixtus a sisto sistis quasi firmus ⁊ fixus in fide passiōe et bona opatione.

Sixtus papa athenienſ̄ natiōe. p̄mo q̄dem ph̄us s3 postea discipulus xp̄i ⁊ pōtifex sūm⁹ electus Decio et Valeriano cū duob⁹ dyaconib⁹ suis fe licissimo ⁊ agapito p̄ntat⁹ est Quē cū deci⁹ nullis posset ꝑsuasionib⁹ inclinare. fecit eū

duci ad templum martis vt aut sacrificaret aut vt in custodia Mamertini recipeť. Sz cū sacrificare renuēs in custodiā duceretur btūs Laurentius post eū clamās ibat et dicebat. Quo ꝓgrederis sine filio pať. q̄ sacerdos sancte sine mīstro ꝓperas. Cui Sixtus Non ego te desero fili neqz derelinq̄. sz maiora tibi debenť ꝑ fide xp̄i certamina. Post triduū me sequeris sacerdotē leuita. Interī ergo thesauros eccl̄ie accipe. ⁊ quib⁹ tibi videtur diuide. Quos cū ille xp̄ianis pauperibus distribuisset. Ualerian⁹ p̄fectus decreuit vt Sixtus ad tēplū martis sacrificatur⁹ duceret. Qđ si renueret ibiđ capite trūcaret. Qui cū duceret btūs laurētius post eū clamare cepit ac dicere. Noli me đrelinq̄re pater sancte qr thesauros tuos iā expēdi. Tūc milites audiētes thesauros noīare Laurētium tenuerūt. sixtū v̄o cū felicissimo et agapito ibidē decollauerūt. In hac die est festū transfiguratōis dn̄i. ⁊ sanguis xp̄i de nouo vino si fieri p̄t ⁊ inueniri in aliq̄b⁹ eccl̄ijs ꝯficitur. vl̄ saltē de matura vua aliq̄ntulum in calice eliquať. In hac eť die racemi bn̄ dicunť ⁊ ꝓp̄lus inde cōicat. Rō aūt hui⁹ ē. ex eo q̄ dn̄s discipul̄ suis dixit ī die cene. Non bibā amō de h̄ genimīe vitis donc bibā illđ nouū in regno patris mei. Illa v̄o trāsfiguratio dn̄i ⁊ q̄ dixit nouū vinū. repn̄tat gl̄iosam innouatōem quā xp̄s post resurrectōz hūit. ⁊ iō in hac die trāsfiguratōis q̄ resurrectiōem dn̄i repn̄tat vinū nouū inq̄rit. nō q̄ in hac die vt q̄daz aiūt trāsfiguratō sit facta sz in hac die ab ap̄l̄is māifestata. Transfiguratio eni facta đr fuisse circa p̄ncipiū veris Discipuli aūt ꝓpť ꝓhibitōem eis factā ip̄az tādiu celauerūt ⁊ in hac die māifestauerūt. Sic legiť in libro q̄ diciť mitrale.

CX. A

De sancto donato.

Donatus dicitur quasi a deo natus. ⁊ h̄ ꝑ regeneratōem ⁊ grē infusionē ⁊ gl̄ificationem q̄ est triplex generatio spūalis a đo Nā cū sctī moriūtur tūc nasci dicunť. Unđ obit⁹ sctōꝝ nō mors sz natale vocať. Puer enim appetit nasci vt recipiat ampliorē locū ad manendū. vberiorē cibū ad vescenduz. liberiorē aerez ad respirandū. ⁊ lucē ad videndum. ⁊ qr sctī cū đ vtero matris eccl̄ie ꝑ mortē exeūt. illa q̄ttuor s̄m modū suū recipiunt. ideo nasci dicunť. Uel dicitur donatus q̄si dono dei datus. B

Donatus cum Juliano imꝑatore erudit⁹ ⁊ nutrit⁹ ē. ita q̄ p̄dictus iulianus fuit tūc in subdiaconū ordinatus. Sz cū in imꝑiū sublimat⁹ fuisset. patrem et mrēm btī Donati occidit. Donat⁹ v̄o in aretinā ciuitatē aufugit. ⁊ apđ Hilarium mōachū manēs multa ibidē miracula fecit. Nā cum p̄fectus ciuitatis bn̄s filiū demoniacū eum ad Donatū adduxisset. spūs immūdus clamare cepit ac dicere. In noīe dn̄i Jhu xp̄i noli mihi eē molestus. vt de domo mea egrediar. O donate quare me exire coartas cū tormētis. Sz orāte donato fuit ꝑtinus liberatus. Uir q̄dam Eustasius noīe. exactor fisci in tuscia publicā pecuniaz in custodia vxoris noīe Eufrosine dereliq̄t. Sed cū ꝓuītia ab hostib⁹ vrgeret. pecuniā abscondit ⁊ dolore p̄uenta vitā finiuit. Uir aūt eius rediēs cū pecūiaz inuenire n̄ possz et iā cū filijs suis ad suppliciū tradi deberet. ad sctm Donatū ꝯfugit. Donatus autē ad sepulcꝝ vxoris cum eo ꝑgens oratōne facta clara voce dixit. Eufrosina ꝑ spūm sctūm te adiuro. vt dicas nobis vbi talē pecuniā posuisti. Et facta est vox de sepulcro dicēs. In ingressu domus mee ibi eā subfodi. Et euntes eam ibi vt dixerat inuenerūt. Post aliquot aūt dies Satirus ep̄us in dn̄o obdormiuit. ⁊ omīs clerus Donatū in ep̄m elegit. Cum autē vt refert Gre. in dialogo. q̄dā die missa celebrata ꝓp̄lus cōicaret. ⁊ diacon⁹ cōmunicans xp̄i sanguinē ꝓpinaret. subito paganoꝝ impulsu diaconus cecidit. ⁊ calicē sanctū fregit. De quo cū ip̄e ⁊ oīs populus plurimū mestus eēt. donatus fragmēta colligens calicis orōne facta ip̄m in p̄stinā formam restaurauit. Una aūt ꝑticula a diabolo absconsa fuit que in calice p̄dicto defecit. que tamē est ad testimoniū miraculi huius Pagani aūt hoc viso miraculo sūt ꝯuersi.

et septuaginta baptisma susceperūt. Fōs quidā adeo erat infectus vt q̄cūq3 de illo biberet ꝑtin⁹ moreret. Dū igit sctūs Donat⁹ sup asinū suū illuciret. vt orōe sua aquā sanaret. draco terribil' inde erupit. ⁊ pedes asini cauda inuoluēs ꝯ donatū se ꝑtin⁹ erexit. Quē donatus flagello q̄dam ꝑcutiens. vel scd̄m qd̄ alibi legit in os ei⁹ expuēs. ꝯtinuo interfecit. Orauitq3 ad dn̄z ⁊ oē venenū a fonte fugauit. Aliū q̄z fontē dum ipse cū socijs suis valde sitiret. q̄dā vice sua orōne ibidez produxit. C Cum filia Theodosij imperatoris a demone vexaret. ⁊ ad sctūm donatū adducta fuissz. Dixit donatus. Exi immunde spūs et noli in plasmate dei habitare. Cui demon. Da mihi transitū quo exeaz aut q̄ vadam. Cui donatus. Uñ huc venisti Cui demon. De heremo. Et sanctus. Illuc reuertere. Et demō. Uideo signuz crucis in te de q̄ ignis exit ꝯ me. et ꝑ timore ignoro q̄ vadā. sz da michi locū exeūdi ⁊ exeo. Cui donatus. Ecce habes trāsitū. redi ad locū tuuz Et vniuersam domū ꝯcutiens exiuit. Cuz quidā mortuus efferret. aduenit quidā cuz cirographo asserēs deberi sibi ab ipo ducētos solidos. Unde nullatenus ipm sepeliri sinebat. Qd̄ cum vxor eius vidua beato donato cū lacrimis indicasset. adiungēs q̄ hō ille pecuniā totalr recepisset. assurgēs ad loculū iuit. ⁊ manu d̄functū tangēs ait Audi me. Qui rn̄dit. Ego suz. Et sanctus donat⁹ ad eū ait. Surge ⁊ vide q̄d agas cū homīe isto q̄ te sepeliri nō sinit. Qui residēs eū de solutōne debiti corā oībus ꝯuicit. ⁊ cirographuz accipiēs māu scidit. Deinde dixit scō Donato. Iube me iterꝫ pat dormire. Et ille Uade amodo fili q̄sece. Eo tēpe cū fere annis trib⁹ nō pluisset ⁊ sterilitas mag̃ eēt. infideles ad impatorē theodosiū ꝯueniunt petentes vt sibi donatū traderet. Qui ꝑ artem magicā h̄ fecisset. Ad impatoris igitur instantiā donatus egressus dn̄m exorauit. et pluuiā copiosam dedit. siccisq3 vestibus ceteris pluuia infusis domū redijt. Cum autē gothi eo tempe ytaliā deuastarēt. ⁊ mlti a fid̄ xp̄i recederēt. Euadratianus p̄fect⁹ a sancto donato ⁊ Hilarino de apostasia reprehensus sctōs ip̄os cepit ꝯpellens eos vt ioui īmolarēt. Qd̄ cū renuerēt hilarinū expoliatū tā diu cedi fec̄. q̄usq3 spūm exalaret. Donatum v̄o in carcerē reclusit. ⁊ postmodum eum decollari fecit circa annū domini ccclxxx. A

CXI.

De sancto Ciriaco.

Ciriacus a marcello papa dyacon⁹ ordinatus ꝯp̄hensus ⁊ ad maximianū deduct⁹. iuss⁹ est cuz socijs suis vt terrā foderet ⁊ ad locuz scz termas q̄ ibidē ꝯstruebat suis eaz hūeris doportaret. Ubi erat sanctus Saturninus senex. Quē cyriacus ⁊ Sysinni⁹ ad portandū iuuabāt Tandē in carcerē reclusū p̄fect⁹ iussit Sisynniū p̄ntari. Et cū eū apronian⁹ educeret. subito vox cū luce de celo veniens dixit. Ueīte bn̄dicti pr̄is mei ꝛc. Et tūc apronianus credidit. ⁊ baptizari se fec̄. ⁊ ad prefectum confitēs xp̄m venit. Cui p̄fect⁹. Nunq̄d tu xp̄ian⁹ factus es. Qui rn̄dit. Ue mihi q2 ꝑdidi dies meos. Rn̄dit p̄fect⁹ Uere mō ꝑdes dies tuos Et misit eū d̄collari. Saturninus v̄o ⁊ sisinni⁹ cū sacrificare nollent. diuersis supplicijs affecti tandē decollati sunt Filia autē dyocleciani noīe Arthemia cū a demonio vexaret. clamabat in ea demō di. Non exeā nisi Cyriacus dyaconus veniat. Uñ ad eam adductus Cyriacus cū demoni imparet rn̄dit. Si vis vt exeam da mihi vas aliqd̄ in q̄d intrem. Rn̄ditq3 cyriacus Ecce corpus meū si potes ingredere. Cui demon. In vas tuū intrare nō possuz. q2 vndiq3 est signatū ⁊ clausuz. Sed si eijcis me. scito q̄ in babiloniā faciā te venire. Et cū coactus exisset Arthemia clamauit dicēs. q̄ deum quē Cyriacus p̄dicat videret. Cum igit illā Cyriacus baptisassz. ⁊ ex grā Dyocleciani et Serene vxoris ei⁹ in domo quā dederant ei secur⁹ viueret. venit nuncius a rege ꝑsarꝫ ad dioclecianū. rogās vt ad se cyriac⁹ mitteret. q2 filia sua a d̄mōe vexaretur. Ad p̄ces igit dyocleciani cyriacus cum largo et smaragdo naui impositis necessarijs in babiloniā letus iuit Cunq3 ad puellā ꝑuenissz

demon ꝑ os eius clamauit dicēs. Fatigatus es Cyriace. Cui cyriac⁹ rñdit. Nō sum fatigat⁹. sz vbiqz dei auxilio gubernat⁹. Ait demon. Tñ ego ad qđ volui te ꝑduxi. Tūc cyriacus dixit demōi. Imperet tibi Jhs vt exeas. Et statiz exiēs demō dixit. O nomē terribile qđ me coartat exire Et sic sanatā puellā cū patre ⁊ matre ⁊ mltis alijs baptizauit. Et cū mlta sibi munera offerrētur recipere noluit. sed quadraginta qnqz diebus in pane ⁊ aq̄ ieiunās tandē romā redijt. Post duos aūt mēses Dyoclecian⁹ defūctus ē. Cui maximianus succedēs iratus de sorore sua arthemia cyriacū ꝯphendit. ⁊ nudū ⁊ cathenis ligatū añ curꝝ suū trahi iussit Iste maximian⁹ ꝑ tanto pt dici filius dyocleciani q̄ sibi successit ⁊ eius filiam hūit in vxorē q̄ Valeriana nūcupata ē. Deinde iussit carpasio vicario vt ipm cū socijs sacrificare ꝯpellerz aut diuers supplicijs occideret. Et cū ipe picem sup caput eius liquasset ⁊ in eculeo suspendisset. fecit ciriacū cum oīb⁹ socijs suis decollari. Carpasius aūt cū domū scti cyriaci impetrassz. et ad derisionē xp̄ianoꝝ in loco vbi ciriac⁹ baptizabat se lauaret. epulasqz cū decēnouē socijs celebraret. subito oēs mortui sūt. Et extūc clauso balneo gētiles xp̄ianos timere ⁊ venerari ceperunt.

CXII. A

De sancto Laurentio.

Laurenti⁹ dicitur quasi laureā tenēs. Que est corona de lauro facta. qꝛ olim de huiusmōi ramis victores coronabant. Hec āt arbor est victorie ostēsiua. ꝯtinua viriditate amena. odore gr̄ta. ⁊ efficacia vtuosa. Beatus igit Laurētius dr̄ a lauro. qꝛ victoriaz obtinuit in sui passione. Uñ ⁊ cōfusus Decius dixit. Puto qꝛ iam victi sum⁹. Viriditatē hūit in cordis mūdicia et puritate. Uñ ⁊ dixit. Mea nox obscuꝝ nō hz zc̄. Odorem hūit ꝑ memorie ꝑpetuitatez. Uñ dispsit dedit pauꝑibus. ⁊ iō iusticia eius manet in se[illegible]eculi. Btūs maximus. Quō nō ineternum [illegible]⁹ manebit iusticia quaz ⁊ sancto impleuit ope. ⁊ gl̄iosissimo martirio ꝯsecrauit Efficaciam hūit ꝑ vtuosaz p̄dicatiōz. ꝑ quā Lucillū ypolitū ⁊ romanū ꝯuertit. H⁹ modi aūt arboris efficacia ē. qꝛ calculū frangit surditati subuenit. fulmē ñ metuit. Sic laurētius frāgit cor duꝝ. spūalē reddit auditū. ꝑtegit a fulmine sentētie reproborū. B

Laurētius martir et leuita. genere hispanus. a btō Sixto romaz deductus ē. Nā sic dicit magister iohānes beleth. cū idē btūs sixt⁹ in hispaniaz ꝑuectus eēt. duos iuuenes ibidē repiēs. scz Laurentiū ⁊ vincētiū ei⁹ cognatū. moꝝ honestate ꝯpositos. ⁊ in oī actōe p̄claros. ipos secū romā adduxit. qꝛ alt scz laurētius secū rome māsit. vincētius vo in hispaniā redijt et ibi gl̄ioso martirio vitā finiuit. Huic aūt opinioni magistri Johis beleth repugnat tp̄s martirij vtriusqz. Nā laurētius sub decio. Uincenti⁹ aūt in iuuenili etate sb Diocleciano ⁊ Daciano passus ē. Sz int deciuz et dioclecianū fluxerūt anni circiter. xl. ⁊ imperatores septē medij fuerūt. vt tūc bts vincenti⁹ nō potuit iuuenis extitisse. Btūs aūt Sixtus Laurentium suū archidiaconū ordinauit. Eodē tpe Philipp⁹ impator ⁊ fili⁹ suus noīe philipp⁹ fidē xp̄i receperāt. ⁊ xp̄iani effecti eccl̄iaz sublimare plurimū nitebātur. Iste philippus p̄mus impator fuit qui fidē xp̄i recepit. quē Origenes vt dr̄ ad fidez xp̄i ꝯuertit. licz alibi legat q̄ bts Ponti⁹ eū ꝯuertit. Regnauit āt anno millesimo ab vrbe ꝯdita. vt millesim⁹ ānus rome xp̄o potius q̄z ydolis dedicaret. Qui q̄dem annus millesim⁹ fuit a romanis cū ingēti ludoruz et spectaculoꝝ apparatu celebratus. Erat āt Philippo impatori miles q̄dam noīe Decius in armis bellicis pl̄imū strenuus et famosus. Cuz aūt ijsdem tpibus gallia rebellaret. illuc impator deciū misit. vt rebellantē galliam romano impio subiugaret. Miss⁹ Decius ꝑspere cūcta gessit. ⁊ ad libitū potitus victoria romā redijt. Audiēs impator eius aduentū eū alti⁹ honorificare voluit. et eidē a roma vsqz ad veronā obuius iuit. Sz qꝛ maloꝝ mentes q̄ magis se honorari sentiūt. eo ampli⁹ ꝑ supbiā intumescūt. Decius in supbiā elat⁹ impiū cepit ambire. et

de morte sui dñi ꝑtractare. Cũ igit̃ impator in stratu suo sb̃ papilione q̃esceret. Decius papilionẽ latent̃ introiuit. ⁊ dormiẽtẽ dñm iugulauit Exercitũ aũt q̃ cũ impatore venerat ad se p̃ce ⁊ p̃cio mũerib⁹ ⁊ ꝓmissis attraxit. ⁊ ad vrbẽ regiam g̃du concito ꝓperauit. Audiẽs h̃ philipp⁹ mior vehement̃ extimuit. ⁊ totũ thesaur̃ patris ⁊ suũ vt ait sycard⁹ in cronica sua btõ Sixto ⁊ sctõ laurentio cõmendauit. vt si ip̃m a decio int̃fici ꝯtingeret thesaur̃ ip̃um eccl̃ijs ⁊ paupibus erogaret Nec te moueat ꝙ thesauri q̃s btũs laurentius dispẽsauit. nõ dicunt̃ thesauri impatoris sz eccl̃ie. qꝛ potuit eẽ ꝙ cũ ip̃is thesauris philippi imperatoris aliquẽ et thesaur̃ eccl̃ie dispensauit. Vel forte ideo dicũtur thesauri eccl̃ie. qꝛ philippus eos reliq̃rat eccl̃ie paupibus dispẽsandos. licz habeat dubitatõnem vehemẽtem vtr̃ sixtus tũc tp̃is fuerit. sic̃ infra dicetur. Postea philippus aufugit. et se a facie Decij occultauit. Senat⁹ igit̃ obuiã Decio ꝓcessit. ⁊ ip̃m in imp̃ium ꝯfirmauit. Ne v̄o ꝓditorie. sed zelo ydolatrie dñm suũ occidisse videret̃ xp̃ianos cepit crudelissime ꝑsequi. p̃cipiẽs illos sine vlla miscd̃ia trucidari. In hac ꝑsecutiõe mlt̃a milia martiruz corruerũt. Int̃ q̃s etiã philipp⁹ iunior martirio ẽ coronat⁹. Post h̃ decius d̃ thesauro dñi sui inq̃sitionẽ faciens oblatus ẽ ei beat⁹ Sixtus tanq̃z q̃ xp̃um coleret. ⁊ impatoris thesauros hr̃et. Tunc decius iussit eũ in carcerem recipi. vt ꝑ illata tormenta xp̃m negaret ⁊ thesauros ꝓderet. Beat⁹ aũt laurẽtius ip̃m seq̃ns. p⁹ eũ clamabat. Quo ꝓgrederis sine filio pat̃. quo sacerdos sctẽ sine diacono ꝓperas. Tu nunq̃z siñ ministro sacrificiuz offerre ꝯsueueras. Quid ergo in me displicuit paternitati tue. Nunq̃d degenerẽ me ꝓbasti. Experire certe vtrũ ydoneũ mĩstruz elegeris. cui ꝯmisisti dñici sanguĩs dispensationẽ. Cui bt̃s Sixtus dixit. Non ego te desero fili. neqz derelinq̃. Sed maiora tibi debentur ꝓ fide xp̃i certamĩa. Nos q̃i senes leuioris pugne cursuz recipim⁹. Te aũt q̃i iuuenem manet de tirãno gl̃iosior triũphus. Post triduũ me seq̃ris sacerdotem leuita. Deditqz ei oẽs thesauros p̃cipiẽs vt ecclesijs ⁊ paupibus erogaret. Btũs igit̃ laurentius xp̃ianos die ac nocte diligent̃ quesiuit et vnicuiqz ꝓ vt opus fuerat mĩstrauit. Venitqz ad domũ cuiusdã vidue que multos xp̃ianos in domo sua absconderat. quã lõgus dolor capitis detinebat. Sanct⁹ ãt laurenti⁹ ꝑ impositõem manus eã a dolore capitis liberauit. ⁊ paupum pedes lauans oĩbus elemosinã dedit. Eadem nocte ĩ domo cuiusdã xp̃iani veniẽs quẽdam cecũ ibidez reperit. et facto signo crucis eum illũinauit

C Cum aũt btũs sixtus decio nollet consentire nec ydolis ĩmolare. ip̃m ad decollãdum duci p̃cepit. Accurrẽs aũt btũs laurẽtius post ip̃m clamauit. Noli me derelinq̃re pater sancte. quia thesauros tuos iã expẽdi quod tradidisti mihi. Tũc milites audiẽtes thesauros. laurentiũ tenuerũt. et parthemio tribuno tradiderũt. Ip̃e aũt eũ decio p̃sentauit. Cui decius cesar ait. Vbi sunt thesauri eccl̃ie. quos apud te cognouimus eẽ reconditos. Qui cũ sibi nõ rñderet tradidit Valeriano p̃fecto. vt aut thesauros ꝓdat ⁊ ydolis sacrificet. aut diuers̃ eum interire faciat supplicijs ⁊ tormẽtis. Valerianus autẽ cuidã p̃fecto noĩe ypolito ꝑ custodiã eũ tradidit. Quem ille cum mlt̃is alijs in carcere reclusit. Erat aũt in custodia ibi quidã gentilis nomĩe Lucillus. qui plorando lumen oculoꝝ amiserat. Cui cum laurenti⁹ lumen se restaurare ꝓmitteret. si in xp̃m crederet ⁊ baptisma suscipet. ille se instantius baptizari postulauit. Accipiẽs ergo aquã laurẽti⁹ dixit ei. Omnia in confessione lauant̃. Cũqz ip̃m de articulis fidei diligẽter interrogassz et ille omnia se credere confessus fuissz. aq̃m super caput eius effudit. ⁊ ip̃um in xp̃i noĩe baptisauit. Quapp̃ter multi ad euz ceci veniebant. ⁊ ab eo illuminati redibant. Hoc videns ypolitus dixit ei. Ostende mihi thesauros. Cui laurentius. O ypolite si in dñm Ihesum christũ credideris ⁊ thesauros tibi ostendo. ⁊ vitã eternam ꝓmitto. Cui ypolitus. Si dictis facta compẽses faciaz quod hortaris. Eadem hora ypolitus cred[illegible] sacrum baptisma cum familia sua suscepit. Baptizatus autẽ ait. Vidi animas innocẽ

tium letas gaudere. Post hoc mādauit va
lerianus ad ypolitum vt laurentiū pñtaret
Cui laurētius ait. Ambulem⁹ ambo pariť.
quia mihi ⁊ tibi gloria p̄paratur. Ad tribu
nal ergo ambo veniūt. ⁊ fit iteruz inquisitio
de thesauro. Laurētius autem triduo indu
cias petijt. quas valerian⁹ eidem sub ypoli
ti custodia concessit. In hoc triduo laurēti⁹
pauperes claudos ⁊ cecos collegit. et eos ī
palacio salustiano corā Decio presentauit
dicens. Ecce isti sunt thesauri eterni qui nū
q̄z minuūtur. sed crescuut qui in singulis di
spergūtur. et in omnib⁹ inueniūtur. Horuz
enim man⁹ thesauros in celum deportaue
runt. Valerianus p̄sente decio dixit. Quid
variaris p multa. Jam nunc sacrifica. ⁊ ma
gicam artem depone. Cui laurenti⁹. Quis
debet adorari. qui factus est an qui fecit. Ira
tus decius iussit eum scorpionib⁹ cedi. ⁊ oē
genus tormentorū ante ip̄m deferri. Quez
cum sacrificare iuberet vt hec tormēta eua
deret. respondit. Infelix has epulas semper
optaui. Cui decius. Si epule ista sunt. tibi
similes pande pphanos vt tecū pit̄ epulen
tur. Cui laurenti⁹. Jam celis noīa sua dede
runt. ⁊ eoꝝ aspectibus non es dignus. Tūc
iubente decio nudus fustib⁹ ceditur. ⁊ ardē
tes lamine ad latera apponunť. Dixitq3 lau
rentius. Domine Jhesu christe deus d̄ deo
miserere mei serui tui. Quia accusatus nō
negaui nomē sanctum tuum. interrogatus
te dominum confessus sum. Dixit ei deci⁹
Scio quia p artem magicā tormenta delu
dis. me tamen deludere diu non valebis.
Testor deos deasq3. quia nisi sacrificaueris
diuers̄ supplicijs punieris. Tūc iussit eū plū
batis diutissime cedi. Laurēti⁹ aūt orauit
dicēs. Dñe ihu xp̄e accipe spūm meū. Tūc
audiente decio vox d̄ celo insonuit. Adhuc
tibi mlta certamīa debenť. Tūc deci⁹ furore
repletus dixit. Viri romani audistis d̄mo
nes istū sacrilegū consolātes. q̄ nec deos co
lit nec tormēta metuit. nc̄ iratos p̄ncipes ex
pauescit. Jussitq3 eū iteꝝ scorpionibus cedi
Sabridēs aūt laurēti⁹ grās egit. ⁊ p astan
tibus exorauit. Eadē hora miles q̄daz noīe
Romanus credidit et beato Laurentio di
xit. Video ante te iuuenē pulcerrimuz stan
tem ⁊ mēbra tua cum lintheo extergentem
Adiuro ergo te p deuz ne me derelinq̄s. sed
festina me baptizare. Dixitq3 deci⁹ valeria
no. Puto qꝛ iam p artē magicā victi sum⁹
Jussit ergo eū de catasta solui. ⁊ in custodia
ypoliti recludi. Roman⁹ āt afferēs vrceum
cū aqua ad pedes laurētij pcidit. et sacꝝ ab
eo baptisma suscepit. Qd̄ vbi deci⁹ ꝯperit.
Romanū fustib⁹ cedi iussit. Qui cuz libere
se xp̄ianū pfiteret̄ iussu decij decollatus est.
Eadē nocte laurenti⁹ ad deciū adducit̄. Cū
aūt ypolitus fleret ⁊ se xp̄ianum eē vellz cla
mare. Dixit ad eū laurēti⁹. In interiori ho
mine magis xp̄m absconde. et duz clamaue
ro audi ⁊ veni. Omīa igit̄ tormētoꝝ genera
afferunť. Dixit ergo deci⁹ Laurentio. Aut
dijs sacrificabis. aut nox ista in te cuz suppli
cijs expendet̄. Cui Laurenti⁹. Mea nox ob
scuꝝ non hz. sed omīa in luce clarescunt. Di
xitq3 decius. Afferatur lectus ferre⁹. vt req̄
escat in eo cōtumax laurenti⁹. Ministri er
go eū exuerūt ⁊ sup cratē ferreā extēderunt
⁊ prunis suppositis eū cū furcis ferreis com
presserūt. Dixitq3 laurēti⁹ valeriano Disce
miser. qꝛ carbones tui sūt michi refrigeriuz
tibi aūt eternū suppliciuz p̄stant. Quia ipse
dñs nouit q̄ accusatus nō negaui eū. inter
rogat⁹ xp̄um ꝯfessus sum. assat⁹ grās ago.
Dixitq3 hilari vltu ad deciū. Ecce miser as
sasti vnam ptem. gira ad aliam ⁊ manduca
Et grās agens dixit. Grās tibi ago domīe.
quia ianuas tuas ingredi merui. et sic spūz
emisit. Confusus deci⁹ cū Valeriano abijt
in palaciū Tiberij relicto corpe sup ignem.
Qd̄ ypolit⁹ mane rapuit. ⁊ cū Justino p̄sbi
tero in agro verano ꝯditū aromatib⁹ sepe
liuit. Christiani igitur ieiunantes triduo vi
gilias celebrarunt. mugitus dantes et lacri
mas effundentes B Vtrum autē
hoc verum sit q̄ Laurenti⁹ sub isto Decio
imperatore martirium sit passus a multis
dubitatur. cum in cronicis Sixtus longe
fuisse post Deciū legatur. Eutropius autē
hoc asserit dicens. Decius p̄secutionem in
christianos mouens inter ceteros beatissi
mum leuitaz et martirē Laurentiū extinxit.

De sancto Laurentio.

In qđã aũt cronica satis autẽtica dr q̃ non sub Decio ĩperatore q̃ Philippo successit. sed sub qđã decio mĩore q̃ cesar nõ impator extitit. martiriũ passus fuit. Nã int decium ĩperatorẽ z hũc decium minorẽ sb q̃ laurẽtiꝰ dr passus plurimi imperatores z sũmi põtifices intermedij extiterũt. Eteni vt ibidẽ dr cũ decõ imperatore Gallus z volusianꝰ eius filiꝰ in ĩperio successissent. z valerianꝰ cuz galiẽo pꝰ eosdẽ impiũ tenuissent. dicti valerianꝰ z galienus minorẽ decium cesarẽ nõ tñ imperatorẽ fecerũt. Nã ãtiq̃tus qñqz aliq̃ ab ĩperatoribꝰ fiebãt cesares. nõ tñ augusti vl imperatores. sic legit in cronicis q̃ dyoclecianꝰ maxianũ cesarẽ fecit. postmodũ ex cesare augustum creauit. Tpe aũt boz imperatoz sc̃z valeriani et galieni sixtus romanã sedez tenebat. Hic igit decisꝰ cesar appellatꝰ nõ imperator effectꝰ bm Laurẽtiũ martirẽ fecit. Cñ nusq̃z in legenda bti laurẽtij vocat decisꝰ ĩperator. sz tãtũ decius cesar. Decisꝰ eiz imperator duobꝰ tãtũ annis regnauit. z bm Fabianũ papã martirẽ fecit. Fabiano successit Cornelisꝰ q̃ sub voluziano z gallo passꝰ ẽ. Cornelio successit lucisꝰ Lucio stephanꝰ q̃ sub valeriano z galieno q̃ ãnis. xv. ĩpauerũt passus ẽ. Stephão successit sixtus. Hec in cronica illa legũt. Dẽs cronice tã Eusebij q̃z Bede z ysidori in Hꝛ cordãt. q̃ Sixtꝰ pp̃ nõ fuit tpe Decij ĩperatoris. sz galieni. Legit tñ in alia q̃dã cronica q̃ p̃dictus galienꝰ fuit binomiꝰ. dictꝰ ẽ eni galienus z decisꝰ. z sb illo passi sũt sixtꝰ z laurentius. circa ãnũ dñi. cclvij. Godofridꝰ q̃q3 in libro suo q̃ dr pãtheon idẽ asserit. q̃. s. galiẽꝰ vocatus ẽ alio noie decisꝰ. z q̃ sb eo passi sũt sixtꝰ z laurẽtiꝰ. et si hꝫ va sũt tũc positõ iobil beleth va posset eẽ. Refert Gre. in li. dialogoz. q̃ in sabina q̃daz sc̃timonial fuit. q̃ carnis q̃dẽ p̃tinẽtiã bũit. sz lũgue pcacitatẽ ñ declinauit. Hec dũ in ecclia sc̃ti laurẽtij fuisset sepulta. añ altare martiris a demonibꝰ secata ps illesa pmanz. altera p̃cremat. ita ut mane visibilr adustio appareret. Greg. q̃z tronẽbat. q̃ dũ q̃dã sacerdos q̃ndã ecclĩam sc̃ti laurẽtij reparet. z trabs q̃daz nimiũ breuis eẽt. rogauit btũm laurẽtiũ vt q̃ pauperes fouerat sue inopie sbueniret. Que sbito sic excreuit. vt ps ñ modica abũdaret. Quã q̃ tẽ sacerdos minutatim incidit. z mltas indẽ infirmitates sanabat. Idẽ testat bts Fortunatus. Factũ est aũt Hapõ poras castꝝ ytalie. q̃ q̃dam dũ dolore dentiũ p̃mereꝛ. de illo ligno tãgit z ptinꝰ dolor fugat. Quidam insup p̃sbiter noie Sanctulꝰ vt refert greg. in dialogo. sancti Laurẽtij ecclĩam a longobardis incẽsam repare volẽs artifices multos p̃duxit. Quadã aũt die dũ q̃d eis apponeret nõ bꝛẽt. p̃missa oz̃one in clibanũ relpexit. z ibidẽ cãdidissimũ panẽ inuenit. Dz cuz vir ad vniꝰ prandij esuz tribꝰ psonis sufficere videreꝛ. Laurẽtius artifices suos nolens deficere. sic p̃dictũ panẽ multiplicari fecit q̃ in alimẽtũ decẽ dieꝝ oparijs cũctis suffecit.

In ecclĩa sc̃ti laurẽtij apud mediolanũ. vt refert Vincentiꝰ in sua cronica. Calix q̃daz cristallinꝰ mire pulcritudĩs bẽbat. q̃ cũ inq̃ dam solẽnitate ad altare a diacono portaretur. elapsus e mãibꝰ in ter̃az cecidit. z statim cõminutꝰ fuit. At diaconus merẽs fragmẽta collegit. z sup altare ponẽs btũm laurẽtiuz exorauit. z fractũ calicem integꝝ z solidatuz recepit. Legit q̃z in libro de miraclis btẽ virginis. q̃ q̃dã iudex Stephanꝰ nomie rome erat. q̃ mũera libẽter accipiẽs multoꝝ iudicia puertebat. Hic tres domos eccie sc̃ti laurẽtij. z vnũ ortũ sc̃tẽ Agnetis violenter abstulit. et ablata iniuste possedit. Accidit aũt vt moreꝛet z añ dei iudiciũ duceꝛet. Quẽ sanctus Laurentiꝰ cernẽs ad eũ cuz nimia indignatõe accessit. z tribus victib brachiũ eius durissime strinxit. et dolore nimio cruciauit. Sancta vo agnes cum ceteris virginibus eum videre noluit. sed faciem suã abeo auertit. Tũc iudex sup eum sententiam ferens dixit. Quoniã aliena subtraxit. z munera accipiens. veritatẽ vendidit. in loco iudepditoris tradat. Sanctus autem proiectus quẽdem Stephanus in vita sua valde dilexerat. ad btũm Laurentiũ z ad btãm Agnetem accedens p eo veniam precabat. Illis vo z btã vgine orantibus p̃cessum est vt eius aima ad corpus rediret. z ibidez triginta diebus penitentiã ageret. Accepit insup a btã virgine in mãdatis vt psalmum

beati ĩmaculati. singulis diebus vite sue di
ceret. Cũq3 ad corpus redisset. brachiũ eius
ita erat liuidũ ⁊ adustũ. ac si h̃ ĩ corpe pass⁹
eẽt. Qd̃ signũ in eo extitit q̃ad vixit. Male
igit̃ ablata restituẽs. ⁊ pn̄iam agẽs die. xxx.
migr̃uit ad dñm. Legit̃ in vita scti Henrici
impatoris q̃ dũ ip̃e ⁊ Kunegũdis vxor ei⁹
v̄gines in simł pmanerẽt. dyabolo instigan
te de q̃dam milite vxorẽ suspectã hñs ip̃a3
sup candẽtes vomeres. xv. pedũ nudis pedi
bus incedere fecit. Qua ascẽdente dixit. Si
cut me ab Henrico ⁊ omĩb⁹ intactã nouisti
ita adiuua me xp̃e. Henric⁹ v̄o verecundia
ductus eã in maxillã pcussit. Cui vox dixit.
v̄go maria te v̄ginẽ lib̃auit. Totã igit̃ cãdẽ
tẽ massã illesa pcurrit. Cũ ergo cesar obijss3
multitudo maxĩa d̃monũ añ cellã cuiusdã
heremite trãsibat. Qui apta fenestra intro
gauit vltimũ qui nam eẽnt. Et ille Legio de
monũ sumus. q̃ ad mortẽ cesaris pperam⁹
si forte aliq̃d ppriũ in eo repire possimus.
Adiurat̃ igit̃ vt ad se redeat Qui rediẽs dix
it. Nihil pfecim⁹. q2 dũ falsa vxoris suspicio
et alia mala. at etia3 bona in statera fuissent
posita. adust⁹ ille laurẽtius ollã aureã ĩmẽ
si põderis attulit. Et dũ supasse vid̃bamur
illa iactata ps alia statere pl̃imũ põderauit
Tũc ego iratus vnã aurẽ olle p̃rupi. Ollaz
calicẽ vocabat quẽ dict⁹ cesar ĩ honore sãcti
laurẽtij eccl̃ie aystetensi fieri fecerat. quẽ in
speciali deuotõe habuerat. Cui ppt̃ magni
tudinẽ due aures inerãt. Reptumq3 est et ĩ
peratorẽ tũc obijsse. ⁊ vnam aurẽ calicis fra
ctam fuisse. Refert Gre. in registro q̃ dũ
p̃decessor su⁹ q̃dã ad corpus scti laurẽtij cu
peret meliorare. ⁊ vbi nã corpus eẽt nescir3.
subito corpus eius ignorãter apit̃. omẽsq3 q̃
aderãt tã mõachi q̃3 mãsionarij q̃ corp⁹ ei⁹
viderãt infra. x. dies mortui sũt. Notã
dũ q̃ passio laurẽtij int̃ ceteras sctõr̃ marti
rũ passiões excellẽtissima vid̃r eẽ in q̃tuor sic̃
ex dictis scti maximi ep̃i ⁊ bti Aug̃. colligit̃.
Prĩo in passiõis acerbitate. scd̃o in effectu
siue vtilitate. tercõ in ꝯstantia siue fortitudi
ne. q̃rto in mirabili pugna ⁊ mõ victorie.
Primo igit̃ excellẽtissima fuit in pene acer
bitate. De cui⁹ pene acerbitate sic dic̃ btũs
Maxim⁹ ep̃s vl̃ s̃m q̃sdã libros Ambrosi⁹
Non eĩ3 frẽs bt̃s Laurẽti⁹ breui vl̃ simplici
passiõe patit̃. Nã q̃ gladio pcutit̃ semel mo
ritur. qui in flãmarũ camĩo mergit̃ vno im
petu liberat̃. Hic aũt longa ⁊ mł̃tiplici pena
cruciatur. vt mors ei nõ desit ad suppliciũ et
desit ad finẽ. Legim⁹ btõs pueros in penar̃
suar̃ deãbulasse flãmis ⁊ igneos globos pe
dib⁹ ꝯculcasse. Vñ ⁊ bt̃s laurẽti⁹ nõ mĩori
gl̃ia p̃ferend⁹ ẽ. Siq̃dẽ illi in penar̃ flamis
ambulabãt. h̃ in ip̃o supplicij sui igne discu
buit. Illi vestigijs pedũ ꝯculcauerũt incen
dia. iste later̃ suor̃ diffusione restrinxit. Isti
stantes in pena eleuatis manib⁹ orabãt ad
dñm. Iste pstratus in sua pena toto corpe
dñm dep̃cabat̃. Et notãdũ q̃ btũs lauren
tius post btũm Stephanũ int̃ cet̃os marti
res p̃matũ tenere d̃r. non q2 maiorẽ penam
sustinuerit q̃3 ceteri martires. cũ mł̃ti tantã
penã. ⁊ aliq̃ etiã maiorẽ sustinuisse legãtur.
s3 h̃ dicit̃ ppt̃ sex causas in simul occurrẽtes
Primo ppter passiõis locũ. q2 rome q̃ est
caput mũdi ⁊ vbi ẽ sedes apl̃ica passus est.
Scd̃o ppt̃ predicatiõis officiũ. q2 officiu3 p̃
dicatõis diligẽter ĩpleuit. Tercõ ppt̃ lauda
bilẽ distributõem thesauror̃ q̃s oẽs paupi
bus sapient̃ distribuit. Has tres rões poĩt
magister Guilhelm⁹ altisiodorẽs̃. Quarto
ppt̃ autenticatũ ⁊ approbatũ eius martiriũ
q2 ⁊ si de aliquib⁹ maiora tormenta legant̃
tñ hoc autenticũ nõ habet̃ ⁊ aliqñ in dubiu3
vertitur. Huius aũt passio in eccl̃ia valde ẽ
solennis ⁊ approbata. Unde et multi sancti
in suis s̃monibus eius passionez approbãt
et confirmant. Quinto propter dignitatis
gradũ. quia fuit archidyaconus sedis apo
stolice. Post quẽ vt aiũt in Romana sede
archidiaconus nõ surrexit. Sexto ppter se
uiciam tormẽtorum. quia grauissima sup
plicia ptulit. vtpote qui sup cratem ferream
ass atus fuit. Unde de eo dicit beat⁹ Aug.
Laceratos artus et multa verberu3 sectiõe
cõcisos subiecto precepit igne torreri. vt p
cratem ferream que iam de feruore conti
nuo vim in se haberet vrendi. conuersorum
alterna mutatione membrorum fieret cru
ciatus vehementior et pena productior.

De sancto Laurentio

G Scõo fuit excellẽtissima i effectu siue vilitate. Ipa eiꝫ pene acerbitas ꝑm Aug. et maximũ. fecit eũ glificatõe sublimẽ opiniõe et fama celebrẽ. deuotõe laudabilẽ. ꝛ imitatione insignẽ. Idõ igit glificatõe sblimẽ Uñ aug. dic. Seuisti psecutor in martirem ꝓseuisti ꝛ auristi palmã dñ aggeras penaꝫ. Itẽ maxim⁹ vel ꝑm ꝙsdam li. ambro. Quãuis in faullaꝫ mẽbra soluãtur. fidei tñ fortitudo nõ soluit. Corpis detrimentũ sustinet, sz lucꝫ salutis acqrit. Itẽ aug. Uere bẽm corpus qõ nõ a fide xpi tormẽtuꝫ imutauit. sed ad reqem sctã religio coronauit. Secũdo opinione ꝛ fama celebrẽ. Maxim⁹ vel ꝑm ꝙsdã libros ambrosi⁹. Bẽm martꝫ laurentiũ grano sinapis possum⁹ opare. qz diuerꝑ attritus passiõib⁹ ꝑ totũ orbẽ grã sui meruit fragrare misterij. Qui antea ꝓstitutus in corpe būilis ignot⁹ ꝛ vilis. postea qꝫ vexat⁹ lacerat⁹. exustus fuit. vniuerꝑ ꝑ totũ mũdũ ecclijs odorẽ sue nobilitatis infudit. Idem. Sanctũ est ac deo placitũ. vt natale sci laurentij ꝑcipua deuotõne veneremur. cui⁹ radiantib⁹ flãmis victrix in hũc qꝫ die toto orbe xpi chorus catecia. Idẽ. Tãta ei glia martirij ꝑclar⁹ extitit in passiõe sua q mũdũ illuminauerit vniuersũ. Tercõ deuotõe laudabilẽ. Quare aũt sit laudãd⁹ ꝛ cũ deuotõe suscipiẽd⁹ oñdit Aug. trib⁹ rõnib⁹ sic dicẽs Bẽm viꝫ laurẽtiũ tota dẽm⁹ deuotõe suscipe. Idõ qz ꝑciosum sanguinẽ ppt deũ tradidit. Deinde qz ei ꝓrogatiuã apõ deuꝫ nostꝫ nõ minimã ꝓtulit oñdens qlis debꝫ eẽ xpiana fides. de c⁹ ꝓsortio existere martires meruerũt. Tercio q idẽ tante ꝛ tam sctẽ cõuersatiõis fuit vt coronã martirij tpe pacis inueniꝫ. Quarto fec eũ imitatõe insignẽ Uñ aug. Hec tot⁹ cã passiõis ppter quam morti addict⁹ ẽ vir sctus vt sui silies ceos eẽ hortaret. In tribus aũt se nob imitabilẽ exhibet. Idõ in aduersoꝫ fortiꝓssiõr. Uñ Aug. Ad erudiendũ dei ꝓpm nulloꝫ ẽ vtiliorforma qꝫ martꝫ. Eloquẽtia facit ad exhortãdũ fit rõ efficax ad suadẽdũ. Ualidiora tñ sunt exẽpla qꝫ vba ꝛ pl⁹ ẽ ope docere qꝫ voce. In q excellẽtissimo genere doctrie bis martir laurenti⁹ qꝫ glioꝛa polleat dignitate etiam ꝑsecutores ipius sentire potuerunt q illa mirabilis fortitudo animi nõ solũ nõ cederet. sz etiã alios exemplo sue tolerantie roborarꝫ. Scõo in fidei magnitudine ꝛ feruore. Maxim⁹ vel ambro. Dum in fide sua ꝑsecutoris flamas vicit. oñdit nobis p ignes fidei gehẽne incẽdia supare ꝛ amore chisti diem iudicij nõ timere. Tercio in ardẽti deuotione. Idem vel Ambrosi⁹. Illuminauit mundũ plane Laurenti⁹ eo lumie quo ipse succensus est. ꝛ flãmis qs ipse ꝓtulit omniũ xpianoꝝ corda calefecit. Be bis tribus est dic maxim⁹ vl Amb. ꝑm ꝙsdã libros. Beati laurentij exẽplo puocamur ad martiriũ. accendimur ad fidẽ. incalescimus ad deuotõnem. Iꝫ Tercõ fuit excellẽtissima in cõstantia seu fortitudie. Be cui⁹ ꝓstãtia ꝛ fortitudine sic dic btũs augustꝫ. Btũs laurẽt⁹ mãsit in xpo vsqꝫ ad temptatõez. vsqꝫ ad tirannicam interrogationem. vsqꝫ ad acerrimam cõminatõem. vsqꝫ ad pemptõnez. Inq longa morte. qz bñ mãducauerat ꝛ bñ biberat tãqꝫ illa esca saginat⁹ ꝛ illo calice ebrius fact⁹. tormẽta nõ sensit. ñ cessit ꝛ regnuꝫ successit. Adeo ãt fuit cõstãs ꝛ firmus. q nõ solũ tormẽtis ñ succubuit. sz etiã ex ipis tormẽtis. vt hẽtur ex dictis bti Maximi. fact⁹ est perfectior in timore. feruẽtior in amore. ꝛ iocundior in ardore. Be ꝑmo sic dic. Extenditur sup flãmarum ignitos globos ꝛ sepi⁹ versatur in latera. sed quanto plus penarum patitur. tanto amplius chistuꝫ dominum pertimescit Quantũ ad secundum sic ait Maximus. vel scõm quosdã libros ambrosius. Granũ sinapis cuꝫ atteritur accenditur. Laurentius cuꝫ patitur inflãmatur. Idem. Nouo admiratiõis genere alius illum torquet. et alij seuientes tormenta perficiunt. sed deuotiorẽ Laurentiuꝫ saluatori supplicia atrociora fecerunt. Quantum ad tercium sic dicit. Cor eius tanta fide in chisti magnanimitate concaluit vt despectis proprij corporis cruciatibus insuauissimo tortori suo ꝛ triũphans eius ignibus letus illuderet. J Quarto fuit excellẽtissima in mirabili pugna et modo victorie. Beatus nanqꝫ Laurentius sicut ex verbis

De sancto Laurentio

bū maxīmi ⁊ augustini colligit. q̄nq3 ignes exteriores q̄dammō būit q̄s tñ oēs supauit fortiter ⁊ extinxit. Primꝰ fuit ignis gehēne. scōs ignis materiaľ flāme. terciꝰ carnaľ cōcupiscētie. q̄rtꝰ ardētis auaricie. q̄ntꝰ furētis insanie. De extinctōe p̄mi ignis scz gehēne sic dīc maximꝰ. Aun q̄d cedere poterat momentanee corpis vstioni. cꝰ fides eternū gehēne extinguebat ardorē. Itē transijt p ignē momētaneū atz terrenū. sz flamā gehenne perpetuo exurētis euasit. De extinctōe scōi ignis scz materiaľ flame sic ait Maximꝰ ľ ambrosius p̄m q̄sdā libros. Corpali laborabat incendio. sz diuinꝰ ardor matialē restrinxit ardorē. Itē Quāuis rex improbꝰ ligna subijceret. incēdia maiora supponeret. tñ scīs laurentiꝰ bas flamas fidei calore accēsus ñ sensit. Itē Aug. Supari caritas xp̄i flāma nō potuit. ⁊ segnior fuit ignis q̄ foris vsſit q̄z q̄ intꝰ accēdit. De extinctōe tercij ignis. ſ. carnalis ꝓcupiscētie sic dīc Maximꝰ. Ecce bīs laurētius trāsijt p ignē. nō q̄ adustus inboruit sz illūinatꝰ effulsit. arsit ne arderet. et ne vereť vstus ē. De extinctōe q̄rti ignis. scz auaricie q̄ľ euanuit auaricia illoꝝ q̄ thesauros cupiebāt ⁊ frustrata ē sic dicit Aug. Armat gemina face hō cupidꝰ pecunie. ⁊ vitatis īmicꝰ. auaricia ut rapiat auꝝ. impietate vt auferat xp̄m. Nichil obtines. nichil proficis būana crudelitas. Detrahit tormentis tuis matia mortaľ. ⁊ laurēto in celū abeūte tu deficis flāmis tuis. De extinctōe q̄nti ignis. ſ. furētis īsanie. q̄ľ victz īsania pseq̄ntiz frustrata ē ⁊ anibilata sic dīc Maximꝰ. Superatis flāmaꝝ mīstris oē mūdane insanie restrīxit incēdiū. Ad ꝑ vsq3 diabolica pfecit intētio. vt vir fideľ ad dñz suū gl̄iosꝰ alcēdat ⁊ crudelitas pseq̄ntiz cū suis ignib⁹ pfusa torpeat. Qđ ei pseq̄ntiū īsania ignis fuerit. oñdit cū ait. Furor gētiľ accēsus craticulā p pat ignitā. vt indignatiōis sue flāmas ignibus vīdicaret. Nec mīr si hos q̄nq3 ignes exteriores supauit. q̄niā ex verb p̄dicti maximi hītur tria refrigeria q̄ intꝰ būit ⁊ tres ignes īcorde portauit. p q̄ oēm ignē exteriorē ex refrigerio mitigauit ⁊ maiori incēdio supauit. Primū nāq3 refrigerīū fuit cōsideriū regni celestis. scōz meditatō dīne legis. tercium puritas cōscie. Per ꝑ triplex refrigeriuz oēz ignē exteriorē extinctū fec ⁊ frigidū reddidit. De p̄mo refrigerio qđ ē deliderīū celestis glie dīc maximꝰ ľ ambrosiꝰ p̄m q̄sdam libros. Nec eiz bīs laurētiꝰ ignīū sētire tormēta potat q̄ī sensibꝰ refrigerīū paradisi possidebat. Itē iacz añ pedes tirāni exusta caro corpus exanime. nihil tñ cōtrimēti patīť īteris. cꝰ animꝰ demoratur in celo. De scōo refrigerio qđ ē meditatō legis dīne sic dīc maximꝰ ľ ambrosiꝰ. Cū xp̄i cogitat p̄cepta frigidū ē illi oē qđ patīť. De tcio refrigerio qđ est puritas cōscie. sic dīc. Ardz pfecto tortis viscerib⁹ fortissimꝰ martir ⁊ vīť. sz regnū dī ptractās refrigerio cōscie victor exultat. Cūt nihilominꝰ vt idē maximꝰ oñdit tres ignes īteriores. p q̄s omēs ignes exteriores maiori incēdio supauit. Primꝰ fuit fidei magnitudo. sed cūctꝰ ardēs dilectō. terciꝰ vanꝰ dei cognitio q̄ ipsū irradiauit tāq3 ignis De p̄mo igne sic dīc idē vel Ambr. Inq̄ntū in illo fidei ardor feruet. intātū supplicij flama frigescit. Item Esse saluatoris ignē feruorē fidei legimus īeuāgelio. Ignē veni mittere in trā. Hoc igiť igne bīs laurētiꝰ accēsus flamaꝝ non sensit incēdiū. De scōo igne sic ait idē vľ Ambr. Ardebat extrīsecꝰ martir laurētiꝰ tirāni sevientis incēdijs. sz maiori illū intrinsecꝰ xp̄i amoris flāma torrebat. De tercio igne sic dicit. Fortissimū martirē seuissima psecutoris flāma supare nō potuit. q̄ longe ardentius vitatis radijs mēs eiꝰ accēsa feruebat. Item Odio pfidie ⁊ amore vitatis accēsus appositā sibi extrinsecꝰ flāmaz aut nō sensit aut vicit. Habz aūt inť ceteros martires bīs Laurentiꝰ tria p̄uilegia q̄ntū ad officiū Primū est in vigilia. Solꝰ enī inť martires vigiliā habz. Sz vigilie scōꝝ ppt multas deordinatōes hodie in ieunia mutate sūt. Mos enī fuit olī vt refert Jobes beleth vt in festiuitatibus scōꝝ boies cū vxoribus et filiabus ad eccl̄iam venirēt. ⁊ ibi cū luminaribus pnoctarēt. Sz q̄ multa adulteria in bis vigilijs fiebāt. statutū fuit vt vigilie ieunia q̄uerterent. Nomē tñ antiquū ē retentū. q̄ nō ieunia sz vigilie adhuc appellāť

Scdm est in octaua. Ipe nanqz sol⁹ cuz Stephano hz octauā int martires. sic martin⁹ int ꝯfessores. Terciuz ē in regressiōib⁹ antiphonaꝝ qd sol⁹ ipe ⁊ paul⁹ habet. Sz paulus ꝓpter excellentiā predicatōis. iste ꝓpter excellentiā passionis.

CXIII.

De sancto yoplito

Ypolitus dicitur ab yper qd sup̄. ⁊ lytos q̄d est lapis q̄i supra lapidē. i. xp̄m fūdatus. vel ab in ⁊ polis q̄d ē ciuitas. Uel ypolitus q̄i valde polit⁹. Fuit eni sup lapidē xp̄z bñ fundat⁹ ꝑ ꝯstantiā ⁊ firmitatē. Fuit in ciuitate supna ꝑ desideriū ⁊ auiditatem. Fuit bñ politus ꝑ tormētoꝝ acerbitatē. A

Ypolitus postq̄z corp⁹ bti Laurentij sepeliuit. venit in domū suam ⁊ dans pacē suis ꝟuis ⁊ ancillis. oēs de sacramēto altaris qd Justin⁹ p̄sbit obtulerat cōmunicauerūt. Et apposita mensa priusq̄z cibū sumeret. veniētes milites eū rapuerūt ⁊ ad cesarē duxerūt. Quē vidēs decius cesar subridēs dixit ei Nunqd ⁊ tu magus effectus es. q̄ corpus laurētij abstulisti Cui ypolitus. Hoc feci nō q̄i mag⁹ sz quasi xp̄ian⁹. Tūc decius furore replet⁹ p̄cepit vt habitu q̄ vt xp̄ianus vtebat expoliaret. ⁊ os eius lapidib⁹ tūderet. Cui ypolit⁹. Nō me expoliasti sz magis vestisti. Cui deci⁹. Quō insipiens effect⁹ es. vt nuditatē tuā non erubescas. Nūc ergo sacrifica ⁊ viues ne cū laurentio pereas. Cui ypolit⁹. Exemplū merear fieri bti laurētij quē tu ore polluto ausus es nomiare. Tūc deci⁹ fecit eū fustibus cedi et pectinib⁹ ferreis laniari. Ille āt se xp̄ianū esse voce clara ꝯfitebatur Et cū tormēta huiusmōi derideret. veste militari q̄ antea vtebatur eū vestiri fecit. hortans vt amiciciā et militiā p̄stinā retineret. Cui ypolit⁹ cum diceret se xp̄o militari. deci⁹ ira repletus valeriano p̄fecto euz tradidit. vt oēs facultates eius acciperet. et diris tormētis eū int̄ficerz Inuēto qz ꝙ eius familia xp̄iana eēt. adducti sunt oēs ante ꝯspectū eius. Qui cum ad sacrificia cogerent. Concordia nutrix ypoliti ꝓ oībus rñdit. Nos cū dño nrō volum⁹ mori poti⁹ pudice q̄z impudice viuere. Cui Ualerian⁹. Genus ꝟuoꝝ nō nisi cuz supplicijs emēdat. Tūc p̄nte ypolito et gaudente iussit eā tam diu plūbatis cedi q̄usqz emisit spūm. Dixitqz ypolitus. Grās tibi ago dñe qz nutricē meā añ ꝯspectū sctōꝝ tuoꝝ p̄misisti. Deinde extra portā tiburtinā valerian⁹ ypolitū cū familia sua duci fecit. Ypolitus aūt oēs ꝯfortās dixit. Fratres nolite metuere. qz ego ⁊ vos vnū deū hēm⁹. Jussitqz valerianus vt in conspectu ypoliti omnib⁹ capita amputarent. ypoliti v̄o pedes ad colla indomitoꝝ equoꝝ fecit ligari. et ꝑ carduos et tribulos trahi tādiu donec spūm exalarz circa annos dñi. cclvj. Eoꝝ corpa Justinus p̄sbiter rapuit. ⁊ iuxta corpus scti Laurentij sepeliuit. Corpus v̄o sancte Cōcordie inuenire nō potuit. qz fuerat in cloacā ꝓiectum Miles aūt q̄dā noīe Porphirius. credēs btāz Concordiā aurū aut gēmas ī vestimētis brē. ad q̄ndā cloacariū noīe Yreneū qui erat occulte xp̄ianus accessit ⁊ dixit Secretū custodi. et extrahe concordiā. qz spero ꝙ aurum aut gēmas in vestibus suis hz Cui ille Oñde mihi locū ⁊ secretū habeo. ⁊ quid q̄d inuenero nunciabo. Cum ergo corp⁹ extractum fuissit ⁊ nihil inuenissent. miles ille ꝓtinus fugit. Et yreneus vocato q̄dam xp̄iano noīe Habundo corpus ad sctūm Justinum detulit. Qd ille deuote suscipiēs iuxta corpus sancti ypoliti ⁊ alioꝝ sepeliuit. Qd valerian⁹ audiēs. yreneū et habundū tenuit. ⁊ ambos in cloacā viuos misit Quorum corpa Justin⁹ rapuit. ⁊ cū alijs sepeliuit.

B Post hoc Decius cuz Ualeriano in currū ascendit aureū. ⁊ ꝑgunt ad amphiteatrum vt cruciēt christianos. Arreptus igit Decius a dmonio clamabat. O ypolite cathenis aspis vinctū me tenes. Ualerianus silr clamabat. O laurenti igneis cathenis me ligatū trahis. Et eadez hora Ualerian⁹ expirauit. Decius autē domū reuersus triduo a dmonio veratus clamabat. Adiuro te Laurenti modicū cessa a tormētis. Et sic miserabilr mortuus est. Qd vxor eius triphonia crudelis videns. dimissis omnib⁹

ad sanctū Justinū cū filia sua Cyrilla acces
sit. ⁊ ab eo cuz multis alijs baptizari se fecit.
Alia v̄o die cū oraret Triphonia emisit spi
ritū. Cuius corp⁹ iustinus p̄sbit̄ iuxta corp⁹
scti ypoliti sepeliuit. Audiētes v̄o. xlvij. mili
tes ꝙ regina ⁊ ei⁹ filia xp̄iane effecte eēnt. ve
nerūt cū vxorib⁹ suis ad iustinū p̄sbiterꝫ vt
baptisma suscipent. Quos oēs dionisi⁹ qui
sctō sixto successerat baptizauit. Claudi⁹ āt
imp̄ator cyrillā cū sacrificare nollet iugula
ri fecit. ⁊ ceteros milites decollari. Quoruz
corpa in agro verano cū ceteris sepeliūtur.
Et aduertendū ꝙ exp̄sse hētur ꝫ ꝙ illi de
cio q̄ laurētiū ⁊ ypolitū martirizauit succes
sit claudius. Claudi⁹ āt nō successit decō im
p̄atori. īmo decio successit ꝑm crōicas volu
sianus. Volusiano galien⁹. Galiēo claudi⁹
Oportet ergo dicere vt videt̄ ꝙ aut galien⁹
fuerit binomi⁹ ⁊ qd̄ dictus sit Galien⁹ ⁊ de
cius. sic̄ dicit Vincētius in crōica sua. et go
dofridus ī libro suo. aut ꝙ galien⁹ in sui ad
iutoriū q̄ndā noīe deciū fecerit cesarē nō tñ
imp̄atorē. sic̄ dicit Richard⁹ ī cronica sua.
De hoc martire sic dic̄ Amb. in p̄fatiōe
Btūs martir ypolitus xp̄m verꝫ ducē cōsi
derans miles eius eē maluit. q̄z dux militu⁊
ꝯprobari. Btūmqz laurētium sue custodie
mancipatū nō p̄secutus ē sz subsecut⁹. Qui
cū thesauros eccl̄ie discuteret. inueīt thesau
rū quē nō tirān⁹ eripet. sz quē pietas possi
deret. īuenit thesauꝫ vñ vere diuitie peterē
tur. spreuit fauorē tirāni vt cū regis p̄petui
gr̄ia ꝯprobaret̄. mēbris diuidi nō refugit ne
nexibus diuelleret̄ eternis. Bubulcus q̄
dam noīe Petr⁹ cū in festo scē Marie ma
gdalene plaustꝫ iunxissz. ⁊ boues seq̄ns ip
sos maledictis vrgeret. p̄tinus boues ⁊ ara
trū a fulmīe absumūt̄. ⁊ ip̄e petr⁹ q̄ ꝫ imp̄ca
tus fuerat supplicio atrociori torq̄bat̄. Naz
ignis eū arripuit adeo ꝙ carnib⁹ ⁊ neruis ti
bie ⁊ cruris ꝯsumptis ossa paterēt. et ip̄a tā
dem tibia a sua ꝯpage penit⁹ solueret̄. Tūc
ille ad q̄ndam eccl̄iam btē virgīs accedēs ti
biam ip̄az in q̄dā foramine ip̄ius eccl̄ie ab
scondit. ⁊ btām v̄ginē lacrimis et p̄cibus p̄
sua liberatōe rogauit. Et ecce nocte q̄dā be
ata v̄go cū btō ypolito ei in visione affuit. ⁊
eidem ypolito vt Petꝫ p̄stine sanitati resti
tueret īperauit. Statimqz sctūs ypolit⁹ ti
biam de foramīe accipiēs. loco suo q̄i surcu
lū arbori in momēto inseruit In q̄ insitōne
tantos dolores sensit. vt suis clamorib⁹ to
tam familiā excitaret. Qui surgētes ⁊ lumē
accendentes. petꝫ duo crura ⁊ duas tibias
hrē ꝯspiciūt. Sz se deludi putātes. ip̄m iterꝫ
atqz iterꝫ ꝯtrectabāt. et mēbra vera ip̄m hrē
ꝯspiciebant. Qui vix eū excitātes vñ ꝫ sibi
acciderit sciscitātur. Sz ille eos ludere existi
mās tandē vict⁹ rē vidit ⁊ extupuit. Sed tñ
coxa noua mollior q̄z vetusta. ad sustinētiā
corpis nō poterat exeq̄ri. Vñ ad publicatō
nē miracl̄i p̄ annū claudicauit. Et tūc iterū
btā v̄go eidē apparēs scō ypolito dixit vt q̄d
quid curatōi deesset. supplere deberet Euigi
lans igit̄ ⁊ se plene sanatū inueniēs recluso
riū introiuit. cui diabolus in spē nude mu
lieris freq̄ntissime apparebat. ⁊ nudā ei se in
gerēs q̄nto ille forti⁹ resistebat. tāto illa im
pudētius incūbebat. Cū ergo illa eū pl̄imū
vexaret. tandē ille stolā sacerdotalē accipiēs
collū eius cinxit. ⁊ mox diabolo abscedente
cadauer putridū ibidem remāsit. Tant⁹ qz
fetor inde exalauit. vt nullus q̄ hoc vidit am
bigeret. quin corpus alicui⁹ mulieris mor
tue fuissz ⁊ ꝙ dyabolus assumpsisset.

CXIIII. A

De assumptōe btē marie virgīs

Assumptio beate
Marie v̄ginis q̄lit̄ facta sit ex q̄
dā libello apocrifo q̄ Joh̄i euāge
liste ascribit̄ edocet̄. Apl̄is nanqz ob p̄dica
tōis grām diuersas m̄di sb̄euntib⁹ regiōes
v̄go btā in domo iuxta montē syō posita d̄r
remāsisse Omīaqz loca filij sui. s. locū baptis
mi. ieiunij. orōnis. passiōis. sepulture. resur
rectōis ⁊ ascensiōis. q̄ad vixit deuotōe sedu
la visitauit. Et ꝑm ꝙ ait Epiphanius. xxiiij.
ānis post ascēsionē filij sui supuixit. Refert
ergo ꝙ btā virgo qñ xp̄m ꝯcepit erat annoꝝ
xiiij. et in. xv. ip̄m pep̄it. ⁊ vixit cuz eo annis
xxxiij. ⁊ post mortē xp̄i supuixit. xxiiij. annis.
Et ꝑm ꝫ qñ obijt erat ānoꝝ. lxxij. Probabi
li⁹ tñ vid̄r qd̄ alibi legit̄. vt. xij. ānis filio sup

De assumptione beate marie virgis.

uixerit.⁊ sic sexagenaria sit assūpta. cū apostoli totidē annis p̄dicauerint in iudea ⁊ circa partes illas. sicut Eccl̄iastica tradit historia. Die igit̄ q̄dā dū in filij desiderū cor virginis vehemēt accēdit. estuās animꝰ ꝓmoueī. ⁊ in exterioꝛē lacrimaꝝ abūdantiaꝫ exercitatur. Cūqꝫ ad tpꝰ subtracti filij eq̄nimit nō ferret subtracta solatia. ecce angelꝰ cū mlto lumīe eidem astitit. ⁊ reuerenter vtpote sui dñi mrēm salutauit. Aue inq̄t bñdicta maria suscipiens bñdictōem illius q̄ mādauit salutē iacob. Ecce aūt ramū palme de padiso ad te dñam attuli quē añ feretrū portare iubeas. cum die tercia de coꝛpe assumeris. Nam filius tuꝰ te mrēm reuerendam expectat. Cui maria rñdit. Si inueni gratiaꝫ in oculis tuis. obsecro vt nomē tuū mihi reuelare digneris. Ꝫ Ḣ peto instantiꝰ vt filij et frēs mei apl̄i ad me pit̄ ꝓgregent. vt eos añ q̄z moꝛiar coꝛpalibꝰ oculis videā. et ab eis sepeliri valeaꝫ. ⁊ ipis p̄mitibꝰ spūm deo reddā. Hoc iterū peto ⁊ obsecro vt aīa mea de coꝛpoꝛe exiens nullū spūz teterrimū videat nl̄ laq̄ mihi sathane ptās occurrat. Cui ãgelꝰ Cur scire desideras dña nomē meū. qđ āmirabile est ⁊ magnū. Ecce aūt oēs ad te hodie ꝓgregabūt apl̄i q̄ nobl̄es tibi exhibebūt exequas funeris. ⁊ coꝛ ꝓspectu spūm exalabis. Nam q̄ olim ppham ꝺ iudea in babilonē i crine attulit subito. ipe procul dubio ad te apl̄os adducere poterit in momēto. Mali gnum āt spūm videre cur metuis. cū caput eius oīno cōtriueris. ⁊ spoliaueris ipm sue potestatis imperio. fiat tñ voluntas tua vt ipos nō videas. His dictis angelꝰ cū multo lumīe celos ascendit. Palma aūt illa nimia claritate splendebat. ⁊ erat quidez ṽge viriditate ꝓsl̄is. sz folia ipsius vt stella matutina fulgebāt. Factū est āt dum Joh̄es in epheso p̄dicaret. celū repente intonuit. ⁊ nubes candida ipm sustulit ac raptū añ Maria ianuā collocauit. pcutiēsqꝫ ostiū interꝰ introiuit. ⁊ reuerenē virgo ṽginē salutauit. Quē felix maria ꝓspiciēs. vehemēter obstupuit. ⁊ p̄ gaudio lacrimas ꝓtinere nequiuit Dixitqꝫ. fili ioh̄es mēoꝛ esto ṽboꝝ magistri tui q̄bꝰ me tibi mrēm. ⁊ te mihi in filium cōmendauit. Ecce a dño euocata debituꝫ humane conditōis exoluo. ac coꝛpus meū tibi cura solicita recōmēdo. Audiui enī iudeos inisse ꝓsiliū dicentes. Expectemꝰ viri frēs q̄ adusqꝫ illa q̄ Ih̄m portauit subeat moꝛtez. et coꝛpus eiꝰ ꝓtinuo rapiemꝰ. ac iniectū ignibus ꝓburemꝰ Tu igit̄ hāc palmā deferri facies añ feretꝝ cū coꝛpoꝛe meum duxeritis ad sepulcꝝ. Dixitqꝫ ioh̄es. O vtinā hic eēnt omnes apl̄i frēs mei. vt decent tibi pare possemus exequias ac exoluere laudes dignas Hec illo dicente. oēs apl̄i de locis in q̄bꝰ p̄dicabant a nubibꝰ rapiunt̄. ⁊ añ marie ostium collocant̄. Qui videntes se ibidez insit̄ ꝓgregatos mirabāt dicētes. Que nā causa est. ppt̄ quā nos Ḣ dñs insimul cōgregauit. Johānes igit̄ ad eos exijt. ⁊ dominā de coꝛpoꝛe recessuram p̄dixit. Et addidit dicens. Videte fratres ne cū obierit aliq̄s eaz defleat. ne boc vidēs ꝓl̄us conturbet̄ ⁊ dicat. Ecce quomō isti timent moꝛtē qui tñ alijs p̄dicant resurrectōem. Ꝫ Dyonisius paul apl̄i discipulꝰ in libꝛo de diuīs nomibꝰ hoc idem asserit apl̄os scz in dormitōe ṽgis conuenisse. et se simil̄r int̄fuisse. ac vnūquēqꝫ in laudē christi ⁊ virgis Ḣmonē fecisse. Ait enī sic loquēs ad ierotheū. Nos vt nosti et ipse et mlti sanctoꝝ nrōꝝ fratrū ꝓuenimꝰ ad visionē coꝛpis vite p̄cipis ⁊ qđ deū suscepit. Aderat aūt ⁊ frat̄ dñi Jacobꝰ ⁊ Petrꝰ summa ⁊ puectissima theologoꝝ summitas Postea visū ē pꝰ visionē ut vnuersi gerarche laudarēt. sic̄ vnusquisqꝫ erat sufficiens. infinite ṽtutis bonitatez ibearchice infirmitatis. Hec dionisius. Cū aūt btā Maria omnes apl̄os ꝓgregatos vidissz. dñm benedixit. ⁊ in medio eoꝝ ardentibꝰ lāpadibꝰ et lucernis ꝓsedit. Circa ṽo boꝛam noctis terciam Ih̄s aduenit cū angeloꝝ ordinibꝰ patriarchaꝝ cetibꝰ. martiꝝ agminibꝰ. ꝓfessoꝝ acie. virginūqꝫ chorus. ⁊ añ thoꝝ virgis actiones ordinātur. ⁊ dulcia cantica freq̄ntantur. Quales aūt exequie ibidē celebrate sint. ex predicto libello q̄ Johi ascribitur. edocetur. Maz ꝓꝛ ipe Ih̄us inchoauit ⁊ dixit. Veni electa mea. ⁊ ponā in te thronum meum. q̄z cōcupiui spēm tuam. Et illa. Paratus coꝛ

meum dñe patum cor meus. Tunc oēs qui cum Jhu venerāt dulciē intonauerūt dicē tes. Hec est q̄ nesciuit thorū in delictis, habe bit fructū in refectōne animaꝝ sanctarum. Ipa autē de semetipa cecinit dicēs. Beataꝫ me dicēt omnes generatiōes. Qr fecit mihi magā q̄ potēs est ꝛ sctum nomē eius. Tunc cantor cantorū oibus intonauit excellentī. Veni de libano sponsa, veni coronaberis. Et illa. Ecce venio. qr in capite libri scriptus est de me vt facerē voluntatē tuā deus. qr exul tauit spūs meus i te salutari meo. Sicqꝫ ma ria aīma de corpe egredīt. ꝛ in vlnas filij ad uolauit. Fuitqꝫ tam a dolore carnis extra nea q̄ꝫ a corruptiōe extiterat aliēa. Dixitqꝫ aplis dñs. Corpus vginis matris in vallē iosaphat deferte. ꝛ in monumēto nouo qō ibidē inuenietis illud recondite. ꝛ me ibidē triduo donec ad vos redeā expectate. Sta timqꝫ circūdederūt eā flores rosaꝝ. scꝫ cet martiꝝ ꝛ lilia ꝓ alluū. agmia. s. angelor cō fessor ꝛ vginū. Post eam apli clamitant di centes. Virgo prudentissima q̄ pgrederis. Esto nostri memor o dña. Tūc ad ꝓcentuꝫ ascendentiū cet⁹ qui remānerāt admirati cō cite obuiam pcesserūt. Videntesqꝫ regē suū femie aīam in vlnis ppriis baiulantē. illāqꝫ sup illū inirā. obstupefacti clamare ceperūt dicētes. Que est ista q̄ ascendit de deserto de licijs affluens innixa sup dilectū suū. Qui bus concomitātes dixerunt. Ista est specio sa inē filias ihrlm. sicut vidistis eam plenaꝫ charitate ꝛ dilectiōe. Sicqꝫ in celū gaudēs suscipit. ꝛ a dextris filij in throno glie collo catur. Apli aūt viderūt ei⁹ aīmā tanti esse candoris. vt nulla mortaliuꝫ lingua possit effari. ¶ Tres aūt vgines q̄ ibidē erāt cū corpus eius lauādi grā expoliassent. tanta statī corp⁹ eius claritate resplēduit. vt tāgi quidē ad lauandū posset. videri aūt ñ possꝫ Tamdiu aūt lux illa ibidē replenduit. donec corpus a vginib⁹ lotū fuit. Apli aūt corp⁹ ei⁹ reuerēter ceperūt ꝛ sup feretꝝ posuerūt. Dixitqꝫ iohes petro. Hāc palmā añ feretꝝ petre portabis. qr dñs nobis te ptulit. ꝛ suā rum ouiū pastorē ꝛ principē ordinauit Cui petrus. Hāc potius portare te ꝓuenit. quia virgo a dño es electꝰ. et dignū est vt palmā virginis vgo ferat. Tu sup pectus dñi recū bere meruisti. ꝛ exinde sapientie ac gīe plꝰ ceteris fluenta potasti. Et iustuꝫ videt vt q̄ a filio recepisti plꝰ muneris impēdas virgi ni plus honoris. Tu igit portare debes hāc palmā lumīs ad exeqas sctitatis. q̄ potatus es poculo lucis de fonte ꝓpetue claritatis. Ego aūt portabo cū feretro sctum corpus. Ceteri aūt apli frēs nri circundātes feretrū referāt laudes deo. Paulus aūt dixit ei. Et ego qui mimꝰ oim vestꝝ sum portabo tecū Eleuātes itaqꝫ petrꝰ ꝛ paulus feretrū. Petrus incepit cantare ac dicere. Exijt israel de egipto alla. Ceteri aūt apli cantū dulciē ꝓse quūtur. Dñs aūt feretꝝ ꝛ apl̄os nube pte xit. ita q̄ ipi nō videbant. sꝫ tantū eorū vox audiebat. Affuerūt ꝛ āgeli cū aplis ꝓcinen tes. ꝛ totā terrā sonitu mire suauitatis replē tes. Excitati oēs ad tā dulcē sonū ꝛ melodiā de ciuitate velocius exeūt. ꝛ q̄d nam ꝫ sit di ligenē scisciant. Tunc extitit q̄ diceret. Ma riam illā discipuli ihu efferūt mortuā. circa illā hanc quā auditis concinūt melodiam. Tunc ad arma oēs concurrerunt. ꝛ se mu tuo hortabāt dicētes. Venite oēs discipl̄os occidamus. ac corpus illud q̄ seductorem illum portauit ignib⁹ ꝓburam⁹. Princeps aūt sacerdotū ꝫ videns obtupuit. ꝛ ira reple tus ait. Ecce tabernaclm illius qui nos ꝛ ge nus nostꝝ ꝓturbauit. q̄lem gīam nūc acce pit. Et ꝫ dicēs man⁹ ad feretꝝ misit volens illud euertere ac ad terraꝫ deducere. Tunc man⁹ eius subito ambe aruerunt ꝛ lectulo adhesērūt. ita vt ad lectulū manib⁹ pēderet et nimio cruciatu vexat⁹ lamētabilr eiula ret. Reliquus aūt popul⁹ ab angelis q̄ erāt in nubib⁹ cecitate pcussus ē. Princeps aūt sacerdotuꝫ clamabat dicēs. Sācte petre in hac tribulatiōe me ñ despicias. sed p me ob secro ad dñm pces fundas. Memor enim debes eē q̄liter aliq̄n tibi astiti ꝛ q̄liter te ac cusante ancilla ostiaria excusaui. Cui petrꝰ In obsequijs dñe nostre impedit⁹ sum⁹. et curationi tue intēdere nō valem⁹. Verūtñ si in dñm nostꝝ Jhm ꝛ in hanc q̄ ipm genu it ꝛ portauit crediderīs. spero q̄ ꝓtinuo sani

tatis bñficō potieris. Qui rñdit. Credo do
minū Ihm christū verꝫ eē filiū dei. ⁊ hanc sa
cratissimā mrēz eiꝰ. Statimqꝫ a feretro ma
nus eꝰ solute sñt. sꝫ tñ in brachijs adhuc ari
ditas remāsit. ⁊ dolor vehemēs ñ recesserat
Dixit ei petrus. Osculare feretꝝ ⁊ dic Cre
do in deū ihm xp̄z quē ista in vt̄o portauit
et post ptū v̄go pmāsit. Qd̄ cū fecissꝫ. conti
nuo p̄stine est redditus sanitati. Dixitqꝫ ei
petrꝰ. Accipe hanc palmā de manu fratris
nostri iohis. ⁊ pones eam sup populū exce
catum. ⁊ quicūqꝫ credere voluerit recipiet
visum. qui aūt credere noluerit. videre ñ po
terit in eternū. Mariā autē portantes apl̄i
in monumēto posuerūt. ⁊ iuxta illud vt do
minus iusserat ꝯsederunt. Tercia autē die
veniēs Ihs cū multitudine angeloꝝ ipsos
salutauit dicens. Pax vob. Qui rñderunt
Gl̄ia tibi deus q̄ facis mirabilia mag̃ solꝰ.
Et dixit apl̄is domiꝰ. Quid g̃tie ⁊ honoris
vobis videt̄ vt mee nunc conferam genitri
ci. Et illi. Iustuꝫ videt̄ dñe ꝑuis tuis vt sic̄ tu
deuicta morte regnas in secl̄a. sic tue resusci
tes matris corpusculū. ⁊ a dextris tuis col
loces in eternū. Quo annuēte Michael an
gelus cōtinuo affuit. ⁊ marie aīam corā do
mino p̄sentauit Tūc saluator locutus ē di.
Surge ꝓxima mea. colūba mea. tabernacu
lum gl̄ie. vasculū vite. templuꝫ celeste. vt sic̄
ꝑ coitum labē nō sensisti crimīs. sic in sepul
cro solutōem corpis mīme patiaris. Stati
qꝫ aīma ad marie accessit corpusculū. et de
tumulo ꝓdijt gl̄iosum. Sicqꝫ ad ethereum
assumitur thalamū. comitāte secū mltitudi
ne angeloꝝ. Thomas aūt cū abesset. et redi
ens credere recusaret. subito zonā q̄ corpus
eius p̄cinctū fuerat ab aere recepit illesam.
vt vel sic intelligeret ꝙ total̄r fuissꝫ assūpta.
B Hoc aūt totuꝫ qd̄ p̄dictū est videtur
eē illud apocrifuꝫ. de q̄ Hieronimꝰ in epl̄a
siue sermōe ad Paulā ⁊ eustochiū sic ait.
Ille sane libellus vere apocrifꝰ ē censendꝰ.
nisi quo ad aliq̄ fide digna q̄ vident̄ a sctis
approbata. q̄ sūt nouē scꝫ ꝙ ꝓmissa sit ⁊ exhi
bita virgini omnimoda ꝯsolatō. apl̄oꝝ om
niū ꝯgregatō. sine dolore ꝯsūmatō. sepultu
re in valle iosaphat p̄patō exequialis deuo
tio. christi ⁊ totius curie celestis obuiatio.
iudeoꝝ ꝑsecutō. miracl̄oꝝ in omni causa de
cente coruscatō in aīma siml̄ ⁊ corpe assum
ptio Porro alia mlta sūt ibi posita potius
ad simulatiōem q̄ꝫ ad v̄itatē. vt ꝙ thomas
nō affuerit. ⁊ veniēs dubitauerit. ⁊ hijs sil̄ia
q̄ ꝑ se patēt q̄ sunt relinq̄nda potiꝰ q̄ꝫ asserē
da. Uestimēta aūt ipius ad consolatōeꝫ
fideliū dicūtur in tumulo remansisse. Uñ ⁊
de q̄dam ꝑte ipaꝝ vestiū tale miraculuꝫ cō
tigisse narrat̄. Cū dux normānoꝝ vrbeꝫ car
notensiū obsedissꝫ. ep̄us illius vrb̄ tunicam
beate Marie q̄ ibidem ꝑuabat̄ more vexilli
haste imposuit. ⁊ subseq̄nte ꝓpl̄o securꝰ ad
hostes exiuit. Statimqꝫ oīs hostilis exerci
tus amētia et cecitate ꝑcussus est. stabatqꝫ
totus corde tremulꝰ. ⁊ totus aīmo stupefa
ctus. Qd̄ illi de ciuitate vidētes. diuino iu
dicio supaddūt. ⁊ atrociter hostes cedunt.
Qd̄ btē marie plurimū displicuisse ꝓbatur
ex eo ꝙ ꝓtinus tunica illa disparuit et visū
cōtinuo hostis recepit. In reuelatōnibꝰ
sancte elysabeth legit̄. ꝙ dū ipa elyzabeth q̄
dam vice in spū rapta eēt. vidit in loco valde
remoto q̄ddā sepulcrū multo lumīe circū
fusum. ⁊ q̄i spēꝫ mlieris in eo. ⁊ circūstabat
multitudo angeloꝝ. ⁊ post pusillū de sepul
cro erepta est. ⁊ in sublime cū illa astantiuꝫ
multitudine eleuata. Et ecce in eiꝰ occursū
vir q̄daꝫ de celis admirabilis ⁊ gl̄iosus ad
uenit. portās in dextera crucis vexillū. ⁊ cū
eo infinita milia angeloꝝ. Sicqꝫ eā alacrit̄
suscipiētes. cū magno ꝯcentu eā in celos de
duxerūt. Post modicū v̄o tpis Elyzabeth
angelū cū quo sepe loq̄batur de p̄dicta visi
one introgauit. Qui rñdens ait. Ostensuꝫ
est tibi in hac visione quō taꝫ in carne q̄ꝫ in
spū dña nrā in celū assumpta est. Dic̄ autē
in eisdē reuelatōibus sibi reuelatuꝫ eē. ꝙ pꝰ
xl. dies sui trāsitus in corpe sit assūpta. Naꝫ
btā Maria secū colloq̄ns ait. Post ascen
sionē dñi anno integro ⁊ tot diebꝰ q̄t sunt a
die ascensionis vsqꝫ ad diē mee assumptōis
supuixi. Oēs aūt apl̄i dormitiōi mee intfue
runt. ⁊ corpus meū reuerēter sepulture de
derunt. Sed. xl. die postmodū resurrexi. Cū
autē elyzabeth eam introgasset vtrum hoc

māifestare vel celare deberet dixit. Nec carnalibus ⁊ incredulis reuelanda. nᶜ deuotis et fidelibus abscondēda. E Notanduz ē ergo ꝙ gl̄iosa v̄go maria assūpta ⁊ exaltata ē integralit̄. honorabil̄r. letāter ⁊ excellent̄. Assūpta ē eīz integre in aīa ⁊ corpe sic̄ pie credit eccl̄ia. Qd̄ q̄dem multi sanctoꝝ non solū asserūt. sed etiā h̄ ꝓbare aptis ratiōibꝰ moliūtur. Bernardi eīz ratio ē Quoniā sctōꝝ corpa deꝰ p̄ciosa sublimauit. vtputa petri ⁊ iacobi. tā gl̄iose venerabl̄ia reddidit et honore tam mirifico sb̄limauit. ut ⁊ ip̄is deputet̄ locꝰ eoꝝ veneratiōi ꝯgruꝰ. ⁊ ad ip̄a mūdus ꝓperet vniuersꝰ. Si igit̄ marie corpus sup terrā eē dicat̄. ⁊ nec tñ d̄uota freq̄ntet̄ visitatiōe fideliū. nᶜ eidē locꝰ deputetur honoris. nimiꝝ videbit̄ xp̄s honorez mat̄ni corpis ꝯtēpsisse. cum tñ sup terrā alioꝝ sctōrum corpa sic honoret. Hieron. etiā dicit qd̄. xviij. Kal̄. septembris Maria ad celos ascēdit. Qd̄ v̄o dic̄ d̄ marie corpali assūptōne ecc̄ia potius elegit pie dubitare. q̄z aliq̄d temere diffinire in seq̄ntibꝰ credendū eē sic ꝓbat. Si nō desūt q̄ dicūt in his q̄ cū xp̄o resurrexerūt ꝑpetuā resurrectōz iaz eē ꝯpletā et nōnulli credāt custodē virgīs Joh̄em et glorificata carne gaudere cū xp̄o. cur id nō magis est credenduz de matre saluatoris. Qui enī dixit. honora p̄rem ⁊ mrēm. ⁊ non veni soluere legē. sz adimplere. ꝓfecto mrēz suaz sup omēs honorauit. Nec nos de btā maria modo factū ambigimꝰ. Aug̃. aūt non solū hoc affirmat. sed et̄ tribꝰ rōnibus hoc ꝓbat. Et p̄ma quidē est carnis xp̄i ⁊ virginis vnitas. Ait enī sic. Putredo nanqz ⁊ vermis hūane ē opprobriū cōditōis a q̄ opprobrio cū ih̄s alienꝰ sit marie nat̄a excipit̄ quā Jhūs de ea assumpsisse ꝓbatur. Scd̄a rō est corpis eius dignitas. Uñ ait. Thronū dei. thalamū dñi. tabernacl̄m xp̄i dignū est ibi eē vbi ip̄e est. Tam p̄ciosum thesaurum dignius ē celo s̄uari q̄z t̄ra. Tercia est virginalis carnis ꝑfecta integritas. Ait enim sic Letare maria leticia īenarrabili. corpe ⁊ aīa in ꝓprio filio cū ꝓprio filio ꝑ ꝓprium filiuz. Nec sequi dz corruptōnis erumna quam nulla secuta est tantū filium pariendo integritatis corruptio. vt sit sp̄ incorrupta quaz tanta ꝑfudit g̃tia. sit integre viuens q̄ oīm integrā ꝑfectam qz genuit vitam. sit cū illo quē in suo gessit vtero. sit apud illum illa q̄ genuit fouit ⁊ aluit illū. maria dei genitrix dei mīstrix ⁊ s̄uitrix. De qua. quia alit̄ sentire non audeo. aliud dicere nō p̄sumo. Ad hoc facit quod ille egregius versificator ait Scandit ad ethera virgo puerpera. v̄gula yesse. Non sine corpore sz sin̄ tempe tendit ad esse. Scd̄o letant̄. De hoc dic̄ Gerardus epūs et martir in suis omelijs. Hodie virginē btām celi susceperunt letant̄. angeli gaudendo. archangeli iubilando. throni exultaudo. dñatōnes psallendo. principatꝰ armonisādo. potestates cytharisando. cherubin ⁊ seraphin hymnisando. atqz ad supnum diuine maiestatis tribunal ducendo. F Tercio honorabil̄r. quia ip̄e Jhesus ⁊ totus militie celestis exercitus eidē obuiaz venit. Unde Hieron. Quis illud cogitare sufficiat q̄z gloriose hodie regina mundi ꝓcessit. q̄nto deuotōis affectu tota in eius occursum celestiū legionū ꝓdierit multitudo quantis ad thronuz canticis sit deducta. q̄z placito vultu q̄z serena facie q̄z diuinis amplexibꝰ a filio sit suscepta. ⁊ sup oēm creaturam exaltata. Idem. Hodierna die credendum est militiam celoꝝ festiue genitrici dei obuiā aduenisse eāqz ingēti lumīe circūfulsisse. ⁊ vsqz ad dei thronū cū laudibus ⁊ canticis sp̄ualibꝰ ꝑduxisse. celestē quoqz militiam hierusalē tūc ineffabili leticia exultasse et iocundā tam ineffabili charitate ⁊ omni g̃tulatōne iubilasse q̄niā festiuitas hec que nobis hodie reuoluit̄ ānua. illis oībus sc̄ta est ꝯtinua. Credit̄ q̄z ꝙ ip̄e saluator ꝑ se totus festiuus occurrerit. ⁊ cum gaudio eam secū in throno collocauerit. alias q̄z nō implessz qd̄ in lege ip̄e mādauit honora p̄rem tuum ⁊ mrēm tuā. Hec hiero. Quarto excellent̄. Hieron. Hec est dies in q̄ vsqz ad throni celsitudinē intemerata mat̄ ⁊ v̄go ꝓcessit. atqz in regni solio sublimata post xp̄z gl̄iosa resedit. Qual̄r aūt in celesti gl̄ia sb̄limata ⁊ honorificata sit oñdit bt̄s Gerardꝰ in suis omelijs dicēs. Solus dñs ih̄s xp̄s

137

pōt hanc magnificare quēadmodū fec. vt ab ipa maiestate laudem ꝓtinue accipiat ⁊ honorē. angelicis stipata choris. archāgelicis vallata turmis. thronoꝝ bic inde possessa tubilatiōib⁹. dñationū. circū cincta triputijs ꝓncipatuuꝝ circūsepta obsequijs. potestatū ꝑplexata plausib⁹. virtutū girata bonoribus⁹. cherubin circūstantiata hymnificatōibus. seraphin vndiqꝝ possessa ineffabilibus cantatōib⁹. Ipa q̄ ineffabilissima trinitas penni tripudio sibi aplaudit atꝝ sua grā in ea tota redūdante omēs eidē attēdere facit. Aplꝝ splēdidissimus ordo incessabili laude eam extollit. Martiꝝ mīrituDo oīmode supplicat tāte dñe. Cōfessoꝝ exercit⁹ inumerabilis ꝓtinuū sibi psonat cantū. Virginū candidissima concio iugē choreā ad suā celebrat gliam. Inuite etiā infern⁹ sibi vlulat. et pcacissimi demones ꝓclamāt. Quidaꝝ clericus vgini marie deuot⁹. ꝑ doloꝛē q̄nqꝝ vīneꝝ xp̄i eā q̄tidie pbec vba q̄si psolari studebat dicēs. Gaude dei genitrix vgo īmaculata. gaude q̄ ab āgelo gaudiū suscepisti gaude q̄ genuisti etni lumis claritatē. gaudō mat. gaude sctā dei genitrix virgo. Tu sola mat innupta. te laudat oīs creatura et factura. genitrix lucis. sis p nobis q̄sumus ꝑpetua intuentrix. Hic cuꝝ nimio languoꝛe coꝛreptus ad extrema venisꝝ. pauoꝛe ꝓturbari cepit. Cui vgo apparēs dixit. Cur fili tā to timoꝛe trepidas. q̄ totiēs michi gaudiū nūciasti. Gaude etiā tu ⁊ vt etnal⁹ gaudeas veni mecuꝝ. G Miles q̄dam potens valō ⁊ diues dū oīa bōa sua indiscreta liberalitate dispgerꝝ. ad tātā deueit inopiā vt q̄ ꝓsueuerat mag̃ tribuere tā inciperꝝ mīmis indigere Hēbat aūt q̄ndā vꝛoꝛem pudicissimā ⁊ btē marie valde deuotā. Appropinq̄nte aūt q̄dam solēnitate in q̄ pdictus miles multa donaria ꝓsueuerat elargiri. cum taꝝ q̄d tribueret nō hīēt. nimia ꝓfusione ⁊ verecundia ductus q̄lqꝝ pdicta trāsisset solennitas deꝝtum locū meroꝛis amicū expetijt vt foꝛtune sue incōmoda plangeret. ⁊ verecundiā euitaret. Et ecce subito q̄dam equ⁹ valde terribilis. terribiliꝛē hīns sessoꝛeꝝ ad eum accessit. Cuius sessoꝛ eū alloquit. ⁊ causam tante tristicie scisciat. Cui cuꝝ omnia q̄ sibi ꝓtigerant p ordinē enarrasset. Ille ait si mihi in modico obtēperare volueris magis q̄ꝝ antea glia ⁊ diuitijs abūdabis. Spō det ille ꝓncipi tenebraꝝ se q̄dquid iusserit libenter facturū dūmodo ipe sibi impleat q̄ pmittit. Et ille. Ecce pgens in domū tuā in tali loco reqras. ⁊ ibiō tot auri ⁊ argenti pōdera. tot lapides p̄ciosos inuenies. Michi aūt hoc facias ut tali die vꝛoꝛeꝝ tuā buc ad me adducas. Sub tali pmissione miles ad domū reuertit. ⁊ in loco de q̄ sibi dixerat q̄rens omīa repperit que p̄dixit. Que inueniens. moꝛ emit palatia. largit dona. redimit fūdos. ꝑparat fuos. Appropinq̄nte vō die statuta vꝛoꝛē suā vocauit ⁊ dixit. Equiꝝ cōscēdite. q̄ aliq̄ longi⁹ mecū pgere vos oꝑteꝝ At illa tremēs ac pauens. ⁊ viri impio ꝓdicere nō plumēs btē Marie se deuote cōmendauit. ⁊ post viꝝ abire cepit. Cum aūt longius pcessissent ⁊ in via q̄ndā ecclīam inuenissent. illa de equo descendēs ecclīaꝝ intrauit. viro exterius expectāte. Duꝝ vō btē marie se deuote cōmendaret. illa subito obdormiuit. ⁊ vgo gliosa p̄dicte matrone in būtu ⁊ q̄litate p oīa filis de altari pcessit. et foꝛas exiens equū ꝓscēdit. matrōa illa i ecclīa dormiente ⁊ remanēte. Vir aūt suā eē vꝛoꝛē arbitrans pfect⁹ est. Cū aūt ad locū statutū venisꝝ. Ecce ꝓnceps tenebraꝝ cū nimio impetu veniebat. ⁊ ad locū festinabat. Et cū appinq̄sset statī ille infremuit. ⁊ tremēs ac pauēs accedere nō plūpsit. Dixitqꝝ militi Infidelissime boīm cur me talr illusisti. ⁊ p tā tis bñficijs mihi talia ꝓtulisti. Ego eni tibi dixerā vt ad me deduceres tuā ꝓiugeꝝ. ⁊ tu adduxisti dñi genitricē. Volebā vꝛoꝛē tuaꝝ ⁊ tu adduxisti mihi mariā. Mā cū vꝛoꝛ tua mihi mīas inferat iniurias. ō ea volebam expetere vltionē. Et tu ad me istā adduxisti vt me toꝛqueat ⁊ ad infernū mittat. Audiēs hoc vir vehement stupebat. ⁊ p timoꝛe ⁊ admiratōne nimia loq̄ nō poterat. Beata aūt Maria dixit. Qua temeritate neq̄m spūs deuote mee nocere p̄sumpsisti. Non ꝫ tibi impune cedet. Et nūc te hac plectoꝛ sentētia vt in infernum descendas. ⁊ alicui me cum

deuotione inuocāti nocere de cetero nō p/
sumas. Ille aūt cū multo eiulatu recessit. Et
vir de equo exiliēs se ad eiꝰ pedes pstrauit
Quē vxo increpās ad suā vxorē q adhuc i
ecclia dormiuit iubet redire z omēl diuitias
demōis abijcere. Redīēs igit cū adhuc vxo
rem suā dormiētē inueniret eā excitauit. z si
bi q acciderāt enarrauit. Cū aūt domuz re/
disset z oēs demonis diuitias abiecissent.
in laude virgis deuotissime pmāserūt. z mꝰ
tas postmodū diuitias ipa largiēte virgie
receperunt. ¶ Ad iudiciū dei q dam
in visione rapitur. q pcōz sarcina gūabat.
Et ecce satban affuit z dixit. Nichil in bꝰ aīa
bētis propriꝰ. sed mei potius extat dominij
Habeo ei iñ publicū instrumētū. Cui dixit
dñs. Ubi ē tuū instrumētuz. Et ille. Instru
mentū habeo qō ore ppo ipe dictasti. z ppe
tuo duraturz sanxisti. Dixisti enī q cūq bo
ra comederitis morte morieminī. Cū igit iste
sit de pgenie illoz q cibū vetitū comederūt
iure instrumēti publici mecū in iudicio dz
mori. Dixit aūt dñs. Ipermittit tibi o bō p
te loqui. Ille āt obmutuit. Dixit itez demō
Mea ē itez pscriptōe. q eam iam. xxx. ānis
possedi. z mihi tanq̄z suus ppriꝰ obediuit.
Et adhuc ille obmutuit. Demō iterū dixit.
Mea est etiā. q z si aliq̄ bona fecerit. eꝰ tñ
mala incōparabiliter vincūt bona. Bñs aūt no
lens ꝓeū cito pferre sniam eidē terminū cō
cessit octo diez. vt octauo die coraz se ꝓpare
ret. z de his omibus rōnē redderet. Cū igit
a facie dñi timēs ac merēs abiret. q̄dam ei
obuiauit. z cām tante tristicie req̄siuit. Cui
cū ille omia p ordinē retulisset. Ait ille. Ne ti
meas. nec formides. q z de ꝑmo viriliē te iu
uabo Cū aūt ab eo interrogaret quo noīe vo
caretur. ait. Veritas ē nomē meū. Inuenit
qz ꝑm q pmisit eum iuuare efficaciē de scō
Interrogatus autē q nomie vocaret rñdit.
Justicia voco. Die aūt octauo añ iudiciū
venit. z demō ei pmū obiecit. Ad q̄d rñdēs
veritas ait. Duplicē morte eē nouimꝰ cor/
poris. s. z gebēne. Illud ergo instrumētum
qō p te demon allegas nō loq̄tur de morte
gebēne sz corpis. Qō quidē ex ꝑ manifestū
est quia cū oēs in illa sentētia includant. scz
q corpe morianť. nō tamē omēs gebēne ig/
nibus morīūtur. q̄ntū enī ad mortē corpis
est sp duraturz. q̄ntum vo ad mortē anime
est p xpi sanguinē reuocatū. Tūc demon vi
dens q z in ꝑmo succubuit. scōm sibi obijce/
re cepit. Sz iusticia affuit z p eo talr rñdit
Licet eū multis ānis puz possederis. tñ rō
semp ꝓdixit. semper enī ratō murmurabat
q tam crudeli dño seruiebat. Ad tercīū obie
ctū neminē būit adiutorē. Dixitq̄z dominꝰ
Afferat statera. z bona z mala oia ponderē
tur. Veritas āt z iusticia peccatori dixerūt
Ad mrēm mīcordie q iuxta dñm sedet to
ta mēte recurre. z eā in tui adiutorū inuo/
care stude. Qō cuz ille fecisset. btā maria in
eius adiutorū venit z sup staterā ex illa p/
te vbi erāt pauca bōa manu apposuit Dya
bolus aūt ex alia pte trahere conabat. Sz
mat mīcordie ꝑualuit. z pc:ōrem liberauit.
Ille igit ad se rediēs in melioꝰ vitā mutauit.
¶ In ciuitate bituricensi circa ānos dñi
d.xxvij. cū xpiani in die pasce ꝓmunicarent
cū pueris xpianoz q̄daz puer iudeoz ad al
tare accedēs corpꝰ dñi cū eisdez pcepit. Re
uersus domū cū a patre vnde venisset interro
garet. rñdit se cū pueris xpiānis cū quibꝰ ad
scolas ibat ad ecclīam iuisse z cū eis ꝓmuni
casse. Tūc pater eius furore repletus puez
apprehendit. z ꝓtinuo in fornacē ardentez q
ibidē erat piecit. Statim aūt dei genitrix in
specie imagis quā puer sup altare viderat
eidē affuit. z eū illesuz ab igne seruauit. Ma
ter vo pueri multos iudeoz z xpianoz suis
clamoribus congregauit. Qui videntes
puez in fornace nil lesionis bñtem. ipm in/
de extraxerunt. z quō potuisset euadere in/
terrogauerūt. Qui rñdit Quoniā illa reue
renda dña q sup altare stabat mihi auxiliū
pbuit. z oē a me incēdiū ppulsauit. Tūc chri
stiani intelligētes eē imaginē btē marie. pa
trem pueri acceperūt. z ipum in fornacē pie
cerunt. Qui ꝓtinuo ꝓbustus z penitꝰ ꝓsū/
ptus ē. ¶ Quidā monachi añ diē iuxta flu
uiū stabāt z ibidem se fabulis z ociosis ser
mōibꝰ resoluebāt. Et ecce audiūt remiges
p flumē impetu nimio nauigātes. Quibꝰ
monachi dixerūt. Qui estis vos. Et illi Be

mones sumus qui aīaz ebroini p̄positi do
mus regis francoꝝ. q̄ a mōasterio sctī galli
apostatauit in īfernū deferim⁹. Qd̄ audiē
tes monachi vehemētissime timuerūt. ⁊ for
titer exclamauerūt. Sancta Maria ora ꝑ
nob. Quib⁹ demōes dixerūt. Bene mariā
inuocastis. vos enī discerpe ⁊ submergere
volebam⁹. qꝛ vos dissolute ⁊ extra horā cō
fabulātes inuenim⁹. Tūc monachi redeūt
ad cenobiū. ⁊ demōes ꝓperāt ad infernū.
Erat q̄dam mōach⁹ valde lubric⁹. sꝫ in be
atā mariā valde deuot⁹. Quadā nocte ad
scelus assuetū ꝑgens ⁊ corā altari trāsiens
btām v̄ginez salutauit. ⁊ sic de eccl̄ia exiens
dum q̄ndā fluuiū vellet trāsire in aq̄m deci
dens expirauit. Cui⁹ animā cū demōes ra
puissent. affuerūt āgeli vt eā liberarēt. Qui
bus demōes dixerunt. Ut quid huc adue
nistis. nichil in hac anima hētis. Statimqꝫ
btā Maria affuit. ⁊ cur eius animā rape p̄
sumpserāt increpauit. Illi aūt dixerūt. qꝛ eū
finisse vitā in mal' opib⁹ inuenerūt. At illa
Falsa sunt q̄ ꝓfertis. Scio eīz ꝙ aliq̄ ꝑgens
me p̄mo salutabat. ⁊ rediēs simil'r faciebat.
Q, si dicitis vobis vim fieri ponam⁹ ī iu
dicō summi regis. Cū de hoc coram domi
no disceptarēt. placuit ei vt aīma ad corp⁹
rediret ⁊ de suis actibus peniteret. Interea
fratres vidētes matutinas differri sacristā
q̄runt. ⁊ vsqꝫ ad fluuiū ꝑgentes submersuꝫ
in aq̄ reperiūt. Cūqꝫ extracto corpe secū q̄d
factū fuerat mirarent̄. ille repente ad vitaꝫ
redijt. ⁊ rē gestam referēs vitā in bonis opi
bus ꝯsūmauit. Quedā mulier a demone
sibi visibil'r in forma hoīs apparente mltas
molestias sustiebat. multaqꝫ remedia nūc
aque bn̄dicte aspsionē. nunc h. nūc illd̄ ad
hibebat. sꝫ nec sic ille cessabat. Quidā āt vir
scīs sibi consuluit. vt cū ad eā accederet. illa
eleuatis māib⁹. sancta Maria adiuua me
ꝑtinus exclamaret. Qd̄ cū illa fecissꝫ. diabo
lus q̄si lapide ꝑcussus territus stetit. ⁊ post
modū dixit. Malus diabol⁹ intret in buc
cam illius q̄ te istud docuit. ⁊ statiꝫ euanut
nec ad eam postmodū accessit.

Modus sacratissime assumptionis
Marie tradit̄ in q̄dam s̄mone ex
diuers̄ dictis sctōꝝ ꝯpilato. qui in
pluribus eccl̄ijs solēnit̄ legit̄. Ubi sic hētur.
Que in sanctoꝝ patꝝ narratōibus in toto
orbe de venerāda migratiōe dei genitricis
inuenire potui ad ip̄ius laudē ꝯmemorare
curaui. Sanct⁹ Cosmas cognomēto vesti
tor ea q̄ ab eoꝝ posteris qui interfuerunt se
didicisse certa relatōe ꝯmemorat obmittē
dum nō est. Ait enim. Quoniā enī xp̄c ad
se vite genitricē disposuit adducere. ꝑ ange
lum ꝯsuetū ei p̄nunciat dormitōis exitum
ne mors inopinate veniēs turbatōem ipsi
afferret. Obsecrauerat illa facie ad faciē cū
adhuc in terra ꝯuersaret̄ filiū. ne videret q̄n
q̄ꝫ spirituū malignoꝝ Premittit igit̄ āgelū
ad eam cū hmōi v̄bis. Temp⁹ est te assumē
di ad me mrēm meā. Sicut ei.. terraꝫ gau
dio replesti. ita fac celestia gratulari. patris
mei māsiones iocūdas redde. sanctoꝝ meo
rum sp̄ūs consolare. Ne turberis deserens
corrumpendū cū suis ꝯcupiscentijs mun
dū. adeptura celeste palatiū. Nec o mater
terreat te carnis sequestratio. que ad vitaꝫ
vocaris ꝑpetuā. ad gaudiū indeficiēs. ad pa
cis requiē. ad ꝯuersatōꝫ securā. ad refectōꝫ
intmiabilē. ad lucē inaccessibilē. ad diē n̄ ve
sperascentē. ad gl̄iam inenarrabilez. ad me
ip̄m tuū filiū vniuersitatis factorē. Ego eīz
sum vita eterna. dilectio incōpabilis. habi
tatio ineffabilis. lumē nesciens tenebras. in
estimabilis bonitas. Ba sine trepidatione
terre quod suum est. Non te quisq̄ꝫ de ma
nu mea rapiet. quoniaꝫ in manu mea sunt
omnes fines terre. Depone michi corpus
tuum. quia in vtero tuo posui diuinitatem
meā. Non gloriabit̄ sup te mors. qꝛ vitam
genuisti. Nō obfuscabit te caligīs vmbra.
qꝛ lumē pepisti. Nō ꝯcisiōis ꝯtritio te atti
get. qꝛ meū vas fieri meruisti. Veni iaꝫ ad
eū qui ex te nat⁹ ē receptura matni vteri pi
gnora. educatōnis mercedē. lactis ⁊ esce vi
cissitudinē. habita cū vnigenito. festina ad
herere filio. Noui eniꝫ ꝙ alterius affectu fi
lij nō angustieris. Qui te virginē mrēm ex
hibui. toti⁹ mūdi exhibeo te muꝝ. archā sal

uādoꝝ.pontē fluctuātiū.baculū imbecilliū scalam ad celos ascēdentiū.ꝓpiciatricē peccantiū. Adducā aūt apl'os ad te q̄ꝝ ac si meis sepeliaris māib⁹. Becz nāqz vt spūales mee lucis filij q̄b⁹ sanctū t̄radidi spūm.tuū corpus sepeliant.ꝛ ip̄i in tuo admirabili funere meā ꝑsonā impleāt. Post hoꝝ narrationē dat angel⁹ v̄gini brauiū palme missuz ex paradisi ꝓpagine. ad certitudinē aduersus corruptōem mortis victorie ꝛ vestimēta funebria. Ac celū quo venerat repetit.

¶ Beata maria ꝯuocans amicos et cognatos dixit. Notū vob̄ facio me a tempali vita fore trāsiturā. Oꝑtz ergo vigilare.qꝛ vnoquoqz trāseunte diuina v̄tus angeloꝝ et maligni spūs ad moriētis lectū veniūt. His dictis oēs flere ceperūt ac dicere. Tu times facies spirituū que autoris oīm mat̄ effici meruisti.q̄ predonē inferni genuisti.q̄ sup̄ cherubin ꝛ seraphin p̄ꝑatū hr̄ē solium meruisti. Quid igit̄ nos faciem⁹.aut qual'r fugiemus. Aderat mlt̄itudo mulieꝝ flentiū ꝛ dicentium ne se orphanas derelinqueret Beata aūt v̄go eas consolans ait. Si vos corruptibiliū natoꝝ matres ñ toleratis ab eis modicū sep̄ari. quō ego mat̄ ꝛ v̄go desid̄rare ñ d̄beo ad meū ꝑgere filiū dei pr̄is vnigenitū. Si q̄libet vestrū aliq̄ orbabit̄ filio ꝯsolabit̄ sup̄stite vl' nascituro.ego aūt q̄ vnicū possideo ꝛ incorrupta maneo.quō ad eū nō ꝓperē anxia q̄ oīm est vita. Dū aūt hec agerent̄.bt̄s Johes aduenīēs quō res se habeat ꝑcunctatur. Cui cū virgo suā celestem migratōem annūciassz. ille in terra ꝓstrat⁹ cuz lacrimis clamabat. Quid sumus nos domine quoniā sup̄ nos tantas tribulatōnes inducis. Ut quid potius de corpe me non eduxisti. vt magis sepult⁹ fuissez a domini mei matre q̄z eius funeri interessem. Quē virgo flentē in thalamū introducens palmaz ꝛ vestimenta oñdit. Et post hoc in lecto sibi ad sepulturaz strato requieuit. Et ecce validissimus tonitrui sonus audit̄.turbo quasi nubes candida generatur. et apostoli ante ianuam domus virginis instar imbrium collocant̄. Qui cum de hoc plurimum mirarētur. Johannes ad eos progrediens reuelat que beate v̄gini per angelum nunciata erant. Qui cum omnes flerēt. Johannes eos cōsolatus est. Detersis igitur lacrimis introierunt.ꝛ beataz virginē reuerenter salutantes eam adorauerunt. Et illa Auete filij vnigeniti mei. Et dum modum aduentus eorum ab eis audiuisset. illa eis omnia manifestat. Cui apostoli. In te celeberrima virgo q̄i ip̄m dominuz ꝛ magistꝝ nostꝝ aspicientes cōsolabamur. Hoc solū refrigerium habemus.q̄ te mediatricē apd̄ deum nos habere speramus. Que cū paulum nomīatim salutasset.ille ait. Aue imperatrix mei solaminis.licz eniz in carne christuz nō viderim. cū tamē te in carne video ac si ip̄m videā consolor. Usqz ad hunc diē deū te genuisse gentib⁹ predicabaz.amodo te ad ip̄m translatā esse docebo. Post hoc ea q̄ angel⁹ attulit ei.v̄go oñdit.ꝛ d̄ lucernis vsqz ad obitū nō extinguendis admonuit. Aderāt.cxx.v̄gines in eius obsequiuz occupate. Deinde vestimēta funebria induens et omīb⁹ valedicens.corpus ad exituz in lecto cōponit.petro ad caput posito. iohāne ad pedes locato.ceteris apl'is lectū ambientibus ꝛ dei genitricē laudātib⁹. Petr⁹ igit̄ inchoans dixit. Gaude celestium thalamorum sponsa ꝛ trifidum ardui luminis candelabrum per quam est eterna claritas manifestata. ¶ Hoc autē. scilicet apostolos ad dormitōem sacratissime virginis conuenisse testatur beatus Germanus constantinopolitan⁹ archiep̄s dicēs. Licz ineuitabilem mortē o d̄i genitrix hūane nature susceperis.nō tñ dormitabit neqz dormiet q̄ nos custodit ocul⁹ tu⁹. Nō eniz siñ testimonio transmigratio tua.nec mēdax dormitio. Celū enarrat gl'iaz eoꝝ q̄ sup̄ te cecinerunt. t̄ra de illis exhibz veritatē.nubes vociferant honorē q̄ ex eis tibi admīstrat⁹ ē.angeli factuz in te obsequiū predicāt. q̄ videlicet apl'i ad te in ihr'lm ꝯuenerūt. ¶ Magn⁹ q̄z Dyonisius ariopagita h̄ idem testat̄ dicēs. Nos vt nosti ꝛ ip̄e ꝛ multi ex frib⁹ nr̄is ad visionē corpis q̄d d̄ū suscepit ꝯuenim⁹. Presto aūt erat Jacob⁹ frater dñi ꝛ Petr⁹ eximia et maxima theologoꝝ summitas. Deinde

placuit q̄ p⁹ visionē vniuersi sūmi sacerdo
tes hymnisarēt ꝓut vnusq̄sq; eēt sufficiens
immēse virtutis bonitatē viuifice infirmi
tatis. M Subsecut⁹ āt scts cosmas suā
narratōez ait. Post h̄ āt tonitruū magnū
totā domū ꝯcussit. ⁊ spūs fragrās domum
tanta suauitate repleuit. vt cūctos q̄ aderāt
exceptis apl'is ⁊ trib⁹ v̄ginibus lucernas ge
stantib⁹. ingēs sopor oꝑprimeret. Dn̄s eniz
cū mlt'itudīe angeloꝝ descendēs aīam ma
tris sue assūpsit. Tanta āt ei⁹ anīa claritate
resplēduit. vt null⁹ apl'oꝝ in eā respicere pos
set. Dixitq; dn̄s petro. Corp⁹ mr̄is mee cuz
omī reuerētia sepelite. ⁊ tribus dieb⁹ illd̄ cū
diligentia custodite. Ego q̄ꝑpe tūc veniam
⁊ illud ad incorruptōez trāsferā. ⁊ simili me
cū claritate īduā. vt id q̄d acceptū ē. ⁊ id q̄d
accepit ꝑit' ꝯueniāt ⁊ ꝯcordēt. Refert q̄q;
⁊ idē scts Cosmas t̄ribile ⁊ mirabile miste
riū q̄d n̄ indiget naturali discussiōe. nc curi
osa īuestigatōe cū oīa q̄ de dei genitrice di
cunt' sint supnat'alia. ⁊ admirāda ⁊ tremen
da poti⁹ q̄z inuestiganda. Egressa vt ait de
corpe ei⁹ anīa h̄ v̄ba ꝓtulit corp⁹. Grās tibi
ago dn̄e q̄ tua sū digna gl'ia. Memēto mei
q̄niā tuum sum figmentū ⁊ tuū ꝑuaui d̄po
sitū. Expgefacti igit' vt ait ceteri vidētes v̄gi
nis corpus exanime cōtristari pl'imū ac ge
mere ceperūt. Tollētes igit' apl'i corpus ad
monumētū ferebāt. incipiēte petro psalmū
In exitu isrl' de egipto. Chori q̄z āgeloꝝ vir
ginē laudāt. ita q̄ ihrl'm ad tantā gl'iam ē cō
cussa. Tūc sūmi sacerdotes cū gladijs ⁊ fu
stibus multitudinē mittūt. Un⁹ āt impetū
faciēs ad grabatū accessit. cupiēs ad terraz
trahere corp⁹ genitricis dei marie. Qui q̄r
indigne tangere nitit'. ei⁹ tactu manib⁹ me
rito ꝑuat'. Utraq; nāq; man⁹ a cubitis euul
sa abscidit'. Illisq; ad g̃batū pendētib⁹ dolo
re horribili cruciat'. Implorat autē veniā. et
ꝓmittit emendā. Cui petr⁹ Nullaten⁹ veni
am ꝯsequi poteris. nisi corpus ꝑpetue v̄gi
nis osculeris. ⁊ xp̄m ex ea ꝓpagatū dei filiū
esse ꝯfitearis. Q̄d cū fecissz manus vn̄ auul
se fuerāt cubitis sunt adiūcte. Accipiens q;
Petr⁹ vnū dactilū ex palma d̄dit illi dicēs
Uade ingredere ciuitatē ⁊ pone super infir
mos. ⁊ oēs qui crediderint recipiēt sanitatē
Peruenientes igit' apl'i ad p̄diū Gethsema
ni. inuenerūt ibi sepulcꝝ simile xp̄i sepulcro
mirifico. vbi corp⁹ cū mlt'a reuerētia posue
rūt. illud sublimissimū dei vas tangere nō
audentes. sz hinc inde aꝑprehēsa sindone de
ponētes. Quo munito duz apl'i ⁊ discipuli
dn̄i iuxta mādatū dn̄i circa sepulcrū starēt
tercō die nubes splēdidissima sepulcꝝ circū
dedit. voces āgelice resonāt. ineffabil' odor
sentit'. Fit oīb⁹ stupor īmensus. dū dn̄z illuc
cernerēt descēdisse. ⁊ corp⁹ v̄gīs cū gl'ia tam
īmēsa trāsferre. Osculātes igit' apl'i sepl'cꝝ. ī
domū euāgeliste ⁊ theologi scī iohis reuer
si sūt. tante v̄gīs custodē laudātes. Un⁹ āt
ex apl'is tantis solennijs defuit. Qui tanta
mirabilia audiēs ⁊ admirās. sepulcruz sibi
aꝑire instāti⁹ postulabat. vt hoꝝ oīm ꝯgno
sceret v̄itatē. Q̄d cum apl'i renuerēt. suffice
re sibi tātoꝝ testimonia asserētes. ne forte si
h̄ infideles intelligerēt corp⁹ furto sublatū
esse p̄dicarēt. ille ꝯtristatus dicebat. Cur me
similē vob̄ ꝯmunis nostri thesauri portōe
fraudatis. Tandē sepulcꝝ aperiētes. corp⁹
mīme īuenerūt. sz tantū vestimēta et sindo
nē repererūt. N In euthimiata q̄z hy
storia libro. iij. c. xl. scts German⁹ ꝯstātino
politan⁹ archiep̄us se repisse dic'. q̄d ⁊ mag
nus damascenus sil'r attestat'. q̄ sctē mēorie
pulcerrima augusta cū apd̄ ꝯstantinopolī
multas ecc̄ias erexissz. int' ceteras apud bal
thernas admirabilē eccl'iaz tpe martiniani
impatoris ad honorē sacre v̄gīs edificauit
Et cōuocās Iuuenalē archiep̄m hierosoli
mitanū. ⁊ alios palestine ep̄os. q̄ tūc ī vrbe
regia morabant' ꝓpter sinoduz q̄ facta ē cal
cedonie dixit eis. Audiuim⁹ corpus sctissi
me v̄gīs in p̄dio Gethsemani tumulatum
Uolum⁹ igitur ad custodiam huius vrbis
corpus illud cū debita reuerentia huc trans
ferre. Cui cum Iuuenalis rn̄dissz corp⁹ illd̄
sicut ex antiq̄s historijs cōperit in gl'iam eē
trāslatū ⁊ sola vestimēta ī monumēto cuz
sindone remāsisse. ip̄a vestimēta dictus Iu
uenalis ꝯstantinopolī misit. ⁊ in dicta eccle
sia honorifice collocant'. Nec me quisquā
ꝓprio hoc arbitret' sensu finxisse. sz ea posui

De assumptione beate Marie uirgīs.

que ꝑ doctrinā ⁊ studiū lectiōis eoꝝ didici qui verissima traditōe a ꝓoribꝰ acceperūt. Hucusqꝫ sūt v̄ba q̄ in p̄dicto ſmōe habent̄.

Ueꝝ iohēs damascenꝰ q̄ ⁊ ip̄e grecꝰ extitit pl̄a mirāda de hac sacratissima v̄gīs assūptōe ꝓsecutꝰ ē. Ait eī in ſmōibꝰ suis. Hodie sacratissima v̄go celesti thalamo inuehitur Hodie sacra ⁊ animata archa q̄ intra se suum tulit artificē in tēplo nō manufacto reponit̄. Hodie sacratissima colūba īnocēs et simplex euolās ex archa. i. ex corpe. qd̄ deuꝫ suscepit pedibꝰ suis req̄em adinuenit. Hodie īmaculata v̄go t̄renarū passionū nescia īmo celestibꝰ intellectibꝰ erudita nō in terrā abijt. sꝫ v̄e celuꝫ animatū appellata in celestibus tabernacul̄ hītat. Licet enī natural̄r sacerrima btāqꝫ anima tua a gl̄ioso tuo corpore sepetur. ⁊ sepulture corpus tradat̄. veꝝ tñ nō manet in morte nec dissoluit̄ in corruptōe. Cuius enī ꝑientis v̄ginitas inuiolata ꝑmāsit. huiꝰ ⁊ migrātis corpꝰ irresolutum ꝑ omīa ꝑseuerat. ⁊ ad meliorē sanctōremqꝫ vitā traducit̄. nō morte dissolutū. sed etiaꝫ in eterna secula ꝑmansuꝝ. Sicut eīꝫ sol iste splendidus ac lucifluus sub lunari corpe latens ad breuē horā videt̄ q̄dammō deficere tamē ip̄e suo non ꝓuabit̄ lumīe hñs in se ꝑennē fontē lumīs. Sic ⁊ tu fons veri luminis. incōsumptus vite thesaurus. licet q̄dā breui interuallo tēpis corpal̄r morti sis addicta tñ copiose nobis infūdis indeficiētis lumīs claritatē. Hinc sacra tua obdormitō non est mors appellāda. sed transmigratio siue recessus seu magis ꝓprie aduentꝰ. Biscedēs enī a corpe aduenis celo. Tibi obuiant angeli ⁊ archangeli. ascensum tuū horrent spūs īmundi. Non iuisti virgo beata in celū vt Helias. neqꝫ vt paulꝰ vsqꝫ ad tercium celū ascēdisti. sꝫ vsqꝫ ad regalē thronū filij tui attigisti. Mors alioꝝ sctōꝝ bñdicit̄ eo q̄ ip̄os btōs exhibet. in te aūt hoc locuꝫ ñ habꝫ. Mors enī tua nc btītudo tua. nc trāsmigratio tua. nec ꝑfectio tua. sed nec recessus largitur tibi btītudinis securitatē. Omniū enī bonoꝝ q̄ hūanā mentē excedunt. tu ꝓncipiū mediū ⁊ finis. Tua securitas ⁊ v̄a ꝑfectio ⁊ sine semine conceptio. diuīa inhabitatio. Uñ vere dixisti nō a morte sꝫ ab ip̄a ꝯceptione ab oībus generatiōibꝰ te beatificari. Hīc te mors nō beauit. sꝫ tu mortez clarificasti. soluens eiꝰ mesticiā. mortēqꝫ ꝯuertēs in gaudiū. Si eī deꝰ dixit. ne forte ꝓtho plastꝰ extēdat manū suā ⁊ arripiat d̄ ligno ⁊ viuat ineternū. qūo q̄ ip̄am vitā portauit vitā sine ꝓncipio. vitā siñ fine. nō viuet in seculū sempit̄nū. Oliꝫ deꝰ ꝑentes hūani generis in morte peccati dormiētes. inobedientie p̄cipitio iā sepultos. peccati crapula iaꝫ fetentes. exules d̄ ꝑadiso expulit. Nunc aūt hanc q̄ toti hūano generi vitā attulit dei ac patris obedientiā exhibuit. totius passiōis immissionē excussit. qūo ꝑadisus non suscipiet. celū gaudēs ianuas ñ patefaciet. Eua ſpenti aurē exhibuit. pestifeꝝ virus hausit voluptiatibꝰ allicit̄ ꝑtus dolori subijcit̄. ⁊ tñ Adam ꝯdēnatur. Hāc aūt vere btām. que aurē inclinauit deo quā spūssctūs repleuit que patrnā miscdiā in vtero baiulauit. que sine viri ꝯtactu ꝯcepit. siñ dolore pepit. qūo mors absorbet. qūo corruptio audet aliq̄d in corpus quod ip̄am vitā portauit. O

Addit q̄ꝫ idē damascenꝰ in eisdē ſmōibꝰ dicēs. Ueꝝ apl̄os qui vbiqꝫ terraꝝ dispersi hoīm piscationi vacabāt. sagena v̄bi hoīes d̄ ꝓfundis tenebris ad celestē mēsam curie seu solennes patris nuptias educētes diuinum p̄ceptū quasi sagena q̄dam vl̄ nubes e finibus terre ihrl̄m contulit vltra quasdā aquas ꝯgregans ⁊ colligens. Tūc quidem Adam ⁊ eua p̄mi ꝑentes exclamauere. Ueni ad nos o sacꝝ ⁊ salutifeꝝ cellarium tu nostrum implesti desideriū. Econtra sctōꝝ caterua que corpalit̄ aderat dicebat. Mane nobiscū consolatio nostra. ne derelinquas nos orphanos. quā hēmus laboꝝ solatium sudoꝝ refrigerium. tibi viuenti conuiuere. tibi morienti cōmori gl̄iosū Nob̄ enīꝫ h̄ vita quō vita. tua destitutis p̄ntia. Hec ⁊ his similia vt arbitror apl̄i cū relq̄ plenitudine eccl̄ie crebris singultibꝰ q̄relas interrumpētibus proponebant. Illa ad filium conuersa ait. Tu dilectis filijs quos fratres appellare placuit de meo discessu dolentibus fias consolator. ⁊ impositioni manuū mearum

appone bñdictionē sup bñdictōem eorum. Deinde extēdens man⁹. fideliū collegium bñdixit. ⁊ addidit In man⁹ tuas dñe ꝯmē. spūm meū. Fili suscipe aīaz meā tibi dilectā quā inculpatā ꝑuasti Tibi ⁊ non terre ꝯmē do corpus meū. custodi illd integꝝ. qd tibi inhitare ꝯplacuit. Transfer me ad te. vt vbi tu es visceꝝ meoꝝ ꝑtus. sim ⁊ ego tibi cohabitās. Illic itaqz talia sūt audita. Surge itaqz veni dilecta mea. o pulcra in mulieribus pulcra es amica mea. ⁊ macula nō est in te Hec beatissima v̄go audiēs. cōmēdat ī manus filij spūm suū. Profusis aūt lacrimis apl̄i figūt oscula tabernaculo dñi bñdictione ac sctītate ex ꝯtactu sacri corpis adimpleti. Tunc morbi et demōes fugant̄. aer ⁊ celū anctificat̄. spūs ascensiōe. terra corpis d̄positione. aqua v̄o corpis ablutōe. Abluit̄ enī sacꝝ corpus aqua mūdissima. ñ ab ipa mūdatū. sz ab ipo sanctificata. Deinde sacrum corpus mūda sindone īuolutū lecto supponitur. lāpades choruscāt. vnguēta redolēt. hymni āgelici resonāt. Apl̄is āt alijs qz sāctis qui aderāt diuinas odas modulātib⁹ archa dñi e mōte syon sacris apl̄oꝝ ceruicibus imposita. ad sacratissimā villā Gethsemani adducit̄. āgelis antecedētib⁹ ⁊ subseq̄ntibus alisqz sacrū corp⁹ velātib⁹ tota ecclesie plenitudīe comitāte. Affuerūt ⁊ q̄dā iudeoꝝ. fermēto veteris ꝯsuetudīs obstinati. Referūt etiā cū iam e monte syon descenderēt sacrū corpus dei genitricis ferētes. hebreum q̄ndā organum dyaboli temerario actum impetu. dyaboliqz impulsum incursu. ad sacꝝ corpus accessisse. ad qd āgeli trepidabāt accedere. ac vtraqz manu furibunde lectuz arripiens ad terrā traxisse. Fert̄ tñ manus illi tanq̄z ligna arida decidisse Erat qz videre tanq̄z truncū inutilez donec fides mētem alterauit. suiqz sceleris penituit ingementē. Hi āt q̄ portabāt feretꝝ stetere donec miser imponēs manum sacratissimo corpi ad tactū eius in statū p̄stinum reuocatur. Inde igit̄ adit̄ Gethsemani. vbi oscula. cōplexus. hymni sacri. lacrime. sudoris gutte fluētes. ⁊ sic sacꝝ corpus venerabili in sepulcro ponit̄. Sz nō est derelicta anima tua in inferno. nec corpus tuū vidit corruptiōem. Decebat aūt dei sacrariū. fontē indefossuz agꝝ inaratū. veneā nō irrigatā. oliuā fructiferam terre gremio nō teneri. Decuit mrēz a filio sublimari. vt ad ipum ascēdat sic ad ipam descēderat. vt q̄ in ꝑtu ꝑuauit v̄gitatē post mortē corpus ñ videat corruptōem. et q̄ creatorē portauit in sinu. in dīnis tabnaculis ꝯmoret̄. ⁊ quā pat̄ despōsauit in sponsam. in celestib⁹ thalamis cōꝑuet̄ ⁊ a matre q̄ sunt filij possideant̄. Hec damasce. P

Sāctus q̄z Aug. in q̄dam ꝑmōe ei⁹ sacratissimā assumptōz multipl̄r oñdit di. De sāctissimo corpore ꝑpetue v̄ginis ei⁹ qz sacre aīme assumptiōe loq̄ suscipiētes h̄ p̄mum dicim⁹. q̄ in scripturis postq̄z eā dñs in cruce discipulo ꝯmēdauit. nichil de ea reperit̄ p̄terq̄z qd Lucas ꝯmēorat in Actib⁹ dicēs. Hi oēs erāt ꝑseuerātes vnanimit̄ in orōne cū Maria mrē Ihū. Quid ergo de morte quid de ei⁹ assumptōe dicendū est. Uñ scriptura nil ꝯmemorat nisi q̄rendū rōe qd cōsentiat v̄itati. Fiat ergo ipa v̄itas autoritas sine q̄ nec valz autoritas. Memores igitur ꝯditionis hūane mortē illā subijsse tꝑalem dicere non metuim⁹. Sz si dicim⁹ eam resolutā in ꝯmunē putredīez vermē ac cinerē deliberandū est si tante cōueniat sanctitati tante aule dei p̄rogatiue. Scim⁹ enī dictuz p̄mo ꝑenti. qꝛ puluis es ⁊ in puluerē ibis. Hanc ꝯditōez caro xp̄i euasit. q̄ corruptiōz non sustinuit. Excipit̄ ergo ab illa generali sentētia de v̄gine sumpta natura. Mulieri q̄z dñs dixit. Multiplicabo erūnas tuas. In dolore paries. Erūnaz maria sustinuit. cuius animā gladius ꝑtransiuit. Sed sine dolore genuit. Maria ergo ⁊ si ꝯmunicat erūnis eue. nō tamē ꝯmunicat ꝑturiēdo cū dolore. Excipit̄ ergo a quibusdam generalibus quā tanta attollit dignitatis p̄rogatiā Si ergo dicim⁹ mortē eam subijsse. nec tñ vinculis eius retineri. nunquid impiū erit si voluit dñs integꝝ matris v̄ginitatis ꝑuare pudorez. cur nō velit incorruptā a putredinis ꝑuare fetore. Nunq̄d ñ ꝑtinet ad benignitatez domini matris ꝑuare bonorē. q̄ legem soluere non venerat. sed adimplere.

Qui eniz in vita p̄ ceteris illā grām sui conceptus honorauit. piū est credere eā in morte singulari saluatōe ⁊ speciali grā honorasse. Putredo ⁊ vermis hūane ē opprobriū cōditiōis. Ab hoc opprobrio cum Ihūs sit alienus. natura Marie excipit. quā ihūs de ea assumpsisse ꝓbat. Caro enī ihesu caro ē marie. quā sup astra trāsuexit. honorās omnē hūanā naturā. ⁊ mlto magis maternā. Si natura mrīs est filiꝰ. cōueniēs est vt sit ⁊ filij mater. nō q̄ntū ad vnitatē ꝑsone. sz q̄ntū ad vnitatē corpal' nature. Si enī vnitatē facere p̄t g̃tia sin̄ ꝓprietate spēalis nat̄e. q̄nto magis g̃tie vnitas ⁊ corpalis spēalis natiuitas. Vnitas g̃tie est vt discipuloꝝ in xp̄o d̄ quibꝰ dic̄. Vt sint vnū sic̄ et nos. Et postea Pater volo vt vbi sum ego ⁊ illi sint mecū Si igit̄ secū habere vult eos q̄ hic sua fide vniti vnū cū eo eē iudicāt. q̄d estimādū ē d̄ matre vbi digna sit haberi nisi in p̄ntia filij q̄ntū igit̄ intelligo. quātuz credo marie anima excellētiori q̄daz p̄rogatiua a filio honoratur. possidēs in xp̄o corpus suū q̄d genuit glificatū. ⁊ quare nō suū ꝑ q̄d genuit. Si non obuiauerit nc dū ꝑspecta autoritas vere credo ⁊ ꝑ quod genuit. Qr tanta sctificatio dignior ē celo q̄z terra. Thronū dei. thalamū sponsi. domū dn̄i. atqz tabernaculum xp̄i. dignum est ibi esse vbi ip̄e est. Tam preciosum thesauꝝ dignꝰ est celū q̄z terrā ꝟuare. Tantā integritatē merito incorruptibilitas. non putredinis vlla resolutio sequitur Illud sacratissimū corpus in escam vermibus traditum. qr sentire non valeo. dicere ꝑtimesco. Quam existimatōez procul pellit incompabil' g̃tie munꝰ. Q̄d me dicere multarum scripturaꝝ ꝯsideratio inuitat. Suis aliq̄n ministris v̄itas ait. Vbi ego sum illic et mīster meꝰ erit. Si hec est generalis snīa omniū ꝑ fidem ⁊ opatiōem xp̄o ministrantium. quāto magis q̄dammō specialr̄ marie que absqz dubio omī ope mīstratrix extitit. q̄ hūc in vtero gessit. ꝑtuqz ꝑfusum aluit ⁊ fouit. ⁊ in p̄sepio reclinauit. ⁊ fugiēs in egiptum abscondit. ⁊ oēm infantiā eius ꝓsecuta vsqz ad crucē ab eius nō recessit sectatu. Non potuit autem eius diuinitatis non eē credula que se nouerat hūc non virili semīe sed diuino spiramine ꝯcepisse. Vnd̄ de filij potestate tanq̄z de dei virtute nō nutabunda deficiente vino dixit. Vinū non habēt. sciens eū hoc potuisse q̄d eū mox cōtigit miraculo ꝯpleuisse. Ecce igit̄ maria fide ⁊ ope xp̄i ministratrix. si ibi nō fuerit vbi xp̄us ministros suos vult eē. vbi ergo erit. ⁊ si ibi fuerit. nunq̄d equali g̃tia. ⁊ si eq̄li grā vbi equa dei censura qui reddit vnicuiqz ꝟm merita Si merito p̄ oībus marie viuenti tanta est g̃tia donata. ⁊ gratia mortue erit minuēda absit. Si enī oīm sctōꝝ mors est p̄ciosa. marie sane est p̄ciosissima. Confidenduz igitur censeo Mariam ad eternitatis gaudium assūptā benignitate christi. ⁊ honorabilius susceptam ceteris. quā gratia honorauit p̄ ceteris. Atqz ad ꝯmunem humanitatē nō esse abductam post mortē putredinis videlicz vermis ⁊ pulueris. que suū et omnium genuit saluatorē. Si elegit diuina volūtas inter ignium flāmas puerorum vestimēta ꝟuare illesa. cur abnuat in matre propria q̄d elegit in veste aliena. Jonam ꝟuare in ventre ceti incorruptū voluit sola misericordia Mariā incorruptā nō ꝟuabit gratia. Seruatus est Daniel in desperatissima fame leonum. non seruanda est maria tantis donata etiam meritis dignitatū. Hec ergo cūcta que diximus. quia naturā non seruasse cognoscimus. in integritate quoqz Marie plus g̃tiam q̄z naturam potuisse non dubitamus. Christus ergo letari facit Mariaz anima ⁊ corpe in se ꝓprio filio. nec vllā seq̄ corruptōis erūnam quā nulla secuta est in pariendo filiū integritatis corruptio. vt sit semꝑ incorrupta quā tanta ꝑfudit grā. sit integralr̄ viuēs. q̄ oīm integram genuit vitā Si ergo dixi vt debui approba xp̄e tu ⁊ tui. Si vero nō vt debui. ignosce obsecro tu et tui.

CXV A

De sancto Bernardo.

Bernardꝰ dicitur aber q̄d est puteꝰ vl' fons. ⁊ nardus. q̄ vt dic̄ Glosa sup Cātica

herba est hūilis ⁊ calide nature ⁊ odorifera Fuit enī calidus in feruēti amore. hūilis in ꝯuersatōne. fons in doctrine emanatōe. puteus in scīe ꝑfunditate. ⁊ odorifer⁹ in fame suauitate. Eius vitā Guilhelm⁹ abbas scti Theodorici socius bti Bernardi. ⁊ bernardus abbas boneuallis scripserūt. A

b Ernardus in burgūdia castro fōtanis ex nobilib⁹ valde ac religioſ ꝑentib⁹ ortus ē Cui⁹ pat̄ decelinus miles seculo strenu⁹. nc minus deo religiosus. mat̄ v̄o Aaleth nūcupata ē. Hec septē filios genuit. sex mares ⁊ feminā vnā. Mares aūt oēs mōachos futuros. feminā aūt scīmonialē ꝑmiserat. Mox āt vt filiū ꝑtu ediderat. manib⁹ ꝑprijs ip̄m deo offerebat Alienis vberib⁹ ip̄os nutriri refugiebat. q̄i cū lacte mat̄no. materni q̄dāmodo boni infundēs eis naturā. Cū aūt creuissent q̄ꝫdiu sub manu ei⁹ erāt. heremo magis q̄ꝫ curie nutriebat. cibis grossiorib⁹ ⁊ ꝯmunibus pascens eos q̄i ꝯtinuo ad heremū trāsmittendos. Cū igit̄ terciū filiū. s. Bernardū adhuc gestaret in vtero. vidit somniū p̄sagiū futuroꝝ. catellū scꝫ totū candidū. totuꝫ in dorso subrufum. ⁊ latrantē in vtero se hr̄ē. Qd̄ cuꝫ cuidā viro dei exposuissꝫ. ille ꝓphetica voce rn̄dit. Optimi catelli mat̄ eris. q̄ dom⁹ dei custos futur⁹ magnos ꝯinimicos dabit latratus. Erit ei p̄dicator egregi⁹. ⁊ mlt̄os medicinalis līgue g̃tia curatur⁹ ¶ Cū aūt bt̄s Bern̄. adhuc puerulus eēt. ⁊ g̃ui dolore capitis egrotaret. venientē ad se mulierculaꝫ vt dolorē suis carmīb⁹ mitigarꝫ. cū īdig̃tione nimia exclamans repulit ⁊ abiecit Pueruli aūt bono zelo miscdia dei nō defuit. sed tūc ꝯtinuo surgēs liberatū se eē cognouit.

In sacratissima dn̄ice natiuitatis nocte cū puer Bernard⁹ matutinale officiū in ecc̄ia expectaret. ⁊ q̄ hora noctis xp̄c nat⁹ fuissꝫ scire cupet. apparuit ei puerul⁹ Ibūs q̄i iteruꝫ añ ocl̄os suos nascēs ex vtero mr̄is. Vñ q̄ꝫ diu vixit hāc fuisse horā natiuitatis dn̄ice sꝑputauit. Ab illa ergo hora in his q̄ ad illud ꝑtinēt sacramētū. ⁊ sensus ei ꝑfundior ⁊ sermo copiosior dat⁹ ē Vñ ⁊ postmodū in laudem genitricis ⁊ geniti. int̄ ipsa suoꝝ tractatuū initia. insigne opusculū edidit. in q̄ illaꝫ lectōem euangelicā Missus ē gabriel āgelus. explanauit. Vidēs antiqu⁹ hostis ꝓpositum pueri taꝫ salubre. ei⁹ castitatis ꝓposito inuidit. multos qꝫ sibi laq̄os temptatōis apposuit. Cū enī aliq̄n in q̄ndā feminā oculos defixos aliq̄ꝫdiu tenuissꝫ. ꝯtinuo de seipso erubescēs in semetip̄m seuerissim⁹ vltor īsurgit. ac in stagnū gelidaꝝ aq̄ruꝫ insiliens tā diu ibidē ꝑmāsit. donc pene exaīmis effectus ꝑ grām dei a calore carnal̄ ꝯcupiscētie tot⁹ refriguit. C Circa idē tp̄us instinctu demonis puella q̄dā in lectū dormientis senudā iniecit. Quā ille sentiēs cū oī pace ⁊ silentio partē lectuli quaꝫ occupauerat dere linq̄ns ei cessit. ⁊ in latus alteꝝ se conuertēs dormiuit. Misera v̄o illa aliq̄ꝫdiu sustinēs ⁊ expectās. deinde palpans ⁊ stimulās. nouissime cū immobil̄ ip̄e ꝑsisteret. illa licꝫ impudētissima eēt erubuit. ⁊ horrore ingēti atqꝫ admiratōe ꝑfusa surgēs aufugit. ¶ Cuꝫ iterum in domo cuiusdā matrone hospitaretur. illa adolescētem aspectu decoꝝ cōsiderans. vehement̄ in ꝯcupiscentiā ei⁹ exarsit. Cū aūt seorsū lectū sibi sterni fecissꝫ. ip̄a impudent̄ et silent̄ denocte surgēs ad eum accessit. Quam ille sentiēs ꝑtinus exclamauit Latrones latrones. Ad quaꝫ vocem mulier fugit. familia surgit. lucerna accēditur. latro queritur. sꝫ mīme inuenitur. Ad lectulos singuli redeunt. Quiescunt ceteri sꝫ nō illa misera requiescit. Nam denuo exurgit. bernardi lectulū petit. Sed ille latrones latrones denuo exclamauit Latro iteꝝ queritur. sed nequaq̄m ab eo qui solus nouerat publicatur. Usqꝫ tercō improba mulier sic repulsa. vix tandē metu vl̄ desperatōe victa cessauit. Cum aūt sequēti die iter ageret. arguentes eum socij q̄ totiens latrones somniauerit ꝑquirebāt. Quibus ille ait. Veraciter hac nocte insidias ꝑpessus sum latronis. quia. hospita michi nitebat̄ auferre thesaurum irrecupabilē castitatis. Perpēdens igitur non eē tutū cohabitare serpenti fugā meditare cepit. ⁊ ordinē cisterciēsiuꝫ extunc ingredi deliberauit. Qd̄ cuꝫ fratres ei⁹ cognoscerent. ⁊ eū ab h̄ ꝓposito modis

omib⁹ ꝓhiberēt. tantā ei grām dn̄s cōtulit vt non solū ip̄e a ꝯuersione nō ꝓhiberet. sz oēs frēs suos ⁊ multos alios ad religionez dn̄o lucraret. Gerard⁹ tn̄ frat̄ ei⁹ miles strenuus hec frīs v̄ba vana putabat. ⁊ ei⁹ oīno monita repellebat. Tūc bern̄. fide iaz igne⁹ ⁊ frat̄no charitatis zelo mirū immodū exasperat⁹. scio inq̄t frat̄ mi scio. sola vexatio ītellectuz dabit auditui. Digitūqz lateri ei⁹ apponēs. veniet inq̄t dies ⁊ cito veniet qn̄ lancea latus hoc ꝑforabit ⁊ ad cor tuū ꝯsilio qd̄ abijcis viā dabit. P⁹ paucos dies gerard⁹ ab inimicis capit̄ ⁊ in loco cui frat̄ digitum imposuerat infixā lanceā gestās trahit̄ et in custodia vinclat̄. Ad quē bernard⁹ veniēs cū sibi loq̄ non ꝑmitteret̄ ad eū exclamauit. Scito frat̄ gerarde. qz in ꝓximo ituri sum⁹ et mōasteriū intraturi. Eadē nocte ꝯpedes de eius pedib⁹ ceciderunt. ⁊ ostio ꝑ se aꝑto letus aufugit. Indicauitqz fratri se mutasse ꝓpositū ⁊ fieri velle monachū. B An no ab incarnatōe dn̄i. M.cxij. a ꝯstitutōne dom⁹ cisterciēsiū. xv. ꝑuus dei Bernardus annos nact⁹ circit̄ vigītiduos cū socijs amplius q̄z. xxx. ordinē cistercien̄. ingressus est Cū aūt bernard⁹ cū frīb⁹ suis domū paternam egrederet̄ Guido p̄mogenitus vidēs Nyuardū frēm suū minimū puerꝝ ludētez in platea cū pueris. eya inq̄t frat̄ Nyuarde ad te solū respicit omīs t̄ra possessiōis nr̄e. Cui nō puerilr puer rn̄dit. Vos ergo celum hēbitis. ⁊ mihi solū terrā relinquitis. Nō ex equo diuisio facta est hec. Modico igit̄ tēpore cum patre remansit. sed frēs postmodum secutus ē. Ingressus igit̄ ordinē ꝑuus dei Bernard⁹ ita totus in spūm absorptus est. ⁊ deo totalr occupat⁹. vt iā nllis sensib⁹ corꝑis vteret̄. Jam q̄ꝑe annū in cella nouiciorꝝ exegerat. ⁊ adhuc an dom⁹ hr̄ēt testudinem ignorabat. Multo tꝑe eccl̄iam intrās ⁊ exiēs in capite vbi tres erāt vnā tantū putabat eē fenestrā. Abbas aūt cisterciensꝭ frēs ad edificandū domū clareuallēsem misit. ⁊ eis sctūz Bern̄. in abbatē prefecit. Qui multo ibidē tꝑe in nimia pauꝑtate degebāt et pulmenta sepius ex folijs fagi ꝯficiebant Vigilabat aūt ꝑu⁹ dei vltra possibilitatem humanā. nullum enī tempus se magis perdere cōqueri solebat q̄z quo dormiuit ydoneam satis reputans comparatōnē somni et mortis vt sic dormiētes videantur mortui apud homines. quomō apud deū motui dormiētes. Unde etiā si quem forte durius stertētem audiret. seu minus composite videret iacentem. patienter ferre vix potuit ⁊ carnalit̄ seu secularit̄ eū dormire causabatur. Ad comedenduz vix aliqua voluptate trahebatur appetit⁹. sed solo timore defectus. sic accedebat ad sumendū cibum q̄si ad tormentū. Post cibū quātum comederit semper cogitare solitus erat. Si quādo vel ad modicū mēsuram solitam excessisse se deprehendit impune abire non patiebat̄. Sic gule illecebras edomuerat. vt ip̄am q̄z saporuz discretōem ex mag̃ parte ꝑdiderit Nam ⁊ oleum ꝑ errorem sibi aliquādo propinatū bibit. ⁊ penitus ignorauit. nec prius id est cognitum donec quidē labia eius miraretur inuncta. Sagimen insuꝑ crudū ꝑ errorē sibi oblatum pro butiro multis diebus noscitur comedisse. Solam autē aq̄m sibi sapere dicebat. eo q̄ dum sumeret fauces et guttur ei refrigeraret. Quidquid in scriptis didicerat. maxīe in siluis ⁊ in agris meditando ⁊ orando se ꝯfitebat̄ accepisse. ⁊ nullos se aliqn̄ magistros habuisse. nisi q̄rcus ⁊ fagos. int̄ amicos dicere solebat. Beniqz ꝯfessus ē aliqn̄ meditanti vl̄ orāti sacrā omnē velut suꝑpositā vel expositam sibi apparuisse scripturā. Quodā tempe sic ipse in canticis refert. cum interloquēdum ex his que suggerebat spiritus. ⁊ si non infideli. minus tamen fidenti animo reseruarz vt haberet quid dicerz denuo tractatur⁹. ecce vox ad eum venit dicens. Donec istud tenueris aliud non accipies. E In vestibus ei semper pauꝑtas placuit. sordes nunq̄z. nimirū animi fore indices aiebat. aut negligentis aut apud se inaniter gloriantis. aut foris humanā gloriam affectātis Prouerbium illud in ore eius frequenter semper īcorde erat. Qui h̄ facit qd̄ nemo. mirātur oēs. Vn̄ ⁊ ciliciū plurib⁹ ānis portauit. q̄z diu occultum esse potuit. Sed vbi hoc

cognitū eē sensit. ꝯtinuo illud abijciens ad ꝯmunia se ꝯuertit. nūq̄z sic risit vt nō potiꝰ ad ridendū q̄z ad rep̄mendū vim sibi facere oporterz. ⁊ risui suo magis stimulū adhibere q̄z frenū. Cū autē patiētie genꝰ solitꝰ erat dicere triptitū. vicz ad verborū iniurias. ad dāna rerꝝ. ad corpis lesionē. hāc ip̄e hijs exēplis se hrē ꝓbauit. Cū eniz cuidā ep̄o amicabilit̄ eū admonēs q̄ndā scripsissz epistolam ille vehementer exacerbatus amarissimā ei scripsit ep̄lam in p̄ncipio ita dicēs. Salutē ⁊ nō spūm blasfemie. tanq̄z ex spū blasfemie illa scripsisset. Ad qd̄ ille. Ego spiritū blasfemie me habere nō credo. nc̄ maledixisse cuiq̄z. aut maledicere me velle scio p̄ꝑtim p̄ncipi populi mei. Quidā abbas ꝑ vno cenobio ꝯstruēdo sexcentas marcas eidez misit argenti. Sz tota pecunia dū deferret̄ a p̄donibus sublata est. Quo audito nihil aliud dixit nisi bn̄dictus deus qui nobis pepcit ab onere. Sed ⁊ illis inq̄t qui tulerunt. leuius est ferēdū. tum qꝛ hoc hūana cupiditas sustulit. tū qꝛ mag̃ pecunia magnā eis temptatōis occasiōem ingessit. Quidam insuper canonicus regularis ad eum venit ⁊ vt in monachuz recipetur instant̄ rogauit. Cui cum ille nō acq̄esceret. sz ad suā ecc̄iam redire ꝑsuaderz. ait ille. Ut q̄d ergo in libris tuis perfectōnem tantopere ꝯmendasti. si eam non exhibes cupiēti. vtinaz illos tuos haberē libros. vt eos penitus lacerarē. Cui ille. In nullo eorū legisti non posse te in tuo claustro eē perfectū. Morum correctiōem non locoꝝ mutatiōem in libris oībꝰ ꝯmendaui. Ille v̄o insanus in eum impetū faciēs tam g̃uiter maxillam eius percussit. vt succederet rubor ictui ⁊ tumor rubori. Jaz qui aderant in sacrilegū insurgebant. Sed preuenit eos ꝑuus dei clamās et adiurans per nomē christi vt nullatenus tangeretur. nec sibi quicq̄z iniurie inferretur. Nouicijs aūt intrare volentibus dicere consueuerat. Si ad ea que intꝰ sunt festinatis. hic foris dimittite corpa q̄ de seculo attulistis. Soli spiritus ingrediantur. caro autē non ꝓdest quicq̄z. Pater eius qui solus domi remanserat. ad monasteriū iuit. et ibidez post aliquod tempus in senectute bona decessit.

Soror aūt eius seculo nupta. cum in diuitijs ⁊ delicijs seculi ꝑiclitaretur q̄daz vice fratres suos ad monasteriū visitatura accessit. Cunqz venisset cum comitatu ⁊ apparatu superbo. ille eam tanq̄m rethe dyaboli ad animas capiendas abhorruit. nec ad vidēdum eam exire aliquatenus acquieuit. Videns illa ꝙ nullus fratrum suorum occurreret. sed ab vno eorum qui tunc portarius erat. stercus inuolutuz diceretur. tota in lacrimis resoluta. ⁊ si peccatrix sum inquit pro talibus christus mortuꝰ est Quia enim peccatricē me sentio. idcirco consiliū et colloquiū bonorū requiro. Et si despicit frater meus carnem meā. ne despiciat ꝑuꝰ dei animā meam. Veniat ⁊ p̄cipiat. ⁊ quid quid p̄ceperit adimplebo. Hanc ergo promissionē tenens exijt ad eam cum fratribꝰ et quia eaz a viro separare non poterat. primo ei omnē mundi gloriaz interdixit. ⁊ formam matris imitandā eidem indicēs illaz dimisit. Illa vero rediens. ita repente mutata est. vt in medio seculi vitam duceret heremiticā ⁊ omni seculo prorsus se faceret alienam. Tandem precibus multis virum suū vicit. et ab ipso absoluta monasterium intrauit. Infirmatꝰ aliquādo vir dei cum extremū iaz spūm trahere videret̄ in excessu mentis sue añ tribunal dei visus ē p̄ntari. Affuit aūt ⁊ sathā ex aduerso improbis eū accusatōnibus pulsans. Ubi v̄o ille oīa fuerat prosecutus. ⁊ viro dei pro sua fuit parte dicendū. nichil territꝰ aut turbatus ait. Fateor non sum dignus ego. nec proprijs possum meritis regnum obtinere celorum. Ceterum duplici iure illud obtinens dominꝰ meus. hereditate. s. patris ⁊ merito passiōis altero ip̄e ꝯtentus. alteꝝ mihi donat. Excꝰ dono iure illud mihi vendicans nō confundor. Confusus in hoc verbo inimicus. ꝯuētus ille solutꝰ ē. ⁊ vir dei ī se reuersus ē Tanta aūt abstinētia labore ⁊ vigilijs corpꝰ suū attriuit. ꝙ ⁊ g̃uissima ⁊ fere cōtinua egritudine languēs ꝯuentum vix sequi posset.

Quadam vice dum grauissime infirmaretur. fratribus pro eo instanter orantibus

aliq̃ntulū ꝯualuisse se sensit. Cōgregatis āt fratribꝰ dixit. Quid tenetis miserū hominē. Fortiores estis ⁊ inualuistis. Parcite queso parcite ⁊ sinite me abire. A multis āt ciuitatibꝰ vir dei in ep̄m electꝰ. p̄cipue a ciuitate ianuensi ⁊ ciuitate mediolanensi. petentibꝰ se nec annuēs nec improbe renuēs dicebat se nō eē suū. sed alioꝝ ꝟuitio deputatū. Frēs aūt ex ꝯsilio viri dei sibi ꝓuiderāt. ⁊ summi pontificis autoritate muniti erāt. ne q̄s gaudiū suū ab eis tollere posset. Quodā tpe cū frēs cartusienses visitasset. et ip̄i ab eo in oībꝰ plurimū edificati fuissent. vnū fuit ꝙ p̄dicti loci p̄oreꝫ aliq̃ntulum mouit. scꝫ ꝙ sella cui eq̄tando insidebat minus neglecta erat et parū p̄ferens pauptatem. Qd̄ cum dictꝰ p̄or vni ex fratribꝰ et ille viro dei retulissꝫ. nō minꝰ ip̄e miratus qualis eēt sella querebat Nam a clara valle vsqꝫ cartusiam venerat. et tñ qualis eēt sella penitꝰ ignorabat Iuxta lacū lausanensē totiꝰ diei itinere pergēs. penitꝰ eū nō vidit. aut se videre nō vidit. Cū enī sero facto de eodem lacu socij loquerent̄. interrogauit eos vbi nam lacus ille eēt. Qd̄ illi audiētes plurimū admirati sūt. G

Vincebat sane in eo sublimitatem noīs humilitas cordis. Nec tam poterat vniuersus eū erigere mundꝰ q̄ꝫ se ip̄e deijcere solꝰ. Sūmus reputabat̄ ab oībꝰ. infimū ipse se reputās. et quē sibi oēs ip̄e se nemini preferebat. Beniqꝫ sic̄ sepiꝰ fatebat̄ int̄ summos q̄ꝫ honores ⁊ fauores ꝓplꝰoꝝ alteꝝ sibi mutuatꝰ boīeꝫ videbat̄. seqꝫ potiꝰ reputabat absentē velut q̄ddam somniū suspicatꝰ. Vbi v̄o inter simpliciores frēs erat. et amica semp̄ licebat hūilitate frui. ibi se inuenisse gaudebat. et in ꝓpriā redisse p̄sonā. Semp̄ aūt inueniebat̄ aut orans aut legens aut scribēs aut meditans aut frēs v̄bo edificans Quadam vice cū populo p̄dicaret. et oēs verba eius attente ac deuote susciperēt. eiꝰ animo quedam talis irrepsit temptatio. Vere nūc optime p̄dicas. et ab omnibꝰ libenter audiris. et sapiēs ab omībꝰ reputaris. At vir d̄i tali temptatōne pulsari se sentiens. parū per substitit. et an ꝓcederet vel finē faceret cogitare cepit. Statimqꝫ diuīo ꝯfortatꝰ auxilio temptatori silenter rñdit. Nec per te incepi. nec p̄ te dimittam. Sicqꝫ securus p̄dicatōeꝫ vsqꝫ ad finem ꝓsecutus est. Monachus q̄dam q̄ in seculo ribaldus fuerat atqꝫ lusor maligno stimulatꝰ spū ad seculuꝫ redire voluit. Cū āt btūs berñ. eū retinere non posset interrogauit eū vnde victurus esset. Qui respondit ad taxillos ludere scio ⁊ inde viuere potero. Et ille. Si tibi capitale cōmisero vis singulis annis ad me redire et lucrū mecuꝫ diuidere. Qd̄ ille audiēs gauisus ē. et se libēter sic acturū ꝓmisit. Viginti igit̄ solidos ei dari p̄cepit. Et ille cū illis abijt. Hoc autem faciebat vir sanctꝰ vt eū iterū reuocare possꝫ sicut et postmodū factū est. Ille igit̄ abiens totū p̄didit. et ad portā ꝯfusus redijt. Quo audito vir dei ad eum letus exijt. extenditqꝫ gremiū vt simul diuiderent lucruꝫ. Cui ille. Nihil pater lucratꝰ sum. sed etiā capitali nostro nudatus sum. Si vultis ꝓ nostro capitali recipite me. Cui berñ. benigne respōdit. Si ita inquit est meliꝰ est vt h̄ recipiam q̄ꝫ simul vtrūqꝫ p̄dam Quadam vice dum beatꝰ berñ. iumento insidens aliq̊ pergeret. cuidaꝫ rustico materia sic se offerente d̄ cordis in stabilitate in oratione est conquestꝰ. Qd̄ ille audiens mox eū despexit. ⁊ in oratōbus suis cor firmū et stabile habere se dixit. Volens aūt berñ. eū conuincere et a sua temeritate coercere dixit. Sequestrare paulisper a nobis. et tota qua poteris intentione orōem dñicam inchoato. Quā si absqꝫ aliq̄ cordis digressione et vagatōe finire poteris iumentum cui insideo tuū ꝓcul dubio mox habebis. Tu aūt mihi in fide tua spondeas. ꝙ si aliud ibidē cogitaueris. h̄ mihi aliquatenꝰ nō celabis. Letat̄ ille. et tanq̄ꝫ iumentuꝫ iam lucratū se reputans audacter secedit. et seip̄m recolligens orōnem dñicaꝫ dicere inchoauit. Vix orōis expleuit dimidiū. et ecce importuna cogitatio de sella cordi suo se ingerit vtrū eam habere debeat cuꝫ iumento. Quod ille aduertens. ꝯcitꝰ ad berñ. redijt. ⁊ q̄d in ip̄a orōe solicite cogitauerit indicauit ⁊ de se postea temere non presumpsit. H

Frater robertus eiꝰ monachus et ꝑm seculū ꝓpinquꝰ. in adolescentia sua q̊rundaꝫ

psuasione decept⁹ cluniacū se ꝓtulerat. Ve-
nerabilis autē pater postq̄z aliquādiu dissi
mulauit.eundem statuit p epl'am reuocare.
Quā cū sub diuo dictaret.ꝛ alij⁹ monachus
eam ex ore suo cōscriberet.subito inopinat⁹
imber erupit.ꝛ hic q̄ scribebat cartā cōplica
re voluit.Cui berñ.Opus dei ē.scribe ne for
mides. Scripsit ergo epl'az in medio imbre
sine imbre.Cū enī vndiq̄z plueret.ibidem tñ
molestiā imbris vȳtus expulit caritatis.Cū
q̄dāz monasteriū q̄d vir dei ꝓstruxerat oc
cupasset muscarū incredibilis m'titudo.ita
vt omīb⁹ grauē molestiā generarēt.ille dixit
Ego excōico eas.Mane āt oēs parīt mor
tuas inuenerūt. Cū a sūmo pontifice me
diolanū missus fuisset vt ipos cū eccīa recō
ciliaret.ꝛ iam papiam redisset.q̄dam vxorē
suā demoniacā ad eū adduxit.Mox q̄z per
os misere mulieris diabol⁹ in ꝓtumelias e⁹
prupit dicens.Non me de anicula mea hic
porrulos edens ꝛ brasicas devorans pellet.
At vir dei ipam ad eccīaz beati syri remisit.
Btūs aūt syrus hospiti suo deferre voluit.
nec eidem aliq̄d curatōnis impedit. Sicq̄z
iterū ad beatū bernardū adducta est. Tunc
diabol⁹ p os ei⁹ garrire cepit ac dicere.Non
me expellet syrul⁹ nec ejiciet bernardin⁹ Ad
hec seruus dei rñdit.Nec syrus nec bernar
dus te ejiciet.sz dñs ihs xps.Mox vt ille ora
tionē effudit.spūs nequā dixit. Quā libēter
egrederer ab hac anicula grauiter molesta
tus in ea.Quā libenter egrederer.sz nō pos
sum.q̄ nō vult magn⁹ dñs.Cui sctūs.Et q̄s
est magn⁹ dñs.Cui ille.Jesus nazaren⁹ Et d
quē vir dei. Vidisti ne vnq̄z eū.Quo respō
dente etiā ait.Ubi eū vidisti. Et ille.In gl'a
Et sanct⁹.Et tu in gl'ia fuisti. Quo rñdente
vtiq̄z ait.Q̄ō inde existi.Et ille. Cuz lucife
ro multi cecidim⁹. Hec āt oīa voce lugubri
p os vetule omnib⁹ audientib⁹ loquebatur
Dixitq̄z ei vir dei.Nūq̄d in illā gl'am redire
velles.At ille miro mō cachinnās ait.Mo
do tardatū ē. Tūc orante viro dei demon ō
muliere exiuit. Sz cū vir dī recessisset.diabo
lus iterū ipam iuasit. Ait aūt ei⁹ post eū ac
currens q̄d acciderat indicauit. Ille āt collo
ei⁹ alligari cartulā ꝓtinentē ꝑ vba precepit.
In noīe dñi nostri ihū xp̄i p̄cipio tibi demō
ne hanc mulierē amodo ꝓtingere plumas.
Quod cū factū fuisset.ad eam postea nō est
ausus accedere. Apud aquitaniā q̄dam
mulier miserabilis erat.q̄ a q̄dam demone
petulante ꝛ incubo vexabat. Ex eni annis
abusus est ea.ꝛ incredibili vexauit libidine
Adveniēte aūt illuc viro dei.demon mulie-
ri ne ad eum accederet vehemēter minatur
q̄z nil ei prodesse posset.ꝛ recedēte eo ipe qui
e⁹ fuerat amator.crudelissim⁹ fieret persecu
tor.At illa secure ad virū dei accessit.ꝛ q̄ pa-
teret cum multo gemitu enarrauit.Cui ille.
Tolle hūc meū baculum.ꝛ in tuo lectulo po
ne.ꝛ si q̄d agere potest agat.Quod cū feci-
sset.ꝛ in lectulo suo recūberet.adest ille contu
nuo.Sed nec ad cōsuetū opus.nec ad ipm
cubile p̄sumit accedere. Sz acerrime minat
q̄ illo recedēte se de ea atrociter vindicabit.
Quod cum illa bernardo retulisset.ille po-
pulum cōvocauit.et omēs candelas in ma
nu accensas habere p̄cepit. demonēq̄z cum
vniuerso q̄ aderat cetu excommunicauit.ac
ne ad illam vel aliam deinceps accessuz ha-
beat interdixit.Sicq̄z illa a tali illusione pe-
nitus liberata est. Cum in eadē pro-
uincia vir sanct⁹ legatōe fungeret.vt ducem
aquitanie eccīe recōciliarz.ꝛ ille modis om-
nibus recōciliari renueret. vir dei ad altare
celebraturus accessit.ipo duce tanq̄z excom
municato p̄ forib⁹ expectante.Cum aūt pax
dñi dixit.corp⁹ dñicum sup patenam ponit.
et secū tollit.atq̄z ignea facie.et flāmeis ocu-
lis egredit.ꝛ vbis terribilib⁹ comitem ag
gredit.Rogauim⁹ te inquit ꝛ spreuisti nos.
Ecce ad te pcessit vginis fili⁹ q̄ est dñs eccīe
quā tu pequeris.Adest iudex tu⁹ in cuius
noīe omne genu curuat.Adest iudex tu⁹ in
cuius manib⁹ illa anima tua deveniet.num
quid et ipm sicut seruos ei⁹ ꝓtemnis. Resi-
ste ei si vales.Statimq̄z dux totus irriguit.
et mēbris omnib⁹ dissolutis.ad pedes eius
ptinus pstituit.Quē vir sanct⁹ calce pulsās
surgere iubet.et dei audire sententiā. Ille āt
tremebund⁹ surrexit.et quicq̄d vir sanctus
p̄cipiebat ꝓtin⁹ adimpleuit. Cū regnū
germanie p quadā magna sedanda discor-

dia seruus dei intrasset. archiep̄s moguntinensis venerabilē quendā clericū obuiuz ei misit. Cui dū cleric⁹ se sibi obuiū a suo dño missū fuisse diceret. vir dei rñdit. Alius dñs misit te. Miratus ille. se nō nisi a suo dño archiep̄o missuz fuisse affirmabat. Ecōtra ꝑu⁹ xp̄i dicebat. Falleris fili falleris. Maior dñs est q̄ misit te xp̄s. Quod clericus intelligēs ait. Putas ꝙ monach⁹ velim fieri. Absit ꝫ a me. Non cogitaui nec ascēdit sup̄ cor meū Quid plura. In eodē itinere seculo valefec̄. et a viro dei habitū suscepit. Cū quendā militē valde nobilē ad ordinē recepisset. et virū dei q̄dam tp̄e sequeret̄. grauissima cepit temptatōne pulsari. Cū aūt eū quidaz d̄ fratribus tam tristem videret. causam tante tristicie requisiuit. Cui ille rñdit. Scio inquit scio ꝙ nūq̄z amplius letus ero. Qd̄ v̄bū cuz dictus frater ad seruū d̄i retulissz. ille pro eo attenti⁹ orauit. Statimqz ille frater q̄ tā grauiter temptatus et tam tristis erat. tantuz ceteris apparuit iocundior. et hilarior q̄ntum p̄us ceteris tristior. Cum aūt ei dict⁹ frater v̄bum mesticie quod locut⁹ fuerat amicabiliter improperaret. ille rñdit. Et si tunc dixi nūq̄z ampli⁹ letus ero. sed nunc dico. Nunq̄z ampli⁹ tristis ero. ℞ Cum sanctus malachias ep̄s hybernie cui⁹ vitā plenā virtutib⁹ ip̄e descp̄sit ad xp̄m feliciter in monasterio suo migrasset. et vir dei ꝑ eo hostiā salutarē offerret. gloriā eius dño reuelante cognouit. et eodē inspirante post cōmunionē formā orōis mutauit. leta voce sic dicēs Deus q̄ btūm malachiā sanctoꝝ tuoꝝ meritis coequasti. tribue quesumus. vt qui preciose mortis ei⁹ festa agimus vite q̄z imitemur exempla. Cui dū cantor innueret ꝙ erraret ait Non erro sed noui quod dico. Deinde accedens sacra ei⁹ vestigia osculatur. Cum instante quadragesima a multis fuisset tironib⁹ visitat⁹. rogauit eos vt in illis saltez sacris diebus a suis vanitatib⁹ ⁊ lasciuijs abstinerent. Quib⁹ nullo modo acquiescentibus. iussit eis ꝓpinari vinū dicens. Bibite poculū aīarū Quo hausto subito mutati recedūt. Et qui modicū temp⁹ denegauerant totū temp⁹ vite sue deo dederūt. Tandez btūs bernard⁹ morti feliciter appropīquās ait fratrib⁹ suis. Tria vobis obseruanda relinquo que in stadio p̄ntis vite quo cucurri memini me ꝑ viribus obseruasse. Nemini scandalum facere volui. et si aliqñ accidit. se daui vt potui. Minus semp̄ sensui meo q̄z alterius credidi. Lesus de ledente nūq̄z vindictā expetij. Ecce caritatē hūilitatē ⁊ patientiā vobis relinquo. Deniqz postq̄z mlta miracula perpetrassz. et centū sexaginta monasteria cōstruxisset. multosqz libros et tractatus compilasset. consūmatis vite sue diebus circiter annos sexagintatres. anno dñi millesimo centesimo. liij. inter filioꝝ manus obdormiuit in dño. Post obitū suū mltis gloriā suā manifestauit. Cuidam enī abbati in quodaz monasterio apparuit et vt se seq̄ret̄ admonuit. Qui cum sequeret̄ dixit ei vir dei. Ecce ad montez libani venim⁹. et tu hic manebis. ego aūt illuc ascendā. Interrogatus ab eo ad quid vellet ascendere. discere inq̄t volo. Miratus ille q̄d inq̄t vis discere pater cui nullū hodie in scientia credim⁹ eē scd̄m Et ille. Nulla hic scientia. nulla veri cognitio. Sursū scientie plenitudo. sursū vera noticia veritatis. Et in ꝫ v̄bo disparuit. Ille aūt diē notauit ⁊ tūc viruz dei bernardū de corp̄e migrasse inuenit Multa aūt alia ⁊ pene innumerabilia miracula ꝑ seruū suū d̄s operatus est.

CXVI A

De sancto Timotheo.

Timotheus quasi timorē tenēs. Uel a timore ⁊ theos q̄d est de⁹ q̄i timor dei. Causat̄ autē iste timor in q̄libet viro sācto sicut ait gregorius. considerando vbi fuit. vbi erit. vbi est. vbi nō ē. Ubi fuit q̄niā ī pctō. vbi erit ī iudicio. vbi ē ī miseria. vbi nō ē in glia. B

Timothe⁹ sub nerone a p̄fecto vrbis rome dum grauiter torqueretur. ⁊ calce viua ei⁹ plage aspergerentur. et ip̄e in his grās ageret. duo angeli sibi astiterūt dicentes. Erige caput in celum et vide. Aspiciensqz vidit celos apertos ⁊ iesum coronam gemmatā tenentez et dicentem sibi.

144

Hanc de manu mea accipies. Nō q̄dā vir noīe apollinaris vidēs se baptizari fec̄ Quappter p̄ses iussit ambos in confessione domini perseverantes decollari. Circa annos domini. lvij.

CXVII

De sancto Simphoriano

Simphorianus dicit a simphonia. Fuit ei tanq̄z vas musicū emittēs armoniā virtutuz In q̄ tanq̄z in vase musico tria fuerūt. Nam vt dicit augerrois, sonatiuū debet eē durum ad resistendū. lene ad p̄tinuandū. latum ad implendū. sic z simphorian⁹ tāq̄z vas musicū fuit durus sibi p austeritatē. lenis alijs p mansuetudinez. latus omnib⁹ per caritatis amplitudinem.

Simphorian⁹ i augustudinēsi vbe ortus. dū adhuc adolescēs eēt. tāta morū grauitate pollebat q̄ seniorū vitā anticipare videret. Cū igit̄ pagani festū veneris celebrarēt. z statuā añ eraduū p̄fectū deferrēt. simphorian⁹ affuit z nolēs eā adorare diu cedit̄ z carceri mācipat̄. Et cū educt⁹ de carcere ad sacrificium cogeret̄. z multa ei donaria p̄mitterent dixit. Be⁹ noster vt nouit remunerare merita. ita nouit punire peccata. Vitā quā xp̄o soluturi sum⁹ ex debito soluam⁹ ex toto. Sera penitudo ē sub iudicis timuisse ꝓspectu. Munera vā fucata. mellis p̄mixta dulcedine. male credulis mētibus venena p̄turiūt. Cupiditas vā oīa babēdo nil possidet. q2 dyabolicis artib⁹ obligata miseri lucri detinet cōpedibus. z gaudia vā in similitudinē vitri cū ceperit splendere frāgūt. Tūc iudex ira replet⁹ data sn̄ia p̄cepit vt simphorian⁹ occideret̄. Qui cū ad locū duceret̄. mater ei⁹ de muro exclamans ait. Mate nate memēto etne vite. Surs̄ū respice z regnantē in celo intuere. Tibi vita nō tollit̄. sz in melio⁹ cōmutat̄. Hoc igit̄ decollatus est. et a xp̄ianis corp⁹ ei⁹ sublatū honorifice ē sepultū. Ad cui⁹ sepulcrū tanta fiebāt miracula. vt et a paganis in honore mario haberet̄. Refert gregor⁹ turonēsis q̄ de loco vbi sanguis ei⁹ effusus ē q̄dam xp̄ian⁹

tres lapillos sanḡne respersos sustulit. et in capsa argētea tabulis ligneis circūsepta locauit. Quā cū in q̄dam castro locasset. et totū castrū incendiū consumpsisset. de medio ignis p̄dicta capsa sana z integra est educta Dalsus ē circa annos dn̄i. cclxx.

CXVIII

De sancto Bartholomeo.

Bartholomeus interp̄tat̄ filius suspendentis me. vel filius suspendentis aquas. Dicit̄ ei a bar q̄ ē filius. z tholos q̄ ē sūmitas. et moys q̄ est aqua. inde bartholome⁹. i. filius suspendētis aquas. id ē dei q̄ mētes doctoꝝ sursū eleuat. vt aquas doctrinaꝝ inferi⁹ fūdāt. z ē nomē syrū nō hebreū. Per p̄muz vo notat̄ triplex suspendiū q̄ ipe babuit. Fuit enī suspēsus. i. eleuat⁹ ab amore mūdi. vel suspensus id ē intent⁹ amore celesti. vel suspensus. id ē innixus grē z auxilio dei. vt nō a suis meritis sed a dei adiutorio tota vita sua dependeat. Per scām vo p̄fūditas sue sapiētie. Be⁹ sapiētie p̄fūditate dic̄ dionisi⁹ i mistica theologia. Biuin⁹ bartholome⁹ dicit z multam theologiā eē z minimā. z euāgelū latum et magnū z rurs⁹ ꝓfundū. Et vult ostēdē bartholome⁹ p̄m intentionē dionisij q̄ vna ꝓsideratione possūt oīa affirmari de deo alia ꝓsideratōe magis p̄pe negari.

Bartholome⁹ aplus veniens ad indiā q̄ ē in fine orbis. templū in quo erat ydolū noīe astaroth intrauit. et q̄i pegrinus ibidē manere cepit. In templo q̄dam demon habitabat q̄ se languentes curare dicebat. sz nō sanādo subueniebat. sz a lesione cessando. Sed cū templū languentib⁹ plenū eēt. et quotidie sacrificantib⁹ p infirmis etiā ex longinq̄s regionib⁹ adductis nullū ab ydolo responsū habere possent. ad aliā ciuitatē prexerūt. vbi aliud idoluz noīe berith colebat̄. Et interrogātib⁹ cur sibi astaroth responsū nō daret. rn̄dit berith. Deus vester catbenis igneis ꝓstrict⁹ ē nec respirare nec loqui audet ex illa hora qua apl⁹ dei bartholome⁹ ingressus ē. Dicūt illi. Et q̄s ē iste bartholome⁹. Et demon. Amicus ē dei

omnipotentis. et ideo veit in istã ꝓuinciam vt oẽs deos inde euacuet. Et illi. Dic nobis signa eiꝰ vt eũ inuenire possimꝰ Quibus demon ait. Capilli eiꝰ crispi ⁊ nigri. caro candida. oculi grandes. nares equales et directe. barba ꝓlixa. habens paucos canos. statura equalis. collobio albo clauato. purpura vestit. Induit pallio albo. qd ꝑ singulos angulos gemmas habet purpureas. Uigintisex anni sũt exq̃ vestes ⁊ sandalia eius nec veterascũt nec sordidant. Centies flexis genibus ꝑ diẽ orat. ⁊ cẽties ꝑ noctez. Angeli dei cũ eo ambulãt. q̃ nũq̃z eũ fatigari nec esuriri permittũt. Semꝑ eodẽ vultu ⁊ animo. letus et hilaris ꝑseuerat. Omĩa ꝓuidet. omĩa nouit Omniũ gentiũ linguas nouit ⁊ ĩtelligit. Et qd vobiscũ loquor ipe iam nouit. Et quãdo queritis eũ si vult oñdet se vobis. si aũt non vult. eũ non poteritis inuenire. Rogo autẽ vos vt cũ eũ inueneritis. rogetis euz ne huc veniat. ne angeli sui ꝫ mihi faciant q̃d meo socio iam fecerũt. ¶ Cũ igit ꝑ duos dies solicite querentes eũ minime inuenissent. quadã die q̃daz demoniacus exclamauit dicẽs. Apostole d̃i bartholomee incendũt me orationes tue. Cui apl's. Obmutesce ⁊ exi foras ab eo. Et statim ẽ liberatꝰ. Qd audiens rex regionis illiꝰ polemiꝰ noĩe. cũ haberet filiaz lunaticaz. misit ad apl'm. rogans vt ad se veniret ⁊ filiã suã sanaret. Ad quẽ cũ apl'us venisset. et eã catenis ligatã videret. qꝛ accedentes morsibꝰ lacerabat. iussit eã solui. Et cum mĩstri ad eã accedere nõ auderẽt dixit. Ego demoniũ quod in ea erat iam ligatũ teneo. et vos timetis. Et soluta statim liberata est Tũc rex camelos auro ⁊ argento ⁊ lapidibꝰ ꝑciosis onerauit. et apl'm inquiri faciẽs nullatenus inuenire potuit. Mane ãt sequenti apparẽs apl's cũ solo rege ĩ cubiculo dixit ei Ut q̃d me cũ auro ⁊ argẽto et lapidibꝰ ꝑciosis tota die quesisti. Ista munera sũt necessaria his q̃ terrena req̃rũt. Ego nihil terrenũ nihil carnale desidero. Tũc sanctus bartholomeꝰ cepit eũ multa de modo redemptõis nostre docere. oñdens int̃ cetera xp̃m vicisse dyabolũ ꝑ mirabilẽ ꝯgruentiã. potentiam. iusticiã. ⁊ sapientiã. Congruũ enĩ fuit vt q̃ filiũ v̓ginis. i. adam factũ de terra. duz adhuc esset v̓go vicerat. a filio v̓ginis vinceret. Potenter q̃z ip̃m vicit cũ de sua dñatõe potẽter eũ eiecit quã dyabolꝰ ꝑ deiectõne p̃mi hoĩs vsurpauit. Et sicut alicꝰ victor tiranni comites suos mittit vt eiꝰ titulos vbiqz erigãt et tiranni titulos deijciãt. sic xp̃s victor nuncios vbiqz mittit vt dyaboli cultũ euacuent ⁊ xp̃i cultũ statuant. Juste v̓o. qꝛ iustũ est vt q̃ comedẽte hoĩe vincẽs hoĩem detinebat. a ieiunante hoĩe victꝰ hoĩez ampliꝰ nõ teneret. Sapienter aũt dũ ars dyaboli deludit arte xp̃i. Ars dyaboli fuit vt sicut accipiter rapit auẽ. ita in desertũ raperet xp̃um. vt si ibi ieiunãs nõ famesceret absqz dubio d̃s eẽt. si aũt esuriret ip̃m vt p̃mũ hoĩem ꝑ cibũ deuĩceret Sed cognosci d̃s nõ potuit. qꝛ esuriuit. nec vinci. qꝛ eꝰ tẽptatõi nõ cessit. Cũ ergo eidem sacramẽta fidei ꝑdicassz. dixit regi ꝙ si baptizari vellet deũ suũ catenis ligatũ sibi ostẽderet. ¶ Sequenti igit die iuxta regis palatiũ dum põtifices ydolo sacrificarẽt cepit clamare demon ac dicere. Cessate miseri sacrificare mihi. ne peiora me patiamini. q̃ catenis igneis ab angelis ihu xp̃i quem iudei crucifixerũt religatus sũ putantes eũ a morte detineri. Ille aũt ip̃am mortẽ q̃ regina nostra ẽ captiuauit. ⁊ ip̃m nostrũ p̃ncipẽ autorem mortis vinculis igneis vinxit. Statimqz oẽs miserũt funes vt simulacrũ euerterẽt sed nõ potuerũt. Apostolꝰ ãt demoni precepit vt inde exiens ydoluz cõminueret. Qui statim exiens oĩa ydola templi ꝑ seip̃m confregit. Deinde fusa orõne ab apostolo oẽs infirmi ꝓtinus curati sũt. Apostolus autez templũ deo dedicauit. et demonẽ in desertũ abire ꝑcepit. Tũc angelꝰ dñi ibidẽ apparuit. et templuz circũuolãs in q̃ttuor angulos signum crucis digito suo scul•sit dicẽs. Hec dicit dñs. Sicut vos oẽs ab infirmitate vestra mũdaui. ita ⁊ templũ hoc ab omĩ sorde mundabit et habitatore eiꝰ quẽ apostolus ĩ desertum locũ ire ꝑcepit. p̃us tñ eum vobis ostendã quẽ vidẽtes ne timeatis. sz q̃le signũ in lapidibꝰ his sculpsi tale in vr̃is frontibus imp̃matis. Tũc oñdit eis ethiopẽ nigriorez fuligĩe. facie acuta. barba ꝓlixa. crinibꝰ vsqz

ad pedes ꝑtẽsis. oculis igneis vt ferruz igni
tũ scintillas emittẽtibus. flamas sulphureas
ex ore et oculis spirantez. catenis igneis vin
ctũ retro manib⁹. et dixit ei angel⁹ Quoniã
iussionẽ apostoli audisti et de templo exiẽs
oĩa ydola ꝯfregisti soluã te vt vadas in talẽ
locũ vbi nullus homo morat̃. et sis ibidem
vsqz ad diẽ iudicij. Ille aũt solut⁹ cũ magno
strepitu et vlulatu disparuit. Angelus aũt
dñi in celũ cũctis videntib⁹ euolauit. Tunc
rex cũ vxore ⁊ filijs omniqz ꝑplo baptizatus
ẽ ⁊ relicto regno apostoli discipul⁹ ẽ effect⁹.

B Tunc oẽs temploꝝ pontifices cõ
gregati ad astragẽ regẽ frẽm ei⁹ ꝯuenerũt ⁊
de deoꝝ suoꝝ amissione et templi subuersio
ne et regis ꝑ artem magicã deceptiõe cõtra
apostolũ sũt cõquesti. Astrages igit̃ rex in
dignat⁹ mille viros armatos ad capienduz
apostolũ destinauit. Qui cũ adduct⁹ fuisset
coraz eo dixit ei rex. Tu ne es ille q̃ euertisti
frẽm meũ. Cui apostol⁹. Ego illũ nõ euerti
sed ꝯuerti. Cui rex. Sic̃ tu fecisti fratrẽ meũ
deũ suũ relinquere ⁊ tuo credere. sic ⁊ ego te
faciã deũ tuũ relinquere ⁊ meo deo sacrifica
re. Cui apostolus. Ego deũ quẽ colebat fra
ter tu⁹ ligaui. et ligatũ ostendi. et vt simula
crũ frangeret coegi Si sic poteris facere d̃o
meo. poteris me ad simulacrũ prouocare.
Sin aũt ego deos tuos cõminuã et tu cre
de deo meo. Hec illo dicente. nũciat̃ regi ꝙ
deus suus baldach cecidisset et cõminutus
fuisset. Qd̃ rex audiẽs purpurã scidit q̃ idu
tus erat ⁊ aplm̃ fustib⁹ cedi iussit. ⁊ cesum vi
uum excoriari mãdauit. Xp̃iani aũt corp⁹
ei⁹ tulerũt. et honorifice sepelierũt. Rex aũt
astrages et temploꝝ pontifices a demoĩb⁹
arrepti mortui sũt. Rex aũt polemi⁹ in ep̃m
ordinat̃. et viginti annis officiũ ep̃atus lau
dabiliter implens plenus virtutib⁹ in pace
quieuit. De genere sue passionis diuersa
est opinio. Nam btũs dorothe⁹ dic̃. ꝙ cruci
fixus est. Ait eĩ sic. Bartholome⁹ indis p̃di
cauit. q̃ et euangeliũ ꝑm mattheum in ꝓpa
eoꝝ lingua eis tradidit. Dormiuit ĩ albana
ciuitate magne armenie. crucifix⁹ deorsum
caput habẽs. Btũs aũt theodor⁹ dic̃. ꝙ fuit
excoriat⁹. In multis aũt libris legitur ꝙ tã
tũ fuit decollat⁹. Hec aũt ꝯtrarietas taliter
solui potest. vt dicat̃ ꝙ p̃mo cesus. deĩde cru
cifixus fuit. deinde añq̃z ibidem moreret̃ de
cruce fuit deposit⁹. et ob maiorẽ cruciatum
fuit excoriat⁹. postremo capite truncatus.

E Anno dñi. cccxxxj. saraceni siciliã in
uadentes. liparitanã insulã vbi corp⁹ sancti
bartholomei quiescebat vastauerũt. ac eius
sepulcrũ ꝯfringentes ossa ei⁹ disperserunt.
Nam ad hanc insulaz corpus ei⁹ taliter de
india aduenisse ꝑhibet̃. Cũ eĩ pagani ꝓpter
signoꝝ freq̃ntiã viderent corp⁹ ei⁹ plurimũ
venerari. indignati loculo plũbeo positum
in mare p̃cipitauerũt. qd̃ diuino nutu ad in
sulam p̃dictã deuenit. Cũ igit̃ saraceni eius
ossa dispersissent. illis recedentib⁹ apparuit
apostolus cuidam monacho dicens. Sur
ge et collige ossa mea que dispersa sũt. Cui
ille. Qua ratione ossa tua colligere. aut ali
quem tibi honorem exhibere debem⁹. cum
nos deleri ꝑmiseris. nec auxiliũ nobis ĩpen
deris. Cui ille. Per multũ tẽpis meis meri
tis dñs populo huic pepercit. Sed eorum
peccatis nimis inualescentib⁹. et vsqz ad ce
lum clamantib⁹. iam ꝑ eis nõ potui veniaz
obtinere. Sed cũ monach⁹ sibi diceret. quõ
inter tot alioꝝ ossa sua q̃nqz inueĩre posset.
ait. Nocte ad ea colligẽda ibis ⁊. ea q̃ vt ignẽ
splendentia videris ꝑtinus h̃ leuabis. Qui
oĩa vt dixerat inueniens apostoli ossa leua
uit. et sup quendã nauem ꝯscendẽs beneuẽ
tum q̃ est metropolis apulie ea transtulit.
Nunc aũt d̃r ꝙ sint rome. licet beneuentani
se adhuc corp⁹ illud habere affirmẽt Cũ
q̃dam mulier vas plenũ oleo attulisset. vt ĩ
lampadẽ beati bartholomei poneret̃. q̃ntũ
cũqz vas sup lampadẽ inclinarent. nil ex eo
exire valebat. cũ tñ digitos in vas mitterẽt.
et oleũ liquidũ oĩno palparent. Tũc q̃dam
exclamauit. Puto ꝙ apostolo acceptũ nõ
est. vt h̃ oleũ in suũ lampadẽ infũdat̃. Qua
ꝓpter in aliã lampadez infuderũt ⁊ ꝑtinus
oleũ emanauit. F Cum impator fride
ricus beneuentum destrueret. et oẽs ecclesi
as que ibidem erant dirui mandassz. ciuita
tem totam ad aliũ locũ transferre intendẽs.
vir quidam q̃sdam viros albatos et fulgen

tes inuenit. q̄ ad inuicem loq̄ ⁊ inter se aliq̄ tractare videbant̄. Qui cū vehemēter admirās q̄ nam essent interrogasset. vn⁹ eorū respondit. Iste est bartholome⁹ apostol⁹ cum ceteris sanctis q̄ꝝ in hac vrbe ecclesie habebant̄. Qui simul ꝯuenerūt vt inter se inquirerent et tractarent quali pena esset ille plectendus. qui eos de habitaculis suis eiecit. Et iam inter eos inuiolabili sententia est firmatum. vt ille sine mora ad iudiciū dei accedat. de his omnib⁹ in eius iudicio responsurus. Post modicum vero tempus dict⁹ imperator miserabiliter vitam finiuit. Legitur in quodam libro de miraculis sanctorum. ꝙ quidam magister festum sancti bartholomei omni anno solenniter celebrabat Cui predicanti dyabolus in specie cuiusdaꝫ puelle admodum speciose apparuit. quam iniectis in eam oculis ad prandium inuitauit. Qui dum in mensa consisterent illa in amorem suū multum eum allicere nitebat̄. beatus bartholomeus in specie peregrini p̄ foribus affuit. et vt amore sancti bartholomei introduceret̄ obnixius flagitauit. Qua dissuadente panis ei mittitur. Sed ille hūc accipere recusauit. Rogauit tamē magistꝝ ꝑnunciū vt sibi diceret. quid magis in hoīe ꝓprium esse putaret. Cui cum ille diceret risibile. puella respondit Imo peccatum cum quo homo concipitur nascitur atqꝫ viuit. Cui bartholomeus respondit. ꝙ ille bene intulit. sed mulier profundius indagauit. Secundo dictus ꝑegrinus magistro misit. vt sibi diceret quis loc⁹ vnius pedis eēt vbi d̄s in terra maiora miracula ostendissꝫ. Cui cū ille diceret. locus crucis. in quo deus mirabilia operatus est. illa ait. Imo caput hoīs in quo q̄i minor mundus existit. Vtrorūqꝫ sententiā apostol⁹ approbauit. Tertio inquisiuit q̄nta distātia eēt a summo celi vsqꝫ ad profundū inferni Cui cum magister se nescire diceret. illa ait. Modo video ꝙ p̄cipitor Sed ego h̄ noui quia de altero ad alterum decidi. et oportet ꝙ hoc tibi ostendam. Tūc dyabolus cum magno eiulatu se in abissuꝫ p̄cipitauit. Et dum quererent ꝑegrinuꝫ. minime inuenerūt. Simile v̄o legitur d̄ beato andrea. G Beatus aūt ambrosius in p̄fatione quam fecit de illo apostolo eius legendā abbreuians ita dicit. Discipulis christe tuis vnica diuinitate predicantibus trinitatem tuā mundo. mirabiliter dignat⁹ es ostendere maiestatem. Inter quos beatissimū bartholomeū magna virtutum prerogatiua colendū benigna tui ꝓspectio ad populum direxit longinquū. quem licꝫ penit⁹ humana conuersatiōe remotum. tibi tamē p̄dicationis augmento meruit consignare vicinum. O q̄ntum p̄conijs apostolum mirabilem celebrandū. cui dum ad semināduꝫ fidem. proximoꝝ corda non sufficerēt populorū. alatis quasi vestigijs extremos terraꝝ fines penetrauit indoꝝ. Cum languentium innumera caterua templum ingressus demoniacum. effecit ilico vt nullum cultorib⁹ demon p̄beret responsum. O q̄ꝫ mira virtutum ip̄ius insignia dum humana voce verbosantem contra se aduersarium solo iussu laceratis diutissime viris reddidit mutum. Reginam diabolica contagione lunaticaꝫ liberauit. puellamqꝫ solutis nexibus patri representauit sanissimā O q̄ꝫ sublime sanctitatis eius miraculum dum antiquū humani generis inimicum. suum fecit in nihilum redigere simulacrum. O q̄ꝫ digne exercitui numerandus celesti. cuius. vt miraculis fidem commodaret certissimam. angelus apparuit superna delapsus ab aula. Is igitur catenatum demonem cūctis ostentans deformem. salutiferā saxo d̄nicam impresserat crucem. Rex reginaqꝫ simul baptizant̄ cuꝫ gente. vrbiūqꝫ. xij. accole te deum patreꝫ corpore sequūtur et mente. Ad extremum v̄o templorū delatu pontificum neophici polemij frater tirann⁹ btūm aplm oīmode in fide ꝯstantem. cesum atqꝫ excoriatum acerrimā fecit suscipere mortem. Qui tāte mortis viriliter ꝑferēdo discrimen. gloriosi certaminis ad celeste gaudium reportauit triūphū Hucusqꝫ ambrosius Btūs aūt theodorus abbas ⁊ doctor p̄cipuus de hoc apostolo inter cetera sic ait. Apostol⁹ dei bartholomeus p̄mum in licaonia p̄dicauit. postmodum in india. ad vltimum in albana vrbe.

scz maioris armenie. vbi p̄mo excoriat⁹. tan
dē capite plex⁹. ibidē sepult⁹ ē. Qui dū ad p̄
dicandū mitteret̄ a dño vt opinor audiuit.
Uade discipule me⁹ ad p̄dicandū. exi ad pu
gnandū. capax esto piculoꝝ. ego paternum
opus ꝯsūmaui. p̄mus testis fact⁹. Uas qd̄
necessariū ē imple. Imitare magistrū tuum
emulare dñm tuū. Sanguinē sanguinibus
pone. carnē carnib⁹ trade. q̄ ꝑte passus susti
nui. patere. Arma sint tibi benigtas ī sudo
rib⁹. mā suetudo inter maleficos. patientia
in his q̄ perimūt. Nō refutauit apl's sz vt fa
mul⁹ fidelis dñico acquiescens p̄cepto ꝑgit
gaudēs tāq̄z lux mūdi vt tenebrosos illumi
naret. tāq̄z sal terre vt gētes insipidas saliret
tāq̄z agricola vt spūalē agriculturā ꝑficeret
Petr⁹ q̄z apl's docet natōes. sz bartholome
us ꝯseq̄nter paria īuestigat. Petr⁹ opatur
ꝓdigia mag̃. sz bartholome⁹ facit mirabilia
valida. Petr⁹ capite deorsuz crucifigit̄. bar
tholome⁹ postq̄z viuus excoriatus ē capite
plectit̄. Ad q̄t valet petr⁹ capescēda misteria
ad tot bartholome⁹ sufficit penetranda. eq̄li
ter fecūdat eccīaz equa lance habuit ⁊ cetera
diuina carismata. Hic ex diuīo duodenario
numero medi⁹ ex vtraq̄z ꝑte sonū diuīe ser
mocinationis dat sicut in cithara armoniā
Omēs apl'i vniuersitatē sibi dispartiētes p̄
tores regis regū ꝯstituti sūt. Huic āt ē sors ⁊
portio armenie. loc⁹ q̄ est ab euilath vsq̄z ad
gabaoth. distributa. Igit̄ vide eū lingue ara
tro rōnabilia rura sulcantē. fidei verbū in ꝓ
fundo cordis recondentē ꝑadisos ⁊ vineas
dñi plantātē. singulis passionū remedia me
dicinaliter inserentē. spinas inutiles euellen
tē. siluas impietatis secare. sepes dogmati
cas circūponere. Sed quales mercedes cre
atori obtulerunt. Utiq̄z ꝓ honore inhonorā
tiam. pro benedictione maledictionem. pro
muneribꝰ penas. pro requiescibili vita ama
rissimā mortem. Nam postq̄z intolerabilia
tormenta subijt ab eis decoriat⁹ in morē fol
lis fuit. Nec postq̄z migrauit ab hoc mun
do neglexit occisores. sed inuitabat miracul'
ꝑditos. et ꝓdigijs admittebat aduersos. sed
bestialē mentez nil erat qd̄ cōpesceret. nil q̄d
a malo retraheret. Quid de cetero faciunt.
Insaniūt ꝯtra illud sacrū opus. Respuunt
egroti medentez. orbati manuducentez. ceci
ductorē. naufragi gubernatorē. mortui viui
ficatorē. Et h̄ q̄uo. Proijciunt nāq̄z in pela
gus corp⁹ sanctū. H Mota est igitur
cū impetu de regionib⁹ armenie archa cum
q̄ttuor alioꝝ martyrū archis que similiter
dum signa operarent̄ cū ea fuerant in mare
ꝓiecte. ⁊ ꝑ tantū spaciū maris q̄ttuor his p̄
cedentib⁹ ⁊ tanq̄z mīstris obsequiū quodā
modo apl'o facientib⁹. venerūt in ꝑtes sici
lie in insulā q̄ liparis nuncupat̄. sicut episco
po hostiensi qui tunc p̄sens erat reuelatum
fuit. Uenit ad pauꝑculaz thesaurus ditissi
mus. Uenit ad ignobilē p̄ciosissima marga
rita. Uenit ad mestam splendissimū lumīa
re. Alijs igitur q̄ttuor ad diuersas terras eū
tibus. sanctū apostolum in dicta insula reli
querūt. Etei p̄dictos q̄ttuor martyres apo
stolus relinquēs retrorsū. vnū scz papinū in
ciuitate sicilie milas. aliū v̄o lucianū noīe ī
essinam transmisit. reliq̄s v̄o duos in cala
britidez terrā direxit. gregoriū q̄dem in ciui
tatē calumnā. achaciū aūt in ciuitatē q̄ cha
le vocat̄. q̄ vsq̄z hodie suffragijs suis splēdēt.
Susceptus est igit̄ cū multis hymnis laudi
bus et candelis et templū sibi magnifice fa
bricat̄. Mons autez vulcanus insule conti
guus cum habitatoribus eēt nociuus. eo q̄
ignem emittebat. q̄si ꝑ stadia septem se inui
sibiliter elongauit circa mare suspensus. ita
vt vsq̄z hodie appareat vidētib⁹ q̄i figuratio
fugientis ignis. Nunc igitur aue o btē bea
toꝝ ter beate bartholomee. qui es diuine lu
cis splendor. sancte eccīe piscator. rationabi
lium pisciuz periture capture. dulcis fruct⁹
viuidi palmitis. vulnerator dyaboli mūdū
suo latrocinio vulnerātis. Gaudeas sol or
bis terre cuncta illuminans. os dei lingua
ignita sapientiam promens. fons iugiter sa
nitates emanans. qui mare meabilib⁹ gres
sibus sanctificasti. qui terram purpuream
tuo cruore fecisti. qui ad celos commeasti.
vbi in medio diuine aciei refulges. in splen
dore immarcessibilis glorie splendes. in ex
ultatōne iocunditatis insatiabilis gaudes.
Hec theodorus.

CXIX

De sancto Augustino.

Augustin⁹ hoc nomen sortit⁹ est vel ꝓpt̄ excellentiā dignitatis. vel ꝓpt̄ feruorē dilectōnis. vel ꝓpt̄ ethimologiā noīs. Propt̄ excellentiā dignitatis. q̄niā sic̄ impator august⁹ p̄cellebat oēs reges. sic et iste excellit oēs doctores. s̄m q̄d dic̄ remigi⁹. Unde alij doctores cōpant̄ stellis Dan̄. xij. Qui ad iusticiā erudiūt multos q̄i stelle ꝛc̄. Hic āt cōpat̄ soli sic̄ patet in epl̄a q̄ de eo cantat̄. Quasi sol refulgēs. sic ip̄e refulsit in tēplo dei. Scd̄o ꝓpt̄ feruorē dilectiōis. quoniā sic̄ mēsis august⁹ valde feruet estu caloris. sic ⁊ ip̄e valde incaluit igne diuini amoris. Un̄ ip̄e in li. ꝯfes̄. de se sic dicit. Sagittaueras tu cor meū caritate tua. ꝛc̄. Item ibidē. Aliqn̄ intromittis me in affectū multū inusitatuz introrsus nescio ad quā dulcedinē. q̄ si ꝑficiat̄ ī me nescio q̄d erit si vita et̄na nō erit. Tertio ꝓpt̄ ethimologiā noīs. Dicit̄ eī aug⁹ ab augeo ⁊ astin q̄d ē ciuitas. et ana q̄d ē sursū. Inde aug⁹. q̄i augēs supnā ciuitatē. Unde de eo cantat̄. Qui p̄ualuit amplificare ciuitatē. ꝛc̄. De q̄ ciuitate ip̄e dicit ī li. xj. de ciuitate d̄i. Inest ciuitati dei et origo ⁊ informatio et beatitudo. Quoniā si querat̄ vnde sit. deus eam cōdidit. Si vnde sapiens. a d̄o illuminat̄. Si vnde felix. deo fruit̄. Subsistēs modificat̄. ꝯtemplans illustrat̄. inherens iocundat̄. Uidet et amat. In eternitate dei viget. In veritate dei lucet In bonitate dei gaudet. Uel vt d̄r in glosario augustin⁹ dicit̄ magnific⁹. felix. p̄clarus. Fuit enī magnificus in vita. preclarus in doctrina. felix in gloria. Eius vitaz compilauit possidonius calamensis ep̄s vt dicit cassiodorus in li. de viris illustrib⁹.

Augustin⁹ doctor egregi⁹. in ꝓuincia affricana ciuitate carthaginēsi ortus. ex honestis valde parentib⁹ scz patre patricio. matre monica genitus. in liberalib⁹ artibus fufficienter edoctus fuit. adeo vt sūmus ph̄s et rhetor luculētissim⁹ baberet̄. Nam libros aristotelis et omēs libros liberaliū artiuz q̄scūqz legere potuit ꝑ se didicit et ītellexit. sic̄ ip̄e in li. ꝯfes̄. testat̄ dicēs. Omēs libros artiū q̄s liberales vocant tūc nequissim⁹ malaꝝ cupiditatū seru⁹ per meip̄m legi ⁊ intellexi q̄scunqz legere potui. Item in eodem. Quicq̄d ē de arte loquēdi ⁊ disserendi. quicq̄d de dimensionib⁹ figuraꝝ et de musicis. ⁊ de numeris. sine magna difficultate nullo hoīm tradēte intellexi. Scis tu dn̄e deus me⁹ qꝛ celeritas intelligendi et discendi acumen donū tuū ē. Sz nō inde sacrificabā tibi. Uerum qꝛ sciētia sine caritate nō edificat sed inflat. in erroreꝫ manicheorū q̄ xp̄m fantasticū fuisse affirmant. et carnis resurrectōem negant. incidit. ⁊ in eo ꝑ ānos nouē dum adhuc adolescens esset ꝑmansit. Ad has etiam nugas adductus est vt arborem fici plorare diceret. cuz ab ea folium vel ficus tolleret̄. Cum igitur esset annorum. xix et quendā librū cuiusdā philosophi scz ciceronis in quo vanitas mūdi ꝯtēnēda et philosophia appetenda docebat̄ ꝑlegeret. ex hoc q̄dem liber plurimū placuit. sed q̄a nomen ih̄u christi q̄d a matre imbiberat ibi nō erat dolere cepit. Mater v̄o ei⁹ ꝑ eo plurimū flebat. et ip̄m ad vnitatem fidei reducere satagebat. Quadā igit̄ vice vt legit̄ in libro tertio ꝯfes̄. vidit se stare in quadā linea lignea licet tristez. et q̄dam ei iuuenis astitit. et causam tante tristicie requisiuit. Que cū dicerz perditōnem filij mei deploro. ille rn̄dit. Esto secura. qꝛ vbi tu ibi ille. Et ecce cōtinuo filiū suum iuxta se stare vidit. Hoc cum augustino retulisset. ille ait. Falleris mater falleris. nec sic tibi dictum est. Sed vbi ego ibi tu. Econtra illa dicebat. Non fili mihi dictum est vbi ille ibi tu. sed vbi tu ibi ille. Rogabat igitur sedula mater quasi importuna quendam episcopuz. sicut in eodem libro ꝯfessionū augustin⁹ testat̄. vt ꝑ suo filio intercedere dignaretur. Qui tanta quodāmodo importunitate deuict⁹ ꝓphetica voce respōdit Uade secura. qꝛ impossibile est vt fili⁹ tantarū lacrimaꝝ pereat. Cum autē apud carthaginem multis annis rethoricam docuisset occulte matre nesciente romam venit. et ibidem multos discipulos congregauit Cū enī mater vsqz ad portū eū secuta fuisset. vt

aut eū retrahet. aut secū iret. ipe eā decipiēs nocte latēter recessit. Qd illa mane ꝯsiderās aures dei clamorib⁹ īplebat. Quolibet aūt die mane ⁊ vespe ad eccīaz ibat. ⁊ ꝓ filio orabat. His tpib⁹ mediolanēses a simacho p̄fecto romanoꝝ petierūt sibi doctorē ī rethorica destinari. Presulabat tūc ibi vir dei ambrosi⁹. Et ad p̄ces mediolanensiuz illuc mittit augustin⁹. Mater āt ei⁹ q̄escere ñ valēs. cū multa difficultate ad eū veīt. ⁊ ip̄m iā nec vere manicheū nec vere catholicum reperit Cepit āt augustin⁹ btō ambrosio adherere. et ei⁹ p̄dicatōes freq̄nter audire. Erat autez valde in p̄dicatōe suspensus. ne q̄d ꝯ ipsam manicheoꝝ heresim vel ꝓ ip̄a diceret. Quadā enī vice ꝯ illū errorē ambrosi⁹ diutius disputauit. ⁊ ip̄um apertis rōnib⁹ ⁊ autoritatibus ꝯfutauit. ita vt error ille a corde augustini penit⁹ pelleret. B Quid āt post hoc sibi ꝯtigerit ip̄e in libro ꝯfes. narrat dicens. Cū te p̄mū cognoui. reuerberasti infirmitatē aspect⁹ mei. radiās in me vehementer. Et cōtremui amore ⁊ horrore ⁊ inueni me lōge eē a te in regione dissimilitudinis. tanq̄z audirē vocē tuā de excelso. Cibus sū grandiuz cresce ⁊ manducabis me. Nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue. sz tu mutaberis in me. Cū aūt sicut ibidē refert via xp̄i sibi placeret. sed ꝑistā angustam adhuc ire pigeret īmisit dn̄s in mentē ei⁹ vt ad simplicianuz in q̄ lucebat lux diuina. s. grā ꝑgeret. vt sibi act⁹ suos secū ꝯferenti ꝓferret q̄s esset apt⁹ modus viuēdi ad ambulandū ī via d̄i in q̄ ali⁹ sic. ali⁹ sic ibat. Displicebat āt ei q̄c q̄d agebat in scl̄o p̄ dulcedīe dei ⁊ decore domus ei⁹ quā dilexit. Simplician⁹ aūt cepit eū hortari. ip̄e q̄z cepit seip̄m hortari et dicere. Quot pueri ⁊ puelle intra eccīaz deo seruiūt. et tu nō poteris q̄d isti ⁊ iste. An v̄o isti et iste in seip̄is possūt ⁊ nō in deo suo. Quid in te stas et nō stas. proijce te in eū ⁊ excipiet te ⁊ saluabit te. Inter hoꝝ colloq̄a memoria victorini in mediū veīt. Unde exhilaratus simplician⁹ narrat qualiter idem adhuc gentilis ob sui sapientiam rome qd maximū tunc erat statuam in foro meruisset. et qualiter se sepi⁹ xp̄ianū dicebat. Cui cū simplicianus diceret. non credo nisi te in eccl̄ia videro. ille iocando dicebat. Nunq̄d parietes faciūt hominē christianū. Tandez dum ad eccīaz venisset. et ei tanq̄z verecūdo occulte liber vbi erat simbolū fidei ad legenduz et pronūciandum vt tunc moris erat dat⁹ fuisset. ille in altum ascendit. et alta voce ꝓnunciauit. mirante roma. gaudēte ecclesia. Omnes aūt subito ꝑstrepuerunt. victorinus victorinus. cito sonuerūt et cito siluerūt. Tūc etiā ab affrica quidā amic⁹ augustini noīe pontian⁹ supuenit. ⁊ vitaz ⁊ miracula illius magni antonij q̄ nup in egipto sub constantino imperatore defunctus fuerat recitauit Hoꝝ exemplis aug̃. vehementer exarsit. ita q̄ sociū suū alipiū tam vultu q̄z mēte turbatus inuasit. et fortiter exclamauit. Quid patimur q̄d audim⁹. Surgūt indocti ⁊ celum rapiunt. et nos cū doctrinis nostris in infernum demergimur. An quia precesserūt pudet sequi. et nō pudet nec saltem sequi. Et accurrens in quendā ortū sub quadā ficu se ꝓiecit. vt in eodem libro confes. cōmemorat et amarissime flens lamētabiles voces dabat dicens. Quādiu q̄zdiu cras et cras. sine mō sine paululū. Modo non habebat moduz. et sine paululū prodibat in longinquū. De hac sui tarditate plurimū cōquerebat. sicut postmodū in eodem libro scp̄sit. Heu mihi q̄z excelsus es in excelsis. et q̄z ꝓfund⁹ in profundis. et nusq̄z recedis ⁊ vix redimus ad te Age dn̄e et fac et excita ⁊ reuoca nos. Accede et rape et fragra ⁊ dulcesce. Impedimentis omnib⁹ sic timebam expediri quēadmodū impediri timendum est. Sero te amaui pulcritudo tam antiqua ⁊ tam noua. sero te amaui. Intus eras et ego foris. ⁊ ibi te querebam. et in ista formosa q̄ fecisti deformis irruebam. Mecū eras et tecum non eram. Uocasti ⁊ clamasti. ⁊ rupisti surditatē meā Coruscasti et splenduisti. et fugasti cecitatez meā. Fragrasti ⁊ duxisti spūm meū et anhelo tibi. Gustaui et esurio et sitio te. Tetigisti me et exarsi in pacē tuā. Cū aūt amarissime fleret. audiuit vocē dicētē sibi. Tolle lege. tolle lege. Aperuitq̄z statī codicez apl̄icū ⁊ cōiectis ocl̄is ad p̄mū capituluz legit. Induimī

De sancto Augustino.

dñm ihm xpm. Et statim oēs ab eo dubietatis tenebre diffugerūt. ¶ Interim aūt tam vehementissimo dentū dolore torqueri cepit. vt fere sic ipe ait ad credendū opinionē cornelij pbi duceret. q̄ sūmū bonū aie i sapientia. summū vo bonū corpis in nullum sentiendo dolorē posuerat. Tam vehemens autez ille dolor fuit. q̄ etiā loquelam amisit. Quocirca vt in libro cōfeß. refert. in tabulis cereis scpsit. vt oēs p eo orarēt. vt dñs dolorē illū mitigaret. Ipe igit cuz alijs genua flexit. z subito sanū se sensit ¶ Insinuauit ergo plrās sctō viro ambrosio suū votū vt moneret qd sibi de libris sanctis legendū eēt quo aptior fieret fidei xpiane. Et ipe iussit esayā ppham eo q̄ euāgelij z vocatōis gentiū prenūciator aptior videat. Cui⁹ pncipiū cuz augustin⁹ nō intelligeret. totuz aliud tale eē arbitrans distulit vt illud relegeret cū i scpturis sanctis magis exercitat⁹ eēt. ¶ Adueniente vo pascbali tpe augustin⁹ cū eēt ānoz xxx. cū filio suo adeodato puero valde ingenioso. quē augustin⁹ in sua adolescentia dū adhuc gentilis z pßus eēt genuerat. necnon et cū alipio amico suo meritis matris z predicatione ambrosij sacrū baptisma suscepit Tunc sicut ferē. ambrosi⁹. te deū laudamus inqt. et augusti⁹. te dñm p̄fitemur. respōdit. et sic tunc ipi duo hunc hymnū alternatim cōposuerunt. et vsq̄z in finem decantauerūt Sicut etiam testatur bonoz⁹ in libro suo q̄ dicitur speculum eccie. In aliquib⁹ autem libris antiquis titulus talis pponit. Canticū ab ambrosio et augustino cōpilatū. ¶ Proti⁹ nus āt in fide catholica mirabiliter p̄firmat spem omnē quā habebat in scō dereliquit. z scolis q̄s regebat abrenūciauit Quāta āt dulcedine diuini amoris extūc frueretur. ipe ß in li. p̄feß. aperit dicēs. Sagittaueras tu cor meū caritate tua. et gestabā vba tua transfixa in viscerib⁹ meis. z exempla tuoz quos de nigris lucidos et de mortuis viuos feceras congesta in sinū cogitatōnis mee vrebant z consumebant grauem torporem z ascendenti a conualle ploratōis et cātanti canticū graduū dederas sagittas acutas et carbones vastatores. nec satiabar in illis diebus dulcedine mirabili considerare altitudinē diuini consilij. sup salutē generis humani. Quantū fleui in hymnis z cāticis tuis. suaue sonantis ecclie vocib⁹ cōmotus acriter voces ille influebāt auribus meis z eliquabatur veritas tua in cor meū. z currebāt lacrime. z bñ mihi erat cum eis. Tunc enim in ecclia mediolanensi hec cantica instituta sūt. Et clamabam clamore alto cordis mei. O in pace. O in idipm. O qui dixit dormiā z requiescā z somnū capiā. Tu es ei i idipm q̄ nō mutaris. z i te requies obliuiscēs laborū oim. Legebā totū psalmū illū z ardebā q̄ fuerā latrator amar⁹ z cecus aduers⁹ lrās d̄ melle celi melleas z de lumine tuo lumiosas et sup scpturas hmōi tabescebā. Ebriste ihu adiutor me⁹ q̄z suaue mihi subito est factuz carere suauitatibus nugarū mearū. z quas amittere metus fuerat. iā dimittere gaudiū erat. Eiiciebas eni eas a me vera tu z sūma suauitas. Eiiciebas z intrabas p eis omni voluptate dulcior. sed non carni z sanguini omni luce clarior. sed omni secreto interior. omni honore sublimior. sed non sublimib⁹ i se. ¶ Post hoc assumptis nebrodio et euodio z matre ad affricaz remeabat. Sz cum eēnt apud hostia tiberina. pia mater e⁹ defuncta est. Post cuius mortez reuersus est augustinus ad agros proprios. vbi cuz his qui sibi adherebant ieiunijs et orationibus deo vacabat. libros scribebat. et indoctos docebat. Fama autem eius vbiq̄z diffundebatur. z in omnibus libris suis z actibus admirabilis habebatur. Refugiebat autem ad aliquam ciuitatem accedere que epō careret. ne ipm in predicto officio impediri contingeret. ¶ Eodem tempore apud yponem erat quidam vir magnarū opum qui augustino misit q̄si ad eum accederet. et verbum ex ore suo audiret. seculo renūciare posset. Quod augustinus vbi comperit illuc concitus iuit. Audiens autem valerius yponensis episcopus famaz eius. ipm plurimum renitentem in ecclesia sua presbyterum ordinauit. nonnullis quidem lachrymas suas superbe interpretantibus. et tanq̄z euz consolantibus z dicentib⁹. quia et

locus p̄sbiterij licet ip̄e maiori dign⁹ essz ap-
propinquaret tñ episcopatui. Qui statī mo
nasteriū clericoꝝ instituit. et cepit viuere ꝑm
regulā a sanctis aplis ꝯstitutā. De cui⁹ mo
nasterio fere decē ep̄i sūt electi Et qꝛ p̄dictus
ep̄s erat grecus ⁊ minus in latina lingua et
lr̄is doct⁹. augustino potestatē tribuit. vt ꝯ
morē orientalis eccie corā se ī eccia p̄dicaret
Unde cū multi ep̄o derogarent. ille de ꝟ nō
curabat. dūmodo ꝑ eū fieret q̄d ꝑ se fieri nō
valebat. Eo tēpe fortunatū p̄sbyterū mani-
cheū ⁊ alios hereticos p̄cipue rebaptizato-
res donatistas ⁊ manicheos cōuicit abstu-
lit ⁊ ꝯfutauit. Cepit aūt valeri⁹ formidare ne
sibi augustin⁹ tolleret. et ab alia ciuitate in
episcopū peteret. Nam sibi aliquando abla
tus fuisset nisi eum ad locū secretū transmit-
tere curasset. ita vt inueniri minime potuissz
Impetrauit igit̄ ab archiep̄o carthaginensi
vt ip̄e cederet ⁊ augustinū yponensi eccie in
ep̄m promoueret. Sed cū hoc augustinus
omīmode recusaret. cōpulsus tñ ⁊ coactus
succubuit. ⁊ episcopatus curā suscepit. Qd̄
in se fieri nō debuisse vt suo viuente ep̄o or-
dinaretur. postea ⁊ dixit ⁊ scp̄sit. propter con
cilij vniuersalis prohibitionē quaz postmo-
dum ordinat⁹ didicit. Nec quod sibi factuz
eē doluit alijs fieri voluit. Uñ etiā sategit. vt
in ꝯcilijs ep̄oꝝ cōstitueret̄ vt oīa statuta pa-
trū ordinandis deberent ab ordinatoribus
intimari. Ip̄e aūt de se dixisse postmoduz le
git̄. In nulla re mihi dñm sentio sic iratū sic
in ꝟ q̄ cū nō essem dign⁹ poni ad remū po
suit me ad amplustre ī apice regimīs eccie.
Uestimēta ei⁹ ⁊ calciamenta ⁊ ornamenta
alia nec nitida nimiū. nec abiecta plurimuz.
Sed ex moderato ⁊ cōpetenti habitu erant.
Ip̄e enī de se dixisse legit̄. Fateor de preciosa
veste erubesco. ⁊ iō cū dat̄ mihi vendo eam.
vt qꝛ vestis nō p̄t eē cōmunis p̄ciū sit cōmu
ne. Mensa frugali ⁊ parca sp̄ vsus est. et
inter olera ⁊ legumina ꝓpter infirmos ⁊ ho
spites plerūqz carnes habebat. In ip̄a autez
mensa magis lectionē vel disputatōnem q̄z
epulatōem diligebat. ⁊ ꝯ pestē detractōis in
ea sic scp̄tum habebat. Quisq̄s amat dictis
absentū rodere vitā. Hanc mensā indignaz
nouerit eē sibi. Nam et aliqñ cū q̄dam sibi
familiarissimi coep̄i ad detractōem linguaz
laxassent. adō dure eos redarguit. vt diceret
q̄ nisi desisterēt aut versus ip̄os deleret. aut
a mensa recederet. Quadā vice cū q̄sdaz
suos familiares ad prandiū inuitasset. vnus
illoꝝ curiosior ceteris. coquinā ingressus est
Cūqz oīa frigida reperisset. reuersus ad au
gustinū interrogauit. q̄d ciboꝝ ip̄e prāsur⁹
paterfamilias preparasset. Cui augustinus
nequaq̄z talium epularū curiosus rñdit. Et
ego vobiscū nescio. E Tria a btō Am
brosio se didicisse ait. Primū est q̄ vxorem
cuiq̄z nūq̄z peteret. Scd̄o q̄ militare volen
tē ad ꝟ nō cōmendaret. Tertiū q̄ ad conui
uia inuitat⁹ nō iret. Causa p̄mi est. ne illi int̄
se nō ꝯueniant ⁊ sibi maledicant. Causa scd̄i
est ne militātes calūniam exerceant ⁊ ī eum
alij culpam refundant. Cā tertij est ne forte
tempantie modū ꝑdat. Tanta āt purita
tis et humilitatis fuit. vt ip̄a etiam minima
peccata que apud nos nulla vel minima re
putāt̄. in li. ꝯfes. ꝯfiteat̄ ⁊ de his coraz deo hu
militer se accuset. Nam ibidem accusat se d̄
eo q̄ cū puer eēt ludebat ad pilam dū ad sco
las ire deberet. Item de eo q̄ nolebat legere
vel addiscere nisi a parētib⁹ vel magistro vr
geret̄. Item de eo q̄ fabulas poetaꝝ sicut fa-
bulam enee cū adhuc eēt puer libenter lege
bat. et didonē mortuā ꝓpter amorem plora
bat Item de ꝟ q̄ de cellario parentū vel men
sa aliq̄d furabat̄. vt pueris ludentib⁹ daret.
Item de eo q̄ in ludo pueroꝝ fraudulentas
victorias exercebat Item de eo q̄ pira d̄ qua
dam arbore vicina vinee sue cum adhuc eēt
annoꝝ. xvj. furatus fuit. In eodē q̄z libro
accusat se de ip̄a modica delectatōe quā ali
quando in comedendo sentiebat dicēs Sic
me docuisti vt quēadmoduz medicamenta
sic alimenta sumptur⁹ accedā Sed dum ad
quietem satietatis ex indigētie molestia trā
seo. in ip̄o transitu insidiatur mihi laqueus
concupiscentie. ip̄e enī transitus voluptas ē
et non est alius quo transeatur. quo trāsire
coegit necessitas. Et cum salus sit cā edendi
et bibendi. adiūgit se tanq̄z pedissequa peri
culosa iocūditas et plerūqz preire conatur

vt eius causa fiat qd̄ salutis causa me facere vel dico vel volo. Ebrietas longe ē a me. misereberis ne appropinquet mihi. Crapula aūt nōnūq̄z subrepit seruo tuo. misereberis vt longe fiat a me. Et q̄s est dñe q̄ nō aliqñ rapiatur aliquantulū extra metas necessitatis. Quisquis est ille. magnꝰ ꝓfecto ē. Magnificet nomen tuū Ego nō sum. qui homo peccator sum. Habebat etiā se suspectuz de olfactu dicens. De illecebra odoꝝ non satago nimis. cū absunt nō requiro. cum assūt non respuo. Paratus etiā eis semꝑ carere ita mihi videor ⁊ forsitan fallor. Nemo eniz securꝰ eē debet in ista vita que tota temptatio noīatur. Unde q̄ fieri potuit ex deteriori melior. nō fiat ex meliori deterior. Iteruz de auditu ꝯfitet̄ dicens. Voluptates auriū tenacius me implicauerant et subiugauerāt. sed resoluisti ⁊ liberasti me. Cū mihi accidit vt me amplius cantꝰ q̄z res q̄ canit̄ moueat penaliter me peccare ꝯfiteor. ⁊ tūc mallem nō audire cantantē. Accusat etiā se de visu. sicut d̄ eo q̄ aliqñ nimis libenter vidit canē currentē. et de eo q̄ ꝑ agrū casu transiens venatōem libenter ꝓspexit. ⁊ de eo q̄ domi existens araneas muscas suis retibꝰ capientes nimis attente ꝯspexit. Ideo aūt de his coraz dño ꝯfitetur. vt ibidē dicit. qꝛ aliqñ hec a bonis meditatōibꝰ auertūt. ⁊ orōes interrumpūt. Accusat etiā se de appetitu laudis ⁊ motu inanis glorie dicens. Qui laudari ab hominibꝰ vult vituperāte te. nō defendetur ab hoībꝰ iudicante te. nec eripiet̄ damnante te. Laudat̄ homo ꝓpter aliqd̄ donū qd̄ dedisti ei. et tñ plus gaudet se laudari q̄z donum. Temptamur his tēptatōnibꝰ quotidie sine cessatōne. quotidiana fornax nostra est hūana lingua. Veruntñ nollem vt vel augeret mihi gaudiū cuiuslibz boni mei suffragatio oris alieni. Sed auget fateor nō solū. sed vituperatio minuit. Contristor aūt aliqñ laudibus meis cū ea laudantur in me in quibꝰ mihi ipe displiceo. vel etiā bona minora vel leuia pluris existimant̄ q̄z existimanda sūt.

¶ Hereticos vir iste sanctꝰ validissime ꝯfutabat. ita vt ipi inter se publice p̄dicarent peccatū nō eē interficere augustinū. quē tā q̄z lupū occidendū dicebant. et occisoribus omīa sua peccata a deo dimittēda asserebāt Multas ab eis insidias pertulit. ita vt sibi aliquo ꝑgenti in via insidias ponerent. sed dei ꝓuidentia itineris errore seducūt̄. vt īuenire eū nō possent. ¶ Compauperū semꝑ memor erat. eisq̄z ex his q̄ habere poterat liberaliter exhibebat. Nam et de vasis dñicis ꝓpter pauperes et captiuos aliqñ iubebat frangi ⁊ conflari. et indigentibus dispensari Domū vel agrum siue villam nūq̄z emere voluit. Multas etiā hereditates sibi dimissas respuit. eo q̄ mortuoꝝ filijs vel ꝓpinq̄s potiꝰ ipa deberi dicebat. In his q̄z q̄ in eccīa possidebat. intentus amore vel implicatus nō erat. sed die ac nocte de scp̄turis ⁊ rebus diuinis cogitabat. Fabricarū q̄z nouarū nūq̄z studiū habuit. deuitans in eis implicationē sui animi quē semꝑ liberuz habere volebat ab omni molestia corꝑali. vt libere vacare posset ꝯtinue meditatōni ⁊ assidue lectōi Non tñ illa edificare volentes ꝓhibebat. nisi forte īmoderate fieri ꝯspexisset. ¶ Laudabat q̄z plurimū illos quibꝰ moriendi desideriū inerat. ⁊ suꝑ hoc triū episcopoꝝ exempla sepius recitabat. Ambrosiꝰ eī cū ī extremis eēt. ⁊ rogaret̄ vt ꝓlongatōem vite sibi p̄cibꝰ obtineret rñdit. Non sic vixi vt me pudeat inter vos viuere. nec mori timeo. quoniam bonū habemꝰ dñm. Quod responsū augustinus mirabiliter extollebat. Addebat q̄z d̄ alio ep̄o. cui dū diceret̄ eū eccīe multum necessariū fore. ⁊ q̄ ideo adhuc eū dñs liberarz ait. Si nūq̄z. bene. si aliqñ. quare nō modo. De alio q̄z ep̄o aiebat ciprianū referre q̄cuz infirmitate graui laboraret adhuc sibi sanitatē restitui exorabat. Cui iuuenis speciosꝰ apparens cum indignatōe infremuit et ait. Pati timetis. exire nō vultis. q̄d faciā vob̄.

¶ Feminarū nullā vnq̄z. nec etiā germanā. sororē. aut fratris sui filias. q̄ deo pariter seruiebant secū habitare ꝑmisit. Dicebat enī q̄ et si de sorore vel nepotibꝰ nulla mali posset oriri suspitio. tñ qꝛ tales ꝑsone sine alijs sibi necessarijs eē nō possent. ⁊ ad eas etiam alie aduentarēt ex illis possent infirmiores aut humanis temptatōibꝰ cōmoueri. aut certe

malis hominū suspitōnibus infamari. Nū q3 cū muliere solus loqui volebat nisi secretum aliq̄d interesset. ¶ Consanguineis sic bene fecit non vt diuitias haberēt. sed vt aut nō aut minus egerent. Raro p aliq̄ aut lr̄is aut v̄bis intercedere volebat. recolēs quendam philosophū ꝓtemplatōe fame amicis nō multa p̄stitisse. Et sepe dicebat. plerūq3 potestas que petit p̄mit. Cum autē id faciebat sic stilum tempabat. vt onerosus nō eēt s3 mereret v̄banitate dictaminis exaudiri.

G Volebat poti⁹ inter ignotos q3 inter amicos causas audire dicens. q̄a inter illos poterat libere iniquum cognoscere. et vnū ex his amicū eē facit⁹. p q̄ sc3 iusticia mediante sententiā daret. Ex amicis v̄o eēt vnū poti⁹. sc3 ꝓtra quem p̄ferret sentētiaz ¶ A multis ecclesijs inuitabatur et ibi verbum dñi p̄dicabat. et multos ab errore conuertebat. Aliquando a ppōsito digressionē facere ꝓueuerat in p̄dicatōne. z tūc dicebat deū hoc ad p̄fectū salutis alicui⁹ ordinasse. sicut in quodā manicheorū negociatore patuit. q̄ in p̄dicatōne quadam augustini v̄bi ipe digressionē faciens cōtra hunc errorem p̄dicauerat ꝓuersus fuit. Eo tempe dum gothi romaz cepissent ydolatre et infideles xp̄ianis plurimū insultabant. Propter qd̄ augustin⁹ libr̄ū de ciuitate dei cōposuit. i q̄ iustos in hac vita debere premi. impios aūt florere ostendit. Vbi de duplici ciuitate sc3 hierusalem et babilone et earū regibus agit quia rex hierusalem xp̄s. rex babilonis dyabolus. Quas duas ciuitates vt ibidez dicit duo amores sibi fabricant. q3 ciuitatem dyaboli ꝓstruit amor sui crescens vsq3 ad ꝓemptum dei. ciuitatem dei amor dei crescēs vsq3 ad ꝓemptū sui. In dieb⁹ aūt eius āno sc3 dñi. cccc xl. vandali totā africe prouinciam occupauerūt vastantes omia. nec parcētes sexui ordini vel etati. Post B aūt ad yponē sem ciuitatē puenerūt. et ipaz manu valida obsederūt. Sub hac tribulatione augusti⁹ p̄ ceteris sue senectutis amarissimā et lugubrem duxit vitam. Fuerūtq3 sibi lacrime e⁹ panes die ac nocte. cū alios videret occisos alios effugatos. ecclesias sacerdotib⁹ viduas tas ciuitates cum accolis dimpatas. Inter tot t̄n mala cuiusdam sapientis sententia se cōsolabatur dicentis. Non erit magn⁹ magnuz putans q̄ cadunt ligna vel lapides et moriuntur mortales. Conuocatis autez fratrib⁹ dixit eis. Ecce rogaui dñm vt aut nos ab his periculis eruat. aut patientiā tribuat aut me de hac vita suscipiat. ne tot calamitates videre compellar. Et ecce tertiū quod petiuit obtinuit. et tertio decimo obsidionis mense febribus laborans lecto decubuit. Intelligens aūt dissolutiōem sui corpis imminere. vij. psal. penitētiales sibi scribi fec̄. ipoq3 in loco ꝑ parietē positos lecto decubans legebat. et vbertim ac iugiter lacrimas fūdebat. Et vt deo vacaret liber⁹ et eius intētio a nullo impediri posset. ante decem dies sui exitus nullum ad se ingredi p̄cepit. nisi cum medicus ingrederet. vel cuz sibi refectio portaretur. ℔ Quidam aūt eger ad eum venit. z vt sibi manum imponeret z ab infirmitate curaret ipm instanter rogauit. Cui augustin⁹ respondit. Quid est hoc fili q̄d loqueris. Putas q̄ si tale q̄d facere possem. mihi B ipm non cōferrem. Ille aūt instabat asserēs sibi in visione p̄ceptum esse vt ad eū accederet. z sanitatem reciperet. Videns āt fidem eius ipo orauit. z sanitatem recepit Energuminos multos curauit. z plura alia miracula fecit. In libro. xxij. de ciuitate dī duo miracula de se tanq3 de quodam alio refert dicens. Ponensem quandā vginem scio. que cum se oleo punxisset. z p illa orans presbyter lacrimas suas instillauerat mox a demone fuisse sanatam. In eodez etiā libro sic ait. Scio etiā ep̄m semel pro adolescente quē nō vidit orasse. illumq3 ilico demonio caruisse. Nullum autē dubiū videt q̄n de se loquat. sed humilitatis causa se ip̄m noluit noiare. In eodem q3 libro de ciuitate dei sic ait. q̄ cū q̄dam infirmus inciđi deberet. z ō eius morte ob incisionē plurimū timeretur z infirmus multis lacrimis deum exoraret cū eo z p eo augustin⁹ orauit. z sine incisiōe aliq̄ integrā sanitatez recepit. ¶ Deniq3 dissolutōe corpis a ꝓpinquante B memoria le docuit. nullū videlicet boicm q̄ntūcunq3

excellentis meriti sine ꝓfessione z eukaristia debere transire. Ad extremā autē horam veniēs membris omnib⁹ sui corpis īcolumis integro aspectu atqz auditu. āno etatis sue lxxvij. epatus vo sui. xl. coram positis fratribus z orantib⁹ migrauit ad dñm. Testamētum nullū fecit. quia vnde faceret paup xpi nō habuit. Floruit circa annos domini. cccc

Itaqz augustin⁹ sapientie lumen ꝓfulgidum. ꝓpugnaculū veritatis. z fidei munimentū. omēs eccie doctores tam ingenio qz scientia vicit. incōparabiliter florens taz exemplis virtutū qz affluentia doctrinarū. Unde et beatus remigius hieronimum et quosdam alios doctores commemorās sic concludit. Hos omēs doctores augustin⁹ ingenio z scientia sua vicit. Nam licet Hieronimus sex milia volumina origenis se legisse fateatur. iste tñ tanta scḟsit vt non solū diebus ac noctibus scribere libros ei⁹ quis non possit sed nec legere quidem occurrat. Volusianus aūt cui augustin⁹ epla z scḟsit. sic de eo dicit. Legi dei deest quicqd augustinuz ꝓgerit ignorare. Hieronim⁹ qz i quadam epla scribens augustino ait. Duobus libellis tuis eruditissimis. et omni eloquentie splendore fulgentibus respondere nō potui. certe quicqd dici potuit. z assumi ingenio z de scḟpturarum hauriri fontibus. a te positum atqz disertum est. Sed queso reverentiam tuā parū per patiaris me tuū laudare ingeniū. Hieronimus etiā in libro de. xij. doctoribus sic de eo scribit. Augustinus epūs volans per montiū cacumina quasi aquila. et ea que sunt in montū radicibus non considerans multa celoz spacia. terrarum qz situs. et a quarū circulum claro sermone pronunciat. Beni qz in quanta eū reverentia z dilectione hieronimus habuit. patz in epistolis quas eidem misit. In quarū vna sic dicit. Domio sancto ac beatissimo pape augustino hieronim⁹. Omni quidem tempore beatitudinē tuam eo quo decet honore venerat⁹ sum. et habitantē in te dilexi dominū saluatorem. Sed nūc si fieri potest cumulo aliquid addimus. et plena cōplemus vt absqz nois tui mentione ne vnaz horam

qdem ꝑterire patiamur. Idem in alia epla ad eundem. Absit aūt vt quicquaz de libris beatitudinis tue attingere audeā. Sufficit enī mihi mea probare z aliena non rapere. Gregor⁹ qz in epla ad innocentium affrice ꝓfectum de eius libris sic ait. Quod expositionem sancti iob vobis trāsmitti voluistis vestro studio congaudem⁹ Sed si delicioso cupitis pabulo saginari. beati augustini cōpatriote vestri opuscula legite. et ad comparatōnem illi⁹ similaginis nostrum furfurem nō queretis. Idem qz in registro sic ait Legitur q beatus augustinus nec cū sorore sua habitare ꝓsensit dicens. Que cum sorore mea sunt. sorores mee non sūt. Docti ergo viri cautela. magna nobis debet eē īstructio. In ꝓfatione qz ambrosiana sic legitur. Magnificentiā tuam in mortificatōne augustini adoramus. tua in omībus operante virtute. vt nullis promissis blandimentorū fallaciū vir tuo ignitus spū vinceretur. qa eum ita omni genere pietatis imbueras vt ipe tibi ara z sacrificiū et sacerdos eēt z templum. Beatus igitur prosper in tertio li. de vita contemplatiua sic de eo dicit. Sanct⁹ augustin⁹ epūs acer ingenio. suauis eloquio secularis literature peritus. in ecclesiasticis laboribus operosus. in quotidianis disputationibus clarus. in omni sua actōne compositus. in questionibus soluendis acutus in cōuincendis hereticis circūspectus. in expositione fidei nostre catholic⁹. in explanādis scḟpturis canonicis cautus. Bernard⁹ qz sic de eo scribit. Augustinus hic est validissimus malle⁹ hereticorū. Post hoc aūt cum barbara gens terrā illam occupasset. et sancta loca ꝓphanaret. fideles corpus augustini ceperunt. et ipūz in sardiniā transtulerunt. Transactis aūt ab ei⁹ obitu annis. cclxx. circa annos dñi. dccxviij. liprandus deuotus longobardoz rex audiēs sardiniā a saracenis depopulataz. solēnes illuc nuncios misit. vt doctoris sancti reliquias papiam deferrent. Qui magno ꝑcio dato corpus sancti augustini tulerūt. z ipm vsqz ianuā deportauerūt. Quod deuot⁹ rex audiens. vsqz ad ꝓdictam ciuitatez cū magno

gaudio eidem obuiauit et reuerenť excepit. Cū aūt mane vellēt corpus deducere. nullo modo de loco moueri potuit. donec rex votū emisit. q̄ si se inde duci pmitteret. ibidē in suo noīe eccīam fabricaret. Cū aūt votum fecisset. statim sine difficultate inde deductū ē. Rex aūt qđ vouerat impleuit. ⁊ ibidē in honorē sancti augustini eccīam ꝓstruxit. ¶ Idē miraculū die sequenti in quadā villa epat⁹ terdonensis q̄ dr casselle cōtigit. ⁊ eodē mō ibidē in honore sancti augustini eccīam fabricauit. Insup villā ipam cū omnib⁹ suis appenditijs ꝓcessit seruientib⁹ eccīe sancti aug̃. ppetuo possidendā. Quia vo rex viderat lācto cōplacere vt in suo noīe eccīa fieret vbi cū q̄m māsisset. ⁊ timens ne in alio loco q̄m vbi deliberaret locū sibi eligeret. in oī loco vbi dr nocte cū corpe hospitabať. in honore ipius eccīam ꝓstruebat. Sicq̄ cū magno gaudio papiā deducit. et in ecclesia sancti petri q̄ celū aureū dr honorifice collocať. ¶ Dolendinarius q̄dam in beatū augustinū specialem deuotōem habēs. cū q̄ndā infirmitatem q̄ dr flegma salsum in tibia patereť. beatum augustinū deuote in sui adiutorū inuocabat. Cui p visum sanct⁹ augustin⁹ apparuit. ⁊ tibiam manu palpans integre restituit sanitati. Qui excecat⁹ se liberatū inuenit. ⁊ dō et beato augustino grās reddidit. ¶ Quidam puer cū vicio lapidis p̄mereť. ⁊ de consilio medicorum incidi deberet. mater pueri mortis sibi timens piculum. beatū augustinū deuote in sui filij subsidiū inuocauit. Statimq̄ fusa orōne puer lapidē cū vrina emisit. et plenā sanitatem recepit. ¶ In monasterio qđ elemosina dr monach⁹ quidam i vigilia sancti augustini raptus in spū vidit nubem splendidā celitus elapsam. ⁊ sup nubem augustinū sedentē pontificalibus insignitū. cui⁹ oculi q̄si duo solis radij totā illaz ecclesiā illuminabāt. ⁊ odor inde nimius exalabat. ¶ Sanct⁹ q̄z bernardus dū quadam vice in matutinis existens aliq̄ntulū obdormisset. et de quodam tractatu augustini lectiones legerent. vidit quendā pulcerrimum iuuenem ibi stantē. de cui⁹ ore tantus inundantū aquarū impet⁹ exibat. q̄ totam illam ecclesiā videret replere. Qui augustinum ad esse non dubitauit. q̄ fonte doctrine totam ecclesiā irrigauit. ¶ Quidā sanctū augustinū valde diligens. monacho custodi corporis sancti augustini pecuniā magnam dedit. vt sibi sācti augustini digitū vnū daret. Ille accepta pecunia digitū cuiusdā mortui sericis inuolutū sibi tribuit. simulans eē digitū sancti augustini. Quem ille reuerenter accipiens semp deuotissime adorabat. ⁊ ori oculisq̄ apponēs crebro pectori astrigebat. Cui⁹ fidē de⁹ intuens. digito illo piecto vnū digitū sancti aug̃. tam mirabiliter q̄m miseri corditer sibi dedit. Qui cū repatriasset et multa ibi miracula fierēt. fama vsq̄ papiā delata est. Sed cū p̄dictus monachus assereret. q̄ cuiusdā mortui digitus ille eēt. sepulcrum aperuerūt. et vnum deesse de ei⁹ digitis inuenerūt. Unde abbas recognita monachum ab officio deposuit. et dire afflixit. ¶ Apud burgundiā in monasterio qđ dr fontanetū erat quidā monach⁹ hugo noīe sancto aug̃. valde deuotus. q̄ in ei⁹ scptis mirō desiderio pascebať. quē etiā crebra supplicatōe rogauerat. vt ipm ex hac luce migrare non sineret. nisi in die sue sacratissime solennitatis. Ipse igiť. xv. die ante festū eiusdē sic cepit duris febribus estuare. vt i vigilia ipius sup humū tanq̄m moriens poneret. Et ecce plures decori ac fulgentes viri amicti albis eccīam dicti monasterij ꝓcessionaliter intrauerūt. quos sequebať q̄dam reuerendus pontificalib⁹ insignitus. Quidā aūt monach⁹ in ecclesia ꝓsistens hoc videns obstupuit. et quinam essent. vel q̄ pergerent inquisiuit. Cui vnus eor dixit q̄ sanct⁹ augustin⁹ eēt cum suis canonicis. q̄ ad deuotū suū morientem pgeret. vt ei⁹ aiam a regnū glie deportaret. Post hanc illa reuerenda pcessio ad infirmariam ingredit. Ubi cū aliq̄ndiu māsisset. sancta illa aia a carne soluta est. quā dulcis amic⁹ ⁊ ab hostū insidijs securā reddidit. ⁊ ad celi gaudia introduxit. ¶ Legit q̄m q̄ dū adhuc aug̃. in carne viueret et q̄dam relegeret ante se transire vidit demonē libr̄ū humeris baiulantē. Quia ab eo ꝓtinus adiurať. vt q̄ ibi scpta lateant sibi pandat. Qui pctā hoium ibidē

esse asserit scripta. que vndecūqz collegit et in eo reposuit. ¶ Horqz ei pcepit vt si aliqd suoz peccatoz ibi scriptū retineret sibi legē/ dum ꝓtinuo manifestet. Ostenso aūt loco nihil aūg. ibi scriptum reperit. nisi q quadā vice completoz̄ ex obliuione dimisit. ¶ Dre/ cipiensqz dyabolo vt suū pstolaret aduētū. ecclīam est ingressus. z completoz̄um deuo te dixit. z solitas oz̄ones complete pegit. ¶ Re uersusqz dixit ei. vt pdictum locū sibi ostēde ret iterū relegendū. Qui dum crebro reuol/ ueret et tandem locū vacuum reperisset. ira tus dixit. Turpiter me decepisti. penitet me q libr̄ū meū tibi ostendi. quia peccatū tuum oz̄ationū tuarū virtute delesti. Et his dictis confusus euanuit. ¶ Cum quedaz mulier a quibusdam malicios̄is iniuriā pa teretur. illa ad beatum augustinum accessit vt sup hoc ei⁹ consiliū implozaret. Que cuz ipm studentem inuenisset. et eum reuerēter salutasset. ille nec ad eam respexit. nec quicqz sibi respondit. Cogitās illa ne forte ob nimi/ am sanctitatem in faciem mulieris nollet in tendere. propius accessit et negociū diligen ter exposuit. Sed ille nec se ad eam conuer/ tit. nec resp̄sum aliquod sibi dedit. Ideoqz illa cum tristicia magna recessit. Altera au tem die cum augustin⁹ missam celebraret. z dicta mulier interesset. post eleuatōnem coz poris rapta in spū vidit se positam ante tri/ bunal sanctissime trinitatis. Ubi vidit au/ gustinū facie inclinata de trinitatis gl̄a attē tissime et sublimissime disputantez. Factaqz est vox ad eam dicens. Cum ad augustinuz iusti. ille sic de trinitatis gloria attentissime disputabat. et ideo q tibi fueris penitus non aduertit. Sed ad eum secure redeas quia z eum clementem inuenies z consiliū salubre reperies. Quod cum fecisset augustinus be nigne eam audiuit et consiliū salubre dona uit. ¶ Fertur quoqz q dum quidaz vir san ctus in spū raptus sanctos in gloria conspe xisset. z beatum augustinū minime vidisset. quendā de sanctis vbi nam augustinus eēt pcunctatus est. Qui rñdit. Augustinus re sidet in excelsis. vbi disputat de gl̄a excellētis sime trinitatis. ¶ Cum quidā papienses a marchione malaspine in carcere detineren tur. ab eis omīs potus penitus est iter dict⁹. vt posset ab eis magna pecunia extorqueri. Unde pleriqz iam spiritū exalabant. quidā vero vrinam bibebant. At quidā iuuenis i ter eos q in beatum augustinū magnaz de uotionem habebat. ipm in sui adiutoriū in uocauit. Tunc circa noctis mediū sanctus augustinus predicto adolescenti apparuit. et q manū eius dextram apprehendēs vsqz ad flumen graueloni ipm deduxit. ibiqz cuz folio vitis in aqua madefacto sic ei⁹ linguā refrigerauit. vt qui iam vrinam bibere cupi erat. de potu nectaris non curaret. ¶ Dre positus cuiusdam eccīe in beatum augusti nū magnam deuotionē habens. cum p tres annos grauem infirmitatē incurrisset. ita vt de lecto surgere non valeret. aduenīente solē nitate sancti augustini cū iam in vigilia ad vesperas pulsaret. ad rogandū sanctum au gustinum tota deuotōne se contulit. Cui in albis augustinus apparens eidez ter citato proprio noīe dixit. Ecce assum totiens ad te inuocatus. Surge cito et celebra mihi offi cium vespertinū. Qui sanus surgens cūctis stupentibus eccīam intrauit. z officium de uote pegit. ¶ Cum cuidam pastori seuū vl cus inter scapulas oztum eēt adeo morbus inualuit. vt iam totis eēt viribus destitut⁹. Qui dum ad sanctum augustinum preces emitteret. eidez augustinus in visu apparuit et sup locum infirmuz manum apponens p fecte eum sanauit. Idem q̄z vir pcedēte tem pore oculoz lumīe ē ꝓuatus. Qui cum san ctum augustinū sedule inuocaret. quadam die circa meridiem eidez apparuit. et oculos manibus suis tergens. pristinā sibi sanitatē restituit. ¶ Circa annū dñi. dcccc.xij. viri quidā grauiter infirmi numero plusqz xl. de germania et gallia romam ibant ad li mina apostoloz visitanda. Quoz quidaz scamnis in terra curui se vehentes. alij cum baculis se sustētātes. alij ꝓuati oculis post alios se trahentes. alij ꝓtractas man⁹ et pe des habentes pgebant. Qui montes trāseū tes ad locū qui dr carbonaria peruenerunt Cū aūt pene ad locū q̄ cana dr aduenissent.

qui trib⁹ milibus a papia distat. sctūs aug̃. pontificalib⁹ indut⁹ de quadā eccīa ī bono/re sanctoꝝ cosme ⁊ damiani ꝯstructa exiēs. eisdē apparuit. eosq3 salutās q̊ tenderent re/quisiuit. Qui cū ei q̊ tenderent respōdissent adiecit. Ite papiam. et de cenobio sancti pe/tri quod d̄r celū aureū interrogate. ⁊ ibi mi sericordiā habebitis quā optatis. Qui cū eū de noīe suo interrogassent ait. Ego sum augustin⁹ quondā yponensis ciuitatis ep̄s Statimq3 ab oculis eoꝝ euanuit. Illi autē papiā ꝑgentes. cū ad dictū monasteriū per uenissent. et ibi corp⁹ sancti augustini requi escere didicissent. ceperūt oēs voces leuare ac vnanimiter cōclamare. Sancte augusti ne adiuua nos. Ad quoꝝ clamores ciues ⁊ monachi excitati. ad taꝫ grande spectaculū confluebant. Et ecce ex neruoꝝ distensione sanguis multus cepit effluere. ita vt ab ītro itu cenobij vsq3 ad tumbā sancti augustini tota terra sanguine videret̄ respersa. Cū aūt ad sepulcrū sancti augustini venissent. oēs sanitati sunt integre restituti. ac si nulla ī eo/rū corpib⁹ lesio extitisset. Cepit extunc fama sancti augustini crebrescere. et multitudo lā guentiū ad ei⁹ tumulū aduentare. Qui oēs sanitatis bn̄ficia reportantes. sue salutis pi gnora relinquebant. Factūq3 est vt tanta p̄/dictoꝝ pignoꝝ fuerit multitudo vt inde to/tum oratoriū sancti augustini et portic⁹ ple na eēnt. ita vt eūdi et redeūdi impedimentū nō modicū generaret. Quapropter mona chi necessitate cōpulsi. ea inde remoueri fece rūt. Notandū ꝙ cū tria sint q̄ a munda nis hoīb⁹ appetunt̄. scilꝫ diuitie. delicie. et ho nores. vir iste sanct⁹ tante ꝑfectiōis extitit. ꝙ ip̄e diuitias cōtempsit. honores respuit. vo luptates abhorruit. Qd̄ enī diuitias cōtem pserit. ip̄e testat̄ in libro soliloquioruꝫ. vbi ra tio interrogat eū dicēs. Diuitias nullas cu pis. Et respondet aug̃. Hoc q̄dem nec nunc p̄mū. Nam cum. xxx. annos agam. xiiij. fere anni sunt ex quo ista cupe destiti. nec aliud ī his p̄ter necessariū victū cogitaui. Prorsus vnus ciceronis liber mihi facile ꝑsuasit. nul lo modo appetendas eē diuitias. Q3 autem honores respuerit. in eodem libro testat̄. vbi ratio eū interrogat dicens. Quid honores. Et respondet augustin⁹. Fateor eos modo ac pene his diebus cupere destiti. Volupta tes q̊3 et delicias ꝯtempsit. et q̄ntum ad con cubitū et q̄ntum ad gustum. Quantum ad p̄mū interrogat eū ratio dicens in eodem li bro. Quid vxor. Nonne te delectat pulcra. pudica. morigerata. diues. p̄sertim si certus sis nihil ex ea te molestie eē passurum. Et re spondet augustin⁹ dicens. Quantū libet ve lis eā depingere atq3 cumulare bonis omī bus nil mihi tam fugiendū esse q̄3 ꝯcubituꝫ decreui. Cui ratio. Non ego quero q̄d decre ueris. sed vtrū ad hoc alliceris. Et respōdet augustinus. Prorsus nihil in hmōi quero. nihil desidero. etiā cū onere horrore et asper natione talia recordor. Quantū ad secūduꝫ interrogat eum ratio dicens Quid de cibis Et respondet augustinus. Siue de cibo et potu. siue de balneis. ceteraq3 corporis vo luptate nihil interroges. tantum ab ea peto quantum in valitudinis opem conferri po test.

CXX

De decollatione sancti iohā nis baptiste.

Decollatio sācti io hānis baptiste q̄ttuor de causis in stituta fuisse videt̄ sicut in libro mitrali de of ficio inuenit̄. Primo ꝓpter ei⁹ decollatōem Scd̄o ꝓpter ossiū ip̄i⁹ ꝯcrematōem ⁊ colle ctionē. Tertio ꝓpter capitis ip̄i⁹ inuentionē Quarto ꝓpter digiti ip̄i⁹ trāslationē ⁊ eccīe dedicationē. Et s̄m h̄ festū istud a q̄busdam diuersimode noīat̄. scꝫ decollatio. collectio. ī uentio. ⁊ dedicatio. Primo igit̄ celebrat̄ h̄ festū ꝓpter ip̄i⁹ decollatōem. q̄ q̄dez h̄ mō facta ē. Nam vt habet̄ in historia scolastica herodes antipas fili⁹ magni herodis romā ꝓficiscens. ⁊ ꝑfrēm suū philippū trāsitum fa ciens. cū herodiade vxore philippi. ⁊ s̄m iose phū sorore herodis agrippe. secreto pepigit ꝙ in reditu suo vxorē repudiaret. ⁊ ip̄aꝫ ī cō iugē duceret. Qd̄ vxorē suā scilꝫ filiā arethe regis damascenoꝝ minime latuit. ⁊ ideo nō expectato viri reditu ad p̄rēꝫ q̄3 toti⁹ festina

uit. Rediẽs aũt herodes herodiadẽ philip
po abstulit. et aretham regẽ ⁊ Rodẽ agrippã
et philippũ in sui inimiciciã ꝯcitauit. Iohes
aũt eũ de R arguebat. quoniã ꝑm legẽ quaꝫ
receperat frĩs sui vxorẽ ipo viuẽte sibi mĩme
habere licebat. Uidens herodes ꝙ iohãnes
tam dire eum sup hoc redargueret. et q̃a ob
p̃dicatõem ⁊ baptismũ ꝑm iosephũ magnũ
ꝓplm ꝯgregaret. ip̃um in carcere vinculauit
vxori placere cupiens ⁊ ꝓpli subseq̃ntis iohã
neꝫ dispendiũ ꝑtimescẽs. Ip̃m aũt occidere
voluit sed ꝓplm timuit. Besiderãtes aũt he-
rodias pariter ⁊ herodes occasionẽ aliquã
inuenire vt iohannẽ occidere possent. uidẽt
ĩter se secreto ꝯdixisse. vt herodes natalis sui
diẽ corã p̃mis galilee suisqꝫ p̃ncipib⁹ celebra
ret. et puelle saltanti filie herodiadis quicq̃d
petierit se sibi daturum iuramẽto firmaret.
et ip̃a caput iohannis petente. illud sibi ꝓpt̃
iuramentũ factũ eũ tribuere oporteret. sꝫ de
iuramẽto facto se ꝯtristari simularet. Q,
enĩ hanc versutiã et simulationeꝫ habuerit.
videt̃ innui in hi. sco. vbi sic d̃r. Credibile est
ꝙ herodes cũ vxore de nece iohannis sub ta
li occasione facienda p̃us secreto tractaue-
rit. Iteꝫ hieronim⁹ in glo. Ideo forte iurauit
vt occasionẽ inueniret occidẽdi. Nam si illa
patris aut matris interitũ postulasset hero
des nõ vtiqꝫ ꝯsensisset. Ordinato igit̃ cõui-
uio puella adest. coraꝫ omnib⁹ saltat. placet
cunctis. Se sibi q̃cquid petierit daturuꝫ rex
iurat. A matre p̃monita. caput iohãnis ex-
postulat. Sed versipellis herodes propter
iusiurandũ se ꝯtristatũ simulauit. eo ꝙ vt di
cit raban⁹ temere iurassꝫ q̃d eũ facere opor
teret. Sed tristiciã p̃ferebat in facie cum leti
ciã haberet in mente. Excusat scel⁹ iuramen
to. vt sub occasione pietatis impi⁹ fieret. Igi
tur spiculator mittit̃. caput iohis p̃sciditur.
puelle dat̃. et a puella matri adultere p̃senta
tur. Augustin⁹ occasione h⁹ iuratõnis nar
rat in sermone q̃dam quẽ fecit in decollatio
ne iohis baptiste tale exemplũ B Fuit
q̃dam homo innocens ⁊ fidelis a q̃ audiui
q̃d narro. Cum enĩ q̃dam sibi negasset q̃d ei
accõmodauerat vel q̃d sibi debebat̃. cõmo
tus ille ꝓuocauit eũ ad iusiurandũ. Ille igi-
tur iurauit. iste ꝑdidit. Uidebat ergo in ip̃a
nocte se ad iudicẽ raptũ fuisse. ⁊ ab eo ĩterro
gatũ fuisse his verbis. Quare ꝓuocasti ho
minẽ ad iuratõnem quẽ sciebas falsũ esse iu
raturũ. Respondit ille. Negauit mihi rẽ me
am. Et iudex. Meli⁹ erat vt rem tuã ꝑderes
q̃ꝫ vt aĩam illi⁹ falsa iuratõe ꝑimeres. Pro
stratus igit̃ tam grauiter cedi iussus ẽ. vt in
dorso euigilãtis plagarũ vestigia appareret̃
Sed indultũ est ei postq̃ꝫ emendat⁹ ẽ. Hec
aug̃. In hac ãt die iohannes decollat⁹ nõ
est. sed circa dies azimorũ ãno p̃cedente pas
sionẽ xp̃i. Oportuit ergo vt ꝓpter dominica
sacramenta minor cederet maiori. Hic excla
mat iohes chrisostomus dicens. Iohes sca
la virtutum. magisteriũ vite. sanctitatis for
ma. norma iusticie. v̄ginitatis speculũ. pudi
cicie titul⁹. castitatis exemplũ. penitẽtie via.
peccatoꝝ venia. fidei disciplina. Iohannes
maior hoĩe. par angelis. legis summa. euan
gelij sanctio. apostoloꝝ vox. silentiũ ꝓpheta
rũ. lucerna mũdi. p̃cursor iudicis. toti⁹ medi
us trinitatis. Et R tant⁹ datur incestuose. tra
dit̃ adultere. addicit̃ saltatrici. Herodes
ãt impunit⁹ non abijt. sꝫ exilio dãnatus fuit
Nam sicut habet̃ in hi. sco. alter herodes scꝫ
agrippa cũ esset vir strenu⁹ sꝫ paup. p̃ nimia
pauptate desperãs. q̃ndam turrim intrauit
vt ibidẽ se fame afficiens moreret̃. Qd̃ cum
herodias soror sua audisset. viro suo scꝫ he
rodi antipe tetrarche supplicauit. vt eũ inde
educeret ⁊ sibi necessaria mĩstraret. Quod
cũ fecisset. ⁊ ambo inuicẽ epularent̃. herodes
tetrarcha vino incaluit. et herodi agrippe be
neficia q̃ sibi ꝯtulerat improperare cepit. Ex
R ille vehemẽter doluit. ⁊ romã ꝓficiscẽs. in
tantũ a gayo cesare in grãm est receptus. vt
ei duas tetrarchias. s. lisanie ⁊ abiline tribue
ret. ⁊ regẽ in iudeã imposito dyademate de
stinaret. Uidens herodias ꝙ frater eius ha
beret nomẽ regis. viro suo molestis p̃cibus
insistebat vt romã ꝑgeret ⁊ sibi nomẽ regiũ
comparet. Ille v̄o cũ multis diuitijs abun
daret acquiescere nolebat. magis diligens
ociũ q̃ꝫ honorẽ laboriosũ. Tandeꝫ deuictus
vxoris p̃cib⁹ romã cũ ip̃a ꝑrexit. Qd̃ agrip
pa intelligẽs. cesari lr̃as destinauit. ꝙ Rodes

cũ rege parthoꝝ amicicias firmauerit. et ro
mano imperio voluerit rebellare. Et ĩ argu
mentũ huiꝰ rei significauit ei ꝙ in ciuitatibꝰ
suis habebat arma q̃ sufficerẽt. lxx. milibꝰ ar
matoꝝ. Lecta ãt epl̃a gayus q̃i aliũde incipi
ens herodẽ de statu suo ĩterrogauit. ⁊ inter
cetera vtrũ tanta copia armoꝝ eẽt in vrbibꝰ
q̃ntuꝫ ipe audierat requisiuit. Qd̃ ille mini
me negauit. Tũc gayus verũ eẽ credens q̃d
herodes agrippa scp̃sit. ip̃m in exiliuꝫ relega
uit. Vxori aũt eꝰ q̃ erat soror herodis agrip
pe quẽ maxime diligebat ptãtem tribuit vt
in terrã suã rediret. Ipa aũt virũ suũ voluit
comitari dicẽs. ꝙ illũ cui cõmunicauerat ĩ
ꝓsperis nõ derelinqueret ĩ aduersis. Lugdu
nũ igit̃ deportati fuerũt. ⁊ ibi vitã miserabili
ter finiert̃. Hec in histo. sco. C Secũdo
ꝓpter ossiũ ip̃iꝰ ꝯcrematõem ⁊ collectiõeꝫ q̃
ipa die ꝑm q̃sdam fuerũt ꝯcremata. ⁊ a fide
libꝰ ex ꝑte collecta. Vñ q̃i secundũ martiriũ
patit̃ qñ ipe in suis ossibꝰ cõcremat̃. Et ideo
eccĩa tanq̃ꝫ ꝑm eiꝰ martiriũ festũ ꝫ celebrat.
Sic̃ enĩ legit̃ in. xij. libro historie scolastice l̃
ecclesiastice. cũ discipuli iohannis corpꝰ eiꝰ
apud sebasten vrbẽ palestine inter heliseũ ⁊
abdiam sepelissent. et ad eiꝰ tumuluꝫ multa
miracula fierẽt. iubẽte iuliano apostata. gẽ
tiles eꝰ ossa sparserũt. ⁊ cũ miracula nõ cessa
rent. post collecta ⁊ igne ꝯcremata. in pulue
rẽ redegerũt. ⁊ ꝑ agros ventilauerũt. sicut d̃r
in historia scolastica et eccĩastica. Beda
v̓o dicit in cronicis. ꝙ ipa ossa collecta latiꝰ
sparserũt. et sic secundũ martiriũ q̃dammõ
passus videt̃. Hoc q̃daꝫ rep̃sentant nescien
tes dum in eiꝰ natiuitate ossa vndecũq̃ col
lecta ꝯcremant. Dum aũt ad ꝯcremanduꝫ
colligerent̃ vt habet̃ in hi. sco. ⁊ beda testat̃. q̃
dam monachi a hierosolimis veniẽtes latẽ
ter colligentibꝰ se miscuerũt. ⁊ magnã eorũ
ꝑtem tulert̃. Ipa q̃ꝫ ossa ad philippũ hieroso
limitanũ ep̃m d̃tulert̃. q̃ ea postmodũ atha
nasio alexãdrino ep̃o misit. Postmodũ v̓o
theophilꝰ eiusdẽ vrbis ep̃s ea ĩ tẽplo serapis
a sordibꝰ purgato reposuit. ⁊ ĩ honorẽ sãcti
ioh̃is basilicã ꝯsecrauit. Hec beda et hi. sco.
Nũc ãt apud ianuã deuote colũt̃. sic̃ alexan
der tertiꝰ. et innocẽtiꝰ. iiij. rei v̓itate cognita
suis p̓uilegijs approbarũt. Sic̃ ãt herodes
q̃ eiꝰ caput amputari fecit suoꝝ sceleꝝ penã
ꝑtulit. sic ⁊ iulianũ apostatã q̃ eiꝰ ossa cõbu
ri iussit vltio diuina ꝑcussit. De cuiꝰ ꝑcussio
ne habet̃ in historia sancti iuliani. q̃ ẽ post cõ
uersionẽ sancti pauli. B De huiꝰ aũt
iuliani apostate origine impio crudelitate ⁊
morte in historia triptita plenius edocetur
Constantius nãq̃ꝫ frater magni cõstantini
ex eodem patre. duos habuit filios. s. gallũ ⁊
iulianũ. Mortuo ãt cõstantino. cõstantius
eiꝰ filiꝰ gallũ cesarem fecit. quẽ tñ postmodũ
interfecit. At iulianꝰ metuens monachꝰ ef
fectus est. Cepitq̃ꝫ magos ꝯsulere si posset
adhuc ad imperiũ ꝑuenire. Post ꝫ constã
tius iulianũ cesareꝫ fecit. et ad gallias misit.
vbi victorias multas exercuit. Corona aũt
laurea inter duas colũnas dependens ru
pto funiculo sup caput eiꝰ inde transeuntis
decidit. eũq̃ꝫ aptissime coronauit. cũctis cla
mantibꝰ q̃ imperij signũ eẽt. Cũq̃ꝫ a militi
bus appellaret̃ augustꝰ. ⁊ corona cũ qua co
ronaret̃ ibidem deesset. vnus torquem queꝫ
habebat ĩ collo. iuliani capiti imposuit. et sic
ab eis imꝑator est effectus. Tunc figmentũ
christianitatis q̃d habebat abiecit. ⁊ templa
ydoloꝝ aperiens. et eis sacrificans. se paga
noꝝ pontificẽ noĩabat. et signum crucis vbi
q̃ꝫ destruebat. Quadam vice ros sup eius
vestimenta ceterorũq̃ꝫ q̃ cum eo erant ceci
dit. et gutta quelibet se in crucis signaculuꝫ
transformauit. Volens ãt cõplacere oĩbus
mortuo constantio voluit vt vnusq̃sq̃ꝫ cui
vellet ritui deseruiret. ac de curia sua eunu
chos tonsores ⁊ coq̃s fugauit. Eunuchos q̃
dem. q̃ vxor eiꝰ obierat post quã aliaꝫ non
duxerat. Coquos q̃ cibis simplicioribꝰ vte
ret̃. Tonsores aũt q̃ vnꝰ inq̃t sufficit multis
Multos libros dictauit in quibus omnes
ante se p̃ncipes lacerauit. Vt ergo coquos
atq̃ꝫ tonsores expelleret opus ph̃i nõ tñ im
peratoris egit. Vt aũt detraheret atq̃ꝫ lau
daret neq̃ꝫ ph̃i neq̃ꝫ imꝑatoris fuit. Dũ ali
quando iulianus ydolis sacrificaret. ĩ visce
ribus pecudis immolati signaculuꝫ crucis
corona circũdatum eideꝫ ostensum est. Qd̃
ministri videntes timuerunt. interpretãtes

crucis futuraz vnitatem victoriã et intermi/ nabilitatez. Quos iulianꝰ ꝓfortans aut boc eẽ signum xp̃iani dogmatis coercendi. nec vltra circulũ dilatãdi. ¶ Bum constãtino/ polim fortune iulianus sacrificaret. maris epus calcidonie q̃ p senectute lumen amise/ rat. ad eum accedens ipum impium et apo statam appellauit. Cui iulianꝰ ait. Neqz ga/ lileus tuus potuit te curare. Et ille. Be boc gratias ago deo meo qz ideo lumine me pri uauit. ne te videã pietate nudatum. Julianꝰ aũt nil aliud respondens abscessit. ¶ Apud antiochiã vasa sancta et pallia colligens z̃ terra proiiciens sup ea sedit. et ignominiaz addidit. Qorqz in locis illis adeo ẽ pcussꝰ vt inde vermes scaturirent et carnes corro derent. a qua passione quousqz vixit libera ri non potuit. E ¶ Julianus q̃z p̃fectus dum ad p̃ceptum impatoris ecclesiaruz va sa abstulisset. sup ea mingens ait. Ecce ĩ qui bus' pasis marie filio ministratur. Cui repẽ te os versum est in anũ et egestiõis organũ est factum. ¶ Bum apostata iulianus for tune templum intraret. et ministri templi aqua vt mundarentur ingrediẽtes aspergerent. valentinianꝰ aspersionis guttã vidit in clamide. et indignatus pugno pcussit minis trum dicens se maculatum potiꝰ q̃z purga tum. Quod videns imperator iussit eum ĩ custodiam rediꝯ. et ad beremum destinari Erat eĩ christianꝰ. q̃ p mercede merut post modũ ad imperiũ sublimari. In odium q̃z xp̃ianoz iulianꝰ templũ iudeoz iussit repa rari. ipis iudeis sumptus largissime submi nistrans. Sed dum maximam cementi co piam subministrassent. subito ventus maxi mus veniens totã disperdit. Beinde tremo tus maximꝰ est effectꝰ. Postmodũ ignis a fundamentis egrediens plurimos ꝓcrema uit. Ellia vo die signũ crucis ĩ celo apparuit. et iudeoz̃ vestes nigro colore crucis signa culo sũt implete. Cũ ad persas vadẽs tesi fontẽ venisset et regem obsideret. rex sue pa trie ptem obtulit si ab eo discederet. Ille aũt nullatenus acquieuit. putabat enim p̃m pita goze platonisqz sniaz ex mutatiõe corporuz alexandri aiam possidere. aut potiꝰ eẽ in alio corpore alius alexander. Sz iaculũ repente discurrẽs eiꝰ lateri ẽ infixuz. q̃ vulnere termi nũ vite suscepit. Qui vo intulit acteꝰ igno rat. sed alij q̃ndã inuisibilũ ℞ intulisse ferũt. alij vnũ pastorem ysmahelitarũ. alij militez fame et itinere fatigatũ. Sed sive bõ sive an gelus fuerit. palã ẽ qz diuinis iussionibꝰ mi nistrauit. Calixtꝰ ãt eiꝰ familiaris dicit eum a demõe fuisse pcussũ. Hec ĩ bistoria triptita

F ¶ Tertio ꝓpter ipi capitis inuentõez Nam hac die vt aiunt caput eiꝰ repertũ est. Sicut enĩ dicit in libro. xj. bistorie eccliastice. iobanes in castello arabie dicto macheron ta fuit vinctus z̃ capite truncatus. Herodi as aũt caput iobannis hierusalẽ fecit deferri. et iuxta herodis habitaculuz caute sepeli ri timens ne ꝓpheta resurgeret si cũ corpore caput sepultũ fuisset. ¶ Tempe vo marcia ni pncipis vt habet ĩ bistoria sco. q̃ cepit an no dñi. cccliij. iobes caput suũ duobꝰ mona chis q̃ hierosolimã venerãt reuelauit. Qui ad palaciũ qõ herodis fuerat pperantes ca put eiꝰ inuenerũt saccis cilicinis inuolutuz. vestibꝰ estimo quibꝰ in deserto fuerat obuo lutus. Qui dum cũ p̃dicto capite ad ppa re mearẽt. q̃dam emisse ne ciuitatis figulꝰ pau pertatẽ fugiens comitez se eisdem exhibuit. Hic dum perã sibi creditã cum sacro capite portaret. admonitꝰ nocte a sancto iobanne ipos fugiens emissenam vibem cum ipo ca pite est ingressus. Ibiqz q̃z diu vixit in q̃dam specu sanctũ caput venerans psperitatẽ nõ modicam assecutus est. Moriens ãt illud sorori sue sub fide reuelauit. z̃ p̃m eũdẽ mo dũ sibi inuicez successores. ¶ Post mltum vero temporis sancto marcello monacho in eodem specu degenti beatꝰ iobannes ca put suũ boc modo reuelauit. Videbat enim sibi dormienti q̃ multe turbe psallentes ice derent ac dicerent. Ecce sanctus iobes bapti sta venit. Beinde vidit beatũ iobannẽ quez vnꝰ a dextris aliꝰ a sinistris ducebat. Omẽsqz ad eum accedentes ab eo benedicebãtur Ad quem cum marcellus accessisset. et eius pedibus se prostrauisset. eleuans eum z̃ per mentum apprehendens dedit ei osculum pa cis. Tũc marcellus interrogauit eũ dicens.

Bñe mi vnde ad nos veniſti. Et ille ō ſeba-
ſte veni. Cū igit excitat⁹ fuiſſet. et de hac viſi
one plurimū miraret. q̄dam alia nocte cum
dormiret q̄dā ad eū veniēs ipm excitauit.
Et ecce dū excitat⁹ fuiſſz. vidit ſtellā fulgētez
in oſtio cellule reſidere. Quā ſurgēs cū pal-
pare vellet ſubito in aliā ptem ſe tranſtulit.
Ille āt cepit abire poſt ſtellā. q̄ſq; ſtella ſte
tit in loco vbi erat caput iohīs baptiſte Ubi
fodiēs reperit vnā et in ea ſanctū thеſaurū.
Quidā āt cū nō crederet manū ad ydriam
miſit. Sz ſtatim man⁹ exaruit z ydrie adhe-
ſit. Orantib⁹ āt ſocijs manū extraxit. ſz inua
lida remāſit. Apparuit āt eidē iohēs dicens
Cū caput meū in eccīa ponet. ydriā ptiges
z ſanitatē recipies. Qđ z fecit z ſanitatē inte-
grā recepit. Hoc āt cū marcell⁹ iuliano eiuſ
dē vrbis epo indicaſſet. ab eis ē eleuatum. z i
vrbē delatū. Ex q̄ tpe cepit in eadē vrbe decol
latio iohīs celebrari ipſa die vt arbitramur
ſic ō in hiſco. q̄ caput ē inuētū ſiue eleuatuz
Quod poſtmodū cōſtātinopolim ē trāſla
tū. Gam ſic ō in hiſtoria triptita.
cū valens impator iuſſiſſet ſacrū caput i ve-
hiculo poni. et cōſtātinopolim trāſferri. cuz
circa calcedoniā veniſſet. vehiculū nullate-
nus trahi poterat q̄ntūcunqz boues ſtimu
lis vrgerent. ideoqz ipm ibidē deponere ſūt
coacti. Sed cū poſtea theodoſi⁹ ipm inde
auferre vellet. z q̄ndā matronā vginē cuſto-
die capitis deputatā reperiſſz ibidē rogauit
eā vt ſibi auferre dimitteret ſacz caput. Illa
āt ꝓſenſit. credēs q̄ ſic tpe valentis ita etiaz
et nūc nō pmitteret ſe auferri. Tūc deuotus
impator purpura caput amplectens ꝓſtan
tinopolim trāſtulit. et ibi pulcerrimā eccīaz
edificauit. Hec i hiſtoria triptita. Et ide gal-
lias apud pictauiā regnāte pipino poſtmo
dū ē tranſlatū. vbi ei⁹ meritis multi mortui
ſūt reſuſcitati. Et ſic punit⁹ eſt herodes q̄
iohēm decollauit. z iulian⁹ apoſtata q̄ eius
oſſa cōbuſſit. ſic z herodias punita eſt. q̄ pu
elle vt caput peteret ſuggeſſit. z ipa puella q̄
ꝫ petijt. Quidā ei dicūt q̄ herodias i exiliuz
dānata nō ē necibi defūcta. ſz cū caput iohā
nis in manib⁹ teneret z eidē gaudens pluri
mū inſultaret. diuino nutu caput ipm in e⁹
faciē inſufflauit et illa ptin⁹ expirauit. Hoc
q̄dem vulgariter ō. Sed qđ ſuperi⁹ dictuz
eſt q̄ in exilio cū herode miſerabiliter ꝓſum
pta fuerit. ſancti tradūt i cronicis. z ſic tenen
dū videt. Filia vō ei⁹ cū ſup glaciē deambu-
laret. ſub ea glacies reſoluit. z ipſa in aq̄s cō
tinuo ꝓfocat. In cronica vō q̄daz ō q̄ terra
ipam viuā deglutiuit. qđ pōt itelligi ſicut ō
egiptijs in mari rubro ꝓfocatis ō. Deuora-
uit eos terra. Quarto ꝓpter digni
ipi⁹ tranſlationē z eccīe dedicatōez. Digni⁹
enī ſuus q̄ dñm oſtendit vt ferē cōburi non
potuit. Vñ ipe dign⁹ a ꝓdictis monachis ē
repert⁹. quē poſtmodū vt haberē in hiſcolaſ.
ſancta tecla inter alpes attulit. et in eccleſia
ſancti Maximi collocauit. Hocetiam te-
ſtat iohannes beleth dicens. q̄ ꝓdicta ſancta
tecla digitū q̄ cōburi nō potuit de vltra par
tib⁹ marinis i normāniā attulit. z ibi in ho-
nore ſancti iohīs eccīaz fabricauit. quā eccle
ſiā vt ibidē dicit q̄dam hac die dedicatā fuiſ
ſe aſſerūt. Vñ a dño papa ſtatutuz fuit. vt ꝫ
dies ptotū mundū celebris haberē Apō
mariennā vrbē gallie matrona q̄dā iohanni
baptiſte valde deuota deū inſtāti⁹ exorabat
vt ſibi de reliquijs ſcti iohīs aliq̄n aliq̄d do-
naret. Cū āt orando nihil ꝓficere ſe videret.
ſūpta de deo fiducia iuramento ſe aſtrinxit
q̄d acten⁹ non comederet donec q̄ petebat
acciperet. Cū āt die⁹ aliquib⁹ ieiunaſſz po-
licē ſup altare miri candoris vidit. et deī do-
nū leta ſuſcepit. Tres aūt epi illuc accurren-
tes. cū quilibet de illo police ptem vellz acci
pere. tres ſanguinis guttas ſtillare i lintheo
ſuppoſito ſtupuerē. et ſinguli ſingulas ſe me
ruiſſe letati ſūt. Theodolina regina lon
gobardoz medoene iuxta mediolanū nobi
lem eccīam in honore ſancti iohīs baptiſte
ꝓſtruxit z ditauit. Ꝓcedente tpe vt teſtat
paulus in hiſtoria longobardoz. conſtanti
nus qui z conſtans impator volens ytaliā
a longobardis eripere. a quodam ſancto vi
ro qui ſpiritum ꝓphetie habuit de exitu bel
li conſuluit. Qui nocte oratōni vacans ma
ne reſpondit. Iohanni eccleſiam regina cō-
ſtruxit. z ipe p lōgobardis ꝓtinue intercedit
et ideo ſuperari nō poſſunt. Veniet tñ temp⁹

quo loc⁹ ille despiciet̄. et tūc supabūt̄. Quod tpe karoli fuit impletū. Vir q̄dā magne v̄tutis vt ait grego. in dyalogo noīe sāctul⁹ cū q̄ndaz dyaconū a longobardis captū in sua custodia tali ꝯditōe recepissz. vt si fugerz ipe ꝑ eo capitalē sn̄iaz subiret. coegit p̄dict⁹ sanctul⁹ ip̄m dyaconē vt fugeret et se liberaret. Quapropter p̄dict⁹ sanctul⁹ ad decollādū adducit̄. et ad h̄ fortissim⁹ spiculator eligit̄. d̄ q̄ dubiū nō erat q̄n vno ictu caput ei⁹ absciderет. Extensoqz collo cum carnifex forti annisu brachiū cū ense in altū leuasset. ille ꝑtinus ait. Sancte iohannes suscipe illum Statimqz brachiū ꝑcussoris irriguit. et erecto in celo gladio inflexibile remansit. Prestitoqz iuramento ꝙ de cetero nullū xp̄ianū feriret. vir dei ꝑ eo orauit. et brachiuz statim deposuit.

CXXI A
De sanctis Felice presbytero et Adaucto.

Felix p̄sbiter et frater su⁹ sil̄r noīe felix et p̄sbyter dyocleciano ⁊ maximiano oblati sunt. Quoꝝ senior cū ad templū serapis vt ibidez sacrificaret adduct⁹ eēt. insufflauit in faciez statue ⁊ ꝑtinus cecidit. Duct⁹ similit̄ ad statuā mercurij pariter insufflauit ⁊ ꝑtin⁹ statua cecidit. Duct⁹ tertio ad simulacrū dyane similiter fecit. Tortus igit̄ ī eculeo. duct⁹ est quarto ad arborē sacrilegā vt ibidē īmolaret. Qui flexis genib⁹ orauit. ⁊ in arborez insufflans eam a radice subuertit. ⁊ simulacrū cū ara ⁊ templo arbore corruente cōtriuit. Qd̄ cū p̄fectus audisset. eū ibidē decollari p̄cepit. et corpus e⁹ lupis ⁊ canib⁹ dereliq̄t Tunc q̄dam in mediū repente ꝓsiliens xp̄ianū se libere ꝯfessus est. Ambo igit̄ se inuicez osculantes ibidē insimul decollati sūt. Christiani vero eius nomen ignorātes eū adauctū vocauerunt. eo ꝙ sancto felici auctus sit ad coronā martirij Quos cū xp̄iani ī fouea quā arbor effecerat sepelissent. pagani eos effodere volentes protinus a dyabolo sunt arrepti. Passi sunt circa annos domini. cc lxxxvij.

CXXII A
De sanctis Sauiniano et Sauina.

Sauinianus et sauina fuerunt filij sauini viri nobilissimi. sed pagani. Qui de prima vxore sauinianū genuit. de secunda sauinaz filiā generauit. ⁊ ex nomīe suo ambos vocauit. Legens aūt sauinian⁹ versū illū Asperges me dn̄e. ꝛc. q̄d hoc esset querebat. sed ītelligere nō valebat. Unde intrans in cubiculum in cinere ⁊ cilicio prostratus iacebat dicens se malle mori q̄z nō intelligere sensum verbi. Cui apparens angel⁹ dixit. Noli te vsqz ad mortē affligere. q̄niam inuenisti grāz apud deū. et cum baptizatus fueris niue cādidior eris. et tūc intelliges quod nunc queris. Recedente angelo letus efficitur. ⁊ ydola de cetero venerari ꝯtemnens. a patre plurimū obiurgatur. Cum ergo pater sepius sibi diceret. melius est vt quia deos non adoras tu solus moriaris. q̄z nos omēs ī morte tua insimul inuoluamur. latēter aufugit. et ad vrbem trecasinā deuenit. Cūqz super fluuiū secane venisset. et vt ibi ex eo baptizaretur dn̄m exorasset. ibidem baptizatus est Dixitqz ei dn̄s Nūc inuenisti qd̄ tādiu querendo laborasti. Statimqz in terra baculuz fixit. Et facta orōne baculus ille corā mlt̄is astantibus frondes et flores produxit. ita ꝙ M. cviij. viri dn̄o crediderunt. Imperator aūt aurelianus hoc audiens. milites ad eū capiendū plures direxit. Qui eum orantez inuenientes. ad ip̄m accedere timuerūt. Imperator aūt plures prioribus misit. Qui venientes cū eo orāte pariter orauerī. Surgētesqz dixerunt. Imperator desiderat te videre. Qui cum venisset. ⁊ nollet sacrificare. manus eius et pedes fecit ligari et vectibus ferreis cedi. Cui sauinianus. Adauge tormenta si potes. Tunc iussit eum in media ciuitate ligari super scamnum. et suppositis lignis oleo et igne. incēdio ꝯcremari. Rex aūt intuens vidit eū ī media flama stantē pariter ⁊ orantē. Stupefact⁹ in faciē suā cecidit. et surgens ei dixit. Fera mala nō tibi sufficiūt aīe

quas decepisti. nisi ⁊ nos ꝑ magicā artez de
cipere moliaris. Cui sauinian⁹ Adhuc mul
te aīe ⁊ tuiꝑe ꝑ me sūt dño crediture. Cū aūt
impator ex ꝯ nomē dñi blasphemassz. in cra
stinū iussit eū ad stipitem ligari. ⁊ sagittari.
Sagitte āt a dextris ⁊ sinistris ī aere suspen
debant. nec aliq̄ eū lesit. Altera die impator
ad eū veniēs dixit ei. Et vbi ē ds tu⁹ Veniat
nūc ⁊ de sagittis istis te liberet. Statīqz vna
de illis sagittis exiliēs regē ī oculo ꝑcussit. et
penit⁹ excecauit. Vñ irat⁹ iussit eū in carcere
recipi. et ī crastino decollari. Sauinianus
aūt orans vt ad locū vbi baptizatus fuerat
trāsferret. ꝯfractis cathenis ⁊ apertis ostijs
ꝑ medios milites trāsiēs illuc venit. Qd au
diēs impator iussit eum illuc inseq̄ ⁊ capite
trūcari. Vidēs āt sauinian⁹ milites insequē
tes. sup aquā velut sup petram ambulauit.
q̄usqz ad locū sui baptismi ꝑueīt. Cū igit̄ mi
lites trāsuadassent. et eū ꝑcute formidarēt.
ait illis. Securi me ꝑcutite. et de sāg̃ne meo
ad impatorē vestrū deferte. vt lumē recipi
at ⁊ dei v̄tutez agnoscat. Percussus igit̄ ca
put suū leuauit. ⁊ passib⁹. xlix. illud portauit
At impator cū de ei⁹ sang̃ne oculū tetigissz.
ꝯtinuo sanat⁹ ē dicēs. Vere bon⁹ ⁊ magnus
est de⁹ xp̄ianoꝝ. Qd audiēs q̄dā q̄ ānis. xl.
lumē amiserat. ad locū portari se fecit. ⁊ fctā
orōne ꝑtin⁹ lumen accepit. Passus est aūt
circa ānos dñi. cclxx. ix. kal. feb. Sed ꝯ iō in
ferit̄ vt historie sororis sue cuius festū ꝯ p̄ci
pue recolit̄ ꝯ q̄z historia ꝯiūgat̄ B Cū
igit̄ soror ei⁹ sauina frēm suū q̄tidie fleret. et
ꝑ eo ydolis supplicaret. tandē sibi dormienti
apparuit angel⁹ dicēs Sauina noli flere sed
quecūqz habes derelinque ⁊ inuenies frēm
tuū in honore maxīo cōstitutū. Que euigi
lans collactanee sue dixit Amica mea aliq̄d
ne sensisti. Et illa. Etiā dña. Nam video ho
minē tecū loquentē. sed nescio q̄dē q̄d dicētē
Non me inq̄t accusabis. Et illa. Absit dña.
Quecūqz vis facias. tantum te nō occidas
Sicqz in crastino ambe recesserūt. Cū ergo
pater diu fecisset eā inquiri. et nō inuenisset.
eleuatis ad celū manib⁹ ait. Si tu es de⁹ po
tēs in celo. ydola mea cōminue q̄ natos me
os saluare nō potuerūt. Tūc dñs intonans
omīa cōminuit ⁊ ꝯfregit. Qd multi vidētes
crediderūt. Verū beata sauina romā ve
niens ab eusebio papa baptizat̄. et duos ce
cos duosqz ꝯtractos sanans. q̄nqz ānis ibi
ꝑmansit. Cui dormiēti apparēs angel⁹ dixit.
Sauina q̄d est qd facis vt tuas diuitias de
serens nūc in delicijs hic epuleris. Surge ⁊
vade in cretas ciuitatē vt frēm tuū ibidē in
uenias. Dixit ergo famule sue. Non oportz
nos hic ampli⁹ habitare. Et illa. Dña q̄ vis
ire. ecce oēs valde te diligunt. et tu peregre
mori cupis. Et illa. Deus nobis prouidebit
Et accipiēs panē ordeaceū in vrbē rauennā
deuenit. Veniensqz ad domū cuiusdā diui
tis cui⁹ filia q̄i mortua plangebat̄. se ibidem
a famula hospicio recipi postulabat. Que
ait. Dña mea q̄uo hic hospitari vales cum
filia dñe mee moriat̄. et oēs se grauiter affli
gant. Non ꝓpter me inq̄t morieť. Intrans
igitur domū manū puelle apprehendit. et sa
nā ipam erexit. Et cum vellent eam retinere
nullaten⁹ acquieuit. Cum ergo iuxta cretas
ad miliare venisset. dixit famule sue vt paꝝ
repausarent. Et ecce vir q̄dam nobilis noīe
licerius d̄ ciuitate veniēs dixit eis. Vñ estis
Cui sauina. Hinc sum de ista ciuitate. Et ille
Cur mentiris. cū loquela tua indicat te esse
ꝑegrinā. Et illa. Dñe vere ꝑegrina sū. ⁊ frēz
meū sauinianū diu ꝑditum quero. Qui ait
Vir ille quez queris ante paululū pro xp̄o
decollat⁹ est. ⁊ in tali loco sepult⁹. Tunc se ꝑ
sternens in orōne ait. Dñe q̄ me semꝑ in ca
stitate seruasti. nō ꝑmittas me amplius du
ris itineribus fatigari. aut corp⁹ meū vlteri
us de loco isto moueri. Cōmendo tibi famu
laz meā. q̄ ꝓpter me tanta sustinuit. fratrēqz
meū quē hic videre non potui. fac vt ī regno
tuo videre merear. Finita orōne migrauit
ad dñm. Quod vidēs eius famula cepit fle
re. quia ad sepeliēdū necessaria nō habebat.
Predictus aūt vir preconem per ciuitatez
misit vt hoīes ad sepeliendū mulierē ꝑegri
nā uenirent. Qui venientes honorifice eaz
sepelierunt. Hac q̄z die fit festuz sancte sa
bine q̄ fuit vxor valētini militis. cū nollet sa
crificare sub adriano imperatore decollata
est.

CXXIII
De sancto Lupo.

LUpus apud aurelianū ex genere regali ortus. duz cūctis virtutibus enteret senonēsis archiepiscop⁹ est electus. Qui cuz omia fere paupibus erogaret. et quadā die pluri mos ad cōuiuia inuitasset. cum vinū ad me dium non haberet. sic respondit ministro. Credo q deus qui volatilia pascit nostram ꝓficiet caritatem. Et statim nūcius affuit q centū vini modios adesse p̄ forib⁹ nūciauit.

Cum omēs de curia sibi vehementer detraberent. q virginē dei famulā z filiam prē decessoris sui nimis īmoderate amaret. coram detrabentib⁹ ipam virginem apprehendens osculatus est eam dicens. Nihil nocēt homini verba aliena. quem ꝓpria nō maculat conscientia. Quia enī ipam deū amare ardenter cognouerat. eam mente purissima diligebat. Cum rex francoz lotari⁹ burgundiā intrans seneschalcū suū contra senones direxisset. et ciuitatem obsideret. sanct⁹ lupus eccīam sancti stephani ingress⁹ cāpanā pulsare cepit. Quā hostes audiētes tantus eos terroz inuasit vt nisi fugerent mozte se euadere nō putarent. Tandez obtento regno burgundie. cū rex aliū seneschalcum senonem misisset. et btūs lupus ei cum muneribus nō occurrisset. indignatus nimis adeo eum apud regez infamauit. vt rex beatum lupū in exilium destinaret. Qui ibi in doctrina et miraculis valde emicuit. Interea senonici quendā ep̄m qui locū sancti lupi inuaserat occidētes. vt sanct⁹ lupus de exilio rediret a rege impetrauerūt. Quē rex videns exilio tabefactū ita diuinit⁹ ē mutatus vt coz̄ illo ꝓstratus veniā peteret. multisqz auctū muneribus sue restituit ciuitati Qui dū p parisius remearet. ei multa incarceratoz turba apertis hostijs solutisqz vinculis obuiauit. Quadā die dñica dū missā celebraret. lapsa ē celit⁹ gēma in ei⁹ sctō calice. quā rex inter suas reliquias collocauit.

Rex clotarius audiēs q cāpana sācti stephani ī sono mirā haberet dulcedinē. misit vt parisius deferret. vt ab ipō sepi⁹ audiret. Sed cū ꝫ sctō lupo displicuisset mox vt ō vbe senonica delata ē. soni sui dulcedinez ꝑdidit. Qō rex audiēs. statim restitui eaz iussit. statimqz sono reddito insonuit septimo ab vbe miliario. Itaqz sanct⁹ lupus obuiā perrexit. z qō dolēs ꝑdiderat cū honoze recepit

Nocte q̄dam cū oraret. instictu dyaboli vehemēter sitiens iussit sibi aquā frigidā deportari. Dolos āt intelligens inimici. pulinar suū sup vas posuit. z ibi dyabolū intus inclusit. q tota nocte vociferando vlulare cepit. Facto āt mane. q clam tēptare venerat ī die ꝓfusus abscessit. Quadā āt vice dum moze solito ciuitatis eccias circuisset. rediēs domū audit clericos suos rirantes. eo q cū mulierib⁹ fornicari vellēt. Qui eccīaz ītrās p eis oranit. z mox ab eis oīs stimul⁹ tēptationis abscessit. veniēteqz ante illū veniā postulauerī. Tandē multis clarus virtutibus in pace quieuit. Claruit circa ānos dñi. dcx. tempe eraclij.

CXXIIII
De sancto Mamertino.

AMertinus priusquam paganus cum ydola quadaz vice coleret vnum oculum perdidit et vnius manus aridit atem incurrit. Qui dum se deos offendisse putaret. et ad tēpluz ad adorandum ydola pergeret. obuiabat ei vir quidam religiosus nomine sauinus. qui eum vnde sibi tāta acciderit infirmitas requisiuit. Qui ait. Deos meos offendi. et ideo eos orare vado. vt que mihi abstulerūt irati. reddant propicij. Qui ait. Erras frater erras. si demōes deos putes. Sed vade ad sanctum germanum antisiodorensem episcopū. et si eius consilio acquieueris ꝓtinuo sanus eris. Qui statim iter arripiens venit ad sepulcruz sancti amatoris epi z plurimoru ep̄oz sanctoz. Secessitqz p pter pluuiaz nocte illa ad quandā cellulā super tumbaz sancti cōcordiani collocatam. Cū autem obdormisset. apparuit ei visio quedam mirabilis. q quidam scz vir venit ad hostium celle.

vocauitq; sanctū cōcordianū vt veniret ad festū quod sanct⁹ peregrinus ⁊ sanct⁹ amator cum alijs episcopis faciebant. Cui ille de tumulo respondit. Non possum modo venire. quia hospitem quendaz me custodire oportet. ne a serpentibus qui hic habitant occidatur. Abiens ille que audierat nunciauit. Reuersusq; ait. Sancte cōcordiane veni et adduc tecum iuuianū subdiaconem ⁊ iuuianū acolitum. vt officium suū faciant. Alexander aūt hospitem tuū custodiet. Uisumq; est igitur mamertino ꝙ sanctus concordianus apprehensa manu duceret eum secum. Cunq; ad eos venisset. dixit ei sctūs amator. Quis est iste qui tecū ingressus est Qui ait. Hospes meus est. Et ille. Expelle eum. quia pollutus est. ⁊ nobiscum non potest eē. Qui cū expelleret. prostratus coram eis. sancti amatoris gratiā impetrauit. Qui iussit eum vt ad sanctum germanū pergere festinaret. Euigilans igitur ad sanctuz germanū venit. et coram eo prostratus veniaz postulabat. Qui cum ea que sibi ꝯtigerant enarraret. perrexerunt ambo ad tūbam beati concordiani. et remoto lapide viderī plures serpentes qui decem pedū longitudinē excedebant. Cunq; omnes diffugerent. beatus germanus eis imperauit. vt ad talem locum pergant vbi de cetero nemini presumant nocere. Sicq; mamertinus baptizatus est et sanatus. factusq; est monachus monasterij sancti germani. vbi post sanctuz allodium abbas factus fuit. B Huius tempore in eius monasterio sanct⁹ marinus extitit. cuius obedientiam sanct⁹ mamertinus probare volens vilius officiū monasterij ei commisit. pastorem scilicet eum faciēs bubalorum. Cum igitur in silua quadam boues et vaccas libenter custodiret. tāta sanctitate pollebat ꝙ etiā aues siluestres ad se veniētes manu propria nutriebat. Nā et aprum qui ad cellaz eius confugerat a canibus eripuit. et abire fecit. Latrones q̄dam cum eum expoliassent. et vestem eius secum ferentes abirent. solum ei palliū dimiserunt Qui statim post eos clamauit dicens. Reuertimini dñi mei. ecce denarium colligatū in medio pallio īueni. qui vobis forsitan necessarius erit. Qui protinus reuertētes palliolum cum denario abstulerunt. ⁊ nudum penitus dimiserunt. Sed cum festināter ad suas latebras properarent. tota nocte euntes. in ip̄o crepusculo ad eius cellulam sunt reperti. quos ille salutans in cellam suaz benigne recepit. pedesq; eoruz lauans. necessaria quantum potuit ministrauit. Qui stupefacti de eo quod fecerant doluerī. et vnusquisq; eorum ad fidem ꝯuersus est. ¶ Quadam vice cum quidaz iuniores monachi secum manentes vrse cuidam que ouibus insidiabatur laqueos tetēdissent. illa in laqueos nocte irruens capta tenebatur. Qd̄ sanctus mamertinus presciens d̄ lecto surrexit et eam inueniens dixit illi. Quid facis o misera. Fuge cito ne capiaris. Eāq; dissoluēs dimisit. Ueruz cū mortuus fuisset. ⁊ corpus eius antisiodorum deportarent. et cum fuissent in quadam villa. nullo modo illud inde mouere potuerunt. quoadusq; quidam incarcerat⁹ subito fractis vinculis liber exiliēs. venit ad corpus. et cū alijs vsq; ad vrbē portauit. Ubi in ecclesia sancti germani honorifice est sepultus.

CXXV

De sancto Egidio.

Egidius dicitur ab e quod est sine. et geos quod est terra. et dyan quod est clarū siue diuinum. Ip̄e nanq; fuit sine terra per terrenoꝝ despectionem. clarus per scientie illustrationem. diuinus per amorē qui assimilat amātem amato.

Egidius athenis ex regia stirpe progenitus. ⁊ sacris lr̄is ab infātia eruditus. dū quadā die ad eccl̄iaz ꝑgeret. cuidā egro in platea iacenti ⁊ elemosinā petenti. tunicā suā tribuit. qua indutus sanitatē integrā mox recepit. Post hoc parentibus suis in dño quiescentibus. patrimonij sui christum fecit heredem. Quadā vice dū ab eccl̄ia rediret. q̄dam vir a serpente ꝑcuss⁹ eidē obuius extitit. Sz orōne fusa egidi⁹ ꝓtinus virus fugauit. Quendā demoniacum

in eccia cū ceteris existentē. ⁊ fideles clamori
bus suis turbantē. egidius demone fugato
sanauit Verū hūani fauoris formidās peri
culū. clam litus maris petijt. ⁊ nautas q̄sdā
in mari ꝑiclitātes ꝯspexit. et facta orōne tem
pestatē omnē sedauit. Applicantib⁹ aūt nau
tis audito ꝙ romā tenderet grās eius meri
tis egerūt. ⁊ ꝙ eū secū gratis veberēt promi
serūt. Cū igit̄ arelatē venisset. ⁊ biennio cum
sancto cesario eiusde ciuitatis ep̄o mansissz
⁊ ibidē quendā triennio febricitantē curassz
heremū cupiens clam discessit. ⁊ cū veredo
nio heremita sanctitate ꝯspicuo diu mansit
vbi sterilitatē terre suis meritis fugauit. Sz
dū vbiqz miraculis choruscaret. hūane lau
dis timēs ꝑiculū relicto eo interiorem here
mū penetrauit. vbi q̄ddā antrū ⁊ quendam
fonticulū repiens. q̄ndā nihilomin⁹ diuini
tus ceruā p̄paratā ibidē habuit in nutricez
q̄ certis horis lactis alimoniā sibi prebebat.
Sed cū ibidē regis pueri venarent̄. p̄dictaz
vidētes ceruā ceteris feris ꝯtēptis hāc cū ca
nibus insequūt̄. A quib⁹ dū vehement̄ vrge
ret̄ ad pedes sui ꝯfugit alūni. Ille v̄o admi
rans cur p̄ter solitū sic mugiret. exiēs ⁊ vena
tores audiens dn̄m exorauit. vt quā sibi tri
buerat nutricē seruaret. Canū aūt null⁹ in
fra lapidis iactū sibi appropinquare ausus
est. sed cum nimio vlulatu ad venatores re
uertebant̄. Nocte igit̄ supueniēte domū re
deūt. et sequenti die illuc reuertētes casso la
bore domū iterū rediert̄ Qd̄ dū rex audisset
rem vt erat suspicat⁹. cū ep̄o et multitudine
venatoꝝ illuc properauit. Sed cū canes vt
p̄us accedere nō p̄sumerēt. sz omēs vlulādo
redirēt. locū vepriū densitate inaccessibilē in
girū circūdederūt Vnus āt incaute sagittā
dirigens vt inde ceruā expelleret. viro dei ꝑ
ceruo oranti graue vulnus inflixit. Sed mi
lites semitā ferro aperientes ad ip̄ius deue
nerunt speluncam. Et videntes senē habitu
monachali vestitū. canicie aūt ⁊ etate vene
rabilē. ceruā q̄z ad ei⁹ genua ꝑuolutā solus
ep̄s et rex eum pedites adierūt. ceteris retro
stare iussis. Et interrogarunt eum q̄s esset.
vel vnde venisset. aut cur tam densam here
mi vastitatez petisset. seu q̄s eū vulnerare tā
grauiter p̄sumpsisset. Quib⁹ cuz ad singula
respōdisset. ⁊ illi ab eo hūiliter veniā postu
lassent. medicos sanando vulneri spopon
derūt. ⁊ multa donaria obtulerūt. Sed ip̄e
nec medicinā adhibere voluit. ⁊ munera cō
temnēs ad ip̄a etiā non respexit. q̄n poti⁹ sci
ens v̄tutem in infirmitate ꝑfici. dn̄m exora
uit. ne q̄zdiu viueret sanitati p̄stine reddere
tur. Sed cū rex eū frequent̄ visitaret. ⁊ pabu
luz salutis ab eo reciperet. īmensas diuitias
obtulit. sed eas ille recipere recusauit. admo
nēs vt inde monasterium ꝯstrueret. vbi mo
nastici ordinis disciplina vigeret. Quod cū
rex fecisset. vict⁹ egidius lacrimis ⁊ p̄cib⁹ re
gis postq̄z plurimū renuisset. illi⁹ monaste
rij curā suscepit. B Hui⁹ sancti famā
rex karolus vt audiuit ei⁹ impetrato aduē
tu reuerēter eū suscepit. Inter cetera salutis
colloquia rex euz rogauit. vt ꝑ eo dignaret̄
orare qz q̄ddam facinus enorme cōmiserat.
q̄d nulli vnq̄z nec ip̄i sancto ꝯfiteri auderet.
Sequēti igit̄ dn̄ica dū egidius celebrans ꝑ
rege oraret angel⁹ dn̄i eidē apparens cedulā
sup altare posuit in q̄ scp̄tum erat ꝑ ordinē
et regis peccatū. et egidij p̄cib⁹ dimissū. si tn̄
penitens ⁊ ꝯfitens ab illo deinceps abstine
ret. Adiūctūqz erat in fine vt q̄sqz sanctum
egidiū ꝑ q̄cūqz cōmisso inuocaret si tn̄ ab il
lo desisteret. ei⁹ meritis sibi remissū non du
bitaret. Oblata igit̄ regi cedula peccato suo
rex agnito veniā hūiliter postulauit. Egidi
us aūt cum honore rediens apud neuma
sensem vrbem filiuz p̄ncipis q̄ tunc obierat
suscitauit Post aliq̄ntulum vero tēpus
p̄nunciās monasteriū suum non longe ab
hostib⁹ euertendū. romam adijt. ⁊ p̄uilegiū
eccie sue duoqz hostia cipressina in quibus
sculpte erant imagines apostoloꝝ a papa ī
petrans. dimittensqz ea in tiberim diuino re
gimini commendauit et ad monasteriū re
diens cuidam cōtracto apud tiberonē gres
sum restituit. Cunqz ad monasteriū redissz
predicta hostia in portu īuenit. ⁊ grās agēs
deo ꝙ inter tot maris ꝑicula illesa seruasset.
ea in limib⁹ eccie sue ad dec⁹ eccie ⁊ monimē
tū pacti romane sedis erexit. Tādez dn̄s diē
sui obitus īminere sibi ꝑ spiritū reuelauit.

Qd̄ ille fratrib⁹ indicās et ꝑ se orare suadēs in dn̄o felicit̄ obdormiuit. vbi chor⁹ āgelorū ei⁹ aīaz in celū ferentiū plurimi se audiuisse testati sūt. Claruit circa annos dn̄i septingē/tesimum.

CXXVI A

De Natiuitate gloriose virginis Marie.

Natiuitas gloriose n v̄ginis marie ex tribu iuda et regia stirpe dauid duxit originem. Mattheus aūt ⁊ Lucas nō generatōez marie sed ioseph descp̄serūt. q̄ tn̄ a ꝯceptiōe xp̄i penit⁹ alien⁹ fuit. qꝛ ꝯsuetudo scp̄ture d̄r fuisse vt n̄ mulierū. sz viroꝝ generatōnis series texeret̄. Verissime tn̄ v̄go btā ex ꝑgenie dauid descē dit. Qd̄ p̄cipue patet ex h̄. Quoniaz vt sepe scp̄tura testat̄. xp̄s de semine dauid duxit ori ginē. Cū igit̄ xp̄s de sola v̄gine nat⁹ sit. mani/festū ē ⁊ ip̄am v̄ginē ex dauid natā eē et h̄ ex catena nathan. Dauid enī inter ceteros ha buit duos filios. scz nathan ⁊ salomonē. Ex catena igit̄ nathan filij dauid vt testat̄ iohā/nes damascen⁹ leui genuit melchi ⁊ pāther panter genuit barpanther. barpanther ge/nuit ioachim. ioachim v̄ginē mariā. Ex cate na aūt salomonis mathan habuit vxorez ex qua genuit iacob. Defuncto autez mathan melchi ex tribu nathan. q̄ fili⁹ quidem leui frater autez pantheris nupsit vxori mathan matri aūt iacob ⁊ genuit ex ea hely. Facti sūt aūt frēs vterini iacob ⁊ hely. Jacob q̄dem ex tribu salomonis. hely ex tribu nathan. De/fūct⁹ est āt hely ex tribu nathan sine liberis. ⁊ accepit iacob frater ei⁹ q̄ ex tribu salomo/nis vxorem ei⁹ ⁊ suscitauit semen fratris sui ⁊ genuit ioseph. Joseph igitur natura est fi lius iacob ex descēsione salomonis. ꝑm legē aūt hely q̄ ex nathan. Nam fili⁹ q̄ nascebat̄ ꝑm naturā erat q̄dem generantis. ꝑm aūt le gem defuncti. Hec damascen⁹. Sicut āt in ecclesiastica historia dicit̄ ⁊ beda ī sua cro nica testat̄. cū omēs generatōnes hebreorū et alienigenarū in archiuis templi secretio/ribus seruarent̄. herodes omēs iussit incen di. existimans se nobilem posse videri si defi cientib⁹ ꝓbamentis ꝑ genies sua ad israhel ꝑtinere crederet̄. Fuerunt tn̄ q̄dam dicti do minici sic dicti ob ꝓpīquitatē xp̄i q̄ ⁊ nazarei fuerunt. q̄ ordinem generatōnis xp̄i partim vt a ꝓauis didicerāt. partim vt a quibusdaz libris habuerunt quos domi habebant q̄n tum poterant ꝑdocebant B Joachim aūt accepit vxorem noīe annaz. que habuit sororē nomīe hismeriā. Hec aūt hismeria ge nuit elizabeth et eliud. elizabeth iohannē ba ptistam. De eliud natus est eminen. de emi nen natus est sanctus seruacius. cuius cor pus est in opido traiecti sup fluuiū mosan in episcopatu leodiensi. Anna autez tres vi ros habuisse d̄r. scz ioachim. cleopham. et sa lome. De p̄mo aūt viro scilz ioachim vnam filiam scz mariā matrē dn̄i genuit. quam io seph nuptui dedit. que xp̄m dn̄m genuit et peperit. Mortuo ioachim accepit cleophā fratrem ioseph. et genuit ex eo aliaz filiā quā similiter mariaz vocauit. et alpheo postmo dum in coniugem sociauit. Hec autē maria ex alpheo viro suo quattuor filios genuit. scilicet iacobum minorem. ioseph iustū qui et barsabas simonem et iudam. Mortuo se cundo viro anne. tertiuz cepit noīe salome. ex quo aliam filiā genuit quā rurs⁹ mariaz vocauit. ⁊ zebedeo in coniugē tradidit. Hec autē maria ex zebedeo viro suo duos filios genuit. scz iacobum maiorem et iohannem euangelistam. Unde ⁊ de hoc extant v̄sus. Anna solz dici tres ꝯcepisse marias. Quas genuere viri. ioachim. cleophas. salomeqz. Has duxere viri. ioseph. alpheus. zebedeus Prima parit xp̄m. iacobū secunda minorē. Et ioseph iustū. peperit cuz simone iudam. Tertia maiorem iacobū. volucrēqz iohem.

Sed mirū videtur qūo beata maria po tuit eē cognata elizabeth. vt superius dictuz est. Constat enī elizabeth vxorez fuisse zacha rie. qui erat de tribu leui. et ꝑm legem q̄libet de sua tribu et familia ducere debebat vxorē ⁊ ip̄am de filiab⁹ aaron lucas fuisse testatur anna aūt fuit ꝑm hieronimū de bethleem q̄ erat de tribu iuda. Sz sciendū q̄ ip̄e aaron ⁊ ioiada sūm⁹ sacerdos ambo de tribu iuda duxerūt vxores. Unde tribus sacerdotalis

et regalis cognatione semp ad inuicē pban
tur fuisse ꝯiuncte. Potuit aūt vt dicit beda
hmōi ꝯiunctio recentiori tpe fieri datis nu
ptui feminis de tribu in tribuz vt manifeste
beatā mariā q̄ ex tribu regia descendit cum
tribu sacerdotali cognatōez generis habuis
se cōstaret. Et ita btā maria de vtraqz tribu
erat. Uoluit eniz dn̄s vt he trib⁹ p̄uilegiate
ꝓpter misteriū ad inuicē miscerēt. q̄a de eis
dn̄s nascitur⁹ erat. q̄ vere rex et sacerdos ꝑ
nobis seip̄m offerret. et fideles suos in mili
tia hui⁹ vite pugnantes regeret. ⁊ post victo
riā coronaret. Quod etiā ex noīe xp̄i. i. inun
cti innuit. qz soli sacerdotes ⁊ reges ⁊ ꝓphe ī
lege veteri vngebant. Uñ et nos a xp̄o xp̄ia
ni dicimur. et genus electū et regale sacerdo
tiū appellamur. Sed et qd̄ dicebat q̄ mulie
res tantū sue trib⁹ hoībus iūgerent dictum
fuisse ꝯstat ne distributio sortiū ꝯfunderet.
qz v̄o leuitica trib⁹ sortē īter ceteras nō habe
bat. mulieres de illa tribu nubere poterant
cui volebāt. ¶ Historiā āt natiuitatis
btē v̄ginis btūs hiero. vt ī ꝓlogo refert ado
lescentulus in q̄dam libello legit. Sed post
multū tēpis vt se ibidē legisse recoluit. p̄mo
rogatus trāsscp̄sit. Joachim nāqz ex galilea
et ciuitate nazareth sanctā annā ex bethleez
duxit vxorē. Ambo āt iusti erāt. et ābo sine
rep̄hensione in omnib⁹ mādatis dn̄i īcede
bant. omnēqz suā substantiā tripharie diui
debāt. Unā ꝑtem templo et templi seruitori
bus impendebāt. Aliā ꝑegrinis ⁊ pauꝑib⁹
erogabāt. Tertiā sibi ⁊ familie sue vsibus re
seruabant. Et ita ꝑ annos. xx. prolem ex con
iugio nō habētes. vouerūt dn̄o q̄ si eis sobo
lem ꝯcederet eam seruitio dn̄i manciparent
Cuius rei grā cū singulis annis in tribus fe
stis p̄cipuis hierusalem frequentarēt. ī festo
encenioꝝ ioachim cū ꝯtribulib⁹ suis hieru
salez ascendit. et cū ceteris ad altare accedēs
oblationē suā offerre voluit. Quem videns
sacerdos. cū indignatōne nimia repulit. Et
cur ad altare dei accedere p̄sumeret īcrepa
uit. asserens nō eē ꝯueniens maledicto legis
obnoxiū oblatōem dn̄o legis offerre. nec int̄
fecūdos infecundū. et q̄ ꝓplm dei non auxit
astare. Joachim igit̄ sic ꝯfusum se videns. p̄
pudore domū redire noluit. ne similit̄ a con
tribulibus suis q̄ hoc audierāt tantū oppro
brium sustineret. Secedēs igit̄ ad pastores
suos cū ibi aliq̄z diu fuisset. q̄dam die ei soli
angelus cū magna claritate apparuit. ⁊ d̄e⁹
visione turbatū ne timeret admonuit dicēs
Ego sum angelus dn̄i missus ad te vt annū
ciem tibi p̄ces tuas exauditas eē. et elemosi
nas tuas in ꝯspectu dn̄i ascendisse. Uidi eī
pudorē tuū. et audiui sterilitatis opprobriuz
nō recte tibi obiectū. Peccati q̄ppe nō natu
re vltor est deus. Et ideo cū alicui⁹ vterum
claudit. ad h̄ facit vt mirabilius denuo ape
riat. et nō libidinis eē q̄d nascit̄. sz diuini fore
muneris cognoscat̄. Prima gentis vrē ma
ter sara nōne vsqz ad nonagesimū annū ste
rilitatis opprobrium ꝑtulit. ⁊ tñ ysaac cui re
promissa erat oīm gentiuz bn̄dictio genera
uit. Rachel etiā nōne diu sterilis fuit. ⁊ tñ io
seph genuit q̄ totius egipti dominiū habuit
Quis fortior sampsone vel sāctior samuele.
et tñ hi ambo matres steriles habuere. Ra
tione igit̄ et exemplis crede dilatos diu con
ceptus et steriles ꝑtus mirabiliores eē sole
re. Proinde anna vxor tua pariet tibi filiaz.
et vocabis nomen e⁹ mariā. Hec vt vouisti
erit ab infātia dn̄o ꝯsecrata. et adhuc ex vte
ro matris sue spū sancto plena. nec forinsec⁹
inter populares. sed in templo dn̄i semp mo
rabit̄ ne q̄d sinistrū de ea aliq̄s suspicet̄. Et
sicut ip̄a ex sterili matre nascet̄. ita mirabili
ter ex ea altissimi fili⁹ generabit̄. cui⁹ nomen
erit iesus. et ꝑ eum oībus gentib⁹ erit salus.
Et hoc tibi signū. Cū ꝑueneris hierosolimis
ad auream portā. annā vxorem tuā obuiā
habebis. que de tua tardatōe modo solicita
tunc in ꝯspectu tuo gaudebit. His dictis an
gelus ab eo discessit. Anna aūt cū amare fle
ret et q̄nam vir suus iuisset ignoraret. idem
angelus eidem apparuit. et sibi eadez q̄ viro
annū ciauerat patefecit. addens vt ꝑ signo
hierusalē ad aureā portā ꝑgeret. et ibidez vi
ro suo redeūti obuiaret. Igitur iuxta angeli
p̄ceptum ambo sibi inuicē obuiātes. de mu
tua visione letati. et de prole promissa securi
adorato dn̄o domū redierūt. diuinū ꝓmissū
hilariter expectātes. Anna igit̄ ꝯcepit. ⁊ filiā

peperit. ⁊ nomē ei⁹ mariā vocauit. Comple
to igit̄ ꝑ trienniū ablactatōis tp̄e. ad templū
dn̄i v̄ginē cū oblatiōib⁹ adduxerūt. Erāt āt
circa templū iuxta. xv. graduū psalmos. xv.
ascensionis gradus. Nam q̄ templū in mō
te erat cōstitutū. altare olocausti qd̄ forinse
cus erat adiri nisi ꝑ gradus nō poterat. In
hoꝝ itaq̄ nouissimo v̄go cōstituta. cunctos
sine alicui⁹ adiutorio ita cōscendit. ac si iam
etatis ꝑfecte eēt. Perfecta igit̄ oblatōe. filiā
cū alijs v̄ginib⁹ in templo dimitētes ad pro
pria redierūt. Uirgo aūt quotidie in omni
sanctitate proficiens. et ab angelis quotidie
visitabat̄. et visione diuina q̄tidie fruebatur
Ait enī hieronim⁹ in quadā epl̄a ad croma
ciū et heliodoꝝ q̄ btā virgo hanc regulā sibi
statuerat. vt a mane vsq̄ ad tertiā orōibus
insisteret. a tertia vsq̄ ad nonā textrino opi
vacaret. a nona ab orōnibus non recedebat
quousq̄ angelus apparens sibi escā daret.

B Quarto aūt decimo etatis sue āno
pontifex publice denūciauit. vt v̄gines que
in templo instruebant̄. et etatis tp̄s imples-
sent. domū reuerterent̄. et viris legittime iū
gerent̄. Cuius mandato cū cetere paruissēt
sola beata maria v̄go h̄ se facere nō posse re
spondit. tum q̄ parentes sui eā dn̄i seruitio
mancipassent. tum q̄ v̄ginitatē suā dn̄o ip̄a
vouisset. Tūc anxiat⁹ pontifex eo q̄ neq̄ ꝑm
scp̄turā q̄ dic̄. vouete ⁊ reddite. votū īfringē
dū putaret. nec morē genti insuetū introdu
cere auderet. ad īminentē festiuitatez iudeo
rū senioribꝰ ꝯuocatis. oīm hec vna fuit sn̄ia
vt in re tam dubia ꝯsiliū dn̄i quereret̄. Cum
aūt orōni insisterēt et pontifex ad ꝯsulendu3
dn̄m accessisset. mox de loco oratorij cūctis
audientib⁹ vox insonuit dicēs. vt q̄cunq̄ d̄
domo dauid nuptijs habiles ꝯiugati n̄ eēnt
singuli v̄gas singulas ad altare deferrent. ⁊
cuiuscūq̄ v̄gula germinasset ⁊ in cacumine
eius ꝑm esaye vaticiniū spūssanct⁹ in colum
be specie ꝯsedisset. ip̄e ꝓculdubio eēt cui vir
go desponsari deberet. Erat inter ceteros io
seph de domo dauid. Cui cū incōgruū vide
ret̄ si vir tam ꝓuecte etatis tā tenerā v̄ginez
duceret in vxorez. ceteris v̄gas suas afferen
tibus solus ip̄e v̄gam suā subtraxit. Uñ cū
nil diuine voci cōsonū appareret. pōtifex ite
rato dn̄m ꝯsulendū putauit. Qui respōdit
q̄ solus ille v̄gam suā nō attulit. cui v̄go de
sponsari deberet. Proditus itaq̄ ioseph cū
v̄gam suā attulisset. ⁊ ip̄a ilico florem germi
nasset. ⁊ in e⁹ cacumine colūba de celo veni
ens ꝯsedisset. liquido omnib⁹ patuit ip̄i v̄gi
nē desponsandam fore. Desponsata igit̄ vir
gine ioseph ip̄e q̄dē in suam ciuitatē bethleē
recedit domū suā dispositurus ⁊ nuptijs ne
cessaria ꝓuisurus. Uirgo āt maria cū septē
v̄ginib⁹ coeuis et collectaneis suis quas ob
ostensionez miraculi a sacerdote acceperat
ad domū parentū in nazareth reuersa ē. In
dieb⁹ autē illis angel⁹ gabriel ei oranti appa
ruit. et de ea nasciturū dei filiū nūciauit.

E Dies aūt natiuitatis v̄ginis aliq̄nto
tp̄e fideles latuit. Cōtigit igit̄ sic̄ refert iohā
nes beleth vt q̄dam vir sanct⁹ sedule ꝯtēpla
tōni insistens. singulis annis. vj. yd⁹ septem
bris in oratōne positus iocundissimā ange
loꝝ societatem solēnisantez audiret. Cunq̄
deuotissime sibi reuelari peteret cur quolibz
anno illo tantū die et non alio h̄ audiret. di
uinū accepit responsum. q̄ v̄go gl̄iosa ma
ria tali die fuerit mundo nata. et ideo h̄ ma
nifestaret filijs sancte eccīe. vt ꝯcordes fierēt
in hac celebritate celesti curie. Cum aūt hoc
summo pontifici et alijs intimasset. ⁊ illi ora
tionib⁹ et ieiunijs. scp̄turis ⁊ antiquitatum
testimonijs veritatē comperissent. hunc diē
in honore natiuitatis v̄ginis celebrandum
vniuersaliter statuerūt. Octaua aūt na
tiuitatis beate marie olim nō celebrabat̄. s3
dn̄s innocenti⁹. iiij. natione ianuēsis ip̄am
instituit celebrandam. Cuius hec causa fuit
Gregorio eniz nono ꝑ mortem sublato de
medio. romani omēs cardinales in quodā
conclaui incluserūt. vt citi⁹ eccīe ꝓuideretur
Sed cū ꝑ plures dies ꝯcordare non potuis
sent. et ip̄i a romanis multas molestias su
stinuissent. vouerunt regine celi q̄ si ei⁹ me
ritis ꝯcordarent. et liberi abire possent. octa
uas sue natiuitatis diu neglectas de cetero
statuerēt celebrandas. Sicq̄ in dn̄m celesti
nū ꝯuenerunt et liberati ꝑ dn̄m innocentiū
votū adimpleuerūt. Celestinus enī modico

tpe supuixit.et ideo p eū impleri non potuit.
Et nota q tres natiuitates eccīa solennizat.s.natiuitatē xp̄i.marie.et ioh̄is baptiste. Que tres designant tres spūales natiuitates.Cum iohanne nanq; in aqua.cum maria in penitentia.cum xp̄o renascimur ī gl̄a Cū igit̄ natiuitatē baptismi in adultis oporteat p̄cedere p̄paratōem et gl̄e similiter.ido ille bene merito vigilias habēt. Sed cū penitentia tota sit q̄ vigilia nō oportuit vt vigiliam haberet. Octauas vero omnes habēt.quia omēs ad octauam resurrectōnis anhelant
¶ Miles q̄dem valde strenu⁹ ⁊ beate marie valde deuot⁹ ad tornea mentū vadēs p̄mo q̄dam monasteriū ad honorē b̄t̄ marie p̄structū ī itinere reptus missā audit⁹ intrauit.Cum aūt missa misse succederet.et ille ob honorē v̄ginis nullā p̄termittē vellet tandē monasteriū exiens ad locū concitus p̄perabat.Et ecce redeūtes eid̄ occurrerūt. et ip̄m strenuissime militasse referūt.Quod dum omēs q̄ aderant audirent.⁊ vniuersi eus strenuissime militasse vnanimiter acclamarent.necnō et q̄dam q̄ se ab eo captos dicebāt se eidem offerrent.p̄pendēs vir discretus vrbanā reginaz vrbano modo se honorasse.quid acciderit manifestauit.et ad monasteriū rediens filio v̄ginis de cetero militauit. Ep̄s q̄dam q̄ b̄t̄am mariā in sūma reuerentia et deuotōne habebat.q̄ndam ecclesiā beate marie in nocte media ex deuotōne adibat. Et ecce v̄go v̄ginū comitata vniuerso virginū choro venienti viro occurrit. et cum sūmo honore susceptus ad eccīaz ad quā tendebat ducere cepit.p̄cinētib⁹ duab⁹ de choro puellis atq; dicentib⁹.Cantemus dño socie.cantē⁹ honorē.Vulcis amor xp̄i resonet ore pio Quos v̄sus tot⁹ ali⁹ chor⁹ v̄ginū resumendo p̄cantat. Predicteq; bine cantatrices binos q̄ sequunt in ordine v̄sus subsecute sunt. Primus.Ad ima ruit mag̃ de luce superbus.Sic homo cū tumuit p̄m⁹ ad ima ruit.Sicq; virum dei cum tali processione vsq; ad eccīaz p̄duxerunt.duab⁹ sp incipientib⁹.⁊ ceteris respondētib⁹ Quedam mulier solatio viri sui destituta.vnicuz filium habebat quem tenerrime diligebat. Quadaz aūt vice filius eius ab inimicis capitur.et in custodia vinculat̄.Quod illa audiens inconsolabiliter flebat.⁊ b̄t̄am v̄ginem cui multū deuota erat p̄ liberatōe fil̄ j importunis p̄cibus exorabat Tandē videns q̄ sic nihil proficeret.eccīaz in qua erat sculpta imago beate marie sola intrauit.⁊ coram imagine stans ip̄am sic alloquit̄ dicens. Virgo beata p̄ liberatōne filij mei te sepe rogaui et adhuc nequaq; matri misere subuenisti. Patrocinium tuū p̄ filio meo imploro.⁊ nullū adhuc sentio fructū. Igitur sicut filius meus mihi ablatus est.sic et ego filium tuū tibi auferam.et obsidem p̄ filio meo in custodiā ponā.Et hec dicens p̄pius accessit.et imaginē pueri quā virgo in gremio baiulabat auferens domū abijt. Accipiensq; imaginē pueri ip̄am in linteo mundissimo involuit.et in arca recōdens .ip̄am cum claui diligenti⁹ obfirmauit.bonum obsidem p̄ filio suo habere gaudens.et ip̄m diligenter custodiens. Et ecce sequenti nocte b̄t̄a v̄go iuueni apparuit.et tanquam carceris aperīes inde vt exeat p̄cepit.eiq; dixit. Patri tue fili dices.vt meū mihi reddat filiuz .ex q̄ reddidi sibi suū.Qui exiens ad matrē venit.et q̄liter beata virgo eum liberauerit enarrauit. Illa aūt plurimum exultans imaginē pueri accepit.et ad eccīaz vadens b̄t̄e marie reddidit dicens.Gratias vobis dña refero.q̄a mihi meū vnicū filū reddidistis.⁊ nunc vobis filū vestrum reddo.q̄a meuz me recepisse profiteor. ¶ Erat q̄daz fur q̄ sepe latrocinia exercebat.sed b̄t̄am mariā plurimū in deuotōne habebat.⁊ eam crebrius salutabat.Quadā igitur vice furtim q̄daz rapīes capitur.et suspendio adiudicat̄.Cum aūt suspenderet̄ continuo beata v̄go et affuit. ⁊ suspensum tribus diebus vt sibi videbat̄ suis manibus sustentauit.ita q̄ nullam lesionez p̄sensit.Illi vero qui eum suspenderūt.casu inde transeuntes eum viuentē et vultu hilari repererūt.et arbitrantes q̄ nō bene fuisset laqueo astrictus gladio ip̄m iugulare volebant.Sed beata maria ferientiū gladio manū opponebat.et illi sibi nil nocere poterāt. Cognoscētes ergo illo referēte q̄ b̄t̄a maria

sic eum iuuabat. mirantes eum deposuerũt et amore ẏginis abire liberũ dimiserũt. Qui abiens. monasteriũ intrauit. et quoad vixit in seruitio dei genitricis pmãsit ¶ Fuit q̃dã clericus q̃ btãm mariã valde diligẽs horas eius sedule decantabat. Cũ ãt parẽtes eius morerent. aliũ nõ habẽtes heredẽ. eidẽ hereditatẽ dimiserũt. Cõpulsus est igit̃ ab amicis vt vxorẽ accipet. et hereditatẽ ꝑpam gubernaret. Quadã ãt die cũ ad celebrandas nuptias tenderet i itinere q̃ndã eccl̃iaz repperit. et recordat⁹ seruicij btẽ marie in ipam ingrediẽs horas ei⁹ dicere cepit. Et ecce beata maria eidẽ apparuit. et q̃si seueri⁹ ei dixit. O stulte ⁊ infidelis cur me amicã ⁊ sponsã tuã relinq̃s. et mihi aliã feminã anteponis. At ille cõpunctus ad socios rediit. ⁊ totũ dissimulãs celebratis nuptijs media nocte omibus relictis de domo aufugit. ⁊ monasteriũ intrans. beate marie deuote seruiuit.

¶ Sacerdos cuiusdã parochie et honeste vite nullã missã nisi missam beate marie sciebat. quã i ei⁹ honorẽ sedule decãtabat. Apũ epm igit̃ accusat̃. et ab eo citi⁹ accersit̃. Cum vo cor̃ epo se aliã missã nescire diceret. eps ipum q̃ seductorẽ dure redarguit. et ab officio eũ suspendẽs ne de cetero eã missã cãtare audeat interdixit. Sequẽti ãt nocte beata maria epo apparẽs eũ plurimũ increpauit. ⁊ cur suũ male sic tractasset famulũ req̃siuit. Addidit q̃z q; die trigesima morer̃. nisi ille ad ꝓsuetũ officiũ restitueret. Tremefact⁹ epus ꝓsbyterũ accersiuit. ⁊ veniã postulans vt nullã missam ꝓter illam quaz sciebat de beata maria celebrare debeat imperauit.

¶ Quidã clericus vanus ⁊ lubricus erat. sed tñ dei genitricẽ plurimũ diligebat. et ei⁹ horas sanctas deuote ⁊ alacriter decãtabat Quadã igit̃ nocte in visione vidit se ante tribunal dei astare. et dñm circũstãtib⁹ dicere. De illo q̃ vos aspicit q̃ iudicio dign⁹ sit vos ipi decernatis quẽ tãdiu toleraui et nullaz adducĩ eo emendatõis signũ inueni. Tunc dñs oib⁹ appr̃obãtib⁹ sup eũ dãnatõis tulit sñiaz Et ecce ẏgo btã surrexit ⁊ filio suo dixit ꝑce isto pie fili clementiã tuaz rogo vt sup eũ damnatõis sñiaz mitiges. Viuat ergo ꝓ ob grãz mei. q̃ ob ꝓpa merita addicit̃ morti Cui dñs. Tuis ei petitionib⁹ eũ tribuo si vel saltẽ nũc ei⁹ correctõez inspexero. Et q̃rsa ẏgo ad boiez dixit. Vade et ampli⁹ noli peccare ne deterius tibi ꝙtingat. Ille igit̃ excitatus vitã mutauit. et religionez petijt. ⁊ ibi in bonis opib⁹ vitã finiuit ¶ Apõlicilã anno dñi. d. xxxvij. fuit q̃dam vir noĩe theophil⁹ cuiusdã epi vicedñs vt ait fulbert⁹ carnotenſ eps. q̃ tam prudenter sub epo res ecclesiasticas dispensabat. q; mortuo epo eum dignũ episcopatu omis ꝓrsus acclamabat. At ille vicedominatu cõtent⁹ aliũ in epum maluit ordinari. Tandẽ ab ipo officio inuite ab epo deposit⁹ in tantã impatientiã ẽ delapsus. vt ad suã recuperandã dignitatẽ cuiusdã iudei malefici ꝓsiliũ expeteret. Ille igitur dyabolũ aduocauit. ⁊ aduocatus ꝓcul⁹ venit. Theophil⁹ ergo iussu demonis xp̃m ⁊ mr̃ez e⁹ abnegauit. xp̃iane pfessionem abrenũciauit. ⁊ ipi⁹ abrenũciatõis ⁊ abnegatõis cyrogr̃apũ suo sanguine ꝓpo scripsit. et scr̃ptũ anulo sigillauit. ⁊ sigillatũ demoni tradidit. ⁊ sic eius seruitio se addixit. In crastinũ igit̃ procurationem demonis theophil⁹ in grãm epi recipit̃. et in sui dignitatẽ officij restituit. Tãdem ad se reuersus de eo q̃d fecerat valde ingemuit. et ad ẏginez gloriosã vt sibi in aduto riũ fieret tota mẽtis deuotõne ꝓfugit. Quadaz igit̃ vice btã maria in visione illi apparẽs de impietate ipum redarguit. ⁊ dyabolo abrenũciare ꝑcepit. ac xp̃m dei filiũ ⁊ omẽ chr̃istianitatis ꝓpositũ ꝓfiteri fecit. et sic ipm in sui et filij grãm recuperauit. et ad indicium indulte venie iterũ sibi apparẽs cyrogr̃apũ q̃d dyabolo dederat sibi reddidit. et sup pectus posuit. vt iam nõ se dyaboli seruũ timeret. sz p virginẽ se liberẽ factũ gauderet. Quo theophil⁹ recepto. vehemẽter exultãs coraz epo omiqz ꝓplo q̃d sibi acciderat retulit. ⁊ cũctis admirantib⁹ ⁊ ẏginẽ gloriosã laudantibus ipe p⁹ triduũ i pace q̃euit. ¶ Quidam vir et vxor sua ꝓpe lugdunũ circa ãnũ dñi. M. c. filiã vnicã habentes. eam cuidaz iuueni nuptui tradiderũt. Ob amorem ãt filie generũ suũ secũ in domo tenebãt. Mater ãt puelle iuuenẽ amore filie sue tã diligẽt

colebat. vt non maior eēt amor puelle ad puerum q̄z socrus ad generū. Inter hec maliciosi dicere ceperūt. q̄ h̄ non filie causa faceret sed vt eidem pro filia sese ingereret. Cū igit̄ mulieris animū tanta falsitas cōcussisset. timēs ne in uulgi fabulā verteret̄. duos rusticos alloquit̄ vt si occulte generuz strangulare vellent. cuilibet. xx. solidos pollicet̄. Quadam igit̄ die eos in cellario recludēs maritū suū ex industria aliq̄ ire ꝯsuluit. et filiaz alio transmisit. Tūc adolescens iussu dn̄e sue cellariū vt vinū afferret ingreditur. et mox a latronibus strangulatur. Mox socrus ip̄m in lectū filie detulit. et q̄i dormientē vestibus circūtexit. Redeūtibus ergo marito et filia et ad mensaz positis. iubet mater filie vt maritum debeat excitare ⁊ ad mensam vocare. Quē cum defunctū reperisset. et h̄ ꝯcita nūciasset. tota familia in lamentū vertit̄. Et illa mulier homicida q̄i dolens cū ceteris lamētatur. Tandē mulier de ꝑpetrato scelere valde ingemuit. et sacerdoti omīa ꝑ ordinē confessa fuit. Post aliquod temp⁹ inter mulierem et sacerdotem litigiū oritur. et a sacerdote sibi generi homicidiū irrogatur. Qd̄ cuz ad parentum iuuenis noticiā deuenissz. adducitur ad iudicem. et ab eo ignib⁹ ꝯcremāda damnatur. Finem ergo suū imminere cōsiderans. ad btām virginē se conuertit. ⁊ e⁹ intrans ecciam in oratione cum lacrimis se prostrauit. Post modicū exire compellit̄. ⁊ in magnū proiectā ignē omnes ibidem stare illesam et incolumem contuentur. At parentes pueri ignē paruū eē putantes. ad sarmenta concurrūt ⁊ in ignē proijciūt. Uidentes autē q̄ nec sic in aliquo lederetur. lāceis et hastis eam impugnare ceperunt. Tunc iudex qui aderat vehementer obstupuit. et eos ab ip̄ius impugnatiōe compescuit. Eā aūt diligenter considerans. nullū ī ea signū incendij preter sola vulnera lancearuz inuenit. Cum autez parentes eius domū eam reduxissent. et eam fomentis et balneis recrearent. nolens eaz deus vlterius humana suspitione fedari. post triduū in laude v̄ginis ꝑseuerantē ex hac vita vocauit.

CXXVII A

De sancto Adriano.

Adrianus a maximiano imperatore regnāte martyriū pass⁹ ē. Cū ei ꝑdict⁹ maximian⁹ in nichomedia vrbe ydolis īmolaret. iussu ei⁹ cūcti xp̄ianos ꝑquirētes alij timore pene alij amore promisse pecunie vicini vicinos. ꝑpinqui domesticos ad suppliciū trahebāt. Inter q̄s. xxxiij. a ꝑquirētib⁹ cōp̄hēsi añ regē adducti sūt. Quib⁹ rex. Nō audistis qualis pena aduers⁹ xp̄ianos posita sit. Cui illi. Audiuim⁹ ⁊ stulticie tue iussionē irrisim⁹. Tūc rex irat⁹ neruis crudis eos cedi iussit. et lapidibus ora eoꝝ ꝯtundi mādauit. ac ānotata vniuscuiusq̄z ꝯfessiōe. ferro vinctos in carcere recludi p̄cepit. Quoꝝ adrian⁹ ꝯstātiaz p̄or officij militaris ꝯsiderās dixit eis. Adiuro vos ꝑ deū vestrū vt mihi dicatis. q̄ est remuneratio quā expectatis ꝑ ista tormenta. Ad h̄ dixerūt sancti. Ocul⁹ nō vidit. nec auris audiuit. nec in cor hoīs ascēdit q̄ p̄parauit d̄s diligentib⁹ se ꝑfecte. Tūc adrianus in mediū ꝓsiliēs ait. Annotate me cū istis. q̄r ⁊ ego xp̄ian⁹ sum. Qd̄ cū imꝑator audissz. nolentē sacrificare vinctuz ferro in carcerez posuit. Natalia v̄o vxor ei⁹ audiēs virū suū incarceratū scidit vestimenta sua. flens plurimū et eiulans. Sz cū audisset. q̄ ꝓpter fidez xp̄i incarcerat⁹ fuisset. gaudio repleta ad carcerē cucurrit. ⁊ vincula viri sui ⁊ aliorū osculari cepit. Erat ei xp̄iana. sz ꝓpter ꝑsecutōem se non publicauerat. Et dixit ad virum suū Beatus es dn̄e mi adriane. q̄a inuenisti diuitias quas nō dimiserūt parentes tui. q̄b⁹ egebūt hi q̄ multa possident q̄n nō erit fenerandi temp⁹ nec mutuo accipiendi. dū nullus de pena aliū liberabit. nec pater filium. nec mater filiā. nec seruus dn̄m. nec amicus amicū. nec diuitie possessorez. Cūq̄z eum admonuisset vt omnē gloriā terrenā ꝯtemneret. ⁊ amicos ⁊ parentes sperneret. ⁊ semper ad celestia cor haberet. dixit ad eam adrian⁹ Uade soror mea tp̄e passionis nostre accersiam te vt videas finē nostrū. Sicq̄z virum suū alijs sanctis recōmendās. vt eum scz cō

159

136

De sancto Adriano.

fortarẽt.rediit in domũ suaz. ¶ Post modũ audiẽs adrianꝰ diẽ passionis sue ad esse.dans munera custodibꝰ et sanctos qui secũ erant in fideiussores. abiit domũ vocare nataliã sicut ei iuramento promiserat. vt eoꝝ passionibus presens eẽt.Quidam autẽ eũ videns p̃cucurrit et nunciauit natalie dicens.Absolutus est adrianus.et ecce venit Quod illa audiens non credebat dicẽs. Et quis potuit eũ absoluere a vinculis.Nõ mihi ꝓtingat vt soluata vinculis.z sepẽta sctis Dum ꝟ loqueret puer domestic⁹ venit dicẽs.En dñs meꝰ dimissus ẽ.Illa ãt putãs q martirium refugisset.amarissime flebat.Et cũ vidisset eũ.surgẽs velociꝰ hostiũ domus ꝓra eũ clausit z dixit. Lõge a me efficiatur. q a deo corruit. Non mihi cõtingat loq̃ ori illiꝰ p q̃d dñm suũ abnegauit. Et cõuersa ad eũ dixit.O tu miser sine deo.q̃s te coegit apprebẽdere q̃d nõ potuisti pficere.Quis te separauit a sanctis.aut q̃s te seduxit vt recederes a ꝙuentu pacis.Dic mihi cur fugisti anteq̃z pugna fieret.anteq̃z repugnãtẽ videres Quo vulneratꝰ es nondũ emissa sagitta Et ego mirabar si ex gente sine deo et de genere impioꝝ aliq̃s offerretur deo. Heu me infelicem z miserã. q̃d faciã q̃ ꝓuncta suz huic ex genere impioꝝ Non est concessũ mihi vt vnius hore spacio vocarer vxor martyris. sed vt dicerer vxor transgressoris. Ad modicum quidẽ exultatio mea fuit.et ecce p secta oꝓprobriũ meũ erit.Hec autez beatus adrianus audiens vehementer gaudebat.admirans de femina iuuene pulcerrima z nobili et ante.xiiij.menses nupta .quomodo talia loqui posset. Unde ex hoc ad martyriuz ardentioꝝ effectus.verba eꝰ libentissime audiebat.Sed cũ eam nimis affligi videret.dixit ei.Aperi mihi dña mea natalia. Non ẽt vt putas martyriũ fugi.sed te vt promisi vocare veni.Que non credens ait.Vide q̃o me seduciit transgressoꝝ.q̃o mentitur alter iudas.Fuge a me miser mei pam iam interficiam vt satieris.Et dum moraret ad aperiendum ei dixit.Aperi citius.Nam vadam et vltra non videbis me.et post hoc lugebis q me ante exitum meũ non videris. Fideiussores dedi sanctos martyres.et si mĩstri me requirentes non inuenerint. sustinebũt scũ simul tormenta sua et mea.Hec audiẽs natalia aperuit.et sibi inuicẽ prostrati ad carcerem simul abierũt.Ubi natalia per.vij.dies sãctoꝝ plcera cũ linteis ꝓciosis extergebat.

¶ Statuta aũt die impator eos p̃tari iussit.Qui resoluti penis.q ambulare nõ poterant velut aãlia portabant.Adrianus vꝰ retro vinctis manibꝰ sequebat.Deinde adrianus portans sibi eculeũ cesari p̃sentat Natalia vero adiungens se ei dicebat. Uide dñe meus.ne forte trepides cum tormenta videbis.Modicũ quidem nũc patieris. sed ꝓtinuo cũ angelis exultabis.Adrianus igitur sacrificare nolens grauissime cesꝰ est Currensq̃z natalia cũ gaudio ad sanctos q̃ erant in carcere ait.Ecce dñs meus inchoauit martyriũ.Cum autem rex ne deos suos blasphemaret moneret.ille ait. Si ego torqueoꝝ quia eos q̃ non sunt dij blasphemo. qualiter ipe torqueberis qui verum deum blasphemas.Cui rex.Hec vba te illi seducto res docuerunt.Ad quẽ adrianꝰ. Quare seductores eos dicis q̃ sũt doctores vite eẽne. Currens natalia hec responsa viri sui alijs cũ gaudio referebat.Tũc rex a quattuoꝝ validissimis viris fecit eũ grauiter cedi. Omẽs aũt penas z interrogationes z responsiões natalia alijs martyrib⁹ q̃ erant in carcere cõtinuo referebat.Intantũ aũt cesus ẽ.vt eius viscera effunderent.Tũc ferro vinctus cum alijs martyrib⁹ in carcerẽ recludit.Erat aũt adrianus iuuenis.delicatus valde z decoꝰ ãnoꝝ.xxviij.Natalia vero virũ suũ supinuz iacentẽ et totũ laceratũ considerans.mittẽs manũ sub vertice eius dicebat. Beatus es dñe meus.quia dignus effectus es ꝺ numero eẽ sanctoꝝ.Beatus es lumen meũ.vt patiaris pro eo qui pro te passus est. Iherge nunc dulcis meus vt videas gloriam eius. Audiens aũt impator q multe matrone sãctis in carcere ministrarent. precepit ne vlterius ad eos ingredi pmittantur. Q̃d audiens natalia seipsam tonsorauit .et habitum virilem assumens sanctis in carcere ministrabat.alis q̃z exemplo suo ad hoc iuuit.

Rogauitq; virū vt cū esset in gl'ia hāc p̄cem
p se faceret. vt se intactā custodiēs ab h̄ sec'o
citi⁹ euocaret. Audiens āt rex q̄ matrone fe
cissent. iussit incudē afferri vt fractis sup eaz
crurib⁹ scti martyres interirēt. Timēs āt na
talia ne vir su⁹ ex alioꝝ supplicijs terreretur
rogauit ministros vt ab eo inciperēt. Absci
sis igit̄ ab eo pedibus. cruribusq; fractis. ro
gauit eū natalia vt manū sibi abscidi p̄mit-
teret. q̄tenus alijs sctīs q̄ plura passi fuerant
compar eēt. Quo facto adrian⁹ spūm reddi
dit. Ceteriq; vltro pedes p̄tendētes ad dn̄m
migrauerūt. Rex āt eoꝝ corpa cremari mā-
dauit Natalia v'o manū adriani in sinu suo
abscondit. Cū āt corpa sctōꝝ in ignē p̄cipita
rent̄ voluit ⁊ natalia se cū eis in ignem preci
pitare. Sed subito vehementissim⁹ imber
erupit. et ignē extinguens corpa sanctorum
illesa seruauit. Christiani v'o ꝯsilio inito cor-
pora eoꝝ ꝯstantinopolim trāsferri fecerunt
q̄usq; pace eccīe reddita cū honore referrēt̄.
Passi sūt āt circa annū dn̄i. cclxxx. Natalia
v'o domi remanēs manū sancti adriani sibi
retinuit. quaz in solatiū vite sue semp ad ca-
put lectuli sui tenebat. B Post h̄ autē
tribunus videns nataliā tam pulcrā. tamq;
diuitē ⁊ nobilē. de volūtate imp̄atoris bone
stas matronas ad eā misit. vt in suū coniu-
gium consentiret. Quibus natalia respon-
dit. Quis mihi prestare poterit vt ꝯiungar
tali viro. Sed peto vt triū dierū mihi dētur
inducie vt me valeā preparare. Hoc autem
dicebat vt inde fugere posset. Cum autē do
minū exoraret vt se intactā conseruaret. subi
to obdormiuit. Et ecce vn⁹ martyrū ei appa
ruit. ⁊ eā dulciter consolans. vt ad locum in
quo sunt corpora martyrū veniat imp̄auit
Euigilans igitur. et manū adriani solam ac
cipiens. cū multis xp̄ianis nauē conscendit
Quod tribunus audiens cuz multis militi
bus eā per nauigiū insecut⁹ est. Exurgēs āt
ventus contrari⁹ multis eoꝝ submersis eos
redire cōpulit. Media aūt nocte dyabolus
in specie naucleri cū naui fantastica his qui
erant cū natalia apparuit. et q̄i voce naucleri
ait eis. Unde venitis. et quo pergitis. Et illi
Ex nicomedia venim⁹. et cōstantinopolim
pergimus. Quibus ille ait. Erratis. Ad sini
strā pergite vt rectius nauigetis. Hoc autē
dicebat vt eos in pelag⁹ mitteret et perirent
Cum aūt vela mutarent. subito adrianus in
nauicula sedens eisdez apparuit. et eos naui
gare sicut p̄us ceperant admonuit. asserēs
malignū spūm fuisse qui sibi locut⁹ fuerat.
ponensq; se ante eos. p̄cedebat illos. ⁊ viam
eis ostendebat. Natalia vero adrianū prece
dere videns īmenso gaudio repleta est. Sic
q; anteq̄z illucesceret constantinopolim ad
uenerunt. Cum aūt natalia in domum vbi
erant corpa martyrum introisset. ⁊ manum
adriani ad corpus posuisset. et post orōem
dormitasset. adrianus ei apparuit. ⁊ salutās
eā vt ī eternā pacē secū veniret p̄cepit. Que
cū euigilassz et somniū astantib⁹ retulissz va
lefaciens omnibus emisit spūm. Fideles āt
corpus eius accipientes. iuxta corpa marti
rū illud posuerūt.

CXXVIII A

De sanctis Gorgonio et Dorotheo.

Gorgoni⁹ et doro
theus apud nicomediā p̄mi in pa
lacio dyocleciani antique militie
renunciant. vt liberius regē suū sequantur.
et christianos se voce libera confitētur. Qd̄
cesar audiens. plurimum anxiebatur egrefe
rens perdere tales viros. quos intra palati
um nutritos morū et generis nobilitas de
corauit. Cū igitur nec minis nec blandicijs
mouerentur. in eculio distēduntur. ⁊ flagel
lis et vngulis toto corpore lacerati. aceto et
sale nudatis pene eoꝝ visceribus p̄fundunt̄
et cū hec alacriter tolerarent. in craticula as
sant̄. vbi q̄si in lecto floꝝ videbantur iacere.
nihilq; lesionis sentire. Deīde iussu cesaris
laqueo suspendūt̄. ⁊ corpa lupis ⁊ canib⁹ ex
ponunt̄. sed tn̄ intacta a fidelib⁹ colliguntur
Passi sūt circa annū dn̄i. cclxxx. Post mul
tos annos corpus sancti gorgonij romam
translatū est. Anno autē dn̄i. dcclxiij. episco
pus metens̄ nepos pipini regis ip̄m ad gal
lias transtulit. et ī gorgociensi monasterio
collocauit.

CXXIX A

De sanctis protho et iacincto.

Proth⁹ et iacīctus p fuerunt domicelli ⁊ in studio phie socij eugenie filie philippi nobilissimi romanoꝝ genere. Qui q̄dem philippus a senatu p̄fecturā alexandrie accepat. et illuc claudiā vxorē suā. ⁊ filios auitum et sergiuz filiā q̄z eugeniā secū duxit. Porro eugenia omnib⁹ liberalib⁹ artib⁹ ⁊ lr̄is erat perfecta. Prothus q̄z ⁊ iacinctus secū studuerant. et ad pfectōem omniū scientiarū deuenerant. Eugenia igit̄. xv. etatis sue āno ab aquilino aquilini cōsulis filio petit̄ vxor. Cui illa. Et maritus nō natalib⁹. sed morib⁹ est eligendus. Peruenit igit̄ ad man⁹ eius doctrina pauli. ⁊ cepit animo fieri xp̄iana. Permissū erat tūc xp̄ianis iuxta alexandriaz habitare Unde illa q̄i solatiando pergens ad villam. transiens audiuit xp̄ianos cantantes. Omnes dij gentiū demonia dn̄s aūt celos fecit. Tunc dicit ad pueros prothū et iacinctum q̄ secū studuerāt. Philosophoꝝ silogismos scrupuloso studio transegimus. Aristotelica argumenta. et platonis ydeas. ⁊ socratis monita et breuiter quicq̄d cantat poeta q̄cquid orator. et quicq̄d ph̄us cogitat. hac sententia excludunt̄. Dn̄am me vobis vsurpata potestas. sororez v̄o sapientia fecit. Sim⁹ ergo fratres ⁊ xp̄m sequamur. Placet cōsiliū. et assumpto habitu viri ad monasteriuz cui elenus vir dei p̄erat venit. qui nullaz ad se feminā venire sinebat. Qui etiā quadaz vice cū heretico disputans. cū vim argumētoꝝ ferre nō posset. magnū ignem accēdi fec̄ vt ille q̄ non cōbureret̄ verā fidem probaret̄ habere. Quod cū factū eēt. p̄or intrauit ⁊ illesus exiuit. Hereticus aūt cū intrare nollet ab omībus expulsus est. Ad hunc igitur cū accessisset vt se virū diceret. ille ait. Recte vir diceris. qꝛ cuz sis femina viriliter agis. Nā sibi eius conditio a deo fuit reuelata. Ab eo igit̄ cū ꝓtho et iacīcto monasticū habitū suscepit. et se frēm eugeniuz ab omnibus appellari fecit. Pater autem eius et mater videntes currum eugenie domum vacuum redisse merentes vndiqz filiā inquiri fecerūt. sed minime inuenire potuerūt. Interrogāt vates quid de filia factum sit. Qui respondent eam a dijs inter astra trāslatam. Quo circa pater imaginem filie fecit. et ip̄am ab omnibus adorari mandauit. Ip̄a vero cuz socijs in dei timore permansit. et mortuo p̄posito ip̄a p̄ficitur. B Erat tunc alexādrie matrona quedam diues et valde nobilis melancia nomine. quaz sancta eugenia oleo perungens a quartana liberauit in nomine iesu xp̄i. Unde multa ei misit munera sed non recepit. Predicta igitur matrona fratrē eugeniū virū eē arbitrans sepi⁹ eā visitabat. Uidensqz elegantiā iuuentutis ⁊ pulcritudinē corporis in eius amorez vehemēter exarsit. et qualiter cum eo cōmisceri posset anxia cogitare cepit. Simulās igitur lāguorem. misit vt ad eam veniret̄. et se inuisere dignaret̄. Qui cum venisset aperuit sibi qualiter ei⁹ amore capta eēt. et qualiter ī ei⁹ ꝯcupiscentia estuaret. rogans vt secū carnaliter cōmisceret̄. Statimqz eū apprehendēs amplectit̄. ⁊ osculatur. ⁊ ad crimen hortatur Qd̄ factū frater eugeni⁹ abhorruit dicēs ei Recte melancia nomē habere cognosceris nigredinis eī repleta p̄fidia nigra diceris et obscura. filia tenebrarū. amica dyaboli. dux pollutionis. fomentū libidinis. soror anxietatis ꝑpetue. et mortis filia sempiterne. Illa vero se deceptā videns. ⁊ timens ne forte scelus publicaret. voluit ip̄a prior detegere. clamareqz cepit ꝙ eugenius se voluit violare. Abijt igit̄ ad philippum p̄fectum ⁊ ꝯquesta est dicēs. Iuuenis q̄dam p̄fidus xp̄ian⁹ ad me medendi cā ingressus in me irruēs īpudenter voluit me violare. et nisi vni⁹ ancille que intra cubiculū erat fuissem liberata suffragio. sue me libidini sociasset. Audiens h̄ p̄fectus ira accendit̄. et missa appitoꝝ multitudine eugeniā ceterosqz ꝑuos xp̄i ferro vinctos adduci fecit. diemqz statuit in q̄ omēs tradi deberent morsib⁹ bestiarū. Accersitis aūt eis coram se dixit ad eugeniā. Dic nobis enī sceleratissime. hoc vos xp̄s vester quem colitis docuit vt operam corruptionib⁹ detis. et matronas impudēti vesania violetis

Cui eugenia demissa facie ne agnosceretur
rñdit. Dñs noster castitatē docuit ⁊ integri
tatē ꝑuātib⁹ eternā vitā ꝓmisit. Hāc aūt me
lanciā falsam testē mōstrare possum⁹. ſz me
li⁹ē vt nos patiamur q̄z ꝙ illa cū ꝯuicta fue
rit puniat̄. ⁊ fruct⁹ patiētie nrē depeat. Verū
tñ adducat ancillā quā dicit nrī sceleris esse
testē vt ex ore ei⁹ possint refutari mendacia.
Que cū adducta eēt. illa a dña sua docta cō
stāter sibi opponebat ꝙ dñam suā opprimere
voluit. Cunqz oēs de familia silr̄ deprauati
sic eē testarēt̄ ait eugenia. Temp⁹ tacēdi tran
sijt. ⁊ tp̄s loq̄ndi aduenit. Nolo vt impudica
in ꝑuos xp̄i crimē imponat nec fallacia glo
riet̄. Ut āt mendaciū v̄itas supet. ⁊ sapiētia
maliciā vincat. v̄itatē ostendā nō ꝓpt̄ iactā
tiā ſz ꝓpt̄ dei gl̄az. Et h̄ dicēs tunicā de capi
te vsqz deorsū siue vsqz ad cingulū scidit et
femīa apparuit. Dixitqz p̄fecto. Tu mihi pa
ter claudia mat̄. frēs hi duo q̄ tecū sedēt aui
tus et sergi⁹. ego eugenia filia tua. Hi duo
ꝓtibus ⁊ iacinct⁹. Qd̄ pater audiēs et filiam
cognoscere incipiēs. in amplex⁹ cū matre ir
ruit ⁊ lacrimas multas effudit. Eugenia āt
vestib⁹ aureis īduit̄. ⁊ ī sublime tollit̄. Ignis
āt de celo veīt. ⁊ melanciā cū suis ꝯsumpsit.
Sicqz eugenia prēm ⁊ mrēz. frēs ⁊ totaz fa
miliā ad fidē xp̄i ꝯuertit. ita ꝙ pat̄ a p̄fectura
deposit⁹. a xp̄ianis ep̄s ordinat̄. ⁊ ī orōne ꝑsi
stens ab infidelib⁹ occidit̄. Claudia āt cum
filijs suis ⁊ eugenia romā reuertit̄. ⁊ ibi mlti
ab eis ad xp̄m sūt ꝯuersi. Eugenia aūt iussu
imꝑatoris ligata grandi saxo in tiberim p̄ci
pitat̄. Sz rupto saxo sup vndas incolumis
gradiebat̄. Tūc in fornacē ardētez ꝓicit̄. ſz ex
tincta fornace refrigerio vtebat̄. Recluditur
deinde ī tenebrosū carcerē. ſz lumē splēdidis
simū radiabat eidē. Cūqz ꝑ decē dies sine ci
bo fuisset. saluator eidē apparuit. et panez cā
didissimū sibi porrigēs dixit. Accipe cibū d̄
manu mea Ego sū saluator tu⁹ quē tota mē
tis intentōe amasti. Eodē die q̄ ad terras de
scēdi ip̄e te eripiā. In die igit̄ natalis dñi spi
culator mittit̄. ⁊ caput e⁹ abscidit̄. Que post
modū matri apparuit. ⁊ ꝙ die dñica se seque
ret̄ p̄dixit. Veniēte igit̄ dñica die claudia in
orōne posita emisit spūm. Proth⁹ āt ⁊ iacin
ctus cū ad tēplū ydoloꝝ traberēt̄. orōe simu
lacrū cōminuerūt. Et cū sacrificare nollent
capitis obtrūcatōe martiriū postmodū cō
pleuerūt. Passi sūt āt sub valeriano ⁊ gallo
circa aunos dñi. cclvj.

CXXX A

De exaltatione sancte crucis

Exaltatio sācte cru
cis d̄r. eo ꝙ tali die fides et sancta
crux plurimū exaltata fuit. Notan
dum aūt ꝙ ante xp̄i passionem lignū crucis
fuit lignū vilitatis. qz hmōi cruces de lignis
vilibus parabant̄. Infructuositatis. qz quā
tūcunqz in monte caluarie plātabatur fru
ctū minime faciebat. Ignobilitatis q̄z. quia
erat suppliciū latronū Tenebrositatis. qz tene
brosum ⁊ sine omni decore erat. Mortis. qz
ibi hoīes morti tradebant̄. Fetoris. q̄a ī me
dio cadauerū plantabat̄. Post passionē ve
ro fuit multipliciter exaltata. qz vilitas tran
sit in p̄ciositatem. Unde dixit andreas. Sal
ue crux p̄ciosa. ꝛc. Infructuositas in fertilita
tem. Cañ. vij. Ascendā in palmā ⁊ appre. fru.
e⁹. Ignobilitas in sublimitatē. Aug̃. Crux q̄
erat suppliciū latronū transit ad frontes im
peratoꝝ. Tenebrositas in claritatem. Chriſ.
Crux ⁊ cicatrices xp̄i radijs solis in iudicio
erunt lucidiores. Mors in vite perpetuita
tem. Unde cantat̄. Ut vnde mors oriebat̄. ꝛc
Fetor in odoris suauitatem. Cañ. j. Cum essz
rex in accubitu suo nardus. i. crux sancta de
dit odorem suū. B

Exaltatio sancte crucis solēniter ab
eccīa celebrat̄. qz in ea fides q̄z pluri
mū exaltata fuit. Anno eni dñi. dc.
xv. ꝑmittēte dño flagellari ꝓpl̄m suū ꝑ seuici
am paganoꝝ. cosdroe rex persarū omīa reg̃
terraꝝ suo impio subiugauit. Hierl̄m autez
veniens a sepulcro dñi territus redijt. sed tñ
partē sancte crucis quā sancta helena ibidē
reliquerat asportauit. Uolens āt ob oīb⁹ co
li vt de⁹. turrim ex auro et argento et īterlu
centibus gemmis fecit. ⁊ ibidem solis ⁊ lune
⁊ stellarū imagīes collocauit. Per subtiles
etiā et occultos duct⁹ quasi deus aquaz de
sup infundebat. ⁊ in subterraneo specu equi

quadrigas trahētes ī circuitu ibāt. vt q̄i turrim moueret ⁊ tonitruū simularet. Filio igitur suo regno tradito. ī tali pbano ppban⁹ resīdet. ⁊ iuxta se crucē dñi collocās appellari ab oīb⁹ se deū iubet. Et sic legit ī libro mitrali de officio. ipe cosdroe in throno residēs tāq̄ pater lignū crucis sibi a dextris posuit loco filij. ⁊ gallū a sinistris loco spūssancti. se vero iussit p̄ēz noīari. Tūc eraclius impator exercitū copiosū collegit. ⁊ p̄ filiū cosdroe iuxta danubiū fluuiū dimicatur⁹ aducit. Tandē vtrisq̄ p̄ncipib⁹ placuit vt sup pontez soli p̄fligerēt. ⁊ q̄ victor existeret sine dāno vtriusq̄ exercit⁹ imperiū vsurparet. Decretum et exijt. vt q̄cūq̄ p̄ncipē suū iuuare p̄sumeret. cruri⁹ abscisis ⁊ brachijs. ob ꝑ ptinuo ī flumīe mergeret. Et eraclius totū se dō obtulit. ⁊ sancte cruci deotōe q̄ potuit cōmēdauit. Amboꝫ itaq̄ in p̄flictu durantibus eraclio victoriā dñs ptulit. ⁊ cōtrariū exercitū suo imperio subiugauit. adeo q̄ vniuersꝰ p̄pl⁹ cosdroe fidei x̄piane se subdidit. ⁊ sacr̄ baptisma suscepit. Cosdroe āt ignorabat ei tū belli. q̄ cū ab oīb⁹ odiret. sibi a nemine intimat. Eraclius āt ad eū puenit. ⁊ in throno aureo eū sedere reperiēs eidē dixit. Quia lignū sancte crucis p̄m tuū modulū honorasti. si baptismū ⁊ fidez x̄pi susceperis. adhuc vitā et regnū paucis a te acceptis obsidibus obtinebis. Si āt ꝑ implere p̄tempseris. gladio meo te feriā. ⁊ caput tuū p̄cidā. Cū igit ille acquiescere nollet. extracto gladio eū ꝓtinus decollauit. Et q̄ rex fuerat sepeliri p̄cepit. Filiū ꝓ suū. x. annoꝝ quē cū eo reperit baptizari fecit. et de sacro fonte ip̄m suscipiens regnū paternū ei dimisit. Turrim vero illā destruens. argentū in p̄dam sui exercit⁹ tribuit. aurū ꝓ ⁊ gēmas ad reparādū eccl̄as quas tirannus destruxerat reseruauit Sacrā igit crucē suscipiēs hierosolimaz reportauit. ¶ Cūq̄ aūt de monte oliueti descendēs p̄ portā q̄ dñs passur⁹ intrauerat in equo regio ⁊ ornamento impiali ingredi vellet. repēte lapides porte descendēr. ⁊ iuxtā q̄ murus vel vn⁹ paries se clauserī. Sup q̄ cūctis stupentib⁹. angel⁹ dñi signū crucis in manib⁹ tenēs sup portā apparuit dicens Cū rex celoꝝ ad passionez p hāc portā intraret. nec cultu regio. sed humili a sello ingrediens. humilitatis exemplū suis cultorib⁹ dereliq̄t. Et his dictis angel⁹ abscessit. Tūc ip̄e rator lacrimis infusus seip̄m discalciauit et vestimēta vsq̄ ad camisiā exuit. crucēq̄ domini accipiēs vsq̄ ad portā būiliter bajulauit. Ad hoꝝq̄ duricia lapidū celeste p̄sensit imperiū. statimq̄ porta se subrigēs. liberuz intrantib⁹ patefecit ingressum. Ador aūt suus ip̄⁹. q̄ eodē die eodēq̄ mometo q̄ de turri cosdroe sacra crux fuit ablata. ierosolimis de p̄sarū p̄uincia p tam longa terraꝝ spacia fuerat illapsus. tūc rediit. omnesq̄ mirabili suauitate refecit. Rex aūt deotissim⁹ i hac crucis laudes prupit. O crux splendidior cūctis astris mūdo celebris. hoīb⁹ multum amabilis. sanctior vniuersis. q̄ sola fuisti digna portare talentū mundi. Dulce lignum dulces claui. dulcis mucro. dulcis hasta. dulcia ferens pondera. salua p̄sentē caterua in tuis bodie laudib⁹ ꝓgregatā. tuo vexillo signatā. Sicq̄ p̄ciosa crux in suo loco restituit. et antiqua miracula renouant. Ador tui q̄dam vite restituūt. paralici q̄ttuor curant. leprosi decē mūdant. ceci. xv. illumināt. demones effugant. et a variis languoribus plurimi liberant. Et sic imperator eccl̄ias reparās et regijs muneribus cumulās. ad p̄p̄a remeauit. ¶ In cronicis aūt ꝑ gestū e⁹ liter fuisse narrat. Dicit enī q̄ dum cosdroe occupans vniuersa regna. hierusalē cū zacharia patriarcha et ligno crucis cepisset. et eraclius pacem cū eo facere vellet. iurauit se cum romanis pacē non facturū. donec crucifixū abnegarent et solem adorarent. Tūc eraclius zelo armat⁹ ꝓtra eū exercitū mouit. ⁊ per silas multis p̄lijs deuastauit. ⁊ cosdroe vsq̄ tesifontē fugere cōpulit. Tandē cosdroe dissenteriā incurrēs medasan filiū suū in regez coronare voluit. Quod sirois p̄mogenitus eius audiēs. cuz eraclio fedus iniit patremq̄ cum nobilibus p̄sequens in vinculis iecit. Quem pane tribulatiōis et aqua angustie sustentās. tandē sagittari ⁊ occidi fecī. Post modū aūtē oēs incarceratos cū patriarcha et ligno crucis eraclio destinauit. Ille autez

p̄ciosum lignū crucis hierl'm detulit. et post modū cōstantinopolim deportauit. Hec in multis cronicis legūt. De h̄ āt ligno crucis sic dicit sibilla apud paganos. sic d̄r ī hi. triptita. O ter beatū lignū in q̄ de⁹ extensus est. Hoc forte dictū ē ꝓpter vitā nature gratie ⁊ gl'e q̄ ex cruce ꝓueit. B Apud cōstantinopolim iude⁹ q̄dā eccīam scē sophie ingressus q̄ndaz imaginē xp̄i ibidē cōspexit. Qui se ibi solū ꝯsiderans gladiū arripuit ⁊ appropians imaginē xp̄i ī gutture percussit statimqz inde sanguis exiuit. ⁊ iudei faciez ⁊ caput aspersit. Qui territ⁹ imaginē accepit. et ip̄az in puteū ꝓiciēs statim aufugit. Quidam āt xp̄ian⁹ eidē obuiauit. eiqz dixit. Vñ venis iudee. Aliquē homīez occidisti. Et ille Falsum ē. Cui rursus hō ille dixit. Vere homicidiū ꝑpetrasti. et ideo sang̃ne aspers⁹ es. Et iude⁹. Vere d̄s xp̄ianoꝝ magn⁹ ē. ⁊ fides ei⁹ firma ꝑ oīa cōprobat̄. Nequaq̄z eī hoīez ꝑcussi. sed xp̄i imaginem. et ꝯtinuo sanguis emanauit de ei⁹ gutture. Duxit aūt iudeus hoīem illū ad puteū. et inde sctām imaginē extraxerūt. Plaga āt in gutture xp̄i vt fert̄ adhuc hodie cernit̄. ⁊ iude⁹ ꝯtinuo fidelis efficit̄. Apud siriam in ciuitate berith q̄dā xp̄ian⁹ sub annua pensione hospitiū habēs imaginē dñi crucifixi ꝯ lectuli faciē ī pariete affixerat. ⁊ ibi orōnes suas ꝯtinue faciebat. Post annū v̄o aliā domuz locauit. ⁊ imaginē ibidē ex obliuione reliq̄t. Quidā autē iudeus p̄dictā domū ꝯduxit. ⁊ q̄dam die vnū de suis ꝯtribulib⁹ ad cōuiuiū inuitauit. Inter epulas aūt ille q̄ inuitat⁹ fuerat casu circūspiciens. imaginē infixā parieti ꝯtuet̄. ⁊ in illū q̄ se inuitauerat ira fremēs. cur imaginē ihu xp̄i nazareni tenere audeat cōminatur. Ille āt cū adhuc p̄dictā imaginē nō vidisset sacramētis q̄bus poterat affirmabat ꝙ illā de qua dixit imaginē penit⁹ ignorabat. Tūc ille placatū se simulans valefecit. ⁊ ad p̄ncipē sue gentis abiens iudeū illū de eo q̄d viderat accusauit. Judei igit̄ cōgregati ad domū ei⁹ ꝯueniūt. ⁊ visa imagīe illū ꝯtumelijs diris afficiūt. ⁊ extra sinagogā semiuiuū ꝓijciūt. imaginē v̄o ꝯculcantes pedib⁹. cuncta in ea dñice passionis oꝓprobria renouarūt. Cum v̄o latus lancea ꝑforassent. ꝑtin⁹ sanguis et aqua vbertim exiuit. ⁊ suppositū vas impleuit. Stupefacti iudei. sanguinem illū ad sinagogas detulerūt. et omēs infirmi ex ip̄o inuncti ꝑtin⁹ curabant̄. Tūc iudei ep̄o terre illi⁹ oīa ꝑ ordinē narrauert̄. ⁊ baptismū et fidē xp̄i vnanimiter susceperūt. Ep̄us aūt sanguinē illū in ampullis cristallinis et vitreis cōseruauit. Christianū etiā illū accersiuit ad se et q̄s tam pulcrā imaginē composuisset inquisiuit. At ille dixit. Nicodemus illaz cōposuit quā moriēs gamalieli. gamaliel zacheo. zacheus iacobo. iacob⁹ simoni reliquit. Sicqz in hierusalem vsqz ad excidiū vrbis fuit donec inde a fidelibus in regnum agrippe delata. ⁊ inde ad patriā meaz deducta a parentib⁹ meis ad me hereditario iure deuenit. Factū est h̄ anno dñi. dccl. Tunc oēs iudei sinagogas in ecclesias ꝯsecrarūt. Et extunc hic mos inoleuit vt eccīe ꝯsecrarētur. qz ante tantū altaria ꝯsecrabāt̄. Propt̄ istud miraculū ordinauit eccīa. v. kaleñ. decembris memoriaz fieri dñice passionis. vel vt alibi legit̄. v. ydus nouembris. Vñ et rome cōsecrata est eccīa in honore saluatoris. vbi ampulla cū illo sang̃ne reseruat̄. ⁊ solenne festū tunc agit̄. E Virtus crucis et apud infideles maxīa ꝑ oīa cōprobat̄. Naz vt greg̃. in. iij. dyalogoꝝ libro commemorat. andreas fundane ciuitatis ep̄us. dū q̄ndaz sanctimonialē feminā secū habitare ꝑmitteret. antiquus hostis cepit isti⁹ speciem oculis mentis eius imp̄mere vt in lecto nephāda cogitaret. Quadam vero die iudeus quidam romā veniens. cum iam diem declinare cerneret. et vbi manere posset minime reperisset. in quodaz templo apollinis ad manendum se contulit. Qui ip̄m loci illi⁹ sacrilegiū ꝑtimescēs. q̄zuis fidē crucis mīme haberet. signo crucis tñ se munire curauit. Nocte aūt media euigilās vidit malignoꝝ spirituū turbā q̄i in obsequiū cuiusdā potentis p̄ire. Cūqz q̄ ceteris p̄erat in eoꝝ medio consederet. cepit singuloꝝ spirituū sibi obsequētiū causas actusqz discutere. q̄ten⁹ vnusq̄sqz q̄ntū egissz neq̄cie īueniret. Modū āt h⁹ discussiōis gregori⁹ cā breuitatis ꝑtrāsit. Sed

ex simili exemplo qđ legit in vitas patrū ino
tescere pōt. Nam dū quidā in templū idolo
rū intrassz. vidit sathanā sedentē z oēm eius
militiā ei assistentem. Et veniēs vn⁹ de malig
nis spiritib⁹ adorauit eū. Cui ille. Uñ veis
Et ille. In illa puicia fui. z ibi bella plurima
suscitaui. z pturbatiōes multas feci. z sāgui
nē copiosū effudi. z veni nunciare tibi. Et sa
than ait Quanto tpe ℔ fecisti. Et ille. In. xxx.
dieb⁹. Et sathan. Quare tanto tpe ℔ fecisti.
Et ait assistentib⁹. Ite z flagellis eū cedite z
duri⁹ verberate. Et secūd⁹ veniēs adorauit
eū dicēs. In mari dñe eram et cōmotiones
maximas excitaui. z naues multas demer
gens. bois q̄z plures occidi. Et ait. Quanto
tpe ℔ fecisti. Et ille. In. xx. dieb⁹. Et iussit būc
similiter flagellari dicēs. Ita modicū tanto
tpe laborasti. Et terti⁹ veniēs ait. In quadā
ciuitate fui. z rixas in quibusdā nuptijs exci
taui. z multā sanguinis effusionē feci. z spō
sum ipum occidi. et veni nūciare tibi. Cui di
xit. Quāto tpe ℔ fecisti. Et ille. In. x. diebus.
Et ille ait. Nōne plura in tot dieb⁹ opat⁹ es.
Et iussit eū a circūstantib⁹ verberari Et q̄rtus
veniēs ait. In beremo māsi z p. xl. annos cir
ca q̄ndā monachū laboraui. et vix tādē ipm
in lapsū carnis pcipitaui. Qđ satban audi
ens. de solio suo surrexit. et eū osculās de ca
pite suo coronā abstulit. z capiti illi⁹ ipposuit
ac ipm secū psedere fecit dicēs. Magnā rē
fortiter egisti. et plus omnib⁹ laborasti. Hic
igit vel sūis pōt eē mod⁹ illi⁹ discussiōis quē
gregor⁹ ptermittit. Cū ergo singuli spiritus
exponerent qđ egissent. vn⁹ in mediū psilijt.
et q̄nta carnis temptatōe de illa scīmoniali
femina andree animū cōmouissz apuit. Ad
dens q̄ beri hora vesperar vsq; ad ℔ ei⁹ mē
tem traxerit. vt in tergū ei⁹ blandiēs alapam
daret. Tūc malign⁹ spūs eū hortatus est vt
pficeret qđ cepisset. vt illi⁹ ruine singularem
inter ceteros palmā teneret. Precepitq; vt
quererēt quisnam eēt ille q̄ iacere in templo
eodē pstumpsisset. Cū āt ille vehemēti⁹ palpi
taret z missi spūs eū crucis misterio signatū
viderēt. territi clamauerī. Uere vas vacuū.
sz signatū. Ad hāc vocē ptin⁹ illa malignor
turba disparuit spirituū. Jude⁹ āt concitus
ad epm venit. et ei omia pordinē enarrauit
Quod ille audiēs vehementer ingemuit. et
omnē mulierē a domo sua et vicinia ptin⁹
remouit. z iudeum baptizauit. Refert q̄z
greg⁹. in li. dyalo. q̄ quedā scīmonialis ortū
ingrediēs et lactucā pspiciēs ocupiuit eam
que signo crucis bñdicere oblita aut de mo
mordit. Sed arrepta a dyabolo ptinus ce
cidit. Cū āt btūs equinus ad eā venissz dya
bolus clamare cepit ac dicere. Ego qđ feci.
ego qđ feci. Sedebā hic sup lactucā. illa ve
nit z momordit me. Ad imperiū aūt pdicti
viri dyabol⁹ mox de ea exiuit. Legit in hi
storia eccīastica q̄ gētiles p alexandriam ar
ma serapis i parietib⁹ depinxerāt. Theodo
sius vo illis deletis signū crucis depingi mā
dauit. Quo viso gētiles z sacerdotes ydolo
rū baptizati sūt. dicētes traditū eē ab antiqs
q̄ ea q̄ colebāt starēt donec veniret signum
illud in q̄ est vita. Quedā tūc lra apud illos
quaz sacrā vocabāt. habebat formā crucis.
quā dicebāt interptari vitā futurā.

CXXXI

De sancto iohāne chrysostomo.

Johannes cogno
mine chrysostom⁹ anthiocen⁹ filius
secūdi et anthure nobilū fuit. Cui⁹
vita genus quersatio z pfectio in hi. tripti
ta plenius declarat. Qui cū pbie studiū im
pendisset. tandē hāc deserēs diuinis lcōib⁹
incūbebat Qui pbyter ordinatus ppē casti
tatis zelū seuerior habebat. z feruor magis
q̄z mansuetudini seruiebat. Et ppē vite recti
tudinē incaut⁹ ad futura pspicere nesciebat
In cōfabulatōe arrogans a nescientib⁹ pu
tabat. In docendo erat pcipuus. in exponē
do egregi⁹. ad mores coercendos optimus
Regnantibus igit arcbadio et bonorio au
gustis. et damaso in romana sede presidēte.
factus est epūs Qui dū vitā clericor repente
corrigere voluit. oēs in sui odiū concitauit. z
eū velut furiosū declinabāt. et apud omnes
ei detrabebant. Et q̄ nunq̄z aliquē ad pra
dū inuitabat. nec ab aliq̄ inuitari volebat.
dicebant eū ℔ ideo facere. q̄ turpiter man
ducaret. Alij ppter excellentē et exquisitum

ysum ciboꝝ ꝫ eū facere p̄dicabant. ¶Reuera ät ꝓpter abstinentiā stomachū ⁊ caput sepe dolebat. et ideo prandiorū epulas euitabat. ¶Populꝰ ät ꝓpter ꝓmones q̄s in ecclesia faciebat eū plurimū diligebat. putpendens q̄ ꝓtra eū emuli loquerent. ¶Apposuit q̄z iobes ⁊ q̄sdam pcerū obiurgare. ⁊ ido ꝓ eū maior inuidia est accēsa. ¶Aliud q̄z fecit. q̄d cūctos valde cōmouit. Eutropiꝰ nāq̄z ꝓpositꝰ iperatoris ⁊ habēs ꝓsulis dignitatē. volēs i quibusdā ad eccl̄iaz fugientibꝰ se vindicare. studuit vt lex ab impatore poneret. vt nullꝰ ad eccl̄iaz ꝓfugeret. imo q̄ dudū refugerāt extraberent. ¶Post paucos ät dies cū eutropius regē offendisset. ad eccl̄iam mox ꝓfugit. Ēps ät ꝫ audiēs. ad eū sub altaris latitantē accessit et omelijs increpatorijs ꝓ eū faciēs ipm durissime obiurgauit. Ex qua re mltos offēdit eo q̄ bomini infelici nō solū noluit misc̄iaz impēde. sed insup nō destitit obiurgare. Imperator ergo eutropiū rapiens. eiꝰ caput abscidit. ¶Ido diuersis igit̄ causis mltos boēs fiducialiꝰ obiurgabat. ⁊ iō erat plurimis odiosus. ¶Theophilꝰ ät alexandrinꝰ ēps iobez deponere volebat. ⁊ ꝓsbyteruz q̄ndam noie ysidoꝝ intrudere affectabat. et iō causas depositōis diligenter querebat. ¶Populus ät defendebat iobem. et eiꝰ doctrina mirabili auiditate pascebat. Sacerdotes q̄z iobānes ſm ecclesiasticas sanciones viuere cogebat. dicēs nō debere frui honore sacerdotij q̄ eorū vitā ꝓtenerent imitari. ¶Non solū ät ciuitatē ꝓstātinopolitanā strenue gubernabat. sed et plures circūadiacētes puincias imperiali autoritate puidis legalibꝰ ordinabat. Cūq̄z cognouisset i fenice adhuc demonibꝰ sacrificia mīstrari. cleros illuc ⁊ mōachos destinauit. oīaq̄z templa ydoloꝝ destrui fecit.

¶Eodez tpe gaimas q̄dam erat genere celticus. ꝓsilio barbarꝰ. studio tirannico vehementer elatꝰ. arriana heresi depꝛauatꝰ. magister tū militū factꝰ. ¶Hic impatorē rogauit vt intra ciuitatē sibi suisq̄z eccl̄iaz vnā daret. Qđ cū pmisisset. rogauit iobem vt eccl̄iaz vnā illi cōcederet. vt sic eiꝰ tirannidē refrenaret. ¶At iobannes vtute fortissimꝰ ac totꝰ zelo ignitus. noli inq̄t o impator hoc pmittere. nec sanctū canibꝰ dare. nec būc barbarū metuas. Sed ambos nos iube vocari et sub silentio inter nos q̄ dicunt audi. Ego nāq̄z bꝰ linguā sic refrenabo. vt hmōi petere nō ꝓsumat. Qđ audiēs impator gaudisus ē. ⁊ vtrūq̄z altā die vocauit. ¶Cūq̄z gaimas vnū p se oratorū peteret. ait iobes. Ubiq̄z tibi diuina domꝰ aperta est vt nullꝰ te vetet orare. At ille. Ego alteriꝰ secte sum. ⁊ vnū tēplum cū meis habere deposco. ¶Multos quidē p romana republica labores assumpsi. ⁊ ideo nō debeo in mea petitōe ꝓtemni. Cui iobānes. ¶Plurima pmia et q̄ trāscendūt tua certamina recepisti. ¶Magister militū factꝰ es. cōsulari toga insup exornatꝰ. ⁊ oportet te cōsiderare q̄d dudū fueris. ⁊ q̄lis mō cōspiciaris. Que pisca pauptas. et q̄ mō substātia. Quibꝰ vestimentis ante vtebaris. ⁊ quibꝰ ornaris modo. Igit̄ q̄ pauci labores maxima tibi pmia ꝓtulerūt. ꝓtra honorantem te nō sis ingratus. ¶His ꝓmonibus eius os obstruxit. ipsū q̄z cōpulit vt taceret. Dum igit̄ constantinopolitanā vbē strenue gubernaret. gaimas imperiū ambiēs cū in die nihil agere posset nocte barbaros misit q̄ palatiū ꝓcremarēt. Tūc aperte monstratū est quō sctūs iobes custodiebat ciuitatē. Barbaris ei angeloꝝ armatoꝝ ingens corpꝰ babētiuz copiosa turba apparuit. q̄ ipos ptinꝰ effugauit. Qđ cū dño suo nūciassent. ille valde muratꝰ ē sciēs exercitū militū p ciuitates alias ꝓstitutū. Cū igit̄ sequēti nocte eos iteruz destinasset. a visione angeloꝝ sūt sicꝛ effugati. ¶Nouissime ille egressus miraculū vidit ⁊ fugit. estimās milites in die latere ⁊ nocte ciuitatē custodire. Egressus inde ad traciā iuit et magno ꝓgregato exercitu cūcta vastabat timentibꝰ cūctis barbaricā feritatē. Imperator ergo iobanni sanctissimo onus legatōis imposuit. Ille ät inimicicias īmemor alacriter est pfectꝰ. Gaimas vō agnoscēs eiꝰ fidūciā. pietate assūpta longo itinere eidē occurrit. suisq̄z oculis dexterā eiꝰ circūposuit. ⁊ filios suos sacra eiꝰ genua osculari p̄cepit. ¶Huius nāq̄z vtutis iobes fuit. vt etiā valde terribiles būiliari cogeret ⁊ timere. ¶Eodem q̄z tpe questio mota ē vtrū deus corpꝰ

haberet. ex q̄ questione ꝓtentões ⁊ certamia surrexerūt. alijs ꝟ. alijs aliud affirmantib⁹. maxime tñ monachoꝝ turba simpliciū ẽ decepta. dicentiū deū forma corporea eẽ districtū. Theophil⁹ aūt epūs alexandrin⁹ ꝓtrariū sapiebat. ita vt in eccīa ꝓ eos q̄ būane forme deū asseruerāt ꝓtenderet et deū incorporeū ꝓdicaret. Qđ egiptioꝝ monachi agnoscētes habitacula sua reliquerūt. ⁊ alexandriaz venientes. seditiõem ꝓ theophilū excitarūt. ita vt eū occidere niterēt. Qđ ille cognoscens et timẽs ait illis. Sic vos inq̄t video sicut dei vultū. Et illi si vere inq̄unt dicis. q; vult⁹ ꝺ⁹ sic ẽ vt noster. anathematiza libros origenis q̄ nostre opinioni aduersant. Qđ si ñ feceris q̄ imperatoꝝ⁹ ⁊ deo rebellis es a nob⁹ opprobrium sustinebis. Et ille. Nolite ī me seuire. Ego quidẽ q̄ vobis placẽt facio. Et sic monachos a suo impetu reuocauit. Exercitati vo et pfecti monachi in ꝟ seducti nõ sũt. sed simplices ardore fidei ꝓ frẽs ꝓtrariū sapiẽtes insurrexerũt. ⁊ multos occidi fecerũt. Bũ ꝟ ī egipto fierẽt ioẞes apud cõstantinopolim doctrina florebat. et apud oẽs admirabilis habebat. Verũ cũ arriani plurimũ pullularẽt et extra ciuitatẽ eccīam haberẽt. sabbato tñ et dñica intra portas et porticus cõgregati hymnos ⁊ antipbonas nocte cantabãt. Bi luculoãt cũ ipis antipbonis p medias ciuitatẽ portas egressi ad suã eccīaz cõcurrebãt. Hec ãt ad vituperatiõem orthodoxoꝝ facere nõ cessabãt. freqūnter ꝟ decantantes. Ubi sũt q̄ dicũt tria vtute vnũ. Joẞes ãt metuẽs ne simplices bis cantib⁹ traherent. instituit vt fideliũ turba nocturnis hymnis ĩsisteret vt et illoꝝ opus obfuscaret. et fideliũ pfessio firmaret. Fecitq; cruces argenteas q̄ cuz argenteis cereis portabantur. Tũc arrianize/lo accẽsi iuidie vsq; ad necẽ insurgũt. Una igit̄ nocte petra pcussus ẽ buson eunuchus auguste. q̄ ad hymnos exercendos a iohanne fuerat deputat⁹. Sed etiã q̄dam de ꝑ/ vtriusq; partis extincti sũt. Ex bis mot⁹ ipe/rator prohibuit arrianos hymnos publice decantare. ¶ Eo tpe seuerian⁹ gabalẽsis epūs honorabilis apud mltos pceres ⁊ ab ipo ī/peratore et augusta multũ dilect⁹ constantinopolim venit. et a iohanne gratanter susceptus est. Cũq; ioẞes aliaz prexisset. suã eidẽ eccīam cõmendauit. Ille aũt nõ fideliter ambulabat. sed semetipm ꝑ/o cõmendabat. Serapion aũt clericus iohannis ꝟ iohãni studuit nũciare. Transeunti aũt seuerianonõ assurrexit serapion. Ille aũt indignatus clamauit. Si serapion clericus nõ mortu⁹ fuerit xp̄us in humana natura natus non ẽ Hec audiens ioẞes rediit. et ipm tãq; blasphemũ de ciuitate eiecit. Qđ auguste mltũ displicuit et ipm reuocari fecit. rogãs ioẞes vt ipm sibi recõciliaret. Qui nullaten⁹ acq̄escuit donec augusta filiũ suũ theodosiũ ciuis gentibus imponeret supplicãs ⁊ coniurans vt seuerianũ recõciliaret. ¶ Eodez q̄z tpe theophilus alexandrin⁹ epūs dyoscoru virũ sanctissimũ et ysidoꝝ pus sibi amicissimũ iniuste eiecit. Qui cõstantinopolim venerũt vt pncipi ⁊ iohanni ei⁹ facta narrarẽt Joẞes aũt eos q̄dez honorabat. sz a ñ causse cognitiõem cũ eis pticipare nolebat. Falsus tñ rumoꝝ ad theophilũ venit. q; ioẞes cum illis cõmunicaret. ⁊ eis auxiliũ ferret. At theophilus indignat⁹. nõ solũ in illos vindictã exercere sed ioẞem deponere fortiꝫ se armabat. Celans igit̄ intentiõem suã misit ad singulaz epos ciuitatũ dicẽs se origenis velle libros damnare. Epiphaniuz q̄z epm cypri virũ sanctissimũ et famosissimũ circũuenit et amicũ fecit. rogans vt ⁊ ipe simili/ libros origenis damnaret. Epiphani⁹ ppter sui sanctitatẽ ei⁹ fallacias nõ attendẽs. ap̄ cypri/ suos epos ꝓuocauit. et lectiõem origenis interdixit. rogãs ioẞem p lras vt se ab horuz lectione libroꝝ suspẽderet. ⁊ q̄ ordiata fuerãt ꝓfirmaret. Joẞes ãt ꝟ paruipendẽs ī doctrina eccīastica laborabat. et ī ea florebat. nihil q̄z de bis q̄ ꝓ eũ cogitabãt curabat. Bemũ theophil⁹ odiũ diu zelatũ manifestauit. ⁊ se velle ioẞez deponere indicauit. Qđoꝝ inimici ioẞis multiq; clerici ⁊ pceres palatij ipsi oportunũ inuenientes. nitebant vt ꝓ ioẞem apud ꝓstantinopolim cõciliuz fieret. Post ꝟ ãt epiphani⁹ ꝓstantinopolim venit. damnatiõem libroꝝ origenis secũ ferens. ⁊ iurgationem ioẞis causa theophili declinauit. Et

quidã ppter epiphanij reuerentiã dãnatõi libroꝝ origenis subscribebãt. plurimi aũt ℞ facere recusabant. quoꝝ vnus fuit theotim⁹ sicbie pſul vir rectitudine vite famosissim⁹. Qui ita rñdit. Ego inqt o epiphani e⁹ q̃ dum bñ requieuit. iniurias nõ fero. neqꝫ rẽ blasphemã tẽptare pſumo. dãnans ea que poꝛes nostri respuere noluerũt. Nam neqꝫ malã doctrinã in libris ei⁹ eẽ cõspicio. Quibꝰ cõtumelias inferũt nesciunt semetipos Athanasius aũt defensoꝛ niceni cõcilij ꝯ arrianos testẽ sue fidei bũc virũ appellat. illi⁹ libꝛos suis ꝓiungens et dicens. Mirabilis inqt et laboꝛiosissim⁹ origenes ℞ de filio dei nobis testimoniũ phibet. asserens coeternũ eũ patri. Johannes ãt indignat⁹ nõ est curabsqꝫ regulis in eccia sua epiphani⁹ ordinationẽ fecerit. Sed tñ rogabat vt inter epos cũ eo manerẽ. At ille nec se cũ eo manere nec oꝛare rñdit. Si dyoscoꝛ eijceret. et dãnatõi libroꝝ origenis subscriberet. Johãne ℞ facere renuente. aduersus iohem ab ei⁹ inuidis epiphani⁹ incitat. Unde epiphanius libꝛos origenis dãnauit. et dyoscoꝛ adiudicauit. ꝛ iohãni tanqꝫ boꝛ defensoꝛi detrahere cepit. Cui iohannes mandauit. Contra regulas multa feciſti o epiphani. Primũ q̃ ordinationẽ feciſti in eccia sub meo iure cõstituta. Deinde q̃ in ea autoꝛitate ppria sacra celebꝛasti. Et rursus. q̃ inuitatus excusasti. ꝛ nẽ dem⁹ q̃ in eipm ꝓfidis. Quappter obserua ne in ppꝛo seditio oꝛiat. et b⁹ rei piculũ ipe suscipias. Hoc ãt audiẽs epiphani⁹ discessit Qui cũ ad ciprũ reuersur⁹ eẽt. mãdauit Iohanni. Spero q̃ eps nõ morieris. At ille remandauit. Spero q̃ ad patriã tuã nõ redibis. Qõ sic euenit. Nam epiphanius i via obijt. Et ioℏes postmodũ d̃ epatu depos⁹ i exilio vitã finiuit. ¶ Ad sepulcrũ autẽ hui⁹ epiphanij viri sanctissimi demões expellũt. Fuit ãt vir mire liberalitatis ad pauperes. Qui cũ quadã vice totã eccie pecuniam erogasset. ꝛ nihil sibi remansisset. quidaꝫ subito veniens sacculũ multarũ pecuniarũ sibi obtulit ac discessit. Nec vnde venit aut q̃ abierit scitũ fuit. Caupes q̃dã volẽtes epiphaniũ decipe vt aliq̃d eis daret. vn⁹ eoꝝ rũ supinũ se in terra pstrauit. alter sup eum stans q̃ mortuũ flebat. et q̃ nihil vnde eum sepelire posset haberet. querulis vocib⁹ clamabat. Epiphanius igit supueniens vt in quiete dormiret oꝛauit. et sepulture necessaria ministrauit. Hominẽqꝫ consolat⁹ abijt. Ille ãt socium pulsans dicebat. Surge hodie tuis laboꝛibus epulemur. Quẽ cum crebꝛo pulsasset. et mortuũ agnouisset. ad epiphanium cucurrit. et quid acciderit nunciauit. ac vt eũ resuscitaret rogare cepit. Ille aũt benigne eum ꝓsolatus est. nõ tñ eũ resuscitare voluit. ne ministris dei facile illudat. Uerũ cũ epiphanius discessisset relatũ ẽ iohanni q̃ euꝺoxia augusta contra eũ epiphaniũ incitasset. Qui solito zelo accensus ꝑmonez ad ꝓpꝛim fecit. q̃ cunctaꝫ mulierũ vitupatõez oĩmodam ꝓtinebat. Hic sermo ab omnib⁹ est accept⁹. vt q̃si ꝯ augustam sit plat⁹. Qõ cum augusta cognouisset impatoꝛi cõquesta est dicens cõtumeliã illatam vxoꝛi in eũ potius redũdare. Motus ad hec impatoꝛ ꝓtra iohannẽ ꝑcepit sinodũ celebꝛari. Theophilus igit festine eps ꝓuocabat. Omẽsqꝫ iohannis inimici alacriter ꝓfluebãt. supbuꝫ et impiũ eũ vocãtes. Uniuersi igit epi apud ꝓstãtinopolim ꝓstituti nõ tam de libꝛis origenis tractabãt. sed ꝯ ioℏem se manifestius erigebãt. Mittentes igit p iohanne ipm citauerũt. q̃ eos velut inimicos vitare censuit ac vniuersalem sinodũ fieri ꝓclamauit. Illi vero quater eũ denuo citauerũt. Qui cum eos refugeret ꝛ sinodũ fieri ꝓclamaret. damnauerũt eũ. in nullo eũ culpãtes nisi q̃ vocatus noluit obedire. Qõ ꝑplus audiens ad seditiones maximas excitat⁹ ẽ. et eũ trahi ab eccia nõ sinebat. sed vt ℞ ad maius referret cõciliũ ꝓclamabat. Jussio ãt ꝓncipis cõpellebat eũ velociter eijci. ꝛ in exilium deportari Johannes ãt timẽs ne in ppꝛo seditio oꝛiret. nesciente ppꝛo semetipm tradidit in exilium deferendũ. Qõ cũ ꝑplus cognouisset ꝑportabilis seditio ẽ exoꝛta. ita vt etiã mꝛti inimicorũ ei⁹ ad miscdiaꝫ mouerent. dicentes eum calumniã passum quẽ paulo ante desideraꝫ bant videre depositũ. ¶ Severian⁹ ãt de q̃ supꝛa sermo habitus est. in eccia docẽs

iohanni detrahebat dicēs. Et si nullū aliud crimē haberet. eiꝰ tñ supbia depositōis eius causa sufficiēs eē posset. Orta igit̄ ꝯ impatorē ⁊ ep̄os imensa seditōne in ꝑplo. augusta ī peratorē rogauit vt iohem de exilio reduci faceret. Terremotꝰ q̄z maximus ciuitatē inuasit dicentibꝰ cūctis h̄ accidere ꝓpter iniustā eiectōem iohis. Missi sūt igit̄ legati ad iohem rogātes. vt cito rediret. et ciuitati pereunti suis orōnibꝰ subueniret. et in ꝑplo seditionē excitatam sedaret. Alij q̄z post illos. et rursus alij destinati sūt q̄ eum cito redire cōpellerēt. Qui eū redire nolentē ad ꝓpa cito reduxerūt. eidē cū cereis ⁊ lampadibꝰ vniuerso ꝑplo occurrente. Ip̄e aūt in episcopali sede residere nolebat. dicēs oportere h̄ fieri iudicio sinodali. et eos q̄ damnauerāt suā sententiā reuocare. Populus aūt miro modo accendebat̄ eū in episcopali sede residentez videre. et verba doctoris audire. Preualuit igit̄ ꝑplus. coactusq̄z ē sermonē facere ad populū. ac in sua cathedra residere. Theophilus igit̄ aufugit. Qui cū ierapolim aduenisset. mortuus est eiusdē ciuitatis ep̄s. ⁊ ibi lamon sanctissimus monachus est electꝰ. At ille cū crebro refugeret ei theophilus suadebat vt sue electioni ꝯsensū p̄beret. Tunc ille ꝓmisit dicens. Cras qd̄ dño placet implebitur. Crastina ergo die veniētes ad cellā suaz eū vt ep̄atum susciperet instanter rogabant Qui ait. Oremus p̄mo ad dñm. Qui dum oraret. mox cū ip̄a orōne terminū vite suscepit. Johannes itaq̄z doctrine sedule insistebat. Eo aūt tp̄e statua argentea clamide circūamicta. in platea iuxta ecc̄iam sancte sophie ad honorē eudoxie auguste constituta erat. vbi milites et ꝓceres lusus publicos exercebant. Qd̄ q̄dē iohanni plurimū displicebat. cū videret h̄ ad ecc̄ie spectare iniuriā.

G Consueta igit̄ fiducia rursus līguā suā armauit. Et cū oporteret p̄ncipes supplicatōnis v̄bo deflectere vt a tali lusu recederent hoc nō fecit. sed impetu sui vsus eloquij iubentes fieri talia maledicebat. Augusta v̄o rursus ad suā h̄ trahebat īiuriā. ⁊ denuo laborabat vt aduersus eū sinodus iteruz celebraret̄. Hoc sentiēs iohes illā famosissimā in ecclesia ꝓtulit omeliā cuiꝰ initiū est. Rursus herodias insanit. rursus turbat̄. denuo saltat. denuo caput iohannis in messorio cōcupiscit accipe. Qd̄ factū ad iracundiā plꝰ incitauit augustā. Dum aūt q̄dam iohem vellet occidere a ꝑplo est cōprehensus. et ad iudicandū traditꝰ. Sz a p̄fecto ne occideret̄ ereptꝰ est. Quidā etiā seruus cuiusdaz p̄sbyteri ī eū impetū faciēs ip̄m occidere molitꝰ est. Qui dū a quodā teneret̄. ip̄m q̄ tenebat. et aliū astantē et tertiū ꝑcussit. Tūc clamore facto multis ꝯcurrentibꝰ plurimos īterfec̄. Ex illo tēpe ꝑplus iohem custodiebat. eiꝰ domū diebus ac noctibꝰ muniēs. Suadēte igitur augusta ep̄i ꝯstantinopolim ꝯuenerūt et accusatores iohannis fortiter insistere ceperūt. Cum aūt festiuitas natalis dñi superuenisset. mandauit impator iohanni q̄a nisi p̄us criminibꝰ exueret̄ nō cōmunicaret eidē Episcopi aūt nihil ꝯtra euz repererūt nisi q̄ post depositōnem residere in sede ep̄ali sine decreto cōcilij p̄sumpsisset. Et sic damnauerunt eū. Appropinquante tandē solennitate pascali mandauit ei impator nō posse secū in ecc̄ia manere. cū eum duo cōcilia cōdemnassent. Vacabat igit̄ iohes ⁊ nequaq̄z in ecc̄iaz descēdebat. Illi q̄ iohāni fauebant iohannite dicebant̄. Post h̄āt impator iohannē de ciuitate expelli fecit. ac duci in exiliū in quandā ciuitatē paruā vbi fines sunt ponti imperijq̄z romani. que loca crudelibꝰ barbaris sūt vicina. Sed clemens dñs non ꝑmisit diu in locis talibus athletam suum fidelissimū cōmorari. Hoc innocentius papa audiens moleste ferebat. volensq̄z conciliuz celebrare scp̄sit clero constantinopolitano ne iohāni successorē aliquem ordinarēt.

Cum igit̄ longo fuisset itinere fatigatus ⁊ dolore capitis vehementissime cruciatus necnō ⁊ ardorē solis intolerabilē pateretur sancta illa anīa in cumanis. xiiij. die mensis septembris e carne soluta est. Quo defūcto grando vehemens in ꝯstantinopolim ⁊ omnia suburbana descendit dicentibꝰ cunctis hoc dei iracundia gestū eē eo q̄ īiuste iohānes fuerit ꝯdemnatus. Quibus verbis fidē fec̄ mors auguste ꝓtinꝰ subsecuta. Quarta

nanqz die post grādinē ē defūcta. Mortuo qz oīm doctore terrarū occidentales epi cū orientalib⁹ nullaten⁹ cōmunicare voluerūt donec illi⁹ sacratissimi viri nomē inter pdecessores epos poneret. Uerū theodosi⁹ xpianissimus fili⁹ pdicti archadij. q̄ aui sui nomen ꝛ pietatē tenebat. sacras b⁹ doctoris reliquias in mense ianuario in regiā ciuitatē transferri fecit. Cui fidelissimus pl⁹us cū lāpadib⁹ ꝛ cereis obuiauit. Theodosi⁹ āt suppliciter ei⁹ adorās reliquias. p archadio et eudoxia genitorib⁹ supplicauit. vt ignorāter delinquentib⁹ veniā cōdonaret. Budū enī parentes ei⁹ mortui fuerāt. Hic theodosius clementissim⁹ fuit. adeo vt nullū se ledentiū morti adiudicaret dicēs. Utinam eēt mihi possibile ad vitā et mortuos reuocare. Eius curia monasteriuz videbat matutinas laudes agebat. codices diuinos legebat. Huic erat vxor noīe eudoxia q̄ beroyco metro poemata multa ꝓfecit. Habuitqz filiā noīe eudoxiam quā valentiniano quē impatorē fecerat dedit vxorē. Hec oīa de hīstoria tripartita extracta sūt. Mortuus est āt circa annos dñi. cccc.

CXXXII
De sanctis cornelio et cipriano.

Cornelius interp̄/ tat intelligens circūcisionē. Ipe ei intellexit ꝛ intelligendo seruauit circūcisionē a superfluis licitis et etiā necessarijs Uel cornel⁹ dr a cornu et leos q̄d est plus q̄ cornu. i. fortitudo pli. Cyprian⁹ dr a cypro q̄d ē mixtura. et ana q̄d est sursū. Uel dr a cipro q̄d est mestitia vel hereditas. Ipe ei habuit sup̄nam mixturā gratie ꝛ virtutum mestitiā pctōr. et hereditatē celestium gaudiorum.

Cornelius papa successor sancti fabiani a decio cesare cū suis clericis in exiliū relegatur. Ibiqz a sancto cipriano carthaginensi lrās ꝓfortatiōis accepit. Tandem de exilio reduct⁹ decio psentat et dū īmobilis pmaneret. iussit eū deci⁹ plūbatis cedi. pcepitqz vt ad templū martis duceret. vt ibi aut sacrificaret. aut snīaz capitalem subiret. Cum ergo illuc duceret. miles q̄dam rogauit eū vt ad domū suā diuerteret et p vxore sua salustia que p q̄nqz ānos paralitica iacebat oraret. Que dū ad orationez ei⁹ sanata eēt. xx. milites cū ipa ꝛ viro suo domino crediderūt. Qui oēs iubēte decio ad templū martis deducti. et in illud expuētes cū sancto cornelio martyrizati sūt. Obsessus ē circa ānos dñi. cclij. Cyprianus āt carthaginenſ epūs in eadē ciuitate patrono proconsuli psentant. Qui cum a fide nullaten⁹ mutari posset. in exiliuz mittit. Indeqz reuocatus ab anglirico pconsule. q̄ patrono successerat. snīam capitalē accepit. Qua snīa lata dixit cipria⁹. Deo grās. Cū āt ad locum cū speculatore veniss. pcepit suis vt eidē speculatori p mercede. xv. aureos darēt. Accipiensqz linteuz. manu sua oculos texit. ꝛ sic coronā susceptit. circa ānos dñi. cclvj.

CXXXIII
De sancta Eufemia.

Eufemia dicitur ab eu q̄d ē bonū. ꝛ femina. q̄si bona femina. i. vtilis. honesta. ꝛ delectabil'. q̄ ꝑ triplici mō dr bonū. Fuit enī vtilis alijs p̄ uersatiōez. honesta sibi p morū cōpositionē. delectabilis deo p celestē ꝓtemplatiōem Uel eufemia dr q̄si eufonia q̄d est suauis sonoritas. Suauis āt sonus fit tribus modis ez voce vt in cantu. pulsu vt in cythara. flatu vt in organo. sic btā eufemia fecit dō dulcez sonū cū voce pdicatiōis. cū pulsu bone operationis. ꝛ cū flatu interne deuotiōis.

Eufemia filia senatoris videns xpianos tēpe dyoclecianī tam diuersis penis laniari. ad pscum iudicē prouocauit. ꝛ xpm publice confitēs exemplo sue cōstātie etiā virox animos ꝓfortabat. Cum igit iudex xpianos successiue occideret. alios presentes eē iubebat vt saltē territi īmolarēt. dū pstātes tā crudeliter laniari viderent. Cum ergo corā eufemia sctos crudeliter detrūcaret. ipa eox pstantia ampli⁹ puocata iniuriaz a iudice se pati clamabat. Tunc iudex gauisus ē. putās eā sacrificijs velle pssentire. Uñ cū ab ea quā sibi iniuriā faceret requisisset.

illa ait. Cuz sim genere nobil'. cur mihi igno
tos ⁊ aduenas anteponis. ⁊ p̄ores facis ad
xp̄m ꝑtingere. ⁊ ad ꝓmissam gl̄iaz ꝑuenire.
Cui iudex. Putabā te ad mentem redisse. et
gaudebā te tue nobilitatis vel sex⁹ meminis
se. Reclusa igit̄ ī carcere. ⁊ seq̄nti die cuz vin
ctis sine vinculis adducta. iterū g̃uissime est
ꝯquesta. cur ꝯ̄ legē imꝑatoꝝ sibi soli a vicul'
parceret̄. Tūc a lapis durissime cedit̄. ⁊ ī car
cere recludit̄. Quaz iudex secut⁹ ex libidine
oꝑꝑimere voluit. Sed illa virilit̄ reluctante
manū ei⁹ v̄tus diuina ꝯtraxit. Tūc putans
se incantatū. p̄positū dom⁹ sue ad ip̄am di
rexit multa ꝓmittēs si eā faceret consentire.
Sed ille carcerē clausum nec clauib⁹ aꝑire
potuit nec securib⁹ frang̃e. doneca demone
arrept⁹. clamās et seip̄m dilaniās vix euasit
Deinde educta posita ē suꝑ rotā. cui⁹ vectes
carbonib⁹ pleni erāt. et artifex intra rotā ta
le signū trahentib⁹ dedit. vt qñ sonū faceret
simul traherēt. ⁊ sic exeūte igne vectes corp⁹
ei⁹ dissiparēt. Sz nutu dei ferramētū q̊ rota
tꝑabat̄ de manu ei⁹ decidēs sonū fecit. ⁊ cōti
nuo illis trahentib⁹ rota artificez cōminuit.
et eufemiā stantē suꝑ eā illesā seruauit. Tūc
parētes artificis lamētantes supposito igne
ip̄am cū rota cōburere voluerūt. Sed rota
cōbusta. eufemia ab angelo soluta in q̊daz
loco excelso incolumis stare ꝯspicit̄. Appel
lian⁹ iudici ait. Uirt⁹ xp̄ianoꝝ nō nisi ī ferro
vincit̄. Unde ꝯsulo vt eam facias decollari
Erectis igit̄ scalis. cū q̄dam ad eā capiendā
manū mitte vellet. mox tot⁹ paralisi solutus
vix inde semiuiuus educt⁹ ē. C Alius
aūt noīe sostenes ascendēs ꝯtinuo mutat⁹
ab ea veniā petijt. et euaginato gladio ad iu
dicē clamauit. q̄ seip̄m libenti⁹ occideret q̄z
eam quā angeli defēdebāt ꝯtingeret. Beni
qz inde educta. iudex cācellario suo dixit vt
ad eā oēs petulātes iuuenes ꝯuocaret Qui
tādiu eā illuderent donec fatigata deficeret.
Sz ille ad eā ingrediēs. et multas virgines
splēdidissimas circa eā orantē videns. moni
tis ei⁹ ꝑtin⁹ xp̄ian⁹ effect⁹ ē. Preses v̄o ꝑ ca
pillos v̄ginē suspēdit. Sz ī mobilē ꝑmanen
tē negato cibo in carcerē recludi fecit vt. vij.
die īter q̄ttuor magnos lapides sic̄ oliua cō
stringeret̄. Illa v̄o q̊tidie ab angelo saciata.
duz. vij. die intra lapides durissimos posita
eēt ad ei⁹ orōem ip̄i lapides in cinerē tenuis
simū sunt redacti. Uñ p̄ses se victū a puella
erubescēs eā in foueā ꝓijci iussit. vbi tres tā
te īmanitatis bestie erāt. q̄ oēm hoīez deglu
tirēt. Que statim blādiēdo ad v̄ginē ꝯcurrē
tes et iūctis ad inuicē caudis ei q̄si cathedrā
ad sedendū p̄bētes iudicē h̄ vidētez vehemē
tius ꝯfudert̄. Unde cū p̄ses fere p̄ angustia
moreret̄. ingressus carnifex vt dñi sui īiuriā
vindicaret. gladiū in latus suū fixit. ⁊ christi
martyrē fec̄. Quē iudex ꝑ mercede veste se
rica induit. ⁊ torque aurea circūdedit. Sed
egrediēs a leōe arripit̄. ⁊ ab eo ꝑtin⁹ d̄uorat̄
Uñ sui eū diuti⁹ ꝑquirentes vix pauca eius
ossa cū veste serica ⁊ torque aurea repererī.
Priscus q̊z iudex seip̄m comedēs mortu⁹ ē
inuent⁹. Sciā āt eufemia ī calcedonia cum
honore sepulta ē. Meritis c⁹ oēs iudei ⁊ gē
tiles calcedonie ī xp̄m crediderī. Passa est
āt circa ānos dñi. cclxxx. Ambrosi⁹ d̄ hac
v̄gine ī p̄fatōne sic ait. Uirgo alma triūpha
trix eufemia. v̄ginitatis retinēs mitrā. passi
onis meruit vestiri corona. Cuius p̄cib⁹ ho
stis inimic⁹ euincit̄. p̄scus aduersari⁹ suꝑat̄.
a fornacis igne v̄go sospes eripit̄. duri lapi
des in puluerē cōuertūt̄. Fere māsuescūt. col
laqz submittūt atz omīa penaꝝ supplicia ei⁹
orōe suꝑant̄. Nouissime gladij mucrone cō
fossa. carnea relinq̄ns claustra. celesti choro
iūgit̄ leta. Hec sacra v̄go tibi dñe eccīaz tuā
cōmēdet. h̄ ꝑ nob̄ pctōrib⁹ īterpellet h̄ et vo
ta nrā vt v̄go vernula illibata tibi p̄stet.

CXXXIIII

De sancto Lamperto.

Lampert⁹ nobilis
genere sz nobilior sanctitate vite.
a p̄meuo etatis sue lr̄is eruditus.
adeo ꝑ sui sanctitate ab omnib⁹ amabat̄. vt
post theodardū magistrū suū trecens̄ eccīe
ī ep̄m meruit ꝓmoueri. Quē childeric⁹ rex
plurimū diligebat. et p̄ oīb⁹ ep̄is carum sem
per habebat. Sz crescēte īuidoꝝ malicia. eū
sine causa impij expellētes honore debito p̄
uauerunt. ⁊ feramundum in ei⁹ cathedram

statuert. At lampert⁹ monasteriuz ĩgressus ꝑ.vij.ãnos ibidẽ optime ꝯuersat⁹ ẽ. Quadã vo nocte ad orõez surgẽs ĩ pauimẽto ꝑ ignorantiã sonũ fecit. Qđ audiens abbas dixit. Quisq̃s hũc fecit sonũ statim vadat ad crucẽ. Tũc lãpert⁹ ilico nudis pedib⁹ ĩ cilicio ad crucez cucurrit. ibiqz tãdiu ⁊ in niue et gelu ac glacie fixus stetit donec frib⁹ post matutinas se calefacientib⁹ abbas eũ deesse cognouit. et audiens a q̃dam frẽ ꝙ ille eẽt q̃ ad crucẽ iuisset eũ introduci fecit. ⁊ ab eo cum monachis veniã postulauit. Ille vo nõ solũ clementer indulsit. sz ⁊ de bono patiẽtie eis sublimiter ꝑdicauit. Post.vij.ãnos feramũd⁹ expulsus ẽ. et sctũs lãpert⁹ iubẽte pipino ad sedẽ ꝓpaz ẽ reduct⁹. Cũ ãt sic ꝑus vbo ⁊ exẽplo polleret. insurgẽtes ĩ eũ duo maligni eũ grauit̃ insectare cepert̃. Quos amici pontificis eos sic̃ meruerãt occidert̃. Eo tpe lãpertus pipinũ de q̃dam meretrice quã tenebat plurimũ ĩcrepauit. Bodo ãt ꝯsang̃ne⁹ eorũ q̃ occisi fuerãt. ⁊ frater ipi⁹ meretricis. domesticus aule regie. cõgregato exercitu domuz epi circũ quaqz obsedit. volẽs occisoꝝ necẽ ĩ sanctũ vindicare lãpertũ. At cuz puer lãperto in orõne posito nũciasset. ille ꝯfisus ĩ dño vt eos expugnaret mucronẽ arripuit. Sed ad se rediẽs gladiũ de manu ꝓiecit. meli⁹ iudicans vt ꝑsistẽdo ⁊ moriẽdo vinceret. q̃z vt sacratas man⁹ de ĩpioꝝ sang̃ne macularet. Tũc vir dei suos ãmonuit. vt pctã sua ꝯfiterent̃ ⁊ mortẽ patient̃ sustinerẽt. Statimqz ĩpij irruẽtes. sanctũ ĩ orõe lãpertũ ꝓstratum ꝑemerũt. circa ãnos dñi. dc.xx. Quib⁹ discedentib⁹ quidã ex ei⁹ famulis euadentes corpus e⁹ occulte ad cathedralẽ eccĩaz nauigio ꝑduxerunt. et cum multa ciuitatis mesticia sepulture dederũt.

CXXXV
De sancto Matheo.

Matheus binomi⁹ mextitit scz mathe⁹ ⁊ leui. Mathe⁹ ãt interp̃tat̃ donũ festinatõis. vel donator ꝯsilij. vel d̃r mathe⁹ a magn⁹ et theos qđ ẽ ds q̃si magn⁹ do. vel a man⁹ ⁊ theos q̃i manus di. Fuit ei donũ festinatõis ꝑ festinã ꝯuersatõez. donator ꝯsilij ꝑ salubrẽ ꝑdicationẽ. magnus deo ꝑ vite ꝑfectõez. man⁹ dei ꝑ euangelij ꝯscp̃tõez. Leui interp̃tat̃ assũpt⁹ vl̃ applicat⁹. siue addit⁹ aut apposit⁹. Fuit ei assũptus ab exactõe vectigaliũ. applicat⁹ numero apl̃oꝝ. additus ꝯsortio euãgelistaruz et appositus cathalogo martyrũ. A

Matheus apl̃us in ethiopia ꝑdicãs in ciuitate q̃ d̃r nadaber duos magos noĩe zaroen et arphaxat reppe rit. q̃ ita hoĩes suis artibus demẽtabãt vt q̃scũqz vellẽt mẽbroꝝ officio ⁊ sanitate ꝑuare viderent̃. Qui in tantã supbiã erupert̃. vt se q̃i deos ab hoĩbus facerẽt adorari. Matheus ãt apl̃us ꝑdictã ciuitatẽ ingressus. ⁊ apđ eunuchũ candacis regine quẽ philippus baptizauerat hospitatus. ita magoꝝ ꝑstigia detegebat. ꝙ quicq̃d ipi faciebãt hoĩbus in ꝑniciem. H ipe ꝯuerteret ĩ salutẽ. Eunucho autẽ sanctũ matheuz ĩterrogãte qũo tot linguas loqueret̃ ⁊ intelligeret. exposuit ei mattheus ꝙ spũsancto descẽdẽte oĩm linguarũ sciaz recepissz. vt sic̃ illi q̃ ꝑ supbiã turrim vsqz in celũ edificare volebãt ꝑ ꝯfusione linguarũ ab edificatõe cessauert̃. sic apl̃i ꝑ oĩm linguarũ sciaz turrim nõ de lapidibus sz de vtutibus ꝯstruãt. ꝑ quã oẽs q̃ crediderint in celũ ascẽdant. Tũc venit q̃ diceret magos illos cuz duobus aduenisse draconibus. qui ignem sulphureũ ex ore et naribus euomentes cũctos hoĩes occiderent. Apl̃us ãt signo crucis se muniens ad eos secure exiuit. Quem mox vt dracones viderũt ante eius pedes ꝓtinus dormierũt. Dixitqz magis. Ubi est ars vestra. Excitate eos si potestis. Ego aũt nisi dñm rogassem. qđ in me cogitaueratis inferre in vos ꝓtin⁹ retorsissem. Cũ ãt ꝓpl̃us ꝯuenisset. in noĩe iesu draconibus vt abirẽt ꝑcepit. Et nullũ ledentes ꝓtin⁹ abierunt. Cepit q̃z ꝓpl̃o de gl̃a paradisi terrestris magnũ sermonẽ contexere. asserens ipm omnibus montib⁹ eminere et ꝓximum celo eẽ. spinas vel tribulos ibi non eẽ. lilia vel rosas ibi nõ marcescere. senectutem ibi non euenire. sed hominẽ ibi iuuenẽ semper manere. angelorum organa ibidẽ sonare. aues vocatas cõtinuo obedire. De H aũt paradiso terrestri

dixit hoīem eiectū eē. sed ꝑ xp̄i natiuitatez in paradisū celestem reuocatum fuisse. Et cuz hec populo loqueret̄. ecce subito tumultus exortus est. in q̄ regis filius mortuus plangebat̄. Quem cū magi suscitare non possent suadebant regi ꝙ in deoꝝ ꝯsortium raptus fuisset. et ideo simulacruz et templū sibi construi oporteret. Predict⁹ autē eunuch⁹ magos custodire faciēs. apl̄m aduocauit. Qui oratiōe fusa eum protinus suscitauit. Qua ꝓpter rex nomīe egiꝑpus h̄ viso ꝑ vniuersas suas ꝓuincias misit dicēs. Uenite et videte deū in effigie hoīs latentē. Uenerūt igit̄ cū coronis aureis ⁊ diuersis sacrificioꝝ generibus volentes sacrificare ei. Quos mathe⁹ cōpescuit dicēs. Uiri q̄d facitis. Ego de⁹ nō sum. sed seruus domini iesu xp̄i. Illi igit̄ de auro et argento q̄d sibi attulerāt ip̄o iubēte eccīam magnā fabricauerūt. quā intra. xxx. dierū spaciū consūmauerūt. In qua apl̄us xxxiij. annis sedit et totā egiptū ad fidē conuertit. Rex aūt egiꝑpus cū vxore sua ⁊ omni ꝓpl̄o baptizat⁹ est. Ephigeniā q̄z filiaz regis apl̄us deo dicataz plusq̄z ducētis virginib⁹ p̄fecit. B Post hoc hirtac⁹ regi successit. ⁊ virginē p̄dictā ꝯcupiscēs. dimidium regni sui apl̄o ꝓmisit. si eam in coniugiū suuz sibi faceret consentire. Cui apl̄us ait vt iuxta morem p̄decessoris die dn̄ica ad eccīam cōueniret et p̄nte ephigenia cū ceteris virginibus q̄z bona sint iusta ꝯiugia audiret. Quo rex cū gaudio festinauit. putans ꝙ ephigenie vellet coniugiū suadere. Mathe⁹ igitur v̄ginibus et omni ꝓpl̄o cōgregatis de bono matrimonij diu locutus. a rege plurimum est laudatus. credens ꝙ hoc ideo diceret vt v̄ginis animū ad matrimoniū prouocaret. Deinde impato silentio sermonē repetit dicens. Cum ergo bonū sit matrimoniū si saluo federe teneat̄. bene scitis astantes ꝙ si regis sponsam aliq̄s seruoꝝ vsurpare p̄sumeret. nō solum regis offensam. sz mortē insuꝑ mereret̄. non qꝛ vxorē duxisse probatur. sz q̄a sponsam dn̄i sui accipiēs ei⁹ matrimonium violasse ꝯuincit̄. Ita et tu rex sciēs ephigeniam regis eterni sponsā effectā. et sacro velamine ꝯsecratā. qūo poteris sponsam potentioris te tollere. et tuo matrimonio copulare. Quo audito rex p̄ira insaniens furibundus abscessit. Apl̄us aūt intrepidus et constans oēs ad patientiā et ꝯstantiā ꝯfortauit et ephigeniā corā se ex timore ꝓstratā cū ceteris v̄ginib⁹ bn̄dixit. Post missarū āt solēnia rex spiculatorez misit q̄ iuxta altare matheū stantē. et expansis manib⁹ in celū orantē misso a tergo gladio interfecit et martyrē fecit. Quod ꝓpl̄us audiēs ad palaciū regis oīa incensurus ꝓperabat. Sed a p̄sbyteris et dyaconib⁹ vix detenti apl̄i martiriū cum gaudio celebrauerunt. Rex v̄o cū nec ꝑ matronas ad eā directas. nec ꝑ magos ephigeniā posset aliquaten⁹ īmutare. totā eius domū igne copioso vallauit. vt ip̄az cū ceteris v̄ginib⁹ ꝯcremaret. Apostol⁹ aūt eisdē apparēs omnē ignē ab earū domo excussit. Qui erūpens regis palatium inuasit. et solo rege euadēte vix cum vnico filio cuncta ꝯsūpsit. Statimqz filius arreptus a demonio p̄ris crimina cōfitens ad sepulcrū apostoli ꝓperauit. Pater v̄o turpissim⁹ leprosus effect⁹ cū curari nō posset. manu ꝓp̄a gladio se ꝑemit. Popul⁹ aūt frēz ephigenie ab apostolo baptizatū regē ꝯstituit. Qui ꝑ annos. lxx. regnauit. et filiū suū sibi substituēs xp̄ianū cultū mag̃fice ampliauit. et totā ethiopie ꝓuinciā ecclesijs xp̄i repleuit. Zaroes āt et arphaxat ab ea die qua regis filiū apostolus suscitauit in ꝑsidem fugert̄. Sz symon et iudas ibidē eos vicerūt. C Notandum ꝙ in btō matheo q̄ttuor p̄ncipalit̄ ꝯsiderāt̄. Primū est obedientie velocitas. qꝛ mox vt xp̄s eū vocauit. continuo teloneū reliq̄t. nec dn̄os suos timens rōnes vectigaliū impfectas reliquit ⁊ xp̄o ꝑfecte adhesit. Pro hac velocitate obedientie quidā occasionē erroris sibi assumpserūt. sic̄ recitat hiero. in originali sup̄ p̄dictū locū dicens. Arguit in h̄ loco porphirius et iulianus augustus vl̄ imperitiā historici mentientis. vel stulticiā eorū q̄ statim secuti sūt saluatorē. q̄i irrationabiliter quēlibet vocantē homīem sint secuti cum tante v̄tutes tantaqz signa p̄cesserint q̄ apostolos añq̄z crederēt vidisse nō dubiuz ē. Certe fulgor ipse et maiestas diuinitatis

occulta.que etiã in bũana facie relucebat.ex ꝓmo ad se videtes trahere poterat aspectu. Si ei ī magnete lapide ꝑ eẽ vt⁹ dr vt anulos ⁊ festucas sibi copulet.q̃ntomagis dñs oim creaturarum ad se poterat trahere q̃s volebat.Hec hiero. Scõm ẽ ei⁹ largitas siue liberalitas.qr statim fecit ei quiuiũ magnũ in domo sua.Nõ q̃dẽ quiuiũ nõ tãtum fuit magnũ rõne laute ꝓparatõis.sz etiã fuit magnũ ꝓmo rõne voti.qr cũ magno affectu et desiderio ipm recepit.Tcõ rõne misterij. qr illud fuit indicatiũ magni misterij.Qõ misteriũ exponit glo.sup lucam dicẽs.Qui domicilio xpm recipit interno maximis exuberantiũ pascit delectatõib⁹ voluptatum. Tertio rõne documentoꝝ.qribi magna documenta exhibuit.sicut miscõiam volo.et ñ sacrificiũ.et non egent q̃ sani sunt medico.ꝛc Quarto rõne inuitatoꝝ.qr magni discumbentes etiã inuitati fuerũt.scz xps ⁊ discipuli ei⁹. Tertiũ eius humilitas.que apparuit in duobus.Primo ī hoc q̃ se publicanuz manifestauit. Ceteri euangeliste vt dic̃ glo. verecundie causa et euangeliste honore nomen vulgatum non ponunt. Ipe ꝑm q̃ scriptũ est iustus in ꝓmis accusator est sui.matheum se et publicanũ noiat.vt ostẽdat nullum conuersum debere de salute diffidere. cum apostolus ⁊ euangelista de publicano repente sit factus. Scõo in hoc q̃ ad suas iniurias patiens fuit. Quãdo enī pharisei murmurabant q̃ xps ad hominẽ peccatorẽ diuertisset potuisset eis matheus rndisse ac dixisse .Vos potius miseri ac pctores estis q̃ vos iustos arbitrantes medicũ refugitis. Ego aũt iam peccatoꝝ dici nõ valeo qui ad medicuz salutis confugio.et eidem vulnus meũ non abscondo. Quartũ ẽ euãgeliũ ipius in eccia magna solẽnitas . Eius ei euangeliũ ꝑ ceteris euangelijs magis in eccia frequentat sicut et psalmi dauid ⁊ epl'e pauli ꝑ ceteris scꝑturis amplius in eccia recitãt.Cuius hec est ratio.quoniã teste iohãne tria sũt genera pctõꝝ. scz peccatũ supbie luxurie et auaricie. Peccato supbie peccauit saulus a saule supbissimo rege dict⁹.qui eccĩam supra modũ psecutus est. Peccato luxurie peccauit dauid.q̃ et adulteriũ cõmisit.et ꝓpter ipm adulteriũ fidelissimũ militẽ viam occidit . Peccato auaricie peccauit matheꝰ.q̃ p auariciã lucris turpibus inhiabat.Fuit enī telonari⁹.Est aũt teloniũ vt dicit ysidoꝝ.locus in portu maris.vbi mercesnauiũ ⁊ nautarũ emolumẽta reddunt. Telos aũt grece vt dicit beda latine dr vectigal Licet igit isti pctores extiterint.eoꝝ tñ pnia adeo placuit vt nõ solũ dñs eoꝝ culpis ignosceret.sz et eis dona sua multiplici⁹ cumularet.Mã seuissimũ psecutorẽ fecit fidelissimũ ꝓdicatorẽ.adulterũ ⁊ homicidã fecit ppha et psalmistã lucris inhiantẽ et cupidũ fecit apl'm et euãgelistã. Ideo igit hoꝝ triũ dicta nobis tam frequenti⁹ recitant.vt nullus q̃ querti voluerit desperet de venia.qñ tantos in culpa tales ꝓspicit fuisse in grã Notandũ insup q̃ ꝑm beatũ amb.circa quẽstionẽ beati mathei quedã ex parte medici.quedã ex parte infirmi sanati.quedaz ex pte modi sanandi ꝓsiderant.In medico tria fuerunt. scz sapientia qua radicẽ morbi cognouit.bonitas qua medicamẽta adhibuit.potentia qua ipm tam subito mutare potuit.Be bis tribus sic idẽ dicit amb.ī plona ipi⁹ mathei. Hic potest auferre cordis mei dolorẽ et aie pallorẽ q̃ nouit occulta.Et ꝟ q̃ntũ ad ꝓmũ Inueni medicũ q̃ in celis habitat et in terris spargit medicamenta.Hoc q̃ntuz ad scõm. Hic potest solus sanare vulnera mea q̃ nescit sua.Hoc q̃ntũ ad tertiũ. In ipo autez infirmo sanato.scz in beato matheo tria cõsiderant ꝑm q̃ dict⁹ ambro.ostendit. Ipe nã qz morbũ pfecte exuit.curanti grat⁹ extitit. et in sanitate recepta semp mundũ se seruauit.Unde ait.Sequebat matheꝰ iam letus et alacer et exultabat dicens. Jam nõ publicanũ gero.iam nõ porto leui.Exui leui post q̃z xpm indui.Et hoc quo ad ꝓmum. Odio genus meũ.fugio vitaz meã . solũ te sequor dñe iesu qui sanas vulnera mea.Hoc quo ad scõm. Quis est qui me separat a caritate dei que in me est . tribulatio an angustia. an fames.Hoc quo ad tertium. Modo aũt sanãdi ꝑm beatũ amb.triplex fuit. Primo enī xps ipm vinculis ligauit.Secundo

cauteriū ip̄m imp̄ssit. Tertio omnē putredinē emūdauit. Vñ ait amb. loquēs in p̄sona mathei. Ligat⁹ sū fidei clauis et bonis cōpedibus caritatis. Aufer iesu meoꝝ putredīes pctōꝝ dū habes vinculis caritatis ligatuꝫ. Seca q̄dcūqꝫ inueneris viciosū. Hoc q̄ntū ad p̄mū. Omne mandatu tuū sic̄ cauteriuꝫ imp̄ssum tenebo. et si vrit cauteriū mandati tñ putrefctā carnis exurit ne ad vir⁹ serpat ꝯtagio. Et si mordet medicamētū tñ vlceris tollit viciū. Quātū ad scd̄m. Veni cito dñe incidēs occultas ⁊ latētes varias passiones Aperi cito vuln⁹ ne noxius serpat humor. emūda oē q̄d fetidū ē p̄egrino lauacro Hoc q̄ntū ad tertiū. Ei⁹ āt euangeliū āno dñi. d. q̄d manib⁹ suis scp̄serat cū ossib⁹ btī barnabe reptū ē. Qd̄ q̄dem euangeliū btūs barnabas secū ferebat. et sup̄ infirmos illd̄ ponēs oēs tam fide barnabe q̄ꝫ merito mathei cōtinuo liberabat.

CXXXVI
De sancto Mauricio.

Mauricius dicitur a mari ⁊ cis qd̄ d̄r vomēs vl' dur⁹ et vs qd̄ interp̄tat̄ ꝯsolator vel festinās. Vel d̄r a mauron q̄d s̄m ysidoꝝ grece d̄r nigrū. Ip̄e nāqꝫ habuit amaritidinē p̄ icolatu miserie ⁊ dilatōe patrie. Fuit vomēs p̄ sup̄fluoꝝ abiectōeꝫ. dur⁹ ⁊ firm⁹ p̄ tormentoꝝ p̄pessionē. cōsiliator p̄ cōmilitonū exhortatōeꝫ. festinās p̄ feruorē ⁊ bonoꝝ opeꝝ multiplicatōeꝫ. niger p̄ sui despectōeꝫ. Hui⁹ passionē scp̄sit ⁊ cōpilauit btūs euchari⁹ lugdunensis archiep̄s.

Mauricius in sacratissima legione q̄ thebea d̄r dux extitisse p̄hibet̄. Dicti āt sūt thebei a ciuitate sua q̄ thebea nūcupata ē. Est āt ip̄a regio in p̄tib⁹ oriētis vltra fines arabie habilis opibus. fructibus fertilis. arborib⁹ delectabilis. Habitatores vero illius regionis dicunt̄ eē magni corporibus. armis strenui. in bello fortissimi. callidi ingenio. sapientia locupletissimi. Ip̄a aūt ciuitas centū portas habuit. et super nilum fluuiū qui de paradiso egredit̄ et gyon dicitur sita fuit. De qua d̄r. Ecce vet⁹ thebea centum iacet obruta portis. His iacobus frater dñi verbū salutis p̄dicauit. et fidem xp̄i perfecte eos docuit. Dyoclecian⁹ āt ⁊ maximianus q̄ ceperūt anno dñi .cclxxxvij. volentes fidē xp̄i penit⁹ extirpare. tales ep̄las p̄ omēs prouincias in quib⁹ xp̄iani morabāt̄ trāsmiserunt. Si aliq̄d determinari oporteret aut sciri. et totus mūd⁹ ex vna p̄te ꝯgregat⁹ esset et sola roma ex alia p̄te ꝯsisteret. mūd⁹ tot⁹ victus fugeret. et sola roma in culmine sciētie remaneret. Cur ergo vos parua plebecula eius p̄ceptis resistitis. ⁊ ꝯtra ip̄ius statuta tam stolide sup̄bitis. Aut igitur deoꝝ īmortalium fidē suscipite. aut īmutabilis de vob̄ snīa p̄feret̄ damnatōis. Christiani aūt hmōi lrās suscipientes. nūcios omnes vacuos remiserūt. Tunc dyoclecianus ⁊ maximian⁹ in iram cōmoti. per omnes prouincias miserunt. vt omnes bellicis armis apti ad romam venirent. vt omnes rebelles romano imperio subiugarent. Litere aūt augustorū ad populum thebeorum delate sunt. Qui populus s̄m dei preceptū que dei erant deo et que erant cesaris cesari reddebant. Congregantes igitur electam militū legionem scꝫ. vj. milia. dclxvj. eos ad imp̄atorē miserūt vt in bellis iustis imperatorē iuuarēt. nō vt ꝯtra xp̄ianos arma mouerent. sed eos potius defensarent. Huic aūt sacratissime legioni dux erat inclitus vir maurici⁹. signiferi āt candidus. innocenti⁹. exuperius. victor. ⁊ cōstantius. Dyoclecian⁹ igitur maximianum quē sibi in collegam imperij assumpserat cōtra gallias cū infinito exercitu misit. et ei legionē thebeaꝫ sociauit. Hi a sancto marcellino papa exhortati sūt vt ante gladijs īterirentur q̄ꝫ fidē xp̄i quā acceperāt violarent.

Cum igit̄ vniuersus exercitus mōtes alpiū transmeasset. et ottodoꝝ aduenissꝫ iubet imp̄ator vt oēs q̄ secū erant ydolis immolarent. et ꝯtra rebelles imperio et maxīe ꝯtra xp̄ianos vnanimiter ꝯiurarēt. Quod sancti milites audientes octo miliaribus ab exercitu secesserunt. et in quodam loco ameno cui aganum nomen est iuxta rodanum consederūt. Qd̄ audiens maximian⁹. missis militibus precepit vt ad deoꝝ sacrificia cuꝫ

alijs festinarēt. Qui se nō posse facere respō
derūt. vtpote q̄ fidē xp̄i haberēt. Tunc impe
rator ira succensus ait. Jungitur despectui
meo celestis iniuria. et mecū religio roma:
na ꝯtemnit̄. Sentiat ꝯtumax miles nō solū
mihi sed etiā dijs meis me posse dare vindi:
ctam. Tūc cesar missis militib⁹ suis iussit vt
aut dijs sacrificare eos cōpellerent. aut deci
mū quēq3 eoꝝ ꝓtinus decollarēt. Scti igit̄
cū gaudio capita extendētes. vn⁹ ante alteꝝ
festinabat. et ad mortē p̄ueīre certabat. Tūc
sctūs mauricius assurgēs inter cetera sic cō
cionatus est. Congratulor vobis. q̄a ꝑ fide
xp̄i omēs mori parati estis. Cōmilitones ve
stros necari sustinui. quia vos ad passionē
pro xp̄o paratos vidi. et dn̄i mandatum ser
uaui qui ait petro. Mitte gladiū tuū in va:
ginā. Quia ergo iā cōmilitonū corpib⁹ val:
lati sumus. et socioꝝ sanguinibus rubrica:
tas vestes habemus. nos ip̄os ad martyri
um sequamur. Hec ergo si placet cesari mā
demus responsa. Milites tui imperator su
mus. et ad defensionem reipublice arma su
scepimus. Non est in nobis ꝓditio. non for
mido. sed xp̄i fidem nullatenus deseremus
Cum hoc imperator audisset. iussit iterum
vt decimū trucidarent. Quo facto. exuperi⁹
signifer vexilluz arripiens. et inter cōmilito:
nes stans dixit. Gloriosus dux noster mau:
ricius de nostroꝝ cōmilitonū gl̄a ē locutus
nec exuperi⁹ signifer noster ideo hec arma
arripuit vt talib⁹ resistam⁹. Proijciāt dexte
re nr̄ē arma hec carnalia. et arment̄ v̄tutib⁹
et talia si placet cesari remandem⁹. Milites
sumus imperator tui. serui aūt quem libere
profitemur xp̄i. Tibi debemus militiam. illi
innocentiā. A te laboris stipendium. ab illo
exordiū sumpsim⁹ vite. Omīa ꝑ ip̄o tormē:
ta suscipere parati sum⁹. ⁊ ab ei⁹ fide nunq̄3
discedem⁹. Tūc impi⁹ cesar iussit suū exerci
tū totā legionem circūdare ita vt vnus eua:
dere nō posset. Vallant̄ igit̄ milites xp̄i a mi
litib⁹ dyaboli. ⁊ nephandis manib⁹ trucidā
tur. et pedib⁹ equoꝝ cōculcant̄. ⁊ xp̄o p̄ciosi
martyres ꝯsecrant̄. Passi sūt āt circa ānos
dn̄i. cclxxxvij. Dei aūt nutu q̄3 plures eua se
rūt. vt in regiones alias veniētes xp̄i nomē
p̄dicarent. et gloriosissime in locis alijs triū:
pharent. Ex quib⁹ fuisse dicūt̄ solutor auen:
tor et octauius apud thaurinuz. alexander
apud ꝑgamū. secūdus apd̄ vintinuz. necnō
et btūs constanti⁹ ⁊ victor et vrsus ⁊ q̄3 plu:
res alij. Cum igit̄ carnifices predā diuiderēt
et insimul epularent̄. q̄ndā senē noīe victorē
inde casu transeuntē ad secū ꝯuiuanduz in:
uitant. Ille aūt requirere cepit qūo īter tot
milia occisoꝝ possent cum gaudio epulari.
Cū āt a quodā audisset q̄ ꝑ fide xp̄i mortui
essent. suspirans ille vehementer ingemuit.
beatū oīno se clamitans si cū illis fuissz occi:
sus. Cum aūt comperissent quoniā xp̄ian⁹
eēt. in eum impetū fecerūt. et ip̄m ꝓtin⁹ tru:
cidarunt. ¶ Post hec aūt maximia:
nus apud mediolanū. dioclecian⁹ v̄o apud
nichomediā vna die purpurā deposuerūt.
vt p̄uatam vitam agerent. ⁊ adolescētiores
scz constantius et maximus et galerius q̄s
cesares fecerant imperarent. Sed cū maxi:
mianus iterū tirannice imperare vellet a cō
stantio genero suo ꝑsecutus suspēdio vitaz
finiuit. Tandez corpus sancti innocentij de
eadē legione in vndā rodani īmersum a do
miciano genanēsi et gratho augustano ⁊ ꝓ:
thasio eiusdē loci ep̄is cū alijs in ecclesia est
sepultū. In cui⁹ ꝯstructione quidam genti:
lis artifex erat q̄ alijs die dn̄ico solennizanti
bus solus opus suum exercebat. Adest san
ctoꝝ exercitus. rapitur. ceditur. et arguitur.
q̄ opus suū prophanus assumpserit. et die
dn̄ica cum alij diuinis intenderent ip̄e ope:
ribus mechanicis inhiaret. Correctus ad
eccīaz cucurrit. et se fieri xp̄ianū postulauit

Ambrosius in p̄fatione d̄ his maryrib⁹
sic ait. Caterua fideliū diuino lustrata lumi
ne. ab extremis terre finib⁹ veniens tibi fide
liter supplicauit. Et tam corporeis bellatorū
legio mucronib⁹ circūsepta q̄3q3 sp̄ualibus
etiā armis vallata ad martyriū vigili ꝯstā:
tia ꝓperauit. Quos pestifer tirann⁹ vt eos
metu ꝑterreret ad internetionem supplicij
gladio decimauit. atq3 postmodū ꝯstāter
eos ꝑdurātes in fide vniuersos parit̄ capite
plecti p̄cepit. Sz hi tāto caritatis ardore fer:
uebāt. vt eiectis armis. flexo poblice passim

geniculantes. spiculatoꝝ tela hilari corde susciperēt. Inter quos btūs mauricius tue fidei amore succēsus decertādo martyrij est coronā edeptus. Hec ambrosius. Mulier q̄dam filiū suū abbati monasterij in q̄ sctōꝝ martirū corpa requiescūt erudiendū tradidit. quē ī breui defunctū irremediabili luctu plangebat. Cui apparēs mauricius cur filiū suum sic fleret quesiuit. Que sibi rn̄dit. q̄ q̄z diu viueret a lacrimis non cessaret. Cui ille. Noli eū flere vt mortuū. sz scias eū habitare nobiscū Qd̄ si ꝓbare desideras. cras ⁊ ī oīb⁹ dieb⁹ vite tue si ad matutinas surrexeris vocē ei⁹ inter monachoꝝ psallētiū voces audire valebis. Qd̄ illa semp fecit ⁊ vocē filij cū monachis cantantem semp discernens audiuit.

Rex gaturanicus cū thesauros suos relictis scti pōpis paupib⁹ ⁊ eccījs erogaret. q̄ndā p̄sbyterū misit vt sibi de sacrosāctis ipoꝝ reliquijs asportaret. Qui cū reliquijs impetratis rediēs. dū nauis orta tēpestate ī lacu lausanēsi periret. capsā cū reliquijs fluctib⁹ opposuit. et mox secuta fuit tranq̄llitas mag̃

Anno dn̄i. dccccl xiij. cū q̄dā monachi obtentu karoli a nicolao papa corpa scti vrbani pape ⁊ scti tiburcij martyris īpetrassent. ⁊ redeūtes sctōꝝ martirū eccīaz visitassent. ab abbate ⁊ monachis īpetrarūt vt corp⁹ sācti mauricij et caput sancti innocētij apud antisiodorū in eccīa quā sctūs german⁹ eisdez martyrib⁹ dudū dedicauerat trāsportarent

Refert petr⁹ damiani q̄ ī burgūdia erat q̄dam cleric⁹ supbus ⁊ ambiciosus. q̄ q̄ndā eccīaz scti mauricij sibi vsurpauerat. q̄dā potēte milite sibi plurimū obsistēte. Dum aūt q̄dam die missa cantaret̄. et ī fine euangelij diceret̄. omīs q̄ se exaltat hūiliabit̄. derisit miser et ait falsū est. Nam si ego meis hostib⁹ me hūiliassem. tot hodie diuitias ecclie non haberē. Et ecce fulmen instar gladij ī os ei⁹ p q̄d blasphemie v̄ba euomuit introiuit. et subito eū extinxit.

CXXXVII A

De sancta Justina.

Ustina a iusticia dicta est. Ip̄a enī p iusticiaz vnicuiq̄z quod suū est reddidit. scz deo obedientiā superiori prelato reuerentiam. pari concordiam. inferiori disciplinam. inimicis patientiam. miseris et afflictis compassionez operosam. sibi sanctimoniam. et proximis caritatem. B

Iustina v̄go de ciuitate antiochie filia sacerdotis ydolorū q̄tidie ad fenestrā sedens. p̄lum dyaconē euangeliū legentē audiebat. a quo tandē ꝯuersa est. Quod cū mater patri in lecto retulisset. et ambo dormissent. xp̄s cū angelis apparuit eis dicens. Venite ad me. et dabo vobis regnū celoꝝ. Qui euigilantes statim cum filia sua se baptizari fecert̄. Hec ergo iustina v̄go a cipriano plurimū molestata. ip̄m tandem ad fidem ꝯuertit. Cyprianus eniz a sua puericia magus extiterat. Nam cum septē annoꝝ eēt. a parentib⁹ dyabolo ꝯsecrat⁹ est Hic igit̄ magice arti īseruiebat. ⁊ matronas in iumenta ꝯuertere videbat̄. et multa alia p̄stigia exercebat. Ardēs igit̄ in amore iustine virginis. ad magicas artes se contulit. vt ip̄am p se vel p viro quodā acladio q̄ similiter in eius amorem exarserat posset habere Aduocat igit̄ demonē vt ad se veniat ⁊ iustinā p eum valeat habere. Adueniēs demon dixit ei. Quid me vocasti. Cui cyprianus. Amo virginē de galileis. potes ne facere vt ip̄az habeā. et voluntatē meā secū perficiam Cui demon. Ego qui hominē de paradiso eijcere potui. cayn frēm suū occidere ꝓcuraui. iudeos xp̄um occidere feci. hoīes ꝑturbaui. et nō potero facere vt vnam puellā habeas. et ea iuxta tuū placitū fruaris. Unguentū hoc accipe. et circa domū ei⁹ deforis sparge. et ego superueniens cor eius in tuū amorem incendam. et tibi eā assentire cōpellam. Sequenti nocte demon ad eā ingreditur. et cor ei⁹ ad amorē illicitū incitare conat̄. Qd̄ illa sentiens. deuote se dn̄o ꝯmendauit. ⁊ totum corpus suū signo crucis muniuit. Ad signū autē sancte crucis dyabolus territus fugit. et ad cyprianū veniens ante euz stetit Cui ciprian⁹ dixit. Quare nō adduxisti ad me virginē illam. Cui demon. Vidi in ea q̄dam signū ⁊ contabui. et omīs virtus in me

defecit. Cyprian⁹ aũt eũ dimisit. ⁊ aliũ fortio rẽ vocauit. Cui demon. Audiui tuã iussio nẽ. et vidi illi⁹ impossibilitatẽ. Sz ego emendabo et tuã cõplebo voluntatẽ. Aggrediar eã ⁊ cor e⁹ vulnerabo ī amorẽ libidinis. ⁊ ea iuxta desideriũ tuũ pfrueris. Ingrediẽs igitur dyabol⁹ nitebat ei pluadere. et animuz ei⁹ ad amorẽ illicitũ inflamare. Illa autez se deo deuote recõmendans signo crucis omnẽ temptatõez repulit. ⁊ insufflãs in demonẽ ptin⁹ eũ abiecit. Demon ãt pfusus abiit et aufugit. et ante cipzianũ stetit. Ad quez ci pan⁹. Et vbi ẽ vgo ad quã te trãsmisi. Et demon. Victũ me fateor ⁊ q̃lit dicere ptimesco Quoddã ei signũ terribile in ea vidi. ⁊ cõtinuo robur omne amisi. Tũc cipzian⁹ eũ deridẽs dimisit. ⁊ ipum pncipẽ demonũ aduocauit. Tũ qz venisset ad eũ dixit. Que ẽ vtus vzã tam modica vt vincatur ab vna puella. Dixit demon. Ecce egrediẽs varijs febrib⁹ eã vexabo. ⁊ animũ ei⁹ ardenti⁹ inflamabo. ⁊ totũ corp⁹ ei⁹ vebemẽti ardore respergam et freneticã illã faciã. ⁊ varia sibi fantasmata offeraz. et media nocte eã adducam tibi. Tũc dyabol⁹ in speciẽ vni⁹ vginis se transfigurauit ⁊ ad vginẽ veniens dixit. Ecce ad te venio. qz tecũ ī castitate viuere concupisco. Verũ tñ dic queso te. q̃ nã certaminis nostri merces erit. Cui sctã vgo rñdit. Merces q̃dem multa. labor modic⁹. Dicit ei demon. Quid ẽ ergo q̃d dñs pcepit. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrã. Timeo ergo bona socia q̃ si ī vginitate manserim⁹. verbũ dei irritũ faciem⁹. et velut pẽnentes ⁊ inobediẽtes in graue iudiciũ decidem⁹. ⁊ vñ videbamur sperare pmiũ. graue incurrem⁹ tormẽtũ. Cepit ãt cor vginis grauib⁹ cogitationibus p immissionẽ demonis pcuti. ⁊ ardore cõcupiscẽtie forti⁹ inflamari. adeo vt iã surgẽs abire vellet. Tũc sctã vgo ad se reuersa. ⁊ q̃s eẽt q̃ secũ loqueret ītelligẽs. ptinuo se cruce muniuit. et ī dyabolũ sufflãs ipm instar cere ptinus liquefecit. et ab oĩ tẽptatõe statim liberatã se sensit. ¶ Postmodũ dyabolus in speciẽ iuuenis pulcerrimi se trãsfigurauit. ⁊ thalamũ ei⁹ ingrediẽs cũ ipa ī lectulo iaceret. ipudenter ī ei⁹ lectulũ psiliuit. ⁊ ī ei⁹ amplexus ruere voluit. Qđ videẽs iustina et malignũ spũm adesse cognoscens. mox signũ crucis edidit. ⁊ instar cere dyabolum liquefecit. Tũc dyabol⁹ pmittẽte deo febrib⁹ eã fatigãs. ⁊ plures cũ gregib⁹ ⁊ armẽtis occidẽs. maximã mortalitatẽ ī tota antiochia futurã p demoniacos pdicebat. nisi iustina piugio consentiret. Quappter tota ciuitas morbo languẽs ad ianuã parentuz iustine puenit. clamãs vt iustinã piugio traderent et sic ciuitatẽ a tãto periculo liberarẽt. Sed cũ iustina nullaten⁹ psentiret. et ex hmortez eidẽ oẽs minarent. vij. ãno mortalitatis ipa p eis orauit ⁊ omnẽ pestilentiaz ppulsauit. Videẽs dyabol⁹ q nihil pficeret. in formam iustine se transformauit vt famã iustine poluer et. et cipzianũ deludens se iustinã ad se adduxisse iactabat. Ingergẽs igit dyabolus ad cipzianũ in specie iustine. ad ipm cucurrit. ⁊ eũ q̃ q̃ ei⁹ amore langueret oscular i voluit. Quã cipzianus videẽs et iustinã esse credẽs. gaudio repletus ait. Bene venisti iustina omniũ feminarũ decora. Mox vt cipzianus nomẽ iustine noĩauit. dyabol⁹ nomen illud ferre nõ potuit. sz ad ei⁹ platõem istar fumi statim euanuit. Quappter cipzianus delusũ se videẽs tristis remansit. Unde ⁊ amplius in amorẽ iustine estuãs ad bostiũ virginis diu vigilauit. et quandoq3 in feminaz q̃ñq3 in auẽ vt videbat arte magica se commutãs. cũ venisset ad bostiũ vginis neq3 femina neq3 auis. sz cipzian⁹ ptin⁹ apparebat.

Acladius q3 arte dyabolica mutatus in passerẽ cũ ad fenestraz iustine volasset. mox vt vgo eũ aspexit. nõ passer sed acladi⁹ apparuit. anguistiariq3 nimis cepit. ac tremere. q2 nec fugere potezat nec salire. Timẽs vero iustina ne caderet ⁊ creparet. eũ pscalã deponi fecit. et admonẽs vt a sua vesania cessaret ne iuxta leges tanq3 maleficus puniretur. Ista oĩa pm figmẽta dyabolica ad quandã apparẽtiã fiebãt. ¶ Victus igit p omnia dyabol⁹ ad cipzianũ rediit. et ante eum confusus stetit. Cui dixit cipzianus. Nũq̃d et tu victus es. Que est miser virtus vestra vt vnã puellã nõ possitis vincere. nec in eaz ptãtem habere. sz ecõuerso ipsa vos vincat.

et tam miserabilit vos psternat. Dic tñ mi bi obsecro in q̃ est e9 tam maxima fortitudo Cui demon ait. Si mihi iuraueris vt a me nequaq̃z recedas. vtutẽ ei9 victoriẽ tibi pan dam. Cui cipian9 Per q̃ tibi iurabo. Cui demon. Jura mihi p vtutes meas magnas q̃ a me nunq̃z discedas. Dicit ei cipianus. Per virtutes tuas magnas tibi iuro. q̃ a te nũq̃z discedã. Tũc dyabol9 q̃ i secur9 ei dixit. Puella illa signũ crucifixi edidit. z statĩ cõ tabui z omnẽ vtutẽ amisi. et q̃si cera a facie ignis efluxi. Dicit ei cipian9. Ergo cruci fixus maior te est. Et demon. Utiq̃z maior omnib9 est. et nos et oẽs q̃s hic decipimus tradet igni iexti iguibili cruciandos. Cui ci prianus. Ergo et ego amicus debeo fieri crucifixi. ne tantã aliq̃ñ penã incurraz. Cui dyabol9. Jurasti mihi p vtutes mei exercit9 p quas nemo piurare valet q̃ a me nunq̃z discederes. Ad quẽ cipianus. Te z omnes fumigantes tuas virtutes contemno. z tibi et omnibus dyabolis tuis abrenũcio. et cru cifixi salutari signo me munio. Statimq̃z ab eo dyabolus confusus discessit. Tunc cy prianus ad episcopum uit. Quem videns episcopus. et credens eũz venisse vt christia nos in errorem mitteret. ait ei. Sufficiant ti bi cypriane bi qui foris sũt. Nihil enim pote ris aduersus ecclesiam dei. Jnuicta est enim virtus christi. Cui cipianus. Certus sum q̃ inuicta est virtus christi. Narransq̃z q̃ sibi acciderãt. ab eo se baptizari fecit. Qui post modũ tã in scientia q̃z in vita valde pficiẽs. mortuo episcopo ipse in epum ordinatus est. Beatã vero virginẽ iustinã in monaste rio posuit. et multis sacris vginib9 eã ibidez i abbatissã pfecit. Sctũs ãt cipian9 martiri bus epl'as sepe mittebat. z eos in certamine roborabat Comes ãt regionis illi9 audiens famaz cipriani et iustine. eos ad se pẽsentare fecit. z an sacrificare vellent requisiuit. Qui dum i fide xpi pisterẽt firmi iussit eos i sar taginẽ plenã cera pice z adipe poni. Que tñ eis miz refrigerũ pstitut. nec aliq̃d supplicii irrogauit. Sacerdos ãt ydoloz pfecto dixit Jubeas me añ sartaginẽ stare. z pfestim vi cam oẽz vtutẽ eoz. Cũ ergo iuxta sartaginez venisset dixit. Magn9 es de9 hercules. z pat deoz iupiter. Et ecce continuo de sartagine ignis exiuit. et penit9 eũ cõsumpsit. Tunc ci prianus z iustina de sartagine extrabũtur. et data sup eos sententia pariter decollant. Horz corpa cũ septez dieb9 ad canes piecta mansissent. postmodũ romã trãslata sunt. Nũc ãt vt dz placentie req̃escũt. Passi sunt ãt. vj. kal'. octobris. circa ãnos dñi. cclxxviij sub dyocleciano.

CXXXVIII

De sanctis Cosma et damiano.

Cosmas dicitur a cosmos quod est forma vel ornatus. Vel sm ysidoz cosmos grece dz mundus latine. Fuit enĩ forma aliis in exemplis. ornatus virtutibus bonis. mund9 ab oĩbus vicijs. Damian9 dictus ẽ a dama quadã bestia. q̃ bũlis ẽ z mãsueta. Vel damian9 a dogma q̃d ẽ doctrina. z ana q̃d ẽ sursũ. Vel a damũ q̃d ẽ sacrificiũ. Vel damianus q̃i dñi man9. Jpe ei mansuetudinem habuit in ꝓuersatõne. doctrinã supernã habuit in ꝑdicatõne. sacrificium fuit in carnis maceratõne. dñi manus fuit in medicinali curatione.

Al

Cosmas et damianus germani fratres in ciuitate egea ex religiosa matre noĩe theodora nati sũt. Hi arte medicine edocti tantã a spũsancto gratiam acceperũt vt omnes languores non solũ ab hoĩbus sed etiã a iumentis curarent. gratis oĩa tribuentes. Patrona ãt quedã nomie palladia cũ oĩa sua in medicis ꝓsũpsisset. ad sanctos accessit. z ab eis sanitatẽ integraz re portauit. Tũc illa q̃dã munusculũ sancto damiano obtulit. Et cũ nollet recipe. illa eũ sacramentis terribilib9 adiurauit. Qũ ille acquieuit recipe. nõ q̃dem duct9 cupiditate muneris. sed z deuotõni satisfaciẽs offerẽti et ne nomẽ dñi videt spernere p q̃ videbat sic se adiuratũ eẽ. Hoc vbi sctũs cosmas cõperit ꝑcepit ne corp9 e9 vna cũ ipi9 corpe po neret. Sz seq̃nti nocte dñs cosme appuit. et frẽz ꝺ susceptο mũere excusauit. Audiẽs eoz famã pcõsul iussit eos ad se accersiri fec. z q

De sanctis Cosma et damiano.

eorꝝ sūt noīa q̄ patria. q̄ fortuna inquirere ce
pit. Scti martyres dixerūt. Noīa nrā sūt cos
mas ⁊ damian⁹. ⁊ alios tres frēs habemus
q̄ꝝ noīa sūt antim⁹ leonti⁹ et euprepi⁹. Pa
tria āt nrā arabia ē. Porro fortunā xp̄iani
nesciūt. Jussit ergo ꝓconsul vt frēs suos ad
ducerent. ⁊ simul ydolis īmolarēt. Sed cuꝫ
oīno īmolare ꝯtēnerēt. p̄cepit eos ī manib⁹
⁊ pedib⁹ dire torq̄ri. Cū āt ei⁹ tormenta deri
derēt. iussit eos catena ligari. ⁊ ī mare preci
pitari. Sed statim ab angelo de mari liberā
tur ⁊ añ p̄sidē statuūt. Qd̄ p̄ses ꝯsiderās ait
Per deos magnos maleficijs vincitis. q̄a
tormēta ꝯtēnitis ⁊ mare sopitis. Docete er
go me h̄ vrā maleficia. ⁊ in noīe dei adriani
sequar vos. Et h̄ dicto statim duo demōes
affuerūt. ⁊ eū g̃uissime in faciē ceciderūt. Et ille
clamans dixit. Dep̄cor vos o boni viri. vt ꝓ
me ad dn̄m vestꝝ oretis. Quib⁹ orātib⁹ cōti
nuo demōes discesserūt. Preses āt dixit. Vi
detis q̄liter aduersū me dij indignati sūt qꝛ
eos relinq̄re cogitabā. Jam ergo deos me
os vos nō patiar blasphemare. Tūc eos in
ignē copiosū iactari p̄cepit. sꝫ tn̄ eos nil lesit
q̄n poti⁹ flama ꝓsilijt lōge. ⁊ multos de astā
tib⁹ interemit. Jubent̄ ergo ī eculeo suspēdi
Sed ab angelo ip̄os custodiente. fatigatis
admodū ī cedēdo mīstris. añ p̄sidē deponū
tur illesi. Tres igit̄ frēs in carcerē fec̄ recludi
et cosmā et damianū crucifigi. et a ꝓplo lapi
dari. Sed in suos lapides redibāt autores.
et q̄ꝫplurimos vulnerabāt. Tūc p̄ses furore
replet⁹. eductis trib⁹ fratrib⁹ ⁊ stātib⁹ iuxta
crucē iussit cosmā et damianū supra crucez
a q̄ttuor militib⁹ sagittari. Sagitte v̄o ꝯuer
se plurimos vulnerabāt. sꝫ sctōs martyres
nō ledebāt. Videns āt p̄ses in oīb⁹ se ꝯfusuꝫ
vsqꝫ ad mortē angustiat⁹. oēs q̄nqꝫ frēs fec̄
simul decollari. Memores āt xp̄iani verbi
q̄d dixerat sanctus cosmas ne in vnū sepeli
rent̄. cogitabāt quomodo vellent martyres
sepeliri. Et ecce subito camel⁹ aduenit et hu
mana voce ꝓclamans. sanctos in vno loco
sepeliri p̄cepit. Passi sunt sub dyocleciano
qui cepit circa annos domini. cclxxxvij.

B Rusticus quidam cum post laborē
messis in cāpo aperto ore dormiret. serpens
in eius ventrem ingressus est. Euigilās au
tem cum nihil sentiret domum redijt. ⁊ sero
facto grauissime torqueri se sēsit. Voces igi
tur miserabiles emittebat. et sanctos dei cos
mam et damianū in sui auxiliū inuocabat.
Sed cum dolor semper increscerет ad eccle
siam sanctoꝝ martyrum confugit. ⁊ ibidem
eo subito dormiente serpens sicut ꝑ os eius
intrauerat sic exiuit. Vir quidam longe
profecturus. sanctis martyrib⁹ cosme et da
miano vxorem suam cōmendauit. dans ei
signum cui protinus deberet annuere si ali
quando eam vocaret. Post hoc aūt sciens
signū dyabolus quod ei maritus dederat.
se in hominē transfigurauit. et signum viri
offerens dixit. Vir tuus ab illa ciuitate me
misit ad te. vt ducam te ad eum. At illa ad
huc ire formidans ait. Signū q̄dem agno
sco. sed qꝛ sanctis martyribus cosme et da
miano cōmendata sum. sup eorū altare mi
hi iura ꝙ securā me duces. ⁊ tūc ꝓtinus pro
ficiscar. Ille aūt continuo vt dixerat sibi iu
rauit. Secuta ergo eū cū ad q̄ndā locū secre
tū venissent. voluit eū de iumēto dyabolus
p̄cipitare vt eā occideret. Qd̄ illa sentiēs ex
clamauit. Deus sctōꝝ cosme ⁊ damiani ad
iuua me. Vobis enī credidi. ⁊ secuta sum eū
Confestim aūt sancti cū multitudine deal
batoꝝ ibidē affuerūt. ⁊ eam liberauerūt. Dy
abolus vero statim euanuit. Et dixerunt ei.
Nos sumus cosmas et damianus quoruꝫ
iuramento credidisti. ideoqꝫ festinauimus
venire in auxiliū tibi. Felix papa attau⁹
sancti gregorij in honore sāctoꝝ cosme ⁊ da
miani nobilē eccīam rome ꝯstruxit. In hac
eccīa quidā vir sanctis martyrib⁹ seruiebat
cui cancer vnū crus totū ꝯsūpserat. Et ecce
dormiente illo. sancti cosmas et damianus
deuoto suo apparuerūt. vnguēta ⁊ ferramē
ta secum portantes. Quoꝝ vn⁹ alteri dixit.
Ubi carnes accipiem⁹ vt abscisa carne pu
trida locū vacuū repleam⁹. Tūc ait alter. in
cimiterio sancti petri ad vincula hodie ethi
ops recens sepultus ē. De illo ergo affer vt
huic suppleā⁹ Et ecce ad cimiteriū ꝓperauit
⁊ coxā mauri attulit. p̄cidētesqꝫ coxā īfirmi.
loco e⁹ coxā mauri īseruerūt. ⁊ plagā diligenē

vngentes coxam infirmi ad corpus mauri mortui detulerūt. Euigilās āt cū se sine dolore sensisset. manū ad coxā apposuit. et nil lesionis inuenit. Apponēsqz cādelā cū ī crure nil mali videret. cogitabat an non ipe q̄ erat sz ali⁹ alter eēt. Rediēs āt ad se p̄ gaudio de lectulo ꝓsilijt. et q̄d in somnis viderat ⁊ q̄lit̄ sanat⁹ fuerat oīb⁹ enarrauit. Qui cōciti ad tumulū mauri miserūt. ⁊ coxā mauri p̄cisaz et coxam p̄dicti viri loco illi⁹ in tumulo positā repererūt. Passi sūt āt circa annos dñi cclxxx. sub dyocleciano.

CXXXIX

De sancto Forseo.

Forseus ep̄s cuius historiā beda scp̄sisse credit̄. dū omni v̄tute et bonitate polleret. ad extremū veniens spūm emisit. Uidit q̄z duos angelos ad se veniētes. ⁊ ei⁹ aīaz deferentes. tertiū v̄o armatū scuto cādido et gladio fulgureo se p̄cedentē ꝯspexit. Deinde demones clamātes audiuit. Precedam⁹ ⁊ ante faciez ei⁹ bella cōmoueamus. Cū ergo p̄cessissent. cōuersi iactabāt in eū ignita iacula. Sed angelus p̄cedēs scuto ea suscipiebat. et ꝓtinus extinguebat. Tūc demones angelis opponētes dixerūt. Ociosos ſmones sepe dixit. et iō illesus nō debet ꝑfrui vita beata. Quib⁹ angeli. Nisi p̄ncipalia vicia ꝯ eū ꝓtuleritis ꝓpter minima nō ꝑibit. Tūc dixit eis demon Si iustus est de⁹ bō hic nō saluabit̄. Scp̄tū est ei. Nisi ꝯuersi fueritis. ⁊ efficiamini sicut paruuli. non intrabitis in regnū celoꝝ. Cui angelus excusans ait. Intelligentiā ī corde habuit. sed ꝯsuetudo hoīm ꝯcitauit. Cui demon. Sicut accepit malū ex ꝯsuetudine. ita accipiat vindictā a suꝑno iudice. Sanctus angelus dixit. Judicemur ante deū. Preliāte angelo aduersarij territi sūt. Tūc demon dixit. Seruus q̄ scit voluntatē dñi sui et nō facit. plagis vapulabit multis Cui angelus Quid ei iste de dñi sui volūtate ñ impleuit. Et demon. Bona iniquoꝝ recepit. Cui āgelus. Credidit q̄ vnusq̄sqz eoꝝ pniaz egisset. Demon dixit. Ante debuit ꝓbare pnie ꝑseuerantiaz. et sic fructus suscipe. Angelus respondit. Judicemur ante deū. Sed demon succubuit. Iteruz āt ad bellandū surrexit dicens. Usqz nūc deū existimabam⁹ veracez q̄ omne delictū q̄d in terris nō purgat̄ se ī eternū puniturū ꝓmisit. Hic ergo bō quandaz vestē a quodā vsurario recepit. nec de h̄ punitus fuit. Ubi ē ergo iusticia dei. Cui angelus. Silete q̄z occulta dei iudicia ignoratis Quādiu ei sperat̄ pnīa. comitat̄ hoīez diuīa miscdia. Demon rñdit. Sed null⁹ hic loc⁹ est pnīe. Cui angel⁹. Profunditatē iudiciorū dei ignoratis. Erit eteni. Tūc dyabol⁹ tā grauiter euz ꝑcussit. vt postmoduz vite restitutus semꝑ ꝑcussionis vestigium retineret Arripientes eni demones vnū de his q̄s in ignibus torquebāt. ipm in euz iactauerunt. q̄ eius humerū maxillāqz incendit. Cognouitqz hoīem. q̄z ille erat cuius vestē accepat Dixitqz angelus. Quod incendisti arsit te. Si eni huius viri in peccatis mortui donū nō accepisses. nec pena in te arderet. Et hanc ꝑcussionē ꝑmittente deo ꝓ receptōne vestimenti illi⁹ ꝑcepit. Alter āt demon dixit. Adhuc restat illi angusta porta vbi illū suꝑare poterim⁹. Diliges ꝓximū tuū sicut teipm. Respondit angel⁹ Uir iste in ꝓximos suos opatus est bona. Aduersarius respondit. Non sufficit h̄. nisi etiā sicut seipm dilexerit. Cui angelus. Fructus dilectiōis ē bñ operari. q̄z de⁹ reddet vnicuiqz ſm opa sua. Dixitqz demon. Sed q̄z verbū de diligendo non impleuit damnatus erit. Pugnante turba nephanda. sancti angeli victores fuerūt Dixit iterū demon. Si deus iniquus non est. ⁊ verbi illi⁹ transgressio ei displicet. iste penarū expers nō erit. Promisit ei sc̄lo abrenunciare. ⁊ ecōtrario seculū dilexit ꝯ id q̄d dictū est. Nolite diligere mundū neqz ea q̄ in mūdo sunt. Sanctus angelus respondit. Nō sibi ea que sunt seculi. sed hominib⁹ indigētib⁹ dispēsanda dilexit. Dyabolus respōdit. Qualicūqz modo diligatur contra p̄ceptū diuinū est. Uictis aduersarijs. rurs⁹ dyabolus ad callidas conuertitur accusatōnes dicens. Scp̄tū ē. Si ñ annūciaueris iniq̄ iniq̄tatē suā. sanguīnē e⁹ d̄ maū tua req̄rā. Hic nō ānūciauit digne pctōrib⁹ penitentiā. Sctūs

angel⁹ rñdit. Quando auditores despiciũt verbũ. lingua doctoris loqui p̄pedit̄. duz videt q̄ p̄dicatio audita despicit̄. Vñ prudentis est dũ nõ est loquendi tp̄us. nosse tacere In omni v̄o ꝯtradictõne demonũ p̄ualida nimis extitit pugna. donec iudice dño triũphantib⁹ angelis. deuictisqz aduersarijs. im mẽsa claritate vir sctũs circũfusus ẽ. Unus ãt vt beda testat̄ ex angelis dixit ei. Respice mundũ Respiciẽsqz vidit vallẽ tenebrosam et q̄ttuor ignes in aere aliq̄b⁹ spacijs a se distãtes. Dixitqz ei angel⁹. Hi sunt quattuor ignes q̄ mundũ succendunt. Unus ẽ ignis mendacij. cũ h̄ q̄ abrenũciare dyabolo ⁊ oĩbus pompis e⁹ in baptismo hoĩes p̄misert̄ mĩme ĩplent. Scd̄us cupiditatis. cuz mũdi diuitias amore celestiũ p̄ponũt. Terti⁹ est dissentõis cũ aĩos p̄ximorũ insup̄ vacuis rebus offend̄e nõ formidãt. Quart⁹ ĩpietatis cũ ĩfirmiores expoliare ⁊ eis fraudẽ facere p̄ nihilo ducũt. Deinde illi ignes appropiq̄ntes in vnũ redacti sũt. ⁊ illi appropinquabãt Timensqz angelo dixit. Bñe ignis mihi appropinquat. Cui angel⁹. Qd̄ nõ accẽdisti ñ ardebit in te. Ignis eĩ iste s̄m merita opera hoĩm singulos examinat. Nam sic̄ corp⁹ ardet p̄ volũtatẽ illicitã. ita et̄ ardebit p̄ debitaz penã. Tandẽ ad p̄priũ reduct⁹ ẽ corp⁹. plangentib⁹ p̄pinquis q̄ eũ mortuũ estimabãt. Ille ãt aliquãto tp̄e sup̄uixit. ⁊ in bonis operibus laudabiliter vitã finiuit.

CXL

De sancto Michaele.

Michael ĩterpretatur quis vt de⁹. Et q̄tiens sicut ait greg̃. mire v̄tutis aliq̄d agit̄ michael mitti p̄hibet̄. vt ex ip̄o actu ⁊ noĩe det̄ intelligi q̄ null⁹ p̄t facere q̄d facere p̄ualet d̄s. Et idcirco eidẽ michaeli multa q̄ sunt mire virtutis attribuũt̄. Ip̄e eĩ vt daniel attestatur ĩ tp̄e antichristi ꝯsurget ⁊ p̄ electis tãq̄z defensor ⁊ p̄tector astabit. Ip̄e cũ dracone ⁊ ãgelis ei⁹ pugnauit ⁊ ip̄m de celo eijciens victoriã fecit magnã. Ip̄e cũ dyabolo d̄ moysi corp̄e altricat⁹ est. eo q̄ dyabol⁹ ei⁹ corp⁹ p̄dere voluit vt ip̄um p̄ deo iudeoꝝ p̄plus adoraret. Ip̄e sctõꝝ anĩas recipit ⁊ in paradisũ exultationis p̄ducit. Ip̄e olim p̄nceps fuit synagoge sed nũc ꝯstitut⁹ ẽ a dño in p̄ncipem eccĩe. ip̄e vt d̄r plagas egiptijs intulit. mare rubrũ diuisit. p̄plm̄ p̄ desertũ duxit. ⁊ in terrã p̄missionis introduxit. Ip̄e inter sctõꝝ acies angeloꝝ signifer xp̄i habet̄. Ip̄e ad dñi ĩperiuz antichristũ exñtem ĩ monte oliueti p̄potenter occidet. In voce ip̄i⁹ archangeli michaelis mortui resurgẽt. Ip̄e crucẽ clauos lanceã et coronã spineã ĩ die iudicij p̄sentabit. B

Michaelis archãgeli sacra solẽnitas dicit̄ apparitio. dedicatio. victoria ⁊ memoria. Apparitio ãt ip̄i⁹ angeli multiplex ẽ Prima q̄ in monte gargano apparuit. In appulia nãqz ẽ q̄dã mons noĩe garganus. iuxta ciuitatẽ q̄ d̄r sypontus. Anno aũt dñi. cccxc. in p̄dicta vrbe syponto erat q̄dã vir nomĩe gargan⁹ q̄ s̄m q̄sdã libros a monte illo nomẽ accep̄at. vel a quo mons ille nomen acceperat. Qui ouim ⁊ boum infinita multitudine pollebat. Cũ ãt circa p̄dicti mõtis latera pascerent̄. ꝯtigit quendã thaurũ alios relinquere. ⁊ v̄ticẽ mõtis ꝯscẽdere. Cũ domũ alijs redeũtib⁹ non redisset. collecta dñs multitudine famuloꝝ p̄ deuia queqz requirẽs. ip̄m tandẽ in v̄tice montis iuxta hostiũ cuiusdaz spelũce inuenit. Pre motus itaqz cur soliuag⁹ incederet. mox in ip̄m sagittã toxicatã direxit. Sed statim velut a vento retorta ip̄m q̄ iecerat repercussit. Turbati sup̄ h̄ ciues. ep̄m adeũt. ⁊ sup̄ re taz stupenda ip̄m requirũt. Qui triduanũ ieiuniũ eis indixit. et a deo querenduz eẽ admonuit. Quo p̄acto sanctus michael ep̄o apparuit dicens. Sciatis hom̄iem illuz volũtate mea suo telo eẽ p̄cussũ. Ego eĩ sum michael archangel⁹ q̄ locuz hũc in terris incolere tutũqz seruare statuẽs. h̄ volui p̄bare indicio ip̄i⁹ me loci inspectorẽ eẽ atqz custodẽ. Statimqz ep̄s atqz ciues cũ p̄cessione locũ adeunt. et ingredi nõ p̄sumentes. orõni pre foribus insistunt. Secũda apparitio est. q̄ circa annũ dñi. dccx. accidisse describit̄. Nam ĩ loco q̄ tumba d̄r iuxta mare. vj. milibus ab vrbe abriacensi michael ep̄o p̄dicte ciuitatis apparuit iubẽs vt in p̄dicto loco ecc̄iam con

171

148

strueret. et sicut fit in monte gargano. ita et ibi in memoriā sancti michaelis archangeli celebraret. Cū āt eps de loco in q̄ eccīam construeret dubitaret. ab ipo edocet. vt ibi construi eā faceret vbi thaurum a latronib⁹ absconditū inueniret. Iterūq3 de loci amplitudine dubitās iubet modū in amplitudīe statuere q̄ntū videret thaurū ī circuitu pedib⁹ ꝓtriuisse. Due āt rupes ibidē erāt. q̄s nullatenus virtus hūana mouere poterat. Tūc michael cuidā viro apparuit. p̄cipiens vt ad p̄dictū locū accedat et ipas rupes moueat. Quo accedente tā facile rupes mouit vt nihil habere ponderis viderent. Edificata igit ibidē eccīa. de monte gargano ꝑtē pallij q̄d sctūs michael sup altare posuit. ⁊ ꝑtem marmoris sup q̄ stetit ad suā eccīam detulerunt Cū v̄o ibidē aque penuriā paterent. monitu angeli q̄ddam foramen in q̄dam saxo durissimo fecert. et tanta aquaꝝ copia protinus emanauit. vt vsq3 nūc ei⁹ bn̄ficio copiosius sustentent. Hec aūt apparitio in p̄dicto loco xvij. kal. nouēbris solennit celebrat. In eodē āt loco q̄ddā memoria dignū ꝯtigisse refert miraculū. Ille eī mons vndiq3 occeano cingit. sed bis in die sancti michaelis iter p̄bens ꝓpl'o aperit. Cū ergo copiosa turba ad ecclesiā ꝑgeret. ꝯtigit ⁊ q̄ndā mulierē grauidā vicināq3 partui secū ire. Et ecce magno īpetu vnda redijt. et oīs turba timore ꝯcussa ad litus fugit. sola āt mulier pregnās fugere nō valuit. s3 a marinis fluctibus capta fuit. At michael archangel⁹ mulierē seruauit illesā. ita etiā q̄ in medio pelagi filiū ꝑturiuit. quē in vlnis suscipiēs lactauit. et mari iterū sibi iter p̄bente cū puero leta exiuit. ¶ Tertia apparitio ē. q̄ rome tp̄e gregorij pape legitur accidisse. Nam dū idē gregori⁹ papa ꝓpter pestē iguinariaꝫ letanias maiores īstituisset. et deuote ꝓ salute ꝓpl'i exoraret. vidit sup castrum q̄d olim memoria adriani dicebat. angelū dn̄i q̄ gladiū cruentatū tergebat et in vaginā mittebat. Vn̄ sctūs gregori⁹ intelligēs p̄ces a dn̄o exauditas. eccīaꝫ ī honorē angeloꝝ ibidē ꝯstruxit. Vn̄ ⁊ castrū illud vsq3 nūc castrū sancti angeli vocat. Hec aūt apparitio cū illa q̄ in mōte gargano apparuit cū sypontanis victoriā dedit. viij. yd⁹ maij celebrat. ¶ Quarta apparitio ē q̄ ꝯsistit ī gerarchijs ipoꝝ āgeloꝝ. Naꝫ p̄ma gerarchia d̄r epiphania. i. supior apparitio. media dicit yperphania. i. media apparitio. vltima dicitur ypophania. i. inferior apparitio. Et d̄r gerarchia a gerar q̄d ē sacrū ⁊ archos p̄nceps q̄i sacer p̄ncipat⁹. Quelibet āt gerarchia cōtinet tres ordines. Nam supior ꝯtinet seraphin cherubin et thronos. Media cōtinet s̄m assignatōeꝫ dyonisij dn̄ationes v̄tutes ⁊ ꝑtātes. Vltima ꝯtinet s̄m assignatōꝫ eiusdē p̄ncipat⁹ archangelos et angelos. Et horuꝫ ordinatio et dispositio p̄t videri ꝑ simile in terrenis potestatib⁹. Nam mīstroꝝ q̄ sunt sub vno rege q̄dam opant īmediate circa ꝑsonā regis. sic cubicularij cōsiliarij ⁊ assessores. Similes his sūt ordīes p̄me gerarchie Quidaꝫ v̄o hn̄t officia ad regimen regni in cōmuni. nō deputati huic vel illi ꝓuincie. vt p̄ncipes militie ⁊ iudices curie Similes his sunt ordines scd̄e gerarchie Quidā v̄o p̄ponūt ad regimen alicui⁹ ꝑtis regni. vt p̄positi et baliui ⁊ hmōi minores officiales. Et his sil'es sūt ordīes tertie gerarchie. Tres igit ordines p̄me gerarchie accipiūt inq̄ntū deo assistūt et ad ip̄m ꝯuertūt. Ad hec tn̄ tria necessaria sūt scꝫ sūma dilectio. et h̄ q̄ntū ad ordinē seraphin q̄d interp̄tat ardētes. Perfecta cognitio. et h̄ q̄ntū ad cherubin q̄d interp̄tat plenitudo scientie. Perpetua cōprehēsio siue fruitio. et h̄ q̄ntū ad thronos. q̄d īterp̄tat sedes. q̄r in eis sedet de⁹ ⁊ quiescit. dum eos in se quiescere facit. Tres āt ordines medie gerarchie accipiūt inq̄ntū habēt p̄esse et regē vniuersitatē hoīm in cōmuni. Hoc āt regimē ꝯsistit in trib⁹. Primo in p̄sidendo siue imperādo. et h̄ ꝑtinet ad ordinē domiationū. ad quē spectat alijs inferiorib⁹ p̄esse ⁊ eos in oīb⁹ mīsterijs diuinis dirigere. ac eis oīa impare. Q̄d innuit zach. v. vbi vn⁹ āgelus alteri dixit. Curre ⁊ loquere ad puerum istū dicēs. ꝛc. Scd̄o in operando. et h̄ ꝑtinet ad ordinē v̄tutū. quib⁹ nihil ē īpossibile exeq̄ q̄d impatur. quia eis datū ē posse sup omīa difficilia ad diuinū mīsteriū ꝑtinētia. ⁊ ideo attribuit eis miracula facere. Tertio ī arcen

do.vt scz impedietia ⁊ infestatia arceantur ⁊ ꝑ tinet ad ordinē ptatū.q̄ habēt coercere cōtrarias ptates.q̄d signatū ē thob.viij. vbi dr q̄ raphael religauit demoniū in deserto superioris egipti. Tres vo ordines vltime gerarchie accipiūt ꝑm q̄d habent regimē determinatū ⁊ limitatū. Quidā ei eoꝝ ꝑsunt vni puncte. Hi sūt de ordie pncipatꝰ. sic erat pnceps psarū q̄ ꝑerat ꝑsis. de q̄ habetur dan.x. Quidā vo deputati sūt ad regimē multitudinis.vtputa vniꝰ ciuitatis. Et hi dicunt archangeli Quidā vo ad regimē psone singularis. Et hi dicunt angeli. Ad ⁊ dicūt mīma nūciare ex eo q̄ eoꝝ misteriū ad vnū hoiem limitat.archāgeli vo dicūt maiora nūciare. q̄ bonum vniꝰ multitudinis digniꝰ ē q̄z bonū vniꝰ hois. In assignatōe ār ordinū pmegerarchie greg.et bern.cū dyonisio ꝓcordāt q̄ accipit penes eoꝝ fruitōez q̄ p̄sistit in feruenti dilectōe q̄ ad seraphin.p̄funda cognitōne q̄ ad cherubin.ppetua retentione q̄ ad thronos. Sed in assignatōne medie ⁊ vltime in duobꝰ ordinibꝰ.s.pncipatu ⁊ vtute differunt videt.greg.ei ⁊ bern.aliā ꝑsideratōz habuerunt.put scz media gerarchia accipit penes ꝑlationē.vltima penes ministratōez ¶ Relatio ār in angelis triplex ē. ¶ Presunt ei angeli angelicis spiritib.ꝰ.⁊ hi dñatōnes dicunt. ¶ Presunt et angeli bonis hoīb.ꝰ.⁊ hi dicūtur pncipatꝰ. ¶ Presunt demonib.ꝰ.⁊ hi dicūtur ptates. Et ordo ⁊ gradꝰ dignitatis in his patet. Ministeriū ār triplex ē. q̄dāz q̄d p̄sistit in opando. q̄dāz in docēdo aut maiora aut minora. ¶ Primū ē vtutum.scōm archangeloꝝ.tertiū angeloꝝ. ¶ Quinta apparitio ē de q̄ legitur in hist̄oria tripertita. ¶ Nam iuxta ꝓstantinopolim ē q̄dam locus vbi olim dea vesta colebat. Sed nūc eccia i bonorē sancti michaelis fabricata ē. q̄ etiaz locus michaelū nūcupat. Cū igitur q̄ndaz nomie aquilinū ardentissima febris rubeis coloribꝰ mota cōprebēdisset.estuāti poculuz medici dederī q̄d euomuit adeo vt postmodum q̄cq̄d comederet vel biberet euomeret Cū ār iā mortī vicinꝰ eēt.ad locū būc se duci fecit credēs se illuc aut mori aut languore puari.Cui michael apparēs dixit vt ꝓfectōez sibi ex melle ⁊ vino ⁊ pipe faceret .⁊ oia q̄ comederet ibi intingeret.⁊ sic plenā sanitatem reciperet.Qd cū fecisset plene liberatus est. Cū tñ ꝑm medicine rōnem ꝓrariū eē videatur calida pocula colericis exhibere. Hec in hi.triptita ¶ Scōo dr victoria. ¶ Multiplex ār victoria ipi.ꝰ archangeli michaelis ⁊ angeloꝝ inuenit. ¶ Prima ē quā archāgelꝰ michael pōdictis sypōtanis ꝑ mō pstitit. ¶ Post aliq̄d enī tps ab inuento loco.nea polite ad huc gentiles ꝓ sypontanos ⁊ beneuētanos q̄ q̄nquaginta milibꝰ a syponto distāt ordinato exercitu bellare ceperī. Qui de epi consilio triduo inducias petierūt vt tertio tri duano vacarēt et patronū suū michaelē in sui auxiliū iplorarēt. Tertia ār nocte michael epo apparet.p̄ces dicit exauditas. victoriā pmittit affuturaz.et q̄rta die boza iubet hostibus occurrendū. Quibꝰ occurrentibus mons garganꝰ imenso tremore cōcutit.fulgura q̄z crebra volant ⁊ caligo tenebrosa totū montis cacumen obduxit.ita vt.dc.viri ꝺ aduersarijs tam ex ferro hostiū q̄z ex sagittis igneis interirēt. Reliq̄ vo vtute archangeli cōperta.ydolatrie reliquerī errorē.⁊ pinuo colla xp̄iane fidei submiserunt. Scda victoria ē quā michael archangelus obtinuit q̄n draconē.i.luciferū cuz oīb.ꝰ suis sequacibus de celo expulit. Be q̄ exponit illō q̄d habet in apoc. Factū ē pliū magnū i celo Michael.⁊c. Cū ei lucifer dei eq̄litatē appetisset archāgelꝰ celestis exercitꝰ sig̃fer michael aduenies ipm luciferū cū suis seq̄cib.ꝰ ꝺ celo expulit.et in būc aerē caliginosū vsq̄z in diez iudicij retrusit. Non enī pmissū ē eis i celo habitare siue in superiori pte aeris.q̄ locus clarus et amenꝰ ē.nec in tra nobiscū.ne nimis nos infestarēt.sz in aere inē celū ⁊ terraz vt dū superius respiciūt.⁊ videt glaz quā amiserūt. inde dolorē habeāt.⁊ dū inferi.ꝰ respiciūt.et videt hoies illuc ascendē vñ ipi ceciderī.ide inuidia frequent torqueant. Freq̄nt tñ ex diuina dispensatōe ad nostrū exercitiū ad nos descēdūt. Ad ⁊ sic aliq̄bꝰ viris sctis monstratū ē.freq̄nter circa nos volitant sicut muscę. Innumerabiles ei sūt ⁊ velut muscę totū aerē repleuerī. Ad dicit baymo.vt p̄bi dixerunt

et doctores nostri opinant̄. aer iste ita plen⁹ est demonib⁹ ⁊ malignis spiritib⁹ sic̄ radius solis minutissimis puluisculis. Licz aūt tot sint. tñ iuxta sniam origenis eoꝝ exercit⁹ minuit̄ cū eos vincim⁹. ita vt q̄ ab aliq̄ sancto viro vict⁹ fuerit. deinceps ille de illo vicio de q̄ victus ē ip̄m nō valeat temptare. Tertia victoria ē quaz angeli q̄tidie de demonibus obtinēt duz ꝓ nobis ꝯ eos pugnantes ab eoꝝ temptatōe nos liberant. Trib⁹ autē modis ab ip̄oꝝ temptatōe nos liberāt. Primo ptātem demonis refrenādo. apoc̄. xx. de angelo q̄ demonē ligauit ⁊ in abissū misit. ⁊ thob̄. viij. de dyabolo in deserto supiori religato. Hui⁹ enī religatio nihil aliud ē q̄z ptātis ei⁹ refrenatio. Scd̄o ꝯcupiscentiam refrigerando. Qd̄ significatū ē gen̄. xxxij. vbi d̄r q̄ angel⁹ tetigit neruū iacob ⁊ statī emarcuit. Tertio memoriā dñice passionis nr̄is mentibus imp̄mendo. Hoc sig̃ficatū ē apoc̄. vij. vbi d̄r. Nolite nocere terre ⁊ mari nec arboribꝰ q̄usq̄z. ꝛc̄. Item ezech̄. ix. Signa thau in frontes viroꝝ gementiū. Thau enī litera ad modū crucis ē facta. Et q̄ h̄ signati sūt non timent angelū ꝑcussorē. Vñ ibidē d̄r. Sup quē videris thau nō occidas. Quarta victoria ē quā archangel⁹ michael de antichristo habitur⁹ ē. qñ ip̄m occidet. Tūc enī michael p̄nceps magn⁹. vt d̄r dañ. xij. cōsurget. et ꝑ electis tanq̄z adiutor ⁊ ꝓtector cōtra antichristū fortiter stabit. Deinde antichrist⁹ vt dicit glo. apoc̄. xiij. sup illud vidi vnum d̄ capitib⁹ eius occisū. ꝛc̄. mortuū se fingit. et ꝑ triduū latens. postea apparebit. dicens se suscitatū. arteq̄z magica ferentib⁹ eū demonibus in aera ascēdet. et vniuersis mirantibus adorabūt eū. Tandē in montē oliueti ascendens. vt dicit glo. sup illd̄. ij. thes̄. ij. quez dñs ih̄s interficiet. ꝛc̄. dū stabit in papilione ⁊ in solio suo in illo loco ꝯ quē dñs ascendit. michael adueniēs ip̄m interficiet. De q̄ prelio ⁊ victoria itelligit̄ s̄m greg̃. illud q̄d d̄r apoc̄. xij. Factū ē p̄liū magnū in celo Michael. ꝛc̄. Illud enī v̄bū de triplici p̄lio michaelis itelligit̄. s. de p̄lio q̄d habuit cū lucifero cū ip̄um de celo repulit. et de p̄lio q̄d cū demonibus habet nos infestantib⁹. ⁊ de isto. E Tertio hec solēnitas d̄r dedicatio. ex eo q̄ hac die p̄dictū locū in monte gargano a se dedicatū fuisse michael archangel⁹ reuelauit. Reuersi ei sypontani a cede aduersarioꝝ ⁊ tam mag̃fica potiti victoria. adhuc dubitare ceperūt. vtrū p̄dictū locū ingredi vel dedicare deberent. Tūc ep̄s sup his duxit papā pelagiū ꝯsulendū. Qui rñdit dicēs. Si hō illam eccīaz dedicare deberet. h̄ maxīe die q̄ victoria data est fieri oporteret. Si v̄o alit̄ sācto michaeli placuerit. ab ip̄o ē sup h̄ ei⁹ req̄renda volūtas. Instantib⁹ igit̄ papa et ep̄o cuz ciuib⁹ triduano ieiunio. michael in hac die apparuit ep̄o dicēs. Non ē opus vobis quā ego edificaui dedicare eccīaz. Ip̄e ei q̄ condidi dedicaui. Precepitq̄z vt die sequēti locū cū ꝓp̄lo ingrediens ip̄m p̄cib⁹ frequētarent. et se specialē suū patronū sentirēt. Deditq̄z ei p̄dicte dedicatōnis signū vt. s. ab oriente ꝑ posterulā ascenderēt. et ibidē vestigia hoīs imp̄ssa marmori inuenirēt. Mane igit̄ ep̄s et vniuersus ꝓp̄lus ad locū veniūt. ⁊ itrogredientes criptā magnaz tria altaria īuenert̄ quoꝝ duo ī australi ꝑte posita erant. tertiū v̄o in orientali venerandū q̄dē et rubeo pallio circūtectū. Celebratis igit̄ ibidē missarū solennijs cū sacrā cōmunionez singuli accepissent. oēs ad ꝓp̄a cū īmenso gaudio redierūt. Ep̄s aūt ibidē sacerdotes et clericos delegauit. q̄ iugiter diuinū officiū celebrarent In eadē spelūca aqua lucida et nimiū dulcis emanat. qua post cōmunionē ꝓp̄lus potatur. et diuerse egritudines sanant̄. Tunc sūmus pontifex his auditis hūc diē ī honore sancti michaelis et oīm beatoꝝ spirituuz ꝑ totū orbem vniuersaliter statuit celebrandū. Quarto hec solēnitas d̄r memoria sācti michaelis. In qua tñ solennitate omniū āgeloꝝ memoriā agi⁹. ⁊ oēs generalit̄ honoram⁹ Decet nāq̄z nos eisdē laudē ⁊ honorē ī pēdere multiplici rōne. Ip̄i ei sūt custodes nostri. ministratores nostri. frēs ⁊ conciues nostri. aīaꝝ nr̄aꝝ ī celū portitores. orationū nostraꝝ apud deū rep̄sentatores. regis eīni nobilissimi milites et tribulatoꝝ ꝯsolatores

Primo igit̄ debem⁹ eos honorare. quia sūt custodes nostri. Cuilibz ei hoī dant̄ duo

angeli. Unus malꝰ ad exercitū. Alꝰ bonꝰ ad custodiendū. Custodia ei boni angeli deputat homini ⁊ in natiuitate ⁊ in utero. ⁊ statim post natiuitatē ex utero. ⁊ spē cū ipo iaz adulto. In ꝑ ei triplici statu necessaria ē boi custodia angelica. Mā dū puulꝰ adhuc est in utero ꝓt interimi ⁊ damnari. Bū ē extra uterū ante adultā etatē pōt a baptismate impediri. Bū ē in adulta etate ꝓt ad diuersa peccata ꝓtrahi. Dyabolꝰ ei in boīe adulto rōez seducit p astutias. uolūtatē allicit p blādicias. uirtutē oppimit p violētiā. ido necesse fuit ut bonꝰ angelꝰ ei dē ad custodiā deputet. ut boiez erudiat ⁊ dirigat ꝑ fallaciā. exhortet ⁊ incitet ad bonū ꝑ blandicias. et defendat ab oppressione ꝑ violentiā. Effectꝰ āt ā gelice custodie in boīe q̄druplex assignari ꝓt. Primus ē ut ꝓficiat aīa in bonū grē. Et ꝑ facit angelꝰ in aīa tribꝰ modis. Primo oē impedimentū ad bonū remouēdo. Hoc signatuz est exo. xij. ubi ā gelꝰ ꝓcussit ꝑmogenita egipti. Scō o pigriciā excitando. Hō signatuz est zach. iiij. ubi dr. Angelꝰ dñi excitauit me ꝙsi boiez q̄ excitat a somno. Tertio in uia penitē tie ducēdo ⁊ reducēdo. Hō signatū ē thob. v. in angelo q̄ eū duxit ⁊ reduxit. Scōus ē ut nō cadat in malū culpe. Et ꝑ fac angelꝰ tribꝰ modis. Primo impediēdo peccatū futurū ne fiat. Hoc signatū ē numeri. xxij. in balaam. q̄ ad maledicendū isrl̄ pgens ab angelo impeditꝰ ē. Scō o increpādo ꝑteritū ut ab eo q̄s recedat. Hoc signatū est iud. ij. ubi cū angelꝰ filios isrl̄ de ꝓuaricatōe increpasset. ipi eleuauerī uocē ⁊ fleuerūt. Tertio violentiaz q̄ inferēdo ut a pñti pcō eripiat. Hoc sig̃nū est in uiolenta eductōe lothꝰ ⁊ pxoris ei ⁊ sodomis. i. de pcī ꝓsuetudine. Tertius effectus est si cadat q̄ postmodū resurgat. Et ꝑ facit angelꝰ tribꝰ modis. Primo mouēdo ad ꝓnitōez. Hoc signatū ē thob. xj. ubi ad documentū angeli de felle p q̄d intelligit̄ contritio linuit patri oculos scz cordis. Secundo purgādo labia ad ꝓfessionē. Hō signat ysa. vj. ubi p angelū labia ysaie purgant. Tertio gaudendo ad satisfactionē. Luc. xv. dr q̄ maius gaudium est in celo sup uno pcōre. ꝛc.

Quartꝰ effectꝰ ē ne toties uel i tot mala cadat. q̄tiens uel ad q̄t dyabolꝰ incitat. Et ꝑ facit tribꝰ modis. scz ptātem demonis refrenando. ꝓcupiscentiā debilitādo. ⁊ memoriā dūce passionis nostris mentib⁹ impmēdo Be q̄b⁹ supra dictū ē ¶ Scō o debemꝰ eos bonorare. q̄ sūt mīstratores nrī. Omēs ei sic dr beb. j. sūt a dmīstratorij spūs. Omēs ei ppter nos mittūt. q̄ superiores ad medios. medij ad infimos. ifimi mittūt ad nos. Hec āt missio cōpetit bonitati diuine. In ꝑ enim manifestat diuina bonitas q̄ntū nrāz salutē diligat. dū nobilissimos spūs q̄ ei itima caritate iungūt dirigit ⁊ trāsmittit ad ꝓcurādū salutē nrām. Scō o caritati angelice. Cū enī caritatis ardētis sit maxime desiderare aliorū salutē. ob quaz etiaz dixit ysaias. ecce ego dñe mitte me. et angeli possunt nos iuuare. ꝑ eo q̄ uidēt nos suo auxilio indigere. ⁊ malos angelos nos impugnare. iō q̄ ad nos mittunt lex exigit angelice caritatis. Tertio humane indigentie. Mittūt ei boni angeli ad inflamādū affectū ad amorē. Uñ in figurā huiꝰ legūt missi fuisse in curru igneo. Scō o ad illuminādū intellectū ad cognitiōz. Hoc signatū ē apoc. x. in angelo q̄ habebat librum apertū in manu sua. Tertio ad corroborandū in nobis oē ipfectū usq̄z in finē. Hoc sig̃tū ē. iij. Regum. xix. ubi angelꝰ portauit helie panē subcinericiū ⁊ uas aque. et comedit. ⁊ ambulauit i fortitudine cibi illiꝰ usq̄z ad mōtē dei oreb. Tertio honorandi sūt. q̄ ipsi sūt frēs ⁊ ꝓciues nrī. Oēs ei electi assumuntur ad ordines angelorum. q̄dam ad superiores. q̄ dā ad inferiores. quidā ad medios ꝑ diuersitate suoꝝ meritoꝝ. licet btā ygo supoēs sit Hōbtūs greg. in omelia insinuare uidetur Nam ut aut sūt nōnulli q̄ parua capiūt. sed tñ ꝑ annūciare frib⁹ nō desistūt. Isti i angelorum numero currūt. Et sūt q̄ secretoꝝ celestiū sūma ⁊ capetū ꝑualēt ⁊ nūciare. Hi cū archangelis. Et sūt q̄ mira faciunt signa ⁊ valenter operant. Et hi cū ꝛtutib⁹. Et sūt q̄ malignos spūs ꝛtute oratōnis et ꝛi accepte ptātis fugant. Et hi cū ptātib⁹. Et sūt q̄ acceptis ꝛtutib⁹ electoꝝ merita transcendūt. ⁊ electis fratrib⁹ ꝓcipant. Et hi cū ꝓcipatib⁹ meritis fortiunt. Et sunt qui sic in semetipis oībus

vicijs dñant. vt ipo iure mūdicie dij iter bo
mines vocēt. Uñ ad moisen dr. Ecce ꝯstitui
te deuz pharaonis. Et hi cū dñationib⁹. Et
sunt in qb⁹ velut in throno suo dñs presidēs
alioꝝ facta examinat. ꝑ quos dum sancta ec
clesia regitur plerūqz de suis qbusdam infir
mis actib⁹ alij electi iudicant. Et hi cum thro
nis. Et sūt q dei ⁊ ꝓximi caritate ampli⁹ cete
ris pleni sunt. Et hi meritoꝝ suoꝝ sorte inter
cherubin numerū acceperunt. qꝛ cherubin
plenitudo scientie dr. et iuxta paulum pleni
tudo legis est caritas. Et sūt q supne cōtem
plationis amore accensi in solo ꝯditoris sui
desiderio anhelant. nihil iam in h mūdo cu
piunt. solo eternitatis amore pascunt. terre
na queqz abijciūt. cūcta tpalia mēte trāscen
dūt. amant et ardent atqz ipo suo ardore re
quiescunt. amando ardent. loquendo ac
cendunt. et quoscunqz verbo tangunt. arde
re ꝑtinus in dei amore faciunt. Quo isti ni
si inter seraphin numerū sortē sue vocatōis
acceperūt. Hec greg. ¶ Quarto honorādi
sūt. qꝛ ipi sunt animaꝝ nostraꝝ in celū porti
tores. Et hoc faciūt triplici modo. Primo
viam ꝑparando. Malach. iij. Ecce ego mit
to angelū meū. q ꝑparabit viā añ faciē meā
Secūdo ꝑ viam preparatā in celū baiulan
do. Exo. xxiij. Ecce ego mitto angelū meū q
te custodiet in via et inducat te in trāz quaz
ꝓmisi patrib⁹ tuis. Tertio in celo collocādo
Luc. xvj. Factum est vt moreret mendicus ⁊
portaret ab angelis in sinum abrahe. G

Quinto honorandi sunt. qꝛ ipi sūt oratio
nū nostraꝝ apud deū repsentatores. Ipi nā
qz ꝑmo orationes nostras deo representāt.
Thob. xij. Qñ orabas cum lacrimis et sepe
liebas mortuos ego obtuli orōnez tuā dño.
Secundo ibidē ꝑ nobis allegāt. Job. xxxiij.
Si fuerit ꝑ eo angel⁹ loquens vn⁹ de mili
bus vt annunciet hoīs equitatez. miserebit
eius. ꝛc. Item zach. j. Et rñdit angelus dñi et
dixit. Dñe exercituū vsqz q non misereberis
hierlm et vrbium iuda qbus irat⁹ es. iste iā
septuagesim⁹ annus est. Tertio dei sententi
am nobis renūciant. Dañ. ix. vbi dr ꝙ gabri
el ad eum volans dixit. Ab exordio pcū tua
rum egressus est sermo. glo. i. snia a deo. Et
sequitur. Ego aūt veni vt indicarē tibi. quia
vir desideriorum es. De his trib⁹ dicēbern
sup cañ. Discurrit angel⁹ medi⁹ iter dilectū
et dilectā. vota offerens. referens dona Exci
tat istam. placat illum. ¶ Sexto honorādi
sūt. qꝛ ipi sūt regis eterni nobilissimi milites
sm qd dr Job. xxv. Nūqd est numerus mili
tum ei⁹. Sicut aūt videm⁹ in militib⁹ alic⁹
regis. ꝙ qdam eoꝝ sp in aula regia cōmorā
tur. et regem associant. et ad ei⁹ honorem et
solatium cantant. qdam aūt ciuitates et ca
stella regni custodiūt. qdam vo regis inimi
cos expugnāt. Ita et hoꝝ militū xpi. quidaz
in aula regia scz in celo empireo sp regem re
gum associant. et ad ei⁹ honorē cantica leti
cie et glorie sp cantant dicentes. Sanct⁹ sā
ctus sctūs. ꝛc. Item. Benedictio ⁊ claritas et
sapientia. ꝛc. apoc. vij. Alij aūt custodiunt ci
uitates. suburbana. villas. et castra. illi scilz
q nobis sūt ad custodiā deputati. custodiē
tes statum vginū. continentiū. ꝯiugatoruz.
et castra religionū. Isa. xij. Sup muros tu
os hierusalem ꝯstitui custodes. ꝛc. Alij vo
dei inimicos. i. demones expugnāt. apoc. xij.
Factū ē pliū magnū in celo. i. sm vnā exposi
tionē in eccia militanti. Michael ⁊ angeli
ei⁹ pliabant cū dracone. ¶ Septimo et vlti
mo honorandi sūt. qꝛ ipi sūt tribulatoꝝ con
solatores. Zach. j. Angel⁹ q loquebat in me
vba bona et consolatoria. Item thob. v. For
ti animo esto. ꝛc. Et hoc faciūt trib⁹ modis.
Primo ꝯfortādo et roborando. Dañ. x. vbi
cū daniel corruisset tetigit eū angel⁹ dicens.
Noli timere. pax tibi. et ꝯfortare ⁊ esto robu
stus. Scdo ab ipatientia ꝯseruando. Psal.
Angelis suis mādauit de te. ꝛc. In ma. por.
te. ꝛc. Tertio ipam tribulatōem refrigerādo
⁊ minuendo. Et hoc signatur dañ. iij. vbi an
gelus dñi cū trib⁹ pueris in fornacem descē
dit. et fecit medium fornacis quasi ventū ro
ris flantem.

CXLI A

De sancto hieronimo.

Hieronim⁹ dicitur
b a gera qd est sanctū. et nemus. qsi
sanctū nemus. vel noma qd est lex.

De sancto Hieronimo.

Unde dr̄ i legenda sua q̄ hiero. interp̄tat̄ sacra lex. Fuit enī sctūs. i. firm⁹. vel mūd⁹. vl̄ sāgui ne tinct⁹. vel vsui sacro deputat⁹. sic̄ vasa tē pli dicebant̄ sancta. q̄ sacro vsui deputata. Fuit enī sctūs. i. firm⁹ in bono ope ꝓpter ꝑ seuerantie longanimitatē. et mūd⁹ in mente ꝑ puritatē. et sanguine tinct⁹ ꝑ dn̄ice passio nis meditatōem. sacro vsui deputat⁹ ꝑ scri pture sacre expositionē et interp̄tationē Di citur ⁊ nemus a nemore. vbi aliqn̄ ꝯuersat⁹ fuit. et lex ꝓpter regularē disciplinaz quam monachos suos docuit. vel quia sacrā legē exposuit ⁊ interp̄tatus fuit. Hieronim⁹ etiā interp̄tat̄ visio pulcritudinis. vel diiudicās locutiones. Est aūt triplex pulcritudo. Pri ma est spūalis q̄ est in aīa. Scda moralis q̄ ꝯsistit in honestate moꝝ. Tertia intellectua lis q̄ est pulcritudo angelica. Quarta super substantialis q̄ est diuina. Quinta celestis. que est sanctorū in patria. Hanc q̄ntuplicez pulcritudinē hiero. in se vidit ⁊ habuit. Nā habuit spūalem in virtutū varietate. Mo ralem in vite honestate. Intellectualem ī ex cellenti puritate. Supsubstātialem in ardē ti caritate. Celestem in eterna vel in excellēti claritate. Diiudicauit etiaz locutiones siue verba tam sua q̄z alioꝝ. sua examinate profe rendo. alioꝝ vera confirmando. falsa confu tando. dubia vero exponendo.

B

Hieronimus eusebij viri nobilis fi lius ab oppido stridonis quod dal macie et pannonie confinia tenet. extitit oriundus. Hic adhuc iuuenis romaz adijt et lr̄is grecis et latinis et hebraicis ple ne eruditus est. In arte grāmatica donatū habuit preceptorem. In rhetorica autez vi ctorinum oratorem. In scripturis autem di uinis exercitabatur die ac nocte ⁊ inde hau sit auide quod postmoduz effudit abunde. Quodam vero tempore sicut ip̄e in episto la ad eustochium ꝑhibet cum de die tulliuz et de nocte platonem auide legeret. eo q̄ ser mo incultus sibi in libris ꝓpheticis nō pla ceret. circa mediaz quadragesimam tā subi ta et ardenti febre corripitur. vt toto frigescē te iam corpore vitalis calor in solo pectore palpitaret. Dum ergo exequie funeris pa rarentur. subito ad tribunal iudicis trahit̄. et interrogatus cuius conditōnis esset. chri stianū se eē libere profitetur. Ad quē iudex. Mentiris inquit. Cyceronianus es. nō chri stianus. Ubi enī est thesaurus tuus ibi est et cor tuuz. At hiero. obmutuit. et continuo ip̄m iudex durissime cedi iussit. Tunc excla mauit et dixit. Miserere mei domine mise rere mei. Tunc qui astabant p̄cabantur iu dicem vt veniam tribueret adolescenti. Ip̄e eniz iurare cepit ac dicere. Domine si vnq̄z habuero codices seculares si legero te nega bo. In hec igit̄ iuramenti verba dimiss⁹ subi to reuiuiscit. Tūc lacrimis totū se inuenit ꝑ fusum. et ex verberib⁹ q̄ ante tribunal susce perat. scapulas terribiliter repperit liuientes Tanto autez studio libros diuinos legit ex tunc. quanto libros gentilium vnq̄z legerat Dum aūt eēt annoꝝ. xxix. ī romana ecclesia cardinalis p̄sbyter ordinatus est. Mortuo aūt liberio papa hiero. dign⁹ sūmo sacerdo tio ab oībus acclamat̄. Sed dum quorūdā clericoꝝ et monachoꝝ lasciuiam increparet illi nimium indignati ei insidias parauert̄. Sed et ꝑ vestem muliebrē vt ait iohannes beleth et vincentius ab eis turpiter ē deris⁹. Nam cum hieronimus ad matutinas soli to more surgeret. vestē mulieris quā emuli iuxta lectum posuerāt repperit. suāq̄z eē cre dens induit. et in ecclesiaz sic processit. Hoc aūt emuli faciebant. vt mulierem habere in thalamo crederetur. Quod ille videns. tan te eoꝝ vesanie locum dedit. ⁊ ad gregorium nazāzenum constantinopolitane vrbis epi scopū ꝑuenit. Postq̄z autem ab ip̄o sacras literas didicit in heremum properauit. vbi pro christo quanta sustinuerit ip̄e ad eusto chium narrat dicens. Quotiens in heremo constitutus. et in illa vasta solitudine que exusta solis ardorib⁹ horridum monachis p̄stat habitaculū. putaui me romanis deli cijs interesse. Horrebant sacco mēbra defor mia. squalida cutis situm ethiopice carnis adduxerat. q̄tidie lacrime. quotidie gemit⁹. et si qn̄ repugnantē somn⁹ īminēs oppressis set. nuda humo vix ossa herentia collidebaz.

De cibis ꝛ potu taceo cū etiā languētes monachi etiā aqua vix frigida vtant̄ et coctum aliq̄d accepisse luxuria sit. et dū scorpionuz tātū essem socius ꝛ ferarū. sepe choreis itereraz puellaz. ꝛ frigido corpe ꝛ carne p̄mortua sola libidinū incēdia pullulabāt Itaq; p̄tinuo flebā. ꝛ repugnātē carnē hebdomadaz inedia subigebā. Diē crebro p̄ūxi cū nocte. nec p̄us a pectoris cessabā ꝑ heribus q̄z a dño trāquillitas redderet. Iꝑam q̄z cellulā meā q̄ cogitationū p̄scias p̄timescebā. ꝛ mihi iratus et rigidus solus deserta penetrabā. Et vt mihi testis ē dñs p̄ multas lacrimas nōnūq̄z videbar mihi interesse agminib⁹ āgelor. ꝑ quos q̄ druenniū igit̄ ibidē pnia sic pacta ad bethleē oppidū remeauit Ubi q̄ domesticū animal apō p̄sepe dñi sese obtulit pmāsurū. Bibliothecā āt suā quā sūmo studio sibi p̄diderat clausā. alioq; libros ite ꝛ relegēs die ieunus ducebat ad vesperā. Multos āt ibidē discipulos coadunās in scto ꝓposito ꝛ trāslatōe sēptuarū q̄nq̄ginta q̄nq; ānis ꝛ sex mēsib⁹ desudauit. ꝛ vsq; ad finē vite vgo pmānsit ¶ Licet āt in hac legēda dicat̄ q̄ sp vgo fuerit. ipe tū de se ita scribit ad pāmachiū. Virginitatez i celo p̄fero. nō q̄ habeo. Tanta demq; lassitudine fatigat⁹ ē. vt in stratu suo iacēs funiculo ad trabē suspēso supin⁹ manib⁹ se leuaret. vt. s. officiū mōasterij put potat exhiberz

¶ Quadā vo die adue spalcētecū biero. cū frib⁹ ad sacrā lcōz audiendū sederet subito leo q̄dā claudicās mōasteriū ingress⁹ est Quo viso cū ceteri frēs fugerēt. bieronimus ei q̄ bosputi obuiauit. Leo igit̄ dū pedez sibi lesū oñderet vocatis frib⁹. pedes sibi p̄cepit ablui. ꝛ diligēter ei⁹ plagā inquiri. Qō cū factū fuisset inuenert leonis plātā a sentib⁹ vulneratā. Adhibita igit̄ diligēti cura leo cōualuit. ꝛ oī feritate deposita inter eos q̄i domesticū aial habitauit. Tūc biero. vidēs q̄ non tam p sanitate sui pedis q̄z pro eoz vtilitate dñs leonē misisset. de fratrū cōsilio eidē Bin iūxit officiū. vt asinū quē babebāt q̄ ligna de nemore deferebat. ipe leo ad pascua ducerz et ductū ibidē custodiret. Qō factū ē. Nam iniūcta leoni asini cura more pastoris industrij eundo ad pastū soci⁹ incessant̄ itineris rure pascēdo vndecūq; defensor tutissimus erat. Uerūtn̄ vt se cibaret. ꝛ asin⁹ solitus ꝑ ceret op⁹. ꝓsuetis sp horis cū eo domū rediebat. Quadā igit̄ vice pascente asino. ꝛ leone grauiter sopor̄ato. mercatores cū camelis i de transeūtes asinū solū viderūt. et eū q̄citū rapuerūt. Expgefact⁹ itaq; leo cū sociū non inueniret rugiēdo huc illucq; ibat. Quem tandē nō inueniēs ad portas monasterij tristis adijt. ꝛ intus vt solitus erat p̄ verecūdia ingredi nō p̄sūpsit. Et videtes frēs q tardi⁹ more solito ꝛ sine asino venisset. putauerūt q fame cōpulsus asinū comedisset. nolentesq; ei annonā tribuere ꝓsuetā dicebāt. Uade et reliquā ptem asselli q̄ tibi remansit māde et tuā ingluuiem reple. Hesitantes tñ vtruz B malū ppetrasset. exierunt ad pascua si forte aliq̄d mortis indiciū inuenirent. Et nihil inuenientes B hieronimo retulerunt. Tūc monitus ei⁹ officiū asini leoni iniungūt. et ligna cedentes leoni imponunt. Quod cū leo patienter ferret. quadā die expleto ope ad agr exijt bacilla q̄z discurrit. scire deliberans q̄d de suo fuisset socio factū. Et ecce vidit a longe negociatores cū onustis camelis p̄cedēte asino venientes. Hos enī illi regioni ē vt q̄n cū camelis longi⁹ gradiunt̄. cameli vt directi⁹ vadant. p̄cedentem ꝛ collo funiculum gestantē asinū subsequunt̄. Recognito igit̄ leo asino. cū ingenti rugitu sup eos irruit. ꝛ oēs boies in fugā ꝓuertit. Et leo terribiliter rugiens p̄cutiebat cauda fortiter terrā. pterritosq; camelos sic̄ erant onusti ante se ad cellā ire coegit. Quod cū frēs vidissent ꝛ bieronimo nūciassent. ille ait. Hospitibus nris frēs carissimi pedes abluite. escas p̄bete. ꝛ super B volūtatem dñi expectate. Tunc leo p monasteriū cepit vt solebat letus discurrere singulor fratrū vestigijs se prosternēs. ꝛ q̄i de ppetrata quā ñ fecerat culpa cauda alludens veniam postulabat. Hieronimus aūt futuroz p̄scius ait fratribus. Ite frēs ꝛ venientibus hospitibus necessaria preparate. Adhuc eo loquente nuncius ad eum venit. annuncians ante fores hospites adesse qui abbatem vellēt videre. Ad quos cū ille ituisset protin⁹ illi eius pedib⁹ prouoluūtur. pro

culpa veniã postulãtes. Quos ille benigne eleuãs. ꝓcepit vt sua reciperẽt. ⁊ aliena non vsurparẽt. Rogabãt igit illi beatum biero. vt medietatez olei ꝑ benedictione accipiat. Quib⁹ vir assentiens tandẽ coactus suscipi iubet. Promisert aũt se annuatim eãdẽ olei mensurã frib⁹ ipis daturos. ⁊ a suis dare be redib⁹ ꝓcepturos. ¶ Cum ãt olim in eccia vnusq̃sqz caneret q̃d volebat. theodosius impator vt ait iobannes beleth. damasũ papã rogauit vt alicui viro docto officiuz ecclesiasticũ cõmitteret ordinandũ. Ipe igit sciens bieronimũ in lingua latina greca et bebraica ꝓfectũ. et in oĩ sapientia summũ. ei dem officiũ ꝓdictũ cõmisit. Biero. igit psalterium p ferias distinxit. ⁊ vnicuiqz ferie no cturnũ ꝓpriũ assignauit. ac gla patri in fine cuiuslibet psalmi dicendũ instituit. vt ait sigibertus. Deinde epl'as et euangelia pãni circulũ decantandas. ceteraqz ad officium ptinentia ꝑter cantũ rõnabiliter ordinauit. Visitqz illud de bethleẽ ad summũ pontifi cẽ. et ab eo et cardinalib⁹ suis fuit valde ap probatũ. ⁊ ꝓpetuo autenticatũ. ¶ Post ¶ ãt in ore spelũce in q̃ dñs iacuit monumẽtũ sibi ꝓstruxit. vbi expletis nonagintaocto an nis et sex mensib⁹ sepult⁹ fuit. ¶ In quanta reuerẽtia eũ augustin⁹ babuerit. ptz ꝑ epl'as q̃s sibi misit. In quarũ vna ei tali mõ scpsit. Dño dilectissimo ⁊ cultu sincerissimo caritatis obseruando atqz amplectẽdo bieronimo augustinus. ꝛc. Alibi q̃z de eo sic scribit. Sanct⁹ biero. pbyter greco latino ⁊ bebreo eloquio erudit⁹ in locis sanctis atqz in lris sacris vsqz ad decrepitã vixit etatẽ. Cui⁹ nobilitas eloquij ab oriente in occidentẽ istar solis lampas resplenduit. Beatus aũt prosper in suis cronicis de eo sic ait. Biero. presbyter in bethleẽ toto iam mundo clar⁹ babitabat. egregio ingenio et studio vniuersle eccie seruiens. Ipe q̃z de se sic ait ad albigensem. Nubil a puericia ita vitare conat⁹ sum vt animũ tumentẽ et erectã ceruicẽ. dei contra se odium puocantẽ. Idez. Ego etiaz tuta omnia timeo. Idem. In monasterio bospitalitati ex corde intendim⁹. et omẽs ad nos venientes ꝑter hereticos leta fronte suscipimus. ac venientium pedes abluim⁹. Isydorus vero in li. ethimologiaz ait. Biero. triũ linguarũ extitit peritus. Cuius interptatio ceteris antefertur. quoniã et verboz tenacior est. et ꝓspicuitate sentẽtie clarior. atz vtpote a xpiano interprete verior. In dyalogo q̃z seueri discipuli sancti martini q̃ eius tempe fuit sic de bieronimo scptum babet. Biero. ꝑter fidei meritum dotemqz virtutum non soluz latinis atqz grecis sed etiã bebreis ita lris instructus est. vt se illi in omni scientia nemo audeat comparare. Cui iugis aduersus malos pugna. ꝓpetuũ q̃z certamẽ. Oderunt eum beretici q̃ eos impugnare nõ desijt. Oderunt clerici q̃ vitam eorum insectatur et crimina. Sed plane boni oẽs ⁊ mirãt et diligunt. Nam q̃ eum hereticũ esse arbitrãtur insaniũt. Totus semp in lectione. totus in libris est. nõ die. non nocte requiescit. aut legit aliq̃d. aut scribit. Hec seuerus. Et sicut ex bis verbis patet. ⁊ sic etiã ipe sepe testatur multos ꝓsecutores et multos detractores ꝑpessus est. Quas tñ ꝓsecutiones q̃z libent sustinuerit. patet ex eo q̃ sic dicit in epistola ad asellam. Gratias ago deo quia dignus sum habitus quem oderit mundus. ⁊ male ficum me garriunt. Sed scio ad regnum ꝓuenire ꝑ infamiã et bonã famam. Itez. Utinaz ob dñi mei nomen atqz iusticiã vniuersa me infideliũ turba ꝓsequat. Utinam ĩ op probrium meũ solidius exurgat bic mund⁹ tantum vt merear a xpo laudari et sue pollicitationis sperare mercedẽ. Grata vtiqz et desiderata temptatio ẽ. cui⁹ ꝓmiũ a christo speratur in celo. Nec maledictio grauis est que diuina laude mutatur. Obijt circa annos dñi. cccxcviij.

CXLII

De sancto Remigio.

Remigius dicitur a remige q̃ ẽ nauis doctor vel rector. Vel ꝺr a remis q̃ sũt instrumẽta q̃bus nauis ducit. ⁊ gyon q̃d est luctatio. Ipe enĩ ecciam gubernauit a piculo naufragij eaz duxit ad portũ paradisi. pro ea luctatus est ꝓtra insidias dyaboli.

Remigi⁹ regē ⁊ gentē frācoꝝ ad xp̄m ꝯuertisse d̄r. Habebat eī rex vxorez noīe clotildim xp̄ianissimā q̄ viruz suū nitebat̄ ad fidē ꝯuertere. sz neq̄bat. Que dū filiuz genuisset ip̄m baptizare voluit. sed rex oīno ꝓhibuit. Illa āt quiescere nō valēs. tādē vix ꝫ a rege obtinuit. ⁊ filiū baptizauit. Qui duz baptizat⁹ eēt. subito ē defūct⁹. Cui rex ait. Nūc apparet qꝛ xp̄s vilis ē d̄s. q̄ eum ꝑ quē fides ei⁹ poterat sublimari ī vita ꝯseruare nō potuit. Cui illa. Imo in ꝫ a d̄o meo valde me diligi sentio q̄ p̄mū fructū ventris mei ip̄m recepisse cognosco. q̄ regnū ī infinitū tuo meli⁹ filio meo largit⁹ ē. Cōcepit igit̄ iterū ⁊ filiū aliū pepit. quē sic̄ p̄mū cū multa instātia baptizari fecit. Sz ecce subito infirmat̄. ita q̄ de ei⁹ vita despat̄. Dixitqz rex vxori. Uere debilis ē d̄s tu⁹. q̄ nullū in suo noīe baptizatū ī vita ꝯseruare p̄t. Nā si mille genueris ⁊ cūctos baptizaueris oēs sil̄ ꝑibūt. Sz tn̄ puer ꝯualuit. ⁊ sanitatez recepit. ita q̄ post prēz reg̃uit. At fidelis mulier virū suū ad fidē reducere conabat̄. sz ille modis oīb⁹ resistebat. Qualiter āt ad fidē ꝯuers⁹ ē. ī alio festo qd̄ ē p⁹ ep̄hiaz dictū ē. Uolēs āt p̄dict⁹ rex clodoue⁹ fact⁹ xp̄ian⁹ remēsem eccīaz dotare bt̄o remigio dixit. vt q̄ntū circuiret duz ip̄e in meridie dormiret sibi daret. Quod et factū ē. Sz cū q̄dā molendinū suū habebat ītra fines bt̄i remigij. molēdinari⁹ ip̄m dum circuiret cū indignatōe repulit. Cui dixit remigi⁹. Amice nō sit tibi durū vt ꝫ molendinū sil̄ habeam⁹ At ille vt eū reiecit statī rota molēdini ī ꝯtrariū v̄ti cepit. clamauitqz p⁹ sāctū remigiū dicēs. Serue d̄i veni. ⁊ habeamus p̄it molēdinū. Cui ille. Nec mihi nec tibi. Statīqz se t̄ra apuit. ⁊ molēdinū penitus deglutiuit. Preuidēs remigi⁹ famē futurā. cū ī villa q̄dā bladi cumulos ꝯgregasset. inebriati rustici senis prudentiā deridentes ignē supposuert̄ Qd̄ ille audiēs illuc veuit. ⁊ p̄ frigore etatis ⁊ vesptini tēpis se calefacere cepit. ⁊ trāq̄llo corde dixit. Sēp foc⁹ bon⁹ ē. Uerūtn̄ q̄ ꝫ fecert̄ ⁊ posteri eoꝝ viri ī genitalib⁹ rupti. feīe gutturose erūt. Qd̄ sic in illis euenit q̄usqz ꝑ karolū st̄ dispsi. Notādū āt q̄ illd̄ festū sc̄i remigij q̄d agit̄ ī mēse ianuarij ē festū de felici obitu illi⁹ Illd̄ āt d̄r eē de ei⁹ sacri corpis trāslatōe. Cū eī corp⁹ e⁹ post ip̄i⁹ obitū ad eccīaz sctōꝝ thimothei ⁊ apollinaris cū feretro deferret̄. sec⁹ eccīaz sc̄ti christoferi cepit ad̄o pōderare q̄ nullatē⁹ moueri potuit. Tādē coacti rogauert̄ dn̄m vt eis oñdere dignaret̄. si forte in eccīa illa sc̄ti christoferi vbi nulle reliq̄e sctōꝝ q̄escebāt sepeliri vellet. Statīqz corp⁹ leuissime sustulerūt. ⁊ ip̄m ibi honorifice posuert̄. Ubi cū multa miracula fierēt eccīaz āpliauert̄. Et facta cripta retro altare. cū effossū corp⁹ ibi reponere vellēt mouere nullatē⁹ potuert̄. Cū āt ī orōibus ꝑnoctarēt. ⁊ media nocte oēs p̄it̄ obdormiuissēt. ī crastinū. s. kal̄. octobris īuenert̄ sepulcrū cū corpe sc̄i remigij ī illā criptā ab angelis deportatū. Qd̄ tn̄ post longū tempus in pulcriorē criptā eadē die cū capsa argentea translatū ē. Floruit circa annū dn̄i quadringentesimū nonagesimū.

CXLIII

De sancto Leodegario.

Leodegari⁹ dum oī v̄tute pollerz eduēsi eccīe meruit in pōtificē ꝓmoueri. Qui dum clotario rege decedēte cura regni g̃ui⁹ p̄meret̄. volūtate d̄i ⁊ p̄ncipū ꝯsilio childericum frēz clotarij adolescētē valde ydoneū p̄fec̄ in regez. Sz ebroin⁹ theodoricū ip̄i⁹ childerici germanū p̄ficere nitebat̄. n̄ ꝓpt̄ regni cōmodū. sz qꝛ d̄ ptāte eiect⁹ ⁊ oīb⁹ odios⁹ irā regis ⁊ p̄ncipū verebat̄. Timēs igit̄ ebroin⁹ licētiā a rege petijt ⁊ mōasteriū ītroiuit. Quo ꝯcedēte. ⁊ frēm suū theodoricū ne ꝯ regnū aliq̄d moliret̄ ī custodia detinēte. scītate ⁊ ꝓuidentia ep̄i pace mirabili oēs gaudebāt Sz post aliq̄d tp̄s rex malignoꝝ ꝯsilio deprauat⁹ in tātū ī viri d̄i odiū īcitat̄. q̄ oportunitatem et modū mortis e⁹ attēti⁹ inq̄rebat. Sed ep̄s blāde ferēs ⁊ oēs inimicos suos vt amicos āplectēs egit cū rege vt diē pasce ī vrbe cui p̄erat celebraret. Et ecce illa die nūciatū ē ei q̄ rex ī illa nocte q̄cq̄d de morte e⁹ tractauerat ꝑficere decreuisset. At ille nihil trepidans. sz illa die cū rege in mēsa cōmunicās ꝑsecutorem sic fugit q̄ in luxuniēsi monasterio dn̄o

seruiēs etiā ebroino q̄ ibi i mōastico habitu latitabat sedula caritate seruiuit. Post modicū rex moriē et theodoricus i regnū sublimat. Qua ppē leodegarius ꝓpīi fuit lacrimis ꝑ pīb⁹ mot⁹ ꝑ abbatis impio cōpuls⁹ ad sedē suā rediit. ac ebroin⁹ ptin⁹ a postatauit et regis seneschalc⁹ ordinat⁹ ē. Qui licet ꝓ⁹ malus fuerit. tñ postea fuit peior. totoq; studio leodegariū occidere nitebatur. Missis igit militib⁹ q̄ eū caperent. cū ß leodegarius cōperisset eor furor cedēs dū i habitu pontificali de vrbe egrederet a militib⁹ capitur q̄ eis statim oculos eruerūt. Post biennū sanctus leodegarius cū frē suo garino quē ebroinus exulauerat i palaciū regis ē adductus. Cū ad irrisionē ebroini sapiēter ꝑ pacifice respōderet. nequā ille iussit garinū lapidibus obrui. sctūmq; ep̄m tota die nudis pedibus p̄ q̄ndā fluuiū sup acutissimos lapides decurrētē deduci. Et audiēs q̄ i his tormētis deū laudaret. līguā ei⁹ ꝓscidi fecit. ꝑ postmodū eū custodiā custodi tradidit vt ip̄m nouis supplicijs reseruaret. Ille āt vlū loq̄ndi non p̄didit. sz p̄dicatiōi ꝑ exhortatōi put poterat vacabat. p̄dixitq; q̄n ꝑ q̄liter ip̄e ꝑ ebroin⁹ ex hac vita migraret. Lux ātimensa i modū corone caput ei⁹ circūdedit. Quā cū multi vidissent q̄d ß eēt ab ip̄o ep̄o q̄sierūt. At ip̄e se i oratione pternēs grās deo retulit. et oēs astantes vt i meli⁹ vitā mutarent admonuit. Qđ ebroin⁹ audiēs ꝑ iuidēs missis q̄ttuor spiculatorib⁹ ip̄m decollari p̄cepit. Cū ergo ip̄m ducerēt ait eis. Nō ē inq̄t opus frēs vos diutius fatigari. Sz ß iplete desideriū e⁹ q̄ vos misit. Ad ß tres illor ad⁹ sūt cōpūcti q̄ ad pedes ei⁹ p̄cidētes veniā p̄cabāt. Quartus vo cū eū decollassz ptin⁹ a demone arrept⁹ ꝑ in ignē piect⁹ vitā miserabilē terminauit. Biennio expleto audiēs ebroin⁹ corp⁹ sancti viri multis miraculis illustrari. miserabilē cruciat⁹ ira militē illuc misit vt an sic se haberet veritas intimaret. Miles āt supb⁹ ꝑ arrogās cū illuc venissz calce tūbā scti p̄cutiēs exclamauit. Mirandā q̄ mortuū miracula facere posse credit. Mox ille arrept⁹ a demonio ꝑ subito moriēs. morte sua sanctum ampli⁹ cōmendauit. bis auditis ebroin⁹ amplius inuidia torquebat. ꝑ famā scī extinguere molieb. Sz iuxta p̄dictōez scī gladio neq; ter nequā ip̄e occidit. Passus ē āt circa ānū dñi. dclxxx. tpe ꝓstātini quarti.

CXLIIII
De sancto Francisco.

Frāciscus p⁹di/ctus ē ioñes. sed postmodū mutato noīe frāciscus vocat⁹ ē. Cui⁹ mutatōis nois multiplex cā fuisse videt. Primo rōne miraculi cōnotādi. Linguā ei gallicaz miraculose a dō recepisse cognoscit. Vñ dr i legēda sua q̄ semp cū ardore spūssctī repleret ardētia foris vba eructās gallice loq̄bat Scdo rōne officij diuulgādi. Vñ dr i legenda q̄ diuina puidētia sibi ß vocabulū indidit. vt ex singulari ꝑ insueto noīe opinio ministerij ei⁹ toti citi⁹ innotesceret orbi. Tertio rōne effect⁹ ꝓsequēdi vt scz p ß daret intelligi q̄ ip̄e p se ꝑ p filios suos multos seruos peccati et dyaboli debeat frācos et liberos facere. Quarto rōne magnanimitatis in corde Nam franci a ferocitate sūt dicti. q̄ eis inest naturalis feritas ꝑ magnanimitas ai moz Quīto rōne vtuositatis i sermone. q̄ ei⁹ sermo instar securis vicia incidebat. Sexto ratione terroris i demonū fugatōe. Septimo rōne securitatis ex vtute ꝑ operū pfectione ꝑ honestatis in quersatōe. Aiūt ei frāciscas dici signa quedā instar securiū q̄ rome āte cōsules ferebant. q̄ erant in terroē in securitatē ꝑ in bonoē.

Frāciscus seruus ꝑ amic⁹ altissimi in ciuitate assisij ort⁹ ꝑ negociator effect⁹ fere vsq; ad. xx. etatis sue ānuz tps suū vane viuēdo ꝓsūpsit. Quē dñs infirmitatis flagello corripuit. ac i virū alterum subito transformauit. ita q̄ i ā spū ꝓphetico pollere cepit. Nā cū q̄dam vice ip̄e cū plurimis a pusinis capt⁹ diro fuissz carceri mācipat⁹. dolētib⁹ aliis sic sol⁹ exultat. ꝑ redargutus sup ß a ꝓcaptiuis rñdit. Jō me exultare noueritis. q̄ adhuc sctūs p tocū scīm adorabor Quadā vicerom cā deuotōis pficiscēs. vestimēta sua deposuit. ꝑ paupis cuiusdā vestimēta iduēs añ eccias scti petri inter

paupes sedit. ⁊ cū eis velut vn⁹ ex illis auide māducauit. Et sepi⁹ sil̄e fecissz nisi notorū ve recundia īpedissz. Antiqu⁹ hostis eū a salubri ꝓposito conabat̄ auertere. ⁊ feīaz quādā sue ciuitatis mōstruose gibbosā cordi e⁹ īmittit. ⁊ nisi resipiscat a ceptis. sil̄ez se facturū minat̄. Sz a dño ꝯfortat⁹ audiuit. Frācisce amara ꝑ dulcib⁹ sume. ⁊ teip̄um ꝯtēne si me cupis agnoscere. Quēdā igit̄ leprosū obuiū hñs cū hmōi hoīes naturalit̄ multuz abhorrēt̄. diuini tñ memor oraculi accurrēs in oscula ei⁹ ruit. ⁊ p⁹ h̄ ille statim disparuit Qua ꝓpter ad leprosoꝝ habitacl̄a ꝓperat. et eoꝝ man⁹ deuote osculans pecuniā donat.

Eccīaz scti damiani orōnis cā ingredit̄ ⁊ imago xp̄i eū miraculose alloquit̄. Frācisce inq̄t vade repara domū meā q̄ vt cernis tota destruit̄. Ab ea igit̄ hora aīa ei⁹ liq̄facta ē et crucifixi cōpassio ei⁹ cordi mirabilit̄ est infixa. Insistit solicite eccīe reparāde. ⁊ vēditis q̄ habebat cū pecuniā cuidā p̄sb̄ro daret et ille timore parentuz recipe recusaret coram ip̄o eā ꝓiciēs tāq̄z puluerē vilipendit. Qua ꝓpter p̄rē ligat⁹ ⁊ capt⁹ pecuniā eidem restituit ac vestē parit̄ resig̃uit. ⁊ sic nud⁹ ad dñz euolauit. ⁊ cilicio se induit. Aduocat insup seru⁹ dei q̄ndā simplicē virū quē loco patris suscipiēs rogat vt cū pat̄ e⁹ maledicta cōgeminet ip̄e sibi econuerso bñdicebat. Frat̄ ei⁹ carnalis hiemali tp̄e frāciscū vilib⁹ pāniculis tectū orōni vacantē ⁊ tremebundū vidēs ait cuidā. Dic frācisco vt de sudore suo vnā tibi nūmatā vēdat. Qd̄ ille audiēs alacriter rñdit. Reuera ego hāc dño meo vēdā

Quadā die dū audirz ea q̄ dñs discipul̄ suis ad p̄dicādū missis locut⁹ ē. statī ad vniuersa ꝑuāda tota v̄tute ꝯsurgit. Soluit calciamēta de pedib⁹. tunica vna sz vili induit̄ ⁊ ꝓ corrigia mutauit funiculū Tp̄e niuis ꝑ siluā ambulans a latronib⁹ capit̄. ⁊ ab eis q̄s sit req̄sit⁹ p̄conē dei se eē asseruit. Quem illi arripiētes ī niuē ꝓiciūt dicētes. Jace rustice p̄co dei. B Multi nobiles ⁊ ignobiles clerici ⁊ laici spreta scl̄i pōpa eius vestigijs adheserūt. q̄s pater sctūs docuit euāgelicā ꝑfectōez īplere. pauptatē apprehendē. et ꝑ viā sctē simplicitatis īcedere. Scp̄sit p̄terea euāgelicā regulā sibi ⁊ suis frīb⁹ habitis et habēdis quā dñs papa innocēti⁹ ꝯfirmauit. Cepit extūc feruenti⁹ v̄bi dī semina spargere ⁊ ciuitates ⁊ castella feruore mirabili circuire. Frat̄ q̄daz erat. q̄ntū a foris videbatur. eximie sctitatis. sed tñ admodū singularis. q̄ tanta districtione silentiū obseruabat. vt nō v̄bis sed nutib⁹ ꝯfiteret̄. Cūqz sanctus ab oīb⁹ laudaret̄. vir dei illuc aduenīens dixit. Sinite fratres. nec mihi in eo dyabolica figmenta laudate. Moneatur semel vl̄ bis in hebdomada ꝯfiteri. Quod si non fecerit. dyabolica temptatio est. et deceptio fraudulenta. Monentibusqz illū fratribus. digitū ori sui imposuit. et caput concutiens se nullatenus confessurū innuit. Non post multos dies ad vomituz redijt. et in facinerosis actibus vitā finiuit. Fatigatus in itinere seruus dei dum asinū equitaret. socius ei⁹ frater leonardus de asisio sil̄r fatigat⁹ ītra se cepit cogitare ac dicere. Nō de pari ludebāt hui⁹ parētes ⁊ mei. Et ꝯtinuo vir dei d̄ asino descendēs dixit frī suo. Nō ꝯuenit me equitare. ⁊ te peditē venire. qz nobilior me fuisti. Stupefact⁹ frater ad pedes p̄ris ꝓcidit ⁊ veniā postulauit. Trāseūti sibi aliq̄n mulier q̄dam nobilis ꝯcito gradu occurrit cui⁹ lassitudinē ⁊ interclusos anhelit⁹ miseratus quidnā requireret inquisiuit. Et illa. Ora ꝑ me pater. qz salubre ꝓpositū q̄d cōcepi. viro īpediēte nō exequor. sed in seruitio xp̄i mihi plurimū aduersat̄. Cui ille. Vade filia. qz cito de eo ꝯsolatōez recipies ⁊ ex p̄te dei oīpotētis ⁊ mea sibi denūcies q̄ nūc ē tp̄s salutis postmodū eq̄tatis. Qua denūciāte vir subito īmutat̄. ⁊ ꝯtinentiā pollicet̄. Cuidā rustico in q̄dam solitudine siti deficiēti. fontez aque ibidē suis orōib⁹ īpetrauit. Cuidaz fratri sibi ad modū familiare secretū h̄ sctō instigante spū retulit dicens. Hodie ē aliq̄s seruus dei sup terrā ꝓpter quē quo aduixerit nō ꝑmittet dñs famē sup hoīes deseuire. Sed sic ꝓculdubio fuisse narrat̄. Sz illo sublato tota in cōtrariū cōditio ꝑmutat̄. Nam post eius felicē transitū p̄dicto frī apparuit dicens. Ecce iam venit fames. quam donec viuerē ego. venire sup terrā dñs nō ꝑmisit.

De sancto Francisco.

In festo pasce cū frēs ī beremo greci. mē saz accuratꝰ solito alb̄ z vtrei ſ̄ ppasſet. z vir dei b̄ ꝓſpexiſſet ptinꝰ greſſū retrabēſ capellū cuiuſdā paupis q̄ tūc aderat capiti ſuo ī̄po nit. z baculū manu gestās foras egreditur. z ad hostiū p̄stolat. Mādūcātibꝰ igit fratri bꝰ clamabat ad hostiū vt amore dei pegrio paupi z infirmo elemosinā largiant. Voca tus paup ingredit. z in terra solꝰ recūbēs di scuz ponit ī cinere. Qō vidētes frēs stupore nimio sūt repleti. Quibꝰ ille ait. Mē sam vi di paratā z ornatā. z paupum hostiati ē ūtū vnicū nō ēe cognoui. Et Dauptatem in se et in alijs ad̄o diligebat. vt pauptatē do minā suā semp vocaret Si quando paupi orem seipso videret ꝓtinus inuidebat. z se ab ī̄po vinci timebat Mā z cū die quadā pau pculū quēdā obuiū habuisſet. ait socio suo. Magnā verecūdiā ītulit nob̄ inopia. et nostrā pauptatē plimū rep̄hendit. Nam p meis diuitijs meā dñaz pauptatē elegi. z ec ce ampliꝰ relucet in isto Bū q̄dā pauper corā eo trāsiret. z vir dei intima fuisſet cōpas sioe cōmotꝰ dixit ei socio. Et si b̄ sit paup sed fortitā in tota puincia nō est eo ditior volūta te. Cui vir dei dixit. Cito tunicā tuaz exue. et pauperi tribue. z ad eiꝰ pedes pstratꝰ culpa bilē te clama. Cui ille pīo obediuit Qua daz vice tres mulieres facie z habitu et per omnia similes obuias habuit. que eum ta lit salutauerūt. Beneueniat dña pauptas. Et ꝓtinuo disparuerūt. z vltra vise nō sunt.

Cū ad ciuitatē aretij aduenisſz z ibi bellū intestinū cōmotū fuisſet. vidit vir dei de buz go sup terrā illā demōes exultātes. Vocans qz sociū suū noie siluestrū dixit ei. Vade ad portā ciuitatis z demōib̄ vt ciuitatē exeant ex parte dei oīpotētis p̄cipe. Qui festinans ātē portā valēter clamauit. Ex parte di z iuſ su patris nrī frācisci discedite demōes vniū ſi. Sicqz oēs ciues pꝰ modicū ad ꝓcordiaz redierūt. Dredictꝰ aūt siluester dū adhuc sa cerdos sec̄laris cēt vidit ī sōnis crucē aureā de ore frācisci ꝓdūtē. cuius limitas celos tan gebat. e brachia ptēsa in latū vtrāqz mundi partē āplerā do cingebāt. Cōpūct sacerdos p tinꝰ mū dū dīserit. z viri dei pfectꝰ imitator ef ficit B Existēte viro dei ī oratione. diabo lꝰ ter eū ppo noie vocauit. Cui cuz sctūs rn̄ disset adiecit. Mullꝰ est adeo in b̄ mūdo pec cator. cui si puerꝰ fuerit. nō indulgeat dñs. Sed q̄cūqz semetipm penitentia dura neca uerit. misericordiā ī ppetuo nō inueniet. Cōti nuo seruꝰ dei p reuelatiōez cognouit hostis fallaciā. q̄mō nisi fuerit ad tempꝰ eū reduce re. Cernēs aūt hostis ātiquꝰ q̄ sic nō p̄reua luit. grauem carnis tēptationē eidē immisit Qō vir dei sētiēs veste deposita cordula du rissima se verberat dicēs. Eya frat aline. sic te manere decet. sic subire flagellū. Ez cū tem ptatio neq̄qz discederz. foras exiēs ī magnā niuē se nudū demersit Accipiēsqz niuē i mo dū pile. vij. glebas cōpīgit. quas sibi ꝓponēs cepit alloqui corpꝰ. Ecce inq̄t b̄ maior uxor tua iste q̄tuor duo filij sūt z due filie tue. reli qz due sūt ꝑuul z ācilla. Festina ergo omēs ī duere. q̄nia frigore morīunt. Si aūt eoruz m̄ltiplex solicitudo te molestat. vni dño soli citꝰ ꝑui. Illico dyabolꝰ ꝑfulus absceſſit. z vir dei deū glificās i cellā redijt Cū ap̄ō dñm leonē cardinalez sctē crucis ab eo rogatꝰ ali quādiu morarē. nocte q̄dā dmōes ad ī̄pm veniētes eū ğuissime ꝑberauerūt. Vocāsqz socīū. et rē sibi apiēs ait. Demōes sūt castal di dñi nrī. q̄s destinat ī̄pe ad puniēdos excel sꝰ. Ego vo offensam nō recolo quā p miseri cordiā dei satisfactiōe nō laueri. Ez forte ī castaldos suos i me p̄misit irruere. q̄a māeo in curijs magnatū. q̄ forsitan fratribꝰ meis paupcul bonā suspitiōz nō generat. q̄ forte me extimāt delicijs abūdare. Et surgēs sum mo mane ide recessit. Existēte aliq̄n eo in oratione. audiuit sup tectū dom cauas dmo nū discurrētes cū ītrepitu. Qui cōcitꝰ foris exiēs et crucis signū sibi ī̄pmēs dixit. Ex pte oīpotētis dei vob̄ dico demōes. vt q̄cq̄d vo bis p̄missū est i meo corpe faciatis. Libenter eni oia sustinebo. q̄a cū maiorē inimicuz nō habeā corpe. vindicabitis me de aduersario meo. dū ī ipo vice mea exercebitis vltiōz Cō fusi igit demōes euanescūt Frat q̄dā soci us viri dei ī extasi factꝰ. inter ceteras celi sedes vidit vnā dignissimā et nobili gla p̄fulgentez. Qui cū miraret cui nā tā p̄clara sedes ser

uaret audiuit. Sedes ista vni⁹ de ruētibus
p̄ncipib⁹ fu[illegible] ⁊ nūc humili frācisco paratur.
Et exiens ab orōne virū dei interrogauit di
cēs. Quid de [illegible]opinaris pater. Et ille vide
or mihi maxim⁹ peccatorum. Statimq3 in
corde fratris spiritus dixit. Cognosce q̄ vera
fuerit visio quā vidisti. q̄niā ad sedē p̄ sup̄bi
am p̄ditam humilitas leuabit humilimum
E In visiōe s̄uus dei supra se seraphin cru
cifixū aspexit. q̄ crucifixiōis sue sig̃ sic euident̄
ei impressit vt crucifix⁹ videretur ⁊ ip̄e. Con
signantur man⁹ ⁊ pedes et lat⁹ crucis cara
ctere. Sed diligēti studio ab oīm oculis ip̄a
stigmata abscondebat. Quidā tñ hec in vi
ta viderunt. Sed in morte plurimi cōspexe
rūt. Q̄d autem hec stigmata p̄ oīa vera exti
terint multis miraculis oñsum est. Quorū
duo que post ei⁹ obitum ꝯtigerūt hic interse
rere sufficiat. In apulia vir q̄daz noīe ro
geri⁹ āte imaginē scti frā. stās cepit cogitare
di. Esset ne h̄ verū vt tali claruissz miraculo
an pia fuissz illusio siue suorꝝ frūz simlata īuē
tio. Q̄d dū mēte reuolueret. subito audiuit
sonū quasi spiculū p̄siliēs d̄ balista. sensitq3
se in sinistra manu grauiter vulneratū. Sz
cū in cyrotheca nihil lesionis appareret ciro
thecā de manu extraxit. ⁊ g̃ue vuln⁹ q̄si sagit
te ī palma cōspexit. exq̄ tanta vis p̄cedebat
ardoris vt tot⁹ ex dolore ⁊ ardore deficere vi
deretur Cūq3 peniteret. ⁊ se beati francisci sti
gmata credere veracit̄ testaret̄. p⁹ duos dies
dū sctūm dei p̄ sua stigmata exorasset. fuit ꝯ
tinuo liberat⁹ In regno q̄q3 castelle cum
q̄dā vir sctō frācisco deuot⁹ ad cōpletoriū p̄
geret. ab īsidijs ad mortez alteri⁹ ibi patis ex
errore impetit̄. et letaliter vulnerat⁹ semiui
u⁹ relīquit̄. Deinde gladiū ī gutture crudel̄
lictor īfixit. ⁊ extrahere nō valens recessit. Fit
vndiq3 cōcurs⁹ ⁊ clamor ⁊ ab oībus plangit̄
mortu⁹. Cum autē nocte media cāpana fra
trū ad matutinas pulsaret̄. vxor clamare ce
pit. Mi dñe surge. ⁊ vade ad matutinas q̄r
cāpana te vocat. Statī ille manū eleuās vi
debatur alicui īnuere vt gladiuz extraheret.
Et ecce videntib⁹ oīb⁹ gladi⁹ q̄si validissimi
iactatus manu pugilis emin⁹ p̄siliuit. Sta
tīq3 ille p̄fecte sanat⁹ se erexit dicēs. Btūs frā
cisc⁹ ad me veniens. suaq3 stigmata meis
vulneribus apponens. eorū suauitate cūcta
vulnera d̄liniuit. ⁊ ꝯtactu mirifice solidauit
Qui cū vellz discedre. sibi īnuebā. vt gladiū
abstraheret. q̄r loq̄ aliter nō valebā. Quem
statī apprehēdēs valid̄ p̄iecit ⁊ stigmatibus
sctīs vulneratū guttur d̄mulcēs p̄fecte sana
uit. In vrbe roma clara illa lūinaria orbis. s.
beatus frācisc⁹ et btūs dñic⁹ corā dño hosti
ense q̄ postea fuit sūm⁹ pōtifex aderāt Dixit
q3 eis ep̄s. Cur nō facim⁹ de vestris fratb⁹
ep̄os ⁊ p̄latos q̄ documēto ⁊ exēplo ceteris
p̄ualēt. Fit inter sctōs de rñdēda lōga ꝯtētio
Vicit tādē humilitas frācisc̄ū ne se p̄ponerz
Vicit ⁊ dñicū vt p̄mo rñdēdo humilit̄ obe
diret. Dixit ergo beat⁹ dñicus. Dñe g̃du bo
no si cognoscūt sublimati sūt frēs mei. nec p̄
meo posse p̄mittaz vt aliud asseq̄nt̄ specimē
dig̃tatis P⁹ hoc rñdens sctūs frācisc⁹ dixit
Dñe mīores ideo vocati sūt frēs mei vt ma
iores fieri non p̄sumāt Igit̄ beat⁹ frācisc⁹
colūbīa simplicitate plen⁹ oēs creaturas ad
creatoris hortat̄ amorē. p̄dicat auib⁹. audit̄
ab eis. tāgunt̄ ab ip̄o. nec nisi licentiate rece
dūt. Irūdines dū eo p̄dicāte garrirēt. ip̄o im
p̄ante p̄tin⁹ cōticescunt. F Apud por
ciūculā iuxta ei⁹ cellā cicada in ficu residens
frequēter canebat. Quā vir dei manuz extē
dēs vocauit dicēs. Soror mea cicada veni
ad me. Que statī obediēs sup̄ e⁹ manū ascē
dit. Cui ille. Cāta soror mea cicada ⁊ dñz tu
um lauda. Que p̄tin⁹ canēs nō nisi licentia
ta recessit. Parcit lucernis lāpadib⁹ ⁊ cāde
lis nolēs sua manu deturpare fulgorē. Su
per petras reuerenter ābulat ītuitu ei⁹ q̄ d̄r
petra. Legit de via v̄miculos ne trāseūtiuz
pedib⁹ cōculcent̄. Et apibus ne inedia p̄eāt
glacie hiemali mel ⁊ optima vina iubet ap
poni Fratno noīe aīalia cūcta vocabat Mi
ro ⁊ ineffabili gaudio replebat̄ ob creatoris
amorē cū solē lunā ⁊ stellas ītuebat̄ ⁊ eas ad
creatoris amorē īuitabat. coronā sibi mg̃nā
fieri p̄hibebat di. Volo q̄ frēs mei simpli
ces p̄tē habeāt ī capite meo Vir q̄dā admo
dū secularis. cū s̄uū dei frācisc̄uz apud sctūz
seuerinū p̄dicātē īuenisset. vidit d̄o sibi reue
lāte sctūm franciscū duob⁹ trāsuers̄ ensibus

valde fulgētib⁹ ī modū crucis signatū. q̊rū vn⁹ a capite vsq; ad pedes. ali⁹ a manu ī manū per pect⁹ trāsuersalit̄ tēdebat̄. Quē cum nūq; vidissz tali īdicio recognoscēs cōpūct⁹ ordinē ītroiuit. ⁊ vitā feliciter ꝯsūmauit.

Cū īfirmitatē ocl'oꝝ ex fletu ꝯtinuo īcurrisset. suadētib⁹ ꝙ abstīeret a lacrīs sic rn̄dit. Nō est ob amorē lumīs qd̄ habem⁹ cōmune cū muscis et̄ne lucis visitatio repellenda. Cū aūt a fratrib⁹ vrgeret̄ vt pateret̄ īfirmitati vis⁹ remediū adhiberi ⁊ cyrurgicus īstrumētū ferreū igne cādēs in manu teneret vir dei ait. Mi frater ignis esto mihi in hac hora propici⁹ ⁊ curialis. precor dn̄m q̄ te creauit vt tuū mihi calorē temperet Et hoc dicēs signū crucis ꝯtra illd̄ edidit. Profūdatoq; illo in tenera carne ab aure vsq; ad superciliū nullū vt retulit dolorē sēsit Apd̄ heremū sancti vrbani seruo dei egritudine validissima laborāte. cū ip̄e d̄fectū nature sētiēs vini poculū postulasset. nihilq; adeēt allatā sibi aquā signo crucis edito bn̄dixit. Mox in optimū vinū cōuersa est. Qd̄ deserti loci pauptas īpetrare nō potuit. viri sancti puritas īpetrauit. Ad c⁹ gustū subito cōualuit.

Malebat d̄ se vituperiū audire q̄; laudē Et ideo cū popl'i merita in eo sanctitatis extollerēt precipiebat alicui fratri vt verba ip̄; vilificātia suis aurib⁹ cōculcādo proferret. Cūq; frater ille licet inuit⁹ eū rusticū et mercēnariū īperitū ⁊ inutilē diceret. exhilaratus dicebat. Benedicat tibi dn̄s. qꝛ tu verissima loqueris. ⁊ talia me decet audire. Nō taz ꝑu⁹ dei p̄esse voluit q̄; subesse nec tam precipere q̄; parere Idcirco generali cedēs officio gardianū petijt. c⁹ per oīa volūtati subiaceret. Fratri q̄; cū q̊ solit⁹ erat ire semp ꝓmittebat obediētiā ⁊ ꝑuabat. G Cū frat̄ quidā ⁊ ꝯtra legē obediētie aliq̄d fecisset. ⁊ pn̄ie signa haberet. vir tamē dei ad alioꝝ terrorez ei⁹ capuciū in ignē proijci iussit. Cūq; p morā capuciū fuisset in medio ignis. p̄cepit ip̄; extrahi ⁊ fratri restitui. Extrahit̄ igit̄ capucium de medio flāmarū nullū habēs adustionis vestigiū Quodam tēpore per paludes venetiarū ābulās. inuenit maximā auium mlt̄itudinē cātātiū in palude. dixitq; ad sociū. Sorores aues laudāt creatorē suum Eam⁹ ⁊ in eaꝝ medio horas canonicas deo decātem⁹. Quib⁹ intrātib⁹. aues mote nō sūt. Sz q̄a ob nimiū garritū se īuicez audire nō potuerūt ait. Sorores aues a cātu cessate. donec laudes debitas dn̄o ꝑsoluamus. Quib⁹ statim tacētib⁹ finitis laudib⁹ licētiam cantādi dedit. ⁊ statiz cātū suū more solito resūpserūt Inuitat⁹ deuote a q̊dā milite dixit ei. Frater hospes meis monitis acq̄esce. ⁊ peccata tua ꝯfitere. qꝛ cito alibi mādu cabis. Qui statī acq̄escēs domui sue disposuit. ⁊ pn̄iam salutarē accepit. Cum ergo ad mēsā intrassent. hospes subito expirauit.

Cū quādā auiū mlt̄itudinē reperisset. et eas velut ratōis ꝑticipes salutasset dixit. Fratres mei volucres mlt̄ū debetis laudare creatorē vestrū. q̄ plumis vos induit. pennas ad volādū tribuit. aeris puritatem ꝯcessit. ⁊ sine vestra solicitudīe vos gub̄nat. Aues āt ceperūt v̄s⁹ eū extēdere colla. ꝓtendere alas aperire rostra. ⁊ in illū attente respicere. Ille v̄o per mediū eaꝝ trāsiens. tunica ꝑtigebat easdē. nec tamē aliq̄ de loco est mota. donec licentia data omnes insiml' auolauerūt

Cū apd̄ castrū almariū predicaret. ꝓpter garrit⁹ irūdinū ibidē nidificantiū audiri nō poterat. Quib⁹ ille. Sorores mee irūdines iā tēp⁹ est vt loquar ego quia vos satis dixistis. Tenete silētiū donec v̄bū dn̄i cōpleat̄. Cui cōtinuo obediētes ꝓtin⁹ ꝯticuerūt.

H Trāseūte aliqn̄ viro dei ꝑ apuliā. vnā bursā magnā reꝓperit in via denarijs tumescētē. Quā soci⁹ vidēs accipe voluit vt pauꝑib⁹ erogaret. Sz nullaten⁹ ille ꝑmisit dicēs Nō licet fili alienū auferre. Sed cū ille vehemēter instaret. frācisc⁹ paululū orans iubet vt bursam tollat. que iā colubrū ꝓ pecunia ꝯtinebat. Qd̄ vidēs frater timere cepit. Sz obedire volēs ⁊ īplere mādatū. bursā manibus capit. ⁊ inde magn⁹ serpēs ꝓtinus exiliuit. Et ait sctūs. Pecunia seruis dei nihil aliud est q̄; dyabol⁹ ⁊ colub̄ venenosus.

Cū frater quidā g̃uit̄ tēptaretur. cogitare cepit ꝙ si aliq̄d scp̄tū de manu patris haberet ip̄a ꝓtin⁹ tēptatio fugaretur. Sed cū rē sibi nullaten⁹ aperire auderet. quadam vice

178

vir dei vocauit eū dicēs Porta mihi fili cartā ⁊ atramentū. q̄ laudes q̄sdā dei scribere volo. Quas cū scp̄sisset ait. Accipe cartā hāc ⁊ vsq̄ ad diē mortis tue custodias diligent̄ Statiq̄ omnis tēptatio ab eo recessit.

Idē q̄ frater dū sctūs infirm⁹ iaceret cogitare cepit. Ecce morti appropinquat pater ⁊ q̄ plimū ꝯsolarer si p⁹ mortē haberez tunicam patris mei. Post modicū sctūs Frāciscus vocat eū dicēs. Tibi trado tunicā istaz ⁊ p⁹ mortem meā ip̄am habeas pleno iure.

Cū apd̄ alexādriaz lombardie cū quodā honesto viro hospitat⁹ fuisset ab eo rogatur vt ꝓpter euangelij obseruantiaz de omī apposito māducaret. Qui cū ei⁹ deuotioni assentiret. ille accurrēs caponē septēnē p̄parat māducandū. Manducātib⁹ illis. infidelis quidā amore dei elemosinā petijt. Mox vir dei nomē audiēs bn̄dictū mēbr̄ sibi trāsmittit caponis. Reseruat infelix datū. ⁊ in crastinū dū sctūs predicaret on̄dit dicēs. Ecce quales carnes comedit iste frater quē vt sanctū honoratis. Nā mihi hoc in sero tribuit. Sz cū mēbr̄ caponis ab oībus piscis videretur velut insanus ab oī popl'o increpat̄. Qd̄ cū ille didicisset erubuit. ⁊ veniā postulauit Redierūtq̄ carnes ad sui spēm postq̄z redijt p̄uaricator ad mentē. Dū quadā vice ad mensā sederet ⁊ de pauptate beate v̄ginis et filij ei⁹ collatio fieret ꝓtin⁹ vir dei a mēsa surgens singult⁹ ingemiat dolorosos. ⁊ ꝑfusus lacrīs sup̄ nudā humū reliquū panē māducat Sacerdotalibus manib⁹ q̄b⁹ ꝯficiēdi dn̄ici corpis sacramētū est collata ptās. magnā volebat reuerentiā exhiberi. Un̄ et sepe dicebat. Si sctō cuidā de celo veniēti ⁊ pauꝑculo alicui sacerdoti me ꝯtigeret obuiare. ad sacerdotis man⁹ deosculādas citi⁹ me ꝯferrē. ⁊ sancto dicerē. Expecta me sctē laurenti. q̄ man⁹ h⁹ v̄bū vite ꝯtrectāt ⁊ vltra humanū aliq̄d possidēt. I Miracul' multis in vita claruit. Nā panes ei ad bn̄dicenduz oblati mltis infirmis attulere salutē Aq̄z in vinū ꝯuertit. ⁊ inde eger q̄dā gustās protin⁹ sanitatē recepit. Et mlta alia miracl'a fecit Cū v̄o ad dies iā appropinquarz extremos longa infirmitate ꝯfectus sup̄ nudam humū poni se fecit. Fecitq̄z oēs frēs ibidez assistētes ad se vocari. ⁊ man⁹ singul' imponēs oībus ibi pn̄tib⁹ bn̄dixit. ⁊ instar cene dn̄ice singul' buccellā panis diuisit. Inuitabat vt moris sui erat. oēs creat̄as ad laudem dei Nam ⁊ mortē ip̄am cūctis terribilē ⁊ exosaz hortabat̄ ad laudē. eiq̄z letus occurrit. ⁊ ad suū inuitabat hospitiū dicēs. Bn̄ueniat soror mea mors. Ad extremā igitur horaz veniens dormiuit in dn̄o Cuius aīaz quidam frater vidit in modū stelle. sil'is lune in quātitate. soli in splendore. Minister fratrum in terra laboris noīe aug⁹. in hora iam vltīa posit⁹. cū diu iā amisisset loquelā subito clamās dixit. Expecta me pater. expecta. ecce iā venio tecū. Querētib⁹ fratrib⁹ q̄d dicerz ait Nō videtis patrē nrūm frāciscū qui vadit i celū. Et statim in pace obdormiuit. ⁊ patrez secutus est. Cū quedā dn̄a q̄ btō frācisco deuota extiterat viā vniuerse carnis fuisset ingressa. ⁊ cl'ici ⁊ presbyteri. feretro exeq̄as celebrātes astarēt. subito se mlier erigit super lectū ⁊ vnū d̄ astātib⁹ sacerdotib⁹ vocat dicēs Volo pater cōfiteri. ego enī mortua fueraz ⁊ diro erā carceri mācipāda. q̄niā peccatuz qd̄ tibi pādā nec dū ꝯfessa fuerā. Sz orante ꝑ me sctō francisco ad corp⁹ mihi redire indultū est. vt illo reuelato peccato veniā merear. Statimq̄z vt istud manifestauero in pace cernentib⁹ vobis quiescā. Cōfessa igit̄ ⁊ absolutione recepta mox in dn̄o obdormiuit. Cū frēs de vicera plaustrū q̄dā a q̄dā viro mutuo peterēt. Ille indignat⁹ rn̄dit Ego potius duos ex vobis cū sancto frācis. excoriarez. q̄z plaustrū meū vob̄ accōmodarez. Sed in se reuers⁹ semetip̄m redarguit. ⁊ blasphemie penituit. irā d̄i formidās. Mox q̄z fili⁹ ei⁹ infirmat̄ ⁊ ad extrema deducitur. Qui filiuz defūctū vidēs in terra volutabatur ⁊ flēs sctūz frāciscum inuocans dicebat Ego sū qui peccaui me flagellare debuisti. Redde sctē iaz d̄uote precāti. quē abstulisti impie blasphemāti. Mox fili⁹ e⁹ surrexit. et plāctū ꝓhibēs ait. Cū mortu⁹ eēm. sctūs frācisc⁹ ꝑ quādā viā longā ⁊ obscurā me ducēs in quodā tādē me viridario pulcerrimo collocauit ac deīde dixit [illegible] ad [illegible]

trē tuū. nolo te āpli⁹ detinere. Paup q̄dā cuidā diuiti debēs q̄ndā pecūie q̄ntitatē rogauit vt scti frācisci amore sibi ēminū plōgaret. Cui ille supbe rñdēs. tali iq̄t loco te recludā. vbi nec frācisc⁹ nec ali⁹ poterit te iuuare. Moxq3 illū vīculatū in carcerē obscurū inclusit. Paulo p⁹ scīs frācisc⁹ affuit. ⁊ fracto carcere ruptisq3 vīcul' boīez incolumē reduxit ad ppa. Quidā miles scti frācisci opib⁹ ⁊ miracul' detrahēs. cū q̄dā vice ludret ad taxillos vesania ⁊ incredulitate plen⁹ circūstātib⁹ ait. Si frācisc⁹ ē sctūs. xviij. veniāt in taxillis. Mox in eis senari⁹ triplicat⁹ apparuit. ⁊ vsq3 ad nouē vices q̄libet suo iactu ter senos accepit. Sed insaniē addēs insaīe ait. Si verū euz q̄ franciscus iste sit sctūs cadat hodie corp⁹ meū gladio Si vo sctūs nō est euadā incolumis. Ludo finito vt ei⁹ oratio fieret in peccatū. cū nepoti suo inferret iniuriā ille gladiū accipiens in viscera patrui transfixit. ⁊ ptinus interfecit. Vir q̄dā crure sic perdito vt nullaten⁹ se mouere posset. sanctū franciscuz talib⁹ vocib⁹ inclamabat. Adiuua me sctē frācisce memor deuotionis ⁊ seruitij q̄d tibi īpēdi. Nā in asino meo te portaui. sctōs pedes tuos ⁊ man⁹ osculat⁹ fui. ⁊ ecce morior doloris huius durissimo cruciatu. Moxq3 ille sibi apparens cuz paruulo baculo qui thau in se figurā habebat locuz doloris tetigit. ⁊ fracto apostemate sanitatē protinus recepit. Sed thau signū sup locuz remāsit. Hoc signo sctūs frācisc⁹ lrās suas ꝯsueuerat ꝯsignare. Cuz in castro pomereto ī mōtanis apulie puella q̄daz ⁊ patri et matri vnica fuisset defuncta. ⁊ mater sācto frācisco deuota nimia ēstitia fuissz absorpta apparuit ei sctūs dicēs. Noli flere. qr lucerne tue lumē q̄d deploras extinctū. mea est tibi ī tercessiōe reddendū. Mater igit' sūpta fiducia corp⁹ extīctuz nō pmisit efferri. sed scti frācisci nomē inuocās. ⁊ mortuā filiā apprehendens eā incolumē alleuauit. In vrbe roma cū puer puul⁹ de fenestra palacij cecidisset. ⁊ penit⁹ expirasset. beat⁹ frācisc⁹ inuocat'. ⁊ vite ptin⁹ restituit'. In ciuitate suesa cuz quedā dom⁹ corruēs q̄ndā iuuenē extinxisset. ⁊ cadauer iā in lecto ad sepeliendū posuissent. mater beatū Fran. tota deuotiōe qua poterat inuocabat. Et ecce circa mediā noctē puer oscitauit. ⁊ san⁹ surrexit. ⁊ in laudis vba prupit. Frater iacob⁹ reatin⁹ cū ī nauicula pua fluuiū quēdā cū fratribus ptrāsisset. ⁊ locijs iā sup ripā positis postremo se ad nauis exitū p̄p raret. reuoluta naue ipe in pfundū flumīs est dimers⁹. Fratrib⁹ igit' p liberatōne submersi beatū Frā. inuocantibus. ipo etiā corde vt poterat beati Fran. auxiliū īplorante. ecce predictus frater per pfūdū sicut per aridaz ābulabat. ⁊ demersā nauiculā capiens cū ea peruenit ad litus vestimenta autem eius madida facta non sunt. nec aque gutta primauit ad tunicā.

CXLV A

De sancta Pelagia.

Pelagia prima feminarū antiochie ciuitatis. reb⁹ ⁊ diuitijs plena corpe pulcerrima. habitu ābicōsa ⁊ vana. aīo ⁊ corpe īpudica. Quadā vice p ciuitatē cū ābitiōe maxima transibat. ita vt nihil sup eā nisi aurū ⁊ argētū ⁊ preciosi lapides vidrētur. ita vt quocūq3 iret. aerē diuersoꝝ aromatū odore repleret. quā precedbat ⁊ sequebat' multitudo maxīa puellaꝝ ⁊ pueroꝝ. qui et ipi preclaris erāt induti vestimētis. Quā quidaz sctūs pater noīe veronus eps elyopoleos q̄ nūc a damiatha vocatur videns amarissime flere cepit. ex eo q̄ maiorē curā habebat placere mūdo q̄z ipse haberet placere deo. Procidēsq3 super pauimētū faciē suā cū terra percutiebat. ⁊ ipsā terrā lacrīs rigās dicebat. Altissime deus ignosce mihi peccatori. quia vnius diei meretricis ornatus totius vite mee industriā supauit. Ne me dñe confūdat vni⁹ meretricis ornatus ante conspectū tremēde maiestatis tue Illa p terrenis summo se studio decorauit. ego tibi īmortali dño placere pposui ⁊ per meā negligentiā nō īpleui. Dixitq3 his qui secū erant. In veritate dico vobis quia de⁹ hanc ꝯtra nos in iudicio pducturus est. q̄niam hec tam solicite se depingit vt terrenis amatoribus placeat. ⁊ nos celesti sponso placere negligim⁹. Dū hec et similia diceret. sbi

to obdormiuit. visūqz ē sibi ꝙ q̄dā colūba ni
gra ⁊ fetida nimis circa eū celebrantē missaz
volaret. Qui dū cathecuminos abscedere
p̄cepisset. colūba disparuit. ⁊ p⁹ missā rediēs
⁊ ab ip̄o ep̄o in vase quodā aque mersa mū
da et cādida exiens tā alte volauit ꝙ videri
nō potuit. Euigilās igit̄ dū quadaz vice ad
ecclesiā ꝓcedens predicaret. et pelagia p̄sēs
eēt adeo cōpūcta est ꝙ ei lrās per nūciū mi
sit dicēs. Sancto ep̄o discipulo xp̄i pelagia
discipula dyaboli. Si vere xp̄i discipul⁹ cō
probaris qui vt audiui pro peccatorib⁹ de
celo descēdit. me peccatricē sed penitentē su
scipe digneris. Cui ille remisit. Rogo vt hūi
litatem meā nō tēptes q̄a hō peccator sum
Sed si vere saluari desideras solum me vi
dere non poteris. sed inter alios me videbis
Cūqz ad eum corā pluribus aduenisset. pe
des eius apprehendit. ⁊ amarissime flens di
cere cepit. Ego sū pelagia pelagus iniquita
tis exūdās fluctib⁹ peccatorū. Ego sum per
ditionis abissus. ego vorago ⁊ laque⁹ aīaꝝ
multos deceptos decepi. que nunc cuncta ꝑ
horrui. Tunc ep̄s interrogauit eam dicens
Qd̄ tibi nomē est. Cui illa. A natiuitate pe
lagia vocor. Sed ꝓpter vestimentoꝝ pōpā
omnes me margaritā appellant. Tunc ep̄us
clementer eam suscipiens penitentiā ei salu
tarē iniūxit. ⁊ in dei timore diligenter īstru
xit. ⁊ sacro baptismate regenerauit. Dyabo
lus autem ibidē clamabat dicens. O violē
tia quā patior ab hoc sene decrepito. O vio
lentia. O senectus mala. Maledictus dies
in quo ꝯtrarius natus es mihi. quia spē me
am maxīaz abstulisti. Quadā īsuper nocte
cum pelagia dormiret. dyabolus ad eā vēit
⁊ eam excitās dixit sibi. Bn̄a margarita q̄d
vnq̄z tibi male feci. Nunq̄d non oībus diui
tijs et gl̄ia te ornaui. Queso dic mihi in quo
te contristaui. ⁊ ꝑtinus tibi satisfaciam. Tā
tum obsecro ne me deseras. ne opprobrium
xp̄ianis efficiar. Ip̄a autē se signauit. ⁊ in dy
abolū insufflauit. et statim euanuit. Die ter
tio omnia q̄ habebat congregauit ⁊ paupe
ribus tribuit. Post aliquot autē dies cūctis
ignorantib⁹ pelagia inde noctu aufugit. ⁊ in
mōtem oliueti deuenit. vbi habituz heremi
te accipiēs in parua cella ibidē se colloca[illegible]
⁊ deo in multa abstinētia ꝑuiuit. Maxime
autem fame ab omnibus habebat̄. ⁊ frat̄ pe
lagius dicebat̄. Post hoc q̄dā dyaconus su
pradicti ep̄i hierosolimā causa visitādi loca
sctā aduenit. Cui dixit ep̄s vt post sctōrū lo
coꝝ visitatiōez quēdā mōachū noīe pelagi
um quereret. ⁊ ip̄m visitaret. cū ver⁹ dei ꝑu⁹
eēt. Qd̄ cū ille fecisset. mox ab illa cognit⁹ ne
quaq̄z ip̄az ꝓpter nimiā maciē ꝯgnouit Cui
dixit pelagia. Habes ep̄m. ⁊ ille. Imo dn̄e. et
illa. Oret ꝑ me ad dn̄m. q̄a vere apl̄s xp̄i est
Recedens autē inde. die tertia ad cellā eius
redijt. Sed cū ad hostiū ꝑcussisset. ⁊ null⁹ ei
aperuisset fenestrā aperuit. ⁊ mortuū eū īue
nit ac vidit. Currēsqz cū ꝫ ep̄o nūciasset. ep̄s
⁊ clerus omnesqz monachi ꝯuenerūt. vt taz
sancto viro exeq̄as celebrarēt. Cūqz de cella
corp⁹ eius extraxissent. repererūt ꝙ mulier es
set. ⁊ plurimū admirans deo grās reddide
runt. ⁊ sctūm corp⁹ honorifice sepelierūt O
bijt autē octaua die intrāte octobri circa ā
nos dn̄i. cclxxxx. CXLVI A

De sancta margarita

Margarita dicta pe
lagi⁹. v̄go pulcerrima diues ⁊ nobil
tanta fuit parentū solicitudine custodita. ⁊
optimis morib⁹ instructa. tātaqz pudicicie
honestate vigebat. ꝙ ab hoībus videri mo
dis omnib⁹ renuebat. Deniqz a q̄dā adole
scēte nobili in ꝯiugiū querit̄. ⁊ vtriusqz parē
tis assensu cūcta nuptijs necessaria cū īmen
sa diuitiaꝝ ⁊ deliciaꝝ gl̄a p̄parant̄. Cū ergo
nuptiaꝝ dies aduenisset. ⁊ iuuenes ⁊ puelle
⁊ cuncta siml̄ nobilitas ante thalamū iaz pa
ratū nuptiaꝝ festa cum gaudio celebrarent
v̄go deo inspirante ꝯsiderās damnū v̄gini
tatis tā damnos plausib⁹ cōpari ꝓstrata in
terrā cū lacrimis gl̄iam v̄ginitatis ⁊ nuptia
rū molestias tāta in corde suo cōpēsatione
librauit. ꝙ omnia h⁹ vite gaudia quasi ster
cora respuebat. Unde nocte illa a viri cōsor
tio abstinēs. media nocte deo se recōmēdās
tons crinibus in virili habitu clam aufugit
Longe aūt ad q̄ddam monasteriū veniens
⁊ fratrē pelagiū se appellans. ab abbate rece

pius est.et diligenter instruct⁹.Qui tã sancte ac religiose se habuit.q defũcto sc̃imoniali uz puisore de seniorũ ꝓlio et abbatis impe rio lz inuit⁹ monasterio ꝯginũ est prelatus Bũ ergo eis nõ solũ corpoꝝ sed etiã aiaꝝ pabula continue et inculpabiliter ministra ret.dyabol⁹ ei inuidẽs studuit qualiterꝓspe rũ eius cursũ obiectu criminis impediret.Mã vnã virginẽ que prefor⁹ erat in adulteriũ traxit.z intumescente vtero cũ iaz celari non posset.tant⁹ pudoꝝ z doloꝝ oẽs ꝯginesz mo nachos vtriusqz mõasterij ꝓsternaut.q so lus pelagi⁹ vtpote eaꝝ familiaris atqz ꝑpo sit⁹ sine iudicio z examinatione ab oĩb⁹ con dẽnaret.Qui foras cũ ignominia pellit.ac i quodã rupis specu recludit.sibiqz mõacho rũ seueriss̃im⁹ deputat.q sibi panez ordeace uz z aquã tenuissime ministraret.Quib⁹ ge stis monachi recesserũt.z solũ ibi pelagiũ re liquerũt.Ille oĩa patienter sustinẽs.i nul lo turbatus fuit Sed sẽper gratias deo refe rens per sanctoꝝ exẽpla se ꝓmouebat ꝓfortabat Tandẽ cũ finẽ suũ adesse cognouiss̃z.abbati z monachis per litteras sic mandauit. Mo bili ortã genere margarita in secl̃o dicta fui. que vt pelag⁹ tẽptationũ trãsirẽ pelagi⁹ mi bi nomẽ iposui.vir sũ non pro deceptõe mẽ tita qõ factis oñdi.De crie virtutẽ obtinui. penitentiã egi innocẽs.z iaz queso vt quã vi ri feiaz nescierũt.sãcte sororeꝭ sepeliãt .z sit ex piatio viuentis.ostensio morientis.vt feine virginẽ recognoscant quã calũniatores ad ulterũ iudicabãt.Mis auditis monachis z sanctimonialib⁹ ad spelũcã curr̃ẽt⁹ pelagi us a feis feia z virgo ĩtacta ꝓgnoscitur z cũ ctis penitentiã agẽtib⁹ in monasterio virgi nũ bonorifice sepelit. Finit legẽda de p ma feiarũ ãtiochie ciuitatis abũdãtiss̃ima tãdẽ pelagius apellata.

CXLVII.

De sancta thaisi meretrice

Thaisis meretrix ut in vitas patrũ legit tãte pulcritudis extitit.vt mlti ꝓpter eã vẽditis sub stantijs suis ad vltimã pauptatẽ deuenirẽt Sed amatores sui p̃ zelo litib⁹ inẽ se ꝓsertis. frequenter puelle limina sanguine replebant. Qõ cũ audiss̃z abbas pafũti⁹ sũpto habitu sc̃lari.z vno solido ꝓfect⁹ ẽ ad eã in quadaz egipti ciuitate.ꝺditqz ei solidũ q̃si p mercẽ peccandi.Illa accepto p̃cio ait illi.Ingredia mur ĩ camerã.Cũqz ingress̃us eẽt.z lectũ pre cios⁹ vestibus stratũ ascẽdere inuitaretur.di cit ad eaz.Si est interius cubiculũ in ip̃z ea mus.Et cũ duxiss̃z eũ per plura loca.ille sẽp dicebat.q vidũ timebat.Illa autẽ dixit. Est quoddam cubiculũ vbi nullus ingreditur Si vero deũ times̃.non ẽ locus q̃ deitati e⁹ abscõdat Qõ cũ senex audiss̃z dixit ei.Et scis eẽ deũ.Cũqz illa rñdiss̃z se scire deũ.z regnũ futurũ sc̃i.necnõ z tormẽta pctõꝝ.dixit ei.Si ergo nosti.cur tantas aias ꝑdidisti.Et non solũ p aĩa tua sz p illoꝝ reddituraꝝ rationem dãnaberis.Illa vo boc audiẽs puoluta ad pedes abbatis pafũtij cũ lacrijs exorabat di cẽs.Scio eẽ penitẽtiaz pat̃.z ꝓdo remiss̃io nẽ te orante sorturi.Tantũ peto trib⁹ bouꝭ in ducias z post hoc q̃ iusseris ibo.et quecũqz preceperis faciã.Tunqz locũ illi abbas ꝓsti tuiss̃z vbi venire deberet.Illa collectis oĩb⁹ quecũqz ex pctõ lucrata fuerat.platisqz i me diã ciuitatẽ ꝑ̃o spectante igne cõbuss̃it cla mãs.Venite oẽs q̃ peccastis mecũ z videte qũo ea que mihi ꝓtulistis exurã.Erat autez preciũ auri libraꝝ quadrigẽtarũ .Que cũ oĩa incẽdiss̃z.ad locũ quẽ abbas pafũti⁹ con stituerat prexit.Quã ille repto ꝯginũ mona sterio in cellulã paruã recludẽs hostiũ cellu le plũbo siguit.z paruã reliqt fenestrã p quã ei victus modic⁹ inferret.Jussitqz ei oĩb⁹ die bus paꝝ panis z paululũ aque a ceteris mi nistrari.Cũ aũt senex discederet.ibaĩ ad eũ ait.Quo iubes pat̃ vt ex natali meatu aquã meã effũdã.Et ille In cellã sic digna es.Cũ qz iterꝝ qũo deũ deberet adorare inqreret rñ dit.Mõ es digna noiare deũ.neqz in labijs tuis nomẽ trinitatis adducere.sed nec ad ce lũ man⁹ expandere.quoniã labia tua iniqta te plena sunt.z man⁹ tue sordib⁹ inquinate. Sed tãtũ modo icumbẽs ꝓtra orãtẽ respi ce.hunc mõnẽ frequẽter iterans.Qui plas masti me miserere mei.Cum ergo trib⁹ an nis fuisset inclusa.ꝺdoluit abbas pafũti⁹.et

pfectus est ad abbatem anthoniū vt ab eo requireret si remisissz illi dus peccata sua Et narrata causa sctūs anthonius ꝯuocatis discipulis suis. pcepit eis vt illa nocte vigilantes in oratōne persisterent singillatī. q̄tenus alicui ex his dclararet dus causaz pro qua abbas pafuntius venerat. Cum igitur icessanter orassent abbas paulus maior discipulus ātbonij vidit subito ī celo lectū pcios vestibus ornatū. quē tres vgīes clara facie custodiebant. Tres iste virgines fuerūt. timor pene future q̄ ipaz a malo retraxit. Pudor culpe cōmisse q̄ ei veniā pmeruit. Amor iustitie q̄ eā ad supna trāsuexit. Cūqz paul⁹ ill' diceret gtiā illā tātū eē ātbonij. vox diuīa rn̄dit. Nō ē pat's tui ātbonij. sed thais meretricis. Qd cū abbas paul⁹ mane retulisset. cog̃ta dei volūtate. abbas pafunti⁹ cuz gaudio discessit. Et mox profectus ad monasterium hostiū celle dissipauit. Illa vero rogabat vt adhuc maneret inclusa. Dixit autē ei. Egredere q̄niā remisit tibi deus peccata tua. Et illa respondit. Testor deū q̄a ex quo huc īgressa sum. ex oībus peccatis feci velut sarcinaz ⁊ statui ante oculos meos. Et sicut nō discedit ābelit⁹ de narib⁹ meis. sic nō discesserūt peccata mea ab oculis meis. sed flebaz sēp illa considerās. Cui abbas pafūti⁹ dixit. Nō ppter penitentiā tuā remisit tibi deus peccata tua. sed quia timorē semp habuisti in aīo. Et cū inde illaz eduxisset. xv. dies supuixit. et pausauit in pace. Abbas quoqz effrez aliam meretricez simili fere modo conuertere voluit. Nā cū illa meretr̄ sctūm effrē ad peccandū alliceret īpudent̄. dixit ei effrē. Seq̄re me. Qua sequēte cū ad quēdā locū vbi erat multitudo hoīm venisset. dixit ei. Sede huc vt cōmiscear tecū. Et illa Qūo possuz h̄ facere tāta multitudine hic astāte. Et ille. Si homīes erubescis nōne mag̃ tuū debes erubescere creatorē qui reuelat occulta tenebraꝝ. Illa autem confusa recessit

CXLVIII. A

De sancto Dyonisio.

Dionisi⁹ interpretatur vehement̄ fugiens. Uel dr dyonisi⁹ a dya qd est duo. ⁊ nis⁹ qd est eleuatio q̄si scdm duo eleuat⁹. s. ꝑm corp⁹. ⁊ ꝑm animā. Uel dr a dyana qd est ven⁹. s. dea pulcritudinis. ⁊ syos qd est deus quasi pulcer deo. Uel vt q̄dam aiunt dicitur a dyonisia que vt dicit ysidorus est quedā gemma nigra valēs contra ebrietatem. Fuit ergo vehementer fugiens de mūdo ppter perfectā abrenunciationem. eleuatus p internorum ꝯtemplationē. pulcer deo per decorē virtutū. valens peccatoribus contra ebrietatē viciorum. Hic ante conuersionem multa prenomina habuit. Uocatus est enim ariopagita a vico in quo habitabat. Itez dict⁹ est theosophus. id est deum sapiens. Item a grecorum sapientibus vsqz hodie dicitur p rigion tuarami. qd latine dicit̄ ala celi. qz in celū ala spiritualis intelligentie mirabiliter volauit. Item dict⁹ est machari⁹. i. beatus. Itē a patria dict⁹ est ionic⁹. Ionica autē vt ait papias vna est ex linguis grecoꝝ. vel ionice sunt genera rotundarū colūnarū. vl' ionicū vt idē dicit ē pes q̄ habz duas correptas ⁊ duas longas. Per qd ostendit̄ q̄ ipse fuit sapiēs deū p occultoꝝ inuestigationē. ala celi p celestiū contēplationē btūs p et̄noꝝ possessiōz Per alia ostēditur q̄ ipe fuit mirabil' rhetor p eloquētiā. ecclie sustētator p doctrinā. breuis sibi p hūilitatē. lōg⁹ alijs p caritatē Augusti. aūt ī li. viij. d ciuitate dei dicit q̄ ionicū ē gen⁹ philosophorum. Distinguit enī ibidē duo genera phoꝝ. s. ytalicum qd ē ex p te ytalie. ⁊ ionicū qd ē ex parte grecie. Quia ergo dyonisi⁹ sūm⁹ erat phs. ido ātonomasice dicebatur ionic⁹. Eius passionē et vitaz grece dictauit methodi⁹ constantinopolitanus. latine vero anastasius apostolice sedis bibliotecarius vt dicit igmar⁹ remoꝝ ep̄us

Dyonisius ariopagita a beato paulo apostolo ad fidē xp̄i conuersus fuit. Qui ariopagita a vico ciuitatis in quo habitabat dictus fuisse dicit̄. Ariopagus enī erat vicus martis. in quo. s. erat templum martis. Athēniēses enim singl'os vicos denoīabant a dijs quos colebant. vt vicum in quo colebatur mars vocabant ariopagū. quia arioth dicit̄ mars. Uicū in q̄

colebāt pan vocabāt panopagū. Et ita a singulis dijs singl'os vicos denoīabant. Ario pag⁹ aūt erat vic⁹ excellentior. q̄a ibi erat curia nobiliū et scole liberaliū artiū. In hoc ergo vico morabatur dyonisi⁹ maxim⁹ phus qui ob plenitudinē diuinoꝝ numinū ⁊ sapientie theosophus. i. deū sapiens dicebatur. Erat et secum appollophanus eius cōphilosophus. Ibi etiā erāt epicuri. qui ponebant felicitatem homīs in sola corporis voluptate. ⁊ stoici qui in sola animi v̄tute. ¶ In die igit̄ dn̄ice passionis cū tenebre facte fuissent sup̄ vniuersā terrā phi qui erāt athenis non potuerūt h⁹ causā in caus̄ naturalib⁹ inueīre. Nō fuit enim naturalis eclipsis solis Tū quia luna fere erat eregione ad solem. eclipsis autem fieri solet in sinodo solis et lune Luna autē tunc erat quintadecima et ita ī perfecta distantia a sole. Tum quia eclipsis nō aufert lumen vniuersis partib⁹ terre Tū q̄a per tres horas durare nō potest. Q̄ autem illa eclipsis in vniuersis partib⁹ terre lumen abstulerit. patet ex eo qd̄ lucas euangelista hoc dicit ⁊ ex eo q̄ vniuersitatis domī⁹ patiebatur et ex eo q̄ fuit apud eliopoliz egipti ⁊ ex eo q̄ fuit rome et in grecia siue asia minori. Quod autem fuerit rome testatur Orosius dicens. Cum dominus patibulo affixus est. maximo terremotu per orbem facto. saxa in montibus scissa. maximarumq̄z vrbium plurime partes pl⁹ solita cōcussiōe ceciderūt. Eodēq̄z die ab hora diei sexta solī tantuz obscurat⁹ ē. q̄ tetra nox subito obducta terris est adeo vt stellas tunc diurnis horis vel potius in illa horrēda nocte toto celo visas fuisse referatur. Hec orosius Fuit etiam apud egiptum Et huius meminit dyonisius in epistola ad appollophanū dicēs. Obfusi namq̄z orbes vniformiter tenebrarum caligine tabescēte. vt purgatum rediit solis dyametrū regulam philosophi aridei assumpsimus. Cūq̄z reperim⁹ qd̄ et erat notissimum solem pati molestias nō debere. aio ad te vaste peritie sacrariuz adhuc nescim⁹ tanterei misteriū. Quid inquā speculū doctrine appollophani his secretis ascribis ad que tu mihi ore diuino et nō humani sēsus sermone. O bone dyonisi diuinarum p̄mutationes sunt rerum. Beniq̄z notatū ferie diem et annum ānunciationis quā paulus nostris aurib⁹ suspens̄ intonuit. signis acclamantibus recordari expertus. dedi veritati man⁹ ⁊ falsitatis sum nexibus absolutus. Hec dyonisi⁹. B ¶ Huius etiaz meminit idem in epistola ad policarpuz loquēs de se ⁊ appollophano dicens. Ambo apud eliopolim tūc p̄ntes ⁊ coastantes inopinabiliter soli lunā incedentem videbam⁹ Nō enim erat conueniens temp⁹. Et rurs⁹ ip̄am a nona hora vsq̄z ad vesperam ad solis dyametruz supernaturaliter restitutaz. Eclipsim autem illam vidimus in oriente incho atam. ⁊ vsq̄z ad solarem terminū venientez postea regredientem. Et rursus non ex eod̄ ⁊ defectum et purgationē sed econuerso s̄m dyametrū factā. hec dyonisi⁹ Tūc enī dyo⁹ cū appollophano voto astrologice disciplīe apud eliopolim egipti p̄rexerat. ⁊ postea inde reuersus est. Qd̄ autē fuerit in asia testatur eusebius in cronica asserēs se in dictis ethnicoꝝ legisse. q̄ tunc in bithinia que est p̄uincia asie minoris fuit t̄remotus magnus ⁊ maior solis obscuratio q̄z vnq̄z fuerit ⁊ q̄ dies hora. vj. ita in tenebrosaz noctē v̄sus sit. vt stelle in celo vise sint. ⁊ q̄ ī nicena que vrbs est bithinie multas edes terremotus subuertit ¶ Tandem vt in historia scolastica legitur. phi ad hoc adducti sunt vt dicerent q̄ deus nature patit̄. Alibi tn̄ legit̄ q̄ dixerūt aut ordo nature peruertitur. aut elementa mēti untur. aut deus nature patitur et elementa sibi cōpatiuntur. Alibi quoq̄z dicitur q̄ dyonisi⁹ dixit Hec nox quā nouā miramur totius mūdi verā lucē aduenturā signat Tūc athenienses illi deo aram ꝯstruxerūt. ⁊ sup̄positus est titulus ignoto deo. Singul' enī aris superponebatur titulus indicans cui essent dedicate Et cum vellent illi offerre holocausta ⁊ victimas. dixerunt phi. Bonorū nostrorum non eget. sed facietis genuflexiones ante aram eius et supplicabitis ei. quia non querit oblationes pecorum sed d̄uotōnē anīoꝝ. Cū ergo paulus venisset athenas epicuri. ⁊ stoici philosophi cum eo disputa

bant. Quidā aūt dicebāt. Quid seminator
v̄borū h̄ vult dicere. Alij dicebant. Nouoꝝ
demonioꝝ videt̄ ānūciator eē. Adducentes
ergo eū ad vicū ph̄oꝝ vt noua doctrina ibid̄
examē reciperet dixerūt. Noua q̄dā infers au
rib⁹ nostris. Volum⁹ ergo scire q̄dnā velit
h̄ eē. Atheniēses aūt ad nihil aliud vacabāt
nisi aut dicere. aut audire aliquid noui. Cū
ergo paul⁹ singula deoꝝ altaria perlustras
set. ⁊ inter cetera ignoti dei altare vidisset. di
xit illis ph̄is. Quē ignorantes colitis hunc
ego annuncio vobis verum deuz qui fecit
celū ⁊ terram. Deinde dixit dyonisio quē p̄
ceteris mag̃ doctū ī diuinis videbat. Quis
est dyonisi ille de⁹ ignot⁹. Cui dyonisi⁹ Ip̄e
est deus verus q̄ int̄ ceteros deos non ē de
monstrat⁹. Sed nob̄ est ignot⁹ ⁊ secl̄o vētu
ro futur⁹ ⁊ imppetuū regnatur⁹. Et paulus
Homo an tantū spūs est. Et dyonisi⁹ De⁹
⁊ homo est. Sed ideo incognit⁹ est. q̄a e⁹ tā
tuz in celis ꝯuersatio est. Cui paul⁹. Ille est
quē predico qui de celis descendit. carnez su
scepit mortē sustinuit. ⁊ die tertia resurrexit.
¶ Cum autem dyonisius adhuc cuz pau
lo disputaret fortuitu transijt per viam cec⁹
coram eis. Statimqz dixit dyonisius paulo
Si dixeris huic ceco. in nomine dei tui vide
⁊ viderit. statim credam. Sed vitatis verbis
magicis. q̄a forte nosti v̄ba que habēt hui⁹
modi efficaciā. ego formam verborū tibi p̄
scribā. In hac igitur forma verboꝝ dices ei.
In nomine iesu xp̄i nati de virgine. crucifixi
mortui. qui resurrexit. ⁊ ad celum ascēdit. vi
de. Sed vt omnis suspitio tolleret̄. dixit pau
lus dyonisio vt hec ip̄e verba ꝓferret. Cum
ergo in eadē forma dyonisi⁹ ceco vt videret
dixisset. ꝑtinus visum recepit. Statīqz dyo
nisius cum damari vxore sua ⁊ tota familia
baptizatus est. ⁊ fidelis effect⁹. Sicqz a pau
lo ꝑ trienniū instruct⁹ athenis ep̄s ordinat⁹
est. Ubi ille p̄dicationi insistēs ip̄am ciuita
tem ⁊ maximā partem regionis illius ad fi
dem xp̄i adduxit. ¶ Huic paul⁹ ea
que in tertiū celū raptus vidit reuelasse dici
tur. sicut ⁊ ip̄e dyonisi⁹ in plerisqz locis insi
nuare videt̄. Unde et de gerarchijs ipsoruz
angeloꝝ ordinibus dispositionib⁹ ⁊ officijs
tā luculenter ⁊ clare disseruit vt nō putares
ip̄m hoc ab alio didicisse. sed ip̄m poti⁹ etiaz
vsqz in tertiū celum raptū eē. ⁊ ibi hec omīa
conspexisse. ¶ Prophetie spiritu claruit
sicut patet in epistola quam misit ad iohan
nem euangelistam in pathmos insulam in
exilio relegatum. vbi prophetauit ꝙ inde re
diturus eēt sic dicēs. Gaude vere dilecte. ve
re amabilis. ⁊ desiderabilis. ⁊ diligibilis. val
de dilecte. Et īfra. Ex custodia que est ī path
mos dimitteris. ⁊ ad terrā asie reuerteris et
facies ibi boni dei imitatiōes. ⁊ his qui erūt
post te trades. ¶ Dormitioni beate ma
rie interfuit. sicut ipse in libro de diuinis no
minibus insinuare videtur. ¶ Cum ergo
audisset petrum ⁊ paulum rome a nerone ī
carceribus detineri. episcopum sibi substitu
it. ⁊ ad eos visitandos accessit. Verum cuz
illi ad dominū feliciter migrassēt. ⁊ postmo
dum clemēs presideret. ab ip̄o beato clemen
te post aliquod spacium temporis in franci
am destinatur. ⁊ sibi rusticus ⁊ eleuteri⁹ so
ciant̄. Missus igitur parisius venit et mul
tos ibidem ad fidē conuertit. ⁊ ecclesias plu
rimas fabricauit. ⁊ clericos diuersi ordinis
collocauit. Tanta autem in ea gratia celit⁹
emicuit. ꝙ cum sepius pontifices ydoloruz
contra eum seditionem populi concitarent
⁊ populus ad eum perdendum sepe cū ar
mis concurreret. mox illo viso aut omni fe
ritate deposita se eius pedibus prouoluebāt
aut nimio timore soluti ab eius presentia fu
giebant. Sed dyabol⁹ videns et inuidēs ꝙ
quotidie sui cultura decresceret. et multipli
catis fidelibus ecclesia triumpharet. domici
anum imperatorem in tātam commouit se
uiciam vt preceptum daret. ꝙ quicunqz xp̄i
anum aliquē reperiret. aut ipsū sacrificare
cogeret. aut diuers̄ supplicijs cruciaret. Pre
fect⁹ igit̄ fescēninus contra xp̄ianos parisi⁹
a roma directus. beatum dyonisium popu
lo predicantem inuenit. statimqz captuz col
laphizatum. consputum. derisum. ⁊ loris du
rissimis alligatum. cū sanctis rustico ⁊ eleu
terio sibi presentari precepit. Cum ergo san
cti coram illo in confessione dei constantes
astarēt. ecce quedā matrona nobil' aduenit

et virum suum lubriũ turpiter ab his mag̃ deceptũ asseruit. Pro eius vtiq3 viro citius mittit̃ et in dei confessione perseuerans iniuste necatur. Sancti vero a duodecim militibus flagellantur. Deinde magno pondere cathenarũ cõstricti carceri mancipant̃. Sequenti die dyonisi⁹ super cratem ferreã suppositis flamis nudus extendit̃. vbi dño dcãtabat dicens. Ignitum eloquium tuum vehementer. ⁊ seruus tuus dilexit illud. Inde autez erigitur. ⁊ ad bestias ferocissimas mlto ieiunio excitatas pijcit̃. Sed cũ in euz ĩpetuose currerent signuz crucis opposuit ⁊ mãsuetissimas eas fecit. Deinde in clibanũ iactatur. sed extincto igne nil leditur. Cruci affigitur ⁊ diutius ibidem torquetur. Inde depositus cum suis socijs et multis alijs fidelibus carceri mancipatur. Vbi dũ missam celebraret. et populũ cõmunicaret. domin⁹ iesus eidem cum immenso lumine apparuit. ⁊ panem accipiens ei dixit. Accipe hoc care meus. quia mecum est maxima merces tua Post hoc iudici presentati iterũ nouis supplicijs mactantur. ⁊ iuxta ydolum mercurij cum securibus trium capita in confessione trinitatis preciduntur. Statimq3 corp⁹ sancti dyonisij se erexit. et caput suum inter brachia. angelo duce. et celesti lumine precedente. per duo miliaria deportauit. a loco q̃ dicitur mõs martirium vsq3 ad locum vbi nũc sua electione et dei prouidentia req̃escit. Tãta autez ibidẽ angeloꝝ melodia insonuit. vt inter multos qui audierũt ⁊ crediderũt etiã larcia vxor prefati lubrij xp̃ianaz se eẽ clamauit. Et mox ab impijs decollata ⁊ in suo sanguine baptizata occubuit. Fili⁹ aũt ei⁹ noĩe virbi⁹ rome sub trib⁹ impatorib⁹ militauit. Deinde parisius rediens baptizatur. ⁊ religiosorum numero sociatur. Dum autez infideles metuerent ne sanctorũ rustici ⁊ eleuterij corpa xp̃iani sepelirẽt. iusserũt vt in secana mergerent̃ B Matrona aũt q̃dã nobilis vectores ad prãdiũ inuitauit. ⁊ illis epulantib⁹ sctõꝝ corpa furtiue surripuit. ⁊ ĩ agro suo occulte sepeliri fecit Que postea p secutiõe cessante inde sustulit. ⁊ corpori beati dyonisij honorifice sociauit. Passi sũt sub domiciano anno dñi. xcvj. etatis v̄o beati dionisij. xc. Circa annos dñi. dcccxv. tẽpe ludouici legati michaelis impatoris constantinopolitani inter cetera munera detulerũt ludouico filio karoli magni libros dyonisij de gerarchia de greco in latinũ translatos. Qui cum gaudio sunt recepti. et. xix. infirmi in ipsa nocte in eccl̃ia eius curati. Cũ apd̃ arelatẽ sanct⁹ regul⁹ ep̃s missaꝝ solẽnia celebraret. apl̃oꝝ nomib⁹ in canone recitatis adiũxit. et beatis martiribus tuis dyonisio rustico et eleuterio. Quo dicto cuz adhuc dei famulos viuere crederet. plurimum mirari cepit cur eorum noĩa sic nesciens in canone protulisset. Et ecce eidem miranti tres colũbe apparuerunt super crucem altaris residẽtes que sanctoꝝ martyrum nomina hẽbãt. suis pectoribus sanguine insignita. Quas diligenter intuens sanctos migrasse a corpe intellexit. Circa ãnũ dñi. dcxliiij. dagobertus rex francorũ. vt in quadam habet̃ cronica qui longe ante pipinũ regnauerat. a sua puericia sctũm dyonisiũ in magna veneratione habere cepit. Nam ⁊ quando clotarij patris sui iram metuebat ad ecclesiam sancti dyonisij continuo fugiebat. Cum ergo factus iam rex mortuus fuisset cuidam sãcto viro in visione monstratuz est q̃ anima ei⁹ ad iudicium rapta fuit. et multi sancti suaꝝ ecclesiarum expoliationem obijciebant eid̃ Cum ergo mali angeli iaz ad penas rapere eam vellent. affuit beatus dyonisius ⁊ ei⁹ interuentu liberata est. et penam euasit. Forte enim eius anima ad corpus redijt. ⁊ ibi penitentiam egit. Clodoueus rex corpus sancti Dyonisij minus religiose discooperiens os brachij eius fregit et cupide rapuit. qui mox in amentiam versus est Et nota q̃ ignarus episcopus remensis dicit ĩ epistola quã misit ad Karolum q̃ iste dyonisius missus in galliam fuit dyonisius ariopagita vt supra dictũ est. Idẽ testatur Johãnes scot⁹ in epl̃a ad Karolum. Nec forte ratio ex computo temporis contradicit. sicut aliq̃ obijcere voluerunt

CXLIX A

De sancto Calixto

182

Calixt⁹ papa āno dñi.ccxxij.sub alexandro īperatore martyriū pass⁹ est. C⁹ tpib⁹ ps eminētior vrb rome diuīo ē incēdio ꝯcremata.⁊ sinistra man⁹ iouis aurea liq̄facta. Tūc oēs sacerdotes ad alexādrū īpatorē venerūt petētes vt dij irati sacrificijs placarent. Dū ergo offerrēt subito celo sereno mane die iouis diuīo fulmīe q̄ttuor sacerdotes ydolor mortui sūt.⁊ ara iouis ꝯcremata est.⁊ sol obscurat⁹ est.ita vt popl's roman⁹ fugerz extra muros. Audiēs aūt palmati⁹ ꝯsul q̄ calixt⁹ cū suis cl'icis trās tiberī latitaret.rogauit vt xp̄iani p q̄s h̄ malū ꝯtigerat ad purgatiōez ciuitatis penit⁹ delerent. Palmatius itaqz potestate accepta.cū illuc cū militib⁹ ꝓpasset.sed illi protin⁹ excecati fuissent.territ⁹ alexandro h̄ ꝓtin⁹ nūciauit Tūc impator iussit vt die mercurij oīs popl's ꝯueniret.⁊ mercurio immolaret.vt ab eo sup his rn̄sa accipet Q̄d dū fieret.v̄go q̄dā tēpli noīe iuliana arrepta a demōe exclamauit. De⁹ calixti ē verus ⁊ viu⁹ de⁹ q̄ nr̄is ē pollutiōib⁹ indig̃tus Q̄d audiēs palmati⁹ trās tiberī ad vrbez rauēnātiū ad sctūm calixtū accessit.⁊ cū vxore sua ⁊ familia se ab eo baptizari fecit. Q̄d audiēs impator eū accersitū simplicio senatori tradidit.vt v̄bis blādis eū mōeret ex eo q̄ rei publice pl'imū necessari⁹ eēt. Palmatio v̄o ieiunijs ⁊ orōnib⁹ pseuerāte.venit ad eū quidā miles ꝓmittēs q̄ si vxorē suā paliticaz sanaret ꝯtinuo credret. Cū ergo palmati⁹ oraret.illa sanata ad palmaciū cucurrit dicens Baptiza me ī noīe xp̄i q̄ tenuit manū meā ⁊ alleuauit me Tūc calixt⁹ veniēs ip̄am cuz viro suo ⁊ simplicio ⁊ m'l'is alijs baptizauit Q̄d audiēs impator iussit oēs baptizatos decollari.calixtū v̄o.v.dieb⁹ sine cibo ⁊ potu manere fecit. Ille aūt vidēs eū āpli⁹ ꝯsortari iussit eū dieb⁹ singul' fustigari.deinde p fenestrā p̄cipitatū alligatūqz saxo ī puteū p̄cipitari. Asteri⁹ aūt p̄sbyt̄ corp⁹ ei⁹ de puteo eleuauit.⁊ ip̄m ī cimiterio calipodij sepeliuit.

CL. A

De sancto Leonardo.

Leonard⁹ dicitur odor populi.a leos quod est popul⁹ et nardus q̄d est herba redolens.quia odore bone fame populum ad se trahebat. Vel leonardus dicitur quasi lugēs ardua. Vel leonardus dicitur a leone. Leo enim quattuor habet in se. Primo habet fortitudinem quam fortitudinem vt dicit Isidorus habet in pectore ⁊ in capite. Sic beatus Leonardus habuit fortitudinem in pectore per malarum cogitationum refrenationem.⁊ in capite p infatigabilem supernorum contemplatōez Secundo habet sagacitatem.⁊ hoc in duobus scz in apertione oculorum cum dormit ⁊ in deletione vestigiorum cum fugit Sic leonardus vigilauit per laborem actionis.et vigilando dormiuit per quietez contemplationis.⁊ in se deleuit vestigia totius mundane affectionis. Tertio habet virtuositatem in voce.quia eius vox tertia die suscitat leūculum natum mortuū ⁊ omnē bestiā figere facit graduz. Sic leonardus multos mortuos in peccatis suscitauit.⁊ multos bestialiter viuētes in operibus bonis fixit. Quarto habet timorem in corde.quia s̄m ysidorū duo timet.s.strepitum rotarum ⁊ ignem accensum. Sic Leonardus timuit ⁊ timendo vitauit strepitum mundane solicitudinis ⁊ ideo in desertum fugit.⁊ ignem terrene cupiditatis.⁊ ideo omēs thesauros sibi oblatos contempsit. B

Leonardus fuisse dicitur circa Annum domini.quingētesimuz. Hic a sancto Remigio remensi archiepiscopo de sacro fonte leuatus.⁊ ab ipso salutaribus disciplinis instructus est. Cuius parentes primi in palacio regis francie habebantur. Hic tantam gratiam a rege obtinuit.q̄ omnes incarcerati quos ipse visitabat protinus absoluebantur. Cum igitur fama sanctitatis eius excresceret.rex multo tempore eum secum manere coegit.donec oportuno tempore ei episcopatuz donaret. Quod ille renuit ⁊ solitudinem desiderans relictis omnibus aurelianum predicando cum fratre suo Lifardo deuenit. Ubi post q̄m in quodam cenobio aliquandiu vixerunt.dum Lifardus super ripam ligeris solitarius manere vellet.⁊ Leonardus per

spūssācti admonitōnē in aq̄tania disponerz predicare. osculātes se ab inuicē discesserūt. Leonard⁹ igit̄ vbiqz predicās. mlta miracula exercēs. in quadaz silua ciuitati lemonice vicina habitauit. vbi erat aula regia causa venationis ꝯstructa. Accidit aūt vt q̄dā die rex ibi venaret̄. ⁊ regina illuc cā delectatiōis egressa partu ꝑiclitaret̄. Cuz ergo rex ⁊ familia ꝓpter regine ꝑiclitationē lugerent. ⁊ leonardus ꝑ nem⁹ trāsiret. ⁊ gementium voces audiret. pietate cōmotus illuc ꝓperauit. ⁊ a rege vocat⁹ ꝑtin⁹ introiuit Cū igit̄ a rege int̄rogat⁹ q̄s eēt. ⁊ se sctī remigij discipuluz fuisse narraret. rex spez bonā ꝯcipiēs. ⁊ a bono magistro ipsuz bene instructū existimās. ip̄z ad reginā induxit. rogās vt suis p̄cib⁹ de recuperata coniuge ⁊ edita ꝓle duplex gaudiuz obtineret. Tūc ille oratione fusa q̄d petebat ꝑtin⁹ impetrauit. Cū aūt rex mlta in auro ⁊ argēto sibi offerret ille ꝑtī⁹ recusauit. admonēs vt hec pauꝑib⁹ daret dicēs. Ego nullis hoꝝ indigeo. sed tantū in aliq̄ siluarum contēptis hui⁹ mūdi diuitijs soli christo famulari desidero. Cum autē rex totū illud nem⁹ sibi tradere vellet. ille ait. Nō totū illud accipio. sed quantū nocte cū meo asello circūire potero. tantū mihi concedi exopto. Q̄d rex libētissime adīpleuit. Cōstructo itaqz ibidē monasterio. ibi diu cū adiūctis sibi duobus monachis in abstinentia mlta degebat. Cū autē aq̄ vno ab eis miliario distaret puteuz ibidē siccū penit⁹ fodi iussit quē aq̄ orōnib⁹ suis īpleuit. Locū aūt illū nobiliacū appellauit. eo ꝙ a rege nobili tradit⁹ sibi fuissz Ibi tātis miracul' choruscauit. ꝙ q̄cūqz ei⁹ nomē īcarcere inuocasset. mox ruptis vinculis nullo contradicēte liber abiret. ⁊ suas eidem cathenas vel compedes presentaret. Horum plures secum manebant ⁊ ibidem domino seruiebant. Septem quoqz familie de e⁹ nobili stirpe venditis omnibus ad eum venerūt. ⁊ distributo singulis nemore ibi cū ip̄o manētes exēplo suo plurimos attraxerunt Beniqz sanctus vir Leonardus mltis clarus virtutibus. octauo ydus nouembris ad dominum migrauit. Ubi postq̄z multa fecisset miracula. clericis illius ecclesie est reuelatum. vt quia locus ille propter multitudinis frequentiam artus erat. alibi ecclesiam fabricarent. ⁊ illuc corpus sācti leonardi honorifice transportarent. At illi cum populo triduano ieiunio et orationi insistētes. respicientes viderunt totam prouinciaz niue coopertam. locum autem illum in quo sanct⁹ Leonardus quiescere volebat omnino vacuum conspexerunt. Ibi itaqz translat⁹ q̄nta miracula precipue circa incarceratos dominus per eum faciat. īmensi ferri varietas ante eius tumulum dependentis testis existit. Uicecomes lemonicensiuz ad terrorem malorum quādam grauissimam cathenam fecerat. quam in cippo sue turris affigi mandauerat. Qua cathena quicunqz collo cingebatur. cuilibet aeris intemperiei expositus. non vna sed quasi mille mortib⁹ angebatur. Accidit autem vt quidaz seru⁹ sancti Leonardi illa cathena sine culpa ligaretur. Qui cum fere vltimum spirituz efflaret. intra se quo potuit toto sanctuz Leonardum affectu rogauit vt qui alios liberarz sibi quoqz seruo suo subueniret. Statīqz sāctus leonardus in veste cādida sibi apparēs dixit. Noli timere. quia non morieris. Surge ⁊ hanc cathenam tecum ad ecclesiā meā deferas. Sequere me quia ego precedaz te. Qui consurgens et cathenam accipiens. sāctum Leonardum precedentem vsqz ad ecclesiam suam secutus est. Statimqz vt ante fores fuit. beatus Leonardus ipsum dimisit ⁊ ecclesiam intrans que sanctus Leonard⁹ sibi fecerat omnibus enarrauit. ⁊ cathenam illam tam maximam ante tumulum ei⁹ suspendit Uir quidam in loco sancti Leonardi nobiliaco habitans. ⁊ eidem sancto valde fidelis existēs. a quodam tyranno captus est. Qui tyrannus intra se cogitās dicebat Leonardus iste omnes compeditos absoluit. ⁊ omnis vis ferri ante eum velut cera ante ignem liquescit. Si hunc igitur vinculis ligauero protinus Leonardus aderit et ipsum liberabit. Si autem ipsum custodire possem mille solidis ipsum redimi facerem. Scio igitur quid faciam. In turre mea profundam foueam faciam. ⁊ hominē

hūc cōpedibus aggrauatū ibidē submergā deinde sup os fouee ligneā archā ꝯstruā in qua armatos milites accubare faciā. Lz eiz leonardꝰ ferrū ꝯfringat. tñ nōdū sub terram intrauit. Qd cuz totū vt cogitauerat cōpleuissz. ⁊ ille hō sctūz leonardū sepiꝰ iclamaret. leonardꝰ nocte veniēs archā i q̄ iacebāt milites reuoluit ⁊ tanq̄z mortuos in sepulcro ita eos sub ipsa conclusit Deinde cū multa luce foueā īgressꝰ. manū fidelis sui tenuit ac dixit. Dormis an vigilas. Ecce leonardus quē tu desideras. At ille admirās ait. Dñe adiuua me. Cōfestiz ꝯfractis catenis appbē sum ꝓprijs vlnis extra turrim portauit. Deinde secū sicut amicꝰ cum amico cōfabulās vsqz ad locum suum et domū ipm deduxit

B Peregrinus quidam cū a visitatiōe sancti leonardi redisset. ⁊ ī auernia captus. in cauea īclusus eēt. eos plurimuz deprecabatur. vt amore sancti leonardi cuz nihil vnq̄z eos offendissz. eū relaxare deberent. Qui responderūt q̄ nisi se copiose redimeret non exiret. Et ille. Sit inter vos ⁊ sanctum leonardū cui me sciatis recōmendatum. Sequenti igitur nocte sanctus leonardꝰ dño illiꝰ castri apparuit. ⁊ vt peregrinū suū dimitteret īperauit. Ille vo mane euigilās ⁊ visionem q̄si somniū paruipēdēs. nullatenꝰ dimittere voluit. Altera nocte eadē impās sibi apparuit. Sed ille iterū obedire cōtēpsit. Tertia vo nocte sctūs leonardus peregrinuz accipiēs extra oppidū deduxit. statimqz turris cū media parte castri corruēs. oppressis pluribꝰ solum principē ad sui cōfusionem fractis cruribus reseruauit Miles quidam in britannia incarceratus sanctum leonardū inuocabat. Qui statim cunctis videntibus ⁊ cognoscentibus ⁊ stupentibus ī media domo apparuit. ⁊ carcerem ītrās ⁊ vincula frāgens homini cathenas in manibus posuit ⁊ per medium illorum deducens omnes stupore perterruit Fuit ⁊ alius leonardꝰ eꝰdem professionis ⁊ virtutis. cuiꝰ corpꝰ apd corbiacum requiescit. Hic cum in monasterio esset prelatus. tanta se humilitate deijciebat. vt omnibus inferior videretur. Sed cū omnis pene populus ad euz cōflueret. q̄dā inuidi regi clotario suaserunt q̄ nisi preuideret. per leonardum qui multos sub obtentu religionis colligebat. regnum frācie detimētum nō modicum sustineret. Quibus rex nimis credulus eum expelli iussit. Veniētes autem milites adeo eius verbis compuncti sunt. q̄ se suos futuros discipulos spopondrunt. Rex quoqz penitēs veniam petijt. ⁊ detractores rebus ⁊ honoribus priuauit. ⁊ sanctum leonardum valde dilexit. ⁊ vix ad p̄ces sancti detractores dignitati pristine restituit. Qui a deo similiter impetrauit. vt quicūqz in carcere tenerent mox inuocato suo nomine soluerentur. Dum autem quadā die orationi incūberet. serpens quidam maxiꝰ a parte pedū vsqz in eius sinū tetendit. Qui ꝓpter hoc nullatenꝰ ab oratione surrexit Cōpleta vero oratiōe dixit ei. Scio quia ab initio creatiōis tue homīes quātum preuales inq̄etas. sed nūc si in me tibi tradita est potestas. fac ī me quicquid merui. Quo dicto serpens per capucium exiliens ad pedes eius mortuus corruit. Post hoc autem cū duos epos discordātes sedassz ī crastinū se finiendū p̄dixit circa ānos dñi. dlxx.

CLI A

De sancto Luca euangelista.

Lucas interp̄tatur ipe consurgens vel eleuās. vel dicitur lucas a luce. Ipe enim fuit consurgens ab amore mūdi. eleuās se ī amorem dei. Fuit etiā lux mūdi eo q̄ mūdum illūinauit vniuersū. Math. v. Vos estis lux mūdi Lux āt mūdi est ipe sol. q̄ quidē lux habet in situ sblimitatē. Eccle. xxvj. Sol oriēs mūdo ī altissimis dei. In aspectu delectabilitatē. Eccl. xj. Dulce lumē ⁊ delectabile est oculis vidre solem. In motu velocitatē. ij. hesdre. iiij Magna est terra ⁊ excelsuz est celū. ⁊ velox cursꝰ solis. In effectu vtilitatē. qr sm philosophū. homo generat homīem ⁊ sol. Sic lucas habuit sublimitatē per celestiū contemplationē. delectabilitatem per dulcez ꝯuersationez velocitatem per feruentem predicationem. vtilitatem per doctrine sue conscriptionem

De sctō Luca

Lucas syr⁹ natōe ātiochen⁹ arte me dic⁹ fuit. ꝑm q̄s dā vn⁹ de .lxxij. domini discipul⁹ Sane cū biero. dicat eū fuisse discipulū ap̄lor nō dñi. et glo. sup. xxv. exodi notet, q̄ dño p̄dicāti nō adhesit. sed p⁹ resurrectionē ei⁹ ad fidē venit. magꝫ tenēduꝫ est q̄ nō fuerit vn⁹ de .lxxij. licet aliq̄ sic fuerit opiati. Qui tāte fuit p̄fectiōis ⁊ vite vt optīe ordinat⁹ fuerit q̄ntū ad deū et q̄ntuꝫ ad p̄ximū, ⁊ q̄ntū ad seipz, ⁊ q̄ntū ad suū officiuꝫ. Et in signū b⁹ q̄druplicis ordinatōnis q̄ttuor facies hr̄ē describit. s. faciem hominis ⁊ leonis. bouis ⁊ aquile. Q̄libet enī de aīalib⁹ habebat q̄ttuor facies et q̄ttuor pēnas vt dr ezech̄. j. Et vt ꝑ meli⁹ videat. imaginemur aliq̄ aīal q̄ hēat caput q̄dratū. vt lignū quadratū. et ī q̄libz superficie imaginemur vnā faciē a pte āteriori faciē hois. a dextris faciez leonis. a sinistris faciē vituli. a pte posteriori faciē aq̄le. Quia vo facies aq̄le sup alias emiebat ppē colli p̄ductōz q̄ ī ea lōgū ē. iō dr q̄ erat desup. Q̄libet etiaꝫ hoz q̄ttuor pēnas hēbat. q̄a cū q̄libet aīal quasi quadratum imaginemur. et in quadrato sint quattuor āguli. in q̄libet angulo erat vna pēna. ¶Per ista quattuor animalia ꝑm sctōs q̄ttuor euāgeliste sig̃ficant. q̄z licet q̄libet habuerit q̄ttuor facies scribēdo. s. de hūanitate. passiōe. resurrectiōe. ⁊ diuinitate. singule tñ singul⁹ per quandam appropriatiōez attribuuntur ꝑm biero. ¶Datbe⁹ in homine figuratuꝫ. q̄ principaliter circa xp̄i humanitatem immorat. Lucas in vitulo agens de christi sacerdotio ¶Marc⁹ in leone euidenti⁹ scribens de resurrectiōe. Catuli enī leonum vt dicunt vsq; in diē tertium q̄si mortui iacent. sed rugitu leonis in die tertio excitantur. Item quia īcepit a rugitu predicatōnis. Johānes in aq̄la ceteris alti⁹ volans scribēs de xp̄i diuinitate. Christ⁹ etiam de quo scribunt omnia ista q̄ttuor fuit. s. homo nat⁹ de virgine. vitul⁹ in passiōe. leo in resurrectiōe. aquila in ascensione. ¶Per bas igitur q̄ttuor facies ī quibus designat⁹ ē lucas sicut q̄libz aliꝰ euāgelista. ondit q̄lit illuſ q̄ttuor modis fuerit ordinat⁹ ¶Nā p faciē hois ondit q̄ recte fuerit ordinat⁹ q̄ntū ad p̄ximū quē dr rōne istruere, mansuetudie attrahere. ⁊ lībtate fouere ¶Do enī aīal rōnale māsuetū ⁊ lībale ¶Per faciē aq̄le ostenditur q̄ recte fuerit ordinatus quantū ad deum. quia in eo oculus intellectus cōtuetur deum per contemplatōnem. rostrū affectus ad ip̄m exacuitur per meditatiōz, senect⁹ effect⁹ abijcit p̄ nouā conuersationem Aquila enim acuti luminis est vt rotam solis irreuerberatis oculis aspiciat. ⁊ in altuꝫ mirabiliter eleuata pisciculos in medio maris videat. ¶Rostrum etiam nimis adūcatū ne impediatur in cibo capiendo petre alliꝫdit ⁊ sic vsui cibandi habile efficit. Exusta in super a calore solis ⁊ in fontē magno impetu se pisciens senectutē abijcit. calore sol⁹ oculoz caliginem cōsumēte ⁊ pennas alleuiante ¶Per faciē leonis ostenditur q̄ recte fuerit ordinatus quantum ad se. quia habuit generositatem p̄ honestam moꝝ q̄uersatiōez sagacitatem p̄ insidiarum hostiliū vitatiōz ⁊ passibilitatē p̄ afflictoꝝ cōpassionez. Leo enim est animal generosum. q̄ rex animaliuꝫ. Est sagax q̄ vestigia cauda delz cū fugit ne inueniat. ¶Passibile quia quartanam patitur. ¶Per faciez vituli siue bouis ostenditꝰ q̄ recte fuerit ordinat⁹ q̄ntū ad suū officiuꝫ. q̄ fuit scribere euangeliū. Ibi enī moroſe p cessit. quia incepit a natiuitate p̄cursoris ⁊ natiuitate ⁊ infantia xp̄i. ⁊ sic paulatī p̄cessit vsq; ad vltimā p̄sūmationem. Discrete īcepit. quia post alios duos euāgelistas. vt q̄ illi omisissent iste supleret. ⁊ q̄ sufficiēter dixissent omitteret. Circa templū ⁊ sacrificiuꝫ immoratus fuit. q̄ p̄z in p̄ncipio et ī medio ⁊ in fine. Bos enim est animal morosum in vngulis fissum. p q̄ intelligitur discretio īmolantium. ¶ Verum qualiter beatus lucas in p̄dictis quattuor modis ordinatus fuerit. melius ostenditur si vite ei⁹ series meli⁹ inda getur ¶Primo igitur ordinat⁹ fuit q̄tum ad deum Tripliciter autem ordinatur homo quantum ad deū. ꝑm beatum Bernar. s. affectione cogitatione et intentione. ¶Affectio debet ee sancta. cogitatio mūda. ⁊ intētio recta. ¶Affectionem igit sanctam habuit. q̄a spiritu sancto plen⁹ fuit. biero. in plogo sup lucā. Obijt inquit ī bubi

nia plen⁹ spūsctō. Scdo habuit cogitatiōz mūdā. qa fuit vgo corpe ⁊ mente. in q notat mūdicia cogitatiōis ipi⁹. Tertio habuit intētionē rectā. qz in oīb⁹ q faciebat bonorem dñi qrebat. Be bis duob⁹ vltīs dr in plogo sup act⁹ apl'oz. Sine crimīe i vginitate permanēs. Hoc qntū ad mūdicīā cogitationis Bño maluit seruire. i. ad bonorē dñi. Hoc quātū ad rectitudinē itētionis. Secūdo fuit ordinatus qntū ad primū. Ad primuz aūt ordinamur cū ei ipēdim⁹ qd debemus. Tria aūt ꝑm richardū de sctō vict. sūt q ꝓio debem⁹. s. nrūz posse. nostrū nosse. nostz velle. ⁊ vt qrtū addat nostz agere. Hrūm posse in subsidijs. nrūz nosse in ꝓsilijs. nostz velle i ōsiliarijs. nostrū agere i obsequijs. Quātuz ad ista qttuor ordinat⁹ fuit beat⁹ lucas. Bedit enī ꝑmo primo posse suū in subsidijs qd patet ex hoc q paulo in oīb⁹ tribulationib⁹ semp adhesit. ⁊ ab eo nunq discedēs eidē in predicationis subsidiū fuit. ij. tbi. iiij. Lucas ē mecū sol⁹. In boc q dicit mecū tanq scz adiutor et defensor. notat qualiter sibi subsidia ꝓstitit. In boc q dicit sol⁹ notatur q ꝓstanter eidē adhesit. Itē. ij. corz. viij. dicit de luca. Hō solū autē sed ⁊ ordinat⁹ est ab ecclijs socius peregrinationis nostre. ⁊c. Scdo suū nosse in consilijs. Tūc enim suū nosse primo tribuit cū doctrinam apostolicam ⁊ euangelicam quam ipe nouerat ad vtilitatem primoz ꝓscripsit. Be boc ipe testimoniū sibi perhibet in plogo suo dicēs. Visū est ⁊ mihi assecuto a principio diligēter ex ordine tibi scribere optime theophile. vt agnoscas eoꝝ verboz de q⁹ es erudit⁹ veritatem. Qualiter etiaz prebuit suū nosse in consilijs. patet ex illo vbo qd dicit bieroni⁹. in plogo. quia ei⁹ verba animē lāguētis sunt medicina. Tertō e⁹ velle in desiderijs. q ꝓz ex boc q eis salutē eternā desiderauit. Coll'. iiij. Salutat vos lucas medic⁹. i. salutē eternam exoptat. Quarto eius agere in obsequijs. qd patet ex hoc q dominū quez aliquē pegrinū extimabat hospitio recepit. ⁊ ei omne obsequiuz caritatis exhibuit. Fuit enī soci⁹ cleophe dū ibat i emaus sicut aliqui dixerūt put refert Greg. i moral'. licet ambr. dicat aliū fuisse cui⁹ etiā nomē ponit.

B Tertō fuit bñ ordinat⁹ qntū ad seipm Tria aūt sūt ꝑm Bern. que optime ordinat hoiem ad seipm ⁊ sanctū faciūt. s. vict⁹ obiectus. act⁹ iust⁹. sens⁹ pt⁹. Et qlibet horuz ꝑm ipm bern. in tria diuidit. Uict⁹ inqt hobius erit. si ꝓtinēter. si socialit. si humilit viuerim⁹ Act⁹ iust⁹ erit. si fuerit rect⁹ discret⁹. fructuos⁹. Rect⁹ p bonā intētionē. discret⁹ p moderationē. fructuos⁹ p edificationē. Sēs⁹ pius erit. si fides nostra sētit deū sūme potentē. sūme sapientē. sūme bonū. vt p ei⁹ potētiaz nostraz credam⁹ iuuari infirmitatē. per ei⁹ sapientiaz nrām credam⁹ corrigi ignorātiam. p ei⁹ bonitatē nrām credam⁹ dilui iniqtatem. Hec Bern. In bis oīb⁹ beat⁹ lucas fuit optime ordinat⁹. Hdmo enī habuit victū sobium. ⁊ boc triplicit. quia vixit ꝓtinenter. Ham vt testat hiero⁹. de eo in plogo super lucam ipe nec vxorē vnq habuit nec filios. Secundo socialit boc notat in boc q dicit de ipo ⁊ de cleopha. supposita opinione predicta luc. vlt. Duo ex discipul' ihesu ibāt ipa die. ⁊c. Socialitas enī notatur in boc q dicatur duo. ⁊ boc q dr discipuli. q si disciplinati. i. bene morigerati. Tertio humilit. cui⁹ humilitas insinuat in boc q nomē socij sui. s. cleophe exp̄sit ⁊ suū tacuit. Ham ꝑm opinionē quoꝝdam lucas ex būilitate nomē suuz siluit. Be cūdo habuit actū iustū. q qdē act⁹ fuit rect⁹ p intētionē. boc notat in oratiōe cū dr. Qui crucis mortificatiōez iugit in suo corpore ꝓtui nōis amore portauit. Discret⁹ p moderationē. Uñ in forma bonis mōstrat⁹ est qui vngulam findit. p qd vir⁹ discretiōis exp̄mit. Fructuos⁹ p edificatiōz. ado quippe fuit primis fructuos⁹ q ab omnib⁹ carissim⁹ habebatur. Uñ coll'. iiij. vocatur ab apostolo carissim⁹. Salutat inqt vos lucas medic⁹ carissim⁹. Tertio habuit sensū piuz. quia credidit ⁊ in suo euāgelio pfess⁹ est deum cē sūme potentē. sūme sapientē sūme bonū. Be duob⁹ ꝑmis dicit in. iij. c. Stupebāt i doctrina ei⁹. quia i potestate erat sermo ipsi⁹. Be tertio ptz. xviij. c. Hemo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹.

Quarto ⁊ vltimo fuit optime ordinatus quātū ad suū officiū. qd fuit scribere euāgeliū. In boc aūt patet qualit ibi fuerit ordina

tus. quoniā ip̄z suū euāgeliū fulcit̄ mlta vi
tate. replet̄ mlta vtilitate. decorat̄ mlta venu
state. ⁊ autēticat̄ mltoꝝ auctoritate ¶ Prīo
nāqz fulcitur multa veritate. Est autē triplx
veritas. s. vite. iustitie. ⁊ doctrine. Veritas vi
te est adequatio man⁹ ad linguaz Veritas
iustitie est adeq̄tio sententie ad cāz Veritas
doctrine est adequatio rei ad ītellectū. Hac
triplici veritate ipsum euangelium fulcitur
quia in ip̄o euāgelio hec triplex veritas edo
cetur. Ostēdit enī lucas ⁊ xp̄m hāc triplicez
veritatez in se habuisse ⁊ alios docuisse. Oñ
dit aūt xp̄m hāc triplicē veritatē in se habuis
se ꝑ testimoniū aduersarioruz. sicut patet lu
ce. xx. Magister scim⁹. quia recte dicis ⁊ do
ces. Ecce veritas doctrine. Et nō accipis ꝑ
sonam. Ecce veritas iustitie. Sed in verita
te viā dei doces. Ecce veritas vite. Bona eīz
vita. d̄r via dei. Scd̄o oñdit in ip̄o suo euan
gelio xp̄m hāc triplicē veritatē docuisse Pri
mo enī ibidē docet̄ veritas vite que ꝯsistit ī
obseruatione mādatorū dei. Unde dicit̄. x. c.
Diliges dñm deuz tuū. ꝛc. Hoc fac ⁊ viues.
Item. xviij. interrogauit eū q̄dā. Magister
q̄d faciēdo vitā eternā possidebo. Et sequit̄
Mandata nosti. Nō occides ꝛc. Scd̄o ve
ritas doctrine. Uñ quibusdā hāc veritatez
doctrīe ꝑuertētib⁹ dicebat. xj. c. Ue vob̄ pha
riseis qui decimatis. i. decimāda predicatis
mentam rutam ⁊ omne olus. ⁊ preteritis iu
diciū ⁊ caritatem dei. ꝛc. Item ibidez Ue vo
bis legisperitis qui tulistis clauem sciētie ꝛc
Tertio veritas iustitie. Uñ d̄r. xx. c. Reddi
te ergo que cesaris sunt cesari. ⁊ que dei sunt
deo. Item. xix. c. Uerūtamē inimicos meos
illos qui noluerūt me regnare sup̄ se addu
cite huc. ⁊ interficite ante me. Itē. xiij. vbi agi
tur d̄ iudicio vbi reprobis dictur⁹ ē. Discedi
te a me omēs operarij iniq̄tatis E Se
cūdo ei⁹ euāgeliū repletur mlta vtilitate. vñ
⁊ ille qui scripsit medicus fuit ad designādū
q̄ nobis medicinā vtilissimam propinauit.
Est autē triplex medicina. curatiua. preſua
tiua. ⁊ melioratiua. Hanc triplicē medicinā
nobis lucas in suo euāgelio celestē medicū
ostendit ꝓpinasse. Medicina aūt curatiua
est q̄ curat a morbo. ⁊ h̄ ē pnīa q̄ oēs morbos
spūales curat. Hāc medicinā dic̄ medicū ce
lestē nob̄ exhibuisse. cū ait. iiij. c. Sanare cō
tritos corde predicare captiuis remissionez
ꝛc. Item. v. c. Nō veni vocare iustos ꝛc. Me
dicina melioratiua. est q̄ sanitatē auget. et h̄
est obſuatio ꝯsilioꝝ. Cōsilia enī hoīem me
liorē ⁊ perfectiorē faciūt. Hāc medicinā ostē
dit nob̄ medicū ꝓpinasse. xviij. c. cū ait. Om
nia quecūqz habes vēde ⁊ da paupib⁹ ꝛc. Itē
vj. c. Ab eo q̄ aufert tibi vestimentuz ꝛc. Me
dicina aūt p̄ſuatiua est q̄ p̄ſuat a casu. ⁊ hec
est vitatio occasionū peccandi ⁊ malarū so
cietatū. Hāc medicinā oñdit medicū tradi
disse cū ait. xij. c. Attēdite a fermento phari
seoꝝ ꝛc. Ubi edocet malorū cōsortia euitare
Uel potest dici q̄ ip̄m euāgeliū multa vtili
tate repletur q̄niā in ip̄o virtus oīs sapīe cō
tinet̄. De h̄ sic dicit amb̄. Lucas oēs sapien
tie virtutes euāgelij sui cōplectitur historia
Docuit enim nat̄alia cū de spū sctō dñicaz
incarnationē extitisse reserauit. Unde ⁊ da
uid naturalē docēs sapiētiaz ait. Emitte spi
ritū tuū ⁊ creabunt̄. Itē cū docuit tenebras
in passione xp̄i factas. t̄ram tremuisse. solem
radios abstraxisse. Docuit moralia cū ī ipſ
beatitudīb⁹ mores docuit. Rōnalia docuit
cū ait. Qui fidelis est in mīmo. ⁊ ī magno fi
delis est. Sine hac triplici sapīa. ipsa fides
ip̄m misteriū trinitatis eē nō pōt. hoc est na
turali. ratōnali. ⁊ morali. Hec amb̄. ¶ Ter
tio eius euāgeliū decorat̄ multa venustate
Ei⁹ enī stil⁹ ⁊ mod⁹ loquēdi valde venust⁹
⁊ decorus est. Ad hoc autē q̄ aliq̄s in dictis
suis venustatē ⁊ d̄corē teneat. Tria sūt neces
saria q̄ tradit aug⁹. s. vt placeat. vt pateat. et
vt moueat. Ut placeat debet loq̄ ornate. vt
pateat debz loqui apte. vt moueat. debz loq̄
cū feruore. Hūc triplicē modū habuit lucas
in scribēdo ⁊ in p̄dicando. De duob⁹ p̄mis
ij. coꝝ. viij. M. sim⁹ aūt cū illo fratrē glosa.
barnabā vel lucā. cui⁹ laus est in euāgelio ꝑ
oēs eccl̄ias. In h̄ q̄ d̄r c⁹ laus est ꝛc. notatur
q̄ locutus est ornate. In h̄ q̄ d̄r ꝑ oēs eccl̄as
notat̄ q̄ locut⁹ est apte. Q̄ aūt cū feruore lo
cut⁹ sit patet ex hoc q̄ cor ardēs habuit dicēs
Nonne cor nostrū ardens erat in nobis ꝛc
F Quarto ei⁹ euāgeliū autēticat̄ multo

ruz autoritate. Multoꝝ q̄ꝑpe autoritate au
tenticatū fuit. Quoniā a patre fuit preordi
natū. Hiere. xxxj. Ecce dies veniūt dicit dn̄s.
⁊ feriam domui israel ⁊ domui iuda fedꝰ no
uū. nō ꝑm pactum qd̄ pepigi cū patribꝰ eoꝝ
ꝛc. Sed hoc erit pactum qd̄ feriam cuz do-
mo israel. post dies illos dicit domīꝰ dabo
legem meam in visceribus eorum. ꝛc. Ad lit
teram loquitur de doctrina euangelica

Secūdo a filio corroboratū. vnde d̄r in
eodē euāgelio. xxj. c. Celū et terra transibūt v̄
ba aūt mea nō trāsibūt. Tertio a spiritu-
sancto inspiratū. vnde dicit hieroꝰ. in ꝓlogo
sup lucam. Sctō instigante spū in achaie ꝑ
tibus hoc scripsit euangeliū Quarto ab
angelis prefiguratū. Fuit eniz p̄figuratū ab
illo angelo de q̄ dicit apoc. xiiij. Vidi āgeluz
dei volantem ꝑ medium celi habentē euan
gelium eternū. Istud autem euangeliū dici
tur eternum. qꝛ ab eterno efficienter. i. a xp̄o
q̄ est eternꝰ. d̄ eternis materialiter. ad eēna fi
naliter. in eēnū perpetualiter Quinto a
ꝓphetis p̄nūciatum. Nam ezechiel ꝓpheta
istud euāgelium prenunciauit. cū vnū de a-
nīalibꝰ faciē vituli habere dixit. ꝑ qd̄ euāgeli
um luce signatum est vt supra dictū est. Itez
qn̄ dixit ezech. ij. se vidisse librū qui erat scrip
tus intus ⁊ foris. ⁊ in quo erāt scripta lamē
tū carmē ⁊ ve Per hunc enim librum intelli
gitur euāgeliū luce. qd̄ est scriptum intus ꝑ
ꝓfundi misterij occultationem. ⁊ foris ꝑ hi-
storie apertionem. In quo etiam cōtinetur
lamētū passiōis. carmen resurrectōnis. ⁊ ve
eterne dānatōnis. sicut patz. xj. c. vbi mlta ve
ponunt̄. Sexto a v̄gine reseratū. Virgo
enim beata oīa in corde suo cōꝑuabat. ⁊ dili
gent̄ ꝯferebat. vt d̄r luce. ij. vt hec postmodū
scriptoribꝰ reseraret. vt dicit glo. ibidē Om-
nia que de dn̄o vel a domino facta vel dicta
cognouit in memoria recōdebat. vt cum tē-
pus predicande vel scribende incarnatiōis
adueniret. sufficienter vniuersa ꝓut eēnt ge
sta posset explicare q̄rentibꝰ. Unde etiaz ber
nardꝰ assignans ratōz quare angelꝰ btē vir
gini nūciauit ꝯceptū elizabeth ait. Ideo con
ceptus elizabeth nunciat̄ marie. vt dū nunc
saluatoris, nunc precursoris edocet̄ aduētꝰ
rerū tēpus ⁊ ordinē tenens. ipa postmoduz
melius scriptoribus ac predicatoribus euā
gelij reseraret veritatem. que plene de oībus
a p̄ncipio celitꝰ fuit instructa misterijs. Cre
ditur igitur ꝙ euangeliste eam de multis in
quirebant. ⁊ ipa eos certificabat. Et speciali
ter credit̄ de beato luca ꝙ ad eā tanq̄z ad ar-
cham testamenti recurrit. ⁊ ab ea de multis
certificatꝰ fuit. p̄cipue de his que sibi soli cō-
stabāt. sicut de angelica annūciatione. ⁊ xp̄i
natiuitate. ⁊ hmōi. de quibꝰ solus lucas agit.

Septimo ab apl̄is intimatū. Cum vero
lucas n̄ fuerit cū xp̄o in omnibꝰ actibꝰ ⁊ mi
raculis xp̄i. ideo suum euāgeliū scripsit ꝑm
qd̄ apostoli qui p̄ntes fuerāt sibi intimaue
runt ⁊ retulerunt sicut ipse in prologo suo i
sinuat dicens. Sicut tradiderūt nobis q̄ ab
initio ip̄i viderūt ⁊ ministri fuerunt sermo
nis ꝛc. Cū enim dupliciter ꝯsueuerit ferri te
stimoniū. s. de visis ⁊ de auditis. ideo dn̄s vt
ait augꝰ. duos testes voluit habere de visis
scz matheū ⁊ iohānē. ⁊ duos de auditis. scilz
marcū et lucā. Et quoniā testimoniū qd̄ est
de visis firmius ⁊ certius est q̄z illud qd̄ est
de auditis. ido vt dicit augꝰ. duo euangelia
que sūt de visis ponunt̄ extrema. ⁊ alia duo
que sunt de auditis ponuntur media. vt hec
media tanq̄z infirmiora ab illis extremis q̄
sunt certiora. hincinde fulciantur ⁊ roboren
tur Octauo a paulo mirabiliter appro
batum. Nam eius euangelium mirabiliter
approbabat q̄ndo ad confirmationez dicto
rum suorum. luce euangelium adducebat.
Unde dicit hiero. in libro de viris illustribꝰ
Quidam suspicantur quotiēscūqz paulus
in epistolis suis dicit. ꝑm euangelium meuz
de luce significare volumine. Eius etiā euā
geliū mirabiliter approbauit cū de eo scribit
ij. coꝝ. viij. cꝰ laus est in euāgelio ꝑ oēs eccle
sias. Legit̄ in historia antiochena ꝙ dum
xp̄iani q̄ erāt in antiochia mltis flagicijs se
dedissent. obsessi a mltitudine turcoꝝ. fame
ac miseria multiplici affligebant̄. Sz cū ple
ne ad dn̄m ꝑ pn̄iam fuissēt conuersi apparu
it cuidam in eccl̄ia sancte marie d̄ tripoli vi
gilanti vir quidam lucidus candidis vesti
mentis indutus. ⁊ cum quereret q̄snam eēt

dixit se eē lucā qui de antiochia venerat vbi dn̄s militiā celi et apl̄os ⁊ martyres ꝯuocauerat vt ꝑ suis peregrinis pugnarēt. Christiani igit̄ aīati omnē turcoꝝ exercitū ꝯfregerē

CLII A

De sancto Crisanto

Crisant⁹ fili⁹ polimij viri illustrissimi dū fidē christi edoct⁹ eēt ⁊ a patre ad ydola reuocari n̄ posset iussit eū pater in ꝯclaui recludi. et. v. puellas eidē vt earuz seducatur blādicijs sociari Qui cū orasset deū ne a fera pessima carnali s. ꝯcupiscētia supareť. ꝯtinuo p̄dicte puelle sōno oppresse nec potū nec cibū sumere poterāt sz educte exteri⁹ ꝯtinuo h̄ sumebāt Tunc daria v̄go prudētissima dee veste dicata rogat̄ vt ad crisantū int. ioeat ⁊ eū dijs ⁊ patri restituat Qua ingressa ⁊ a crisanto de pōpa vestiū reprehensa. rn̄dit se nō ꝓpter pōpā. sz vt dijs ⁊ patri eū lucrifaceret sic indutā. Cuz crisantus iterum eā rep̄henderet cur ꝑ dijs illos coleret q̄s autores ip̄orū flagiciosos sēper viros ⁊ impudicas feminas affirmarēt rn̄dit darias ph̄os ꝑ noīa hoīm elemēta sanxisse. Cui crisant⁹. Si vn⁹ terrā vt deaz veneretur. ⁊ alt̄ vt rustic⁹ aret. pl⁹ rustico q̄z veneranti exhibere ꝓbatur. ⁊ de mari ⁊ alijs similiter. Tūc crisantus ⁊ daria ab eo ꝯuersa sctī spūs copula vniti. ⁊ carnale matrimonium simulantes ad xp̄m pl̄imos conuertebant. Nā et claudiū tribunū qui p̄us eius tortor fuerat cum vxore ei⁹ ⁊ filijs ⁊ perlurib⁹ alijs militibus ad fidē ꝯuerterūt Crisant⁹ igit̄ iussu numeriani in fetidissimū carcerē recludit̄ Sed fetor in odorē suauissimū cōmutatur. Daria autē lupanari tradit̄ Sed leo ab amphiteatro fugiens hostiari⁹ lupanaris efficitur. Mittit̄ igitur q̄dā vt v̄ginē corrūpat. sz a leone capit̄ ⁊ quasi innuēs a sctā q̄d de captiuo fieri iubeat sciscitat̄. Que precepit ne eū lederet. sed ad se venire permitteret. Qui mox conuersus ꝑ vrbem cucurrit. ⁊ dariam deam eē clamare cepit. Mittunt̄ igni venatores vt leonē capiant. sed oēs a leone capiūtur. ⁊ ante pedes virginis ponunt̄. ⁊ ab ea cōuertunt̄. Tūc p̄fectus copiosū ignē iussit ī introitu celle mitti. vt leo cū daria cōburatur Quod leo considerās timuit ⁊ rugiēs a v̄gine licētiam accepit vt nullū ledēs quo vellz abiret. Cuz ergo crisanto p̄fectus ⁊ darie diuersa penaꝝ supplicia erogarz. ⁊ nequaq̄z ledi valerent. tandē īmolati cōiuges in foueaz deponūt̄. et terra ⁊ lapidib⁹ obruti xp̄o martyres consecrant̄. tpe cari narbonē s̄ epi q̄ cepit anno dn̄i. ccxc. Horum solēnitas hic celebrius recolitur

CLIII. A

De.xj.milibus virginum.

Undecim milium virginū passio h̄ ordīe celebrata fuit. In britānia nāq̄z rex xp̄ianissimus q̄dam fuit noīe noth⁹ vel maur⁹ qui quādam filiā noīe vrsulā generauit. h̄ mirabili honestate morum. sapīa ⁊ pulcritudine pollebat. ita q̄ ei⁹ fama vbiq̄z volabat. Rex aūt anglie cū nimis p̄potēs eēt. ⁊ multas nationes suo imperio subiugasset. audita h⁹ v̄ginis fama. beatū sp omnia fatebat̄ si p̄dicta v̄go suo vnigenito copularetur. Iuuenis ēt ad h̄ plurimū estuabat. Mittūt igitur solēnes nūcios ad patrē v̄ginis. magnis ꝓmissionibus et blandicijs. magnas adijcientes minas si ad dn̄m suū vacui reuertant̄. Rex autem cepit plurimū anxiari. tū q̄a xp̄i fide insignitā cultori ydoloruz tradere indignuz duceret. tū q̄a ip̄am nullaten⁹ ꝯsentire cog⁹sceret. tū q̄a ip̄am regis ferocitatē plurimū formidaret. Ip̄a aūt diuinit⁹ inspirata patri suasit vt predicto regi assensum p̄beret ea tn̄ ꝯditione proposita vt ip̄e rex cum patre. x. v̄gines electissimas sibi ad solaciū traderet. et tam sibi q̄z alijs mille v̄gines assignaret. ⁊ cōpatis trieribus inducias triennij sibi daret. dedicationē sue v̄ginitatis. ⁊ ip̄e iuuenis baptizatus in his trib⁹ annis in fide instrueret̄ Sapienti siquidē vsa cōsilio. vt aut difficultate ꝓposite ꝯditionis animū ei⁹ ab h̄ auerteret. aut hac oportunitate p̄dictas virgines secum deo dedicaret. At iuuenis libent̄ hac conditione accepta apud patrē institit. ⁊ ꝑtinus baptizatus accelari cūcta que beata virgo preceperat imperauit. Pater aūt puelle

ordinauit ꝙ filia sua quā valde diligebat. viros quoꝝ solatio tā ipā q̄z e⁹ exercit⁹ indigebat in comitatu suo hr̄ēt. Undiqz igit̄ v̄gīes ꝯfluūt. vndiqz viri ad tā g̃nde spectaculuz curr̄ūt. Naz multi ep̄i ad eas ꝯfluxerūt. vt secuz ꝑgerent. Inter q̄s fuit pātul⁹ basiliensis ep̄s. qui eas vsqz romā ꝑduxit. ⁊ inde reuersus cum eis martiriū suscepit B Sancta q̄z gerasina regina sicilie que virū suum regē crudelissimū q̄si de lupo fecerat agnuz soror matrisij ep̄i ⁊ darie matris sctē vrsule. cū eidē pater sancte vrsule secretū ꝑ litteras ītimasset. continuo inspirante deo cū q̄ttuor filiab⁹ suis babilla. iuliana. victoria. ⁊ aurea ⁊ ꝑuulo suo adriano. qui amore soroꝝ suaꝝ vltro se ꝑegrinationi ingessit. relicto regno in manu vni⁹ filij sui. vsqz in britāniaz nauigauit. C⁹ ꝯsilio v̄gines de diuersꝭ regnis colligebant̄. et earū semꝑ ductr̄ existēs cū eis tādem martiriū passa est. Juxta ꝯdictū igitur v̄ginib⁹ trierib⁹ ⁊ sūptib⁹ p̄paratis cōmilitonib⁹ suis regina secreta reuelat. ⁊ in nouā militiā oēs ꝯiurāt. Naz mō belli p̄ludia incboant. mō curr̄ūt. modo discurr̄ūt. Int̄dū bellicā plerūqz fugaz simulāt. omniqz genere ludoꝝ exercitate nihil qd̄ aīo occurrebat relinquebāt intactū. Aliqñ meridie. aliqñ vix vespere redibāt. Cōfluebāt ꝓceres ⁊ primates ad tā grāde spectaculū. ⁊ oēs admiratione ⁊ gaudio replebant̄. Tandē cū vrsula oēs ad fidem v̄gines ꝯuertisset. sub vni⁹ diei spacio flante ꝓspero vento ad portū gallie qui tiella d̄r. ⁊ inde coloniaz deuenerūt. Ubi vrsule angel⁹ dñi apparuit. ⁊ p̄dixit eas illuc ītegro nūero reuersuras ⁊ corōas ibid̄ martirij ꝑcepturas. Inde igitur ad angeli admonitionē romā tendētes. ad vrbē basileā applicuerūt. ⁊ ibidem relictis nauib⁹ romā pedestres venerūt. Ad quaꝝ aduētū papa ciriac⁹ valde gauisus cū ip̄e de britānia oriūd⁹ eēt. ⁊ multas ibidē inter eas ꝯsanḡneas hr̄ēt. cū omni clero ip̄as sūmo cū bonore suscepit. In ipsa autē nocte pape diuinit⁹ reuelat̄ eū cū ipsis virginib⁹ palmā martirij ꝑcepturū. Qd̄ apud se celās multas ex ipsꝭ que adhuc baptizate nō fuerant baptizauit. Verū cuz oportunū tēp⁹ videret. ⁊ anno vno. ⁊ xj. ebdomadib⁹. p⁹ petrū eccl̄iam decim⁹ non⁹ rexisset. in ꝯuentu oīm ꝓpositū suū indicauit. et corā oībus et dignitati ⁊ officio resignauit. sed cū oēs reclamarent ⁊ maxime cardinales q̄ eū delirare putabāt. eo ꝙ relicta pōtificatus gl̄a post q̄sdā mulierculas fatuas ire vellet ille nullaten⁹ acq̄escēs. quēdā virū sctūz qui ametos dict⁹ est loco sui in pontificē ordinauit. Et q̄a sedem aplicā inuito clero reliquit nomē ei⁹ de cathalogo pōtificū idē cler⁹ abrasit. oēmqz g̃tiā quā sacer ille v̄ginū chor⁹ in curia romana habuerat a tp̄e illo amisit Duo aūt iniq̄ p̄ncipes romane militie. s. maxim⁹ et african⁹ videntes magnā v̄ginū mlt̄itudinem. ⁊ ꝙ multi multeqz ad eas cōfluerent. timuerunt ne ꝑ eas nimis cresceret religio xp̄iana. Quapꝑter iter earū diligentiꝰ explorātes nūcios miserūt ad iuliuz cognatū suū p̄ncipē gentis hunoꝝ. vt educto cōtra eas exercitu ip̄as cū xp̄iane eēnt cuz venirēt coloniā trucidarēt. Beatus igit̄ ciriac⁹ cuz illa nobili v̄ginū multitudine de vrbe egressus est. Secut⁹ est aūt ip̄m vincēti⁹ p̄sbyter cardinalis. ⁊ iacob⁹ qui de britannia patria sua in antiochiā ꝓfectus. archiep̄atus dig̃tatem. vij. ānis ibidē tenuit Qui cum papaz tūc tēporis visitasset ⁊ iam vrbē egressus de virginū aduētu audissz. ꝯcitus redijt. ⁊ itineris ac passionis se eis sociū fecit. Mauriti⁹ q̄z leuicane vrbis ep̄s auūculus babile ⁊ iuliane. necnō et follari⁹ lucensꝭ ep̄s ⁊ sulpicius rauēnensꝭ ep̄s qui tūc romā aduenerāt p̄dictis v̄ginib⁹ adheserūt. Ethere⁹ q̄z spons⁹ beate vrsule manēs in britānia ꝑ visionē angelicā a dño admonet̄ vt matrē suā hortaretur fieri xp̄ianā. Nam pat̄ ei⁹ p̄mo anno q̄ xp̄ianus factus fuerat mortu⁹ est. ⁊ fili⁹ eius ethereus eidem in regno successit. Cū autē sacre virgines cum predictis ep̄is a roma redirēt ethereus a dño admonet̄ vt ꝓtin⁹ surgens sponse sue occurrat. vt cū ea in colonia martirij palmā accipiat. Qui diuinis monitis acquiescēs matrē suā baptizari fecit. ⁊ cum ipsa ⁊ sorore sua ꝑuula florentina iā xp̄iana necnō ⁊ clemente ep̄o ipsꝭ v̄ginib⁹ obuiās se ad martiriū sociauit eisdē. Marcul⁹ q̄z ep̄s grecie. ⁊ neptis sua ꝯstātia filia dorothei reg̃

ꝯstantinopolitani. que nubēs cuidā adoles
centi filio cuiusdaꝫ regis. sꝫ añ nuptias mor
te p̄uento. v̄ginitatez suam dño vouit. ꝑ visi
onem admoniti romam venerūt. et p̄dictis
v̄ginib⁹ ad martiriū se iunxerunt. Oēs igit̄
virgines cum p̄dictis ep̄is coloniam redie-
rūt. ⁊ ip̄am iam ab hunis obsesās inuenerūt
Quas barbari videntes super eas cum cla
more nimio irruerunt. ⁊ quasi lupi seuiētes
in oues totā illam multitudinem occid̄rūt.
Cū autem ad beatā vrsulā ceteris iugulatis
venissent vidēs princeps e⁹ mirā pulcritudi
nem obstupuit. ⁊ consolans eam sup̄ necez
v̄ginū ꝓmisit ꝙ eā sibi in coniugem copula
ret. Sed cū h̄ illa penit⁹ respuisset. ille contē
ptum se videns directa sagitta eā transfixit.
⁊ sic illa martiriū ꝯsūmauit ¶ Quedā
autē virgo noīe cordula timore ꝑterrita ī na
ui nocte illa se abscōdit Sed in crastinū spō
te morti se offerēs martirij coronaꝫ suscepit.
Sed cum eius festum nō fieret. eo ꝙ cū ali-
is. passa non eēt. ip̄a post longuꝫ tempus cui
dā recluse apparuit precipiens vt sequēti die
a festo virginum eius quoqꝫ solēnitas reco
latur. Passe sūt aūt anno dñi. ccxxxviij.

Rō aūt tp̄is vt q̄busdā placet nō sustinet
ꝙ hec tali tempore sint ꝑacta. Sicilia enī tūc
non erat regnū nec constantinopolis. cum
hic fuisse dicatur cum v̄ginibus haꝝ regīas
Veri⁹ creditur ꝙ diu p⁹ ꝯstantinuꝫ impera
torē cū huni et gothi seuiebant tale sit marti
rium celebratum tp̄e. s. marciani imp̄atoris
vt in quadam cronica legitur. qui regnauit
anno dñi. cccclij. ¶ Abbas quidam ab ab
batissa colonie corpus vni⁹ v̄ginū impetra
uit ꝓmittens ꝙ ip̄m in capsa argentea ī sua
ecclesia collocaret. Sed cum per annū inte
grum super altare eam in capsa lignea tenu
isset. quadam nocte dum abbas ipsius mo
nasterij cum suo conuentu matutinas cāta
ret. virgo illa corporaliter de super altari de
scendit ⁊ ante altare reuerenter inclinans ꝑ
medium chorum videntibus monachis. et
stupentibus inde recessit. Abbas igit̄ ad ca-
psam currens ⁊ vacuam ipsam inueniens.
coloniam properauit. et abbatisse rei ordinē
intimauit. Pergentesqꝫ ad locum vnd̄ illd̄
corp⁹ sumpserant illud ibidez īuenerūt. Cuꝫ
abbas veniam petens illud vel aliud petet
certissime promittens capsam preciosaꝫ citi
us se facturum nullatenus impetrauit.

¶ Religiosus quidam cum has virgines
in deuotione multa haberet. quadaꝫ die dū
grauiter infirmaretur. vidit quādam v̄gīez
pulcerrimam sibi apparentez. ⁊ si se cognosce
ret inquirentem. Qui cum ad eius visionē
miraretur ⁊ se nequaq̄ꝫ ipsam cognoscere
fateretur. illa ait. Ego sum vna virginum er
ga q̄s tantum habes deuotionis affectum.
Et vt inde mercedez accipias si amore ⁊ ho
nore nostri vndecies millies dñicam orōnē
dixeris. in hora mortis in protectionem ⁊ so
latium nos habebis Qua disparente ille q̄ꝫ
citius potuit hec impleuit. Statimqꝫ voca
to abbate īungi se fecit. Qui cum inungeret̄
subito exclamauit. vt fugerent. ⁊ veniētibus
sacris virginibus locum darent. Quem cū
abbas. q̄d hoc eēt interrogaret. ⁊ ille ꝓmissio
nem v̄ginis sibi ꝑ ordinem enarrasꝫ. recedē
tibus cūctis ⁊ paulo p⁹ redeūtib⁹ ip̄uꝫ migr̄s
se ad dñm inuenerūt.

CLIIII

De sanctis simone et iuda apl'is

Simon interpreta
tur obediens vel ponēs tristitiam
Hic habuit duplex cognomē. Dict⁹ est eniꝫ
simon zelotes ⁊ simō chanane⁹ a chana vico
galilee vbi dñs aquā in vinum mutauit. Et
idez ē zelotes q̄d chanane⁹. Chana enī zelus
interp̄tatur. Habuit igit̄ obedientiaꝫ p̄cep
torū ꝑ executōnē. tristitiā afflictorū ꝑ cōpas
sionem. zelū animaꝝ ꝑ ꝯstātē feruorē Iu
das interpretatur ꝯfitens vel gloriosus. Vl'
iudas quasi iubilū dās. Ip̄e enī habuit ꝯfes
sionē fidei. gl'am regni. ⁊ iubiluꝫ interni gau
dij. h̄ multiplex habuit coguomē. Dict⁹ ē eī
iudas iacobi supple frat̄ fuit eī fra t̄ iacobi mi
noris Scd̄o dict⁹ est thade⁹. q̄d int̄pretatur
apprehendens p̄ncipē. Vl' d̄r thade⁹ a thada
⁊ de⁹. Thadea d̄r eē vestis regia Ip̄e enī fuit
vestis regia d̄i ꝑ ornamētū v̄tutū ꝑ quā app̄
hēdit p̄ncipē xp̄z. Vl' thade⁹ q̄si tā deus. id ē
magn⁹ de⁹. s. ꝑ adoptionē. Tertō dict⁹ est in

bisto. eccle. lebe⁹ qd̄ sonat quasi cor vl̄ corcu
lus. i. cordis cultor. Vel lebe⁹ q̄si lebes. Cor p
magnanimitatē. corcul⁹ p puritatez. lebes p
g̃tiarū plenitudinē. qr q̄si olla et vas v̄tutuz
et g̃tie eē pmeruit. Eoꝝ passionē ⁊ legendā
hebraice abdias ep̄s babilonie ab ip̄is apo
stol̄ ep̄s ordīat⁹ scripsit Quā trope⁹ abdie di
scipl̄s trāstulit ī grecū. african⁹ ī latinū A
Ymō chanane⁹ ⁊ iudas q̄ ⁊ thade
us fratres fuerūt iacobi minoris ⁊
filij marie cleophe q̄ alpheo nupta
fuit. Judas v̄o ad abagaꝝ regē edisse a thōa
missus fuit p⁹ ascēsionē dñi. Legit̄ enī in his.
eccle. q̄ p̄dict⁹ rex abagar⁹ dño nrō iesu xp̄o
in hūc modū ep̄lam destīauit. Abagar⁹ rex
euchanie fili⁹ Jesu saluatori bono. q̄ apparu
it in locis hierosolimoꝝ salutē. Auditū ē mi
hi de te ⁊ sanitatibus q̄s facis. q̄ sine medica
mentis aut herb̄ fiant ista p te. ⁊ q̄ v̄bo facis
cecos videre. claudos ābulare. lep̄sos mun
dari. ⁊ mortuos reuiuiscere. Quib⁹ oīb⁹ au
ditis de te statui in aīo meo vnū eē e duob⁹.
aut q̄a tu sis de⁹ ⁊ descēderis de celo vt h̄ fa
cias. aut q̄ filius dei sis qui h̄ facis Propter
ea ego scribēs rogaueri te vt digneris fatiga
ri vsqz ad me. ⁊ egritudinē meaz q̄ diu labo
raui curare. Nā ⁊ illud cōperi q̄ iudei mur
murāt aduersū te ⁊ volūt insidiari tibi. Ve
ni ergo ad me. qr est mihi parua ciuitas. sz
honesta q̄ vtrisqz sufficiet. Dñs aūt ies⁹ in h̄
v̄ba sibi rñdit. Beat⁹ es q̄ credidisti ī me cuz
ipse non videris me. Scriptū est enī de me.
qr hi q̄ me nō vidēt credēt. ⁊ hi q̄ me vidēt nō
credēt. De eo aūt q̄ scripsisti ad me vt veniā
ad te oportet me hec omnia cōplere ꝓpter q̄
missus sū. ⁊ postea recipi me ab eo a q̄ miss⁹
sū. Cū ergo assūpt⁹ fuero aliquē de discipul̄
meis mittaz ad te vt curet te. et viuificet te. h̄
in hist. eccl̄. Videns aūt abagar⁹ q̄ p̄ñtialiter
xp̄m videre nō posset. s̄m qd̄ ī quadā ātiq̄ hi
storia inuenit̄. sicut Johēs damascen⁹ in li.
iiij. testat̄. pictorē quēdā ad iesuz misit vt dñi
imaginē figuraret. vt sic ip̄m saltē p imagīez
cōspiceret quē in facie videre nō poterat. sz
cū ad eū pictor venisset. ꝓpter nimiuz fulgo
rē q̄ ab ei⁹ facie ꝓcedebat. in ei⁹ faciē clare ne
quibat videre vel intendere. nec ipsam vt si
bi iussū fuerat figurare Qd̄ cernēs dñs vesti
mētū lineū ip̄i⁹ pictoris accipiēs. ⁊ sue faciei
supīponēs. suij p̄i⁹ imaginē eidē imp̄ssit ac d̄si
derāti regi abag̃. d̄stīauit. Cuiusmōi āt ima
ginis dñs fuerit in eadē ātiq̄ histo. legit̄. sicut
idem Johānes damascen⁹ testatur. Fuit enī
vt ibidē d̄r. bñ oculat⁹. bñ supciliat⁹. longū
vultū habuit. ⁊ fuit accliu⁹ qd̄ signū maturi
tatis fuit. B Illa autē epistola dñi no
stri iesu xp̄i tante v̄tutis eē d̄r. vt in illa ciuita
te edissa null⁹ heretic⁹ vel pagan⁹ viuere va
leat. nec tyrannus aliquis eidem nocere pre
sumat. Nam si aliquādo gens aliqua arma
ta manu ꝯtra illam ciuitatē insurrexerit īfās
aliquis super portam stans epistolam illaz
legit. ⁊ ea die hostes aut territi fugiūt. aut pa
cati cū eis cōponūt. sicut fertur olī fuisse ad
impletū Sed postmodū ciuitas a saracēis
capta fuit et ꝓphanata sublato bñficio pro
pter abūdantiam pctōꝝ in oriēte vndiqz pa
tefactam Postq̄z vero dominus assum
ptus est. vt ī historia ecclesiastica legit̄. misit
thomas apostolum thadeum qui ⁊ iudas
dictus est ad abagarum regem s̄m dei pro
missionem. Qui cum ad eū venissz ⁊ se disci
pulū iesū sibi promissū dixisset. vidit abaga
rus in vultu thadei quēdam mirum ⁊ diui
nū splendorē. Quo viso stupefactus ⁊ trit⁹
dūm adorauit dicēs. Vere discipulus es ie
su filij dei q̄ mihi dixerat. Mittā aliquez ad
te de discipulis meis qui te curet. ⁊ tibi vitā
prestet. Cui thadeus. Si in dei filiū credide
ris oīa tui cordis desideria obtineb̄. Cui ab
agarus. Credo v̄e et iudeos q̄ eum crucifixe
rūt libēter trucidarē si mihi possibilitas ades
set. ⁊ nequaq̄z romanoꝝ autoritas impedi
ret. Cū igitur abagar⁹ vt in aliq̄bus libris le
git̄ lep̄sus eēt. thade⁹ ep̄lam saluatoris acce
pit. ⁊ de ea eius faciē ꝯfricauit. ⁊ statiz plenā
sanitatem recepit Judas aūt postea ī me
sopotamia ⁊ ponto predicauit. symon vero
in egypto. deinde in persidaz ambo venerūt
⁊ ibidē duos magos zaroen ⁊ arphaxat q̄s
matheus de ethiopia fugauerat inuenerūt
Tūc baradach dux regis babilonie ꝯtra in
dos ad prelium ꝓfectur⁹. nullum a dijs suis
potuit habere rñsum. Pergentes autez ad

pbanū proxime ciuitatis.ibidē habuerūt rñ
sum q̄ ppter apl'os qui venerūt dij rñdere
non possent.Tūc dux eos inquiri fecit.z iuē
tos q̄nam eēnt.vel q̄ de re venissent inq̄siuit.
Qui rñderūt.Si gen⁹ queris hebrei sum⁹.
Si cōditionez p̄uos ihesu xp̄i nos eē fatemur
Si cām salutis vestre causa huc veni⁹ Qui
bus dux rñdit.Tū felix reuersus fuero audi
az vos.Cui apl'i.Nō mag̃ p̄gruz est te co
gnoscere illū c⁹ ope vincere possis.vel certe
rebelles pacatissimos inuenire.Quib⁹ dux
Bijs nostris potētiores vos video.finē bel
li nob̄ rogo p̄dicite.Cui apl'i.Ut deos tu
os mendaces eē cognoscas.iubemus illos
ad quesita darerñsa.vt dū dixerūt que igno
rant p̄bemus eos p̄ oīa eē mētitos.Tūc fan
tastici g̃is de bellū dixerūt futurum et multū
populum bincinde p̄elio ruiturz.Tūc apl'i
ridere ceperūt.Dicit eis dux.Ne timor in
uasit.z vos ridetis.Cui apostoli Nolī time
re q̄a pax huc nobiscū intrauit.z cras bora
diei tertia legati indoz ad te venient.z tue se
potestati cū pace subijcient.Tūc pōtificel ri
sū etiā leuauerūt z duci dixerūt.Ad hoc isti
securū te reddere volūt.vt dū incautus fue
ris ab aduersarijs occuperis.Cui apl'i Nō
dixim⁹ tibi expecta vnum mensem.sed vnū
diem z cras in pace victor existes.Tunc dux
vtrosq̄z custodiri fecit.vt ex rei exitu veraces
bonorarentur.z mendaces p̄o crimine pu
nirentur.Cum ergo in crastinum qđ apl'i p̄
dixerant euenisset z dux incēderevoluissz pō
tifices p̄hibuerunt apl'i ne boc fieret.cuz ip̄i
nō viuentes occidere sed mortuos viuifica
re missi eēnt. ¶ Tunc dux valde mira
tus quia eos occidi non permitterent.z q̄a
de bonis illorum aliqua recipere nollēt eos
ad regem duxit dicens.Isti rex sunt dij latē
tes in effigie hominū.Tūq̄z sibi omnia p̄ti
b⁹ predictis mag̃ narrasset.zelo iuidie magi
cōmoti dixerūt eos malignos eē.z contra re
gnum subtiliter cogitare.Dixit eis dux.Si
audetis cū eis cōfligite.Cui magi.Si vis vi
dere q̄ nobis p̄ntibus loqui nō poterūt.ve
niāt huc viri eloquētissimi z si coram nob̄
ausi loqui fuerint.nos p̄ omnia ip̄eritos p
babis.Cum autez plurimi aduocati adduc
cti fuissent.cōtinuo coram mag̃ ita muti fac
sunt.vt nec nutibus q̄ loqui nō poterāt id
carent.Dixeruntq̄z magi ad regez Ut scias
nos deos eē.permittemus eos loqui.sz am
bulare non posse.Iterūq̄z reddem⁹ eis gres
sum.sed faciem⁹ eos apertis oculis nil vide
re.Qui cum bec oīa fecissēt.dux aduocatos
illos turpiter p̄fusos ad apl'os duxit.Quos
cum aduocati pannosos vidissent.eos ten
timo contempserunt.Quibus simon.Sepe
euenit vt intra scrinea aurea z gemmata vi
lia queq̄z habeant inclusa.z intra vilissimas
z ligneas capsas sint gemmarum monilia
p̄ciosa composita Quicunq̄z ergo alicui⁹
rei cupit eē possessor.non magnopere gesta
torum.sed ipsum quod gestatur expectat.
Dimittite igitur vos ab ydolorum cultu
ra discedere.et solum deū inuisibilē adorare
et nos signum crucis i frōtib⁹ vris faciem⁹.
z magos p̄futare poteritis.Qđ cū fecissent
z in frōtibus eorum consignati eēnt.ad regē
coram magis iterū ingressi sunt.Et cuz a mag̃
superari non possent.imo ip̄i coram omnib⁹
insultarent.irati magi multitudinē p̄pentū
aduenire fecerunt.Statimq̄z ad iussū regis
venientes apl'i pallia sua de p̄pentib⁹ ip̄leue
runt et in magos p̄iecerūt dicētes.In noie
dñi nō moriemini.sed a serpentibus lacerati
dolorz vestrorz mugitus dabitis.Cum ergo
serpentes carnes eoz comederēt.z ip̄i tanq̄z
lupi vlularent.rex et ceteri rogabāt apl'os vt
eos a p̄pētibus occidi p̄mitterent.Quibus
apostoli rñderūt.Nos missi sum⁹ reducere
de morte ad vitam.non a vita p̄cipitare i
mortem.Et facta oratione iusserūt p̄pentib⁹
vt omne venenū qđ infuderant reuocarēt.
et postmodū ad loca solitaria redirēt.Ma
lores autem cruciatus magi senserunt.cum
venena serpentes retraberent.q̄z cum ante
carnes comederent.Quibus apl'i dixerunt
Tribus diebus dolores sentietis.tertia vero
die sani eritis.vt vel sic a vestra malicia rece
datis.Cū ergo tribus dieb⁹ sine cibo z potu
ac sōno doloribus nimiū cruciati mansissent.
apl'i venientes ad eos dixerunt Non digna
tur dom⁹ habere coacta seruicia.ideoq̄z
surgite sani.z abite habētes liberā facultatē

faciendi qđ vultis. Illi aũt in malicia pdurã tes ab eis fugerũt. ⁊ pene ꝓ eos totã babilo; niã cõmouerũt. ℣ ꝑ ℟ filia cuiusdã ducis ex fornicatione ꝓcepit. ⁊ filiũ pturiẽs quẽdã sctũm dyaconũ infamauit q eã violauerit ⁊ ex ipo ꝓceperit. Cũ aũt parẽtes dyaconẽ oc cidere vellẽt. apli aduenũt. ⁊ qñ puer natus sit req̃rũt. Qui rñderũt. Hodie hora prima diei. Dixerũt qz apli. Infantẽ huc adducite ⁊ dyaconũ quẽ accusatis huc etiaz pducite qđ cũ factũ eẽt. apli infãti dixerũt. Dic ifãs in noĩe dñi si iste dyacon⁹ ℟ pũplsit. Ad ℟ in fans. Iste inq̃t dyacon⁹ castꝰ ⁊ sctus est. nec vnq̃z carnẽ suã coinq̃nauit. Cũ aũt parẽtes puelle instarẽt vt apli q̃rerẽt q̃s autoꝛb⁹ sce; leris fuisset. rñderũt apli. Nos inocentes ab soluere decet. nocẽtes pdere nõ decet.

Tũc etiã tpis ꝓtigit vt due tigrides fero; cissime q̃ in singul' caueis clause erãt fugerẽt ⁊ oẽs q̃ sibi occurrerẽt deuorarẽt. Tũc apli ad eas venerũt. ⁊ in noĩe dñi eas velut oues mãsuetas fecerũt. Volẽtib⁹ aũt aplis ab inde discedere. rogati p annũ ⁊ tres menses ibidẽ pmãserũt. In q̃ spacio plusq̃z. lx. milia hoiz exceptis puul' cũ rege ⁊ pncipib⁹ bapti zati sunt. ℣ Predicti aũt magi ad q̃n dã ciuitatẽ noĩe sannir vbi erãt. lxx. ydoloꝝ põtifices venerũt ⁊ eos ꝓ aplos ꝓcitauerũt vt cũ illuc venirẽt. aut eos sacrificare cõpel lerẽt. aut penit⁹ necarẽt. Perlustrata igitur vniuersa puincia. cũ apli ad põdictã ciuitatẽ venissẽt. ecce põdicti põtifices cũ vniuerso po pulo eos capiũt. ⁊ ad tẽplũ sol' deducũt. Be mones aũt p energumenos clamare ceperũt Quid nob ⁊ vob apli dei viui. Ecce in ignes su vestro flamis exurimur. Tunc angelus dei eis apparẽs dixit. Unum e duob⁹ eligite. Aut horꝛ repẽtinũ interitũ. aut vtũz martiri um. Cui apli. Adoꝛãda est dei misꝛcoꝛdia vt et istos ꝓuertat. ⁊ nos ad palmã martirij pduc cat. Facto aũt silẽtio apli dixerũt. Ut sciatis q ℟ ydola demonib⁹ plena sũt. ecce eis impe ram⁹ vt exeãt. ⁊ singli simlacra sua ꝓfringãt Statiqz duo ethiopes nigri ⁊ nudi cunctis stupẽtib⁹ de simulacris exierũt. ⁊ ꝓfractis il lis cuz diris vocib⁹ abscesserũt. Qđ vidẽtes põtifices in aplos irruerũt. ⁊ eos ptin⁹ truci darũt. In ipa aũt hoꝛa cũ nimia eẽt celi sere nitas tãta fulgura exiterũt. vt tẽplũ ipm tri farie scindꝛeꝛ. ⁊ illi duo magi in carbões ictu fulguris vterent. Rex aũt coꝛpoꝛa aploꝝ ad vbem suam trãstulit. ⁊ in honoꝛẽ eoꝝ eccleſiam mire magnitudinis fabꝛicauit.

Be beato autẽ simone in plurib⁹ locis inuenitur q crucis patibulo sit affixus. Qđ etiam ysidoꝛus in libꝛo de obitu apostoloꝝ ⁊ eusebius in bistoꝛia eccleſiastica. ⁊ beda su peractus. ⁊ magister Johannes beleth in sũ; ma sua testantur. Cum enim vt aiunt egy pto pdicasset. bieroſolimam rediit. ⁊ p⁹ mor tem iacobi minoꝛis in epum bieroſolimita num ab apostolis vnanimiteꝛ est electus. et ante mortẽ suã. xxx. mortuos suscitasse narꝛa tur. Ut cantatur de eo. Ter denos mortuos fluctibus mersos bũane vite reddidit. Cũ aũ eccliam bieroſolimitanã p annos mltos re xisset. ⁊ cxx. annũ ageret tẽpe traiani impato ris cũ attic⁹ ꝓsularis bieroſolimis baberet. ab eo capitur. ⁊ iniurijs multis afficitur. Ad vltimũ in crucẽ ipz affigi iussit omnib⁹ qui aderant ⁊ ipo iudice mirantibus. vt. cxx. an norum senex crucis supplicũ ptulisset. Non nulli vero dicunt sicut est rei veritas q nõ fu it iste symon qui crucis martyriũ ptulit ⁊ q epus bieroſolimitan⁹ fuit. sz fuit alius symõ filius cleophe fratris ioſeph. qđ etiam euse; bius cesarienſ episcop⁹ in sua cronica testat Idem dicũt ysidoꝛ⁹ ⁊ beda in suis cronicis. Mã ysidoꝛ⁹ ⁊ eusebius quod prius dixerũt. postmodum in cronicis suis coꝛꝛexerũt. qđ patet per bedã qui se ℟ sensisse redarguit i re tractationib⁹ suis. Usuard⁹ q̃z in suo marti logio idem testatur.

CLV A

Be sancto Quintino

Vintinus genere nobil' ⁊ ciuis roman⁹. ad vbem ãbianũ veniẽs ⁊ mlta miracla fa ciẽs. iussu maximiani a pfecto vrb capit. ⁊ vsq ad dfectũ cedẽtiũ vberat⁹ carceri mãcipat. sz soluẽte eũ ãgelo i mediã vrbez iuit. ⁊ ibi ꝑ dicauit. vñ iterꝫ capt⁹ ⁊ i eculeo vsq ad rup tionez venaꝝ distẽtus neruis quoq; crudis

durissime cesus. oleum picē ⁊ adipem feruē
tissimū tolerauit. Et cū p̄sidē derideret irat⁹
calcē acetū ⁊ sinapiū in os ei⁹ piecit. Sz cuz
adhuc ī mobil' ꝑmaneret et apd̄ v̄omanduz
adduct⁹ fuissz. duos clauos a capite vsqz ad
crura. ⁊ decē int̄ vngulas ⁊ carnē preses infi
gēs tandē eū decollari fecit. C⁹ corp⁹ in flu
mē ꝓiectū cū ꝑ ānos. lv. latuisset a q̄dā mrō
na nobili romana talit̄ repertum est. Nam
cum assidue orationi vacaret. nocte ab āge
lo monita ad castrū v̄omandū ꝓperare iu
bet̄. vt in tali loco corpus incorruptū scti q̄n
tini req̄reret ⁊ honorifice sepeliret. Cum igit̄
ad p̄dictū locum cum multo comitatu veis
set. ⁊ orationem ibidem fūderet. corpus san
cti q̄ntini incorruptū ⁊ redolens super fluui
um ꝓtin⁹ enatauit. Qd̄ sepeliens ꝑ sepultu
re bn̄ficio lumen oculorū recepit. ⁊ ibidē edi
ficata eccl'ia ad ꝓp̄a remeauit.

CLVI A

De sancto Eustachio

Eustachius ante
placid⁹ vocabat̄. Hic erat magist̄
militū traiani imꝑatoris. Erat āt
operibus misericordie valde assiduus. sz ta
men ydolorum cultui deditus. Habebat āt
coniugem eiusdē ritus ⁊ miscd̄ie existentez.
Duosqz filios procreauit. quos iuxta suam
magnificētiā mag̃fice educari fecit. Et quia
operibus misericordie sedul⁹ insistebat. ad
viam veritatis meruit illustrari. Quadam
enim die cū venationi insisteret. gregem cer
uorum repperit. int̄ q̄s vnū ceteris speciosio
rem ⁊ maiorē ꝯspexit. qui ab alioꝝ societate
discedens in siluā vastiorē ꝓsilijt. Ueꝝ alijs
militib⁹ circa ceruos reliq̄s occupatis. placi
dus hūc toto nisu inseq̄t̄. ⁊ ip̄m cape niteba
tur. Quē cū totis virib⁹ insequeret̄. ceru⁹ tā
dem sup̄ q̄ndā rupis altitudinem ꝯscendit.
⁊ placidus appropiās qualiter capi possz a
nimo sedul⁹ reuoluebat. Qui cū ceruū dili
gēter consideraret. vidit inter cornua ei⁹ for
mā sctē crucis supra solis claritatē fulgentē.
et imaginem iesu xp̄i. qui per os cerui sicut
olim ꝑ asinā balaā sic ei locut⁹ est dicens. O
placide quid me insequeris. Ego tui gratia
in hoc aīali tibi apparui. Ego suz xp̄s quē tu
ignorās colis. Elemosine tue corā me ascen
derūt. ⁊ ob hoc veni vt per hunc quem vena
baris ceruum. ego quoqz te ip̄e venarer. A
lij tn̄ dicunt ꝙ ipsa imago xp̄i que inter cor
nua cerui apparuit hec v̄ba ꝓtulit. Hec audi
ens placidus nimio timore correptus de eq̄
in terram ꝓcidit. ⁊ p⁹ vnā horā ad se rediens
de terra surrexit. ⁊ ait. Reuela mihi quid lo
queris. ⁊ sic credā in te. Et ait xp̄s. Ego placi
de sum xp̄s qui celuz ⁊ terram creaui. qui lu
cem oriri feci. ⁊ a tenebris diuisi. qui tēpora ⁊
dies ⁊ annos constitui. qui hominem de li
mo terre formaui. qui ꝓpter salutem huma
ni generis in terris in carne apparui. q̄ cruci
fixus ⁊ sepultus tertia die resurrexi. Hec au
diens placidus. iterū in terram decidēs ait.
Credo dn̄e qr tu es qui oīa fecisti. ⁊ qui errā
tes ꝯuertis. Et dixit ad eū dn̄s. Si credis va
de ad ep̄z ciuitatis. ⁊ te baptizari facias. Cui
placidus. Uis dn̄e vt hec eadem vxori mee
⁊ filijs meis nūciem vt et ipsi pariter in te cre
dant. Cui domin⁹ Renūcia illis vt et ip̄i pa
riter tecum mundent̄. Tu quoqz die crastīa
huc venias vt tibi rursus appareā. ⁊ que fu
tura sint plenius tibi pandam. Cū ergo do
mū venisset. ⁊ hec vxori in lecto renunciasset
exclamauit vxor eius dicēs. Bn̄e mi. ⁊ ego
eū trāsacta nocte vidi dicentem mihi. Cras
tu et vir tu⁹ ⁊ filij tui ad me venietis. Et nūc
cognoui quoniā ip̄e est iesus xp̄s. Perrexe
rūt igit̄ ad ep̄m rome media nocte qui eos
cū magno gaudio baptizauit. ⁊ placiduz eu
stachiū vocauit. eius vxorē theospitem. ⁊ fili
os ei⁹ agapitū et theospitū. Mane facto eu
stachius sicut p̄us ad venationem ꝓcessit. ⁊
ꝓpe locū veniens milites suos quasi sub ob
tentu inuestigande venatōnis dispsit. Stās
qz in loco formam prime visionis aspexit. ca
densqz in faciem suā dixit. Supplico tibi do
mine vt manifestes que ꝓmiseras ꝑuo tuo.
Cui domin⁹. Beatus es eustachi q̄ accepi
sti lauacrum gratie mee. quia modo diabo
lum supasti. modo eum qui te deceperat cō
culcasti. mō apparebit fides tua. Dyabolus
enī eo ꝙ ip̄m dereliqueris ꝯtra te seue arma
tur. Oportet igitur te mlt̄a sustinere vt acci

189

pias coronā victorie. optet te mlta pati. vt d̄
alta seculi vanitate humilieris ⁊ rursus in
spūalibus diuitijs exalteris. Tu ergo ne de
ficias. nec ad glam pstinā respicias. qr p tem
ptatōnes optet te alter iob demōstrari. Sz
cū humiliat⁹ fueris veniā ad te. ⁊ in glaz pri
stinā restituā te. Dic ergo si mō tēptatōnes
vis accipere. aut in fine vite. Dicit ei eusta
chius. Dñe si ita oportet. mō nob accidre tē
ptatiōes iube. sz vtutem patiētie tribue. Cui
dñs. Cōstās esto. qr grā mea custodiet aīas
vrās. Sicqz dñs in celū ascēdit. ⁊ eustachi⁹
domū rediēs h̄ vxori sue nūciauit B
Post paucos igit dies mors pestifera cun
ctos suos ⁊ ancillas ipius inuasit ⁊ vniuer
sos occidit. Deinde post aliqd tēp⁹ oēs eq̄
⁊ oīa ei⁹ pecora subito interierūt. Quidā au
tē scelesti ei⁹ depdationē videntes. ⁊ p noctē
in domū ei⁹ irruētes. cūcta que reperūt asp
tarūt. ⁊ domū totā auro ⁊ argēto ⁊ reb⁹ alijs
spoliarūt. Et ipe cū vxore sua ⁊ filijs gratias
agens nocte nudus aufugit. Qui ruborem
verētes egyptū pgebāt. Totaqz ei⁹ possessio
p rapinā malor ad nihiluz est redacta. Rex
aūt totusqz senat⁹ p magistro militū tā stre
nuo multū dolebāt. eo q de eo nullū iudici
um reperire poterāt. Cū aūt iter agerēt. app
pinquerūt mari. ⁊ inueniētes nauez sup eaz
nauigare ceperūt. Uidēs aūt dñs nauis vx
orem eustachij q pulcra eēt nimis. ipaz plu
rimū hrē desiderauit. Cū vero trāsfretassent
naulū ab eo exigebat. Nō habētib⁹ vero ill
vñ soluerent. iussit p naulo detineri vxorem
volens illam secum habere. Qd vt eustachi
us audiuit. nullaten⁹ assentire voluit. Diu
vero eo cōtradicente. innuit dñs nautis su
is vt eum in mare precipitarent. vt sic vxorē
suam habere posset. Quod cum eustachi⁹
comperisset. vxorem eis tristis reliquit. ⁊ du
os infantes accipiens ingemiscens ibat ac
dicebat. Ue mihi et vob. quia mater vrā ali
enigena marito tradita est. Perueniensqz
ad quēdam fluuium. propter aquar abun
dantiam non est ausus cū duobus filijs flu
uiū ptransire. Sed vno circa ripā fluminis
relicto. alterū transportabat. Qui cuz fluui
um trāsuadasset. illū infantē quez baiulaue
rat sup terrā posuit ⁊ ad accipiēdū aliū festi
nauit. Cū autē circa mediū flumīs puenis
set. ecce lup⁹ ꝯcit⁹ venit et infātē quē deposu
erat rapiēs in siluā aufugit. Qui de eo respe
rans ad alium festinauit. Sed cum abiret
leo venit ⁊ alium filiū rapiēs abijt. Uñ eū ꝯ
seq̄ nō valēs. cū eēt in medio fluminis cepit
plāgere. ⁊ capillos suos euellere. volens se i
aquā pijcere. nisi eū diuīa puidētia continu
isset. Pastores autem videntes leonez pu
erum viuū portare. eū cuz canibus insecuti
sunt. Per diuinam autem dispēsationē leo
puerum illesum abijciens recessit. Quidam
insup aratores p⁹ lupū inclamātes. aliū pu
erū de ei⁹ faucibus incolumē liberarūt. Ut
qz vo. s. pastores ⁊ aratores de vno vico fue
runt. ⁊ penes se pueros nutrierunt. Hoc vo
eustachi⁹ nesciebat. sed merens ac plorans
ibat dicens Heu mihi quia āte vt arbor pol
lebam. sed modo penitus sum nudat⁹ Heu
me quia multitudine militum circūdari so
lebam. sed nunc solus remanens. nec filios
concessus sum habere. Memini dñe te mi
hi dixisse. quia oportet te temptari sicut iob.
Sed ecce plus aliquid ī me fieri video. Ille
eni[illegible] ⁊ si possessionib⁹ nudat⁹ fuerit. tamen
st[illegible]c⁹ habuit super quo sedere potuit Mi
hi autem nil hor remansit. Ille amicos sibi
cōpatiētes habuit. ego īmites feras habui q̄
meos filios rapuerūt. Illi vxor est relicta a
me vero ablata. Da requiem dñe tribulatō
nibus meis. ⁊ pone custodiam ori meo. ne d
clinet cor meuz in vba malicie et eijciar a fa
cie tua. Et hec dicēs cum lacrimis ad quen
dam vicum abijt. ⁊ data sibi mercede agros
illor hominum p annos. xv. custodiuit. Filij
autem eius in altero vico educati sūt. nec se
eē fratres sciebant. Domin⁹ autem vxorem
eustachij conseruauit. nec illam ille alienige
na cognouit. sed potius eā intactā dimittēs
vitā finiuit C Impator aūt et ppl'us ro
manus plurimū ab hostib⁹ molestabantur
Et recordatus placidi q̄z strenue ꝯtra ipos
hostes sepius dimicasset. de eius subita mu
tatione plurimū tristabatur. Direxitqz mlt
tos milites per diuersas mundi partes pro
mittēs oib⁹ q̄ eū inuenissēt mltas diuitias et

honores. Duo aũt ex militib⁹ q̃ aliqñ placi
do ministrauerãt ad ipm vicum in q̃ dege
bat venerũt. Quos placid⁹ de agro venire
ꝑsiderãs. eos ex incessu primus recognouit.
Et veniens in memoriã dignitatis sue. ꝓbari
cepit ac dicere. Bñe sicut ipsos q̃ aliqñ mecũ
fuerũt ꝑ terspẽ vidi sic da vt aliqñ ꝓiugẽ me
az videre possiz. Mã ó filijs scio q̃ a feris co
mesti sũt. Venit ãt ad eũ vox dicẽs. Cõfide
eustachi q̃ scito honorẽ tuũ recupabis et fi
lios z vroꝛẽ recipies. ¶ Cũ igit̃ militib⁹ ob
uiasset. ipi eũ mĩme cognouerũt. Cũq; eu
salutassent. q̃sierũt si aliquẽ pegrinũ nomie
placidũ cũ vroꝛe z duob⁹ filijs cognoscerz Il
le ãt se nescire pfessus est. Ad pces tñ ei⁹ i bo
spitio suo diuerterũt. z eustachi⁹ eis seruiebat
Et recolẽs ꝓstinũ statũ suũ. lacrias cõtinere
nõ poterat. Egressus autẽ foras suã faciẽ la
uit et iteꝛ rediẽs eis seruiebat. Illi vó ꝑsideran
tes ad inuicez dicebãt. Quã silis est bõ ẞ illi
quẽ querim⁹. Et rñdens alter dixit. Valde
quidem simil est. Consideremus igit̃ et si hz
signũ cicatricis in capite qđ sibi in bello acci
dit. z si ẞ hz ipse ẽ. Et respiciẽtes. z signũ vidẽ
tes ipm eẽ quẽ ãrebãt ptin⁹ cognouerũt Et
insiliẽtes z osculãtes eũ. de vroꝛe et filijs eius
scisitati sũt. Qui dixit eis q̃ filij mortui eẽnt
z vroꝛ detenta. Vicini aũt oẽs q̃si ad specta
culũ ꝯcurrebãt. dñ milites vtutẽ ei⁹ z ꝑmaz
gloriã ꝓdicabãt. Tũc milites ꝓceptuz ipato
ris ei exponũt. z optis indumẽtis ipm indu
unt. ¶ d⁹ vó iter. xv. diez ad impatoꝛẽ deuene
rũt. Qui ei⁹ aduẽtũ audiẽs ptin⁹ eiõ occur
rit z ipz vidẽs i oscla ei⁹ ruit. Mirabat q̃z oĩ
bus cuncta que sibi per ordinẽ acciderant.
Statimq; ad magisteriũ militie trabitur
z idem qđ ꝑus officiũ exercere compellitur
Qui nũeratis militib⁹. z paucos ꝑtot hostes
eẽ cognoscẽs. iussit tirones colligere poẽs ci
uitates z vicos. Contigit autem illã ter
ram in qua filij eius educati sunt ꝺscribi vt
darent duos tirones. Uniuersi autem ei⁹ lo
ci incole illos duos iuuenes tanq̃m ceteris
aptioꝛes magistro militum consignarunt.
Uidens vero iuuenes elegantes z morum
honestate compositos. cum sibi plurimum
placuissent inter primos conuiuas suos oꝛ
dinauit eos dẽ. Et sic ꝓfectus ad bellum. ꝺbie
ctis hostib⁹ exercitũ suũ trib⁹ diebꝰ in q̃dam
loco vbi vxoꝛ sua paup hospita manebat re
q̃escere fecit. Illi vó adolescẽtes in taberna
culo matris sue nutu dei hospitati sũt. nesci
entes tñ q̃ mat̃ sua eẽt. Et sedentes circa me
ridiẽ z mutuo ꝓfabulãtes. exponebant sibi i
uicẽ de infantia sua. Mater vó eoꝝ ꝓtra
sedẽs que ipi referebãt attentius audiebat.
Dicebat enim maioꝛ minoꝛi. Ego duz ifãs
eẽm nihil aliud recolo nisi q̃ pater meus ma
gister militum erat. z mat̃ mea speciosa val
de. Duosq; filios habuerunt. s. me z aliũ mi
noꝛem me. qui z ipse speciosꝰ valde erat. Ac
cipientesq; nos egressi sunt de domo nocte.
Ingressiq; sunt nauem nescio quo euntes.
Cum autem de naui egrederemur. mat̃ no
stra nescio qũo in naui relicta est. ¶ Mat̃ vero
noster portãs nos duos flẽs pgebat. ¶ Deue
niensq; ad quẽdã fluuiũ. transiuit cũ fratre
meo iunioꝛe. z me super ripam fluminis de
reliquit. Cum autez reuerteret vt me accipe
ret lupꝰ venit z illũ infãtem rapuit. z anteq;
ad me appropinquaret. leo ó silua exiens me
rapuit z in siluã deduxit. ¶ Pastoꝛes vó eru
erunt me de oꝛe leonis. z nutritus sum i illa
possessione q̃ z ipe scis et nõ potui scire qđ
factuz sit de patre meo neq; de infante. ¶ Au
diens minoꝛ cepit flere z dicere. ¶ Per deum
vt audio frat̃ tuus sũ ego. q̃niam etaz q̃ me
educauerant hoc dicebant quoniã de lupo
eruimus te. Et in amplexus ruentes oscula
bantur seinuicem z fleuerunt. ¶ Au
diens hec mater eoꝝ z considerans q̃ euẽtũ
suũ ita seriatim dixissent. diu apud se tracta
uit si illi filij sui eẽnt. Altera autez die ad ma
gistrũ militũ adijt. z interpellauit eũ dicens
Bẽpcoꝛte dñe vt me ad patriã meã ꝓduci
iubeas. Ego enĩ de terra romanoꝝ suz. z pe
grina hic sũ. Et hec dicens vidit in eo sigma
rit sui. Et eũ cognoscens cũ se iam cõtinere
nõ posset procidit ad pedes suos z ait. ¶ Pre
coꝛte dñe vt exponas mihi pristinam vitaz
tuam. ¶ Puto enĩ q̃ tu sis placidus magisteꝛ
militũ qui alio noĩe diceris eustachius. quẽ
placidũ saluatoꝛ conuertit. qui talem z ta
lez temptationem sustinuit. et cui vxoꝛ que

ego sum in mari ablata fuit. que tñ ab omni corruptōne seruata sū. q̄ ⁊ duos filios. s. agapitū ⁊ theospitū habuit. Hec audiēs eustachi⁹. ⁊ ip̄am diligent̄ ꝯsidrās vxorē suā recognouit. ⁊ lacrīat⁹ p̄ gaudio ip̄am osculatus est. glorificās deū q̄ ꝯsolat̄ afflictos. Tūc dicit ei vxor sua. Bñe vbi sūt filij nostri. Et ait A feris capti sunt. Et exposuit ei q̄mō perdidit illos. Et illa. Grās agam⁹ d̄o. Puto enī q̄ quēadmodū deus donauit nob̄ vt inueniremꝰ nos inuicē. donabit etiā recognoscere filios nr̄os Et ille. Dixi tibi q̄ a feris capti sūt Et illa. Hesterna die sedēs ī orto audiui duos iuuenes sic ⁊ sic suā infātiā exponētes. et credo q̄ filij nr̄i sint. Introga igit̄ ab eis ⁊ dicēt tibi. Et ꝯuocās eos eustachi⁹ ⁊ audiens ab eis infātiā suā recognouit q̄ filij sui eēnt Et āplectētes eos ip̄e ⁊ mater sup̄ eoꝝ colla plurimū fleuerūt. ⁊ crebrius eos osculabantur Omnis igitur exercitus plurimum gaudebat et de inuentione eorum ⁊ de victoria barbarorum. Cum igitur rediret cōtigit iaꝫ traianū obijsse ⁊ successisse ei peiorē in sceleribus adrianū. Qui p̄ victoria obtenta ⁊ inuētiōe vxoris et filioꝝ magnifice eos suscepit. ⁊ magnū ꝯuiuiū p̄parauit. Altera autē die ad tēplū ydolorū p̄cessit vt ibi sacrificaret p̄ victoria barbaroꝝ. Uidens vero imp̄ator q̄ eustachi⁹ nec p̄ victoria nec p̄ inuentōne suoꝝ sacrificare vellet. hortabat̄ vt sacrificiū immolaret. Cui eustachi⁹. Ego xp̄m deū colo ⁊ illi soli sacrifico. Tūc imp̄ator ira repletus ip̄m cū vxore ⁊ filijs in arena statuit ⁊ leonē ferocē ad eos dimitti fecit. Accurrēs vero leo ⁊ demisso capite quasi eos adorās ab eis humiliter recessit Tūc imp̄ator bouem eneū incēdi fecit. ⁊ eos ibidē viuos īmitti mādauit. Orantes igit̄ scti ⁊ se dño cōmēdātes bouē intrauerūt ⁊ ibidē dño spūm reddiderūt. Tertia autem die de boue coram imp̄atore extracti. ita penitus intacti inuenti sunt q̄ nec capillos nec quicq̄d eorum vapores incendij aliquatenus contigerunt. Christiani vero eorum corpora tulerunt ⁊ in loco celeberrimo recondentes ibidez oratoriuz cōstruxerunt. Passi sunt autem sub adriano qui cepit circa annum domini. cxx. Kalend̄. nouembris. vel s̄m quosdam. xij. Kalendas. octobris.

CLVII

De omnibus sanctis

Omniū sctōrū festiuitas q̄ttuor de caus̄ instituta fuisse videtur. Primo p̄pter cuiusdā tēpli dedicatōnē. Secūdo p̄pter omissoꝝ suppletōnē. Tertō p̄pter negligētiaꝝ expiatōnez. Quarto p̄pter faciliorē oratōnū nostraꝝ impetratōnē Primo igitur instituta est p̄pter c⁹dam templi dedicatōem. Romani enī cum vniuerso orbi dñarentur. q̄ddam templum maximum cōstruxerunt in cuius medio suum ydolū collocātes. omniū p̄uinciaruz simulacra p̄ circūitum statuerūt respicientia rectis vultibus ydolū romanoꝝ Si q̄n aūt aliq̄ p̄uīcia rebellaret. ꝯtinuo vt aiūt arte diabolica illius p̄uīcie simulacrū ydolo romanoꝝ posteriora voluebat tanq̄z innuens q̄ ab eius dominio recessisset. Cōciti igitur romani ad illā p̄uinciā copiosum exercituz destinabāt ⁊ ip̄am dñio suo subiugabāt. Ueꝝ nō suffecit romanis q̄ omniū p̄uinciaꝝ simulacra in vrbe sua haberēt. q̄n potius fere singulis dijs singula templa ꝯstruxerunt tanq̄z q̄ eos cunctarū p̄uinciarū victores ⁊ dños effecissent. Sed quia oīa ydola tēplū ibidē habere nō poterāt. ad maiorē sue vesanie ostētatiōem vnum templū ceteris mirabilius ⁊ sublimi⁹ in honorez deoꝝ omniū erexerunt ⁊ pātheō q̄d sonat toti dij vocauerūt. a pan q̄d est totum et theos deus. Pōtifices eniz ydoloꝝ ad maiorē p̄pl̄i deceptōnem finxerūt q̄ sibi a cibele. quā omniū deoꝝ matrē vocabant. fuerit imperatum vt si de omnib⁹ gentibus vellēt victoriā obtinere. filijs suis templū magnificum fabricarent. Fundamētuz autem ipsius templi spericuz iacit̄. vt ex ip̄a forma deorum eternitas demōstretur. Sz quia latitudo testudinis insustentabilis videbatur cū supra terrā in edificō aliquantulū p̄cessissent. totū intus terra replebāt. simil̄ vt dicit̄ cū terra denarios iaciētes. ⁊ sic fecerī q̄usq̄z predictū tēplū est mirabiliter ꝯsūmatū. Tūc data licentia vt q̄cunq̄z terraz asp̄tare vellet. tota quā in ipsa terra īuenissz pecu

nia sua eēt. festine turba pperat ꝛ ipm tēplū cito euacuat. Beniqꝫ romani pinnā eneaꝫ ꝛ deauratā fabricāt. ꝛ in sūmitate collocant. Aiunt q̄ꝫ q̄n hac oēs puincie mirabiliter sculpte erant. ita vt quicunqꝫ romā venisset vbus quo eēt sua puicia scire posset. Hec āt pcedente tempore inde cecidit. vnō ꝛ in pdicto tēplo in sūmitate apertura remānsit. Tē pore igitur foce imperatoris cū iam duduꝫ roma fidem dñi recepisset. bonifaciꝰ papa quartꝰ a magno gregorio circa annos dñi. dcv. predictū tēplū a foca cesare impetrauit ꝛ omniū ydolorū eliminata spurcicia ipsuꝫ templū. iiij. ydus maij. in honore beate marie ꝛ oīm martirū consecrauit. ac locum sancte marie ad martires appellauit. que nūc sācta maria rotunda a ploco appellatur ¶ Mōdū enim cōfessor solēnia ab ecclia agebant. Sꝫ qꝛ ad hoc festū mltitudo maxima ꝓfluebat ꝛ ppter defectū victualiū celebrationi vacare nō poterāt ideo quidā papa gregoriꝰ hꝫ festū in kl̄. nouēbris q̄n maior victualiū copia videtur eē messibꝰ ꝛ vindemijs celebratis fieri instituit. ac p vniuersū mundū būc diem i bonore oīm sctōꝝ celebrari solēnit̄ ordiauit Et sic tēplum q̄d fabricatum fuerat omnibꝰ ydolis. nūc dedicatū est omnibꝰ sāctis ꝛ vbi multitudo colebatur ydoloꝝ. ibi deuote laudatur mltitudo sctōꝝ. ℟ ¶ Secūdo isti tuta est ppter omissoꝝ supletionem. ¶ Nos enim multos sctōs omisimꝰ de quibꝰ nullā festiuitatem siue etiā memoriā fecimꝰ. ¶ Nō eni possumꝰ omniū sctōrum festa agere. tū ppter sctōꝝ multiplicitatē q̄ multi et quasi infiniti sunt. tum ppter nostraꝫ infirmitateꝫ qꝛ infirmi et debiles sumꝰ. nec ad hꝫ sufficere possemꝰ. tum ppter tēporis breuitatem. q̄a etiam tēpꝰ non sufficeret. ¶ Nā sicut ait hieronimꝰ in quadā epla que suo kalēdario pponitur. ¶ Nullus dies est excepto die kalēdaruꝫ ianuarij. qui nō intra. v. miliū martiꝝ numerū reperiri possit ascriptꝰ. Ideoqꝫ eccla rationabilit̄ ordinauit. vt q̄a omnium sctōꝝ singulariter festa facere non possumꝰ. saltē oēs generaliter ꝛ insimul honoremꝰ ¶ Quare autē institutū sit vt festiuitates sctōꝝ in eis agamꝰ. magister guillermꝰ altisiodorensis in sūma de officio ponit sex ratōnes ¶ Prima est ppter honorē diuine maiestatis. Cū enim sanctis bonorē impēdimꝰ. deū in sctis bonoramꝰ et ipꝫ in eis mirabilē predicamꝰ. qꝛ q̄ sanctis bonorē tribuit. illū specialit̄ bonorat q̄ eos sctificauit ¶ Secūda est ppter auxilium nostre infirmitatis. q̄a cuiꝫ p nos salutem habere nō possumꝰ. ideo sctōꝝ intercessionibus indigemꝰ a q̄bꝰ vt adiuuari mereamur merito ipos honorare debemꝰ Legitur enim. iij. Regū. j. q̄ bersabee q̄d interp tatur puteꝰ satietatis. i. ecclia trū pbās. filio suo. i. ecclie militanti regnū suis precibꝰ obtinuit ¶ Tertia est ppter augmētū nostre securitatis. vt. s. p sctōꝝ gl̄am que nob in eorū festiuitate pponit̄. nostra spes ꝛ securitas augmentet. Si eni boies mortales nob similes potuerunt ita p sua merita sublimari. ꝓstat q̄ nos similiter potim. cū manꝰ dñi abbreuiata non sit ¶ Quarta est ppter exemplū nostre imitationis. Cum enim eorum festiuitas recensetur. ad eorum imitationem p uocamur. vt. s. eorum exemplo terrena contemnamus ꝛ celestia desiderem ¶ Quinta est ppter debitum mutue vicissitudinis. Sancti eni de nobis in celo festum faciunt. gaudium enim est angelis dei ꝛ animabus sanctis super vno peccatore pniam agente Vt igitur eis vicissitudinē rependamus. iustum est vt q̄a ipsi de nobis festū agunt i celis. ꝛ nos de ipsis festum agamꝰ in terris

Sexta est ppter pcuratōnē nostri bonoris. Cū enim sctōs bonoramꝰ tūc nostrā rē agimus ꝛ nostrū bonorē pcuramꝰ. qꝛ eorū festiuitas est nostra dignitas. ¶ Nā cū bonoramꝰ fratres nostros. bonoramꝰ nosipsos. caritas nāqꝫ facit omnia eē cōmunia. oīa q̄dē nostra sunt celestia terrestria ꝛ eterna ¶ Preter aūt has rōnes ponit alias rōnes iobānes damascenꝰ li. iiij. c. vij. q̄re. s. scti ꝛ pariter eoꝝ corpa siue eoꝝ reliq̄e debeāt honorari. Quarū quedā sumūt̄ q̄ntū ad eoꝝ dignitatem. quedā q̄ntū ad corporiꝫ pciositatē Dignitas autē eoꝝ vt ibidē dicit q̄druplex ē Quoniaꝫ ipi sunt amici dei. filij dei. heredes dei. ꝛ duces nostri. Et ponit istas autoritates De pmo. ioh. xv. Jā non dicā vos puos sed

194

168

amicos ⁊c. Be scdo Jo.j. Bedit eis ptātez fi/
lios dei fieri. Be tertio .ro.viij. Si aūt filij et
heredes ⁊c. Be q̄rto sic dicit. Quātū labora
res vt ducē inuenirel q̄ mortali te regi addu
ceret. ⁊ p te ad ipm p̄monē faceret. Bucel igi
tur totⁱ generis humani q̄ ad deū p nob⁹ in
terpellatiōes faciūt. nōne bonorādi sūt Uti
q3 q̄dē bonorādi sūt. tēpla erigentes deo et
eoꝝ memoriā venerātel Alie sumunt q̄n
tū ad coꝝpoꝝ ipoꝝ p̄ciositatē. Et ponit ide3
damascen⁹. iiij. et aug⁹. addit q̄ntā p̄q̄s ma/
nifestat p̄ciositas coꝝpoꝝ siue reliq̄aꝝ sctō
rū. Ipsa enī sctōꝝ coꝝpa fuerūt pmptuariu3
dei. tēplū xp̄i alabastrū spūalis vnguenti. fō
tes diuini. ⁊ organū spūssctī. Primo enī
fuerūt pmptuariū dei Uñ dicit. Hi enī pm
ptuaria dei. pura cena cla facti sūt. Scdo tē
plū xp̄i. vñ seq̄t Quoniā per intellectū in coꝝ
poꝛib⁹ eoꝝ habitauit de⁹. vt ait ap̄l's. Nescī/
tis q̄niā coꝝpa vestra tēplū inhabitātis i vo
bis spūssancti sūt. de⁹ aūt spūs est. Qualiter
igit nō bonorāda aīata dei tēpla et aīata ta
bnacula ⁊c. Be h etiā chrys. Hō in edifica/
tione parietū delectat. de⁹ aūt in p̄uersatiōe
sctōꝝ vñ psal. Bñe dilexi de do.t. Quē deco
rem. Nō quē diuersitas marmoꝝ splendēti
z facit. sed quē p̄stat varietas viuētiū g̃ti
arū Ille decoꝝ carnē delectat. iste viuificat a/
nimā. Ille p tempe deicit ⁊ decipit ocl'os. iste
aūt in ppetuū edificat intellectū. Tertio ala
bastrū spūalis vnguēti. vñ ait Unguētū bo
ni odoꝛis ex se manās sctōꝝ reliq̄e tribuētes
Et nullus h discredat. Si ei ex rupe ⁊ firma
petra aq̄ in beremo emanauit. ⁊ ex maxilla
asini samsoni sitienti aq̄ venerat. multo po/
tius ex martyꝝ reliquijs vnguentū bñ olēs
emanare increbile neq̄q̄z est sitiētib⁹ diui/
nā vtutē. ⁊ ipoꝝ sctōꝝ honorē. Quarto fōtes
diuini. Uñ ait. Isti viuētes in veritate cuz li
bera p̄ntia deo assistūt. Fōtes nob⁹ salutares
dñator xp̄s sctōꝝ suoꝝ prebuit reliq̄as mul/
tiformia beneficia irrigātes Quito organū
spūssctī. Hāc rōnē assignat aug̃. in li. de ci. dī.
dicēs. Nō sūt cōtēnenda sz p̄timū reuerēda
sctōꝝ coꝝpoꝛa. quibus dum adhuc viue
rent spūssanct⁹ quasi quibusdam organis
ad omne opus bonū vsus est. Unde. ap̄l's
an experimentum queritis eius qui in me
loquitur xp̄s. Et de stephano dicitur q̄ non
poterant resistere sapientie ⁊ spiritui qui lo
quebatur ⁊c. Item amb. in exameron. Hoc
est p̄ciosissimū q̄ homo diuīe vocis fit oꝛ
ganum. et coꝝporalibus labijs exp̄mit cele
ste oꝛaculū. Tertio instituta est p/
pter negligentiarū expiationez. Licet ei pau
coꝝ sctōꝝ festa agam⁹. adhuc tñ illa pauca
negligenī sepe agim⁹. ⁊ multa ibidē pigno/
rantiā vel negligentiā obmittimus. Si igit
in alijs solēnitatibus sctōꝝ quas egim⁹ ali/
quid neglexim⁹. in hac generali festiuitate
supplere possum⁹. ⁊ de negligentia nos pur/
gare valemus. Hec ratio tangi videtur in h/
mone qui hac die p ecclesias recitatur i q̄ sic
dicit. Decretū est vt hac die sctōꝝ omniū
memoria habeat. vt q̄quid humana fragili
tas p ignorātiā vel per negligentiā seu p oc
cupationē rei secularis in solēnitatib⁹ sctōꝝ
minus bene peregisset in hac sancta obla
tione soluatur Notandū autē q̄ quadru
plex est differentia sctōꝝ noui testamēti q̄s
per anni circulu3 colim⁹ et quos hodierna
die insimul recolimus vt ea que negligent
fecimus suppleamus. s. ap̄li. martires. confes
sores. ⁊ virgines. Et hi p̄m Rabanum p̄q̄t
tuoꝝ mundi partes significantur. Per orie
tem ap̄li. per meridiem martires. p aquilōez
cōfessores. p occidentem v̄gines Prima
igit differētia ē ap̄lorꝝ. q̄ruz dignitas et excel
lentia manifestatur ex eo q̄ oēs alios sctōs i
quattuoꝝ excedūt Primo in preeminē
tia dignitatis. Ipsi enim sunt sapiētes p̄nci
pes eccl'ie militātis. potentes assessores eter
ni iudicis. dulces pastores dñici greḡ. bonī.
Tales decebat humani generis pastores ⁊
doctores cōstitui q̄ et dulces eēnt ⁊ potētes
⁊ sapientes. Dulces vt me blāde ⁊ misericor
diter susciperēt. potentes vt fortit̄ p̄tegerent
sapiētes vt ad viā ⁊ p viā ducerēt que ducit
ad ciuitatē supnā Scdo i p̄eminētia ptā
tis. Be quorum ptātis p̄eminētia sic dic̄ au
gus. Ap̄lis deus dedit ptātē sup naturā vt
eā curarēt. sup demones vt eos euerterēt. su
per elemēta vt ea mutarēt. super animas vt
ipsas a peccatis soluerent. sup morte vt ipas

contenerent. super angelos vt corpus dñi cū
plecrarēt ¶ Tertio in prerogatiua sctitatis
Vñ ppter eoꝝ maxiaz sctitatē ⁊ gtiarū pleni
tudinē. vita et ꝙuersatio xpi in eis tanqz i spe
culo relucebat ⁊ cognoscebat in eis sicut sol
in suo splēdore. sicut rosa in suo odore. sicut
ignis in suo calore. Be ꝟ dicit cbrus. sup ma
theū. Dixit xps apl'os q̄si sol radios suos.
q̄si rosa suauitatis sue odorē. q̄si ignis scīti
las suas dispsit. vt sic sol in radijs suis appet
sic rosa i odorib⁹ suis sēti. sicut ign̄s i scītill' su
is aspicit. sic i illoꝝ vtutib⁹ xpi potētia ꝓgno
scat. ꝟ cbrus. ¶ Quarto i efficacia vtilitatis. ꝺ
q̄ efficacia sic dic aug. loq̄ns ꝺ apl'is. Ex ab
iectissimis ex ipitissimis ex pauissimis nobi
litant. illumiant. mltiplicant. dulcissima elo
q̄a. pclarissima ingenia. copiosissima agmia
mirabilesq̄z peritias autoꝝ facundoꝝ atqz
doctoꝝ subiugant xpo Secunda differē
tia est martirū. Quoꝝ dignitas ⁊ excellē
tia manifestatur ex eo q̄ passi sunt multipli
citer. vtiliter et constanter ¶ Multiplicit
quoniam preter martirium sanguinis pas
si sunt triplex aliud martirium sine sanguie
Be quo triplici martirio dicit Bernardus
Triplex est martirium sine sāguine. s. parci
tas in vbtate quam habuit dauid. largitas
in paupertate quam exhibuit thobias et vi
dua. castitas i iuuētute qua vsus est ioseph
in egypto. ꝟm autez Gregoriū triplex est mar
tirium sine sanḡne. s. patientia aduersoꝝ
Vñ dicit. Sine ferro martires eē possum⁹.
si patientiā in aīo veracit' custodim⁹. Cōpas
sio afflictoꝝ. Unde dicit. Qui dolorem exhi
bet in aliena necessitate crucē portat i mente
Bilectō inimicoꝝ. vñ dicit. Ferze contumeli
as. odientē diligere. martirium est in occlta
cogitatione. Secundo vtiliter. Que vti
litas ex parte ipoꝝ martyrū est oim peccato
rū remissio. meritoꝝ cumulatio. ⁊ eterne gl'e
pceptio. Ista precio sui sanguinis sibi emerī
et ideo eoꝝ sanguis ꝺr preciosꝰ. i. ꝓcio plen⁹.
Be primo et secundo dicit aug. de ciuit. dei.
Quid est preciosius q̄z mors ppter quā deli
cta dimittuntur. ⁊ merita cumulant. Idem
sup ioh. Preciosꝰ est sanguis xpi sine precio
fecit tñ ipe suoꝝ sanguinē pciosuz ꝙ q̄b⁹ de
dit sanguinē in preciū. Nā si suoꝝ sanguiez
nō faceret ꝓciosū nō diceret ꝓciosa in cōspe
ctu dñi. ꝛc. Itē cypan⁹ martiriū ē delictoꝝ fi
nis. periculi ēmin⁹. duxq̄ salutis. patientie ma
gister. dom⁹ vite. Be tertio bern̄. Tria sūt q̄
morte sctōꝝ faciunt pciosam. quies a labo
re. gaudium ꝺ nouitate. securitas ꝺ eternitate
¶ Ex parte nostra duplex est vtilitas. q̄z da
ti sunt nobis in exemplar ad certanduz. cbri
sostomus. Tu cbristiane delicatus es miles
si putas te posse sine pugna vincere. sine cer
tamine triumphare. Exerce vires fortiter. di
mica atrociter. in prelio isto concerta. consi
dera pactum. conditionem attende. militi
am nosce. pactum quod spopondisti. condi
tionem quam accepisti. militiam cui nomē
dedisti. Hoc enim pacto cuncti pugnauerī.
hac conditione vniuersi vicerunt. hac mili
tia triumphauerunt. Hec Chrysostomus.
Secūdo dati sunt nobis in patronos ad au
xiliādū. Adiuuāt enim nos ⁊ meritis suis. ⁊
oratiōibus suis. Be ꝓ̄o augustin⁹. Quam
mēsa dei pietas. martirū merita nostra vult
eē suffragia. Illos examiat vt nos erudiat. il
los conterit vt nos acquirat. illoꝝ cruciat⁹
nrōs vult eē pfect⁹. Be secundo hiero⁹. ꝺ vi
gilantiū. Si apostoli et martires adhuc in
corpore positi pñt orare p ceteris. q̄n de se ad
huc deberēt eē solicui. q̄ztomag̃ p⁹ coronas
victorias et triūphos. Un⁹ hō moyses ipe
trauit veniā a deo sexcentis milib⁹ armato
ru. Et stephan⁹ paulo et multis alijs veniaz
obtinuit. Sed postq̄z cū xpo eē ceperūt ml'
tomag̃ pñt. Paul⁹ apl's. cclxxvj. sibi dicit in
naui alias condonatas. ⁊ postq̄z resolut⁹ ce
pit eē cū xpo ml'tomag̃ pt Tertō ꝓstantes
Aug⁹. Framea est aia martiris splēdida ca
ritate. acuta veritate dei pugnantis vibrata
virtute que bella fecit. q̄ ꝓdicentiū catuas
redarguendo supauit. pcussit infestos. pro
strauit aduersos. Itē Cris. Torti torquētib⁹
fortiores steterūt. ac laniātes vngl'as lania
ta mēbra vicerunt. ¶ Tertia differētia
est ꝓfessoꝝ. Quoꝝ dignitas et excellentia ma
nifestatur ex eo q̄ deum ꝓfessi sunt trib⁹ mo
dis. s. corde. ore. ⁊ opere. Cōfessio aūt cordis
non sufficit sine confessione oris sicut ꝓbat

chrys. q̃ttuor rõnibus super math. Quã-
tum ad primã sic dicit. Radix cõfessionis fi-
des est cordis. cõfessio autẽ fructus est fidei.
Sicut ergo q̃z diu radix est viua in terra. ne
cesse ẽ vt aut ramos ꝓducat aut folia. Si ãt
non ꝓduxerit. sine dubio intellige. qꝛ radix ĩ
terra siccata est Sic q̃z diu fides cordis integ̃
est. semꝑ germinat confessionẽ in ore. Si au
tẽ confessio marcida fuerit oris. intellige sine
dubio. quia fides cordis eꝰ iam ante siccata
est Quãtũ ad scd̃am sic dicit. Si tibi pro
dest corde credere. et corã hoĩbus non ꝯfite
ri. ergo ⁊ infideli ypocrite ꝯfiteri xp̃m ꝓdest
etiã si corde nõ credat. Si aũt ille nil ꝓficit si
ne fide ꝯfitens. nec tu ꝓficis credendo sine ꝯ
fessione Quãtũ ad tertiã sic dicit Et si suf
ficit xp̃o qꝛ cognoscis eũ etiã si cõfess⁹ eũ nõ
fueris corã hoĩbus. ergo ⁊ tibi sufficiat quia
cognoscit te xp̃s etiã si cõfessus nõ fuerit te
corã deo. Si autẽ tibi non sufficit cognitio
eius. nec illi sufficit cognitio tua Quãtũ
ad quartã sic dicit. Si enim sufficeret tibi fi
des cordis. cor tãtũmõ tibi deꝰ creassꝫ. Nũc
autez et os tibi deus creauit vt corde credas
⁊ ore confitearis. Tertio confessi sũt deuz
opere. Qualit̃ autẽ q̃s deuz ope ꝯfiteat̃. aut
neget. oñdit hiero. in originali super illd̃. cõ
fitentur se nosse deũ dicẽs. Xp̃s est sapĩa. iu
stitia. veritas. sanctitas. fortitudo Negat̃ ꝑ ĩ
sipientiã sapĩa. ꝑ iniq̃tatem iustitia. ꝑ mẽda
cium veritas. ꝑ turpitudinẽ sctĩtas. ꝑ imbe
cillitatez animi fortitudo. ⁊ q̃tienscũqꝫ vinci
mur vicijs atqꝫ peccatis totiens deũ negã⁹
⁊ econuerso q̃tiens bene q̃d agim⁹ deũ cõfi
temur Quarta differentia est virginum
Quarũ dignitas et excellẽtia manifestatur
Primo q̃a ip̃e sunt sponse eterni regis. am
bro. Pulcritudinẽ q̃s p̃t maiorẽ existimare
decore eius que amat̃ a rege. ꝓbat̃ a iudice.
dedicatur a d̃o. semꝑ sponsa. semꝑ innupta
Secũdo q̃a cõpant̃ angelis. amb̃. Virgini
tas ꝯditionẽ humane nature supgredit̃ per
quã hoĩes angelis sociãt̃. maior tñ est victo
ria v̄ginũ q̃z angelorũ. Angeli enim sine car
ne viuũt. virgines vero in carne triũphant.
Tertio quia illustriores sunt fidlib⁹ vniuer
sis Unde cyp̃anus. Virginitas ẽ flos eccl̃ia
stici germinis. dec⁹ atqꝫ ornamentũ g̃tie spi
ritualis. leta indoles laudis et honoris. op⁹
integrũ atqꝫ incorruptũ. dei imago. rursus
ad sctĩmoniã dei illustrior portio gregis xp̃i
Quarto q̃a p̃ferunt̃ ꝯiugatis Hec aũt excel
lentia quã hꝫ v̄ginitas respectu copule ꝯiu
galis. patet ex multiplici cõparatõne ad illã
Illa enim impregnat ventrẽ. ista mẽtẽ. aug̃.
Generosius elegit in carne vitã iaꝫ imitari
angeloꝝ q̃z ex carne numerũ augere morta
liũ. Est aũt vberior feliciorqꝫ fecũditas non
ventre grauescere. sed mẽte grãdescere. Illa
parturit filios doloris. ista filios gaudij ⁊ ex
ultationis. Aug̃. Ipsa ꝯtinentia neq̃q̃z steri
lis est. sed fecũda mater filiorum gaudiorũ.
de marito te dñe Illa filijs replet terram ista
celum. hiero. Nuptie terram implẽt. virgini
tas paradisum. Illa autẽ est multe solicitu
dinis. ista q̃etis. Gilb̃tus Virginitas est cu
rarũ silentium. pax carnis. redẽptio viciorũ
p̃ncipat⁹ virtutũ. Illa est bonũ. ista melius
hiero. ad pammachiũ Tantũ est inter nupti
as et virginitatem. quãtũ inter non peccare
⁊ bene facere. Imo vt leui⁹ dicã. quãtũ inter
bonũ et meli⁹. Illa cõpatur spinis. ista ros.
Hiero⁹. ad eustochium Laudo nuptias. sꝫ
quia mihi virgines generãt. Lego de spinis
rosam. de terra aurũ. de conca margaritam
Quinto q̃a multis gaudẽt p̃uilegijs. Ipse
nãqꝫ virgines coronã aureolã habebũt. cã
ticum nouũ sole cantabũt. vestimẽtis eisdẽ
cũ xp̃o gaudebũt. p⁹ ip̃m agnũ semꝑ ãbula
bunt Quarto et vltimo instituta est
ꝓpter faciliorẽ orationũ nrãꝝ impetratõnẽ.
vt sicut omnes sctõs vniuersalit̃ hac die ho
noram⁹. sic et ip̃i oẽs ꝑ nobis insimul̃ interce
dant vt sic dei miscd̃iam facili⁹ impetremus
Si enim ĩpossibile est multoꝝ p̃ces nõ exau
diri. ꝯstat q̃a impossibile valde erit oĩm sctõ
rum ꝑ nobis orantiũ p̃ces nõ exaudiri. h̃ ra
tio in oratõne tangit̃ cũ d̃r. Desideratã nob̃
tue ꝓpitiationis abũdãtiã multiplicatis in
tercessoribus largiaris. Intercedũt eni ꝑ no
bis sctĩ merito et affectu. Merito dũ nobis
eoꝝ merita suffragant̃. Affectu dũ vota no
stra cupiũt adimpleri. qd̃ tamẽ nõ faciũt ni
si volũtate dei adimplenda didicerĩt. Qꝫ ãt

in hac die oēs scti ad intcedendū vniuersaliter p nob ꝯueniāt. oñdit in q̄dā visione que sequēti anno ab huius solēnitatis institutione cōtigisse narratur. Cū eniz in hac die custos ecclesie sancti petri ex deuotione omīa altaria circūisset. ⁊ omniū scōrum suffragia implorasset. ⁊ demum ad altare sancti petri redisset. ibi paululum conquiescens extra se rapitur. Et ecce vidit regem regum in sublimi solio consistentē ⁊ omnes angelos in eiꝰ circūitu commorantes. Tūc virgo virginū in dyademate prefulgenti aduenit. quā inumerabilis multitudo virginū ⁊ continentium sequebatur. Huic rex protinꝰ assurrexit ⁊ posito solio iuxta se sedere fecit. Post hoc aduenit q̄dam vestitus pilis camelorū. quē sequebatur multitudo venerabiliū seniorū Deinde aduenit ⁊ alius pontificali habitu decoratus quem aliq̄ruz cohors in habitu ꝯsimili sequebat̄ Postea vo pcessit innumerabilis multitudo militū Post quos aduenit turba diuersarū gentium infinita. Oēs igitur ante regis solium aduenerūt et ipsuz flexis genibus adorauerūt. Is autē q̄ in pōtificali habitu erat. matutinas ceteris prosequētibus inchoauit. Angelus autē qui predictū custodē ducebat eidē visionez exposuit. asserens virginem ī p̄ma acie matrem dei eē. vestitum de pilis camelorꝫ iohannem baptistam cū patriarchis simł et pphetis. pontificali ornatum habitu petrum cum ceteris apostolis. milites martires. turbam reliquam ꝯfessores. Qui ideo omnes añ regez venert̄. vt p honore sibi hac die a mortalibꝰ exhibito gratias agerēt. ⁊ pro orbe vniuerso orarent. Deinde ad locum alium ip̄z duxit ⁊ vtriusqz sexus homines alios in stratis aureis. alios in mensis gaudentes diuersis delicijs. alios nudos ⁊ inopes auxilum mendicantes ostendit. Dixit autez hunc locū purgatorium eē. abundātes vero animas illas eē quibus ab amicis per multa suffragia copiose subueniebatur. egentes vero eē quorꝫ cura nullatenus habebatur. Jussit ergo vt omnia ista sūmo pōtifici intimaret. vt post festum omniū sctōrꝫ diē statueret animarū vt saltem generalia suffragia pro ill' illa die fierent qui specialia habere neq̄rēt.

CLVIII A

De commemoratione omnium fidelium defunctorum.

Commemoratio omniū fideliuz defunctorꝫ hac die in eccl'ia fieri instituta est. vt generalibꝰ bñficijs adiuuent̄ q̄ specialia hrē nō p̄ualent. sicut ī p̄dicta reuelatiōe mōstratum est. Ait q̄z petrꝰ damiani q̄ sctūs odilio cōperiēs q̄ apd̄ vulcanū sicilie crebro voces ⁊ vlulatus demonū audiebant̄. plangentiū q̄ anime defūctorꝫ p elemosinas ⁊ oratōnes de eorꝫ manibus eripiebāt̄ in suis monasterijs ordinauit vt post festū omnium sctōrū fieret cōmemoratio defunctorꝫ. qd̄ fuit post ab omni eccl'ia approbatū De duobus autē hic specialiter videri pōt. Primo dē ipsꝰ purgandis. scd̄o de eorꝫ suffragijs Circa p̄mū tria videnda sūt. Primo q̄ sunt illi qui purgant̄. scd̄o p quos purgant̄. tertō vbi purgātur Illorꝫ autē qui purgant̄ tria sūt genera. Primi q̄ satisfactione sibi iniuncta nondū completa decedūt. Verūtñ si tantam haberēt cordis ꝯtritionē que sufficeret ad delēdum peccatū. liberi ad vitā trāsirent. etiaz si satisfactionē mīme cōplessent. q̄a ꝯtritio est maxīa p peccato satisfactio ⁊ maxima peccati deletio. hiero. Apud deū nō tam valet mēsura tp̄is q̄z doloris. nec tā abstinētia ciborꝫ q̄z mortificatio viciorꝫ. Sed qui nō adeo cōterunt̄ ⁊ ante cōpletionē pnīe moriunt̄. igne purgatorij g̃uissime puniunt̄. nisi forte eorꝫ satisfactio ab aliq̄bꝰ caris suis pficiēda assumat̄. Ad h̄ tñ q̄ p̄dicta cōmutatio valeat q̄tuor req̄runt̄. Primū est ex pte cōmutantis s. eiꝰ autoritas. q̄a de sacerdotis autoritate d̄bet fieri. Scd̄m est ex pte illiꝰ p q̄ fit cōmutatio. s. eꝰ necessitas. q̄a ī tali statu dz eē q̄ p se satisfacere nō valeat. sz adiuuari indigeat. Tertiū est ex pte illiꝰ in quē fit cōmutatio. s. caritas. q̄a necesse est ip̄m eē in caritate q̄ faciat ip̄am satisfactionē eē meritoriā ⁊ satisfactoriam. Quartū est ex pte pene. s. debita pportionabilitas. vt videlicet minor pena cōmutetur ī maiorē q̄z plꝰ satisfacit d̄o pena pp̄a q̄z

aliena. Est enī triplex pena. s. ppa ⁊ voluntaria. ⁊ hec maxime satisfacit. Secūda est ppa ⁊ nō volūtaria. q̄ est in purgatorio. Tertia ē volūtaria sed non ppa. sicut est in predicta cōmutatione. ⁊ hec minus satisfacit q̄z pria. ex eo q̄ non est ppa. ⁊ magis q̄z scda ex eo q̄ est volūtaria. Verūtn̄ si iste p̄ q̄ satisfactio ē assumpta decedit nihilominus tamē in purgatorio cruciatur. sed tn̄ per penā quam ipe sustinet ⁊ quam alij p eo soluunt. citius liberatur. q̄nia dn̄s et penam suam ⁊ penam illorum in sortem cōputat. Unde si debuit in purgatorio penam duox mensium sustinere. talis sic poterit iuuari q̄ liberabitur vno mense. Nūq̄z tamē inde eripitur q̄lsq̄z ōbitum sit solutum. Quo soluto illud q̄ō soluit deinceps est ipius q̄ facit et in sinum e⁹ conuertitur. ⁊ si ipse non indiget conuertitur ī sinū ecclesie. vel valet alijs qui in purgatorio sūt

Secūdi q̄ in purgatorio dn̄ō descēdūt sunt q̄ satisfactionē q̄dē inūctā cōpleuerunt. sed tn̄ illa pena ppt̄ ignorantiā vel negligentiā sacdotis non fuit sufficiens. Hi enī nisi magnitudo contritionis suppleat totum in purgatorio cōplebūt q̄ō minus in hac vita fecerunt Deus enim qui modos ⁊ mensuram pcōrum ⁊ penarū nouit. addit penā sufficientez ne aliq̄ō peccatū impunitū remaneat. Ūn pnia inūcta aut est maior. aut equalis. aut minor. Si maior tunc illud q̄ō plus fecerit cedit ei ad augmentum glorie. Si eq̄lis tūc sufficit ad dimissionē totius culpe. Si minor tunc illud q̄ō restat suppletur ex virtute diuine iustitie. Beatus vero q̄ in fine penitēt audi q̄d aug. sentiat. Baptizatus ad horā securus binc exit. fidelis bn̄ viuēs secur⁹ hic exit. agens pniam et recōciliatus cū sanus est secur⁹ binc exit. agens pniam ad vltimum et recōciliat⁹ si securus binc exit. ego non sum secur⁹. Ergo tene certum et dimitte incertuz Hec autē ideo dicit aug. quia tales cōsueuerūt pon⁹ penitere ex necessitate q̄z ex volūtate. pon⁹ timore pene q̄z amore glie. Tertij qui in purgatorij descendūt sunt qui lignū fenū et stipulā secum ferūt. qui. s. circa suas diuitias infra tn̄ deum carnali tenentur affectu. Affectiones enim carnales quibus ōdi ti sunt domibus ꝯiugibus possessionib⁹ ita tn̄ vt nil deo p̄ponant. illis tribus significantur. Qui p̄m suos amandi modos vel diuitius vt lignum. vel minus vt fenum. vel minimū vt stipula cremabunt. Qui ignis sic dicit aug. et si etn̄⁹ nō sit. miro tn̄ modo ē ḡuis. excellit enim oēm penā quā vnq̄z passus est aliquis in hac vita. Nunq̄z in carne inuēta est tanta pena. licet mirabilia martires passi sint tormenta. B Circa scōm per q̄s. s. purgantur. sciendū q̄ illa purgatio et punitio fit per malos angelos et non per bonos Boni enim angeli nō vexāt bonos. sed boni malos. et mali bonos. et mali malos. Pie tn̄ credendū est q̄ boni angeli fratres et cōciues suos frequenter visitant et ꝯsolant. et vt patienter sufferant exhortantur. Habēt etiā aliud cōsolationis remediuz ex eo. s. q̄ certi gl'am futurā expectāt. Habent enim certitudinem de gl'a. minorem tamē q̄z illi q̄ sunt i patria. sed maiorez q̄z illi qui sunt in via. Certitudo enim illorum qui sunt in patria est sine expectatiōe et timore. q̄a nec illam futurā expectāt cum p̄sentem habeant. nec illā de cetero amittere formidant. Certitudo autē illoz qui sunt in via econtrario est. Q̄z certitudo illoz qui sunt ī purgatorio medio mō est. Est enī cum expectatione. quia ipsam futurā expectant. sed est sine timore quia cum habeant liberum arbitriū cōfirmatū. decetero se peccare n̄ posse cognoscūt. Habēt etiā aliam ꝯsolatiōz q̄n̄ p se suffragia fieri credūt Forte tn̄ veri⁹ credēdū ē q̄ illa pūitio n̄ fit p malos āgelos. s̄z diuia iustitia iubēte. et flatu ei⁹ succēdēte Circa tertiuz vbi. s. purgātur. sciendū est q̄ purgantur in quodā loco iuxta infernū posito. q̄ purgatoriū dr̄ p̄m positionem p̄imoz sapientū. Iz alijs videat q̄ sit in aere vel in torrida zona. Sed tn̄ p diuinam dispensationē diuersa loca diuersis aiabus aliq̄n deputant. et hoc multiplici de cā scz aut ppter eoz leuem punitionē. aut ppē eoz celeriorē liberationē. aut ppter nrāz instructionem. aut ppter culpe in loco ppetrationem. aut ppter alicuius scti orationem.

Primo pptereoz leuē punitionē. sicut aliq̄bus p̄m greḡ. reuelatū est aias qualdā

in vmbra punitas eē. Secūdo ꝓpter eoꝝ celeriorē liberationē. vt. ſ. poſſint aliis ſuā indigentiā reuelare ⁊ ab eis ſuffragia petere ⁊ ſic celeri⁹ de pena exire. Sicut legit̄ q̄ quidā piſcatores beati theobaldi i autūno fruſtuz magnū glacieī p piſce pēdiderūt. de q̄ magiſ q̄z de piſce gauiſi maxīe q̄a eps dolore pedū laborabat. ipam glaciē e⁹ pedib⁹ ſuppoſuerūt ⁊ magnū ei refrigeriū preſtabat. Quadā vo vice de glacie homis vocē audiuit. q̄ ab epo adiuratus q̄s eēt dixit. Sū q̄daz anīa q̄ in ℞ gelicidio p peccatis meis affligoꝝ ⁊ liberari poſſez ſi. xxx. miſſas ſine interuallo. xxx. dieb⁹ continuis diceres. Qui cum miſſarū medietatē dixiſſet. et ſe iaz ad miſſaz aliā preparaſſet. dyabolica ſuggeſtione ꝓtigit q̄ fere oēs boīes illi⁹ ciuitatis inē ſe bella mouerēt. vnō vocat⁹ epūs ad ſedandā diſcordiā ſacras deponēs veſtes miſſā illa die pretermiſit. Iteruz reincipiens ⁊ iam duas ptes cōplens. exercitus magn⁹ vt vidēbaī ciuitatē obſedit. ⁊ cōpulſus miſſe officiū intermiſit. Et ꝓinde recipiēs cū omnes miſſaſ vltima excepta dixiſſz ⁊ vltimā inchoare vellet. tota villa ⁊ domus epī vt videbaī accenſa eſt. Cui cū ꝓui dicerēt vt miſſaz intermitteret. ille dixit. Si tota villa cremari deberet miſſā non dimittere. quā celebrata glacies ptinuſ reſoluta eſt. ⁊ ignis quē ſe vidiſſe credebāt tāq̄z fātaſma receſſit. ⁊ nullū dānū intulit Tertio ꝓpter nrāz inſtructionem. vt. ſ. magnā penā poſt hanc vitaz infligi peccātib⁹ cognoſcam⁹. Sicut pariſius ꝓtigiſſe legitur. Magiſter eniz ſilo. vt ait cantor pariſienſ quēdā ſcolarē ſuū ſocū egrotātē obnixe rogauit vt p⁹ morte ad ſe rediret ⁊ ſtatū ſuū ſibi renūciaret. ꝓpoſt aliq̄t igit̄ dies ſibi apparuit cū cappa de pgameno tota de ſophiſmatib⁹ deſcupta. ⁊ int⁹ flamas ignis tota ꝓtecta. Qui req̄ſitus a magiſtro q̄ſnam eēt. ait. Ille vtiq̄z ſum q̄ ad te redire pmiſi. Qui de ſtatu ſuo requiſit⁹ ait. hec cappa plus ſuper me ponderat et plus me premit q̄z ſi vnā turiz ſup me hrēm. ⁊ eſt mihi data vt eā portē p gl̄a quā in ſophiſmatibus habui. ꝓpro flama ignis q̄ coopta eſt. pelles ſunt delicate ⁊ varie quas ferebaz que flama me cruciat ⁊ exurit. Sed cū magiſter illā penā facilē iudicarz dixit ei defunctus vt manū extēderet. ⁊ ſic facilitatē ſue pene ſentire poſſet. Cūq̄z manū extendiſſz. ille guttā vnaz ſui ſudoris dimiſit que predicti magiſtri manū q̄ſi ſagitta citi⁹ pforauit. ita q̄ cruciatū mirabilē ſenſit ⁊ ait. Talis fuz totus. Ille igitur magiſter ex illi⁹ pene acerbitate pterritus. ſeculū deliberauit deſerere. et religionē intrare. vñ mane ſcolarib⁹ ꝓgregatis hos verſ⁹ cōpoſuit. Linq̄ coaxantis crocuis vanaq̄z vanis. Ad logicaz pgo. que mortis non timet ergo. Et ſic ſeculū deſerēs ad religionē ꝓfugit Quarto ꝓpter culpe in loco perpetrationē. Sic aliq̄n ℞m auguſ. aie puniunt̄ in locis in q̄bus deliq̄rūt. hīc patet per illud exēplū q̄d recitat greg. in. iiij. dyalogoꝝ. Quidā nāq̄z p⁹byter dū balneū frequētaret. quēdam virū incognitū ad ſuum obſequm pparatū inuenit. q̄ ſemp ſibi ſedule miniſtrabat. Qui dū quadā die p benedictione ⁊ laboris mercede quēdā panē benedictum ſibi exbiberet. ille merens rīndit. Mihi iſta quare das pater. Iſte panis ſctūs eſt Ego autē bunc manducare nō poſſuz. Ego enim aliq̄n huius loci dñs fui. ſed p culpis meis hic poſt mortem meā deputat⁹ ſū. Sz queſo vt oīpotēti deo hūc panez p peccatis meis offeras. Tunc aūt te exauditurz cognoſce. cū huc ad lauandū veneriſ. ⁊ me minime inueneris. Iſpreſbyter aūt p vnā ebdomadā ſalutarē p eo q̄tidie obtulit hoſtiā. Et reuerſus eū iam minime inuenit. Quinto propter alic⁹ ſcti oratione. Sicut legit̄ q̄ ſanctus patrici⁹ in q̄dā loco in tra q̄buſdā purgatorii impetrauit. Cui⁹ biſtoriā p⁹ feſtū ſancti benedicti repies Circa ſcām q̄ eſt de ſuffragijs tria ſunt videnda. Iſprimo de ipſis ſuffragijs que fiunt. Secūdo de bis p q̄b⁹ fiūt Tertio de bis p q̄s fiūt. Circa ſuffragia q̄ fiunt. notandū q̄ q̄ttuoꝝ ſunt genera ſuffragioꝝ que maxime defunctis pſūt. ſ. fideliuz et amicoꝝ oratio. elemoſinarū largitō. ſalutaris hoſtie īmolatio. ⁊ ieiunioꝝ obſeruatō Q⁹ p̄mū gen⁹ ſuffragioꝝ. ſ. amicoꝝ oratō eis pſit. patet p exēplū de paſcaſio. q̄ greg. i. iiij. li. dyal. narrat q̄ cum vir mire ſanctitatis et virtutis extiterit. ⁊ duo tunc in ſūmos ponti

fices electi fuissēt. sz tñ postmod̄ in vnū illoꝝ
eccl̄ia ꝯuenisset. ip̄e tñ pascasi⁹ q̄si ex errore a
liū semp p̄tulit. ⁊ in hac sn̄ia vsqz ad mortez
ꝑmansit. Qui cū eēt defūct⁹. ⁊ dalmaticā fe
retro suppositā demoniac⁹ tetigisset. statim
sanat⁹ est. P⁹ multū v̄o tp̄is cū germanus
capuan⁹ ep̄s balneuz ob grāz sanitatis petis
set. p̄dictū pascasiū dyaconē stātē ⁊ obsequē
tem inuenit. Quo viso vehement̄ extimuit.
⁊ q̄d illic tant⁹ vir faceret inq̄siuit. Qui pro
nulla alia causa se ī illo loco penali d̄putatū
asseruit. nisi q̄a in illa tali causa pl⁹ iusto sen
sit. Et addidit dicens. Queso te ꝑ me domi
num dep̄care. Atqz in h̄ cognosces q̄ exau
dit⁹ sis si huc rediēs me nō inueneris Qui
cū ꝑ eo orasset. ⁊ illuc post paucos dies redis
set. p̄dictū pascasiū in loco eodē minime īue
nit. ¶ Petrus quoqz cluniacēsis ait q̄ cuz
quidam sacerdos quotidie pro mortuis ce
lebraret. ex hoc apud episcopū accusatus ab
officio est suspensus. Cū aūt episcop⁹ in ma
gna solēnitate per cimiterium ad matutīas
pergeret ꝯtra illū mortui surrexerunt dicen
tes. Iste ep̄s nullas missas nobis dat. Insu
per sacerdotem nr̄ūm nob̄ abstulit. sed certe
nisi emendauerit morietur. Qui et sacerdo
tem absoluit. ⁊ libēter ꝑ mortuis decetero ce
lebrauit. Quam grate etiam sint defun
ctis orationes viuoꝝ patet ꝑ h̄. quoniā qui
dam vt refert cantor parisiens̄ dum ꝑ cimite
riuz transiret semp psalmum de profundis
dicebat pro defunctis. Qui cū ab inimicis ꝑ
cimiterium fugiens insequeretur. continuo
mortui surrexerunt. ⁊ vnusquisqz instrumē
tum sui officij in manu habebat. ⁊ sic ip̄m vi
riliter defenderūt. et inimicos territos fuga
uerunt. ¶ Q⁊ vero s̄m genus suffragioꝝ
scz elemosinarum largitio eis prosit. manife
ste haberi potest ex eo q̄ in libro machabeo
rum legit̄. Quoniā vir fortissim⁹ iudas col
latione facta. xij. milia dragmas argenti mi
sit hierosolimā offerri ea ibi ꝑ peccatis mor
tuorum iuste et religiose de resurrectōne co
gitans. Quantū etiam elemosine defunctis
valeant. colligit̄ ꝑ exemplū q̄d narrat greg̃. ī
iiij. libro dyalogorum Quidam nāqz miles
ex corpore eductus ex animis iacuit. Sz citi
us rediens que cum eo gesta fuerūt enarra
uit. Aiebat nāqz q̄ pons erat sub quo niger
et caliginosus fluuius ⁊ fetidus decurrebat
Transacto autem ponte amena erāt prata
odoriferis herbarum floribus exornata. in
quibus albatorum hominum conuenticl̄a
eē videbantur. quos varia et mira florū su
auitas satiabat. Hec vero erat ī predicto pō
te ꝑbatio vt quisq̄s iniustorum vellet transi
re in tenebrosum fetentemqz fluuium labe
retur. iusti vero securo gressu ad amēa loca
ꝑuenirent. Ibiqz quendam petrū nomīe d̄
orsum positum magno ferri pōdere ligatuz
se vidisse asseruit Qui dum requireret cur il
lic eēt. dictum est ei. Hec idicirco patitur. q̄a
si quid ei pro facienda vltiōe iubebatur. ad
inferendas plagas plus ex crudelitatis desi
derio q̄z obedientia seruiebat. Ibi etiaz quē
dam peregrinum se vidisse fatebatur. q̄ ad p̄
dictum pontem veniens tanta eum autori
tate trāsiuit quanta hic sinceritate vixit. Alt̄
v̄o stephanus noīe dum trāsire voluissz ei⁹
pes lapsus est. et ex medio corpe iam extra
pontem deiectus est. Tunc a quibusdaz tet̄
rimis viris ex flumine surgentib⁹ per coxas
deorsum atqz a quibusdam albatis et specō
sissimis viris cepit per brachia trahi sursuz.
Cunqz hec lucta fieret. is qui videbat ad cor
pus redibat et quis in illo occulti arbitri ex
amine obtīuerit scire non valuit. In quo da
tur intelligi q̄ in illo mala carnis cuz elemo
sinarum largitione certabant. Quod enim
per coxas deorsum. et per brachia trahebat̄
sursum. patet nimirum quia et elemosinas
amauerat et carnis vicijs perfecte non resti
terat ¶ Q⁊ autem tertium genus suffra
giorum. scz sacre hostie immolatō. plurimū
defunctis prosit. ex multis exemplis apparet
Refert enim greg̃. in. iiij. libro dyalogorū. q̄
cū quidā monachus suus nomine iustus
ad extremum veniens tres se occultos aure
os indicasset habere. ⁊ de hoc ingemiscens
mortu⁹ fuisset. precepit grego. fratrib⁹ vt cor
pus ei⁹ cū tribus aureis in sterq̄linio sepeli
rent dicentes. Pecunia tua tecum sit in per
ditionem. Tandem cuidā e fratribus greg̃.
precepit vt vsqz ad triginta dies omni die ꝑ

eo hostiam immolaret Qui cum iussa com
plesset is qui defunctus fuerat in die tricesi
ma cuidam fratri apparuit. Quem frat̄ req̄
siuit dicens Quomodo es. Cui ille respōdit
Nūc vsq; male fui. sed iam modo bene sum
q̄r hodie cōmunionem recepi B Hec
autem hostie immolatio nō soluz mortuis
sed etiam viuis plurimū ꝓfuisse inuenta est
Quidā nāq; cū in quadam rupe argētū fo
derent. subito rupes cecidit. ⁊ fundit⁹ cūctos
extinxit. Unus autem eorum subtus in quo
dam sinu ipsius rupis mortem euasit. inde
tamen exire non valuit. vxor aūt illi⁹ eū d̄fū
ctū existimās omni die ꝑ ipso missaz celebra
ri faciebat et panem vnū ⁊ vrceū vini cū can
dela quotidie offerebat. Cui dyabolus inui
dens. per tres dies ꝯtinuos eidē in forma hu
mana apparuit ⁊ quo tēderet requisiuit. Cui
cum illa sui itineris causā exponeret. ille aie
bat. Noli frustra vexari. q̄a iā missa celebra
ta est. et sic illa tribus diebus missam intermi
sit nec ipsam celebrari fecit. Quidam autez
post hoc in predicta rupe argentum fodiēs
quandā vocē audiuit de subtus dicentem.
Plane percutias. q̄a capiti meo īminet ma
gnus lapis. Cū autē ille tremeret. ⁊ ad hanc
vocem audiendam plūmos ꝯuocasset. iterū
fodit ⁊ silēz vocem audiuit. Tūc omnes ꝓpi
us accedentes dixerunt. Quis enim es tu.
Qui rn̄dens dixit Plane faciatis. quia ma
gnus lapis quasi super me cadit. Qui a late
re fodientes. et ad eum vsq; ꝑuenientes. euz
sanum et incolumē extraxerunt. Et sciscitan
tes qūo ibi tādiu vixissz dixit. ꝙ qualibz die
panis vnus et vrceus vini et candela accēsa
nisi tantum tribus diebus. sibi oblatus fuit
Qd̄ vxor eius audiens. et vehement̄ exultās
agnouit ꝙ de oblatione sua fuerit sustētat⁹
⁊ ꝙ dyabolus eā deceperit. ne illis tribus di
ebus missam cantare fecerit. Illud vt testa
tur petrus cluniacēsis accidit in villa nomi
ne ferraria grationopolitane dyocesis.

Gregorius etiam refert ꝙ dum quidam
nauta in mari naufragium perpessus fuissz
⁊ quidam sacerdos pro eo hostiam immo
lasset. ipse tandem de mari sanus exiuit. Cū
autē qualiter euasisset interrogaret̄. dixit ꝙ dū
in medio maris existeret ⁊ iam pene fatiga
tus deficeret quidam ad eum venit. ⁊ panez
quendam sibi obtulit. Quem cuz ille come
disset statim confortatus vires recepit. ⁊ ī q̄
dam naui inde transeunte receptus fuit. In
uentumq; est ꝙ illa hora panez habuit qua
pro eo sacerdos hostiam immolauit

Q, vero quartum suffragiorum gen⁹.
scilicet ieiuniorum obseruatio defunctis ꝑ
sit. testatur Gregorius. agens tam de isto q̄z
de alijs tribus dicens. Anime defunctorum
quattuor modis soluūtur. aut oblationib⁹
sacerdotum. aut precibus sāctorum. aut ca
rorum elemosinis. aut ieiunio cognatoruz.

Valet nihilominus pro eis peniten
tia facta ab amicis. Unde retulit quidam
solennis doctor ꝙ cum quedam mulier vi
ro mortuo de paupertate d̄speraret. apparu
it ei dyabolus dicens ꝙ eam ditaret si suam
faceret voluntatem. Cui ꝓmittendo p̄mo in
iūxit vt viros ecclesiasticos ī suo hospitō re
ceptos faceret fornicari. Secūdo ꝙ paupes
in die recipet. ⁊ in nocte vacuos expelleret.
Tertio ꝙ orationes in ecclesia garriēdo im
pediret. Quarto ꝙ nulli hoc confiteri debe
ret. Tādem cū morti appropinq̄sset. ⁊ a filio
ad confessionem admoneret̄. illa ei factum
aperiēs dixit se ꝯfiteri nō posse. nec sibi aliq̄d
ꝯfessio valeret. Sz cū ille cū lacrīs instaret. ⁊
pn̄iam sup ea facturꝝ ꝓmitteret illa cōpūcta
ꝑ sacerdote filiū destinauit. Sz anteq̄z sacer
dos veniret. demones ad eā irruerūt. q̄rum
horrore ac timore mortua est. Fili⁹ suus ꝑ ea
peccatū suū ꝯfitēs. ⁊ pn̄iam septēnē faciens.
ipa cōpleta vidit matrem ei de sua liberatio
ne gratias referentē Valent etiā eis īdul
gentie eccl̄ie. Unde cum quidam apostoli
ce sedis legatus quēdam strenuū militē ro
garet vt in terra albiensi in seruitium eccl̄ie
militaret. facta indulgentia patri suo defun
cto. per vnam ibidē quadragenaz moratus
est. Qua completa pater luce clarior ei appa
ruit. ⁊ de sua liberatione gratias ei egit E

Circa secundū huius partis. s. illos pro q̄
bus fiunt etiam quattuor videnda sūt. Pri
mo qui sunt illi quibus possunt ꝓdesse. Se
cundo quare debent eis prodesse. Tertio si

omnib⁹ equaliter ꝓsunt. Quarto qualiter suffragia q̄ ꝑ ipſ fiūt scire pñt. Be primo ſ. qui sūt illi q̄b⁹ ꝓdesse pñt. sciendū est q̄ sic dicit aug̃. oēs q̄ de hac vita decedūt. aut sūt valde boni. aut valde mali. aut mediocriter boni Suffragia igit̄ facta ꝓ valde bonis sūt grāruz actiones. ꝓ valde mal' sūt viuoꝝ ālevi scūq; ꝓsolationes ꝓ mediocrit̄ bonis sūt expiationes. Valde aūt boni dicunt q̄ statim evolāt z ab vtroq; igne tā purgatorij q̄z inferni liberi sunt. Eoꝝ aūt sūt tria genera. ſ. baptizati. martires. z viri ꝓfecti. q̄. ſ. tā ꝓfecte edificauerūt aurū et argentū z lapides p̄cioſos id ē dei dilectionē. primi amorē. z bonā operationē. vt nō cogitēt placere mūdo. ſz tātuz deo. Qui et si q̄nq; vēialit̄ peccāt. feruore tñ caritatis ita in eis peccatū consumitur sicut gutta aque a camīo ignis penitus absorbetur. z ideo secum cremabilia nunq̄z ferunt. Qui igitur ꝓ aliquo istorum trium generum oraret. vel aliqua suffragia faceret. eis ī iuriam faceret. Quia sicut dicit Aug⁹. iniuriam facit martiri qui orat ꝓ martire. Si vero aliquis ꝓ aliquo valde bono oraret. de quo tamēan evolasset dubitaret. tūc ille orationes eēnt gratiarumactiones. z ad meritum cederent exorantis ꝑm illud oro mea in sinū meum conuertetur. Bis enim trib⁹ generibus celum ꝓtinus aperitur cuz decedunt. nec aliquem purgatorij ignem sentiunt. Quod significatum est per illos tres q̄ bus celum apertum est. Apertum est enim xp̄o baptizato. Luce. iij. Jesu baptizato z orāte apertum est celum. Per quod significat̄ q̄ celum aperitur omnibus baptizatis siue sint paruuli siue adulti. ita q̄ si decederent ꝓtinus evolarent. Baptiſmus enim virtute passionis xp̄i mundat ab omni peccato z originali z mortali z venali. Secundo apertum est stephano lapidato. Actuuz. vij. Ecce video celos apertos ꝛc. Per qđ significatur q̄ aperitur omnibus martirib⁹. ita q̄ statim evolant cum decedūt z si aliqua cremabilia habeant omnia falce martirij resecant. Tertio apertum est Jobanni perfectiſſimo. Apocal'. iiij. Vidi z ecce hostium apertum in celo. Per quod sig̃ficatur q̄ viris perfectis qui totaliter penitētiā cōpleuerī nec venialia admiſerunt. vel si aliquādo admittūtur a feruore caritatis ꝓtinus cōsumunt̄ celuz ipm ꝓtinuo aperitur. z morin illō perpetuo regnaturi ingrediunt. Valde autem mali sunt qui continuo in inferni baratruz demerguntur. Pro quib⁹ si de eoꝝ dānatione cōstaret nulla suffragia aliquaten⁹ eēnt fienda. ꝑm qđ dicit aug⁹. Si scirem patrē meum eē in inferno. nō plus orarem ꝓ eo q̄z ꝓ diabolo. Si autem pro aliquibus damnatis de quoꝝ damnatione dubitatur aliqua suffragia fierēt nihil tñ eis ꝓdesſēt. nec q̄ntū ad liberatōnem. vt. ſ. ab ip̄ pēnis liberentur nec q̄ntū ad mitigationez. vt. ſ. pena ī eis mitigetur vel diminuat̄. nec q̄ntū ad ſuſpēſiōez vt. ſ. ad tēp⁹ vel ad horā eoꝝ dānatio ſuſpendat̄. nec q̄ntū ad fortificationē. vt. ſ. ad tolerādū leui⁹ roborent̄. q̄ntū enim ad aliqđ horuz in inferno nulla redēptio est. Mediocrit autē boni dicūt̄ q̄ cremabilia aliq̄. ſ. lignuz fenū ſtipulā secū ferūt. vl' q̄ penitētiā iniunctā z ſufficiētē morte ꝓoccupati cōplere nō pñt. q̄ nec adeo boni sūt. q̄n ſuffragijs egeāt. nec adeo mali q̄n eis ꝓdesse valeant Suffragia igit̄ facta ꝓ bis sunt eorum expiationes. vnđ isti sunt illi quib⁹ ip̄a ſuffragia ſoluz ꝓdesse pñt. In hmōi autem ſuffragijs faciendis ecclesia consueuit triplicē numerū dieruz maxime obſeruare. ſ. ſeptenariū. tricenariū. z anniuersariuz. Etrō horū assignat̄ in li. mitrali. de officio. Obſeruat̄ ſeptenariū⁹ vt anime ad eternū q̄etis ſabbatū pueniāt. vel vt eis oīa peccata remittantur que in vita egerunt q̄ per ſeptem dies ducitur. vel vt remittant̄ eis peccata que egerūt cum corpore qđ cōſiſtit ex quattuor humoribus z cuz anima in qua sunt tres vires. Obſeruat̄ tricenariū⁹ qui ꝓstat ex trib⁹ denarijs vt purget̄ in eis q̄cq̄d in fide trinitatis z in tranſgreſſione decalogi deliquerūt. Obſeruat̄ anniuersariū⁹. vt de ānis calamitatis perueniāt ad annos eternitatis Sicut enim anniuersariū ſctōrū celebrā⁹ ad ip̄oꝝ honorē z ad nrām vtilitatē. sic z ānniuersariū defūctorū ad ip̄orum vtilitatem et nostram deuotionem. De secundo quare ſcilicet eis debent ſuffragia ꝓdesse ſci

endum q triplici ratione debent eis pdesse Primo ratōne vnitatis. Sūt enī corp⁹ vnū cū ill' de eccl'ia militāti. ⁊ ido bona sua debēt eis eē cōmunia. Scdo rōne dig'tatis. q̄niaz dū adhuc viuerēt meruerī. vt h̄ sibi pdessent Et iterū. Dignū est vt q̄ alios iuuerūt ⁊ ipsi ab alijs iuuent̄. Tertio rōne nc̄citatis. q̄a. scz sūt in statu ī q̄ iuuare se nō pn̄t De tertio scz vtrū eq̄liter oīb⁹ psint. sciendū q si ip̄a suffragia in spāli fiūt mag̃ psūt illis p q̄b⁹ speciali' fiūt q̄z alijs. Si aūt in cōmuni fiūt mag̃ psūt eis q̄ pl⁹ meruerūt in hac vita vt sibi pdessēt. si in eq̄li vel maiori necessitate existūt.

De q̄rto q̄lit̄. s. suffragia q̄ p eis fiunt scire pn̄t. sciendū q s̄m aug̃. scire pn̄t trib⁹ modis Primo p diuinā reuelationē qn̄. s. de⁹ h̄ eis reuelat. Scdo p bonoꝝ āgeloꝝ manifestationē. Angeli enī q̄ h̄ semp nobiscū sunt. ⁊ oēs actus nostros considerant. in instanti quasi ad eos possunt descendere. ⁊ eis protinus nunciare. Tertio per animarum hinc exeūtium intimationem. Anime enim que de h̄ mūdo transeunt. hec et alia eis nūciare possunt. Quarto nihilominus scire possūt per experientiam ⁊ releuationem. Cum enim a penis se releuari sentiunt. suffragia pro se fieri cognoscunt. ¶ Circa tertiuz hui⁹ secunde partis. scilz illos per quos fiunt. sciēduz q ipsa suffragia si prodesse debent oportet q fiant ab his qui sunt in caritate. Nam si per malos fiunt prodesse non possunt. vnde legitur q dum quidam miles in lecto cū vxore eēt. ⁊ luna valde lucens per rimas intraret. mirabatur quomodo homo ratōnalis creatori suo non pareret. cum eidem creature irrationales parerent. Et dum cuidā militi defuncto qui sibi fuerat familiaris detraheret. subito ille qui mortuus fuerat in thalamum introiuit et dixit illi. Amice noli male suspicari de aliquo. ⁊ condona mihi si quid in te peccaui. Cunqz super statu suo interrogaretur dixit. Varijs penis affligor. p̄cipue quia tale cimiteriuz violaui. ⁊ ibi quēdam vulnerans eum cappa sua expoliaui. q̄ mihi superponitur. ⁊ vno monte magis me premit. Rogauitqz vt pro se orationes fieri faceret. Cū autem ille sibi diceret. an vellet q a tali ⁊ tali sacerdote ip̄as orationes faceret fieri. ille ad hoc nihil respondens caput more renuentis concussit. Deinde dixit. si vellet q talis heremita pro se oraret. Cui ille. Utinam pro me oraret. Quod cum se facturuz promitteret ille ait. Et ego dico tibi quia ab hac die vsqz ad duos annos tu etiam morieris. Sicqz ille disparuit. ⁊ miles vita sua in melius mutata in domino obdormiuit.

Q autem dictum est suffragia facta p malos prodesse non posse. intelligenduz est nisi sint opera sacramentalia. vt est celebratō misse que a malo ministro violari nō potest. Vel nisi ipse defunctus. vel aliquis eius amicus aliquibus etiam malis aliqua dispensanda reliquisset. Que tamen cōtinuo dispensare debent. ne sibi cōtingat quod cuidam contigisse legitur. Miles enim quidā in bello Karoli magni vt ait turpinus cum mauris pugnaturus. rogauit cognatū suū vt si in bello moreretur equum suum vēderet. ⁊ pauperibus precium daret Quo mortuo cum equus sibi nimis placeret. eum sibi retinuit. Et post modicum temporis defunctus ei tanq̄z sol refulgens apparuit dicens. Cognate bone per octo dies me fecisti pati penas in purgatorio propter equuz c⁹ precium vt dixeram pauperibus non dedisti. Sed impune non feres. hodie enim ferēt animam tuam in infernum dyaboli ⁊ ego purgatus vado in regnum dei. Et ecce subito in aere auditus est clamor velut leonum vrsorum et luporum. et ipsum de medio abstulerunt.

CLIX A

De quattuor coronatis.

Quattuor coronati fuerunt. Seuerus. Seuerianus. Corpoforus. et Victorinus. qui iubente dyocleciano vsqz ad mortem ictibus plumbatorum cesi sunt. Horū nomina cum reperiri non possēt que tamē post multos annos dño reuelante reperta sunt statutum fuit vt eoruz memoria sb̄ nominib⁹ alioꝝ q̄nqz martiꝝ. scz claudij. castorij. sipboriani. nichostrati. ⁊ siplicij recoleret

196

qui post duos annos a martirio p̄dictorū passi sūt. Isti enī martires cū oēm sculpture artē hr̄ent. ⁊ dyocleciāo ydolū qd̄dā sculpere nollent. nec sacrificare aliq̄ten⁹ ꝯsentirēt. iussu ip̄i⁹ dyocl'. in loculos plūbeos viui missi sūt. ⁊ sic in mari precipitati circa ānos dn̄i cclxxxvij. Sb̄ noībus igit̄ istoꝝ q̄nq3 statuit melchiades papa p̄dictos q̄ttuor honorari ⁊ q̄ttuor coronatos vocari ante. s. q̄3 eoꝝ nomina reperirent̄. Et l3 postmodū noīa reperta fuerint. vs⁹ tn̄ obtinuit. vt q̄ttuor coronati deinceps vocarēt̄.

CLX A

De sancto Theodoro

Theodorus ī urbe marmanitanoꝝ sub dyocleciano ⁊ maximiano martiriū pass⁹ est. Cui cū p̄ses diceret q̄ sacrificaret. ⁊ p̄stinā militiā reciperet. rn̄dit Theodor⁹. Ego milito deo meo et filio ei⁹ iesu xp̄o. Cui p̄ses. Ergo de⁹ tu⁹ filiū h3. Cui theodor⁹. Etiā. Ad quē p̄ses. Possem⁹ eū cognoscere Et theodorus Eum vtiq3 potestis cognoscere ⁊ ad eū accedere. Datis igitur inducijs sctō theodoro vt sacrificaret tēpluz martis deoꝝ noctu sctūs introiuit. et igne supposito totū illd̄ succēdit. Qui a q̄dā3 q̄ h̄ vidit accusat⁹. in carcerē vt fame ibi moreret̄ reclus⁹ est. Cui dn̄s apparēs dixit. Cōfide s̄ue meus theodore. q̄a ego tecū suz. Tūc turba multa dealbatoꝝ viroꝝ clauso hostio ad eū veniēs cū eo psallere cepit. Qd̄ videntes custodes territi fugert̄. Cū aūt inde educt⁹ fuisset. ⁊ ad sacrificia inuitaret̄. ait. Si carnes meas igne cremaueris ⁊ varijs ꝯsumas supplicijs donec fuerit spūs ī narib⁹ meis. n̄ denegabo deū meū. Tūc ad p̄ceptū p̄sidis ī ligno suspēdit̄ et vngul' ferreis tā crudeliter latera ei⁹ raduntur vt etiaz eius coste nudarentur. Ad quem preses. Vis theodore nobiscum eē. aut cum christo tuo. Cui ille. Cū christo meo ⁊ fui. ⁊ sum. ⁊ ero. Tunc iussus est igne cremari. In quo quidem igne spiritum emisit. sed tamē corpus eius ab igne illesum permansit. circa annos domini. cclxxxvij. Odore vero suauissimo omnes repleti sunt. ⁊ audita est vox dicens. Veni dilecte mi intra in gaudium domini tui. Celum q̄3 apertum multi viderunt.

CLXI A

De sancto martino.

Martin⁹ quasi martez tenens. i. bellū ꝯtra vicia ⁊ peccata. vel martin⁹ q̄si martirū vn⁹ Fuit enim martyr saltem volūtate ⁊ carnis mortificatione. Vel martinus interpretat̄ quasi irritans vel prouocans seu dominās Ipse namq3 per meritum sue sanctitatis irritauit dyabolum ad inuidiaz. prouocauit dominum ad misericordiam. dominatus ē carni sue per macerationem continuā. Cui scilicet carni ratio sue animus dominari debet. vt dicit Dyonisi⁹ in epl'a ad demophilū sicut dn̄atur dn̄s s̄uo. aut pater filio. aut senior lasciuo iuuenculo. Eius vitam seuer⁹ cognomento sulpicius discipulus sancti martini quem gennadi⁹ inter illustres viros cōnumerat scripsit.

Martinus sabarie pannonioꝝ oppido oriund⁹. sed intra ytaliaz papie alitus. cū patre suo tribuno militū sub ꝯstantio ⁊ iuliano cesaribus militauit. nō tn̄ sponte. q̄a ab infantia diuinitus inspiratus. cū eēt annoꝝ. xij. inuitis parētibus ad ecclesiā fugit. ⁊ cathecuminū se fieri postulauit. ⁊ extūc heremū intrasset nisi carnis infirmitas obstetisset. Sed cum cesares decreuissent. vt veteranoꝝ filij pro patrib⁹ militarēt martinus cuz eēt annorum q̄ndecim ad militandum vrgetur. vno tantum content⁹ seruo. cui tamen martinus seruiens sepius ministrabat ⁊ calciamenta detrahebat atq3 tergebat. quodam hiemali tempore per portā ambianensium transiens. pauperem quendam nudū obuiū habuit qui cuz a nullo elemosinā accepisset. martin⁹ hūc sibi s̄uatū intelligens. arrepto ense clamidē que sibi tātū supererat diuidit. ⁊ ptem paupi tribuēs reliqua rursus induit̄. Sequenti igit̄ nocte xp̄z clamidis sue parte qua pauperem texerat vestitū vidit ip̄mq3 ad circūstātes angelos sic loquentē audiuit Martin⁹ adhuc cathecuminus hac me veste contexit. Und̄ vir sāctus non in gloriā elatus. sed dei bonitatem

cognoscens cū eēt ānoꝝ.xviij.baptizari se fe
cit.et adhuc ad īstātiā t̄buni sui q̄ tp̄e sui tri
bunat⁹ expleto se sc̄lo abrenūciatuꝝ ꝓmitte
bat.ꝑ bienniū militauit. Int̄ea irruētib⁹ ītra
gallias barbaris.iulian⁹ cesar ꝯ eos pugna
tur⁹ pecuniā militib⁹ erogauit. At martin⁹
nolēs deinceps militare.donatiuū recipere
noluit.sed cesari dixit. Xp̄i ego miles sū pu
gnare mihi nō licet. Indig̃t⁹ iulian⁹ dixit q̄
nō religionis g̃tia.sꝫ metu belli īminētis mi
litie renūciaret. Cui martin⁹ intrepid⁹ rn̄dit
Si h̄ ignauie nō fidi ascribit̄.crastina die ā
te aciē inermis astabo.ꝛ in nomīe xp̄i signo
crucis nō clipeo ꝓtect⁹ aut galea hostiū cu
neos penetrabo secur⁹. vn̄ custodiri iubet̄.
vt inermis vt dixerat barbaris obijceretur.
Sed die sequēti hostes legatōꝫ miserūt sua
oīa seqꝫ dantes.vn̄ nō dubiū est meritis scti
viri talem victoriā sine sang̃ne datam eē
Exinde relicta militia ad sctūm hylariuꝫ
pictauēsē ep̄m ꝑrexit.ꝛ ab eo accolit⁹ ordina
t⁹ monet̄ a dn̄o ꝑ soporē vt parētes suos ad
huc gētiles visitaret. Profect⁹ igit̄. mlta ad
uersa passuꝝ se eē p̄dixit. Nā int̄ alpes īcidit
ī latrones. Cūqꝫ vn⁹ securī in caput eius vi
brasset.ictū ferientis dextre sustinuit alt̄. Vi
ctis tn̄ p⁹ tergū manib⁹ vni eoꝝ custodiēd⁹
tradit̄. Percūctāti v̄o latroni an timuisset.
rn̄dit nūq̄ꝫ se ita fuisse securuꝫ.qꝛ sciret mise
ricordiā dei maxīe in tēptationib⁹ affuturaꝫ
Incipiensqꝫ latroni p̄dicauit ꝛ ip̄m ad fideꝫ
xp̄i conuertit. Qui martinū ad viā reducēs
laudabilē postmod̄ vitā duxit. B Cū
aūt mediolanuꝫ p̄terisset dyabol⁹ in hūana
specie sibi obui⁹ fuit.ꝛ q̄ tēderet req̄siuit. Cui
cū rn̄disset se q̄ eū dn̄s vocaret tēdere.ille ait
Quocūqꝫ ieris dyabolus tibi aduersabit̄.
Cum autem martinus sibi respondisset.do
min⁹ mihi adiutor est.nō timebo quid faci
at mihi homo.statim ille euanuit Itaqꝫ ma
trem ꝯuertit.pater v̄o in errore ꝑmāsit. Sꝫ
cum heres arriana per totū orbē pullularet.
ꝛ ille pene solus obsisteret publice cesus ꝛ de
ciuitate eiect⁹ mediolanū redijt.ꝛ ibi sibi mo
nasteriū statuit. Sed ind̄ ab arrianis eiect⁹
ad insulam gallinariam cum vno solo pre
sbytero perrexit.vbi elleborū gramē venena
tum inter alias herbas in cibū sumpsit.ꝛ vi
cinam mortem sentiēs omne ꝑiculū ꝛ dolo
rem v̄tute orationis fugauit. Audiens
vero q̄ beatus hylari⁹ de exilio rediret obui
am ei ꝓfectus est.ꝛ iuxta pictauū monasteri
um ordinauit. Vbi cū quēdā adhuc cathe
cuminū haberet.parū per a monasterio di
scedens.ꝛ rediens.reꝑperit eū sine baptismo
defunctū. Quem in cellā ducens.ꝛ super e⁹
corp⁹ se ꝑsternens.ip̄m sua orōne ad vitam
p̄stinā reuocauit. Idē vero homo referre cō
sueuit.q̄ dū super euꝫ data sn̄ia obscuris lo
cis deputatus fuisset.per duos āgelos iudi
ci est suggestuꝫ hūc eē pro quo martin⁹ ora
ret. Iussum est igit̄ vt per ip̄os duos reduce
ret̄.ꝛ martino viuus redderet̄ Aliuꝫ insu
per qui laqueo vitā finierat vite restituit
Verū cū plebs turonica ep̄o careret.ip̄ꝫ
plurimum renitentem sibi ordinari petijt.
Quidā autēꝫ ex episcopis q̄ conuenerāt eo
q̄ deformis eēt habitu ꝛ vultu despicabilis
resistebāt. Inter quos precipuus fuit quidā
nomine defensor. Sed cum lector tūc deessꝫ
quidam accepto psalterio primum quē īue
nit psalmū legit.vbi versus hic erat. Ex ore ī
fantium et lactentiū perfecisti laudeꝫ.vt de
struas inimicū et defensorem. Et sic ille defē
sor est ab omnibus confutatus. Ordinatus
itaqꝫ episcopus.cum populi tumultum nō
ferret.duobus fere milibus extra vrbeꝫ mōa
sterium constituit.vbi cum.lxxx. discipul' in
multa abstinentia vixit Nam ibi vinum ne
mo biberat nisi quem infirmitas coegisset.
Mollior habitus ibi pro crimīe erat. Plu
rime ciuitates de his episcopos eligebāt.
Cum quidaꝫ sub nomīe martiris colere
tur.ꝛ a martino nil de ei⁹ vita vel merito in
ueniri posset.quadā die sup̄ sepulcrū stans
orauit dn̄m vt q̄s eēt vel cuius meriti indica
ret. Conuers⁹ ad leuā vidit vmbrā nigerrīaꝫ
stare Qui a martino adiurat⁹ dixit se latrōꝫ
fuisse et ob scelus percussum eē Cōtinuo igi
tur martinus altare destrui precepit. C
Legitur quoqꝫ in dyalogo seueri et galli
discipulorum sancti martini.vbi multa sup
pleta sūt que in e⁹ vita seuerus dimiserat.q̄
martin⁹ q̄dam tp̄e valentinianū imp̄atoreꝫ

ꝑ quadā necessitate adijt. sed ille sciēs eū vel-
le petē qđ ipe nolebat dare. fores palacij sibi
claudi fecit. At martin⁹ semel ⁊ iterꝝ pass⁹ re-
pulsā. cilicio obuolut⁹ ⁊ cinere cōspers⁹. per
vnā ebdomadā cibi ⁊ pot⁹ abstinētia mace-
rat. Tūc monēte āgelo ad palaciū vēit. ⁊ nul
lo sibi ꝓbibente ad īperatorem vsqꝫ ꝑuenit.
Quē cū veniētē videret. irat⁹ qꝛ fuissꝫ admis
s⁹ ei assurgere noluit donec sellā regiā igs
operiret. ⁊ ipm impatorē a parte posteriori
ignis succēderet. Tūc sctō martino iratus as
surgēs. vtutē diuinā se sēsisse ꝯfess⁹ est. mlīū-
qꝫ ipm cōplectēs sibi oīa anteq̄ꝫ rogaret cō-
cessit. multaqꝫ munera obtulit. sꝫ martinus
nō accepit. ¶ In eodē q̄ꝫ dyalogo legit q̄lit
tertiū mortuū suscitauit. Cū enī q̄dā iuuēis
defūct⁹ fuisset ⁊ mater ꝑ resuscitatiōe filij be
atū martinū lacris exoraret. iste ī medio cā-
pi vbi erat īnumerabil' mltitudo gētiliuꝫ ge
nua flexit. ⁊ cūctis videntibus puer surrexit.
Quapp̄t oēs illi gētiles ad fidē xp̄i cōuersi
sunt Eidē q̄ꝫ viro sctō obediebāt etiā īsen
sibilia vegetabilia ⁊ irrōnabilia Insēsibilia si
cut ignis ⁊ aq̄. Nā cū in q̄dā ꝑhano ignē mi
sisset. ī domo ꝓxima adherēte agēte vēto fla-
ma ferebat. Tūc martin⁹ sup tectuꝫ domus
ascēdēs obuiū se aduenientib⁹ flamis inseruit
Mox ꝯ vim vēti flama retorq̄tur vt ꝯflict⁹
q̄dā cōpugnātiū int̄ se elemētoꝝ videretur.
¶ Nauis etiā q̄dā cū ꝑiclitaret. vt in p̄dicto
dyal'. legit. q̄dā negociator nec dū xp̄ian⁹ ex-
clamauit. De⁹ martini eripe nos. Et statim
tranq̄llitas magna successit. Sil'r vegeta
bilia. Nā cū in quodā loco tēplū ātiq̄ssimū
diruisset. ⁊ arborē pini dyabolo dedicatā vl'
let excidere. obsistētib⁹ rusticis ⁊ gētib⁹. vn⁹
eoꝝ dixit. Si de deo tuo fiduciā habes. nos
hācarborē succidem⁹. ⁊ tu eā suscipe. et si te
cū est de⁹ tu⁹ vt dicis euades. Quo ānuēte.
succise arbori. ⁊ iam v'sus eū ibidē ligatū ca
denti signū crucis opposuit. ⁊ in aliā ꝑtē redi
ens rusticos q̄ in tuto loco erant fere oppres
sit. Qui viso miracl'o ad fidē ꝯuersi sunt.
Irrōnabilia q̄ꝫ aīalia sibi pluries obedi
erūt. sicut legit in p̄dicto dyal'. Cū enī canes
lepusculū insequētes vidisset. imperauit ca
nibus vt aīal inseq̄ desisterēt. Mox illi con
stiterūt. ⁊ quasi victi in suis vestigijs fixi mā
serūt ¶ Serpēs etiā quidam cū fluuiū q̄n
dam natando transiret. martin⁹ ait ad ꝓpen
tem. In noīe dñi iubeo te redire. Mox se ad
v'bum scti retorsit. ⁊ in ripā aliam transmea
uit. Et ingemiscens martin⁹ ait. Serpentes
me audiūt. ⁊ homines nō audiūt. Canis
sil'r quidam cū in quendam ex martini disci
pulis latraret. ille ad euꝫ ꝯuersus ait. In no
mine martini iubeo te obmutescere. Canis
ꝯtinuo obmutuit ac si linguā habuisset ab
scisam B ¶ Fuit autem beatus martin⁹
multe humilitatis. Nam leprosum quēdā
cunctis horribilem parisius obuium habēs
ipsum osculat⁹ est atqꝫ benedixit. statimqꝫ
mūdatus est. In sacrario quoqꝫ residēs nū
q̄ꝫ cathedra vsus est. Nā in eccl'ia nemo vn
q̄ꝫ eū sedere cōspexit. Sedebat autē in cellu
la rusticana. quas tripodes vocant. Mlt
te dignitatis. Quia par apl'is dict⁹ est. ⁊ hoc
ꝓpter g̃tiam spūssancti que in eum in specie
ignis ad robur descendit. sicut fuit in apl'is.
Unde et apl'i frequenter eū tanq̄ꝫ cōparē vi
sitabāt. Legitur enī in predicto dyal'. q̄ q̄daꝫ
vice dū martinus in cella solus sederet. et se
uerus ⁊ gallus eius discipuli pre foribus ex
pectarēt subito mirabili cōcussi horrore plu
res in cella audiunt insiml' colloquētes De
quo cum postmodum martinū requisissēt.
ille ait. Dicā vobis. Sed vos queso nulli di
catis. Agnes tecla et maria ad me venerūt.
Nec tantum illa die sed sepius se ab eis con
fessus est visitari. Et petrum ⁊ paulum apo
stolos a se sepe videri perhibuit ¶ Mul
te iustitie. Cum enim ab imperatore nomīe
maximo inuitatus fuissꝫ. ⁊ martino poculū
primo fuisset oblatum. sperantibus cunctis
vt post se regi tribueret. presbytero suo d'dit
nullū estimans digniorem qui post se debe
ret bibere. ⁊ indignum iudicans si aut regeꝫ
aut regis ꝓximos p̄sbytero p̄tulisset ¶ Mlt
te patientie. Tātā enī in oībus patientiā ser
uabat. q̄ cū eēt sūm⁹ sacerdos īpune sepe a
clericis ledebatur. nec a sua eos ꝓpter h̄ cari
tate repellebat. Nemo illū vnq̄ꝫ vidit iratuꝫ
nemo merentem. nemo ridētem. Nunq̄ꝫ in
illius ore nisi christus nunq̄m in illius cor

de nisi pietas. nisi pax. nisi miscdia inerat. Legit̃ q̃z in p̃dicto dyalogo q̃ dñ martin⁹ q̃dã vice i veste hispida. nigro ⁊ pẽdulo pallio circũtect⁹ sup̃ asellũ p̃cederet. eq̃s de ꝯ venientib⁹ expauefactis. milites in t̃raz saltu p̃cipiti se dederũt ⁊ martinuz arripiẽtes g̃uit̃ v̄bera uerũt. Ille ãt q̃si mut⁹ cedẽtib⁹ terga p̃bebat Sed mag̃ illi furebãt. eo q̃ ille q̃si nõ sẽtiẽs v̄bera illata ꝯtẽnere videret̃. Protin⁹ ãt aĩalia adeo humo fixa p̃manebãt. vt q̃ntũcũq̃z flagellata velut saxea moueri nõ possẽt. q̃usq̃z ad martinũ redeũtes. ⁊ pctũz suũ q̃d ignorant̃ in eũ cõmiserãt ꝯfitẽtes. ille eis licẽtiaz dedit. ⁊ g̃du ꝯcito aĩalia p̃cesserũt. Multe assiduitatis in orãdo Quia vt in legẽda sua d̃r nunq̃z vllũ horaꝝ momẽtũ preterijt q̃ nõ aut oratiõi aut lectiõi incũberet. Inter legẽdum tamẽ et op̃anduz nunq̃z aĩm ab orõne laxabat. Nã vt fabris ferrarijs moris est. q̃ ĩter op̃ãdũ p̃ q̃dã laboris leuamine incudẽ feriunt ita martin⁹ dum aliquid ageret sem p̃orabat. Multe austeritatis ĩ seip̃o Refert enĩ seuer⁹ in ep̃la ad eusebiũ q̃ cũ martin⁹ in q̃ndã villã sue dyoc̃. venisset. ⁊ clerici lectũ sibi p̃limo stramĩe p̃p̃assẽt. ille ibidẽ req̃escẽs. insuetã molliciẽ p̃horrescit q̃ppe q̃ nuda hũo vno tãtũ cilicio sup̃iecto cubare ꝯsueuerat. Itaq̃z p̃mot⁹ iniuria surgẽs stramentũ omne p̃iecit ⁊ se sup̃ nudã humũ collocauit Circa mediã v̄o noctẽ tota illa palea igne accẽdit̃. ⁊ martin⁹ excitat⁹ dũ exire tẽptaret sed neq̃ret ab igne capit̃. ⁊ eius iam vestimenta vrunt̃. Rediẽs v̄o ad solitũ orõnis ꝯfugiuz ⁊ crucis emittẽs signaculũ. ĩ medio ignis intact⁹ p̃mansit. ⁊ flamas sensit rorãtes q̃s male exp̃t⁹ erat vrẽtes. Monachi igit̃ excitati ꝯcurrũt. ⁊ martinũ quẽ iã ꝯsũptũ putabãt de medio flamaꝝ illesũ educũt Multe compassionis erga delinquẽtes. Quia oẽs volentes penitere cõpassionis sinu recipiebat. Nã ⁊ cũ dyabol⁹ martinũ rep̃benderet cur semel lapsos ad pn̄iam recip̃et eidem rñdit Si tu ipse o miserabil̃ ab hoĩm infestatõne desisteres. ⁊ te factoꝝ tuoꝝ peniterz. ego tibi cõfis⁹ ĩ dño xp̃i miscdiaz pollicerer Multe pietatis erga paup̃es. legit̃ in p̃dicto dyal̃. q̃ martinũ in q̃dã festiuitate ad eccl̃iam tẽdentem paup̃ quidã nudus secutus est. Martin⁹ autẽ archidyacono precepit vt egẽtẽ vestiret. Sed cũ hoc ille facere distulisset. ĩgressus martin⁹ secretariuz tunicã suã illi tribuit. ⁊ continuo abscedere iussit. Cũ ergo archidyacon⁹ moneret vt ad solẽnia peragenda procederet. ille de se loquẽs rñdit se ire non posse. donec pauper vestẽ accipiat. Archidiacon⁹ vero non intelligens. quia cum extrĩsecus cap̃pa tectus eẽt. ip̃m nudum interius non videbat. pauperem non adesse causat̃. At ille inquit. Mihi vestis deferatur ⁊ pauper non deerit vestiendus. Compulsus ille ad forum vadit. ⁊ quinq̃z argenteis tunicã vilem et curtaz que dicitur penula quasi pene nulla rapiens ante pedes martini iratus proiecit Quam ille secreto induit. Cuius manice vsq̃z ad cubitum. ⁊ lõgitudo vsq̃z ad genua protendebantur. Et sic missam celebraturus procedit. Dum autem missaz celebraret. globus igneus super caput eius apparuit. ⁊ a multis ibidem visus fuit. Ob hoc par apostolis dicitur. Huic autez miraculo addit magister Johannes beleth. q̃ cum ĩ missa manus ad deum vt moris est leuaret manicis lineis retro labentibus cũ nec brachia eius eẽnt grossa nec multum carnosa nec p̃fata tunica protẽderetur nisi vsq̃z ad cubitũ remanserũt eadem brachia nuda. Tunc miraculose torques auri et gẽmati deferuntur ab angelis. et brachia decenter operiuntur

Quem etiam tonsam q̃dam vice ꝯspiciens euãgelicũ inquit mandatũ ista compleuit. Duas tunicas ista habuit. ⁊ vnã nõ habẽti largita ẽ. Ita et vos inq̃t facere debetis.

Multe potestatis erga demones expellendos. Sepe enĩ ipsos demones ex hoĩb⁹ expulit. Legit̃ etiã in p̃dicto dyalogo q̃ quedã vacca a demone agitata. cũ vbiq̃z seuiret ⁊ multos confoderet. ⁊ versus martinum et socios suos in itinere furibunda concurrerz ille manu eleuata ip̃am sistere iubet. Qua immobili permanente. vidit demonẽ dorso illius insidentẽ. Quẽ increpãs discede inq̃t funeste de pecude ⁊ innoxiũ animal agitare desiste. Quo p̃tinus discedẽte. vacca ad ei⁹ pedes p̃sternitur. ⁊ ad e⁹ imp̃ium cuz omni

mā suetudine ad gregem suum reuertitur

Multe subtilitatis erga eos cognoscendos. Demōes enī sibi ita ꝯspicabiles reddebant. vt apte ab ipo sub q̄cūq3 imagine viderent. Nā intdū demōes in iouis ꝑsonā plurimūq3 mercurij. aliqñ veneris vl' minerue trāsfiguratos se eiꝰ vultibꝰ offerebāt. q̄s ille oēs suis noībꝰ increpabat. Mercuriū maxime patiebat infestū. Jonē brutū atq3 hebetē eē dicebat. Quadā etiā vice dyabolꝰ in forma regis purpura ⁊ dyademate et aureis caligis ornatꝰ. sereno ore letaq3 facie sibi apparuit. Cūq3 diu ābo tacuissent. agnosce inquit martine quē col'. Christꝰ ego suz descensurꝰ ad terras. ꝑus me manifestare tibi volui. Ad h̄ cū adhuc martinꝰ admirans taceret. rursꝰ ait. Martine cur dubitas credere cuz me videas. xp̄s ego sū. Tūc ille a spūsctō doctꝰ ait. Dñs iesꝰ xp̄s nō se purpuratū. nec dyademate renitētē vēturum eē ꝑdixit. Ego xp̄m nisi in eo habitu ⁊ forma q̄ passꝰ est. nisi crucis stigmata ꝑferentē. venisse nō credam Ad hāc vocē ille disparuit ⁊ totā cellā fetore cōpleuit. E Martinꝰ igit obitū suum lōge ante ꝑsciuit. quē etiā fratribꝰ reuelauit Interea cādacēsez dyoc. causa sedāde discordie visitauit. Pergēs ergo vidit mergl'os ī flumīe piscibꝰ insidiātes ⁊ q̄sq3 capiētes. Forma inq̄t h̄ demonū est. Insidiant incautis. capiūt nesciētes. captos deuorāt. saturari nequeūt deuoratis. Impat igit vt relicto gurgite deꝑtas peterēt regiones. Statiq3 grege facto. mōtes siluasq3 petierūt In illa igit dyocesi aliq̄z diu cōmoratꝰ viribꝰ corpis cepit destitui. ⁊ discipul' indicat se iam resolui Tūc oēs flētes cur nos inq̄unt pat' deseris. aut cui nos desolatos relinq̄s. Inuadēt enī gregē tuū lupi rapaces. Et ille eoꝝ motꝰ ꝑcibꝰ fletibusq3. flēs q̄z sic orauit. Dñe si adhuc ꝓpl'o tuo sū necessariꝰ. nō recuso laborez fiat volūtas tua. Dubitauit enī pene q̄d mallet. qꝛ nec hos deserere. nec a xp̄o volebat diutiꝰ separi. Itaq3 cū aliq̄z diu molestia febriuz teneret. et a discipul' suis rogaret vt in lectulo suo vbi in cilicio et cinere decūbebat stramētū aliqd̄ poneret. nō decet inq̄t filij xp̄ianuz nisi in cilicio ⁊ cinere mori. Ego si vob aliud exēplū relinq̄ ipse peccaui. Ocul' ac manibꝰ in celū sp intētꝰ. inuictū ab orōne spūm non relaxabat. Et cū supinꝰ sp iaceret. ⁊ a presbyteris rogaret vt corpusculū mutatione lateris releuaret. sinite me inq̄t fratres. sinite celum potius respicere q̄z terram. vt spiritꝰ ad dñm dirigatur. Et hec dicēs vidit dyabolū assistere Quid h̄ inquit astas cruēta bestia Nihil in me funestū reperies. abrae me sinꝰ recpiet. Et in hac voce sub archadio ⁊ honorio qui ceperūt circa annuz dñi. ccccxlviij. vite eius. lxxxj. spūz deo reddidit. Vultusq3 eꝰ tanq̄z iam glorificatus resplēduit. ac choꝛꝰ angeloꝝ ibidē cōcinēs a multis auditꝰ fuit.

Ad eiꝰ transitū pictaui sic turonici cōuenerūt. ibiq3 magna altercatio orta est. Dicebant enī pictaui. Noster ē monachꝰ. nos req̄rimꝰ cōmēdatū. Quibꝰ illi. Vobis est ablatus. nob a deo donatꝰ. Nocte igit media pictaui oēs penitꝰ sopiūt. ⁊ sic a turonicis ꝑ fenestrā eiectꝰ. ꝑ ligerī nauigio ad vrbez turonicam cū magno gaudio deportat. Beatus autem seuerinus coloniens̄ episcopus cum die dñica loca sancta post matutinas more solito circūiret illa hora qua vir sctūs obijt angelos cantantes in celo audiuit. Vocansq3 archidyaconē interrogat si aliq̄d audiret Et cum se nil audire diceret. ⁊ archiepiscopus. vt diligēter auscultaret moneret. cepit sursū collū extendere. aures erigere. ⁊ super summis articulis baculo sustentāte stare. Sed dū archiep̄s pro eo orasset quasdaz in celo voces audire se dixit. Cui archiep̄us. Dñs meus martinꝰ est. qui migr̄uit e mundo. ⁊ nūc angeli eum in celuz deferunt. Demones autē affuerunt qui eum retinere voluerunt. sed nihil suum in eo reperientes cōfusi recesserūt. Archidyaconꝰ igit diē ⁊ horā notauit. ⁊ tunc martinum migr̄sse cognouit Seuerus etiam monachꝰ qui vitam eꝰ scripsit. cum post matutinas leuiter obdormisset. sicut ipse in quadam epl'a testatur. sāctꝰ martinꝰ alb indutꝰ. vultu igneo. stellantibꝰ oculis. crine purpureo. tenens librum ī manu dextera quem de vita eius idē seuerꝰ scripserat. eidem apparuit. Cunq3 pꝰ benedictōnem in celum cōscendre ip̄m videret. ⁊ cum

ꝺ aſcendere cupet. euigilauit. ¶Poſt ꝫ aũt nunciꝭ veniẽtiꝫ eaꝺẽ nocte ſctũm Mar tinũ migraſſe audiuit. ¶ Eo quoqꝫ ꝺie ſctus Ambro. mediolanẽſ ep̃s miſſam cele brans ſup altare inẽ ꝓphetiã ⁊ epl̃aꝫ obꝺor/ muit. Et cũ nullus eũ excitare ꝓſumeret. et ſubꝺyaconꝰ niſi ipſe innuẽte epl̃aꝫ nõ au ꝺe ret legere. tranſactis ꝺuaꝫ l̃ triũ horarũ ſpa cijs excitauerũt eum ꝺicẽtes. Jam hora ꝓte rijt ⁊ ꝓpl̃s valꝺe laſſus expectat. iubeat ꝺñs noſter vt clericꝰ epl̃aꝫ legat. Aꝺ qꝫ ille. ¶No lite turbari. fraẽ enĩ meꝰ Martinus aꝺ ꝺeũ migũit. ⁊ ego eius funeri inẽfui ⁊ obſequiũ ꝓbui. ſꝫ vltimã oꝛõnẽ voꝭ excitantiꝫ exple re nõ valui. Tũc illi ꝺiẽ ⁊ horã notãtes. inue nerunt ſctũm martinũ tũc migſſe aꝺ celum

¶ Caꝓpam eius vt ait magiſter Joꝭes be letꝫ reges frãcie in ꝓlijs portare ꝓſueuerũt Uñ ipiꝰ caꝓpe cuſtoꝺes caꝓpellani ꝺicebãt.

¶Poſt mortẽ aũt eiꝰ ãno. lxuij. cum btũs ¶Perpetuus eius eccl̃iaꝫ magnifice ampli aſſet ⁊ in eã coꝛpus eiꝰ trãſferre vellꝫ. ſemel ⁊ bis ⁊ tercio ieiunijs ⁊ vigilijs inſiſtẽtes. ſe pulcꝛ eiꝰ nullatenꝰ mouere potuerũt. Cũqꝫ vellẽt ꝺimittere. qꝺaꝫ ſenex pulcerrimꝰ eis appꝛuit ꝺi. Uſqꝫq tarꝺatis ¶Mõ videtis ſan ctum Martinũ patũ iuuare vos ſi manꝰ aꝓponitis. Tunc ille cũ eis manꝰ aꝓpoſuit. ⁊ cũ ſumma velocitate ſepulcꝛ leuauerũt. et in loco vbi nũc colit̃ poſuerũt. Senex autẽ ille poſt hoc nuſq̃ ꝓparuit. ¶Hec trãſlatio ĩ mẽſe Julij celebrat̃. ¶Refert ꝺo abbas clu/ niacẽſ q tũc oẽs cãpane in oĩꝰ eccl̃ijs nul lo tangẽte pulſabant̃. ⁊ oẽs lãpaꝺes ꝺiuini tus accẽꝺebant̃. Fertur q̃ꝫ q tũc ꝺuo ſocij erãt. q̃ꝫ vnus erat cecꝰ ⁊ alt̃ ꝓtractuſ. Cecus aũt ꝓtractũ ferebat. ⁊ ꝓtractus ceco viaꝫ ꝺe monſtrabat. Sicqꝫ talr mẽꝺicãtes mlt̃am pecuniã acq̃rebant. Aꝺiẽtes vo q aꝺ coꝛ pus ſcti martini mlti ſanabãt infirmi. cuꝫ in trãſlatione eius coꝛpꝰ extra eccl̃iam pceſſio naliter ꝺuceret̃. timere ceperũt ne ꝓꝺictum coꝛpus iuxta ꝺomũ vbi manebãt ꝺuceret̃. et ſic ipi ſoꝛſitan curarent̃. ¶Molebãt enĩ ſani tatẽ ꝓſequi ne ꝺeperiret materia queſtꝰ ſui. Quappt̃ ꝺe illa ſtrata fugiẽtes ſe aꝺ aliam tranſferebãt. p quã coꝛpus nequaq̃ ꝺuci/ putabant. Bũ ergo fugerẽt. coꝛpi eiꝰ ex im puiſo ꝓtinus obuiauerũt. Et q ꝺeꝰ multa bona ꝓſtat inuitis. ambo ꝑ eoꝛ voluntatẽ ꝓtinuo ſũt curati. licet ꝺe ꝫ plurimũ triſta rent̃. ¶ Amb. aũt ꝺe ſctõ Martino ſic ait Bts martinꝰ ꝓphani erroꝛis tẽpla ꝺeſtruꝛ it. verilla pietatiſ erexit. mortuos ſuſcitauit ab obſeſſis coꝛpib9 ꝺemonia ſeua excluſit. ac varijs laboꝛãtes lãguoꝛibꝰ ſalutis reme ꝺio ſbleuauit. qui ita pfectꝰ iuẽtꝰ ẽ. vt xp̃z te xiſſz ĩ paupe. ⁊ veſte quã egenꝰ accepat mũ ꝺi ꝺñm induiſſet. O felix largitas q ꝺiuini tas opitur. O clamiꝺis glõioſa ꝺiuiſio q mi litẽ texit ⁊ regẽ. O ineſtimabile ꝺonũ. qõ ve ſtire meruit ꝺiuitatẽ. Bigne buic ꝺñe con feſſionis tue pmia cõtuliſti. Bigne ei arria noꝛ ſubiacuit feritas. Bigne amoꝛe marti rij ꝓſecutoꝛis tormẽta ñ timuit. Quiꝺ erit ꝓ oblatõe integri coꝛpis receptur9. qui pro q̃ntitate veſtis exigue ꝺeũ veſtire meruit ⁊ viꝺere Sic ſperãtiꝫ ꝓtulit meꝺicinã. vt alt os ſuppliicatõibꝰ. alios viſu ſaluaret.

CLXII.

De ſancto Bricio.

Bricius ſancti mar/ tini ꝺyaconꝰ. eiuſq plurimũ emu lus mlta eiꝺẽ ſctõ ꝓuicia ĩferebat. ¶Nam cũ quiꝺã paup Martinũ req̃reret ꝺixit ei bricius. Si illũ ꝺelirum q̃ris. pſpice eminus. ille ẽ enĩ qui q̃ amẽs celuꝫ reſpicit. Cũ igit̃ paupa martio q̃ petierat accepiſſet vir ſctus Briciũ aꝺ ſe vocãs ꝺixit. An ego tibi ꝺelirus viꝺeoꝛ bnci. Qõ cũ ille ꝑ vere/ cunꝺia ſe ꝺixiſſe negaret. Ait martinꝰ. ¶Mõ/ ne aures mee aꝺ os tuuꝫ erant. q̃ñ ꝫ eminꝰ loq̃barl Amẽ ꝺico tibi. q a ꝺño obtinui vt mihi in epatu ſucceꝺas. ſꝫ ſcias multa te in epatu aꝺuerſa paſſur. Qõ bricius audiẽs irriꝺebat ꝺicẽs. ¶Mõne veꝛ ꝺixi iſtũ ꝺelirũ eſſe. ¶Poſt mortẽ igit̃ ſcti martini Bricius in epm eſt electꝰ. Qui ꝺinceps oꝛõni vaca bat Et licꝫ aꝺhuc ſupbuſ tñ coꝛpe caſtꝰ erat Anno aũt epatꝰ ſui triceſimo mlr q̃ꝺã religi oſe veſtita q̃ eiꝰ veſtimẽta lauabat ꝓcepit. ⁊ filium pepit. Tũc oĩs ꝓpl̃us cũ lapiꝺibus aꝺ eiꝰ ianuã ꝓgregatꝰ ẽ ꝺicẽs. Biu pietate

sancti martini luxuriā tuā dissimulauim⁹ sed iaz nequaq̄z pollutas manus osculari valemus. Illo āt virilr h negāte ait. Adducite ad me īfantē. Quo allato cū.xxx.eēt dierū dixit ad eū bricius. Adiuro te ꝑ filiū dei vt dicas corā oīb⁹ si ego te genui. Et ille. nō tu inq̄t es pat̄ meus. Populo āt vrgēte vt q̄s eēt eius pat̄ req̄reret. ille ait. Nō est hoc meū. feci qd̄ ad me ꝑtinuit. Populus autē h totū magicis artib⁹ attribuebat dicēs. Nequaq̄z nob falso pastoris nomīe dñaberis. Tūc ille ꝑ sui purgatōe prunas ardētes vsqz ad tūbā sctī martini cūctis vidētibus d̄portauit. Proiectisqz prunis. vestis eius illesa appuit. Et ait. Sicut h meū vestimētum a prunis māsit illesū. sic corpus meum a ꝯtactu mulieris est mūdū. Populo autē adhuc ñ credēte. sctūm Briciū ꝯtumelijs et iniurijs afficiūt. ⁊ a sua dignitate eijciūt. vt v̄bum qd̄ sctūs martinus dixerat īpleretur Tunc bricius flēs papā adijt. et septē annis ibidē ꝑmanēs quidq̄d in sctūm martinum deliq̄rat penitēdo deleuit. Populus autē Justinianū p̄fecit. ⁊ romā ꝯ̄briciū misit. ut ep̄atū sibi ꝯ̄bricium defensaret. Quo cum tenderet. in ciuitate vercelleñ. vitaz finiuit. et armeniū loco eius ꝓplus oīs p̄fecit. Septimo igit̄ anno bricius cuz autoritate pape rediēs sexto ab vrbe miliario hospitiū accepit. ⁊ Armenius ead̄ nocte spūm exalauit. Qd̄ bricius ꝑ reuelatōem ꝯgnoscēs. ait suis vt surgerent. ⁊ secū ad tumulandū turonensem ep̄m ꝓperarent. Cū ergo Bricius ꝑ vnā portā ciuitatē ingrederet̄. ille ꝑ aliaz mortuus efferebat̄. Quo sepulto. sctūs Bricius sedē suam accepit. ⁊ septez postmoduz annis p̄sidens ⁊ vitam laudabilez ducens xliiij. anno ep̄atus sui in pace quieuit.

CLXIII.

De sancta Elizabeth. A

Elizabeth interp̄tat̄ deus meus ꝯgnouit. vl̄ dei mei septima. vel dei mei saturitas. Dicit̄ ergo p̄mo Elizabeth deus me⁹ cognouit. qr deus eā ꝯgnouit. i. suo bñplacito approbauit. vel ꝯgnouit. i. notitiam sue cognitiōis sibi infudit. Scd̄o d̄r elizabeth. i. dei mei septima. ip̄a enim hūit septimā dei vel qr septē opibus miscd̄ie se exercuit. vl̄ qr nunc ē in septima etate q̄escentiū. ꝑuētura tandē in octauā resurgētiū. vel ꝓpter septē status in q̄bus fuit. Ip̄a nanqz fuit in statu v̄ginali. scd̄o in statu ꝯiugali. tercio in statu viduali. q̄rto in statu actiuo. q̄nto ī statu ꝯtēplatiuo. sexto in statu religioso. ⁊ nūc septimo ē in statu gl̄ioso. Et isti septez status manifeste ꝯtinētur in legenda sua vt possit dici de ea qd̄ dicit̄ in Daniele de nabuchodonosor. septē tp̄a mutabunt̄ sup eā. Tercō d̄r dei mei saturitas. de⁹ enī eā mō satiauit et repleuit splēdore v̄itatis. dulcedine suauitatis. ⁊ vigore eīnitatis. Vñ aug̃. in li. de ciuitate dei. agens de ciuitate celesti dic̄. In eternitate dei viget. in veritate dei lucet. in bonitate dei gaudet.

Elizabeth illustris vngarie regis filia. genere nobil̄. s; fide ac religiōe nobilior. stirpem tā nobilē nobilitauit exemplis. illustrauit miracul̄. ⁊ d̄corauit grā sanctitatis. Quā autor nature sup̄ naturā quodāmō extulit. dum puella regalibus nutrita delicijs. omīa puerilia aut oīno ꝯtēneret. aut eadē in dei obseq̄um manciparet. vt liq̄do clareat tenera eius infantia q̄nta simplicitate viguit. q̄nta dulci deuotione incepit. Extūc siq̄dem cepit bonis assuescere studijs. ludos spernere vaītatis successus ꝓsperos fugere mūdi. ꝓficere sp̄ in reuerētia dei. Cū eī adhuc eēt q̄nquēnis in eccl̄ia orādi grā tā sedula ꝑmanebat. vt eā ei⁹ sodales l̄ ancille auellere vix valerēt. Quā cū ācille vl̄ coetanee ei⁹ obs̄uarēt. aliq̄m d̄ ill̄ cā ludi v̄s⁹ capellā inseq̄ videbatur vt ex h intrādi ecc̄iaz oportunitatē captarz. Quā īgrediēs genua flectebat aut pauimēto total̄r incūbebat. Et licet lrāꝝ peritiam nō hr̄ēt tñ corā se in eccl̄ijs sepe psalteriū expādebat. vt q̄dāmō se legere fingeret ne velut occupatā q̄s īpediret. Se q̄z cū puellis ad terrā ꝓstrataz ludi specie mēsurabat. vt sub tali occasione deo reuerētiā exhiberet. In ludo etiā anuloꝝ ⁊ alijs ludis spez totā in deū ponebat Et ex his q̄ puella ꝑuula lucrabat̄. vl̄ al̄s peculiarit̄ possidebat. puellis paupcul̄ decimas exhibebat. inducēs eas

vt sepe orōem dñicā dicerēt ⁊ crebro ỹginē salutarēt. Crescēs vo p etatē tpis crescebat ap̄li⁹ p affectū deuotōis. Mā btāz ỹginē di gēitricē i sui prōnā ⁊ aduocatā ⁊ bm iobz euāg. in sue castitatis custodē elegit. Cū eiz singule cedule singlōz ap̄lōz noibus inscripte altari ponerent. ⁊ qlibet aliaz puellaz casu sibi cedulā p̄tigentē accipet. Ista orōe fusa tribus vicib⁹ cedulā vbi nomē icti pet erat iscriptū. ⁊ dsiderabat accepit. Ad quez tāto deuotōis ferebat affectu. vt nihil in eius noie petētib⁹ dnegaret. Ne vo mdi succes⁹ sibi nimiū blādiret. qdie i rebus pspis sibi aliqd detrabebat. Cū ei i aliq ludo sibi pspe succedret reliquū inēmittēs dī. nolo pcedre sz ppt̄ deū reliquū inēmitto. ¶ Ad chore aſ qz cū puell' cetis aduocata. cū vnū circūtū pegissz dicebat. sufficiat nob vn⁹ circūit⁹ tā ppt̄ deū alios dimittam⁹ Et sic p talē modū puellas a vanitatib⁹ tpabat. Vestimētoz lasciuos vsus sp abhorruit. ⁊ oēm i his bōe statē dilexit. Certū qz sibi nūez orōnū indixerat. quē siqñ aliq occupatiōe p̄uēta ñ potuisse pficere. ⁊ ab ācill' lectū igredi cogeret. cū celesti sponso vigilias vigilanē soluebat. Dies qz solēnes puella nobil' tāta deuotōe colebat. vt et manicas sibi p̄sui nulla rōe pateret añqz missaz solēnia p̄plerēt. Cyroteca rū etiā vsus añ meridiē dieb⁹ dñicis sibi interdixit. volēs i ꝑ ⁊ sacre deferre solēnitati. ⁊ sue satisfacere deuotōni. ppt̄ qd solita erat ad ꝑ ⁊ silia se p votū astrigere. ne qs eā posset aliqbus suasiōibus a suo ppōsito reuocare. Officiū eccīasticū audiebat cū tāta reuerētia vt cū sacra legerēt euāgelia. vl' sacra hostia pficeret. māicas si forte p̄sute eēnt solueret. monilia depōeret. ⁊ cetera capitis ornamēta in imo locaret. Ut vbi gōn ỹgia lē prudenē rexit. ⁊ inocenē pcurrit p̄iugalez gōn intrare cōpellit. vtpote q ad ꝑ patno i perio vigebat. fructū pceptura tricesimū q fidē trinitatis suauit cū decalogo pceptoz Cōsensit igit licz iuita i copulā p̄iugalē. ñ vt libidini p̄sentiret. sz ne pris pceptū p̄tēneret ⁊ vt filios educādos ad dei cultū pcrearet Quāuis enī fuit legi thori p̄iugal' astricta. nulli tñ culpā de delectatōi fuit sbiecta. Hō iñ mānifeste p̄stat. qniā i māib⁹ magistri Cōradi votū emisit. q si viro suo eā supuiuere p̄tingeret. p̄tinētiā ppetuā obs̄uaret. ¶ Fuit igit lantgūio turingie sociata p̄iugio put regal' exigebat magnificētia. et dispositio ordīauit dīna. vt. l. ibiō multos ad dei amorē adduceret. ⁊ īcultos boies edoceret. Licz aūt mutauerit statū. ñ tñ mutauit mētis affectū. Quāte āt fuerit deuotōis ⁊ būiliatōis ad deū. qnte austeritatis ⁊ abstinētie ad se ipaz. qnte largitatis ⁊ miscōie ad paupes. ex his q sbiecta sūt aptius declarat. Mā i orōe tāti extitit feruoris. vt et ancillas ad eccīam gōu p̄cito p̄uenirz. vt q̄ qbusdā clādestinis orōibus aliqm dei grāz ipetraret. In nocte ad orōem sepe surgebat. rogāte eaz marito vt sibi pceret ⁊ qeti alicui corp⁹ donarz. Ordinauit aūt cū qdā domicella sibi inē cetas magis familiari. vt si forte sōno depssa non surgeret. eā pede tāgēs excitarz Quadā vo vice pedē dñe tāgere voluit. ⁊ casu in pedez mariti ipegit. Qui sbito excitat⁹ rē vt erat didicit. ⁊ patientē sufferēs p̄udēter dissimulauit Et vt orōnū suaz deo pigue redderet sacrificiū. sepe ipm irrigabat abūdātia lacriaz. qs q̄dē lacrimas fūdebat iocūde. et sin̄ aliq indecēti vltus p̄mutatōe. ita vt sp cū dolore fleret ⁊ de dolore gauderet. ⁊ ꝑ qdā vultus leticia venustaret. Tante se būilitati sbiecit. vt ppt̄ dī amorē vilia ⁊ abiecta ñ spneret. sz ꝑ cū deuotōe nimia exerceret. Mā infirmū qndā vultu dformē. capitis fetore horribilē in sinu ppo recliauit. ⁊ horridū crinē tōdēs eius caput ācillis ridētib⁹ lauit In rogatōibus sp pcessionē nudis pedibus iduta lanеis seqbat. Et i ꝑdicationū statiōib⁹ inē pauperculas tāqz paup ⁊ būilis resīdebat. In purificatōe post ptū neqqz se vt cetere gēmis ornabat. vel vestib⁹ deauratis tegebat. sz exemplo intemerate puepe filiū ppaīs gestās in vlnis. ipm ad altare cū agno. ⁊ cādela humilit offerebat. vt ex his ⁊ seculi pompā cōtenendā oñderz. ⁊ se illibate puerpe p̄formaret. Bein domū rediēs vestimēta ipa cū q̄bus ad eccliam pcesserat. alicui paupi mulieri tribuebat. Accedit qz ad sue būilitatis pconiū. q ipa libertate p̄cellens ⁊ dignitate sublimis. cuiusdā viri. l. magistri Conradi paupis ⁊ mēdici. sed ñ scia ⁊ religione

ꝓcipui.saluo iure mrimonij ⁊ ꝓsentiẽte marito obedientie adꝺo se subiecit.vt qꝺqꝺ ille ꝓcipet.ipa cũ reuerẽtia ⁊ multo gaudio adꝺ impleret.vt ex ℔ ⁊ obediẽtie ꝓcipet meritu ⁊ dñi saluatoris q̃ factus ẽ obediẽs ꝑsq; ad mortẽ imitaret exẽplũ ¶ Quadã ãt vice ad q̃ndã ꝓdicatoẽ ab ipo vocata. supuenẽte marchionissa myssenẽse impedita ñ venit. Qꝺ ille egreferẽs tãtã eius inobedientiã relaxare noluit. donec ꝑsq; ad camisiã expoliatã cũ q̃busdã ancill' suis q̃ culpabiles fuerant fortit̃ ꝟberari fec̃. ℬ Sibi q̃z tantã abstinẽtiã et rigorẽ imponebat.vt corp' suũ vigilijs disciplinis ⁊ ieiunijs macerarz. Nã sepe a viri thoro abstinẽs.noctes ducebat insõnes.vt oꝛꝺib' possz insistere.⁊ in abscondito pr̃em celestẽ oꝛare. Cũq; sõni inꝺ pellaret nc̃tas.sup pstrata tapeta dormiebat.Sed cũ marit' abesset.cũ spõso celesti in oꝛõib' pnoctabat. Sepe etiã p manus ancillaꝝ faciebat se in cubiculo fortit̃ verberari.vt saluatoꝛ flagellato vicẽ rependeret et carnẽ ab oi lasciuia coerceret. Tantã ãt in cibo ⁊ potu tẽperantiã exbibebat.vt i mẽsa mariti inꝺ diuersa ferculoꝝ genera inꝺũ pane simplici eẽt ꝓtenta.Nã magister eni cõrad' sibi inꝺixit ne de cibis mariti q̃cq; cõtingeret.de q̃b' sanam ꝓsciam nõ bꝛiet. Qꝺ ipa tanta diligẽtia obꝑuauit.vt alijs diuerꝑ delicijs abũdantib'.ipa cũ ãcill' suis cibis grossioꝛib' vteret. Sepe tñ ad mẽsã seꝺbat et cibos manib' ꝓtrectabat ⁊ diuiꝺebat.vt ex ℔ cõedere videret.ne supstitiõis notã icurreret.sed vbanitate tali cũctos cõtinuas letificaret. ¶ Quadã vice cũ lõgi itineris fuisset labore depssa.⁊ marito ⁊ sibi fuissent cibi diuersi oblati.q̃ nõ credebãt de iustis laboꝛibus acq̃sit. oino abstinuit ⁊ nigꝝ panẽ et duꝝ in aq̃ calida madefactũ cũ suis ãcill' patient cõedit. Qꝺ ℔ q̃sdã redditus iustos vir su' sibi assignauerat.de q̃bus cũ q̃busdã ancillis suis q̃ sibi ad hec oia ꝓsentiebãt viuebat Sepe aũt cibos curie respuit ⁊ aliq̃ꝝ bonoꝝ viroꝝ cibaria req̃sit. Hec aũt oia vir suus cũ patia supportabat.asserẽs q̃ hec et ipe libenter faceret.si turbatiõez sue familie ñ timerz. Statũ q̃z pauptatis i sũma glia ꝓstituta sũmope affectabat.vt ⁊ xp̃o pauperi vicẽ rependeret.⁊ mũꝺ' in ea nil ꝓpriũ hꝛet Quappꝛ inꝺũ cũ sola eẽt cũ ãcill' vestimẽtis vilib' iduẽs se.⁊ despẽto velo caput suũ operiẽs dicebat.Talit̃ incedã cũ ad statũ venero pauptatis.Licz ãt sibi abstinẽtie frenũ imposuerit.tãta tñ liberalitate se ad pauperes effꝰdebat.ut nullũ aliq̃ pmi inedia pateret.si oib' adeo largissime sꝺuenirebat.vt oẽs eã mrẽm pauper acclamarẽt. Sex enĩ miscꝺie opibus tota vigilantia insudabat. vt regnũ ꝑpetuũ ꝑpetuo regnatura ꝓcipet ⁊ patrnã bñdictoem cũ bñdictis ad dexterã possideret. Ipa nãq; nudos vestiebat. Diq̃ꝺez vestimẽta impẽdebat pauꝑib' nudis. pegrinoꝝ ⁊ pauperꝝ coꝛpib' sepeliẽdis.⁊ puerꝭ baptizandis. Quos q̃dẽ pueros sepe ꝺ fonte sacro leuabat.⁊ ꝓprijs manib' eoruz vestimẽta suebat.vt ꝓpatrnitate ꝓtracta eis libertus subueniret. ¶ Accidit aũt vt cuꝺã paupcule q̃ꝺã satis bonũ tribueret vestimẽtũ. Illa aũt videꝭ donũ tã magnifi cũ.taz tñgẽti gaudio ẽ ꝑfusa.vt ad trã caderẽ mortua crederet. Qꝺ btã elizabeth videns voluit se sibi tanta dedisse.timẽs ne sibi fieret cã mortis. Sz tñ ꝑ ea oꝛauit.⁊ ipa sanata surrexit. Sepe ãt ipa cũ ancill' suis lauaz ꝓprijs manib' filabat.⁊ iñ vestimenta fieri faciebat.vt ex ℔ bonoꝝ laboꝝ gliosũ recipꝛet fructũ ⁊ exẽplũ vere bũlitatis pꝛeberet. et de ꝓprijs coꝛpis laboꝛib' elemosinã daret deo. Ipa esurientes pascebat. Pauꝑib' enĩz alimenta pbebat adꝺo vt lantgꝛuio viro suo pfecto ad curiã Friderici impatoris q̃ tunc erat cremone. ipa oẽz annonã de suis grangijs collegit.⁊ ꝓgregatis vndecũ qz pauperibus q̃tidie eis nc̃aria mistrabat.eo q̃tuc caristia ⁊ fames valida imminebat. Sepe ãt cũ pecũia et deficeret.ornamẽta vẽdebat vt pauꝑib' subueiret. Multa et sibi ⁊ suis ancillis ꝓsumpsit subtrabere et pauꝑib' refuare. Ipa sitiẽtes potabat. Quadã ãt vice ceruisiã pauꝑibus distribuẽs cũ vnicuiq; sufficiẽt dedisset.inuẽtũ est q̃ vas nullũ hꝛit diminutoez.sz eandẽ quã prꝰ mẽsurã fuauit. Ipa hospitio pegrinos ⁊ pauꝑes suscipiebat.Domũ ei maximã sub altissimo castro suo ꝓstruxit.in q̃ infirmoꝝ magnaz multitudinẽ refouebat. q̃s diebꝰ singulis

non obstante difficultate ascensus vl' descē
sus visitans. ⁊ eis omīa nccaria mīstrabat.
⁊ v̄bis incitatorijs ad patiam īducebat. Et
licet oēm corruptiōem aeris. sp egre porta
uerit. infirmoꝝ tñ corruptōes ppt dei amo
rē et tpe estiuo ñ abhorruit. sed remedia ad
hibuit. velo pprij capitis tersit. ⁊ māib⁹ pro
prijs cōtrectauit. licet ancille talia g̃uit tole
rarēt. In eadē q̄z domo puerulos pauperꝝ
femīarū nutriri cū sūma diligētia faciebat
q̄bus se tā dulcē ⁊ hūilem exhibebat. vt eaz
oēs mrēm vocarēt. ⁊ intrātem domū cūcti
tanq̄m mrēm filij sequerent. ⁊ ante eā cater
uatim cū sūmo studio collocarētur. Ipa
v̄o ⁊ olliculas ⁊ anulos vitreos ⁊ q̄daz alia
vitrea emi fecerat. vt pueri ludos pueriles
in talib⁹ exercerēt. Que dū in pallio pprio
equitās in castꝝ deferret. de rupe altissima
sup lapides ceciderūt. sed nulla in eis lesio ē
inuenta. Ipa infirmos visitabat. Mise
roꝝ eī ꝯpassio adeo animū eius vēdicabat
q̄ eoꝝ hospitia diligent pq̄rens eos solicite
visitabat. eoꝝ camerulas familiarit ⁊ d̄uo
te subintrās. nec difficultate vie ptenta. nec
longitudīe lacessita. quib⁹ subueniebat ī ne
cessarijs. ⁊ verba exhibebat ꝯsolatōis. Pro
pter qd̄ ex q̄ntuplici ꝯsideratōe remūeratō
nē accepit. s. ex dignatōe visitatōnis. ex labo
re itineris. ex affectu ꝯpassionis. ex affatu ꝯ
solatōis. ⁊ ex largitōe muneris. Ipa sepul
turas pauperꝝ freq̄ntabat. Mente nāq̄z de
uota pauperꝝ currebat ad funera. ⁊ vestes
q̄s pprijs manib⁹ fecerat. eoꝝ corpibus co
aptabat. adeo vt semel velū suū lineum ma
gnū in ptes ꝯcideret. ⁊ cuiusdā paupis cor
pus inuolueret. Eorū etiam funera pprijs
māib⁹ ꝯtrectabat. ⁊ in ipoꝝ obsequijs d̄uo
ta manebat. Int hec laudāda est deuotō vi
sui. qui licet negocijs eēt multis implicitus
in dei tñ obsequio erat deuotus. Et qꝛ ipe ta
libus psonalit intēdere ñ valebat. vxori sue
ptātē ꝯcesserat agendi oīa q̄ dei honorez re
spicerent. ⁊ anime sue salutē afferrent. F
Cupiēs v̄o btā elizabeth vt vir su⁹ in fidei
defensionē potētie arma cōuerteret. ipm sa
lubri exhortatōe induxit. vt ad terrā sanctā
pgeret visitandā. Ubi dū eēt ipe lant g̃uius
pnceps fidel' deuotus ⁊ inclit⁹. fide integra
et deuotiōe sincera d̄o reddidit spūm suoꝝ
opeꝝ fructū recipiēs gl'iosum. Et sic ipa vi
dualē statū cū deuotiōe āplectit. ne vidual'
ꝯtinētie pmio fraudaret. sed fructū sexagesi
muz percipet. vtpote q̄ decalogū pceptorū
cū sex opibus miscdie obsuaret. Ueꝝ cū
mors viri sui p totā fuisset turingiā diuul
gata. ipa tanq̄m dissipatrix ⁊ pdiga a q̄bus
dā vasallis viri sui turpiter ⁊ total'r ē eiecta.
vt ex hoc ei⁹ patientia claresceret. ⁊ paupta
tis diu cōceptū desideriū obtineret. Adue
niente igit nocte in domo cuiusdā taberna
rij in loco vbi porci iacuerāt se recepit. deo
grās multas agēs. Hora v̄o matutīali ad
domū fratꝝ minoꝝ pgēs rogauit. vt p sua
tribulatiōe deo grās agerēt. ⁊ te deū lauda
m⁹ cantarēt. Seq̄nti die domū cuiusdā sui
emuli cū suis puul' iussa ē ingredi. arto sibi
loco ibidē admodū assignato. Que duz ab
hospite ⁊ hospita plimū g̃uaret pietib⁹ va
lefecit dicēs. Libent hoīb⁹ valefacerē. si bñfi
cos inuenirē. Cōpulsa igit ad locū porē re
dijt. ⁊ puulos suos ad loca diuersa alendos
trāsmisit. Dū v̄o p q̄ndā viā strictā luto p
fundo plenā. sup q̄sdam lapides ibidē posi
tos pgeret. ⁊ vetula q̄dā cui iā mlta bñficia
ꝯtulerat. sup eosdē lapides trāsiens eidē ce
dere recusaret. ipa in lutū pfundū cecidit. ⁊
surgēs vestimēta sua gaudēs ⁊ ridēs abster
sit. Post h āt abbatissa ei⁹ matertera ip
sius pauptati nimiū ꝯpatiēs ad epm babē
bergensē ipius auunculū eā duxit. Qui eā
hōeste suscipiēs caute retinuit. intēdēs ipaz
secūdis nuptijs copulare. Qd̄ cū ancille q̄
secū ꝯtinētiā vouerāt didicissent. ⁊ ex hoc se
multis lacrīs affligerēt. btē elizabeth cū ge
mitu h retulerūt. Que eas ꝯfortās ait. Cō
fido in dño p cui⁹ amore ꝯtinētiā voui ppe
tuā. q̄ meū ppositū firmū custodiet. ⁊ oēm
violētiā ꝯteret. ⁊ ꝯsiliū hūanū dissoluet. Et
si forte auūcul⁹ meus voluerit me alicui co
pulare aīmo dissentiā ⁊ v̄bis parit ꝯdicaz.
Et si nullū aliud mihi euadēdi supessz reme
diū nasum mihi pprium detruncarē vt me
sic deformē quilibet abhorreret. Cū igitur
de mandato ipius epi ad quoddā castrum
inuita fuisset deducta. moratura ibidē donc
traderetur in coniugiū. ⁊ ipa suā castitatez

201

dño cum lacrīs cōmēdaſſet. ecce dño diſponente oſſa viri ſui ꝺ vltramarinis ptib⁹ deferunt. Juſſa eſt igit ab epo reduci. vt oſſib⁹ viri ſui deuota occurrerꝛ. Jpa ergo oſſa ab epo cū honorabili pceſſione. ꝛ ab ipa cū mlta ꝺuotōe ꝛ lacrīaꝝ effuſione ſuſcepta ſunt Que cōuerſa ad dñm dixit. Grās tibi ago dñe q⁹ in ſuſceptiōe oſſiū viri mei dilecti tui me miſeraꝝ ꝓſolari dignat⁹ es. Tu ſcis dñe q⁹ licꝛ ipm te amantē mltū amauerī. tñ obtui amorē eius pñtia libent carui. et in ſctē terre tue ſubſidiū deſtiaui. Et q̄ꝛuis ꝺlecta bile mibi eēt adbuc cū eo viuere tali ꝓpoſitōe vt cū ipo paupe p totū mōm paupcula mē dicarē. tñ te teſte ꝓ tua voluntatē vno crine ipꝛ ñ redimerē. nᶜ ad vitā mortalē iterꝝ reuocarē. ipm aūt ꝛ me tue grē recōmēdo. ¶ Uerꝝ ne fructū centeſimū p̄deret. q̄ pfectō nem euāgelicam ꝓuātib⁹ datur. qui de ſiniſtra miſerie ad dexteraꝝ glie trāſferunt. religioſū bītum induit. veſtes. ſ. griſeas būiles et abiectas. ꝓtinentiā poſt mortem viri ppetuā ꝓuans. obedientiā pfectā cuſtodiens ꝛ voluntariā paupertatē amplectēs. ¶ Obēdicando q̄ꝛ ire oſtiatim voluit. ſꝛ magiſter cōradus nō pmiſit. Fuit āt ei⁹ bītus tā deſpectus vt deferret palliū griſeū panno coloris alterius ꝓlongatū. mānicas et tunice ruptas alteri⁹ coloris pāno būit emēdatas. ¶ Dater vo ſuus rex vngarie audiēs filiā ſuam ad tantā deueniſſe inopiā. comitē q̄ndā ad eam miſit. vt ipaꝝ ad patria limia reducere pcuraret. Qui videꝫ eā tali bītu ornatam. cernēſq⁹ ſedentē būiliꝫ ꝛ filantē. p ꝓfuſiōe et admiratōe exclamās dixit. ¶ Nunq̄ filia regis tam vili bītu induta apparuit. nec lanā aliq̄n filare viſa fuit. Cū vo p ſua reductiōe vehemēter inſtitiſſꝛ nullaten⁹ acq̄euit. cum paupib⁹ malēs in pauptate degere q̄ꝛ diuitijs mltis cū diuitib⁹ abūdare. vt vo e⁹ animus in deū tot⁹ trāſiret. ꝛ intēta ei⁹ ꝺuotō nullū ipedi mētū hret rogauit dñm. vt oim tpalium ꝓtemptum ſibi infūderet. ꝛ filioꝝ dilectōem a ſuo corde auelleret. et ꝓ oēs cōtumelias ꝓtemptū ꝛ ꝓſtantiā largiret. Fuſa vo orōe audiuit dñm ſibi dicentē. Exaudita eſt oratio tua. Que dixit ācillis. Exaudiuit dñs vocem meā. q⁹ ꝛ oīa tēpalia vt ſtercora reputo. ꝛ de filijs meis ñ pl⁹ q̄ꝛ de alijs prīs curo. ꝛ mei ptēptū ꝛ opprobria pulpendo. nihilq⁹ aliꝫ iam diligere videoꝫ niſi deū ¶ Magiſter q̄ꝛ cōradus ſepe ſibi moleſta et ꝓria ponebat. ꝛ q⁹ ā plus diligere videbat ab ei⁹ ꝓſortio ſepabat adeo vt dnas fideles ācillas ꝛ p̄dilectas q̄ a iuuētute ſua ſecū fuerant enutrite ab ea remouerit. mltus effulis lacrīs binc ꝛ inde. ¶ Hec āt faciebat vir ſctus vt ei⁹ voluntatem frāgeret. ꝛ vt ipa ſuū affectum ad deū totaliꝫ erigeret. ꝛ ne aliq̄ de ancillis pſtinā gliam ad ei⁹ mēoriā reuocarꝛ. In his āt oībus inueniebat ꝛ velox ad obediēdū ꝛ ꝓſtās ad patiam. vt p patiam aiaꝝ ſuā poſſideret. ꝛ p obedientiā victoria decoraret. Dicebat q̄ꝛ. Si ꝓpter deū tātū timeo hoīem mortalē. q̄ntū timere debeo iudicē celeſtē. Jō āt magiſtro cōrado paupi ꝛ mēdico et nō alicui diuiti epo obediētiā facere volui. vt oēm occaſionē tpal⁹ ꝓſolatōis a me penitus abdicarē. ¶ Quadā vice dū clauſtꝛ q̄ grundaꝝ ſcīmonialiū ab eis obnixe rogata intraſſet. nō habita licētia a ſuo magiſtro. feᶜ eā taꝝ gui verberari vt p⁹ tres hebdomadas in ea veſtigia vberū apparerent Dicebat āt ſuis ancill⁹ ſe ꝛ illas ꝓſolās. Sicut gmen fluuio inundāte depmit. ꝛ decreſcente erigit. ſic nos aliq̄ afflictiōe aduenientē dēmul p būilitatē ſubmitti. ceſſante vero ad deū p ſpūalē leticiā eleuari. Tāta lebat humilitate depmebat vt nll⁹ aten⁹ pateret q̄ ancille eā dñam apellarēt. ſꝛ ſingl⁹ tātū ad eā nūero loq̄rent eo mō. ſcꝛ q̄ inferioribus loq̄ ſolem⁹. Scutellas inſup aliaq̄ coq̄ne vtenſilia lauabat. ꝛ ne ab ancillis phiberet. eas tūc ad loca alia trāſmittebat. Dicebat etiā. Si vitā aliā magis deſpectā inueniſſē ipam potius elegiſſem. ¶ Cetꝛ vt cuꝛ maria optimā ptē poſſideret ſedule ꝓtēplationi vacabat. In q̄ quidē ꝓtemplatiōe ſpeciale grām būit lacrimas fundere. celeſtes viſiōes crebro videre. ꝛ ad amorē dei alios inflamare Qñ q̄dē magis iocūda videbat tūc iocunde ꝺuotōis lacrias emittebat. ita vt lacrie de vultu ei⁹ iocūdo tanq̄ ꝺ fonte ſereniſſimo effluere viderent. vt ſil flēs vide

retur ⁊ gaudẽs. nunq̃z in deformitatẽ vl̃ rugas vultũ ex fletu ꝯuertẽs. Dicebat enĩ de his qui vultũ ĩ fletu deformãt. vident̃ q̃i dominũ deterrere. Dent enĩ dño qd̃ bñt cum iocũditate ⁊ hilaritate. Visiones celestes ĩ ipa sui orõe ⁊ ꝯtẽplatõe sepe videbat. Quadam v̓o die sacro q̃dragesimali tpe in ecclesia exñs. sic ad altare oculis defixis intenta manebat. ac si ibidẽ dei pñtiam miraretur. vbi ꝑ magnũ spaciũ ꝯsolata diuĩa est reuelatõe refecta. Deinde domũ reuersa. duz se p̃ debilitate in ancille gremiuz appodiasset. et illa ꝑ fenestrã oclos ad celũ defixos attolleret. tanta hilaritate vult⁹ eius ꝑfundit̃. vt etiã risus mirabil̃ seq̃ret̃. Que cũ diu tã iocunda visiõe letificata fuisset. subito in lacrimas ẽ ꝯuersa. Rursus oculos apiens p̃stina iocũditate ꝑfruit̃. oculosq̃z claudẽs p̃stinis lacrimis irrigat̃. Et sic vsq̃z ad ꝯpletorium talib⁹ est diuĩs ꝯsolatõnib⁹ immorata. Cũ v̓o diu tacẽs nullũ verbũ emisisset penitus. tandẽ ꝓrumpẽs locuta ẽ dicẽs. Ita domine tu vis eẽ mecuz ⁊ ego tecũ. ⁊ nũq̃z volo a te separi. Postmodũ cũ ab ancillis rogaret̃ vt ad dei honorẽ ⁊ ĩparũ edificatõem q̃d viderit indicaret. illa ĩpaꝝ importũitate deuicta ait. Vidi celũ aptũ. ⁊ Ihm se ad me benignissime inclinantẽ. vultũq̃z ad me sincerissimũ oñdentẽ. Ego v̓o de sua visiõe ineffabili iocũditate ꝑfusa. d̃ suo recessu remanebam mlto merore deiecta. Qui mei misꝛtus, iteꝝ me sui vult⁹ oñsione letificans ait Si tu vis eẽ mecũ ⁊ ego ero tecuz. Cui ego rñdi ꝓut me loq̃ntẽ audistis. Cũq̃z rogaret̃ vt et̃ visionẽ quã iuxta altare vidit exponeret. illa rñdit. Que ibi vidi ñ expedit enarrare. Ibi tñ in gaudio multo fui. ⁊ d̃i mirãda conspexi. ¶ Sepe quoq̃z dum in oratione consisteret. facies eius mire splendebat. et ex eius oculis instar solis radij ꝓdibãt.

Sepe autem eius oratio tanti feruoris inueniebatur. vt etiã alios inflamaret. Iuuenem quoq̃z quendã seculariter indutuz ad se vocans ait. Videris nimis dissolute viuere. cũ d̃beres creatori tuo ꝑuire Velles ne q̃ ꝓ te deum orarem. Et ille. Volo dña. et id vehement̃ exposco. Cũ igit̃ orõni se dedisset et iuuenẽ sil̃r ꝑ se orõni incũbere monuisset. iuuenis alta voce clamauit di. Cessate dña ab orõne iam cessate. Sz cũ illa iam attenti⁹ oraret. iuuenis altius clamãs dixit Cessate dña. q̃z totus deficio ⁊ ꝯburor. Ipe eĩz tanto calore fuerat succẽsus. vt totus sudans ⁊ fumãs corp⁹ ⁊ brachia velut amẽs iactaret. adeo vt pleriq̃z accurrẽtes et ipsuz tenẽtes. vestes ei⁹ p̃ nimio sudore madidas inuenirẽt. ⁊ estũ eius manib⁹ ferre ñ possẽt. ipo clamãte ⁊ dicẽte. Totus ardeo et consumor. Ut v̓o btã elizabeth orõnem ꝯpleuit. iuuenis estuare cessauit. Qui rediẽs ad se ipm. et dĩna g̃tia illustratus ordinẽ fratruz mĩoꝝ ingressus ẽ. Illa ãt inflamatio sic ostẽsa. feruorẽ orõum suaꝝ igneũ demõstrabat qui taz valid⁹ extitit q̃ etiã frigidũ inflamauit. Sed ille carnalibus assuetus et spũalibus nondũ ydoneus talia capere non valebat. ¶ Ad summũ vero cumulũ ꝑfectionis ꝓpter Marie contemplationis ocium nõ deseruit Marthe officium laboriosum. sicut supra in sex opibus misericordie est ostensum. Nichilomin⁹ tamẽ post q̃z religiosum hĩtuz induit. sedule pietatis opibus deꝑuiuit. Nam cũ ꝓ dote sua duo milia marcharũ recepisset. ꝑtem in paupes distribuit. ⁊ d̃ reliq̃ in Marbuck magnũ hospitl̃e ꝯstruxit. Propt̃ qd̃ oẽs eã reputabãt dissipatricẽ ⁊ ꝓdigã. ⁊ cũcti appellabãt eã insanã. Et q̃z oẽs iniurias nouerat gaudent̃ accipe ĩpropabant ei q̃ nimis cito memoriã viri sui a corde abiecerat q̃ tal̃r exultabat Postq̃z aũt hospitale ꝯstruxerat seruitijs pauperꝝ se tanq̃z ancillã humilẽ mãcipauit. Nam paupib⁹ solicita mĩstrabat vt eos etiam balnearet. ⁊ in lectis collocãs operiret. adeo ut ancillis gratulabunda diceret. Quã bñ nobiscũ agitur q̃z dominũ sic balneamus ⁊ tegimus. in ipo autez pauperuz obsequio sic humilit̃ se habuit. q̃ puerulum quẽdam monoculũ et scabie perfusum vna nocte sex vicibus proprijs brachiis ad locum necessitatis detulit. et pannos ipius fedatos libenter lauit. Quandã etiã mulierẽ horribil̃r leprosam sepe abluens in lectulo collocauit. vlcera tergẽs ⁊ ligans

medicamēta adhibēs. vnguesq3 p̄cidēs. ei⁹ etiā pedibus ꝓstrata corrigias calciamēto rū soluēs. Ip̄os aūt infirmos ad ꝯfessionez ⁊ cōicatōem inducēs. vetulā q̄ndā penit⁹ renuētem v̄bere castigatā induxit. Cū v̄o a paupeꝝ vacabat officō. filabat lanā de q̄dā mōasterio sibi missā. ⁊ p̄ciū qd̄ inde accipiebat paupibus diuidebat. Cū aūt p⁹ multā paupt̄atē q̄ngentas marchas ꝑ dote sua receptas paupib⁹ diuideret. ⁊ oīb⁹ ordīate locatis. ip̄a succincta trāsiens mīstraret. posita est lex vt si q̄s in alioꝝ paupeꝝ p̄iudiciū locū mutaret. vt iteꝝ accipet. capilloꝝ suoꝝ detruncatōem aliquā sustineret. Et ecce q̄dā puella noīe radegūdis q̄ mira capilloꝝ pulcritudīe pollebat inde trāsitura adueīt. nō ad elemosinā. s3 vt q̄ndā sororē suam infirmā visitaret. Que cū tanq̄m legis p̄uaricatrix ad btām elizabeth adducta fuisset. e⁹ capillos ꝑtinus detrūcari mādauit. ip̄a flēte ⁊ plīmū reluctāte. Cum v̄o q̄dā de astantib⁹ eā innocētez assererēt. illa ait. Saltē de cetero nō poterit cū tanta capilloꝝ ambitiōe ad choreas accedere. nc cū illis vaītates aliq̄s exercere. Interrogata v̄o puella a beata elizabeth vtꝝ aliqñ salubris vite ꝓpositū ꝯcepisset. Rñdit q̄ iā diu hītuz religiōis assūpsisset. nisi tāta fuiss3 in ea dilectio in capill'. Et illa. Carius ē michi q̄ capillos ꝑdideris q̄3 si filius me⁹ fuiss3 in impiū sblimat⁹. Cōtinuo igit̄ puella hītuz religionis induit. ⁊ ī hospitali cū btā elizabeth degēs laudabilez vitā duxit. Cum q̄dā paupcula filiā peperisset. btā elizabeth filiaz de sacro fonte leuauit. ⁊ nomē suū sc3 Elizabeth eidē imposuit et matri nccaria mīstrauit. ita vt de pellicō ancille sue manicas auferēs ad inuoluēdū puellā sibi tribueret. ⁊ calceos ꝓprios eidez donaret Post tres aūt septimanas mlr̄ dimissa puella latent̄ cū viro suo aufugit Qd̄ cū scē elizabeth nūciatū fuiss3. in orōnē se dedit. ⁊ vir ⁊ mlr̄ vltra ꝑgredi non valētes ad ip̄am coacti redierūt. ab ea veniā postulantes. Quos vt iustū erat de ingr̄itudīe redarguens eis puellā nutriēdā tradidit. ⁊ de necessarijs eis ꝓuidit. ℞ Appropinq̄nte v̄o tpe q̄ dñs dilectā suā de mūdi ergastulo vocare disposuit. vt q̄ ꝯtempserat regnum mortaliū regnū ꝑcipet angeloꝝ. xp̄us sibi apparuit di. Ueni dilecta mea in p̄ꝑata tibi eterna tabernacula. Dum igit̄ febre correpta decumberet. ⁊ ad parietē faciē versam teneret. audita ē a circūstantib⁹ dulcissimaz promere melodiā. Que cum ab vna ancillarum quid nā hoc esset ꝑcunctata fuisset. Illa respōdit. Auicula q̄dam inter me ⁊ parietem se ponēs tam suauit̄ cecinit. q̄ me ad cauendū similr̄ p̄uocauit. In ip̄a autez sui egritudine semꝑ hilaris extitit. et nunq̄3 ab orōne cessauit. Ultima vero die ante eius trāsituz dixit eis. Quid acture essetis si dyabolus ad vos aduenīret. Post paululum v̄o alta voce quasi diaboluz licentiās. fuge tribus vicib⁹ exclamauit. Deinde dixit. Ecce appropinquat media nox in qua christus nasci voluit ⁊ in p̄sepio requieuit. ¶ Appꝓpinquāte v̄o hore sui trāsitus ait. Iā tp̄s instat in q̄ omīpotēs deus eos q̄ amici sui sunt ad celestes nuptias euocauit. P⁹ paululum v̄o āno dñi. M.ccxxvj. ad extremaz horā veniēs dormiuit in pace. Licet āt eius venerabile corp⁹ inhumatū q̄tuor diebus iacuerit. null⁹ tñ fetor ex eo ꝓdibat. sed q̄dā odor aromatic⁹ cūctos reficiens exalabat. Tunc āt vise sunt auicule mlr̄te sup cacumē ecclesie ꝯgregate. q̄s nunq̄m aliq̄s prius viderat. que tā suaui modulatōne cantabāt. ⁊ tāta varietate modos cantādi formabāt vt cūctos in admiratiōem adducerēt. eo q̄ eius exequias quodāmodo agere viderēt. Multus āt ibi fuit clamor paupeꝝ. multa deuotio populorū. ita vt alij capillos capitis detrūcarent. alij ꝑticulas pānorum inciderent. ⁊ hec ꝑ summis reliquijs reseruarēt

Eius āt corpus in monumēto est positum qd̄ postmodū redūdare oleo est reptū

Manifestū est igitur in eius trāsitu q̄nte ip̄a btā Elizabeth fuerit sāctitatis. et hoc quo ad auicule modulatōnem ⁊ demonis expulsionē. Illam enī auiculā que int̄ ip̄am et ꝑietem se posuit. et tam dulciter cecinit. q̄ etiam ipsā ad cantādum induxit. credim⁹ fuisse eius angelū qui fuerat ad eius custodiam deputatus. qui eidē eternū gaudium nūciauit. Sicut enī reprobis interdū ante suū trāsitum reuelat̄ eterna sui damnatio ad

maiorē sui ꝓfusionē. sic electis inēdū reuelatur eēna sui saluatio ad maiorē sui ꝓfectū. Ille aūt cātus quē ipā ꝓtulit fuit imēsū gaudiū qđ ex tali reuelatōe ꝓcepit. qđ qđētam imē suz extitit q in corde totaliꝫ capi ñ potuit. sz se p suauitatis vocē mānifestauit. Diabol⁹ insup si forte aliq̄d ius bēat ad sāctos etiā morientes accedit. Sz q in btā elizabeth nil iuris būit. iō turpit̄ licētiatus aufugit. Vnde Bigit̄ intelligi dat q̄nte fuerit sctitatis aq̄ diabol⁹ ētrit⁹ fugit. cui ā gelus eēnū gaudiū nūciauit. Manifestū ē scdo q̄nte fuerit mūdicie ꝫ puritatis. Bq̄ ad odoris exalatōem. Qreni corp⁹ eius oi mūdicia ꝫ castitate in vita nituit. iđo in morte odoris suauitate fragrauit. Manifestū ē tercio q̄nte fuerit excellēte ꝫ dignitatis. Bq̄ ad auium iubilatōz. Illas eni aues q̄ in cacumie eccl̄ie iubilātes ꝫ cātantes appuerūt. credim⁹ fuisse ā gelos. q̄ a deo missi fuerūt vt e⁹ aiam in celū deferrēt. ꝫ ei⁹ corp⁹ celestibus iubilatiōib⁹ honorarēt. Sic eni ad repbos morientes mlt̄itudo ꝓuenit demonū vt eos terroꝛib⁹ cruciēt ꝫ eoꝛ aias ad tartara rapiant. sic ad electos decedētes mlt̄itudo ꝓfluit. angeloꝛ vt eos ꝓfoꝛrēt. ꝫ eoꝛ aias ad celestia regna ꝓducāt. Manifestū est q̄rto q̄nte fuerit miscōie ꝫ pietatis. Bq̄ ad olei emanatōem. De ei⁹ eni corpe oleū emanauit. q̄ in vita miscōie opib⁹ tota redūdauit. Q̄ntis pietatis viscerib⁹ eius nūc affluit spiritus. cui⁹ ꝓfundi oleo inuētū est ī puluere iacēs corp⁹ Manifestū ē q̄nto q̄nte sit apd deū ptātis ꝫ meriti. ꝫ Bmultiplici miraclꝫ opatōe. Postq̄z ei dz corpe trāslat̄. deus eā mlt̄iplici miraclꝫ gl̄ia illustrauit. q̄z q̄daz inferius sūt posita. multa vo breuitatis grā intēmissa. ¶ In ptib⁹ siq̄dē saxonie i mōasterio q̄dā bildeñ. dioc̄. mōach⁹ q̄dā ordīs cister. beinric⁹ noie. tanta fuit infirmitate depssus. ꝫ gnib⁹ doloꝛib⁹ circūdat⁹ vt oēs ad ꝓpassionē inducere ꝫ clamoꝛib⁹ inq̄etaret Quadā igit̄ nocte appuit sibi q̄dā venerabilis dña vestib⁹ albis amicta. q̄ eū admonuit. vt si sanitatē recipe cupet. btē elizabet se deuoueret. Sz q̄nti nocte silia ꝓsuadens appuit. Ille aūt cū abbas ꝫ poꝛ deesset. de ꝓsilio suppꝛionis votū emisit. Tercia nocte ei dē aparēs signū crucis sup eū edidit. et ille ꝓtinuo sanitatē recepit. Cū aūt abbas ꝫ poꝛ redeūtes hec audissent. mirari q̄dē de ei⁹ sanitate ceperūt. sz de voti adimpletōe plm̄um dubitarūt. cū nulli mōacho liceat aliq̄ vota emittere. nc̄ se ad tīa obligare Addecit q̄z poꝛ mōachos sepe ad hmōi illicita sb̄ specie boni demonū apparitōe deludi. ꝫ iō eēt illi monacho ꝓsulendū vt mentē suā instabilē ꝓfessione firmaret. Sq̄nti igit̄ nocte ea dē ꝓsona q̄ ꝓpus sibi aparēs dixit. Infirm⁹ speris donec ipleas q̄d vouisti Stati ergo ea dē infirmitas ipm arripuit. ꝫ eisdē doloꝛibus torqueri cepit. Qđ cū abbas audisset. ipm statim licentiauit. ꝫ cerā p imagine faciēda dari ꝓcepit Qui moꝛ sanitate recepta votū suū adimplere studuit. ꝫ illi⁹ infirmitatis nichil postmodū passus fuit. Quella q̄dā noie Benigna magūtinēs dioces cū ab ancilla potum petisset. illa ꝓmota potū poꝛrexit dicēs. Accipe ꝫ diabolū bibe. Vnde quidā est puelle vt ardens tucio p eius guttur descenderet. adeo vt se in collo pati clamaret. Cōtinuo igitur vēter eius instar vtris intumuit. ꝫ quidā in eius vētre p singula mēbra discurrere visus ē. Illa vero gemit⁹ miserabiles facies. ꝫ voces insanas emittens obsessa a demōe fore credebat. In statu vo tali p biennū mansit. deducta igitur ad tumulum sancte Elizabeth. et ibidē p ea voto emisso dū sup tumbaz posita fuisset. velut exanimis ibidē apparuit. sed dum modicū panis ad māducandū et aquā benedictaz ad bibēdū sup eandē tumbā eidē obtulisset moꝛ cūctis stupēntibus ꝫ mirantib⁹ sanata surrexit Vir quidā de dioceſi traiectensi Gedericus nomīe. cum in vna manu contractus ei⁹ vsum penitus amisisset. ꝫ sepulcꝛ beate Elizabeth bis visitās curatōez mīme recepisset. tercō illuc cū vxore sua cū multa deuotōe accessit. Quo dum tenderet. senez q̄ndā reuerendi aspectus habuit obuium. Qui ab eo salutatus. ꝫ vñ venisset req̄siuit. dixit se de marburck vbi corp⁹ sācte Elizabeth requiescit venire. vbi deus mlt̄a miracula opat̄. Cū aut̄ vir suā infirmitatē exposuisset eidē. ille manu leuata eum benedixit dicens. Securus pge. sanitatē recipies.

dūmodo manū infirmā ad caput sepulcri
ī q̄dā fouea ibi facta sb̄ lapide misr̄is. Qua
quāto ꝓfūdius īmiseris. tanto citiꝰ saītatez
obtineb̄. Tūc āt sctm̄ Nicolaū ī mēoria ha
beas. q̄ sctē elizabeth tanq̄z comes ⁊ socius
in suis miracul' cooꝑat ibidē. Adiecit etiaz
stultos eē q̄ ꝓiectis oblatōibꝰ statī discedūt
cū sctis placeat. vt cū ꝑseuerātia eorū suffra
gia postulēt. Moxqz senex ab eis disꝑuit.
nec vltra ip̄m videre potuerūt. Suꝑ q̄ plu
rimū admirati ꝑgebāt plenā sanitatis recu
ꝑande fiduciaz obtinētes. Vir igit̄ iuxta se
nis ꝯsiliū manū sb̄ lapide monumēti posu
it. ⁊ ip̄az ꝯtinuo retraxit oīno sanatā. Qui
dā de dyocesi coloniēsi Hermānꝰ noīe. dū
in carcere a iudice teneret. ad deū se total'r
ꝯtulit. ⁊ btām elizabeth ⁊ magistꝝ Cōradū
ī sui adiutoriū deuotōe q̄ poterat īuocabat
Seq̄nti āt nocte ābo īsiml' cū multo lumīe
sibi appuerūt. multipl'r eū ꝯsolātes. Tādē
snīa in eū data suspēdit. ⁊ ad spaciū vniꝰ mi
liaris theutonici ī patibulo detinet. Iudex
aūt ꝯcessit ꝑntibꝰ vt ip̄z d̄ponerēt. ⁊ ī tumu
lo sepelirēt. Preꝑata igit̄ fouea cū eēt depo
situs. pat' ⁊ patruꝰ ceperūt ꝑ mortuo btē eli
zabeth prōcinia īuocare. Et ecce mirātibus
et stupētibꝰ vniuers̄. q̄ fuerat mortuꝰ surre
xit viuus. Scolaris q̄dā de dioce. magūt.
Quitardꝰ noīe. dū piscatōi minꝰ cautus in
sisteret. in flumē lapsus cecidit. Magno āt
tꝑis spacio intiecto. dū eius corpꝰ eēt extra
ctū. adeo siñ sensu ⁊ motu rigidū ē reptum.
q̄ nl'lo in eo signo vite inuēto. vere mortuꝰ
ab oībꝰ ē iudicatus. Tūc btē elizabeth īplo
rant̄ merita. ⁊ cūctis vidētibꝰ ⁊ admirātibꝰ
sibi restituit salꝰ ⁊ vita. M Iuueis q̄
dā tres ānos ⁊ dimidiū bñs de diocesi ma
gunt̄. hugolinus noīe. dū spūm emisisset. et
corpꝰ eius ꝑ spaciū q̄tuor miliarioꝝ teuto
nicoꝝ rigidū ⁊ exaīme iacuisset. mat' ad īuo
candā sctāz elizabeth. tota d̄uotiōe se ꝯtulit
⁊ pueꝝ viuū ⁊ sanū recepit. Puer q̄dā q̄t
tuor ānoꝝ dū in puteū cecidisset. casu q̄daz
veniēs aq̄m haurire aīa duertit pueꝝ sub
mersū intꝰ iacere. Quē postq̄z cū difficulta
te extraxit. ip̄m mortuū deꝑhēdit. Cuiꝰ q̄dē
mortis erāt īdicia. tꝑis diuturnitas. corꝑis
rigiditas. oris ⁊ oculoꝝ horribil' aꝑtio. deni
gratio cutis. vētris inflatō. ⁊ oīmoda sensꝰ
et motꝰ ꝑuatio. Pro ip̄o igit̄ suscitādo ad
btām Elizabeth votū emituit. ⁊ ꝯtinuo vite
ꝑstīe restaurat̄. Quedā et puella ī flumīe
sb̄mersa dū fuissz extracta. btē elizabeth me
ritis ꝑtinꝰ ē vite restituta Vir q̄dā nomīe
Fridericꝰ d̄ dioce. magūt. in arte natādi val
de ꝑitꝰ. dū se in q̄dā aq̄ balnearet. ⁊ pauꝑez
q̄ndā ꝑ btāz elizabet illū inatū deridēs. ī eiꝰ
faciē aq̄m ꝯtēptibil'r sꝑgeret. ille ꝓuocatꝰ di
xit. Bña illa scta q̄ michi grām ꝑstitit. de te
me vindicet. ita vt hinc ñ exeas nisi mortuꝰ
⁊ sb̄mersus. Ille āt imꝑcatōem pauꝑis ꝑui
pendēs ⁊ in aq̄m lasciue se īmittēs. viribus
penitꝰ d̄stitutus se iuuare ñ potuit. sz in ꝑfū
dū q̄i lapis descēdit. Post mltū v̄o tꝑis re
q̄situs. de aq̄ mortuꝰ ē delatꝰ. Cūqz magnꝰ
plāctus fieret suꝑeū. q̄dā eiꝰ ꝓpinq̄ ceperūt
ꝑ eo ad btāz elizabet votū facere. ⁊ eiꝰ suffra
gia deuotissime īplorare. Statī igit̄ in euz
spūs rediit. ⁊ viuꝰ ⁊ sanꝰ surrexit. Quidaz
noīe Iohēs de dioce. magūt. cū q̄dā fure in
nocent̄ deꝑhēsus. ⁊ suspēdio cū ip̄o adiudi
catus. cūctos rogauit vt btām elizabeth o
rarēt q̄ s̄m sua merita iuuaret. Cū ergo eēt
suspēsus. audiuit vocē suꝑ se dicētē. Cōfide
et in sctāz elizabeth fiduciā habe. ⁊ lib̄aberis
Statīqz alio remanente ip̄o fune fracto de
loco alto g̃uissime cecidit. nullā tñ lesionez
incurrit. licz noua q̄ indutꝰ erat camisia rū
peretur. Qui exhilaratꝰ ait. Sācta elizabet
tu me liberasti. ⁊ in stratū molle me cadere
fecisti. Cū enī aliq̄ dicerēt ip̄m iteꝝ suspēdē
dum. iudex ait. Quē deus liberauit. denuo
suspēdi nō ꝑmittā. Cōuersus q̄dam fuit
in q̄dā mōasterio dioces̄ magūt. Volema
rus noīe admodū religiosus. q̄ carnē suaz
sic afflixit vt circa annos viginti loricaz ad
carnē portaret. ⁊ int̄ lapides ⁊ ligna iaceret
Huiꝰ manū dū in molēdino eēt lapis mo
laris casu appꝑhensā sic ꝯtriuit. vt carnē ab
vtraqz ꝑte auelleret. ossa ⁊ neruos ꝯtereret
ita vt in q̄dā mortario ꝯtrita. q̄dāmodo vi
deret. Qui tāto doloris aculeo vrgebat̄. vt
rogaret q̄ manꝰ sibi ꝑcideret. Cū igit̄ btām
elizabeth crebro ī sui auxiliū īuocarz. q̄ etiā
ī vita sua sibi familiaris extiterat. q̄dā nocte
sibi appuit di. Vis sanꝰ fieri Qui cū r̄nderz

libenť.illa manū appbēdēť.neruos sanauit ossa ītegrauit.ꝛ carnē ab vtraqꝫ pte restituit.ꝛ pstine sanitati donauit. ¶Mane āt facto pfecte sanatū se reperit.ꝛ toti quētui ipam manū cū ctis stupētibꝫ sanatā oñdit. ¶Quidā puer q̄nquēnis discretꝫ nomie magūtinēſ dyoce.cū cecus natꝫ eēt.meritis bte Elizabeth lumē recepit. ¶Pellis siq̄dem integra siñ pilis palpebraꝝ.vt aliq̄ pell' diuisiõe ocul' supinducta fuerat.adeo vt totalr oculos tegeret.nc subie oculoꝝ vllū indiciū apareret.¶Mat igit eiꝫ ad sepulcꝝ btē elizabeth ipm ducēs ō terra sepulcri oculos eiꝫ liniuit.ꝛ sup eū btē Elizabeth merita iuocauit.Et ecce pellis integ p mediū scindit.ꝛ eꝫ oculi puissimi turbulēti ꝛ sāguinolēti videbantur.Sicqꝫ puer btē Elizabet meritis sufragantibꝫ visus bñficio ē potitꝫ. ¶Puella q̄dā eiusdō dyoce.beatrix noīe.cū diu magnis et diuerſ fuissꝫ infirmitatibꝫ molestata.tandē gibbo in dorso ꝛ struma i pectore excrescentibꝫ sic ē toto corpe incuruata.vt nulla se rōe erigeret.ſz manibꝫ sup genua positis corpꝫ suū talr sustētarꝫ. Cū igit mat in q̄dā sporta eā ad tumulū scē elizabeth dōportassꝫ et p decem dies pmorātes ibidē nullū potuissent sānitatis remediū inuenire.irata matri ꝓ btām elizabeth murmurauit di. Omnibꝫ bñficia impēdis.ꝛ me miserā nō eraudis. ¶Reuertēs igit omēs q̄s potero a visitatōe tui auertere pcurabo.Cū igit irata recederet.ꝛ iā miliare ꝛ dimidiū pegisset.ꝛ eꝫ filia doloribꝫ cruciata lugeret.tandē ipa puella obdormiēs.vidit q̄dā pulcerrimā dñam cū facie refulgenti.q̄ corpꝫ eius i dorso ꝛ pectore liniens dixit ei. Surge ꝛ ābula. Euigilans puella.ꝛ se ab oī deformitate ꝛ curuitate penitꝫ sanatā inueniēs, visionē matri retulit.ꝛ gaudiū ꝛ leticiā generauit ¶Redeūtes igit ad sepulcꝝ scē elizabeth dō ꝛ sibi grās egerūt.ꝛ ibidē sportā in q̄ puella portata fuerat dimiserūt. ¶Mulier q̄dā Gertrudis noīe eiusdē dioceſ p multos annos vtroqꝫ crure ptracta.ꝛ toto corpe curua i somnis admoneť.vt ad scām nycolaū pficiscēs eius ōbeat merita iplorare Que ad q̄dā eccliaꝫ scī nycolai portari se feč.ꝛ i vno crure sanitatē iueit. Tādē ad sepulcꝝ bte elizabeth pducta.ꝛ sup eꝫ tumulū posita.gūissimis doloribꝫ stimulata.ꝛ velut amēs effecta.sana ꝛ incolumis exurrexit ¶Mulier q̄dā scintrudis noīe eiusdē dioc'.cū p āni integꝝ penitus ceca māsissꝫ ꝛ alioꝝ sp auxilio duceret. ad rogandā sctāz elizabeth tota deuotōe se ptulit.ꝛ amissū lumē recepit ¶Vir q̄dā henricus magūt.dioce. cū lumie oculoꝝ pēitꝫ eēt puatꝫ.sepulcꝝ sctē elizabeth visitās plene curatōis bñficiū reportauit. ¶Postmodō vo idē vir fluxu sāguis adō ē gūatꝫ.vt moriturus a familia crederet. Accipiēs vo de ra sepulcri scē elizabeth.ꝛ ipam pficiēs aq̄ pmiscuit.ꝛ bibēs plenā sanitatē recepit.

¶Puella q̄dā methildis noīe treuereñ.dioceſ.dū visu ꝛ auditu puata eēt.ꝛ loq̄ndi et ambulādi potētiā amississꝫ.pat suus ꝛ mat ad btām elizabeth eā deuouerunt.ꝛ pfecte sanatā.dei ꝛ elizabeth laudātes magnalia receperūt. ¶Mulier q̄dā noīe belibingis treuerēſ dioce.cū p āni ceca penitꝫ extitissꝫ ꝛ p sua curatōe btē elizabeth merita iuocasset.ad tumulū eius duci se faciēs vnꝫ oculi lumē recepit.Que ad ppria reuersa i alio gūiter torqri se sensit.Cū vo iterū eius merita iploraſſꝫ.apparuit ei di. Accedēs ad altare fac cū corpali tuos oculos vēlari.ꝛ sic recipies sanitatē.Que cū iussa ppleuissꝫ.sanitatem recepit. ¶Vir q̄dam theodoricus noie magūt.dioce.in genibꝫ ꝛ cruribus diu gūissime infirmatus.ita vt ñ posset pgere nisi ab alijs portaret votū feč ꝙ sepulcꝝ sācte elizabeth cū oblatōibus visitaret.ꝛ cū locus eiꝫ a tumulo tantū p decē miliaria distaret.vix in octo diebus potuit puenire. Cū vo ibidē p q̄ttuor septimanas māsisset.ꝛ nullū remediū impetrasset.domū redibat.Cūqꝫ i loco q̄dā iuxta aliū infirmū decūbens q̄escceret. vidit in somnis q̄ndaꝫ ad se venientē.ꝛ aq̄ totalr pfundētez.Qui euigilās p̄ sociū iratus ait.Quare me aq̄ totalr pfudisti. Qui ait.Ego te nō pfudi.Sz credo q illa pfusio erit tibi causa salutis. Ille igit surgens.et se sanatū totalit inueniēs.baculos sup būeꝝ posuit.et ad tumulū sctē Elizabeth rediens et gratias agens.letꝫ ad propria remeauit.

CLXIIII

De sancta Cecilia

De sancta Cecilia.

Cecilia quasi celi lilia, vl cecis via, la celo et lya, vl cecilia q̃si cecitate carẽs. Uel or a celo et leos qđ est ꝓlꝰ. Fuit eiz celeste liliũ p ỽginitatis pudorẽ. vel or liliũ, qz hũit cãdorem mũdicie, viroꝝ ꝑscie, odorẽ bone fame Fuit ꝛ cecis via p exempli informatoz. celũ p iugẽ ꝓtẽplationẽ. lya p assiduã opatoem Uel or celũ. qz sic dic Jsidoꝛ celũ ꝓ̃t volubile rotunduz ꝛ ardẽs eẽ dixerũt. sic ꝛ ipa fuit volubil p opatoez solicitã. rotunda p pseuerantiã. ardens p charitatẽ succensã. Fuit etiam cecitate carẽs p sapie splẽdorẽ. Fuit et celũ ꝓ̃t. quia in ipa tanq̃z in celo spũali populus ad imitãdũ intuet solẽ lunã ꝛ stellas id ẽ sapie ꝑspicacitatẽ. fidi magnanimitatẽ et ỽtutũ varietatẽ.

Cecilia ỽgo ꝑclarissima ex nobili romanoꝝ genere exorta, ꝛ ab ipis cunabulis in fide xp̃i nutrita. ascõditum sp euãgelũ xp̃i gerebat in pectore ꝛ nõ dieb⁹ neq; noctib⁹ a colloquijs diuis ꝛ oõne cessabat. suãq; ỽgitatẽ ꝓ̃uari a dño exorabat. Cum aũt cuidã iuueni noie Valeriano desponsata fuisset, ꝛ dies nuptiaꝝ institute eẽt. illa subtus ad carnẽ cilicio erat iduta ꝛ desup ꝺauratis vestib⁹ tegebat. Et cantãtibus organis. illa in corde soli dño decãtabat dicẽs. Fiat dñe coꝛ meũ ꝛ corpus meuz immaculatũ vt ñ ꝓfũdar. Et biduãis ac triduanis ieiunijs oãs ꝓmẽdabat dño qđ timebat. Uenit aũt nox in q̃ suscepit vna cuz sponso suo cubiculi secreta silentia. ꝛ ita euz alloquit. O dulcissime atq; amãtissime iuuenis. est misteriũ qđ tibi ꝓfitear. si modo tu iurat⁹ asseras tota te illud obꝺuantia custodire. Jurat valerian⁹ se illud nulla ncitate detegere. nlla ꝓdere rõne. Tunc illa ait. Angelũ dei bẽo amatoꝛẽ. q̃ nimio zelo custodit coꝛp⁹ meũ. Hic si leuitẽ senserit q tu me polluto amoꝛe ꝓtingas. statim feriet te ꝛ amittes floꝛẽ tue ꝑ̃ulsime iuuẽtutis. Si ãt ꝓgnouerit q me sincero amoꝛe diligas. ita q̃z diliget te sic me ꝛ oñdet tibi gl̃am suã. Tũc valerianus nutu dei coꝛrect⁹ ait. Si vis vt credam tibi. ipz angelũ michi oñde. ꝛ si ỽe ꝓbauero q̃ angel⁹ sit. facia qđ hortaris. Si aũt virũz aliũ diligis. te ꝛ illũ gladio feriã. Cui cecilia dixit. Si in deũ ỽez crediderit ꝛ te baptizari ꝓmiseris. ipm ỽidere valeb. Uade igit in tercũ miliariũ ab ỽrbe via q̃ apia nũcupat et paup⁹ quos illic iuenies dices. Cecilia me misit ad vos vt oñdatis mihi scim senẽ ỽbanũ. q̃nia ad ipm bẽo secreta mandata q̃ pferã. Hũc dũ tu videris indica et omnia ỽba mea. et postq̃z ab eo purificatus fueris et redieris. angelũ ipm videb. Tũc valerianus pẽrexit. ꝛ ꝑm signa q̃ accepat sctũm Urbanũ epm intra sepulcra martiꝝ latitantez inuenit. Cũ qz et oĩa ỽba Cecilie dixisset. ille man⁹ ad celũ pandẽs cũ lacrijs ait. Dñe ihũ xp̃e seminato coꝛ casti ꝓlij suscipe seminũ fructus q̃ in cecilia seminasti. Dñe ihu xp̃e pastoꝛ bone. cecilia famula tua q̃ ꝑ pis tibi ar gumẽtosa debuit. Hã spõsũ quẽ q̃ leonẽ feroce accepit. ad te q̃ agnũ mãsuetissimũ destinauit. Et ecce subito apparuit senex q̃dã niueis vestib⁹ indutus. tenens libz aureis lris scriptũ. Quẽ vidẽs valerian⁹ ꝑ nimio timoꝛe q̃ mortu⁹ cecidit et a sene leuat⁹ sic legit. Unus de⁹ vna fides. vnuz baptisma vn⁹ deus ꝛ paꝛ oĩm q̃ supoẽs ꝛ ꝑ omia ꝛ in omib⁹ nob. Cunq; hec legisset. dixit ei senioꝛ. Credis ita eẽ. an adhuc dubitas. Tũc exclamauit di. Hõ est aliud qđ ver⁹ credi possit sub celo. Statiq; illo discente. Valerian⁹ a sctõ Urbão baptisma suscepit. Et rediẽs ceciliã cũ angelo loq̃ntẽ in cubiculo iuenit Angel⁹ ãt duas coꝛonas ex roſ ꝛ lilijs i manu hẽbat. ꝛ vnã cecilie ꝛ alterã valeriãno tradidit dicẽs. Jstas coꝛonas imaculato coꝛ̃ ꝛ mũdo coꝛpe custodite. q; de paradiso ꝺi eas ad vos attuli. nec vnq̃z marcescẽt. nec odorẽ amittẽt. nec ab alijs nisi q̃b⁹ castitas placuerit videri poterũt Tu ãt valeriãe q; vtili cõsilio credidisti. pete qđ cũq; volueris ꝛ ꝑsequeris. Cui valerian⁹ Nichil mihi i hac vita extitit dulci⁹ q̃z vnic⁹ fris mei affect⁹. Peto igit vt ꝛ ỽitatẽ ipe mecũ agnoscat. Cui ange⁹. Placz dño petitio tua. ꝛ ãbo cuz palma martirij ad dñm venietis. ¶ Post ℟ ingress⁹ tiburci⁹ frat valeriãi. cũ nimiũ rosaꝝ sensisset odorẽ dixit. Miroꝛ ℟ tpe rose⁹ hic

odor ⁊ liliorꝝ vnde respiret. Nam si ip̄as ro
sas vel lilia in manib⁹ meis tenerē. n⁹ sic po
terāt odoramēta tante mibi suauitatis in
fundere. Cōfiteor vob̄ ita sum refect⁹ vt pu
tem me totū subito īmutatū Cui valerian⁹
Coronas hēm⁹ q̄s tui oculi videre nō p̄ua
lent. Floreo colore ⁊ niueo candore vernan
tes. ⁊ sic̄ me int̄pellantē odorē sensisti. sic ⁊ si
credideris videre valebis. Cui tiburci⁹. In
somnis h̄ audio. an in v̄itate ista tu loq̄ris
valeriāe. Cui valerian⁹. In sōnis vsq3 mō
fuim⁹. s3 iā nūc in v̄itate manem⁹. Ad quē
tiburcius. Unde hoc nosti. Et valerianus
Angel⁹ dn̄i me docuit quez tu videre pote
ris. si tu purificatus fueris. ⁊ oīb⁹ ydolis ab
renunciaueris. Huic miraculo de coro
nis rosarꝝ. Amb̄. testat̄ in p̄fatōe sic dicens.
Sācta cecilia celesti dono repleta. vt marti
rij palmā assumeret. ip̄m mūdū est cū tha
lamis execrata Testis ē valeriani cōiugis
et tiburcij prouocata confessio. q̄s domine
angelica manu odoriferis floribus corona
sti. Uiros v̄go duxit ad gl̄iam mūd⁹ agno
uit. q̄ntū valeat d̄uotio castitatis. Hec am
bro. Tunc cecilia euidenter on̄dit ei oīa
ydola eē insensibilia ⁊ muta. ita vt tiburci⁹
rn̄deret ac dicerz. Qui ista nō credit pecus
est. Tūc cecilia osculans pectus eius dixit.
Hodie te fateor meū eē cognatū. Sic̄ enim
amor dei frēm tuū mibi ꝯiugem fecit. ita te
mibi cognatū ꝯtēptus faciet ydolorꝝ. Uad̄
igitur cū fratre tuo vt purificatōem accipi
as. ⁊ āgelicos fructus videre valeas. Dixit
q3 tiburcius fratri suo. Obsecro te frater vt
mibi dicas ad quē me ducturus es. Cui va
lerianus. Ad vrbanū ep̄m. Cui tiburcius.
De illo vrbano dicis q̄ totiens dānatus ē.
⁊ adhuc in latebris ꝯmorat̄. Hic si inuētus
fuerit cremabit̄. ⁊ nos in illi⁹ flāmis p̄iter ī
uoluemur. ⁊ dū querim⁹ diuinitatē latētez
in cel̄. incurrem⁹ furorē exurētem in terris.
Cui cecilia. Si hec sola eēt vita. iuste hāc p̄
dere timerem⁹. Est āt alia melior. q̄ nunq̄m
amittit̄. quā nob̄ dei fili⁹ enarrauit. Oīa eīz
q̄ facta sunt filius ex patre genit⁹ condidit.
Uniuersa aūt q̄ ꝯdita sunt ex patre p̄cedēs
sp̄ūs animauit. Hic igit̄ filius nei in mdm
veniēs v̄bis ⁊ miracul̄ aliā vitā eē nob̄ mō
strauit. Cui tiburcius. Certe vnū deum esse
asseris. et quomodo nunc tres esse testaris
Rn̄dit cecilia. Sic̄ in vna hoīs sapīa sunt
tria. s. ingeniū. mēoria ⁊ intellect⁹. sic ⁊ ī vna
diuīitatis eēntia tres p̄sone eē p̄nt. Tunc ce
pit ei de aduētu filij dei ⁊ passione p̄dicare.
et multas ꝯgruitates ip̄ius passionis on̄de
re. Nam iō inq̄t filius dei est tent⁹. vt gen⁹
hūanū dimittat̄ pctō detentū. Bn̄dict⁹ ma
ledicit̄. vt homo maledict⁹ bn̄dictiōem ꝯse
quatur. illudi se patit̄. vt hō ab illusione de
monū liberet̄ Spineā coronā accepit in ca
pite vt a nobis sententiā auferat capitalez.
Fel suscepit amarꝝ. vt sanaret homīs dulcez
gustū. Expoliat̄ vt p̄ntum nostrorꝝ nudita
tem opiat. In ligno suspendit̄. vt lignū p̄ua
ricatōnem tollat. Tūc tiburcius fratri suo
dixit. Miserere mei. ⁊ p̄duc me ad hoīez d̄i
vt purificatōem accipiā. Duct⁹ igit̄ ⁊ puri
ficatus. angelos dei sepe videbat. ⁊ oīa que
postulabat p̄tinus obtinebat. B Ua
lerianus igit̄ ⁊ Tiburcius elēosinis insiste
bant. ⁊ sanctorꝝ corpa q̄s Almachi⁹ p̄fect⁹
occidebat sepulture tradebāt. Quos alma
chius ad se vocās. cur p̄ suis scelerib⁹ dam
natos sepelirēt inq̄siuit. Cui tiburci⁹. Uti
nā illorꝝ s̄ui eēmus q̄s tu dānatos appellas
Qui ꝯtempserūt illud qd̄ videt̄ eē ⁊ nō est
et inuenerūt illud q̄d nō vid̄r eē ⁊ est. Cui p̄
fectus. Quid nam est illd̄. Et tiburci⁹. Qd̄
videt̄ eē ⁊ n̄ est. est omne q̄d in h̄ mūdo est.
q̄d hoīem ad nō eē p̄ducit. Quod v̄o nō vi
detur eē ⁊ est. est vita iustorꝝ ⁊ pena malorꝝ.
Cui p̄fect⁹. Nō puto q̄ mēte tua loquaris
Tūc iubet astare valerianū dicēs ei. Quo
niam nō est sani capitis frat̄ tuus. tu saltez
poteris sapiēter dare rn̄sum. Cōstat pl̄imū
vos errare. q̄ gaudia respuitis. et oīa inimi
ca gaudijs affectatis. Tūc valerianus se vi
disse ait glaciali tp̄e ociosos iocātes. ⁊ opa
rios agricolas deridentes. S3 estiuo tēpe
dū aduenissent gl̄iosi fruct⁹ laborꝝ. gaudēti
bus illis q̄ putabant vani. ceperūt flere qui
vid̄bant̄ vrbani. Sic ⁊ nos nūc q̄dem susti
nemus ignominiā ⁊ laborez in futuro āt re
cipiem⁹ gl̄iam ⁊ et̄nā mercedē. Uos autez

nunc trāsitoriū hētis gaudiū. in futuro āt inuenietis eternū luctū. Cui p̄fectus. Ergo nos inuictissimi p̄ncipes eternū habebim⁹ luctū ⁊ vos p̄sone vilissime ꝑpetuū possidebitis gaudiū. Cui valerian⁹. Homūciōes estis nō p̄ncipes. tp̄e nostro nati citius morituri. ⁊ deo rōez plus oībus reddituri Dixit aūt p̄fectus. Quid v̄boꝝ circūitu immoramur. Offerte dijs libamina. ⁊ illesi abscedite. Sācti rn̄derūt. Nos deo v̄o q̄tidie sacrificiū exhibem⁹. Quib⁹ p̄fectus. Qd̄ est nomē eius. Cui valerian⁹. Nomē eius inuenire n̄ poteris. et si pēnis volaueris. Prefectus dixit. Ergo iupit̄ nomē dei nō ē. Cui valerian⁹. Nomē homicide ⁊ stupratoris est. Ad quē Almachi⁹ Ergo totus mūdus errat. ⁊ tu cū fratre tuo veꝝ deū nosti. Valerianus rn̄dit. Nos soli nō sumus. sed innumerabil' mlt̄itudo hāc sanctitatem recepit. Tradunt̄ igit̄ sancti in custodiam maximi Quib⁹ ille ait. O iuuētutis flos purpure⁹ O german⁹ fratr̄nitatis affect⁹. quō ad mortem q̄i ad epulas festinatis. Cui valerian⁹ ait. q̄ si credituꝝ se ꝓmitteret. gl̄iam aīarū eoꝝ post mortē videret. Et maxim⁹. Fulminibus igneis ꝯsumar. si nō illū solum deuz ꝯfitear quē adoratis si cōtingat qd̄ dicitis. Ip̄e igit̄ maximus ⁊ oīs eius familia ac vniuersi carnifices crediderunt. ⁊ ab vrbano q̄ illuc occulte venit. baptisma susceperūt.

E Igitur dū aurora nocti finē daret. Cecilia exclamauit di. Eya milites xp̄i abijcite opa tenebraꝝ ⁊ induimī arma lucis. Quarto igit̄ miliario ab vrbe sancti ad statuā iouis ducunt̄. Et dū sacrificare nollēt. pit̄ decollātur. Tūc maxim⁹ cū iuramēto asseruit se in hora passionis eorū angelos vidisse fulgentes. ⁊ aīmas eoꝝ q̄si v̄gines de thalamo exeūtes. q̄s in gremio suo in celū angeli detulerūt. Almachi⁹ v̄o audiens maxīm xp̄ianū effectum. eū plūbatis tā diu cedi fec̄ quosq; spūm excussit. Cui⁹ corpus sctā Cecilia iuxta Valerianū ⁊ Tiburciū sepeliuit Tunc almachi⁹ facultates āboꝝ cepit inq̄rere. ⁊ ceciliā tanq̄z valeriani ꝯiugem corā se fecit astare. Iussitq; vt ydol' immolaret. aut sn̄iam mortis incurreret. Cū aūt ad h ab apparitoribus vrgeret̄. ⁊ illi vehementer flerent eo q̄ puella taz decora ⁊ nobil' vltro se morti traderet. dixit ad eos. Hoc boni iuuenes nō ē iuuētutē ꝑdere. sz mutare. dare lutuz ⁊ accipere auꝝ. dare vile habitaculū et accipe p̄ciosum. dare breuē angulū. et accipere foꝝ ꝑlucidū. Si quis pro nūmo solidos daret. nōne velocius festinaretis. Deus aūt qd̄ accepit simplū reddet centupluz Creditis his q̄ dico. Et illi. Credimus xp̄m veꝝ eē deum q̄ talē possidet famulā. Vocato igit̄ Vrbano ep̄o. q̄drīgenti ⁊ ampli⁹ baptizati sunt. Tūc almachi⁹ sctām Ceciliam ad se vocans ait. Cui⁹ ꝯditionis es. Et illa. Ingenua sum ⁊ nobil'. Cui almachius. Ego te de religiōe int̄rogo. Et cecilia. Interrogatio tua stultū sumit initiū q̄ duas respōsiones vna putat inq̄sitione ꝯcludi. Cui almachius. Vnde tibi tanta p̄sumptio rn̄dendi At illa. De cōscientia bona ⁊ fide non ficta Cui almachi⁹ Ignoras cui⁹ ptātis sim Et illa. Potestas vestra est q̄si vter vento repletus. quē si acus pupugerit. omīs ꝓtinus rigor pallescit. ⁊ quidq̄d in se rigiduz habere cernit̄ incuruat̄. Cui almachi⁹ Ab iniurijs cepisti. ⁊ in iniurijs p̄seueras. Cecilia respōdit. Iniuria nō d̄r nisi qd̄ v̄bis fallētibus irrogat̄ Vn̄ aut iniuriaz doce si falsa locuta sum. aut teip̄m corripe calūniā inferentem Sz nos sciētes sctūm dei nomē. oīno negare nō possum⁹. Melius est enī felicit̄ mori q̄z infelicit̄ viuere. Cui almachi⁹. Vt q̄d cū tanta sup̄bia loqueris. Et illa. Nō est sup̄bia. sed ꝯstātia. Cui almachi⁹. Infelix ignoras qr viuificādi ⁊ mortificādi mihi ē tradita ptās. Et illa. Contra v̄itatē publicā ꝓbote nunc eē mentitū. Vitā enī viuētib⁹ tollere potes. mortuis āt dare nō potes. Es igit̄ mīster mortis. nō vite. Cui almachius. Iaz depone amētiaz ⁊ sacrifica dijs. Cui cecilia. Nescio vbi oc'los amiseris. Nam q̄s tu deos dicis: oēs nos saxa eē videm⁹ Mitte igitur manū. ⁊ tangēdo disce qd̄ ocul' non vales videre. Tūc irat⁹ almachi⁹. iussit eā ad domū suā reduci. ibiq; tota die ⁊ nocte iussit eā in buliēte balneo ꝯcremari. Que q̄i in loco frigido māsit nc modicū saltē sudoris

persensit. Qd cũ audissz Almachius. iussit eam in ipo balneo decollari. Quaz spiculator trib⁹ ictibus in collo pcussit. sz tñ caput ei⁹ amputare nõ potuit. Et qr decretũ erat ne q̃rtã pcussionẽ decollãdus accipet eaz se miuiuã cruent⁹ carnifex dereliq̃t. Per triduũ aũt supuiuẽs. omia q̃ hẽbat paupib⁹ tradidit. ⁊ oẽs q̃s ad fidẽ ꝯuerterat Urbano epo cõmẽdauit dicẽs. Triduanas mihi inducias postulaui. vt hos tue btitudini cõmendarẽ. ⁊ hãc domũ meã in eccl̃iaz consecrares. Sãctus ãt Urban⁹ corp⁹ eius int̃ epos sepeliuit. ⁊ domũ suã in eccl̃iam vt rogauerat ꝯsecrauit. Passa ẽ aũt circa ãnos dñi. ccxxiij. tpe Alexandri impatoris. Alibi aũt legit̃ ꝙ passa sit tpe Marci aurelij. q̃ impauit circa annos dñi. ccxx.

CLXV. A

De sancto Clemente.

Clemens dicitur a cleos q̃d est gl̃ia ⁊ mẽs q̃i gl̃iosa mens. hũit eni gl̃iosã mẽtem scz purgatã ab oĩ sorde. ornatã omĩ v̄tute. ⁊ decoratã nunc omni felicitate. q̃ felicitas cõsistit in hoc sic dicit Aug⁹. in libro de trinit̃. qr ibi eẽ nostr̃ nõ hẽbit mortẽ. nosse nostrũ nõ hẽbit errorẽ. amare nostr̃ nõ habebit offensionẽ. Uel d̃r a clemẽtia. qr clemẽs ⁊ misericors valde fuit. Uel sic d̃r in glosario. clemens d̃r dulcis. iustus. matur⁹. pius. Just⁹ in actõe. dulcis in ꝑmõe. matur⁹ in ꝯuersatione. pius in intẽtiõe. Eius vitã ipe in suo itinerario inseruit maxĩe vsqz ad illũ locuz in quo q̃lit̃ btõ Petro in pontificatu successit oñditur. Cetera ex eius gestis q̃ cõiter habentur sumunt̃. B

Clemens epus ex nobili romanor̃ ꝓsapia ort⁹ ẽ. Pat̃ e⁹ Faustinian⁹ mater v̄o eius Macidiana nũcupata ẽ. Habuitqz duos frẽs. q̃r vn⁹ Faustinus alter Faust⁹ dicebat̃. Cũqz macidiana mat̃ eius mira corpis pulcritudĩe polleret. frat̃ viri sui libidinoso amore in eã vehemẽter exarsit. Cũ aũt eam q̃tidie molestaret. ⁊ ipa sibi nll̃aten⁹ assentire vellet. viroqz suo hoc reuelare timeret. ne int̃ duos frẽs inimicicias suscitaret. cogitauit ꝑ aliqd̃ tempus se a patria absentare. donec illicit⁹ amor cõquiesceret. quẽ aspectus sue pñtie inflãmaret. Ut autẽ hoc a viro suo obtinere valeret. somniũ callide ꝯfinxit. qd̃ ĩ hũc modũ viro suo retulit dicẽs. Ecce q̃dã mihi ꝑ visuz astitit. mihi p̃cipiẽs vt ꝯfestim cũ duob⁹ geminis. scz Faustino ⁊ fausto ex vrbe discederẽ. ⁊ tãdiu abessem donec ipe michi reditũ imparet. Qd̃ si nõ facerẽ simul cũ oĩb⁹ liberis interirẽ Qd̃ vir audiẽs vehemẽter expauit ac vxorẽ cũ duob⁹ liberis et familia multa athenas misit. vt ⁊ ibi maneret ⁊ filios faceret erudiri. Minorẽ aũt filiũ. scz clementez cũ esset annor̃ q̃nqz sibi pat̃ in solatiuz retinuit. Cũ aũt mat̃ cum filijs nauigaret. nocte q̃dam nauis naufragiũ ꝑtulit. ⁊ mater sine filijs a fluctib⁹ eiecta sup q̃d̃dam saxuz euasit. Que duos natos pisse ꝯsiderãs. pre nimio dolore in maris fundũ se p̃cipitasset nisi qr saltẽ eor̃ cadauera se repturaz sperabat. At v̄o vbi nec viuos nec mortuos se reperire posse cognouit. clamores ⁊ vlulatus maximos dabat. man⁹ suas morsib⁹ lacerabat. nec vllã cõsolationẽ ab aliq̃ recipe volebat. Cunqz mlte mulieres astarẽt. q̃ sua infortunia eidẽ narrarẽt. ⁊ illa ex h̃ ꝯsolatiõez nõ recipet. affuit q̃dã mlr int̃ ceteras q̃ vir̃ suũ adolescentẽ ⁊ nautã in mari pisse asseruit. ⁊ ob hoc sui amore postmodũ nubere recusauit Recepta igit̃ qualicũqz ꝯsolatõe apud ipaz manebat. ⁊ q̃tidianũ victũ suis manib⁹ acq̃rebat. Sz nõ mlr̃ũ post manus eius q̃s crebris morsib⁹ lacerauerat. siñ sensu ⁊ mortue adeo sunt effecte. vt cũ ipis nullatenus opari posset. Illa autẽ q̃ eam suscepat. palisim incurrit. ⁊ de lecto surgere non valebat. Sicqz macidiana mẽdicare ꝯpellitur. ⁊ ipa cũ hospita ex his q̃ inuenire poterat pascebat̃. Cõpleto igit̃ ãno q̃ macidiana cũ liberis discessit e patria misit athenas nuncios vir eius vt ipos req̃rerẽt. ⁊ q̃d agerent intimarẽt. Sz illi q̃ missi fuerãt nll̃atenus redierũt Beniqz cũ alios misisset. ⁊ illi reuertentes se nullũ inde vestigiũ reperisse narrarẽt. Clementẽ filiũ suũ sub tutoribus dereliq̃t ⁊ ipe ad q̃rẽdũ vxorẽ cũ filijs nauẽ

206

conscendit sed mīme redijt. Viginti igit̄ annis Clemēs orbatus stetit. nec de patre vel de matre vl̄ de fratrib⁹ aliq̄d indiciū inuenire potuit. Ip̄e aūt clemens studio litterarū se ꝯtulit. ⁊ summū ph̄ie apicez apprehendit. Desiderabat aūt vehemēter ⁊ studiose q̄rebat q̄lit̄ sibi aīme īmortalitas ꝑsuaderi posset. Ob h̄ ph̄oꝝ scolas semꝑ adibat. ⁊ siq̄dē q̄ īmortal̄ eēt obtinebat̄. gaudebat. si q̄ndo uero q̄ mortal̄ eēt ꝯcludebat̄. tristis discedebat. C Deniq; cū Barnabas romaz venisset ⁊ fidē xp̄i p̄dicaret. ph̄i eū tāq̄z insanū ⁊ amentē deridebant. Vn̄ ⁊ q̄dam. qui ꝑm q̄sdam fuit clemens ph̄us. qui eū p̄mo sicut alij deridebat. et eius p̄dicatōnem ꝯtēnebat. talez q̄stionē ꝑ derisu barnabe fecit dicēs. Cū culex aīal sit exiguū. q̄d ē q̄ sex pedes hz ⁊ insuꝑ alas possidet. elephas āt cuz sit immane aīmal nec alas possidet. ⁊ tātuz q̄ttuor pedes hz. Cui barnabas. Stulte tue questiōi rn̄dere ꝑfacile possem. si veritatis causa discende q̄rere videreris Sz nunc de creaturis vob̄ dicere aliq̄d absurdū est. cuz a vobis creaturaꝝ cōditor ignoret̄. Qr enīz creatorē nō ꝯgnoscitis iustū est vt in creaturis erretis. Hoc verbū cordi clementis ph̄i valde inhesit. ita q̄ fidē xp̄i instructus a barnaba recepit. ⁊ in iudeaz ad Petꝝ postmoduz ꝓperauit. Quē ille de fide xp̄i instruxit et aīme immortalitatez euident̄ edocuit.

Eo tp̄e symon mag⁹ duos discipulos habebat. scz Aquilam ⁊ Nicetaz. qui eius fallacias ꝯgnoscentes eū reliq̄runt ⁊ ad petꝝ cōfugerunt. et eius discipuli sunt effecti. Cū autē petrus clementē de sua interrogasset ꝓgenie. ille quid matri ⁊ fratribus ⁊ patri acciderit ꝑ ordinē enarrauit. addens q̄ credebat q̄ mat̄ cū fratribus in mari ꝑissent. pat̄ vero aut merore aut similiter naufragio interisset. Qd̄ audiēs petrus lacrimas cōtinere non potuit. Quadā aūt vice petr⁹ cuz discipl̄is suis antaradum ⁊ inde ad insulā ꝑ sex miliaria distantē. ī qua Macidiana mater Clemētis morabat̄ venit. vbi q̄dam colūne vitree mire magnitudīs erāt Quascum Petr⁹ cū ceteris miraret̄. videns ip̄az mendicātē cur nō poti⁹ suis manib⁹ oꝑaretur. increpauit. Que rn̄dit. Spēm tantum dn̄e habeo manuū. q̄ meis sic sunt debilitate morsibus vt oīno sint insensibiles effecte Atq; vtinā me in mare p̄cipitassez vt vltra nō viuerē. Cui petrus. Quid est qd̄ loq̄ris Nescis quia aīme eoꝝ q̄ se interimūt ḡuit̄ puniūtur. Cui illa. Vtinā hoc mihi certum fieret q̄ aīme post mortē viuāt. libenter enī meip̄am occiderē. vt saltē vna hora dulces meos natos videre possem. Cunq; Petr⁹ ab ea cām tante tristicie interrogasset. ⁊ illa ei ordinē geste rei narrasset. ait Petr⁹. Est quidā adolescens apud nos noīe clemens qui hec q̄ refers matri ⁊ fratrib⁹ asserit accidisse. Qd̄ illa audiēs. nimio stupore ꝑcussa corruit. Cunq; ad semetip̄am redisset. cū lacrimis ait. Ego sum adolescētis mat̄. Et ꝓcidēs ad pedes petri. rogare eū cepit. vt sibi filiū suū festinant̄ ostendere dignaret̄. Cui petrus. Cū adolescentē videris. paululum dissimula q̄usq; ab insula cū naui egrediamur. Qd̄ cū illa se facturā ꝓmisissz. tenens petrus manū eius ip̄am ad nauez vbi erat clemēs ducebat. Vidēs v̄o clemēs petrum manu mulierē ducentē. ridere cepit. Mox autē vt mlr̄ iuxta clementē fuit. se ꝯtinere n̄ potuit. sed statim in āplexus ei⁹ ruit. ⁊ crebro osculari cepit. Quā ille tanq̄z insaniētē mulierē cū indignatiōe repellebat. ⁊ aduersus petꝝ indignatōe nō modica mouebat̄. Cui petrus. Quid agis o fili clemēs. Noli repellere mrēz tuā. Qd̄ cū audisset clemēs: lacrimis infusus suꝑ mrēm iacentē cōcidit et eam recognoscere cepit. Tūc ad p̄ceptū petri hospita sua q̄ ꝑalitica iacebat adducit̄ ⁊ ab eo ꝯtinuo liberat̄. Tunc mat̄ clemētez de patre int̄rogauit. Cui ille. Ad te q̄rendū iuit. ⁊ vltra nō redijt At illa audiēs solūmō suspirauit. grande enī ꝑ filio inuēto gaudium habēs. reliq̄s ꝯsolabat̄ merores. B Interea cū Niceta ⁊ Aquila deflent. ⁊ redeuntes mulierē cum Petro vidissēt. quenam sit hec mlr̄ ꝑcunctant̄. Quib⁹ clemēs ait. Mater mea ē. quā mihi de⁹ redonauit ꝑ dn̄m meū petꝝ. Post hec Petr⁹ omnia eis ꝑ ordinē enarrauit. Que cū audissēt niceta ⁊ aquila subito surrexerunt. ⁊ obstupe

facti turbari ceperũt dicẽtes. Dominator dñe deus vã ne sunt ꝑ. an somniũ est qđ audimus. Tũc petr⁹. Filij nõ inqt nos insanimus. sed hec vã sunt. At illi faciẽ ꝓfricantes aiunt. Nos sum⁹ Faustin⁹ et Faustus. qs mat nrã estimat in mari interisse. Et accurrentes in ꝓplexus matris ruũt. ꝛ eaz crebrio osculant. At illa ait. Quid vlt ꝑ eẽ. Ad quã petr⁹. Isti sunt filij tui Faustin⁹ ꝛ faust⁹ qs in mari perisse putabas. Hec audiẽs mat ꝑ nimio gaudio velut amẽs effecta corruit ꝛ post ad se reuersa ait. Obsecro vos dulcissimi filij narrate michi quõ euasistis. Qui rñderũt. Cũ nauis fuisz resoluta ꝛ nos sup qñdã tabulã veheremur. qdam pirate nos inuenientes i suã naniculaz posuerũt. ac mutatis nomib⁹ cuidã nos bonestę vidue Justine nomĩe vẽdiderũt. q̃ tanq̃z filios suos nos būit. et liberalib⁹ artibus nos eruditi fecit. Tandez pbie operã dedim⁹. ꝛ symoni cuidã mago nobiscũ educato adhesimus. Tũqz ei⁹ fallaciã cognouissem⁹. ip̃m oĩno deseruim⁹ ꝛ petri discipuli p zacheũ effecti sumus. ¶ Seq̃nti aũt die assumptis petr⁹ trib⁹ fratrib⁹. s. Clemẽte Aquila ꝛ Niceta ad qñdã secretiorẽ locũ orõis gratia descẽdit. Quos venerandus qdam senex. sed tñ paup alloqui cepit dicẽs. Misereor vestri frẽs q: sub specie pietatis vos gũit errare ꝓfidero. Neqz enĩ deus ẽ. neqz cultus hic aliqs est. neqz puidẽtia in mũdo. sz fortuitus casus ꝛ genes omnia agunt. sic ꝛ ego ex me ipo manifeste ꝓperi in disciplina mathesis ꝑ ceteris eruditus. Nolite ergo errare. siue enĩ orẽtis siue nõ. qđ vestra genesis ꝓtinet vobis erit. Clemẽs aũt in eũ respiciẽs animo pulsabatur. ꝛ sibi se eũ alĩs vidisse vidbatur Cunqz de mãdato petri clemẽs aqla ꝛ nicetа cũ eo diutius disputassent. ꝛ puidentiam aptis rõnibus oñdissent. eũqz ob reuerẽtiã crebro prẽm vocarẽt. dixit aqla. Quid nccẽ est vt eũ prẽm vocem⁹ cũ in mãdatis habeamus neminẽ sup terrã prẽz vocare. Et p⁹ ꝑ respiciẽs ad senẽ ait. Non iniuriose accipias pat̃ q frẽm meũ culpaui. qr te patrem vocauit. Habem⁹ enim tale mãdatũ. ne aliqũ ẽisto noĩe vocem⁹. Cũqz aqla ꝑ dixisset. risit omniũ astantiũ cetus vna cum sene et petro. Et cũ ille cãm risus inqreret. dixit ad eũ clemẽs. Qr facis id de q̃ alios culpas. senẽ prẽm vocando. At ille negabat dicẽs. Vere nescio si eũ prẽm vocauerim. Vex cũ satis de puidẽtia disputatũ eẽt. dixit senex. Credere vtiqz puidentiã esse. sed a ꝑpa ꝓscientia phibeor huic fidei accõmodare ꝓsensum. Noui enĩ meã ꝛ ꝓiugis mee genesim. et scio ea que vnicuiqz nostrũ dictabat genesis accidisse Audite igit ꝓiugis mee thema ꝛ inuenietis scema cui⁹ exitus accidit. Habuit nãqz martẽ cũ venere sup centrũ. lunã vo in occasu in domo martis ꝛ finib⁹ saturni. qđ scema adulteras facit. ꝛ suos proprios amare ꝛ pegre ꝓficisci. ꝛ in aqs defugi. Qđ ꝛ ita factuz ẽ. Incidit nanqz in amorẽ sui ꝛ piculũ atqz opprobriũ metuẽs cũ ipo aufugit ꝛ in mari periit. Mã sicut frat̃ me⁹ retulit ipm ꝓmo adamauit. Sz cũ ipe assẽtire sibi nollz. i suũ sue libidis amorẽ retorsit. Nec tñ ei imputãdũ est. qr eã genes hoc facere compulit. Narrauitqz quõ somniũ finxerit. ꝛ quõ cum liberis athenas vadẽs naufragio pierit. ¶ Cunqz filij vellẽt in eum irruere. ꝛ rem apire. phibuit petr⁹ dicẽs. Quiescite qđusqz michi placuerit. Dixitqz ei petrus. Si hodie cõiugẽtuã castissimã cuz trib⁹ filijs tuis ꝓfignauero. credes qr genesis nihil sit. Cui ille. Sic impossibile est te exhibere qđ promisisti. ita impossibile est extra genesim aliqđ fieri. Dixit ei petrus. Ecce iste ẽ filius tu⁹ clemens. ꝛ hi duo gemini tui Faustin⁹ ꝛ faustus. Tunc senex resolutis mẽbris cecidit. ꝛ q̃i exanimis scissest. Filij aũt irruẽtes in eũ osculabant. verẽtes ne spũm reuocare possz. Tandẽ ad se rediens oĩa vt acciderãt p ordinẽ audiuit. Tc subito vxor aduenit ꝛ cum lacrĩs clamare cepit. Ubi est vir meus ꝛ dñs me⁹. Hec cuz illa q̃ amẽs clamaret. senex cucurrit. ꝛ cum multis lacrimis amplecti ꝛ stringere eã cepit. Buz igit simĺ manerẽt aduenit quidaz nũcias apionẽ ꝛ ambionẽ faustiniani amicissimos cum simõe mago hospitari. Be q̃rum aduentu Faustinian⁹ valde gauisus ad eos visitandos iuit. Et ecce nunci⁹ venit

qui diceret mīstrū cesaris antiochiā aduenisse. vt magos oēs quereret et morte puniret. Tunc simon magus in odiū filiorꝫ qui ipm reliq̄rant. vultus sui silitudinē in faustinianū impssit. vt nō Faustinianꝰ sꝫ symō magꝰ ab oībus putaret. Hoc aūt fecit vt a mīstris cesaris loco sui teneret ⁊ occideret. Ipa autē symō de partibꝰ illis abscessit. Cū autē faustinianꝰ ad petruꝫ ⁊ filios redisset. expauerunt filij vultuꝫ symonis. in eum intuentes. vocē autē patris sui audiētes. Solus aūt petrus erat qui vultū eius naturalem videbat. Cunqꝫ filij eius ⁊ vxor eiꝰ euꝫ refugerent ⁊ execrarentur. dicebat eis. Cur execramini ⁊ refugitis prēm vestꝝ. Qui responderūt. q̄ ideo eū fugerēt. quia in eo vultus symonis magi appareret. Confecerat eī simon q̄ddam vngentū. ⁊ faciem eiꝰ punxerat. ⁊ vultū suū arte magica impsserat ī eū. Ipse igit lamētabat ⁊ dicebat. Quid michi misero accidit vt vna die recognitus ab vxore ⁊ filijs letari ñ potuerim cū eis. Vxor vo eius sparsis crinibꝰ ⁊ filij plurimū flebant.

F Symon aūt magus dū adhuc eēt antiochie petꝝ plurimū infamauerat. maguꝫ maleficū ⁊ homicidā eū dicendo. Beniqꝫ ī tantū aduersus petrū ppl'm cōcitauerat. vt ipm īuenire plurimū affectarent. vt carnes eius dentibus laniarēt. Dixit ergo Petrꝰ Faustiniāo. Quoniā q̄dē symon magꝰ eē videris. perge antiochiā ⁊ corā omni populo me excusa. ac ea que de me dixit simon ex psona sui retracta. Post hoc ego antiochiam veniaꝫ. ⁊ alienū hunc vultū a te effugabo. ⁊ pprium vultum corā omībus reeddā Hoc tamē nullo mō credendū est q̄ beatꝰ Petrus mentiri mādauerit. cū deus non indigeat nostro mendatio. Ideo itinerariꝰ clemētis in quo hec scripta sunt liber apocrifus ē. nec vt q̄busdā placꝫ suscipiendus ē in talibꝰ. Verūtamē dici pōt q̄ petrꝰ si diligenter vba sua ꝯsiderent non sibi dixit vt symonē magū eē se diceret. sꝫ vt ppl'o effigiem faciei supinductā oñdens petꝝ ex persona symonis cōmēdaret. ⁊ mala q̄ dixerat reuocaret. Et ille dixit se eē symonē. nō q̄ntuꝫ ad veritatē. sꝫ q̄ntū ad apparentiā. Vnd quod infra dixit Faustinianus. Ego symon &c. sic debet accipi. id est q̄ntū ad apparentiam videor eē simon. Fuit ergo simon supple putatiuus. Perrexit ergo Faustinianꝰ pat clementis anthiochiā. ⁊ ppl'um ꝯuocans dixit Ego symon ānuncio vob et ꝯfiteor omnia fefellisse de petro. Nequaq̄ꝫ enī est seductor vel magus. sed ad salutem mundi missus. Quapp̄t si de cetero aliq̄d ꝯ ipꝫ dixero. me tanq̄ꝫ seductorē ⁊ maleficū repellatis. Nūc enī pniaꝫ ago. qꝛ male me dixisse ꝯgnosco. Moneo igit vos vt ipi credatis. ne vos et ciuitas vestra insil' peatis. Cūqꝫ h oīa que petrꝰ iusserat ꝯplesset. et iam in amorē petri ppl'm incitassꝫ. petrꝰ ad eū venit. ⁊ orōe facta effigiē vultꝰ symonis ab eo penitꝰ effugauit Populus aūt antiochenꝰ Petrū benigne et cū multo honore recepit. ⁊ ipum in cathedra sublimauit. Qd audiens Simon illuc perrexit. ⁊ ppl'm conuocās ait. Miror q̄ cū vos salubribus p̄ceptis instruxerim. ⁊ a seductore petro vos cauere monuerim. vos ipm non solū audistis. sed etiaꝫ episcopali cathedra sublimastis. Tunc omnes cuꝫ furore aduersus eū dixerunt. Monstro nob similis es. Nudiustercius te penituisse dicebas. ⁊ nūc te ⁊ nos p̄cipitare conaris. Et impetum in eū faciētes. cuꝫ ignominia eū protinus expulerunt. Hec oīa Clemēs in libro suo de seipso narrat. ⁊ hāc historiā ibid inseruit.

G Post hec autem petrus cum romā venisset. ⁊ suam passionē imminere videret. clementē post se episcopum ordinauit. Mortuo igit p̄ncipe apl'orꝫ Petro. clemens vir puidus p̄cauens in futuꝝ. ne scꝫ p hoc exemplū quilibet vellet sibi in ecclesia successorē statuere. ⁊ hereditate sanctuariū domini possidere. lino cessit. ⁊ postmodum cleto. Nōnulli asserunt q̄ linus ⁊ cletus nō fuerunt summi pontifices. sed tantū petri apostoli coadiutores. propter q̄d in cathalogo pontificū meruerūt annūerari Post hos aūt clemēs eligit. et p̄sidere compellit Qui ita morꝫ ornamēto pollebat. vt iudis et gentilibus ⁊ omībus christianis popl'is complacerꝫ. Singularꝫ īopes regionū nominatim scriptos hēbat. et quos baptismi

sanctificatione mūdauerat. non sinebat pu
blice fieri mēdicitati subiectos. Cū itaq; do
micellā virginē neptē Domiciani impato
ris sacro velamine ꝯsecrasset. ⁊ Theodorā
vxorē Sysinnij amici impatoris ad fidem
ꝯuertisset. ⁊ in castitatis ꝓposito manere ꝓ
mitteret. Sysinni⁹ zelo ductus eccl̄iam p⁹
vxorē suaꝫ occulte intrauit. scire volēs ꝓpt̄
quid illa sic eccl̄iam freq̄ntaret. At vbi a sā
cto Clemēte orō fusa est. ⁊ a ꝓpl̄o responsuꝫ
est amen. Sysinni⁹ cecus ⁊ surd⁹ penitus
effectus est. Qui statim pueris suis dixit. Ci
to me tollite ⁊ foras educite. Pueri autē ꝑ
totam eccl̄iam eum girabant. sed ⁊ ad ianu
as ꝑuenire nō poterāt. Quos cum vidisset
Theodora sic errātes. ꝑmo q̄dem ab eis de
clinauit. putans q̄ vir su⁹ eam cognoscere
posset. Postmodū autē quid nam hoc eēt
interrogauit. Qui dixerūt. Dn̄s noster dū
vult videre et audire que non licet cecus et
surdus factus est. Tūc illa in orōnē se dedit
depcans vt vir suus inde exire possꝫ. Et p⁹
orōnem dixit pueris. Ite mō ⁊ ꝑducite do
minū vestrū ad domū. Cunqꝫ abissent. san
cto Clementi Theodora quid acciderit in
dicauit. Tūc sanct⁹ rogatu theodore ad eū
venit. ⁊ ip̄m inuenit aptis ocl̄is nil videntē
et nil penitus audientē. Cunqꝫ clemēs pro
eo orasset. ⁊ ille auditū ⁊ lumē recepisset. vi
dens Clementē iuxta vxorem suam stantē
amens efficit̄. ⁊ se illusum magicis artibus
suspicatur Precepitqꝫ ꝟuis suis vt tenerēt
clementē dicens. Ut ingrederetur ad vxorē
meam magicis artibus me excecauit. Pre
cepitqꝫ mīstris vt clementē ligarēt ⁊ ligatū
traherent. At illi ligātes colūnas iacentes
et saxa putabāt sic̄ etiā Sysinnio videbat̄.
q̄ sc̄tm clementē cū suis clericis traherēt et
ligarēt. Tūc clemēs sysinnio ait. Qr saxa de
os dicis. saxa trahere meruisti. Ille aūt ve
euꝫ ligatū existimās ait. Ego te int̄fici faciā
Clemēs aūt inde abscedēs. theodorā roga
uit ne ab orōne cessaret donc virū suū dn̄s
visitaret. Oranti igit̄ theodore petr⁹ apl̄us
apparuit di. Per te vir tuus saluabit̄. vt im
pleatur qd̄ dixit frat̄ me⁹ paulus. Saluabi
tur vir infidel̄ ꝑ mulierē fidelem. Et hec di
cens abscessit. Statimqꝫ sysinni⁹ vxorē suā
ad se vocauit. obsecrās vt ꝓ se oraret. ⁊ san
ctum Clementē ad se vocaret Qui cū venis
set. ip̄m in fide instruxit. ⁊ eū cum. cccxiij. de
domo sua baptizauit. Per hūc aūt sisinni
um mlt̄i nobiles ⁊ amici nerue impatoris
dn̄o crediderūt. Tūc comes sacroꝝ pecuni
am mlt̄is dedit. ⁊ ꝯ sc̄tm clementē seditiōeꝫ
maximā excitauit. H Tunc mamerti
nus vrbis p̄fectus ꝓpl̄i seditiōem maximaꝫ
nō ferens. ad se clementē adduci fec̄. Queꝫ
cū redargueret. ⁊ ad se inclinare attēptaret
ille ait. Optarē te ad rōnē accedere. Naꝫ si
canes multi ꝯ nos latrauerint. ⁊ morsibus
attrectauerint. nunq̄ꝫ hoc nob̄ auferre pn̄t.
q̄ nos sum⁹ rōnabiles hoīes. ⁊ ip̄i sunt irra
tionabiles canes. Seditio aūt ab impitis
exorta. on̄dit se nihil habere certū vel verū
Tunc mamertin⁹ de eo traiano impatort
scribens rn̄suꝫ accepit. q̄ aut sacrificarꝫ au
trāspontū mare in heremo qd̄ adiacet ciui
tati tersone ip̄m in exiliū mitteret. Tūc p̄fe
ctus clemēti cū lacrimis ait. Deus tu⁹ quē
pure colis ip̄e te adiuuet. Prefectus aūt ei
nauē tribuit. ⁊ oīa nc̄caria mīstrauit. Mul
ti aūt clerici ⁊ laici ip̄m in exiliū sunt secuti.
Profectus aūt in insulā. inuenit ibi plusq̄ꝫ
duo milia xp̄ianoꝝ ibidē iā dudū ad secan
da marmora dānatoꝝ. Qui sc̄tm clemēteꝫ
videntes. statim in fletū ⁊ lacrimas ꝓrupe
runt. Quos ille cōsolans ait. Nō meis me
ritis ad vos me misit dn̄s vestre corone ꝑti
cipē me fieri. Et cū ab eis didicissꝫ. q̄ a sexto
miliario aq̄m suis hūeris deportarēt. dixit
eis. Oremus omēs dn̄m Ihesum christuꝫ
vt cōfessoribus suis fontē in loco isto ac ve
nas aq̄ apiat. Et q̄ ꝑcussit petrā ī deꝟto sina
⁊ fluxerūt aq̄ in abundantia. ip̄e nobis lati
cem affluentez imptiatur. vt de ei⁹ bn̄ficijs
gratulemur. Cunqꝫ orōe facta hincinde cir
cūspiceret. vidit agnū stātē qui pede erecto
dextro q̄si locū ep̄o on̄debat. Et intelligens
dn̄m ih̄m xp̄m eē quē solus ip̄e videbat. ꝑre
xit ad locū ⁊ dixit. In noīe patris ⁊ filij ⁊ spi
ritussancti in isto loco ꝑcutite. Sꝫ cū null⁹
in isto loco in quo agn⁹ steterat ꝯtingeret.
ip̄e accepto breui sarculo leui ictu locuꝫ sb

208

pede agni percussit. ⁊ statim maxim⁹ fons erupit. ⁊ in fluuiuz creuit. Tunc vniuersis gaudentibus sanctus Clemens ait. Flumi nis impetus letificat ciuitatē dei. Ad banc famaz multi confluxerūt. ⁊ vna die q̄ngen ti ⁊ amplius ab ea baptisma susceperunt. ⁊ ydolorū templa destruētes ꝑ totā ꝓuintiaz intra vnū annum. lxxv. ecc̄ias edificauerūt Post tres aūt annos traianus imperator qui cepit anno dñi. cvj. hoc audiēs. quēdaz ducem illuc misit. Qui cū omnes libenter mori conspiceret. mlt̄itudini cessit. ⁊ solū cle mentē ligata ad collū eius anchora in mare p̄cipitauit dicens. Jam nō poterunt ipsum pro deo colere christiani Stante aūt omni multitudine ad litus maris. Cornelius et Phebus discipuli eius omnes orare pre ceperunt. vt domin⁹ corp⁹ sui martiris eis mōstraret. Statimqz mari ꝑ tria miliaria recedente. oēs ꝑ siccū ingressi inuenerūt in modū templi marmorei habitaculū a deo paratū. ⁊ ibi in archa corpus sancti clemen tis. ⁊ anchorā iuxta eum. Reuelatū est autē discipulis eius ne inde tollerēt corpus eius. Omni aūt anno tp̄e passionis ꝑ septē dies ad tria miliaria. mare recedit. et siccum iter aduenientib⁹ tribuit. J ¶ In vna autē solennitatū mulier cū filio suo paruulo ad locū accessit. Completis autē festiuitatis so lennijs cū puer obdormiret. sonus inundā tium aquaꝝ subito factus est. Mulier aūt territa ⁊ filij sui oblita. cuz reliqua multitu dine ad ripā aufugit. Que postmodū filij memor cuz eiulatu maxīo flebat. ⁊ vsqz ad celū lamētabiles voces dabat. ac ꝑ litora cla mans ⁊ eiulans discurrebat. si forte filij cor pus a litorib⁹ eiectū videret. Sz cum in ea spes omnis deficerz ad domū rediit. ⁊ totū illū annū in fletu ⁊ merore duxit. Post an num igit̄ apto mari omēs anticipās ad lo cum ꝯcita venit. si de filio forte aliq̄d vesti gium īuenire posset. Cum ergo añ tumulū sancti clemētis se ī orōem dedisset. Surgēs vidit infantē in loco vbi eū reliq̄rat dormiē tem. Estimās aūt eū eē defunctū. accessit ꝓ pius quasi corpus collectura exanime. Sz cum eum dormientē cognouisset. excitatuz velociter spectantibus ꝓplis incolumē in vl nis leuauit. ⁊ vbi nam ꝑ illū annum fuerit requisiuit. Ille aūt se nescire rñdit. si annus integer p̄terierat. sed tantū vni⁹ noctis spa cio se suauiter dormisse putabat. ¶ Ambr. in p̄fatione sic ait. Cum iniquissim⁹ ꝑsecu tor btūm clemētē penis afficere a dyabolo cogeretur. non ei tormentū intulit. sed triū phuz. Jactat̄ ergo martir in fluctib⁹ vt mer geret̄. ⁊ ex hoc ꝑuenit ad p̄miū vnde petrus magister eius ꝑuenit ad celū. Amboꝝ ergo in fluctibus xp̄us approbās mētes. clemen tem ad palmā victorie de ꝓfundo reuocat petrū ad celestia regna in eodem elemento ne mergeret̄ eleuat. Refert leo hostiens̄ ep̄s q̄ tp̄e q̄ Michael imꝑator noue rome regebat imperiū. sacerdos quidam nomīe Philosophus qui ob summū ingenium a puericia fuerat sic vocatus. cum tersonam ꝑuenisset ⁊ d̄ his que narrāt̄ in historia cle mentis habitatores interrogassz. qz adue ne potius q̄z indigene erant. se nescire ꝓfessi sunt. Siq̄dez miraculū marini recessus ob culpā inhītantiū iaz diu cessauerat. ⁊ ob in cursum barbaroꝝ tēpe marini recessus ve nientiū templū destructū fuerat. ⁊ archa cū corpe marinis fluctib⁹ obruta erat. exigen tibus culpis inhītantiū. Sup quo mirat⁹ ph̄us. et accedēs ad ciuitaculā nomīe geor giam cum ep̄o et clero accessit ad q̄renduz sacras reliquias ad insulā in q̄ estimabant esse corpus martiris. Ubi cum hymnis et orōnibus fodientes diuina reuelatōe inue nerunt corpus et anchoram cum q̄ fuerat in mare ꝓiectū. et deportauerūt tersonam. Deinde p̄dict⁹ ph̄s cū corpe scti Clemētis romā venit. ⁊ mlt̄is oñsis miracul̄ in ecc̄ia q̄ nūc d̄r scti clemētis. honorifice corp⁹ collo catū fuit. In q̄dam āt cronica legit̄ q̄ mari ab illo loco exiccato. a btō cirillo moranoꝝ ep̄o romā translatū est.

CLXVI A

De sancto Crisogono.

Crisogon⁹ iussu Dyocleciani in carcere reclu ditur vbi sancte Anastasie ali

monijs fouebat. Cum ergo Anastasiaz vir eius in artissimā custodiam posuisset. Crisogono qui eam erudierat talia scripta direxit. Sancto confessori christi Crisogono Anastasia. Sacrilegi iugum mariti suscepi. cuius deo miserante thorum mētita infirmitate declinās. die noctuqz domini nostri Ihesu christi amplector vestigia. Cū iste patrimoniū meum ex quo illustratur. cum indignatōe ac turpibus ydolatris exhauriat. me quoqz velut magam atqz sacrilegam custodie tam grauissime mancipauit. vt me vitam temporalē amittere suspicer. Nichil enī supest nisi vt amisso spiritu morti succumbā In qua morte licz glorier. tamē mea mens valde conterit. quia opes mee quas deo deuoueram. a turpibus consumuntur. Uale vir dei. mementoqz mei. Cui crisogonus sic respondit. Uide q̄ non cōturberis in hoc q̄ tibi pie viuenti inferātur aduersa. Non enim decipieris sed ꝓbaris. Cito ad te placitū tempus christus cōuertet. ⁊ quasi post noctis tenebras floridū dei lumen aspicies atqz post glaciei frigus aurea tibi tempora ⁊ serena succedent. Uale in domino ⁊ ora pro me. Deniqz cum beata Anastasia sic in custodia artaretur vt vix ei panis quadrans daretur. estimans se morituram sancto Crisogono epistolaz in hec verba scripsit. Confessori christi Crisogono anastasia. Finis venit corpis memēto mei. vt egredientē animā meaz ipse suscipiat. ꝑ cuius amore ista sustineo que ex ore huius vetule recognoueris. Cui ille rescripsit. Superest vt lumē tenebre antecedant. sicut etiam post infirmitatē salus reuertitur et vita post mortē promittit. Uno fine concludūtur. ⁊ aduersa huius mundi ⁊ prospera. ne vel tristibus desperatio vl' letis elatō dominet. Unū mare ē in quo nauicule corporis nostri velificant. ⁊ sub vno corpis gubernatore anime nostre nautico fungūtur officio. Quorundaz igit naues fortissimis carinarum nexibus solidate crebros equoris cōcitatos fluctus illese ꝑtereunt. Quorundam vero fragiles iuncture lignorum etiam in tranquillo vicinū morti conficiūt cursum. Tu autem o christi famula crucis trophеum tota mente cōstringe. ⁊ teipsam prepara ad opus dei. Igitur dyoclecianus aquileie partibus positus ceteros christianos occidens sanctū Crisogonum sibi presentari iussit. Cui cum diceret. accipe potestatem prefecture tue ⁊ consulatū generis tui. ⁊ sacrifica dijs. Respondit crisogonus Unum deū in celo adoro. et dignitates tuas quasi lutum cōtemno. Data igitur sup eum sententia. ad quēdam locum ducitur. et ibidem protinus decollat circa ānos domini. cclxxxvij. Cuius corpus cū capite sanctus Selus presbiter sepeliuit.

CLXVII

De sancta Katherina

A

Katherina dicitur

k Ka catha quod est vniuersum. et ruina q̄si vniuersal' ruina. Omne enīz edificiū diaboli ī ea vniuersal'r corruit. Nam in ea corruit edificiuz superbie per humilitatē quā habuit. carnalis concupiscentie ꝑ virginitatē quam seruauit. cupiditatis mundane. quia omnia mūdana despexit. Uel Katherina q̄si cathenula. ipsa enim sibi per bona opa quādam cathenaz fecit. per quā vsqz ad celum ascendit. Que quidē cathena siue scala quattuor gradus habet. qui sunt innocentia operis. mundicia cordis. despectio vanitatis. ⁊ locutio veritatis. Quos ꝓpha ꝑ ordinē ponit dicēs. Quis ascendet in montez dñi ꝛc. Et rñdet. Innocēs manib⁹ ⁊ mūdo corde. q̄ nō accepit in vano animā suaz nec iurauit in dolo ꝓximo suo. Qual'r autē isti q̄ttuor gradus in beata katherina fuerunt patet ex legēda sua.

B

k Katherina costi regis filia omīb⁹ liberaliuz studijs erudita fuit. Cū aūt Maxenti⁹ impator oēs taz diuites q̄z paupes ad alexandriā ꝯuocaret. vt ydol' īmolarēt. ⁊ xp̄ianos īmolare nolentes puniret. katherina cum essz ānoꝝ. xviij. et in palatio diuitijs ⁊ pueris pleno sola remansissz. audiēs aīmaliū diuersoꝝ mugit⁹

et cantantiū plausus. misso illuc nuncio in
quiri iussit celeriť quid ħ essz Qđ dū didicis
set. assumptis aliq̄b⁹ đ palatio signo crucis
se muniēs illuc accessit. ibiq3 mlt̄os xp̄iāos
metu mortis ad sacrificia duci conspexit.
Que vehemēti dolore cordis sauciata ad
impatorez se audacť ingessit. ⁊ sic ait. Salu
tatōez tibi ꝓferre īpator ⁊ ordinis dig̃tas ⁊
rōnis via p̄monebat si creatorē celoꝝ agno
sceres. ⁊ a dijs animū reuocares. Stansq3
añ ianuā templi ꝑ varias ꝯclusiōes silogis-
morum allegorice ⁊ methonomice diserte ⁊
mistice mlt̄a cū cesare disputauit. Deinde
rediēs ad ꝯmune colloquiū dixit. Hec tibi
tanq̄3 sapiēti ꝓferre curaui. Nūc aūt q̄re in
cassum ꝯgregasti hāc mlt̄itudinē ad colen
dā stulticiā ydoloꝝ. Miraris ħ tēplū māu
artificū opatum miraris ornamēta p̄ciosa
que velut puluis añ faciē venti erūt Mira
re poti⁹ celū ⁊ terrā mare ⁊ oīa q̄ in eis sūt.
Mirare ornamēta celoꝝ. solē videlicet ⁊ lu
nam ⁊ stellas. Mirare famulatū eoꝝ q̄liter
a mūdi initio vsz ad finē nocte ⁊ die currūt
ad occidentē ⁊ redeunt ad orientē. nec vnq̄3
fatigant̄ Et cū hec animaduerteris. interro
ga ⁊ disce q̄s sit eoꝝ potentior. Cū aūt ipsuz
ipso donāte intellexeris. nec similē illi inue-
nire valueris. ip̄m adora. ip̄z gl̄ifica. Ip̄e eīz
est deus deoꝝ ⁊ dn̄s dn̄antiū. Cūq3 de filij
incarnatōe sapiēter plurima disputassz. stu
pefact⁹ cesar nō valuit ad hec rn̄dere. Tan
dē ad se reuersus. dixit ad eā. Sine o mlier
sine nos finire sacrificiū. ⁊ post ħ tibi respō
sa reddem⁹ Precepit igiť eā ad palatium
duci ⁊ cū diligentia custodiri. admirans ni
miū eius prudentiā ⁊ corp̄is pulcritudinez
Erat enī speciosa valde. ⁊ incredibili pulcri
tudine oīm ocul' admirabil' videbat̄ ⁊ g̃tio-
sa. Veniēs igiť cesar ad palatiū. dixit katbe
rine. Audiuimus tuā eloq̄ntiā. ⁊ mirati su
mus tuā prudentiā. sed in deoꝝ sacrificijs
occupati oīa plene intelligere nequiuim⁹.
Nunc aūt ab initio ꝓgeniē tuā requirim⁹.
Et sancta Katherina ad hoc. Scriptuz est
Nec te collaudes nec te culpaueris ipse.
Hoc faciunt stulti. quos gl̄ia vexat inanis
Confiteor tamē meaz progeniē. non tumo
re iactantie. sed humilitatis amore. Ego eīz
sū Katherina Costi regis vnica filia. Que
quāuis in purpura nata. ⁊ liberalibus di-
sciplinis non mediocriter instructa. Hec ta
men omīa contempsi. et ad dominū Ihesū
christum confugi. Bij autē quos colis nec
te nec alios iuuare possunt. O igitur infeli
ces talium numinū cultores. quibus ad-
uocatis in necessitate non assunt. in tribula
tione non succurrunt. in periculis nō defen
dunt. Cui rex. Si ita est vt dicis. totus mun
dus errat. ⁊ tu sola verum dicis. cum tamē
omne verbuz in ore duorum vl' trium testi
um cōfirmeť. Si angelus esses. si celica vir
tus adhuc tibi credere nemo deberz. quan
to minus cum femīa fragilis esse probaris
Cui illa. ne obsecro cesar a furore tuo te vin
ci permittas. vt in sapientis animo nō stet
turbatio dira. Sic nanq3 poeta ait. Tu si
animo rexeris rex eris. si corpore seruus Et
rex. Ut video pestifera calliditate nos illa-
queare disponis. duz per exempla philoso
phorum s̄monē protrahere niteris. Uidēs
autem cesar ꝙ eius sapientie obuiare non
posset. mādauit occulte per litteras vt om
nes grammatici ⁊ rethores ad pretorium
alexandrie festinanter venirent. immensa
munera recepturi si cōcionatricez virginez
suis assertionibus superarent. C Ad
ducti sunt igitur de diuersis prouintijs q̄n
quaginta oratores. qui omnes mortales
in omni mundana sapientia excellebant.
Quib⁹ interrogantibus cur tam de remo
tis partibus euocati fuissent. Cesar respon
dit. Est apud nos q̄dam puella sensu ⁊ pru
dentia incomparabilis. que omnes sapien
tes confutat. ⁊ deos nostros demones esse
affirmat. Quā si superaueritis. cū honore
magno ad ꝓpria redibitis. Ad hec vnus in
dignat⁹ stomachāti voce rn̄dit. O magnū
imperatoris consiliū. qui ob vnius degene
rem puelle cōflictum sapientes mundi de
remotis ꝑtibus aduocauit. cum vn⁹ ex no
stris clientulis eam poterat leuissime cōfu
tare. Et rex. Poteram quidez hāc vi ad sa
crificandū impellere. aut penis extinguere
sed melius iudicaui. vt vestris argumētis

penitus confutet. Cui illi dixerūt. Adducat coram nobis puella. vt sua temeritate conuicta. nunq̄m se sapiētes vidisse cognoscat. Cū virgo certamē qđ sibi imminebat dicisset. totā se dño cōmendauit. Et ecce āgelus dñi astitit sibi. z vt cōstanē staret admonuit. asserens q̄ non solū ab hijs vinci non poterit. sed insup illa ipos cōuersos ad palmam martirij destinabit. Cum ergo coram oratoribus adducta fuisset. dixit imperatori. Quali iudicō contra vnā puellam quinquaginta oratores opponis. quos z p victoria remūerādos pmittis. z me sine spe mercedis pugnare cōpellis. Erit tamē merces michi dñs Jhūs xp̄s. qui est spes z corona pro se certantiū. Nec cum oratores deum fieri hominē aut pati impossibile dicerent virgo etiam hoc a gentilibus pdictum esse ostendit. Nam Platō astruit deum circū rotundū z decurtatum. Sibilla quoq; sic ait. Felix ille deus ligno qui pendet ab alto. Cū igitur virgo cū oratorib⁹ sapientissime disputaret. z eos aptis rationibus confutaret. stupefacti illi. quid dicerent nō inuenientes. muti penitus sunt effecti. Tūc imperator contra eos nimio furore repletus. increpare eos cepit. cur ab vna puella taz turpiter se vinci pmitterēt Tunc vn⁹ magister alioz sic ait Noueris imperator q̄ null⁹ vnq̄z añ nos stare potuit. q̄n pinuo vinceretur. Hec aūt puella in q̄ spūs dei loquit. sic nos in ā miratōem puertit. vt ꝓ xp̄m aliquid dicere. aut oīno nesciam⁹. aut penitus formidemus. Añ imperator pstanter fatemur. q̄ nisi pbabiliorē sniam ō dijs q̄s vsq; modo coluim⁹ ptuleris. ecce omēs ad xp̄m puertimur. Audiēs hec tirānus. nimio furore succensus. omēs in medio ciuitatis cremari iussit. At virgo ipos pfortās ad martiriuz pstantes efficit. z ō fide diligenē instruit. Et cū dolerent q̄ sine baptismo decederēt. ꝓgo rndit. Ne timeatis. q̄ effusio vestri sanguinis vob baptism⁹ reputabit z coroa. Cū ergo signo crucis muniti flāmis fuisiēt iecti. ita aīas dño reddiderūt. vt nec capilli nc vestimēta eoz ab igne in aliq̄ lederent. Cū aūt a xp̄ianis fuissent sepulti. tirān⁹ virgini loquitur dicens. O ꝓgo generosa iuuētute tue consule. z p⁹ reginā i palatio meo scōa vocaberis. z imagie tue i medio ciuitatis fabricata a cūctis velut dea adoraberis. Cui ꝓgo. Desine talia dicere. q̄ scel⁹ est et cogitare. Ego me xp̄o spōsā tradidi. Ille glia mea ille amor meus. ille dulcedo z dilectio mea ab eī⁹ amore nec blādimēta nc tormēta me poterunt reuocare. Tūc ille furore repletus iussit eā spoliatā scorpionib⁹ cedi. z cesam i obscurū carcerē tradi. ibiq; die⁹ duodecim fame cruciari. ¶ Rege aūt p q̄b⁹ causis instātib⁹ extra regiōis ꝓuincia pcedente. regina eius nimio amore succensa. cū principe militū noīe porphirio media nocte ad carcerē ꝓginis pperauit. Quo cū regia introisset. vidit carcerē inestimabili claritate fulgētem. z angelos plagas ꝓgis pungentes. Incipiensq; ꝓgo etna ei gaudia pdicauit. z ad fidē puertens. martirij coronā eidē predixit Sicq; vsq; ad mediā noctē i monē ptraxerunt. Que cū oīa porphiri⁹ audisset ad pedes ꝓgis procidit. z cū ducentis militib⁹ fidem xp̄i recepit. Q̄ ꝓ duodecī dies sine cibo tirann⁹ eē eam iusserat. xp̄s p hos dies missa de celo candida colūba celesti eā cibo refouebat. Deinde dñs cū multitudine āgelor z ꝓginuz eidē apparuit di. Agnosce filia creatorē tuū. p cui⁹ noīe laboriosuz subijsti pflictū. pstans esto q̄ tecū suz. Rediēs igit imperator eam sibi presentari iussit. z videns eā splēdidiorē quā tāto tempore estimabat afflictā. putauit q̄ eā aliq̄s in carcere sustētasset. et furore repleī⁹ custodes torq̄ri pcepit. Illa ꝓ ait. Ego cibū ab hoie nō accepi sed xp̄s me p suū angelū enutriuit. Cui imperator Reconde oro qđ moneo in corde tuo et noli dubijs rndere pmōib⁹. Non te q̄ famulā possidere cupim⁹. sz regia potēs z electa decore in regno meo triumphabis. Cui virgo. Attende et tu obsecro. z iudicij examine veridica sanctione decerne quem magis eligere debeo. An potentem eternum gloriosum. et decorum. vel infirmum mortalem ignobilem et deformem. Tunc imperator indignatus dixit. E duobus tibi vnum elige. aut sacrificare vt viuas. aut

exquisita tormenta subire vt pereas. Et illa
Quecūq3 tormēta potes cogitare ne diffe
ras. q2 carnē ⁊ sanguinē meū xp̄o offerre de
sidero. sicut ⁊ ip̄e ꝑ me seip̄m obtulit. Ip̄e eī
deus me⁹. amator meus. pastor ⁊ sponsus
vnic⁹ meus. Tūc q̄dam p̄fectus furēti regi
suasit vt īfra triduū q̄tuor rotas serris ferre
is ⁊ clauis acutissimis circūseptas p̄paret.
vt eam taꝫ horribile tormētū dissecaret. ⁊ ce
teros xp̄ianos tam dire mortis exemplum
terreret. Ordinatūq3 est vt due vno ordine
voluerent̄. due aūt ꝯrio impetu agerentur
vt ille deorsū lacerādo ꝯberent. ille repugn̄
tes sursuꝫ deuorando impingerēt. Tūc bea
ta v̄go dn̄m exorauit. vt ad laudeꝫ sui noīs
⁊ ꝯuersiōem populi circūstantis. ip̄am ma
chinā dissiparet. Et ecce angel⁹ dn̄i molaꝫ
illam cū tanto impetu diuellēdo ꝯcussit. ꝙ
q̄tuor milia gentiliū interemit. E Re
gina āt que d̄sup̄ hoc aspiciebat. ⁊ vsq3 tūc
se celauerat. statim descendēs imp̄atorē de
tanta seuicia durius increpauit. Rex aūt fu
rore repletus cū regina sacrificare ꝯtēnerꝫ.
iussit eā extractis p̄us mamillis decollari.
Que cū ad martiriū duceret̄. katherinā ro
gauit vt ꝑ se dn̄m p̄caret̄. Que rn̄dit. Ne ti
meas a deo dilecta regina. q2 tibi hodie pro
trāsitorio regno ꝯmutabit̄ eternū. ⁊ ꝑ mor
tali sponso tibi īmortalē acq̄res. Tunc illa
ꝯstans effecta tortores hortabat̄. ne q̄d iussi
fuerāt facere morarent̄. Ministri igit̄ extra
ciuitatē eaꝫ ducentes. ferreis hastilib⁹ ma
millas eius euellūt. ⁊ post caput ei⁹ p̄cidūt
Cuius corpus Porphiri⁹ rapiēs sepeliuit
Seq̄nti die cū de corp̄e regine q̄stio fieret
et multos ex hoc ad suppliciū tirān⁹ ꝑtrahi
iuberet. Porphirius ꝓrumpēs in mediuꝫ
exclamauit. Ego sum q̄ xp̄i famulā sepeliui
et xp̄i fidē recepi. Tūc maxenti⁹ amens effe
ctus. rugitū terribilem emittēs exclamauit
O me miseꝝ ⁊ oībus miserandū. Ecce por
phirius qui erat vnic⁹ aīme mee custos. et
totius laboris solatiū deceptus ē. Qd̄ cum
suis cōmilitib⁹ referret. illi ꝑtinus rn̄derūt
Et nos xp̄iani sum⁹ ⁊ mori ꝑati sum⁹. Tūc
cesar furore ebrius precepit omnes cuꝫ por
phirio decollari. ⁊ corpora eorum canibus
dimitti. Deinde katherinā aduocans ait.
Quamuis arte magica reginam mori fe
ceris. si tamen resipueris prima in palatio
meo eris. Hodie igitur aut dijs sacrificia of
feres aut caput amittes. Cui illa. Fac quecū
q3 animo concepisti. paratam enī me vide
bis ad omnia sustinēda. Data igitur super
eam sententia. decollari iubetur. Que cum
ad locū deducta fuisset. erectis in celū ocul̄
orauit dicens. O spes ⁊ salus credentium
o decus ⁊ gloria virginuꝫ Ihesu rex bone.
obsecro te vt quicunq3 passionis mee me
moriam egerit. seu in exitu anime sue vl̄ in
quacūq3 necessitate me inuocauerit. tue ꝑ
piciationis cōsequatur effectum. Factaq3
est vox ad eaꝫ dicens. Veni dilecta mea. spō
sa mea. ecce tibi celi ianua est aperta. Nam
et hijs qui passionem tuam deuotis menti
bus celebrauerint. optata p̄sidia promitto
de celis. Deinde cū decollata fuisset. de eius
corpore pro sanguīe lac emanauit. Angeli
autem corpus eius accipientes. ab illo loco
ad montē sinai itinere plusq̄3 dieruꝫ vigin
ti deduxerūt. ⁊ ibidem honorifice sepelierūt
Ex cuius ossibus indesinēter oleum ema
nat. Quod cunctorū debilium membra sa
nat. Passa est aūt sub Maxentio siue ma
ximiano tiranno. qui cepit circa ā nos do
mini. cccx. Qualiter autē Maxentius pro
hoc scelere ⁊ alijs que commisit punitus fu
it. in historia de inuētione sancte crucis ha
betur. Dicitur ꝙ quidam monachus
rothomagensis ad montez sinai perrexit.
ibiq3 ꝑ septem annos in s̄uitio beate kathe
rine d̄uotus permansit. Quaꝫ cum instan
tius exoraret. vt aliquid de corpore suo ha
bere mereretur. subito irrupit de manu illi
us vnus articulus digitoꝝ. Qui donum
dei letus recepit ⁊ ad suuꝫ mōasterium de
portauit. Fertur quoq3 ꝙ dum quidaꝫ
beate katherine deuotus existeret. et eam
crebro in sui adiutorium inuocarꝫ. per pro
cessuꝫ temporis mentis incuria resolutus.
et deuotionem mentis perdidit. et ab ipsi
us inuocatione cessauit. Qui in oratione
positus vidit multitudinem virginum an
te se transeūtium. Inter quas vna erat que

ceteris splendidior videbat. Que cū sibi ap
ppinq̄sset. faciē suam opuit. ⁊ sic ante ipsuz
facie velata transiuit. Cui⁹ splendorē cū ille
nimiū miraret. ⁊ que eēt interrogaret. vna
ex eis ei rn̄dit. Hec est katherina quā olim
ꝯgnoscere solitus eras. nūc aūt qꝛ eam cog
noscere nō videris. corā te sic velata facie tā
q̄m a te incognita ꝑtransiuit. ¶ Notā
dum ꝙ btā katherina mirabil' apparz in q̄n
qz. Primo in sapientia. scdo in eloquētia.
tercio in ꝯstantia. q̄rto in mūdicia castita
tis. quinto in ꝑuilegio dignitatis. ¶ Prīo
admirabilis apparet in sapīa. In ipa enim
fuit omīs species phie. Philosophia enim
siue sapientia diuidit in theoricā practicam
et logicā. ¶ Theorica diuidit ꝑm q̄sdam in
tres. scz in intellectualē. naturalē ⁊ mathema
ticam. Hūit igit btā katherina sapīam itel
lectualē in cognitōe diuinoꝝ q̄ maxime vsa
est in disputatiōe ꝯ rethores quib⁹ vnuz so
lum deū verum esse probauit. et deos oēs
falsos esse conuicit. Secundo naturalem
in ꝯgnitōe oīm inferioꝝ q̄ maxime vsa ē in
disputatiōe ꝯ imꝑatorē sicut patet ibidem.
Tercō mathematicā in cōtemptu terreno
rum. hec eīz scientia ꝑm Boeciū speculatur
formas sine materia in abstractōe. Hāc be
ata katherina hūit qn̄ animū suuz ab omī
materiali amore abstraxit. Hanc enī se hrē
on̄dit cū imꝑatori interroganti rn̄dit. Ego
enī sum katherina costi regis filia. que q̄m
uis in purpura nata ꝛc. Hac maxime vsa ē
cum reginā ad ꝯtemptū mundi ⁊ despectū
sui ⁊ desideriū regni eterni animauit. Pra
ctica aūt diuidit in tres. scz in ethicam. yco
nomicā. ⁊ publicā siue politicā. Prima do
cet mores informare. ⁊ se vtutibus exorna
re. ⁊ ꝑtinet ad omēs. Secunda docet fami
liam bn̄ ꝯponere. ⁊ ꝑtinet ad prēsfamilias.
Tercia docz vrbes ⁊ ꝓpl'os ⁊ rēpublicā bn̄ re
gere ⁊ ꝑtinz ad rectores vrbiū. Hāc etiā tri
plicem sciam hūit btā katherina. Primaz
enī hūit cū se oī moꝝ honestate ꝯposuit. se
cundā cum familiā suā q̄ sibi mag̃ relicta
fuit laudabilit' rexit. terciā cū imꝑatorē sapi
enter instruxit. ¶ Logica diuidit in tres ꝑ
tes. s. in demōstratiuā. ꝓbabilē ⁊ sophisticā

Prima ꝑtinet ad phos. secunda ad retho
res ⁊ dyaleticos. tercia ad sophistas. Hāc
etiam triplicē sciam habuisse videt. cum d̄
ea scribit. Per varias ꝯclusiōes silogismo
ruz allegorice. ⁊ methonomice diserte ⁊ mi
stice multa cū cesare disputauit. ¶ Scdo
fuit admirabilis in eloq̄ntia. Habuit enim
eloquētiā facundissimā in p̄dicando. sic pz
in suis p̄dicatōibus. Disertissimā in rōem
reddendo. sicut patz cum dicebat imꝑatori
Miraris hoc templū manu artificū fabri
catū. Suauissimā in attrahēdo. sicut patet
in Porphirio ⁊ in regia q̄s eloquij sui sua
uitate ad fidē attraxit. Efficacissimaz in cō
uincendo. sicut patz in rethorib⁹ q̄s taz po
tenter conuicit. ¶ Tercio in cōstantia. Fu
it enī ꝯstantissima in minis illatis. q̄a ipas
ꝯtēpsit. Un̄ īꝑatori sibi mināti rn̄dit. Que
cūqz tormēta potes cogitare ne differas. qꝛ
carnē ⁊ sanguinē meū xp̄o offerre desidero
Itē. Fac quecūqz aīmo concepisti. ꝑatā enī
me videbis ad oīa sustinēda. Secundo in
donis oblatis. qꝛ ea respuit. Un̄ cuz imꝑa
tor sibi ꝓmitteret. ꝙ eam in palacio secūdaz
hrēt. respondit. Desine talia dicere q̄ scelus
est et cogitare ꝛc. Tercio in supplicijs irro
gatis. quia ea suꝑauit. Sicut patet cuz fuit
posita in carcere ⁊ super rotam. ¶ Quar
to in mūdicia castitatis. Seruauit enim
castitatez inter ea inter que castitas pericli
tari solet. Quinqz enī sunt in q̄bus castitas
periclitat. scilicz affluentia resoluens. opor
tunitas inducens. iuuent⁹ lasciuiens. liber
tas effrenans. pulcritudo alliciens.. Inter
hec beata Katherina castitatem seruauit.
Habuit enim maximā affluentiam rerum
vtpote que tam ditissimis parentibus suc
cessit. Habuit oportūitatē vtpote que sicut
domina tota die inter suos famulos versa
batur. Habuit iterum etatem iuuenilem.
Item sui libertatē. quia sola ⁊ libera in pala
cio remansit. De hijs quattuor dicit supra
Katherina cum eēt annoꝝ. xviij. in palatio
diuitijs ⁊ pueris pleno sola remansit. Ha
buit etiaz pulcritudinē. Unde dicitur quia
erat speciosa valde ⁊ incredibili pulcritudi
ne omniū oculis admirabil' videbatur.

Quinto in pulegio dignitatis. Quedā
eni pulegia specialia fuerūt in aliqbus san
ctis dū decederēt. vt xpi visitatio q̄ fuit in io
bāne euāgelista. olei emanatio q̄ fuit in btō
nicolao. lactis effusio q̄ fuit in btō Paulo
sepulcri ppatio q̄ fuit in btō clemēte. penti
onū exauditio q̄ fuit in btā margareta. qñ
orauit p gentib⁹ sui mēoriā. Hec autē oia
fuerunt in btā Ratberina. sic̄ pz in legenda
Bubitatōem aūt hz apud aliqs vtrum
a maxentio vel a maximino martirizata sit
Tūc enī tres impiuz tenebāt. s. ostātinus q̄
ex patna successiōe impiū sumpsit. z maxen
tius maxiani filius a ptorianis militib⁹ ro
me augustus appellat⁹. z maximin⁹ in oriē
tis ptibus cesar effectus. Scōm aūt croni
cas maxētius rome. maximin⁹ vo in oriēte
ꝓxpianos tirannidē exercebat. Videt ergo
vt aliqb⁹ placet q̄ vicio scriptoris sit factuz
vt p maximino maxētius poneret.

CLXVIII

De sancto saturnino.

Saturnin⁹ ab apo
stolo⁹ discipul' eps ordinat⁹ in vr
bem tholosanā directus ē. Cū aūt
ipso ingrediēte demōes a respōsis cessarēt.
vn⁹ gētiliū dixit. q̄ nisi Saturninū occide
rēt a dijs suis nil penit⁹ obtinerēt. Aprehē
dētes igit saturninū nolentē sacrificare ad
pedes thauri ligauerūt. eūq̄z stimul' agitā
tes a sūma arce p grad⁹ capitolij p̄cipitaue
rūt. Sicq̄z capite fracto z cerebro excusso
martirū felicit cōsūmauit. Cui⁹ corp⁹ due
femie rapiētes in pfundo loco ppē metum
gentiliū cōdiderūt. Qō postea successores
eius ad locū reuerentioꝛ trāstulerūt. Fu
it z ali⁹ saturnin⁹ quē rome pfectus diu in
carcere maceratū in eculeū leuari z neruis
fustib⁹ z scorpionib⁹ cedi fecit. Deinde late
ribus adustis depositū de eculeo decollari
p̄cepit circa ānos dñi. cclxxvij. sub maximi
ano. Fuit z alius saturnin⁹ apō affricam
frat' sci Satiri. q̄ cū p̄dicto fratre suo z reuo
cato. z Felicitate sorore dicti reuocati. nec ñ
et cū ppetua genere nobili martiriuz pass⁹
est. Quoz passio alio tpe potiſſimū recolit̄

Cum ergo pconsul eis dixisset vt ydol'ō mo
larent z illi nullaten⁹ assentirent. in carcerez
missi sunt. Qō videns pater Perpetue ad
carcerē flens cucurrit dicens. Filia q̄d feci
sti. deonestasti genus tuū. Nunq̄z aliq̄s
de genere tuo in carcerē missus fuit. Cū au
tem audisset q̄ xpiana esset. in eam impetu
cum digitis ad oculos irruit. et ei oculos
eruere voluit. z exclamās egressus ē. Vidit
autē beata Perpetua huiusmodi visionē
quā in crastino socijs enarrauit dicēs. Vi
di scalam aureā mirabili altitudie vsq̄z ad
celum erectam. que adeo angusta erat vt
non nisi vnus z puus ascēdere poterat. In
dextera vo z leua erant fixi culti z gladij fer
rei limati et exacuti. ita vt ascendens circa
vel infra se nullaten⁹ respicere poterat. sed
semper ad celum eū erectū stare oportebat
Sub ea draco teterrimus z in gētis forme
iacebat. et pre timoꝛe quilibet ascendere for
midabat. Vidi etiaz Saturum p eam ascē
dentem vsq̄z sursum z respicientē ad nos z
dicentem. Ne timeatis hūc draconem. sed
securi ascendite vt mecuz esse possitis. Hec
audientes omnes gratias egerunt. quia se
se vocatos ad martiriuz cognouerunt.

Presentati igitur iudici cum sacri
ficare nollent fecit Saturninū cum alijs vi
ris a mulieribus separari. et dixit Felicitati
Habes virum. Et illa. Habeo sed ꝓtemno.
Cui ille. Miserere tui puella. vt vivas ma
xime cum infantē in vtero habeas. Ad quē
ait. Fac de me quidquid vis. quia ad volū
tatem tuam nunquaz me trahere valebis.
Parentes autē beate Perpetue cuz viro
accurrētes. infantem paruulū beate Per
petue qui adhuc lactabat adduxerūt. Et vi
dens eam pater stantez ante prefectum ca
dens in faciem dixit. Filia mea dulcissima
miserere mei. z hui⁹ mestissime matris tue
et huius miserrimi viri tui. qui post te vi
uere nō valebit. Perpetua vero immobi
lis stabat. Tūc pater filium ad collū eius ia
crauit. et ipe z mater z marit⁹ eius manus
tenētes z flentes osculabant eam dicentes.
Miserere nostri filia z vive nobiscū. Et il
la proiciēs paruulum. z illos repellens ait

Discedite a me inimici dei mei qꝛ nõ noui vos. Uidẽs v̄o p̄fectus eoꝝ ꝯstantiã diutissime v̄beratos in carcere posuit. Sãcti v̄o dũ plimũ mesti eẽnt d̄ felicitate q̄ octo iam mẽsib⁹ p̄gnãs erat. ꝑ ea orauerũt. ⁊ dolores ꝑtes subito ĩ eã irruerũt. pepitq; filiũ viuũ. Quidã v̄o d̄ custodib⁹ dixit ad eã Quid facies cũ añ p̄fectũ veneris. si nũc tã g̃uit̄ cruciaris. Rñdit Felicitas. Hic ego ꝑ me patior. ibi ꝑ me deus patiet̄. Extracti igit̄ de carcere. ligatis p⁹ tergũ mãib⁹. ⁊ nudatis natibus ꝑ plateas ducũt̄. Et dimissis bestijs. saturus ⁊ ꝑpetua a leõib⁹ deuorãt̄. reuocat⁹ ⁊ felicitas a leopdis comedũt̄. Bt̄s v̄o saturninus gladio capite trũcat̄. circa ãnos dñi cclvj. sub valeriano ⁊ galiẽo impatorib⁹.

CLXIX. A

De sancto Jacobo interciso.

Iacobus martir cognomẽto intcisus. nobil' genere. sz fide nobilior. ex regione ꝑsaꝝ ⁊ ciuitate elape oriũd⁹ fuit. hic ex xp̄ianissimis ꝑentib⁹ ort⁹ ẽ. ⁊ vxorẽ xp̄ianissimã hũit. Erat q̄z notissim⁹ regi ꝑsaꝝ ⁊ int̄ optimates p̄mus. Accidit ãt vt a p̄ncipe nimio amore seduceret̄ ⁊ ad colendũ ydola flecteret̄. Hec ãt mat̄ ⁊ vxor audiẽtes. ꝓtinus sibi scripserũt dicẽtes. Obediẽdo mortl̄i d̄seruisti eũ q̄ vita est. placẽdo future cito putredini deseruisti sempit̄num odorẽ. v̄itatem in mẽdaciũ ꝯmutasti. ⁊ mortali obtẽperãs viuoruz ac mortuoꝝ iudicẽ reliq̄sti. Noueris igit̄ nos amodo a te futuras extraneas nec tecũ de cetero aliq̄tenus moraturas. Cum aũt has lr̄ãs iacobus legissz. amare flẽs ait Si mat̄ mea q̄ me genuit. ⁊ vxor mea a me extranee facte sunt. q̄nto magis a me extraneus factus ẽ deus me⁹. Cuz ergo ꝑ errore suo se plimũ afflixisset. nunci⁹ veit ad p̄ncipem q̄ diceret iacobũ xp̄ianũ eẽ. Quez princeps aduocãs ait. Dic mihi si nazaren⁹ es Cui iacob⁹. Etiã nazarenus sum. Et ille. Ergo mag⁹ es. Cui iacobus. Absit a me magũ eẽ. Cum ergo ei mlta supplicia minaret̄. dixit iacobus. Nõ me ꝯturbãt mine tue qꝛ tanq̄m vẽtus flãs sup petrã furor tuus aures meas cito ꝑtrãsit. Cui p̄nceps. Noli ĩpudẽter agere. ne g̃ui morte ꝑeas. Cui iacobus. Hoc ñ mors sz somn⁹ potius ẽ dicẽdũ. cuz p⁹ modicũ resurrectõ tribuat̄. Cui p̄nceps Nõ te seducãt nazareni dicẽtes mortem eẽ somnũ. qꝛ magni impatores timẽt eã. Cui iacobus. Nos mortẽ nõ timem⁹. qꝛ d̄ morte ad vitã trãsire spamus. Tũc p̄nceps de ꝯsilio amicoꝝ hãc sup iacobũ ꝓtulit sniam. vt ad terrorẽ alioꝝ mẽbrati iacob⁹ puniat̄. Cum ãt q̄dã ex his ꝯpassiõe sup eũ flerẽt. ille ait. Nolite sup me flere. sz sup vos ipsos plãgite. qꝛ ego ad vitaz ꝑgo ⁊ vob̄ supplicia et̄na debent̄. Tũc carnifices pollicẽ manus eius dextre absciderũt. Et exclamãs iacob⁹ ait. Liberator nazarene suscipe ramũ arboris miscd̄ie tue. Nã a cultore vinee sarmẽtũ abscidit̄ vitis. vt potius germinet ⁊ vberius coronet̄. Cui carnifex. Si assẽtire vis adhuc tibi ꝑco. at medicamẽtũ adhibeo. Cui iacobus. Nõne ꝓspexisti stipitẽ vitis. qꝛ cũ amputant̄ sarmẽta. ille nodus q̄ remanet ĩ suo tpe cũ terra calescere incipit ꝑ singl'a abscisionis loca ꝓducit germĩa. Si ergo vitis putat̄ vicissitudĩe tpis vt germĩet. q̄nto magis fidel' hõ qui in v̄a vite xp̄o ꝯpactus ẽ Tunc accedẽs carnifex scd̄m abscidit digitũ. Bt̄s aũt iacob⁹ dixit. Suscipe duos ramos q̄s plantauit dextra tua dñe. Abscidit ⁊ terciũ Et dixit iacobus. De triplici temptatiõe liberatus bñdicã patri ⁊ filio ⁊ spũisctõ. Et cũ tribus ereptis de camĩo pueris ꝯfitebor tibi dñe. ⁊ in choro martiꝝ psallã nomĩ tuo xp̄e. Abscisus est ⁊ q̄rtus. Et iacobus dixit. Protector filioꝝ isrl' qui in q̄rta bñdictiõe ꝓnunciat⁹ es. suscipe a ꝑuo tuo ꝯfessionez quarti digiti tanq̄z in iuda bñdicti Absciso quĩto digito dixit. Cõpletũ est gaudiũ meũ Tunc carnifices dixerũt ei. Parce iã nunc anime tue ne pereas. nec ꝯtristeris si vnam manũ amiseris. quoniã mlti sunt vnaz manum tantũ habẽtes. ⁊ multis diuitijs ⁊ bonoribus abundãtes. Beat⁹ iacobus dixit. Quando pastores incipiunt pecora tondere. nunq̄d dextrũ tantum vellus auferũt et sinistꝝ dimittunt. Si ergo pecus q̄d aĩal brutũ est totũ vult vellus amittere. quanto

magis ⁊ ego homo rōnalis ñ dedignabor
pro deo occidi. Accedentes igit̄ impij ad si
nistrā manū. digitū mīmū inciderūt. Et ia
cobus dixit. Tu dñe cū magn⁹ eēs. mīmus
⁊ puus ꝓ nob̄ fieri voluisti. ⁊ idcirco reddo
tibi corpus ⁊ animā quā creasti. ⁊ ꝓprio sā
guine tuo redemisti. Absciditᷣ septim⁹ digi
tus ⁊ ait Septies in die laudē dixi domino
Absciditᷣ octauus ⁊ dixit. Octauo die circū
cisus ē ihus. ⁊ hebreus circūciditur octaua
die vt trāseat ad legales cerimonias. ⁊ mēs
ꝑui tui dñe trāseat ab his īcircūcisis. ⁊ coin
q̄natum hñtibus p̄puciuz. vt veniā ⁊ cōspi
ciam faciē tuā dñe. Inciditᷣ etiam nouus di
gitus ⁊ ait. Hora nona tradidit xp̄s in cru
ce spūm. Unde ⁊ ego dñe in dolore noni di
giti mihi ꝯfiteor. ⁊ grās ago Inciditᷣ decim⁹
et ait. Decim⁹ numerus ē in p̄ceptis. ⁊ ioth
p̄ma littera est nois Ihū xp̄i. Tunc q̄dā de
astantibus dixerūt. O dilectissime quondā
noster. ꝓfitere tantū corā consule vt viuere
valeas. Licet enī abscise sint manus tue. sūt
tñ peritissimi medici qui tuis doloribus va
leāt subuenire. Quib⁹ Jacobus dixit. Ab
sit a me hmōi nephāda simulatio. Nemo
enī mittēs manū suaz ad aratꝝ. ⁊ respiciēs
retro. apt⁹ ē regno dei. Tunc indignati car
nifices accesserūt. ⁊ pollicez pedis dextri ab
sciderunt. Et iacob⁹ dixit. Pes xp̄i ꝑforat⁹
est et sanguis exiuit. Absciditᷣ scd̄s pedis di
gitus. et ait. Magna mihi dies h̄ est p̄ om
nib⁹ diebus. hodie q̄ꝑpe ad deū fortez cōuer
sus ibo. Absciderūt ⁊ t̄ciū. ⁊ añ ip̄z ꝓiecerūt
Et subridēs iacob⁹ dixit Uade tercie digite
ad socios tuos. ⁊ quēadmodū granū tritici
multū fructuz affert. ita ⁊ tu in nouissimis
diebus cū socijs tuis requiesces. Absciditᷣ
q̄rtus. ⁊ ait. Quare tristis es anima mea ⁊
q̄re ꝯturbas me. Spero in deo q̄niā adhuc
ꝯfitebor illi salutare vultus mei ⁊ de⁹ me⁹.
Absciditᷣ quīt⁹ ⁊ ait. Nūc incipiā dicere ad
dñz q̄niā dignū me fec̄ sociū ꝑuis suis. Tc̄
accedētes ad pedem sinistꝝ digitū puuz ab
sciderūt. Et dixit iacobus. Digite ꝑue ꝯfor
tare. quia magn⁹ ⁊ puus vnam hñt resurre
ctionē. Capillus capitis non ꝑibit. q̄nto mi
nus a socijs tuis mīme sepaberis. Absciditur secundus. Et iacobus ait. Destruite ve
terem domū. qꝛ splēdidior ꝑatur. Absciditᷣ
tercius. ⁊ ait iacob⁹. Tunsionib⁹ firmatur
inc⁹. Absciditᷣ ⁊ q̄rt⁹ ⁊ ait. Conforta me de⁹
v̄itatis. q̄niā in te confidit aīa mea. ⁊ in vm
bra alaꝝ tuaꝝ sperabo donᶜ trāseat iniq̄tas
Absciditᷣ ⁊ q̄nt⁹. Et ait iacob⁹ Ecce me tibi
dñe īmolo vicies. Tunc accedētes pedem
dextꝝ absciderūt. Et dixit iacob⁹. Nūc offe
ram mun⁹ celesti regi ꝓ cui⁹ amore hec ꝑa
tior. Absciderūt ⁊ pedē sinistꝝ. Et beat⁹ Ja
cobus dixit. Tu es qui facis mirabilia. ex
audi me dñe ⁊ salua me. Absciderūt dextrā
manū ⁊ ait. Misericordie tue dñe adinuenit
me. Ad sinistraz ait. Tu es de⁹ qui facis mi
rabilia. Absciderunt dextꝝ brachium ⁊ ait.
Lauda aīma mea dñm. laudabo dñm ī vi
ta mea. psallā d̄o meo q̄z diu fuero. Absciderunt ⁊ bracihiuz sinistrum ⁊ ait. Circūdede
runt me dolores mortis. ⁊ ī nomīe dñi vin
dicabor in eis. Tunc accedentes absciderūt
suraz dextri cruris scindētes vsqz ad femur
Tunc beat⁹ Jacobus ineffabili dolore g̃ua
tus exclamans ait. Domīe Ihesu xp̄e adiu
ua me. quia circūdederūt me gemit⁹ mor
tis. Et ait carnificib⁹. Carne noua me dñs
induet. quā vestra vulnera macl̄are nequi
bunt. Jam carnifices defecerant. eo q̄ a pri
ma hora diei vsqz ad nonā in eius incisiōe
sudassent. Tunc iteruz acccedentes sinistri
cruris surā abscindendo vsqz ad femur ex
traxerunt. Tūc exclamās beat⁹ Jacob⁹ di
xit. Bñator domine exaudi me semiuiuuz
viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ domin⁹. Digitos domi
ne nō habeo vt ip̄os ad te porrigā. nᶜ man⁹
vt eas ad te extendam. Pedes mei trūcati
sunt. ⁊ genua mea demolita. vt tibi genua
flectere non valeam. ⁊ sum velut casura do
mus ablatis quib⁹ sustentatur columnis.
Exaudi me dñe Ihesu christe. ⁊ educ d̄ car
cere animā meam. Hec cum dixisset. vnus
de carnificib⁹ accessit. ⁊ caput eius amputa
uit. Christiani igitur occulte accesserūt. et
corpus eius rapientes honorifice sepelie
runt. Passus est aūt. v. kal̄. decembris.

De sancto Pastore.

Pastor ī heremo multis ānis in abstinēta mag̃ se affligēs mlta sanctitate ⁊ religione pollebat. Cū aūt mat̃ ei⁹ ip̄m ⁊ frēs eius desideraret videret. sz non posset. obseruauit diem. et illis ad eccl̃iam eūtibus protinus se eisdem obtulit. At illi fugientes et cellam intrātes. in faciē eius clauserūt ostium. Illa aūt añ ostiuz stans cū nimio fletu clamabat. Pastor aūt ad ad ostium veniens dixit ei. Quid sic clamas o vetula. Que audiens vocē ei⁹ ampli⁹ clamabat flens ⁊ dicens. Uolo vos videre filij mei. Quid eīz si videā vos. Nunq̄d nō ego sū mat̃ vestra que lactaui vos. ⁊ iam canis tota suz plēa. Cui filius. Hic nos vis videre aut in alio seculo. Que rñdit. Si nō videro vos hic. videbo vos illic fili. Qui ait. Si eq̄nimit̃ ferre vales vt nos hic non videas. illic ꝓculdubio nos videbis. Que discessit gaudēs ⁊ dicens. Si vos visura sum illic. nolo vos videre hic. Iudex ꝓuintie cū abbatē pastorem videre cupet. sed nequiret. filiū sororis sue tanq̄z malefactorez tenuit. ⁊ ī carcere posuit dicēs. Si pastor venerit ⁊ ꝓeo intercesserit. euz dimittā. Mater igit̃ pueri ad ostium senis plorans. dum ille sibi nichil rñderet ait. Et si viscera ferrea hēs. ⁊ nulla compassione moueris. saltē miseratio sanguis tui flectat te. ⁊ q̄ vnigenit⁹ mihi existit. Ille autē mādauit ei. Pastor filios nō generauit. ⁊ idcirco nō dolet. Qua cum dolore discedente dixit ei iudex. Saltem v̄bo iubeat et ego eum dimittaz. Ille aūt ei remādauit dicens. Examina causam s̄m legem. ⁊ si dignus morte habet̃ ꝓtinus moriat̃. sinantez fac quō tibi placet. Docebat aūt frēs di. Custodire ⁊ seip̄m ꝯsiderare ⁊ discretōem habere opationes sunt anīe. Pauꝑtas tribulatio ⁊ discretio sunt opationes solitarie vite. Scriptū est eīz. Si fuerint hi tres viri Noe Job ⁊ Daniel ꝛc. Noe ꝑsonā hz nihil possidentiū. Job tribulatoꝝ Daniel discretorum. Si duas res oderit mōach⁹ pōt ab hoc mundo liber eē. Et q̄renti fratri q̄ eēnt dixit. Carnalis repausatio ⁊ vana gl̃ia. Si vis requiē inuenire in hoc secl̃o ⁊ in futuro in omni causa dic. Quis ego sum. ⁊ non indices quenq̄z. Cum q̄dam frat̃ de cōgregatione offendisset. abbas de ꝯsilio cuiusdam solitarij eum expulit. Qui cuz q̄si flendo desperarz. abbas Pastor eum ad se adduci fec̃. Quē benigne ꝯsolās misit ad illuz solitariū dicens. Audiēs de te. videre te desidero. Fatiga igit̃ te vsqz ad me. Qui cū venisset dixit pastor. Duo homīes erant qui ambo habebāt mortuos suos. Reliq̄t aūt vnus mortuū suū. ⁊ abijt plorare mortuuz alterius. Qd̄ solitarius audiēs ⁊ intelligēs in s̄mone eius ꝯpunctus ē. Cum q̄dam frater Pastori dixisset se ꝑturbatū esse. ⁊ locum velle deserere. eo q̄ q̄dam v̄ba de q̄dā fratre audiuisset q̄ eum nō edificauerāt. dixit pastor. ne hec v̄ba crederet. q̄a vera non essent. Ille v̄o vera eē asserebat. q̄ frat̃ fidel̃ ea sibi retulit. Cui pastor. Non est fidel̃ qui tibi dixit. quia si fidelis eēt nequaq̄z talia diceret. Et ille. Ego vidi oculis meis. Ille aūt interrogatus de festuca ⁊ de trabe q̄d eēnt rñdit de festuca q̄ festuca eēt. ⁊ de trabe. q̄ trabs esset. Et pastor. Pone in corde tuo. quia peccata tua sunt sic̄ hec trabs. illi⁹ aūt velut hec ꝑua festuca. B Frater q̄daz qui peccatū grāde fecerat volens penitere triennio int̃rogauit abbatē pastorē si mlt̃ū eēt. Qui dixit. Multū est. Et quesit⁹ si ānū iuberet. ait. Multū est. Astātes āt dicebāt Usqz ad q̄draginta dies. Et ille. Multū ē. Et adiecit. Puto q̄ si ex toto corde homo penituerit. ⁊ pctūm ñ iterauerit. etiā pniaz triduanā suscipiet dñs. Interrogatus d̄ illo v̄bo qui irascit̃ fratri suo sine causa ꝛc. ait. Ex omni re q̄ te g̃uare voluerit frat̃ tu⁹ ne irascaris aduersus eū. donc oculū dextꝝ tibi extrahat. ⁊ si aliter feceris. sin̄ cā sibi irasceris. Si āt aliq̄s te voluerit separe a deo ꝓ hoc irascere ei. Dixit iterꝝ pastor. Qui querulosus ē. monach⁹ non est. Qui maliciam in corde suo tenuerit. monach⁹ ñ est Qui iracūd⁹ ē. mōach⁹ nō est. Qui malum ꝑ malo reddit. monach⁹ non est. Qui elatus ⁊ verbosus est. monachus non est.

Qui vo vere est monach⁹. sp est hūil'. man suetus. charitate plen⁹. ⁊ timorē dei semp ⁊ vbiqz p̄ ocul' hz vt n̄ peccet. Dixit iterꝝ q̄ si sunt tres in vnū. ex q̄b⁹ vn⁹ bn̄ q̄escat. alius aūt infirmet ⁊ grās agat. terci⁹ vo mīster e⁹ sit ex sincera volūtate. hi tres sil'es sūt velut sint vni⁹ opis. Cū quidā frat' sibi ꝯq̄reret q̄ multas cogitatōes hn̄s in ip̄is piclitaret eū sub aere nudo eiecit dicēs. Expāde sinū et apprehēde vētū. Qui ait. nō possū. Et ille nec cogitatōnes ꝓhibere potes ne introeāt sed tuū est resistere eis. Interrogat⁹ a q̄dā fratre q̄d d̄ hereditate sibi dimissa facerz dixit vt p⁹ tres dies ad se rediret. Qui cū redissz ait illi. Si dixero. da eā clericis facient inde ꝯuiuia. si dixero. da eam pntib⁹ nō est tibi merces. si dicā da eaz pauꝑibus secur⁹ eris. Quidq̄d ergo vis fac. ego cām nō habeo. Hec in vitaspatrꝝ.

CLXXI. A

De sancto Johanne abbate.

Johānes abbas cum episius p ānos. xl. i heremo habitasset. introgauit euz q̄ntum ex hoc ꝓfecissz. Et ille dixit. Exq̄ cepi solitarius eē. nunq̄m vidit me sol māducantez. Et iohes. Nec me irascentē. Sil'e fere legit ibidē q̄ cū Epiphanius ep̄us abbati Hylarioni daret carnes. ille ait. Ignosce mihi qꝛ exq̄ accepi hītū hūc nō māducaui q̄cq̄z occisum. Cui ep̄s. Exq̄ accepi hītū hunc n̄ dimisi aliquē dormire q̄ aduersū me aliquid hrēt. neqz dormiui hn̄s aliq̄d aduersus aliquē. Cui ille. Ignosce michi qꝛ melior es q̄z ego. Volens iohes ad sl'itudinē angelorꝝ nihil opari. sed deo sin̄ intmissiōe vacare. se ip̄m expoliauit. ⁊ vnā hebdomadā in heremo fuit. Cū aūt fame periclitaret. ⁊ aculeis muscarꝝ ⁊ vesparꝝ totus vulneraret. reuers⁹ ad ostiū frīs sui pulsauit. Ad quē ille Quis es tu. Et ille. Ego sum iohes. Frat' aūt dixit ei. Nequaq̄z. Johānes eni angel⁹ factus ē. ⁊ int' hoīes vltra nō est. Et ille. Vere ego sū Et nō apiens ei. dimisit eū affligi vsqz māe. Postea apiens dixit. Si hō es op⁹ habes iterꝝ opari vt pascaris ⁊ viuas. Si aūt āgelus es. q̄d queris intrare cellā. Et ille dixit. Ignosce mihi frat' qꝛ peccaui. Cū aūt moreret. rogauerūt eū frēs vt aliq̄d verbū salutare ⁊ ꝯpendiosum loco hereditatis sibi relīqueret. Qui ingemiscēs ait. Nunq̄z feci ꝓpriā volūtatez. nec aliq̄d docui q̄d p̄us ipse nō fecerim. Hec in vitaspatrꝝ.

CLXXII A

De sancto moyse abbate.

Moises abbas dixit fratri petēti a se s̄mōez. Sede in cella tua ⁊ docebit te vniuersa. Cū quidā senex infirmat⁹ in egiptuz ire vellz. ne frēs nimis g̃uaret. dixit ei abbas moyses. Nō vadas q̄niā in fornicatōnem casurus es. Qui ꝯtristatus dixit. Mortuū est corp⁹ meū. ⁊ tu michi ista dicis. Cum ergo iuisset. ⁊ q̄dam vgo ex deuotōne sibi s̄uiret. ille ꝯualescēs eā violauit. Que cū filiuz pepisset. senex puerū in vlnis accipiēs i die magne festiuitatis q̄ erat in sixti ecc̄ia corā mltitudine fratrꝝ intrauit. Cū aūt oēs fterēt dixit Videtis infantē hūc. Fili⁹ ē inobedientie. Cauete ergo vob frēs. qꝛ in senectute h̄ feci. ⁊ orate p me. Et pgens ad cellā ad p̄stinum statū reuers⁹ ē. Alius q̄z senex cum dixisset alteri. mortu⁹ sum. ille ait. Nō confidas in te donc exeas d̄ corpe. Nā si dicis qꝛ mortu⁹ es. sathanas tn̄ mortu⁹ nō est. Cū frat' quidā peccassz miserūt ad abbatē moysen. Qui accepta sporta plena arena venit ad eos. Quē cū frēs q̄dnam h̄ eēt introgarent. dixit. Peccata mea sunt p⁹ me currētia. ⁊ nō video ea. et veni hodie aliena iudicare peccata Illi aūt hoc audiētes. fratri pepercerūt. Sil'e legit d̄ abbate Pastore Nam cū frēs de q̄dam fratre culpabili loq̄rent. ille tacebat. Cū ergo accepisset sacc'm plenū arena retro. ⁊ de eadem arena modicū an̄ se ferret. introgat⁹ q̄d h̄ eēt dixit. Mlta arena sūt pctā mea q̄ p⁹ me ferēs ip̄a nō ꝯsidero. nc p eis doleo. Modica vo arena sūt pctā frīs an̄ me posita. que sp ꝯsidero. et ip̄a video. cū tn̄ pctā mea an̄ me sp portare deberē. ⁊ de ip̄is cogitare. ⁊ p ip̄is deū rogare. Cum abbas Moyses factus fuisset

clericus. ⁊ imposuissent ei suꝑhumerale. dixit ei eps. Abbas factꝰ est candidatꝰ. Et ille Afforis dñe purpura. vtinã intus. Uolẽs aũt eps eum ꝓbare. dixit clericis suis. vt qñ ad altare accederet ipꝫ cũ iniuria expellerẽt deinde eũ seq̃ntes q̃d loq̃reť audirẽt. Proijciẽtes aũt eũ foras dixerũt. Exi foras ethi ops. Qui egrediẽs dicebat Bñ tibi fecerũt cinerate ⁊ cacabate. qꝛ cũ hõ non sis q̃rete in medio hoĩm dare ꝑsumpsisti. Hec in vitaspatrum.

CCXXIII. A

De sancto Arsenio abbate.

ARsenius cuꝫ ad a hucĩ palatio ꝯsisteret. ⁊ vt ad salutẽ dirigereť oraret audiuit. Arseni fuge hoĩes ⁊ saluaberis. Accedens igiť ad mõachalẽ vitã ⁊ ibidẽ orãs audiuit Arseni fuge tace ⁊ quiesce. Legiť eni ibidez de hac q̃ete appetẽda. ꝙ tres frẽs cũ facti fuissent mõachi. vnꝰ elegit discordãtes ad pacem reducere. scd̃s infirmos visitare. terciꝰ in solitudĩe quiescere. Primꝰ igiť laborãs ꝓpť lites hoĩm nõ potuit omnibꝰ placere. ⁊ tedio victꝰ venit ad scd̃m. Quẽ inuenit animo deficientẽ ⁊ mãdatũ ꝑficere ñ valentez Et ꝯcordantes ad terciũ q̃ erat in solitudĩe venerũt. Cui cũ tribulatões suas narrassẽt ille missa aq̃ in cipho dixit. Attẽdite in aq̃m Et erat cõmota ⁊ turbulẽta. Et rursꝰ dixit. Attendite mõ quõ quieta ⁊ limpida facta est. Qui cũ intenderẽt. ⁊ vultꝰ suos viderẽt ait. Sic q̃ iu medio hoĩm ꝯsistunt. ꝑturba nõ vident peccata sua. Cũ autẽ quieuerint tũc ꝑctã sua videre valebũt. Quidã eť cũ inuenissꝫ q̃ndã in heremo velut bestiã herbas mãducantẽ ⁊ nudũ. currebat post ipꝫ fugientẽ dicẽs. Expecta me qꝛ ꝓpť deũ seq̃ꝛ te. Et ille. Et ego ꝓpter deũ fugio te. Cũ aũt vestem ꝓiecisset. expectauit eũ dicẽs. Quoniam materiã mũdi ꝓiecisti a te. expectaui te. Cui ille Dic mihi quõ saluꝰ efficiar Qui rñdens ait. Fuge hoĩes ⁊ tace. Matrona q̃dam ⁊ nobil' ⁊ senex venit vt abbatẽ Arseniũ ex deuotõe vtderet. Qui rogatꝰ a theophilo archiepõ vt se videri permitteret. nullatenus acquieuit. Tandẽ illa ad eius cellã ꝓperans ipm foris añ ostium celle inuenit et se ad eius pedes ꝓstrauit. Ille aũt cũ indignatõe nimia eleuauit eã dicẽs. Si faciem meã videre vis vide. Illa aũt faciẽ eiꝰ ꝑ ꝯfusione ⁊ verecũdia nõ cõsiderauit. Cui senex Quõ cũ mlr sis tantã nauigatõnem facere ꝑsumpsisti. Ecce eĩz romã redibis ⁊ ꝙ abbatem Arseniũ videris alijs mlieribꝰ enarrabis. ⁊ ille simil'r veniẽt vt videãt me. Et illa. Si deo dante Romã rediero. nullã huc venire ꝑmittã. sed saltez obsecro vt ores ꝓ me. et mei memor sis sꝑ. Cui ille. Oro deũ vt deleat mẽoriaz tuam de corde meo. Et illa audiẽs turbata nimiũ venit ĩ ciuitatẽ. ⁊ pre tristicia febricitare cepit. Qđ archiepus audiens ad eam ꝯsolandã accessit. Illa aũt dicebat. Ecce ego cõtristata morior. Cui archiepiscopus. Nescis qꝛ mulier es. ⁊ inimicus sanctos ꝑ mulieres impugnat. ⁊ ꝓpterea senex hoc dixit. Naz ꝓ ania tua sꝑorat. Et sic ꝯsolatione recepta cũ gaudio ad ꝓpria remeauit. De q̃dam alio patre legiť. ꝙ cuꝫ discipl'us eiꝰ sibi diceret. senuisti abba. ecce damus parũ iuxta mđm. Ille ait. Ubi nõ ẽ mulier ibi eamꝰ. Dixit ei discipulꝰ. Et vbi ẽ locus nõ hñs mlierẽ nisi forte solitudo. Et ille. Ergo in solitudinẽ me tolle. Aliꝰ etiã frať cũ mrẽm suã vetulaz trãs fluuiũ portare deberet. ille manus suas pallio inuoluit Cui illa. Ut q̃d sic opuisti manus tuas fili Et ille. Corpus mulieris ignis est. ⁊ ex eo ꝙ te ꝯtingebã. aliaꝝ feminaꝝ mẽoria in meo animo veniebat. B Arsenius autẽ ꝑ totũ tempꝰ vite sue ad opus sedẽs manuũ suaꝝ. pannũ hẽbat ĩ sinu. ꝓpter lacrĩas que crebro de oculis eius currebãt. Totã noctẽ insomnẽ ducebat. Mane aũt facto cũ ꝓpť nature lassitudinem dormire vellet. dicebat somno. Ueni ſue male. Et surripiebat paꝝ somni sedendo. ⁊ statim surgebat. Dicebat quoqꝫ. Sufficit mõacho si dormierit vna hora. si est tamẽ pugnator. Cunqꝫ pater sancti Arsenij nobilissimus senator vitam finiẽs ⁊ testamẽtũ faciens magnã hereditatẽ arsenio dimisisset. Magistrianꝰ ꝑdictuz testamẽtũ ad ipm detulit. Qđ ille accipiẽs

voluit illud scīdere. Magistrianꝰ āt eiꝰ pedibꝰ ꝓuolutꝰ rogauit ne hoc faceret. q̄a caput eius p̄scideret. Cui arseniꝰ. Priꝰ mortuus suꝫ q̄ꝫ ille. Ip̄e igit̄ cū modo mortuꝰ sit quō me fecit heredē. Et remisit testamētuꝫ nihil accipe volēs. Quadā vice facta est vox ad euꝫ di. Veni ⁊ oñdā tibi opa hoīm. Et eduxit eū in q̄ndā locū. oñditqꝫ ei ethiopem incidentē ligna ⁊ facientē sarcinā grādem quā portare nō poterat. Deinde iterū ligna incidebat ⁊ ad sarcinā addebat. ⁊ h̄ faciebat diutius. Ostēditqꝫ ei rursuꝫ hoīem haurientē aq̄m de lacu. ⁊ effundentē aquā in cisternā ꝑtusam. que aq̄m refundebat in lacū. ⁊ ip̄aꝫ cisternā implere volentē Et ostēdit ei iteꝝ templū. ⁊ duos viros sedentes in equis portātes lignū transuersū. Volentes aūt introire in tēplū nō poterāt eo ꝙ lignū in trāsuerso portarēt. Et exposuit dicēs. Hij sunt q̄ portāt q̄si iugū iusticie cuꝫ superbia. et nō hūiliant̄. ꝓpter q̄d remanēt foris a regno dei. Qui ligna incidit. hō est in pctis multis ⁊ ꝑ eo vt agat pniam non subtrahit de pctis. sꝫ addit iniq̄tates iniq̄tatibꝰ. Qui autē aq̄m haurit hō est bōa opa faciēs. Sꝫ quia cū eis sunt ꝑmixta mala ꝑdit bōa opera sua. Vespe sabbati veniēte die domīco relinq̄bat post se solē. ⁊ extendebat manꝰ suas ad celum donec mane die dñico sol ascēdens faciē eius illustrabat. ⁊ sic residebat. Hec in vitaspatꝝ.

CLXXIIII. A

De sancto Agathon abbate.

Agathon abbas per triēniū lapidē ī os suū mittebat donc taciturnitatē discerꝫ Alius q̄ꝫ frat̄ cū intrasset ꝯgregationeꝫ dixit intra se. Tu ⁊ asinus vnū esto. Sicut ergo asinus vapulat ⁊ nō loquit̄ iniuriaꝫ patit̄ ⁊ nō rñdet. sic ⁊ tu. Aliꝰ q̄ꝫ frat̄a mēsa expulsus nichil rñdit. Postmodū super hoc interrogatꝰ ait. Posui corde ī meo ꝙ equal̄ sim cani. q̄ cū sectat̄ foras egreditur. Int̄rogatus agathon q̄ virtus plus hr̄ēt laboris. rñdit. Puto non eē talē laborē q̄lē orare deū. Nā ī imici eiꝰ sp laborāt eꝰ orōeꝫ interrumpe. Nā in ceteris laboribꝰ homo aliquā requiē possidet. orator aūt opus hꝫ magni certamīs. Interrogatꝰ agathon a q̄dā fratre quō cū fratribꝰ hītare deberet. ait. Sicut in prima die. ⁊ nō assumas fiduciam. Nō est enī peior passio q̄ꝫ fiducia. genitrix eī est oīm passionū. Dixit iteꝝ. Iracūdus si mortuos suscitet nō placet alicui vel deo ꝓpter iracundiā suā. Frat̄ quidā iracundꝰ intra se ait. Si solus hītarē. ad iram nō ita cito mouerer. Quadā aūt vice cum vrceolū aq̄ impleret. versatꝰ ē. Scd̄o impleuit ⁊ iteꝝ versatꝰ est. Tercio impleuit ⁊ v̄satus est. Qui ꝯmotꝰ furore fregit vasculuꝫ In se aūt reuersus cognouit. quia ab eodē demōe iracūdie sit illusus et dixit. Ecce solꝰ suꝫ. ⁊ tñ ira me vicit. Reuertar ergo in ꝯgregationē. qꝛ vbiqꝫ labor. ⁊ vbiqꝫ patientia. et adiutorio dei opꝰ ē. Ecōtra erāt duo fratres q̄ mltis annis inuicē ꝯuersantes nūq̄ꝫ ad iracundiā poterāt ꝓuocari. Quadaꝫ vice dixit vnꝰ alteri. Faciamꝰ et nos litē sicut hoīes de mūdo faciūt. Et ille rñdit. Nescio qualr̄ fiat lis. Et dixit frat̄. Pono in medio laterculū ⁊ dico meū est. Tu aūt dic nō. sed meū est. et in inde fiet litis. initiū. Posita ē ergo testa in medio. Dixit vnꝰ meū est hoc et alter dixit. non. sed meū est. Et ille rñdit. Etiaꝫ tuū est. Tolle ergo ⁊ vade. Et discesserunt. nc int̄se ꝯtendere potuerūt. Erat autez abbas Agathon sapiēs ad intelligēduꝫ impiger ad laborandū. parcꝰ in cibo atꝫ vestimento. Dixit aūt. Scd̄m volūtatē meā nunq̄ꝫ dormiui retinēs in corde aduersus q̄nq̄ꝫ dolorez. Nec dimisi dormire aliuꝫ habentē aduersum me aliquid. Moriturꝰ quoqꝫ agathon tribꝰ diebꝰ māsit īmobilis aptos tenēs oc̄los. Qui cū pulsaret̄ a fratribus rñdit. In cōspectu dīni iudicij assisto. Dicūt ei. et tu times. Et ille. In custodiēdis mandatis dei virtute q̄ potui laboraui. sed homo sū ⁊ nescio vtꝝ placuerunt opa mea dño. Dicunt ei. Et non ꝯfidis d̄opibꝰ tuis ꝙ scd̄m deū sunt. Et ille. Non p̄sumo donc venero añ illuꝫ. Aliter enī sunt iudicia dei et aliter iudicia hominū. Cū aūt euꝫ adhuc int̄rogare vellēt. ait. Ostendite charitatem

et nolite mecū loqui. qꝛ occupat⁹ suꝫ. Quo dicto statim spūm cū gaudio emisit. Uidebant enī eū colligentez spūm quēadmodū si quis salutet amicos suos dilectos. Hec in vitaspatrum.

CLXXV. A

De sancto Barlaam.

b Barlaam cuius historiaꝫ Johes damascen⁹ diligēti studio cōpilauit. opante in eo diuina gr̄tia sctūm Josaphat regē ad fidez ꝯuertit. Eteni cū vniuersa india xp̄ianis et mōachis plena eēt. surrexit rex q̄dam p̄potens nomīe Auennir q̄ xp̄ianos et p̄cipue monachos plr̄imū pseq̄bat̄. Accidit aūt vt q̄dam regis amic⁹ ⁊ in palatio suo p̄m⁹ diuina cōmonit⁹ grā regiā aulā relinq̄ret. et monasticū ordinē introiret. Qd̄ rex audiēs p̄ ira insaniēs. eū p queqꝫ deserta inquiri fecit. ⁊ vix inuētuꝫ ad se adduci mādauit. Uidensqꝫ eū vili tunica cooptum. ⁊ fame maceratū qui splendidis vestimētis ornabat̄. et mlr̄tis diuitijs affluere ꝯsueuerat dixit ei O stulte ac mētis pdite. cur honorē in contumeliā ꝯmutasti. ⁊ te ludū pueroꝝ fecisti Cui ille. Si b⁹ a me rōez audire desideras inimicos tuos pcul a te abijcias. Rege aūt q̄ eēnt bmōi inimici q̄rente ait. Ira ⁊ ꝯcupiscentia. hec enī impediūt ne veritas videat̄ Assideant aūt ad audientiā dicendoꝝ prudentia ⁊ equitas. Cui rex. Fiat vt loq̄ris. Et ille. Insipientes ea q̄ sunt despiciūt q̄si non sint. ea v̄o q̄ nō sūt q̄i sint apprehēdere moliuntur. Qui autē nō gustauerit eorū q̄ sunt dulcedinē. nō poterit eoꝝ q̄ n̄ sunt addiscere veritatē Multa āt illo de misterio incarnatōis ⁊ fidi pseq̄nte rex ait. Nisi tibi in p̄ncipio pmisissē q̄ d̄ medio ꝯsilij irā remouerem. nūc itaqꝫ igni tuas carnes traderem. Surge igit̄ et fuge ex oclis meis ne vltra te videā. ⁊ male te pdam. Uir autē dei tristis abscessit. eo q̄ martiriū ppessus nō eēt. Interea dū rex liberos nō hr̄ēt. puer ei pulcerrim⁹ nascit̄. ⁊ Josaphat appellat̄ Cōgregante āt rege infinitā multitudinē vt dijs p ortu pueri īmolarēt. q̄nq̄ gītaq̄nqꝫ astrologos ꝯuocauit. a q̄bus qd̄ futuꝝ eēt filio suo diligenter q̄siuit. Cūctis aūt rn̄dentib⁹ euꝫ magnū in potētia ⁊ diuitijs futuꝝ. vn⁹ sapientior ex ip̄is dixit. Puer iste q̄ nat⁹ est tibi o rex nō in tuo erit regno sꝫ in alio incōpabiliter meliori. Nā illius quā pseq̄ris xp̄iane religiōis ut estimo futur⁹ ē cultor Hoc aūt non a semetip̄o sꝫ a deo inspirāte dixit. Audiens h̄ rex ⁊ plr̄imū expauescēs. in ciuitate seorsum palatiū speciosissimū cōstrui fecit. et ibi puerū ad hītandū posuit. ibiqꝫ secuꝫ iuuenes pulcerrimos collocauit. p̄cipiens illis vt nec mortē nec senectutē. n̄c infirmitatem vl̄ paupt̄atē. nec aliq̄d q̄d posset sibi afferre tristiciā ei nomīarent. sꝫ oīa iocūda ei pponerēt. q̄tenus mēs ei⁹ leticijs occupata nil de futuris cogitare posset. Si quē vero mīstrantiū infirmari ꝯtingeret. hūc ꝓtinus rex p̄cipiebat eijci. et aliū loco e⁹ incolumē subrogari. Precepitqꝫ ne sibi d̄ xp̄o aliq̄m facerēt mētionē. B Eodē tp̄e erat cuꝫ rege vir quidā xp̄ianissim⁹ sꝫ occult⁹. q̄ int̄ nobiles regis p̄ncipes p̄mus erat. Hic cuꝫ aliqn̄ cū rege ad venandū iuisset. hoīem q̄ndam paupem pedē lesum a bestia hn̄tē ⁊ ī terra iacentē inuenit. a q̄ rogat̄ vt se suscipe debeat. qꝛ sibi ī aliq̄ forsitā pdesse posset Cui miles dixit. Ego q̄dez te libent̄ suscipio. sed in quo vtilis inueniaris ignoro Et ille dixit Ego sum hō medic⁹ verboꝝ. Si enī aliq̄s ī v̄bis ledat̄. ꝯgruā scio adhibere medelam. Miles aūt qd̄ ille dicebat p nihilo ꝯputauit. ppter deū tamē ip̄m suscipiēs ei⁹ curaꝫ egit. Uiri aūt q̄dam inuidi ⁊ maliciosi vidētes p̄dictuꝫ p̄ncipē in tanta gr̄tia eē regis. ipsum apud regē accusauerūt. q̄ non solū ad xp̄ianoꝝ fidez declinasset. sꝫ insup regnū conabatur sibi surripe. turbam solicitans ⁊ sibi ꝯcilians. Sꝫ si hec inquiūt ita eē o rex scire desideras ip̄m secreto aduoca. ⁊ vitam hanc cito finiēdaꝫ ꝯmemora. ⁊ idcirco gl̄iaꝫ regni te velle derelinq̄re ⁊ monachoꝝ hītuꝫ assumere asseras. quos tn̄ ignorant̄ acten⁹ fueras psecutus. Et tunc videbis quid tibi responderit Que cum rex omīa vt illi suaserant fecisset. ille doli ignarus perfusus lacrimis ppositum regis laudauit. ⁊ vanitatem

mundi rememorans quātotius hoc adim
plendū consuluit Quod rex audiens. ⁊ ve
rum eē quod illi dixerāt credens. furore re
pletus est. nihil tamē sibi rñdit. Vir autem
ꝑpendēs ꝙ rex grauit̄ verba sua acceperat.
tremēs abscessit. ⁊ medicuꝫ se habere v̄boꝝ
recolens. omīa sibi narrauit. Cui ille Notū
sit tibi ꝙ rex suspicat̄ vt propter hoc dixeris
ꝙ eiꝰ regnuꝫ velis inuadere. Surge igitur
cito. ⁊ comā tuam tonde. ⁊ vestimēta abijci
ens ciliciuꝫ indue. ⁊ summo diluculo ad re
gem ingredere. Cunqꝫ rex quid sibi hoc ve
lit interrogauerit. respondebis. Ecce rex pa
ratus sum sequi te. Nam ⁊ si via per quam
cupis ire difficilis sit. tecum tamē existenti
facilis mihi erit. Sicut enim socium me ha
buisti in ꝓsperis. sic habebis ꝑiter in aduer
sis. Nunc igitur p̄sto sum. quid moraris.
Quod cū ille ꝑ ordinem fecissꝫ. rex obstupu
it ⁊ falsarios arguens. viꝝ ampliori honore
dotauit. Filius aūt eiꝰ in palatio educa
tus. ad etatem adultaꝫ ꝑuenit. ⁊ in omni sa
pientia plene edoctus fuit. Admirās autē
cur pater sic eum reclusissꝫ. vnū de ſuis sibi
familiariorē secreto de hac re interrogauit.
dicens se in multa mesticia positū pro eo ꝙ
sibi foras egredi nō liceret. adeo vt nec cibꝰ
sibi saperet nec potus. Quod pater audiēs
⁊ dolēs. equos ydoneos parari fecit. ⁊ cho
ros plaudentes añ eum mittēs. ne quid si
bi fedū occurreret diligent̄ prohibuit.

Predicto igitur iuuene tal'r procedente.
quadam vice vnus leprosus ⁊ vnꝰ cecus si
bi obuiauerūt. Quos ille videns ⁊ stupens
qui sint ⁊ quidnā habeant inquisiuit. et mi
nistri dixerunt. Passiōes iste sunt q̄ homi
nibus contingere solent. Et ille. Omnibus
homībus contingere possunt huiusmodi.
Negantibus illis respondit. Noti sunt igi
tur qui hec pati debeant. an sic indefinite ꝑ
ueniunt. Et illi. Et quis hominū futura sci
re valet. Valde igitur auxius esse cepit pro
incōsuetudine rei. Alia autem vice q̄n
dam valde senem rugosam hñtem faciem
et dorsum incuruatū. ⁊ cadētibus dentibꝰ
balbutiendo loquentem inuenit. Stupefa
ctus igitur discere cupit visionis miraculū

Cunqꝫ didicisset ꝙ ꝓpter annorum multi
tudineꝫ ad talem statū venisset ait. Et quis
est huius finis. Dicunt ei. Mors. Et ille.
Est ne mors omniū vel aliquorum Cunqꝫ
didicisset omnes mori debere. interrogauit
In quot annis hec superueniūt. Et illi. In
octoginta vel centū annis senectus induci
tur. deinde mors ipa subsequitur. Hec igit̄
iuuenis frequēter in corde suo recogitans
in multa desolatione erat. sed coram patre
leticiam ꝓtendebat. plurimuꝫ desiderās in
huiusmodi dirigi ⁊ doceri. C Igitur
quidam mōachus vita ⁊ opinione ꝑfectꝰ
habitans in deſto terre sennaar noīe Bar
laam. hic que circa filium regis agebantur
per spūm cognouit. ⁊ mercatoris habitum
sumens ad ciuitatē illaꝫ deuenit. Accedēs
qꝫ pedagogo filij regis locutus est dicens.
Ego cū negociator sim lapidem p̄ciosum
venalē habeo. qui cecis lumen tribuit. sur
dis aures aperit. mutos loqui facit. insipiē
tibus sapientiam infundit. Nunc igit̄ duc
me ad filium regis ⁊ hūc sibi tradam Cui il
le. Videris homo mature prudētie. sed ver
ba tua prudentie non concordant. Verūta
men cum lapidū noticiam habeā ipm lapi
dem mihi oñde. ⁊ si talis vt asseris fuerit cō
probatꝰ. a filio regis honores maximos cō
sequeris. Ad quem ille. Lapis meus insuꝑ
hanc habet virtutem. Quia qui nō habꝫ sa
nam oculoꝝ aciem. ⁊ qui non ſuat integrā
castitatē. si forte illū aspexerit. ipam virtutē
quam habet visibilē perdit Ego autem me
dicinalis artis non expers. video te sanos
oculos non habere. Filiuꝫ autē regis audi
ui pudicum eē. ⁊ oculos pulcerrimos ⁊ sa
nos habere. Cui ille. Si sic ē noli mihi ostē
dere. quia oculos sanos nō habeo ⁊ in pec
catis sordesco. Nuncians igitur hec filio re
gis ipm ad eum q̄ꝫ totius introduxit. Cuꝫ
ergo introductus fuisset. ⁊ rex eū reuerēter
suscepisset. ait Barlaam. In hoc rex bñ feci
sti. quia deforis paruitati apparenti non at
tendisti. Nam rex quidā magnus in curru
deaurato procedens. cum quibusdaꝫ attri
tas vestes īdutis ⁊ macie attenuatis obui
asset. continuo de curru exiliēs ad pedes eo

rum procidens ip̄os adorauit. et surgēs in oscula eorum ruit. Proceres autem eius indigne hoc ferentes. sed regem sup̄ hoc arguere formidantes. fratri ei⁹ retulerūt. quomodo rex magnificentie regali indigna fecisset. Frater aūt regem super hoc redarguit. Erat autem regi cōsuetudo ꝙ quādo aliquis morti tradendus erat. rex ante eius ianuam p̄conem cum tuba ad hoc deputata mittebat. Uespere igitur veniente ante fratris ianuam tubam sonari fecit. Quod ille audiens ⁊ de sua saluatōne desperans. totā noctem insomnē duxit ⁊ testamentuz fecit. Mane autē facto indutus nigris vestib⁹ cum vxore ⁊ filijs ad fores palatij lugēs accessit. Quem rex ad se ingredi faciens dixit O stulte si p̄conem fratris tui cui nichil te deliquisse ꝯgnoscis adeo timuisti. quomō p̄cones domini mei in quē adō peccaui timere non debeā. qui sonabili⁹ michi tuba mortē significant. ⁊ terribilē iudicis aduentū michi denūciant. Deinde q̄ttuor capsas fieri iussit. ⁊ duas earū extrinsecus auro vndiqz operiri. ⁊ ossibus mortuoruz putridis impleri. duas vero pice liniri. ⁊ gemmis et margaritis p̄ciosis impleri fecit. Uocāsqz illos magnates quos sciebat querimoniam apud frēm deposuisse. quatuor illas capsas ante eos posuit. ⁊ que p̄ciosiores eēnt inquisiuit. Illi v̄o duas deauratas magni esse p̄cij. reliquas v̄o vili p̄cij esse iudicauerunt. Precepit igit̄ rex d̄auratas apiri. ⁊ cōtinuo īde fetor intolerabil' emanauit. Quibus rex. He illis similes sunt. q̄ gloriosis vestibus sunt amicti. int⁹ v̄o immūdicia vicōrum pleni. Deinde alias aperiri fecit. Et ecce odor mirabilis inde exalauit. Quib⁹ rex Iste illis pauprimis quos honoraui sil'es sunt. qui ⁊ si vilib⁹ vestimētis operiātur. intus tamen omni virtutū odore resplendēt. Uos autē solum que deforis sunt attenditis. ⁊ que deintus sunt nō ꝯsideratis. Scd̄z igit̄ illum regem tu quoqz fecisti bene suscipiens me. Incipiēs igitur Barlaam. cepit ei de mundi creatiōe. ⁊ homīs preuaricatōne. ac filij dei incarnatiōe passione et resurrectione. longum sermonē retexere. necnō de die iudicij. ⁊ de retributōne bonorum et malorū multa proferre. ⁊ ꝑuientes ydolis plurimū exprobrare. ac de eoꝝ fatuitate tale exemplū ponere dicens. B Sagittarius quidā auiculā paruā noīe philomenam capiens. cū vellet eaz occidere. vox data est philomene et ait. Quid tibi ꝓderit o homo si me occideris. Neqz enī ventrē tuum de me implere valebis. Sz si me dimittere velles tria tibi mādata darē. que si diligentius ꝯsuares. magnā inde vtilitatē ꝯsequi posses. Ille v̄o ad eius loquelā stupefactus. ꝓmisit ꝙ eā dimitteret. si hec sibi mandata proferret. Et illa. Nunq̄z rem q̄ apprehendi nō potest. apprehēdere studeas. Bere perdita irrecupabili nunq̄z doleas. Uerbum incredibile nunq̄z credas. Hec tria custodi ⁊ bene tibi erit. Ille aūt vt promiserat eā dimisit. Philomena igitur ꝑ aera volitans dixit ei. Ue tibi hō. q̄z malū consilium habuisti. ⁊ q̄z magnū thesauꝝ hodie perdidisti. Est eī in meis visceribꝰ magarita. que strucionis ouum sua vincit magnitudine. Qd̄ ille audiens. valde contristat⁹ est ꝙ eaz dimiserit. ⁊ eaz deprehendere conabatur dicens. Ueni in domū meā. ⁊ omnē tibi hūanitatem exhibebo. ⁊ honorifice te dimittaz Cui philomena. Nūc pro certo ꝯgnoui te fatuū esse. Naz ex his que tibi dixi nulluz ꝓfectū habuisti. q̄a ⁊ de me perdita. sz irrecuperabili doles. ⁊ me tēptasti capere cum nequeas meo itinere pergere. ⁊ insup̄ margaritā taz grandē in meis visceribꝰ credidisti esse. cū ego tota ad magnitudinē oui strucionis nō valeaz pertingere. Sic ergo stulti sūt illi q̄ ꝯfidunt in ydol'. qꝛ plasmatos a se adorāt. ⁊ custoditos a se custodes suos appellant. Cepitqz contra fallacem mūdi delectationem et vanitatez multa disputare. ⁊ plura ad hoc exēpla adducere dicēs. Qui corporales delectatōnes desiderāt. et anīas suas fame mori ꝑmittūt. similes sunt cuidaz homī. q̄ duz a facie vnicornis. ne ab eo deuoraret̄. veloci⁹ fugeret. ī q̄ddā baratrum magnū cecidit. duz autē caderet manibus arbustulam quādaz apprehendit. et in base quadā lubrica et īstabili pedes fixit

Respiciens vero vidit duos mures vnuz album ⁊ aliuz nigꝝ incessanter radicem arbustule quā apprehenderat corrodentes. et iam prope erat vt ipsam absciderent. In fun[illegible] autem baratri vidit draconē terribilem spirantē ignem. ⁊ apto ore ipum deuorare cupientē. Super basem vo vbi pedes tenebat vidit quattuor aspidum capita in de prodeuntia. Eleuans autem oculos vidit exiguuz mellis de ramis illius arbustule stillans. Oblitusqz piculum quo vndiqz positus erat. seipsum dulcedini illius modici mellis totum dedit. Unicornis autez mortis tenet figuram. que hominē semper persequitur. ⁊ apprehendere cupit. Baratꝝ vero mundus est omnibus malis plenus Arbustula vero vniuscuiusqz vita est. que per horas diet et noctis quasi ꝑ murem album et nigruz incessanter consumit. et inscisioni appropinquat. Basis vero quattuor aspidū corpus ex quattuor elementis compositum. quibus inordinatis corporis cōpago dissoluitur. Draco terribilis os inferni cunctos deuorare cupiens. Dulcedo ramusculi delectatō fallax mundi. per quam homo seducit. vt periculuz suū minime intueatur. E Addidit quoqz dicēs. Similes sunt iterum mūdi amatores homini qui tres amicos habuit. quoꝝ vnum plus q̄z se. secundū tantum quātum se. tercium min⁹ q̄z se. ⁊ quasi nichil dilexit. In magno itaqz periculo positus. ⁊ a rege citatus. cucurrit ad primū amicū ei⁹ auxiliū querēs. et qualit eum dilexerit semper commemorans. Cui ille. Nescio quis sis o homo. habeo alios amicos cum quibus me hodie letari oportet. quos et amicos amodo possidebo. prebeo tamen tibi duo ciliciola vt habeas quibus valeas operiri. Confusus igitur ad secunduz venit. et similiter eius auxilium postulauit. Cui ille. Non vacat mihi tecum subire agonem. curis eteniz multis circundor. modicum tamen vsqz ad ostiuz palacij te sociabo. et statim domum reuertar proprijs vacās negocijs. Tristis igitur et desperans ad tercium amicum perrexit. sibiqz facie demissa dixit. Nō habeo os loquendi ad te. quoniam vt debui non amaui te. Sed in tribulatōe circundatus. et ab amicis destitutus. rogo vt mihi auxilium feras. ⁊ michi veniam prebeas. Et ille hilari vultu dixit. Certe amicum charissimuz fateor te esse. ⁊ tui licet modici beneficij nō immemor. precedam te. et apud regez interueniam pro te. ne in manibus tradet te inimicorum. Primus igit amic⁹ est diuitiarum possessio. pro quib⁹ homo multis piculis subiacet. Ueniente vero mortis termino. nihil ex omnib⁹ nisi viles accipit ad sepeliendu panniculos. Secūdus amic⁹ est vxor. filij ⁊ parētes. qui tantū vsqz ad monumētum secum pergentes protin⁹ reuertunt. suis vacantes curis. Tercius amic⁹ est. fides spes et charitas ⁊ elemosina. ⁊ cetera bona opa. que nos cum exim⁹ de corpe pñt precedere et pro nobis apud deū interuenire ⁊ ab inimicis demonib⁹ nos liberare. Hoc insuper addidit dicens. In quadā magna ciuitate cōsuetudo fuit q̄ hoīem extraneum et ignotū omni āno in p̄ncipē eligebāt Cui oī ptāte accepta quidq̄d volebat facere licitū erat. et sine omni ꝯstitutōne terrā regebat. Illo igitur in omib⁹ delicijs ꝑmanente. ⁊ sp sibi sic eē estimāte. repente ciues in eū insurgebant. et ꝑ totā ciuitatē nudū trahētes in remotā insulā exulē transmittebāt. vbi nec cibum nec vestimentū inueniēs. fame ⁊ frigore vrgebatur. Tandē quidā ali⁹ sublimatus in regno. cū illoꝝ ciuium consuetudinē didicisset. infinitos thesauros ad insulā illā premisit. vbi post annū in exilium relegat⁹ ceteris fame deficientib⁹ ille immēsis delicijs abundabat. Ciuitas hec mūdus iste est. Ciues tenebrarū principes. q̄ nos falsa mūdi delectatōe alliciunt. nobisqz non sperantibus mors superuenit. ⁊ in locum tenebrarum demergimur. Diuitiaꝝ vo ad eternū locum p̄missio fit manibus egenoꝝ. F

Igitur cū Barlaam ꝑfecte filiū regis docuisset ⁊ ipe eū iam relicto patre seq̄ vellz. dixit barlaā. Si hꝑfeceris. cuidā iuueni simil eris. qui cū q̄ndā nobilē nollet desponsare vxorem. ipe rennuēs aufugit ⁊ in quendaz locū deueniens vginez q̄ndā cuiusdā senis

paupis filiã laborãtẽ z ore deũ laudantẽ vi
dit. Ad quã ille. Quid ẽ qđ agis mr. Cum
eni ita paup sis. grãs tñ agis deo ac si mag̃
recepisses ab eo. Ad quẽ illa Sic̃ pua medi
cina sepe a magno lãguore liberat. sic grãz
actio in puis donis magnoz efficit auctrix
donoz. Hec tñ que extrinsecus sunt nostra
non sunt. sed ea q̃ in nobis sunt z nostra sũt
A deo magna accepi. quia me ad suam
imaginẽ fec. intellectũ mihi ꝺdit. ad suã me
gliaz vocauit. z ianuã regni sui iã mihi a pe
ruit Ideo tãtis ergo z tã magnis donis ipz
laudare ꝙuenit. Videns iuuenis ei⁹ pruden
tiaz. eam a patre suo in vxorẽ petijt. Cui ille
Filiã meã accipe nõ vales. qz diuitũ z nobi
liũ filius es. ego ãt paup suz. Sz cũ ille om
nino instaret. ait senex. Nõ possum eaz tibi
dare vt in domũ patris tui ducas eã. cũ vm
ca michi sit. At ille. Apꝺ vos manebo. z vo
bis me in oĩb⁹ ꝓformabo. Deponẽs igit̃ p
ciosum ornamẽtuz. hirtũ senis induit. z apꝺ
eũ manens ipam in vxorẽ accepit. Idoptq̃z
vo senex diutius eũ ꝓbauit in thalamũ eũ
duxit. z imẽsum pond⁹ diuitiaz q̃ntũ nũq̃z
viderat sibi oñdit. z omnia sibi dedit. Dixit
autẽ Iosaphat. Conuenienti ista me tangit
narratio. z a te boc dictũ eẽ de me existimo.
Sed dic mi pat̃ quot annoz es. z vbi puer
saris. qz a te nunq̃m volo separi. Et ille. An
noz sum. xlv. in deb⁹ terre sennaar degẽs.
Ad quẽ iosaphat. Amplius pater mihi ap
pares. lxx. anoz. Et ille. Si a natiuitate mea
omnes anos meos q̃ris discere. bñ eos exti
stimasti. Sz nullo mõ a me in mẽsura vite
ꝓputant̃. quotq̃t in vanitate mũdi expensi
sunt. Tũc eiz in interiore boie mortu⁹ eraz.
et annos mortis nunq̃z vite nomiabo. Cuz
igit̃ iosaphat eũ in desertũ sequi vellet. dixit
barlaam. Si ℞ feceris z tuo ꝓsortio carebo
et ꝑsecutõis frib⁹ meis autor existã. Sed
cum oportunũ tps videris ad me venies.
Barlaam igit̃ filiũ regis baptizãs. z in fide
optime instruẽs. eum osculat⁹ ẽ. z ad locuz
suũ reuersus ẽ. G Idoptq̃z aũt rex fili
um xp̃ianũ factuz audiuit. in dolore nimio
positus est. Quẽ quidam amicus suus no
mine arachis consolans ait. Cognosco rex
senem quẽdam heremitã qui de nostra se
cta est. qui ꝓ omia Barlaam simil̃ est. Hic
igitur Barlaam se simulans ꝓmo christia
noz fidẽ defendet. deinde se supari pmit
tet. z omnia que docuerat reuocabit. z sic fi
lius regis ad nos redibit. Assumpto igitur
ꝓdicto pncipe magno exercitu ad queren
dum Barlaam iuit. z heremitã illũ capiẽs
se barlaam cepisse dixit. Quẽ filiꝰ regis au
diens captũ. scz magistrũ suũ amare fleuit
Sz postmodũ ꝑ dei reuelatõem bũc võ eẽ
cognouit. Ingressus igit̃ pat̃ ad filiũ ait. Fi
li mi in tristicia magna me posuisti. z meaz
caniciẽ in bonoz asti. z lumẽ oculoz meoz
abstulisti. Quare fili hoc feci sti. z deoz̃ me
oz̃ cultũ reliqsti. Cui ille. tenebraz pater
fugi z ad lumẽ cucurri. errorẽ deseru. z ve
ritatẽ agnoui. Noli aũt frustra laborare. q̃
niaz nunq̃z a xp̃o me poteris reuocare. Si
cut enĩ tibi impossibile ẽ altitudinẽ celi ma
nu tãgere. aut maximũ siccare pelagus. sic
et istud eẽ cognosce. Tũc rex ait. Et q̃s boz
mihi autor est maloz. nisi ego q̃ taz magni
fica tibi feci q̃ nunq̃z aliq̃s patruz fecit filio
Qua ꝓpt̃ ꝓuitas voluntatis tue. z con
tentio effrenata. aduersus caput meum te
insanire fecit. Merito astrologi in natiui
tate tua dixerunt te arrogantẽ. z parentiꝫ
inobedientẽ futuz. Nunc vo si michi non
acquieueris. a mea discedes filiatione. et ꝓ
patre inimicus effectus illa tibi faciaz que
nec hostibus adhuc feci. Cui iosaphat. Cur
rex tristaris. quia bonoz pticeps effect⁹ suz
Quis vnq̃z pat̃ in filij sui ꝓsperitate tristis
appuit. Nõ ergo iam prẽm vocabo te. Sz
si mihi aduersaberis sc̃ã ꝓpente fugiã a te.
Rex igit̃ ab eo cũ ira discedens arachi ami
co notã fecit filij duriciã. Qui sibi cõsuluit
vt non asperis vbis cũ eo uteret. qz blãdis
et lenib⁹ puer meli⁹ traberet. Seqnti igitur
die rex ad filiũ venit. z circũplectẽs osc̃labat̃
eum dicens. Fili dulcissime bonoza caniciẽ
patris tui. Verere fili patrẽ tuum. In neg
cijs quale bonuz est patri obedire. z eum le
tificare. sicut econtra malũ est ipm exacer
bare. Quotquot enĩ fecerũt male perierũt.
Cui iosaphat. Temp⁹ amãdi z tps odiendi

et tempus obediēdi.temp⁹ pacis ⁊ tempus belli. Nullo enī modo auertētib⁹ nos a dō obedire debem⁹. siue sit pater siue sit mat̄.

Videns igit̄ pater ei⁹ pstantiā ait. Ex quo video tuā ptinaciā. nec michi obedire vis. saltē veni ⁊ ambo piter vitati credam⁹. Barlaam enī qui te seduxit a me vinct⁹ tenetur. Nostri igit̄ ⁊ vestri cū barlaam pueniant. ⁊ pconē mittā. vt omēs galilei sine timore veniāt. Et disputatione incepta si vester barlaam obtinuerit vob̄ credem⁹. si āt nostri nob̄ psentiet⁹. Qō cū regis filio placuisset. ⁊ illi cū simulato barlaā ordinassent quō prius deberet simulare se fidē xp̄ianorum defendere ⁊ postea sepmittere supari omnes insimul cōuenerūt. Conuersus igit̄ Josaphat ad nachor dixit. Nosti o barlaa qualiter me docuisti. si igitur fidem quam me docuisti defenderis in doctrina tua vsq; in finem vite pmanebo. Si autem superatus fueris. statim in te meā contumeliaz vindicabo. ⁊ cor tuum ⁊ linguam manibus extrabens dabo canibus ne alijs ampli⁹ presumant filios regū in errorez mittere. His auditis Nachor tristis ⁊ pauid⁹ vehementer fact⁹ ē. videns seipam in foueā quā fec̄ decidisse. ⁊ laqueo suo pprebēsuz eē. Animaduertens igitur cognouit melius eē filio regis adherere. vt periculuz mortis euadere posset. Rex autē sibi palam dixerat vt fidez suā sine timore defenderet. Un⁹ ergo retborum surgēs dixit. Tu es barlaam qui filiuz regis seduxisti. Et ille. Ego sum barlaam q̄ filium regis nō in errorē misi. sed ab errore liberaui. Et retbor. Cum eximij ⁊ mirabiles viri deos nostros adorauerūt. quomō tu aduers⁹ eos audes insurgere. Et ille respondens ait. Caldei greci ⁊ egiptij errantes. creaturas deos eē dixerunt. Nam chaldei elementa deos esse arbitrati sunt. cum creata sint ad vtilitatem hominū vt eorum dominationi subiaceant. et multis passionibus corrūpant. Greci quoq; nephādos homines deos putant. sicut saturnuz. quē aiunt filios suos comedisse ⁊ virilia sibi abscidisse et in mare proiecisse. ⁊ venerē inde nataz fuisse. ⁊ a filio suo quoq; ioue alligatū ⁊ in tartaruz proiectū esse. Jupiter quoq; rex aliorum deor esse describit. Quē tñ in aīmalia transformatū sepe dicūt vt adulteria committeret. Venerem quoq; deam adulteraz esse dicūt. Nam aliqñ būit mechū martem aliqñ adonidem. Egiptij aūt animalia coluerunt. scz ouem vitulū porcum ⁊ hmōi. Christiani aūt filiuz altissimi colunt q̄ de celo descendit ⁊ carnē assumpsit. Ceptu igit̄ nachor fidem xp̄ianor euidenter defendere. ⁊ ratōnibus communire. ita q retbores illi muti effecti nichil oīno respondere sciuerunt. Josaphat igit̄ vehementer exultabat. eo q̄ dominus per inimicū veritatis veritatē defendisset. Rex autem furore nimio repletus est Jussit igitur consiliū dissolui quasi de hijs sequēti die denuo tractaturus. Dixitq; Josaphat patri. Aut magist⁹ meum permitte mecū hac nocte mānere vt simil de responsionibus fiendis crastino pferam⁹. ⁊ tu tuos tecum assumas. ⁊ cuz eis conferas. Aut tuis mecum permissis accipe meum. Alioquin non iusticiam sed violentiam exercebis. Quapropter Nachor sibi pcessit spem adhuc habens q̄ eum seducerz. Cū igitur filius regis cū Nachor domuz redisset. dixit ei Josaphat Ne putes me ignorare q̄s sis. Scio te nō esse barlaam sed Nachor astrologum. Incipiensq; iosaphat viam salutis ei pdicauit. ⁊ ad fidem cōuertens mane ad beremū misit. Ubi baptismuz suscipiēs beremiticā vitam duxit.

Magus aūt quidam nomine Theodas hec que gerebant audiens ad regem venit. ⁊ q̄ filiū suuz ad leges patrias redire faceret pmisit. Cui rex. Si hoc feceris. statuam aureaz tibi eri gam. ⁊ ip̄i sicut dijs sacrificium offeraz. Et ille. A filio tuo cūctos remoue. ⁊ mulieres decoras et ornatas introduci p̄cipe. vt semper cum eo sint ⁊ ministrent ei. cōuersentur ⁊ morentur cum eo. Ego aut̄ vnum de spiritibus meis ad eum dirigam. qui eum ad libidinē inflāmabit. Nichil enī iuuenes sic potest seducere sicut facies mulier. Rex enī quidā cū filiū vir habuisset. dixerūt peritissimi medici q̄ si infra decē annos solem vel lumen viderit. lumie oculorum priuabitur.

Rex igitur in quadã petra spelunca excisa filium ibi vsqz ad annos decẽ manere fecit Quibus finitis iussit rex vt oĩm regis genera añ eũ adducerent. vt oĩm nomia z noticiaz posset bre. Adductis igit ante eũ auro z argẽto. lapidib9 pciosis vestib9 splẽdidis. eqs regalib9 z oiz regis generib9. cũ ō vnuscuiusqz rei noĩe interrogaret. mistri oĩm sibi nomina indicabãt. Cũ aũt nomẽ mlieꝛ discere anxie q̃reret. spatari9 regis ludẽdo dixit. demões eas eẽ q̃ boies seducũt. Rege aũt introgãte filiũ q̃d de oĩbus q̃ viderat plus amaret. q̃d inq̃t pat̃ aliõ nisi demões illos q̃ seducũt boies. In nllo enĩ sic in bis sic exarsit aia mea. Nõ igit alt̃ putes te filiũ tuũ superare. nisi hoc mõ. Rex igit omib9 mistris electis. puellas decoras ei sociauit. q̃ eũ sp ad libidinẽ puocabãt. nc bẽbat aliũ ad quẽ respiceret aut cũ quo loq̃ret vl cuz q̃ vesceret. Malign9 vo spũs a mago missus in iuuenẽ irruit. z magnũ int9 caminũ ignis accendit Malign9 igit spũs int9 inflãmabat puelle ãt exteri9 diꝛ excitabãt ardorẽ. Qui se taz fortiter vexari sentiẽs turbabat. z deo se totũ recõmẽdãs. diuinã psolatõz recepit et oĩs tẽptatio abscessit. Deinde q̃ndã puellam pulcerrimã cuiusdã regis filiã sz patre oꝛbatam ad eã misit. Cui cũ vir dei pdicaret illa rñdit. Si me ab ydoloꝛũ cultura saluare desideras. q̃ũgere mihi nuptiaꝛ copula Nã z xpiani q̃ugia nõ abboꝛrẽt sz laudãt. q2 patriarche eoꝛ z ppbe z petr9 eoꝛ aplꝰ q̃uges habuerũt. Ad quam ille. Inaniter mulier ista mihi psequeris. Dermittit q̃dẽ xpianis vxores ducere. sz nõ bis q̃ pmiserũt xpo virginitatẽ seruare. Et illa. Sit ita vt vis Sed si aĩam meã saluare desideras. vnaz mimã petitõem michi pfice. Cõcũbe mecũ tantũ bac nocte. z pmitto tibi q̃ sũmo diluculo efficiar xpiana. Nam si vt dicitis gaudiũ est angel̃ in celo sup vno pctoꝛe pniam agente. ipi autoꝛi q̃uersiõis nõne magis merces debet. Semel tantũ michi acq̃esce. z sic meipam saluabis. Illa igit turrem anime illius fortit̃ q̃cutere cepit. Qd demõ videns socijs suis ait. Videtis quõ puella ista cõcussit quẽ nos nõ potuim9 concutere. Venite ergo z in eaz fortiter irruam9. exq̃ congruũ tps inuenim9. Cernẽs igit sctũs iuuenis se tã fortit̃ captiuatũ. q2 z q̃cupiscẽtia incitabat. z sal9 vni9 puelle diabolo suggerẽte ipm q̃mouebat. lacrimis infusis oꝛõi se dedit. In q̃ oꝛõne obdoꝛmiẽs. vidit se duci i q̃ddam pratũ decoꝛis floꝛib9 exoꝛnatũ. vbi folia arboꝛ dulcẽ sonũ reddebãt. aura q̃dã grata agitata. z odoꝛẽ mirificũ emanabãt. Vbi fructus visu speciosissimi. z gustu desiderabiles. Vbi sedes posite erãt auro z gẽmis fabꝛicate. lecti lucidi cũ pciosissimis oꝛnamẽtis. aq̃ limpidissime pterfluentes. Be binc in ciuitatẽ ipm introduxerũt. c9 muri ex auro obꝛizo erant. q̃ claritate mirabili refulgebat Vbi etberei q̃dã exercit9 cantãtes canticũ qd auris moꝛtaliũ nunq̃z audiuit Victũq̃z erit ei. Iste est loc9 btoꝛ. Cũ aũt viri vellẽt eũ reducere. rogabat vt eaz ibi manere pmitterẽt. Qui dixerũt. Cũ laboꝛe mlto venies buc. si tñ tibi vim inferre poteris. Deinde ad loca teterrima ipm duxerũt oĩ feditate plena. Dictum q̃z ẽ ei. Iste est loc9 inustoꝛ. Cũ aũt eu gilassz. pulcritudo illi9 puelle z ceteraꝛ stercoꝛe fetidioꝛ ei videbat. Vexaz cuz malign9 spũs ad theodam rediss sent. z ipe eos exprobraret dixerũt. Deus q̃z signo crucis signaret. sup ipm irruẽtes fortiter ipm q̃turbauim9. Ut aũt se ipm signo crucis muniuit. nos plecutus ẽ cũ ira. Tũc theodas cũ rege ad eũ intrauit. sperãs q̃ ei psuadere possz. Sz pdict9 mag9 captus est ab eo quẽ capere voluit. z ab eo q̃uersus baptisma suscepit. z laudabilẽ vitã duxit.

Rex igit desperãs dimisit ei de q̃silio amicoꝛ mediũ regni sui. Ille aũt licz deꝛtũ totamente desideraret. tñ pp̃ fidei dilatatiõem ad tps ipm regnũ suscepit. ac in suis ciuitatib9 templa z cruces erexit. z oẽs ad xpm q̃uertit. Dat aũt tandẽ filij rõnib9 z pdicatõnibus assensum pbens. fidem xpi recepit. z baptismũ suscipiẽs. z totum regnũ filio suo dimittens. ipe miscoꝛie operibus vacabat. et post hoc laudabiliter vitam finiuit. Josaphat aũt Barachiam regẽ pnunciãs. pluries fugere voluit. sed sp a populo captus vix tandẽ euasit. Cũ ergo pfectũ pergeret

cuidam pauperi regalē habitū dedit. ⁊ ipse in pauperrima veste remāsit. Diabolꝰ aūt multas ei insidias parabat. Aliquādo enī gladio euaginato in eū irruebat. ⁊ eū ꝑcutere minabat̄ nisi desisterꝫ. Aliqñ in forma feraꝝ sibi apparebat frendēs ⁊ dirū mugitū emittēs. Ille aūt dicebat. Dñs michi adiutor est. ñ timebo q̄d faciat mihi hō. Duobꝰ igit̄ annis in heremo iosaphat vagabundꝰ mansit. nec Barlaam inuenire potuit. Tādem aūt speluncā inuenit. ⁊ ante ostiū stās dicebat. Bñdic pat̄ benedic. Cuiꝰ vocē barlaam audiēs foras exilijt. ⁊ osculātes se feruētissime sese alterutꝝ amplexibꝰ ꝯstringebant. nec satiari poterāt. Retulit autē iosaphat Barlaam omīa q̄ acciderāt. ⁊ ille immēsas grās egit d̄o. Mansit aūt Josaphat ibidem mltis ānis in abstinētia mirabili et virtute. Tandē completis diebꝰ Barlaam in pace quieuit circa ānos dñi. ccclxxx. Josaphat igit̄ in anno. xxv. regnum deserens trigītaq̄nqꝫ ānis heremiticū laborez subijt. Et sic multis clarus virtutibꝰ in pace quieuit. ⁊ cum corpore Barlaam positus fuit. Quod audiens rex Barachias illuc cum multo exercitu venit. ⁊ corpa reuerent̄ assumens in ciuitatē suā trāstulit Ad q̄ꝝ tumulum miracula mlta fiunt.

CLXXVI A

De sancto pelagio

Pelagiꝰ papa multe sanctitatis fuit. ac in pōtificatu laudabilr̄ se gerēs. tandē plenus bonis opibus in pace q̄euit. Non fuit aūt iste Pelagiꝰ p̄decessor sancti Gregorij sed aliꝰ añ ip̄m. Huic enī pelagio successit Johānes terciꝰ. Johāni tercio successit Benedictus. Bñdicto pelagiꝰ. Pelagio gregorius. Tpe igit̄ primi pelagij longobardi in ytaliam venerūt. Et quia mlti huius historiam ignorare ꝓbantur. ideo eā hic inserendā decreui. ꝓut in historia longobardorum quā Paulꝰ longobardoꝝ historiog̃phus ꝯpilauit. ⁊ in diuersis cronicis explanata habet̄. Gens eteniꝫ q̄dam erat germanica plurimū populosa. q̄ de litoribus oceani parte septentrionali egressa cum dē insula scandinaria ꝑ bellorum multa certamina diuersarū qꝫ terraꝝ circūitus tandꝫ pannoniā deuenisset. vltra nō audens ꝓcedere. sedem sibi in ea ꝑpetue hītatiōis instituit. Hij p̄mo ꝛvinuli. postea longobardi sunt appellati. Dum autē adhuc in germania residerent. Agilmūdus rex longobardoꝝ septē pueros in piscina a meretrice ad necandū ꝓiectos inuenit. quos vno ꝑtu dicta meretrix ediderat. Quos dū rex casu repertos cū hasta ammirans reuoluerꝫ. vnꝰ eoꝝ hastam regis manu tenuit Quē rex videns ⁊ stupens nutriri fecit. ⁊ lamissionem vocauit magnū eum futuꝝ esse p̄nunciās. Qui tante ꝓbitatis extitit q̄ mortuo rege eū longobardi regem fecerūt. Per idem fere tempꝰ scꝫ anno ab incarnatōe dñi. cccc. lxxxx. dum q̄dam ep̄s Arrianus vt ait Eutropius. q̄ndā nomīe Barbā baptizare volens diceret. baptizo te Barba in noīe prīs ꝑ filiū in spū sancto. filium ⁊ spūm sanctum minorez patre ꝑ hoc oñdere volens subito aqua disparuit. ⁊ baptizandꝰ ad ecc̄iam cōfugit. Per idē fere tp̄s floruerūt scti Medardꝰ ⁊ Gildardꝰ frēs vterini vno die nati. vno die ep̄i ꝯsecrati. vno die mortui. vno die a christo assumpti. Ante v̄o hoc tempꝰ vt in quadā cronica dicit̄. s. circa annuꝫ dñi ccccj. duꝫ intra gallias arriana heresis pullularet. vnitas substantie triū ꝑsonarū euidenti miraclo demōstrat̄. vt ait Sigibertꝰ.

Dum eīꝫ in vrbe vasacensi missam ep̄us celebraret. vidit tres guttas clarissimas eq̄lis magnitudīs sup altare emissas. q̄ simul defluētes in vnū coniūcte gemmā pulcerrimā effecerūt. Quā cum in medio cuiusdā crucis auree posuisset. alie gēme q̄ ibi erant de ip̄a ꝓtinus ceciderūt. Addidit quoqꝫ q̄ impijs obscura. ⁊ mūdis clara videbat̄. ⁊ q̄ infirmis dabat sanitatē. ⁊ adorātibꝰ crucez augebat deuotionē. B Post h̄ autē lōgobardis his q̄dā rex p̄erat noīe Albuinus vir quidē fortis ⁊ strenuꝰ. Qui cū rege gebidanioꝝ p̄lium gerēs. eius exercituꝫ ꝯtriuit. ⁊ regē int̄fecit. Quapp̄t̄ filiꝰ p̄dicti regis occisi. qui sibi in regnū successerat. in

vltionem patris sui ꝓtra Albuinū. manu armata fortiꝫ ꝓcessit. Contra quē Albuinꝰ exercitū suū mouit. ꝛ ipm supans interfecit Filiāq; suā noīe Rosimūdam captiuā ducens in vxorē accepit. Sz ꝛ de capite ipius regis sibi cupā pauit. quā argēto circūdu cens inde bibebat. In illis aūt diebꝰ Justi nus iunior imp̄iū gubernabat. qui q̄ndam p̄ncipem eunuchū bēbat q̄ dicebaꝫ narses virū q̄dem nobilē ꝛ strenuū. qui ꝑ gothos qui totā ytaliā inuaserāt ꝓcedens ipos su perauit. ꝛ regez eoꝝ Attilam occidit. et vni uersam ytaliā pacataz reddidit. Qui ꝑ ma gnis bñficijs magnā inuidiam ptulit a ro manis. Quappꝫ apud imp̄atorez falso ac cusatus. a p̄fato ip̄atore depositus ē. Uxor quoq; imp̄atoris noīe saphina banc cōtu meliā sibi misit q̄ eū cuz ancillis suis filare faceret. ꝛ lanaꝝ pensa diuidere. Ad hec ver ba Narses rñdit. Et ego talē telam tibi oꝝ diri ꝓcurabo. quā donec vixeris deponere nō valebis. Neapolim igiꝫ narses secedēs longobardis mādauit vt pauprima pāo nie rura desererent. ꝛ ad ytalie fertile soluz possidēdū ꝓfluerēt. Qꝺ albuinꝰ audiēs pā noniā deseruit. ꝛ āno ab incarnatōe dñi. dlxviij. cū longobardis ytaliā intrauit. Erat aūt ꝓsuetudo eis lōgas valꝺ barbas porta re. Uñ cuz q̄dā vice vt aiūt exploratores ad eos venire deberēt. p̄cepit albuinꝰ vt omēs mlieres solutos crines circa mentū circun ducerēt vt barbati boīes ab exploratoribꝰ crederent. Et inde longobardi a lōgis bar bis postmodū sunt vocati. Barda eiz in eo rum līgua barbā sonabat. Alij dicūt q̄ cuz vinnuli cum vandalis pugnaturi eēnt. et ad q̄ndā qui bēbat spūz ꝓphetie accessissēt vt ꝑ eoꝝ victoria exoraret ꝛ eis benediceret de consilio vxoris iuxta fenestrā in q̄ mane ad orientē orabat se posuerūt ꝛ mlieres cir ca mentū capillos circūducere de eiusdē cō silio p̄ceperūt. Cū ergo ille fenestrā apiens eos vidisset exclamauit. Qui sūt isti longo bardi. Et vxor sua adiūxit. vt q̄bꝰ nomē de derat victoriā ꝓdonaret. Ingressi igiꝫ ytali am oēs pene ciuitates ceperūt cūctis bita toribꝰ interfectis. Papiā āt tribꝰ āīs obsessā tandē ceperūt. Rex aūt Albuinꝰ iurauerāt se omēs xp̄ianos occisurꝫ. Uñ cum Papiā intrare deberet. equꝰ eiꝰ añ portā ciuitatis genua figens q̄ntūcunq; calcaribꝰ vrgeret surgere nō valebat. quisq; ad monitōem cu iusdā xp̄iani rex iuramentū mutauit. Qꝺ diolanū ergo lōgobardi ingressi. totā pene ytaliā intra breue spaciū tp̄is subiugarunt p̄ter romā ꝛ romanliā. Que romanlia ē vocata q̄si altera roma. ex eo scz q̄ rome sp adbelissz. ¶ Cuz igiꝫ rex albuinꝰ verone esset. ꝛ q̄dā magnū puiuū p̄passet. cyphū suū quē ꝺ capite regis fecerat afferri faciēs ex eo bibit. ꝛ vxorē suā noīe rosimūdā de eo bibere feꝫ dicēs. Bibe cū patre tuo. Qꝺ cū rosimūda didicisset. odiū magnuz ꝑ regem ꝓcepit. Erat aūt regi dux q̄dā qui q̄ndā do micellā regine carnaliꝫ ꝓgnoscebat. Ut regi na absente rege. q̄dam nocte ancille sue cu biculū intrās p̄dicto duci exp̄sona ip̄iꝰ an cille mādauit. vt ad se illa nocte deberz acce dere. Qui cū venisset. regina p̄dicto duci vi ce ancille se suppposuit. ꝛ postmoduz dixit ei. Scis q̄ sum. Cui cū ille eē talē amicā suam diceret illa ait. Nequaq̄z. sz sum rosimūda. Certe talē rem ꝓpetrasti hodie q̄ aut albui nū occides. aut albuini gladio interiꝫ. Uo lo igiꝫ vt ꝺ ip̄o viro meo q̄ p̄ez meū occidit et de eius capite cupā sibi faciēs me ī ea bi bere feꝫ. me debes vindicare. Cui ille nō ac quiescens. aliū se inuenire ꝓmisit. q̄ ꝫ nego ciū ꝓpetraret. Uñ illa arma subtrahēs spa tam illiꝰ q̄ erat ad lectuli caput ne tolli aut euaginari possz fortiꝫ colligauit. Duz ergo rex ī stratu dormiret. homicida eiꝰ cubiculm intrare conaꝫ. Qꝺ rex sentiēs de stratu exi luit. ꝛ spatā arripiēs. sz extrabere ñ valēs. cū scabello se viriliꝫ defendere cepit. Sz ille cū optime eēt armatꝰ i regē inualuit ꝛ occidit. Accipiēs igiꝫ vniuersos thesauros palatij cū rosimūda rauennā vt dicīt aufugit. Sz cū rosimūda q̄ndā iuueñ pulcerrimū pre fectum scz rauēne vidisset. ap̄m in vxz habere desiderans venenū viro in calice ꝓpinauit Cuiꝰ amaritudinē ille p̄sentiēs iubet vxoꝛ vt residuū bibat. Qꝺ cuz recusaret ille eua giato eā bibere coegit. ꝛ sic ābo ibiꝺ pierūt

Incidentia.

Tandē rex q̄dā longobardoꝝ noīe ada-
laoth baptizatus ē ⁊ fidem xp̄i suscepit. Sz
et theudelina longobardoꝝ regina christia
nissima ⁊ deuota apud madoeciā pulcerri
mum oratoriū ꝯstituit. Ad quam reginaz
Gregorius libros dyalogorum transmisit
Que viꝝ suum nomīe Agisulphū primo
ducē thaurinensem. sed postmodū longo-
bardoꝝ regē ad fidem ꝯuertit. ⁊ cū romāo
impio ⁊ eccl̄ia eū pacem habere fec̄. Sicqz
in festo sctōꝝ Geruasij ⁊ Prothasij facta ē
pax inter romanos ⁊ lōgobardos. Et ideo
Gregorius in eodē festo cantari instituit ī
officio misse. Loquet̄ dn̄s pacem ꝛc̄. In nati
uitate q̄z sancti Johis baptiste p̄dictorum
pax ⁊ ꝯuersio ampli⁹ cōfirmata fuit. Theu
delina v̄o in btūm Johem spēalem deuotō
nem hēbat. Cuius meritis gentis sue ꝯuer
sionē ascribēs. p̄dictū oratoriū apd̄ madoe
ciam fabricauit. eiusqz gentis Johez patro
nū ⁊ defensorē esse cuidā viro sctō reuelatū
fuit. B Mortuo gregorio successit ei
sabinus. ⁊ sabino bonifaci⁹ tercius. ⁊ boni-
facio tercō bonifaci⁹ q̄rtus. Ad cui⁹ p̄ces
Focas impator donauit eccl̄ie xp̄i panthe
on. circa annos dn̄i. dcx. Et ad p̄ces tercij bo
nifacij prius statuit sedē romanaz eē caput
omniū eccl̄iaꝝ. Nam ecclesia constantino-
polis se p̄mam omniū ecclesiaꝝ scribebat.
Huius bonifacij tempe mortuo Foca ⁊
regnāte Eradio circa annū dn̄i. dcx. macho
meth pseudo ꝓpha ⁊ etiā mag⁹. agarenos
siue ysmaelitas. i. saracenos hoc mō dece-
pit. sicut legit̄ in q̄dam historia ip̄ius ⁊ in q̄
dam cronica. Clericus q̄dam valde famo
sus. cum in romana curia honorem quem
cupiebat assequi nō potuisset. indignat⁹ ad
partes vltramarinas confugiēs. sua simu
latione innumerabiles ad se attraxit. Inue
niensqz Machometh dixit ei ꝙ ipsum illi
populo proficere vellz. Nutriensqz colum
bam grana ⁊ alia huiusmodi in aurib⁹ ma
chometh ponebat. Columba aūt sup ei⁹ hu
meros stans. de aurib⁹ eius cibū sibi sume
bat. Sicqz iam adeo assuefacta erat ꝙ q̄n-
docunqz Machometh videbat. ꝓtinus su
per hūeros eius ꝓsiliens rostꝝ in eius aure
ponebat. Predictus igit̄ vir ꝓp̄lm ꝯuocās
dixit se illum sibi velle preficere quez sp̄ūs
sanct⁹ in specie columbe monstraret. Sta
timqz columbā secrete emisit. ⁊ illa sup hūe
ros machometh q̄ cū alijs astabat euolās
rostꝝ in eius aure apposuit. Qd̄ ꝓp̄l's vidēs
sp̄ūm sctūm esse credidit. Qui sup eū descē
deret ac in eius aure verba dei inferret. Et
sic machometh saracenos d̄cepit. Qui sibi
adherentes regnuz ꝑsidis ac orientalis im
perij fines vsqz ad alexandriā inuaserunt.
Hoc quidem vulgariter dicitur. Sed veri
us est quod inferius habetur. Macho
meth igitur proprias leges confingens. ip-
sas a spiritusancto in specie columbe que
sepe vidente populo super eū volabat. se re
cepisse mentiebat̄. In quib⁹ quedā de vtro
qz testamento inseruit Nam cū in p̄meua
etate mercimonia exerceret. ⁊ apud egiptū
et palestinam cū camelis ꝑgeret. cum chri-
stianis ⁊ iudeis sepe conuersabat̄. a quibus
tam nouum q̄z vetus didicit testamētum
Unde scd̄m ritum iudeoꝝ circūcidūtur sa
raceni. carnes porcinas nō comedūt. Cui⁹
rationē cum vellz Machometh assignare
dixit ꝙ ex fimo cameli porcus post diluuiū
fuerit procreatus. et id̄o tanq̄m immūdus
a mundo populo est vitandus. Cum chri
stianis autē conueniūt. quia credunt vnuz
solū deum omīpotentē omnium creatorē.
Asseruit etiā pseudo ꝓpha vera q̄dā falsis
immiscēs. ꝙ Moyses fuit magnus ꝓphe
ta. sed christus maior ⁊ summ⁹ prophetarū
natus ex Maria virgine virtute dei. absqz
semine homīs. Ait quoqz in suo alcorano.
ꝙ xp̄us dum adhuc puer esset. de limo terre
volucres procreauit. Sz venenū immiscu
it. quia christū non vere passum nec vere re
surrexisse dixit. sed alium q̄ndam hominez
sibi similē hmōi egisse. vel passuz eē docuit
E Quedā aūt matrona nomīe Tadi-
gan que p̄erat cuidā ꝓuintie noīe Coroca-
nia videns hoīem iudeorū et saracenorum
contubernio vallari. existimabat in illo ma
iestatem diuinā latere. Et cum esset vidua
ipsum in maritum accepit. Et sic Macho
meth totius illi⁹ ꝓuintie obtinuit p̄ncipatū

Ille aũt suis ꝑstigijs nõ solũ ꝑdictã dñam sed etiã iudeos ⁊ saracenos demũ adeo dementauit. vt se messiã in lege ꝓmissum publice faterent. ¶ Post hoc vero machometh cepit frequẽter cadere epilentica passione. Quod cadigan cernẽs plurimũ tristabat. eo q̃ impurissimo homi ⁊ epilentico nupsisset. Quã ille placere deliberans. talib⁹ eam ꝓmonit⁹ demulcebat dicẽs. Gabrielẽ archãgelũ freq̃nter mecũ loq̃ntez contẽplor ⁊ nõ ferens splendorẽ vultus eius in me deficio et tabesco. Nõ sic eẽ mulier ⁊ ceteri credidere runt. ¶ Alibi tñ legitur q̃ fuit quidã mõachus q̃ machometh ũ instruxit noĩe sergi⁹. Qui in errorẽ nestorij incidẽs dũ a monachis fuiss⁹ expuls⁹. in arabiã venit ⁊ machometho adhesit. Licz alibi legat̃ q̃ fuit archidiaconus in ptib⁹ antiochie degẽs. ⁊ fuit vt asserunt iacobita. qui circũcisionez ꝑdicãt christũ q̃z nõ deũ sz hoiem tantũ iustũ ⁊ sanctum de spũsancto conceptũ ⁊ de v̋gine natum affirmãt. Que oĩa saraceni affirmant et credunt. ¶ Predict⁹ igit̃ Sergius machometh ũ de nouo ⁊ veteri testamento vt tradidit plura edocuit. ¶ Machometh⁹ enĩ vtroq̃z pente orbatus. sub patrui sui cura puericie annos agebat. multoq̃z tpe cũ vniuersa gente sua arabũ ydoloꝝ cultui deseruit quẽadmodũ in alcorano suo testat̃ deus sibi dixisse. Orphanus fuisti ⁊ suscepi te. in errore ydolatrie diu mãsisti. ⁊ inde eduxi te pauperas ⁊ ego locupletaui te. Vniuersa enĩ gens arabũ cũ machometho venerez ꝑ dea colebat. et inde est q̃ adhuc sexta feria apud saracenos in magna veneratõe hẽt. sicut apũ iudeos sabbatũ. et apud xp̃ianos dies dñica colitur. ¶ Machometh⁹ igit̃ predicte cadigan locupletat⁹ diuitijs. in tantã ꝓrupit mẽtis audaciã vt regnũ arabũ sibi vsurpare cogitarz. Sed cũ videret se ꝑ violentiã hoc assequi nõ valere. maxie cũ a contribulibus suis q̃ eo maiores fuerant despiceret. ppham se fingere voluit. vt quos nõ poterat subiugare ꝑ potentiã. saltẽ ꝑ sancti tatem attraheret simulatã. ¶ Predictiq̃z sergij viri valde prudentis cõsilijs adherebat. Xp̃m enĩ abscondite manere faciebat. et ab eo omia requirebat. ⁊ populo referebat. ac gabrielẽ archangelũ eum nomiabat. Et sic machometh⁹ totius gentis illius ppheta z se simulãdo obtinuit ꝓncipatũ. omneq̃z si sponte vel timore gladij crediderũt. Et istõ verius est q̃z illud q̃d supdictus est de colũba. Et sic est tenendũ. ¶ Predict⁹ igit̃ Sergius cuz mõach⁹ eẽt voluit vt saraceni monachali hitu vterent̃. scz cuculla sine capucio. ⁊ vt instar monachoꝝ mltas ⁊ ordias genuflectiões facerẽt. ⁊ ordinate valde orarent. Et q̃ iudei versus occidentẽ. ⁊ christiani vsus orientẽ orabãt. voluit vt sui versus meridiez orarent. Que omia adhuc saraceni obsuant ¶ Multas aũt leges machometus ꝓmulgauit q̃s ꝑdictus sergius eũ docuit. quarũ multas de mosaica lege accepit. Sepe nãq̃z saraceni se lauãt ⁊ maxime cũ orare debent. Verenda sua manus brachia. faciez ⁊ os ⁊ omia mẽbra corꝑis abluunt. vt mundi⁹ orare possint. Orantes autẽ vnũ confitent̃ deũ qui nullũ equalẽ vl̃imilem hz eius dẽq̃z machometh ũ ppham. In anno quoq̃z integr̃ mensem ieiunant. Ieiunantes aũt nocturno tpe comedũt. diurno vo ieiunãt. ita vt ab ea hora diei qua nigrũ ab albo distinguere pñt vsq̃z ad solis occasum comedere vel bibere aut se vxoris ꝓmixtione fedare nemo audeat. ¶ Post solis occubitũ vsq̃z ad seq̃ntis diei crepusculum splicz eis cibo potu ⁊ ppriis vxorib⁹ vti. Infirmi aũt ad hoc non obligant̃. Semel autẽ ꝑ singulos ãnos cã recognitõis ad domum dei q̃ est i mecha ire ꝑcipiunt̃. ⁊ ibi adorare eamq̃z incõsutilib⁹ tegumẽtis circũire. ⁊ lapides ꝑ media foramĩa ꝑ dyabolo lapidando iactare. Quã domũ dicũt Adam ꝓstruxisse. omibusq̃z filijs eius. ⁊ Abraham ⁊ ysmaeli locũ oratiõis fuisse. demũ machometh eã domũ sibi cũctisq̃z gentibus suis tradidisse affirmãt. Omẽs carnes ꝑter porcinas sanguinẽ ⁊ mortuinũ comedere pñt Quattuor legitimas vxores ũl̃imt̃ habere eis licet. ⁊ quãlibet vsq̃z tercio repudiare et rursus recipe. ita tñ vt quaternariũ numerum nõ transcendãt. Empticias vo atq̃z captiuas quot volunt habere licitũ est. ⁊ eas

vendere pñt cum velint. nisi earꝫ aliquã im
pregnassent. Concedit̃ eis de ꝓpria cogna
tione habere vxores vt sanguis proles ac
crescat. et fortius int̃ eos amicicie vinculuꝫ
astringat̃. Circa possessiones repetẽdas ob
seruant. vt actor testib⁹ ꝓbet ⁊ reus iuramẽ
to se comprobet innocentẽ. Cũ adultera de
p̃hensus cũ ea parit̃ lapidat̃. Cũ alia aũt for
nicat⁹ octoginta verberib⁹ plectit̃. Macho
meth⁹ tñ dixit sibi a dño angelo gabriele nũ
ciante fuisse concessum. ꝙ ad aliorũ vxores
accedere posset. vt viros v̄tutis ⁊ ꝓphas ge
neraret. Quidã autẽ ſuus ei⁹ cũ pulcram
vxorẽ hr̃et ⁊ sibi ne cũ dño suo loq̃ret̃ inter
dixisset. q̃dam die ip̃am cũ eo loq̃ntẽ inueit
et ꝓtinus eã a se reiecit. Quã machometh⁹
recipiẽs. int̃ alias suas vxores ꝯnumerauit
Timens v̄o ex h̃ murmur populi. cartã de
celo sibi delatam cõfinxit. in q̃ ꝯtinebat̃ ꝙ si
aliquis vxorẽ repudiaret. ei⁹ essꝫ vxor q̃ eaꝫ
suscepisset. Qd̃ saraceni vsqꝫ hodie ꝓlege
obſuant. Fur p̃ma ⁊ scd̃a vice verberib⁹
plectitur. tercia manus ei p̃ciditur. q̃rta pe
dis truncatõe punit̃. a vino semp abstinere
iubentur. G Seruantibus hec ⁊ alia
mandata ꝓmisit de⁹. vt asserũt paradisum
id est ortũ deliciaꝝ aq̃s p̃terfluẽtib⁹ irriga
tum in q̃ sedes habebũt ꝑpetuas. nec frigo
re aut estu aliq̃ affligent̃. omib⁹ ciboꝝ gene
ribus vescent̃. quidq̃d petierint ꝯtinuo ĩue
nient. sericis vestimẽtis omnicoloribus in
duent̃. ⁊ v̄ginib⁹ speciosissimis ꝯiungentur
in delicijs omnib⁹ accubabũt Quib⁹ ange
li pincernaꝝ more cũ vasis aureis ⁊ argen
teis. in aureis lac. in argenteis vinũ afferen
tes dicẽt. Comedite ⁊ bibite ĩ leticia. Tria
flumĩa scꝫ lactis mell' ⁊ vini optimi aroma
tici eos habere dixit machometh⁹ ĩ ꝑadiso.
et ꝙ ãgelos pulcerrimos sunt visuri. ⁊ ad̃o
magnos ꝙ ab vno oct̃o angeli vsqꝫ ad aliũ
sit spaciũ vni⁹ diei. Non credentib⁹ v̄o deo
nc machometho erit vt asserunt infernalis
pena sine fine. Quibuscũqꝫ aũt peccatis q̃
libet obligatus fuerit. si in die mortis deo ⁊
machometho crediderit. in die iudicij ma
chometho int̃ueniente vt asserũt salu⁹ erit.
Hunc psendo ꝓphetã saraceni tenebris in
uoluti spũm ꝓphetie sup oẽs habuisse affir
mant. ⁊ decẽ angelos sibi fauẽtes ⁊ eum cu
stodientes eũ habuisse p̃dicant. Addũt q̃ꝫ
ꝙ anteq̃ꝫ de⁹ celũ ⁊ terrã creasset. nomẽ ma
chomethi in ꝯspectu dei astabat. ⁊ nisi ipse
machometh⁹ futur⁹ fuissꝫ. nec celũ nc terra
nec ꝑadisus fuisset. Mentiũtur q̃ꝫ de eo ꝙ
luna ad eũ accessit. quã ille in sinu recipiẽs
in ꝑtes duas diuisit. ⁊ iteꝝ ꝯiunxit. Venenũ
insup in carne agnina sibi oblatũ fuisse di
cunt. Agnus aũt ei locut⁹ ẽ dicẽs. Caue ne
me sumas. quia in me habeo venenũ. Et tñ
post pl̃es ãnos veneno sibi dato interijt.
Sed iam nũc ad longobardoꝝ historiã
ꝓseq̃ndam stil⁹ se vertat. Longobardi igit̃
romano impio pl̃imũ molesti erãt. licꝫ fidẽ
xp̃i recepissent. Post h̃ aũt Pypinus p̃n
ceps maior regie dom⁹ francoꝝ defunct⁹ ẽ.
Cui successit karol⁹ fili⁹ eius. q̃ cuides ap
pellabatur. Qui m̃ltas victorias faciens.
reliquit duos filios eiusdẽ aule regie p̃nci
pes scꝫ Karolum magnũ ⁊ Pypinũ Sed
karolus magn⁹ relicta seculi pompa cassi
nensis monach⁹ ẽ effectus. Pypinus aũt
aulam regie strenue gubernabat. Sed cuꝫ
Childericus rex eẽt inutilis ⁊ remissus. ꝯsu
luit pipinus Zachariã papam an ille debe
ret eẽ rex qui solo nomĩe regio erat cõtent⁹
Cui papa rñdit illũ debere regem vocari. q̃
bene rempublicã gereret. Qua responsiõe
franci animati. Childericũ in mõasteriũ re
cluserunt. ⁊ pipinũ regem creauerũt. circa
annos dñi. dccxl. Verum cũ Arstulphus
rex longobardorũ eccl̃iam romanam suis
possessionib⁹ ⁊ dominio spoliassꝫ. Stepha
nus papa qui zacharie successerat. ad pipi
num regẽ francie ꝯ longobardos auxiliuꝫ
petitur⁹ accessit. H Pipin⁹ aũt copio
sum exercitũ ꝯgregans in ytaliã venit. ⁊ ar
stulphũ regẽ obsedit. A quo q̃draginta ob
sides accepit. vt ecc̃ie romane omĩa p̃dia q̃
abstulerat redderet. ⁊ ip̃aꝫ ampli⁹ nõ inq̃e
taret. sꝫ recedente pipino arstulph⁹ totũ qd̃
ꝓmiserat irritũ fecit. Qui tñ post modicuꝫ
dum venatũ ꝑgeret subito expirauit. ⁊ desi
derius eidẽ successit. Per idem temp⁹
dũ theodoric⁹ rex gothoꝝ iussu imꝑatoris

ytaliã regeret. ⁊ arriana bereſi deprauat⁹ eſſ⁊.et Boeci⁹ pb⁹ conſularis patrici⁹ cũ ſimacho patricio cui⁹ gener erat.rempubli cam illuſtraret.⁊ autoritatẽ romani ſenat⁹ ꝓra theodoricũ defenſaret.idez theodoric⁹ Boeciũ papie in exiliũ truſit.vbi libꝝ de cõ ſolatõe ꝓpoſuit.⁊ tandẽ eũ extinxit Ei⁹ vꝛor Elpes nomĩe bymnũ apl'oꝝ ℐſdetri et pau li qui ſic incipit.Felix p oẽs feſtũ mũdi car dines.edidiſſe ferũ.Epitaphiũ q̃z ſuũ ipa cõ poſuit ita dicẽs.Elpes dicta fui ſicilie regio nis alũna.Quã pcul a patria ꝓiugis egit amoꝝ. ℐſdoꝛicib⁹ ſacris iaz nũc pegrina q̃e ſco.Judicis eterni teſtificata thꝛonũ.Theo doꝛicus aũt ſubito defunct⁹.a q̃daz ſancto beremita viſus eſt a Johe pp̃ ⁊ Symacho. quos ipe occiderat.nud⁹ ⁊ diſcalciatus in ollã vulcani demergi.ſicut ait Greg̃.in dia logo. Circa ãnũ dñi.dclxxvij.Dagobert⁹ rex francoꝝ vt in q̃dã cronica bẽt.qui lõge añ pipinũ regnauerat.a ſui puericia ſctũm dyoniſiũ in mag̃ veneratõe habere cepit. Nam ⁊ qñ lotharij patris ſui irã metuebat ad eccliaz ſcti dyoniſij ꝓfugiebat. Cũ ergo fact⁹ iam rex moꝛtu⁹ eẽt. cuidã ſctõ viro in viſione monſtratũ eſt.q aĩa ei⁹ ad iudiciuz rapta fuit.⁊ multi ſuarũ eccliaꝝ expoliatoꝝ obijciebant eidẽ. Cũ ergo mali angeli iam ad penas rape eã vellent.affuit btus dioni ſius ⁊ ei⁹ interuẽtu liberat⁹ ẽ ⁊ penam eua ſit. Forte enĩ eius aĩma ad cor⁹ rediit ⁊ ibi pniam egit. Clodoue⁹ rex corpus ſcti dyo niſij min⁹ religioſe diſcoopiens. os brachij ei⁹ fregit.⁊ cupide rapuit.Qui moꝛ in amẽ tiam verſus ẽ. Circa annũ dñi.dclxxvij. Beda venerabil' pꝛeſbiter ⁊ mõach⁹ in an glia claruit.qui licz in ſctoꝝ catbalogo ꝓpu tetur.tñ ab eccliа nõ ſctũs ſ⁊ venerabil'apel latur.Et ℞ duplici de cã. ℐſdama eſt. q cũ p nimia ſenectute ei⁹ ocli caligaſſent.bẽbat vt aiunt q̃ndaz ductoꝛẽ a quo p villas et ca ſtella ſe duci faciebat.⁊ vbiq⁹ vbuz dñi p̃di cabat. Quadã vice dũ p q̃ndam vallẽ ma gnis lapidib⁹ plenã trãſirent. ei⁹ diſcipuli⁹ deriſiõis cauſa eidẽ dixit.q ibi eẽt magnus ipl'us ꝓgregatus q eius p̃dicatiõem ſilẽter et auide expectaret. Tũc ille feruẽter p̃dica re incipiẽs.cũ in fine p omnia ſecula ſeculoꝝ pcluſiſſet.moꝛ vt aiũt alta voce lapides cla mauerunt.Almẽ venerabilis pater. Quia igit̃ venerabilẽ eũ miraculoſe lapides voca uerunt.ideo venerabil' pat̃ appellat̃. Vel vt alij aſſerũt ei angeli rñderũt.Bñ venerabil' pat̃ dixiſti.Scda cauſa ẽ.q poſt ei⁹ moꝛtẽ quidã cleric⁹ ſibi deuot⁹ q̃ndã verſum ede re cupiebat.quẽ in eiuſ tumulo facere ſcul pi volebat.ita incipiẽs. Hac ſũt in foſſa .vo lẽs verſũ taliẽ termiare.bede ſãcti oſſa. Sz quia talẽ finẽ vſus ꝓgruitas nõ patiebat̃.⁊ ſe dula mẽte reuolueret.nc ꝓgruũ finẽ vide ret.dũ quadã nocte mirũ ſup boc cogitanſ mane ad tumulũ ꝓperaſſet.manibus ange licis verſum taliẽ ſculptũ reperit ⁊ finitum. Hac ſunt in foſſa Bede venerabil' oſſa.

In die autẽ aſcenſiõis cũ morti appꝛopin q̃ret ad altare poꝛtari ſe faciẽs.antiphonaz O rex glie dñe vꝛtutũ. vſq⁹ ad finez dixit de uote.Qua finita ĩ pace dormiuit.tantuſq⁹ odoꝛ oẽs pfudit vt ĩ paꝛadiſo ſe eẽ exiſtimarẽt Eius coꝛp⁹ cũ deuotiõe ꝓgrua colit̃ a pud ianuã. ℐſder idẽ tps ſcz circa ãnuz dñi.dcc. Rachoꝛdus rex friſonũ cũ baptizari debe ret.⁊ iã vnũ pedẽ in lauacro intinxiſſ⁊ alter retrabens interrogauit.Vbi nã pl'es maio rum ſuoꝝ eſſent.in inferno an in paradiſo. Et audiẽs plures eẽ in inferno.intinctuz pe dem retrabẽs. ſancti⁹ ẽ inq̃t plures q̃z pau ciores ſequi. Et ita ludificat⁹ a demõe pꝛo mittẽte q tercia die ab hinc incõpabilia do na ſibi daret.ipe q̃rta die ſubita ⁊ eẽna moꝛ te periit. In campania ytalie frumẽtum et oꝛdeũ ⁊ legumia inſtar pluuie de celo ce cidiſſe referũ. ℐſder idẽ tps.ſ. circa annuz dñi.dccxl.cũ coꝛp⁹ ſancti Benedicti d̃ mon te caſſino ad mõaſteriũ floꝛiacenſe.⁊ coꝛp⁹ ſancte Scolaſtice ſoꝛoꝛis ei⁹ apud ceroma nas fuiſſet tranſlatũ.Karolus magn⁹ mo nach⁹ caſſinẽſ coꝛp⁹ ſcti Bñdicti ad caſtrũ caſſinũ trãſferre volebat.Sed miraculis a deo oſtẽſis ⁊ francis reſiſtẽtib⁹ pbibit⁹ fuit

Eo tẽpe circa annũ dñi ſeptingente ſimũ quadꝛageſimũ terremot⁹ magnus fa ct⁹ eſt q̃ vꝛbes alie ſunt ſbuerſe.alie a mõta nis ad ſubiecta cãpeſtria cuz muris ⁊ babi

tatorib⁹ suis. integre ⁊ salue vltra sex milia
ria vt d̄r trāsmigrarunt. Corpus sancte
Petronelle Petri apl̄i filie trāsfert̄. in cui⁹
sepulcro marmoreo ip̄i⁹ Petri manu scri
ptū legebat̄. Auree petronelle dilectissime fi
lie vt ait Sigibert⁹. Eo tp̄e Tyrij arme
niā infestāt. in q̄ꝝ patria cū olim pestilētia
fuisset. sua su xp̄ianoꝝ ī modū crucis sua ca
pita totonderūt. ⁊ quia ꝑ hoc signū sal⁹ red
dita est. hunc tondendi retinuerūt ritum.
Pipino tandē post mlt̄os triumphos
defuncto. karol⁹ magn⁹ eius fili⁹ eidē in re
gnū successit. cuius tempe in romana sede
adrian⁹ pontifex p̄sidebat. Qui ad karolū
magnū legatos misit. postulās ab eo auxi
lium contra desideriū regez longobardoꝝ
qui more p̄ris sui Arstulphi eccl̄iaz pl̄imū
infestabat. Cui karol⁹ obediēs. magno cō
gregato exercitu ꝑ montē senisiū ytaliā in
trauit. ⁊ papiam ciuitatē regiā potent̄ obse
dit. ⁊ ibi Desideriū capiēs cū vxore filijs et
p̄ncipib⁹ ad gallias in exiliuz misit. ⁊ oīa iu
ra eccl̄ie q̄ longobardi abstulerāt sibi resti
tuit. Erāt tūc in exercitu Karoli amicus et
amelius strenuissimi milites xp̄i. quoꝝ mi
ri actus legunt̄. Qui apd̄ mortariā vbi lon
gobardos karolus supauit ceciderunt. Et
hic terminatū est regnū longobardorum.
Nā deinceps illū regē hēbant quē cesares
sibi dabāt. Proficiscente Karolo romaz
papa sinodū. cliiij. ep̄oꝝ ꝯgregauit. In q̄ si
nodo papa ius eligēdi pontificē romanuz
et ordinandi apl̄icam sedem karolo dedit.
Archiepiscopos q̄z ⁊ episcopos ꝑ singl̄as
ꝓuintias ante consecratiōez ab ip̄o inuesti
turam accipe diffiniuit. Filij quoqz eius ro
me reges vngūt̄. scz Pipinus sup ytaliam.
Ludouic⁹ sup aquitaniā. Alchuin⁹ magi
ster karoli tūc florebat. Pipin⁹ karoli fili⁹
de ꝯiuratōe ꝯ p̄rēm ꝯuict⁹ in mōachū ton
suratur. Circa ānuz dñi. dcclxxx. tp̄e scz byre
ne impatricis. ⁊ fili sui noīe Constātini ho
mo q̄dam in longis muris tracie fodiens.
sicut in quadā cronica legit̄. inuenit archā
lapideam. Quā cū expurgasset ⁊ reuelassz
viꝝ iacētē ibi repit. ⁊ lr̄as tal̄r ꝯtinētes. Xp̄c
nascet̄ ex Maria v̄gine. ⁊ credo ī eū. Sub
Constātino et hyrene impatorib⁹ o sol ite
rum me videbis. Defuncto adriano leo
in romanā sedem sublimat⁹ ē. vir ꝑ omīa
reuerend⁹. Cui⁹ sublimatōem ꝓpinq̄ adri
ani egreferētes. cū letanias maiores agerz.
ꝯ eū ꝓpl̄o ꝯcitato ocl̄os ei eruerūt. ⁊ līguaz
p̄ciderūt. Sz de⁹ miraculose linguaz sibi et
visū restituit. Qui dū ad Karolū ꝯfugisset
ip̄e eū ī sede sua collocauit ⁊ reos puniuit.
Romāi igit̄ suadēte papa āno dñi. dcclx
xxiiij. relicto impio ꝯstātinopolitano. vno
oīm ꝯsēsu impatorias laudes karolo accla
mant. eumqz ꝑ manū leonis impatorez co
ronant. cesarē ⁊ augustū appellāt. Post cō
stantinū enī magnū impial̄ sedes apd̄ con
stantinopolim hēbatur. ꝑ eo q̄ p̄dict⁹ Con
stantin⁹ romanā sedē vicarijs bt̄i Petri re
liq̄t. ⁊ apd̄ p̄dictam vrbez sedē sibi ordīauit.
Verūtn̄ ꝓpt̄ dignitatez impatores romāi
nuncupati sunt vsqz ad illud tp̄s q̄ impiuz
romanū ad reges francoꝝ trāslatū est. Po
stea v̄o illi grecoꝝ siue constātinopolitani
isti v̄o romanoꝝ impatores vocati sunt.
Hoc aūt de tanto impatore valde mirabi
le fuit. q̄ nullam filiarū suaꝝ q̄zdiu vixit vo
luit ꝯiugio copulare. Dicebat enī se eaꝝ cō
tubernio nō posse carere. Et vt alchuin⁹ ei⁹
magister d̄ eo scribit. licet alias felix esset. in
hoc aduerse fortune malignitatez expt⁹ est.
satis declarās q̄d sup hoc dicere vellet. Qd̄
tamen ita impator dissimulauit. ac si de eo
nulla suspitio haberet̄ q̄zuis de hoc multus
s̄mo fieret. Und̄ ⁊ q̄cunqz ibat semper eas
secum ducebat. R Huius karoli tp̄e
officium Ambrosianū maxime dimissuz ē
et gregorianū solēniter diuulgatū. impiali
autoritate ad hoc plurimū adiuuāte. Am
brosi⁹ nanqz vt testat̄ Augustin⁹ in li. ꝯfes.
cum a Justina impatrice arriana p̄fidia d̄
prauata p̄secutōem pateret̄. et intra eccl̄iaz
cuz plebe catholica insidijs vrgeret̄. institu
it hymnos ⁊ psalmos s̄m morē orientaliuz
decantari. ne ꝓpl̄us meroris tedio ꝯtabesce
ret. Qd̄ ꝑ omnes fuit postmodū ecc̄ias de
riuatū. Ueꝝ gregori⁹ postmodū supueni
ens plura mutauit. addidit ⁊ detruncauit
Sācti enim p̄rēs nō statim oīa ad decorez

officij ptinentia videre potuerūt sed diuersi diuersa ordinauerūt. Nam & misse inceptio tres varietates hūit. Olim etiā a lectiōe inchoabat. sicut adhuc i sabbato sancto fit. Postmodū celestinus papa psalmos ad introitū misse cantari instituit. Gregorius vo introitū misse cū cantu ordinauit. & vnū versū de illo psalmo q̄ totus cantabat retinuit. Psalmos olim circa arā in modū corone circūstantes concorditer concinebāt & inde chorus dr. Sed flauianus & theodorus. quia alternatim cantarent instituerūt. ab ignacio hoc hñtes q̄ sup hoc diuinit⁹ fuit edoctus. Hieronim⁹ q̄z epistolas euāgelia et ex magr pte officia diurna & noturna p̄ter cantū ordinauit. Ambrosius Gelasi⁹ et Gregori⁹ orōnes & cantus addiderūt. & lectōib⁹ & euāgelijs coaptauerūt. Gradualia tractus et alla Gelasius & Gregori⁹ ad missam cantari instituerunt. Hilarius. vel ꝑm quosdā Symach⁹ papa. vel ꝑm alios Theleſphorus papa. addidit ad Glia in excelsis laudam⁹ te. & cetera q̄ sequunt. Hocber⁹ abbas sancti Galli sequētias p neumis ipsius alleluia p̄mus ꝓposuit. sed Nicolaus papa ad missas eas cantari concessit. Hermānus contract⁹ theutonic⁹ fecit Rex oīpotens. Sāctispūs assit nobis grā. et Aue maria. & antiphonā Alma redemptoris. & Symon bariona. Petrus vo de cōpostella epūs fecit Salue regina. Sigibertus tñ dicit q̄ Robertus rex francor fec sequentiam Sanctispūs assit nob grā &c. Karolus vt refert Turpinus archiepiscop⁹. erat corpe decorus. sed visu ferus. statura ei⁹ pedumocto. & facies eius palmū. & dimidiuz ī longitudine possidebat. barba vero ei⁹ palmuz vnū. frons erat vnius pedis. Militez armatuz super equum sedentem a vertice simul cum equo vno ictu cuz spata scindebat. Quattuor ferraturas equor simul fale manib⁹ extendebat. Militē armatū recte stantē sup manū suā a terra vsq; ad caput suū sola manu velociter eleuabat. Leporez integz aut duas gallinas vl anserē edebat. Modicū vinū et limphatū bibebat. Tam parcus in bibēdo erat q̄ semp in cena raro plus q̄z ter bibere solebat. Cenobia mlta cōstruxit & laudabilr vitam finiuit. & in fine rerum suar christū beredē fecit. Cui in imperium successit Ludouic⁹ ei⁹ filius vir clementissimus. circa annos dñi. dccc.xv. Cui⁹ tempe epi & clerici cingula auro texta. & exq̄ sitas vestes & alia ornamēta secularia ꝺposuerunt. Theodolphus aurelianen⁹ epi scopus falso apud impatorē accusatus. ab eodem est custodie andegauis mancipat⁹ Cum aūt vt in quadā cronica hētur in die palmar processio iuxta domum in q̄ custodiebatur transirz. ille apta fenestra. facto q̄z silentio. pulcerrimos illos versus a se editos. scz Gloria laus & bonor tibi sit rex xpe redemptor &c. pñte impatore cātauit. Qui intātuz impatori placuerunt q̄ ipm a vinculis mox absoluit. & in suā sedem restituit. Legati Michaelis impatoris constātinopolitani inter cetera munera detulerūt ludouico filio Karoli magni libros Dyonisij de gerarchia ꝺ greco in latinū translatos. Qui cū gaudio sunt recepti. & xix. infirmi in ipa nocte in ecclia eius sunt curati.

Mortuo Ludonico Lotharius imperium tenuit. Cui frēs eius. s. Karolus et Ludouicus bellū indicētes. tanta vtrimq; facta est strages. vt nlla etas meminerit tā tam aliquādo fuisse in regno francor. Tādem pacto inito karolus regnat in frācia. Ludouicus in germania. Lotharius in italia & pte francie. que ab ipo lotharingia dicta est. Qui postmoduz Ludouico ei⁹ filio imperiū derelinquēs habitū monachalez accepit. Huius tempe vt in alia quadā cronica ꝺr erat papa Sergi⁹ natiōe romanus. qui p̄mo os porci dictus est. sed mutato nomie vocatus est Sergius. Abillo tē pore ordinatū est vt omēs pape nomia mutent. tum quia domin⁹ bijs quos ī apostolatum elegit. nomē mutauit. tum q̄ sic mutant in nomie. sic mutari debēt in vite perfectione. tū ne ille qui ad tam decor officium eligitur aliquo nomie indecoro turpetur.

Huius ludouici tempe. scz āno domini dccclvj. vt in cronica quadā hētur. in parochia maguntina malign⁹ spūs parietes do-

morum q̃si malleis pulsando et manifeste loquẽdo. et discordias seminãdo. adeo homines infestabat. vt quocũqz intrasset stati illa domus exurebat. Presbiteris aũt letanias agentib⁹. ⁊ aq̃m bñdictã spargentib⁹ inimicus lapides iactabat. ⁊ multos cruentabat. Tandẽ aliqñ ꝯquiescens ꝯfessus est se qñ aq̃ spargebat sub capa tl̃is sacerdotis q̃i familiaris sui latuisse. accusans eũ ꝙ cuz filia ꝓcuratoris in pctũm lapsus fuerit.

Per idem tp̃us rex bulgaroꝝ cũ gente sua ad fidem ꝯuersus tante ꝑfectõnis fuit vt maiore filio in regnũ ordinato ip̃e hĩtuz monachalẽ accepit. Sed cũ eius filius iuueniliter agẽs ad gentilitatis cultuz redire vellet. resumpta militia ꝑsecutus euz cepit effossisqz oculis in carcerẽ trusit. ⁊ in regnũ statuto filio iuniore hĩtum sacꝝ resumpsit.

In ytalia apud brixiam trib⁹ dieb⁹ ⁊ tribus noctib⁹ sanguis de celo pluisse narrat.

Per idem tp̃s locuste innumerabiles in gallijs apparuerũt. senas habentes alas. sex pedes. duos dentes lapidib⁹ duriores vt castroꝝ acies turmatim volãtes spaciũ diurni itineris q̃ttuor aut q̃nqz milib⁹ extẽdentes. oĩa viridia in herbis ⁊ arborib⁹ vastantes. q̃ vsqz ad mare britãnicũ ꝑuenientes tandez flatu ventoꝝ in ꝓfundo maris demerse sunt. Sz estu oceani ad lit⁹ reiecte ex putredine sua aerẽ corruperũt. vnd̃ mortalitas maxima ⁊ fames ꝑualida est secuta ita vt fere tercia ꝑs hoĩm interiret. Beniqz p̃m⁹ Otto impauit. scz ãno dñi. dccccxxxviij. Bũ aũt in pascali solennitate dictus otto p̃ncipib⁹ ꝯuiuiũ prepasset. anteq̃z sederent cuiusdã p̃ncipis fili⁹ more puerili ferculum de mensa accepit. quẽ dapifer fuste ꝓstrauit. Qd̃ cernẽs pedagogus pueri ipsum dapiferꝝ mox ꝑemit. Quẽ cũ sine audientia cesar ꝯdemnare vellz. ille cesarẽ ad terram deiecit. ⁊ suffocare cepit. Qui cum de eius manib⁹ vix erut⁹ fuisset. ip̃um reseruari iussit. se culpabilẽ clamãs ꝙ festo honorem non detulit. Unde ip̃m libere abire ꝑmisit.

M Ottoni p̃mo successit Otto scd̃us. Hic dũ ytalici pacẽ sepi⁹ violarent. romã venit. ⁊ omnibus ꝓcerib⁹ magnatib⁹ ⁊ pontificibus apud gradum eccl̃ie conuiuium grande fecit Quibus epulãtib⁹ latẽter omnes cingi fec̃ armatis. Beiñ de violata pace querimoniã mouẽs iubet in scriptis culpabiles recitari. Quos statim ibidẽ decollari fecit. alios v̄o epulari sagatebat. Huic successit otto terci⁹ circa annũ dñi. dcccc. lxxxiiij. Iste cognomĩabat mirabilia mũdi Hic vt in quadã cronica dicitur quandaz vxorẽ habuit. que cuidã comiti se prostituere voluit. Sed cum ille nollet tantum facinus perpetrare. illa indignata p̃dictum comitem apud imꝑatorem adeo infamauit. ꝙ eum imꝑator sine audiẽtia decollari fecit Qui anteq̃m decollaret rogauit vxorẽ suã vt iudicio cãdẽtis ferri post mortẽ eũ comprobet innocentẽ. Adest dies in quo cesar pupillis ⁊ viduis se asserit iudiciũ facturũ. Affuit ⁊ vidua mariti sui caput secuz suis portans in vlnis. Tunc quesiuit ab imꝑatore qua morte dign⁹ eẽt qui iniuste aliquẽ occidisset. Qui cũ priuatiõe capitis dignũ eum assereret illa intulit dicens. Tu es ille vir qui maritũ meum ad suggestionẽ vxoris tue innocẽter occidi mãdasti. Et vt me verum dicere cõprobes hoc candentis ferri iudicio comprobabo. Quod cesar videns obstupuit. ⁊ in manu femine puniendum se dedit. Interuentu tamẽ pontificuz et procerum inducias decem dierum. deinde octo. tercio septem. quarto sex a vidua accepit. Tunc imperator causa examinata et veritate cognita. vxorem viuã cõcremauit. et pro redemptõne sui quattuor castra vidue dedit. Que castra sunt ĩ episcopatu liuiensi. ⁊ vocantur ab inducijs dierum. x. viij. vij. vj. Post hunc btũs Heinric⁹ qui fuit dux bauarie anno domini millesimo. secundo imperiũ sũpsit. Qui Stephano regi vngarie adhuc gentili sororem suã nomine Galam in vxorem dedit. ⁊ tam ipsum regem q̃z totam eius gentez ad fidem christi conuertit. Qui stephanus tante religionis fuit vt multoꝝ miracl̃orum gloria deus ip̃m illustrẽ redderet. Hic heinricus et vxor eius kunegũdis virgines permanserũt. ⁊ celibẽ vitã ducẽtes in pace q̃euerũt

Huic successit Conradus quidã dux frãcorum qui neptẽ sancti Heinrici duxit in vxorem. Huius tpe visa est in celo trabs ignea mire magnitudinis sup solem iam ad occasum vergentem currere ⁊ ad terram cadere hic quosdam episcopos de ytalia in vincla comecit. Et quia mediolanẽsis archiepiscopus de vinculis fugit. suburbia mediolani incendit Die vero pentbecostes cum imperator in pua ecclesia secus vbem coronaretur ad missaz tam grauia tonitrua fulgura qz fuerunt. vt aliqui mẽte excederent. aliqui spiritum exalarent. Bruno vero episcopus qui missam cantabat. ⁊ secretarius imperatoris cũ alijs dixerũt se inter missaz solẽnia vidisse sanctũ Ambrosiũ imperatori comminantem. Huius Conradi tempe. scz anno domini. M. xxv. comes Lupoldus vt in q̃daz cronica dicitur iram regis metuens cũ vxore sua in siluã fugiẽs in quodã tugurio latitabat. In qua silua dũ cesar venaret. nocte supueniẽte in eodem tugurio ipm oportuit hospitari. Cui hospita pgnãs. vicinaqz partui decenter vt potuit strauit. ⁊ necessaria mĩstraret. Eadem nocte filium peperit. et vocem tercio ad se venientẽ cesar audiuit Conrade hic puer modo pgenitus gener tuus erit. Mane ille surgẽs. duos armigeros sibi secretarios ad se vocauit dicens. Ite et puerulũ illum ꝺ manib⁹ matris violenter auferte. ⁊ ipm per mediũ scindentes coreꝝ michi portate. Conciti illi euntes de gremio matris puerum rapuerunt. Quẽ videntes elegantissime forme misericordia cõmoti ipsum sup q̃daz arborẽ ne a feris deuorareꝰ reposuerũt. et leporẽ scindẽtes coreꝝ cesari detulerũt. Eodẽ die dũ quidã dux inde trãsiret ⁊ puerꝫ vagientẽ audiret. eũ ad se ducifec Et dum filiuz nõ hꝫet vxori attulit. ⁊ nutriri eum faciẽs a se de vxore sua genitũ eẽ finxit. et Heinricũ vocauit. Cũ igit iã creuissz. erat corpe pulcerim⁹. ore facundus. ⁊ omnibus gratiosus. Quẽ cesar tam decorũ ⁊ prudentem videns a patre ipz petiit. ⁊ in curia sua manere fecit. Sed cũ videret puerum omnibus gratiosum. ⁊ ab omnibus cõmendari. dubitare cepit. ne post se regnaret. et ne iste sit ille quez occidi mãdauerat. Volens igit esse securus. lrãs manib⁹ suis scriptas p eũ. vxori dirigit in hunc modũ. Inquãtum est tibi cara vita tua mox vt lrãs istas recepe ris puerũ hunc necabis. Dũ igitur pgens i quadam ecclesia hospitat⁹ fuissz. ⁊ fessus super bancum quiescet. ⁊ bursa in qua erãt littere dependeret. sacerdos curiositate ductus bursam aperuit. ⁊ litteras sigillo regis munitas videns. ipsas soluo sigillo aperuit ⁊ legens scelus abhorruit. Et tradens subtiliter quod dicebatur. istum necabis. scripsit. filiam nostrã isti in vxorem dabis. Cunqz regina litteras sigillo imperatoris munitas videret. ⁊ de manu impatoris scriptas eẽ cognosceret. conuocatis principibus. celebrauit nuptias. ⁊ filiã suam eidem in vxoreꝫ dedit. Que nuptie aquisgrani celebrate sunt. Cum autẽ cesari a dicentibus narraretur. q̃z solenniter fuissent filie sue nuptie celebrate. ille obstupefactus a duobus armigeris ⁊ duce ⁊ sacerdote veritate comperta dei ordinationi non resistẽdum eẽ vidit. ⁊ ideo p puero mittens eum eẽ suum genera probauit et post se in imperio regnare instituit. In loco autẽ vbi puer Heinricus natus fuit nobile monasteriuz edificatum est. quod vsqz hodie Ursania nominatũ est. Iste Heinricus oẽs ioculatores a curia sua remouit. ⁊ que bis dari cõsueuerant pauperibus erogabat. Huius tempe tantuz sciſma in ecclesia fuit. vt tres in summos põtifices electi essent. A quodam tandem presbitero nomine Gratiano magna illis data pecunia eidem cesserũt. ⁊ ipe papatum obtinuit. At heinricus duz pro sedando sciſmate romam pergeret Gratianus ei obuians auream coronã sibi obtulit vt propiciũ sibi hꝫet. Ille autez cuncta dissimulãs sinodo conuocato Gratianũ de symonia conuicit. ⁊ aliũ subrogauit. In libro tamẽ bonizi quem misit ad comitissam mechtildim dicitur. q cuz predictus pbiter simplicitate ductus pontificatum sibi p pecuniam acquisierit vt sciſmati obuiaret. ipe postmodũ errorem suuz cognoscens seipsum suadente impatore deposuit. Post hunc Heinricum tercius

heinricus imperat. Hui⁹ tempore Bruno in papam eligit. ⁊ Leo vocatur. Qui dum ad capescendaꝫ sedem apostolicā romam pergeret. audiuit voces angeloꝝ canentiuꝫ Dicit dominus. Ego cogito cogitationes pacis ꝛc. Hic de multis sanctis cantus cōposuit. Hoc tempore per berengariū turbata fuit ecclesia qui asserebat corp⁹ ⁊ sanguinē christi nō vere sed figuratiue eē in altari Cōtra quez scripsit egregie lantfrancus prior betensis. natione papiensis. qui fuit magister Anshelmi cantuariēsis. Deinde q̄rtus Heinricus imperat āno domini. M. lvij. Cui⁹ tempore maxime floruit lanfrancus Ad cuius eximiā doctrinā conuolauit de burgundia Anshelm⁹ vir postmodum multa virtute ⁊ sapientia adornatus. ⁊ ei in prioratu mōasterij betens⁹ successit. Sub hoc tempe iherusalem a saracenis capta a fidelibus recupata est. Ossa beati Nicolai apud barensem vrbez translata sunt. De q̄ inter cetera legitur ꝙ dum in quadā eccl'ia que dicitur sancta crux subiecta sancte marie de charitate. nōduꝫ beati Nicolai noua historia cantaret. fratres priorez vt eam sibi cantare liceret instantius exorabant. Qui nullatenus acquiesceus dixit incongruuꝫ esse morem p̄stinū de nouitatib⁹ immutare. Cū adhuc fratres instarent. ille indignatus respondit. Recedite frēs. nunq̄ꝫ a me licentia concedetur vt noua cantica immo ioculatoria quedā in mea ecclesia decantētur. Adueniente v̄o festiuitate eiusdem. fratres cum q̄dam tristicia matutinarū vigilias peregerunt. Cunqꝫ omnes se in lectis recepissent. ecce nicolaus visibiliter priori apparuit terribilis. Quē per capillos a lecto abstrahens dormitorij pauimento collisit. Incipiēsqꝫ antiphonā. o pastor eterne. per singulas vocū dr̄ntias virgis quas in manu tenebat grauissimos ictus sup dorsum prioris ingeminās per ordinem morose canendo antiphonā ad finem vsqꝫ perduxit. Qui cum omnes suis clamorib⁹ excitassꝫ semiuiuus ad lectū deportatur. Tandē ad se rediēs ait. Ite ⁊ historiā nouam sancti nycolai amodo decantate. Hoc tempore ex molinensi cenobio. xxj. monachi cum abbate suo Roberto cistercij solitudinē adeūtes vt ibi regule sue professionē districtius obseruarent. nouū ordinē ex veteri instituerunt. Hildebrandus p̄or cluniacēs⁹ fact⁹ papa Gregorius ē vocat⁹. Hic dū in minoribus constitut⁹. legatōe fungeretur apud lugdunum archiepiscopum ebronēsem de simonia conuicit miraculose. Nam dū idē archiep̄us omnes accusatores suos corrūperet. ⁊ conuinci ñ possꝫ. legat⁹ vt gloria patri ⁊ filio ⁊ sp̄ūi sancto diceret imperauit. Ille gl'ia patri ⁊ filio expedite dicebat. spiritui sancto vero dicere nō poterat. quippe qꝛ in sp̄ūm sanctum peccauerat. Qui peccatū suum confitens mox vt d̄positus est clara voce sp̄ūm sanctum nominauit. Hoc miraculum recitat Bonizo in libro ad comitissam mechtildim. O Mortuo heinrico q̄rto Spire. ⁊ cū alijs regib⁹ sepulto. in eius epitaphio versus iste fuit inscriptus. Filius hic. pater hic. auus hic. proauus iacet istic. Huic successit Heinricus q̄ntus anno dñi M. cvij. Qui papam cū cardinalib⁹ cepit. et eos dimittēs inuestiturā episcoporum ⁊ abbatū p anulū ⁊ baculū pastoralē accepit Sub hoc tpe Bernardus cuꝫ frib⁹ suis cisterciū ingredit. In parochia legiensi porca porcellū faciē homīs habentez enixa est. Pullus galline quadrupes natus est. Lotharius successit heinrico. Cuius tempore mulier q̄dam in hispania mōstrū bisgemini corpis enixa est. auersis vultibus et corpib⁹ sibi coherens. Añ quidē effigies erat homīs integro corpis membrorūqꝫ ordine distīcta. retro vero facies canis. corporis ⁊ mēbroꝝ ꝓp̄etate integra. Post hūc regnauit Conradus āno dñi. M. cxxxviij. Eo tēpe Hugo de sancto victore doctor excellentissim⁹. ⁊ in omni scientia summus et religione deuotus obijt. De quo referūt ꝙ cum infirmitate vltima laboraret. et nullum cibum retinere posset. corp⁹ tamen dominicum sibi dari cum multa instantia postulabat. Tunc fratres eius turbatiōem sedare volentes simplicē hostiam instar corporis dominici sibi detulerunt. Quod ille

per spūm recognoscēs ait. Miserear vestri dñs frēs. Cur me deludere voluistis. Iste enim nō est dominꝰ meus quē deportastis Mox illi stupefacti cucurrerūt. z sibi corpꝰ dñicuz detulerunt. Sz ille videns q recipere non valeret. eleuatis in celū manibus sic orauit. Ascendat filius ad prēm. z spūs ad deū suū qui fecit illū. Et inter hec vba spūz exalauit. z corpꝰ dñi ibidē dispuit. Eugenius abbas sancti Anastasij papa ꝓstituit Qui ab vrbe expulsus. eo q senatores aliuz creauerūt gallias veit. z bernardū añ se misit. q viā dñi p̄dicabat. z mlta miracla faciebat. Gilbertꝰ porretanꝰ florebat. Fridericus nepos Conradi imperauit anno dñi M.cliij. Eo tempe floruit magister Petrus lombardus epūs parisiensꝭ q librum sententiaz. glosas psalterij z epłaz Pauli vtiliter compilauit. Pe Eo tempore tres lune in celo vise sunt. z in medio signū crucis. nec multo post visi sunt tres soles. Tunc alexander in papaz canonice ē electꝰ. Cōtra quem Octavianꝰ Johannes cremēsis tituli sancti Calixti. z Johānes strumēsꝭ successiue in papam elegunt. z fauore imperatoris fulciunt. Burauit bocscisma ānis decemocto. Infra quod tempus teutboni ci qui apud tbuscolanū p̄o impatore morabant romanos apud montē portū inuadunt. z tot a nona vsqz ad vesperas occiderunt. vt nunqm ex romānis tot milia sint occisa. Licet tempe banibalis tot occisi sint vt tres copbinos anuloz quos de digitis procerum occisorū idem banibal extrabi fecit carthaginē destinauerit. Quoruz mlti apd sanctū Stephanū z sctūm Laurentium sepulti sunt. Et habēt boc epitaphium. Mille decem decies sex decies qqz seni. Imperatoꝛ Fridericus dū terram sctām visitasset et in flumine quodam lauaret. ibidez necatus perijt. Vel vt alij asserunt equo suo impingente in aquā cecidit ibiqz interijt.

Huic successit heinricus filius eius anno domini. M.cxc. Eo tempe tāte pluuie cū tonitruis z fulminibus z tempestatibꝰ facte sunt. quātas nulla meminit hominū antiquitas. Lapides eni in qntitate ouorum quadrangulu mixti cū pluuia de celo cadentes. arboꝛes. vineas z segetes destruxerunt et multos homies occiderūt. Coꝛui quoqz et qz plures aues p aera in hac tempestate volātes visi sunt carbones viuos i rostris portare z domos incendere. Contra romanā eccliam semp tyrannidez Heinricꝰ exercuit. z ideo eo mortuo Innocentiꝰ tercius. ne frater eius Philippus pmoueret se opposuit z Ottoni filio ducis saxonie adbesit. et eū aquisgrani i regē alemanie coꝛonari fecit. Eo tempe dum plures baroneꝭ francie pro liberatiōe terre sancte vltra mare pgerent constantinopolim ceperunt.

His tempibus ordines p̄dicatoruz z minoꝛum fratꝝ orti sunt. Innocētius quartꝰ legatos ad Philippū regem francoꝝ misit vt terrā albigensiū inuaderz z hereticos deleret. Qui omēs capiens concremari fecit. Beniqz innocētius Ottonem impatoꝛem coꝛonauit. z vt iura ecclesie saluaret. ab eo iuramētum exegit. Qui statim ipō die contra iuramētum fecit. z romipetas expoliari iussit. Unde papa eum excōmunicauit. et ab imperio deposuit. Eo tpe fuit sancta Elyzabeth filia regis vngarie. que fuit vxoꝛ lantgrauij tburingie. Que inter alia innumera miracula plures. id est. xvj. mortuos vt scribitur suscitauit. z cecum natum illuminauit. Be cuius coꝛpoꝛe vsqz hodie oleum fluere perhibetur. Ottone deposito Fridericus Heinrici filius eligitur. z ab Honoꝛio coꝛonatur. Leges optimas p̄o libertate ecclesie et contra hereticos edidit. Hic super omnes diuitijs et gloria abundauit. sed eis in superbia abusus fuit. Naz tirannidem contra ecclesiam exercuit. duos cardinales vinculauit. prelatos quos Gregoꝛius nonꝰ ad concilium ꝓuocauerat capi fecit. z ideo ab ipō excōmunicatur. Beniqz Gregoꝛius multis tribulatōibus pressus moꝛitur. et Innocentiꝰ quartus natiōe ianuensꝭ concilium apud lugdunū conuocans ipm imperatoꝛē deposuit. Quo ꝺpposito z defuncto sedes imperij vsqz hodie vacat.

CLXXVII A

De dedicatione templi.

Dedicatio ecclesie inter alias festiuitates ab ecclesia celebratur. Et quoniã duplex est ecclesia siue templũ. scz materiale et spirituale. ideo de huius templi duplicis dedicatione hic breuit̃ est agendũ. Circa dedicatõez autẽ templi materialis tria videnda sunt. Primo quare dedicat̃ siue consecrat̃. secundo qualiter cõsecratur. tercio per quos prophanatur. Et quia in templo duo sunt que consecrant̃. scz altare. ⁊ ip̃m templũ. ideo primo videndũ est quare consecrat̃ altare. secũdo quare templũ. Altare autẽ consecrat̃ ad tria. Primo ad sacramẽtum domini offerendum Genes. viij. Edificauit noe altare domino. ⁊ tollẽs de cũctis volucribus ⁊ pecoribus mundis obtulit sup altare. Hoc autem sacramentũ est corpus ⁊ sanguis christi. que in memoriã passionis dominice immolamus. iuxta quod nobis precepit dicẽs Hoc facite in meaz commemoratõem. Habemus enĩ triplex memoriale dominice passionis Unum in scripto. scilicz passio christi imaginibus figurata. Et hoc habet fieri q̃ntum ad visum. Ip̃a enim crucifixi ymago ⁊ alie imagines in ecclesia fiunt propter rememorationem excitandã deuotiõem ⁊ instructionem. quia sunt quasi libri laicorum. Secundum in verbo scilicz passio christi predicata. Et hoc habet fieri quantũ ad auditu. Terciũ in sacramẽto. scz passio in hoc sacramento tam signanter expressa. in quo corp⁹ et sanguis christi veraciter continetur et nobis offertur. et hoc memoriale habz fieri q̃ntum ad gustũ. Si ergo affectum nostruz accendit passio christi d̃scripta ⁊ amplius predicata. multo fortius inflamare debz in hoc sacramento tam signanter expressa. Secundo ad nomẽ domini inuocandũ. Gene. xij. Edificauit Abraham altare domino qui apparuit ei. et inuocauit ibi nomen domini Hec autẽ inuocatõ s̃m apostolũ. j. Thimo. ij. habet fieri. aut per obsecratõnes que fiũt cum adiuratione pro malis remouendis. aut per oratõnes que fiunt pro bonis impetrandis. aut ꝑ postulatões que fiunt pro bonis cumulandis. aut per gratiarũ actiones que fiunt pro bonis habitis conseruandis. Inuocatio autẽ que fit super altare proprie dicit̃ missa. eo ꝙ celestis missus. scilicet christus a patre mittitur. qui ip̃am hostiam cõsecrat. ⁊ per eundem a nobis patri mittitur vt probis intercedat. Unde Hugo. Ip̃a hostia sacra missa vocari potest. quia transmissa est. primo a patre nobis per incarnatõez. secundo a nobis patri per passionez. Similiter in sacramẽto primo a patre nobis per sanctificationẽ qua nobiscum eẽ incipit. postea a nobis patri per oblatõnem qua ꝑ nobis intercedit. Et nota ꝙ in missa tribus linguis canitur. scz greca hebraica et latina. ad repñtandum titulum domĩce passionis qui scriptus erat grece hebraice ⁊ latine. Itẽ ad notandũ ꝙ omnis lingua debet deũ laudare. que per hãc triplicem linguã intelligitur. latina autẽ sunt euangelia. epistole. orationes ⁊ cantus. Greca aũt sunt Kyribeleyson. Xp̃ebeleyson. que nouem vicibus cantantur vt ad societatem nouẽ ordinuz angelorꝫ perueniam⁹. Hebraca sunt alla. amen. sabaoth: ⁊ osanna. Tercõ ad cantãdum Eccl̃iastici. xlvij. Dedit illi contra inimicos potentiam. Et stare fecit cõtra altare cantores. ⁊ in sono eorum fecit dulces modulos Et dicit modulos in plurali. quia s̃m Hugonem d̃ sancto victore. tres sunt species sonorum qui faciunt tres modulos. Fit enim sonus. pulsu flatu ⁊ cantu. Ad cytharam ꝑtinet pulsus. ad organũ flatus. ad vocẽ cantus Assignari p̃t h̃ ꝯsonãtia sonorꝫ ꝯcordie morꝫ. si referat̃ ad pulsũ cithare manuũ opatio. ad flatũ organi mẽtis denotio. ad cantũ vocis s̃mõis exhortatõ. Et infra. Quid prodest dulcedo oris siñ dulcedĩe cordis. Frangis vocẽ frãge ⁊ volũtatẽ Seruas ꝯsonãtiã vocũ. s̃ua ꝯcordiã morꝫ. vt ꝑ exemplũ cõcordes ꝓximo. ꝑ volũtatẽ dño. ꝑ obediẽtiaz magistro. Hoc igit̃ triplex gen⁹ musicorũ refert̃ ad triplicem dr̃ntiam officij eccl̃ie. sicut dicitur in mitrali de officio. Naz ip̃m officiũ ecclesie ꝯsistit in psalmis in cãtu ⁊ in lectõib⁹.

De dedicatione templi.

Primū igit genus musicor ꝯ quod fit pul su digitor, vt in psalterio ⁊ simil. Et ad illud ptinet psalmodia. Psal. Laudate eum in psalterio ⁊ cythara. Scd̄ est q̄d fit cantu sicut in voce. Et ad istud ptinent lectōes. Psal. Psallite ei ī vocifera. ōe. Tercīū q̄d fit flatu sicut in tuba. Et ad ist ud ptinet cātus. ps. Laudate eum in sono tube.

Templū aūt seu eccl̄ia ꝓsecrat quītuplici rōne. Primo vt inde diabol⁹ et eius ptās expellat. vt refert Greg. in dyal. q cum q̄dā eccl̄ia arrianor fidelib⁹ reddita ꝓsecrare ⁊ reliquie sancti Sebastiani ⁊ btē Agathe illuc delate fuissent. ꝑtus ibidē ꝯgregat⁹ porcū subito intra suos pedes huc illucq; discurrere senserūt. Qui fores eccl̄ie repetēs a nll̄o videri potuit. omnesq; in admiratōez commouit. Quod idcirco dñs ostendit vt cunctis patefieret. q de loco eodem immūdus bitator exiret. Sequēti aūt nocte magnus in eius dē eccl̄ie tectis strepitus fact⁹ē ac si in boc aliq̄s errando discurrerz. Scd̄a nocte iteruz gūior sonus increpuit. Tāto vero terrore tercia insonuit. ac si omnis illa eccl̄esia a fundamentis fuisset euersa. statim q; recessit. nec ampli⁹ illa antiqui hostis insequtudo apparuit. Sz p terrorus sonitū quez fecit īnotuit. a loco quē diu tenuerat q; coactus exibat. Hec Gregorius. Secūdo ꝓsecratur vt ad eā fugientes saluent. Vnd̄ aliquē eccl̄ie post dedicatōem a ꝓncipibus ꝑuilegiant. vt q ad eā confugerint saluent. Vnde dī Canon. Reos sanguis defendit eccl̄ia ne vitam pdant ⁊ mēbra. Et ob hoc Jo/ ab in tabernaculū fugit. ⁊ cornu altaris ap ꝓhendit. Tercio consecrat vt ibidez oratōnes exaudiant. Qd̄ signatū est. iij. Regū viij. vbi salomon dedicato templo ait. Quicunq; rogauerit in loco isto exaudies ī loco habitaculi. tui in celo. ⁊ cū exaudieris propicius eris. Adoramus aūt in ipis eccl̄esijs ad orientē. Quod fit triplici rōe ꝑm damascenū libro. iiij. c. v. Primo vt patriā nostrā nos requirere ostendamus. Scd̄o vt ad chr̄istū crucifixum respiciamus. Tercō vt venientē iudicem nos expectare mōstremus. Aut enim sic. Deus paradisuz in eden ad orientē plantauit. Vñ hoiem trāsgressū exulem fecit. ⁊ ante paradisuz ex occidente habitare fecit. Antiquā igit patriam exquirentes. ⁊ ad ipam aspicientes. deū ad orientem adoram⁹. Sed ⁊ dñs crucifixus ad occidentē respiciebat. ⁊ ita adoram⁹ ad ipsuz respiciētes. Et assumptus ad orientē sursū ferebatur. ⁊ ita ad ipm apli adorauerūt. Et ita veniet quō viderūt eum euntē in celum Ipm igit expectantes ad orientē adoram⁹ Hec damascen⁹. Quarto ꝓsecratur vt ibidem laudes deo soluant. Quod q̄dez fit in septē horus canonicis. s. matutinis ꝑma tercia. sexta. nona. vespa ⁊ ꝓpletorio. Et licz in qualibet hora diei deus eēt laudandus tñ quia ad hoc infirmitas nostra non sufficit. ordiatū est vt bis horis specialr deū laudemus. eo q; he hore ab alijs ꝑuilegiate sūt in aliquib⁹. Vñ in nocte media q̄ matutīe celebrant chr̄istus nat⁹ē captus. et illusus a iudeis fuit. In hac iteꝝ hora infernū spoliauit. Dicitur ei in mitrali. q; in media nocte infernū spoliauit large accipiendo. scz ante lucem mane surrexit. hora prima apparuit marie magdalene. In media etiā nocte ad iudiciū venturꝰ asserit. Vñ Hieronimus. Reor in q̄ttraditōnem aplicam pmansisse vt die vigiliaꝝ pasce ante noctis medium dimittere nō liceat populos expectātes aduentū chr̄isti. Et post q̄z aduenerit illō tp̄us securitate presumpta festum cūctos agere diem. In hac igitur hora laudes deo cantamus. vt ei de ei⁹ natiuitate. captōe. ⁊ patrī liberatōe grās agamus et eius aduentum soliciti expectem⁹. Addunt etiā matutinales laudes. quia in mane egiptios in mare submersit. mūdū creauit ⁊ surrexit. In hac ergo hora laudes deo reddim⁹ ne in mari hui⁹ mūdi cū egiptijs demergamur vt pro nostra creatōne ⁊ eius resurrectione grās deo reddam⁹. In hora ꝑma x̄pus ad templum maxime cōueniebat. ⁊ popul⁹ ibidez ad eū manicabat. i. ad eū mane festinabat. vt dic̄t Lu. xxi. Pylato pñtat⁹ fuit. In hac etiā hora resurgēs mulierib⁹ ꝑmo apparuit. Hec est etiaz prima hora diei. Ideo ergo in hac hora in eccl̄ia deo laudes exoluim⁹.

vt xp̄m imitemur. ⁊ sibi resurgenti ⁊ apparē
ti grās agam⁹. ⁊ vt deo tanq̄z omniuz p̄nci
pio ip̄ius diei primitias soluamus. In ho
ra tercia xp̄us linguis iudeoꝝ crucifix⁹ est.
a Pilato ad columnā flagellat⁹ ē. ⁊ adhuc
vt d̄r in historijs colūna vbi ligatus fuit. ve
stigia cruoris oñdit. ⁊ hac eadē hora spūssā
ct⁹ missus est. In sexta in cruce clauis confi
xus est. tenebre ꝑ vniuersuz mdm facte sūt
vt ī morte dñi sui sol lugēs se vestib⁹ nigris
ꝯtegeret. ⁊ ne dñm crucifigentib⁹ lumen p̄
beret. ⁊ in hac hora in die ascensiōis cuz di
scipul' discubuit. In nona hora xp̄us spūm
emisit. miles lat⁹ eius apuit. cet⁹ apl'orū ad
orandum cōuenire cōsueuit. ⁊ christus ī ce
lum ascendit. Propter has p̄rogatiuas de
um in his horis laudamus In vespa xp̄us
in cena sacramētum corpis et sanguinis in
stituit. pedes discipuloꝝ lauit. de cruce d̄po
situs in sepulcro collocatus fuit. discipulis
in habitu ꝑegrini se māifestauit. Pro his
omnib⁹ in hac hora ecclesia christo gratias
agit. In completorio xp̄us sanguineas gut
tas sudauit. monumēto ei⁹ custodia depu
tata fuit. ⁊ ibidē quieuit. resurgens pacez di
scipulis nunciauit. Et ꝑ his grās deo reddi
mus. Has autē laudes q̄liter deo exoluere
debeamus. dic̄ Bern̄. Fratres mei immolā
tes hostiam laudis iungamus v̄bis sensuz
sensui affectū. affectui exultatōem. exultatō
ni maturitatē. maturitati hūilitatē. humili
tati libertatem. Quinto ꝯsecrat̄ vt ibidez
sacramēta eccl'iastica mīstrentur. Vñ ipsa
eccl'ia efficit̄ quasi taberna dei. in qua sacra
menta continent̄ ⁊ mīstrantur. Quedā enī
ministrant̄ ⁊ dantur intrantibus vt baptis
mus. quedā exeuntib⁹. scz extrema vnctio.
quedā commorātibus. ⁊ hoꝝ q̄daz sunt mi
nistrantes. his dat̄ ordo. Quidā pugnātes
et horum q̄dam pugne succumbūt. his da
tur penitētia. Quidā insistūt. ⁊ his ꝯfert̄ au
dacia aīmi vt roborent̄. ⁊ h̄ ꝑ ꝯfirmationē.
dat̄ cibus vt sustētent̄. ⁊ hoc ꝑ eucharistie sū
ptionē. fit remotō impedimēti ne deijciant̄
et hoc ꝑ matrimonij ꝯiunctōem. Scd̄o
videndū est q̄lit̄ ꝯsecratur. Sz p̄mo de alta
ri. secundo de eccl'ia. ¶ Ad ꝯsecratōez
autē altaris plura ꝯcurrūt. Primo enī q̄t
tuor cruces de aq̄ bñdicta in q̄tuor cornib⁹
altaris configurant̄. Secūdo ip̄m septies
circūitur. Tercio aqua bñdicta cum ysopo
septies aspergit̄. Quarto incēsuz in ip̄o cre
matur. Quinto chrismate inungit̄. Sexto
mundis pannis opitur. Hec aūt repñtant
ea q̄ debēt habere illi qui ad altare accedūt.
Debent eīz primo hrē charitatē quadrupli
cem ꝑ crucē acq̄sitam. vt scz diligant deum
seip̄os. amicos. ⁊ inimicos. Et hec signant
q̄tuor cruces in quattuor cornibus altaris
facte. Et d̄ his quattuor cornib⁹ charitatis
dicit̄ in Genesi. xxviij. Bilataberis ad orien
tem ⁊ occidentē. septētrionē ⁊ meridiē. Vel
ideo q̄ttuor cruces in q̄ttuor cornib⁹ fiunt
ad significandū q̄ xp̄c ꝑ crucē q̄ttuor mūdi
partes saluauit. Vel ideo ad significanduz
q̄ crucē dñi q̄ttuor modis debem⁹ portare
scz in corde ꝑ meditatiōez. in ore ꝑ ꝯfessionē
in corpe ꝑ mortificatōem. in facie ꝑ assiduā
imp̄ssionem. Secūdo debent habere cu
ram ⁊ vigilantiā. quod significat̄ ꝑ circūit⁹
Unde tūc cantat̄. Inuenerūt me vigiles ꝛc.
Debent eīz solicite vigilare sup gregem su
um. Und̄ negligentiā prelati ponit Gilber
tus int̄ ridiculosa dicēs. Ridiculosa an ma
gis piculosa res est speculator cecus. p̄cur
sor claud⁹. negligēs p̄latus. doctor nescius
p̄co mut⁹. Vel ꝑ septē circūitus circa alta
re significātur septē meditatōnes ⁊ ꝯsidera
tiones q̄s circa septēplicem virtutez humi
litatis christi habere debemus. ⁊ per ipsas
frequēter circūire. Prima virtus est q̄ cuz
diues eēt factus est pauper. Secūda q̄ in
p̄sepio positus. Tercia q̄ ꝑentib⁹ subditus
Quarta q̄ sub manu s̄ui caput inclinauit.
Quinta q̄ discipulū furē ⁊ ꝓditorē sustinu
it Sexta q̄ añ iniquū iudicē māsuet⁹ tacuit
Septima q̄ ꝑ crucifixorib⁹ clemēter orauit
Vel ꝑ septē illos circūit⁹ significant̄ septez
vie xp̄i. Prima fuit de celo in vteꝝ. secūda
de vtero in p̄sepiū. tercia de p̄sepio in md̄z
quarta de mūdo in patibulū. quinta d̄ pa
tibulo ī sepulcꝝ. sexta de sepulcro in limbū.
septima de limbo resurgens in celum.
Tercio debent habere domīce passiōis

De dedicatione templi.

memoriã. quod significat p aspersionẽ aq̃. Septẽ enĩ aque aspliones sunt septem sanguinis xpi effusiones. Quaꝝ ꝓma fluxit in circũcisione, scda in oꝛõne. tercia in coꝛpis flagellatione. q̃rta in capitis coꝛonatione. quinta in manuũ pforatiõe. sexta in pedũ affixione. septima in lateris aptione. Hẽ ãt sanguis aspliones facte fuerunt cuꝝ ysopo bũilitatis. ⁊ inestimabil' charitatis. Ysopus enĩ est herba humil' ⁊ calida. Uel iõ septies aspgit. ad significandũ q̃ in baptismo septẽ dona sancti spũs dant. ¶ Quarto debent habere oꝛõnem feruentẽ ⁊ deuotam. quod significatur p concrematõeꝝ thuris. Thus enĩꝫ habet vtutẽ ascẽdendi ex fumi leuitate ꝓsolidandi ex sua q̃litate. ꝓstringendi ex cõ glutinositate. confoꝛtãdi ex aromaticitate. Sic oꝛõ ascendit in dei memoriã. animam consolidat quãtum ad culpam ꝓteritã impetrando medelã. ꝓstringit quãtũ ad futuram impetrando cautelã. confoꝛtat q̃ntuꝫ ad ꝓsentem impetrãdo tutelam. Uel potest dici q deuota oꝛatio per thus significatur. quia habet ad deum ascendere. Eccles' astici. xxv. Oꝛatio bũiliãtis se nubes penetrat. Odoꝛem deo reddere. Apoc. v. Habẽtes singuli cytharas et phialas aureas plenas odoramẽtoꝝ ꝛc. Ex coꝛde inflamato pcedere. Apoc. viij. Data sũt illi incensa multa ꝛc. Et infra. Accepit angel9 thuribulũ et impleuit illud de igne al. ꝛc. ¶ Quinto debent habere nitoꝛẽ ꝓscientie. ⁊ odoꝛeꝫ bone fame. q̃d significat p chrisma q̃d conficitur ex oleo et balsamo. Debẽt enĩ habere purã ꝓscientiã vt possint dicere cũ apl'o. Gl'ia nostra hec est testimoniũ ꝓscientie nostre. Bonaꝫ famã. Uñ. j. Thimo. iij. Optet illũ testimoniũ brẽbonũ ab bis qui foris sunt. Crisostomus. Clerici nullaꝫ debẽt habere maculam nec in verbo nec in cogitatu. nec in facto nec in opinione. q ipi sũt pulcritudo ⁊ virtus eccl'ie. ⁊ si mali fuerint totaꝫ deturpant eccl'iam. ¶ Sexto dñt habere mundiciam opatiõis bone. q̃d significat p pãnos albos ⁊ mũdos q̃bus altare opiẽt. Usus eiꝫ vestimentoꝝ inuent9 ẽ ad tegendũ. calefaciendũ ⁊ oꝛnandũ. Sic bona opa tegũt animẽ nuditatẽ. Apocalipſ. iij. Uestimẽtis albis induaris. vt nõ appareat confusio nuditatis tue. Oꝛnant animã ad honestatẽ. Roma. xiij. Induamur arma lucis ꝛc. Calefaciunt inflãmando ad charitateꝫ. Job. xxxvij. Hõne vestimenta tua calida sunt ꝛc. Modo dicũ enĩ valeret accedenti ad altare si haberet dignitatẽ summã ⁊ vitam infimã. Bernardus. Monstruosa res est sedes ꝓma ⁊ vita ima. gradus supmus ⁊ stat9 infim9 vultus grauis. actus leuis. sermo multus. fructus null9. ingẽs autoritas. ⁊ aĩmi instabilitas. ¶ Secundo videndũ est q̃lit' ecclesia ꝓsecratur. ⁊ ad hoc plura ꝓcurrũt. Eps enĩ ipam eccl'iam ter circũit. ⁊ qualibꝫ vice veniẽs ad ianuã pcutit baculo pastorali dicens. Aperite portas ꝓncipes vãs ꝛc. Interius ⁊ exteri9 aqua benedicta ipa ecclesia irrigat'. in pauimẽto fit crux de cinere et sabulo ex trãsuerso angulo oꝛientis vsqꝫ ad angulũ occidentis. et ibi litteris grecis ⁊ latinis scribit' alphabetũ. In parietib9 eccl'ie cruces depingunt'. ⁊ ipe cruces illuminant' ⁊ chrismate inungũtur. ¶ Primũ ergo scꝫ triplex circũitus signat triplicem circũituꝫ quẽ fecit christus ꝓpter ipius eccl'ie sanctificationẽ. Primus fuit q de celo venit in mũdum. scds q de mũdo descendit ad limbuꝫ tercius q de limbo rediẽs. ⁊ resurgẽs ascendit in celũ. Uel triplex circũit9 fit ad oñendũ q̃ illa ecclesia ꝓsecrat' ad honoꝛẽ trinitatis. Uel triplex circũitus signat triplicẽ statuꝫ saluandoꝝ de eccl'ia. q̃ sunt vgines. cõtinentes ⁊ ꝓiugati. Hec etiã designant' in dispositione materialis eccl'ie. sicut oñdit Richardus de sancto victoꝛe. Nam sanctuarium signat oꝛdinẽ virginũ. chorus oꝛdinẽ ꝓtinẽtium. coꝛpus oꝛdinẽ ꝓiugatoꝝ. Strictu9 est sãctuariũ q̃ꝫ chor9. ⁊ chor9 q̃ꝫ coꝛp9. q pauciores sũt vgines q̃ꝫ ꝓtinẽtes. ⁊ ꝓtinẽtes q̃ꝫ ꝓiugati. Sãctuoꝛ est etiaꝫ loc9 sanctuarij q̃ꝫ chorus. ⁊ chor9 q̃ꝫ coꝛpus. q dignioꝛ est oꝛdo virginũ q̃ꝫ ꝓtinentiũ. ⁊ continẽtiũ q̃ꝫ cõiugatoꝝ. hec Richard9. ¶ Scõm scꝫ trina ad ostium pcussio. signat triplex ius quod habꝫ xps in eccl'ia quare sibi debet aperiri. Est enĩ sua creatione. redemptiõe ⁊ glifica-

tionis ꝓmissiõe. De h̄ triplici iure dic̄ Ans
belm⁹. Certe dn̄e qꝛ me fecisti debeo amori
tuo meip̄z totũ. qꝛ me redemisti d̄beo amo
ri tuo meip̄z totũ. qꝛ tãta ꝓmittis debeo me
ip̄m totuz. imo tantũ debeo amori tuo pl⁹
q̄z meip̄m. q̄ntum tu es maior meip̄o. ꝓ q̄
dedisti teip̄m ⁊ cui ꝓmittis teip̄z. Trina ãt
ꝓclamatõ. Attollite por. p̄n. vrãs. significat
trinã eius potentiã. s. in celo in mdo. ⁊ in in
ferno. Tercio interi⁹ ⁊ exteri⁹ aq̄ bn̄dicta
aspergit̄. q̄d fit triplici de causa. Prio ꝓpt̄
demonis expulsionẽ. Aqua eni bn̄dicta hz
ꝓpriam v̄tutẽ expellendi ip̄m diabolũ. Un̄
i exorcismo aque d̄r. Ut sis aq̄ exorcisata ad
effugandã oẽm ptãtem inimici ⁊ ip̄z inimi
cum eradicare ꝛc. Ista aũt aq̄ benedicta fit
ex q̄ttuor reb⁹. s. ex aqua. vino. sale ⁊ cinere.
quia vicz q̄ttuor sunt q̄ maxime inimicũ ex
pellunt. scz lacrimaꝝ effusio q̄ ꝑ aquam. spi
ritualis exultatio q̄ ꝑ vinuz. matura discre
tio que ꝑ sal. ⁊ ꝓfunda hũiliatio q̄ ꝑ cinerẽ
designatur. Secundo ꝓpter ip̄ius ecclie ex
piationẽ. Omnia eni terrena hec ꝓpter pec
catũ corrupta sunt ⁊ fedata. ⁊ ideo loc⁹ ipse
aqua bn̄dicta aspgit̄. vt ab omni feditate et
immũdicia liberet̄ purget̄ ⁊ expietur. Hinc
est etiã ꝙ in lege omĩa pene ꝑ aq̄m munda
bantur. Tercio propter omnẽ remouendã
maledictiõem. Terra eni a p̄ncipio cuz fru
ctu suo maledictiõem accepit. ex eo ꝙ ex ei⁹
fructu deceptõ facta fuit. aqua v̄o nulli ma
ledictõni subiacuit. hinc est ꝙ dn̄s comedit
piscem sed nõ legitur comedisse carnem no
minatim. nisi forte de agno pascali ꝓpt̄ pre
ceptum legis in exemplũ. scz abstinendi ali
quando a licitis. ⁊ aliquãdo eadem come
dendi. Ut ergo omĩs maledictõ remoueat̄
et bn̄dictio introducat̄. ideo aqua bn̄dicta
aspergitur. Quarto in pauimẽto alpha
betum scribit̄. q̄d quidẽ representat ꝯiũctio
nem vtriusq̄z populi. scz gentilis ⁊ iudei. vl̄
paginã vtriusq̄z testamẽti. vel articulos no
stre fidei. Illud eiz alphabetũ ex lr̄is grecis
et latinis in cruce factis repn̄tat vnionem
in fide populi gentilis ⁊ iudei ꝑ crucez xp̄i
factam. Un̄ ⁊ illa crux ex transuerso angu
lo orientis vsq̄z ad angulũ occidẽtis ducit̄
ad significandũ ꝙ ille qui prius erat dexter
factus est sinister. ⁊ q̄ erat in capite fact⁹ est
in cauda. ⁊ ecõuerso. Secundo repn̄tat pa
ginam vtriusq̄z testamẽti. q̄d ꝑ crucẽ chri
sti adimpletũ est. Un̄ moriens dixit ꝯsum
matũ est. Et crux ex trãsuerso ducit̄ qꝛ vnũ
testamentũ in alio ꝯtinet̄. Quia rota erat
in rota. Tercio repn̄tat articulos fidei. Ec
clesie eniz pauimentũ est nostre fidei funda
mentũ Elementa que inscribũtur sunt arti
culi fidei. quib⁹ rudes ⁊ neophici de vtroq̄z
populo in ecclesia erudiunt̄. qui se puluerẽ
et cinerẽ reputare debent. iuxta illud q̄d di
xit Abraham Gen̄. xviij. Loquar ad dn̄m
meũ cũ sim puluis ⁊ cinis. Quĩto cruces
in eccl̄ia depingunt̄. q̄d siq̄dez fit triplici ra
tione. Primo ꝓpter demonũ terrorẽ. vt scz
demones qui inde expulsi sunt. videntes si
gnum crucis terreant̄. ⁊ illuc ingredi nõ p̄
sumant. Timẽt eni valde signũ crucis. Un̄
Crisostom⁹. Ubicunq̄z demões signũ do
minicũ viderint. fugiũt timentes baculũ q̄
plagam acceperũt. Scdo ꝓpter triumphi
ostensionẽ. Cruces eni sunt vexilla christi ⁊
signa ei⁹ triumphi. Un̄ vt on̄dat̄ ꝙ loc⁹ ille
xp̄i dominio subiugatus est. ideo ibidẽ cru
ces depingunt̄. Nam et apud impialẽ ma
gnificentiã obs̄uatur. vt quando aliq̄ ciui
tas ei traditur. impiale vexillũ in ea erigit̄.
In hui⁹ figuratõe dicit̄ Gen̄. xxviij. ꝙ iacob
lapidez quẽ supposuerat capiti suo erexit in
titulũ. vicz in titulũ preconialẽ memorialẽ
et triumphalẽ. Tercio ꝓpter apl̄oꝝ repn̄ta
tionẽ. Nam illa duodeci luminaria an̄ cru
ces posita. significãt duodecim apl̄os qui
per fidem crucifixi totum mũdum illumĩa
uerunt. He igitur cruces illuminantur et
chrismate inũgunt̄. quoniã ⁊ apostoli fide
passionis christi totũ mũdum illuminaue
runt ad cognitõz. inflãmauerunt ad amo
rem. vnxerunt ad cõscientie nitorẽ. quod ꝑ
oleum ⁊ ad bone vite odorẽ q̄d ꝑ balsamũ
intelligit̄. E De tercio scz ꝑ quos pro
phanatur sciendũ. ꝙ ip̄am domum dei per
tres prophanatã legimus scz ꝑ Jeroboam
ꝑ nabuzardan. ⁊ ꝑ antiochũ. Jeroboã eniz
sicut legitur. iij. Reg. xij. duos vitulos fecit.

ponens vnū in Dan. ⁊ alium in bethel. q̄ dr̄ dom⁹ dei. ⁊ hꝓpt̄ auariciā fecit. ne scz regnū ad Roboam rediret. Per hoc significat̄ ꝙ auaricia clericoꝝ mltū ecl̄iam dei ꝯtamīat q̄ in ip̄is clericis mltū regnat. Hiere. viij. A mīmo vsqz ad maximū oēs auariciā sequū tur. Bern̄. Quē dabis mihi de nūero p̄lato rum q̄ nō mag̃ inuigilet subditoꝝ euacuan dis marsupijs q̄z vicijs extirpandis. Uitu li sunt nepotuli. q̄s in bethel. i. in domo dei ponūt. Eccl̄ia etiā ꝑ ieroboā ꝓphanat̄ si ex auaricia vsurarioꝝ vl̄ raptoꝝ edificat̄. Uñ legit̄ ꝙ cū quidā vsurari⁹ eccl̄iam q̄ndaz de rapinis ⁊ vsuris ꝯstruxissz. ep̄m ad eius de dicatōem multis p̄cibus inuitauit. Cū igit̄ episcopus cū suo clero officiū cōsecratōis ageret. vidit post altare dyabolū stantez in cathedra in hītu episcopali. Qui dixit ep̄o. Quare eccl̄iam meā consecras. cessa iam. quia ad me iurisdictio eius ꝑtinet. quia de vsuris ⁊ rapinis edificata ē Cum ergo ep̄s inde cū clericis territus fugeret. diabol⁹ cō tinuo ip̄am eccl̄iam cuz grandi strepitu de struxit. Nabuzardan sic̄ legit̄. iiij. Reg̃. xxv. domū dei ꝯbussit. Nabuzardan āt p̄nceps coquoruz significat illos qui gule ⁊ luxurie dediti sunt. qui de ventre suo deum suuz fe cerunt. scd̄m q̄d dicit apostolus. Quorum deus venter est ꝛc̄. Qualiter autē venter de us dicatur. oñdit Hugo de sancto victore ī suo claustrali dicens. Solent dijs templa construi. altaria erigi. ministri ad ꝑuienduz ordinari. immolari pecudes. thura concre mari. Deo siq̄dem ventri templū est coqui na. altare mensa. ministri coqui. immolate pecudes carnes cocte. fumus incensorum odor saporum. ¶ Rex antioch⁹ qui fuit su perbissim⁹ ⁊ ambitiosus domū dei polluit. et prophanauit. sicut legit̄. j. Mach̄. j. Per quem significat̄ ꝙ superbia ⁊ ambitio que vigent in clericis qui nō appetunt prodesse sed preesse. multū eccl̄iaz dei contaminant. De quorum supba ambitione sic dicit ber nardus. Honorati incedunt de bonis dñi. cui tamen domino honorē non deferunt. Inde is quem quotidie vides meretricius nitor. histrionicus hītus. regius apparatus Inde aurum in frenis ⁊ sellis ⁊ calcaribus et plus calcaria q̄z altaria fulgent. Et sicut per tres prophanata extitit. ita ꝑ alios tres dedicata ⁊ consecrata fuit. Dedicatōnem enī primo fecit Moyses. secundo salomō. tercio iudas machabeus. Per quod insu nuat̄ ꝙ in dedicatōe eccl̄ie dēm⁹ hr̄ē hūilita tem q̄ fuit in Moyse. sapientiā ⁊ discretōz. q̄ fuerūt in salomōe. vere fidei ꝯfessionez q̄ fuit in iuda. ¶ Scd̄o videnduz est de ꝯsecratōe siue dedicatōe templi sp̄ualis qd̄ templū sum⁹ nos. s. ꝯgregatio oīm fideliuz quod ꝯstruit̄ ex lapidib⁹ viuis. j. Petri. ij. Tanq̄m lapides viui supedificati ꝛc̄. Ex la pidib⁹ politis Uñ cantat̄. Tunsionib⁹ p̄ssu ris expoliti lapides ꝛc̄. Ex lapidibus q̄dris Quattuor enim latera lapidis spiritualis. sunt fides spes charitas ⁊ operatio. que eq̄ lia sunt. quia vt dic̄ Grego. quātum credis tantū speras. q̄ntum credis ⁊ speras. tantū diligis. quātum credis speras et diligis. tā tum operaris. In hoc quidem templo alta re est cor nostꝝ. super quod altare tria de bent deo offerri. Primuz est ignis dilectō nis perpetue. Leuitici. vj. Ignis scz dilectio nis erit perpetuus. ⁊ nunq̄m deficiet in alta ri scz cordis. Secundū est incēsum orōnis odorifere. j. Paralip̄. vj. Aaron ⁊ filij eius adolebunt incēsum super altare olocausto matis ⁊ thimiamatis. Terciū est sacrificiū iusticie. quod sacrificiū ꝯsistit in oblatione penitentie ⁊ in olocausto dilectōnis ꝑfecte et in vitulo carnis mortificate. De his p̄s. Tunc acceptabis sacrificiū iusticie obla. et olo. tunc imponent sup altare tuuz vitulos

Templū autē sp̄uale qd̄ sumus nos ad similitudinē templi materialis cōsecratur. ¶ Primo enī summ⁹ pontifex scz christus ostium cordis clausum inueniens ter cir cūit duz peccatū oris ⁊ cordis ⁊ operis ad memoriam eius reducit. De hꝫ triplici cir cūitu dicitur Esa. xxiij. Sume citharam q̄ ad p̄mum. circui ciuitatē cordis. s. quo ad secundū. meretrix obliuiōi tradita. q̄ ad ter cium. Scd̄o ipsum ostiū cordis clausum ter percutit vt sibi aperiatur. Percutit enī ipsum cor ictu beneficij consilij et flagelli.

De qua triplici ꝑcussione dr̄ Prouerb̄ .i. quātū ad malos. Extendi manū meā ꝛc. h̄ q̄ntū ad collata bn̄ficia. Despexistis omne consiliū meū. h̄ quātuz ad inspirata cōsilia. Et increpatōes meas neglexistis. hoc q̄ntū ad illata flagella. vel ter ꝑcutit dū rōnalem monet ad peccati cognitiōem. ꝯcupiscibilē ad dolorē. irascibilē ad pctī vindictā ⁊ detestationē. ¶ Tercio ip̄m templū sp̄uale ter aqua int⁹ ⁊ extra debet irrigari. Hec aūt trina irrigatio est trina lacrimaꝝ interioꝝ vel aliqn̄ exteriorum effusio. Mens enī sancti viri vt dic̄ Gregori⁹. dolore afficit̄. ꝯsiderando vbi fuit. vbi erit. vbi est ⁊ vbi nō est. Ubi fuit inq̄t in pctō. vbi erit in iudicio. vbi ē in miseria. vbi nō est in gl̄ia. Qn̄ ergo interiores vel exteriores lacrīas fundit ꝯsiderādo. scz qꝛ fuit in pctō ⁊ de ip̄o rōem reddet in iudicio. tūc istud templū iam semel aq̄ aspgit̄ Qn̄ aūt ꝑ miseria in q̄ est. ad fletū ꝯpungitur. tunc scd̄o aq̄ irrigat̄. Qn̄ ꝑ gl̄ia in qua nō est lacrimas fundit. tūc terciaz aq̄m aspgit. Huic aūt aque admiscent̄ vinū sal et cineres. qꝛ cuz his lacrimis dēmus hr̄ē vinū sp̄ualis exultatōis. sal mature discretiōis et cineres ꝑfunde hūiliatōis. ¶ Uel ꝑ vinuz limphatū intelligit̄ hūilitas xp̄i quaz hūit ī carnis susceptōe. Uinū enī limphatū ē verbum hūanatuz. Per sal intelligit̄ sanctitas sue vite. q̄ est oīb⁹ ꝯdimentū religiōis. Per cinerē intelligit̄ eius passio. Hijs igit̄ trib⁹ cor nostꝝ dēm⁹ aspgere scz bn̄ficio incarnatiōis ꝑ q̄d ꝓuocemur ad humulitatē. exemplo sue cōuersatōnis ꝑ q̄d informemur ad sanctitatē. ⁊ memoria passionis ꝑ q̄o incitemur ad charitatē. ¶ Quarto scribit̄ in hoc templo cordis sp̄uale alphabetum siue spiritualis scriptura. Hec aūt scriptura q̄ ibi scribit̄ triplex est. scz dictamīa faciendorū. testimonia diuinoꝝ bn̄ficioꝝ. accusatio ꝓpriorum delictoꝝ. De hijs trib⁹ Romāoꝝ. ij. Cum enī gentes q̄ legem nō hn̄t. naturalit̄ ea q̄ legis sunt faciunt eiusmodi legez non habentes. ip̄i sibi sunt lex qui ostendūt opus legis scriptū in cordibus suis. Ecce p̄mum Testimoniū reddente illis ꝯscientia ipsorū ecce scd̄m. Et int̄ se inuicē cogitationū accusantium vel etiā defendentiū. Ecce tercium

Quīto debent pingi cruces. i. assumi penitentie austeritates. Que q̄dē debēt inungi ⁊ igne illustrari. qꝛ non solū ferende sunt patient̄ sz etiā libēter. qd̄ significat̄ ꝑ vnctionem. ⁊ ardenter qd̄ siguificat̄ ꝑ ignem. Un̄ Bern̄. Qui morat̄ in timore. crucem christi portat patienter. Qui ꝓficit in spe portat libenter Sed qui ꝯsumatur in charitate amplectitur iam ardent̄. Item. Multi vident cruces nostras. sz nō vident vnctiones nostras. Qui ergo in se hec habebit vere templum ad honorez dei dedicatū erit. dignus plane in quo christus habitet per gratiam vt tandē in eo habitare dignet̄ per gloriam Quod ip̄e nobis prestare dignetur qui viuit ⁊ regnat deus ꝑ omīa secula seculorum amen.

Explicit legenda lombardica Jacobi d̄ voragine ordinis p̄dicatorum episcopi ianuēsis. Impressa Argentine. Anno domini. M.cccc.lxxxv. Finita ī die sancti Floriani martiris. Cuius legēda repitur in additionibus huius voluminis in legenda. cxcv.

Sequuntur additiones.

Sequuntur quedam legende a quibusdam alijs superaddite. Et primo de decem milibus martyrum.

CLXXVIII.

Passio et memoria decem miliu martyru venerat et colit decimo kal. iulij. q oes vna die p xpi nomie passi sut sub adriano impatore alijsq sex regibus qui ei venerut in adiutoriu. Hi sacti martyres cu ab impatore ad sacrificandum ydolis copellerent dixerut. Sacrificiu viuu et imaculatu offerim nosmetipos dno nostro iesu xpo. q pro humano genere nasci dignat est. et descendere de celis. multis malis affligi. et ad vltimu voluit etia p nob crucifigi. quez tu miser ignoras. Tuc iratus imperator iussit eos diu torqri et ad vltimu crucifigi. Et oia tormeta que passus est dns nost iesus xps forti aio et fide firmissima p dno sustinuerut. Loc igit vbi passi sunt beati martyres mos est magn et vocat ararat. et distat ab alexadria ciuitate qngetis qsi stadijs. A quib autem passi sut fuerut exercit regu q illi venerat in adiutoriu trigita milia. Hora vero sexta illi diei terremot fact est magnus petre scisse sunt. sol obscuratus est. et omnia signa que in passione dni visa fuerut etia ibi visa sunt. Tuc sancti martires fundetes orone ad dnm dixerut. Dne de memeto nostri in h patibulo crucis. et suscipe petitione nostram. et ea que a te exposcim nobis ocedere digneris. vt qcuq memoria nostri corde et ore cu ieiunio et deuotione celebrauerit mereant a te assequi fructuosa mercede tribuendo eis sanitate corpor. medicame anime et in domib eor int et foris bonor oim vbtate ocede. Et si in prelio fuerint. no eis nocere pualeat inimici visibiles et inuisibiles. te p eis puguante. sz sicut placet tibi armis tuis eos ptege. Diesq vn ieiunij nostre passionis vnu penitetiale annu copleat obsuantibus se deuoto corde. Et hoc dnator dne a te poscim. dissipa omne occupatione et omne immudu spum omneq infirmitate eoru expelle. qr glosum et laudabile e nome tuu per oia scla sclor. Et rndentib oibus ame. facta est vox de celo dices. Que petistis dilectissimi mei scitote vos impetrasse. Gaudete qz et letamini. qr orationes vestre cora xpo et immortali rege vaciter sunt exaudite. Et his dictis in ofessione emiserut spum. veracit pcepturi premia regni celorum ame.

CLXXIX.

De visitatione beate virginis marie ad elizabeth.

Beatissima uirgo dei a suis pmordijs deo osecrata ppter beneficia ei inaudita exhibita poplo inuocati. oes in necessitate ostituti ad ea ofugiut. tanqz ad singlare remediu vbi humanu subsidiu non sufficit reqsitum. Disposuit naqz oia inferiora. sua sapientia prouidentia industria et gra ppulsata. Vbi gubnatrix seculi et terrene potetie. in maria. Vbi mat miscdie et ipetratrix venie. in maria. Vbi mat militatis eccie i maria. Vbi aduocata seculi in maria. Hui rei osideratione. vrban roman potifex sext. dure feres materia scismatis occurrete. ppedesq aio pspicaci q beata vgo sit peritissima aduocata d linquetiu viator. reparatrix sagacissima discrepantiu aior. et visitatrix diligetissima errantium singulor. Pro gra extinctonis scismatis impetrada pie statuit. q licet festu visitationis marie ad elizabet. illo tpe p annuciatione dnica debuerit celebrari. quo ipsaz elizabeth visitauit ppter maximas vtutes i ibi operatas. qa tn eccla illo tpe circa officium qdragesimale aut passione xpi specialit occupat. ne tata officij solenitas ptermittat ad laude et glam vginis gliose ide vrban sextus pie statuit visitationis prefati festi memoria. i crastinu octauar beati iohis baptiste. cu octauis sequetibus de festo visitationis marie a cuctis fidelib celebrari. vt autez omnis fideliu mltitudo ad memoriaz prefate visitatois marie ad elizabeth arti et deuoti excitet. voluit ide vrban vt oib vere confess et otritis dictu festuz visitationis marie celebrantib cu octauis. loco distributionu

De uisitatione beate ma. uirgīs ad elizabeth

materialiū. in eccl'ijs fieri cōsuetis. de thezauro spiritali. v'e indulgētie. sicut in festo corporis xp̄i futuris tēpib⁹ effectualiter largirent̄. Cū igit̄ angel⁹ nūciauit marie q̄ inuenit g̃tiam apd̄ dn̄m. ⁊ q̄ de ea ꝯcipetur fili⁹ dei ad salutem oīm popl'oꝝ q̄zcito ip̄a credidit statim ꝯcepit in vtero v'bū dei. Et post gratias exhibitas de tanto beneficio sibi facto ex magna caritate ⁊ pietate studuit suā cognataz elizabeth. iā sex mēsib⁹ grauidataz in hierl'm salutare. ⁊ sibi cōpati ac ꝓuire. Unde d'r d̄ eadem. Exurgēs maria abijt in montana cuz festinatione in ciuitatē iude. et intrauit domū zacharie ⁊ salutauit elizabeth. Abijt igit̄ maria in montana cū festinatione. q̄r ab angelo in itinere facilit̄ ductata fuit. spūssancti inflamatione p obrupta montiū ducebat̄ q̄ eiusdē spūs motione suauit̄ fuit agitata. Beata igit̄ maria in dn̄o confidens hilarit̄ trāsmig̃uit super cacumina mōtiū sicut passer. In asperitate itineris ꝯgaudebat p viaz suauitatem colloq̄oꝝ aspernabatur. bona mētium in hierl'm collaudabat. hierl'ez in montanis celerrime cupiebat. Noluit ibi inueniri in publico vel videri. sz abijt festinant̄. Abijt cū festinatione in ciuitatē iude vt iohes precursor dn̄i stati sanctificaret̄ in vtero. vt xp̄i incarnatio in ciuitate magis publica pādere tur. ⁊ vt de illo loco ad fines terre tantoꝝ mysterioꝝ declaratio vlteri⁹ pad'retur. Et intrauit domū zacharie. ⁊ salutauit elizabeth. Ecce q̄uo intrauit supior ad minorem. dn̄a ad seruam. regina celi et terre ad famulā et ācillam. vt sic laudādo laudib⁹ elizabeth visitaret. et laus ei⁹ laudes reciprocas resonaret

Tenor bulle per bonifaciū papam ix. transmisse ad diuersas mundi partes super festo visitationis beate marie virginis ad elizabeth.

Bonifaci⁹ ep̄s ꝓu⁹ ꝓuoꝝ dei. ad ꝑpetuaz rei memoriā. Supni benig̃tas ꝯditoris humanā naturā ad sil'itudinē suā creataz misericordi pietate respiciens. ⁊ collapsaz fore primi parētis lapsu cōsiderās. illaz miro decreuit ꝯsilio releuare. vt. s. verbū supernū quod erat in p̄ncipio eaz a mortis nexibus liberaret. Uoluit igit̄ pij patris q̄ nos dilexit caritas. tp̄e venientis plenitudinis v'bū ip̄m sup̄nū sub forma serui. carnez nostre mortalitatis assumere. vt tādem mortē nostrā morien do destrueret. ac dānationis sn̄iam simul et maculā quā p reatū p̄mi hoīs generis hūani posteritas incurrisse noscebat̄. clemēs v'bi eterni bonitas aboleret. Quapp̄ter de clara stirpe regia dauiticā p̄elegit virginē in cuius vtero mystico spiramine verbū ip̄m carnez susciperet vt egrederetur iuxta verbū ꝓphe ticum v'ga de radice iesse. ⁊ flos de radice e⁹ ascenderet et req̄esceret spūs dn̄i super eum Prouectā reginā inclitā in matrē eligens q̄ tanto regi digna fuit corpis thalamū prepa rare. de quo tanq̄z sponsus p̄ filijs hoīm ꝓce deret speciosus. locū in nazareth. que flos siue sanctitas d'r ad suā ꝯceptionem elegit In quo per angelica salutationis eloq̄a ip̄i⁹ incarnati v'bi mysteria miraq̄z fuerūt solēnia celebrata. Ibi eniz nostre sūpsim⁹ exordia re redēptionis. ibiq̄z p̄mū dies sanctificatiōis illuxit. qui nobis de salute spē intulit. ⁊ de et̄nitate letitiā. In h̄ eteni tante fecūditatis loco virgo regio venustissima a dn̄o ꝯsecrata flos castitatis. vas celestis grē mūdissimuz omniū v'tutū florib⁹ redimita. c⁹ pulcritudinem sol et luna mirant̄. redēptorē gentium v'go concepit. datura lucez gentib⁹ sub mortis caligine ꝯstitutis. Sane ipsa regina celorū in cuius se clausit viscera dei fili⁹ fact⁹ hō ex tanti honoris fastigio sibi p angeluz nunciato neq̄q̄z elationis assūpsit spūm. sed tāq̄z ancilla humilis q̄zuis affecta mat̄ dn̄i. humilitatis sue quā respexit dn̄s exequēs officiū exurgēs maria abijt in mōtana cū festinatōne. Et quēadmod̄ ab āgelo humillime salutationis suscepat oraculū. sic etiaz elizabeth humilit̄ salutauit. Elizabeth vero vt salutationē audiuit v'ginis gloriose. repleta spūsācto. et incarnati v'bi mysteriū ī vtero sentiēs virginali. voce magna exclamauit ⁊ dixit. Benedicta tu īter m'lieres ⁊ bn̄dict⁹ fruct⁹ ventris tui. Et vn̄ hoc mihi vt veniat mater dn̄i mei ad me. Ecce enī vt facta est vox salutationis tue in aurib⁹ meis. exultauit p̄ gaudio infans in vtero meo. Et beata q̄ credidisti. q̄niā p̄ficient̄ in te. que dicta sūt tibi a dn̄o

De uisitatione beate uirgis ad elizabeth.

Ad que ẏgo venerãda in humilitatis ſpiritu rñdens. illud mirabile cãticũ decantauit Magnificat aĩa mea dñm. Et exultauit ſpiritꝰ meꝰ in deo ſalutari meo. Quia reſpexit humilitatẽ ancille ſue. Ecce enĩ ex hoc beatã me dicẽt oẽs generatões. Quia fecit mihi magna q̃ potẽs eſt. ⁊ ſctũm nomẽ eiꝰ. Et miſericordia eꝰ a pgenie in pgenies timẽtibus eũ. O magnũ myſterĩũ. o admirable cõmercĩũ. o ineffabile ſacramentũ vt matres de pignoribꝰ q̃ geſtabãt in vteris in ſpũ pñtarẽt. ⁊ etiã ppbetarẽt. Et vt ſacri euãgelij pandit hiſtoria. celi regina gũida partu ꝓſecranda diuino. pbũilitatis ãplioꝛi ſignacꝺo p̃curſoris ſui quẽ geſtabat filij genitrici gũide hũanitatis ipendit obſequiũ. Quo impenſo cõpletoq3 hmõi viſitationis quaſi triũ mẽſiũ tpe in domũ ſuã eſt reuerſa. Hec eſt enĩ illa de qua ſacra canũt eulogia Sole amicta lunã bñs ſub pedibꝰ ſtellꝝ coꝛonari meruit duodenis. Hec eſt illa q̃ in ſuis caſtis viſceribꝰ celi terꝛeq3 geſtauit opificẽ. Et ſola cunctas hereſes intẽmit. Et pꝛpiano ppꝛio vt aduocata ſtrenua ⁊ exoꝛatrix puigil ad regẽ quẽ genuit incẽdit. Igĩt felicis recoꝛdatiõis vbanꝰ papa .vj. dignũ reputãs ⁊ debitũ vt feſtũ viſitationis ipius beate marie ẏginis q̃ vt prefertur viſitauit elizabeth. in dei eccl̃ia celebꝛareꝝ. q̃niã teſtimonio ſancti ſuffultũ euangelij bũanis neq̃t rõnibꝰ detractari. Ac attẽdens q̃ laudes tãte virginis bũana lingua nõ ſufficit exp̃mere. Hec etiã ſãcti et iuſti eã in cꝰ ille quẽ celi capere nõ poterãt. ſe contulit aula ẏginali. dignis laudũ preconijs ad plenũ eſſerꝛe potuerũt. Et conſiderãs dictꝰ papa q̃ exq̃ dñm in ſanctis ſuis laudamꝰ. quã tomagĩ in veneratione btẽ marie ẏginis matris ipſiꝰ exultãtibꝰ animis collaudare ⁊ eiꝰ laudũ augendo titulos gratias inferꝛe quẽ genuit filio debeamꝰ. Que etiã exaltata ſup ſideꝛa. ſtellato ꝓſidet ſui ſolio genitoris Nec etiã diuine viſus fuiſſet reſiſtere volũtati q̃ tã ſibi q3 aliis viris deuotis ad hmõi ſanctã feſtiuitatẽ celebꝛandã vt pie ideꝛ papa credidit. dignata fuit mentẽ inſpirare. Deliberatione etiaꝛ ſup hoc matura p̃habita. De fratrũ ſuoꝛũ ſãcte romane eccl̃ie cardinaliũ cõſilio ad exaltatiõẽ fidei catholice. digne et rõnabiliter. videlꝛ ſexto idꝰ apꝛlis põtificatꝰ ſui ãno .vj. ſtatuit vt feſtũ p̃fatũ videlꝛ viſitatiõnis btẽ marie ẏgĩs q̃ vt p̃fert viſitauit elizabeth. ſexto nonas iulij ãnis ſingul' in ọi ecclẽſia cũ laudũ cãtico. leticie iubilo. coꝛdiſq3 tripudio ſub duplici officiõ p oꝛbẽ vniuerſũ ſolẽniter celebꝛareꝝ. Suaſit etiã ⁊ conſuluit idẽ vbanꝰ ſextus. vt ipſiꝰ feſti vigilia vt vigilia natiuitatis et aſſũptionis p̃dicte ẏginis feſtiuitatũ. etiaꝛ in obſeruatione ieiunij deuotius obſeruareꝝ. Et mandauit q̃ ſimle nõ tñ duplex officiũ abſq3 alicꝰ ſcti cõmemoꝛatione. exceptis primis veſperis ante octauam apl'oꝛ petri et pauli. ⁊ officio totius diei octaue. cũ cõmemoꝛatione tñ eiuſdẽ noui feſti. p ſeptẽ ſequẽtes dies in dei eccl̃ia cũ celebꝛitate debita cãtareꝝ. Ac etiã volẽs idẽ vbanus papa xp̃ifideles ad colendũ tãte feſtũ virgĩs et etiã celebꝛãdũ. donis ſpũalibus animare. ipſoſq3 myſticis de theſauris militãtis eccleſie benedictionũ muneribus cupiens ſ̃ pueniꝛe. Omnibꝰ ve penitẽtibꝰ ⁊ cõfeſſ̃. Qui matutinali officio feſti eiuſdẽ in eccl̃ia q̃ idẽ celebꝛareꝝ intereſſent centũ. Qui vero miſſe totidem. Qui autẽ p̃mis ipſiꝰ feſti veſperis. ſiliĕ centũ. Qui autẽ ſecũdis. totidẽ. Illi ẏo q̃ p̃ me tertie ſexte none ac cõpletoꝛij officijs intẽ eſſent pro qualibet hoꝛarũ ipſaꝝ q̃draginta dies. Illis autẽ q̃ per octauas feſti p̃dicti matutinalibus veſperoꝝ miſſe ac predictaꝝ hoꝛarũ officijſ inteſſent centũ dies ſingul' octauarũ ipſarũ diebus. de omnipotẽtis dei miſericoꝛditer relaxauit. Ne autem pro eo q̃ ipſius vbani predeceſſoꝛis noſtri ſup ueniente obitu liteꝛe apoſtolice ſup premiſſ̃ confecte nõ extiterint. hmõi ꝓſtitutio dicti p̃deceſſoꝛis fruſtrareꝝ effectu. volentes et autoꝛitate aplica decernẽtes q̃ hmõi ꝓſtitutio a dicto die videlꝛ .vj. idꝰ apꝛlis pinde ſortiatur effectũ ac ſi ſup ea dicti p̃deceſſoꝛis lr̃e ſ̃ ipſiꝰ diei data ꝓfecte fuiſſent put ſupiꝰ enarratur. Q̃ q3 p̃ntes lr̃e ad pbandũ plene conſtitutionẽ hmõi vbiq3 ſufficiãt Neq3 ad id pbationis aliud adminiculũ requiraꝝ Uni

De uisitatione beate ma. uirgīs ad elizabeth.

uersos igitur patriarchas archiep̄os ep̄os
⁊ alios eccīaꝝ p̄latos monem⁹ ⁊ hortamur ī
dño ꝑ apl'ica eis scp̄ta ī v̄tute sācte obedien
tie districte p̄cipiendo mādātes .et ī remissi
onem peccaminū iniungētes. Quaten⁹ taꝫ
gl'osum festū et celebre ānis singulis. vj. No
nas iulij vt p̄fert. deuote ac solēnit̄ celebrent
ac ieiuniū hmōi vigilie suadeāt ī augmētuꝫ
meriti obs̄uari. Et faciāt ꝑ vniuersas eccle
sias suarū ciuitatū ⁊ dyocesiū celebrari ac of
ficiū peragi supradictū. vt pia ei usdē virgīs
intercessione. ipsi xp̄i fideles h̄ a noxijs ꝓtegi.
⁊ in futuro sēpit̄na cōseq̄ gaudia mereātur.
Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc paginā no
stre voluntatis. constitutionis. munitionis
hortationis.. ⁊ mandati infringere vel ei au
su temerario contraire Si quis autem hoc
attemptare presumpserit. indignationem
oīpotentis dei. ⁊ btōꝝ petri ⁊ pauli apl'oꝝ e⁹
se nouerit incursurū. Datū rome apd̄ sctūꝫ
petrū. v. idus nouēbris pontificat⁹ nostri an
no p̄mo. videlꝫ sub anno dñi. m. ccclxxxix.

Ex sermone venerabilis bede.

Btā dei genit̄x v̄go semp maria tēplum
dñi sacr[illegible]riū spūsscti. cū ab āgelo salutata fu
isset. seqꝫ ꝓle g̃uidā cognosceret ꝯfestiꝫ ī mō
tana ꝑrexit portās a q̄ portabat̄. Et apte p⁹
visionē angeli btā dei genitrix ī mōtana sb̄ijt
q̄ gustata suauitate supnoꝝ ciuiū. hūilitatis
gressib⁹ ad alta v̄tutuꝫ se trāstulit Intrat igit̄
domū zacharie atqꝫ elizabꝫ. quā s̄uū ⁊ p̄cur
sorē dñi pariturā nouerat. Salutat nō qua
si dubia de oraculo qd̄ accepat. sed vt g̃tula
tura de dono qd̄ ꝯseruā accepisse didicerat
Nō vt v̄bū angeli mulieris attestatōne pro
baret. sꝫ mulieri ꝓuecte etatis v̄go iuuēcula
ministeriū sedula īpēderet. Ut aūt audiuit
salutationē marie elizabeth. exultauit infās
in vt̄o e⁹ ⁊ repleta ē. s. s. elizabeth. Et exclama
uit voce magna Recte voce mag̃qꝛ d̄i dona
cognouit. Recte voce magna. q̄a illū quem
vbiqꝫ presentē nouerat etiā corpalit̄ adeē sē
tiebat. Magna eteni voce nō clamosa q̄ꝫ de
uota intelligendū est. Neqꝫ enī modice vo
cis deuotione dñm laudare voluit. q̄ spūscō
plena flagrabat. q̄ ⁊ illū in vtero gestabat. q̄
in natis mulierū maior nemo est. Eū eteni
aduenisse gaudebat. q̄ ꝯceptus ex carne ma
tris v̄ginis fili⁹ altissimi vocaretur ⁊ eēt. Ex
clamauit autē voce magna elizabeth. ⁊ dixit
Benedicta tu inter mulieres. O vere bñdi
cta inter mulieres. que sine exēplo mulieb̄s
cōditionis cū decore virginitatis gauisa es
honore parētis. Et bñdict⁹ fruct⁹ vētris tui.
Nō qꝛ tu bñdicta. ideo bñdict⁹ fruct⁹ vētris
tui. sꝫ qꝛ te p̄uenit in bñdictionib⁹ dulcedinis
ideo tu bñdicta. Bñdicta tu inquit int̄ muli
eres que illā generalē maledictionē euasisti
q̄ dictū est. In tristitia paries filios. Et nihil
omin⁹ illā que secuta est. Maledicta sterilis
in israel. Ac singularē consecuta es bñdictō
nē. vt nec sterilis maneas. nec cū dolore par
turias. Et bñdictus fruct⁹ ventris tui. Nec
ipse generali sanctorū more bñdictus. sed sic
ait apl's. quoꝝ patres ex q̄bus xp̄s s̄m carnē
q̄ est sup oīa de⁹ bñdictus in secl'a. De huius
ortu fruct⁹ psalmista mystico s̄mone testat̄
dicēs. Eteni dñs dabit benig̃tatē. ⁊ terra nrā
dabit fructū suū. Dedit q̄ꝓpe dñs benig̃tatē
qꝛ gen⁹ hūanuꝫ a reatu p̄uaricationis ꝑ vni
genitū suuꝫ liberare disposuit. Dedit benig̃
tatē. qꝛ ei⁹ ingressu v̄ginal' vteri tēplū sctī spi
ritus grā ꝯsecrauit. Et terra nostra dedit fru
ctū suū. Quia eadē v̄go q̄ de terra corp⁹ ha
buerat. filiū genuit. diuinitate q̄dē deo patri
coequalē. sed sibi carnis v̄itate ꝯsubstātialē
De hoc ⁊ esaias tēplū hūane redēptionis ī
tuēs ait. In illa die erit germē dñi in mag̃fi
centia et gl'a. ⁊ fruct⁹ terre sublimis. Germē
nāqꝫ dñi fuit in magnificētia ⁊ gl'a qñ super
nus dei fili⁹ in carne tp̄alis apparēs magni
tudīe v̄tutū celestiū mūdo clar⁹ effulsit. Fru
ctus q̄ꝫ terre sublimis effect⁹ est. qñ carnem
quā de nostra natura mortalē de⁹ suscepat
v̄tute v̄sationis īmortalē iam redditā ad ce
los subleuauit. Recte ergo d̄r. Bñdicta tu ī
ter mulieres. ⁊ bñdict⁹ fruct⁹ vētris tui. Bñ
dicta est incōpabiliter. que et diuini germīs
gl'am suscepit ⁊ coronā integritatis s̄uauit.
Bñdictus fructus vētris illi⁹. ꝑ quā ⁊ semē
incorruptionis superne hereditatis quā ꝑ
didim⁹ in adā fractū recipimus. Et vere ac
singulariter bñdictus. q̄ non nrō more p⁹
q̄ꝫ nat⁹ est gratiā bñdictionis a dño ꝑcepit.

De uisitatione beate uirgis ad elizabeth.

sed ⁊ ipse ad saluandū mūdū bñdict⁹ venit ī noīe dñi. Et vnde ℔ mihi vt veniat mat̄ dñi mei ad me. O quāta in ppbetisse mēte būlitas. q̄z ver⁹ ℔mo dei quē dixit. Sup quē req̄ escit spūs nisi sup būlem ⁊ q̄etū ac tremētē ẏba mea. Mat̄rē q̄dē dñi. que ad se venerat mox vt vidit eē cognouit. Sed nihil in se tal̄ meriti reperiēs q̄ digna fieret a tanta hospite visitari. vnde hoc mihi q̄quit. vt veniat mater dñi mei ad me. Qui nimirū spūsscūs q̄ ei donū ppbetie cōtulit. mun⁹ pariter būlitatis prestitit. Prophetico repleta spū genitricē ad se aduētasse saluatoris intelligit. Et humilitatis spū circūspecta. min⁹ dignaz se ei⁹ aduētu deprehendit. Ecce enī vt facta est vox salutationis tue ī auribus meis exultauit in gaudio infans ī vtero meo. Intellexit elizabetb eodē quo impleta erat spū reuelāte q̄d exultatio illa sui significasset ifātis. hoc est illi⁹ venisse matrē c⁹ ipse p̄cursor ac demōstrator eē futur⁹. Et q̄z mirāda. q̄z cita sctī spiritu⁹ operatio. Nulla q̄ppe in discēdo mora ē vbi spūsscūs doctor adest. En vno eodēq̄z momēto cū voce salutātis gaudiū nascit̄ infantis. q̄a dū vox ad aures puenit corpales virtus spiritalis cor intrauit audiētis. nec solū genitricē sed ⁊ sobolē amore dñi aduentātis accendit. Unde mox eadē precursoris dominī genitrix ea que in occulto cognouerat his qui simul aderāt ⁊ audiebāt palā euangelizare curauit. Maz subdit. Et beata q̄ credidit. q̄niā pficient̄ ea que dicta sunt ei a domino Nā ex hoc q̄z p spūm didicit elizabetb que ā gelus ad mariā ẏba ptulit. q̄ illa mox euāgelizanti credidit. q̄ hec diuina operāte potentia absq̄z vlla eēnt dubietate cōplēda. Mirūq̄z in modū idē spūs eā cū impleuit presentiū simul preteritor⁹ ⁊ futuror⁹ scientia instruxit. De pūtibus nāq̄z se edoctaz monstrauit. cū beatā mariā matrē dñi sui vocāsq̄a redēptorē humani generis in vtero gestaret indicauit. Unde etiā fructū ventris eius singulariter benedictū eē pfessa est. Preteritorū se noticiā accepisse signauit. que ⁊ ẏba angeli ad mariā ⁊ psensū marie credentis sibi innotuisse prodidit. Sed ⁊ futuror⁹ sciam sibi nō negatā intimauit. cū perficiēda a domino q̄ ei dicta eēnt. aperuit. Quis aūt fratres mei dicere q̄s estimare sufficiat que tūc gratia spūs dei genitricem repleuit. cū tāta ī matre precursoris lux doni celestis emicuit Uerū audiamus verba que dixit. si forte ex his aliquātulum valeam⁹ dinoscere q̄d intus habuerit. Audita ergo respōsione elizabetb. qua eam beatam inter mulieres predicauit. matrem domini sui cognominauit. fidem fortez laudauit. ad cui⁹ ingressū seipaz cum filio spūsancto repletā eē signauit. non amplius tacere potuit dona que pceperat. sed q̄ sēp animo gerebat vbi aptum tēp⁹ inuenit. etiam deuota oris pfessione patefecit. Mamq̄z vt virginalem decebat pudorē. acceptum diuinit⁹ oraculum aliquādiu silentio tegebat archanum mysterij celestis ī sui pectoris abdito venerabat occultuz expectabat reuerent̄ donec ipe donoruz distributor quid sibi doni specialis tribuisset. quid secreti reuelasset. quando cūq̄z vellet ostenderet. Et postq̄z eadem que sibi erant charismata prestita. per alios spiritu reuelante esse patefacta cernebat. mox etiam ipa thesaurū celi quē in corde ꝑuabat aperuit. Ait ergo Magnificat anima mea dominum. ⁊ exultauit spūs meus in deo salutari meo. ⁊c. Quib⁹ p̄mo dona sibi specialiter concessa confitetur Deinde generalia dei beneficia q̄bus generi humano in eternum consulere nō desistit enumerat. Eius aut̄ anima dñm magnificat. qui omnes interioris hoīs sui affect⁹ diuinis laudibus ac seruitijs mancipat. q̄ obseruantia preceptorum dei semp eius potētiam maiestatis se cogitare demonstrat Et⁹ spūs in deo salutari suo exultat. quem nihil in terrenis libet. nulla caducarū rerū affluētia mollit. nulla aduersitas frāgit. sed sola illiusa quo salus speratur eterni sui ꝓditoris memoria delectat. Que cū oībus perfectis verba recte ꝓueniāt. maxime tū ea beatā genitricem pferre decebat. q̄ meriti ꝓulegio singularis spiritali ipsi⁹ dilectiōe flagrabat. c⁹ corpali cōceptione gaudebat Que iure in iesu. idē in salutari suo speciali p̄ ceteris sāctis gaudio potuit exultare. q̄z quē ppetuū salutis autorē nouerat būc ipm tpali ortu ō sua

carne nascitur ē sciebat. quatenꝰ i vna ea dēq; psona vacuꝫ suꝰ filiꝰ eēt ⁊ dñs

CLXXX.

De sancto Arbogasto.

Sanctissimi sacerdotis xp̄i arbogasti exortū vt cōuersationē eius a puero ad puectonez vsq; pōtificatꝰ. seu ātiquitas obliterauerit vel scptoꝝ raritas nō declarauerit. qz scriptio nō docet incertū habeꝫ. At vero tanti patris insignia qbꝰ in diebꝰ suis miraculis choruscātibꝰ claruit nō ex toto sūt silētio oppssa. que paures fidelū transeūdo. posteris narrātibꝰ auribꝰ nostris sūt infusa. Tradūt nāq; eū in tpibꝰ dagoberti regis. cū sctā ecclīa lōge lateq; flores doctrine catholice suaue redolētes diffūderet ⁊ verbū dī vsq; q̄q; pspecurreret. de aq̄tania pgressū. diuino nutu argentinenꝭ ecclie cathedrā cōsedisse. susceptū q; culmē regimis felici gubnatōne diu rexisse. Hic btūs xp̄i sacerdos p̄fato regi amica familiaritate adeo est innexus vt eo intra regalē aulā ascito illiꝰ alloq̄o delectaret. psilio vteret. Qua iocū ditate cū vterq; suo. rex in regno. eps in epatu pspe se ageret. bostis humani generis iuidia res leta vidit in ptraria. Nā cū quadā die venatores regis more solito aprū insequerētur in saltu. regis etiā filius qui erat ei vnicꝰ pariꝫ cū eis i eodē discursu festinauit. Dū aūt illi p deuia queq; ⁊ diuersos anfractꝰ cū canibꝰ oberrarēt. solꝰ relictus singulari occurrit incautꝰ Quo viso sonipes in q̄ sedit pauefactꝰ. cursū retorquens in fugā vtitur Puer vero cū eū freno retinere conaret. ⁊ in alterā ptē habenā stricturꝫ traheret. heu nimiū pnꝰ a sella est plapsus. Adhuc aut habena quā in manu tenebat ibe/rēs p terram tractꝰ. calcibꝰ equi miserabiliter est ptritus. Quē sui pedisseq; diu quesitum ⁊ ita inuenientes attritū. nō sine maximo merore tollētes. ⁊ in eqs leuātes. funere lugubri domū sunt reuersi. Cū aut in palatio regis qđ factū fuit psonaret. quātꝰ vndiq; pcursꝰ virorꝫ ac mulierū. quātꝰ plāctꝰ. q̄ntꝰ eiulatꝰ regales edes. vicos. cāpos. vbicūq; auditus est impleuerit. nemo valz explicare. Interea puer in lecto collocatus. altera die vita pristi est exutus. Quid igitur huiusmodi pcussionis facto opus sit. ⁊ quomodo regis dolorem mitigarent. cū secum quererēt. tandē consilio inuento vt episcopus inuitetur. regi suggerunt. Qđ ille deuotissime amplectens. mox sine dilatione legatis directis. vt ad se episcopꝰ omni festinātia fatigare se dignet exposcit. Nec mora. iussa faciūt. epūm adeūt. causā inuitationis nō sine luctu exponūt. Ille vō audito casu amici totꝰ spū contbatus. flēs mīkūq; gemēs. statī pperare nō distulit. Nec minus interea rex adaduentum pontificis impatiens egressus. senez eminus festinantem conspicatꝰ. fusis lachrimis. velato capite. multis comitātibꝰ atq; lachrimātibꝰ stipatꝰ occurrit. Qui cū se inuicez solito salutare pararēt. p nimio cordis dolore vox besit in gutture Quantū lachrimaꝝ ex vtraq; pte fluxerit. nulli cognitū eē poterit. Tandem luctu satiati. cū nox aduenisset. ⁊ omēs sopor grauissimꝰ oppressisset. ad orationez pcessit episcopus. Quomodo aut quibꝰ verbis orauerit non patet. q̄d autem impetrauerit non latet. Finita autem oratione accessit ad feretrū. electisq; omnibꝰ ad exequias vigilātibus. flexis genibus cōmittit se beate marie patrocinijs. vt illa que vitam mundo genuit. vitam puero impetraret a filio Jnt̄ orādū puer surrexit. exutūq; funeribꝰ indumētis. q̄bus ante vsus est episcopꝰ iussit indui regalibus. Igitur qui huic officio aderāt clamorem gaudij diutius cohibere non poterant q̄n libere eruptum atrium omnēq; aulā regis vociferatu maximo implebāt. Quo oēs a somno excussi hucillucq; discurrebāt. causam tanti sonitus ignorantes. Necnon rex ipse qui tunc primum parum somni carpebat exterritus. nā nimiū tristis tota nocte iacebat insomnis. cubiculū vbi tantus fragor exortus est festinꝰ erupit. Quanta leticia coreius pulsauerit. fuse pre gaudio lachrime testantur. cū reuiuiscere vidit. p quo si eū reciperet ipse mori cōcupiuit Vocata mater ad sancti viri pedes festinat. q̄a cor eius triste filius viuus mulcebat. Necnon omnes q̄ ad funꝰ deflendū p fluxerant gaudio repleti. ad

venit cū.cxxxiiij.milib⁹.Tūc argolād⁹ ⁊ Ka
rolus multa simul locuti sunt de causa belli
⁊ fide. Int̄ que dicit argolād⁹. Pugnem⁹ p
fide. Si vincar baptizabor. Uadūt ergo.xx.
xp̄iani ꝯ xx.paganos ⁊ occidūt eos Postea
xl.et euenit vt p⁹. Postea.c.et factū est siliter
Iterū mille.sz sēp xp̄iani paganos occidert̄
Tūc datis treug̃ venit argoland⁹ ad karolū
baptizād⁹ dicēs Karolo. Lex tua sanctior ē.
Et p̄cepit oīb⁹ paganis vt baptizarēt̄. Illi cō
senserunt. Tūc argolād⁹ vidit ordines ī mē
sa ⁊ quesiuit q̄ eēnt. Rn̄dit karol⁹.hos eē epi
scopos hos monachos.hos canonicos.hos
paupes quos dicit eē nuncios dei. Cui ille.
Male tractas nuncios dei tui.ꝓpter h̄ no
lo baptizari. Et abijt Hic notandū q̄z graue
peccatū sit male tractare paupes. Propter
h̄ karol⁹ tāta leticia baptizandoꝝ est p̄uat⁹
Crastino karol⁹ pugnatur⁹ habuit.cxxxiiij.
milia.argolād⁹.c.milia. Ibi occisus est argo
land⁹ et sua.c.milia. Uictores in sanguīe sta
bāt vsq3 ad bases ciuitatis.que mox capta ē
paganis omnibus occisis. Tūc.M.xp̄iani
nocte spoliauerunt mortuos Karolo igno
rante. Qui onustati auro et argento cū ad
Karolū redire vellent.a paganis q̄ fugerāt
sunt occisi.et hoc fecit eis auaricia. ¶ Pri
ceps nauarroꝝ mandat karolo belluz. Qui
orauit dn̄m vt ostendat sibi in illo bello mo
rituros. Crastino armato exercitu karolus
vidit rubeaz crucez in humeris moriturorū
retro sup loricas. Quos oēs in oratorio suo
retrusit ne occiderent̄. Peracto bello ⁊ occi
sis fere cētū milib⁹ paganoꝝ. Karolus q̄s in
oratorio truserat reꝑperit mortuos.videlz.c.l
Tūc karol⁹ expugnauit totā patriaz nauar
rorū ¶ Postea dicitur karolo q̄ rex babi
lonis miserat contra eū de syria.xx.M.cur
ruū.⁊ ip̄e de genere goliath qui vulnerari n̄
poterat nisi in vmbilico vires.xl.fortiū habu
it Statura e⁹.xij.cubitoꝝ facies e⁹ lōga vni⁹
cubiti.digiti tribus palmis Qui omnes con
tra se missos portauit in ciuitatē otogoruz.
Primo raynaldū.scd̄o constātinū regez ro
manoꝝ ⁊ aliuz comitē.tres illos oēs simul
leuās quasi pueros dextra et leua tulit ī car
cerē.et.xx.pugnatores.quos similiter depor
tauit Rotholand⁹ vero fixit eū in vmbilico
Unde clamauit Machometh iuua q̄z mo
rior. Accurūt ergo pagani et portāt eū in ci
uitatez. Et sic xp̄iani cū eis mox intrauerunt
et p̄fatū gigātē occidunt.⁊ ciuitatē capiunt.
Rotholād⁹ gigāti predicauit de trinitate q̄
renti. Abraā vidit tres ꝛc̄. Itez in cithara cū
sonat tria sunt.ars manus ⁊ corde. In amig
dalo tria sunt corium testa nucleus Simili
ter in sole cursus splendor et calor. In rota
plaustri.medium brachia circul⁹. In homi
ne corpus anima vmbra. Sic vnuz est tria.
Ita in deo tres persone vnuz sunt. Itez que
rit gigas quomō potuit v̄go parere.respon
dit rotholādus. De⁹ qui fābe gurgulioni et
arbori facit gignere vermes.multosq3 pisces
ex aqua ꝓducit.vultures apes serpētes sine
masclino semine facit prolē gignere. potuit
idem deus et virginē facere parere. De ascē
sione querenti respondit. Rota molendini
quantum ad ima descenderit de superius
tantum ascendit econuerso. Auis de mon
te descendens redit in altum. Sol in orien
te surgit ⁊ tendit in occidentē.⁊ iterum redit
in orientem. Ita et xp̄s vnde descendit.iterū
ascendit. Cui gigas. Modo pugnem⁹ pro
fide. Tūc accidit q̄d in ꝓximo capl̄o dictum
est q̄mō exercitus. Karoli facies eq̄rum lin
theis operuit.ne viderent laruas hostium.
⁊ obstruxerunt aures equorum ne audirēt
timpana per que prius fugati fuerant quā
do pagani fecerāt singulos viros āte singu
los equos incedere laruatos et tympana ꝑ
cutientes. Unde modo victoriā habuerunt
Tūc karolus irrūpens vexillū in curru absci
dit.alias enim nunq̄z fugissent. Et tunc occi
dit.viij.M.paganoꝝ vrbem cepit.⁊ postea
in hispania nemo karolū ausus est īpugn̄re
Postea venit ad sāctū iacobū.et omnia de
structa ibi reedificauit.statuitq3 ad honorez
sancti iacobi oēs reges et principes p̄ntes et
futuros ep̄o scti iacobi obedire. Tūc ego tur
pin⁹ remēs archiep̄s sancti iacobi eccīam et
altare cum.lx.ep̄is karoli rogatu kal̄. Junij.
honorifice dedicaui. Et karol⁹ tūc dedit ec
clesie sancti iacobi in dotem totam galiciaz
et hispaniam.vt quilibet possessor dom⁹ an

nuatim quattuor denarios persolueret. ⁊ ab omni seruitute regis et principum liber esset. et vt ibi sint ꝯcilia. et virge episcopales. ⁊ corone regales ꝑ manus epi loci ꝑbeant. Et vt beatꝰ iacobꝰ ⁊ iohes cū matre petierāt. vt vnꝰ sedeat ad dexterā. alt̄ ad sinistrā xpi iohes in oriēte prōnꝰ est apd̄ ephesū. iacobꝰ in occidente. romā aplicā sedē petrꝰ hz. merito. q̄a ipi erāt xpo ꝑ ceteris familiares. ꝑncipal' tñ est petrꝰ. q̄a xps eū voluit eē ꝑncipez apostolorum. Tante fortitudinis fuit Karolus ꝙ quattuor ferraturas equi simul manibus facile extendebat. ⁊ militez armatū stantez sup palmam suā a terra vsqz ad caput suum facile leuabat. Tante largitatis ꝙ in q̄ttuor festis curiā precipue habuit in hispania videlicet in natiuitate xpi in pascha pentecos. et iacobi. Per singl'as noctes eū custodiebāt. cxx. fortes. Prima noctis vigilia. xl. ei astiterunt. x. ad caput. x. ad pedes. decem. ad dexterā. x. ad sinistrā. dextra spatā nudam. sinistra cādelā ardentē habētes. ꝫ modo scd̄am vigiliā. xl. similit̄. et. xl. tertiā vigiliā fecerūt. Qui plura de virtutibus eiꝰ scire voluerit cernat qūo rome impator fuit. eccīas multas ⁊ abbatias instituit. sepulcrū dñi visitauit. mlto rū sctōꝝ corpa ī argēto ⁊ auro locauit. Quomodo lignū crucis secū tulit vnde mltas ecclesias dotauit. Cū rediret karolus d̄ hispania. adhuc erant duo reges pagani apd̄ cesareā augustā marsirꝰ ⁊ beligādus frater eius a rege babilōie de perside in hispaniam missi. qui Karolo ficte subiacebant. Quibꝰ Karolus mādauit vt baptizarētur vel tributū sibi mittant. Qui miserunt ei trigīta equos oneratos auro argento gazisqz hispanicis. et. cccc. equos vino dulcissimo oneratos pugnatoribus ad potandū. ⁊ mille saracenas feminas formosas. Nuncio vero karoli gamaleoni viginti equos oneratos auro ⁊ argento ⁊ pallijs dederunt. vt pugnatores in manus eorum traderet. Quod et fecit. Nūcius Karolo munera tulit. Sed vinū ⁊ mulieres acceperunt pugnatores. Dixitqz rex marsirus ꝙ veniret baptizandꝰ Cui occurit Karolus cuz quinquagintaquinqz milibꝰ Venerunt ⁊ pagani. et horum viginti milia occiderunt xpiani. Similiter et xpianorum triginta milia a paganis sunt occisa propter ebetudinem animi ⁊ fornicationem eorum Ibi occisi sūt oēs pugnatores preter rotholādū et alios. v. Tunc rotholandus cum. c. viris euasit ⁊ occidit marsirū. Ipe solꝰ q̄ttuor lanceis fixus euasit. Tūc marmoreum lapidem trino ictu in duas partes diuisit a summo vsqz deorsum gladio suo. quē voluit frāgere qñ vidit se moriturū. ne pagani eundē gladium acciperent. Cornu suum sufflādo fregit et ceruicem colli sui lesit socios vocando. Cum sufflationē. Karolꝰ audiuit venire voluit. sed prefatus traditor eum auertit dicens eum in venatione eē. Adhuc karolus necem et traditionem suorū ignorauit. Ad obitū Rotholādi venit Theodoricꝰ qui vidit cōpunctionem et orationem eius. Tribꝰ vicibus carnez suā tetigit dicēs. Et in carne mea videbo deū saluatorem meuz. Similit̄ tetigit et oculos dicens. Quez visurus sum ego ipe ꝛc. Et ait. Memēto mei dñe quia ꝑ honore tuo exul morior. Memor esto sociorū meoruz similiter occisorum pro te. Tunc signans se cruce ait. Nunc videbo quod oculus non vidit ꝛc. Et sic expirauit sctissimꝰ martir xpi Rotholandus. Ego turpinꝰ nesciens Rotholandū defunctuz. ipso die obitus eius missam defunctoꝝ presente Karolo celebraui. xvj. kalend̄. Julij. ⁊ raptus in extasi audiui choros in celestibus cantantes. ignorans quid hoc esset. Post hoc demones audiui quasi predam ducentes Quibꝰ dixi. Quid fertis. Responderunt. Marsirū ad inferna sicut Michael Rotholandum ad celestia. Missa celebrata dixi hoc Karolo. Cum hoc dicerem venit Baldervinus super equum Rotholandi dicens Rotholādum se reliquisse in agonia. Cito exercitꝰ venit ad funus. sed Karolus primus inuenit eum exanimatum. brachia super pectus posuerat in formam crucis. Tunc Karolus irruit super eum. Quis planctū illius explicz Balsamo mirra et aloe conditus est. Et cuz eo ibi pernoctauit exercitus. Triginta octo annorum obijt. Crastino armati vadūt ad locum certaminis vbi cum aliquis amicuz

suum semiuiuum repperit. aliquis mortuū. oliueriuz defunctum inueniunt. quattuor palis in terram fixis extensuz. restibus retortis ligatū a collo vsqz ad vngues pedū ⁊ manuū excoriatū. sagittis. lāceis. spatis pforatū Totum nemus clamoribus impletur. quilibet suum amicum eiulando. Tūc karolus iurauit per omnipotentez q̄ currere nō cessaret donec hostes inueniret. Et inuenit eos cenantes quattuor milia. que occidit Stetit sol immobilis. et prolongata est dies illa spacio trium dierum. Et inuento traditore gamaleone precepit eum Karolus. quattuor equis fortissimis totius exercitus alligari. et super eos assessores agitantes contra quattuor plagas orb. Et sic digna morte interijt. discerptus exemplo iude proditoris. Duodecim milia vnciarum argenti. ⁊ viginti milia talentorū auri. vestes ⁊ cibaria data sunt pro animabus defunctorum. Rotholand⁹ in eccl'ia romana sepelitur. gladius ei⁹ ad caput suspenditur. Omnē terrā circa opidum blauieñ. vj. dierū spacio vbi Rotholandus sepultus est. canonicis regularib⁹ q̄s ip̄e karolus restaurauerat iussit dari. vt annuatiz in anniuersario sancti rotholandi. xxx. pauperes omnibus necessarijs vestib⁹ induerēt cibis reficerent. xxx. psalteria ⁊ tot missas pro omnium defunctoꝝ aīabus occisorum dicerent. de reliquo ipsi viuerent. Post hoc Karolus sanctum Dyonisiū honorauit. omnē frāciam eccl'ie eius in predio dedit. et p̄cepit vt omnes franci p̄ntes et futuri etiaz reges pastori ecclesie obedirent. ⁊ quelibet domus annuatim quattuor denarios daret ip̄i ecclesie. Et stās apud corp⁹ beati dyonisij orauit p animabus occisorum in hispania. ⁊ p his qui libenter prefatos d̄narios soluerēt. Nocte p̄xima regi dormienti dyonisi⁹ apparuit eumqz excitauit dicēs. Qui tuo exēplo in hispania occisi sunt vel occidentur. omniū delictorum veniam impetraui. Similit̄ de q̄ttuor denarijs grauioris sui vulneris medicinam impetraui. Hoc karolus dixit omnibus. Tūc Karolus aquisgrani mira matri dei operatus est. vnde prouocati sunt etiaz ad bona facienda multi alij. Tunc mihi turpino mors Karoli reuelata est. hoc modo. Cum apud viennam die quadam in extasi raptus orationi vacarem. psalmum deus in adiutorium dicerem. demonū agmina p̄cedebant versus lotboringiam. Cum omnes transissent. vidi vnum quasi ethiopez gressu tardo sequentez. Cui dixi. Quo itis. Respōdit. Aquisgrani tollere animam karoli. Cui dixi. Adiuro te per christū. vt redeas ad me dicens quid actum sit. Tunc paruz morati redeunt vt p̄us ordinati. Dixi ergo ei cui prius dixeram. Quid egistis. Respondit Galicianus sine capite tot lapides ⁊ ligna ecclesiarum tulit in statera. q̄ plus appenderunt eius bona q̄z mala. et ideo animā eius a nobis abstulit. Quo dicto euanuit. Et ego cognoui illa hora karolum esse defunctuz Ip̄e etiam quando ab inuicez recessimus me rogante promisit mihi si fieri posset nuncium mortis sue mihi mitteret. Similiter ego sibi de mea morte promisi. Unde egrotans ad mortem precepit cuidam militi alumno suo vt mortem eius mihi nunciaret Quod et fecit. Quinto kalendas. Februarij obijt Anno domini octīgensimo d̄cimoquarto.

CLXXXVIII

De conceptione sancte marie virginis.

Anshelmus cantuariens archiep̄us. ⁊ pastor anglorū coep̄is suis cūctisqz orthodoxis salutē ⁊ ppetuā ī in dño bñdictōz. Cōceptio venerāda d̄i genitricis ⁊ ppetue v̄ginis marie. dilectissimi frēs quēadmodū p mlt̄oꝝ signoꝝ expimēta in āglia ⁊ frācia ceterisqz ꝯclimatib⁹ celebrāda sit. olī declarata. me narrāte audiat dilectio vestra. Tpe nāqz illo q̄ diuīe placuit pietati anglorū gētē de mal' suis corrigere. sueqz seruitutis officijs arti⁹ astrīgere. gl'iosissimo normānoꝝ duci guilhelmo eādē patriā debellādo subegit. Et regi eoꝝ eraldo noīne impio ⁊ tyranno cleriqz persecutori ⁊ honoris ecclesiastici subuersori. reddidit in bello pro meritis talionem. Quo ceso guilhelm⁹ factus dei virtute ⁊ industria sua angloruz

rex totius ecclesiastice dignitatis honores ī
meli⁹ reformauit. Cuius pie intētionis ope
rib⁹ inuidēs ille bonoꝝ oīm inimic⁹ dyabo
lus. tū familiariū fraudib⁹ tū extraneoꝝ īcur
sib⁹. mlt̄ otiēs conat⁹ ē e⁹ obsistere successib⁹
Sz dn̄o ꝓtegēte ad nihilū d̄ducto ē malign⁹
Audiētes aūt daci āgliā sbiectā eē norman
nis g̃uit̄ indignati se suo q̃si hereditario iure
priuari. arma p̄parāt. classē aptāt vt eos ad
eūtes a data sibi diuīt⁹ patria expellāt. Hoc
cōpto guilhelm⁹ rex prudētissim⁹ helsinum
q̄ndā religiosū abbatē ramesiēs cenobij ad
daciā dirigit vt inq̄rat veritatēb⁹ rei. At ille
vir admodū sagacis ingenij strenue negoci
uz reg̃ exeq̄tur. Quo fidelit̄ ꝑacto ad angliā
reuerti cupiēs mare ingredit̄ et iā maxīaz ꝑ
tē maris ꝓspo cursu transierat. cū subito dē
sis surgētib⁹ vndiqz vētis horrida tēpestas
celū cōmouit ⁊ vndas. Fatigatis igit̄ nautis
nec vltra valentibus obniti fractis remis fu
nibus ruptis. cadentibus velis. spes salu
tis amittitur. ⁊ nihil nisi submersionis indi
cium miserabiliter expectatur. Cunqz de sa
lute corporū desperati aīarum curā solum
mō creatori suo magnis clamorib⁹ cōmen
darēt. ⁊ btissimā dei genitricem mariam mi
seroꝝ. s. refugium ⁊ desperatorum spem. de
uote inuocarent. subito quendam veneran
de habitudinis virum pontificali infula de
coratū. q̃si inter vndas naui ꝓximuz viderūt
Qui aduocās ad se helsinum abbatem his
verbis cepit compellari eum. Vis inq̄t peri
culum euadere. vis ad patriam san⁹ ire. Cū
qz ille cū fletu in toto corde desiderare id so
lum expetere responderet. tunc ille. Scias ī
q̄t me ad te a domīa nostra d̄i genitrice ma
ria. ad quam dulciter reclamasti directum.
et si dictis meis obtemperare volueris. san⁹
cum comitibus imminens euades pericu
lum maris. Spondet ille ilico se ei in omni
bus obtemperaturum. si hoc euaderet peri
culum. Promitte inquit mihi ⁊ deo ꝙ diez
conceptionis et creationis matris christi ce
lebrabis. ⁊ celebrandum predicabis. At ille.
vt vir prudentissim⁹ et quis inquit mihi di
es hoc festo erit celebrandus. Sexto ait yd⁹
decembris hoc festum tenebis. Et quo inq̄t
abbas officio vtemur in eccl̄iastico obseq̄o.
Omne inquit officium quod dicitur in na
tiuitate eius. dicetur in conceptione excepto
ꝙ nomen natiuitatis mutabitur in nomen
conceptionis. His dictis ille disparuit. ⁊ citi
us dictu sedata tempestate. abbas cum su
is incolumis cōcito flatu applicuit anglicis
litoribus ⁊ que viderat ⁊ audierat quib⁹ po
tuit notificauit. Statuit autem idem festuz
in ramesiensi cenobio solenniter celebrari. et
ipse quoad uixit deuotis obsequijs solenni
ter celebrauit. Et nos ergo fratres carissimi
si portum salutis volumus apprehēdere. dei
genitricis creationem ⁊ conceptionē dignis
officijs celebremus. vt ab e⁹ filio digna mer
cede remuneremur. qui cum patre ⁊ spiritu
sancto viuit et regnat in secula seculorum a
men. ¶ Rursum hec solēnitas alio modo
alibi declaratur. Temporibus namqz Ka
roli regis francorum. clericus quidam ordi
ne leuita vngarie regis germanus. beatam
dei genitricem mariam toto corde diligere
eiusqz horas cantare solitus. parentū suoꝝ
consilio nubere volens cum quadam adole
scentula valde. accepta a presbytero nuptia
li benedictione die quadam missa etiam iā
celebrata recordatus. quia eiusdem btē ma
rie virginis horas die illa iuxta morez suuz
non cantauerat. omnes ab ecclesia exire coe
git. sponsam domum mittens. ⁊ ip̄e iuxta al
tare solus remansit. Cunqz solus dominice
matris horas decantando hanc antiphonā
scilz pulcra es ⁊ decora cantaret. subito appa
ruit ei domina nostra et perpetua dei geni
trix virgo maria cum duob⁹ angelis dextrā
eius et leuam tenentibus dicens ei. Si ego
sum pulcra ⁊ decora quid est ꝙ me dimittis
et aliam sponsam accipis. Nunquid non
ego sum pulcrior illa. nunquid non ego suz
optime formosa. nunquid non ego sum val
de decora. vbi vidisti tam pulcram. Cui ille.
Domina mea inquit claritudo tua omnez
pulcritudinem mundi excellit. Tu es super
thronos et choros angelorum eleuata. tu es
super celos celorum exaltata. Quid ergo
vis vt faciam. At illa. Si sponsam inquit
carnalem cui adherere vis amore mei.

vide 17 18

ammirationez resurgētis pueri.q̄qz ꝑ alijs ire festinabāt. Rex ergo ne morā faceret.episcopo domū ne laudaret a ꝓplo festināti.cōsiliū cū regina duxit quō sctūm remunerarz q̄ eis tanta bñficia a deo p̄stitisset. Aurū argentū quecūqz cōcupiscibilia ⁊ regio dono honorabiliora in thezauris inuenire potant gratissime p̄cepit offerri.humiliter dep̄cans.vt accipe digret. Que sctūs vir accipe deuitās ait. Si aliq̄d ꝑ gratiarū actōe deo offerre te delectat.ad agēdū dei ꝑuitiū in eccīa beate matris xp̄i.cuius meritis filiū viuum recepisti terminos eius quia angusti sunt ad tantuz ꝑuitiuz dilatare aliqua parte regni tui.vt sit in vsufructuario.ibi ꝑuientib⁹ deo Si ita regie maiestati placet.poteris.q̄a h̄ firmi⁹ ac stabilius est ad beatitudinē tuā.tuoꝝqz ⁊ p̄cedētiū patrū ⁊ sequētiū posteroꝝ ꝓmerēdā q̄z aurū qd̄ oculos cū videt delectat.⁊ cor cū perditū fuerit contristat. Quā ꝓpositionez pōtificis rex gratulant āplectēs.vbi inq̄t inuenire poterim⁹ locū talē q̄ ꝯgruat ad ꝑuiēdū matri celestis regis.c⁹ sūt vniuersa in celis ⁊ in terris. Cūqz hec secū volueret.mētēqz per omnē alsaciā spargerz sic vbi forte talis loc⁹ inueniret q̄ tāte dñatōni apt⁹ haberet occurrit aīo rubiachū opidū cūctis vsib⁹.i.agris.vineis.cāpis ac siluis.aq̄s edificijs.ꝓplis.opulentissimū.sūme regine in dotē ꝯuenire. Nō distulit rex.voto tandē inuēto.corā optimatib⁹ suis assēsuz tā bono ꝯsilio p̄bētib⁹ testamentū facit.vt rubiachū cū oībus appēdicijs cōfinibusqz ad se pertinentib⁹.etiā ⁊ cū vill' totū ⁊ integrū amodo ⁊ deinceps sit sub dominio sancte argentinenꝭ ecclesie.seruientis genitrici dei marie.stabili ⁊ inextricabili stipulatione subnixum. Hoc nobili donatiuo ditatus.valedicens regi.ad propa remeauit ep̄s.conuocatoqz clero.militūqz cetu.popli quoqz conuentu.cunctis astantibus ⁊ aspicientibus testamentū acceptū posuit super altare consecratum in honore sancte marie Postea vero multis annis vixit.pollēs virtutibus sanctis. E quibus vnū miraculū fidelibus valde ꝓficuum.huic operi dignuz duxim⁹ inserendū. Ferunt nāqz eū circa flumen quod d̄ saltu vosagi.nomine briuscha mixtum cum alsa fluuio.qui alueo per alsaciam eo vsqz decurrit oratorium ligneū paruum sibi fieri iussisse.quo nocturno silentō fluuium transiens veniret.vt ibi secreti⁹ in oratione noctaret.mentem quoqz in diuina contemplatione latius extenderet. Subinde vero cū nauigiū non inuenit.siccis pedibus fluuium trāsiuit. completaqz orōne rursus super vndam ambulans repedauit. Ita ergo religiosam vitam ducēs.diuersis morbis oppressos curauit.demōes ab obsessis corporib⁹ fugauit.discordātes ꝯcordare fecit.q̄bus ꝑm modū necessitatis cōmodus extitit moderator. Cū aūt sentiret īminere sibi diem extremū in mōticulo vrbi vicino extra ciuitatem vbi sancti michaelis est eccl'a ꝯstituta sepulturā sibi fieri p̄cepit.⁊ eo se ferri ac sepeliri.imitās saluatorez xp̄m.q̄ extra portā elegit sibi sepulcrū. CLXXXI

De sancto Adelpho.

Beati adelphi metensis ep̄i.celebrat natalis.q̄ decim⁹ a beato clemēte q̄ p̄m⁹ eandez sedem regendā a beato petro susceperat gubernauit. Huius pater felix nomine de aquitania ortus extitit.mat beatrix de nobili burgundiorum genere originē duxit. Huic īsōno angelus dei apparens ꝙ filium paritura esset annunciauit.⁊ cuius nominis quāteqz virtutis ⁊ meriti succedēte tēpe foret intimauit. Natus ergo beatus adelfus ⁊ ablactat⁹ ecclesie disciplinis imbuendus tradit.in quibus ita ꝓfecit vt nulli videretur esse secūdus Ad ꝑfectū igit erudit⁹ beato rufo auūculo suo metensi ep̄o traditur vt eius bonis actibus probisqz moribus ad bene viuēdū īformaret. Btō aūt rufo vicesimooctauo ep̄at⁹ sui anno defuncto.sanctus adelfus concordi voto cleri ⁊ populi ep̄us eligit.⁊ licet reluctante pastor metensi ecclesie consecrat. Adepto autē episcopatu.q̄z largus in elemosynis.q̄z ꝑnox in orationib⁹ ⁊ vigilijs. q̄m assiduus in ieiunijs fuerit.nullus lingua ad liq̄dum enarrare poterit. Cum autem eandem sedem decem ⁊ septē ānos in omni sanctitate rexisset.de hoc seculo ad celestia regna mi

grauit ⁊ iuxta beatū rufū auūculū suū in ec
clesia scti felicis martyris sepult⁹ est. Et q̄nti
meriti apd̄ deū vterq3 fuerit miracl'a oñdūt
P⁹ multa v̄o ānoꝝ curricula āno videlicet
dñice īcarnationis. dcccxl. sub ludouico īpa
tore. drugone venerabl'i ep̄o metensē regētez
sedē. petione lātfridi coep̄i ip̄i⁹ eccie. ⁊ totius
ꝯgregatōis mōasterij qd̄ d̄r nouū ⁊ vilere. cle
ro q̄3 ⁊ ꝑpl'o alsacie ꝓuīcie id sūma deuotiōe
fieri poscētib⁹. ad supra noīnatū cenobiū ve
nerabl'e corp⁹ scti adelphi translatū est. eo ꝙ
idē loc⁹ metēsi eccie subiect⁹ sit. Cū aūt sacra
tissimū corp⁹ de tuml'o leuaret. odore immē
se suauitatis astātes ꝑfusi sūt. ⁊ hodor vsq3
quo ad destinatū locū ꝑuētū est a narib⁹ co
mitantiū nō recessit Silua etiā vosagi vie q̄
ferebat ꝯtigua. se ob honorē sacri corpis q̄si
salutādo inclinauit. Cū aūt de villis ⁊ agris
oībusq3 locis ad dei viri corp⁹ deducēdū ml'
titudo ꝑpl'i ꝯcurreret. q̄dā hō ī agro occupa
tus cū ceteris occurrere noluit. insup etiam
sctō dei ꝯuicia ingessit dicēs. ꝙ nō vere d̄i sā
ctus eēt s3 ꝓpter pecuniā ꝯgregandā ei⁹ cor
p⁹ in feretro deduceret. Statim ergo vt blas
phemie v̄ba ore ꝓtulit ita febrib⁹ colligat⁹ ē.
vt ad ꝓpriā domū nisi alioꝝ manib⁹ depor
tat⁹ redire nō posset. Vtrū autē ab hac infir
mitate ꝯualuerit. vel in sua infidelitate defe
cerit. nobis manet incognitū. Ali⁹ q̄3 multo
tpe in magna infirmitate depressus accessit
ad feretrum. ⁊ se ad deportandum submisit
⁊ statim sanitatē quam desiderabat accepit
Vt autem ad locum sepe iam nominatum
peruenit. maxima cleri ⁊ populi turba exci
pitur. ⁊ cum magna gloria in ecclesia sancti
iohannis baptiste collocatur. ibiq3 ꝙ cum
xp̄o regnet manifestis signoruz indicijs cō
probatur. CLXXXII.

De sancto Iodoco.

Beatus iodoc⁹ fuit
iudahelis regis britonum filius.
Habuitq3 fratrem maiorez natu
beatū videlicet iudahelū. qui successit patri
in regno. Isti duo frēs imo due gemme cele
stes ꝯtēporanee fuerūt regis francoꝝ dago
berti. cū quo post graues inimicicias ad iui
cē pacificat⁹ est ip̄e rex britonum iudahel⁹ ⁊
magnis ab ip̄o munerib⁹ honorat⁹ Regres
sus itaq3 in britāniā. cogitauit regnum ter
renum pro celesti regno relīquere. ⁊ vitā mo
nachicam ducere fratrē suū iodocū iuniorē
coram se ꝯueniri fecit d̄ suscipiēdo regni gu
bernaculo vt suū posset adimplere ꝓpositū.
⁊ frui cohabitatione monachoꝝ. Beat⁹ aūt
iodocus nō min⁹ feruēs in dei dilectione de
liberandi inducias octo dierū. vix a fratre ī
petrauit. Interim die noctuq3 anxi⁹ cogita
re cepit. qūo posset effugere regnū siml' ⁊ pa
triā ⁊ frīs sui circa se studiū declinare. Ipso
igit̄ in mōasterio quodā vbi lrās didicerat
cōmorante. ⁊ orationi frequēti⁹ incūbente. ꝯ
tigit vndecim illuc peregrinos venire. q̄ cau
sa deuotōnis limina apostoloꝝ petri ⁊ pau
li visitare desiderabant. His secreto associa
tus parisius venit cū eis. ac vtrum vlterius
cū eisdē procederet dubitauit. Consilium tā
dem a spūsancto ꝯsecutus q̄ gressus eius in
omnib⁹ dirigebat. ab hoc itinere ⁊ a socijs iti
neris declinauit. Et ad pontinij confinia q̄
antiquis plena nemoribus erāt. ⁊ feris ac a
nimalibus solū habitabilia festinauit. Bele
ctat⁹ itaq3 loci illi⁹ vasta solitudine disposu
it habitationē ibi facere super fluuiuz alzeiā
Sed a duce Heymone illius terre domino
per septem ānos ab hoc ꝓposito retardat⁹
est. inter quos annos literas magis didicit.
⁊ sacros ordines suscepit. Tandez sacerdos
effectus. iā dicti ducis filium qui eum ī ma
xima veneratione habebat de sacro fonte su
scepit. Elapso septēnio. ad vitam solitariam
transiēs in loco alzei fluminis riuulis vndi
q3 circūdato ibidem eccīam ⁊ domunculaz
edificauit. Preter plura que per eum domi
nus operat⁹ est miracula. hic est considerā
dum ꝙ volucres ⁊ pisces diuersi generis ad
sacrā eius manū palpabiles receptis ab eo
alimentis veniebant ⁊ recedebant quasi do
mestici Quadam vero die dū ad victū quo
tidianum nō haberet nisi panē modicū. sibi
⁊ discipulo suo dñs in specie paupis aduēit
elemosinā petens. Vir dei iodocus panē di
uidi iussit in q̄ttuor partes. ⁊ paupi petenti
vnā partē de quattuor erogari. Vix egress⁹

erat. ⁊ ecce dñs reuertit̄ in forma egeni defici
entis inedia. ⁊ secūdo panis q̄drante satisfa-
ctū est ei⁹ petioni. Nec mora regress⁹ tertio
q̄si esuriens et deficiens fame. donata ē etiā
ei pars panis tertia. Consequenter visus est
dñs in altera pauperis effigie rogatur⁹ ele-
mosinā sicut iam tertio fecerat ante nec erat
vnde reficeretur nisi de residuo panis q̄drā
te. Viro itaq; dñi Jodoco ⁊ hūc erogare iu
bente ait eius minister. Vis ne aliquid no
bis remaneat. Volo inquit sanctus totū tri
bui esurienti. q; potēs est dñs etiā hodie nrē
ꝓuidere necessitati. Vix recessit dñs. ⁊ interī
dū cōsolaretur ver⁹ dei amic⁹ discipulu; de
panis erogatione cōmotū ecce ꝑ fenestram
vise sūt ⁊ inuente in alueo fluminis quattu
or nauicule onuste victualibus. Be q̄b⁹ q̄s
eas adduxerit. vel quo ille deuenerint post-
q̄; fuerūt victualibus exonerate. vsq; in ho
diernū diez ignorat̄. Hec ⁊ alia que per eu;
dñs ibidē miracula demōstrare dignat⁹ est
longe lateq; patriā ad ei⁹ visitationem ad ī
petrāda e⁹ suffragia cōmouerūt. Cūq; ibid̄
viij. ānis elaps̄. ꝓpl̄i frequētiā neq̄ret sustine
re. ad vlteri⁹ desertū dño duce ꝓcessit. Cōstru-
ctoq; ibi oratorio in honore beati martini ⁊
māsiūcula ibidē pl̄imas ab hoste antiq̄ pas
sus est īsidias ꝑ. xiiij. ānos q̄b⁹ illic est cōmo
rat⁹ Eo ī loco signo crucis facto ꝓp̄a manu
aq̄lā de sublimi ꝓstrauit. q̄ gallū suū abstu-
lit. ⁊. xj. gallinas singillatiz gallūq; suū inco-
lumē suscepit. Nō lōge p⁹ dyabol⁹ ī horribi
lem mutat⁹ colubrū g̃uit̄ ip̄m momordit in
pede. Qua lesione ꝑ spūm sctūm edoctus vt
ad aliū locū trāsiret adiuncto sibi duce hey-
mone vastā circūibat heremū vt inueniret
habitationis locū. Inq̄rēdo aūt cū ibidez g̃
ui dux torq̄ret̄ sitis īopia. prelassitudine et si
ti obdormiuit. Interī s̄u⁹ dei Jodoc⁹ orōni
incubuit. surgēsq; baculo q̄ īnitebat̄ terre īfi
xo sicut alt̄ moyses aquā ꝓduxit ⁊ fōtez inde
largiter effluētez. Quo exhilarati dux ⁊ e⁹ fa
milia sue sitis extinxerūt ardorē. ⁊ trāseūtib⁹
ibidē adhuc aquā administrat sufficientez.
Progress⁹ inde vers⁹ mare in vmbrosa val
le cliuū ascēdit paruū Quo delectat⁹. h̄ est ī
q̄t cathedra. h̄ ē req̄es mea in sclm. Duce ita
q; reuerso ad ꝓp̄a. vir dei ꝓpria manu duo
ibidē ꝯstruxit oratoria. Vnū petro apl̄oru;
principi. alteru; paulo gentiū doctori. Pro
fectus est etiam postmodum romam voca
tus a beatissimo martino tūc romane sedis
antistite. qui a multo tempore concupierat
videre eum. ⁊ a sanctissimo eius colloquio
satiari. Receptus est ab eo cum honore de
bito ⁊ tractatus. Ibidem a spiritu sancto do
ctus est. quem in omnibus custodem ⁊ ma
gistrum habuit vt ad heremum suaz reuer
teretur. quam in terris sibi elegit habitatio
nem. inde in breui exiturus a corpore. ⁊ trās
migraturus ad consortium angelorum. ⁊ ꝑ
petuam diuine maiestatis contemplationē
Post sacra et multa de eternitate colloq̄a.
⁊ mutua orationum suffragia inter ipsum ⁊
summum pontificem habita. preciosissimis
a domino papa sibi collatis sanctorum reli
quijs. reuersus est cu; totius patrie gaudio
ad pontinij confinia. Vbi in monte habita
tōnis sue in qua modo requiescit corpus sā
cti Jodoci ꝓposito parentum cōsilio. addu
cta est sibi puella absq; ocl̄is nata. que sicut
docta fuerat in visione faciē et loca vbi ocu
li debebant eē lauit de aqua illa qua vir san
ctus manus abluerat. Et mox receptis ocu
lis clare cepit videre. Duce itaq; Heymone
presente cum innumera dei plebisq; turba
in occursum beati Jodoci congregata san
ctissimis quas attulerat reliquijs cū omni
qua decuit veneratōne repositis in noua be
ati Martini ecclesia. in qua nunc sacrum
corpus eius requiescit. tunc d̄ nouo facta la
pidea a prefato duce. ipse vir beatus prepa
rauit se ad diuina misteria celebranda casu
la indutus ad modum niuis alba. Qui cu;
astaret altari tertio Idus iunij et ministra
ret cum deuotione maxima. diuina manus
apparuit super eum visibiliter inter sacrosā
cta missarum solennia. suumq; sacerdotem
et locum illum assignauit et confirmauit be
nedictione perpetua cum promissione tali.
et voce mirabili celitus subsecuta. Quia cō
tempsisti diuitias terrenas. et refutasti pa
terni regni culmina. et elegisti pauper esse. ⁊
latere abiectus in terra ista deserta ⁊ īuia. ꝓpa

raui tibi coronam inter agmina angelorum. eroq; loci huius in quo resolueris defensor ac iugis custodia. vniuersiq; hunc locum visitaturi in perpetuū cum deuotione ⁊ pura cordis intentōe pro tui nois memoria. diuina in terris gratia non defraudabuntur. et postmodum ad gaudia peruenient sempiterna. Sequenti itaq; tempore beatus Jodocus in carne preter carnem viuendo nō homo sed angelus videbatur. Idus decembris obdormiuit in domino ipso domino presente. ⁊ angelorum obsequijs. Domini presentiam ostēdit intolerabilis claritas splēdoris ⁊ incōparabilis dulcedo diuini odoris. Corpus etiam eius. quia virgo fuerat. ⁊ immūis a carnalis commixtionis contagio. ita sanū permansit ⁊ integrum vsq; ad annos q̄draginta in tumulo ac si spiritus vite foret ī eo. Et a custodib⁹ corporis sibi vngues manuum ⁊ vngues pedum. ⁊ capilli capitis ⁊ barbe quasi viueret excrescentes. incidebantur ⁊ radebantur omni sabbato. quoadusq; successor ducis Heymonis minus reuerenter ⁊ presumptuose immemor scripture dicentis. non temptabis dominū. sacrarium violent̄ irrupit cum satellitibus suis. ⁊ intrauit vbi repositum erat corpus sanctissimum Visoq; miraculo statim cecitate percuss⁹ vers⁹ est in amentiam. ⁊ exclamans. ha. ha. sancte Jodoce. surdus permāsit ⁊ mutus quoadusq; diem clausit extremum. Prolixitatem autē miraculorū que per ipsū domin⁹ exhibere dignatus est suis fidelibus in nostris tēporibus videmus. sicut de plurib⁹ a morte resuscitatis vel suspendio vel alio mortis genere defunctis. siue in aqua suffocatis. seu etiam ipsius beneficia quo ad multiplicatōnem bonorum temporaliū. nec calamo scribere nec sermone enarrare sufficimus. Cuiusdam deuoti sibi filium in cunabulis iacentē cum e⁹ incendium vndiq; in domo circa puerum. beatus Jodocus miraculose conseruauit. pannis quibus inuolutus fuit et ipse cunabulis cum puer leuatus eēt in fauillam et cinerem penitus resolutis. vt omnibus pateret q̄ edacitas flame que lignorū ac lapidū potuit duriciam consumere tenerum infantem Beati iodoci custodie traditum non licuit ledere. Qui postmodum filius in mōasterio sancti Jodoci monachus factus est. Quot surdos claudos paraliticos ⁊ alios infirmos curauit non est numero colligere Unde est q̄d regio fastigio sibi voluit post mortem retinere. ne in loco vbi sacrum eius corpus requiescit ali⁹ ardeat liquor nisi liq̄rcere. Quod infortunio suo experti sunt tres monachi. Qui in ecclesia vbi corpus e⁹ fuit delatum de sepo lucernas temptauerūt accendere nec aliquatenus potuerunt. Contigit autem in signum temeritatis sue duos ipsorum in continenti decedere. tertium vo oris ꝯtractione puniri. ac ita permansit omnibus diebus vite sue. Sunt autem he festiuitates beati Jodoci. Prima videlicet ī die beati barnabe quando infra missarum solennia man⁹ dñi sup eū apparuit. Q̄d etiā miraculū sepi⁹ p alios sctōs oñsum. vt⁹ diuina ad veritatē illi⁹ veri ⁊ sāctissimi sacrificij cōprobandā in cordib⁹ fragiliū misericordit̄ dmōstrauit Scda est in die sancti Jacobi apostoli fratris sancti iohannis euāgeliste. de inuētione sancti corporis ei⁹. Tertia est de morte eius in die sancte Lucie virginis.

CLXXXIII

De sancto Othmaro.

Othmar⁹ in prouincia alemanie nat⁹ atq; nutrit⁹ est Dū eēt puer a frē suo churiā pducit̄ ⁊ litis ībuit̄. vtutib⁹ tñ pl⁹ vl̄ eq̄ vt scia studuit. iuxta illd̄ sapie. Que ī iuuētute nō congregasti q̄uo īuenies ea ī senectute. Victori comiti eiusdē regiōis. fact⁹ adolescēs seruiuit Per c⁹ puidētiā ac dilectionē ītegrā ad ip̄z q̄r vidit ī eo indolēbonā ad sacerdotiū pmouet̄ titl̄o scti florini. Cogēte p̄fato comite p̄latus ibi posit⁹ est ppt̄ suā religionē sciam ⁊ famā volātē de mūdicia vite sue. ⁊ valtram⁹ q̄ ex iure hereditario dñs fuit hemi illi⁹ in q̄ beat⁹ gall⁹ cellā sibi ꝯstruxerat. obtinuit a p̄fato comite vt othmar⁹ p̄esset illi celle ī oib⁹ q̄ ad ip̄am ptinere videbant̄. Insup duxit eū ad pipinū regē. vt autoritate regia ꝯcedēte. ip̄z e⁹dē loci abbatē ꝯfirmaret. C⁹ petitioni tanq̄z

iust⁹ rex ꝓsēsum ꝑbuit. Et ꝑ manū regis oth
maro ꝓfirmato in abbatē waltram⁹ oīa bo
na sua seu possessiones libere ⁊ integraliť re
signauit. Ꝺ̄dauit itaq; rex ac ꝓpo ore ius
sit ibidē vitā instituere regl'arē. Rediēs igiť
othmar⁹ locū reformauit. ⁊ infra ānos pau
cos tā in possessionib⁹ q̄z in religione valde
diues effect⁹ est. ⁊ in edificijs plurib⁹ ꝓfirma
tus. Beat⁹ igiť othmar⁹ abbas cum vidisset
possessiones tales suo mōasterio ex ōi boni
tate accrescere in īmensū. timēs sue ꝓsone v̄
tutū incremēta ōcrescere. a seipo īcepit. ⁊ pa
simonie vehemēti⁹ insistebat. ita vt etiā in p̄
cipuis ieuniorꝝ dieb⁹ de ꝓsuetudine biduo
abstinētiā ꝓtinuaret. Ꝺauptatis et būlita
tis amator p̄cipu⁹ ⁊ cū bis elemosinator ma
gnus fuit Ꝺauptatē ei⁹ illō oñdit q̄ crebr⁹
sine munica sola tantū capa indut⁹ ad mōa
sterū remeauit exēplo xp̄i q̄ vilib⁹ pānis in
sua natūitate obuolut⁹ fuit. Et postea creuit
in oīb⁹ ei⁹ pauptas vt nos sup instātī pecu
nia mīme ꝓfidam⁹. In necessitate monaste
rij sui asello ꝑ eq̄ frequēti⁹ vtebať. In mise
ricordia et elemosina nulli ser⁹ fuit. Unde et
paupib⁹ in ꝑpa ꝓsona seruiuit. Lepsis nō lō
ge a mōasterio habitaculū fecit. Capita pau
perū ⁊ pedes i ꝑpa ꝓsona lauit. Uñ et pater
pauperū a plīb⁹ est appellat⁹. Nocte eos vi
sitauit. ⁊ eisdē vt dictū est diligenť obsecutus
est. Hospitale insup ꝓstruxit vbi ceci pau
peres recipiebanť. Quoꝝ curaz adeo solici
te gessit. vt etiā de nocte monasteriū egredi
ens infirmitati eoꝝ multo obseq̄o deseruiret.
Inter warin⁹ ⁊ rutbard⁹ q̄ tunc tot⁹ alema
nie curā āministrabāt. dyabolo suadente i
manissimo morbo auaricie ꝑuenti. res eccl̄i
arū sub sua ptāte sitarū ꝑ vim sibi iuste vē
dicabāt. Que mala loco sancti galli sil'r infe
rebāt. Sup q̄b⁹ iniurijs beat⁹ othmar⁹ pipi
no regi de ipsis querimoniam mouit. dicēs
se grauissima incursurum si eis dissimulan
do consentiret. Quibus rex gratiam suaz in
terdixit. si illi monasterio nō restituerēt om
nia iniuste ablata. Illi vero auaricia victi re
gis ꝓceptum nullatenus obseruarunt. sed
insup beatū othmarū dum reuerteretur a re
ge captiuantes. miss⁹ ob hoc militibus. vin
ctū ad se duci fecerūt. ⁊ lampertum falsū fra
trem cenobij ipsi⁹ othmari. qui ab ipō induc
tus fuit vt abbatem suum falso ⁊ mendaci
ter de crimine accusaret ⁊ nequiter infama
ret. conduxerūt. Quā ꝓditionē ꝓra innocen
tem neq; ille monach⁹ cōmittere nullaten⁹
formidauit. Itaq; cōcilio imq̄ ꝓuocato coraz
multis ipe lāptus beatū othmarū de femia
accusauit. Unde ad penam exilij ipsum cō
dēnauerunt. ī insulam reni miserabiliter re
legantes. Ubi post multas quas patiēt su
stinuit miserias in confessione xp̄i. xvj. kal'. ō
cembris bono fine quieuit. Huius autez lā
parti iniquaz machinationē qua suū platū
innocenter inuoluit. Deus iust⁹ iudex sic pu
niuit. q̄ ꝑm monachum febris adeo grauis
arripuit vt resoluto vigore mēbroruz caput
ipius ad terā frequentius vteretur. ⁊ more
quadrupedū cogeretur ambulare. Uñ etiā
coact⁹ diuino iudicio eū purgente vt se pec
casse in sanctum dei publice fateretur. Qui
escute inquit sancta sinod⁹ nicena. ⁊ nolite p
sequi eos q̄ recte deo famulanť. ⁊ sincera vo
lūtate supna dei mādata custodiūt. ⁊ vestris
legibus subiugāt. quia nō decet vt carnales
spūales psequanť. Unō etiā greg' aut. Qui
calūniam illatam nō ꝓbat penā incurrere ō
bet quā si ꝓbasset re⁹ vtiq; sustineret. Cōcili
um autē illud nequiter inchoatum neq; ē
finitum. Sepultus autē beat⁹ othmar⁹ ī ex
ilio vbi hodie in insula capella ostendiť an
nis decem ibidem corpus suū incorruptuz
permānsit. Ꝺost. x. vero annos visum est di
scipulis ipsi⁹ vt corpus sui abbatis ad sācti
galli monasteriuz. cui ꝑm voluntatem dei p̄
fuit in spūalib⁹ et tpalib⁹. deferre modis om
nibus deberent. Ꝺergentes itaq; ad locuz
corpus tollentes naui imposuerunt Quoꝝ
deuotionem ⁊ corporis ipi⁹ sanctitatē mira
cula crebra ⁊ plura consequūtur. Tēpestas
enim multa ventoꝝ et pcellarū q̄ p totuz la
cū cōstantiensem tūc tpis visa fuit. in omni
via illa nulli eoꝝ impedimento fuit. Uascu
lū etiā modicū vino plenū qđ secū tulerant
ipī monachis ad refectionem ꝓsedentibus
ꝙtēscū qz exhaustū fuit liq̄ris vini nullū sen
sit detrimētū. Beati igiť othmari corpus ad

monasteriū beati galli delatū. mlt̄is ibidē p̄cedētib⁹ ⁊ ꝯsequētibus miraculis feliciter ⁊ honorifice requieuit.

CLXXXIIII

De festo presentationis marie ad tēplum in hierusalem.

Paul⁹ epūs seruus seruoꝝ dei ad futurā rei memoriam. Rationi ꝯgruit ⁊ ꝯuenit honestati. vt ea que de romani pōtificis grā p̄cesserūt. licet eius supueniēte obitu lit̄e apl'ice d̄ sup ꝯfecte nō fuerint. suū ꝯsequant̄ effectū. Sane felicis recordationis pio pape secūdo p̄decessori nostro p pte dilecti filij nobilis viri ⁊ vilhelmi ducis saxonie dudū exposito q ip̄e dux ex special' deuotōis affectu quē ad inclitā ppugnatricē nrām gl'osissimā virginē mariā feruēti aīo gerebat. ab intimis. p pterea desiderabat festū p̄ntationis eiusdē beatissime v̄ginis marie. qd̄. xxj. die mēs̄ nouēbris ānis singul' in terris ⁊ dominijs suis de ꝯsuetudine celebrat̄ etiaz ex speciali sedis apostolice decreto et statuto annis singulis ppetuis tp̄ibus dicta die solēnit̄ venerari. idē p̄decessor sincere deuotionis affectuz quē p̄fatus dux ad ip̄m ⁊ romanā eccl'iam gerere cōprobat̄ attēdens. ⁊ pie ꝯsiderās q merita beatissime v̄ginis predicte erga gen⁹ humanū tantis honorib⁹ cōpēsari neq̄bāt. q̄n illa maiorib⁹ indies ⁊ illustriorib⁹ dig̃ssima censeret̄. p̄fati q̄z ducis in ea pte supplicationib⁹ inclinat⁹ videlz sub dato die Noñ. iunij. pōtificat⁹ sui āno. vj. autoritate apostolica sua ppetua ⁊ irrefragabili sanctione suaꝝ si sup hoc ꝯfecte fuissent literaruz tenore statuit decreuit ⁊ ordinauit q festū p̄ntationis h̄ modo sicuti assūptionis visitatiōis ⁊ alia festa beate marie memorate. in terris ⁊ dñijs p̄fati ducis dicta die annis singul' ppetuis futuris tp̄ib⁹ de mādato sedis apl'ice deinceps a cūctis xp̄ifidelib⁹ solēniter celebraret̄. Mandam⁹ nihilomin⁹ statutū ⁊ decretū sua hui⁹ mōi de celebrādo festū p̄dictū p p̄latos ⁊ alias ecclesiasticas psonas in dñijs et terris p̄dictis solēniter publicari. Ne aūt de statuto decreto et mandato p̄dictis p eo q sup illis ipsi⁹ pij predecessoris nrī e⁹ supueniente obitu lit̄e apl'ice ꝯfecte non extiterūt possit q̄mo dolibet hesitari volum⁹ ⁊ dicta apl'ica autoritate decernim⁹ q p̄ntes litere ad pbanduz ple statutū decretū ⁊ mandatuz pij predecessoris hmōi vbiqz sufficiant. nec ad id pbatōnis alteri⁹ aminiculū req̄rat̄. Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc paginā nostre volūtatis ⁊ ꝯcessionis infringere vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si q̄s autem h̄ attemptare presumpserit indignationē omnipotētis dei ⁊ btōrum petri ⁊ pauli apostoloꝝ eius se nouerit incursurū. Datum rome apud sctūm petꝝ anno incarnationis dñice. M. cccclxiiij. xvj kal'. octobris pōtificat⁹ nostri anno primo

Sequit̄ bulla indulgētiarū p̄fati festi

Paul⁹ epūs s̄uus s̄uoꝝ dei. Uniuersis xp̄ifidelib⁹ presentes lr̄as inspecturis. salutē ⁊ apostolicam bñdictionez. Ad id maxime versatur nostra intentio vt xp̄ifideles ad maiorē deuotionem ⁊ frequētiorē venerationē precelse dei genitricis v̄ginis marie que velut aurora consurgēs. pulcra vt luna. electa vt sol. terribilis vt castroꝝ acies ordinata. verū solez iustitie redēptorem nostrum iesum xp̄m qui illuminat abscōdita tenebraꝝ ī mūdo potestatis tenebrose spūsancto coopante pduxit. q̄ nec est visa primam similem nec habere sequētem. modis cōgruentib⁹ excitemus. vt ex inde fideles ip̄i deuotione ⁊ orationib⁹ pprijs. ac ipsi⁹ virginis intercessione adiuti. nostrisqz inducti excitatōnib⁹ reddātur diuine gratie aptiores. Sane dudū felicis recordatōnis pio pape scd̄o predecessori nostro p pte dilecti filij nobil' viri ⁊ vilhelmi ducis saxonie exposito. q ip̄e dux ex specialis deuotionis affectu ab ītimis desiderabat festū presentationis eiusdē virginis qd̄. xxj. die mēsis nouēbris ānis singul' in terris ⁊ dñijs suis de cōsuetudine celebratur. etiā ex specialis sedis apostolice decreto ⁊ statuto perpetuis tp̄ib⁹ dicta die solēnit̄ venerari. idē p̄decessor p̄fati ducis supplicationib⁹ inclinatus autoritate apl'ica statuit decreuit ⁊ ordīauit q festū p̄sētationis hmōi sicuti assūptionis visitationis et alia festa beate marie memorate. in terris p̄fatis ppetuis futuris tp̄ibus

eadē die de mādato sedis apl'ice ab ipis fide
lib⁹ solēnit celebraret. put in nris cū dict⁹ pi⁹
p̄decessor anteq̄z sue sup his lrē ꝯficerent. re
b⁹ fuerit hūanis exēpt⁹. ind ꝯfectis lris ple
ni⁹ ꝯtinet. Nos igit cupiētes q̄ festū p̄dictū
in debita veneratōne habeat. ⁊ ad illd colen
dū eidēq̄z v̄gini famulādū fideles ipi eo libē
ti⁹ animent q̄ ex h dono celestis g̃tie vberi⁹
ꝯspexerint se refectos de oīpotētis dei mise
ricordia ⁊ btōꝝ petri ⁊ pauli apl'oꝝ e⁹ autori
tate ꝯfisi oīb⁹ vere penitētib⁹ et ꝯfess q̄ die p̄
dicta ad laudē ⁊ honorē ipi⁹ v̄ginis in sigl'is
eccl'ijs mōasterijs ⁊ alijs locis eccl'iasticis in
fra dicta dñia existētib⁹. in q̄b⁹ officiū eiusd
v̄ginis celebrari ꝯtigerit diuīs int̄fuerit. vel ī
vigilia eiusdē festi ieiunauerit ānuati. c. dies
de iniūctis eis penitētijs misericordit ī dño
relaxam⁹ p̄ntibus ꝑpetuis tēpibus duratu
ris Volum⁹ aūt q̄ si alias in vigilijs ieiunan
tibus vel diuinis hmōi int̄essentib⁹ aliq̄ alia
indulgentia īꝑpetuū vel ad certū tēp⁹ nōdū
elapsum duratura ꝑ nos concessa fuerit. p̄
sentes lrē nullius existāt roboris vel momē
ti. Datū rome apud sanctū petrū anno īcar
nationis dñice. m. cccclxiiij. xij. kal'. februarij
pontificatus nostri anno primo. Seq̄t
institutio hui⁹ festi per archiep̄m magūtinē
sem Adolfus dei g̃tia sancte maguntine
sedis archiep̄s. sacri romani imperij per ger
maniā archicācellari⁹ ac p̄nceps elector. ad
futuram rei memoriā. Ex specialis deuotio
nis affectu quā ad inclitam ꝑpugnatricem
nostrā gloriosissimā semꝑ v̄ginē mariaz dei
genitricem feruenti animo gerim⁹. ab inti
mis ꝑpterea desiderātes q̄ festū p̄sentatōis
eiusdē beatissime virginis qd vicesima p̄ma
die mens nouēbris annis singulis celebrat
de consuetudine. deinceps annis singulis ꝑ
petuis tp̄ib⁹ dicta die solēniter veneret. ea ꝑ
pter attēdētes ⁊ pie considerantes q̄ merita
beatissime virginis predicte erga genus hu
manum tantis honoribus repensari neque
unt q̄n illa maioribus ī dies. ⁊ illustrioribꝰ
dignissima censeat. hac nostra irrefragabili
sanctiōe statuim⁹ ⁊ decernim⁹ ac ordinam⁹
q̄ festum presentatōnis hmōi sicuti festum
ꝯceptionis beate v̄ginis marie memorate ꝑ
nostras ciuitates ⁊ dyoceses dicta die ānis
singul' ꝑpetuis futuris tēporibus deinceps
a cūctis xp̄ifidelibus solēniter celebretur cū
ꝓpria historia de eodem festo presentatiōis
⁊ vbi ꝓpria de illo non habetur historia. tūc
historia de natiuitate eiusdem gloriosissime
⁊ ītemerate virginis recipiatur. sic q̄ vbi na
tiuitas habetur presentatio inseratur. Et in
super vt xp̄ifideles ad maiorem deuotionez
⁊ frequentiorem venerationem dicte p̄celse
dei genitricis que velut aurora consurgens
pulcra vt luna. electa vt sol. terribil' vt castro
rum acies ordinata. verum solem iustitie re
demptorem nostrum iesum xp̄m q̄ illumīat
abscōdita tenebrarū in mūdo potestatis te
nebrose spūsancto cooperante ꝓduxit. q̄ nec
visa est primam similem nec habere sequē
tem. modis ꝯgruentibus excitem⁹ vt exind
fideles ipi deuotionib⁹ ⁊ orōnibus proprijs
ac ipsius v̄ginis int̄cessionibus adiuti. nris
q̄z inducti excitationibus reddantur diuīe
gratie aptiores necnon ad prefatum colēdū
festum virginis intacte eo libentius animē
tur quo ex hoc dono celestis gratie vberius
conspexerint se refectos. de omnipotentis d̄i
misericordia ac beatoꝝ petri ⁊ pauli apl'orū
eius. necnon sancti martini ꝯfessoris patro
ni nostri autoritate et meritis ꝯfisi omnib⁹
vere penitentibus ac ꝯfess qui die p̄dicta ad
laudem et honorem ipsius v̄ginis in singu
lis ecclesijs monasterijs ⁊ alijs locis ecclesi
asticis prefataꝝ nostraꝝ ciuitatū ⁊ dyocesiū
in quibus officium eiusdē virginis celebra
ri ꝯtigerit. diuinis interfuerint. vl' in vigilia
eiusdem festi ieiunauerint annuatim. xl. dies
de iniūctis eis penitentijs misericorditer in
domino relaxamus. presentibus perpetuis
tēporibus duraturis. In cuius rei testimōi
um secretum nostrum presentibus est appē
sum. Datum in ciuitate nostra maguntina
die penultima mens augusti. Anno domī.
M. cccclxviij.

De eodem festo.

Que est illa puella mater et virgo sp ma
ria fratres karissimi. que nūc mūdo ostensa
est. q̄ndecim gradus ascendēs hodie in tem
plo a parentibus deo presentatur. Vñ ꝓces

sit quo ascendit. ⁊ quante virtutis existat vi-
deam⁹. Quid autē putas qualis oliz fuerit
vel nūc sit ista persona. que sanctis oīb⁹ spe-
ctanda ꝓponitur et imitanda. Hoc aūt ī pri
mis instruere pbas est ꝙ aīa ei⁹ ⁊ caro quā
elegit ⁊ habitaculum sibi fecit sapiētia dī pa
tris ab omni malicia ⁊ immūdicia fuerit pu
rissima. qñ in ea ⁊ de ea v̄bum extitit caro fa
ctum dicente scp̄tura. In maliuolam aīam
non introibit sapientia. nec habitabit in cor
pore subdito peccatis. Inter omnes itaqz sā
ctos huius beatissime virginis memoria eo
frequēti⁹ agitur. quo maiorem apud deum
g̃tiam inuenisse creditur. Hec quidem v̄go
maria priusq̄z nasceretur diuinis est oracu
lis denunciata. ⁊ miraculis designata. Tan
dem vero nata a ꝓgenie diuinitus ordinata
Nata siquidē est vt legim⁹ nazareno patre
bethleemita matre. quas vrbes ipsius nati-
uitati vel conuersationi destinatas eē nō ta
cuerūt ꝓphete. Descendit autez de radice il-
lius fide preclara abrae. cui superne ꝓmissa
fuerat omnis benedictio gentium in suo se-
mine. Descendit a stirpe dauid. quē deus ꝓ
pter notam sibi ꝓbitatem sublimauit dicēs.
Inueni virum ꝑm cor meū. De regali nāqz
tribu simul et sacerdotali duxit originē que
summū erat paritura regem atqz pontificē
Quoddam itaqz siderium micat in marie
generatione videlicet ꝙ longe ante patribus
diuersimode celit⁹ est repromissa ꝙ ex abrae
semine ⁊ ex regibus orta. ꝙ etiam illi genera
tioni ob singulare p̄uilegium sanctitas diui
nitus agnoscitur concessa. Hanc enim inter
figuras vt dictum est misticas sacerdotalis
virga. dum sine radice floruit. Hanc gedeo
nis vellus dum in medio aree sicce maduit
hanc in visione ezechielis orientalis porta q̄
nulli vnq̄z patuit. presignabat. Hāc etiaz int̄
prophetas preceteris esayas nunc ex radice
yesse virgam orituram. nunc euidenti⁹ vir-
gam parituram promittebat. De his autez
de quibus certi sumus meritorum preroga
tiuis paulisper loquamur. ad edificationez
nostraz. ac diuini nominis laudē vt ꝓ famu
latu religio conseruetur. ⁊ pro affectu deuo
tio augeatur. Quis igitur nisi hec v̄go que
sola vniuersam prauitatem Beticā intēmit.
sola preter deum sit que nos in omni v̄tute
confirmet suisqz meritis cōmendet ⁊ auxilie
tur precibus. vt et ipsi digni inueniamur in
eius laudibus. a quibus siquidem humana
mortalitas non debet cessare. sz de illi⁹ gl'ia
nec silere patitur deuotō. nec dignū aliquid
potest ꝯcipere cogitatio. vl' inerudita partu
rire locutio. Hec est que totius mundi repa
tionem obtinuit. salutem oīm impetrauit.
Quis tandē o benedicta miscdie longitudi
nem ⁊ latitudinem. sublimitatem. ⁊ ꝓfundi
tatem inuestigare possit. Longitudo enī ipi
us vsqz in diem nouissimū subuenit vniuer
sis eam inuocantibus. latitudo ei⁹ replet or
bem terraruz. vt quoqz sua misericordia ple
na sit omnis terra. Sublimitas eius ciuita
tis superne ruinas restaurauit. Profūditas
quoqz sedentibus in tenebris ⁊ vmbra mor
tis redemptionez obtinuit. Sic ergo tue pi
etatis O maria ipsam quam apud deum g̃
tiam inuenisti. notam facis mundo. sanctis
precibus tuis obtinendo reis veniam. egris
medelam. pusillis corde robur. afflictis con
solationem. periclitantibus adiutorium et
liberationem. Qualis nāqz fuerit vita hui⁹
virginis marie expectantis in templo redēp
tionem generis humani dicat Ambrosius.
Sit itaqz vobis tanq̄z in imagine descripta
virginitas marie. ex qua velut in speculo re
fulget species castitatis et forma v̄tutis Vir
go erat mente ⁊ corpore. corde humilis. v̄bis
grauis. animo prudens. loquendi peritior.
legendi studiosior. intenta operi. verecūda
sermone. non in incerto diuitiarum. sed in p̄
ce pauperis spem reponēs. arbitrum men-
tis deum non hominem querens. Nulluz
ledere. cūctis bene velle. maioribus assurge
re. equalibus nō inuidere. iactantiā fugere
Quando illa lesit parētes. Quando fastidi
uit humilem. Quādo derisit debilem. Quā
do vitauit inopem. Nihil toruum in oculis
Nihil ꝓcax in v̄bis. Nihil in actu inuerecū
dū. Nō gestus fractior. Nō incessus soluti
or. Non vox petulantior. vt ip̄a spēs corpis
fieret simulacrū mentis. et figura probitatis
Ipsa nāqz est illa que celis gl'am dedit. terris

deum pacēqz refudit. gentibus fidem. vicijs finem. vite ordinem. moribus disciplinam. O plena gratiarū. non solum puero abrae. sed z camelis potum tribuens de superafflu enti ydria tua. quia tu es vera puella preelecta. z altissimi filio preparata. Offerentur inquit prophete ỹgines regi. lz post eā. Nam primatū ipa sola vendicat sibi. Et licet ad ōi genitricē digne collaudandā nemo inueniatur ydone⁹. tamen votis oībus nō debet cessare quilibet etiā peccator a laudib⁹ quia in laudibus saluatoris est iter salutis nostre. In honore igitur sancte genitricis ei⁹ a laudibus nolite cessare. Ipa nāqz ē ỹgo maria que a nullo virtutū genere vacabat. cui gtie plenitudinē inesse dei nūci⁹ asserebat. Quis enī cū āmiratione iocunda non speculetur. ipsius adolescentis nature fortitudinē z prudentiam ac fidem in angelico colloquio vbi tam constanter loquitur. tā prudenter interrogat. tā facile credit. Quis non iustitiā miretur. quoniā sic vniuersa precepta diuīe legis adiplere satagebat. vt nec ad se pertinentia quedā velut purificationē legalē inexpleta relinqueret. Ipsius quoqz tēperantia satis emicuit. que ỹginitatis liliū in humilitatis valle produxit. Depromebāt itaqz virtutes in cogitatione z affectu cordis eius inefabilē armoniā quā ipsa creatrix z inhabitatrix eius dei sapientia delectabat audire. chorus cabant foris quoqz in superficie ꝑmões z actus vnde possent homines glorificare deum z salutis exēpla accipere. Altius igitur intuemini fratres karissimi z considerate quāto deuotionis affectu mariā a nobis honorari voluit. q̄ totius boni plenitudinem i ea posuit. vt proinde siquid i nob̄ est spei. siqd̄ gtie vel salutis ab ea nouerim⁹ redūdare. q̄ ascendit delicijs affluens. ortus plenus deliciarū. quē nō solū afflauerit. sed perflauerit superueniens ille auster diuinus vt vndiqz fluant aromata illius. Totis ergo medullis cordiū z votis omnibus veneremur mariā quia sic est voluntas eius. qui totuz nos habere voluit per illā. Ipsa est apud deū aduocata nostra. que non potest sustinere repulsam. quia apud deum inuenit gtiā. Proui dens quippe erat. non sapientiā vt salomō. nō diuitias. non honores querebat. sed gtiā requirebat. Sola nimirum est grā qua saluamur. Sola gratia indigemus. Quid aliud concupiscim⁹ Queramus igitur gratiaz. lz per inuentricem gratie mariam. quia q̄ querit inuenit. z frustrari non valet. Ceteruz q̄d quid illud est quod offerre paras deo. marie commendare memento. z quod offerre deseras. gratissimis illis z omni acceptione digniissimis marie manibus offerendum trade si non vis repulsaz sustinere. Nec formides ad mariam accedere. quia tanta gratia ē repleta. z spiritusancto perfusa. vt fieret celsublimior fastigijs pulcrior. sanctitate gratiosior. Beniqz si diligenter intēdas in maria singulas virtutes. in ea prorsus inuenies singulares que videbantur eē communes. Que etenim vel angelica puritas illi audeat virginitati cōparari. que digna fuit fieri sacrariū spūssancti et habitaculum filij dei. Si rerum precia pensamus de raritate. super oēs est illa. que prima proposuit angelicam in terris vitam ducere. z ppositum virginitatis īmobile seruare. quia nec aliquatenus titubauit angelo filium promittente. Ascensiones nāqz in corde suo disposuit conuersatōne pariter z oratione. Ascendit denīqz in montana cum festinatione. Dicamus pie ascendit p⁹ in templum vt ibi presentaretur z pro redēptione generis humani patrem suum abscondito z cubicl'o cordis oraret. Feruebat siqdē in querenda gratia caritas. splendebat i carne virginitas. in obsequio eminebat humilitas. Merito pinde cantor ille diuinus in eius ammiratione precinebat. Que est ista que ascendit plane super homines. ipos etiā angelos transcendit. Mirū super angl'os aquā viuā necesse est hauriat quā boib⁹ refūdat. O bñdicta inuentrix grē genitrix vite mater salutis fac vt per te suscipiat nos. qui per te datus est nobis. Fac benedicta per gratiā quam inueniſti. vt qui mediante te fieri dignus est particeps infirmitatis z miserie nrē. te quoqz intercedente participes nos faciat glorie et beatitudinis sue. xp̄s filius tu⁹ dñs noster. q̄ ē supoia bñdict⁹ de⁹ in secl'a amen.

CLXXXV.

De sancto Conrado.

Sanct⁹ conrad⁹ de nobilib⁹ parētibus in alemania genitus ⁊ educatus est. Hic q̄a vir mlte bone statis et bonoꝝ moꝝ fuit aduocat⁹ a nothingo eccīe constātiens epo toti epatui auditor pficitur causarū. Succedente aūt tempore ī prepositū maioris eccīe eligitur. Nothingo autē epo viam vniuerse carnis ingresso. vocatur sanctus vdalricus eccīe augustensis eps ⁊ ab ipso corpus defuncti epi sepelitur. Qui clero et ꝑplo triduanū indixit ieiuniuz vt benignitas dei illi eccīe daret placētē sibi antistitem. Statuto igitur die quo ad electionem vel poti⁹ cōmunē inspirationē de episcopo ꝓcedēdū fuit. sanct⁹ vdalric⁹ describit ipsū ꝑpositū beatū conradū talē eē sicut ait apls ad thi. ⁊ tytū. Oportet episcopū eē irreprehensibilem. vnius vxoris virū. sobriū. ornatum. prudentē. pudicū. hospitalez. doctorem. non vinolētū. nō ꝑcussorē sed modestū nō litigiosum. non cupidū. sue domui bene prepositū. filios habentem subditos cū omī castitate. Si quis domui sue preesse nescit. q̄ modo eccīe dei diligentiam habebit. Nō neophicum. non in suꝑbiā elatū. ne in iudiciū decidat dyaboli. Oportet autē ⁊ testimonium habere bonū ab his qui foris sunt. vt in opprobrium non incidat ⁊ in laqueū dyaboli. Item ad thitū sic ait. Oportet enim epum sine crimine eē sicut dei dispensatorē. nō suꝑbū. non iracūdum. non vinolentū. nō ꝑcussorez. non turpis lucri cupidū. sed hospitalē benignū. prudētē. sobrium. iustū. sanctū. ꝯtinentē. amplectētem eū q̄ ꝑm doctrinā est fidlem ꝑmonē vt potēs sit exhortatione in doctna sana. et eos q̄ cōtradicūt arguere. His oībus coraz multitudine a sancto vdalrico de ipso recitatis. oēs ibidē consenserūt. Uñ ibidem rapitur trahitur et q̄zuis plurimū renitens eps instituitur. Cathedrali ergo infula sublimat⁹ sctūs cunradus ꝑncipalez sancte dei matris eccīam ditauit reliquijs precios ⁊ ornatu maximo. Insuꝑ tres ꝯstruxit eccl'ias. vnam in ciuitate constātiensi. duas extra In quarū vna. s. in ecclesia beati mauricij sepulcrū dñi nostri iesu xpi simillimū illi qd ē in hierl'm cum multa diligentia cōstrui procurauit. Ubi etiam. xij. ꝑbendas clericis ibidem xpo famulantibus in ꝑpetuū instituit Auxit nihilominus canonicoꝝ numeꝝ maioris eccīe cū allodio ꝓprij patrimonij. Cupiens etiam idem vir sctūs cū apl'o corp⁹ suū efficaciter castigare. tribus vicibus transfretans hierl'm ciuitatem sanctam adijt in q̄ locū passionis xpi et sepulture ⁊ resurrectiōis simul et ascensionis in deuotione maxīa visitauit. Postmodū autē apud castrū loufē cū sctō vdalrico existens. cuz vidisset in ipsa turbine aque ꝓcellis hincinde spumātibus duas aues introeuntes mergi et exeūtes intellexit vir sanctus in spū duas aīas fore sub specie illarū auiū que ibidem ob scelerū suorū aliqñ cōmissoꝝ multitudinez suū purgatorium sustinerent. Itaqz ambo visceribus misericordie moti vdalricus primaz missaz ꝑ defunctis celebrare non distulit. Cūradus autem ipa die scdam missā siliter ꝑ defūctis cōplere non prigritatus est. Et sic in eorū detione et solēni altaris oblatione illarū auiū species āplius nō viderūt. Gebhardo optimo adolescenti qui casu super episcopi sedē ꝯsederat ꝓphetat cunradus dicēs. Premature sedem meaz gebharde occupasti. mihi succedet q̄ ꝑor te in hac cathedra sedebit vid licet gamelon⁹ Sctūs etiam cunrad⁹ infra missarū solēnia p⁹ consecrationē corpis ⁊ sāguinis dñi nrī iesu xpi in die sctō pasce araneam lapsam in calicez cū sanguine dñi fiducialiter sūpsit. Cūqz terminatis rite missaruz solēnijs ꝓut dignissimū est. ipsa die ad prandium ꝯsedissz. attenuat⁹ corpe ꝑ sctām quadragesimā non comedit. Interrogatus a suis cur non comederet ait. Expecto hospitem in ꝓximo veniētē. Et inclinato capite super mensam exitū aranee prebet apto ore Quāta de tali aduentu q̄n poti⁹ miracl'o int cunctos ibidem existentes fuerit leticia. null⁹ sane mentis ignorat. Obijt aūt beat⁹ cūradus eps p⁹ multarū exercitia v̄tutuz. vj. kal'. decēbris. anno dñi. nō gētesimo. lxvj. epat⁹ v̄o. xlij senex et plen⁹ dierū

CLXXXVI.

De sancto Hilarione

Hilarion sctūs monachus fuit. cuius vitaz virtutibus plenam scripsit hieronim⁹. Huius parētes ydolis dediti ipse vt dicitur rosa d̄ spinis floruit. Alexandriam missus et ibi grammaticam discens. ibidem etiam baptizatus est. Totaqz illi voluntas in ecclesie congregationibus fuit. Audiens nomen anthonij ī egiptum perrexit ad videndum eum. Quez vt vidit statim habitum mutauit. ⁊ duob⁹ mēsibus vix cum eo mansit. Contemplatus est enim ordinem vite sue. grauitatem morum q̄z creber in orationibus. q̄z humilis in suscipiendis fratribus. q̄z seuerus in corripiēdis alacer in exhortandis. Talem etiam habuit ꝯtinentiam vt cibi eius asperitatez nulla vnq̄z eius infirmitas frangeret. His virtutib⁹ Hilarion instructus redijt ad patriam cū q̄busdam mōachis. Parentibus suis iaz defunctis. partem substantie fratribus. partē etiam pauperibus dedit. sibi nihil omnino reseruans. Erat autem annorū quindecim ⁊ solitudinem egressus est. sacco tantum coopertus ⁊ sagū rusticū qd̄ beat⁹ anthonius ei dedit cum ab eo discessit secum tulit. Tantum q̄ndecī caricas post solis occasuz comedens hoc cibo cōtentus fuit a. xv. vsqz ad. xx. etatis sue annū. Estus ⁊ pluuias breui tugurio qd̄ iunco ⁊ caricibus texerat declinauit. Deinde breuem cellam parauit latitudine pedū quattuor. longitudine vero pedū quīqz vt sepulcr̄ poti⁹ q̄z domū crederes. Capillos sel' in āno videlz die pasche totōdit. Super nudaz terrā in stratu iūceo vsqz ad mortē cubauit. Saccū q̄ semel fuit indut⁹ nunq̄z lauās nec mutās altero. nisi cū p̄mo scissus eēt. Scp̄turas sctās quasi memoriter tenēs post orationē psalmos quasi deo p̄sente cecinit. A. xxj. anno vsqz ad. xxvj. tribus ānis primis dimidie lētis sextariū madefactū aqua frigida comedit. alijs trib⁹ sequētib⁹ panem aridū cū sale ⁊ aq̄ sūpsit. A. xxvij. vsqz ad. xxx. herb̄ agrestib⁹ ⁊ virgultor̄ radicib⁹ crudis sustentatus est. A. xxx. vnciā panis ⁊ coctuz modicū ol⁹ absqz oleo comedit. Sētiens autem caligare ocl'os. ⁊ totū corp⁹ in impetiginez verti et punicea scabedine ꝯtrahi. ad supiorē cibū adiecit parū olei. ⁊ h̄ vsqz ad. lxiiij annū vite sue tali cucurrit g̃du. nihil gustās pomor̄ aut leguminū aut cuiusqz alterius delectabilis rei. Hic dum se videret corpore fatigatum et exitum crederet imminere. A lxiiij. vsqz ad. lxx. pane abstinuit īcredibili feruore mentis. vt eo tp̄e q̄si nou⁹ accederet ad seruitutē dei. quo ceteri solent remissi⁹ viuere. Fiebat autē ei sorbiciuncula de farina et cum minimo oleo cibo eius ⁊ potu vix quīqz vncias appendentib⁹. Sicqz cōpleuit ordinem vite sue. Nunq̄z ante solis occasum. nec in diebus festis nec in grauissima inualitudine vnq̄z soluit ieiunium. Igitur potētissimus in miraculis. sanctitate incompabilis. lxxx. etatis sue anno cum absens eēt esicius. qui eum semper familiarius dilexerat. q̄si ī testimonium testamenti breuem cartaz manu ꝓpria scripsit literatim omnes diuitias ei derelinquens quas habuit. videlz tunicam de sacco. cucullam et pallioluz. Jamqz modicus calor in pectore erat. ⁊ quasi iā vix viuebat apertis oculis h̄ loquebatur. Egredere q̄d times. egredere q̄d dubitas. lxxx. fere annis xp̄o ꝑuisti. ⁊ mortem times. Inter hec verba exalauit spūm. Statimqz corpus ei⁹ humatum et obrutum est. Sicqz et ipse oēs qui ad egrotantē venerāt rogauit. ne quidē punctum hore post mortem eius corpus e⁹ seruaretur. Postmodum esicius vir sāct⁹ cum periculo vite post. x. fere menses corp⁹ eius furatus est. ⁊ in palestina deferēs mōachis crebris prosequentibus laudibus monasterio condidit cum tunica cuculla ⁊ pallio. toto corpe quasi adhuc viueret integro. ⁊ multo fragrante odore quasi optimis delibutum eēt vnguentis. in testimonium eius sanctissime vite ad laudem ⁊ insupabilez ip̄ius dei gloriam. q̄ viuit et regnat ꝛc̄. Festū autem ipsius recolitur. xij. kal'. nouēbris. q̄ vid̄ licet die. xj. milium virginuz ⁊ beate vrsule festum celebratur.

CLXXXVII.

De historia Karoli magni

13

Turpin⁹ remensis archiepiscopus socius karoli. xiiij annis cum hispaniam ⁊ galiciam a potestate paganorum liberasset que vidit scribit Leoprando decano aquisgrani. Primo quo sanct⁹ iacob⁹ apl's apparuit karolo rogans vt locum sepulture sue purgaret. ⁊ viam ad locum sui sepulcri prepararet. vt multitudo peregrinorum ibi peccata deleret. Promisit etiam se sibi fore adiutorem in omnibus ⁊ cum hoc vitam eternam in premio. Conuersi enim fuerant multi ꝑ predicationem discipulorum iacobi sed recidiuum passi sunt. ⁊ fides xpi ibi deleta erat vsq; ad tempus karoli. qui hispaniam et galiciam xpianam fecit per xpum. Prima vrbs quam obsedit fuit pampilonia. tribus mensib⁹ nequiuit eam capere. quia inexpugnabiles erant muri. Orauit ergo. Bne iesu xpe ꝓcuius fide huc veni da mihi hanc vrbem sancte iacobe si verum est q̄ mihi apparuisti da mihi capere eam. Tunc muri collapsi funditus ceciderunt. Saracenos q̄ baptizari voluerunt viuere permisit. alios omnes occidit. Quo audito. alie ciuitates miserunt ei tributum et se ei subiecerunt. Et facta est tota illa terra sub tributo. Uisitato sarchophago beati iacobi venit petronum ⁊ ibi infixit lanceam in mare dicens gratias. Et addidit. Hucusq; nunq̄; nisi nunc venire potui. Tunc subiugauit sibi omnem galiciam et hispaniam a mari vsq; ad mare. Item ciuitatem vnam obtinuit. in q̄ erant xc. turres Item lucernam ciuitatem quatuor mensibus obsedit. Quam capere non valens deum et sctum iacobum inuocauit. Tunc ceciderunt muri e⁹. Et est deserta vsq; nunc cum alijs tribus ciuitatib⁹ quas ipse dns anathematizauit vt olim hiericho. Omnia ydola deleuit preter vnum. qd vt dicunt saraceni machometh quem ipsi colunt cum viueret in suo nomine fabricauit. ⁊ demonum legionem arte magica ibi alligauit. que tanta fortitudine illud seruant q̄a nullo vnq̄; frangi potuit. Cum enim aliquis xpianus ad illud appropinquat. statim periclitatur. Sed pagan⁹ cum orandi causa venerit. illesus abit. Auis que sup illd sederit. statim morit. Est igit in maris margine lapis altus q̄ntum potest coruus volare sursum. infra latus et quadrat⁹. supra strict⁹ super quem est imago de auricalco optimo in effigie hominis fusa. super pedes suos erecta. faciem habens vers⁹ meridiem. in manu dextra habens clauem magnam que cadet de manu e⁹ anno quo rex in gallia natus fuerit qui totam hispaniam xpianam faciet. Mox qui viderint clauem lapsam. gazis suis in terram positis omnes fugient. Ex auro qd reges ⁊ principes dabant karolo similiter quoq; pagani ipse karolus fecit templum sancto Jacobo. et ornamenta multa et canonicos instituit. Similiter aquisgrani de illo edificauit. ⁊ multas alias eccias Reuerso karolo pagan⁹ rex affricanus hispaniam sibi subiugauit. xpianos multos occidit. quos karol⁹ rex terre custodes posuerat. Quo audito karol⁹ redijt cum multis exercitib⁹ ⁊ venit baionam vrbem vascorum vbi romaric⁹ moriens cuidam ꝯsanguineo eius suum equum. ⁊ cetera sacerdotib⁹ ⁊ pauperib⁹ distribuenda commisit. qui super se audiuit demones quasi rugit⁹ leonum luporum ⁊ vitulorum. raptus per dietas. iiij. ductus ab exercitu karoli est inuentus. karolo in crastinum pugnaturo cum argolando q̄ hispaniam reacq̄sierat. in sero parant se milites karoli vt mane sint ad bellum prompti ⁊ hastas suas ante tentoria in pratis fixerunt in terra q̄s mane inuenerunt in corticib⁹ ⁊ frondib⁹ decoratas ⁊ in terra radicatas abscideret eas ꝓpe terram ⁊ d radicib⁹ postea creuit magna silua Horum haste floruerunt qui ipso die occidendi erant. et sctorum martirum numero inserendi. Sunt autem tunc occisa. xl. M. ⁊ dux milo pater rotholandi et equ⁹ karoli Tunc stetit karol⁹ cum duob⁹ tantum militib⁹ ⁊ spata q̄ dr gaudiosa multos paganos occidit. In sero vtriq; redeunt in castra. Crastino venerunt q̄ttuor nobiles cum q̄ttuor milib⁹ pugnatorum. Unde pagani fugiunt ⁊ karol⁹ in galliam redijt Postea rediens iterum cum q̄ttuor milib⁹ militum karol⁹ ⁊ horum haste floruerunt. Qui leti ⁊ primi pugnauerunt. ⁊ paganos innumerabiles occiderunt. ⁊ p⁹ ipsi occisi sunt. et equ⁹ karoli. Ubi stans multos occidit donec fugerent pagani. Iterum mandauit argolandus karolo bellum. vnde karolus

vide f 14

dimiseris me sponsam in celesti regno ba; beb Et si pceptois mee festa ānuatī.vj.yd' dō cēbs solēnit celebrauerit.r colenda pdicaue ris mecū i regno vnigeniti mei laureat' erit bis itaqz dicit.dña nrā ab ocul' se vidētis di sparuit.Cleric' vo domū redire nolēs absqz parētū suoz pilio ilico abbatiā qndā ingres sus monachi habitu decorat.Ubi p' exigu um tēp' meritis beate marie semp vginis.q diligentes se semp remunerat.decorat.et be atificat.aqleie ēps patarcha fact'.festuz eius dē pceptōnis die pfato qzdiu vixit ānuatim cū ppriis etiā octauis diligent celebrauit.et celebrādū pdicauit. Iteruz hec festiuitas alit alibi declarat. In pago gallico canonic' qdam ordine sacerdos.solicitus cantare be ate marie virginis horas nocturnales a vil la quadam vbi cum vxore cuiusdam adul teratus fuerat rediens ad opidum vbi mo rabatur tendere curans.fluuiuz secane trās meare cupiens solus nauim ingressus.dñi ce matris matutinas nauigando canere ce pit.Cunqz inuitatoriū.Aue maria gratia plena dominus tecum.diceret.et iam in me dio fluminis esset.ecce demonum turba v; na cum eius nauicula eum precipitauerūt et eius animam sicut promeruit rapuerunt ad tormenta.Die autem tertio ad locum q demones eam tormentis afficiebant. venit beata virgo maria cum sanctorum turba di cens eis.Ut quid mei familiaris animam i iuste afficitis.Nos inquiunt eam debem' habere.quoniam capta est in nostro opere. Si illius inquit virgo esse debet.cuius ope ra faciebat.ergo nostra esse debet.quoniam matutinas nostras dum vos eum peremi; stis decantabat.Unde magis rei facti estis. qrerga me iniq egistis.His itaqz dictis dōmo nib' bucz illuc fugientib'.sctissima vgo aiaz reduxit ad corpus.r per brachium dominē ab vtroqz funere resuscitatū arripiēs.aquā a dextris et a sinistris quasi muz stare iubēs de pfundo fluuij ad portū incolumē adduxit.At ipse gauisus pedibus eius prostrat' ait ei.Karissima domina mea r virgo gra; tissima.quid tibi retribuam pro tantis bene ficijs que mihi fecisti.Precor inquit dei ge; nitrix ne amplius in adulterij peccata cadēs conceptionis mee festa sexto yd' decembs solenniter celebres et celebranda denuncies Mox vt ipsa locuta est.celos eo videte ascē dit.At ipse beremiticam vitam ducens.qd sibi acciderat.cunctis audire cupientibus e; narrauit.et qzdiu vixit eadem festa celebra; uit.et celebrāda predicauit.Et nos ergo fra; tres karissimi hoc idem nostra autoritate e; piscopali corroboramus.et precipimus.vt nullus vestrum ita sit rebus temporalibus aut proprijs delictis occupatus.quin bea; te virginis venerandam conceptionem an; nuatim celebret et eius horas per vnūquez qz diem excepto die dominico vel die nouez lectionum decantet. Unde etiam notandū est q si aliquis ppter pcōz suoz desperatio nem dei officium facere noluerit dupliciter coram deo reus erit Uno modo quia pecca tum fecit.altero quia pro peccato suo deo p; uire noluit. Hinc ad petrum dominus ait. Si te peccatorem consideras.oportet vt a te deum tuum non repellas.Deum a se re; pellit.qui propter peccata bonum opus fa; cere renuit. Sed nos peccatores eē recogno scim'.oportet vt dei genitricē apud filiuz su um exoratricem et auxiliatricem habeam' Si enim aduersum nos summus iudex p nostris facinoribus iratus fuerit.ipa nobis potest facere filium placatum que euz genu it. Nullus erit tantus peccator in hoc seculo si ipsa filiū suum exorauerit pro eo.quin reci piat veniam in futuro. Quidquid enim a pio filio suo petierit. totum veraciter obtiē bit Quid de theophilo dicamus Theo philus vicedominus cuiusdam episcopi ci licioruz extitit. Hic postqz accusatus apd dominuz fuit.et a ppio officio expuls' pau pertate contritus cuiusdam iudei concilio qui cum dyabolo per artem magicam vso loquebatur.christianitatem suam abnegās eidem dyabolo ten[illegible]ipsum in seruum com mendauit. Unde valde post exiguum tēp' penitēs.in quadam beate marie viginis ba silica p qōdraginta dies ante eius imaginem plorās vigilauit.Cui pre nimio labore r las situdine pcū dormiēti apparuit btā vgo ma

ria. ⁊ corripiēs eū reddidit ei cyrographuz
qđ dyabolo p̄fati iudei dedrat. qđ ipa dei ge
nitr̄x ab ipo vi abstulerat. Tūc theophil⁹ eui
gilās sup pect⁹ suū cyrog̃phū positū īuenit.
⁊ mox crastina die h̄ epo ciuib⁹ enarrauit. et
statī idē eps data sibi penitētia salutari ⁊ ab
solutiōe facta. duxit illū añ altare ad cōmūi
cādū. Cū aūt corp⁹ xp̄i de manu ep̄i accipet.
descēdit super illū spūssāctus in specie solis
⁊ refulsit facies eius vt sol. Beniqz in prefa
ta basilica tribus diebus totidēqz noctibus
agēs deo ⁊ beate marie virgini g̃tes. insistēs
precibus ⁊ consilijs vt dies ꝯceptionis bea
te v̄ginis marie vt p̄dictū ē solēnit̄ celebretur
spūm đo reddidit. Ecce qz btā dei genitr̄x the
ophilū despatū ad veniā reduxit. ⁊ p̄fatuz p̄
sbiterz triduanū mortuū etiā a đmonib⁹ eri
puit. ⁊ ad vitā reuocauit. q̄nto ergo mag̃ fra
tres karissimi btōs faciet illos. q̄ eā assidue
inuocabūt. si eos q̄ solo momēto eā int̄pella
uerūt miserēs iuuit. Sāctionēses nāqz ⁊ ro
mani e⁹ matutīas cū. ix. lectōib⁹ die sabbato
rū bono more decātātes grām ei⁹ adq̄runt
Nulli ergo sit pigr̄. nulli onerosū celebrare
e⁹ festa Sciēdū qz sic ī sctā eccl̄ia colit̄ natiui
tas ei⁹. sic debet excoli ꝯceptio ei⁹. Sicut enī
ad saluandū gen⁹ hūanū olim fuit necessa
ria natiuitas. sic fuit ꝯceptio ipsi⁹. Nisi ꝯci
peret̄ minime nasceret̄ Jussu dei ꝯcipit̄ ⁊ na
scit̄. Que nisi nasceret̄. mūdi redēptor ex ea ñ
nasceret̄. Jmo si diuina generatio p̄spiciat̄
specialis ꝯceptionis ei⁹ forma maior eē ap
p̄bat̄ q̄z natiuitatis. Sic ꝯceptio beate virgi
nis maior eē ꝯcludit̄ q̄z natiuitas. Mag̃ eiz
est sctissimū corp⁹ v̄ginis cū btissima sui aīa
quā de nihilo creauit de⁹ ꝯcipi ⁊ ꝯiūgi. q̄z p̄
natiuitatē in esse ꝯtinuari. Sicut res maior
est adā a deo creari q̄z filios ade đ matre na
turalit̄ nasci. Cui⁹ ergo natiuitas sctā est. ei⁹
ꝯceptio non īmerito sctā erit. Quisquis igit̄
p̄sul abbas ⁊ prelatus es recole diligent̄ ei⁹
solēnia et cūctos iube eā colere. quia si eā to
to corde amaueris nunq̄z a g̃du tuo deposi
tus fueris. Jn memetipo p̄baui qđ aio. Eru
bescāt oīno insēsati q̄ tātū diē tantaqz sacra
mēta ac misteria tenebs ignorātie excecati
respuūt celebrare. eo q̄ viri ⁊ mulieris copu
latio in ꝯceptiōe v̄ginis extitit. Si e⁹ ꝯcepti
onē idcirco q̄ carnal̄ extitit stultis nō place
at hodie celebrare. tñ diē illā ⁊ noctē q̄zuis sit
mltis incog̃ta. ⁊ tēp⁹ ⁊ horā spūal̄ ꝯceptiōis
ei⁹. s. hodie celebrare delectet. q̄ ipe aīaꝝ crea
tor aīam sue mat̄s dignā sctissimo corpi vir
ginali e⁹ angel̄ mīstrātib⁹ copl̄auit. Quam
etiā diē p̄mā nr̄ē reparatōis ⁊ salutis. dispo
sitor nr̄ē saluatōis inter cetos dies fecit p̄ele
git ⁊ sctificauit. Nā q̄ sūt due ꝯceptōes hoīs
oībus notū est peritis. Una spūal̄ alia car
nalis. Una q̄dē q̄ carnal̄ copl̄atio viri ⁊ mu
lieris agitur. alia qua spiritualis anima no
ua et pura deo operante corpori diuinitus
datur. et adunatur. Si non placet illis cele
brare solēnia ꝯceptionis carnalis dominice
matris placeat eis colere anime eius spiritu
alem creationem ⁊ corporis animeqz copu
lationem O quanta est dies illa qua nostre
reparatricis anima digna creatur. ⁊ ꝯsecrat̄
⁊ sanctissimo corpori vnitur. Nō est verus
amator vtrginis qui despicit colere diē eius
ꝯceptionis. Erubescant iterum insani qui
hanc diē colere nolūt idcirco q̄ alioꝝ sctōꝝ
ꝯceptiones minime colere ꝯsueuit ecclesia
Maxima q̄ppe rusticitas ē eā alijs sctis in h̄
cōpare. in q̄ de⁹ carnē assūpsit. quā etiaz sup
oēs sctōs ⁊ archāgelos ī cel̄ sblimauit Quā
uis enim ceteris sanctis dies ꝯceptionis eo
rum non sit ꝯcessum vt celebrētur. illi tamē
a spiritusancto concessum est que maior et
excellentior cunctis est Pulcre et digne hāc
dominationez super ceteros sanctos illa de
bet habere. per quam omnes sancti sanctifi
cantur et beatificantur. Dicitur enim xp̄us
sanctus sanctorum et dicitur hec sancta san
ctorum. Et sicut sine more summus rerū di
spositor super omnes sanctos ⁊ sanctas illā
dignitatem ei tribuit vt verbum caro factū
virgo concipet. et virgo pareret. et post par
tum virgo permaneret. sic ipse pre omnibus
absqz more hanc dignitatem illi iuste contu
lit. vt conceptionis ⁊ natiuitatis eius solen
nia sacrosancta in sancta celebrētur ecclesia.
Quid longius. Conceptionē dominice ma
tris colere est xp̄i generatōnem cōmemora
re. nā v̄gis marie ꝯceptō. xp̄i g̃natōis ē linea

Quappter euāgeliū.liꝫ generatōis.hac die
licē in natiuitate dñi ãte matutinas laudes bo
no more ꝺcãtam⁹.ꝛ ad missã legi⁹.Merito
igit colit ꝛ filij generatio.ꝛ mat̃s ꝓceptio ꝙm
ag ꝓceptio et natãtas mat̃s generatō est filij
Celebrē⁹ ergo dignis officijs alacrit vtrãqꝫ
ꝓceptōꝫ spiritalē.ſ.ꝛ bũanã.vt ipsi⁹ meritis ꝛ
ꝑcib⁹ a scl'arib⁹ curis ꝛ a cũctis vicijs merea
mur eripi ꝛ ad gaudia paradisi pduci.ꝑstãte dño nrō iesu xp̄o filio e⁹ q̃ cũ ꝑe ꝛ spũsctō
ꝛ matre sua maria ỽgine viuit ꝛ regit de⁹ pfinita scla sc'oꝝ amen

Ex sermone anshelmi

Principiū q̃ sal⁹ mũdi pcessit mihi ꝓsidꝛare volenti occurit hodierna solēnitas q̃ d
ꝓceptiõe btissime mat̃s dei marie mlt̃is i lo
cis recolit.Nec magni põderis est oē qđ di
gnitati aut bonori ei⁹ bũana laude deferit.si
meritis illi⁹ ꝛ insignib⁹ cõpat.Tantoꝝ nãqꝫ
bonoꝝ ꝓsũmatio q̃ ꝑ ipsã dñi matrē toti cre
ature puenerũt videt admonere oẽm mẽtẽ
humanã pietatis affectu exordiũ suũ ꝓsideraze.q̃z sublime.q̃z diuinũ.q̃z ineffabile fu
erit.Nec mirũ.fũdamentũ siquidẽ ꝛ q̃si qđ
dã sacrariũ ciuitatis ꝛ habitaculi sũmi boni
in ea ponebat.ꝛ mansio lucis eẽne ꝛ incorpa
lis quã corpalit inhabitaret ille incorpor⁹
ꝛ icircũscript⁹ ꝛ creãs simul ꝛ viuificãs omia
spũs.parabat.Btã igit ỽgo maria vera ma
ter dei futura sicut eũ q̃ supra oĩa est incõprehensibil' verũ erat hoiem ꝛ ineffabili mõ de
sui substãtia ỽgo paritura.acp hoc in deita
tẽ illius trãsitura.ita non absurde credi põt
primordia ꝓceptionis ei⁹ tante dignitatis sublimitate ꝑsignata vt bũanarũ ꝓceptio men
tiũ ea plene penetrare nõ valeret.Et ideo e⁹
dẽ ꝓceptionis dies festiuis laudib⁹ a cũctis
fidelibus merito celebret.Be ipa quippe mlt̃is secul'ante ortum eius esayam spũsctō af
flatum dixisse constat.Egredietur ỽga de radice iesse.ꝛ flos de radice eius ascendet.ꝛ req̃
escet sup eũ spũs dñi.Hec itaqꝫ ỽga que talẽ
ex se protulit florẽ nullo dissentiente ỽgo ma
ria fuit.Et flos q̃ de radice e⁹ ascẽdit benedict⁹ fili⁹ ei⁹ sup q̃ ꝛ in quẽ oĩs plenitudo diuinitatis eẽntialit reqeuit.Hec igit ỽgo tãti fiꝛlij dignissima parẽs cũ in aluo sue parẽtis naturali lege conciperetur.q̃s non cõcedat dei
sapientiam a fine vsqꝫ ad finem pertingẽtez
cuncta implentem.cuncta regentem nouo
quodam et ineffabili gaudio celum et terrã
ꝛ omnia que in eis sunt profundissima ac in
effabili iubilatiõe pro sua reintegratione quã
pillam sibi eventuram diuina ꝛ occulta in
spiratione preuidebant perlustrasse. Qz cũ
ipa conceptio fundamentum fuerit habitaculi sũmi boni si peccati alicuius ex pme p
uaricationis origine maculam traxit.q̃d dicemus.vtiqꝫ diuina voce ꝺ ad hieremiã.p⁹
q̃z te formarem in vtero novi te.et anteq̃z exꝛres de ventre sanctificaui te.ꝛ ppbetam i gẽtibus dedi te.Be Johãne quoqꝫ angelus q̃
eum nasciturũ prenunciabat asseruit q̃ spiritusancto replebitur adhuc in vtero matris
sue.Si igitur hieremias qui in gentib⁹ erat
ppbeta futurus in vulua ẽ sanctificat⁹.ꝛ Johannes dñm in spũ ꝛ vtute helie precessur⁹
spiritusancto est ex vtero matris replet⁹.q̃s
dissentire audeat totius secuti propiciatoriũ ꝛ
vnici fili dei omnipotẽtis veꝝ et dulcissimũ
reclinatoriũ mox in sue conceptionis exordio spiritussancti gratia illustratiõe destitutum Testante vero sacra scptura vbi spirit⁹
dñi ibi libertas a fultute.Igitur omnis pec
cati liberrima fuit que omnium peccatoruꝫ
propiciatoꝝ aula in qua ꝛ ex qua personaliter homo fieret.spũsancti presentia ꝛ operatione ꝓstruebatur.

Ex decreto concilij basilien sis

Sacrosancta generalis sinod⁹ basiliẽs
in spũsctō legitie ꝓgregata.vniuersalẽ eccl'iam repñtãs.ad ppetuã rei memoriã.Elucidãtib⁹ grẽ diuĩe misteria mercedẽ gl'osã rep
misit eẽna di pris sapia dũ ait.Qui elucidãt
me vitã eternã habebũt.Qđ etiam de gl'oꝛsa ỽgine q̃ ipsã pat⁹ sapiaꝫ dei filiũ eternum
in vtero pertulit ac mundo peperit.sacrosãcta legit eccl'ia.Nam q̃cq̃d de dignitate ꝛ sꝯ
limitate ỽginis matris educitur i lucẽz.Ꝟ nõ
dubiũ est ad laudẽ ꝛ bonoꝛem filij sui pinere.Et q̃ bonorificant gratiã et sanctitatẽ matris bonorificant et elucidãt gl'osum nomẽ
filij eius.q̃ ipam sanctificauit ꝛ repleuit gtia
Uñ si in ceteris rebus elucidatio veritatis

que a dño deo est p̄clara merita parturit. in ea re spālit̄ fructꝰ vbrimos inferre spectāda est q̄ sctificatōez ⁊ dedicationē tēpli illiꝰ ꝯcernit. in q̄ āte scl̄a anteq̄z terra fieret. ⁊ ab eterno sibi māsiōz ordinauit p̄ma ⁊ eterna v̄itas. Idq̄z maxīe ꝯgruit. vt parū habeat̄ in q̄stiōibꝰ ꝯcernētibꝰ sctitatē illiꝰ ꝑ quā pax diffusa est ī terris. Actenꝰ v̄o difficilis q̄stio ī diuersꝭ mūdi ꝑtibꝰ ⁊ corā hac sctā sinodo sup ꝯceptōne ipsiꝰ gl̄ose v̄ginis marie mat̄s dei et exordio sctificatiōis eꝰ facta est. q̄busdā dicētibꝰ ip̄az v̄ginē ⁊ eꝰ aīam ꝑ aliq̄d tēpꝰ aut instās tēpis subiacuisse actualit̄ originali pctō. alijs aūt ecōuerso dicētibꝰ a p̄ncipio creatiōis sue deuz ip̄am diligēdo g̃tiā eidē ꝯtulisse. ꝑ quam a macl̄a originali illā btissimā ꝑsonā liberās ⁊ p̄ꝭuans sublimiori sanctificatōnis genere redemit. cū fūdaret eā ipse altissimus. ⁊ ip̄az fabricaret filius dei patris vt esset mater eiꝰ in terris. Nos igitur vero diligēter inspectis autoritatibꝰ ⁊ rationibus. que iam a pl̄ibus annis in publicis relatiōibus ex parte vt̄us q̄z doctrine corā hac sinodo allegate sūt alijs q̄z plurimis super hac re visis ⁊ matura cōsideratione pensatis. illam doctrinam disserentē gl̄osam v̄ginem dei genitricē preueniente ⁊ cooperante diuini muneris g̃tia singulari nunq̄z actualiter subiacuisse originali pctō. sed immunē semꝑ fuisse ab omni originali ⁊ actuali ruga. sanctāq̄z ⁊ immaculatā. tanq̄z piā ⁊ ꝯsonā cultui eccl̄iastico fidei catholice. recte rationi. ⁊ sacre scp̄ture. ab oībus catholicis approbandā fore tenendam. ⁊ āplectēdā diffinimꝰ ⁊ declaramꝰ. nulli d̄cetero licitū eē in ꝯtrariū predicare seu dicere. Renouantes preterea institutionem de celebranda eius ꝯceptione q̄ tam ꝑ romanā q̄z alias eccl̄ias. vj. ydus decembris antiqua ⁊ laudabili consuetudine celebrata ē. statuīꝰ ⁊ ordinamꝰ eandē celebritatē prefata die ī oībus eccl̄ijs monaster[illegible]s et ꝯuentibꝰ xp̄iane religionis. sub noīe cōceptiōis festiuis laudibus celebrādā eē. Cūctisq̄z fidelibꝰ vere penitētibꝰ ac ꝯfessꝭ eadē die missarū solēnijs cētū. p̄mis aūt ⁊ secūdis vespis ⁊ matutīs totidem. ꝭmoni v̄o v̄bi de ea festiuitate intēssētibus centū q̄nquaginta dies ꝯcessione perpetuis tp̄ibus duratura de iniūctis sibi penitentijs hec sancta sinodus elargit̄. Datum ī sessione nrā publica in maiori eccl̄ia basiliēsi solēniter celebrata. xv. kal̄. octobꝭ. anno a natiuitate dñi. M.ccccxxxix.

Sequuntur miracula de conceptione beatissime virginis marie.

Ad informatōnem deniq̄z huius v̄itatis de ꝯceptione beatissime v̄ginis genitricis d̄i inueniuntur plura scripta miracula in libro qui dicitur defensorium v̄ginis appēso cathenis in pluribus liberarijs fuitq̄z cōpositꝰ circa annū dñi. M.cccxc. Ubi sic scribit̄. Quidā baccalariꝰ formatus de ordine carmelitarum in q̄dam disputatione facta parisius in scolis. vni de ordine predicatorum retulit qūo tp̄e cācellariatꝰ magistri iohis de tolete cū in prouincia bohemie in ciuitate cracouiensi quidam frater p̄dicatoꝝ in ambone predicasset ꝑpl̄o virginem gl̄osam in peccato originali ꝯceptaz. subito corruit. ⁊ portatꝰ ad locū habitatōnis sue paulo pꝰ obijt. Hec asserebat referentibꝰ viris honorabilibus magistris in theologia. s. Heinrico de hassia et magistro heinrico d̄huta. ⁊ magistro iohāne de bolonia doctore in medicina ⁊ baccalario in theologia. qui hec se vidisse ⁊ interfuisse dicebāt. Ex his conclusit dictus baccalarius q̄ credebat istam opinionem de origiginali in v̄gine post tanta miracula eē sufficientem in fide. Item venerabilis doctor giroldus de piscarijs ordinis minorum hꝰ pie conclusionis aduersarius existens. cum semel in sermone de conceptione ꝯtra sacrā v̄ginem diutiꝰ predicasset. finito ꝭmone missam suā deuotissime celebrās. eleuatiōe corpis xp̄i facta. eadē v̄gine sibi p̄ntialit̄ apparēte correptus fuit. ⁊ spēbꝰ panis ab altari sublatis inq̄t v̄go. Qua frōte corpꝰ d̄ me sūptū sumere vis frat̄ iniq̄. quē hodie tā v̄bis q̄z factis volūtarie maculasti. Ip̄o autē magnis gemitibus petēte veniā. eukaristia sibi reddita fuit. missam finiuit. ⁊ īmediate ascendēs pulpitum q̄d in p̄mo ꝭmone ꝯ v̄ginem dixerat reuocauit. ⁊ miracl̄uz referēs ad lōguz fecit ꝭmōz. sic ego ipse habui a pl̄ibus fide di

gnis. Itē in ciuitate ydoni cū q̄dam frate ordis p̄dicatoꝝ ꝓuincie Ꝓ natiōis de matia cō ceptiōis coꝝ magistro odonij cāpanen. ordinis btē marie rn̄dere deberet. magno ꝓpo ꝓgregato in eccia cathedrali monachoꝝ dicte ciuitatis. ꝛ cū positionē suā dict⁹ frat dicere vellet. a deo mirabilit tact⁹ quasi mutus ꝛ amēs factus est. Deportat⁹ aūt p frēs suos ad locū religionis eoꝝ octaua die eadē amētia ꝓtinuata mortu⁹ ē. sic habui ab illis q̄ plētialit affuerūt. Itē i villa brine lemonisce. dyoc. q̄dā lector de ordine p̄dicatoꝝ istū articulū ꝓceptōis ita odiosū bn̄s vt nunq̄z sermonē facerz q̄n vginē ꝓceptā in originali peccato dicerz ꝛ fūdaret i suo ꝓnētu. q̄dā die solēni i q̄ p̄mōez ō dicta matia fecit. ipo int frēs suos. magno ꝓpo p̄nte ad diuinū officiū existēte. q̄dā lup⁹ a siluis veniēs vsq̄z ad ꝓnētū istuz secrete accedēs. dimiss puis ꝛ magnis vsq̄z ad chorꝝ ascēdit ꝛ dictū frēm p guttur arripiēs int fecit. Sic parisi⁹ ꝛ i ipa ītra clara fama ꝛ pblica attestat. h̄ in dicto li. q̄ defesoriū vgis ōr pleni⁹ ꝓtinēt. Illō āt int alia miracula merito mirādū vēit. qō q̄dē alexāder ō ales doctoꝝ i theologia famo'issim⁹ sibi accidisse refert in li. ab eodē cōposito. q̄ ōr maria le. ꝓtinēs sex libꝝ ptiales. i q̄b⁹ diuersa capitula sūt. c⁹ p̄mū capl̄z intitulat de genealogia bea. vir. ꝛ incipit. Sctā ꝛ suplau dabil'sp vgo di genitr maria ab etno puisa. Int alia āt li. iij. b⁹ volumis. ca. vl. qō intitulat de ꝓceptōe bea. vir. ꝛ incipit Fiat lux. Ad⁹ rn̄sionē ad q̄n dā iniectionē dicētiū vginē conceptā fore copula maritali dicit sic. Nonne possibile ē vt talis actio ad inspiratōz spūs sancti perpetrata. ꝛ spāli p̄cepto cōpleta absq̄z oi pctō exerceat. Seq̄t p⁹ pauca. Ego ipe q̄ h̄ scribo dū publice legerē in theologia vehemēt erraui asserendo q⁹ dies ꝓceptionis beate marie celebrād⁹ nō eēt. Vn̄ ꝛ q̄libz āno illa die legere decreuerā. sicut et i pfestis diebꝝ ꝓsueueram Sed ptestor solēnissime q̄ repētino morbo vexat⁹ fui vꝛonie singlis annis illa die. ita q⁹ nullo modo illa die susceptū magisterij officiū exeq̄ valerē. siue casus ageret. siue diuina volūtas. q̄sq̄z ꝓsiderare potest Sz ꝛ viri prudentes q̄ me tūc tēporis i scol' audierūt me secrete corripuerūt. eo q⁹ impugre velle vidēbar die festū celebrās ꝓceptionis beate virginis. Ego vō doceo asserо ꝛ credo illos bn̄ vidisse et pot⁹ in hoc cōmēdādos fore. qui pie ꝛ deuote sepedictū festum celebrare satagūt in honorē ppetue vginis marie Hec ille

Offert se p̄terea illud cōmemorandū. q⁹ cū super hac materia de sctā ꝓceptōne btissime vginis fierēt publice disputationes coram sctā synodo basilieñ. q̄z plures ex patribus interessentibus retulerūt singlaria bn̄ficia miraculose a deo recepisse ob deuotionez quā bēbant ad celebritatem de hac sctā cōceptōne btissime vginis. Int q̄s aūt reuerēd⁹ i xp̄o pater ꝛ dn̄s bernard⁹ eps mōtis albani die sabbati. xxj. aplis. anno a natiuitate dn̄i. M. cccc.xxxvj. qn̄ ꝑma allegatio facta fuit publice de hac materia retulit qualiter eo equitante super pontem fluuij q̄ est int ciuitatē ebredineñ. ꝛ opidū sctī crispini. ipse pōs erat ruptus in medio eo loco sup flumen vbi erat nauis piculū. babēs vnū magnū foramen. ꝛ eo inaduertente equ⁹ quē equitabat transiens ex illa parte vbi pons ruptus erat posuit duos pedes anteriores sup dictū foramen vna cuū. Cūq̄z rueret in p̄ceps ad aquam. ꝛ iam q̄z caput equi eēt q̄si infra pontē. ꝓcussus pauore magno inuocauit btissimā vginem in auxiliū suū. vouēs celebrare annuati festuz de sua sctā ꝓceptione. ꝛ nesciebat referre q̄liter exiuit. sed statim absq̄z lesione aliq̄ sui ꝛ equi vidit se positū in securo ab altera parte foraminis. Unde extūc maiori spū cū deuotione ꝓtinuauit celebrationē dicte festiuitatis.

Itē magister iohes rozeti canonic⁹ anicien. in p̄mone ab eo facto ō hac celebritate coram sctā synodo basilieñ. āno dn̄i. m. cccc.xxxv. int alia miracula retulit de dn̄o beylia de lestrāgijs epo dicte eccie anicieñ. prime defūcto q⁹ cū dict⁹ reuerēd⁹ pater in vniuersitate tholosana in die celebritatis cōceptionis beate marie vginis ꝓ hac sctāz ꝓceptionē ōdicare decreuisset. ꝛ pusq̄z ascēderet ābonē soluto more fūdaret orōz añ altare ad vginez mariā. Et eo ibi exīte oēs orōes ꝛ pūcta q̄ ꝓ cōceptōz vgis ꝓcepat subito ō sua memoria euanuerūt oppositis ꝛ cotrarijs in eadē fixe p

manētib⁹ Coactusq; est ad ꝓfusionē vitādā oppositū sui ꝑmi ꝓpositi predicare. Quez cā sū vt sibi ꝓtigerat ad exaltationē v̄ginis q̄m diu vixit ꝓuatim ⁊ publice frequēti⁹ enarra/uit ¶ Itē aliud asserū est q̄ barchmone i mo nasterio beate marie de mercede ꝓsuetudo est ꝑterq; in dieb⁹ pasche ⁊ paucis maximis festiuitatib⁹ oī die tribui fratrib⁹ panes recē tes coctos ea dē die sūme mane. Quadā au tē vice cū in die bui⁹ festiuitatis de sctā ꝓcep tione v̄gis pist⁹ p̄passet massaz velletq; ex ea panes formare discoopiēs repit eā quasi eēt coagulatus sanguis. respersa nigredine aut lutū ad modū ceni. Biul'gataq; postea noticia miraculi huius publice ordinatū est per ciuitatē suo municipali statuto q̄ ea die ꝓceptionis nō incēdant furni. ⁊ ita in ea dez ciuitate obseruaf ꝓtinue vsq; in hodiernū di em ¶ Preter h aūt tpe ioh̄is reḡ arragonie bone memorie q̄ circa ānos dñi. M.CCCC. re gnauit in regno arragonie, habita p̄mo co/rā ipso solēni ⁊ publica p̄l'es dies disputa/tione inter defensores virginee innocētie et assertores macule originalis. regis ordinati one statuta est solēnis confraternitas deuoto rū hmōi festiuitatē de conceptione btissime virgis celebrātiū. q̄rū p̄mus ꝓfratrū fuit ipe rex arragonū. Et ordinatū fuit q̄ annuatim ea die fieret solēnis pcessio ad laudē ⁊ gl'am b⁹ festiuitatis. Bemū de anno dñi. M.CCCC/ix. cū ipo die beate v̄ginis i ecclia gerū dieñ. p̄dicasset de ꝑseruatione ab originali macu la frat̄ ioh̄es de rota ordis minoz sacre the ologie pfessor. obqz hmōi p̄monē inq̄sitor q̄ dā beretice prauitatis de ordine p̄dicatoruz detulisset eū in iudiciū fidi existēte in p̄dicta ciuitate barchmoneñ. successore i mediate di cti ioh̄is martino rege arragonie. habita fu it int̄ p̄dictos de mādato ac in p̄ntia reḡ solē/nis ac publica disputatio Qua finita p̄fat⁹ rex ī signū victorie posuit super caput predi cti ioh̄is sertū viride ꝯmantiū folioz. licqz in signit⁹ vna cū tubicinis fuit honorifice asso/ciat⁹ p dictā ciuitatē aliasq; citates ⁊ opida circūiacētia. ꝑcone reḡ clamāte q̄ nemini de/cetero in oib⁹ regnis suis ⁊ dominijs liceret asserere vel dogmatizare p̄ hāc doctrinā de sctā ⁊ pura ꝓceptōne btē v̄gis. ꝓtinueq; im/minēte hmōi festiuitate fuit postea obserua tū ac vt cōmuniť obꝑuatur de die i dies.

¶ Itē basilee die lune sexto mēs octobs ānō a natitate dñi. m.cccc.xxviij. i māib⁹ iudicis fidei ꝓputati p sctām sinodū fuit testificatū. etiā cū iuramēto q̄. ix. die mēs septēbs anno dñi. m.cccc.xviij. in ciuitate minorisse q̄daz frācisc⁹ mileti canonic⁹ eccie collegiate dctē ciuitatis viceñ. dyoc̄. cū i extremis ageret et iā q̄si mortu⁹ appareret. sic postq̄z fuerat i a/gonia ⁊ extasi. magno cū suspirio clamauit in h̄ vba. O v̄go maria. Ita igit̄ est q̄ ꝓpter h̄ ego erā p̄denat⁹. Tu scis q̄ ego a meipo nō habui. Statiq; vocās ad se p̄ozē p̄dicatoruz ⁊ pfessorē monialiū scē clare. dixit p̄blice co rā p̄dictis ⁊ alijs astātib⁹ q̄ cōbureret̄ certas p̄clusiones ⁊ vnū tractatū de ꝓceptiōe v̄gis i pctō originali. quē ipe audierat cū eēt studēs Nisi fuisset alias deuot⁹ v̄gini marie ⁊ ipa ei dē sbuenisset. ob h̄ erat p̄denat⁹ in diuino iu dicio. Ideoq; ipe firmit̄ credebat eā fuisse cō ceptā absq; originali pctō. Fuerūt ꝑtea co rā dicta sctā sinodo basiliēsi a mltis prib⁹ oī exceptiōe maioꝛib⁹ q̄z pl'a alia de hac sctā ꝓ ceptiōe narrata miracl'a. etiā in p̄monib⁹ pu blicis factis de hac solēnitate. sz nō taz cura attendere fuit ad illa nec redigere in scriptis Illō aūt fiducialit̄ sz asserere q̄ cū de ānō dñi m.cccc.xxix. vigeret gr̄uissima pestis i ciuita te basiliēsi vbi dicta sctā sinod⁹ celebrabatur eo ipo q̄ fuit facta de hac matia sinodal' diffi nitio p sacrū ꝓciliū declarādo in sua solenni ac publica sessione doctrinā istā dissertem gl'osā dei genitrīcē mariā nunq̄z actualit̄ sbia cuisse originali pctō. sz imunē sp fuisse ab ori ginali ⁊ actuali culpa. sctām q; ⁊ imacl'ataz. tanq̄z pl'ā ⁊ ꝓsonā fidei catholice recte ratio ni ⁊ sacre scꝑture ab oīb⁹ catholicis aꝑpobā dā fore tenēdā ⁊ āplectādā. nulli de cetero fo re licitū in cōtrariū p̄dicare siue docere ime diate p̄ēs q̄ erāt in ꝓcilio ac tota ciuitas ex primēto palpabili celesti q̄si miracl'o sēserūt auxiliū diuine miserie. eq̄dē re/nulla ēac cef sauit statī q̄ primū āte vexabat acerbissima pestis. ¶ Postea cū de hac sinodali diffini tōe q̄z p̄me bulle expedite fuerāt ⁊ ad diuer

sas mūdi ptes destinate. p lrās fide dignas
sig̃ficatū ē ī generali ꝯgregatōe q ī p̃ncipali
cōuētu ordīs cluniacēsiū tpe q̄ inibi p̃ntata
fuit vna ex dictis bullis. tā d̄ religiosis q̄z ali
is psonis dicti ꝯuēt⁹ īfirmabāt d̄ dicta peste
q̄i. xxx. psone. Et statī cū dictā bullā recepert
pcessionalit̄ mag̃ cuz deuotōe. agētes grās
deo p ipa declaratiōe ad laudē ppetuā v̄gi
nis gl̄ose q̄ īfirmi tūc erāt ꝯualuert̄. cessauit
qz amodo ī dcō cōuētu p illo āno pestilētie
morb⁹ ¶ Multa et̄ alia merito dig̃ admira
tōe ad gl̄az v̄ginis q̄ p̄dictā v̄itatē ꝯfirmant
sil̄r de hac dicta fuere. sz ītentōis fuit nō oīa
sz ex mltis dicere pauca. Et sic oīb⁹ ꝯstat q̄z
singularissime d̄s fili⁹ v̄gīs btīssimā genitri
cē suā mag̃ficare dignat⁹ ē freq̄ntatis mira
cul̄ q̄ de v̄itate scē cōceptōis sue sūt testimo
niū dn̄i fidele sapīaz p̄stās puulis amen.

CLXXXIX
De sancta Odilia.

Odilie uirginis pa
ter adalric⁹ siue athicus. mater v̄o
bethsuindis siue psinda vocabat̄. ex
nobilissimo frācoꝝ genere orti. Athic⁹ eī to
ti⁹ burgūdie siue alsacie sub childerico rege
p̄ncipatū hēbat. ī c⁹ et̄ finib⁹ mōasteriū sācti
monialiuz ī honore marie sp v̄gīs ī sūmitate
mōtis vocat̄ hohenburg ad d̄i ꝓuitiū pagen
dū maxīo sūptu ⁊ ornatu ꝯstruxit. H⁹ vxor
psinda filiā cecā pepit. Pater āt ppt̄ nimiā
verecūdiā ipaz occidi iussit. Sz mater ipam
cuidaz ācille sue alendā cōmisit. Que eā per
annū nutriuit ⁊ postea iubēte matre ppter
murmur ppl̄i longissime cū puero fugit ad
locū q̄ d̄r palma. Ubi cū ipaz puellā nutrirz
dn̄s ihs xp̄s ep̄o erardo de de ptib⁹ bauarie
apparuit dicēs. Uade ad qd̄dā monasteriū
qd̄ d̄r palma. ibi īuenies puellā a natiuitate
cecā. quā baptizabis. nomē odilia imponēs
ei. ⁊ mox p⁹ baptismū visū recipiet. Quo fa
cto cū oculos ei⁹ crismate liniret visū clarissi
me recepit. Hec ab īfantia se d̄i ꝓuitio subdi
dit. vigilijs ⁊ orōib⁹ ieiunijs ⁊ elemosinis die
noctuqz īsistēs. Habuit āt v̄go frēz ī domo
p̄ris cui scp̄sit epl̄az globo coccineo īuolutā
⁊ p q̄ndā pegrinū sibi misit. vt eā p̄ri reconci
liās reuocaret. Et cū frater de h̄ p̄ri loq̄ret̄. p̄
cepit ei vt decetero nō plus de h̄ cogitaret.
Sed iuuenis eā vocauit p̄rē ignorāte. Duz
itaqz dux ī cacumīe mōtis sedēs videret cur
rū venientē q̄siuit q̄d h̄ eēt. Cui fili⁹. Odilia
filia tua. Sed heu pater iracūdia mot⁹ cuz
baculo quē manu tenebat filiū tātū v̄berib⁹
castigauit q̄ īfirmat⁹ fuit. de q̄ et̄ egritudine
obijt. Pater v̄o sup īmanitate crimīs peni
tēs decetero ī mōasterio pmāsit. Tūc pater
iussit filie tantū de die stipendiū vni⁹ ancille
dari. Cū sic odilia multis dieb⁹ ī miseria vi
te eēt pat̄ miscd̄ia mot⁹ sup eā. p̄dictū mona
steriū cū omīb⁹ appenditijs suis illi tradidit
Et post pauco tpe supuiuēs defūct⁹ ē. Odi
lia sciēs p̄rēz suum ī purgatorio vri. ī latere
mōtis vbi nūc claustrū ē situ. tantū ⁊ tam la
crimabilit̄ orauit q̄ celū sup eū aptū ē. et lux
mag̃ circūfulsit eā ⁊ vox dicit ei. Propt̄ te li
berat⁹ ē pater tu⁹. ⁊ ī choro p̄riarchaꝝ collo
cand⁹ ab angelis ducit̄. Cōfluebāt ergo ad
eā v̄gines nobiles nō pauce. q̄rū spūal̄ mat̄
effecta. ī supradicto mōasterio ad exempluz
sui deo seruire īstituit. Habuit eī sub regimi
ne. cxxx. moniales. Inuitauit āgelos p̄cibus
et q̄cq̄d a deo postulauit sine mora pcipere
meruit. Hec btā p̄ter dies festos nihil come
dit nisi panē ordeaceū ⁊ legumīa. Pellis vr
si fuit p lecto. lapis v̄o p cussino. qr mōs alt⁹
vbi cenobiū odilie situ ē fec̄ paupes q̄rētes
elemosinā ⁊ pegrinos nimis laborare. fecit
inferi⁹ mōasteriū p hospitali. Qui loc⁹ soro
ribus tantū placuit vt eēt ibi ꝯuentū īstitue
rūt. In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssctī ppa manu
tres tilias plātauit. q̄ vsqz nūc valde vtiles
sūt ī calore. Orādo vas oīno vacuuz īpleuit
vino. cū q̄dā soror īter diuīa officia vasa esse
vacua vidit. Itē qr in baptismo visū recepit
spālit̄ bt̄m iohem baptistā venerabat̄. Qui
iohes baptista ei in visu apparuit. sibiqz ora
toriū fieri p̄cepit. Odilia āt q̄daz nocte se de
dit orōni supra petrā. vbi nūc magna crux li
gnea locat̄ ob memo[illegible]ā tāti miraculi [illegible] io
hānē rogabat oñdere sibi modū edificij Qd̄
et fecit. Iohes enī ī forma q̄ xp̄m baptizauit
in maxīa claritate sibi apparēs eccīe locū lō
gitudinē et latitudinē oñdit ⁊ constructam

dedicauit. Qd̄ vidit vna soror lucē videlicet. sz iohem ñ vidit. Cui odilia inhibuit. ne ante ipi⁹ obitū alicui visionē manifestaret. In inchoatōe claustri scī iohis boues cū plaustro lapidū cadūt d̄ mōte. q̄ hz ī latitudine. lxx. pedes ⁊ illesi obuiāt ꝑuis ascēdēdo iterꝫ onerati. Uenerāt eī ꝑui cū gaudio ipos occidere. vt ñ eēnt cib⁹ vermiū sed hoīm ⁊ īuenerī illesos. Hēbat ā frēm q̄ tres filias habuit. eugeniā. attalā. ⁊ gundelindā. q̄ et̄ mdm reliq̄rūt Odilia suā nutricem ꝓprijs maīb⁹ sepeliuit Et post. lxxx. ānos sepulcro apto dextra mamilla nutricis q̄ eā lactaureat ītegra q̄i vni⁹ diei inuēta ē. reliq̄ corpe īcinerato. P⁹ plurima v̄tutū īsignia odilia sciēs finē sibi adesse cōuocatis ad se sororib⁹ apd̄ sctm iohem p̄dicauit eis. Et rogauit eas orare ꝓ se et prē suo. Post h̄ p̄cepit eis vt irēt ī oratoriū matris dei marie ⁊ legerēt psalteriū. Interī duz hec fierēt ipa obijt sola. tātusqz odor ibi fuit q̄i oēs domos plene eēnt aromatib⁹. Redeuntes sorores cū viderēt matrē suā sine eukaristia defūctaz adeo īstāter orauerī q̄ de morte suscitata eis dixit. Cur me inq̄etastis lucie ꝯiūcta fui ⁊ illud gaudiū habui quod ocul⁹ nō vidit. nec auris audiuit. nec in corhoīs ascēdit. Rñderūt. Nob̄ fuisset cōfusio dña. si absqz cōione sacra obijsses. Tūc odilia calicē allatū in q̄ erat corp⁹ ⁊ sanguis xp̄i ꝓprijs manib⁹ ꝯtrectauit et cōicauit. ⁊ oīb⁹ cernētib⁹ emisit spūm. Ipe āt calix in hohenburg ob memoriā venerabilis facti actenus ꝑmanet. Celit⁹ enī credit̄ illuc ꝑuenisse. Tūc corp⁹ ei⁹ añ altare sctī iohis honorifice sepelit̄. et odoris fragrātia vsqz in octauā diē ibi manebat. Martiri lucie iō ꝯiūcta fuit. quia ipa odilia duob⁹ modis martyr fuit volūtate et carnis maceratōe.

CXC

De sancto Thimotheo.

Ancti thimothei rome celebrat̄ natalis q̄ ab āthiochia romā veniēs. sub melchiade papa a siluestro p̄sbro q̄ postea eps vrbis effect⁹ ē suscept⁹ ē hospitio. qd̄ facere tc̄ tpis et ipi pōtifices formidabāt. Siluester v̄d non solū hospitio eū recepisse gaudebat. sed et timore abiecto tā vitā q̄z doctrinā ei⁹ laudabat. Qui ꝑ vnū annū et mēses tres docens xp̄i v̄itatē. cū multi ꝑ eū ꝓpli cōuersi fuissent. dign⁹ martyrio. tent⁹ a ꝓplo paganoꝝ ⁊ traditus tarq̄nio vrbis p̄fecto tormētis plagaꝝ ec carceris lōga custodia macerat⁹. cū sacrificare noluisset ydolis q̄i bon⁹ athleta d̄i tertio cesus īter homicidas decollat⁹ ē. Quem sctūs siluester nocte ad domū suā tulit. ibiqz sctūm melchiadē ep̄m venire fec̄. Qui cum omib⁹ p̄sbyteris ⁊ dyaconib⁹ ꝑ totā noctē ī laudib⁹ permanēs ei⁹ martyriū dedicauit. Quedā āt xp̄ianissima mulier noīe theone in orto suo iuxta sepulcꝝ pauli ap̄li rogauit memoratū papā. vt suo sūptu sepulcrū edificās scī thimothei corp⁹ excipet. Qd̄ factuz placuit oīb⁹ xp̄ianis vt h⁹ noīs martyr. id ē. thimothe⁹ paulo ap̄lo ꝓ eo q̄niā discipuluz q̄ndā habuit ī sepultura adhereret.

CXCI

De sancto Fabiano.

Sanctus fabianus rexit romanā eccīaz multis annis et tandē tpib⁹ decij passus est. Iste dū eligeret̄ ad pōtificatū vrbis rome. spūssāctus in spē colūbe multis visus ē apparuisse Iste passiōes scōꝝ q̄ neglecte fuerant a notarijs fec̄ excipi ⁊ scribi ⁊ multas basilicas ꝑ cimiteria scōꝝ fabricari fec̄ quas ⁊ dedicauit. Hic īstituit vt crisma vet⁹ cremaret̄. ⁊ nouū oī āno ī cena dñi ꝯsecraret̄. Alia req̄re in festo btī fabiani ⁊ sebastiani martyrū.

CXCII

De sctō Bonifacio martyre.

Passio sancti bonifacij martyris sub dyocleciano et maximiano apud tharsū ciuitatez passi. sed rome ī via q̄ latina nūcupat̄ sepulti. Qui cū eēt ꝓcurator rerū cuiusdā nobilis matrone noīe aglaes. et cuz ea in stupro misceret̄. tandē vterqz diuino nutu cōpūcti. cōciliū habuerī. vt ad requirendū corpa martyrū bonifaci⁹ mitteret̄. si q̄uo ꝑuientes atqz obseq̄ntes eis ꝑ eoꝝ orōes saluari mererēt̄.

Peruenies igit p dies aliqt tharsū ciuitatē. dixit ad eos q̄ cū eo erāt bonifaci⁹. Viri eun tes req̄rite nob̄ hospiciū. ego āt ibo vide eos q̄s valde desidero martyres certātes. Festi nās itaq3 ad locū vidit btissimos martyres aliū suspensū p pedes igne supposito. alium maib⁹ abscisū. aliū stipitē ī collo bn̄tē affixū ⁊ a t̄ra eleuatū. ⁊ sic p diuersa supplicia mar tyrio ab īpio carnifice disposito. cū eminus feruēs ⁊ ip̄e amore xp̄i respiceret. magnum deū scōr martirū clamare cepit. ⁊ accurrēs cōsedit pedib⁹ eor deosculās vincula ac di cēs. Certātes martyres xp̄i calcate dyabolū Modicū pseuerate. paruus q̄dez labor. sed mlta req̄es ⁊ ineffabilis postmodū satietas Ista eī tormēta q̄ p diuinitatis amore pati mini. tempalia sūt ⁊ q̄i ī momēto trāseūtia. Post breuissimi tn̄ tēpis spaciū ad ppetue felicitatis vos trāsmittet gaudia. vbi regis vr̄i visione gaudētes. illicq3 celestiū cātatio nū laudes int̄ choros angelor īmortalitatis decore vestiti referētes. ī eterne calamitatis abysso īpijssimo vr̄os videbitis cruciari tor tores. Aspiciēs āt simplici⁹ iudex iussit eum applicari ad tribunal. eiq3 dixit. Quis es tu. Sctūs bo. dixit. Xp̄ian⁹ sū. et bonifaci⁹ vo cor. Tūc irat⁹ iudex iussit eū suspēdi. ⁊ tādiu corp⁹ ei⁹ vngulis radi. donec ossa ei⁹ appare rēt. Deinde calamos acutos sub vngul' ma nuuz ei⁹ affigi. Cūq3 sctūs d̄i martyr celum aspiciēs alacriter dolores toleraret. videns īpi⁹ iudex iussit apiri os ei⁹ ⁊ plūbū bulliens infūdi. Sctūs āt martyr dicebat grās ago tibi dn̄e iesu xp̄e fili d̄i viui. Deīde iudex ius sit afferri ollā ⁊ eā pice impleri. atz v̄so capi te sctm martyrē ī bullientē picē mitti. Sz cū nihil lesus eēt iussit iudex vt gladio caput e⁹ abscinderet. Quo facto terremot⁹ factus ē magn⁹. ita vt multi īfideles v̄tutē xp̄i ī mar tire cernētes crederēt. Cōserui v̄o martyris boīfacij circuibāt vbiq3 req̄rētes eū ⁊ nō īue niētes. adinuicē dicebāt. Ille mō ī adulterio aut ī taberna posit⁹. epulat. Cū ergo inter se colloquerent ꝯtigit vt obuiaret ei vn⁹ de cō mētariensib⁹. quē īterrogāt. vidisti aliquez virū pegrinū romanū. Ille ait. hesterna die vir pegrin⁹ abscissus ē capite ī stadio. Et ille īterrogat q̄lis erat aspect⁹ e⁹. At illi dixerūt Vir q̄drat⁹ ⁊ crassus robusto capillo. cocci nea armillasia īdut⁹. ⁊ dicit ille. quē queritis apud nos hesterna die martyrio ē finit⁹. At illi. Hoīez quē nos querim⁹ adulter ē ⁊ ebri osus. Dicit eis ille. Venite ⁊ videte eū. Cun q3 ostēdisset eis btissimi martyris corp⁹. et p̄ ciosū caput ei⁹. dixert ei. Iste ē quē querim⁹ petim⁹ vt des nobis eū. q̄ rn̄dit. Ego gratis corp⁹ e⁹ vob̄ dare n̄ possū. Illi āt dātes ei so lidos q̄ngentos. accepert corp⁹ scti martiris et vngētes eū aromatib⁹. īuoluētesq3 lintea minib⁹ p̄ciosis. posuert illud ī basterna. ⁊ sic reuertebant gaudētes ⁊ glorificātes deum. Angel⁹ āt dn̄i apparens dn̄e cuidā ip̄i⁹ rem factā bti martyris īdicauit. q̄ ꝯfesti cū oī ve neratiōe obuiauit scō corpi et edificās ei do mū dignā. reposuit illud ī ea ab vrbe roma na spacio stadior q̄nq3. Martyrizat⁹ ē aūt bonifaci⁹. xiiij. die mēsis maij apd̄ tharsum metropolim cilicie. et sepult⁹ ē rome nonas iulij. Btā v̄o aglaes abrenūciauit mūdo et pōpis eius. distribuens vniuersa q̄ posside bat egenis ac monasterijs. relaxās vniuer sam familiā suā a iugo seruitutis. ⁊ ip̄a sine ītermissione vacās orōib⁹ ⁊ ieiunijs tantam grām a dn̄o ihu pmeruit. vt ī eius noīe vir tutū claresceret signis. Supuixit āt ī habitu sctīmoniali ānis. xij. sepulta apd̄ p̄fatū mar tirē opibus pijs ꝯsūmata.

CXCIII

De sctā scolastica sorore sancti benedicti.

Soror nanq3 bea ti bn̄dicti scolastica noīe. oīpotenti dn̄o ab ip̄o puericie sue tpe dedica ta. ad eū semel p annū venire ꝯsueuerat. Ad quā vir dei nō lōge extra ianuā ī possessiōe mōasterij descēdebat. Quadā v̄o die venit ex more atz ad eā cū discipulis venerabil' e⁹ descēdit frater. q̄ tot.. diem in dei laudib⁹ sa crisq3 colloquijs ducētes. īcūbentib⁹ iam no ctis tenebris simul accepert cibos. Cūq3 ad huc ad mensā sederēt. et inter se sacra eloq̄a narrassent. tardiorq3 se hora protraheret. eadē sanctimonialis feīa soror e⁹ eū rogauit

dicens Queso te. ne ista nocte me deseras. vt vsqz mane aliqd de celestis vite gaudijs loqmur. Cui ille rndit. Quid ē qd loqris soror. Manere extra cellā nullatenꝰ possum. Tāta vero serenitas celi erat vt nulla ī aere nubes appareret. Sctīmonial' āt feīa cū verba frīs negātis audissz. insertas digitis manꝰ supra mēsaz posuit. ⁊ caput in manibꝰ oī potētē dñm rogata decliauit. Cūqz leuaret de mēsa caput. tāta choruscatōis ⁊ tonitrui vtus. tātaqz inūdatio pluuie erupit. vt neqz venerabil' pat' bñdictꝰ neqz frēs q̄ cū eo aderāt extra loci limē q̄ cōsederāt pedē mouere potuissēt. Sctīmonial' q̄ppe feīa caput ī manibꝰ declinās. lacrimaꝝ fluuios ī mēsā fuderat. p q̄s serenitatē aeris ad pluuiam traxit Nec paulo tardiꝰ post orōez īundatio illa secuta ē. sz tāta fuit ꝯueniētia orōis ⁊ īundationis vt de mēsa caput iā cū tonitruo leuaret. q̄tēꝰ vnū idēqz eēt momentū ⁊ leuare caput ⁊ pluuiā deponere. Tūc vir dei int' choruscatōz ⁊ tonitruos atz ingētis pluuie īundatōes. vidēs se ad mōasteriū ñ posse remeare. cepit ꝯqueri ꝯtristatꝰ dicēs. Parcat tibi ds oīpotens soror. q̄d ē q̄d fecisti. Cui illa rndit Ecce te rogaui ⁊ audire me noluisti. rogaui dñm meuz ⁊ exaudiuit me. Modo ergo si potes egrede. ⁊ me dimissa ad mōasteriū recede. Ipe āt exire extra tectū ñ valens. q̄ manere spōte noluit. ī loco māsit inuitus Sicqz factū ē vt totā noctē puigilē ducerēt atz p sacra spūal' vite colloq̄a sese vicaria relatione satiarēt. q̄ de re dixi eū voluisse aliqd sz mīme potuisse. qr si venerabil' viri mentē aspicimꝰ. dubiū ñ ē q̄ eandē serenitatē voluit ī q̄ descēderat pmanere. sz ꝯ̄ h q̄d voluit in vtute oīpotētis dei ex feīe petitōe miraculū īuenit. Nec mirū q̄ plꝰ illa feīa q̄ diu frēz videre cupiebat. ī eodē tpe valuit. Quia eī iuxta iohis vocē. ds caritas ē. iusto valde iudicio illa plus potuit q̄ āpliꝰ amauit Cūqz die altero eadē venerabilis feīa ad cellā propriā recessisset vir dei ad monasteriū redijt. Cū ecce post triduū ī cella ꝯsistēs. eleuatis ī aera ocul' vidit eiusdē sororis sue aīaz de corpore egressā ī colūbe specie celi secreta penetrare. Qui tāte eꝰ gl'e ꝯgaudēs oīpotēti deo ī hymnis et laudibus gratias reddidit. eiusqz obitum frībꝰ denūciauit. q̄s et ꝓtinus misit vt eius corpꝰ ad mōasteriū deferrēt. atqz ī sepulcro q̄d sibi ipe p̄parauerat ponerent Quo facto cōtigit vt q̄ꝝ mēs vna sp in deo fuerat eoꝝ q̄z corpa nec separet. Eodē v'o anno q̄ de hac vita. b. bñdictꝰ erat exiturꝰ q̄busdā discipul' secū ꝯuersantibꝰ. q̄busdā longe manētibꝰ. sctissimi sui obitꝰ denūciauit diez pñtibus īdicens. vt audita p silentiū tegerēt absentibꝰ indicās q̄d vel q̄le eis signū fieret qñ eꝰ aīa de corpe exiret. Ante sextū v'o exitꝰ sui diē aperiri sibi sepulcꝝ iubet. q̄ mox correptꝰ febribꝰ acri cepit ardore fatigari. Cūqz p dies singulos lāguor īgrauesceret. vj. die portari se ī oratoriū a discipulis fec̄. ibiqz exitum suū dñici corpis ⁊ sangnis pceptōne muniuit. atqz īter discipuloꝝ manꝰ ībecillia mēbra sustentās. erectis ī celū maībꝰ stetit ⁊ vltimū spūm inter v'ba orōis efflauit. q̄ scz die duobꝰ de eo frībꝰ vni in cella cōmoranti alteri āt longiꝰ posito reuelatio vniꝰ atqz indissimilis visiōis apparuit. Uidert nāqz q̄a strata pallijs atz īnumeris coruscās lampadibꝰ via. recto orientis tramite ab eius cella in celum vsqz tendebat'. Cui venerando habitu vir desup clarus assistēs cuius eēt via quā cernerent inquisiuit. Illi āt se nescire pfessi sunt. Quibus ipe ait. Hec ē via qua dilectus dñi benedictus celum ascendit. Tūc itaqz sancti viri obituz sicut pñtes discipuli viderūt. ita absentes ex signo quod eis predictū fuerat cognouerūt. Sepultus v'o est in oratorio beati iohannis baptiste. q̄d destructa ara appollinis ipe construxit.

CXCIIII
De sancto Ruperto.

Hodierna festiuitas sanctissimi ac btissimi patris nostri ruperti. q̄ eius nobis in paradisū transitū exultabilem reddit. pijs mētibus mistica gaudia exhibet. q̄ dum ānoꝝ cursus inde voluit'. in nris cordibus sp retēta iocūditate innouat'. Cum eī dicat scptura

In memoria eēna erit iustus. digne ī mēoriā
veritat oīm q̄ ad gaudiū trāsit ā geloꝝ. Cū q̄z
dicat Gūa pūs ē filiꝰ sapiēs. q̄nte bꝰ sūt gūe
q̄ tot barbaricas natōes ad agnitōez dei in
xp̄o Ihū p euāgeliū regenerauit. ¶ Tpe nan
q̄z hylopti regis francoꝝ anno. s. regni eius
.ij. sanctꝰ cōfessoꝝ xp̄i in ꝛvormacia bēbatur
ep̄s q̄ ex regali ꝓsapia frācoꝝ nobilꝫ ortus.
nobiliꝝ fide ꝛ pt̄ate fuit. Erat eiz mā suetus
ꝛ castus. simplex ꝛ prudēs. in laude dei ꝺuo
tus. plenꝰ spūscō. puiꝺꝰ in ꝯcilio. iustꝰ i iudi
cio. a dextris ꝛ a sinistris. vtutū armis mu
nitus. gregi suo forma bñ agēdi factꝰ. q̄ qꝺ
vbis monuit. ß opeꝝ p̄rogatiua ꝓfirmauit.
¶ Hinc enī se freq̄ntibꝰ exercebat vigilijs. inō
ꝓtinuatis macerabat inediis. opus suū mi
ſicoꝛdia ornabat. q̄ thesauroſ dispsit. vt sepe
egēte paupes ditescerz. q̄ suū solū ß eē credi
dit q̄ꝺ nuꝺꝰ aut inops accepisz. Cū igit̄ p
cellētissima fama bꝰ viri in fines trāꝝ exisz
q̄z plurimi illustres viri. nō solū a vicinis sz
etiā ab exteris natōibꝰ ad eiꝰ sctissimā ꝓflu
xerunt doctrinā. vt vl̄ illiꝰ sacratissimo allo
quio ī tristicia cuius libz anxietatis ꝓsolatō
nē suscipent. vl̄ ecclīastice religiōis a beo pu
ram vitatē audirēt. Uñ ꝛ mīti illiꝰ benigna
deuotōe a laq̄is hostis antiq̄ liberati sūt. et
vias ꝑpetue vite ingrediebāt. Sz infideles
q̄ plurimi erāt in regiōe ꝛvormaciēsi. illius
sctitatē nō ferētes. multis eū supplicijs affe
ctū ꝛ vgis celsuz. a ciuitate cū magē eieceruut
iniuria. ¶ Igit̄ eoꝺē tpe Theoꝺa ꝺux bauaꝛ
oꝝ audiēs bt̄ī viri sanctitatē ꝛ miracla q̄ fa
ciebat. desiderauit illū videre. ꝛ missis opti
matibꝰ suis obnixe eū postulabat. q̄tenꝰ re
giones bauaroꝝ visitare diḡret. ꝛ eiꝰ saluti
fere credulitatis viā insinuarz. Scts vo epi
scopꝰ vbi tāte legatōis postulatōes ꝑcepit.
sciēs bmōi cām ex dīna dispensatiōe ꝓcede
re. grās celesti clemētie agebat. q̄ sedētes in
tenebris ꝛ vmbra mortis autoꝛē vite lumē
veꝝ xp̄m Ihm agnoscere optarēt. Itaq̄z cuz
eisdem legatis sacerdotes suos q̄ radios fi
dei ad eundē ducez p̄misit. ꝛ ipe nō lōgo tē
poris spacio inēpposito post eos in bauaroꝝ
iter aggredit. Qꝺ dū p̄fatꝰ ꝺux audisset. ma
gno pfusus gaudio. cū ꝑcinctu ꝑcerū suoꝝ
obuiā ꝑperauit. ꝛ in vrbe ratisbona cū sum
ma alacritate illū excepit. Tucibū scts ru
ptus indicto ieiunio celestibꝰ misterijs du
cem informauit. ꝛ in fide vera roboꝛauit. et
ydoloꝝ cultibꝰ abꝛenūciare feē. ꝛ in noīe sā
cte ꝛ individue trinitatis baptizauit. Bapti
zati sunt cū eo optimates sui ꝛ pl̄us nō mo
dicus nobiliū ac ignobiliū. redēptōez mun
di laudantiū. q̄ eosꝺe tenebris ī admirabi
le lumē suū vocare dignatꝰ ē. Btūm ꝓfesso
rem xp̄i p cuius vba irradiata sūt coꝛda te
nebroſa. et infideliū arentia pectoꝛa fontem
vite sitiebat. Baptizato itaq̄z ꝺuce et pl̄o. q̄
dīna illustrāte grā sacramētuz salutaris la
uacri suscepat. obsecratus a theoꝺone scts
ruptꝰ naui ascensa p alueū ꝺanubij descēdē
do. vicis ꝛ castellis libera voce euāgeliū xp̄i
p̄dicauit. ꝛ p termios noxicoꝝ vsq̄z ad infe
rioꝛem pānoniā ipa clara lucerna sup cāde
labꝝ posita. lumē fidei mistrādo puenit. In
deq̄z p terram reuersus lauriacensiuz vrbē
intrauit. in q̄ multos aq̄ baptismatis rege
nerādo ab ydoloꝝ cultura ꝙuertit. ꝛ pluresſ
varijs lāguoꝛibꝰ oppressos in noīe dñi sana
uit. Lauriaco nanq̄z digressꝰ. in q̄cūq̄z loco
amplꝰ ferueꝛe gēt̄ilitatis erroꝛē cognouit.
illic intrepidꝰ accessit destruēs ydola. dimi
nuens simulacra. ꝓmendans vbiq̄z dñi no
stri Ihū xp̄i dīnitatē piter ꝛ sacrā eius īcar
natōem. vt vnꝰ idēq̄z deus eē crederet et bō
añ lucifeꝝ a patre deo verꝰ deus genitꝰ. in
ne tpm p būana salute ex vgine matre vbū
dei verus bō natus. q̄ illūinat oēm boiem
venientē in būc mūm. ¶ Sz cū iam vir do
mini ꝑm postulatōem ducis ꝛ pl̄i sibi locū
ad epalem sedē eligere aptū meditaret. sec
stagnū ꝛvalarij laci venit. vbi ecclīam in bo
noꝛe p̄cipis apl̄oꝝ ꝑncipis scī petri ꝓstruxit ꝛ ded
cauit. Exijt inde ad iunarū fluuiū vbi olim
iunano ciuitas fuit. q̄ antiq̄s mirabiliē ex
tructa tpibus. inē bauaricas vrbes emiebat
nobilissima. sz tūc raro incola inhabitāte pe
ne dilapsa ꝛ virgultis erat coopta. Quē lo
cū pꝰ ꝺi ad cathedrā epalē ꝓsideras ee ydo
neū. q̄pe inē mōtana a pl̄ari tumꝫtu semo
tū. ꝑpetate bꝰ a duce sibi tradita cū summo
studio renouauit. ꝓstruēs sibi basilicā quā

245

in bonore bti ꝑetri apl'oꝝ ꝓncipis dedicauit ⁊ clericoꝝ officijs reb⁹ qz necessarijs munificẽtia theodõis magnifice dotauit. postea vo delegato sacerdotũ officio oẽm ibidem quotidie cursũ cõgruo ordine fecit celebrari.

Sanctus itaqz vir dñi cupiẽs augmẽtare loca a ꝑfato duce aliquẽ fiscũ suũ vocabulo dictũ pdigen. inter auꝝ ⁊ argẽtũ cũ millenis ꝓpauit solidis. ⁊ sic deinceps deo auxiliãte ex traditõe regũ siue ducũ siue fideliũ virorũ loci res accrescere ceperũt. Quodo die bus quõdã pbabiles viri btõ põtifici cũ magna admiratiõe narrauerũt quẽpiam in beremo quẽ tpis vbo apellatõis caruit. nũc vongobi dr celestia pdigia ardẽtia lucernaꝝ ter quaterqz vidisse ⁊ mirifice suauitatis odorẽ ibi redolere sensisse. Quibus ãt cũctis quãdeꝝ sup talib⁹ pdigijs. sctũs eps domnũ gũ pbiterũ suũ ad eundẽ locũ misit. ꝑcipiẽs vt vitatẽ b⁹ signi diligenter approbaret. ponẽdo in eodẽ loco crucẽ ligneã quã ipe sctũs sua manu bñdixit ⁊ illic direxit. Domnus⁹ vo cũ illuc peruenisset. statiz ꝓmo noctis exordio cũ religiob⁹ q̃ secũ aderãt. celit⁹ emissas aspiciebat claras lucernas descendere ⁊ totam illã regionẽ loci instar solaris radij irradiare. ⁊ hãc visionẽ p tres noctes cũ suauitate mirifici odoris ibi viderat radiare. Tũc ipe in eodẽ loco bñdictã crucẽ erexit ⁊ supfabricato tugurio ad sctũm ruptũ regressus est ꝓrẽ assertionẽ certa relatõe ꝑfirmãs. Sanctus ruptus quoqz ꝓmunicãs ꝑsilio cũ theodone p semetipm eandẽ beremũ adijt. ⁊ videns locũ hũanis hitatoib⁹ posse fieri aptũ ãnosa robora extirpare. siluaꝝqz ꝓdensa in planiciẽ campi redigere. ac eccliam cũ hitacul' suoꝝ dei edificare cepit. Quidez tpib⁹ theodo aduersam incidit valitudinẽ Cunqz sibi vite terminũ appropinq̃re sentiret. vocauit ad se theobertũ filiũ suũ. ⁊ ducẽ norico ꝝ illũ constituit. ꝑcipiẽs ei obedire sancto rupto ad xp̃ianitatẽ suã ⁊ ad opus diuinũ illũ diligenter adiuuare sanctũqz locũ iuuaniẽsis ecclie amore ⁊ bonorib⁹ ⁊ dignitatib⁹ iugit sublimare. Cũqz huiuscemodi mandatis ⁊ oib⁹ q̃b⁹ voluerat filiũ instruxit. vltimuz diẽ clausit migrãs ad dñm. Quo vo theobertus cũ optimatib⁹ suis ad sanctũ ruptũ visendi gr̃a ire ꝓrexit. ⁊ veniẽs ad illũ in supdicto beremo locuz pio venerabat affectu. dans ad eccliam quã sctũs ruptus ibi ꝓstruxit. ac ipo duce ꝑfte in bonore scti maximiani dedicauit. tria miliaria vndiqz ad eadẽ silua. ⁊ villã albinã cũ ceteris donarijs in alimoniũ monachoꝝ q̃s sctũs pontifex ibi do ꝓuidendũ posuerat. His ita gestis videns vir dei bauarice dignitatis culmen iugo xp̃i sese subdidisse. siz gentilitatis errore plẽs iuolutos supesse ad patriã suã repedauit. ⁊ inde cũ xij. ad ꝑdicandũ sibi socijs electis. inter q̃s erãt eximij crisant⁹. cisilari⁹ ambo ꝑsbiteri. ambo viri sci. ⁊ secũ vginẽ xp̃i sctãm erudidem neptẽ suã adducẽs. q̃i cũ tot luminaribus ad vrbẽ iuuanensẽ regredit. Tũc in suprioi castro eiusdẽ ciuitatis ꝓstruxit in bonore dñi nri ihũ xp̃i ⁊ sue sancte genitricis ꝑpetue vginis marie mõasteriũ. ⁊ ibidẽ congregatõem sctimonialiũ posuit sctãm Erudidẽ ad seruitiũ celestis regis. atz cũ theoberti ducis astipulatõe q̃ possessiões ad illũ cenobiũ tradidit infinitas. eaꝝ ꝑuersatõem p oĩa rõnabilr disposuit. His ita expletis. iste vir bt̃s inceptũ ꝑdicatiõis op⁹ cũ sũmi opificis adiutorio studẽs ad pfectiõez pducere. norica regna discipl'oꝝ suoꝝ comitãte caterua circũire destinauit. ⁊ ab vrbe egrediens iuuaniẽsi. gentes q̃b⁹ nõdũ fidei lumen resplenderat. visitauit. ⁊ eis triticũ credulitatis. lolio peunte semiauit. Illã a cordib⁹ eoꝝ barbaricis hospitib⁹ diabolice deceptõnis pfugatis. illuc intromisit fidẽ. castitatez miscdiã. hũilitatez. p q̃s pacificos hitatores xp̃c oiz bonoꝝ largitor ⁊ origo hũane mẽtis domiciliũ itrare solz. Tũqz sic bauaroꝝ ĩmanos circũiret. ac oẽs ad fidẽ ꝓuertisz. eos vt in fide stabiles ꝓmanerent admonuit. et dimissis ꝑsbiteris q̃ plm ad dina misteria cõsuescerẽt. ipe ad vrbẽ iuuaniẽsem remeare studuit. q̃ spũ ꝓphetico repletꝰ. die vocatiõis sue instare ꝑsciuit quẽ discipl' suis pnũciauit Illi tli ⁊ tã tristi indicio ꝓsternati cur eos et tã nouellã xp̃ianitatis plebẽ desereret. lacrimati sunt. Ille spe erecta ad xp̃m vrbem iuuaniẽsem ⁊ plm norico ꝝ omipoẽti deo

ꝯmendauit. ⁊ vitalē viꝝ sctūm ⁊ omī ꝓplo ac
ceptū. sibi fieri successorē elegit. Cū vo dies
q̄dragesimal' obꝑuantie agerētur febriū ar
dore vir di fatigari cepit. Cūq; sctissima di
es resurrectōis xp̄i illuxisset. solēnia missarū
celebrauit. ⁊ munitus sacro sācti corpis xp̄i
viatico p⁹ dulces paterne pietatis admoni
tiones. ⁊ post extrema charitatis vba frēs
ꝯfirmātia. int̄ sanctas man⁹ lacrimātiū vo
ces. int̄ pios plangentiū singultus. cetus an
gelici q̄busdā religioꝝ viris in celo audiebā
tur. q̄ voce canora aīam sctām ferebant ad
eternā felicitatem.

CXCV.
De sancto Floriano.

Tempore diocleci
ani sanct⁹ Florian⁹ p̄nceps officij
militie fuit. de q̄. xl. milites crediderunt xp̄o
Qui ab aquilino p̄fecto ad ptes noricorū
id est bauaroꝝ destinati. apd̄ lauriatū sup
plicijs affecti. ī carcerant̄. Tūc scts Florian⁹
vltro se xp̄ianū ꝓfitet̄. ⁊ cū flecti nō possz ad
cultum ydoloꝝ. bis durit̄ cesus ē. et acutis
fustib⁹ scapule eius ꝑfodiunt̄. Tandē iubz
aq̄linus vt a ponte in flumīe anisi p̄cipitet̄.
Orat sanct⁹. stupēt lictores sz vn⁹ alijs atro
cior sctm p̄cipitat. cui⁹ oculi statī videntib⁹
oībus crepuerūt. Martir ascēdēs ꝯ fluxū
fluuij ī magno saxo. Aquila aduolat expā
sis alis in modū crucis tegit corp⁹. matro
ne deuote scts appuit. Jungit illa anīalia ⁊
corp⁹ virgultis inuoluit. ne a ꝑsecutoribus
videat̄. sz cū estu aīalia deficerēt. ad p̄ces fe
mine fons erupit q̄ vsq; hodie fluit Veniē
tes ergo boues ad locuz martiri paratū vl
tra se mouere nō poterāt. ibiq; sepultus mi
raculis multiplicit̄ choruscat.

CXCVI
De sctō Erasmo.

Facta est persecu/
tio xp̄ianoꝝ a Dyocleciano im
peratore. vt si q̄s inuent⁹ fuisset
non sacrificare dijs multis supplicijs interi
ret. Audiēs hbts Erasmus fugiens ex an
tiochia ciuitate heremū petijt. ⁊ hītauit ī ea
annis septē. vbi in mōte libano die ac nocte
dn̄m dep̄cans. mlta mirabilia egit. Nam
esca ei de celo venibat ꝑ coruū. etiā āgeli lo
q̄bant̄ cū eo. Diuerse et̄ fere veniebāt ī cellā
eius ⁊ ꝓsternebāt se ad vestigia e⁹. ⁊ facta ē
ad eū vox d̄ celo di. Erasme descēde ad tuā
ciuitatem Et statim surrexit et descendit ad
ciuitatē. Cūq; descēdisset. mlti q̄dē vexabant̄
a spiritib⁹ immūdis ⁊ occurrebāt ei. Tunc
beat⁹ erasm⁹ imponebat eis manus ī noīe
dn̄i. ⁊ statiz salui fiebāt. Multos etiaz ꝑba
ptismū ꝯuertebat ad dn̄z. Hoc audiēs dyo
clecian⁹ impator. iussit btūz Erasmū teneri
⁊ p̄ntari sibi. Cūq; introduceret̄ sedente im
patore ꝑ tribunali. int̄rogauit eū di. Quid
vis esse aut de quo genere es. Tunc beatus
erasmus dixit. Xp̄ianus suz ⁊ ip̄m ꝯfiteor.
Erat btūs erasmus n̄ solū spū sz etiā corpe
pulcer. Vult⁹ etiā ei⁹ angelic⁹. oculi e⁹ tāq̄z
radij solis. loq̄la eius sin̄ vlla offensiōe. secu
rus rn̄debat n̄ trepidabat. Et ait impator.
Acq̄esce ⁊ sacrifica dijs meis ne male mori
aris. Dicit ei beat⁹ erasm⁹. Hoc īpator nū
q̄z ero factur⁹. vt lapidib⁹ ⁊ sculptilib⁹ qui
bus tuip̄e silis es; ego sacrificē. sz ego sacri
fico deo viuo q̄ fecit celū ⁊ t̄rā mare ⁊ oīa q̄
in eis sunt. ip̄i soli ꝑuio. ⁊ aīma mea. nā tibi
nūq̄z ꝯsentio. Tūc impator furore replet⁹
iussit ministros plumbatis tundi latera e⁹
Qui dum cederet̄. respexit in celum et dixit
Grās tibi ago domine Jhesu christe qui es
via in te credentiū. quia ꝑueni ad quod de
siderat anima mea. adiuua ꝑuum tuum vt
non me absorbeat abissus mortis. Tūc im
perator dixit. Erasme video te iuuenē ⁊ pul
crum. consule aīe tue ⁊ sacrifica dijs meis.
et dabo tibi aurum ⁊ argentū vestez inesti
mabilem. ⁊ faciam te nobilē in palatio meo
Dicit ei beatus erasmus. Lupe rapax. sedu
ctor aīmaꝝ. nō premia tua sepent me a cha
ritate xp̄i Nam auꝝ ⁊ argentū ⁊ vestes tue
inestimabiles sint tecuz in dies ꝑditōis tue
ego aūt habeo lorica fidei quaz infern⁹ cor
rumpe n̄ pōt. tu vo cū p̄ē tuo dyabolo eris
in ignē eternū arsurus. Impator furore re
pletus iussit btūm erasmū fustib⁹ mactari
et ter binos mutās. ⁊ in dorso eius nlla ma

De scto Erasmo.

cula videbat. Uniuersa vo plebs clamabat dicēs. Uere magn9 ē de9 xpianoz q̄ tantam virtutē opat in illo. Impatoz dixit ad pl'm. Erraſtis. artes maleficorū opat iſte. Dixit bts erasm9. Mone z tu diabol9 es filius illi q̄ p̄mū p̄bolaſtū de paradiſo piecit. Impie carnifex. draco iniq̄tatis. dux maleficoz. maleficia mea xps ē filius dei viui quē vgo genuit maria ex vbo p̄is. quez ppe ventuz p̄di cauerūt. q̄ ſoluit pctā mōi. illūinās tenebras ignoratie noſtre. q̄ te pcutiet in eternū. cui turōnez redditurus es. Impator furore repletus iuſſit bti erasmi carnes vngul' ferreis efſodi. gtulans pſalles ppbeticū pſalmū deo canebat dicēs. Dſoluerūt ibi'm vt pomoz cuſtodiā. poſuerūt morticina ſuoz tuoz beſtijs terre. Tūc impator furore repleti. iuſſit miſtris plūbū. picē. ſulphur z reſinā cuz cera z oleo ſolui. z btūm Erasmū pfūdi. Stabat aūt angel9 dñi cū eo q̄ ei refrigeriuz p̄eſtabat. Tūc btūs Erasm9 dixit imperatori. Ubi ſunt mine tue z furoz tu9 magn9. ecce corpi meo p̄ſtitiſti magnū refrigeriū. Uniuerſa vo plebs clamabat dicēs. Dimitte bominē iſtū z ep̄m ciuitatis ſue. q: de9 xp̄iano rum opat in illo. Et ecce ſubito fact9 ē terre motus magn9. tonitrua. choruſcatiōes. ita vt pene tercia ps pl'i moreret. Angel9 vero dñi cū ſancto erasmo ſtabat. z cecos boies ad chriſti lumē deducebat. Impator aūt fugiens q̄ timēs ciuitatē ab ira dei pire. locutus eſt ad populū z dixit. Iſte quez vidiſtis deū blaſfemauit. ido tal' eſt p̄turbatio. Tūc impator repletus furore iuſſit btūz erasmū in carcerē introduci. z q̄draginta ponderā ferri in ceruicē vl' in manib9 ei9 poni. Et p̄cepit miſtris vt ſiquis inuētus fuiſſet panē vel aq̄m ei dare morte moreret. Et fecerunt miſtri ſic impauit eis. Impator aūt anulo ſuo ſig̃uit oſtiū carceris. Et circa mediā noctem exclamauit bts Erasmus ad dñm di. Dñe ihū xp̄e accelera z eripe me. ne gloriet inimic9 in ſuis tuis. ne dicāt gentes vbi ē deus eoz. Et ecce ſubito cācer illuxit z fragrauit q̄ſi fuiſſz aromatib9 plen9. z viſa ſunt velut xij. candelabra ardētia añ btm erasmū martirē z ep̄m. Angel9 dñi ingreſſus fuerat ad eū di. Erasme ecce ego veni ad te. et ſtatī liq̄ factū eſt ferrū tanq̄z cera. z i medio eoz ſtabat pſalles z bñdicebat deū di. Bñdict9 es dñe q̄ feciſti celū z trā cui aſtāt angeli z archāgeli cū tremore. z numer9 martiz q̄ paſſi ſunt ppt̄ te. q̄ feciſti miſcōiaz cū ſuo tuo z liberaſti aiam meā ō māib9 inimicoz. ſicut libaſti ſydrac. miſac: z abdenago de medio fornacis ignis ardētis. z de mānu nabuchodonoſor regis. z ſic daniel ē ſuū tuū ō lacu leonū. z oblato p̄ādio p abacuch ppbaz ſaturaſti. z ſuſannā de falſo crimie libaſti. ita et mecū feciſti miſcōiaz. z ecce angel9 dñi dixit ad eū. Erasme exurge z ābula mecū vſq̄z in yta liā. ibi tibi dñs eternā vitā tribuet i ſeculū ſeculi. Et q̄i colūba xp̄i plaudēs ſici lugrido depoſuit. Alia vo die currēs ad carcerē ſignatū anuli ſui iuenit. Cū q̄z deſignaſſet p̄cepit miſtris. q̄ducite magū q̄ deos meos p nichilo fecit. ingreſſi aūt carcerē nuſq̄z eū inuenerūt. ferz vo ſic cinis inuētū eſt. Et factus eſt clamor magn9 dicentiū. boiem nō inuenim9. nā z ip̄m ferz nob cinis vidē. Qō vt audiuit ipator ſibi alapaz in frōte p cuſſit di. Ue mihi. deluſz ē regnū meū q̄ dicitur9 ero p̄to meo. Uenerūt enī q̄ſi. xl. milia viroz z mlier ad ſpectaculū militis xp̄i. turbabat tota ciuitas in tremore grādi poſita xp̄iani xp̄ianū querebant. vidue z orphani ep̄m req̄rebāt dicētes. q̄d feciſti bomī iuſto Tūc impator timore p̄territ9. dixit q: a deo eius in celuz rapt9 fuiſſet. z per p̄miū magnum ſe redemiſſz. Et cū btūs Erasm9 ilugrido veniſſet. mltos in xp̄i noīe baptizās oīa virtutib9 opabat. naz infirmos z cecos oronib9 ſaluabat. Illā erat ibi q̄dā nobilis z p̄mari9 ciuitatis noīe Anaſtaſi9. cuius filius mortu9 fuerat. z corp9 ei9 ad ſepulcruz ducebat. iuſſū enī fuerat a dño btō erasmo vt eū reſuſcitaret z redderet pentib9 ſuis. et aprehendēs bts erasm9 corp9 defūcti dixit patri eius. Anaſtaſi ſi credis in dño Ihesu xp̄o q̄ nat9 ē de ſpūſcō ex maria vgie. recipies filium tuū ſaluū. Multa enī turba p̄pli mirabat ad h̄ vba. Anaſtaſi9 dixit. z tu potes filiū meū reſuſcicare. Bts erasm9 dixit. Non ego ſz dñs Ihus xp̄us cui ego ſuto.

De sancto Eraſmo.

Anaſtaſi⁹ dixit Si filiū meū ſaluū mihi red
ideris.credo ego⁹ dom⁹ mea ⁊ pl̄us vni
uerſ⁹.Tūc bt̄s eraſm⁹ iuſſit cor⁹ e⁹ deponi
ſecreto.pr̄ē ⁊ matr̄ē iuſſit ſtare.flexis genib⁹
ſup cor⁹ e⁹ dixit.In noīe ihu xp̄i ſurge.Cū
q3 ſurrexiſſet clamauit voce mag̃.Uere q̄
magn⁹ ē d⁹ xp̄ianor⁹.⁊ puerſus ad pr̄ēm ait
Iſdat vſq3 nō erraui m⁹ Bij ei q̄s colebam⁹
nihil ſūt.vidi eī eos ī iferno nō habere req̄em
a tortor⁹.Be⁹ aūt viu⁹ famuli eraſmi ma
gn⁹ ē.Et credidit anaſtaſi⁹ ⁊ tota dom⁹ ei⁹ ⁊
pl̄s vniuerſ⁹ q̄ in illa hora fuerī baptizati.q̄
ſūt q̄i.xl.milia hoīm.Tūc bt̄ūs eraſm⁹ excla
mauit voce mag̃ dicēs. Grās ago tibi dñe
ihu xp̄e.q̄ congregaſti pl̄m tuū in via vitatis.
Tu enī dixiſti euāgelica voce.Petite ⁊ acci
pietis.q̄rite ⁊ inuenietis.pulſate ⁊ apiet vob.
Bñdic pl̄m tuū būc quē acq̄ſiſti.Et fctā eſt
ad eū vox de celo dicēs.Eraſme bene bone q̄
pme laboraſti in t̄ra hoīa q̄cūq3 petieris da
būt tibi.Et bñdixit dñs pl̄m hūc q̄ credide
rūt.In illa hora hoīa idola q̄ colebāt vtebāt.
Iſder.vij.āt dies bīs eraſm⁹ docēs pl̄m ⁊ cō
firmās ī doctrina xp̄i dicebat.Cuſtodite mā
data e⁹ q̄ audiſtis.⁊ magīa dī q̄ fec̄ ī vob.in
duti fide eī fideles eſtote.Audiēſ Bm maximi
anus īpator q̄ fcā fuerī i lugrido ciuitate a
pbo iniq̄ſſimo hoīe ⁊ ſacrilego.q̄ dixit. Au
di pie īpator q̄ fcā ſūt ī ciuitate tua.Regnū
tuū deluſū ē.⁊ dij nr̄i neſcio q̄ hoīe antbioce
no ſubuerſi ſūt.q̄ ꝓfitet illū ihm xp̄m q̄ cruci
fix⁹ ē ab hoīb⁹ in iudea deū eē.Quo audito
īpator iuſſit hīm eraſmū teneri.⁊ pp̄atus tri
bunal aſcēdit.⁊ īgreſſus ē bīs eraſmus. Ad
quē ait īpator.Bic tu ſcelerate hō q̄ tibi ē re
ligio.Tūc bīs eraſm⁹ tacuit.ſz oculis ſuis re
ſpexit in celū.Impator dixit.Nihil loq̄ris.⁊
iuſſit maxillas ſuas p̄cūdi.Tūc bīs eraſm⁹
dixit Lupe rapax.plen⁹ iniq̄tate malefice q̄d
pſeq̄ris ſuū dī.Impator dixit.Nōne Bipe
ē q̄ crucifix⁹ ē ab hoīb⁹ ī iudea Scīs eraſm⁹
rñdit.Ego ipi⁹ ſuus ſū.Maximian⁹ dixit.
Tal' ſis q̄lis ⁊ ille ⁊ ſic moriaris.Tūc beatus
eraſm⁹ ſbridēs ait illi. Optime īpator bene
dixiſti mihi.vtinaz illi⁹ ego merear veſtigia
ſeq̄.q3 effuſio ſanḡnis ipi⁹ nr̄ā illūinatio eſt.
quē ſi velis agnoſcere ⁊ ī illū crede⁹.ſalu⁹ eris

Impator dixit.Tu ī illū credas ⁊ genus tuū
Bīs eraſm⁹ dixit.Optime dixiſti mihi.pla
ne q3 ſic credim⁹.Hoſtias būlitatis ⁊ tribu
latōis mūera offerī⁹ ei q̄ ſaluauit pl̄m ſuū a
pcūs eor⁹.Impator dixit. Cōſule tibi et acce
de ⁊ ſacrifica dijs meis.Scīs eraſm⁹ rñdit.
Quib⁹ dijs me iubes ſacrificare. Impator
dixit.Si tibi dixero ꝓſētis.Bīs eraſm⁹ dixit.
Si videro forte facio.Tūc gaudio repletuſ
īpator cū vniuerſo pl̄o vſq3 ad tēplū iouis
iuſſit boīez dei deduci ad ciuitatē ſirmitanā
⁊ p̄cepit organa ⁊ omē gen⁹ muſicor⁹ ī tēplo
parari.Et Bm vidēs bīs eraſm⁹ īgemuit cor
de.⁊ oculos ſuos ad celū direxit dicēs. Xp̄e
fili dei eſto pñs ī iſta hora ⁊ mitte āgelū tuū
q̄ mihi auxiliet ⁊ ꝓfirmet me ī iſta hora a pu
gna dyaboli quā mihi p̄parauit. Cūq3 pue
niſſz ī tēplū btūs eraſm⁹ dixit. Ubi ē d⁹ quē
iubeſ me adorare Impator āt a pp̄bēdēſ ma
nū e⁹ ī greſſ⁹ ē tēplū ⁊ oñdit ei ſtatuā ereā ma
gnūdis ei⁹ cubitor⁹.xij.et dixit. Ecce d⁹ me⁹
cui ego ſuio.Stati vt diabol⁹ aſperit faciez
martyris xp̄i cecidit ſtatua et ī cinerē vſa ē.
exiuit ⁊ draco magn⁹ ex illa .et occidit pene
tertiā p̄tē pl̄i.Impator vt vidit ſe eē deluſū.
aſcēdit equū ⁊ ad palatiū pgebat. pcutiens
pect⁹ ſuū dixit. Ue mihi deluſū ē regnū meū
neſcio a q̄ hoīe ātbioceno. Magna aūt ps
pl̄i clamabat. Seruet ſcīs dī hora p nob vt nō
peam⁹ ab iſto draconе. Tūc bt̄ūs eraſmus
īperauit draconi vt quēq3 hoīez nō cōtami
naret. Uidēs āt vniuerſus popul⁹ ſirmita
nor⁹ q̄ntas vtutes p ſeruū ſuū opabat.cepe
runt omēs credere chriſto. Beatus autem
eraſm⁹ dixit.Ecce quales vtutes opat d⁹ ī
eos q̄ credūt in illū.et baptizati ſūt q̄i. xl. mi
lia hoīm.Erat ei gaudiū ī celo ⁊ ſpectacula
āgelor⁹.⁊ quō ps dyaboli pugnabat aduer
ſus electos dei. et nō valebāt mētes eorum
auertere a cogitatōne dei.Tūc angeli voce
magna clamabāt.Gloria ī excelſis deo.⁊ in
terra pax hoīb⁹ bone volūtatis.Qui ſic fue
rant ad dñm puerſi rñderūt amen.Conſtur
bata ē hoīs ſirmitana. Cōterritus vo īpator
miſit armatos et iuſſit oēs q̄ ad dñm puerſi
ſūt gladio puniri. Martirizauerūt eī trecē
tos.xxx. hoīes cōmendātes ſe orōib⁹ ſancti

eraſmi martyris. qb⁹ ait. Jte ī noīe dñi felicit̄ ad ſctām ciuitatē quā ꝓparauit vob dñs. et ego ꝓ⁹ modicū tps ſubſeq⁹. Erant āt angeli currētes p nubes celi ſuſcipiētes aīas eoꝝ. z trīūphātes martyres vſq; ad celū ꝓduxerūt Et audita ē vox pſallētiū z dicētiū alla. Uia iuſtoꝝ recta fctā ē. z iter ſcoꝝ ꝓpatū ē Qō audiēs bīs eraſm⁹ gtulauit vt bon⁹ paſtor ſup oues ſuas q̄s tradidit xp̄o. Tūc ipator furore replet⁹ iuſſit bīm eraſmū teneri z diuerſis ſupplicijs torq̄ri. z iuſſit miſtris tunicā ereaz aduſt⁹ ſtaturaz ei⁹ z igneā fortit̄ eū veſtiri dicēs. Nūc video ſi ds tu⁹ eripiet te de manib⁹ meis. Tūc bīs eraſm⁹ dixit. Carnifex plenus iniq̄tatis. fili⁹ dyaboli. vecundiā tuam laudo q̄ deteriores carne. dixi tibi z nūc dico nō timeo minas tuas ſi ꝑfliora facias. cor meū ñ trepidabit. z ſignans ſe ſigno crucis veſtiuit ſe tunica ignea. pſallēs ꝓbeticum pſalmū dicēs. trāſiuim⁹ p ignē z aquā. et induxiſtinos ī refrigeriū. Jtē tāq̄z auꝝ ī fornace ꝓbaſti eos q̄ ī te credūt. z ſic holocauſti hoſtiā ſuſcipis. Statī tunica ignea q̄ īdut⁹ fuerat. facta ē frigida ſic nix vt nulla macla ſup eū inuēta fuiſſ. Tūc bīs eraſm⁹ dixit. Ecce ī perator ꝓfuſus es. cū p̄re tuo dyabolo eris ī ignē eternū arſur⁹. nā dñs ieſus xp̄s fili⁹ dei liberauit me. Jſdopul⁹ āt clamauit. Uereq; magn⁹ ē ds xp̄ianoꝝ. q̄ tātas vtutes opat̄ ī illo. Tūc ipator ait. Artes ſūt maleficoꝝ. vt igni imparet z deos nr̄os deludat. Tūc bīs eraſm⁹ dixit. Stulte ipator q̄ putas maleficia. mecū ē xp̄s fili⁹ di. ip̄e q̄ iperat igni deos tuos deludit. lapides et eramenta ſurda ab boib⁹ ꝓflata. qb⁹ tu ſilis es. Jſam dñs me⁹ ihs xp̄s viu⁹ ē z vtutib⁹ vicit. Jmpator dixit Quādiu iniurias tuas tollere poſſū⁹. Tūc bīs eraſm⁹ dixit. Etiā z ego miror vecundiā frōtis tue q̄ nō erubeſcis. Tūc ipator furore replet⁹. iuſſit miſtris ſuis ollā parare vrnarū. xx. plūbi picis ſil' cū cera z reſina z oleo ſolui z repleri z ſuccēdi. Et fecerūt miſtri ſic ꝑceptū eis fuerat. et feruens fcā ē olla. et fluctuās ſic mare. Et dixit ei ipator. Nūq̄d z hars tua pt̄ pualere. Tūc bīs eraſm⁹ dixit imperator. Jſta olla meū ē refrigeriū. Et facto ſignaculo crucis deſcēdit ī eā. Statiq; vox dñi ſup aq̄s ds maieſtatis ītonuit. z effudit vnā vndā exolla. z vſtulauit ipatorē. Qui clamauit ardeo bō di ora p me. Tūc beat⁹ eraſm⁹ dixit ipatori. Ue tibi lupe rapax. z gebēne ignis quē tibi parauit ds ſil' cū p̄re tuo dyabolo z miſtris e⁹. Scio q; cor tuū obduratū eſt. ſz ꝓp̄t ꝓp̄lm iſtū circūſtantē erit tibi bene. et q̄uit illi dolor. Nulti āt ꝟ videtes ī illa hora crediderī. Jmpator āt videns ſe deluſū ee. iuſſit martyrē di recipi z ī arta cuſtodia hāberi. z ingēti ferro ponderis colligari. Cūq; oraſſet. apparuit et iuuenis filius filio dei. vocās eū z dixit illi. Ego ſū michael āgelus miſſus ad te vt te ducā in cāpaniā ꝓuinciā. q̄ vocat̄ formana ad docendū populuz. Apprehendēs eū z eiecit eū de ciuitate firmitana. veniēſq; naui culā a dño patam inuenit. et trāſmigrauit ī ꝓuinciā cāpaniā. Alia vo die turbat⁹ ē ipator q; ñ inueniſſ eū dicēs q; ds ei⁹ eripuit eum. Seru⁹ āt dei z martyr dñi venit z ſedit ī ciuitate formana. z. vij. annis docens ꝓp̄lm viā vitatis. Angel⁹ āt dñi panem q̄tidie ei miſtrabat. Jſdo ſtea orabat ad dñm. vt in ciuitate ſua eī nalit̄ q̄eſceret. et facta ē ad eū vox de celo dicēs. Eraſme veni et req̄eſce ī ciuitate quā parauit ds frīb⁹ tuis martyrib⁹ z ꝓbetis z recipe laborē tuum. Jſdem te ei bono rificat⁹ ſū ī celo z ī ra. Tunc bīs eraſmus p viduis z orꝑbanis deprecabat. Dñe vnigenit⁹ di pūs q̄ me feciſti req̄eſcere ī loco iſto. ꝓcede vt q̄ ī ꝟ loco habitationes mee p ſuis neceſſitatib⁹ p̄ces effuderit ſic inde trāſeat exaudit⁹. vt tu ſis ei ꝟ in futuro placat⁹. Et reſpexit btūs eraſm⁹ ī celū. viditq; coronā inenarrabilē. z occurſuz ſibi de choro ap̄lor z ꝓꝑay. z inclinauit caput ſuū et dixit. Dñe ſuſcipe aīaz ſerui tui. Et cōpleta oratione ſctūm reddidit ſpūm. z viſa eſt aīa ei⁹ cādida tanq̄z nix q̄n ab angelis deducebat cū gloria magna. z cū illis celuz penetrabat. tertio nonas iunias. regnāte dño nostro ieſu xp̄o.

CXCVII
De ſancto Kiliano.

Kilian⁹ ſcotorū ge
nere. nobilibus parentib⁹. diuine

De sancto kiliano.

tñ grē fact⁹ ē nobilitate clarissim⁹. Scocia q̄ z hybernia ōr īsula ē maris. fecūda q̄dez gle bis. sz sctissimis clariōr viris. Ex qb⁹ colūba no gaudet ytalia. Gallo ditat alemania. ki liano theutunica nobilitat francia. Qui vt dixī⁹ nobili ꝓsapia edit⁹. a pueritia liberali bus studijs tradit⁹ sit cū lrāz īcremētis dili gent cepit īdagare viā vitatis. Tādē ꝓueni ente se grā ōi. spretis humanaz lrāz studijs. oībusqz hmōi illecebris. mōasteriū petijt ab negauit sei ꝑm. tulitqz crucez suā z secutus ē xp̄m. Igit ī mōasterio posit⁹ q̄nte obedīētie. q̄nte frugalitatis. q̄nte fuit vigiliaz z oronū ist̄atie. vite pñtis termin⁹ declarauit. q̄zuis etei martirij palma p grāz mag̃ q̄z p meritū ꝓstet. bonis tñ adiplet opib⁹. Uidēteszqz ita qz frēs mōasterij in vtutū pfectōib⁹ bti viri pseuerātiā ꝑmo eū p ecciasticos gdus ad of ficiū ꝑsbyterat⁹ ꝓcib⁹ ascendē. deīde eiusdez mōasterij regimis curā sumere coegerī. Il le āt sciēs pfectōz caritatis sine dilectōne pxi mi pfecte ꝓstare non posse. pass⁹ ē i ppriis se aliq̄ntulū minorari. vt fratz ꝓdesse possz vti litati. imitat⁹ ap̄lm cupientē anathema fieri a xp̄o pfrib⁹ z cognatis ꝑm carnē. Ueruntñ cū fama bti viri lōge lateqz crebresceret. me tuēs ipe ne fauor ꝓpris macule sibi rugaz ifigeret. cepit meditari q̄lit notos z ppinq̄s relinqueret. peteretqz lōge sepositas terras. vbi obscur⁹ fama. z vilis genere posset babe ri q̄ liber⁹ diuis cultib⁹ vacare valeret. De liberatōe itaqz recedēdi pacta. collectis fra trib⁹ ī qb⁹ idē feruor ardebat. ad vicinā sco tie britaniā deuenit deīde galliā attigit. Qua pmeata ī puiciā germanie deuenit. q̄ ab inco lis tre ip̄i⁹ orīet̄al frācia vocat. ibiqz in vbe berbipoli se morari disposuit. ñ verit⁹ icredu le gētis feritatē expiri. eo q̄ itrepid⁹ coronaz optaret martyrij. sz tñ a pdicatōis vbo iterī abstinuit donec romano se pōtifici p̄taret q̄ten⁹ apud sedē romanā z itegrū xp̄iane re ligionis dogma z licentiā pdicandi accipet Tūc āt erat romane eccie canon pontifex būanis diuinisqz lris pollēs. pontificali offi cio ꝓgru⁹. z in reb⁹ eccīasticis ydone⁹ Qui audita fide bti kiliani caritatis nexibus illi gata. ōo grās retulit eiqz sese caritatis amo re ip̄tiuit. exultās semia diuini eloquij ab in sulanis ac longe positis doctoribus augeri Erat ei apō egregiū pōtificē ñ modica exul tatio q̄a cernebat paulati euacuari fraudez antiq̄ hostis crest̄ēb⁹ mistris diuīe opatio nis. Tūc ex ꝓsensu tot⁹ vbis bīm viz ī ꝓsu lat⁹ officiū pmouit. quo z crisma cōficere. et eccias dedicare. z sacros ordies dare irrepre bēsibiliť valeret. His itaqz pactis dimisit eū vt cepto opi insisteret. pato sibi a dño p̄mio eterne retributiōis. Bīs itaqz kiliā⁹ vbez egress⁹ pacto itinere cum colūbano ꝓsbro et totnāno leuita ad locū sibi destinatū pueit Colūbano ī ytaliā relicto. nā romā pgens. gallū in alemania febre g̃uatū dimisit. Ipse ueniēs igit ad pdictā vbē herbipoli. ñ eum quē ī ea dē puicia duce religrat iuenit. sz aliū noīe gosbertū. Ipse ro venerabil vir paula tim cepit pabula diuini vbi ī credulis ꝓlis mistrare. tātāqz ei grāz dns ꝓtulerat. vt i bre ui tpe gētis loq̄lā pdisceret. elqz ppo p̄mōe semia vitatis erogaret. Mirabāt āt oēs nō solū nouitatē doctrine. sz et exuberātiaz elo q̄ntie. facundiā q̄z p̄monis comitabat efficacia vtutis. Impletū ē illo qd vitas ap̄lis p mittit dicēs. Ego dabo vob os z sapientiaz. Et itez. Opa q̄ ego facio z vos facietis. Sz cū iā seia diuini eloquij succresceret et plebs g̃ati minueret ab errore gētilitatis usqz ad p̄ncipes ꝓpli sci viri fama puenit. vt ducē q̄z puicie ñ lateret. Qui eū dē sctm virū sibi p̄ tari iussit. expiri cupiēs q̄ eēt ꝑ doctria hacte nus sibi icognita. Erat āt ipe p̄nceps natu rali igenio pdit⁹ sz gētilitatis errore fedat⁹. Ad quēbis kiliā⁹ puenies ꝓstant ve religi onis dogma īsinuare cepit. docēs p̄em z fi liū z spūmsctm vnū ee deū icōmutabilē. vi sibiliū z inuisibiliū oīm creatorē. Ipse fatus vo p̄nceps admirat⁹ tantā bti viri cōstātiā et p̄monū insupabilē vitatē. q̄ natali vt dixi mus pollebat igenio. veris se sentētijs supa tū. ad e⁹ distulit auditōez. volēs freq̄nti apō se tractatu rimari. vtz quē kilian⁹ docebat an diane cult⁹ ꝓponēd⁹ foret. Diana nanqz apō illū sūma veneratiōe babebat. Uerūtñ vir egregi⁹ iugi instantia laborabat vt deo redderet aias q̄s dyabol⁹ pdere conabatur

Ipdorro pnoiat⁹ dux cernēs pstātiā pdicatō nis bī kiliani.secreto veit ad eū.cupiēs do⁊ ctrinis suis ĩstrui.q̄ten⁹ agnito tramite vita tis.abigere valeret anfract⁹ erroꝛis. Sed a btissimo viro catholice fidei documētis dili gēter ĩstruct⁹.pꝛio die dñice resurrectōis cū multis alijs dato noīe aq̄ lot⁹ baptismatis. absolutōq̄ pstini pmerut erroꝛis.Sicq̄ fa ctū ē vt pene tota pucia oriental fracie.reli cto demonū cultu.diuie religiōi opaq̄ daret Ipredict⁹ dux gosbert⁹ monitu assiduo bī kiliani ad meliora ō die ī die pficiebat.Erat ãt illi ꝓuxꝫ pm gētilitatis ritū.q̄ q̄ndam fris ipi⁹ ꝓtugio fuerat copulata nomīe geilana. Sq̄ vir dī idcirco ĩitio fidei tale noluit cō iugiū phibere.ne ī penitudinē credulitatis gūitate ī oīb⁹ plibat⁹ ꝓnceps duceret.et ꝑ ē q̄d apls nō dū i fide pfectis dicit.Tāq̄ puul ī xpo lac vob potū dedi.ñ escam.pfectoꝛ eni solid⁹ ē cib⁹.idō q̄d nouerat gui⁹ distulit.in futuꝛ.simulq̄ diuīo reuelante spū sciens in hac relibiꝛ socijs causā cōstare martyrij.vt multis interea pdesset.interim obmisit tale dānare ꝓtugiū.licet cuperet dissolui et eē cū xpo.imitat⁹ apl̄m q̄ ī sporta a frib⁹ p muruꝫ dimissus ē.nō vt morte timeret.sq̄ vt multis añ morte pdesset.Uerūtñ cū q̄dā die beat⁹ psul ducē familiarit alloq̄ret.dixisse iter cete ra fert.Fili mi quē peuāgeliū genui gaudeo valde ī pfectu fidei tue.sq̄ multuꝫ me mouet q̄ illicitis nuptijs detineris.⁊ vereoꝛ nimis q̄ a recto itinere tali ꝓtugio retarderis.Legit ei btō iacobo dicēte.qꝛ q̄ totā legē seruauerit. offendat ãt ī vno fact⁹ ē oīm reꝝ.Ipreterea in baptismate inouat bō.⁊ ñ ex pte sq̄ tot⁹.vt ãt tot⁹ inouari possit.nihil pstini retinere dq̄ er roꝛis.Audiēs ãt ꝑ ꝓnceps pmo belit stupo re.deīde alta suspiria trabēs.valde ei dilige bat eā quā bēbat vxoꝛē.tale deīde fert dedis se ñsum.Audiui pat̄ te docēte.qꝛ dñs ihus pcepit nihil suo amoꝛi pferēdū.ñ pꝛez.ñ ma tꝛē.ñ filios.non vxoꝛē.et idcirco q̄zuis vnice diligā ũctā mihi vxoꝛē.ꝓpono tñ diuinum amoꝛē.Sq̄ nc̄ ñ adest mihi ociū inq̄rēdi q̄l ter eā dimittā.qꝛ ꝰ hostes nrē rei publice fe stino.Cū ãt reuersus fuero iuēta opoꝛtuni tate dimittēdi sepabo⁊ ab illa.Hoc vo cū ad aures geilane puenisset.q̄s ei fallere posset amantez q̄ui incā duit ira ceu raptis catulis leena.Diuq̄ secū bachata ex eo cepit q̄re quō scōs viros extigueret.Nulla enī bestia ī ꝑ mūdo sil̄is ē mulieris male.sic ꝑ mulier nephāda.callida meditatōe pq̄rebat.q̄liter sine ꝓp̄ari strepitu⁊ vulgi cogtōe scōs viros pderet.armabat nāq̄ ī patiētia ire ⁊ libidis furoꝛe.Et qꝛ dyabol⁹ iniq̄ cupiētib⁹ fomēta malicie submistrat.inuēti sūt duo ministri crudelitatis q̄ pmitterēt se satisfacturos gei lane desideriis.datis sibi munerib⁹ miserri me executōis.Solebat itaq̄ btūs Kilian⁹ post paruā dormitōq̄ necessitatis ad studiū vigilare puecteq̄ oꝛōnis.Quadā vo nocte cū leues somnos capet.ita vt nec dormiret ī tegre nec vigilaret aperte.apparuit ei vir ba bitu formaq̄ pulcerrī⁹ dicēs. Kiliane ami ce surge.nolo te diuti⁹ laboꝛare.vno dūtaxat certamine tāgeris.⁊ sic sp mecū eris.His di ctis abscessit.Euigilās ãt egregi⁹ vir intelli gens diuinā sibi adesse visitatōeq̄.Quocatis frib⁹ ait. Fratres vigilate.cito aderit dñs et pulsabit ianuā.cauendū ergo ē ne nos som no toꝛpētes inueniat.Addam⁹ oleū lāpadi bus dū tps ē.ne si forte defecerit tūc incipia mus querere q̄n nō poterim⁹ iuenire. Illis itaq̄ media nocte oꝛōi vacātib⁹.carnifices strictis gladijs locū ī q̄ oꝛabāt penetrarunt Qō cū sacerdos dei ītuit⁹ eēt ait.Amici ad q̄d venistis.implebitis pceptū.ꝓsumabitis cursū.his dictis interfecti sūt.ibiq̄ terre mā dati.ne q̄s scire posset q̄d de illis factū foꝛet. Uestimēta q̄q̄ cū q̄b⁹ diuīa officia pagebāt sacriq̄ libꝛi simul cū eis defossa sūt.ne q̄d in dicū necis eoꝝ depbendi posset.sq̄ clam dis cessisse putarent.causa solite pegrinationis. Erat tñ q̄dā nobil mulier burgūda noīe.q̄ a pncipio pdicatōis eoꝝ sctis adheserat vi ris.bñs cellulā iuxta oꝛatoꝛiū sctoꝝ.q̄ facili us diuinis laudib⁹ itereſſe valeret.Hec iten ta vigilijs q̄ facta fuerāt diligēti studio inue stigauit.Recedentib⁹ q̄q̄ carnificib⁹.linteo lo mūdo fusū sanḡnē sctoꝝ collegit.ac tre di ligenē infodit.vigilijs ⁊ oꝛōib⁹ vacās vbi sā ctoꝝ coꝛpa obꝛura nouerat.Excolebat loca veneratōe qua poterat.licq̄ silenter ne sicut

postea factū ē geilane iussu remouereť. Ea/ dē nāqz sceleratissima mulier stratis q̄z plā/ tis stabulū eq̄z ī loco vbi sctī martyres būa ti erāt fieri iussit. ne q̄ indicio sacra corpa p/ derēt. Ferūt tñ ab his q̄ tūc fuere posteris re latū. q̄ aīalia ibi stabulata sup sepulcra mar tyrū nec stercora nec vrinā iacerent. honorē martyrib⁹ exhibentia. vt qđ de capite ppha vaticinat⁹ ē ℞ ī e⁹ mēbris repireť. Cognouit ī quiēs bos possessorē suū. ꝛc. Israel āt nō co/ gnouit me. Taliqz mō vt dictū ē sc̄oz corpa boīb⁹ pene ignota forēt. nisi p̄fata burgūda ī extremo vite posita. q̄busdā fidelibus vbi posita eēnt reuelassz. Cōtigit āt vt dux pacta militia reuerteretť ad locū vbi sctōs viros di miserat. Quos cū nō inuenisssz. cepit studiose q̄rere. qñ z q̄ cā recesserit. q̄ ve abierit. Eius vo vxor veneno malicie fedata. aliqñ rubo re pfusa. aliqñ pallore depssa. aliqñ p̄fidētia roborata. diuersos anfract⁹ neq̄cie sue frau/ dib⁹ p̄tendebat dicēs. Nō se eos custodisse. neqz custodes adhibuisse. qñ voluerīt veni/ se. qñ sibi placuit recessisse q̄ pegrinatōis sue morē ꝑuarēt. Quē feminea vba ñ emollūt. quē a statu rectitudis ñ retrabūt. Credulis itaqz vbis ꝓiugis ꝓnceps aliq̄ntulum cepta ab inq̄sitōe q̄euit. Sz qz iuxta dñicā vocē ni hil optū ē. qđ ñ reueleť. z occultū q̄d nō sciať cū ea q̄ facta fuerāt paulatī obliuioni trade/ rēť. vn⁹ eoz q̄ sctōs viros gladio inuaserant subito demonio arripiť. z ppriis se dētib⁹ la/ nians a p̄ncipio migūit in eternā penā. Alter vo ī rabiē vsus gladio semetipm appetijt. ef/ fusisqz visceribus p tormenta p̄ntis ꝓpis ad etna puenit. Non multo post z ipa belua de q̄ loq̄mur demonibus arrepta voce ma/ clamabat. Juste torqueor q̄ sctis viris torto res adhibui. z cū magno cruciatu ad crucia tū dyabolo paratū puenit.

CXCVIII

De sancto Heinrico imperatore.

Anno ab incarna/ tione dñi millesimo. j. ab vbe āt cō dita millesimo septingētesimo qui q̄gesimo octauo. Otto ne te[rtius] o rome defūcto vacāte regni solio. cū ō p̄ncipe ageret subro gādo. oīm vota. nutu diuino ad eū inclināť. q̄ tūc ī regno potissim⁹ habebať. Fuit nanqz eodē tpe q̄dā dux bauaroz nomīe heinric⁹. heinrici eiusdē gētis ducis fili⁹. c⁹ tpib⁹ sctis wolfgang⁹ ratisbonensiū p̄fuit epūs tā boīta te q̄z nobilitate regia ꝓspicu⁹. z vniuersa mo rū bonestate p̄clar⁹. Hic initiū sapie timorē dñi plenie est secut⁹. qz erat oīm lrāz studio p̄ncipaliē imbut⁹. z tot⁹ sane fidei z actōne ca tholic⁹. Hic ergo ab oīb⁹ pari voto z cōi cō sensu oīm ascisciť. diuina vtiqz disponēte cle mentia. vt p tpalis regni fastigia ad culmen regni celestis ptīgeret. Cūqz p̄dict⁹ rex hein ric⁹ necdū cesaris vl ī peratoris obtineret di gnitatē. apparuit ei ratisbone bīs wolfgāg⁹ epūs tali visione. Visū nāqz ē ei q̄ manēs in eccīa sctī emmerāmi epī z martyris. accede ret orādi grā ad btī wolfgāgi sepulcrū. in ea dē basilica sitū. Cūqz ibidē dñm z sāctū wolf ganguz ītimis p̄cib⁹ conareť exorare. subito videbať ei ipe sctūs wolfgang⁹ astare. eūqz bmōi vbis appellare. Intuere diligenť lrās ī muro q̄ ē sec⁹ tumulū scptas. Erat āt sīc sibi videbať scptū solūmō p⁹ sex. Euigilās āt rex retractatōe diuīna secum reuoluit pauciss/ ma h⁹ visionis scpta. In ꝑmis ergo arbitra tus q p⁹ sex dies eēt mortur⁹. m̄ta dispēsat paupib⁹. Cūqz diez sex numer⁹ pteriss. z ni hil ī se rex molestie corpalis sensiss. putauit p̄dcās visionē ad sex mēses ptinere. Trā sactis vo sex mēsib⁹ cū nihil infirmitatis ī se paťet arbitrat⁹ ē hūc numerū ad sex ānos ptinere ideoqz q̄ z supra cepit timere. Cūqz sex ānoz numer⁹ iteger ptrāsisset z septimi anni dies reuolut⁹ veniss̄et. ipo die p aplicā bñdictōez suscepit cesaris dignitatē. Tūc tandē sentiēs q̄lis eēt sua visio. grās egit deo sctōqz wolf/ gango epo q̄ sibi talē reuelare dignat⁹ ē dig/ tatē. Unctus ergo in regē beatissim⁹ dei fa/ mul⁹ heinric⁹. tpalis regni nō ꝓtent⁹ angu/ stijs. pro adipiscenda imortalitatis corona sūmi regis. cui seruire regere ē. militare dispo suit. Summā etei diligentiā ī amplificādo cultu religiōis adhibuit. eccīas di ditare pos/ sessionibus z imēsis ornatib⁹ augere cepit. Sedes q̄z epales bildensheim videlicet. vbi a puero fuerat enutritus et literis edoctus

Magdeburg et argentinam Missnam et mersenburg. q̄ barbarica ĩmanitate adiacẽtiũ sclauoꝝ vastate fuerant restaurauit. ⁊ tã ip̄is q̄z alijs ep̄atib⁹ ꝑ vniuersũ regnũ ĩ possessionib⁹ ⁊ ornamẽtis ĩnumera dona distribuit. Beniq3 ꝯsũmatis b⁹ vite laborib⁹ post q̄z bone opinionis odorẽ lõge lateq3 redolere fecerat. locũq3 sibi dilectũ ⁊ cetera mõasteria ditãdo ⁊ ornãdo ⁊ excolẽdo ad ꝑfectũ adduxerat. ad ꝑcipiendã ĩmarcessibilẽ coronã a dño vocatus est ab ergastulo carnis. Qui cernẽs diẽ mortis sibi ĩminere. vocatis ad se ꝑentib⁹ btissime ĩpatricis Kunegũdis. necnõ etiã q̄busdaz regni ꝓorib⁹. manu eã apprehẽdit ⁊ cõmẽdauit eã illis hmõi verbis memoria dignissimis. Hãc ecce inq̄t mihi a vob̄ imo a xp̄o ꝯsignatã. ip̄i xp̄o dño nostro ⁊ vob̄ resigno v̄ginẽ ĩmaculatã. In ei⁹ v̄o trãsitu t̄ra plorãte celũ exultauit. sic̄ etiaz dñs ꝑ suã miscdiaz reuelauit. In ip̄a etei hora exit⁹ illi⁹ cuidã seruo dei ĩ solitudĩe cõmorãti dyabol⁹ ĩ hũana specie fert̄ apparuisse. Quez vir dei ꝑ spũm ꝓtin⁹ agnouit ⁊ ait ad eũ. Quo ꝑgis. At ille rñdit. Ad exeq̄as ĩpatoris ꝑgo. Cui ille ait. Vade ⁊ comple negociũ tuũ q̄ntũ a dño tibi ꝑmittit̄. Verũtñ cõsũmato officio tuo adiurat⁹ ꝑ deuz viuũ ad me reuertere. vt ꝑ te rei exituz possim cognoscere. Post modicũ v̄o reuers⁹ coraz ꝑuo dei gemebũd⁹ astitit. ⁊ voce querula cũ ingenti eiulatu dixit. heu heu delusi sumus. inuanũ laborauim⁹. q̄netiaz ab angelis dei ꝯfusi discessim⁹. De h̄ require in legẽda sãcti laurentij martyris.

CXCIX
De sancta Barbara.

Erat tempore maximiani ĩpatoris vir q̄dã gẽtilis in nichomedia nobilitate generis p̄clar⁹ ac tẽpaliũ rerũ abũdantia sũm⁹ noĩe dioscor⁹. cui erat filia speciosissima noĩe barbara. Ip̄a ãt q2 erat corpe pulcerrima. eam pater plurimũ diligebat. quaꝓpter reclus eã in turri altissima quã eidez edificari fecerat. ne ab aliq̄ hoĩe videret̄. Erat ãt btã barbara ingeniosa. ⁊ a tenera etate vanas cogitationes relinquens. cepit diuina cogitare. Cũ eĩ semel templũ ĩtraret vidẽs simulacra parentib⁹ suis ait. Quid sibi volũt he similitudines hoĩm. Respondẽt parẽtes. Taceas nõ hoĩm. s3 deoꝝ sũt. ⁊ volũt adorari ꝑ illud q̄d nescit̄ ⁊ q̄d nõ videt̄. Barbara dixit. Fuerũt q̄ndã hoĩes q̄s nũc colim⁹. Rñdent ita. Ex h̄ btã barbara die noctuq3 replicabat tacita dicens. Si hoĩes fuert̄ dij nr̄i. ergo nati sũt vt hoĩes. mortui sũt vt homĩes. Si dij eẽnt nec nati fuissent nec mortui. q̄a deitas vt mihi videt̄ nec cepit nec desinit eẽ. Homo et̄ h3 originẽ t̄re. q2 t̄ra ẽ materia ei⁹ Si ergo hõ de t̄ra ẽ. ⁊ hõ d̄s ẽ. ergo aliq̄d p̄cessit eum q̄d ei⁹ origo d̄r. sic apti⁹ dicerem⁹ terrã deuz. S3 q2 nec t̄ra a se ẽ. nec celũ a se. nec aera a se nec aqua a se. ex q̄b⁹ q̄ttuor elemẽtis constat hõ. sed creature sũt. necesse ẽ his eẽ creatorez Ecce q̄nta sapĩa in tã iuuenili puella. Tãdẽ tradita studijs liberalib⁹ alta trãscẽdebat. s3 defuit ei noticia veri dei. vanos aũt deos occulte spreuit. Et cũ vidit dijs sc3 lignis ⁊ lapidib⁹ flectere genua sensibilia insensibilibus mutis. animo valde correxit. Idcirco venit rumor laudis nichomediã clamãs. sapientissimũ viroꝝ alexandrie fore. sc3 origenẽ. c⁹ facũdia totã terrã ꝑfũderet q̄ veris indicijs daret cognoscere verã deitatẽ ⁊ ydoloꝝ ꝯfũderet vanitatẽ. Hec audiẽs btã barbara mlt̄ tũ gauisa ẽ in domo pectoris sui. et cepit sedule tractare q̄ genere posset eũ adire. Erat eĩ pater e⁹ nobilis ⁊ valde potẽs. ergo misteriũ suũ ei nõ reuelauit. Cũ neminẽ curatorẽ haberet recurrit ad h̄ ꝯsiliũ vt lr̄ãs eidem sapientissimo origeni dirigeret ⁊ secretũ ei patefaceret in h̄ v̄ba. Viro alexandrie nobilitate animi longe lateq3 ꝯsperso origeni. barbara nichomedie tua ancilla. Decus et honorem desiderij mei accepi fore te vere diuinitatis ostensorẽ. A p̄ma eni scintilla ingenij mei cum toto corde cõcupiui. vt ad veri dei noticiã ꝑuenirẽ. mente ꝯcepi nullã deitatez inesse lignis et lapidib⁹. q̄ humana arte cõposita sũt. q̄ nõ recipiunt sensibilitatẽ. et nec loqui nec audire possunt. vnd̄ semꝑ pertractaui eẽ falsos [illegible] hoĩes posse eẽ deos quia homo inc[illegible]it et desinit eẽ. deus autem

ante tpa fuit. nō ergo vnq̄z deos credē potui
q̄s hoīes mortales cognoui. In mltis tam
motibus posita sp deū nob ignotū pculdu
bio eē putaui. q̄ sol⁹ cūcta fec̄. quē sp amaui.
huic me sp denoui. a q̄ sū id q̄d sū. nisi me sen
tētia fallit. c⁹ spū aīataz me sentio. nec desistā
donec ad eū ptingā. Quapp̄ter fame tue tu
multu pcussa. pat̄ venerabil̄. mentē meā bis
apti⁹ voluere cēsui. Illū deū solūmō vestiga
re c⁹ cognitōez apd̄ te eē cognoui. Vñ si ita
ē vt fama refert supplices offero p̄ces q̄tenus
discute digneris noctē ignorātie chaos ꝯfu
sionis ab ancilla tua. ⁊ inducere solē iusticie.
lumēq̄z discretōis. Appeto enī verū deū scire
q̄ fecit visibilia ⁊ īuisibilia. ⁊ vtꝝ vere vn⁹ sit
vt ipa iā nc̄ dudū mecū argumētata sum. ꝛc̄
Hāc epl̄az direxit alexandriā ad origenez p̄
sbyterꝝ q̄ ē ī ptib⁹ affrice. caput regiōis illius
lōge distans a nichomedia. Ne āt p̄uaret̄ le
gatōe quā legauerat. ad deū quē nouerat ī
cubiculo cordis sui lacrimas fudit dicens.
Dñe firma pedem e⁹ quē ad famulū tuum
misi. ne aut me aut illum mors preueniat.
vsq̄z relegatio veniat. His et alijs postulati
onibus quibus deuote poterat nuncius
alexandriā īgredit̄. origenē repperit ī palatio
māmee matris alexandrie cesaris. vbi occu
pat̄ in docēdo xp̄ianā religionē. Qui leticia
magna lrās barbare accepit. laudās deuz q̄
hmōi semē suscitabat ⁊ talia opat̄. Et statim
origenes doctor p̄stātissim⁹ accelerat et edi
dit desideriū barbare ī hūc modū. Origenes
veri dei indign⁹ sacerdos. ⁊ vt possibile est
ostēsor ei⁹ adhuc et̄ alexandrie nūc degens.
Barbare barbarice gētis adoptōez filioꝝ d̄i
et ihu xp̄i verā salutez. Sic̄ scp̄seras scire te
velle verū deū q̄s sit. Scire debes q̄ vn⁹ est
ver⁹ d̄s in substātia. ⁊ trin⁹ in psonis. s. pater
et fili⁹ ⁊ spūssanct⁹. q̄cūq̄z h̄ oīa credit oīno
hz q̄ ad deū ptinge possit. Tu āt hec ītellige ⁊
ītellecta crede. et si q̄d defuerit ad plenitudi
nē desiderij in legato req̄re q̄ te legē sanctaz
erudiet. et libros q̄s secum defert tibi leget.
Non et̄ dubites te p noīe xp̄i multis tormē
tis tradi. Ipe ei d[illegible] euāgelica. Qui pdi
derit aīaz suā in h̄ mūd[illegible] pt̄ me. in vitā eter
nā custodiet eā. Origenes misit vnū ex plu
rib⁹ cū nūcio barbare ad barbarā q̄ moduz
magno desiderio ei⁹ daret. Precessit nūcius
barbare et nūciauit nūciū virū dei adesse. fe
cit ⁊ pmisit eū foris stare vtrū ꝯueniēs esset
eū intrare. Tūc illa hoīez aduocari fec̄. Qui
ingressus offerēs salutatōem in xp̄o. Illa as
surgēs inclinat̄. et tā dei nomē q̄z hoīez vene
rat̄. Pater ei⁹ grā visitatōis ad eā venit. vi
dēs virū ignotū tremēs inq̄t. q̄s h̄ et cur h̄.
Rñdit. Alexandrin⁹ medendi arte pitus. q̄
spondet magistrum se habere alexādrie. q̄ ꝯ
vsus medicoꝝ et aīas curat. Pater audiens
recessit. ⁊ ꝯcessit fieri cū ea colloq̄a. Tūc valē
tius sacerdos ⁊ barbara ꝯferūt īter se sua mi
steria. Ibi tūc plecta epl̄a et bñ docta quod
defuit epl̄e ad plenitudinē desiderij a legato
quesiuit et ad libitū inuenit. Cognito autē
q̄uo pat̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanct⁹ sit sol⁹ d̄s. ⁊ q̄uo
fili⁹ missus sit a prē. et p susceptā humanita
tē hoīez pditū reuocasset. captiuū redemissz
⁊ p sacrū lauacruz ei⁹ pctā lauisset. accelera
uit ad baptismi grāz. et ab eodē p̄sbro valen
tio quē origenes ad eā miserat baptizata est
in turri. in q̄ eā pater posuerat. Ampli⁹ q̄ d̄i
erāt quesiuit et q̄ sursū sūt cupiēs. libros q̄s
ei origenes miserat freq̄nter legit. ⁊ vald̄ cre
uit ī sciētia diuinoꝝ etiā sine magistro et in
sapiētia diuīa. Legit̄ et̄ de ea q̄ q̄r pulcra fuit
q̄dam de optimatib⁹ t̄re illi⁹. patri e⁹ locuti
sūt vt virū sibi accipet. Ipe v̄o accedēs ad eā
in turrim psuadebat eā dicēs. Filia mea qui
dā de potentib⁹ cōmemorati sūt mihi de te.
vt acciperēt te in ꝯiugio. q̄d ergo vis de hoc
Ipa v̄o intuita prēz cū ira dixit. Ne cogas
me h̄ agere pater. At ipe secessit ab ea. descē
densq̄z instituit multitudinē artificū q̄ face
rēt lauacrū. ꝯstituit q̄uo fieri debuit. tribuēs
singulis mercedē ī integrū. pfectusq̄z ē in re
gionē longinquā. Descēdensq̄z famula dei
de turri videre opus q̄d factū ē. vidit cōtra
septentrionē duas solūmō fenestras. Dixit
artificib⁹. q̄re duas [illegible]nestras īstituistis. Di
cūt ei pater tu⁹ disposuit. Quib⁹ illa. Facite
et mihi aliā fenestrā. Qui dixert̄. Timemus
dña ne īdignet̄ pater tu⁹ ꝯ nos. Dicit eis fa
mu[illegible]a dei. Facite mihi fenestraz. ego de h̄ ac
q̄escere faciā prēz meū. Ipi v̄o fecert̄ aliaz fe

nestrā. Perābulās vo barbara ī natatorio
ꝯtra orientē. instituit in marmoribꝰ eius di
gito p̄ciosam crucē. Depost ascendēs ī tur-
rim vidit simulacra q̄ colebat pater eꝰ. susci
piēs spūm sanctū inspuit in faciē eoꝝ ⁊ dixit.
Similes vestri fiāt q̄ faciūt vos. ⁊ oēs q̄ cō-
fidūt ī vobis. Finitoqꝫ ope reuersus est pa
ter eꝰ de pegrinatōe ⁊ ꝯtēplatꝰ tres fenestras
dixit artificibꝰ. Quare tres fenestras insti-
tuistis. Dicūt ei. Filia tua sic nobis precepit
Ip̄e vo ait filie. Tu imperasti tres fenestras
fieri. At illa. Etiam. Etenī bene feci. Nā tres
fenestre illuminā̄t totū hoīem. Et assumēs
eā pater eꝰ descendēs in natatorio et dixit ei
Quō abūdātiꝰ illuminā̄t tres fenestre dua
bus. Illa rn̄dit. Tres sūt mundū illuminan
tes ⁊ stellarū cursū regulātes. pater scꝫ filius
et spūssanctꝰ. et hi tres vnum sūt in essentia.
Tunc furore repletꝰ pater tulit spatam suā
vt eā occideret. Ip̄a āt orabat ad dn̄m ⁊ ab-
scissa ē petra ⁊ suscepit eā intus. et eiecit eam
sup montē in q̄ duo pastores erāt pascētes
oues suas. Et illi ꝯsiderauerūt q̄ btā barba
ra a facie p̄ris extra petrā fugeret. Pater āt
eꝰ queritando discurrēs veīt ad p̄dictos pa
stores. inquirēdo vtrū vidissent barbaram
filiā suā. Unus āt eoꝝ ꝯsiderans irā p̄ris iu
rauit se nescire eā. Alter vo digito eā ꝓdidit
Beata āt barbara ꝓditori suo maledixit. et
subito ip̄e versus est in statuā marmoreā et
oues eiꝰ in locustas mutate sūt. ꝟ apocrifū
est. At pater eā reperiēs flagellauit ⁊ coma
traxit. eā cathenis ⁊ claue reclusit. vt n̄ aperi
ret ei quisq̄ꝫ. cōstituitqꝫ custodes vsqꝫ dum
abiens nūciaret p̄sidi marticiano. Audiens
ergo p̄ses iussit eā p̄ntari. Preses āt videns
mirā pulcritudinē eiꝰ dixit ei. Qd vis. parce
tibi ip̄i ⁊ sacrifica dijs. aut acerrimis tormē-
tis traderis. Cui illa. Ego habeo sacrificare
deo meo ihu xp̄o q̄ fecit celū et terrā et mare
et oīa q̄ in eis sūt. De demonibꝰ tuis dicit ꝓ
pheta. psal. cxiij. Os habent ⁊ nō loquentur
oculos habēt ⁊ nō videbūt. ꝛc. Similes illis
fiāt q̄ faciūt ea ⁊ oēs q̄ ꝯfidūt in eis. Tūc pre
ses furore repletꝰ. iussit eā expoliare. ⁊ carnes
eiꝰ neruis thaurinis sine miscdia discerpere
ita vt oē corpus eiꝰ inquinaret sanḡne. ⁊ ius
sit eā carceri recludi quatenꝰ tractaret qua
pena eā ꝯsumeret. Media nocte circū fulsit
eā lux de celo in q̄ apparuit ei xp̄s dicēs. Cō-
fortare filia. quoniā copiosū fit gaudiū in ce
lo ⁊ in terra sup passione tua. Non ergo me
tuas minas tiranni. ego eī sū tecū vt eruam
te ab oībꝰ plagis q̄ inferunt tibi. Et stati oēs
plage nusq̄ꝫ apparuerī. Gaudebat āt ⁊ exul-
tabat btā barbara sup exhortatōe dn̄i. Ma
ne facto iussit p̄ses afferri eā. Et intuēs quia
illata ei tormēta nusq̄ꝫ comparuerī. dicit ei.
Ecce quō repropiciati sūt tui dij tibi et dili-
gūt te. qꝛ plagas tuas sanauerī. Rn̄dit bar-
bara. Similes sūt tibi dij tui surdi ceci ⁊ mu
ti. Et quō plagas meas curare poterī. qui
sibi ip̄is remediū ꝯferre nō possūt. Me aūt
q̄ curauit ē xp̄s filiꝰ dei viui. quē tu nō vides
qꝛ induratū ē cor tuuꝫ a dyabolo. Tūc p̄ses
vt leo fremēs iussit carpere latera eiꝰ ⁊ lāpa
des ardētes applicari ei. et malleo caput eiꝰ
cedi. Ip̄a āt intuita in celum dixit. Tu nosti
cordis cognitor dn̄e. qꝛ amoris tui occasio-
ne patior. me ergo ne derelinquas. Pro te
vo has plagas fortiter sustinui. Tunc iussit
impiꝰ preses gladio abscidi mamillas eius.
Que aspiciens in celū ait. Ne ꝓijcias me a
facie tua dn̄e. et spūm sanctū tuū ne auferas
a me. Cū āt hanc plagam fortiter sustineret.
iussit eā nudā circuire regionē illā. et plagis
inferentibꝰ flagellari. At martyr xp̄i videns
in celū ait. Dn̄e deꝰ q̄ operis celū nubibus.
adiutor ⁊ ꝓtector meꝰ esto. et tege nudatum
corpꝰ meū. ne videat ab oculis impioꝝ viro
rū. Hec dicēs. descēdit angelꝰ dn̄i. operiens
eā stola candida. Hoc cū videret impius p̄-
ses. p̄cepit eā gladio trucidari. Tunc furore
repletus pater eiꝰ. suscepit eā a p̄side. et per-
duxit eā in montē. At vo ip̄a gaudens sup
ꝟ festinabat. vt ꝑfectū vite eterne brauiuꝫ acci-
peret. Et adducta in montē orabat ad dn̄m
dicens. Dn̄e ihu xp̄e cui oīa obediūt. presta
mihi hāc petitōem. vt si quis memor fuerit
noīs tui et famule tue faciēs memoriā passi
onis mee. Dn̄e ne memineris pctōꝝ eius in
die iudicij sꝫ ꝓpiciꝰ esto ei tu enī scis qꝛ caro
sumꝰ. Et facta ē v[illegible] de celo ad eā dicēs. Ve
ni pulcerrima mea. req̄esce ī cubilibꝰ patris

mei q̄ est in celis q̄d postulasti donatū ē tibi Quo facto martyr xp̄i ad locū supradictuz venit. et ibi martyriū suū finiuit. a ꝓp̄o eniz prē decollata ē. Patre ei⁹ de mōte descēdente. ignis de celo descendit ⁊ cōbussit eū. ita vt nec puluis e⁹ īueniret. Finita ē āt scā martyr xp̄i barbara cū sctā iuliana q̄rto die mensis decēbris. impāte maximiano. ⁊ p̄sidēte marciano. ¶ Fuit vir nobilis comes saxonie q̄ inimicū suū captiuauit. quē statī in turrim recludi fecit. et familie sue sub pena magna mādauit. ne sibi aliq̄s cibū ꝑ potū mīstrarz vt sic eo citi⁹ moreret fame. Cūqz ꝑ aliquot tp̄s sine cibo ⁊ potu māsisset. custodē turris voce lugubri ⁊ lamentabiliter rogauit. vt ei modicū daret de pane ob reuerentiā gl̄iose v̄ginis barbare ne sic fame moreret. Custos nec clamorē nec p̄ces aduertebat. ⁊ sic ꝑ aliq̄d tp̄s iacebat. ⁊ nemini rn̄sum dabat. Custos v̄o estimabat illū iam mortuū. Rogauit ergo dn̄m vt illuz extrahi ꝑmittet p̄usq̄z corp⁹ mortuū exalaret fetorē. Iniecerūt igit̄ funē in collū detenti. et ad sūmitatē deducentes sic eū de alto ꝓiecerūt. Qui cū ad terrā ꝑuenissz. statim se erexit. ⁊ oēs q̄ aderāt ꝫ videtes in fugā ꝯuersi sūt. Quos ille dulciter monuit. ac ꝓpter deū rogauit. ne fugerēt. sz vt ꝓpi⁹ accederēt. Et cū accessissent ad eū. interrogauert eū q̄uo ꝫ fieret. aut q̄uo viuere posset. Quib⁹ ille rn̄dit. Btā v̄go barbara me in oīb⁹ angustijs meis custodiuit. et in eiectōne turris suis sanctissimis manib⁹ me sustentauit. et mori nō possum nisi ꝯfessus ⁊ sacra cōione munit⁹. et inunct⁹. Interrogatus vn̄ hāc grāz haberet dixit. Ieiunijs ⁊ orationib⁹ oī die. oī anno honoraui eā. et hanc grām mihi apud deū obtinuit. vt mori non possum absqz sacramentis. Quib⁹ ꝑceptis statī spūm exalabat. Aliud exēplū legī⁹ Tempe serenissimi adolfi regis romanorū. accidit vt q̄dam comes ex mādato regis in ꝑtib⁹ oriētalib⁹ p̄sideret. Labēte v̄o tempe famul⁹ q̄dā de ꝓsapia militari. q̄ v̄ginē violauerat incusat. Qui capt⁹. vinculis inclusus q̄usqz cogitaret d̄ ꝯsilio nobiliū. ac ciuitatis q̄ ꝯ euz eēt snīa fac[illegible]nda. Et tp̄e statuto oēs ꝯuenert. ⁊ iuuenis addu[illegible]⁹ē. q̄ intime rogauit vt ꝯfiteret. Vocat ꝯfessor. Audiēs eū. innocentē ip̄m inuenit. Vn̄ ꝯfessor eū induxit vt btē barbare ꝑpetuū seruitiū voueret. nec ad domū veniret ⁊ rediret. nisi p̄us locū antiquū culmē in prussia visitaret. Q̄d et iuuenis fecit. Interea mulier clamās iudiciū implorat. Iuuenis ille ad iudiciū ducit. Iudex querit de snīa. Iuuenis iam de vita sua desperās. q̄dam ignot⁹ accessit quē nemo nouit. exhortās iuuenē vt iudicez rogaret ip̄m suū v̄bū loq̄. Q̄d factū ē. Tūc tota vniuersitas cucurrit. q̄ ⁊ qualiter ille despectus vellz fari. Et rōnabilit̄ oñdens ꝓlatā snīaz ꝯ iuuenē eē nullā. ⁊ ꝯstāter ꝓbās. q̄ oēs tā nobiles q̄z ciues ⁊ omēs q̄ aderāt illud verū eē dicebāt. ⁊ sic snīaz reuocauert. qz vltra hūanum sensū ꝓtulit q̄ null⁹ ꝯdicere potuit. Et cū predict⁹ iuuenis añ tribunal existebat. p̄ nimio gaudio prosternere se volēs casu accidit vt collū iudicis amplecteret. Q̄d videtes serui iudicis. hostilit̄ irruert ī eū. Hoc pat̄ et amici videtes desperati flētes et lamētantes. q̄si mortuū eum reliquert. Q̄d ītelligēs ꝯfessor su⁹ ꝯfidenter amicis suis ait. Nequaq̄z sic d̄ bn̄ficijs btē barbare diffidetis. q̄a veraciter scio q̄ san⁹ ē. ⁊ nullā patit̄ corpis molestiam Accedētes pater ⁊ amici ei⁹ cum festinatōe nullū vestigiū vulneris inuenert in eo. Gratulabant̄ illi et meritis ⁊ bn̄ficijs btē barbare ei p̄stitis. et magnifice eam laudauerūt. ⁊ sic iuuenis tandez in seruitio beate barbare vitā suā finiuit.

CC

De sancta Brigida.

Sancta brigida uirgo religiosa videns sibi instare tēp⁹ desponsatōnis. dn̄m rogauit vt aliquā deformitatē sibi īmitteret. vt saltē ꝫ mō ꝓcerū instantiā vitaret. Tūc vn⁹ ocul⁹ eius crepuit. ⁊ liquefact⁹ ē ī capite suo. Accepto ergo sacro velamīe brigida cū alijs v̄ginib⁹ sacris velatis ⁊ deo deuotis in oꝓpido medi extitit. vbi dn̄s ei⁹ orōne plurima dignatus est facere miracula. Hospitē q̄ndaz marcū noīe sanauit. ¶ Becē ⁊ octo ecclesijs de vno modio ceruisiā a cena dn̄i vsqz in finez

pasce sufficienter mīstrauit. Leproso cuidaz petēti lac. cū nō haberet aquā frigidā porrexit. sz ī lac aqua ꝯuersa ē. eoqz hausto puella q̄dā sanata ē. Deinde leprosū curauit. duos cecos illuminauit. Cōtigit vt cā cogente iter faciēs in vadū fluuij laberet ⁊ fracto capite sanguis emanauit. q̄ mulieres due mute linite vocē receperūt. Post h̄ vas p̄ciosū regis a manu rustici lapsuz dissiluit ⁊ ne rusticus damnaret a brigida ītegruz restitutū est. Cunqz mulier q̄dā leproso poma negaret. Brigide p̄cib⁹ pomeriū fūdit⁹ exaruit ⁊ poma nouiter intus relicta penit⁹ euanuerūt. Hinc iter faciēs ī curru. vidit pauperez q̄ndaz cū familia sua multo sudore ligna ferentē. ⁊ miserta dedit illi eq̄s suos. Et illa cū puellis suis iuxta viā cōsedit ⁊ ait. fodite sub cespite ꝓpinq̄. vt aqua ꝓrūpat ꝓpt̄ pegrinātes. mox cespite eiecto fōs ꝓsiliēs emanauit. Hoc facto dux inde trāsiēs brigide duos equos dedit. Appropinq̄nte die pasce dixit brigida puellis suis. q̄ lauabit infirmas nrās sorores. Cūqz ille vtpote iuuēcule oēs recusarēt. brigida ītrauit maīb⁹ illas lauans ⁊ ab īfirmitate sanauit. q̄ꝝ vna erat ꝑalitica alia demoniaca. alia leprosa. In domo q̄dā aliena sctā brigida manēte. casu ꝯtigit vt oēs exirēt. ⁊ venerī q̄dā petētes panē. ⁊ brigida circūspiciēs dixit puero ꝓpe cubāti ꝑaliti co ⁊ muto q̄d tñ ipa ignorabat. puer scis vbi sit clauis. ⁊ ille rñdit. scio. dixit ei brigida. surge ⁊ mīstra ill'. ⁊ factū ē ita In domo vna xij. īfirmos curauit In ꝯcilio magno mulier q̄daz vni ep̄o crimē sui ꝑtus īposuit. cui cū btā brigida os signo crucis signasset illa ītumuit a vertice capitis vsqz ad plantā pedis. nec tñ v̄itatē ꝯfessa ē. Dixit. dic infātule q̄s ē pater tu⁹. Et ille rñdit. Ep̄s pater meus nō ē. sz q̄dā ī extrema ꝑte ꝯcilij vltim⁹ et turpis et vilis. In dieb⁹ illis veīt ad sctāz brigidaz q̄dā v̄go q̄rens elemosinā ab illa. Cui brigida dixit. Accipe vaccā meam ⁊ abduc. Cui illa rñdit. Vacca mihi nihil ꝓdest. venient ergo latrones ⁊ auferēt eā mihi. Brigida dixit. Accipe cingulū meū et eo aq̄ intincto spargēs ⁊ sanabis īfirmos. Quo arrepto leta abijt ⁊ ab īfirmis sanatis lucra mlta ꝯxit ⁊ pauꝑib⁹ xp̄i distribuit In tp̄e famis brigida ꝑrexit ad ep̄m iboꝝ vt ab eo peterz fruges Ille tp̄e q̄dragesime cū aliū ñ haberet. panez durū cū lardo ꝓposuit. ⁊ illa cū ep̄o comedit Due āt illi⁹ puelle nolētes carnē comedere abscōdert. sz ille verse sūt in duos serpentes. vñ grauit a brigida corā ep̄o increpate sunt Tūc eis penitētib⁹ ill' orātib⁹ serpētes mutati sūt in panez. Post mlta talia admiranda brigida migrauit ad dñm.

CCI
De sancto Gangolfo.

Gangolf⁹ ex nobili genere burgūdie oriund⁹ fuit Qui q̄dā vice ī cāpania ad fōtē veniens et de aq̄ bibēs. venit dñs loci vbi fōs emanauit. et ei fontē venalē exhibuit. Sctūs v̄o memor illi⁹ v̄bi dñici. Si dixeritis huic monti tolle te. ꝛc. emit fontē centū solidis. Cū aūt h̄ vxori domū veniēs narraret. et ab ea deris⁹ baculū quē maū tenebat solo infixit. q̄ retracto statī fons erupit. sic ille quē emerat. ⁊ in loco vbi ī cāpania fuerat nunq̄z pl⁹ emanauit. Vxor aūt ei⁹ a q̄dā clerico nephario polluit. ita q̄ d̄ h̄ eam suꝑbis īterpellaret. ⁊ ipa instant negaret. Immitte inq̄t manū in fontez vt d̄s q̄ cūcta videt v̄itatē oñdat. Illa īperterrita īmisit. statim carnes vsqz ad ossa depēdebāt. Tūc ille. morte q̄dē dig̃es. sed et q̄ cūcta iudicat reseruo te. Cleric⁹ v̄o mulieri adherēs q̄dā nocte ceruicē gāgolfi abscindere volēs. ip̄m in coxa vulnerauit. Qui p⁹ aliq̄s dies sūpta cōione ad dñm migrauit. q̄ miraculis multis claruit. Cleric⁹ v̄o vt iudas mortu⁹ crepuit medi⁹. Vxor āt gāgolfi cū audiuit q̄ marit⁹ ei⁹ egros sanaret rñdit. Sic fac̄ v̄tutes gāgolfus. sic anus me⁹. statī a ꝑte illa turpis son⁹ ꝓdijt. Taliqz deinceps subiacuit opprobrio. vt oī vita sua eodez die scz sexta feria q̄t v̄ba ꝑtulit. tot turpes sonos ab illa ꝑte emisit.

CCII
De sancto Udalrico.

Udalricus ex nobili alem[illegible]orū genere ort⁹ in mona

sterio sancti galli enutrit. vbi dū habituz vel let accipe. ab inclusa ꝓhibet. dicente sibi ꝙ futur⁹ eēt eps ī augusta. Qd ꝓcedēte tpe factū est. Quadā vo die cū sctō cōrado ꝯstantiensi epo ad mensā ꝯsedit. a q̄ ꝯsurgens ter missā celebrauit. qd dū cōrado īnotuit dixit. Nemo illi hodie saturior ad missaz accessit credēs eū comedisse. Per oleum in cena dñi ab eo ꝯsecratum multi sūt sanati ⁊ oculi plurimi illuminati. Quodaz tpe ī die scti iohis baptiste graui īfirmitate oppress⁹. duo iuuenes astiterūt ei. q̄z vn⁹ ait. Quare nō surgis. debes enī ad sanctū iohem missā hodie celebrare. Qui surgēs bis eodē die celebrauit. Post multa miracula anno dñi nōgentesimo. etatis sue octogesimo tertio. ordinationis sue quinq̄gesimo migrauit ad dñm. Cui⁹ corp⁹ cū ad lauandū fuit denudatum tāta fragrātia d eo emanauit. vt cūcta pectora astātia replerēt. Portat igit ad eccīam. supueīt ⁊ volfgang⁹ ratisbonens eps. ⁊ ipm ī eccia sctē affre honorifice sepeliuit.

CCIII
De sancta Affra.

Affra filia hilarie a cui⁹ ꝓgenitores a cypro venerūt cū eēnt cultui veneris dediti. ipa cum ancillis suis meretricio se dedicauerat Harū ꝓstibulū narciss⁹ eps cū felice dyacono ꝑsecutōem dyocleciani deuitās. ignorās ingressus est. Et ꝑmo ꝓturpi amatore susceptus ē. postea xpianoꝝ epus cognit⁹ Affra pedib⁹ epi aduoluit. ⁊ statim conuertit. Be mane xpiani querūt. sz affra sub lini fasciculꝰ eos abscōdit. Tūc affra epm ad hilariā matrē suā ducit. q̄ et aduoluta pedib⁹ ei⁹ efficit xpiana. Tūc clamat demon sup epm se īiuste a suis habitatōib⁹ expelli ⁊ recusat abscedere. nisi aliq̄ aīa sibi in ptātez detur. Datur ergo ei draco magn⁹ ab epo in faucib⁹ alpiū quē statim demon occidebat. Tūc narciss⁹ domū hilarie in eccīaz ꝯsecrauit. ⁊ dionisiū auunculū affre epum ordinauit ī augusta. Affra vo cū solita exercere negligit. gayo iudici accusat. Cui dum [illegible] pagan⁹ diceret deū xpianorū meretrices [illegible]bhorrere. ⁊ xpm habitare in talib⁹ nō posse. Affra respōdit. Christuz ꝓ pctōrib⁹ venisse. Jubet in insula lici fluminis cremari. mater autez et ancille dum eam sepelissent. ibidem cōprehense in igne cremant.

CCIIII
De sancto Osualdo.

Osualdus rex anglorꝝ fili⁹ achie. sororis sancti admūdi regis q̄ ⁊ ꝓ xpo occubuit. fuit vir magnaꝝ elemosinaꝝ. In die pasce ab aydano lindifranensis diuina audiēs. ⁊ cū liguā ignoraret rex ꝓplo īterptabat. Et die dū pauperes ꝯfluerent. et iam oīa victualia eēnt distributa. discū argenteū fecit ꝯfringi. et dari egenis. Cui eps ꝯgratulans. manū ei⁹ osculabat dicēs. nūq̄z inueterascat h̄ man⁹. et factū est ita. Permanet enī vsq̄z hodie. Qui etiā die ac nocte vacabat diuinis. et aut supinis aut flexis genib⁹ grās agebat. Fratre suo camfrido ab impijs ꝑempto. ducem britonū cum multis sup se venientē ipe erecto crucis vexillo et flexis genib⁹ supauit. Nono āt regni sui āno etatis vo. xxxviij. rex mericioꝝ q̄ antecessorē suū ꝑemerat. ipm in prelio occidit. et caput cū manibus ⁊ brachijs ignominiose stipiti suspēdit. q̄ postea multis claruit miraculis. Scolastic⁹ quidaz bona dicēs. ⁊ mala faciēs ad extrema ꝑductus. vidit se ad inferos duci. īuocat auxiliū osualdi. et allata sibi particula pali in quo caput osualdi cum manibus pependit. et in aqua benedicta posita et eo potato vitā obtinuit ⁊ salutem.

CCV
De sancta Tecla.

Tecla sponsa thamiri. sedēs in fenestra sua audiuit paulū q̄ yconiū venerat de virginitate p̄dicantē. illi adhesit. Tytus inibi precesserat ⁊ paulū sic descripsit. Statura breuis. capite robusto. supcilijs iūctis. naso aq̄lino grā plen⁹. Tūc mater tecle filiā cū aplo accusauerat. vñ ambo ad ꝓconsulē trahūtur. matre ꝯtra filiā clamante. qz sponsum suuz

contēnit ⁊ huic adheret. Tūc paul⁹ expellit̄. et tecla igni iniecta illesa exiuit. ⁊ inueīt paulū ꝑ se orantē. ⁊ statī sequit̄ antiochiā. Ibiq3 a quodā ꝯcupiscit̄. sed vidēs se ꝯtēni ꝑ sacrilega iudici tradit̄. Sequenti die tecla inter leones ⁊ leenas ⁊ vrsos ꝓijcit̄. sed oēs se inuicē interficiūt. et v̄go illesa ꝑmansit. Tunc in aquā inter feras ꝓijcitur. et dixit. In no. pa. et filij ⁊ spūssancti sit mihi hec aqua fons baptismi et oēs fere statim moriebant̄. ¶ Iterum in ampitheatro inter feras ꝓijci crudeliores iubet̄. sed pie matrone ꝯfluūt ⁊ odorifera quedā aptant vt fere dormiant ⁊ mitti gent̄. quib⁹ statim soporatis. thauri ferocissimi adducūt̄. quib⁹ ignita ferramenta ad genitalia ligant̄. vt magis seuiāt. et v̄go ligata inter illos ꝓijcit̄. sed illesa ⁊ cōbustis vincul' absoluit̄. Deinde iterꝫ cū apl'o suironā ꝑgit tandem a paulo recta benedictōne sumpta yconiū redijt. ⁊ spōsū mortuū reperit. Mater ei⁹ in sua nequicia ꝑmansit. ipa v̄o multarum v̄ginū mater extitit. et orans ad dn̄m migrauit.

CCVI
De sancta Kunegunde.

Ex nobilissimo parentū magnoꝝ videlicz augustoruz sanguine duo īmarcessibilis glorie flores emicuerī. scd̄s videlicz heinric⁹ romani imperij gloriosissimuz dec⁹. eiusq3 dignissima collectalis pie memorie kunegundis impatrix. Eadē v̄o btā et deo dilctā kunegūdis terreno impatori corpaliter. nō carnaliter ꝯiūcta. celesti regi v̄ginitatez suā ꝯsecrauit. quā vsq3 in finē casti ꝯiugis ꝯsensu deo teste ꝯseruauit. Quod postmodū diuinitatis testimoniū ne lumē in tenebris lateret ostendit. dum eam ad ꝯfūdendū virginitatis hostē ⁊ obstruendū os mendacium ꝯtra virginez xp̄i loquentiū. sup ignitos vomeres incedere. et illesam procedere dedit. In fastibus itaq3 ꝯstituta. ꝯtinentie sue gloriam sub terreni clamide imperij satagebat abscondere. vt tanto ꝓpensi⁹ q̄nto efficaci⁹ poterat ꝑmoueret. que deo instigāte illo q̄3 adiuuante ad laudē ip̄i⁹ cogitabat ꝑficere.

Deniq3 postmodū nouellā fecūdissime plātatōnis sue eccīaz quā cū illo suo studiosissimo cooperatore heinrico in loco bābergēsi venustissime sicut hactenus cernit̄ fabricauit. sub patrocinio p̄ncipis apl'oꝝ btī petri ⁊ sancti georgij martyris. monasteriū sub regula beati benedicti ad aquilonarē plagā ī honore sancti michaelis archāgeli extruxit. non minori studio p̄dioꝝ q̄3 ac diuersorum donarijs ornamentoꝝ. Tertiā demū v̄sus meridiem sub ordine canonicoꝝ sub titulo beati ꝓthomartyris stephani paruo quidē scemate sed maiori opera de suo matrimonio eccīaz dedicauit. ad quā dedicandaz benedictū papam quē p̄fatus deo dignus imperator heinricus ad cōfirmandū bābergēsem pontificatū aduocauerat. venire rogauit. ipa q̄3 illud psalmigraphi secū decātās. Dn̄e dilexi decorē dom⁹ tue. Diuersa eidez eccīe iuxta impialem magnificentiā munera contulit. in diuersis eccīe ornamētis. que oīa ip̄e dn̄s apl'icus. vt semꝑ memoria fundatricis ip̄ius illic floreat. ne quando ꝑ fraudem aut violentiā vel furto subtraherēt̄ inde. dura banni sui innodatione septuagīta q̄3 duoꝝ ep̄oꝝ q̄ illic aderant autoritate ip̄o die cōfirmauit. Itē monasteriū ad honorē scti saluatoris nostri iesu xp̄i et ei⁹ victoriosissime crucis. in loco qui cōfugia d̄r. magnifice construxit. et ancillaꝝ dei ibidez deo s̄m regulā beati benedicti seruientiū congregationem decentissime declinauit. Porro cooperante ei in oīb⁹ impiali maiestate. idem monasteriū oī ornatu decorauit. an̄ p̄ncipale altare yconā de auro et lapidib⁹ p̄ciosissimis statuit. calices aureos et argenteos. catinos aureos. aureos vrceos. pallas ⁊ casulas. vela et cortinas. cappas auro ⁊ gemmis p̄ciosis intextas. et cetera vtensilia siue vasa ad misteria tanto studio ⁊ tam sūptuosis expensis eidē eccīe ꝯtulit. vt quicūq3 ea intuēt̄ regiā munificentiā ⁊ mirā vtriusq3 impatoris videlicet ⁊ impatricis deuotōem ī deuz magnopere mirari nō cessent. Preter has p̄ncipales sue opationis ⁊ p̄marias eccīas. que cōuentualis eccīa. que monasteria. illorum donatiuo nō gloriant̄ se aut in predijs

dilatatas aut decoratas ornamẽtis. Alias enĩ antiquitate collapsas reedificauerũt. q̃s dam etiã destructas et ad nihilũ redactas in pristinũ vl'etiã in meliorẽ statũ instauraue rũt. Et sicuti prudẽtes vgines oleũ sue misericordie ĩ diuersos effuderũt. vt merito dicere possint. xpi bon⁹ odor sumus in omi loco ⁊ coniugiũ nõ voluptate sz bona volũtate copulatũ. ⁊ sanctũ matrimoniũ vbi vna fides inuiolate castitatis. vbi vn⁹ spũs misericordie et veritatis. vbi idem velle in vtutib⁹ idem qz nolle in vicijs. vbi nec pmus nec alt̃ discerni potuit dum alter q̃d pmus voluit. vbi par anim⁹ ĩ multifarijs operũ effectib⁹ pares in duob⁹ ostendit affect⁹. quales bas nuptias dixerim. nescio. vnũ scio. qz nostra modo nescit regio tales. dũ ppter regnũ celoꝝ se castrantes. nec prolem terrene fecũditatis expectãtes. celibẽ a deo generationem reciperẽt. a q̃ꝝ ore laus di nũq̃z deficiet. Hec est generatio querentiũ dñm. q̃ viuentes in xpo mẽbra sua mortificãtes ppter xpm. sup terrã morientiũ. mõ regnãtes cũ xpo. bona dñi sui vident in regione viuentiũ. Quoniã de vita et miraculis pij heinrici christianissimi impatoris ⁊ miseratõibus variis q̃s fecit in domo dñi. de signis q̃z ⁊ miraculis q̃ post transitũ ipi⁹ pcũ fec̃ de⁹. satis ac digne scpta sancta recepit eccia nũc animũ pupugit ac in mentez venit vitã memoriãde virginis nostre breuiter explicare. ⁊ memorie scripto cõmendare. vt ad exemplũ ei⁹ se intuentes quecũq̃z vgines quecũq̃z vere vidue pfecte vite normã arbitrẽt̃ quersatõz illi⁹. Indignũ ei nob ⁊ magis opẽpcũ digne duxim⁹ vt illi officiũ subtrahamꝰ oris. cui⁹ puidẽtia q̃tidie alimẽta pcipimus corpis. Heinrico itaq̃z suo sue castitatis patientissimo sẽp custode. vbi eã suis vginẽ vti transduxerat. in xpo resignauit. ad celestia q̃ iugiẽ suspirabat gaudia trãslato. illa se ad deũ vt sp totã ptulit ipz sue castitati. necessitati ac saluti adesse illũ suis ecclesijs. illũ filijs q̃s ei in ipo aggregauerat pñtez affore. aduocare. vigilis orationibus instare. die practicaz cum martha noctu ptemplatiua cũ maria vitã agere nõ cessabat. Quanta vero elemosinarũ largitate. quanta orõnis instantia. pro beati coniugis defuncti aĩa desudauerit. in subscripta pagina quã ipa p se. nam lrãꝝ et artiũ aliaꝝ distinguere auro gẽmisqz sacras vestes paratissima fuit. cõposuit ⁊ scpsit q̃cũq̃z voluerit agnoscere poterit. Kunegũdis diuina dispensatõne solo imperatrix noĩe. specialit̃ dilecte ꝓgregationi in confugia. quicq̃d iuste conuenit dilectõni. propie aduersitatis sarcinam facilius. veluti estimo. tolerarem. si vestras res saluas incolumesqz existere viderem. Quãuis enim mens procellosisqz curaruz fluctibus vndiqz quatiatur. vestre tamen recordationis ancbora. a cordis profunditate non euellit̃. Et licet longe remoti ab oculis. ab animo tamen nunq̃z recedetis. quis nos separabit a caritate christi. casus doloris an longinquitas remotionis. Qui etiam si amisse facultatis vsus cõcederetur. voluntas bec operis exbibitione cõprobaretur. Ipum tamen modicum q̃ adbuc deo volente reliquum tenemus. vestre communioni alienum esse nolumus. vt participatione paruitatis reueletur magnitudo deuotionis. Mater nanq̃z si paruz babuerit parum filijs tribuit. Ecce bec modici sumpt⁹ munuscula ad refectõnem vobis mittũtur carnis. vt animã senioris patris vestri continua oratõnis alemonia reficiatis. quoniã tot iustoruz preces vnanimiter continuate apud deũ multũ possũt proficere. iacobo attestante multum valet deprecatio iusti assidua. Ille etiam atq̃z etiam iustus domin⁹ qui iusticias dilexit. equitatez supplicatõnis exaudire non respuit. sed vobis indefessis intercessoribus supradicti cari memoriã faciẽtibus. salutis dabit premiũ. quod ipe pmittit dicens. qui perseuerauerit vsq̃z in finem saluus erit. Atq̃z bonuz opus in conspectu etiã dei placitũ eẽ cernitis si non solũ p illis qui in bac vita positi. multa vobis dona. sz q̃ nulla fecerũt oraueritis. Obsecro ergo vt eũ a cordibus vestris nũq̃z abiciatis. q̃ vos tanq̃z ppias amauit. atq̃z bũc locuz vestra seruitute florere voluit. Estote quoq̃z mee necessitatis memores. sẽp ĩ bilaritate cordis misericordes. ẽm illõ apli. dilectio sine simu

latōne. Necnō vestre mentes in quadā mu
tue caritatis soliditate magis ac magis cō
crescāt. q̄ten⁹ in die tribulatōnis clamorē ve
strū ip̄i⁹ aures exaudiāt. q̄ dic̄ vbi duo l' tres
ꝯgregati fuerīt ī noīe meo in medio eoꝝ sū.
Qd̄ vos oī modo ꝓmereri hortor eodē p̄stā
te q̄ cū prē ⁊ filio ⁊ spūsancto viuit et regnat
ꝑ oīa secl'a scl'oꝝ amen. ¶ Beniqꝫ conrado
sibi succedēte in regno. ip̄a curis secularib⁹
sic̄ iamdiu desiderauerat exonerata. iam in
ip̄o aniuersario die trāsitus scti heinrici. ar
chiep̄os cū ep̄is ad dedicatōem confugiens
eccīe ꝯuocauit. vbi inter missaꝝ solēnia īpe
riali decentissime oī ornatu culta ante p̄nci
pale altare virgo deo deuota processit. ibiqꝫ
thesaurū incōparabilē. ligni videlicet dn̄ici
crucē. paruā q̄dem in materia. sꝫ maximam
in v̄tute dn̄i obtulit. At vbi lectio euangelij
in q̄ sup arborē crucis ascendens ꝯspicientē
se ih̄m suscipe. et ab eo bn̄dictōnem pusillus
meruit accipe lecta fuit regalem purpuram
exuens. tunicā fusciorē quā ip̄a sibi manib⁹
suis opata fuerat. sacerdotali bn̄dictōne da
ta. vestē religionis induit. ⁊ multis quidem
ꝑ se flentib⁹. pro illa āt gaudentib⁹ q̄ iam se
culū damnasset in vestib⁹. capillis q̄ hucus
qꝫ in eodem monasterio ꝑ veneratōne ser
uāt̄ p̄cisis. imposito sibi ab ep̄o velo anulo
fidi subarrata. gratulabūda succinuit. Po
suit signū in faciē meā et anulo suo subarra
uit me dn̄s me⁹ ih̄s xp̄s. Ita spōso xp̄o cōse
crata dū filiaꝝ suaꝝ se sctissimo cōtubernio
applicuisset. non vt mater filiab⁹ se p̄ferebat.
sꝫ oīb⁹ inseruiēs. seruilē ꝑsonā se ostēdebat.
ita tn̄ vt cū oīa faceret. ostentatiōem fugeret
singulorū. ne reciperet in p̄nti seculo merce
dem suā. Operabat̄ manibus suis. sciēs scri
ptum eē. qui nō operat̄ nō manducet. Spō
so suo aut orans loquebat̄. aut psallens ad
eccīe limina pene inuisa properabat. nihil se
ueritate illi⁹ iocundius. nihi iocunditate se
uerius. tristis in risu. in tristicia suauis. bre
ue vite spacium eterna memoria compēsa
bat. Idem illi oratōnis locus et quietis fuit
idē sp habitus. incultum corpus. dum sciret
reijciendas delicias corporis quod paulo
post vermibus exarandum fuit. semp eam
legere aut legentem audire vidisses. multa
illi circa ꝯtubernales deuotio. frequens de
cubātiū visitatio solicita pauperū ꝯsolatio.
¶ Preterea eam fecisse plura miracula cre
dim⁹. sed q̄ gloriā humanā et oleū adulati
onis semp fugeret. illa voluit esse suppressa.
aut incurie hoīm seu reuolutōni temporuꝫ
non defectui deputandū virtutū. Vn̄ etiaꝫ
tāte maiestati indigna scribendi minor ma
teria fuit. pauca tantū q̄ in scp̄tis reperim⁹.
vl' veridica sanctimonialiū vbi illa pro xp̄o
militabat relatōne cognouim⁹. hic inserere
dignū duxim⁹. Cum post oratōnis frequē
tiam inter lectionis lassitudinē ancilla xp̄i in
lecto non plumis extructo. sed cilicio strato
membra sopore grauata remisissꝫ. puella sa
cra q̄ de more illi assidebat. sacros codices le
gens. cum vere ad mediū noctis lectionem
extenderet. caligantes oculos clausit. lumen
qꝫ e manib⁹ elapsum. paleas corripiens sui
fragore circūiacentes sorores excitauit. cla
more ex ꝯcussu facto virgo christi de somno
excussa. duꝫ colluctantes inter se flāmas cir
ca se aspexit. ad oratōnis arma se conuertit.
et signo crucis adustionē illam absqꝫ omni
suarum lesione vestium auertit. Tua h̄ chri
ste opera qui babilonem regem in suo furo
re confudisti. et babilonios ignes. vt pueri
tui liberarentur illesi. ¶ Aliud miraculum
tam timendū q̄ꝫ mirandū huic placuit sub
scribere. in quo animi illius ꝯstantiā et rigo
ris seueritateꝫ discere poteris. Habuit secū
sororis sue filiā iutam noīe. quaꝫ a p̄mis an
nis educatā oī disciplina seculariū q̄ꝫ lrāꝝ
scientia instruxerat. Hec materterā non mi
nus religionis q̄ꝫ dilectionis amore in mo
nasterio secuta. et consecrata fuit. Hanc in
omnibus plene instructam. vt eius in ora
tionibus. vigilijs ac ieiunijs ꝑseuerantiā et
a dn̄o patientiā perspexit. omniū assensu et
rogatu p̄mā in ip̄o cenobio eam abbatissaꝫ
prefecit. Cum virgo mater filiam suscipiens
iuxta commonitōnem sanctam iam duduꝫ
habitam precedentium patrum repetens
alloquia. monet ob salutis affectum vtilia
ac deo placita sep[illegible]cere. frequenter audi
re. solitas religios[illegible]tineris vias nō deserere.

magis magisq; errorū deuia. ⁊ dyaboli cal-
care figmēta. nullā luci ac tenebris. veritati
atq; mēdacio. turpitudini atq; egestati. apd̄
dei seruos docet eē cōmunionē. solicite caue
re ne vana sectādo desineret eē templum d̄i
fieret habitatio tenebraruz. fieret demonis
monumentū lumīa sua in dei defigere aspe
ctū. Primāq; docet facere vt fructū doctri
ne sue ipa in illis deo adiuuāte possit īueni-
re. Hec ⁊ hmōi iterꝫ atq; iterꝫ materno studio
ei inculcans. q̄i in oīb⁹ iā pfectā ⁊ ipa magi-
strā venerari cepit. Illa vbi ī matura liberta
te posita est paulatim a rigore suo deficere.
meliorē cultū. lautiorē cibū. viciorꝫ alimēta
desiderare. vltima in choro. p̄ma ī cōuiuio.
puellarū fabulis interesse. ⁊ in omīb⁹ laxius
se agere cepit. Pro hmōi leuitatib⁹ dū eam
sancta dei p̄uatim inter se. publice corā om-
nib⁹ argueret. sepius obsecraret. increparet
nec illa velut matertere patrocinio aut fami
liaritate vane ꝯfisa emēdarat. q̄daz die cum
ipa cū cōuētu crucē. nā dies dn̄ic⁹ erat. seq̄t.
abbatissa defuit. quā illa inquirēs ⁊ epulātē
cū coeuis ī cōclaui reperiēs. zelo pietatis ar
mata cū v̄bo correptiōis dextrā maxillā ei⁹
pcussit. q̄ q̄i sigillū qd̄dam formā digitoruz
accepit. qua oī tēpe vite sue nō caruit. De
q̄ nimirū facto ꝯstat. qr nō tantū p se sz alio-
rū emendatōe h̄ ptulit. vt h⁹ visio aliis pro-
ficeret. ⁊ ad melioris vite statū a vicijs suis
retorqueret. Forte ⁊ illud detractorib⁹ fa
bulosuz et infidelib⁹ videre ridibile putabit̄
q̄ sanctitatē illi⁹ quaz grā hūilitatis ipa ho-
mines latere voluit elemēta loquūt̄. Beni-
q; cū post lectōez euangelij suo solēni more
ad altare sacrificatura accederet. dextera ma
nus sue cirothecā detrahens. cū null⁹ q̄ reci
peret adesset. a se reiecit. quā radi⁹ solis p fe-
nestre rimulas ītrans suscepit. et tādiu q̄i fa
mulādo sustinuit. donec illa post sacrificiū
rediēs eā reciperet. Tale et q̄d in beati veste
goaris aliqn̄ diuina v̄tute ostensū fuisse le-
git̄ q̄ dū a sede rustici treuerensis pontificis
despicit̄. a sūma maiestate p maioris lumīa
ris famulatū honorat̄. Omniū itaq; capax
erat meritorꝫ. q̄ [illegible] cunctaꝫ meruit habe
re virtutū. Quindecim in sancto proposito
supuixit annos. tam hūilitatis grā q̄z pro re
ligionis reuerentia oīb⁹ admiranda. Tādē
p nimia ciborꝫ abstinētia. orōnis ⁊ vigiliaꝫ
incredibili pseuerantia cepit corpe langue-
scere. et ingrauescente morbo paulatim defi
cere. sed dū mēbra dolore ꝯtraherent̄ exteri⁹
tn̄ spū qr laus dei in ore ei⁹. sp ꝯfortabat̄ in-
terius. Vocabat sāctos angelos quorꝫ h̄ vi-
ta illic nūc ꝯsortio fruitur. apl̄os ⁊ ꝯfessores
quorꝫ fidem semp ⁊ ꝯfessionem tenuit. inter
pellabat. virginū xp̄i in suo exitu inuitabat
chorꝫ quarū emulatōne in carne dum p̄ter
carnem viueret. immaculatū christo conse-
crauerat thorꝫ. omniū deo famulantiuz sibi
adesse sibi occurrere orabat auxilium. Ve-
re quod scp̄tum est. timentibus deum om-
nia cooperantur in bonum. in obitu tante
virginis vidimus comprobatū. necduz spi-
ritum exalauerat. necdum christo debitam
reddiderat vitam. et iam fama volās tanti
prenūcia luctus. nō tantū sacratas virgines
aut diuersi ordinis viros. sed ⁊ totius vrbis
ꝓpl̄os ad exequias cōgregabat. Sonabant
psalmi et totā domū [illegible] sacrū corpusculū ī
medio sup illo nobili sui cilicio cōpositū ia-
cebat ī sublime resonās letania p exeūte aīa
quatiebat. Interim ex more regales tanq̄z
impatrici. nō vt paupcule debent̄ sorori. pa-
rant̄ obsequie. aurea feretro obtendēda pfe-
runt̄ velamina. Cū illa pallētes vult⁹ quos
ante vt sponso venienti letos videres ad os
retorquere. manu annuere. amictus iste ait.
nō est me⁹. auferte hinc. Ornat⁹ h̄ alien⁹ est
his terreno sponso. istis celesti sū copulata.
nuda de vtero matris mee egressa sum. nu-
da regrediar illuc. his misere vilem carnis
materiam inuoluite. ⁊ corpusculum meum
iuxta tumulum fratris mei ac domini hein
rici imperatoris quem me vocantem video
in proprio locello reponite. His dictis in
manū domini spiritum commendans car
nis sarcina abiecta. ad suū anima reuolauit
auctorem. et in antiquam possessionem diu
peregrinata conscendit. terris matrem com
munem se amisisse flentibus. celis autem
conciuem in suū consortiū se suscepisse gau-
dentibus. Ita demū sacro illo corpe feretro

supposito nobiliū ordīe p̄eunte. multis hīc inde ꝯfluētib⁹ turmis. cū illo sibi sp̄ familiarissimo pauperū ꝯtubernio. ad locū p̄destinatū sepulture felices exequie vsq; delate sūt Cū v̄o relictas vrbes. vacua rura. desolatas ciuitates. vndiq; ꝯcurrere ꝓplos videres. matres puulos suos in brachijs gestātes. infirmos ī grabatis iacētes. sanitatis grāz sperare. felicē se credere. sicui aut feretro iūgi. aut ab ipo ꝯtigisset obūbrari. Tandē in ecclesiā beati petri corp⁹ nō sine labore deportatum triduanas ibi meritis suis ac bn̄ficijs cōdignas habuit exequias. filij q̄s ipa illic in xp̄o aggregauerat. de matris pace iā securi. p̄ se āt soliciti incessanter psallebāt. dū eā sibi ad horā subtractaz sine timore amissiōis in spe ꝑpetue intercessionis recepisse plaudebant mater de celo filioꝝ ꝓspectās affectū gaudebat. Ita velatū sacruz corp⁹ sacris vestibus dyademate xp̄i supposito. suo loculo ī dextero latere [illegible]bacten⁹ venerat̄ repositum est. O felix bā[illegible]bergensis eccīa. recepisti thesauꝝ quē amiseras. proc[illegible] ꝛ malifica lingua detractoꝝ occultoꝝ te[illegible]nio ꝯfutata ē. dum v̄ginitas ei⁹ rebus approba[illegible]nctitas clarescentib⁹ [illegible]is videt̄ testificata. p̄ christuz dn̄m nostru[illegible] Christiane religioni p̄[illegible] fidelis eccīa. q̄ in euangelio voce dn̄i testāte dei mater ꝛ filia p̄ grām noīat̄. Mater. qꝛ sancte opatōis exemplo filios dn̄o generat. Filia. qꝛ v̄ginis filio p̄ salute mundi īcarnato. eruditōne sanctoꝝ patrum quotidie generatur. salutem missam a domino celestis archiatri. effectibus medicine plenam tam corporis auribus animaduertat. Mundane machine conditor. humano generi p̄ inobedientiam lapso condolens. vt eterne vite fruct⁹ facientem nouam plantatōnem scz p̄mitiuā eccīam insereret. patriarchas ꝛ ꝓphetas in mundū mittere dignat⁹ ē. Qui creditū sibi officiū q̄nq; corpis sensib⁹. sexto quoq; qui est spūs ꝓphetie. misteriū incarnatōnis xp̄i. et omīa que de ipo annūciāda erant p̄dicātes. alij asperitate vite. alij diuersis penarum mortib⁹. ipi quem ꝓphetabāt famulatū suum fideliter impleuerunt. Horum limes xp̄s. eterni patris consilio pro liberandis hominib⁹ de intemerate virginis vtero processit. vt iam inchoate plantatōni missis p̄ orbem apostolis atq; de suo corpe fuso cruore fabricatā. nouellā supedificaret eccīam. q̄ sancte trinitatis fide imbuta. ꝛ mūdata baptismi grā. martyres. confessores. et infirmi sexus virgines. animo tn̄ cōstantes p̄mitiuos obtulit. Inter quas beata kunegūdis flos bambergensis ecclesie. cum sancto heinrico qui romanū tenuit imperium. sub coniugij specie. immortali sponso caste v̄ginitatis honore deseruiuit. vnde iam ei⁹ sanctitatis merita p̄ orbem manifesta declaratione apparent. quia in loco vbi sanctum corpus eius quiescit. infirmi quacūq; laborantes egritudine sanitatem recipiunt. Ut aūt ad omīa cautissimi testes sim⁹. v̄itatis amatoribus etati nostre succedentib⁹ de his que scribimus curiose indagantib⁹. scz quo tpe curationuz opatōnes meritis p̄fate imperatricis initiū habuerūt. largiente dn̄o prout possumus explicare volum⁹. Anno dominice incarnationis millesimo centesimo octogesimonono. Inditione. ij. Thiemone tertiodecimo bambergēs eccīe ep̄o. q̄rto pōtificatus sui anno. ad vincula sancti petri. ne de sanctitate p̄dicte virginis ambigeremus signoꝝ expientia certificati sumus. Nā duz solito more ꝓplus ad p̄dictū locū orationuz et vigiliarū causa ꝯuenisset. affuit et quidaz demoniac⁹ de villa q̄ dr̄ beirreut. q̄ nec pietatē agnoscēs nec scelus abhorrens. filiū suuz igne cremauerat. h̄ duris funib⁹ astrict⁹ ad sepulcrū sancte kunegundis ita mansuescere cepit. vt furiali morbo absolut⁹. deū omī potentē laudaret. eiq; cui⁹ patrocinātis meritis h̄ accidisse cognouit. cū caterua q̄ p̄sēs extiterat. debitas laudes declamaret Igitur dū h̄ cū solēnitate chori et ꝓpli deuotiōe agerent̄. quidā ꝯtract⁹ in suburbio de hospitali sancti egidij adduct⁹ sanitatem postulabat. et misericordit̄ exaudit⁹ qd̄ p̄cabat̄ obtinuit. Dum signoꝝ fama totū bambergēsem locū respersissz. ꝯtract⁹ de domo conradi p̄positi maioris eccīe sanitatē affectans. ꝛ q̄zuis natura in mēbris ei⁹ ꝯberrassz. tn̄ put potuit veloci⁹ rep[illegible]ans. venerabili sepulcro

se ingessit. vbi a dño salutē optataz inuenit.
Audiēs h̄ et ꝯtract⁹ de domo ottonis in eadē eccīa canonici. venit q̄ntoti⁹ ad locū sepulcri. sperās sibi ex bñficio grē sicut ceteris subueniri. cui sine mora subuentū eē in xp̄o testamur.

CCVII
De sancta Dorothea.

Dorola uirgo et martyr dorothea. ex patre doro ⁊ matre thea fuit ꝓgenita. ex nobili sangne senatorū. Illis tpib⁹ viguit ꝑsecutio xp̄ianoꝝ in t̄ra romanoꝝ. Uñ ip̄e dor⁹ spernēs ydola. romana derelinquēs p̄dia cum possessionib⁹. agris. vineis. castris. ac domibus. transfretauit cū vxore sua ⁊ duab⁹ filiabus cristen ⁊ calisten. ꝑrexit ī regnum capadocie. veītqz ī ciuitatē cesareā ibiqz habitās genuit filiā de c⁹ vita nc̄ ītēdim⁹ loq̄. Et ip̄a genita ꝑm morē xp̄ianoꝝ occulte baptizata ē a q̄dā ep̄o sctō q̄ nomē ei īposuit ex patre ⁊ matre cōpositū. Dorothea āt ip̄a puella repleta ē spū sctō. v̄tutib⁹ et oī pacis disciplina ībuta. formosa valde sup oēs puellas regionis illi⁹. Qd̄ īuid⁹ serpēs inimic⁹ castitatis dyabol⁹ nō sustinēs. fabriciū t̄re p̄fectum in amorē v̄ginis dorothee stimulans. vt ip̄am carnali ꝯcupiscētia appeteret. Qui mittens ꝑ ea spondens thesaurū et res absqz cōpoti determinatōe ꝑ dote ꝓdere ip̄am legitimo thoro ꝓducēdā. Audiēs h̄ dulcis dorothea q̄i lutū t̄re despiciēs t̄renas diuitias ⁊ ītrepida se xp̄o desponsatā fatebat̄. Qd̄ audiēs fabrici⁹ furore succēsus. mox eā ī doliū plenū feruentis olei mitti iussit. Ip̄aqz adiutorio xp̄i illesa manēs ac si balsamo vngeret̄. Mlti āt paganoꝝ vidētes h̄ miraculū ītra se ad xp̄m ꝯuertūt̄. Fabrici⁹ v̄o credēs h̄ magicis artib⁹ fieri. ip̄am in carcerez reclusit. nouem dieb⁹ absqz ciboꝝ alimētis. q̄ nutrita a sctīs angelis. dū ꝓducit̄ ad tribunal pulcrior q̄z nūq̄z visa fuerat apparuit. cūctiqz mirabant̄ q̄ tot dieb⁹ absqz cibo tam formosa videret̄. Fabricius v̄o dixit. [illegible] deos in p̄nti adores ecu[illegible] penas nō euades. Dorothea respondit. Deum adoro nō demonē. dij enī tui demones sunt. et ꝓstrata in terrā. eleuatisqz in celū oculis. orauit ad dñm vt oñderet oīpotentiā suā. et q̄ ip̄e sit sol⁹ deus. et nō ali⁹ preter eū. Erexerat nāqz fabrici⁹ colūnā ⁊ de super ydolū et ecce multitudo angeloꝝ cū impetu veniēs ꝯterit ydolū. q̄ nec ꝑticula colūne īuenir[illegible]. Et audita ē vox demonū ꝑ aera clamantiū. Dorothea cur nos sic deuastas et multa milia paganoꝝ ad xp̄m manifeste ꝯuertebant̄. q̄ et martyrij palmā ingressi sūt. Ip̄a āt dorothea eculeo ē suspensa. pedibus eleuatis. vncis lacerat̄ corp⁹ ei⁹. v̄gis castigatur. flagellis flagellat̄. deinde ad mamillas v̄gineas facule ardentes applicate sunt. et ip̄a semimortua vsqz ad crastinū reclusa est. De mane producta nec vlla macula nec vlla lesio apparuit. de quo et cū ip̄e p̄ses miraretur dixit ei. Adhuc reuertaris o amena puella. satis nāqz castigata es. et misit eā ad duas sorores suas cristen et calisten q̄ metu mortis a xp̄o recesserant. vt ip̄e dorotheā sororē suā a xp̄o auellerent. dorothea aūt leniter alloquens p̄dictas sorores auferēs ab eis cecitatē cordis. et eas ad xp̄m conuertit. Qd̄ audiēs fabricius ambas sorores dorso ad dorsū ligari fecit. et in ignez ꝓijci ⁊ cremari. Et dixit dorothee. Quousqz malefica nos protrahis. aut sacrifica et viuas aut sn̄ia capitali plecteris. Illa leto vultu rñdit. Quicquid vis passura suz ꝑ xp̄o dño ⁊ spōso meo in cuius orto delicie et rosas cuz pomis colligā. et letabor cum ip̄o in eternū. Hoc audiens tirann⁹ in seip̄m infremuit. p̄cepitqz vt pulcritudo eius et facies eius baculis et fustibus cederet̄. et vt tortores fatigarent̄. et q̄ nec vestigia faciei in ip̄a apparerent ⁊ in carcere seruata in crastinū. De mane vero producitur illesa a saluatore nostro curata sententia capitali iudicat̄. Et dum extra muros ducitur videns eam theophilus ꝓthonotarius regni. q̄i illusorie rosas d̄ viridario spōsi sui petens sibi mitti. Quod illa promisit. Cum autē venit ad locum decollatōnis. rogauit dñm ꝑ omnib⁹ q̄ ad honorez sui noīs sui memoriā passionis peragerent. vt in oībus saluarent̄ tribulatōibus. et p̄cipue a verecūdia. pauꝑtate. ⁊ a falso crimīe liberarēt̄.

et ī fine vite ꝯtritōez ⁊ remissionē oīm pctōꝝ obtinerēt. mulieres vo piētes nomē ei⁹ īuocātes celerē sentiāt ī doloribꝰ ꝓfectū. Et ecce vox d celo audita ē. veni electa mea oīa q̄ petisti īpetrasti. Dorothea vo īclinata ad ictū spiculatoris. apparuit puer purpura indut⁹ discalciat⁹. crispo capite. c⁹ veste auree stelle fuert. ferēs ī manu orariū. i. sportulā cū tribus rosis. et tot malis. Cui dorothea. Obsecro te dñe mi. feras eas theophilo scribe. et decollata ē. et ad xp̄m suū spōsū felicit̄ collocata ē. Passa ē āt gl̄iosa vgo ⁊ martir dorothea. āno dñi. cclxxxvij. Id⁹ februarij. a fabricio p̄side. sub dyocleciano ⁊ maximiano īperatoribꝰ romanoꝝ. Theophil⁹ āt stās ī palatio p̄sidis. ⁊ ecce puer apparuit c̄ca eū ⁊ sustulit eū ī ptē dicens. Has rosas cū pomis mittit tibi soror mea dorothea de paradiso spōsi sui. Puer vo disparuit. Tūc theophil⁹ ꝓrupit ī voces laudādo ⁊ glorificādo xp̄m deum dorothee. q̄ mēse februario. dū mag̃ frigora t̄rā cogebāt. nec aliq̄d vgultū frōdib⁹ vestit̄ rosas et poma q̄b⁹ vult mitte potēs ē cui⁹ nomen sit bn̄dictū. Et illi⁹ affirmatōe ⁊ p̄dicatōne fere t[illegible] terra ꝯuertit̄. Videns h̄ tirann⁹. pluribus generib⁹ tormētoꝝ q̄z dorotheā cruciauit. Ultimū vo in ꝑticulas minimas succidi iussit. ⁊ volatilib⁹ ad manducādū ꝓijcit̄. Theophil⁹ vo sacro baptismate mistico corpe ⁊ sang̃ne xp̄i cōmunicatus est Perrexit ad xp̄um q̄ glorificat sctōs suos. ⁊ glorificat̄ ipe ī eis. q̄ patri sctōq̄z spūi cōsubstātialis ⁊ coetern⁹ viuit ⁊ regnat de⁹ in scl̄a scl̄oꝝ amen.

CCVIII

De sancto ivolfgango.

Wolfgang⁹ natōne q̄dē aleman⁹. genere vo ingenu⁹. ab ipis infātie rudimētis deū fōtē vite sitiēs. et sanctispūs grā illustrat⁹. q̄z uis mūd[illegible] amatoribꝰ vide[illegible] et ꝯtēptibil̄ mag̃ meritoꝝ p̄rogatiua eminere cepit. Naz reuera necesse est. vt quem mundus odit. diligat̄ a deo. Sanctos viros in hoc seculo cōstat pegrinos eē et hospites Unde ⁊ rep̄hend[illegible] petrus q̄ tabernaculū in monte fieri cogitauit q̄z sanctis in hoc mundo tabernaculū nō est quib⁹ patria ei dom⁹ in celo est. Sancti viri fundit⁹ scl̄o renūciantes. ita huic mūdo moriūt̄. vt soli deo viuere delect[illegible]nt̄. Quantoq̄z ab. hui⁹ seculi ꝯuersatione se subtrahūt. tanto interne mentis acie. p̄ntiam d[illegible] et angelice societatis frequētiā cōtemplant. Qui ei renūciat reb⁹ suis. sua abnegat. q̄ vo renūciat morib⁹ prauis. semetip̄m scilz abnegat. Hoc adimpleuit btūs ⁊ volfgang⁹. Primū inter canonicos laudabilē et castā vitaz duxerat. Deinde artioribus regulis implicari desiderans. in sueuia apud cenobitas. qui solitarij vocantur monachice vite normaz ꝓfessus est. In qua quanto rigore. qualiq̄z obseruantia vixerit. et virtutum suarum exitus et ostense sibi diuinitus visionis patefecit prouētus. Nam cum beatus ⁊ volfgāgus adhuc in paterno solo positus. peregrinari pro amore diuino affectaret. et huiusmodi desiderijs sanctoꝝ se suffragijs iugiter commendaret. beatum christi confessorem otmarū. cui se suaq̄z frequentissime cōmendabat. sibi in somnis astare videbat. quē iussus intendere. ab eo huiusmodi accepit verba. Quia rogatus a te. rogaui dñm pro te. manifesto tibi nūc futura quedā. Pauper ⁊ inops de hac ꝓuincia egredieris. sed ī alia in qua ꝓ amore dñi exulabis. ep̄atū caducis reb⁹ satis locupletē p̄destinatōne diuina suscepturus eris. Cui⁹ in admīstratōe si fidelēte exhibueris expletis. xxij. ānis. vitā trāsitoriā eris exitut⁹. ⁊ eternā ingressur⁹. Et h̄ proculdubio scire te volo. q̄ animā tuā ꝯditori redditur⁹ es in loco vbi sub nomine christi a christianis memoria mea veneratur et colitur. Quo me in hora exitus tui de egipto huius mūdi spero aduēturum. cum ceteris quos de ciuibus supernis ad te venturos ꝯsolatores habere meru[illegible]is. Sctūs igit̄ ⁊ volfgangus hac visio[illegible] ꝑcepta. eo ampli⁹ quo certi⁹ intendebat a[illegible]ē mētis in speculū diuine ꝯtemplatōnis. reputans iugiter secū qualiter in salute alioꝝ sibi cōcessuz duplicaret talentū. Cui⁹ rei [illegible] monasteriū ⁊ monachum deserer[illegible]. imo s̄m aplm̄ m[illegible]ra emulari charismata cupiens. per alemoniā

deuenit exul in noricū. ad cui⁹ orientalē ꝑtez cū hūili comitatu ꝑtendēs. ꝑdicā[illegible] grā pā nonie petijt ꝯfinia. e qua ꝑ pili[illegible]nū pataui ensem eꝑm euocat⁹ pie vt [illegible]ecuit hūanitatis ab eo suscipit ⁊ fouet off[illegible]io. Apud quē etiā rogat⁹ ē. et iussus m[illegible]liq̄t dieb⁹. Hoc int̄ cetera prudēti [illegible]cu[illegible] actās mēte. quare pro bibit⁹ [illegible] adducēda ad deū pānonioꝝ gē te. Quo cōmoratōis tempe idē eps optime vsus. vtpote q̄ erat aꝑprime eruditus. ⁊ gene re nobilissim⁹. clādestina ⁊ maīfesta diuini seruitij obꝑuatiōe. ac assidua sacre scp̄ture ī dagatiōe satis ꝓbauit. hūc quē suscepat pe grinū nō eē gyrophagū. sz stabilē ⁊ vere fidi domesticū. Uñ ⁊ quosdam de suis familia riter ꝑ eo alloq̄t dicēs. O q̄z felix eccīa q̄ deo volēte isto donabit sacerdote. Ergo necessa riū valde videt mihi ⁊ vtile. vt huic famulo dei petam regimē ratisbonens̄ epi. q̄ optime ꝯuenit sicubi abundat bona volūtas. vt eaz etiā ad bona opa ꝓcedere faciat bene colla ta facultas. Bonū quippe q̄d hic vir semi nare voluit. induratis cordib⁹ paganoꝝ. et salutis obsequiū q̄d repulit cecitas illoruz [illegible]iqz fortassis h̄ eodē agrū dñicū excolente. dabit fructū suū in ꝑplis xp̄ianoꝝ. Ad h̄ qui dā rñdentes dixerunt. Qūo fieri potest vt iste pauper ⁊ ignot⁹ ad honorē accedat tāti ep̄atus. cū iā aliq̄ alti sanguinis ꝑsone. hūc apud impatorē predijs ⁊ pecunia cōpensā tes sibi ꝯtentarūt acquiescere. Quib⁹ ille re fert v̄ba pōderosa. sed nō adeo morosa. Di uina ⁊ hūana. valde īter se ꝓbant distare iu dicia. Sed scutator cordiū et renū. ab initio mūdi elegit ꝯtemptibilia et ignobilia vt cō funderet fortia. Et ecōtrario mūd⁹ q̄d suū ē supbe ad horā extollit. ac in breui cū ꝯfusiōe distollit. Unde opeꝑciū censeo. q̄ mittaz ad marchicomitē. cui⁹ cōsilio multa solet face re impator. vt suggeret ei. ne ꝑ ambitionem aut simoniacā h[illegible]esim. quēq̄z ep̄alem sinat accipere dignitatē sed ob eternā remunera tionē. quem humi[illegible] et modestū ac eruditū inuenerit. necnō officijs eccl̄iasticis aptū eē ꝓbauerit hunc cuiuscūqz sit ꝯditiōis vel pa rentele. promoueri fa[illegible] ad culmen ecclesie [illegible]er legationē igitur episcopi. ac sugge stionez consiliarij impator sue ac eccl̄iastice vtilitate admonit⁹. imo q̄d verius est nutu dei cuius in manu est cor regis. Princeps bonus. otto scd̄s. animo mutat⁹. omēs qui pro eodē ep̄atu adipiscēdo laborabāt. auer tit. ⁊ se totum ad electionem venerandi viri cōuertit ⁊ volfgangi. Sicqz legatos post eū celeriter mittit. Qui vt missi fuerant pergen tes. inuenerūt eum cū prenoīato ep̄o cōmo rantem. sed iam ad patriam repedare cogi tantem. Beatus aūt ⁊ volfgang⁹ ignar⁹ erat legationis imperatoris et ceteraruz rerū ꝑ se gestarum. et idcirco animum intendebat aliorsum Cūqz legati quare venerint ei indi carent. ꝑmū recurrit ad secretariū cordis. se suaqz deo cōmendans in intimis. deīde epi scopo piligrino. cui⁹ caritate ibi detent⁹ erat cām suā exponēs. id q̄ grauabat tempamē to leuiabat simplicitatis colūbine. ac prudē tie serpentine. atqz in hūc modū ꝓloq̄tur di cēs. Hoc nouū q̄d mihi ꝑ nuncios impato ris dñi ottonis scd̄i venit. caritas tua efficit cui ꝑmiū bone volūtatis absqz dubio erit. sz mee paruitati timorē incutit. qz nescio si vo luntas dei sit Et qz mund⁹ sub specie religio nis multos ad vicia trahit. Cui rñdens ep̄s dixit. Q; dicis te timere. h̄ mentis est ꝓuide Sed hāc in bonā spem erigit psal̄. qui dicit Initium sapientie timor dñi. Et iterum. Ti mor dñi sctūs ꝑmanēs in scl̄m scl̄i. Talia q̄z pontifice ꝓloquente. vir venerand⁹ ⁊ volf gangus. ꝑ mentis speculatōnem. dispensa tionis diuine intuēs moderamen. subsequi tur dicēs. Ecce seruus dñi fiat mihi s̄m v̄bū tuū. Tūc arrepto itinere cum his q̄ missi fu erant ab impatore. tetendit in partes occidē tales bauarie. Cunqz ꝑuentum eēt ad regiā ciuitatem. clerus ⁊ popul⁹ s̄m morem eccle siasticum vnanimiter vt imperator petijt. sanctū ⁊ volfgangum elegerūt atqz cum vni uersali electōne ad curiā eum regiā miserūt Cūqz in p̄ñtiam cesaris eēt delatus ante pe des e⁹ prostrat⁹. se d[illegible]it indignū. indo[illegible]tum. ignobilem. sub monachali ꝓfessione degen tez. sine licentia sui abbatis nihil accipere de bere. Postremo ne locum sanctum vilitate viol[illegible]ret iplorauit. Im[illegible]pator āt vidēs eū dei

fice renuentē. magis de pbitatis eiꝰ dignitate certꝰ. q̄zuis reluctāti. multūq3 gemēti epatū pmēdauit. Deinde cū comitatu fideli mltorū remissꝰ ratisbonā ēigressꝰ. ibiq3 cū cāticis leticie suscipit. atq3 more pōtificū ītronizatꝰ a clero ⁊ ppło sūmo pastori cōmēdat. necnō a friderico archiepo. alliusq3 suffraganeis pꝰ aliq̄t dies īsacerdotē apicū ibidē psecratur. Igit̄ pꝰ mlta pietatis ⁊ eq̄tatis opa. q̄bꝰ deo fuit studebat febricitare cepit. quā corporis molestiā. illi q̄ nescit occasū sedulis pcibꝰ vite sue pmēdauit excursū dicēs. Deꝰ miserere dignet̄. ⁊ mihi misero pctōri. mortē nē sbeūti ⁊ cuiq3 eā timide ac būlit̄ aspicienti. Hec cū dixisset. reuerenter oculos clausit. ac velut in somno pausans. pdie Kalendꝰ. nouembriz in pace quieuit.

CCIX

Miraculū de sancta Katherina.

Episcopꝰ quidam e mediolanenꝑ sabinꝰ noīe. vtute venerabil̄ sic refert petrꝰ rauēnenꝑ īlibro gestoꝝ notabiliū. pꝰ matrē dñi vginē katherinā īcipua deuotōe bēbat. hāc et a bina fāmia sibi spōsā elegerat. ⁊ īpaz oībꝰ sacris virginibꝰ pferre iolebat. vtpote adiutricez fidelissimā. Cū igit̄ pdictꝰ psul vltra mare nauigasset cū abbate theodoro de mōte cassino. ⁊ duobꝰ capellanis ⁊ militibꝰ ⁊ xv. puis. ⁊ sepulcrū dñi visitasset. mōtē syna simil̄ adiert̄. Et ecce dux q̄daz turcoꝝ ferocissimꝰ bostis xpianoꝝ. a soldano rediēs cū mltis armatis epo īpede mōtis occurrit. cꝰ comitiuā vt vidit atrociter mox petit dicēs. Sic̄ feci familie fic facia dñus. Qō cum dictꝰ epus ⁊ abbas vidisset. ceperūt ducē rogare dicētes. Liceat q̄sumus nob mōtē ipm pus ascendē ⁊ gl̄ose vginis tūbā visitare. deinde q̄cq̄d tibi placuerit sustinebimꝰ patient̄. Quibꝰ rndit. Neceſſe ē hac vice vt mea ñ vrā volūtas fiat. ⁊ pfestī pcepit vt lingua. oculis. auribꝰ. naribꝰ. manuū ac pedū sūmitatibꝰ vterq3 puaret̄. sicq3 adhuc semiuiui in iumētis ad tumulū vebere̅t dixitq3. Nūc q̄d vob valet burꝰ sepulcri visitatio. Et adiecit. Cū mēbra vob renascūt q̄d impossibile ē. tunc ꝺbsq3 dubio deꝰ vrī legibꝰ adherebo. Cū ergo ad tūbā vginis venissent. abbasꝰ ptinuo expirauit. Epus vo sic potuit pces fudit. Et ecce circa noctis medias mōs totꝰ vehementer ptremuit. tātusq3 terror ac pauor ducē īuasit cū suis vt ide fugē vel lēt nec valerēt. Ipo. ꝺ ptriū horaz spacia tāta lumis redūdantia ut ide resplēduit. vt non solū vicini sed et saraceni in motis ptibꝰ pstituti. horaz ead̄ vigilātes die claraz crederēt eē factā. ⁊ ipm montē syna in solem puersū estimabant. Interea vgo katherina de tumulo pcessit. et triste caput sue amatoris tactu blando pmulcēs. pmo oculos. aures. nasum. ⁊ linguā. deinde mēbra oīa dolorosa pungens pstine restituit sanitati. Cuz vir dei gl̄osam vginē corpalibꝰ cerneret oculis. ineffabili gaudio replebat. ꝛ fulgorē pulcritudinis eiꝰ ferre nō valēs ad pedes eiꝰ cecidit. quē ipa stati pcipiēs eleuari. Iā duo pulcerrimi iuuenes iuxta eā stabāt. ipm de terra eleuabāt. cui vgo. Scire debes mi care. q̄ amatoꝝ meꝰ ⁊ sponsus meus ihs xpus hic ⁊ īfuturo te et oēs honorantes me paratus ē honorare. Et q̄ pdidisti pri me lingua tua. vir in ppo ydeomate expedita. ecce cōmodaui tibi meā in greco ⁊ latino peritissimā. Preterea oēs anias familie tue noueris eē in sinu abrae. Facto insup die crastina cū missarū solēnia celebraueris. lecto euāgelio singula mēbra abbatis de oleo q̄ fudat de tumulo meo punges. sicq3 suscitabitur. ⁊ anteq3 diuinū officiū cōpleas. ad vigorem ⁊ statū pristinū reformabit̄. His dictis vgo beatissima dextrā pontificis apprehēdit. dāsq3 illi anulū pciosū. et cartulā aureis lris scptā et dispaxuit. et miri odoris ibidē fragrātia remāsit. Cartula vo tres vboz lineas bēbat. ⁊ hec ordinē ptinebat. prima linea. Sabine be lrē sūt īt me et te signa dilectōis ppetue Secunda. Fecit tibi meritum ingēs dolor. faciet tibi gaudium vehemēs amor. Tertia Bucē baptizabis sanꝰ ad ppa remeabis. sicq3 decēnio expleto. laudabilit̄ mecū eris īcelesti palatio. Tūc vir īmēsas grās et laudes deo reddidit. p tam ineffabili pſolatiōe. quā ei exhibuerat pnti vgis gl̄ose. Facto igitur die dux montē ascēdit. et cū epum adorare

procedentē.vidētē.loquentē.ꝛ oia mēbra i/ tegr liē habentē cōspiceret.obstupuit vebe mēter. Tūc lecto euāgelio pñte duce.epūs mēbra abbatis q̄ i medio posit⁹ erat vngēs p ordi ꝛabbas oīb⁹ vidētib⁹ rediuiu⁹ appa/ ruit. Sicqz mēbris oīb⁹ renascētib⁹. anteqz diuinū officiū pficeret plenissime sana. est q̄ viso miraculo dux lacrimis pfūdit.corde ꝓpūgit.ꝛ amplectit fidē.ꝛ cū mltis nobilib⁹ pfecte credētib⁹ ab epo baptizat.q̄ cū Bedib⁹ careret scō renūciauit.terraz suā vēdidit.et bonā portionē frib⁹ i mōte syna degentib⁹ tradidit.romā cum epo ꝛ abbate ꝛ alijs ml/ tis deuotiōis grā petit.multa auri pondera secū deferēs paupib⁹ tribuit.Beinde ad cō silium sancti sabini.famosissimū monasteriū vginū q̄d ꝛa aula dei i honore btē katherine fūdauit.q̄d i mltis possessiōib⁹ ꝛ diuitijs am pliauit. ¶Postremoi mōte cassino mōachā/ lem habitū suscepit.ibidēqz xpo regi.sueqz matri.ꝛ btē katherine q̄z diu virit deuotissi/ me militauit. Sctūs vo sabin⁹ cū post decē/ nū ad extremū veniss diganū do spūm effla uit.sed cu lin[illegible]⁹ in ore ei⁹ mīme appare/ [illegible].nulli dubiū qn vgo glosa eaz tulit.q̄ suo deuoto eā per decenniū mutuauit. In b⁹ q̄z glorioso epi memoraz anul⁹ ꝛ cariba apud mediolanū vsqz hodie seruant.

CCX

De sctō Ludouico rege francoꝝ.

Ludouic⁹ dicitur q̄ lucē donās.seu lucis dator. In ei⁹ ptat et q̄ntū ad vltimā noīs ptem custos. Icos ei [illegible]ꝛ custos latine. Fuit ei seuer⁹ custos [illegible]et.vt ex ei⁹ gestis demon strat. Fuit et pugil custos exercit⁹ sui in tra ꝛ mari.ac et in ipo cōflictu certamis. Un de eo i eccia cant. Ludouic⁹ ex noie lucis dator exp̄mit et custos i certamine pñtis vite po nitur.

Beatus ludouic⁹ quondā rex frāco rū illustris. prēz habuit xpianissimū regē noīe ludouicū. B d albigesio et comitatu tholosano hereticos debellauit.ꝛ be rese[illegible]tirpauit. Et dū reuertet i frāciā mig uit ad xp̄m. ¶Puer igit scē indol⁹ prē strenuis simo sic orbat⁹. sub tutela mris vicz blāche regīe q̄ndā reg castelle filie remānsit. Quem ipa tenerrime diligēs sb custodia spāl mgrī ꝛ pfilio religiosoꝝ maxie ordīs fratrū p̄dica toꝝ ꝛ minoꝝi morib⁹ ꝛ scia lrāz tradidit im buend. dū. Atq̄ pe velut alt salomon puer ige/ nios⁹. ꝛ bonā sortit⁹ aniaz. sup coetaneos su os pfect valde laudabiliter virisqz. Cui⁹ scitati gaudēs pia mat pluries dicebat eid. ¶Ol⁹ vellē fili carissime te morte icurrere tpalē. q̄z p aliq̄d pcm mortale te tuū offēde creatorē q̄ verbū deuotus⁹ fili⁹ i aio sic firmauit q̄ diui na comitāte grā a vicijs abstinēs ad culmē virtutū puenisse ab oīb⁹ cēseret. Be hac diuina puidētia ne tā nobilē regnū regali succession careret.vxorē duxit. d q̄ suscepta sobolē gene rosā vir sctūs sūmo ope studuit educare. do cēs eos sup oīa timere deū ꝛ abominī pctō in gre abstinere. Serta q̄z d rosis seu alios ca pellos eos portare sextis ferijs phibebat p/ pē coronā spineā tali die iposita capiti salua toris. Ipe vo exēplo apli corp⁹ suū castigās. ꝛ i p̄uitutē redigēs castigatiōe mltiplici suo spūi parere cogebat.ml.o tpe cilicū ad carnē applicās. Jeunabat d[illegible]tēpe sextis ferijs et maxie i aduētu ꝛ q̄dragesima. q̄b⁹ a piscib⁹ ꝛ fructib⁹ abstinebat laborib⁹ vigilijs orōib⁹ ꝛ alijs secretis abstinētijs ꝛ disciplinis iugr se affligēs. Quolibz et sabbato ꝓsueu erat in loco secretissimo q̄rūdā paupeꝝ ppriis ma/ nib⁹ abluere pedes ꝛ deide tergere. ac būlit oscular. sibi ꝛ man⁹ cuilibz certā sūmā pecu nie tribuēdo. ¶Pluries et cētū vigīti paupi/ bus q̄ i curia sua oī die reficiebāt abūde ꝛ vi gilijs solēnib⁹ ac q̄busdā certis dieb⁹ pānuz ducētis paupib⁹ añqz ipe comederet manu ppa fercula mistraut. Spei i prādioꝝ cena ppe setres senes paupes recūbentes bībat q̄b⁹ de cibis sibi appositis caritatiue mistra/ bat.xp̄m pauperē i suis paupib⁹ venerādo. d q̄z reliquiss comede ñ borrebat. Scarleto et seu bruneto aut viridi vel alia veste pōpo sa vti nolebat.nec pell⁹ varijs aut nimiuz ūptuos.maxie post q̄z de p̄b⁹ trāsmarinis rediit p̄ma vice. Bilatōez vo fidē ardētī de/ siderio cupiebat. Un q̄z ve⁹ amator sui et zelatoꝝ tres frēs suos cōmilitōes ac malo

res regni barones.ꝛ milites secū ducēs cū exercitu maxīo applicuit in egiptū. Vbi multa īse ꝛ suis mala ppessus.debic ab hostib⁹ captꝰ ac carceri mācipatꝰ modico tandē pcio q̄d mirabile ē redēptꝰ fuit ꝛ liberatꝰ Ēductꝰ itaq; de carcere p q̄nq; ānos īsiria remansit mltos saracenos ad fidē ꝓuertens.ac captiuos xp̄ianos redimens.q̄r corpa plerūq; p prijs manib⁹ sepeliebat. Vbi q̄nta p fide xp̄i i hac pegrinatōne acc̄t ī alia q̄ scdo trāsfretauit sustinuit.nisi q̄ affuit.aut maiora voluimina īsperit.nemo sufficienī mente ppendit Que q̄ī bistorialiter ca finē satis diffuse narrat vincēti⁹.vbi ñ dō auditis relatu.sz suo tpe gestis fidē facit.breuitatis grā dimittuntur.

¶ Postmodū vo audita morte regie mris suebaronū suoꝝ ꝓsilio redire īfrāciā acquirenit. Et dū eēt ī mari.nauis ipm deferēs bina īpulsiōe adrupē tā fortiē collisa ꝙ a nautis ꝛ alijs pitura credēt. Tāta igit ꝓcussiōe pētit sacerdotes clerici ꝛ alij scīm regē inuenerūt orantē corā sacro corpeBu xp̄i. Et fuit eoꝝ oīm firma fides q̄ ei⁹ meritis ꝛ pcib⁹ eos omps dns a mortis piculo liberasset. Reuers⁹ itaq; ī frāciā.cū ieffabili gaudio ab oībus ē recept⁹. Ac ex tūc de vtute ī vtutē pficiēs ad oīmodā vite pfectōz pueīt. Tūc cepit fundare hospitales domos pauper.religiosoꝝ edificare mōasteria clausira dormitoria ecclesias.loca ꝛ alia edificia oportuna Cecīt.biguinis.filiab⁹ dī fere ī oī ciuitate regni cū certis elemosinis de locis ꝛ domibus sibi ꝓpetēt⁹ puidit. Plura ēt mōasteria diuersoꝝ ordinū ab ipo fundata ex toto magnis dotauit redditib⁹. Int̄ q̄ abbatiā regal' mōtis cisterciēs ordis magfice fūdauit ꝛ dotauit. In q̄ scīt.q̄d mirabile ē dictu cuidā monacho leprosо ī q̄dā prādio flexis genib⁹ cibū ꝛ potū ī os ei⁹ imittēdo hūiliē mīstrauit. abbate ꝛ q̄ aderāt ī lacrimas prūpētib⁹ ac p horroꝛe vir vide valētib⁹. Plecipua ēt devotōe sctās venerabat reliq̄as.ꝛ dei cultū ꝛ honorē iugit augmētabat. Parisi⁹ siq̄dē in regali palatio capellā speciosissimā ꝓstruxit i q̄ sacrosctāz coronā dñi spineā ꝛ maxīaz ptē scē crucis ferrū.qz lācee q̄d lat⁹ apuit saluatoris cū plurib⁹ alijs reliq̄is dignissime collocauit.q̄s a ꝓstātinopolitāo īpatoꝛe recepat cū īmēsis laborib⁹ ꝛ expensis. Quprobra vo fidei xp̄iane audire ñ potat.sz zelādo zelū dī gūit puniebat. Vñ q̄ndā ciuē pisiensē q̄ turpit iurādo xp̄m blasphemauerat in pcti pena ꝛ alioꝝ terroꝛe ferro cādēti in labijs suis cauterisari pcepit dicēs. Vellē q̄d vixero in labijs meis talez idecētā sustinere.dūmō h̄ pessimū iuratōis vicīū de regno nrō penit⁹ tolleret. Silr saracenis petētib⁹ ī pactōe de soluēda pecūia p se ꝛ suis addere.q̄ fidē xp̄i negaret si pactū ñ teneret facere ꝓstāt dene gauit. Et psuadētib⁹ q̄ aderāt q̄ h̄ sine pctō facere pt.rndit. Tātū horreo vbū dō negāda fide et sub ꝓditōe audire.q̄ nō possē illō exp̄mere sono vocis. Ibidē ēt q̄ndā nobilē saracenū q̄ recēt soldanū occiderat facere militē recusauit dicēs.q̄ nec p morte nec p vita ifidelē quēq; insigniret balthco militāri. In tāta ēt veneratōe bēbat sigculū scē crucis.q̄ desup calcare nolebat.ꝛ a plurib⁹ religiosis exegit.vt in claustris eoꝝ ī tūbis cruces ñ insculperēt.ꝛ isculpte peīt⁹ raderēt. In regimine vo ita prudēt se gerebat.q̄ absq; ꝓrogatiua acceptōe iusticiā reddebat vnicuiq;. Timē. vo ne cause paupeꝝ vir ingrederēt ad iudices.bis ī bebdomada audiēdo q̄rētes ī loco patēti se ponebat.ꝛ eos celerit q̄ntū poterat expediri faciebat. Et q̄n negociū fidei p platos seu inq̄sitoꝛes deferebat ad eū.oīb⁹ alijs postpositis faciebat q̄zcit⁹ expediri. Bella vo tāq; a iure pbibita cuiusq; istātia nō admittebat.sz palā viā iuri ꝓsonā ēt magnum maleficia pūiebat Statuit isup ad abolendā vsuras vt obligatos iudeis aut alijs publicis vsurarijs null⁹ iudex c[illegible]peilleret ad solue dū. Et q̄ pacē opat iusticia dedit sibi de⁹ pacē ꝛ regno trāq̄llitatē Tādē p⁹ multoꝝ ānoꝝ spacia audiēs desolatōz tre sctē.ꝛ mala xp̄iane gētis ferre ñ valēs cū filijs suis ac regni comitib⁹ ꝛ magnatib⁹ scdo transfretare dispposuit. In q̄ trāsfretatōe dīē suū vltimū a ꝓpinquare vidēs.filios suos admonebat. vt p eccīa dī ꝛ defensiōe ēt scē vt ipe faciebat oī vtute īsisterēt. Currēte igit nauigio vsq; tunicū ꝛ exercitu suo libere capiēte portū [illegible]ffrica.caribagis castrū.ꝛ adiacētem regionē vi

ꝯsūmatōne p̄cipu⁹. btitudīe gloriosꝰ. remu
neratōe ditat⁹. cū ꝑpetuo dño re[illegible]naturus.
vincēs mūdi ꝯtagiū. mūd⁹ m[illegible]guit ad xp̄m
die kalēdaꝝ nouēbriū re[illegible]ate dño nrō. Bu
xp̄o cui ē honor ⁊ gl'a [illegible]us ⁊ ptās.

CCXIII

De sancta Genouefa.

Genouefa dicitur
a genos q̄d ē nat'a. ⁊ efa q̄d ē mē
sura q̄i hn̄s naturalia ad mēsurā.
seu plenitudinē. Ip̄a eī ex bonis nat'alib⁹ q̄
habuit. facilit' dei grā comitāte sup̄nat'alia ē
assecuta. Uel d'r a genos q̄d ē barba seu viri
litas. et efa effusio seu plenitudo. q̄i effusa et
plena operatōib⁹ virilib⁹ ⁊ fortibus. Ip̄a eī
vt ex e⁹ gestis colligit'. et de ea in eccīa canit'.
ip̄is etiā viris aliquaten⁹ imitanda. atz equi
paranda est.

Beata v'go genouefa. honestis parē
tibus. patre seuero noīe. matre v'o
geroncia orta. apud nametodoruz
opidū haud longe a parisiensi vrbe extitit ꝓ
genita. [illegible]um aūt sctūs german⁹ antisiodo
rensis ep̄s q̄dam die apud basilicam in ip̄o
opido sitā. orandi grā se ꝯtulisset. occurrente
eiusdez loci ꝑpl'i multitudīe simul genouefa
affuit. Quā ītuit⁹ in spū. sctūs german⁹ ma
gnanimē genouefā ad se deduci p̄cipiēs. cir
cūstanti ꝑpl'i electā a deo sponsā p̄dixit. in e⁹
natiuitate angelos cecinisse denunciauit. ac
felices tante sobolis ꝓgenitores predicauit.
multosqz e⁹ exemplis a via sua mala ꝯuer
tendos affirmauit. Que dū ab eo accersit'. et
de v'ginitate celesti sponso ꝯseruāda āmone
tur. id ie voris oīb⁹ sp̄ desiderasse res[illegible]ondit.
Cui ille Confide filia. viriliter age ⁊ q̄d corde
credis et ore ꝓfiteris. op̄ib⁹ cōprobare stude
Dabit eī dn̄s fortitudinē et v'tutē decori tuo
Cūqz sequenti die genouefā iterꝫ sibi p̄senta
ri fecisset. dixit ei. Aue filia genouefa. Remi
nisceris q̄d hesterna die de corpis tui ītegri
tate mihi sis pollicita. Cui illa. Reminiscor
pater. Tunc ille numū ereū dei nutu allatū
habentē signū crucis a terra colligēs inquit
[illegible]am. hūc transforatum ꝓ memoria mei
ad collū suꝑpensum sp̄ habeto nulliusqz me
talli aut margaritaꝝ ornamēto colluz digi
tosqz tuos ornari patiaris. Et valedicēs. ca
putqz eius deosculans abijt. Cū mater eius
die solenni ad eccīam ꝑgeret. et genouefam
reclamantē domi remanere p̄ciperet. ꝯfesti
vt sibi alapā mater in faciē dedit. lumē ami
sit. Sicqz ꝑ bienniū diuinā iram ꝑpessa. p̄ci
bus filie tandez pristine sanitati ē restituta.

Alia vice dum genouefa cū duab⁹ sacra
tis v'ginib⁹ etate ꝓuectōrib⁹ loco nouissimo
incederet. obuiāte carnotensi ep̄o iulito. sta
tim incedendi euersus est ordo. Nam illa
que sequit' ait ep̄s anteponat'. quoniam ip̄a
celitus iam est sanctificatōez adepta Pa
rentibus ei⁹ sublatis de medio cū in parisiū
vrbē transisset. tanta paralisis vt videbat' in
firmitate detenta ē. vt corp⁹ e⁹ laxatis vndi
qz artub⁹ ac dissolutis cōpagibus triduo ex
anime crederet'. Que cū [illegible]nuo eēt sanitatē
assecuta. aiebat se in spū ab angelo in gloriā
sanctoꝝ et suꝑpliciū impioꝝ fuisse deducta
ac ex tūc secreta ꝯscientiaꝝ in nō modicā ad
miratōnem cepit reuelare ac manifestare.

Sancto āt germano redeūte. cū parisiū
intrasset cōfestim [illegible] genouefa vbinā et esset
q̄d ageret inquirens. in ei⁹ hospiciū descēdit
ac male de ea colloquentib⁹. deridebat' eniz
tunc vt plerūqz fit iusti simplicitas. t'rā suis
lacrimis irrigatā ostēdit. sicqz eā astāti ꝑpl'o
cōmendās discessit. et ad tp̄s os loquentiuz
iniqua obstruxit. Ueruz post obitū bt̄i ger
mani. cū attila hunoꝝ rex gallias ac p̄cipue
vrbē parisioꝝ inuadere. ac sue ditōni mina
ret' subijcere. singulis pene ad tutiores vt si
bi videbat' vrbes facultates deferentib⁹. ge
nouefa orōib⁹ et vigilijs īsistebat. Hisqz cū
quibus degebat ita facere exhortans. nō eē
ꝑtimescendos hostes dicebat. q̄nimo ciuita
tem illesam fore p̄dicabat. Quāobrem non
nulli ciues insurgentes. dicebant pseudo ꝓ
phetissam suis tp̄ib⁹ aduenisse. ac in ei⁹ mor
tem ceperūt cōspi[illegible]are. Eodem tp̄e venit ab
antisiodorense vrbe archidiacon⁹ q̄ hec au
diens. ita ciues adorsus est. Nolite o ciues
h admittere facin⁹. q̄r hanc de cui⁹ interitu
tractatis didicimus narrate sancto germa
no antistite nrō ex vtero matris a deo spon

sam electā. Et ecce eulogias ab eo sibi dereli
ctas exhibeo. Quas ilico plegentes ab ince
ptis destiterūt. Huni aūt ꝑtinus abierunt.
A bituriscense vrbe venit mulier quedaꝫ
parisius. que post consecrationem violata
fuerat. vt genouefam alloqueret. Que mox
interrogata a genouefa. an sanctimonialis
aut vidua eēt. ꝯfestim vt se v̄ginem asseruit.
virū q̄ eā violauerat. ⁊ locū et tp̄us exposuit
Vñ ad verecūdiā ꝓuocata. supplex genoue
fe veniā postulauit. Matrone cuiusdaꝫ
filiꝰ etatis annoꝝ q̄ttuor. cū in puteū cecidis
set. ac post tres horas mortuꝰ inde subtractꝰ
matre in lacrimas ꝓrūpente. ac crines dila
cerante. genouefe oblatꝰ fuisset. ad oratōem
recurrēs. pallio suo sup̄ corpꝰ eius apposito.
puerū viuū ꝯfestim matri reddidit. Cuꝫ
ob diutinā obsidionē ciuitas parisiensis in
edia affligeret. genouefa pauperibꝰ ꝯdolens.
nauim sup̄ secanam ad emendā annonam
ingredit. dum aūt ad quendā locū in q̄ erat
arbor iuxta quā naues sepius periclitarent
aduenisset. cōfestim arborē incidi p̄cipiens.
ad orōnem ꝯuersa. duo horribilia monstra
ex illo loco egredi sun[illegible]sa. Ab illo aūt die
illic nauis non perijt. sed ꝓspero cursu ceptū
iter trāsfretauit. Rediens autez v̄ꝫo panes
pauperibꝰ iuxta necessitates suas distribuit
Dum quadā vice ciuitatem trecasiū adijssꝫ
protinꝰ occurrens ei multitudo populi. in
numeros vtriusqꝫ sexus diuersis infirmita
tibus afflictos obtulit. Inter quos etiā ob
latus est ei homo quidam. quem dñico die
operantem vltio diuina excecauerat. necnō
puella ab annis fere duodecim ceca. quos
illa benedicens. sine dilatiōe incolumes red
didit. In ciuitate meldensi. puella quedā
adolescenti cuidam ꝓmissa. vt genouefe vir
tutes comperit. vestem sibi immutari ac in
contubernio virginuꝫ annumerari a geno
uefa expetijt. Unde indignatus adolescens
sponsam cum furore ꝓsequit. Quod geno
uefa audiens. eam ad ecclesiam que ꝓxima
erat secum duxit. et fores eccīe q̄ clause erāt
diuina virtus mirabiliter reserauit. et puel
lam a furore adolescentis liberauit. Au
relianis. dum cuidā patrifamilias ꝓ seruo
qui a duersus eū deliquerat genouefa veni
am expeteret. ille vero oīno renueret. ꝯfestī
vt domū ingreditur. vehementi febre corre
ptus non ꝓus sanitati restituit. q̄ꝫ genouefe
veniā postulans famulo misc̄diam elargit.
Ecclesiam sancti martini turonensis v̄go
sancta īgressa q̄ꝫ plurimos a demone obses
sos oleo ꝓus inunctos liberauit. Dum aūt
vellet semel quosdam inungere. ac oleum ī
ampulla. pontifex etiā q̄ oleum benediceret
deesset mox terre recubans in orōne posita.
ampulla in manibꝰ eius oleo q̄ postmodū
sanati sūt egroti est impleta. De eius ab
stinētia ac etiā v̄tutibꝰ inter alia multa sic di
cit vincentiꝰ in speculo. A decimoq̄nto eta
tis sue anno vsqꝫ q̄nquagesimū esca erat ei
panis ordeaceꝰ ⁊ faba. Quā post duas aut
tres hebdomadas in olla recommiscēs ede
bat. A die dñico vsqꝫ ī q̄nta feria ieiunabat
et a q̄nta feria vsqꝫ in die dñico. Vinū aūt et
q̄dlibet inebrians. nūq̄ꝫ potauit. Post qui
quagesimū vero annū suadentibꝰ ep̄is ꝓp̄t
obedientiā piscē ⁊ lac cū pane ordeaceo ede
re cepit. Multa aūt veneratōe catulacē
sem vicū in quo beatꝰ dionisius passus ē di
lexit. cui etiā deuotio erat in honore illiꝰ ba
silicam ꝯstruere. Suadebat p̄sbyteros vt fa
ceret vnusquisqꝫ collatōem ad hoc edificiū.
Qui rñderūt. Erūt forsitan paruitati nr̄ē vi
res edificandi. sꝫ coq̄nde calcis copia deest.
At illa sp̄ūsctō repleta vaticinans ait. Egre
dimini queso ad pontē ciuitatis. et q̄ audie
ritis nūciate mihi. Qui egressi ī platea sta
bant attoniti. Et ecce duos custodes porco
rū sermocinātes. q̄ꝝ vnꝰ ad alteꝝ ait. Dum
suis. i. porce vestigiū ob partus vagantis le
gerē. inueni furnū calcis mire magnitudīs.
Alter rñdit. Et ego īueni in silua sub rab[illegible]
bus arboris a vēto euulse furnū calcis. d[illegible]
nihil sublatū credo vnq̄ꝫ fuisse. Q̄d audien
tes p̄sbyteri. grās agentes reuersi sūt. Audi
ens etiā h̄ sctā. lacrimis p̄ gaudio sinum im
pleuit. Lacessiuit itaqꝫ genesium p̄sbyteruꝫ
vt in honore p̄dicti martyris basilicam con
strueret. sicqꝫ oībꝰ ciuibꝰ illa implorāte con
structa est. In cuiꝰ ope collectis carpēta [illegible]
cū potus deficeret. accipiēs sancta cupa se

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

orsum pstrata cū lacrimis orauit. [illegible]inde surgens facto signo crucis sup[illegible] vsqz ad summū poculo impletū est. ex [illegible]parij vsqz ad ꝯsūmatōem basilice vbe[illegible]rime potantes grās egerūt. Quadā nocte sabbati circa gallicantū egressa est beata genouefa ad basilicā sancti dionysij. cere⁹ vo q̄ ante ferebat̄ extinctus est. Quo turbatis v̄ginib⁹ q̄ cum ea erāt p̄ horrore noctis. cereū sibi dari p̄cepit. Quē vt tenuit statim illuminat⁹ est. Similiter eodē tpe cum in eccīa diu pstrata in orōne surgeret cere⁹ nōdū igne ꝯtact⁹. diuino nutu accēsus ē ī maū ei⁹. De q̄ ꝛ plures infirmi paululum in fide auferentes sanati sūt. Quedā mulier furata est calciamenta ei⁹. que vt domū venit. exc[illegible]ata est. deīde prostrata ad pedes ei⁹. veniā petens signatis ab ea oculis visum recepit. Hilderic⁹ [illegible]ā francoꝝ rex valde diligens eam timens ne vinctos q̄s interimere cogitabat sancta criperet ingrediens vrbem parisioꝝ. portaz claudi precepit. Quod audiens sancta. statim ad liberandas animas prexit. Inter cuius manus populo porta se sine claue reserauit. ꝛ sic regem consecuta. ne vinctoꝝ capita amputarent̄ obtinuit. Fuit etiā eo tpe beatus simeon in colūna. quē negociatores euntes et redeuntes ferūt de illa interrogasse. et eā veneratōne pfusa salutasse. et se ī orationib⁹ eius memorē esse poposcisse. Parisius etiā oblati sūt ei energumini. pro quibus in basilica btī dionysij ipa orante voci ferabant̄ clamantes ppe iam esse quos sibi in solatio venire btā genouefa precabatur. forsitan angeli vel martyres. Que surgens et signans vnū quēqz curauit a spū īmūdo. vt fetor grauissimus astantium nares attin[illegible]ret. A die etiā epiphanie vsqz ad cenā [illegible]ni btā genouefa in cella reclusa. soli deo vacabat in orōn[illegible]⁹ et vigilijs. Audiens autez puella quedā [illegible]eligiosa ad fores eius magis curiositate q̄z fide pmota. quid sancta in cella sua agebat scire volens statim lumē amisit. Quā sancta cōsūmata q̄dragesima egre[illegible]iens. oratione et signo crucis illuminauit. In eccīa et btī martini turonensis cū in angulo q̄daz oraret vn⁹ de psallētib⁹ arreptus a demonio ppos art⁹ lacerabat. Cunqz btā genouefa spūm īmundū exire iuberet. ꝛ ille per oculum progredi se minaretur. imperāte illa fluxu ventris eiectus ē. feda relinq̄ns vestigia. Per idē tempus stans in aditu domus sue vidit puellam in manu ampullam gestantem. quam paulo ante emerat. ꝛ interrogata quid esset. vidit demonem sedētem in ore ampulle et minans insufflauit ī eam. statimqz pars de ore ipius ampulle cecidit. In territorio meldensi cum ppriaz messem meteret. valde turbati sunt operarij propter imbrem imminentez. At illa ingressa tentoriuz. quod sine intermissione facere consueuerat cum lacrimis prostrata oratione obtinuit. vt cum in circuitu omnes segetes pluuia rigaret. nec messem nec eius messores gutta aliqua contingeret. Tanta et sanctitate pollebat. q̄ etiā spiritu prophetie plena omnes quoqz morbos ab humanis corporibus expellebat. Egentibus panes integros dabat. adeo vt eius puelle sepe partem panis quā in clibano posuerāt non inuenirent. Vixit autem plusq̄z octoginta annis. Huius autē natale celebratur tertio nonas ianuarij. Hec vincenti⁹. Reliqua autē q̄ e hic [illegible]erūtur. ex certissimis ac probatissimis eccīe in q̄ btā v̄go p̄sidet codicib⁹ quorū etiā nōnulla ipe vincenti⁹ testat̄ extracta sūt. Post trāsituz vero btissime virginis lampas eius sepulcro apposita est. in qua p̄ter olei ꝯsūptōem ignis pmanebat. cuius ꝯtactu infirmi sanabātur. lāpade videlicet mutata in fontē. oleo ī medicinā. Homo quidā lingue ꝛ oculoꝝ p̄uatus officio. ad sepulcrū v̄ginis accedēs. ꝛ visum ꝛ loquendi vsum recuperauit. Mulier quedā in visione admonita. filium a natiuitate cecū ad p̄fate v̄ginis locum detulit. Cunqz in eccīa miraculum recitaretur. quomodo domin⁹ iesus christus oculos ceci nati aperuit. continuo aperti sunt eius oculi. Reuelatus cuidā a natiuitate muto vt ad sepulchrum v̄ginis se trāsferat. vocis illic bn̄ficiū pceptu rus. Cunqz in fide reuelatōnis die dominico illuc peruenisset. statim lingue illius vinculum est solutum. et loquebatur magnifi

[illegible]ns deū. Interrogat⁹ ergo ab abbate quid
post indultū sibi vocis beneficiū agere velit
respondet q̄ a loco illo recedere nolit. nolit
ad ꝓpria redire. nolit omnibus diebus vite
sue sine p̄sentia v̄ginis viuere. Cuius votuz
leto animo amplectens abbas. vite sibi nec
saria iubet ministrari. Cum latro quidā
carceri mancipat⁹ custodis negligentia de
carcere exisset. fugientēq3 ad sepulcrū v̄ginis
p̄ses insequeret. virginēq3 latro auxilium
implorando acclamaret. p̄ses vero in eius
blasphemiā prumperet. subito casu lapsus
p̄ses. latrone liberato miserabiliter expira
uit. Cum alio tpe fluui⁹ secane vltra mo
dum intumesceret. z ad capellaz v̄ginū quā
ppe eccīam sancti iohannis baptiste virgo
construxerat. ad mediū vsq3 edificij ptinget
lectulus in q̄ decesserat q̄ ibidez seruabatur
flumine infusus. aquis ꝓtinue descendētib⁹
atq3 discedentib⁹. ab illis intact⁹ est inuēt⁹.

Post aliq̄t vero dies. cuz cenobio a nor
mannis incendio ꝓsumpto corpus v̄ginis
a fratrib⁹ ad ategias villā suā deportaretur
multis etiā ibidē claruisse miraculis cōpro
bat. Siq̄dē altare eccīe cui assessura erat vir
go sancta cruce sācto3q3 relīq̄is vt moris
est adornatu. tanq3 ei⁹ aduentu. gratulans
mouebat. cui superposita. q̄d cupierat se ad
eptū demonstrans firmū nec amplius moue
ri cōprobatū est. In cui⁹ q̄dem deportatiōe
cereus vti dū viueret ita3 ita3 miraculo
se est accensus. Cū aūt abbas q̄ tūc p̄erat. dē
tem a corpe v̄ginis paucis ꝓcijs extrabens
apud se ad sui tuitōem seruare vellet. conti
nuo sūma egritudine corrept⁹ dentem teca
cristallina iclusū q̄cito potuit restituere cu
rauit. Audita vō inter parisios z normā
nos ꝓcordia corp⁹ v̄ginis ad eccīam suā de
ferentes nō eo loco vñ educta fuerat i cripta
sed sup maius altare vbi nūc cernit frēs ho
norifice collocauerūt. Corpus aūt virginis
cū suo capite integrum in capsa cōsistere. p̄
sentibus nōnullis huj⁹ regni epis postmo
dum inuentū est atz cōprobatū. Tempo
re ludouici fortissimi. regis francoz illustris
simi. cuius vltor membra q̄ miseri boies ex
bibuerant seruire iniustitie z iniq̄tati ad ini

[illegible]epit morbus igne⁹ quem phifici sa
crū ig[illegible]llāt ꝓsumere. Multoz igitur
sanctoz[illegible]tis suffragia deposcentib⁹ nec
impetrantib⁹. [illegible]cordatus est religiosissim⁹
parisioz antistes [illegible]phanus. qualiter beata
v̄go genouefa p̄fatam [illegible]bem a multis olim
periculis liberauit. ac exinde solennes pro
cessiones in quib⁹ consulto abbate [illegible] con
uentu p̄fata v̄go ad eccīam beate v̄ginis ma
rie deportaret instituit. Ordinata itaq3 p̄ma
mozez canonicū processione. ingredienteq3
sancta virgine eccīam btē marie. ꝓtinuo ad
tactū feretri. oēs male hītes tribus exceptis
sūt sanati. Cū vō sequenti anno felicis recor
datois innocenti⁹ papa gallias trāsmea
ret. de tanto [illegible]structo miraculo. grās agens
deo ac sancte v̄gini. annis ppetuis solenni
memoria celebrandū miraculū ꝓdonauit.
Verū cum p̄ singulos annos predicti mi
raculi memoria solenniter vt dictū est ve[illegible]
retur. contigit semel pabsentiaz capicerij ꝓ
pensas formidantis. sine ornamentis ac lu
minaribus que habebat ministrare. celebra
ri. Unde accidit vt sequenti die eccīe sancti
arij ascendēs diuinā [illegible]gitat vtutem. subito
lon[illegible]me voce miserabiliter expirauit. Ex
perti sūt igit atz in dies experimur q̄ plurimū
q̄nto cū tremore xp̄i v̄ginē oporteat vene
ri. vbi cū hūilitate recipit cecitas visuz. debi
litas gressum. ac e diuerso obstructe infideli
tate mētes p̄cipiūt interitū. Nostre igitur
q̄libuscūq3 laudib⁹ genouefā veneremur. fz
cū tremore. venerātes ei⁹ suffragia implore
mus. sed cū fide. Et reuera dignus est geno
uefam laudibus honorari. que parisioz in
clitā vrbem regni xp̄ianissimi p̄cipuaz ca
pitalissimūq3 columen. totiusq3 xp̄ianitatis
fide et doctrina magistrā eruditissimaz
ens a tantisq3 periculis liberauit. ab inui
cis hostili cede dimicantib⁹ [illegible]puit. inundā
tium fluct⁹ aquaz restrinxit. ignis horrendi
in mēbris humanis incendiū ꝓsūpsit cecis
visum. claudis gressū. surdisq3 auditū reddi
dit. ab obsessis demoniū p̄cibus effugauit.
Et nō solū p̄cibus. verūetiā maxima dñi
fimbrias vestimēti genouefe sibi dilecte
nis sup egrotos ac parijs detētos [illegible] quoz⁹